Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Dickens, Charles.; af Charles Dickens ; paa Dansk ved Theodor Ewald.
Titel | Title:	David Copperfield ;; Oliver Twist ; Forretninger med Firmaet Dombey og Søn en Gros, en Detail & til Eksport
Alternativ titel | Alternative title:	Dombey og Søn.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 1
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : Kunstforlaget "Danmark", 1913
Fysiske størrelse | Physical extent:	2 bd.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

CHARLES DICKENS: DAVID COPPERFIELD

CHARLES DICKENS

DAVID COPPERFIELD

PAA DANSK VED

THEODOR EWALD

14 1481

»LITTERATURENS MESTERVÆRKER«
KUNSTFORLAGET »DANMARK«
KØBENHAVN 1913

Centraltrykkeriet — København C.

Charles Dickens.

Mellem Englands mange Bidrag til Verdenslitteraturen fra Shakespeare til vore Dage indtager Charles Dickens' Romaner og Fortællinger en fremskudt Plads. Over hele den civiliserede Jord fejredes derfor ogsaa Digterens Hundredaarsdag i forrige Aars Begyndelse. Hans Værker er oversatte paa alle Sprog, og Tusender og atter Tusender af Læsere ude og hjemme skylder ham Tak for de gode Timer, de har tilbragt i hans Selskab, hvad enten det var det overstrømmende Lune, der straalede ud over dem fra hans Bøger, eller hans rige medfølende Hjærte, der varmede dem. Der er en lille Verden i denne Digters Fortællinger. Sorg og Nød, Prøvelser og Lidelser er der ingen Mangel paa. Men der lyser altid en Stjerne i Natten. Der er en Tro paa de gode Magters endelige Sejr, der ikke alene holder de smaa og ringe, de fattige og fortrykte i Romanerne oppe, men tilraaber alle Læserne et muntert: Hold ud! I den høje og rene Luft i disse Bøger aander man friere og lettere. Man føler sine egne Kræfter vokse; man bliver et bedre og ædlere Menneske. Den store Æventyrdigter H. C. Andersen takkede en Gang Gud for, at han aldrig havde skrevet en Linje, der kunde volde ondt eller udsaa en farlig Sæd. Den moderne Literatur har haft færre Skrupler i saa Henseende. Nu strides man om, hvor vidt man skal sætte Livsspørgsmaal under Debat og agitere for religiøse, politiske og sociale Tendenser. Man vil revoltere Menneskeaanden og omvurdere alle gamle sædelige Værdier. Saa dukker atter en af de gamle store Digtere op og kalder paa det bedste i os. Og er det Handling, man kræver, gaar man for saa vidt heller ikke forgæves til Charles Dickens. Hans Værker var netop Handling. Han var paa sin Vis en stor Samfundsreformator, der baade bekæmpede sit Hjemlands Retsforhold, Fattigvæsen, Skolegang og mange andre sociale Institutioner, men han endte aldrig hverken i Mismod eller Verdensforagt. Han var og blev til sit Livs Ende den store Opbygger og Optimist, den varmhjærtede Børneven saavel som Dyreven og Blomsterven, den utrættelige Humanist. Man faar Livsmod af hans Bøger. Man læser sig sund og fornøjet og virkelysten i dem. De bærer fremad og opad. De har været til Velsignelse for utallige, og de vil i uoverskuelige Tider bevare denne samme Mission.

Derfor er det ogsaa rørende, at netop en Digter som H. C. Andersen kastede al sin Kærlighed paa Charles Dickens. Han fortæller i sit »Livs Æventyr« om det Par Besøg, han aflagde hos sin navnkundige Fælle i England. Himlen maa vide, hvor meget de to Digtere forstod af hinandens Tale. Andersen var ingen Mester i fremmede Sprog, men Dickens kendte jo gennem Oversættelser hans Æventyr og nogle af hans Romaner. Det har i hvert Fald været tilstrækkeligt til at knytte ham med inderlig Forstaaelse til Andersen. Det er en Ære for ikke alene vor store Æventyrdigter, men for hele vor Literatur, at en Personlighed som Dickens satte Andersen saa højt og omfattede ham, trods alle hans Særegenheder som Menneske, med saa uskrømtet Hjærtelighed. Saa langt vi derfor end nu om Stunder er borte fra Andersens barnlige Tro paa det gode, skal vi komme i Hu, at denne Naivetet, hvad enten det gælder Guds Lov eller Kærlighed til Medmennesker, altid hører til et Folks grundlæggende Egenskaber. Vi har senere taget kraftigere til os af Kundskabens Træ paa godt og ondt, men har unægtelig til Tider faaet mest af det onde. Derfor er det godt, stadig at kunne øse af Væld, hvis Vand er rent og klart. Der springer med Dickens og Digtere som han lægende Kilder endnu i Aandens Verden. Hvor meget der saa end ellers er sygt eller smittefarligt, er det en Trøst at vide, at Sundheden i Literaturen som i Livet altid er den stærkeste.

Der er da ogsaa kun faa fremmede Digtere, som den danske Læseverden har omfattet med saa levende Interesse som Charles Dickens. Omkring Midten af forrige Aarhundrede og de følgende Tiaar var han en Yndlingsforfatter herhjemme. Man var i danske Hjem fuldt fortrolig med alle de bedste af hans Bøger og med de typiske Hovedfigurer i dem. Citater af Fortællingerne var paa alles Læber, ligesom visse berømte Replikker i Holbergs Komedier. En Mister Micawber og en Uriah Hepp var gængse Benævnelser for lignende hjemlige Foreteelser.

Charles Dickens var jo tilmed en Virkelighedsdigtningens Mand som ingen. Da han en halv Snes Aar efter sin store Landsmand Walter Scotts Død brød sig sin Forfatterbane, havde hans Bøger netop det nye over sig, at de efter Forgængerens historiske Romaner skildrede selve Samtiden og alle de kendte lokale Omgivelser i By og paa Land og særlig da i London. Det var ligesom herhjemme, hvor efter Oehlenschlägers, Grundtvigs og Ingemanns Forherligelse af Nordens Oldtid og Middelalder pludselig baade Blicher og Poul Møller, baade Heiberg og hans Moder Fru Gyllembourg, baade Henrik Hertz og Carl Bernhard skildrede jydsk Natur og Folkeliv,

københavnske Samfunds- og Selskabstilstande. Og Dickens' Romaner og Fortællinger fra forrige Aarhundredes Midte ligger os jo den Dag i Dag ikke fjærnere, end at baade Mennesker og Interiører er os nære og fuldt troværdige. Den historiske Patina eller Farve, Tiden har lagt over Skildringerne eller Personerne, er ogsaa snarere til Gavn end til Skade. Det giver Bøgerne det monumentale, det tidshistoriske Præg. Et ægte kunstnerisk Mindesmærke har ogsaa altid Evne til at trodse Tidens Tand. Det er kun forbigaaende Moderetninger, der hurtig ældes. Som Grundtvig sagde: Hvad der klines paa, det regner af. Hvor meget af de sidste Par Menneskealderes Literatur er vel levende den Dag i Dag? Men Charles Dickens' »David Copperfield« eller »Dombey & Søn«, hans »Oliver Twist« eller »Pickwick«, hans Julehistorier eller Romanen fra den store franske Revolution, »De to Byer«, vil ikke i Hast falde for den Økse, der i vore Dage synes at være lagt ved Roden af saa mange af Døgnets Træer.

Charles Dickens er en ægte Søn af det Land, der saavel i Haandens som i Aandens Verden altid har sat særlig Pris paa Selvhjælpsmænd. Fra en fattig Barndom gennem en arbejdsom Ungdom gik Vejen til Ry og Rigdom. Han saa Dagens Lys den 7de Februar 1812 i en Forstad til Portsmouth, hvor Faderen var Assistent paa et af Marinens Kontorer. Senere forflyttedes Familien til Chatham ved Themsen, og en af Barnets uforglemmeligste Erindringer skriver sig herfra. Faderen tog ham nemlig med paa sine Spasereture til det smukke Landsæde Gadshill i Nærheden, og Drengen glemte aldrig Faderens Ord om, at hvis han vilde arbejde flittig, kunde han maaske en Gang komme til at bo dér. Gadshill blev paa en Maade hans Livs Maal. Han blev Ejer af Stedet og lukkede sine Øjne paa Barnedrømmenes Slot.

Den lille Charles var kun en halv Snes Aar gammel, da det gik tilbage for hans Fader. Familien, der efterhaanden var bleven talrig, var flyttet til London, og her oplevede den stakkels Dreng alle Fattigdommens Trængsler og Ydmygelser, lige fra Gangen til Pantelaaneren til Faderens Fastsætten i Gældsfængslet. Rundt om i Digterens Bøger er der mange Minder fra disse triste Tider. Særlig er »David Copperfield« paa sin Vis en Selvlevnedsskildring. Barnet lærte Londons Skyggesider og Fattigkvarterer at kende. Selv maatte han arbejde som ussel Dreng i en Blanksværteforretning, og den lærelystne lille Fyr havde endogsaa den Sorg, at det gik ud over hans Skolegang. Endelig lysnede det dog lidt for ham, og i sit femtende Aar fik han Plads som Kontorist hos en Sagfører. Hans mange Figurer fra Lovkyndighedens Verden vidner om hans tidlig udviklede Blik og hans gode Hukommelse. Faderen var imidlertid blevet Referent ved et af Londons Blade, og Sønnen fulgte hans Eksempel. Med en utrolig Energi arbejdede han sig frem og vandt sig forholdsvis hurtig en Plads i Pressen. Samtidig begyndte han saa smaat paa selvstændig Forfattervirksomhed, og hans første Skildringer af Livet i London — Skitser under Forfattermærket Boz — vakte almen Opmærksomhed. Ikke mer end 24 Aar gammel ægtede han en Datter af en af sine Pressekolleger, Catherine Hogarth, og samme Aar slog han sit første store Slag som Forfatter med sin berømte Roman »Pickwick-Klubben«. Pickwick og Sam Weller blev udødelige Personligheder i engelsk Literatur. Charles Dickens' Navn var paa alles Læber, og fra nu af laa hans Vej gennem Livet fri og aaben. I hans Hjem mødtes Datidens største Aander fra Literaturens og Kunstens Verden. Hans Bøger solgtes i mægtige Oplag og indbragte ham ikke mindre mægtige Honorarer. »Oliver Twist«, »Nicolas Nickleby», »Fatter Humphreys Stueuhr«, »De to Byer«, »Martin Chuzzlewit», Juleæventyrene, »Dombey & Søn« og fremfor alt »David Copperfield« fulgte i Aarenes Løb. Digteren blev tillige en udmærket Foredragsholder og Oplæser, der baade i Hjemmet og paa Rejser til Amerika høstede Ære og Guld. I et Tidsskrift, som han stiftede, offentliggjorde han flere af sine Romaner, »Strænge Tider«, »Store Forventninger», »Bleak House«, »Lille Dorrit«, »Vor fælles Ven« o. s. fr. En flittigere Mand, en ihærdigere Arbejder har ikke været til. Paa det skønne Gadshill, hans Barndoms forjættede Ejendom, som han købte i 1856, levede han sit arbejdsomme Liv. Men en mørk Skygge faldt dog ogsaa her over hans ellers saa rige Lykke. Skønt hans Hustru havde skænket ham en talrig Børneflok, stemte de mindre og mindre overens, og efter et to og tyveaarigt Ægteskab skiltes de. Digteren sikrede sin Hustru en Livrente paa over en halv Snes Tusend Kroner, men Sladder og Bagtalelse voldte ham mange Sorger i hans senere Aar. Et rastløst Arbejde medvirkede til at bryde hans legemlige Kræfter, og under Syslen med sin sidste større Roman »Edwin Droods Hemmelighed« blev han ramt af et Slagtilfælde og udaandede efter et Døgns Bevidstløshed den 9de Juni 1870. Han efterlod sig en Formue paa en halvanden Million Kroner, men den fordringsløse Digter havde i sit Testamente forlangt at blive jordet i Stilhed. Dette skete da ogsaa, men hans taknemmelige Folk stedede ham til Hvile i Westminster Abbedi, det berømte Pantheon for Englands Storheder. Paa hans Gravsten staar kun hans Navn og Datoerne for hans Fødsel og Død.

Otto Borchsenius.

Første Kapitel.

Jeg bliver født.

Om *jeg* bliver Helten i Historien om mit eget Liv, eller om denne Plads vil blive indtaget af en anden, det maa disse Blade vise. For at begynde med mit Livs Begyndelse, meddeler jeg, at efter hvad jeg har hørt og tror, blev jeg født paa en Fredag Klokken tolv om Natten. Man lagde Mærke til, at Klokken var begyndt at slaa, og jeg at skrige, netop paa samme Tid.

Paa Grund af Dagen og Timen for min Fødsel, erklærede Jordemoderen og nogle af Nabolavets kloge Koner, som havde interesseret sig levende for mig flere Maaneder, før der var nogen Mulighed for at vi kunde lære hinanden personligt at kende, for det første, at jeg var forudbestemt til at blive ulykkelig, og for det andet, at jeg havde faaet Evnen til at se Genfærd og Aander; begge disse Gaver var, efter hvad de mente, uundgaaelig knyttet til alle de ulykkelige Børn af begge Køn, som blev født ved Midnatstid om Fredagen.

Jeg behøver ikke her at sige noget om det første Punkt, eftersom intet bedre end min Historie kan vise, om denne Forudsigelse bekræftedes af Resultatet eller ikke. Om den anden Del af Spørgsmaalet vil jeg kun bemærke, at med mindre jeg har mistet denne Del af min Arv, da jeg var lille, saa har jeg endnu ikke overtaget den. Men jeg beklager paa ingen Maade, at jeg er gaaet Glip af den; og hvis nogen anden skulde være dens nuværende Besidder, under jeg ham det af Hjærtet.

Jeg blev født i Blunderstone, i Suffolk eller »deromkring«, som de siger i Skotland. Jeg blev født efter min Faders Død. Han havde lukket sine Øjne for denne Verdens Lys seks Maaneder, før jeg lukkede mine op for det. Selv nu er der noget besynderligt for mig ved den Tanke, at han aldrig saa mig; og noget endnu besynderligere i min dunkle Erindring om mine første barnlige Indtryk af hans hvide Gravsten paa Kirkegaarden og den uendelige Medlidenhed, jeg plejede at føle med den, fordi den laa alene derude i den mørke Nat, naar vor lille Dagligstue var varm og lys, og Dørene til vort Hus — næsten grusomt, syntes jeg somme Tider — var lukkede og laasede for den.

En Tante af min Fader, og følgelig en Grandtante af mig, om hvem jeg efterhaanden kommer til at fortælle mere, var den vigtigste Stormagt i vor Familie. Miss Trotwood, eller Miss Betsey, som min stakkels Moder altid kaldte hende, naar hun overvandt sin Angst for denne frygtelige Person saa vidt, at hun overhovedet omtalte hende (hvilket var sjældent) havde giftet sig med en Mand, der var yngre end hun selv, en meget smuk Mand, undtagen i den Betydning, »at den er smuk, som handler smukt« — thi han var stærkt mistænkt for at have slaaet Miss Betsey — ja for engang, da de stredes om et Pengespørgsmaal at have gjort hurtige, men grundige Anstalter til at kaste hende ud af et Andensals Vindue. Disse Beviser paa en uomgængelig Karakter bevægede Miss Betsey til at købe ham bort. Han

drog til Indien med sin Kapital, og dér blev han, i Følge en fantastisk Familielegende, engang set ridende paa en Elefant i Selskab med en Bavian. Hvordan det nu forholdt sig, inden der var gaaet ti Aar, kom der Efterretning fra Indien om hans Død. Hvilket Indtryk dette gjorde paa min Tante, ved ingen; thi straks efter Skilsmissen antog hun sit Pigenavn igen, købte en Villa ved Kysten langt borte, indrettede sig her som et enligt Fruentimmer med en Tjenestepige og levede — efter hvad man sagde — fra den Tid af fuldstændig afsondret fra Omverdenen.

Min Fader havde engang været en af hendes Yndlinge, tror jeg nok; men hun blev dødelig fornærmet over hans Ægteskab, fordi min Moder var »en Voksdukke«. Hun havde aldrig set min Moder, men hun vidste, at hun endnu ikke var fyldt tyve. Min Fader og Miss Betsey mødtes aldrig mere. Han var dobbelt saa gammel som min Moder, da han giftede sig, og af et skrøbeligt Helbred. Han døde et Aar efter, og, som sagt, seks Maaneder, før jeg kom til Verden.

Saadan var Sagernes Stilling om Eftermiddagen paa hin Fredag, som *jeg* nok maa have Lov til at kalde skæbnesvanger og betydningsfuld. Man kan derfor ikke forlange, at *jeg* dengang skal have vidst, hvordan Sagerne stod, eller at jeg skal have nogen Erfaring om det følgende, grundet paa mine egne Sansers Vidnesbyrd.

Min Moder sad ved Kaminen, meget svag og nedtrykt, og stirrede gennem sine Taarer ind i Ilden, i tunge Tanker baade for sig selv og den faderløse lille fremmede, hvem flere Gros profetiske Knappenaale allerede havde tegnet et »Velkommen« i en Naalepude i en Skuffe ovenpaa velkommen til en Verden, der ikke imødesaa hans Ankomst med nogen som helst Uro. — Min Moder sad, siger jeg, ved den blussende Ild en raakold Martseftermiddag, meget trykket og meget uvis om, hvorvidt hun vilde komme levende fra den Prøvelse, der forestod hende; da hævede hun sine Øjne og tørrede dem og saa gennem Vinduet lige overfor en besynderlig Dame komme op gennem Haven.

Allerede ved det næste Blik fik min Moder en sikker Anelse om, at det var Miss Betsey. Den nedgaaende Sol skinnede over Havegærdet paa den mærkelige Dame, og hun kom gaaende op mod Døren med saa barskt et Ansigt og saa stiv en Holdning, at de ikke kunde have tilhørt nogen anden.

Da hun naaede Huset, gav hun endnu et Bevis paa sin Identitet. Min Fader havde ofte antydet, at hun sjældent opførte sig som almindelige Kristenmennesker; hun ringede da heller ikke paa Klokken nu, men gik hen og kiggede ind ad det omtalte Vindu, idet hun pressede Spidsen af sin Næse mod Ruden, saa at min stakkels kære Moder plejede at sige, at den et Øjeblik blev ganske flad og hvid.

Hun gjorde min Moder saa forskrækket, at jeg altid har været overbevist om, at jeg kunde takke Miss Betsey for, jeg blev født paa en Fredag.

Min Moder havde i sin Sindsbevægelse rejst sig fra Stolen og havde stillet sig i Krogen bag den. Miss Betsey, der langsomt og undersøgende saa sig rundt i Værelset, begyndte ved den anden Side og lod sine Øjne løbe rundt, til de naaede min Moder. Saa vinkede hun med rynkede Bryn til min Moder, som en der er vant til at blive adlydt, at hun skulde komme hen og aabne Døren. Min Moder gjorde det.

»Miss David Copperfield, *antager* jeg,« sagde Miss Betsey; Eftertrykket hentydede maaske til min Moders Sørgedragt og Tilstand.

»Ja,« sagde min Moder svagt.

»Miss Trotwood,« sagde Gæsten. »De har sikkert hørt om hende?«

Min Moder svarede, at hun havde haft den Fornøjelse. Og hun havde en ubehagelig Bevidsthed om ikke at vise tilstrækkeligt, hvor overvældende Fornøjelsen havde været.

»Nu ser De hende,« sagde Miss Betsey. Min Moder bøjede sit Hoved og bad hende træde ind.

De gik ind i Dagligstuen, som min Moder var kommet fra, thi i det bedste Værelse paa den anden Side af Gangen var der ikke lagt i — der havde saamænd ikke været lagt i siden min Faders Begravelse; da de begge havde sat sig, og Miss Betsey ingenting sagde, begyndte min Moder at græde, efter at hun forgæves havde forsøgt at faa Herredømmet over sig selv.

»Prr, prr, prr!« skyndte Miss Betsey sig at sige. »Lad være med det. Saa saa!«

Min Moder kunde alligevel ikke lade være, saa hun græd, til hun havde grædt ud.

»Tag Deres Kappe af, Barn,« sagde Miss Betsey »og lad mig se paa Dem.«

Min Moder var altfor bange til at nægte at opfylde denne besynderlige Anmodning, hvis hun ellers var tilbøjelig til det. Derfor gjorde hun, som der var sagt, og gjorde det med saa nervøse Hænder, at hendes Haar (der var rigt og smukt) faldt helt ned om hendes Ansigt.

»I, Gud forbarme sig!« udbrød Miss Betsey, »De er jo et rent Barn.«

Min Moder saa utvivlsomt usædvanlig ung ud, selv efter sin Alder; hun hang med Hovedet, som var det hendes Skyld, stakkels Væsen, og sagde hulkende, at hun var sandelig bange for, at hun kun var en meget barnlig Enke og at hun kun vilde blive en meget barnlig Moder, hvis hun levede. I den korte Pause, som paafulgte, syntes hun, hun kunde mærke Miss Betsey røre ved hendes Haar, og det ikke med nogen ublid Haand; men da hun med et frygtsomt Haab saa paa hende, saa hun Damen siddende med Nederdelen smøget op, Hænderne foldede over det ene Knæ og Fødderne paa Kamingitteret, stirrende gnavent paa Ilden.

— I Himlens Navn,« sagde Miss Betsey pludseligt — »hvorfor Raageri?«

»Mener De Huset?« spurgte min Moder.

»Hvorfor Raageri?« sagde Miss Betsey. »Kogeri vilde have været mere passende, hvis nogen af Jer havde haft noget praktisk Begreb om Livet.«

Det var Mr. Copperfield, der valgte Navnet« svarede min Moder. »Da han købte Huset, holdt han af at tænke sig, at der var Raager omkring det.«

Aftenvinden lavede just nu saadan et Postyr mellem nogle gamle Elmetræer nede i Enden af Haven, at hverken min Moder eller Miss Betsey kunde lade være at se den Vej. Elmene bøjede sig imod hinanden, ligesom Kæmper, der tilhvisker hinanden Hemmeligheder, og efter at de havde staaet saaledes i Ro et Øjeblik, satte de sig i voldsom Bevægelse og svang med deres vilde Arme, som om de modtagne Meddelelser virkelig var for rystende for deres Sindsro; og nu gav nogle vindpiskede, medtagne gamle Raagereder, der hang højt oppe i dem, sig til at svinge frem og tilbage som Vrag paa et stormfuldt Hav.

»Hvor er Fuglene?« spurgte Miss Betsey.

»Fu— hvilket?« Min Moder havde siddet og tænkt paa noget andet.

»Raagerne — hvad er der blevet af dem?« spurgte Miss Betsey.

»Der har ikke været nogen, saa længe vi har boet her,« sagde min Moder. »Vi tænkte — Mr. Copperfield tænkte — at det var et helt stort Raageri; men Rederne var gamle og Fuglene havde forladt dem for længe siden.«

»David Copperfield op ad Dage!« raabte Miss Betsey. »Kalde et Hus for Raageri, naar der ingen Raager er i Nærheden, og gaa ud fra, at Fuglene er her, fordi han ser Rederne!«

»Mr. Copperfield er død,« svarede min Moder, »og hvis De vover at tale uvenligt om ham til mig —.«

Jeg tror virkelig, at min stakkels Moder et Øjeblik havde til Hensigt at rette et voldeligt Angreb paa min Tante, der magelig kunde have tumlet hende med sin ene Haand, selv om min Moder havde været i langt bedre Træning til en saadan Holmgang, end hun var den Aften. Men det gik over blot ved Anstrængelsen, da hun rejste sig; og hun satte sig igen, meget myg, og besvimede.

Da hun kom til sig selv, eller da Miss Betsey havde bragt hende til sig selv,

fandt hun den sidste staaende ved Vinduet. Skumringen var ved at gaa over til Mørke; og havde ikke Kaminilden været, kunde de ikke engang have skimtet hinanden.

»Naa?« sagde Miss Betsey og vendte tilbage til sin Stol, som havde hun kun tilfældig rejst sig for at se paa Udsigten. — »Og naar venter De saa—«.

»Jeg ryster over hele Kroppen,« stammede min Moder. »Jeg ved ikke, hvad der er i Vejen. Jeg er sikker paa, jeg skal dø.«

»Nej, nej, nej« sagde Miss Betsey. Se at faa noget Te.«

»Aa Gud, aa Gud, tror De, det vil gøre mig godt?« udbrød min Moder hjælpeløst.

»Naturligvis vil det det,« sagde Miss Betsey. »Det er ikke andet end Indbildning. Hvad hedder deres Pige?«

»Jeg ved ikke endnu, om det bliver en Pige,«sagde min Moder naivt.

»Gud velsigne Barnet!« udbrød Miss Betsey »Jeg mener ikke det. Jeg mener Deres Tjenestepige.«

»Peggotty,« sagde min Moder.

»Peggotty!« gentog Miss Betsey temmelig indigneret. »Vil De fortælle mig, at noget menneskeligt Væsen er gaaet til en kristen Kirke og har faaet sig døbt Peggotty.«

»Det er hendes Efternavn« sagde min Moder mat. Mr. Copperfield kaldte hende saadan, fordi hendes Døbenavn var det samme som mit.«

»Hej, Peggotty!« raabte Miss Betsey og aabnede Dagligstuedøren. »Te. Din Frue befinder sig ikke rigtig vel. Skynd dig lidt.«

Miss Betsey udstedte denne Befaling med en Myndighed, som om hun havde været en anerkendt Autoritet i Huset, saa længe der overhovedet havde været et Hus, og iagttog Peggotty, der forbavset over den fremmede Stemme kom ud i Gangen med et Lys. Derpaa lukkede hun Døren igen og satte sig som før — med Fødderne paa Gitteret, opsmøget Nederdel og Hænderne foldede om sit ene Knæ.

»De sagde noget om, hvorvidt det bliver en Pige,« sagde Miss Betsey. »Jeg er ikke i Tvivl om, at det bliver en Pige. Hør nu Barn, fra det Øjeblik af, at denne Pige er født — —«

»Maaske Dreng,« tillod min Moder sig at indskyde.

»Jeg siger Dem jo, at jeg har en Forudfølelse af, at det bliver en Pige,« svarede Miss Betsey. »Sig mig ikke imod. Fra denne Piges Fødsel af agter jeg at være hendes Ven. Jeg agter at være hendes Gudmoder, og jeg beder Dem kalde hende Betsey Trotwood Copperfield. Det maa ikke gaa skævt i Livet med *denne* Betsey Trotwood. Der maa ikke leges med *hendes* Følelser, stakkels lille. Hun skal opdrages godt og vogtes vel mod at fatte taabelig Tillid til dem, der ikke fortjener den. Det skal *jeg* tage mig af.«

Efter hver Sætning gjorde Miss Betsey et Kast med Hovedet, som om hendes egne gamle Lidelser arbejdede inden i hende, og hun kun med den yderste Anspændelse kunde afholde sig fra at hentyde direkte til dem. Det havde min Moder i det mindste en Mistanke om, som hun sad dér og iagttog hende ved Kaminildens usikre Skær — altfor nedtrykt og forvirret selv til at kunne iagttage noget klart eller vide, hvad hun skulde sige.

»Og var David god imod Dem, Barn?« spurgte Miss Betsey efter en kort Pavse, under hvilken hendes Hoved lidt efter lidt var faldet til Ro. »Levede I godt sammen?«

»Vi var meget lykkelige,« sagde min Moder. »Mr. Copperfield var kun altfor god ved mig.«

»Saa ødelagde han Dem vel, kan jeg tænke?« svarede Miss Betsey.

»I det mindste min Evne til atter at staa alene og stole paa paa mig selv i denne onde Verden — ja det er jeg sandelig bange for, han gjorde,« hulkede min Moder.

»Naa! Græd ikke!« sagde Miss Betsey. »I passede ikke sammen, Barn — hvis over Hovedet to Mennesker *kan* passe sammen derfor spurgte jeg. De var et forældreløst Barn, ikke?«

»Jo.«

»Og Guvernante?«

»Jeg var Guvernante hos en Familie, hvor Mr. Copperfield kom paa Besøg. Mr. Copperfield var meget venlig imod mig og viste mig stor Opmærksomhed, og friede tilsidst til mig, og saa blev vi gift,« sagde min Moder ligefrem.

»Ha! Stakkels Barn!« mumlede Miss Betsey og stirrede stadig bistert ind i Ilden. »Kan De nogen Ting?«

»Undskyld —« stammede min Moder.

»Med Hensyn til at føre Hus, f. Eks.« sagde Miss Betsey.

»Ikke stort, er jeg bange for,« svarede min Moder. »Ikke saa meget, som jeg kunde ønske. Men Mr. Copperfield var ved at lære mig —«

(»Han forstod sig vist stort paa det selv!«) sagde Miss Betsey i en Parentes.

»Og jeg haaber, jeg vilde være kommet efter det, for jeg gjorde mig megen Umage, og han var en meget taalmodig Lærer, hvis ikke denne store Ulykke, hans Død —« min Moder faldt sammen igen og kunde ikke fortsætte.

»Naa, naa!« sagde Miss Betsey.

»Jeg førte min Husholdningsbog nøjagtigt og gjorde den op med Mr. Copperfield hver Aften,« sagde Moder og græd igen.

»Naa, naa!« udbrød Miss Betsey. »Græd nu ikke mere.«

»Og jeg er sikker paa, der har aldrig været et ondt Ord imellem os af den Grund, undtagen naa Mr. Copperfield bemærkede, at mine Tretaller og Femtaller lignede hinanden for meget, eller at jeg ikke maatte sætte Krøller paa mine Syvtaller og Nitaller,« vedblev Moder og faldt sammen i Graad igen.

»De gør Dem selv syg,« sagde Miss Betsey, »og De ved, at det ikke vil være godt hverken for Dem selv eller min Guddatter. Hører De, De maa ikke gøre det!«

Dette Argument bidrog noget til at berolige Moder, skønt hendes voksende Ildebefindende maaske bidrog mere. Der blev en Pause, kun af og til afbrudt af et »Ha!« fra Miss Betsey, der stadig sad med Fødderne paa Gitteret.

»David havde købt sig en Livrente for sine Penge, ved jeg,« sagde hun saa. »Hvad har han gjort for Dem?«

»Mr. Copperfield« fik min Moder svaret med nogen Vanskelighed, »var saa betænksom og god at sikre mig en Del af den.«

»Hvor meget?«

»Hundrede og fem Pund om Aaret.«

»Han kunde have gjort det, der var værre.«

Dette Ord passede til Øjeblikket. Min Moders Tilstand blev saa meget værre, at Peggotty, der kom ind med Tebakke og Lys, straks saa, hvor daarlig hun var — hvad Miss Betsey allerede vilde have set før, hvis der havde været lyst nok. Hun fik hende hurtigt op paa hendes Værelse; og hun sendte straks sin Nevø, Hans Peggotty, der i nogle Dage havde været i Huset uden min Moders Vidende for at kunne bruges som Kurér, naar det gjaldt, af Sted efter Jordemoderen og Lægen.

Da disse allierede Magter indfandt sig blev de ikke saa lidt forbavsede ved at finde en ubekendt Dame af majestætisk Udseende siddende foran Ilden, med Hatten over venstre Arm, i Færd med at stoppe sine Øren med Bomuldstotter. Da Peggotty ingen Ting vidste om hende, og min Moder ingen Ting sagde om hende, sad hun dér som Dagligstuens Mysterium; og at hun havde et helt Oplag af Bomuldstotter i Lommen og sad saadan og stoppede dem i Ørene, gjorde ikke hendes Tilstedeværelse mindre højtidelig.

Da Doktoren havde været ovenpaa og kom ned igen, var han rimeligvis kommet til det Resultat, at denne fremmede Dame og han selv vilde komme til at sidde her, Ansigt til Ansigt, i flere Timer, thi han anstrængte sig for at være høflig og selskabelig. Han var den svageste af sit Køn, den mildeste af alle smaa Mænd. Han gik sidelæns gennem Dørene for at tage saa lidt Plads som muligt. Han gik ligesaa sagte som Genfærdet i Hamlet, og langsommere. Han gik med Hovedet paa den ene Side, dels af beskeden Følelse af sin egen Uværdig-

hed, dels af beskeden Trang til at indsmigre sig hos alle andre. Det er for lidt at sige, at han ikke kunde sige et ondt Ord til en gal Hund. Han kunde have rettet et venligt Ord til den, eller et halvt, eller en Brøkdel af et halvt; thi han talte lige saa langsomt, som han gik; men under ingen Omstændigheder kunde han have været barsk eller opfarende imod den.

Mr. Chillip saa mildt paa min Tante med Hovedet paa Skakke, gjorde et lille Buk for hende, berørte let sit venstre Øre og sagde, hentydende til Bomuldstotterne:

»En lokal Irritation, Frue?«

»Hvad?« svarede min Tante og tog Totten ud af sit ene Øre som en Prop.

Mr. Chillip blev saa forskrækket over hendes korte Tone, at det — som han senere fortalte min Moder — var et Under han ikke mistede sin Aandsnærværelse. Men han gentog blidt:

»En lokal Irritation, Frue?«

»Nonsens!« svarede min Tante og proppede sig til igen med et Svup.

Saa kunde Mr. Chillip ikke gøre andet end sidde og se forlegen paa hende, indtil han igen blev kaldt ovenpaa. Et Kvarter efter kom han tilbage.

»Naa?« sagde min Tante og tog Proppen ud af det Øre, der var ham nærmest.

»Ja, Frue,« svarede Mr. Chillip, »vi — vi gaar langsomt fremad Frue.«

»Ba-a-ah!« sagde min Tante. Og saa proppede hun sig til igen.

Mr. Chillip fortalte min Moder, at han virkelig — virkelig næsten blev fornærmet. Naturligvis kun fra et Lægestandpunkt, men han *blev* næsten fornærmet. Ikke desto mindre sad han i næsten to Timer og saa paa hende, medens hun sad og saa paa Ilden, saa blev han igen kaldt ud. Efter en Tids Forløb kom han tilbage.

»Naa?« sagde min Tante og tog Vattet ud paa samme Side som før.

»Ja, Frue,« svarede Mr. Chillip, »vi — vi gaar langsomt fremad, Frue.«

»Ba-a-ah!« sagde min Tante. Hun snerrede saadan ad ham, at Mr. Chillip absolut ikke kunde holde det ud. Han sagde siden, at det ligefrem var beregnet paa at tage Modet fra ham. Han foretrak at gaa ud og sætte sig paa Trappen i Mørke og Træk, indtil der blev sendt Bud efter ham igen.

Hans Peggotty, der gik i Folkeskolen og var et rent Jærn til sin Katekismus, og som derfor maa anses for et troværdigt Vidne, berettede næste Dag, at da han en Time efter tilfældigt kiggede ind i Dagligstuen, blev han øjeblikkelig raabt an af Miss Betsey, der gik ophidset frem og tilbage, og attraperet, før han kunde undslippe. At der nu af og til lød Trin og Stemmer ovenover, hvilke Bomuldspropperne ikke kunde lukke ude — hvad han sluttede deraf, at Damen øjensynligt havde grebet ham som et Offer, over hvem hun kunde lade sin Ophidselse gaa ud, naar Lyden var stærkest. At hun marcherede op og ned med ham og holdt i Kraven, og, naar Anfaldene kom, rystede ham, ruskede ham i Haaret, stoppede *hans* Øren, som om hun forvekslede dem med sine egne, og paa anden Maade maltrakterede ham. Dette blev delvis bekræftet af hans Tante, der saa ham Klokken halv ét, straks efter at han var sluppet løs, og forsikrede, at han da var lige saa rød som jeg.

Den blide Mr. Chillip kunde allermindst i et Øjeblik som dette gemme paa et Nag. Han gik sidelæns ind i Dagligstuen, saa snart han var sluppet fri, og sagde i sin allerblideste Tone til min Tante:

»Naa Frue, jeg er saa lykkelig at kunne gratulere Dem.«

»Til hvad?« sagde min Tante skarpt.

Mr. Chillip blev igen forskrækket over, saa barsk hun talte; saa gjorde han et lille Buk og sendte hende et lille Smil for at blødgøre hende.

»Guds Død, hvad fejler Manden?« udbrød min Tante utaalmodig. »Kan han ikke tale?«

»Vær rolig, kære Frue,« sagde Mr. Chillip i sin mest indsmigrende Tone. »Der er ikke længere nogen Grund til Uro, Frue. Vær rolig.«

Siden blev det næsten anset for et Mirakel, at min Tante ikke rystede ham og

rystede det, han havde at sige, ud af ham. Hun rystede kun paa sit eget Hoved, men paa en Maade, der fik det til at løbe koldt ned ad Ryggen paa ham.

»Ja, Frue,« fortsatte Mr. Chillip, saa snart han havde samlet Mod, »Jeg er saa lykkelig at kunne gratulere Dem. Alt er nu overstaaet, Frue, og godt overstaaet.«

I de fem Minutter eller saa, det tog Mr. Chillip at aflevere denne Tale, betragtede min Tante ham skarpt.

»Hvordan har hun det?« sagde min Tante og lagde Armene over Kors, stadig med Hatten hængende over den ene af dem.

»Godt, Frue, jeg haaber, at hun vil snart have det helt godt,« svarede Mr. Chillip. »Saa godt, som vi kan vente det af en ung Moder under disse triste Omstændigheder. Der kan ikke være noget i Vejen for at se hende nu, Frue. Det vil maaske gøre hende godt.«

»Og *hun?* Hvordan har *hun* det?« sagde min Tante skarpt.

Mr. Chillip lagde Hovedet lidt mere paa den ene Side og saa paa min Tante som en kælen Fugl.

»Barnet,« sagde min Tante. »Hvordan har hun det?«

»Frue,« svarede Mr. Chillip, »jeg troede, De vidste det. Det er en Dreng.

Min Tante sagde ikke et Ord, men greb sin Hat ved Baandene som en Slynge og slog Mr. Chillip i Hovedet med den, satte den paa, gik ud og kom aldrig mere tilbage.

Nej. Jeg laa i min Kurv, og min Moder laa i sin Seng; men Betsey Trotwood Copperfield var for bestandig i det Drømmenes og Skyggernes Land, som jeg saa nylig var kommet vandrende fra; og Lyset fra Vinduet i vor Stue skinnede ud paa det jordiske Endemaal for alle saadanne Vandringsmænd, og paa Tuen over det Støv, som engang var ham, uden hvem jeg aldrig vilde have været til.

Andet Kapitel.

Jeg iagttager.

De første Genstande, som antager fast Form for mig, naar jeg ser langt tilbage, helt ind i min Barndoms Mørke, er min Moder med hendes smukke Haar og ungdommelige Figur, og Peggotty, ganske uden Figur, men med Øjne saa mørke, at de syntes at formørke hele Nabolaget i hendes Ansigt, og med Kinder og Arme saa faste og røde, at jeg undrede mig over, at Fuglene ikke hakkede i dem fremfor i Æblerne.

Jeg synes, jeg kan mindes disse to, ganske smaa og ganske tæt ved mig, bukkende sig eller knælende hos mig paa Gulvet, medens jeg vaklede fra den ene til den anden. Jeg har et Indtryk saa bestemt, at jeg ikke kan skelne det fra virkeligt Erindring, af at Peggotty rører ved mig med sin Pegefinger, som hun plejede at række frem imod mig, og som var ru som et Rivejærn af hendes Syarbejde.

Dette kan være Indbildning, skønt jeg tror, at de flestes Hukommelse gaar længere tilbage, end mange af os tror; og jeg tror, at Iagttagelsesevnen hos mange Smaabørn er vidunderlig skarp og nøjagtig. Ja, jeg tror, at de voksne, som udmærker sig i denne Retning, snarere maa siges at have bevaret denne Evne,

end at have erhvervet sig den; saa meget mere, som jeg hos saadanne Mænd oftest har iagttaget en Friskhed og Blidhed og Evne til at fornøje sig — hvilket ogsaa er en Arv, de har bevaret fra deres Barndom.

Naar jeg altsaa ser tilbage i min Barndoms Taager, er de første Ting, som jeg husker, hævede sig frem af Forvirringen, min Moder og Peggotty. Hvad jeg ellers husker? Lad mig se.

Der er vort Hus, der, saa langt jeg husker tilbage, aldrig har syntes mig nyt, men altid hjemligt. Nedenunder er Peggottys Køkken ud mod Baggaarden; midt i denne et Dueslag paa en Pæl, men uden Duer i, — i Krogen et stort Hundehus, men uden Hund; og en Mængde Høns, der spankulerede truende og bistre omkring og syntes mig forfærdelig store. Der er en Hane, som flyver op paa en Stolpe og galer og synes at gale ad mig, der betragter den gennem Køkkenvinduet, gysende, fordi den er saa vild. Gæssene uden for Sidelaagen, der kommer vraltende efter mig med deres lange Halse fremstrakte, naar jeg gaar den Vej, drømmer jeg om om Natten; ligesom en Mand, der er omgivet af vilde Dyr, drømmer om Løver.

Hernede er en lang Gang — hvor syntes jeg ikke, den var uhyre lang! — der førte fra Peggottys Køkken til Forstuedøren. Ud til den vender et mørkt Fadebur, og det er et Sted, jeg maa *løbe* forbi om Aftenen; for jeg ved ikke, hvad der kan være mellem alle disse Krukker og Bøtter og gamle Tekasser, naar da ingen er der inde med et dunkelt brændende Lys og en muggen Luft, blandet med en Duft af Sæbe, Pickles, Peber, Lys og Kaffe, strømmer ud gennem den aabne Dør. Saa er der de to Dagligstuer; den, hvori vi sidder om Aftenen, Moder og jeg og Peggotty — thi Peggotty er ganske som hørende til Familien, naar hendes Arbejde er gjort — og vi er alene — og saa den bedste Stue, hvor vi sidder om Søndagen; fin, men ikke saa hyggelig. For mig er der noget sørgmodigt ved dette Rum, thi Peggotty har fortalt mig — jeg ved ikke naar, men rimeligvis for mange Aar siden — om min Faders Begravelse, og at Ligfølget havde sorte Kapper paa. En Søndag Aften læser min Moder derinde for Peggotty og mig om, hvordan Lazarus blev oprejst fra de døde. Og jeg bliver saa bange, at de bagefter maa tage mig ud af min Seng og vise mig den stille Kirkegaard udenfor Sovekammervinduet, med alle de døde hvilende fredeligt i deres Grav i Maanens højtidelige Skær.

Jeg har aldrig set noget halvt saa grønt som Græsset paa denne Kirkegaard; ikke noget halvt saa skyggefuldt som dens Træer; ikke noget halvt saa fredeligt som dens Gravstene. Faarene græsser dér, naar jeg tidligt om Morgenen rejser mig paa Knæ i min lille Seng i det lille Rum inden for min Moders Sovekammer for at se ud paa den; og jeg ser det røde Lys skinne paa Solskiven og tænker ved mig selv: Jeg gad vidst, om Solskiven er glad over, at den nu kan vise Tiden igen?

Saa er der vor Stol i Kirken. Hvilken højrygget Stol! Nær ved den et Vindue, hvorigennem man kan se vort Hus, og hvorigennem det mange Gange er blevet set under Morgengudstjenesten af Peggotty, som nok holder af at forvisse sig om, at det ikke bliver udplyndret eller staar i Flammer. Men skønt Peggottys Øjne vandrer rundt, bliver hun meget vred, hvis mine gør det, og hun blinker til mig, dér hvor jeg staar paa Sædet, at jeg skal se paa Præsten. Men jeg kan ikke hele Tiden se paa ham, jeg kender ham jo ogsaa uden den hvide Tingest paa, og jeg er bange, han skal undre sig over, hvorfor jeg stirrer saadan, og maaske stanse i sin Prædiken og spørge mig — og hvad skal jeg saa gøre? Det er en frygtelig Ting at gabe, men noget *maa* jeg gøre. Jeg ser paa min Moder, men *hun* lader, som hun ikke ser mig. Jeg ser paa en Dreng i Koret, men han skærer Ansigter ad mig. Jeg ser paa Sollyset, der vælder ind gennem den aabne Dør til Vaabenhuset, og dér ser jeg et vildfarende Faar — jeg mener ikke en Synder, men et virkeligt

Faar — der halvvejs har besluttet sig til at spadsere ind i Kirken. Jeg føler, at hvis jeg saa længere paa det, kunde jeg blive fristet til at sige noget højt; og hvad skulde der saa blive af mig! Jeg ser op paa Mindetavlerne paa Væggen og prøver at tænke paa den afdøde Bodgers her af Sognet, og paa hvilke Følelser Mrs. Bodgers maa have haft, da Mr. Bodger laa i Seng, og pintes svart og længe, og Lægerne ikke kunde hjælpe. Jeg spekulerede paa, om de havde sendt Bud efter Mr. Chillip, og om han ikke kunde hjælpe; og hvis saa er, hvad han da synes om at blive mindet om det én Gang om Ugen. Jeg ser fra Mr. Chillip med hans Søndags-Halstørklæde op til Prædikestolen, og tænker paa, hvor udmærket man kunde lege dér, og hvilken Fæstning det vilde være, naar en anden Dreng stormede den ad Trappen og man gav ham Fløjelspuden med Kvasterne i Hovedet. Efter Haanden falder mine Øjne til; efter at jeg en Tid har syntes at høre Præsten synge en søvndyssende Sang i Heden, hører jeg ingen Ting, indtil jeg falder ned ad Sædet med et Brag og bliver baaret mere død end levende ud af Peggotty.

Og nu ser jeg Ydersiden af vort Hus, med de tilgitrede Sovekammervinduer staaende aabne for at lukke den sødt duftende Luft ind, og de gamle, forrevne Raagereder endnu dinglende i Elmetræerne længst nede i Forhaven. Nu er jeg i Baghaven, paa den anden Side af Gaarden, — et sandt Paradis for Sommerfugle, saadan som jeg husker den, med et højt Gærde udenom og en en Laage og en Hængelaas; hvor Frugterne hang i Klynger paa Træerne, modnere og saftigere end Frugten nogen Sinde har været siden i nogen anden Have, og hvor min Moder plukker ind i en Kurv, medens jeg staar ved Siden af, gumlende paa stjaalne Stikkelsbær, medens jeg prøver paa at se uskyldig ud. En stærk Blæst rejser sig, og Sommeren er borte paa et Øjeblik. Nu leger vi i Vinterens Tusmørke, danser rundt i Dagligstuen. Naar min Moder har tabt Vejret og hviler sig i en Lænestol, ser jeg, hvordan hun snor sine lyse Krøller om sine Fingre og retter paa sit Livbaand, og ingen ved bedre end jeg, at hun gerne vil se godt ud og er stolt af at være saa smuk.

Dette hører til mine allertidligste Indtryk. Det, og saa en Følelse af, at vi begge var en Smule bange for Peggotty og i de fleste Ting underkastede os hendes Herredømme, hørte til de første Anskuelser — om man kan sige saa — jeg uddrog af, hvad jeg saa.

Peggotty og jeg sad en Aften ved Kaminen i Dagligstuen, alene. Jeg havde læst noget om Krokodiller for Peggotty. Jeg maa have læst meget tydeligt, eller ogsaa maa den gode Sjæl have været dybt interesseret, for jeg husker, at da jeg var færdig, havde hun en taaget Forestilling om, at de var en Slags Grønsager. Jeg var ked af at læse og dødsens søvnig; men da jeg som en særlig Begunstigelse havde Lov til at blive oppe til Moder, der havde tilbragt Aftenen hos en Nabofamilie, kom hjem, vilde jeg selvfølgelig hellere være død paa min Post end gaaet i Seng. Jeg havde naaet det Stadium af Søvnighed, da Peggotty syntes at svulme op og blive umaadelig stor. Jeg spærrede mine Øjne op med mine Pegefingre og stirrede vedholdende paa hende, som hun sad dér ved sit Arbejde; paa den lille Stump Vokslys, hun brugte til sin Traad — hvor gammel den saa ud, med Furer paa Kryds og tværs! — paa det lille Hus med Straatag, hvor Alenmaalet boede; paa hendes Syæske med dens Skydelaag, med et Billede af Sct. Pauls Cathedral (med rosenrød Kuppel); paa hende selv, som jeg fandt yndig. Jeg var saa søvnig, at jeg vidste, jeg var leveret, hvis jeg blot et Øjeblik tabte noget af det af Syne.

»Peggotty,« siger jeg — »har du nogen Sinde været gift?«

»Gud, Master Davy,« svarede Peggotty. »Hvor kommer du til at tænke paa Giftermaal?«

Hun svarer med saadan et Smeld, at jeg bliver lysvaagen. Og saa hører hun op med at sy og ser paa mig med Naalen trukket ud, saa langt Traaden rækker.

»Ja men *har* du nogen Sinde været gift, Peggotty?« siger jeg. »Du er en meget smuk Pige, er du ikke?«

Jeg tænkte her ganske vist paa en anden Art Skønhed end min Moders, men i sin Art ansaa jeg hende for at være fuldkommen. Der stod en rød Fløjelsskammel i den fine Stue, paa den havde min Moder malet en Buket Blomster. Denne Skammels Grundfarve og Peggottys havde altid forekommet mig at være ens. Skamlen var glat, Peggotty var ru, men det gjorde ingen Forskel.

»Jeg smuk, Davy?« sagde Peggotty. »Bevares, nej, min Ven. Men hvor kommer du til at tænke paa Giftermaal?«

»Jeg ved ikke! — Du maa ikke gifte dig med mere end én ad Gangen, vel Peggotty?«

»Det er sikkert nok,« svarede Peggotty uden Betænkning.

»Men hvis du gifter dig med en, og den dør, maa du saa gifte dig med en anden, hvad Peggotty?«

»Man *maa*,« sagde Peggotty, »hvis man har Lyst, min Ven. Det beror paa, hvad man mener om det.«

»Men hvad er din Mening, Peggotty?« sagde jeg.

Jeg kiggede nysgerrigt paa hende, fordi hun kiggede saa nysgerrigt paa mig.

»Min Mening er,« sagde Peggotty og tog Øjnene til sig og gav sig til at sy igen, »at jeg har aldrig været gift selv og venter aldrig at blive det. Det er alt, hvad jeg ved om den Ting.«

»Du er da vel ikke vred, Peggotty?« sagde jeg efter at have siddet stille et Minut.

Jeg troede virkelig, hun var det, hun havde været saa kort for Hovedet. Men jeg tog ganske fejl: thi hun lagde sit Arbejde til Side (det var noget af sit eget, hun stoppede paa), bredte sine Arme ud, tog mit krøllede Hoved og gav det et forsvarligt Tryk. Jeg ved, det var et forsvarligt Tryk, for, da hun var meget svær, sprang der altid nogle Knapper af i Ryggen af hendes Kjole, naar hun anstrængte sig en Smule. Og jeg husker, at medens hun knugede mig til sig, fløj to hen i den modsatte Ende af Dagligstuen.

»Lad mig nu høre lidt mer om Kurkedillerne,« sagde Peggotty, som endnu ikke havde faaet rigtig fat paa Navnet. »For jeg har ikke hørt halvt nok endnu.«

Jeg kunde ikke rigtig forstaa, hvorfor Peggotty saa saa sær ud, eller hvorfor hun var saa parat til at vende tilbage til Krokodillerne. Imidlertid tog vi fat paa Uhyrerne igen, jeg var nu spilvaagen, og vi lod deres Æg ligge i Sandet, for at Solen kunde ruge dem ud, og vi løb fra dem og pudsede dem ved hele Tiden at gøre omkring, hvad de ikke kunde gøre i en Fart paa rund af deres klodsede Legeme. Og vi gik i Vandet efter dem, som indfødte, og puttede skarpe Træstykker ned i deres Hals; kort sagt, vi gik hele Krokodillerumlen igennem. *Jeg* gjorde det i det mindste; men jeg havde mine Tvivl med Hensyn til Peggotty, som sad tankefuld og stak sig med Naalen i forskellige Dele af sit Ansigt og sine Arme hele Tiden.

Vi havde udtømt Krokodillerne og var begyndt paa Alligatorerne, da det ringede paa Haveklokken. Vi gik ud til Døren; og dér stod min Moder, der saa usædvanlig smuk ud, fandt jeg, og hos hende en Herre med smukt sort Haar og Bakkenbarter, den samme som havde fulgt os hjem fra Kirke sidste Søndag.

Da min Moder bøjede sig ned paa Tærskelen for at tage mig i sine Arme og kysse mig, sagde Herren, at jeg var en lille Fyr, der havde større Privilegier end en Monark — eller noget i den Retning; for her mærker jeg nok, at min nuværende Forstaaelse kommer mig til Hjælp.

»Hvad skal det betyde?« spurgte jeg ham, over hendes Skulder.

Han klappede mig paa Hovedet; men jeg ved ikke hvorfor, jeg kunde hverken lide ham eller hans dybe Stemme, og jeg var skinssyg over, at hans Haand rørte ved Moders, da den rørte ved mig. Jeg skubbede den bort af al min Kraft.

»O Davy!« raabte min Moder.

»Min kære Dreng,« sagde Herren. »Det

undrer mig ikke, at han er Dem saa hengiven.«

Jeg har aldrig set saa smuk en Farve paa min Moders Kinder før. Hun skændte blidt paa mig for min Uhøflighed; og medens hun holdt mig tæt ind til sig, vendte hun sig for at takke Herren, fordi han havde gjort sig den Ulejlighed at følge hende hjem. Hun rakte sin Haand frem imod ham, mens hun talte, og da han tog den i sin, syntes jeg, hun skottede til mig.

»Lad os sige Godnat, min brave Ven« sagde Herren, da han havde bøjet sit Hoved — jo, jeg saa ham nok! — over min Moders lille Handske.

»God Nat,« sagde jeg.

»Kom! Lad os være Venner!« sagde Herren og lo. »Giv mig Haanden!«

Min højre Haand laa i min Moders venstre, saa jeg gav ham den anden.

»Hvad, det er jo den gale Haand, Davy,« sagde Herren leende.

Min Moder stak min højre Haand frem, men jeg var bestemt paa ikke at give ham den, og jeg gjorde det ikke. Jeg gav ham den anden, og han rystede den hjærteligt og sagde, at jeg var en brav Fyr, og gik.

Endnu i dette Øjeblik kan jeg se ham vende sig nede i Haven og sende os et sidste Blik med sine ildevarslende sorte Øjne, før Døren blev lukket.

Peggotty, som ikke havde sagt et Ord eller rørt en Finger, skød straks Slaaen for, og vi gik alle ind i Dagligstuen. Tværtimod hvad min Moder plejede, satte hun sig ikke i Lænestolen ved Kaminen, men blev i den anden Ende af Stuen, hvor hun sad og nynnede for sig selv.

»Haaber, De har haft en fornøjelig Aften, Frue,« sagde Peggotty, der stod lige ret op og ned midt i Stuen med en Lysestage i Haanden.

»Tak,« Peggotty,« svarede min Moder muntert. »Jeg har haft en *meget* fornøjelig Aften.«

»Saadan en Fremmed er altid en behagelig Afveksling,« vedblev Peggotty.

»Ja, det er i Sandhed en meget behagelig Afveksling,« svarede min Moder.

Da Peggotty blev staaende ubevægelig midt i Stuen, og min Moder begyndte at nynne igen, faldt jeg i Søvn, men jeg sov ikke mere trygt, end at jeg kunde høre Stemmer, skønt jeg ikke kunde høre, hvad de sagde. Da jeg halvvejs vaagnede af denne Døs, fandt jeg baade Peggotty og min Moder badede i Taarer, og begge talende.

»Ikke saadan en som denne, Mr. Copperfield vilde ikke have syntes om det,« sagde Peggotty. »Det siger jeg, og det tør jeg sværge paa.«

»Gud i Himlen!« udbrød min Moder. »Du gør mig gal! Er nogen Sinde en stakkels Pige blevet saa daarligt behandlet af sine Tjenestefolk som jeg? Men hvorfor er jeg saa uretfærdig mod mig selv at kalde mig Pige? Har jeg aldrig været gift, Peggotty?«

»Det skal Gud vide, De har, Frue,« svarede Peggotty.

»Men hvor tør du da vove,« sagde min Moder — »du ved godt, jeg mener ikke, hvor tør du vove, men hvor kan du have Hjærte til — til at være saa uvenlig imod mig og sige saa bitre Ting til mig, naar du godt ved, at udenfor dette Sted har jeg ikke en eneste Ven at gaa til?«

»Saa meget mere Grund,« sagde Peggotty, »er der til at sige, at det ikke gaar. Nej! For ingen Pris gaar det. Nej!« — Jeg troede, at Peggotty vilde have kylet Lysestagen fra sig, saadan gestikulerede hun med den.

»Hvor kan du dog tale saa uretfærdigt!« sagde min Moder og græd endnu mere end før. »Hvor kan du snakke, som om alting var klappet og klart, naar jeg siger dig Gang paa Gang, du grusomme Skabning, at ud over de simpleste Høfligheder er der ikke forefaldet noget som helst! Du taler om Beundring. Hvad skal jeg gøre? Hvis Folk er taabelige nok til at nære den Følelse, er det saa min Fejl? Vilde du ønske, at jeg ragede mit Haar af og sværtede mig i Ansigtet eller vansirede mig ved at

brænde eller skolde mig eller saadan noget? Jeg er vis paa, du vilde, Peggotty. Jeg er vis paa, det vilde rigtig glæde dig.

Jeg kunde se, at Peggotty tog sig denne Beskyldning meget nær.

»Og min kære Dreng,« udbrød min Moder og løb hen til Lænestolen, hvor jeg sad, og gav sig til at kærtegne mig, »min egen lille Davy! Er det noget at beskylde mig for, at jeg mangler Kærlighed til min egen Skat, den kæreste lille Fyr, der nogen Sinde har været til?«

»Der er ingen, der har beskyldt Dem for saadan noget,« sagde Peggotty.

»Jo du gjorde, Peggotty,« svarede min Moder. »Du ved, at du gjorde det. Hvad Mening var der ellers i, hvad du sagde, du ukærlige Skabning, naar du ved lige saa godt som jeg, at det var for hans Skyld, jeg i sidste Kvartal ikke vilde købe mig en ny Parasol, skønt den gamle grønne er slidt hele Vejen op og Frynserne ganske i Stykker? Du ved, den er det, Peggotty, du kan ikke nægte det.« Saa vendte hun sig lidenskabeligt til mig, med sin Kind til min: »Er jeg en slem Moder ved dig, Davy? Er jeg en væmmelig, grusom, egenkærlig, slet Mamma? Sig at jeg er det, mit Barn; sig ja, min kære Dreng, saa vil Peggotty elske dig; og Peggottys Kærlighed er adskilligt bedre end min, Davy. Jeg elsker dig slet ikke, vel?«

Over dette brast vi allesammen i Graad. Jeg tænker, jeg var den, der græd højest, men jeg er sikker paa, vi gjorde det alle lige oprigtigt. Jeg selv var ganske sønderknust, og jeg er bange for, at i det første Anfald af saaret Ømhed kaldte jeg Peggotty for »et Bæst.« Jeg husker, at den skikkelige Skabning var dybt rystet, og hun maa være blevet ganske knappeløs ved den Lejlighed. Thi der knaldede en hel Salve af dette Skyts, da hun havde gjort det godt igen med Moder og knælede ned ved Lænestolen og gjorde det godt igen med mig.

Vi gik i høj Grad bedrøvede til Sengs. Min Hulken holdt mig vaagen, Time efter Time; og da en særlig voldsom Hulken tvang mig til at rejse mig op i Sengen, saa jeg min Moder sidde bøjet over mig. Jeg faldt i Søvn i hendes Arme, og sov trygt.

Om det var den følgende Søndag, jeg saa Herren igen, eller der gik længere Tid, det kan jeg ikke huske. Jeg er ikke stiv i Almanakken. Men han var der, i Kirken, og han gik hjem med os bagefter. Han kom ogsaa med ind, for at se paa en prægtig Geranium, vi havde, i Dagligstuevinduet. Det forekom mig ikke, han tog synderlig Notits af den, men før han gik, bad han Moder give ham et Par Blomster. Hun bad ham tage selv, men han nægtede at gøre det — jeg kunde ikke forstaa, hvorfor — saa plukkede hun dem til ham og gav ham dem i Haanden. Han sagde, at han vilde aldrig, aldrig mere skille sig ved dem; og jeg tænkte, han var et godt Fæ, siden han ikke vidste, at de vilde falde fra hinanden om en Dag eller to.

Peggotty begyndte at være mindre inde hos os om Aftenen end før. Min Moder tog meget Hensyn til hende — mere end sædvanlig, syntes jeg — og vi var alle tre Perlevenner. Men alligevel var det slet ikke mellem os som før, og vi havde det ikke mere saa hyggeligt sammen. Somme Tider indbildte jeg mig, at Peggotty maaske saa skævt til min Moder, fordi hun havde saa mange smukke Kjoler i sine Skuffer, eller fordi hun saa ofte gik ind og besøgte Naboens; men jeg kunde ikke finde ud af, hvad det var.

Lidt efter lidt blev jeg vant til at se Herren med de sorte Bakkenbarter. Jeg syntes ikke bedre om ham end første Gang, og følte samme Skinsyge overfor ham; men hvis jeg havde nogen Grund til det — ud over et Barns instinktive Modvilje, og en almindelig Forestilling om, at Peggotty og jeg nok kunde holde af Moder uden andres Hjælp, saa var det sikkert ikke den Grund, som jeg vilde have haft, hvis jeg havde været ældre. Det var langtfra, at noget saadant faldt mig ind. Jeg kunde iagttage brudstykkevis; men flette disse Brudstykker sammen til et Net og fange nogen i det, det oversteg mine Kræfter.

En Efteraarsmorgen var jeg med min Moder i Forhaven, da Mr. Murdstone — jeg kendte ham nu ved dette Navn — kom ridende forbi. Han stansede Hesten for at hilse paa min Moder, og sagde, at han var paa Vej til Lowestoft for at besøge nogle Venner, som laa dér med deres Yacht, og han foreslog muntert at tage mig med foran paa Hesten, hvis jeg havde Lyst.

Luften var saa klar og smuk, og Hesten syntes selv at glæde sig til Turen, som den stod dér og prustede og stampede foran Havelaagen, saa jeg havde stor Lyst til at tage med. Saa blev jeg sendt op, for at Peggotty kunde gøre mig i Stand; imens steg Mr. Murdstone af Hesten, og gik, med Tøjlen over Armen, langsomt frem og tilbage udenfor Rosenhækken, medens min Moder gik langsomt op og ned paa den indvendige Side for at holde ham med Selskab. Jeg husker, at Peggotty og jeg holdt Øje med dem fra mit lille Vindue; og hvordan Peggotty, der før havde været i sit blideste Humør, pludselig blev vred og børstede ubarmhjærtigt løs paa mit Haar — den gale Vej.

Mr. Murdstone var snart af Sted og travede hen ad Grønsværet langs Vejkanten. Han holdt mig ganske let med med den ene Arm, og jeg tror ikke, jeg plejede at være ængstelig af mig; men jeg kunde ikke faa mig til at sidde dér foran ham uden engang imellem at vende mig om og se ham op i Ansigtet. Han havde den Slags tomme sorte Øjne som af og til ved en særlig Lysvirkning vansires ligesom af en Skelen, naar de ikke er rettede paa nogen bestemt Genstand. Naar man saa hans Haar og Skæg saa nær ved, var de sortere og tættere, end jeg nogen Sinde havde antaget dem for. Noget kantet ved den nederste Del af hans Ansigt, og de sorte Skægprikker — han ragede sin stærke Skægvækst tæt af hver Dag — mindede mig om et Vokskabinet, der for et halvt Aars Tid siden var kommet til Nabolaget. Dette, hans regelmæssige Øjenbryn, og det kraftige hvide, sorte og brune i hans Ansigt — forbandet være baade hans Ansigt og hans Minde! — gjorde, at jeg til Trods for mine bange Anelser, ansaa ham for en meget smuk Mand. Jeg tvivler ikke om, at min stakkels, kære Moder syntes det samme.

Vi tog ind i et Hotel ved Stranden, hvor to Herrer sad og røg Cigarer i et Værelse for sig selv. Hver af dem laa paa mindst fire Stole og havde vide, grove Jakker paa. I en Krog laa hulter til bulter en Bunke Frakker og Kavajer og et Flag.

De tumlede begge op, da vi kom ind, og sagde:

— »Hallo, Murdstone! Vi troede, du var død!«

»Endnu ikke,« sagde Mr. Murdstone.

»Og hvad er det for en Fisk?« sagde en af Herrerne og greb fat i mig.

»Det er Davy,« svarede Mr. Murdstone.

»Davy hvad for noget?« sagde Herren. »Jones?«

»Copperfield,« sagde Mr. Murdstone.

»Hvad for noget! Den fortryllende Mrs. Copperfields Tilbehør?« raabte Herren. »Den smukke lille Enke?«

»Quinion,« sagde Mr. Murdstone, »tag dig i Agt. Der er en, der er klog.«

»Hvem er det?« spurgte Herren leende.

»Aa, bare Brooks fra Sheffield,« sagde Mr. Murdstone. Jeg følte mig helt lettet; for i Begyndelsen troede jeg virkelig, det var mig.

Der syntes at være noget meget komisk ved Brooks fra Sheffield, thi begge Herrerne lo hjærteligt, da han blev nævnt, og Mr. Murdstone morede sig heller ikke saa lidt over ham. Da de havde let en Tid, sagde Quinion:

»Og hvad mener Brooks fra Sheffields om den paatænkte Forretning?«

»Aa, jeg tror ikke, at Brooks kender stort til den endnu,« svarede Mr. Murdstone. »Men i det hele taget, tror jeg, ikke, han er gunstig stemt.«

Det lo de igen af, og Quinion sagde, at han vilde ringe efter noget Sherry, for at de kunde drikke Brooks Skaal. Det gjorde han, og da Vinen kom, gav han mig lidt med en Biskuit til, og før

jeg drak det, rejste han sig og sagde: »Død over Brooks fra Sheffield!« Skaalen blev modtaget med stort Bifald og en saa hjærtelig Latter, at jeg maatte le med; og det fik dem til at le endnu mere. Kort sagt, vi morede os udmærket.

Bagefter gik vi ned paa Strandbredden og satte os i Græsset og saa paa alting gennem en Kikkert — jeg selv kunde ikke se, hvad de viste mig, men jeg sagde, jeg kunde godt — og saa vendte vi tilbage til Hotellet for at spise til Middag. Al den Tid vi var ude, røg de to Herrer ustanseligt, og efter Lugten fra deres grove Jakker at dømme, tror jeg, de maa have gjort det, lige siden de fik Jakkerne fra deres Skrædder. Jeg maa ikke glemme, at vi gik om Bord i Jagten, hvor de alle tre gik ned i Kahytten og havde travlt med nogle Papirer. Jeg saa dem arbejde meget ivrigt, da jeg kiggede ned gennem det aabne Skylight. De havde overladt mig imens til en meget rar Mand med et meget stort rødhaaret Hoved med en meget lille, blank Hat paa; han bar en stribet Skjorte, hvor der med store Bogstaver var broderet »Sanglærken« tværs over Brystet. Jeg troede, det var hans Navn; og at det var fordi han boede om Bord paa et Skib og ikke havde nogen Gadedør at sætte Navnet paa, at han havde anbragt det her i Stedet; men da jeg kaldte ham Hr. Sanglærke, sagde han, at det var Navnet paa Skibet.

Jeg lagde hele Dagen Mærke til, at Mr. Murdstone var alvorligere og besindigere end de to Herrer. De var meget muntre. De spøgte frit med hinanden, men sjældent med ham. Det forekom mig, at han var mere kold og beregnende end de andre, og at de betragtede ham med lignende Følelser som jeg selv. En eller to Gange, naar Mr. Quinion talte, lagde jeg Mærke til, at han skottede til Mr. Murdstone, som vilde han være vis paa ikke at vække dennes Mishag; og en anden Gang, da Mr. Passnidge (den anden Herre) blev altfor livlig, traadte han ham paa Foden og blinkede til ham, at han skulde se hen paa Mr. Murdstone, der sad mørk og tavs. Jeg kan heller ikke huske, at Mr. Murdstone lo hele Dagen, undtagen ad den Vittighed med Brooks fra Sheffield — og dette var vel at mærke hans egen.

Vi kom hjem tidligt om Aftenen. Det var en meget smuk Aften, og min Moder og han tog sig igen en Tur langs Rosenhækken, medens jeg blev sendt ind for at drikke Te. Da han var borte, spurgte min Moder mig ud om, hvordan Dagen var gaaet, og hvad de havde sagt og gjort. Jeg fortalte, hvad de havde sagt om hende, og hun lo, og sagde, at de var nogle uforskammede Fyre, siden de sagde saadan noget Nonsens — men jeg vidste godt, hun syntes om det. Jeg benyttede Lejligheden til at spørge hende, om hun kendte noget til Brooks fra Sheffield, men hun svarede nej, kun antog hun, at det maatte være en Fabrikant i Knive og Gafler.

Jeg har god Grund til at mindes, at hendes Ansigt blev forandret siden, og jeg ved, at det nu er tilintetgjort; men kan jeg sige, at det ikke er mere, naar det nu i dette Øjeblik træder frem for mig, lige saa tydeligt som et af dem, jeg ser i Gadens Mylder? Kan jeg sige om hendes uskyldige, ungpigeagtige Skønhed, at den er visnet og død, naar jeg føler dens Aande paa min Kind nu, som jeg følte den hin Aften?

Jeg skriver om hende, netop som hun var, da jeg var gaaet i Seng efter denne Samtale, og hun kom for at sige mig Godnat. Hun knælede spøgende ned ved Siden af min Seng, lagde Hagen paa sine Hænder og lo og sagde:

»Hvad var det, de sagde, Davy? Fortæl mig det igen. Jeg kan ikke tro det.«

»Den fortryllende —« begyndte jeg. Min Moder lagde sine Hænder over mine Læber for at stanse mig.

»Det var ikke fortryllende,« sagde hun. »Det kan umuligt have været fortryllende, Davy. Det ved jeg, det ikke var.«

»Jo det var. Den fortryllende Mrs. Copperfield,« gentog jeg paastaaelig. »Og den smukke.«

»Nej nej, det var ikke smuk,« afbrød min Moder og lagde igen Fingeren paa mine Læber.

»Jo det var. Den smukke lille Enke.«

»Sikke nogen taabelige, uforskammede Skabninger!« udbrød min Moder og skjulte sit Ansigt. »Sikke nogen latterlige Mandfolk! Ikke? Kære Davy —«

»Ja, Mor.«

»Du maa ikke sige det til Peggotty. Hun kunde blive ærgerlig paa dem. Jeg er frygtelig ærgerlig paa dem selv; men jeg vilde helst have, at Peggotty ikke fik noget at vide om det.«

Jeg lovede det naturligvis; og vi kyssede hinanden Gang paa Gang, og snart faldt jeg i en dyb Søvn.

Nu, saa længe efter, synes jeg, det var den næste Dag, at Peggotty fremkom med det eventyrlige Forslag, jeg nu skal fortælle om; men sandsynligvis var det to Maaneder senere.

Vi sad, som saa ofte før, en Aften — da min Moder var ude — sammen ved Strømpestopningen og Alenmaalet og Voksstumpen og Æsken med Sct. Paul paa Laaget og Krokodillebogen; Peggotty havde flere Gange set paa mig og aabnet Munden, som om hun vilde sige noget, men gjorde det alligevel ikke; jeg troede bare, hun gabede, ellers vilde jeg sikkert være blevet forskrækket. Men saa sagde hun indsmigrende:

»Master Davy, hvad vilde du synes om at rejse med mig og tilbringe en Fjortendagstid hos min Broder i Yarmouth? Vilde det ikke være en Svir?«

»Er din Broder en rar Mand, Peggotty?« spurgte jeg forsigtigt.

»Aa, han er saadan en rar Mand!« udbrød Peggotty med oprakte Hænder. Og saa er der Havet; og Baadene og Skibene; og Fiskerne; og Strandbredden; og Harn til at lege med —«

Jeg blev overvældet, da hun opregnede alle disse Fornøjelser, og svarede, at det vilde sandelig være en Svir, men hvad vilde min Moder sige?

»Jeg tør vædde en Guinea paa, at hun lader os rejse! Hvis du har Lyst, vil jeg spørge hende om det, saa snart hun kommer hjem.«

»Men hvad skal hun gøre, medens vi er borte?« sagde jeg og lagde mine smaa Albuer paa Bordet for at forhandle om Sagen. »Hun kan ikke være alene her.«

Hvis det var et Hul paa Strømpehælen, Peggotty pludselig gav sig til at se efter, maa det sandelig have været et meget lille et og ikke værd at stoppe.

»Jeg siger, Peggotty, du kan da nok forstaa, hun ikke kan være alene her.«

»Gud velsigne dig,« sagde Peggotty og saa omsider igen paa mig, »ved du ikke det? Hun tager en Fjortendagstid over til Mrs. Grayper. Mrs. Grayper skal have stort Selskab.«

Aa, naar det forholdt sig saadan, var jeg ganske parat til at tage af Sted. Jeg ventede i den højeste Utaalmodighed, til min Moder kom hjem for at faa Vished, om vi kunde faa Lov til at virkeliggøre denne store Idé. Min Moder indvilgede straks, uden at blive nær saa overrasket, som jeg havde ventet; og det blev altsammen ordnet den Aften, og der skulde betales for min Kost og Logis, medens jeg var der.

Dagen for vor Afrejse kom snart — endogsaa for mig, der gik i en Feber af Forventning og halvvejs var bange for, at et Jordskælv, eller et ildsprudende Bjærg, eller en anden stor Omvæltning i Naturen skulde komme i Vejen for vor Expedition. Vi skulde køre med en Fragtmand, som tog af Sted efter Frokost. Jeg vilde have givet, hvad det skulde være for at have faaet Lov til at klæde mig paa om Aftenen og sove med Hat og Støvler paa.

Det rører mig næsten nu, hvor let jeg end fortæller det, at mindes, hvor ivrig jeg var efter at forlade mit lykkelige Hjem; at tænke paa, hvor lidt jeg anede, at jeg forlod det for bestandig.

Jeg er glad ved at mindes, at da Vognen holdt for Døren, og min Moder stod dér og kyssede mig, fik en taknemlig Hengivenhed for hende og det gamle Sted, jeg aldrig før havde vendt Ryggen, mig til at græde. Jeg er glad ved

at vide, at min Moder ogsaa græd, og at jeg følte hendes Hjærte banke mod mit.

Da vi forlod hende, dér hvor hun stod paa Vejen, kom Mr. Murdstone hen til hende og syntes at gøre Ophævelser, fordi hun var saa bevæget. Jeg saa mig tilbage og undrede mig over, hvad det kom ham ved. Peggotty, der ogsaa saa sig tilbage, syntes alt andet end tilfreds; det saas paa hendes Ansigt, da hun trak Hovedet tilbage. Jeg sad en Tid og saa paa Peggotty — og grundede drømmende over det Spørgsmaal: Hvis hun nu havde Ordre til at forlade mig, ligesom Drengen i Eventyret, mon jeg saa vilde være i Stand til at finde hjem igen ved Hjælp af de Knapper, hun tabte under Vejs?

Tredie Kapitel.

En Forandring i min Tilværelse.

Fragtmandens Hest var den dovneste i Verden, haaber jeg da, den traskede af Sted med ludende Hoved, som var det den en sand Svir at lade Folk vente paa deres Pakker. Jeg indbildte mig virkelig, at den somme Tider lo højt ved denne Tanke, men Fragtmanden sagde, at den var bare plaget af Hoste.

Fragtmanden ludede med sit Hoved ligesom Hesten og bøjede sig søvnigt forover, medens han kørte, med en Arm paa hvert Knæ. Jeg siger »kørte«, men det slog mig, at Vognen vilde lige saa godt være kommet til Yarmouth uden ham, for Hesten sørgede for alt det; og hvad Konversationen angik, saa forstod han kun at fløjte.

Peggotty havde en Madkurv paa sit Skød, og den kunde magelig have holdt ud, selv om vi skulde have kørt til London med samme Befordring. Vi spiste en hel Del og sov en hel Del. Peggotty faldt hele Tiden i Søvn med Hagen paa Kurvens Hank, som hun ikke slap Taget i.

Vi gjorde os saa mange Svinkeærinder op og ned ad Sidevejene, og var saa længe om at aflevere en Seng i en Kro og havde Ærinde saa mange Steder, at jeg var ganske træt, og meget glad, da vi saa Yarmouth. Der saa temmelig sølet og sjappet ud, syntes jeg, da jeg lod mit Øje glide hen over den store, øde Slette paa den anden Side Floden, og jeg kunde ikke lade være at tænke paa, om Jorden virkelig var saa rund, som min Geografibog fortalte, naar et Stykke af den kunde være saa fladt. Men jeg slog mig til Ro med, at Yarmouth maaske laa paa en af Polerne.

Da vi kom lidt nærmere og saa hele det omliggende Landskab flade sig ud under Himlen, bemærkede jeg til Peggotty, at en Høj eller saadan noget vilde have pyntet paa det, og at, hvis Landet havde hævet sig lidt mere frem fra Havet, og det hele ikke havde været rørt sammen som i én Øllebrød, vilde det have været pænere. Men Peggotty sagde, med større Eftertryk end sædvanlig, at vi maatte tage Tingene, som vi fandt dem, og at hvad hende angik, saa var hun stolt af at kunde kalde sig en »Yarmouther Sild«.

Da vi kom ind i Gaden (som jeg fandt mærkelig nok) og lugtede Fisk og Beg og Tovværk og Tjære og saa Sømændene drive om og Vognene skrumple op og ned over Brolægningen, indsaa jeg, at jeg havde været uretfærdig

mod saa livlig en By; og det sagde jeg til Peggotty, der hørte med stor Tilfredsstillelse paa mine Glædesudbrud og sagde, at det var almindelig bekendt (jeg antager mellem dem, der havde den Lykke at være »Sild«) at Yarmouth i det hele var den smukkeste By i Verden.

»Der er min Harn!« skreg Peggotty, »og han er vokset, saa man ikke kan kende ham.«

Han ventede virkelig ogsaa paa os ved Kroen, og spurgte mig, hvordan jeg havde det, som en gammel Bekendt. Jeg syntes i Begyndelsen ikke, at jeg kendte ham saa godt, som han kendte mig, da han aldrig havde været i vort Hus, siden den Nat, jeg blev født, og følgelig havde et Forspring for mig. Men vi blev straks mere fortrolige, da han tog mig paa Ryggen for at bære mig hjem. Han var nu en kraftig, bredskuldret Fyr paa seks Fods Højde; men han havde et lystigt Drengeansigt og krøllet, lyst Haar, der gav ham et noget faaret Udseende. Han var klædt i en Sejldugstrøje og et Par Bukser saa stive, at de kunde have staaet alene uden Ben i. Og snarere, end at han bar en Hat, kunde man sige, at han lige som et gammelt Hus var klistret til i Toppen med Beg.

Harn med mig paa Ryggen og en lille Kasse, vi havde med, under Armen — og Peggotty bærende paa en anden lille Kasse — saadan drejede vi ned gennem nogle Gyder, der var bestrøet med Spaaner og Splinter og smaa Sandbunker, og gik forbi Reberbaner, Baadebyggerier og Skibsværfter, indtil vi kom ud paa den øde Slette, jeg allerede havde set paa Afstand. Da sagde Harn:

»Det er vort Hus, Master Davy!«

Jeg saa mig om i alle Retninger, men noget Hus kunde *jeg* ikke se. Der laa en sort Pram eller en kasseret Baad ikke langt borte, højt og tørt, med en Jærndør stikkende ud som Skorsten, og den røg det helt hyggeligt op af; men ellers kunde *jeg* ikke se noget, der lignede en Bolig.

»Det er da ikke det?« sagde jeg. »Det dér, som ligner et Skib?«

»Det er det, Master Davy,« svarede Harn.

Om det havde været Aladdins Palads med Rokægget og det hele, kunde jeg ikke have være blevet mere henrykt over at skulde bo i noget saa romantisk. Der var en nydelig Dør sat ind i Siden, og der var Tag paa og smaa Vinduer; men det mest indtagende ved det var, at det var en virkelig Baad, som uden Tvivl havde været paa Søen Hundreder af Gange, og som aldrig havde været bestemt til, at man skulde bo i den paa Land.

Inden i den var der saa rent og net som bare muligt. Der var et Bord og et Nürnbergerur og en Dragkiste, og paa Dragkisten var der en Tebakke, hvorpaa der var malet en Dame med Parasol, der spadserede med en lille Dreng, der lignede en Soldat, og trillede med et Tøndebaand. Der var lagt en Bibel, for at Bakken ikke skulde falde ned, og *var* den faldet ned, vilde den have knust en Mængde Kopper og en Tepotte, der var stillet op rundt om Bogen. Paa Væggene var der nogle tarvelige kolorerede Billeder i Glas og Ramme efter bibelske Emner. Abraham (i rødt) i Færd med at ofre Isak (i blaat) og Daniel (i gult) i en Kule med grønne Løver, det var de mest fremtrædende af dem. Over den lille Kaminhylde hang der et Billede af Luggeren »Sarah Jane«, bygget i Sunderland, med et lille Agterspejl af rigtigt Træ, et Kunstværk baade i Komposition og Udførelse, som jeg fandt det maatte være misundelsesværdigere at eje end noget andet i Verden. Der var i Loftsbjælkerne nogle Kroge, og dengang kunde jeg ikke regne ud, hvad de skulde bruges til; og saa nogle Kister og Slagbænke og den Slags Bohave, der gjorde Tjeneste som Stole.

Alt dette opfattede mit Barneøje, saasnart jeg var kommet over Tærskelen, og da aabnede Peggotty en lille Dør og viste mig mit Soveværelse. Jeg havde aldrig set et saa velindrettet og indbydende Soveværelse — det var agter i Baaden; med et lille Vindue, dér hvor

Roret plejer at sidde; et lille Spejl, netop i min Højde, spigret fast til Væggen, og indrammet med Østersskaller; en lille Seng, som der netop var Plads nok til at smutte ind i, og en Sivbuket i en blaa Krukke paa Bordet. Væggene var kalkede hvide som Mælk, og det stukne Kludetæppe var saa broget, at det næsten skar mig i Øjnene. Hvad jeg særlig lagde Mærke til i dette henrivende Hus var Lugten af Fisk; den var saa gennemtrængende, at naar jeg tog mit Lommetørklæde op for at pudse min Næse, lugtede det nøjagtigt, som om det havde været svøbt om en Hummer. Da jeg betroede denne Opdagelse til Peggotty, fortalte hun mig, at hendes Broder handlede med Hummer, Krabber og Krebs; og jeg opdagede siden, at en Bunke af disse Dyr i Reglen laa ude i et lille Træskur, hvor Potter og Kedler opbevaredes, besynderlig filtrede ind i hinanden og ufravilligt snappede efter alt, hvad de kunde faa Tag i.

Vi blev budt velkommen af en meget høflig Kone med hvidt Forklæde, som jeg allerede havde set staa og neje i Døren paa omtrent en Fjerdingvejs Afstand. Endvidere af den yndigste lille Pige med et blaat Perlehalsbaand; da jeg vilde kysse hende, løb hun bort og gemte sig. Da vi saa havde faaet et solidt Maaltid, kogte Skrubber, smeltet Smør og Kartofler og en Kotelet til mig, kom en skægget Mand med et meget godmodigt Ansigt hjem. Da han kaldte Peggotty »gamle Tøs« og gav hende et hjærteligt Smækkys paa Kinden, var jeg ikke i Tvivl om, at det maatte være hendes Broder, da jeg kendte hendes Opfattelse af det passende. Og saadan var det ogsaa; han blev forestillet for mig som Mr. Peggotty, Husets Herre.

»Glæder mig at se Dem, Sir,« sagde Mr. Peggotty. »Simple Folk, Sir, men vi vil gerne gøre det godt for Dem.«

Jeg takkede ham og svarede, at jeg var sikker paa, at jeg vilde være lykkelig paa et saa herligt Sted.

»Hvordan har Deres Moder det, Sir?« sagde Mr. Peggotty.

Jeg sagde Mr. Peggotty, at min Moder var ganske rask, og at hun havde bedt hilse — hvilket var en høflig Opfindelse af mig selv.

»Jeg er hende sandelig meget forbunden,« sagde Mr. Peggotty. »Naa, Sir, kan De holde det ud her et Par Ugers Tid sammen med hende dér« — han nikkede til sin Søster — »og Harn og lille Emilie, saa vil vi være stolte af Deres Selskab.«

Efter at Mr. Peggotty paa denne gæstfri Maade havde gjort Honnør som Vært, gik han ud for at vadske sig i en Kedelfuld varmt Vand, idet han bemærkede, »at koldt Vand kunde aldrig faa Snavset af *ham*«. Han kom snart tilbage og saa nu langt bedre ud, men han var saa højrød i Ansigtet, at jeg ikke kunde lade være med at tænke, at *det* havde hans Ansigt tilfælles med Hummerne, Krabberne og Krebsen, at det var meget sort, naar det kom i varmt Vand, og meget rødt, naar det kom ud igen.

Efter Te, da Døren var lukket og Ilden tændt (Aftenerne begyndte at blive kolde og fugtige nu) syntes Baaden mig at være det mest henrivende Tilflugtssted, man kunde tænke sig. At høre Vinden rejse sig ude paa Havet, at vide, at Taagen krøb hen over den øde Flade derude, at se paa Ilden og tænke paa, at der ikke var andet Hus i Nærheden; og at dette ene var en Baad, det var som et Eventyr. Lille Emilie havde overvundet sin Skyhed og sad ved Siden af mig paa den laveste af Slagbækene, der netop var stor nok for os to og netop udfyldte Kaminkrogen. Mrs. Peggotty med sit hvide Forklæde sad paa den anden Side af Ilden og strikkede. Peggotty og hendes Sytøj og Voksstumpen og Sct. Paul var lige saa hjemme her, som om de aldrig havde kendt noget andet Hjem. Harn, der havde givet mig min første Lektion i Firkort, prøvede saa paa at spaa af de snavsede Kort og satte Mærker af Fisk med sin Tommelfinger paa alle de Kort, han vendte. Mr. Peggotty røg paa sin Pibe. Jeg følte, at Øjeblikket var inde til Samtale og Fortrolighed.

»Mr. Peggotty,« siger jeg.

»Sir,« siger han.

»Gav De Deres Søn Navnet Harn, fordi De boede i en Slags Ark?«

Mr. Peggotty syntes at anse det for en dyb Tanke, men svarede:

»Nej Sir. Jeg har aldrig givet ham noget Navn.«

»Hvem gav ham da Navn?«

»Ih, Sir, hans Fader,« sagde Mr. Peggotty.

»Jeg troede, De var hans Fader!«

»Min Broder Joe var *hans* Fader,« sagde Mr. Peggotty.

»Død, Mr. Peggotty?« antydede jeg efter en ærbødig Pavse.

»Druknet,« sagde Mr. Peggotty.

Jeg var meget overrasket over, at Mr. Peggotty ikke var Harns Fader og begyndte at grunde over, om jeg ogsaa tog fejl med Hensyn til hans Slægtskab til de andre. Jeg var saa nysgerrig efter at faa det at vide, at jeg besluttede at faa det ud af Mr. Peggotty.

»Lille Emilie,« sagde jeg og skottede til hende, »hun er Deres Datter, er hun ikke, Mr. Peggotty?«

»Nej Sir. Min Svoger Tom var *hendes* Fader.«

Jeg kunde ikke dy mig.

»Død, Mr. Peggotty?« forsøgte jeg, efter endnu en ærbødig Pause.

»Druknet,« sagde Mr. Peggotty.

Jeg indsaa det vanskelige i at genoptage Emnet, men jeg var ikke naaet til Bunds i det, og jeg skulde og maatte til Bunds. Saa sagde jeg:

»Har De *ingen* Børn, Mr. Peggotty?«

»Nej, Master,« svarede han og lo kort. »Jeg er Ungkarl.«

»Ungkarl!« sagde jeg forbavset. »Hvem er da det, Mr. Peggotty?« spurgte jeg og pegede paa den strikkende Kone i det hvide Forklæde.

»Det er Missis Gummidge,« sagde Mr. Peggotty.

»Gummidge, Mr. Peggotty?«

Men her gav Peggotty — jeg mener min egen, private Peggotty, mig et saa eftertrykkeligt Vink om, at jeg ikke maatte spørge mere, at jeg kun kunde sidde og se paa hele det tavse Selskab, til det var Sengetid. Da vi saa kom ind i min egen lille Kahyt, fortalte hun mig, at Harn og Emilie var en forældreløs Nevø og Niece, som min Vært adopterede i deres Barndom, da de stod ene og fattige i Verden, og at Mrs. Gummidge var Enke efter hans Medejer af Baaden, som var død i stor Armod. Han var kun en fattig Mand selv, sagde Peggotty, men saa god som Guld og saa tro som Staal — de Lignelser brugte hun. Det eneste Emne, sagde hun, som nogen Sinde gjorde ham vred og fik ham til at bande, det var denne hans Ædelmodighed. Naar der blev hentydet til den, slog han et dundrende Slag i Bordet (han havde engang splintret det ved en saadan Lejlighed) og sagde, at han »brandstage mig« gik sin Vej med Pik og Pak, hvis nogen nævnede det igen.

Jeg var dybt grebet over min Værts Godhed; yderst vel til Mode og dejlig søvnig laa jeg og lyttede til, hvordan Kvinderne gik i Seng i et andet lille Lukaf ved Siden af mit, og hvordan han og Harn gik og hængte to Køjer op til sig selv paa de Kroge, jeg havde lagt Mærke til i Loftet. Medens Søvnen langsomt listede sig ind over mig, hørte jeg Vinden hyle ude paa Havet og kaste sig med saa frygtelig Magt ind over Sletten, at jeg overfaldtes af dunkel Frygt for, at Havet kunde stige om Natten. Men jeg kom i Tanker om, at jeg var i en Baad, om det skulde gaa saa galt, og at Mr. Peggotty ikke var den værste at have ombord, hvis noget skulde ske.

Der skete imidlertid ikke noget værre, end at det blev Morgen. Næsten lige saa snart, som den lyste paa Østersskallerne i min Spejlramme, var jeg ude af Sengen og ude med lille Mille for at samle Sten paa Strandbredden.

»Jeg kan tænke, du er en hel Sømand?« sagde jeg til Mille. Jeg ved ikke, om jeg troede noget af den Slags, men det skulde være en Slags Galanteri fra min Side; og et skinnende Sejl tæt ved os spejlede sig just nu saa smukt i hendes klare Øjne, at jeg fik det Indfald at sige det.

»Nej,« sagde Mille og rystede paa Hovedet. »Jeg er bange for Søen.«

»Bange!« sagde jeg med en klædelig kæk Mine og saa overmodig ud over det mægtige Ocean. *Jeg* er ikke bange!«

»Aa, men den er grusom!« sagde Mille. »Jeg har set den være meget grusom mod nogle af vore Folk. Jeg har set den slide en Baad saa stor som vort Hus helt i Stykker.«

»Jeg haaber ikke, det var den Baad, som —«

»Som Fader druknede i?« sagde Mille. »Nej. Jeg har aldrig set den Baad.«

»Heller ikke ham?« spurgte jeg hende.

Lille Mille rystede paa Hovedet. »Ikke det jeg kan huske da.«

Her mødtes vore Skæbner! Jeg gav mig straks til at udvikle, at jeg heller aldrig havde set min Fader; og hvordan min Moder og jeg altid havde levet saa ubeskrivelig lykkeligt sammen alene og gjorde det endnu, og altid vil leve saadan; og hvordan min Faders Grav var paa en Kirkegaard tæt ved vort Hus og overskyggedes af et Træ, under hvis Løv jeg mangen en smuk Morgen havde gaaet og hørt Fuglene synge. Men der viste sig at være nogen Forskel paa Milles Forældreløshed og min. — Hun havde mistet sin Moder før sin Fader; og ingen vidste, hvor hendes Faders Grav var, uden at den var et eller andet Sted ude i Havets Dybder.

»Desuden,« sagde Mille, medens hun saa sig om efter Muslingeskaller og Rullesten, »desuden var din Fader en Gentleman, og din Moder er en Dame; og min Fader var Fisker, og min Moder var en Fiskers Datter, og min Onkel Dan er Fisker.«

»Dan, det er Mr. Peggotty, ikke?« sagde jeg.

»Onkel Dan — dér henne,« svarede Mille og nikkede hen mod Baadehuset.

»Ja. Det er ham, jeg mener. Han maa vist være meget god, ikke?«

»God?« sagde Mille. »Hvis jeg nogen Sinde skulde blive en fin Dame, vilde jeg give ham en himmelblaa Frakke med Diamantknapper, Nankins Bukser, en rød Fløjelsvest, en trekantet Hat, et stort Guldur, en Sølvpibe og en Kiste fuld af Penge.«

Jeg svarede, at jeg ikke tvivlede paa, at Mr. Peggotty i høj Grad fortjente disse Skatte. Jeg maa tilstaa, at jeg havde vanskeligt ved at tænke mig ham rigtig i sit Es i den Udhaling, hans taknemlige lille Niece havde bestemt for ham, og at jeg især nærede Tvivl om Betimeligheden af den trekantede Hat. Men disse Anskuelser beholdt jeg for mig selv.

Lille Mille var blevet staaende og havde set op mod Himlen, medens hun opregnede disse Genstande, som saa hun dem i et straalende Syn. Saa gav vi os igen til at samle Muslingeskaller.

»Vilde du gerne være en Dame?« sagde jeg.

Mille saa paa mig og lo og nikkede: »ja.«

»Det vilde jeg meget gerne. Saa skulde vi være fine Folk allesammen. Jeg og Onkel Harn og Mrs. Gummidge. Saa vilde vi ikke bryde os om, at det blev Storm. Jeg mener ikke for vor egen Skyld. Vi vilde bryde os om det for de stakkels Fiskeres Skyld, og vi vilde hjælpe dem med Penge, naar de kom noget til.«

Det syntes mig at være et meget tilfredsstillende, og derfor ingenlunde usandsynligt Fremtidsbillede. Jeg udtrykte min Glæde over det, og lille Mille blev saa dristig, at hun sagde undseligt:

»Tror du ikke, du er bange for Søen nu?«

Den var rolig nok, til at jeg kunde være tryg, men jeg tvivler ikke om, at hvis jeg havde set en nogenlunde stor Bølge komme væltende, vilde jeg have taget Benene paa Nakken, tænkende med Skræk paa hendes druknede Slægtninge. Imidlertid sagde jeg nej, og jeg tilføjede: »Det lader du heller ikke til at være, skønt du siger, du er det.« For hun gik meget nær ved Kanten af et gammelt Bolværk, som vi var gaaet ud paa, og jeg var bange for, at hun skulde falde ud.

»Jeg er ikke bange paa den Maade,« sagde lille Mille. »Men jeg ligger vaagen, naar det blæser, og skælver ved at tænke paa Onkel Dan og Harn, og synes, jeg hører dem skrige om Hjælp. Derfor er det, jeg saa gerne vilde være Dame. Men jeg er ikke bange paa denne Maade. Ikke Spor. Se bare!«

Hun sprang bort fra mig og løb hen ad en ujævn Tømmerstok, der ragede ud fra det Sted, hvor vi stod, temmelig højt over det dybe Vand, uden mindste Værn. Denne Hændelse er saa dybt indpræget i min Erindring, at hvis jeg var Maler, tør jeg sige, jeg kunde male den, akkurat som det gik til den Dag, da lille Mille løb i den visse Død (det troede jeg) og sendte et Blik, jeg aldrig har glemt, langt ud over Havet.

Denne lyse, lette, kække lille Skikkelse vendte om og kom tilbage til mig i god Behold, og jeg lo snart ad min Frygt, og ad det Skrig, jeg havde udstødt; unyttigt vilde det i hvert Fald have været, thi der var ingen i Nærheden. Men der har været Tider senere i min Manddom, mange Tider, da jeg har tænkt: Er det muligt, thi der er jo saa mange Muligheder, der er skjulte for os, at denne Barnets pludselige Dumdristighed og hendes vilde Blik langt, langt ud, kan skyldes, at hendes døde Fader barmhjærtigt lokkede hende ud i Faren for at drage hende til sig, og at hendes Liv virkelig kunde være gaaet tabt den Dag? Der har senere været en Tid, da jeg har tænkt paa, at hvis hendes Livs Skæbne dengang kunde være blevet aabenbaret for mig, saadan at selv et Barn som jeg kunde have forstaaet det, og hvis hende Frelse havde beroet paa en Bevægelse af min Haand. burde jeg da have rakt min Haand ud for at frelse hende? Der har siden været en Tid, — jeg vil ikke sige, at den varede længe, men den har været der — da jeg gjorde mig selv det Spørgsmaal, om det ikke vilde have været bedre for lille Mille, om Vandet havde lukket sig over hendes Hoved for mine Øjne hin Morgen — og da jeg har svaret: jo, det vilde det.

Men dette er at foregribe Begivenhedernes Gang. Jeg har maaske skrevet det for tidligt. Men lad det staa.

Vi gik længe om og belæssede os med Ting, som vi syntes var mærkelige, og saa gik vi hjem. Vi stansede i Læ af Hummerskuret for at udveksle et uskyldigt Kys, og gik saa ind til Frokosten, blussende af Sundhed og Glæde.

»Som to unge Drosler,« sagde Mr. Peggotty. Og jeg tog det som en Kompliment.

Naturligvis var jeg forelsket i den lille Mille. Jeg er sikker paa, at jeg elskede denne lille Pige mere trofast og mere ømt og rent og uegennyttigt, end det er muligt senere i Livet, hvor stor og forædlende Kærligheden end da kan være. Jeg er sikker paa, at min Indbildningskraft har omgjort dette lille blaaøjede Barn med en Nimbus, som hævede hende op over det jordiske og gjorde hende til en sand Engel. Dersom hun en sollys Formiddag havde spredt et Par smaa Vinger ud og var fløjet bort for mine Øjne, tror jeg ikke, jeg vilde have betragtet det som stort mere, end jeg havde Grund til at vente.

Time efter Time plejede vi at spadsere om paa den taagede Yarmouthslette. Dagene fo'r hen for os, som om Tiden endnu ikke var udvokset, men ogsaa kun et Barn, der vilde lege. Jeg fortalte Mille, at jeg tilbad hende, og at hvis hun ikke tilstod, at hun tilbad mig, havde jeg ikke anden Udvej end at dræbe mig med et Sværd. Hun sagde, at hun gjorde det, og jeg tvivler ikke paa det.

At vi var forskellige i Stand, eller for unge, eller andre Vanskeligheder af den Art, bekymrede lille Mille og jeg os ikke om, eftersom vi ingen Fremtid havde. Vi spekulerede lige saa lidt paa at blive ældre, som paa at blive yngre.

Mrs Gummidge og Peggotty beundrede os, de plejede at hviske om Aftenen, naar vi sad kærligt Side om Side paa vor lille Bænk; »Er det ikke yndigt at se paa!« Mr. Peggotty smilte til os bag sin Pibe, og Harn bestilte ikke andet end grine hele Aftenen. Jeg tænker, de morede sig over os, paa samme Maade, som

de vilde have moret sig over et smukt Stykke Legetøj eller en lille Model af Colosseum.

Jeg fandt snart ud af, at Mrs. Gummidge ikke altid var saa behagelig, som man kunde have ventet det, i Betragtning af de Omstændigheder, hvorunder hun opholdt sig hos Mr. Peggotty. Mrs. Gummidge havde snarest et pinligt Gemyt og klynkede somme Tider mere end det var behageligt for andre, hvor man skulde leve saa tæt op ad hinanden. Jeg havde meget ondt af hende; men jeg tror, der var Øjeblikke, hvor det vilde have være mere behageligt, hvis Mrs. Gummidge havde haft et Værelse for sig selv, hvor hun kunde have trukket sig tilbage, til hendes onde Lune var gaaet over.

Mr. Peggotty besøgte af og til et Værtshus, der hed »Det villige Sind.« Jeg opdagede dette ved, at han blev borte den anden eller tredje Aften af vort Besøg, og ved at Mrs. Gummidge saa op paa Nürnbergeruret mellem otte og ni og sagde at han var der, og hvad mere var, at hun allerede om Morgenen havde vidst, at han vilde gaa derhen.

Mrs. Gummidge havde været i ond Lune hele Dagen, og var bristet i Graad om Formiddagen, da Kaminen røg. »Jeg er en stakkels forladt Skabning« sagde Mrs. Gummidge, da denne ubehagelige Hændelse indtraf. »Alting gaar mig imod.«

»Aa, det gaar snart over,« sagde Peggotty — »og desuden er det dog ikke mere ubehageligt for Dem end for os andre.«

»Jeg føler det mere,« sagde Mrs. Gummidge.

Det var en meget kold Dag med bidende Vindstød. Mrs. Gummidges særlige Krog ved Ovnen syntes mig at være den luneste og hyggeligste i Huset, og hendes Stol var ganske sikkert den mageligste, men det var hende aldeles ikke tilpas den Dag. Hun klagede stadig over Kulden, og at den frembragte noget i hendes Ryg, som hun kaldte »Krybninger.« Tilsidst græd hun over det og sagde igen, at hun var »en ulykkelig, forladt Skabning, og alting gik hende imod.«

»Vist er det koldt,« sagde Peggotty. »Det kan enhver mærke.«

»Jeg føler det mere end andre,« sagde Mrs. Gummidge.

Ligesaadan ved Middagsbordet, hvor Mrs. Gummidge altid fik lige efter mig, der havde Forrangen som en Gæst af Betydning. Fiskene var smaa og fulde af Ben, og Kartoflerne var en Smule brændt. Vi indrømmede alle, at vi følte det som noget af en Skuffelse; men Mrs. Gummidge sagde, at hun følte det mere, end vi, og græd igen, og afgav igen med stor Bitterhed sin tidligere Erklæring.

Da derfor Mr. Peggotty kom hjem ved Nitiden sad den ulykkelige Mrs. Gummidge og strikkede i sin Krog i en meget elendig Forfatning. Peggotty havde arbejdet dygtigt. Harn havde flikket et Par store Søstøvler; og jeg havde siddet med lille Mille ved min Side og læst for dem. Mrs. Gummidge havde kun gjort sig bemærket ved et fortvivlet Suk og havde ikke set op siden Te.

»Naa Børn,« sagde Mr. Peggotty og satte sig. »Hvordan har i det?«

Vi bød ham alle velkommen enten med Ord eller Blik, undtagen Mrs. Gummidge, der blot rystede paa Hovedet over sit Strikketøj.

»Hvad er der ved det?« sagde Mr. Peggotty og slog Hænderne sammen. »Op med Humøret gamle Mutter.«

Mrs. Gummidge syntes ikke at være i Stand til at komme op med Humøret. Hun tog et gammelt sort Silketørklæde frem og tørrede sine Øjne; men i Stedet for at putte det i Lommen igen, beholdt hun det i Haanden, og tørrede Øjnene igen, og beholdt det stadig fremme, for hvis hun skulde faa Brug for det.

»Hvad er der i Vejen, Mor?« sagde Mr. Peggotty.

»Ingen Ting,« svarede Mr. Peggotty. »De kommer fra »Det villige Sind,« Dan?«

»Ja vel, jeg kiggede lidt ind i »Det villige Sind« iaften,« sagde Mr. Peggotty.

»Det gør mig ondt, at jeg skulde drive Dem derhen,« sagde Mrs. Gummidge.

»Drive! Jeg behøver ikke nogen til at drive mig,« sagde Mr. Peggotty og skoggerlo. »Jeg gaar kun altfor gerne.«

»Meget gerne,« sagde Mrs. Gummidge og rystede paa Hovedet og tørrede sine Øjne. »Ja, ja, meget gerne. Det gør mig ondt, at det skal være min Skyld, at De gaar saa gerne!«

»Deres Skyld! Det er ikke Deres Skyld!« sagde Mr. Peggotty. »Det skal De ikke tro et Muk af.«

»Jo det er,« raabte Mrs. Gummidge. »Jeg ved, hvad jeg er. Jeg er en stakkels forladt Skabning, og at ikke blot alting gaar mig imod, men jeg er ogsaa alle imod. Jo jo, jeg føler mere end andre Folk gør, og jeg viser det mere. Det er min Ulykke.«

Mens jeg sad der og hørte paa alt dette, kunde jeg virkelig ikke lade være med at tænke, at Ulykken ogsaa omfattede andre Medlemmer af Familien end Mrs. Gummidge. Men Mr. Peggotty betalte hende ikke saadan med hendes egen Mønt, han svarede kun med en ny Opfordring til Mrs. Gummidge til at faa Humøret op.

»Jeg er ikke saadan, som jeg kunde ønske at være,» sagde Mrs. Gummidge. »Langt fra. Jeg ved, hvordan jeg er. Min Ulykke har gjort mig ubehagelig. Jeg føler min Ulykke, og den gør mig ubehagelig. Jeg vilde ønske, at jeg ikke følte den, men jeg gør det. Jeg vilde ønske, at jeg kunde gøre mig haard for den, men jeg kan ikke. Jeg gør Hjemmet uhyggelig. Det undrer mig ikke. Jeg har gjort det hele Dagen for Deres Søster, og for Master Davy.«

Her smeltede jeg pludselig og brølte i stort Oprør: »Nej De har ikke, Mrs. Gummidge.«

»Det er langtfra rigtigt af mig at gøre det,« sagde Mrs. Gummidge. »Det er ingen passende Opførsel. Jeg maatte hellere gaa paa Fattighuset og dø. Jeg er en stakkels forladt Skabning, og gjorde meget bedre i ikke at gaa i Vejen her. Naar alting gaar mig imod, og jeg skal være alle andre imod, saa lad mig være mit Sogn imod. Daniel jeg gjorde bedre i at gaa paa Fattighuset og lægge mig til at dø og blive en Befrielse!«

Med disse Ord trak Mrs. Gummidge sig tilbage og gik i Seng. Da hun var gaaet, saa Mr. Peggotty, som ikke havde vist Tegn til andet end den dybeste Medfølelse, fra den ene til den anden, nikkede og sagde hviskende:

»Hun har tænkt paa den gamle igen!«

Jeg forstod ikke rigtig, hvad det var for en gamle, Mrs. Gummidge antoges at have vendt sine Tanker imod, før Peggotty, da jeg var kommet i Seng, forklarede, at det var den afdøde Mr. Gummidge; og at hendes Broder altid gik ud fra det som givet ved saadanne Lejligheder, og at det altid gjorde et rystende Indtryk paa ham. Noget efter, at at han var kommet i Køjen hin Aften, hørte jeg ham selv gentage til Harn: »Stakkels Kone, nu har hun tænkt paa den gamle igen.« Og hver Gang Mrs. Gummidge fik saadan et Anfald, mens vi var der (og det hændte nogle Gange), kom han altid med den samme Undskyldning, og altid med den dybeste Medlidenhed.

Saadan gik de fjorten Dage, uden anden Afveksling end den, Ebbe og Flod frembød, hvilket forandrede Mr. Peggottys Tider at gaa og komme paa, ligesom det bestemte Harns Arbejde. Naar den sidste ikke havde noget at bestille, gik han somme Tider ud med os for at vise os Baadene og Skibene, og en Gang eller to tog han os med ud at ro. Jeg ved ikke, hvorfor enkelte Indtryk knytter sig mere til et Sted end et andet, skønt jeg tror, at det gaar saadan med de fleste Mennesker, især hvad deres Barndomserindringer angaar. Jeg hører eller læser aldrig Yarmouths Navn, uden at tænke paa en vis Søndag Morgen paa Strandbredden, da Klokkerne ringede til Kirke, lille Mille lænede sig til min Skulder, og Harn dovent stod og strittede med Sten ud i Vandet; langt ude over Havet brød Solen netop frem gennem den tætte Taage og viste os Skibene, der lignede Skygger af sig selv.

Endelig kom Hjemrejsens Dag. Jeg klarede mig stolt ved Skilsmissen fra Mr. Peggotty og Mrs. Gummidge, men min Sorg over at skulde forlade lille Mille var frygtelig. Vi gik Arm i Arm til Kroen, hvor Fragtmanden holdt, og jeg lovede paa Vejen at skrive til hende. (Senere indfriede jeg dette Løfte med Bogstaver, der var større end dem, hvormed man annoncerer: Værelse til Leje!) Vi var meget betagne begge to ved Afskeden; og hvis jeg nogen Sinde har følt Tomhed i mit Hjærte, da var det den Dag.

Nu, i al den Tid, jeg havde været borte paa Besøg, havde jeg været utaknemlig mod mit Hjem, jeg havde kun tænkt lidt paa det, eller slet ikke. Men ikke saa snart var jeg paa Hjemvejen, før min unge Samvittighed ligesom pegede standhaftig den Vej; og eftersom mit Sind blev tungere, følte jeg stærkere, at det var min Rede, og at min Moder var min Trøst og min Ven.

Denne Følelse blev stærkere og stærkere hos mig, medens vi kørte, saa at jo nærmere vi kom, og jo mere velkendte alle de Ting var, som vi kørte forbi, des mere længtes jeg efter at naa frem og kaste mig i hendes Arme. Men i Stedet for at tage Del i disse Følelser, søgte Peggotty at forjage dem (ganske vist meget venligt) og saa forvirret og raadvild ud.

Blunderstone Raageri maatte imidlertid komme, til Trods for hende, hvis Fragtmandens Hest vilde det — og det vilde den. Hvor godt husker jeg det ikke — en kold, graa Eftermiddag, med en skyet Himmel, der truede med Regn!

Døren gik op, og jeg saa halvt leende, halvt grædende i min Glæde og Ophidselse, efter min Moder. Men det var ikke hende, det var en fremmed Tjenestepige.

»Hvad for noget, Peggotty« sagde jeg bedrøvet,« er hun ikke kommet hjem?«

»Jo, jo Master Davy,« sagde Peggotty. »Hun er kommet hjem. Vent et Korn, Master Davy, saa skal — saa skal jeg fortælle dig noget.«

Baade paa Grund af sin Ophidselse, og paa Grund af den medfødte Kejtethed, hvormed hun stod ud af Vognen, tog Peggotty sig temmelig pudsig ud, men jeg var altfor forbavset og urolig til at sige hende det. Da hun var kommet ned, tog hun mig ved Haanden og førte mig, der blev mere og mere forbavset, ind i Køkkenet og lukkede Døren.

»Peggotty« sagde jeg ganske bange. »Hvad er der i Vejen?«

»Der er ingen Ting i Vejen, Gud velsigne Dem, kære Master Davy!« svarede hun og satte igen et fornøjet Ansigt op.

»Jeg er sikker paa, at noget er der i Vejen. Hvor er Moder?«

»Hvor er Moder, Master Davy?« gentog Peggotty.

»Ja. Hvorfor er hun ikke kommet ud til Laagen, og hvad skal vi her inde? O, Peggotty!« Mine Øjne var fulde, og jeg havde en Følelse, som om jeg skulde falde om.

»Gud velsigne den kære Dreng!« udbrød Peggotty og tog et Tag i mig. Hvad er det? Sig det min Snut!«

»Dog vel ikke død hun ogsaa! Aa, hun er ikke død Peggotty?«

Peggotty raabte »Nej!«med en forbavsende Stemmekraft; og saa satte hun sig og begyndte at snappe efter Vejret og sagde, at jeg havde næsten gjort hende helt ude af sig selv.

Jeg omfavnede hende og saa ængsteligt spørgende paa hende.

»Ser du, kære, jeg skulde have sagt dig det før nu,« sagde Peggotty, »men jeg kunde ikke faa Lejlighed til det. Jeg burde maaske have gjort det, men jeg kunde ikke faa mig til det.«

»Fortæl Peggotty,« sagde jeg, endnu mere bange end før.

»Master Davy,« sagde Peggotty og løste sine Hattebaand op med skælvende Haand. »Vil du tænke dig! Du har faaet en Fader!«

Jeg skælvede og blev bleg. Der var noget — jeg ved ikke hvad eller hvordan — noget i Forbindelse med Graven derude paa Kirkegaarden og de dødes Opstandelse, der strøg hen over mig ligesom en uheldsvanger Vind.

»En ny en!« sagde Peggotty.

»En ny en?« gentog jeg.

Peggotty gav et Gisp, som om hun sank noget, der var meget vanskeligt at faa ned, rakte sin Haand frem imod mig og sagde:

»Kom med og se ham!«

»Jeg bryder mig ikke om at se ham.«

»Og din Moder?« sagde Peggotty.

Jeg opgav min Modstand, og vi gik lige ind i den bedste Dagligstue, hvor hun forlod mig. Ved den ene Side af Kaminen sad min Moder; ved den anden Mr. Murdstone. Min Moder lod sit Arbejde falde og rejste sig hurtigt, men lidt frygtsomt, syntes jeg.

»Nu, kære Clara,« sagde Mr. Murdstone. »Tænk dig om! Behersk dig selv! Davy, min Dreng, hvordan har du det?«

Jeg rakte ham Haanden. Efter et Øjebliks Tøven gik jeg hen og kyssede min Moder; hun kyssede ogsaa mig, klappede mig blidt paa Skulderen, og satte sig igen til sit Arbejde. Jeg kunde ikke se paa hende, jeg kunde ikke se paa ham, jeg vidste meget godt, at han saa paa os begge to; og jeg vendte mig om mod Vinduet og saa ud, ligesom en Plante, der hænger med sit Hoved i Frostvejr.

Saa snart jeg kunde liste ud, listede jeg ovenpaa. Mit gamle kære Soveværelse var forandret, og jeg skulde ligge langt derfra. Jeg tumlede ned ad Trappen for at finde noget, der endnu lignede sig selv, saa forandret syntes det altsammen, og jeg drev ud i Gaarden. Men dér kom jeg snart ud fra, for det tomme Hundehus var blevet optaget af en stor Hund med dybt Mæle og sort Haar ligesom *Harn* — og den blev meget forbitret over at se mig og sprang frem for at bide mig.

Fjerde Kapitel.

Jeg falder i Unaade.

Hvis det Kammer, min Seng var blevet flyttet ind i, havde været et levende Væsen, der kunde vidne, kunde jeg appellere til det — gad vide, hvem der sover der nu!« — og bede det vidne, med hvor tungt et Hjærte jeg betraadte det. Da jeg gik derop, kunde jeg hele Vejen høre Hunden i Gaarden gø efter mig, og mens jeg saa forbavset og forvirret paa Værelset, ligesom Værelset paa mig, satte jeg mig ned med mine smaa Hænder foldede og tænkte.

Jeg tænkte paa de mærkeligste Ting. Paa Værelsets Form, paa Revnerne i Loftet, paa Papiret paa Væggen, paa Knasterne og Bulerne i Vinduesruderne, der gjorde Udsigten ujævn, paa Vaskebordet, der stod og vaklede paa sine tre Ben og havde noget misfornøjet ved sig, der mindede mig om Mrs. Gummidge, naar hun var under Paavirkning af »sin gamle.« Jeg græd hele Tiden, men naar jeg undtager, at jeg vidste, jeg var kold og bedrøvet, er jeg sikker paa, jeg ikke anede hvorfor jeg græd. I min Trøstesløshed begyndte jeg til sidst at tænke paa, at jeg var skrækkelig forelsket i lille Mille, og var blevet revet bort fra hende for at komme her hen, hvor ingen lod til at bryde sig om mig, blot halvt saa meget som hun gjorde. Herover blev jeg saa fortvivlet, at jeg svøbte mig ind i et Hjørne af Sengetæppet og græd mig i Søvn.

Jeg blev vækket ved at en sagde: »Her er han!« og afdækkede mit Hoved. Min

Moder og Peggotty var kommet for at se til mig, og det var en af dem, der havde gjort det.

»Davy,« sagde min Moder, »hvad er der i Vejen?«

Jeg fandt det meget mærkeligt, at hun kunde spørge om det, og svarede »Ingen Ting.« Jeg husker, at jeg vendte mit Ansigt bort for at skjule mine skælvende Læber, der svarede hende mere sandru.

»Davy,« sagde min Moder. »Davy, mit Barn.« Jeg tør sige, at hun kunde ikke have sagt noget, der vilde have gjort mere Indtryk paa mig i dette Øjeblik, end at hun kaldte mig sit Barn. Jeg skjulte mine Taarer i Sengklæderne og skød hende bort med mine Hænder, da hun vilde rejse mig op.

»Dette er din Skyld, Peggotty, du grusomme Skabning!« sagde min Moder. »Det er jeg ikke et Øjeblik i Tvivl om. Jeg forstaar ikke, at du kan forsvare det for din Samvittighed at sætte mit eget Barn op imod mig eller mod nogen, jeg holder af. Hvad mener du med det, Peggotty?«

Den stakkels Peggotty hævede sine Hænder og sit Blik og svarede blot — med en Slags Omskrivning af den Bordbøn, jeg plejede at fremsige efter Middagen: »Herren forlade Dem, Mrs. Copperfield, og gid De aldrig maa komme til at angre, hvad de sagde i dette Øjeblik.«

»Det er nok til at gøre mig afsindig,« raabte min Moder. »Oven i Købet i mine Hvedebrødsdage, hvor man skulde tro, at selv min uforsonligste Fjende vilde lade sig formilde og ikke misunde mig en Smule Fred og Lykke. Davy, du slette Dreng! Peggotty, du grusomme Skabning! Ak, min Gud raabte min Moder og vendte sig fra den ene til den anden af os paa sin forkælede, ophidsede Maade. »Hvad det dog er for en forstyrret Verden, netop naar man havde Ret til at vente sig, at den skulde være saa god ved en som mulig!«

Jeg følte Berøringen af en Haand, som jeg vidste hverken var hendes eller Peggottys, og lod mig glide ned paa Gulvet. Det var Mr. Murdstones Haand, han holdt min Arm fast med den, medens han sagde:

»Hvad er dette? Clara, min kære, har du glemt? — Fasthed, min bedste!»

»Det gør mig meget ondt, Edward,« sagde min Moder. »Jeg vilde netop gøre det saa godt, men jeg er saa ulykkelig!«

»Sandelig!« svarede han. »Det er slemt at høre, saa tidligt, Clara!«

»Jeg siger det er meget haardt, at jeg skal have det saadan netop nu,« sagde min Moder surmulende; »og det er — meget haardt — er det ikke?«

Han drog hende til sig, hviskede til hende og kyssede hende. Da jeg saa min Moders Hoved mod hans Skulder og hendes Arm om hans Hals, vidste jeg lige saa vel, at han kunde forme hendes svage Natur efter sit Ønske — som jeg nu ved, at han gjorde det.

»Gaa nedenunder, kære,« sagde Mr. Murdstone, »David og jeg vil følges ad ned. Min Ven,« sagde han og vendte sig med rynkede Bryn til Peggotty, da han havde fulgt min Moder ud og sendt hende bort med et Nik og et Smil — »kender du din Frues Navn?«

»Hun har været min Frue i mange Aar, Sir,« svarede Peggotty. »Saa jeg burde gøre det.«

»Det er sandt,« svarede han. »Men da jeg kom op ad Trappen, syntes jeg, jeg hørte, at du kalde hende med et Navn, som ikke er hendes. Hun har antaget mit, ved du nok. Vil du huske det?«

Peggotty trak sig tilbage uden at svare, med et uroligt Blik til mig. Da vi to var alene, lukkede han Døren, satte sig paa en Stol og holdt mig staaende foran sig, og saa mig stift ind i Øjnene. Jeg følte, at jeg selv saa ikke mindre stift ind i hans. Hvergang jeg tænker paa, hvordan vi stod dér overfor hinanden, Ansigt til Ansigt, synes jeg endnu jeg kan høre mit Hjærte banke hurtigt og haardt.

»David,« sagde han og pressede sine Læber sammen. »Naar jeg har med en stædig Hest eller Hund at gøre, hvad tror du saa, jeg gør?«

»Det ved jeg ikke.«

»Jeg slaar den.«

Jeg havde svaret med en aandeløs Hvisken; men nu da jeg tav, følte jeg, at jeg trak Vejret hurtigere endnu.

»Jeg slaar den til den vrider sig ved det og stønner. Jeg siger til mig selv: »Jeg vil have Bugt med den Fyr;« og om det saa skulde koste den hver Blodsdraabe i dens Krop, vilde jeg faa Bugt med den. Hvad er det dér i dit Ansigt?«

»Snavs,« svarede jeg.

Han vidste lige saa godt som jeg, at det var Spor af Taarer. Men om han saa havde spurgt tyve Gange, tror jeg mit Barnehjærte vilde være bristet, før jeg havde sagt ham det.

»Du er ikke saa dum af saadan en lille Fyr,« sagde han med det alvorlige Smil. »Og jeg kan se, du forstod mig meget godt. Vask dit Ansigt, Sir, og kom ned med mig.«

Han pegede paa det Vaskebord, jeg havde fundet ud af lignede Mrs. Gummidge, og gjorde en Bevægelse med Hovedet, at jeg uopholdeligt skulde lyde. Jeg tvivlede ikke stort dengang, og tvivler end mindre nu, om at han vilde have slaaet mig i Gulvet uden mindste Samvittighedsnag, hvis jeg havde tøvet.

»Clara, min kære,« sagde han, da jeg havde gjort, som han havde befalet, og han traadte ind i Dagligstuen med mig, stadig med sin Haand paa min Arm. »Jeg haaber ikke, du vil blive gjort ulykkelig mere. Vi skal snart faa disse ungdommelige Nykker pillet ud af ham.«

Gud hjælpe mig, de kunde være pillet ud af mig for hele mit Liv, jeg kunde maaske for Livet være blevet en anden Skabning ved et venligt Ord dengang. Et opmuntrende og forklarende Ord, et Ord, der viste Medlidenhed med min barnlige Uvidenhed, bød mig velkommen hjem, og gjorde mig tryg for, at jeg *var* hjemme, kunde have gjort mig lydig mod ham i mit Hjærte, i Stedet for i mit hykleriske Udvortes, og faaet mig til at have Ærbødighed for ham i Stedet for at hade ham. Jeg antog, at det gjorde min Moder ondt at se mig staa i Stuen saa forskrækket og fremmed, og da jeg nu listede mig hen til en Stol, synes jeg, at hun fulgte mig endnu mere sorgfuldt med sine Øjne — maaske tænkende, at jeg burde have lidt mere Frihed paa min Barndoms Vandring — men Ordet blev ikke udtalt, og det rette Øjeblik var gaaet tabt.

Vi spiste til Middag sammen alene, vi tre. Han syntes at være meget forelsket i min Moder — jeg er bange for, at jeg ikke syntes bedre om ham for det — og hun var meget forelsket i ham. Jeg sluttede af deres Ord, at en ældre Søster af ham skulde komme og være hos dem, og at hun ventedes den Aften.

Jeg ved ikke, om det var dengang eller senere, at jeg fandt ud af, at skønt han ikke tog aktiv Del i nogen Forretning, havde han dog en Part i eller en aarlig Indtægtsnydelse fra et Vinhus i London, til hvilket hans Familie havde været knyttet fra hans Bedstefaders Tid, og hvori hans Søster paa lignende Maade var interesseret. I hvert Fald omtaler jeg det nu her.

Efter Bordet, da vi sad ved Kaminen, og jeg spekulerede paa at slippe ud til Peggotty uden dog at have Mod til at gøre det, kørte en Karet op for Havelaagen, og han gik ud for at modtage Gæsten. Min Moder fulgte ham. Jeg fulgte frygtsomt efter hende, og i Dagligstuedørens Skumring vendte hun sig, omfavnede mig, som hun havde plejet at gøre, og hviskede, at jeg skulde holde af min nye Fader og være ham lydig. Hun gjorde dette hurtigt og hemmeligt, som var det en Uret, men ømt; saa rakte hun sin Haand bagud og holdt min i sin, indtil vi kom i Nærheden af det Sted i Haven, hvor han stod, saa tog hun ham under Armen.

Det var Miss Murdstone som kom, og en skummelt udseende Dame var det, mørk, som sin Broder, hvem hun i høj Grad lignede af Ansigt og Stemme; og hun havde et Par svære Øjenbryn, der næsten gik sammen over hendes store Næse, som bar hun dem i Stedet for det Skæg, det skammeligt var forment hen-

des Køn at bære. Hun havde med sig to uhaandterlige, haarde, sorte Kufferter, med hendes Forbogstaver i Messingsøm paa Laaget. Da hun betalte Kusken, tog hun sine Penge op af en haard Staalpung, og Pungen havde hun i et sandt Fængsel af en Taske, der hang over hendes Arm i en tung Kæde og smækkede i som et Gebis. Jeg havde dengang aldrig set en saadan Metaldame, som Miss Murdstone var.

Hun blev ført ind i Dagligstuen med mange Velkomsthilsener, og dér anerkendte hun højtideligt min Moder som en rig og kær Slægtning. Saa fik hun Øje paa mig og sagde:

»Er det Deres Dreng, Svigerinde?«

Min Moder vedkendte sig mig.

»I Almindelighed,« sagde Miss Murdstone, »synes jeg ikke om Drenge. Hvordan har du det, min Dreng?«

Under disse opmuntrende Omstændigheder svarede jeg, at jeg havde det meget godt, og haabede, at hun havde det samme; men jeg sagde det saa ligegyldigt, at Miss Murdstone affejede mig med to Ord: »Mangler Opdragelse!«

Efter at hun havde ytret dette med stor Bestemthed, bad hun om at faa anvist sit Værelse, der fra den Tid blev mig et Skrækkens og Rædselens Sted, hvor man aldrig saa de to sorte Kufferter aabne eller hørte, at de henstod uaflaasede, og hvor der (jeg kiggede derind en Gang eller to, naar hun var ude) plejede at hænge en Masse smaa Staallænker og Spænder, som Miss Murdstone pyntede sig med, omkring Spejlet i en frygtindgydende Slagorden.

Saa vidt jeg kunde forstaa, var hun kommet for at slaa sig ned og tænkte ikke paa nogen Sinde at rejse sin Vej igen. Hun begyndte allerede næste Morgen at »hjælpe« min Moder og løb hele Dagen ud og ind i Fadeburet, hvor hun satte alting til Rette og anrettede Ødelæggelser paa de gamle Arrangementer. En af de første Mærkværdigheder, jeg opdagede hos Miss Murdstone, var, at hun ustanselig forfulgtes af en Mistanke om, at Tjenestepigerne havde et Mandfolk skjult et eller andet Sted. Paavirket af denne Indbildning dukkede hun ned i Kulkælderen paa de mest umotiverede Tider og aabnede næppe nogen Sinde til et mørkt Skab uden at slaa det til igen i den Tro, at *nu* havde hun ham.

Skønt der ikke var noget videre luftigt ved Miss Murdstone, var hun dog en ren Lærke til at komme op om Morgenen. Hun var oppe (og jeg tror den Dag i Dag, det var for at se efter et Mandfolk) før nogen anden i Huset havde rørt paa sig. Peggotty udtalte som sin Formening, at hun endogsaa sov med det ene Øje aabent; men jeg kunde ikke tiltræde denne Opfattelse; for jeg prøvede selv paa det, da jeg havde hørt Formodningen blive udkastet, men fandt det ugørligt.

Den første Morgen efter sin Ankomst var hun oppe og ringede ved Hanegal. Da min Moder kom ned til Frokost og vilde til at skænke Te, gav Miss Murdstone hende et Slags Klap paa Kinden, — hvilket var hendes nærmeste Antydning af et Kærtegn — og sagde:

»De ved, kære Clara, at jeg er kommet her for at befri Dem for saa meget Besvær, som jeg kan. De er altfor smuk og tankeløs« — min Moder blev rød, men lo, og syntes ikke at finde Mishag i denne Betegnelse — »til at bebyrdes med nogen Pligt, der kan overtages af mig. Hvis De vil være saa god at give mig Deres Nøgler, skal jeg sørge for alle den Slags Ting for Fremtiden.«

Fra det Øjeblik af gemte Miss Murdstone Nøglerne i sit eget lille Fængsel hele Dagen og under sin Hovedpude om Natten, og min Moder havde ikke mere at gøre med dem, end jeg havde.

Min Moder fandt sig ikke i, at hendes Myndighed blev taget fra hende, uden en Skygge af en Protest. En Aften, da Miss Murdstone havde udviklet forskellige Husholdningsplaner for sin Broder, og han havde tilkendegivet sit Bifald med dem, begyndte min Moder pludselig at græde og sagde, at hun syntes, hun gerne kunde være blevet spurgt til Raads.

»Clara!« sagde Mr. Murdstone alvorligt. »Jeg er forundret over dig.«

»Ja, du har let nok ved at sige, at du er forundret, Edward,« udbrød min Moder, »og du har let nok ved at tale om Fasthed, men du vilde ikke synes om det selv.«

Fasthed, maa jeg gøre opmærksom paa, var den ophøjede Egenskab, hvoraf baade Mr. og Miss Murdstone brystede sig mest. Hvordan jeg end vilde have udtrykt min Opfattelse af den dengang, hvis jeg var blevet spurgt, saa forstod jeg ihvert Fald paa min egen Maade klart nok, at det kun var et andet Ord for Tyranni; og for et vist skummelt, anmassende, djævelsk Sind, der var i dem begge. Nu vilde jeg karakterisere deres Trosbekendelse saaledes: Mr. Murdstone var fast; ingen anden i hans Omgivelser maatte over Hovedet være fast, thi enhver skulde bøje sig for hans Fasthed. Miss Murdstone var en Undtagelse. Hun skulde være fast, men alene paa Grund af sit Slægtskab med ham, og paa en mindre fremtrædende, underdanig Maade. Min Moder var ogsaa en Undtagelse. Hun skulde og maatte være fast; men kun i at bære deres Fasthed og i at have en fast Tro paa, at der ikke var nogen anden Fasthed paa Jorden.

»Det er meget haardt,« sagde min Moder, »at jeg i mit eget Hus —«

»*Mit* eget Hus?« gentog Mr. Murdstone. »Clara!«

»*Vort* eget Hus, mener jeg,« stammede min Moder, øjensynlig forskrækket, »jeg haaber, at du forstaar, hvad jeg mener, Edward — det er meget haardt, at jeg i *dit* eget Hus ikke skal have et Ord at sige over Husholdningen. Jeg er sikker paa, at jeg styrede det meget godt, før vi blev gift. Det kan jeg bevise,« sagde min Moder hulkende; »spørg Peggotty, om jeg ikke gjorde det meget godt, dengang ingen blandede sig i det.«

»Edward,« sagde Miss Murdstone, »lad det faa en Ende. Jeg rejser i Morgen.«

»Jane Murdstone,« sagde hendes Broder, »ti stille! Hvor tør du insinuere, at du ikke skulde kende min Karakter bedre, end dine Ord antyder?«

»Jeg er sikker paa« — min stakkels Moder følte sig sørgelig tilintetgjort og græd meget — »at jeg ikke ønsker, at nogen skulde rejse deres Vej. Jeg vilde være meget elendig og ulykkelig, hvis nogen vilde rejse deres Vej. Jeg beder ikke om meget. Jeg er ikke urimelig. Jeg beder kun om at blive spurgt til Raads engang imellem. Jeg er meget taknemlig for, at der er en, der hjælper mig, og jeg beder blot om at blive spurgt til Raads af og til, blot for en Forms Skyld. Jeg troede engang, at du var glad over, at jeg var en Smule uerfaren og barnagtig, Edward — jeg er vis paa, du sagde det — men nu synes du at hade mig for det, du er saa stræng.«

»Edward,« sagde Miss Murdstone igen, »lad os faa en Ende paa dette. Jeg rejser i Morgen.«

»Jane Murdstone,« tordnede Mr. Murdstone. »Vil du tie? Hvor tør du vove?«

Miss Murdstone udfriede sit Lommetørklæde fra Taskefængslet og holdt det for sine Øjne.

»Clara,« vedblev han og saa paa min Moder, »du overrasker mig! Ja, jeg følte Tilfredsstillelse ved at gifte mig med en uerfaren og naturlig Person og danne hendes Karakter og indgyde den noget af den Fasthed og Bestemthed, den manglede. Men naar Jane Murdstone er venlig nok til at komme mig til Hjælp i dette Forsøg og for min Skyld paatager sig en Husholderskes Stilling, saa omtrent, og hun høster saa daarlig en Tak derfor — —«

»Aa, Edward, jeg bønfalder dig,« sagde min Moder, »beskyld mig ikke for at være utaknemlig. Det er der aldrig før nogen, der har kaldt mig. Jeg har mange Fejl, men ikke den. Sig det ikke, min kære!«

»Jeg siger,« gentog han efter at have ventet, til min Moder var færdig, »naar Jane Murdstone kun høster Utak, ændres og tilintetgøres disse Følelser i mig.«

»Aa nej, min Elskede, sig ikke det!« bønfaldt min Moder meget ydmygt. »Sig det ikke, Edward!« Jeg kan ikke udholde at høre det. Hvad jeg end er, saa er jeg kærlig. Jeg ved, jeg er det. Jeg vilde ikke sige det, hvis jeg ikke var sikker paa, at jeg er det. Spørg Peggotty. Jeg er vis paa, at hun vil sige, jeg er kærlig.«

»Om du saa viser aldrig saa megen Svaghed, Clara,« svarede Mr. Murdstone, »vil det ikke have den mindste Indvirkning paa mig. Du taber Vejret.«

»Aa, lad os være Venner,« sagde min Moder. »Jeg vilde ikke kunne udholde at leve i Kulde og Uvenlighed. Jeg er saa bedrøvet. Jeg har mange Fejl, det ved jeg, og det er meget smukt af dig, Edward, at du, med din Sjælsstyrke, vil forsøge at rette dem for mig. Jane, jeg gør ikke Indvending mod nogen Ting. Jeg vilde være ganske sønderknust, hvis De tænkte paa at forlade —« Min Moder var altfor angrebet til at kunne fortsætte.

»Jane Murdstone,« sagde Mr. Murdstone til sin Søster. »Jeg haaber, det er usædvanligt, at der bliver vekslet bitre Ord mellem os. Det er ikke min Skyld, at en saa usædvanlig Begivenhed har fundet Sted iaften. Jeg blev drevet til det af en anden. Det er heller ikke din Fejl. Lad os prøve paa at glemme det. Og,« tilføjede han efter disse højsindede Ord, »da dette ikke er nogen passende Scene for Drengen — David, gaa i Seng.«

Jeg kunde daarlig nok finde Døren for de Taarer, der blændede mine Øjne. Jeg var saa bedrøvet over min Moders Sorg; men jeg fandt Vej ud, og jeg fandt Vej op til mit Værelse i Mørket, uden at have Mod til at sige Godnat til Peggotty eller faa et Lys af hende. Da hun en Timestid senere kom op for at se til mig og vækkede mig, sagde hun, at min Moder var gaaet daarlig til Sengs, og at Mr. og Miss Murdstone sad alene.

Da jeg næste Morgen kom ned, snarest noget tidligere end sædvanlig, stansede jeg udenfor Dagligstuedøren, da jeg hørte min Moders Stemme. Hun var meget ydmyg og alvorlig i Færd med at bede Miss Murdstone om Forladelse, hvilket denne Dame bevilgede hende, og en fuldstændig Forsoning fandt Sted.

Jeg husker aldrig senere, at min Moder har tilkendegivet en Mening om nogen Sag uden først at appelere til Miss Murdstone, og jeg saa aldrig, at Miss Murdstone, naar hun var i daarligt Humør (thi paa dette Punkt var hun ikke fast) udstrakte sin Haand mod sin Taske, som om hun vilde tage Nøglerne ud og tilbyde at afstaa dem til min Moder, uden at jeg lagde Mærke til, hvor frygtelig angst min Moder blev.

Den mørke Farve, der var i det Murdstone'ske Blod, formørkede den Murdstone'ske Religion, der var barsk og bitter. Jeg husker de frygtelige Ansigter, hvormed vi plejede at gaa til Kirke, og dette Steds forandrede Udseende. Atter vender den frygtelige Søndag tilbage, og jeg marcherer forrest ind i den gamle Kirkestol som en bevogtet Fange, der føres til Fængselsgudtjeneste. Tæt efter mig følger atter Miss Murdstone, i en sort Fløjelskjole, der ser ud, som var den skaaret af et Ligklæde; derefter min Moder, og tilsidst hendes Mand. Der er ingen Peggotty nu som i gamle Dage. Atter hører jeg Miss Murdstone fremmumle Svarene i Litaniet, idet hun med grusom Glæde lægger Etertryk paa alle de frygtelige Ord. Atter ser jeg hendes mørke Øjne løbe rundt i Kirken, naar hun siger »stakkels Syndere«, som skældte hun hele Forsamlingen ud. Atter ser jeg en Gang imellem et Glimt af min Moder, der sidder frygtsomt og mumler mellem disse to, med en af dem mumlende tæt ved hvert Øre som en dæmpet Torden. Atter tænker jeg med pludselig Angst paa, om det er sandsynligt, at vor gamle, brave Præst kan have Uret, og Mr. og Miss Murdstone Ret, saa at alle Himlens Engle er Ødelæggelsens Engle. Atter giver Miss Murdstone mig et Puf med sin Bønnebog, saa jeg bliver øm i Siden, hvergang jeg rører en Finger eller bevæger en Muskel i mit Ansigt.

Ja, og atter lægger jeg, naar vi gaar hjem, Mærke til nogle af Naboerne, der ser paa min Moder og mig, og hvisker til hinanden. Atter følger jeg, medens de tre gaar Arm i Arm, og jeg driver alene bagefter, nogle af disse Blikke og grunder paa, om min Moders Skridt virkelig ikke mere er saa lette, som jeg engang har set dem, og om hendes Skønheds Glans virkelig næsten er visnet bort. Atter tænker jeg paa, om nogle af Naboerne endnu kan huske, hvad jeg kan, hvordan vi plejede at gaa hjem sammen, hun og jeg; og jeg undrer mig sløvt over hele denne triste, skrækkelige Dag.

Der havde lejlighedsvis været talt om, at jeg skulde gaa i Kostskole. Mr. og Miss Murdstone havde fundet paa det, og min Moder havde selvfølgelig været enig med dem. Endnu var der imidlertid intet blevet afgjort om denne Sag. Foreløbig fik jeg Timer hjemme.

Vil jeg nogen Sinde kunne glemme disse Timer! Det hed sig, at min Moder skulde lede dem, men i Virkeligheden var det Mr. Murdstone og hans Søster, thi de var altid tilstede og fandt her en gunstig Lejlighed til at give min Moder Timer i den saakaldte Fasthed, der var ved at plage Livet af os begge. Jeg tror, det var af den Grund, de beholdt mig hjemme. Jeg havde baade været lærenem og lærevillig nok, dengang min Moder og jeg levede alene sammen. Jeg husker dunkelt, at jeg sad paa hendes Skød, da jeg lærte Alfabetet. Endnu den Dag i Dag, naar jeg ser de fede, sorte Bogstaver i Bogen, tænker jeg paa, hvor indviklede og uvante jeg dengang fandt dem, og hvor dejlig skikkelige O og A og S syntes mig. Men de bringer mig ikke til at mindes nogen Følelse af Ubehag eller Uvilje. Tværtimod, jeg synes, jeg vandrede ad en Blomstersti lige til Krokodillebogen, og at min Moders Stemme og Væsen hele Vejen opmuntrede mig ved sin Blidhed. Men disse højtidelige Timer, som fulgte efter, husker jeg som Dødshugget mod min Barndoms Fred, et dagligt, sørgeligt Slaveri. De var meget lange, overmaade mange, meget strænge — nogle af dem fuldstændig uforstaaelige for mig — og jeg blev som Regel lige saa ør og forvirret af dem, som jeg tror, min stakkels Moder blev selv.

Lad mig prøve paa at huske, hvordan det plejede at gaa til, og gengive en saadan Morgen.

Jeg kommer ind i den næs fineste Dagligstue efter Frokost med mine Bøger, en Stilebog og en Tavle. Min Moder sidder rede ved sit Skrivebord, men ikke nær saa rede som Mr. Murdstone i sin Lænestol ved Vinduet (skønt han lader, som om han læste i en Bog) eller som Miss Murdstone, der sidder tæt ved min Moder og trækker Staalperler paa en Snor. Alene Synet af disse to havde en saadan Virkning paa mig, at jeg begyndte at føle, hvordan de Ord, jeg havde gjort mig saa uendelig en Umage for faa i mit Hoved, alle smuttede væk, jeg ved ikke hvorhen.

Jeg rækker den første Bog til min Moder. Maaske er det en Grammatik, maaske en Historie eller Geografi. Jeg kaster en druknendes sidste Blik paa Siden, da jeg rækker hende den, og kører paa i en rasende Fart, medens jeg kan huske det. Jeg snubler over et Ord. Mr. Murdstone stanser og ser op. Jeg snubler over endnu et Ord. Miss Murdstone ser op. Jeg rødmer, snubler over en halv Snes Ord og gaar i Staa. Hvis min Moder turde, tror jeg, hun vilde vise mig Bogen, men hun tør ikke, og hun siger blidt: »O, Davy, Davy!«

»Naa, Clara,« siger Mr. Murdstone, »vær fast mod Drengen. Sig ikke: »O Davy, Davy!« Det er barnagtigt. Han kan sin Lektie, eller han kan den ikke.«

»Han kan den *ikke*,« indskyder Miss Murdstone i en skrækkelig Tone.

»Jeg er virkelig bange for, at han ikke kan den,« siger min Moder.

»Kan De ikke forstaa, Clara,« siger Miss Murdstone, »at saa skulde De give ham Bogen tilbage og lad ham lære den.«

»Jo, ganske vist,» siger min Moder. »Det er netop det, jeg agter at gøre, kære Jane. Naa Davy, prøv engang til og vær ikke dum.«

Jeg adlyder den første Del af Paamindelsen ved at forsøge engang endnu, men er ikke saa heldig med den anden, for jeg er meget dum. Jeg snubler, før jge kommer til det gamle Sted, paa et Sted, hvor jeg klarede mig før, og stanser for at tænke mig om. Men jeg kan ikke tænke paa Lektien. Jeg tænker paa, hvor mange Alen Blonder der er i Miss Murdstones Kappe, eller paa Prisen paa Mr. Murdstones Slobrok, eller paa et andet lige saa latterligt Problem, jeg slet ikke har noget at bestille med og aldeles ikke ønsker at have noget at bestille med. Mr. Murdstone gør en utaalmodig Bevægelse, som jeg har ventet længe. Miss Murdstone gør det samme. Min Moder ser lydigt paa dem, lukker Bogen og lægger den bort som en Restance, der skal afgøres, naar mine andre Lektier er fra Haanden.

Der er snart en hel Dynge af disse Restancer, og den svulmer op som en rullende Snebold. Jo større *den* bliver, des o dummere bliver *jeg*. Stillingen er saa haabløs, og jeg føler, at jeg vader i en saadan Bunke Nonsens, at jeg opgiver alt Haab om at komme ud af det og overgiver mig til min Skæbne. Den fortvivlede Maade, hvorpaa Moder og jeg ser paa hinanden, naar jeg begaar en Brøler, er sandelig sørgelig. Men den største Virkning opnaas i disse sørgelige Timer, naar min Moder (i den Tro, at ingen lægger Mærke til hende) søger at give mig et Vink ved at bevæge sine Læber. I dette Øjeblik siger Miss Murdstone, der netop har luret paa noget saadant, med dyb, advarende Stemme:

»Clara!«

Det giver et Sæt i min Moder, hun bliver rød i Hovedet og smiler svagt. Mr. Murdstone rejser sig fra sin Stol, tager Bogen, kaster den i Hovedet paa mig eller varmer mine Øren med den, griber mig i Skulderen og sætter mig ud af Stuen.

Naar Timerne er forbi, har jeg andda det værste tilbage, i Form af et forfærdende Regnestykke. Dette er lavet til mig, fremsættes mundtlig af Mr. Murdstone og begynder saaledes: »Naar jeg gaar ned hos en Ostehandler og køber fem Tusinde Gloucesteroste til fire og en halv Pence Stykket kontant« — hvorover jeg ser Miss Murdstone rigtig godte sig indvendig. Jeg sveder over disse Oste uden Resultat eller Forstaaelse til Middagstid; imidlertid har jeg gjort mig selv til en Mulat ved at fylde Porerne i min Hud med Snavset fra Tavlen, hvorefter jeg faar en Skive Brød at klare Ostene med og er i Unaade Resten af Dagen.

Det forekommer mig nu, saa længe efter, at mine ulykkelige Studier i Almindelighed havde dette Forløb. Jeg kunde have klaret mig meget godt, hvis jeg havde været fri for Murdstonerne. Men Murdstonernes Indflydelse paa mig lignede den Fortryllelse, to Slanger udøver paa en stakkels Fugleunge. Selv om jeg slap taaleligt fra Formiddagen, var der ikke vundet stort ud over Middagsmaden; thi Miss Murdstone kunde aldrig taale at se mig sidde med Hænderne i Skødet, og hvis jeg i min Letsindighed glemte at lægge Skjul paa, at jeg var ubeskæftiget, henledte hun sin Broders Opmærksomhed paa mig ved at sige: »Clara, min bedste, der er ikke noget saa godt som Arbejde; giv Drengen noget at bestille,« hvorefter jeg blev sat til et eller andet Arbejde igen. Adspredelsen sammen med andre Børn paa min Alder havde jeg kun meget faa af; thi Murdstonernes skumle Teologi gjorde alle Børn til en Sværm Øgleunger (skønt der engang *blev* stillet et Barn midt imellem Disciplene) og gik ud fra, at de besmittede hinanden.

Det naturlige Resultat af denne Behandling, der saa vidt jeg husker varede et halvt Aars Tid eller mere, var, at jeg blev vranten, dum og opsætsig. Jeg blev det ikke mindre, fordi jeg følte, at jeg daglig blev mere fjærn og fremmed for min Moder. Jeg tror, jeg omtrent var blevet Idiot, hvis ikke én Omstændighed havde været.

Det var denne. Min Fader havde efterladt sig en lille Samling Bøger i et lille Rum ovenpaa, som jeg havde Ad-

gang til, da det stødte op til mit eget, og som ikke forstyrredes af nogen anden i Huset. Fra dette lille Rum kom Roderick Random, Peregrine Pickle, Humphrey Clinker, Tom Jones, Præsten i Wakefield, Don Quixote, Gil Blas og Robinson Crusoe, en straalende Skare, ud for at holde mig med Selskab. De holdt min Fantasi i Live og mit Haab om, at der var noget hinsides denne Tid og dette Sted — de og Tusinde og én Nat og Feæventyrerne — og gjorde mig ingen Skade; thi hvad der var af skadeligt i nogle af dem, var ikke skrevet for mig; jeg forstod ingen Ting af det.

En Morgen, da jeg kom ind i Dagligstuen med mine Bøger, fandt jeg min Moder med et meget ængsteligt Udseende, Miss Murdstone med et meget fast Udseende, og Mr. Murdstone i Færd med at binde noget om Enden af en Stok — en smidig, bøjelig Stok, som han hørte op at binde paa, da jeg kom ind, og gav sig til at balancere og svinge med i Luften.

»Jeg siger dig, Clara,« sagde Mr. Murdstone. »Jeg har ofte faaet Prygl selv.«

»Ganske vist; naturligvis,« sagde Miss Murdstone.

»Uden Tvivl, kære Jane,« stammede min Moder ydmygt. »Men — men tror De, at det gjorde Edward nogen Gavn?«

»Tror du, det gjorde Edward nogen Skade?« spurgte Mr. Murdstone alvorligt.

»Det er Sagen,« sagde hans Søster.

Til dette svarede min Moder: »Ganske vist, kære Jane,« og saa sagde hun ikke mere.

Jeg havde en uhyggelig Anelse om, at jeg var personlig interesseret i denne Samtale og søgte Mr. Murdstones Øjne, da han rettede dem mod mine.

»Naa, David,« sagde han skelende »du maa gøre dig langt mere Umage i Dag, end du plejer.« Han balancerede og svippede igen med Stokken; og da han var færdig med disse Forberedelser, lagde han den ved Siden af sig med et udtryksfuldt Blik og tog sin Bog.

Det var en god Opmuntring at begynde med. Jeg mærkede, hvordan Ordene i mine Lektier gled for mig, ikke et efter et eller Linje for Linje, men hele Sider; jeg prøvede paa at holde paa dem; men de syntes, om jeg saa maa sige, at have taget Skøjter paa og at glide fra mig saa flydende, at intet kunde standse dem.

Vi begyndte daarligt og værre blev det. Jeg var kommet ind med den Tanke, at jeg snarest skulde udmærke mig, thi jeg vidste, at jeg var vel forberedt; men det viste sig at være en stor Fejltagelse. Bog efter Bog blev lagt hen til »Restancebunken,« idet Miss Murdstone iagttog os skarpt hele Tiden. Og da vi tilsidst kom til de fem Tusinde Oste (i Dag var det Stokke, husker jeg), brast min Moder i Graad.

»Clara!« sagde Miss Murdstone med sin advarende Stemme.

»Jeg tror ikke, jeg er rask, kære Jane,« sagde min Moder.

Jeg saa han blinkede højtideligt til sin Søster, da han rejste sig, tog Stokken og sagde:

»Ja, Jane, vi kan neppe vente, at Clara med fuldkommen Fasthed skal bære den Sorg David har forvoldt hende i Dag. Det vilde være stoisk. Clara er gaaet frem og blevet meget stærkere, men saa meget kan vi neppe vente af hende. David, du og jeg vil gaa oven paa.«

Da han trak mig ud ad Døren, løb min Moder hen imod os. Miss Murdstone sagde: »Clara! er du ganske vanvittig?« og lagde sig imellem. Jeg saa, at min Moder da holdt Hænderne for Ørerne, og hørte hende græde.

Langsomt og alvorligt gik han op med mig paa mit Værelse, og da vi kom dér vred han pludselig mit Hoved ind under sin Arm.

»Mr. Murdstone!« skreg jeg. »Gør det ikke! Slaa mig ikke, jeg beder Dem! Jeg har prøvet paa at lære, Sir, men jeg kan ikke lære noget, naar De og Miss Murdstone er til Stede. Jeg kan sandelig ikke!«

»Kan du sandelig ikke, David?« sagde han. »Vi vil dog forsøge.«

Han holdt mit Hoved som i en Skruestik; men jeg fik paa en eller anden Maade snoet mig bag ham og fik ham stanset et Øjeblik, medens jeg atter bad ham ikke at slaa mig. Det var kun et Øjeblik, jeg fik stanset ham, thi et Øjeblik efter slog han mig haardt, og i samme Øjeblik havde jeg den Haand, hvormed han holdt mig mellem mine Tænder og bed til. Jeg bliver endnu øm i Tænderne, naar jeg tænker paa det.

Saa slog han mig, som om han vilde slaa mig ihjel. Trods al den Støj vi gjorde, hørte jeg dem komme løbende op ad Trapperne og skrige op — jeg hørte min Moder skrige op — og Peggotty. Saa gik han; og Døren blev laaset udefra; og jeg laa skælvende og feberhed og lamslaaet paa Gulvet og jamrede og rasede som det Barn, jeg var.

Hvor godt husker jeg ikke — da jeg blev rolig — hvilken unaturlig Stilhed der syntes at herske over hele Huset! Hvor godt husker jeg ikke, hvor tilintetgjort jeg begyndte at føle mig, da min Smerte og Lidenskab kølnedes!

Jeg sad og lyttede længe, men der var ikke en Lyd. Jeg kravlede op fra Gulvet og saa mig i Spejlet — saa opsvulmet, rød og hæslig, at jeg næsten blev bange for mig selv. Strimerne efter hans Slag var haarde og smertede, og fik mig til at græde paany, naar jeg rørte mig; men de var intet imod den Anger jeg følte. Jeg tør sige, at den tyngede haardere paa mit Bryst, end om jeg havde været den frygteligste Forbryder.

Det var begyndt at blive mørkt, og jeg havde lukket Vinduet (jeg havde ligget den meste Tid med Hovedet i Vindueskarmen og skiftevis grædt, døset og kigget ud), da Nøglen blev drejet om, og Miss Murdstone kom ind med noget Brød og Kød og Mælk. Dette satte hun paa Bordet uden et Ord, hele Tiden stirrende paa mig med eksemplarisk Fasthed, og trak sig saa tilbage, laasende Døren efter sig.

Længe efter, at det var mørkt, sad jeg dér og tænkte paa, om nogen anden vilde komme. Da det ikke syntes at være rimeligt den Aften, klædte jeg mig af og gik i Seng; og dér begyndte jeg angst at grunde over, hvad der vilde blive gjort ved mig. Om det var en Forbrydelse jeg havde begaaet? Om jeg vilde blive anholdt og sat i Fængsel? Om der var Fare for, at jeg skulde hænges?

Jeg skal aldrig glemme min Opvaagnen næste Morgen. Første Øjeblik var jeg munter og frisk, saa knugedes jeg under Vægten af tunge og bitre Minder. Miss Murdstone viste sig, før jeg var kommet ud af Sengen; sagde mig kort og godt, at jeg havde Lov til at gaa ned i Haven en halv Time og ikke længere; og trak sig saa tilbage, uden at laase Døren, for at jeg kunde benytte mig af Tilladelsen.

Det gjorde jeg, og gjorde det hver Morgen i mit Fangenskab, der varede i fem Dage. Hvis jeg havde kunnet se min Moder, naar hun var alene, vilde jeg have kastet mig paa Knæ for hende og bedt om hendes Tilgivelse; men jeg saa ingen, uden Miss Murdstone, i al denne Tid — undtagen ved Aftenandagten i Dagligstuen; til den blev jeg eskorteret af Miss Murdstone, efter at alle de andre havde taget Plads; og jeg blev stillet dér, som en ung Forbryder, ganske alene tæt ved Døren; og saa blev jeg atter højtidelig ført tilbage til mit Fængsel, før nogen af de andre rejste sig fra deres andægtige Stilling.Kun lagde jeg Mærke til, at min Moder var saa langt fra mig, som hun kunde være, og vendte sit Ansigt til den anden Side, saa jeg aldrig saa det; og at Mr. Murdstones Haand var svøbt ind i en stor Forbinding.

Paa mit Fangenskabs sidste Aften vækkedes jeg ved at høre mit eget Navn blive hvisket. Jeg rejste mig over Ende i Sengen, strakte mine Arme frem i Mørket og sagde:

»Er det dig, Peggotty?«

Der kom ikke straks noget Svar, men nu hørte jeg mit Navn igen, i en saa hemmelighedsfuld og højtidelig Tone, at jeg tror, jeg havde faaet et Tilfælde, hvis jeg ikke var kommet under Vejrs med, at det maatte være kommet gennem Nøglehullet.

Jeg famlede mig frem til Døren, satte

mine egne Læber til Nøglehullet og hviskede:

»Er det dig, kære Peggotty?«

»Ja, min egen, elskede Dreng,« svarede hun. »Vær saa stille som en Mus, ellers hører Katten os.«

Jeg forstod, at dette betød Miss Murdstone, og var klar over Farens Størrelse; thi hendes Værelse var lige i Nærheden.

»Hvordan har Mama det, Peggotty? Er hun meget vred paa mig?«

Jeg kunde høre Peggotty hulke sagte paa sin Side af Nøglehullet, ligesom jeg gjorde paa min, før hun svarede: »Nej. Ikke meget.«

»Hvad skal der ske med mig, kære Peggotty? Ved du det?«

»Skole. I Nærheden af London,« var Peggottys Svar.

Jeg var nødt til at bede hende gentage det, thi første Gang sagde hun det lige ned i Halsen paa mig, eftersom jeg havde glemt at tage min Mund fra Nøglehullet og anbringe mit Øre dér i Stedet.

»Hvornaar, Peggotty?«

»I Morgen.«

»Er det derfor, Miss Murdstone har taget mit Tøj ud af mine Skuffer?«

»Ja,« sagde Peggotty. »Kuffert.«

»Faar jeg ikke Mama at se?«

»Jo. I Morgen.«

Peggotty satte nu sin Mund tæt ind til Nøglehullet og afleverede følgende Ord gennem det med saa megen Følelse og Alvor, som nogen Sinde har baaret Ord gennem et Nøglehul — fyrede dem krampagtigt af i smaa afbrudte Stumper af Sætninger:

»Kære Davy. Hvis jeg ikke præcis har været saa venlig mod dig. I den sidste Tid, som jeg plejede at være. Er det ikke, fordi jeg ikke holder af dig. Lige saa meget og mere, min egen Dreng. Det er, fordi jeg tænkte, det var bedre for dig. Og desuden for en anden. Davy, min egen Dreng, hører du efter? Kan du høre?«

»Ja-a-a-ha, Peggotty,« hulkede jeg.

»Min egen,« sagde Peggotty med uendelig Medlidenhed. »Hvad jeg vilde sige, er. At du maa aldrig glemme mig. For jeg vil aldrig glemme dig. Og jeg skal passe lige saa godt paa din Moder, Davy. Som jeg nogensinde har passet paa dig. Og jeg vil ikke forlade hende. Den Dag kan komme, da hun vil være glad over at lægge sit stakkels Hoved til Hvile. Paa sin dumme, gnavne, gamle Peggottys Arm igen. Og jeg vil skrive til dig, min egen. Skønt jeg ikke har lært stort. Og jeg vil — jeg vil —«. Peggotty gav sig til at kysse Nøglehullet, siden hun ikke kunde kysse mig.

»Tak, du kære Peggotty,« sagde jeg. »Aa, Tak, Tak! Vil du love mig en Ting, Peggotty? Vil du skrive og fortælle Mr. Peggotty og lille Mille og Mrs. Gummidge og Harn, at jeg ikke er saa slem, som de maaske tror, og at jeg sender dem alle mine kærligste Hilsener — især lille Mille?«

Den gode Sjæl lovede det, og vi kyssede begge Nøglehullet med den inderligste Kærlighed — jeg husker at jeg klappede det med min Haand, som om det havde været hendes skikkelige Ansigt — og skiltes. Fra den Aften voksede der i mit Bryst en Følelse for Peggotty, som jeg ikke let kan forklare. Hun kunde ikke erstatte Moder; det kunde ingen; men hun kom, da der var en ledig Plads i mit Hjærte, og den fyldte hun, og jeg følte noget for hende, som jeg aldrig har følt for noget andet levende Væsen.

Om Morgenen viste Miss Murdstone sig som sædvanlig og sagde mig, at jeg skulde sendes i Skole; hvilket jo ikke var saa stor en Nyhed for mig, som hun troede. Hun sagde mig ogsaa, at naar jeg var klædt paa, skulde jeg komme ned i Dagligstuen og spise Frokost. Dér traf jeg min Moder, meget bleg og med røde Øjne; jeg kastede mig i hendes Arme og bad hende om Tilgivelse af mit ganske Hjærte.

»O Davy!« sagde hun. »At du kunde gøre en Fortræd, som jeg elsker! Prøv at blive bedre! Jeg tilgiver dig, men jeg er saa bedrøvet, Davy, over at du skulde have saadanne onde Lidenskaber i dit Hjærte.«

De havde faaet hende til at tro, at jeg var en ondskabsfuld Fyr, og hun var mere bedrøvet over det, end over at jeg skulde rejse. Jeg følte det bittert. Jeg prøvede paa at spise min Afskedsfrokost, men mine Taarer dryppede ned paa mit Smørrebrød og trillede ned i min Te. Jeg saa min Moder betragte mig af og til, og saa skottede hun til den vagtsomme Miss Murdstone, og saa saa hun ned eller bort.

»Master Copperfields Kuffert!« sagde Miss Murdstone, da der hørtes Vognhjul ude ved Laagen.

Jeg saa efter Peggotty, men det var ikke hende. Hverken hun eller Mr. Murdstone kom til Syne. Min gamle Bekendt, Fragtmanden, holdt for Døren; Kufferten blev baaret ud til hans Vogn og læsset paa.

»Clara!« sagde Miss Murdstone paa sin advarende Maade.

»Straks, min kære Jane,« sagde min Moder. »Farvel, Davy. Du tager bort til dit eget Bedste. Farvel, mit Barn. Du kommer hjem i Ferien, og saa vil du være en bedre Dreng.«

»Clara!« gentog Miss Murdstone.

»Ja vist, kære Jane« svarede min Moder, der havde omfavnet mig. »Jeg tilgiver dig, min kære Dreng. Gud velsigne dig.«

»Clara!« gentog Miss Murdstone.

Miss Murdstone var saa god at føre mig ud til Vognen og sige mig paa Vejen, at hun haabede, jeg vilde angre, før det tog en daarlig Ende med mig; og saa stod jeg op i Vognen, og den dovne Hest traskede af med mig.

Femte Kapitel.

Jeg bliver sendt hjemmefra.

Vi havde vel kørt en halv Fjerdingvej, og mit Lommetørklæde var ganske gennemblødt, da Fragtmanden stansede med et Ryk.

Da jeg kiggede ud for at se, hvad det var, saa jeg til min Forbavselse Peggotty komme styrtende frem bag et Gærde og klatre op i Vognen. Hun tog mig i sine Arme og knugede mig saa længe ind til sit Snørliv, at det gjorde i høj Grad ondt i min Næse, skønt jeg ikke tænkte paa det før bagefter, da jeg opdagede, at den var meget øm. Ikke et eneste Ord sagde Peggotty. Hun gjorde en af sine Arme fri, stak den ned til Albuen i sin Lomme og fremtog Papirsposer med Kager, som hun stoppede ned i mine Lommer, og en Pung, som hun stak mig i Haanden, men ikke et Ord sagde hun. Efter endnu en Afskedsknugning steg hun ned fra Vognen og løb sin Vej; og det er min Tro og har altid været det, at hun kom derfra uden en eneste Knap i sin Kjole. Jeg samlede en op af dem, der rullede omkring, og gemte den længe som en dyrebar Erindring.

Fragtmanden saa paa mig, som vilde han spørge, om hun kom igen. Jeg rystede paa Hovedet og sagde, at det troede jeg ikke. »Tag saa fat« sagde Fragtmanden til den dovne Hest; og følgelig tog den fat.

Nu havde jeg Tid til at undersøge Pungen. Det var en stiv Læderpung med Laas, og den indeholdt tre blanke Shillings, som Peggotty øjensynlig havde pudset med Kridtpulver, for at jeg skulde have mere Glæde af dem. Men dens kostbareste Indhold var to Halvkroner i et Stykke Papir, hvorpaa min

Moder havde skrevet: »Til Davy. Med kærlig Hilsen.«

Da vi havde skrumplet af Sted en Tid, spurgte jeg Fragtmanden, om han skulde køre hele Vejen?«

»Hele Vejen hvorhen?« spurgte Fragtmanden.

»Dér hen,« sagde jeg.

»Hvor er dér hen?« spurgte Fragtmanden.

»Nær ved London,« sagde jeg.

»Med den Hest?« sagde Fragtmanden og gav et Ryk i Tømmen. — »Den vilde være mere død end en slagtet Gris, før vi kom over Halvvejen.«

»Kører De da kun til Yarmouth?« spurgte jeg.

»Netop« sagde Fragtmanden. »Og dér skal jeg føre dig til Diligencen og Diligencen skal føre dig til — hvor det nu er.«

Da dette var en lang Tale for Fragtmanden (hvis Navn var Mr. Barkis) — bød jeg ham en Kage som en Opmærksomhed; og han slugte den i en Mundfuld, som en Elefant, og den gjorde ikke mere Indtryk paa hans tykke Ansigt, end den vilde have gjort paa en Elefants.

»Har *hun* lavet dem?« sagde Mr. Barkis, der paa sin sædvanlige dorske Maade hele Tiden sad lænet frem over Fodbrættet med en Arm paa hver Knæ.

»Mener De Peggotty, Sir?«

»Ja!« sagde Mr. Barkis. »Hende.«

»Ja. Hun bager og koger alting hos os.«

»Gør hun?« sagde Mr. Barkis.

Han satte Munden op, som han vilde fløjte, men han fløjtede ikke. Han sad og saa paa Hestens Øren, som om han havde opdaget et eller andet nyt dér; og saadan sad han en antagelig Tid. Omsider sagde han saa:

»Ingen Kærester, kan jeg tænke? Ingen der spadserer med hende?«

»Med Peggotty?«

»Ja,« sagde han. »Hende.«

»Ih nej, hun har aldrig haft nogen Kæreste.«

»Har hun ikke?« sagde Mr. Barkis.

Igen satte han Munden op til at fløjte, og igen fløjtede han alligevel ikke, men sad og stirrede paa Hestens Øren.

»Hm,« sagde Mr. Barkis efter lang Grunden. »Saa hun bager og koger alting, sagde du?«

Jeg svarede, at saadan var det.

»Godt. Jeg skal sige dig noget,« sagde Mr. Barkis. »Maaske kommer du til at skrive til hende?«

»Jeg skriver ganske sikkert til hende,« sagde jeg.

»Hm,« sagde han og vendte langsomt sine Øjne om imod mig. »Godt! Hvis du skrev til hende, saa kunde du maaske huske, at Barkis vilde gerne, kunde du?«

»At Barkis vil gerne« gentog jeg naivt. »Er det den hele Besked?«

»Ja-ah,« sagde han eftertænksom. »Jo-oh. Barkis vil gerne.«

»Men De kommer jo til Blunderstone igen i Morgen,« sagde jeg og stammede lidt, fordi jeg tænkte paa, at saa vilde jeg være langt borte derfra; — »saa kunde De jo meget bedre overbringe den Besked selv.«

Da han imidlertid afslog dette Forslag ved at ryste paa Hovedet, og endnu engang gentog, med dyb Alvor »Barkis vil gerne. Det er Beskeden,« saa paatog jeg mig straks at besørge den. Da jeg samme Eftermiddag ventede paa Diligensen i Yarmouth Gæstgivergaard, forlangte jeg Papir og Blæk og skrev et Par Ord til Peggotty, der lød saaledes: »Kære Peggotty! Jeg er kommet vel hertil. Barkis vil gerne. Hils Mama kærligst. Din hengivne. —

P. S. Han siger, han meget gerne vil have, at du faar at vide, at »*Barkis vil gerne!*«

Men dengang jeg nu altsaa forud havde paataget mig dette Hverv, sank Mr. Barkis atter hen i fuldkommen Tavshed; og da jeg følte mig ganske udmattet af alle denne Dags Hændelser, lagde jeg mig ned paa en Sæk i Vognen og faldt i Søvn. Jeg sov trygt, til vi kom til Yarmouth; alt var saa nyt og fremmed for mig her i Gæstgivergaarden, vi tog ind i, at jeg paa én Gang opgav et lønligt Haab, jeg havde næret,

om at træffe nogen af Mr. Peggottys Familie dér, maaske endog lille Mille selv.

I Gaarden holdt Diligencen, skinnende over det hele, men endnu uden Heste; og i den Tilstand syntes intet at være mere usandsynligt, end at den nogen Sinde skulde køre til London. Jeg stod og tænkte paa det og grundede over, hvad der til syvende og sidst skulde blive af min Kuffert, som Mr. Barkis havde sat af paa Stenbroen (han var kørt op i Gaarden for at vende sin Vogn) og ligeledes grundede jeg paa, hvad der mon tilsidst vilde blive af mig selv, da en Dame saa ud af et Karnapvindue, ved hvilket der hang nogle Stykker Fjerkræ og andet Kød, og sagde:

»Er det den lille Herre fra Blunderstone?«

»Ja, Frue,« sagde jeg.

»Hvad Navn?« spurgte Damen.

»Copperfield, Frue,« svarede jeg.

»Det passer ikke,« sagde Damen. »Der er ikke betalt Middagsmad her for nogen af det Navn.«

»Er det Murdstone, Frue?« sagde jeg.

»Hvis De er Master Murdstone,« sagde Damen »hvorfor gaar De saa først og giver Dem et andet Navn?«

Jeg forklarede Damen, hvordan det forholdt sig, saa ringede hun paa en Klokke og raabte: »William ! Vis ham ind i Kaffestuen!« hvorpaa en Opvarter kom løbende ud fra et Køkken paa den anden Side af Gaarden og syntes temmelig forbavset over, at det bare var mig, han skulde vise ind.

Det var et stort, langt Rum med nogle Landkort paa Væggen. Jeg tror ikke, jeg havde kunnet føle mig stort mere hjemløs til Mode, hvis Kortene virkelig havde været fremmede Lande. Og jeg skyllet op her midt imellem dem. Jeg følte, at jeg tog mig en temmelig stor Frihed ved at sætte mig ned, med min Hue i Haanden, paa Hjørnet af en Stol helt henne ved Døren, og da jeg saa, at Opvarteren dækkede med Dug for mig og satte en Plat de menage paa, tror jeg nok, jeg blev rød over hele Hovedet af Flovhed.

Han bragte mig nogle Koteletter og Grøntsager og tog Laagene af med saadan et Rabalder, at jeg blev bange for, jeg skulde have fornærmet ham. Men jeg blev meget lettere til Mode, da han satte en Stol hen til Bordet til mig og sagde meget imødekommende:

»Værsgod' og klem paa, Hr. Gardist!«

Jeg takkede ham og satte mig ved Bordet; men jeg fandt det overmaade vanskeligt at haandtere Kniv og Gaffel blot med nogenlunde Behændighed eller undgaa at overstænke mig selv med Sauce, medens han stod lige overfor mig og stirrede saa stift paa mig og fik mig til at rødme frygteligt, hvergang jeg mødte hans Blik. Da han havde set mig i Færd med den anden Kotelet, sagde han:

»Der er et Krus Øl til Dem. Vil De have det nu?«

Jeg takkede ham og sagde ja. Hvorpaa han heldte det ud af en Kande i et stort Krus og holdt det op for Lyset og nød Synet af det.

»Død og Pine,« sagde han. »Det kan man kalde fuldt Maal, hvad?«

»Det ser virkelig ud som fuldt Maal,« svarede jeg smilende. Jeg var helt glad over, at han var saa fornøjelig.

Han var glipøjet og fuld af Filipenser i Ansigtet, og Haaret stod lige i Vejret over hele hans Hoved; og som han stod dér med den ene Haand i Siden og holdt Kruset op mod Lyset med den anden, saa han hel venlig ud.

»Der var en Herre her i Gaar,« sagde han — »en svær Herre, ved Navn Topsawyer — maaske De kender ham?«

»Nej,« sagde jeg, »jeg tror ikke —«

»Med Knæbenklæder og Gamascher, bredskygget Hat, graa Frakke, spraglet Halstørklæde,« sagde Opvarteren.

»Nej,« sagde jeg forlegen, »jeg har ikke den Fornøjelse —«

»Han kom ind her,« sagde Opvarteren og kiggede mod Lyset gennem Glasset, »bestilte et Glas af dette Øl — *vilde* bestille det — jeg fraraadede ham det — drak det og faldt død om. Det var for gammelt for ham. Det burde ikke skænkes, det er sikkert.«

Jeg blev meget rystet ved at høre om

denne sørgelige Begivenhed og sagde, at jeg troede, jeg havde bedre af noget Vand.

»Men ved De hvad,« sagde Opvarteren og kneb det ene Øje til, medens han kiggede gennem Glasset, »Folkene her holder ikke af, at der bliver levnet noget, som er bestilt. Det krænker dem. Men *jeg* skal drikke det for Dem, hvis De synes. Jeg er vant til det, og Vanen er den halve Natur. Det gør ikke nogen Skade, hvis jeg lægger Hovedet tilbage og skyller det hurtigt ned. Skal jeg?«

Jeg svarede, at han vilde gøre mig en stor Tjeneste ved at drikke det, hvis han troede, han kunde gøre det uden Fare, men ellers paa ingen Maade. Da han lagde Hovedet tilbage og skyllede det hurtigt ned, maa jeg tilstaa, at jeg var frygtelig bange for at se ham blive ramt af samme Skæbne som den stakkels Mr. Topsawyer og falde livløs om paa Tæppet. Men det gjorde ham ikke noget. Jeg syntes tværtimod, han saa ud til at befinde sig bedre efter det.

»Hvad har vi dér?« sagde han og stak en Gaffel i min Mad. »Da vel ikke Koteletter?«

»Koteletter,« sagde jeg.

»Gud velsigne Dem!« udbrød han. »Jeg vidste ikke, at det var Koteletter. Koteletter er ne op det bedste Middel mod Øllets daarlige Virkninger. Er det ikke et Held?«

Saa tog han en Kotelet ved Benet med den ene Haand og en Kartoffel i den anden og gav sig til at spise med udmærket Appetit til min store Tilfredshed. Saa tog han endnu en Kotelet og endnu en Kartoffel. Da han var færdig, bragte han mig en Budding, og da han havde sat den for mig, syntes han i nogle Øjeblikke at hensynke i adspredt Grublen.

»Hvordan er Postejen?« spurgte han og ruskede sig op.

»Det er en Budding,« svarede jeg.

»Budding!« udbrød han. »Ja min sandeen er det saa. Ja,« sagde han og saa nærmere paa den. De vil da vel ikke paastaa, at det er Æggebudding?«

»Jo, det er det virkelig.«

»Tænk, Æggebudding!« sagde han og tog en Spiseske. »Det er min Yndlingsbudding. Er det ikke et Held? Kom, lille Ven, og lad os se, hvem der faar mest.«

Opvarteren fik ganske sikkert mest. Han opfordrede mere end én Gang til at klemme paa for at vinde, men med hans Spiseske mod min Teske, hans Fart mod min Fart, hans Appetit mod min Appetit, saa var jeg sakket bagud ved den første Mundfuld og havde ingen Mulighed for at vinde. Jeg tror aldrig, jeg har set nogen nyde en Budding i den Grad; og han lo, da han var naaet til Bunden, som om han nød den endnu.

Da jeg fandt ham saa venlig og kammeratlig, var det saa, at jeg bad om Pen, Blæk og Papir for at skrive til Peggotty. Han ikke alene bragte det straks, men var endogsaa saa god at se paa, at jeg skrev det. Da jeg var færdig, spurgte han mig, hvor jeg skulde gaa i Skole.

Jeg sagde »Nærved London«, hvilket var alt, hvad jeg vidste.

»Ak min Gud,« sagde han og saa meget nedslaaet ud. »Det gør mig ondt!«

»Hvorfor det?« spurgte jeg ham.

»O Gud,« sagde han og rystede paa Hovedet. Det er den Skole, hvor de brækkede Ribbenene paa en Dreng — to Ribben — en lille Dreng var det. Jeg tror næsten — lad mig se — hvor gammel er du?«

Jeg sagde ham, at jeg var mellem otte og ni.

»Det er just hans Alder,« sagde han. »Han var otte Aar og seks Maaneder, da de brækkede det første Ribben. Otte Aar og otte Maaneder, da de brækkede det andet og gjorde det af med ham.«

Jeg kunde ikke skjule for mig selv eller for Opvarteren, at dette var et ubehageligt Sammentræf, og jeg spurgte, hvordan det var gaaet til. Hans Svar skulde ikke sætte mig i bedre Humør, thi det bestod af to skæbnesvangre Ord: »Ved Prygl.«

Posthornets Lyd ude i Gaarden var en kærkommen Afbrydelse, der fik mig til

at rejse mig, og tøvende — med en Blanding af Forlegenhed og Stolthed over at have en Pung — tog jeg denne op af Lommen og spurgte, om der var noget at betale.

»Der er et Ark Papir,« svarede han. »Har De nogen Sinde købt et Ark Brevpapir?«

Det kunde jeg ikke huske, at jeg havde.

»Det er dyrt,« sagde han, »paa Grund af Tolden. Tre Pence. Paa den Maade bliver vi beskattede her i Landet. Ellers er der ikke andet end Opvarteren. Bryd Dem ikke om Blækket, det bliver *mit* Tab.«

»Hvad skulde De — hvor meget vilde det være rigtigt at give Opvarteren? stammede jeg, rød i Hovedet.

»Hvis jeg ikke havde Familie, og Familien ikke havde Kokopper,« sagde Opvarteren, »saa vilde jeg ikke tage en Sixpence. Hvis jeg ikke maatte underholde en gammel Moder og en elsket Søster« — her blev Opvarteren meget bevæget — »vilde jeg ikke tage en Hvid. Hvis jeg havde en god Plads og blev behandlet godt her, vilde jeg bede Dem modtage en Bagatel i Stedet for at tage imod den. Men jeg lever af Levninger — og jeg sover mellem Kullene« — her brast Opvarteren i Graad.

Jeg var meget rystet over hans Ulykker og følte, at en Godtgørelse paa mindre end ni Pence vilde være ren Brutalitet og Haardhjærtethed. Derfor gav jeg ham en af mine tre blanke Shillings, hvilken han modtog med megen Ydmyghed og Taknemlighed, og lige efter kastede i Vejret med sin Tommelfinger for at prøve, om den var ægte.

Da jeg var blevet hjulpet op bag paa Diligencen, ærgrede det mig lidt at opdage, at man gik ud fra, at jeg havde spist al Maden uden Hjælp. Jeg opdagede det ved at høre Damen i Karnapvinduet sige til Konduktøren: »Pas paa den Dreng, George, ellers revner han!« — og saa ved at Pigerne kom ud rundt om fra og kiggede og fnisede som om jeg var et Fænomen af et Barn. Min ulykkelige Ven, Opvarteren, som ganske havde genvundet sin Fatning, syntes ikke at blive forstyrret af dette, men deltog i den almindelige Forundring uden mindste Forvirring. Hvis jeg havde nogen Tvivl om ham, antager jeg, at dette halvvvejs vilde have vækket den; men jeg er tilbøjelig til at tro, at med Barnets enfoldige Tillid og Barnets naturlige Tiltro til de ældre (Egenskaber, jeg meget nødig vilde, at noget Barn for tidligt skulde ombytte med verdslig Visdom) havde jeg i det hele ikke nogen alvorlig Mistro til ham, selv da.

Jeg maa bekende, at jeg syntes, det var temmelig haardt, at jeg uden at have fortjent det skulde blive Genstand for Kuskens og Konduktørens Spøg, saasom at Diligencen tyngedes stærkt bagover, fordi jeg sad der, eller at det havde været mere praktisk af mig at rejse med Fragtvogn. Da Passagererne udenpaa fik fat paa Historien om min formentlige Graadighed, morede de sig paa samme Maade over den; de spurgte, hvor meget der skulde betales for mig i Skolen, for to Brødre eller for tre; om der var sluttet Kontrakt om mig, eller jeg skulde gaa for de sædvanlige Betingelser, og andet vittigt af den Slags. Men det værste af det var, at jeg vidste, jeg vilde undse mig for at spise noget, naar en Lejlighed tilbød sig, og at jeg efter en temmelig let Middag maatte blive ved at være sulten hele Natten — thi i Hastværket havde jeg glemt mine Kager paa Hotellet. Min Frygt gik i Opfyldelse. Da vi gjorde Holdt for at spise til Aften, kunde jeg ikke faa Mod til at spise noget, skønt jeg meget gerne vilde have gjort det, men blev siddende ved Kaminen og sagde, at jeg ikke trængte til noget. Dette frelste mig alligevel ikke for nye Vittigheder; thi en hæs Herre med et oppustet Ansigt, der havde spist af en Pakke Smørrebrød næsten hele Vejen, undtagen naar han drak af en Flaske, sagde, at jeg var ligesom en boa constrictor, der i et Maaltid tog nok til sig for lang Tid; hvorpaa han øjeblikkelig gav sig i Lag med noget kogt Oksekød.

Vi var taget fra Yarmouth Klokken tre om Eftermiddagen, og vi skulde være i London omkring otte næste Morgen. Det var Midsommervejr, og Aftenen var meget smuk. Natten var ikke saa smuk som Aftenen, thi det blev køligt; og da jeg var blevet anbragt mellem to Gentlemen (den oppustede og en anden), for at jeg ikke skulde falde af, blev jeg næsten kvalt under deres Søvn, saadan skruede de mig sammen. Undertiden klemte de mig saa haardt, at jeg ikke kunde lade være med at raabe: »Undskyld!« — hvad de aldeles ikke syntes om, fordi det vækkede dem. Lige overfor mig sad en ældre Dame i en stor Pelsværkskaabe, der i Mørket lignede en Høstak med en Dame, i den Grad var hun pakket ind. Denne Dame havde en Kurv med sig, og længe vidste hun ikke, hvor hun skulde gøre af den, indtil hun opdagede, at da mine Ben var korte, kunde den staa under mig. De gav mig en saa ubekvem og krampagtig Stilling, at jeg blev fuldstændig fortvivlet; men hvis jeg rørte mig det mindste og fik et Glas, der var i Kurven, til at klirre mod noget andet (hvad jeg gjorde hver Gang), gav hun mig det grusomste Spark med sin Fod og sagde: »Naa, *du* behøver vel ikke at sidde uroligt. *Dine* Ben er dog vel unge nok!«

Omsider stod Solen op, og mine Rejsefæller syntes at sove roligere. De Besværligheder, de havde gennemgaaet hele Natten, og som de havde givet Luft i den frygteligste Gispen og Snorken, er ikke til at beskrive. Da Solen steg højere, blev deres Søvn lettere, og saa vaagnede de efterhaanden, en efter en. Jeg husker, at jeg blev meget forbavset over, at de alle mente slet ikke at have sovet, og over den usædvanlige Indignation, hvormed de alle fralagde sig denne Anklage. Jeg har endnu den Dag i Dag ikke faaet Bugt med denne Forundring, thi jeg har ufravigelig lagt Mærke til, at der er ingen menneskelige Svagheder, som den menneskelige Natur nødigere vil indrømme, end den at være faldet i Søvn i en Diligence.

Hvor overvældende London virkede paa mig, allerede paa Afstand, og hvorledes jeg troede, at alle mine Yndlingsheltes Eventyr atter og atter udspilledes dér, og hvordan jeg taaget forestillede mig, at den maatte være rigere paa alt hvad baade vidunderligt og ondt var, end nogen anden By paa Jorden — alt det behøver jeg ikke at standse her for at fortælle. Vi nærmede os saa smaat og naaede i rette Tid den Gæstgivergaard i Whitechapel, vi skulde staa af ved. Jeg har glemt, om det var »Den blaa Tyr« eller »Det blaa Vildsvin«: men jeg ved, at det var det blaa et eller andet, og at dets Billede var malet paa Diligencen.

Konduktøren holdt Øje med mig, da han stod af, og han sagde i Døren til Billetkontoret:

»Er der nogen her efter en Dreng, der er indskrevet under Navnet Murdstone, fra Blunderstone, Suffolk, og som skal blive her, til han bliver hentet?«

Ingen svarede.

»Vær saa venlig at prøve med Copperfield, Sir,« sagde jeg og saa hjælpeløst ned for mig.

»Er der nogen her efter en Dreng, der er indskrevet under Navnet Murdstone fra Blunderstone, Suffolk, men lydende Navnet Copperfield, som skal blive her, til han bliver hentet?« sagde Konduktøren. »Naa, er der nogen?«

Nej. Der var ingen. Jeg saa mig ængsteligt omkring; men Forespørgselen gjorde intet Indtryk paa nogen af dem, der stod hos, med Undtagelse af en Mand med Gamasker og eet Øje, der foreslog, at man hellere skulde give mig et Messingbaand om Halsen og binde mig op i Stalden.

Mere ensom end Robinson Crusoe, der ikke havde nogen, der kunde se ham og se, hvor ensom han var, gik jeg ind i Billetkontoret, og paa Expedientens Indbydelse gik jeg ind bag Disken og satte mig paa den Vægt, Bagagen blev vejet paa. Som jeg sad her og saa paa alle Pakkerne og Bøgerne og indaandede Stalduften (der altid siden har mindet mig om denne Morgen) begyndte en hel Procession af de forfærdeligste Forestillinger at marchere gennem Hovedet paa mig. Sæt nu ingen kom for at hente

mig, hvor længe vilde de da finde sig i at beholde mig her? Vilde de beholde mig, saa længe jeg kunde faa mine syv Shillings til at slaa til? Skulde jeg sove om Natten i en af disse Træbaase sammen med det andet Rejsegods og vaske mig ved Pumpen i Gaarden om Morgenen; eller vilde jeg blive sat paa Porten hver Aften for at komme igen og vente paa, at nogen skulde hente mig, naar Kontoret blev lukket op næste Dag? Sæt, at det hele nu slet ikke var nogen Fejltagelse, men at Mr. Murdstone havde udkastet denne Plan for at blive af med mig, hvad skulde jeg saa gøre? Selv om de tillod mig at blive her, til mine syv Shillings var opbrugt, saa kunde jeg ikke vente at faa Lov til at blive, naar jeg begyndte at sulte. Det vilde selvfølgelig være kedsommeligt og generende for Funktionærerne, foruden at »Det blaa et eller andet« derved vilde paadrage sig Risikoen for Begravelsesomkostningerne. Hvis jeg brød op med det samme og prøvede paa at gaa hjem igen, hvordan skulde jeg saa finde Vej, hvordan skulde jeg haabe at kunne gaa saa langt, og hvordan kunde jeg være sikker paa andre end Peggotty, selv om jeg naaede tilbage? Hvis jeg kunde finde de nærmeste Myndigheder og tilbød at gaa med som Soldat eller Matros, saa var jeg jo kun en lille Fyr, saa det var rimeligt, at de slet ikke vilde tage imod mig. Disse Tanker fik mit Hoved til at brænde og gjorde mig svimmel af Frygt og Forsagthed. Min Feber var paa sit højeste, da en Mand kom ind og hviskede til Skriveren, der straks heldte mig ned ad Væg skaalen og skubbede mig over til ham, som om jeg var baade vejet, leveret og betalt.

Da jeg gik ud af Kontoret, Haand i Haand med min nye Bekendt, listede jeg mig til at se paa ham. Det var en mager, gusten ung Mand med hule Kinder og en Hage, der var næsten lige saa sort som Mr. Murdstones; men dermed hørte Ligheden op, thi hans Bakkenbarter var raget af, og hans Haar var rustfarvet og tørt i Stedet for glinsende. Han var iført en Dragt af sort Klæde, der ogsaa var temmelig rustfarvet og tør, og stumpede temmelig ved Haandleddene og Anklerne; og han bar et hvidt Halstørklæde, der ikke var overdreven rent. Jeg troede ikke og tror ikke, at dette Halstørklæde var alt det Linned, han bar, men det var alt, hvad man kunde se eller gætte sig til.

»Du er den nye Dreng?« sagde han.

»Ja, Sir,« svarede jeg.

Jeg antog, jeg var det. Jeg vidste det ikke.

»Jeg er en af Lærerne fra Salem House,« sagde han.

Jeg bukkede for ham og følte stor Ærefrygt. Jeg undsaa mig for at hentyde til noget saa dagligdags som min Kuffert overfor en lærd Mand og Lærer fra Salem House, saa vi var kommet et Stykke bort fra Gaarden, før jeg fik Mod til at omtale den. Vi vendte tilbage, da jeg ydmygt udtalte en Formodning om, at den muligvis senere kunde komme mig til Nytte, og han sagde til Skriveren, at Fragtmanden havde faaet Besked om at hente den til Middag.

»Undskyld, Sir,« sagde jeg, da vi havde tilbagelagt omtrent samme Strækning som før, »er det langt?«

»Det er nede ved Blackheath,« sagde han.

»Er *det* langt, Sir?« spurgte jeg frygtsomt.

»Det er et godt Stykke Vej,« sagde han. »Vi skal derned med Postkareten. Det er omtrent halvandet Mil.«

Jeg var saa svag og træt, at Tanken om at skulle holde ud halvanden Mil endnu var for meget for mig. Jeg tog Mod til mig og fortalte ham, at jeg ikke havde faaet noget hele Natten, og at hvis han vilde tillade mig at købe mig noget at spise, vilde jeg være ham meget taknemlig. Han lod meget forbavset over dette — jeg kan endnu se, hvordan han stansede og saa paa mig — og efter at have tænkt sig lidt om, sagde han, at han gerne vilde besøge en gammel Kone, som boede ikke langt herfra, og at jeg helst maatte købe noget Brød,

eller hvad jeg ellers havde Lyst til, og spise Frokost i hendes Hus, hvor vi kunde faa noget Mælk.

Følgelig kiggede vi paa et Bagervindue, og efter at jeg havde fremsat en hel Række Forslag om at købe alt, hvad der var til at faa Mavepine af i Butiken, og han havde forkastet dem alle, bestemte vi os for et pænt lille Surbrød, der kostede mig tre Pence. I en Spækhøkerbutik købte vi derpaa et Æg og en Skive stribet Flæsk, hvorefter jeg endda syntes, jeg havde en hel Del tilbage af den anden af mine blanke Shillings, saa jeg fandt, at London var en meget billig By. Forsynede med disse Ting gik vi saa gennem en mægtig Støj og Tummel, der gjorde mig ubeskrivelig ør i Hovedet, indtil vi kom til den fattige Kones Hjem, der hørte til en Fattigstiftelse, hvad jeg kunde se af Husets Udseende og af en Indskrift i en Sten over Porten, som sagde, at Huset var indrettet til fem og tyve fattige Kvinder.

Læreren fra Salem House løftede Klinken paa en af de mange smaa sorte Døre, der alle var ens, og alle havde et lille smaarudet Vindue ved Siden; og vi kom ind hos en af disse fattige gamle Koner, der sad og blæste til Ilden for at faa en lille Kasserolle til at koge. Da hun saa Læreren træde ind, hørte hun op og lagde Pusteren paa sine Knæ og sagde noget, jeg syntes lød som »Min Charley!« — men da hun saa mig komme ogsaa, rejste hun sig og gned sig i Hænderne og gjorde et forvirret Kniks.

»Vil De være saa god at lave denne unge Herres Frokost til for ham?« sagde Læreren fra Salem House.

»Om jeg vil?« sagde den gamle Kone. »Ja, det kan De være vis paa, jeg vil.«

Jeg satte mig ned til mit Surbrød, mit Æg og min Skive Flæsk, med en Skaal Mælk til, og havde et herligt Maaltid. Medens jeg endnu sad og smausede, sagde den gamle Kone til Læreren:

»Har De taget Deres Fløjte med?«

»Ja,« svarede han.

»Spil paa den,« sagde den gamle Kone indsmigrende. »Gør det, hvad?«

Saa stak Læreren sin Haand ind under sine Frakkeskøder og trak sin Fløjte frem i tre Stykker, som han skruede sammen, og saa begyndte han straks at spille. Efter mange Aars Overvejelse er det min Overbevisning, at aldrig i Verden har nogen kunnet spille værre. Han frembragte de skrækkeligste Toner, jeg nogen Sinde har hørt frembringe ved naturlige eller kunstige Midler. Jeg ved ikke, hvilke Melodier det var — hvis der over Hovedet var nogen Sammenhæng i det, hvad jeg tvivler paa — men Spillet havde for det første den Virkning paa mig, at jeg kom til at tænke paa alle mine Sorger, til at jeg næppe kunde holde mine Taarer tilbage; dernæst berøvede det mig Appetiten; og tilsidst gjorde det mig saa søvnig, at jeg ikke kunde holde mine Øjne aabne. De begynder at falde i, og jeg begynder at nikke, hvergang jeg hører disse Toner igen. Det lille Rum med dets aabne Hjørneskab, Stolene med de firkantede Rygge, den lille Vindeltrappe til Værelset ovenpaa, de tre Paafuglefjer, der pralede paa Kamingesimsen — jeg husker, at straks, da jeg traadte ind, tænkte jeg undrende paa, hvad Paafuglen vilde have tænkt, hvilken Skæbne dens Pynt vilde faa — alt dette ser jeg dunkelt for mig paany, og jeg nikker, og jeg sover.

Fløjten tier, jeg hører Vognhjul i Stedet, og jeg er paa Rejse igen. Diligencen skrumpler, jeg vaagner med et Sæt, og Fløjten er atter vendt tilbage, og Læreren fra Salem House sidder med Benene over Kors og spiller vemodigt, medens den gamle Kone ser glad paa ham. Hun forsvinder atter, og han forsvinder atter, og alt forsvinder atter, og der er hverken Fløjte eller Lærer eller Salem House eller David Copperfield — ikke andet end en tung Søvn.

Jeg drømte, syntes jeg, at engang medens han blæste paa den skrækkelige Fløjte, nærmede den gamle Kone sig mere og mere i sin henrykte Beundring, bøjede sig over Ryggen af hans Stol og lagde kærligt sin Arm om hans Hals, hvilket et Øjeblik stansede ham i Spillet.

Da jeg aabenbart havde halvsovet en rum Tid, skruede Læreren fra Salem House sin Fløjte fra hinanden i tre Stykker, stoppede den i Lommen som før, og gik med mig. Vi fandt Diligencen i Nærheden og satte os op paa Taget; men jeg var saa dødelig søvnig, at da vi stansede undervejs for at tage en eller anden paa, satte de mig indeni, hvor der ingen Passagerer var, og hvor jeg sov trygt, indtil jeg mærkede, at Vognen kørte i Skridt op ad en stejl Bakke mellem grønne Træer. Nu stansede den og var ved sit Bestemmelsessted.

En kort Spadseretur bragte os — jeg mener Læreren og mig — til Salem House, der var omsluttet af en høj Stenmur og saa meget trist ud. Over en Dør i Muren var der et Bræt, hvorpaa der stod *Salem House;* og gennem et Gitter i Døren blev vi, da vi ringede paa, underkastet en Prøvelse af et gnavent Ansigt, og da Døren blev aabnet, saa jeg, at det tilhørte en svær Mand med Tyrenakke, et Træben, fremstaaende Tindingeben og tæt klippet Haar over hele Hovedet.

»Den nye Dreng,« sagde Læreren.

Manden med Træbenet maalte mig fra øverst til nederst — det tog ikke lang Tid, for der var ikke meget at maale — og laasede Døren bag os og tog Nøglen af. Vi gik op til Huset mellem nogle mørke, tunge Træer, og da raabte han efter min Fører:

»Hallo!«

Vi saa os om, og han stod i Døren til det lille Hus, han boede i, med et Par Støvler i Haanden.

»Hallo! Skoflikkeren har været her, medens De var borte, Mr. Mell,« sagde han »og han erklærede, at han ikke kunde bøde dem mere. Han sagde, at der er ikke en Stump af den oprindelige Støvle tilbage, og han kunde ikke forstaa, at De kunde tro det!«

Med disse Ord kastede han Støvlerne hen mod Mr. Mell, der gik et Par Skridt tilbage for at samle dem op, og saa paa dem (meget mismodig, var jeg bange for) og vi gik videre sammen. Jeg lagde da for første Gang Mærke til, at de Støvler, han havde paa, var altfor daarlige til at gaa med, og at Strømpen netop var ved at springe ud et Sted som en Knop.

Salem House var en firkantet Murstensbygning med Fløje af et øde og ubeboet Udseende. Alt rundt om var saa fuldkomment stille, at jeg sagde til Mr. Mell, at jeg antog, Drengene var ude; men han lod til at blive forbavset over, at jeg ikke vidste, det var Ferie, at alle Drengene var i deres forskellige Hjem, at Mr. Creakle, Ejeren, var ved Kysten med Mrs. og Mss. Creakle, og at jeg var blevet sendt herhen i Ferien som Straf for min Udaad. Hvilket han alt sammen forklarede mig, medens vi gik.

Jeg stirrede paa den Skolestue, han førte mig ind i, og syntes det var det mest øde og trøstesløse Sted, jeg havde set. Et langt Rum, med tre lange Rækker Borde, og seks Rækker Bænke, og Knager rundt om til Huer og Tavler. Stumper af gamle Stilebøger flyder over det snavsede Gulv. Nogle Kræmmerhuse af samme Materiale er spredt ud over Bordene. To ulykkelige smaa hvide Mus, der er efterladt her af deres Ejermand, løber frem og tilbage i et stinkende Bur af Pap og Staaltraad, spejdende i alle Kroge med deres røde Øjne efter noget at æde. En Fugl i et Bur, der kun er meget lidt større end den selv, fremkalder af og til et melankolsk Spektakel ved at hoppe de to Tommer op paa sin Pind og ned igen; men den hverken synger eller kvidrer. Der er en besynderlig usund Lugt i Værelset, ligesom af jordslaaet Tøj, søde Æbler, der har været for længe indelukkede, og raadne Bøger. Der kunde ikke godt være stænket mere Blæk omkring, hvis Huset havde været uden Tag, lige fra det blev opført, og der havde regnet, snet, haglet og blæst Blæk ned fra Himlen paa alle Aarets Tider.

Da Mr. Mell havde forladt mig, medens han bragte sine fortabte Støvler ovenpaa, gik jeg sagte hen i den øverste Ende af Stuen, og saa paa alt, hvad jeg listede mig forbi. Pludselig fandt jeg

en smukt skrevet Plakat, der laa paa Kathederet, og bar denne Indskrift: »*Pas paa ham! Han bider!*«

Jeg gik straks op paa Kathederet, angst for, at der i det mindste maatte være en stor Hund under det. Men skønt jeg kiggede omhyggeligt efter alle Vegne, kunde jeg ikke se noget til den. Jeg var endnu i Færd med at søge, da Mr. Mell kom tilbage og spurgte, hvad jeg bestilte deroppe.

»Om Forladelse, Sir,« sagde jeg, »undskyld, jeg er efter Hunden.«

»Hunden?« sagde han. »Hvilken Hund?«

»Er det ikke en Hund?«

»Hvad er ikke en Hund?«

»Den man skal passe paa, Sir? Den, der bider?«

»Nej, Copperfield,« sagde han alvorligt. »Det er ikke nogen Hund. Det er en Dreng. Jeg har faaet Ordre, Copperfield, til at binde denne Plakat paa din Ryg. Det gør mig ondt, at jeg skal begynde saadan med dig, men jeg maa gøre det.«

Saa tog han mig ned og bandt Plakaten, der var fortrinlig indrettet til dette Øjemed, over mine Skuldre som et Tornister; og hvorhen jeg gik fra dette Øjeblik af, havde jeg den Trøst at bære den paa mig.

Hvad jeg led ved denne Plakat, kan ingen forestille sig. Enten det var Folk muligt at se mig, eller ikke, bildte jeg mig altid ind, at der var nogen, der læste den. Det hjalp mig ikke, at jeg vendte mig om og ingen fandt, dér hvor min Ryg var, bildte jeg mig altid ind, at der var nogen. Den grusomme Mand med Træbenet forøgede mine Lidelser. Han var min Overordnede, og saa snart han saa, at jeg lænede mig til et Træ eller en Mur, raabte han ud fra sin Dør med en frygtelig Stemme: »Hallo, du dér! Copperfield! Vil du nu vise dit Kendetegn tydeligt, ellers melder jeg dig!« Legepladsen var en tom, gruslagt Gaard, der strakte sig helt bagud til Huset og Udbygningerne; og jeg vidste, at Tjenestefolkene læste det, og Slagteren og Bageren læste det; at enhver, der bagfra eller forfra kom til Huset om Morgenen, naar jeg havde Ordre til at spadsere dér, læste, at man skulde passe paa mig, for jeg bed. Jeg husker, at ligefrem begyndte at blive bange for mig selv, som var jeg en Slags vild Dreng, der bed.

Der var en gammel Dør paa denne Legeplads, hvor Drengene plejede at indskære deres Navne. Den var fuldstændig bedækket med den Slags Indskrifter. I min Angst for Feriens Ende og deres Tilbagevenden, kunde jeg ikke læse en Drengs Navn, uden at tænke paa, i hvilken Tone og med hvilket Eftertryk *han* vilde læse: »Pas paa ham! Han bider!« Der var én Dreng — en vis J. Steerforth — der skar sit Navn meget dybt og meget ofte, og jeg antog, at han vilde læse det med meget høj Røst og bagefter rykke mig i Haaret. Der var en anden Dreng, Tommy Traddles, som jeg frygtede for vilde gøre Løjer med det og lade, som han var frygtelig bange for mig. Jeg har set, jeg sølle Skabning, paa den Dør, til alle Navnenes Ejermænd — der var fem og fyrre af dem i Skolen dengang, sagde Mr. Mell — syntes mig hver paa sin Maade at raabe: »Pas paa ham! Han bider!«

Lige saadan var det med alle de tomme Senge, jeg kiggede paa, naar jeg gik til min egen Seng eller laa i den. Jeg husker, at jeg drømte Nat efter Nat, at jeg var sammen med min Moder, saadan som hun én Gang var, eller at jeg skulde til Selskab hos Mr. Peggotty's, eller at jeg kørte udenpaa Diligencen, eller igen spiste til Middag sammen med min ulykkelige Ven Opvarteren — og ved alle disse Lejligheder fik jeg Folk til at skrige op og stirre paa mig, naar de gjorde den ulykkelige Opdagelse, at jeg ikke havde andet paa end min stumpede Natskjorte og denne Plakat.

Under mit ensformige Liv og i min stadige Frygt for Skolens Genaabning, var det en ganske uudholdelig Lidelse! Jeg maatte hver Dag læse lange Lektier med Mr. Mell; men jeg lærte dem, thi der var ingen Mr. og Miss Murdstone

her, og jeg kom fra dem uden Skam. Før og efter Læsningen gik jeg rundt — som sagt under Opsyn af Manden med Træbenet. Hvor levende husker jeg ikke Fugtigheden om Huset, de grønne, revnede Fliser paa Gaardspladsen, en gammel utæt Vandtønde og de falmede Stammer paa nogle af de skumle Træer; der syntes at have været mere udsat for Regn end andre Træer og at have faaet mindre Luft og Sol! Klokken ét spiste vi til Middag, Mr. Mell og jeg, i den øverste Ende af en lang, tom Spisesal, fuld af Fyrretræsborde og lugtende af Fedt. Saa havde vi Lektier igen til Te, som Mr. Mell drak af en blaa Tekop, og jeg af et Tinkrus. Hele Dagen igennem, til syv eller otte om Aftenen, arbejdede Mr. Mell ivrigt ved sin egen private Pult i Skolestuen, og jeg opdagede, at det var Regningerne for det sidste Semester, han skrev ud. Naar han havde lagt sine Sager bort om Aftenen, tog han sin Fløjte frem og spillede paa den, til jeg næsten tænkte, at han lidt efter lidt vilde blæse sig selv helt ind i Mundstykket og fordampe under Klapperne.

Mr. Mell sagde aldrig meget til mig, men han var aldrig stræng imod mig. Jeg tænker, at vi holdt hinanden med Selskab, selv naar vi tav. Jeg har glemt at omtale, at han undertiden talte til sig selv og grinte og knyttede Næven og skar Tænder og rev sig i Haaret paa en ubegribelig Maade. Men han havde nu disse Ejendommeligheder. Og i Begyndelsen gjorde de mig bange, men snart vænnede jeg mig til dem.

Sjette Kapitel.

Jeg udvider min Bekendtskabskreds.

Jeg havde ført dette Liv omtrent en Maaned, da Manden med Træbenet begyndte at humpe om med en Skrubbe og en Vandspand, hvoraf jeg sluttede, at der blev gjort Anstalter til at modtage Mr. Creakle og Drengene. Jeg tog ikke fejl; for Skrubben kom inden længe ind i Skolestuen og forjog Mr. Mell og mig, og vi levede som vi kunde og anbragte os hvor vi kunde i nogle Dage, i hvilken Tid vi stadig var i Vejen for to—tre unge Piger, der sjældent havde vist sig før, og vi sad altid i den Grad midt i en Støvsky, at jeg nøs næsten lige saa meget, som om Salem House havde været én stor Snusdaase.

En Dag fortalte Mr. Mell mig, at Mr. Creakle vilde komme hjem om Aftenen. Og om Aftenen, efter Te, hørte jeg, at han var kommet. Før Sengetid hentede Manden med Træbenet mig til ham.

Mr. Creakles Del af Huset var ikke saa lidt hyggeligere end vor, og han havde en smuk Stump Have, der dannede en velgørende Modsætning til den støvede Legeplads. Jeg forekom mig selv temmelig dristig, da jeg lagde Mærke til, at Gangen saa hyggelig ud, medens jeg skælvende gik op for at træde frem for Mr. Creakle; og jeg skammede mig i den Grad, da jeg blev lukket ind, at jeg neppe nok saa Mrs. Creakle eller Miss Creakle (der begge var dér; det var i Dagligstuen); jeg saa ikke andet end Mr. Creakle, en svær Herre med et Knippe Signeter ved Urkæden, i en Lænestol, med Flaske og Glas ved Siden af sig.

»Naa,« sagde Mr. Creakle. »Det er den unge Herre, hvis Tænder skal files? Vend ham om!«

Den træbenede Mand drejede mig rundt,

saa at Plakaten kom til Syne; og da det havde varet længe nok, til at den kunde studeres grundigt, vendte han mig om igen, med Ansigtet mod Mr. Creakle, og stillede sig selv ved Mr. Creakles Side. Mr. Creakles Ansigt var ildrødt, hans Øjne var smaa og laa dybt inde i Hovedet; han havde tykke Aarer i Panden, en lille Næse og en stor Hage. Hans Isse var skaldet, og han havde noget tyndt, vaadt glinsende Haar, der netop var ved at blive graat, børstet op over hver Tinding, saa at de naaede sammen paa Panden. Men det ved ham, der gjorde mest Indtryk paa mig, var, at han ikke havde nogen Stemme, men talte hviskende. Den Anstrængelse, dette kostede ham, eller Bevidstheden om at tale saa svagt, gjorde hans vrede Ansigt endnu mere vredt og hans tykke Aarer endnu tykkere, naar han talte.

»Naa,« sagde Mr. Creakle. »Hvad er der at melde om denne Dreng?«

»Der er ikke noget at klage over ham endnu,« svarede Manden med Træbenet. »Der har ikke været nogen Lejlighed.«

Jeg syntes, at Mr. Creakle blev skuffet. Jeg syntes derimod, at Mrs. og Miss Creakle (hvem jeg først nu fik Øje paa, og som begge var tynde og rølige), ikke blev skuffede.

»Kom her hen, Sir!« sagde Mr. Creakle og vinkede ad mig.

»Kom her hen!« sagde Manden med Træbenet og gentog Bevægelsen.

»Jeg har den Fornøjelse at kende din Stedfader,« hviskede Mr. Creakle og greb mig i Øret. »Og en fortræffelig Mand er han, og en Mand med en stærk Karakter. Han kender mig, og jeg kender ham. Kender du mig? Hæ?« sagde Mr. Creakle og kneb mig i Øret med grusom Spøgefuldhed.

»Endnu ikke, Sir,« sagde jeg og veg tilbage, saa det gjorde ondt.

»Endnu ikke, hæ?« gentog Mr. Creakle. »Men du kommer snart til det. Hæ?«

»Du kommer snart til det. Hæ?« gentog Manden med Træbenet. Jeg opdagede senere, at han med sin stærke Stemme i Almindelighed optraadte som Mr. Creakles Tolk overfor Drengene.

Jeg blev overmaade forskrækket og sagde, at jeg haabede det. Jeg følte det i al denne Tid, som om der var Ild i mit Øre; han kneb det saa haardt.

»Jeg skal sige dig, hvad jeg er,« hviskede Mr. Creakle og slap endelig med en Skruning, der fyldte mine Øjne med Vand. »Jeg er en Tartar.«

»En Tartar,« sagde Manden med Træbenet.

»Naar jeg siger, jeg vil gøre en Ting, saa gør jeg den,« sagde Mr. Creakle. »Og naar jeg siger, jeg vil have en Ting gjort, saa vil jeg have den gjort.«

»— vil have en Ting gjort, saa vil jeg have den gjort,« gentog Manden med Træbenet.

»Jeg er en bestemt Karakter,« sagde Mr. Creakle. »Det er hvad jeg er. Jeg gør min Pligt. Det er hvad jeg gør. Hvis mit eget Kød og Blod« — han saa hen paa Mrs. Creakle, da han sagde dette — »sætter sig op imod mig, saa er det ikke mit eget Kød og Blod. Jeg kaster det fra mig. Har den Fyr« — sagde han til Manden med Træbenet, »været her igen?«

»Nej,« lød Svaret.

»Nej,« sagde Mr. Creakle. »Han er for klog til det. Han kender mig. Lad ham holde sig borte. Jeg siger, lad ham holde sig borte,« sagde Mr. Creakle og slog med Haanden i Bordet og saa paa Mrs. Creakle, »for han kender mig. Nu har du begyndt at lære mig at kende, min unge Ven, og du kan gaa. Før ham bort.«

Jeg var meget glad over at blive sendt bort; thi Mrs. og Miss Creakle sad begge og tørrede deres Øjne, og det gjorde mig lige saa ondt for dem, som for mig selv. Men jeg havde en Bøn at fremføre, der laa mig saa meget paa Hjærtet, at jeg ikke kunde lade være at fremsætte den, skønt jeg undrede mig over mit eget Mod.

»Undskyld, Sir —«

Mr. Creakle hviskede: »Hah! Hvad er det?« og satte sine Øjne paa mig, som

om han vilde have brændt mig op med dem.

»Undskyld, Sir,« stammede jeg, »hvis det maatte være mig tilladt (jeg er sandelig meget bedrøvet over, hvad jeg gjorde, Sir) at tage denne Indskrift af, før Drengene kommer tilbage — —«

Om det var Alvor, eller om han gjorde det for at forskrække mig, ved jeg ikke; men Mr. Creakle fo'r op af sin Stol med et Sæt, saa at jeg hovedkulds trak mig tilbage, uden at vente paa at blive eskorteret af Manden med Træbenet, og jeg standsede ikke, før jeg havde naaet mit eget Soverum, hvor jeg, da jeg mærkede, at jeg ikke blev forfulgt, gik til Sengs, da det var ved den Tid, og laa og skælvede i flere Timer.

Næste Morgen kom Mr. Sharp tilbage. Mr. Sharp var Førstelærer og Mr. Mells overordnede. Mr. Mell indtog sine Maaltider sammen med Drengene, men Mr. Sharp spiste til Middag og Aften ved Mr. Creakles Bord. Han var en tynd, skrøbeligt udseende Herre, syntes jeg, med en god Portion Næse, og en Maade at holde Hovedet paa Siden paa, som om det var en Smule for tungt for ham. Hans Haar var meget blankt og bølgende; men jeg fik at vide af den første Dreng, der kom tilbage, at det var en Paryk (oven i Købet en brugt, sagde han) og at Mr. Sharp hver Lørdag Aften gik ud for at faa den krøllet.

Det var ingen anden end Tommy Traddles, som gav mig denne lille Oplysning. Han var den første Dreng, der vendte tilbage. Han introducerede sig selv ved at underrette mig om, at jeg kunde finde hans Navn i det højre Hjørne af Døren, over den øverste Slaa; dertil bemærkede jeg: »Traddles?« hvortil han svarede: »Netop,« og saa affordrede han mig nøjagtigt Regnskab for mig selv og min Familie.

Det var et Held for mig, at Traddles var den første, der kom tilbage. Han morede sig saa meget over min Plakat, at han sparede mig for enhver Tvivl om, hvor vidt jeg skulde skjule den eller selv gøre opmærksom paa den, thi hver Gang en Dreng, stor eller lille, kom tilbage, forestillede han mig med den Bemærkning: »Her skal I se, her er Sjov!« Heldigvis kom ogsaa de fleste Drenge nedtrykte tilbage, og gjorde ikke saa meget Halløj paa min Bekostning, som jeg havde frygtet. Nogle af dem dansede ganske vist omkring mig som vilde Indianere, og de færreste kunde modstaa Fristelsen til at lade, som jeg var en Hund og klappede mig, for at jeg ikke skulde bide og sagde: »Læg sig, Sir!« og kaldte mig »Tagfat.« Det var naturligvis irriterende, blandt saa mange fremmede, og kostede mig nogle Taarer, men i det hele gik det meget bedre, end jeg havde tænkt mig.

Jeg blev imidlertid ikke anset for at være rigtig optaget i Skolen, før J. Steerforth kom. For denne Dreng, der blev anset for at være en meget dygtig Discipel, og som var meget smuk og mindst en fem—seks Aar ældre end jeg, blev jeg ført frem som for en Øvrighedsperson. Han spurgte mig ud om alle Enkeltheder ved min Straf og behagede at udtale som sin Formening, at det var »en Pokkers Skam;« hvilket knyttede mig til ham for bestandig.

»Hvor mange Penge har du, Copperfield?« sagde han, da vi fulgtes ad, efter at han havde afgjort mit Anliggende med hine Ord.

Jeg sagde, at jeg havde syv Shillings.

»Du skulde hellere give mig dem at passe paa,« sagde han. »I det mindste, hvis du synes om det. Du behøver det ikke, hvis du ikke vil.«

Jeg skyndte mig at modtage hans venlige Forslag, aabnede Peggottys Pung og tømte den i hans Haand.

»Har du Lyst til at give noget ud nu?« spurgte han.

»Nej Tak,« svarede jeg.

»Du kan, naar du vil,« svarede Steerforth. »Sig bare til.«

»Nej Tak,« svarede jeg.

»Maaske vilde du gerne spendere et Par Shillings paa en Flaske Ribsvin oppe paa Sovesalen?« sagde Steerforth. »Jeg ser, du hører til min Sovesal?«

Det var unægtelig ikke faldet mig ind før, men jeg sagde ja, det vilde jeg gerne.

»Godt,« sagde Steerforth. »Jeg er sikker paa, du vilde være glad ved at spendere endnu en Shillings paa Mandelkager, hvad?«

Jeg sagde ja, det vilde jeg ogsaa gerne.

»Og endnu en Shillings Penge paa Biscuit og en paa Frugt, hvad?« sagde Steerforth. »Jeg vil sige dig, Copperfield, du er en rask Karl!«

Jeg smilte, fordi han smilte, men jeg var alligevel lidt underlig ved det.

»Naa,« sagde Steerforth. »Vi maa faa det til at strække saa langt det kan, det er det hele. Jeg skal gøre alt, hvad der staar i min Magt for dig. Jeg kan gaa ud, naar jeg har Lyst, og jeg skal smugle Provianten ind.«

Med disse Ord stak han Pengene i sin Lomme og sagde venligt, at jeg ikke skulde være urolig; han skulde nok sørge for, at alt blev, som det skulde.

Han stod ved sit Ord, hvis det da var »som det skulde« og ikke lige det modsatte, hvad jeg havde en hemmelig Mistanke om, for jeg var bange for, at det var et Misbrug af min Moders to Halvkroner; men jeg havde dog reddet Papiret, de var svøbt ind i, hvilket var det vigtigste. Da vi gik op for at gaa i Seng, fremlagde han fuld Valuta for alle syv Shillings, bredte det ud paa min Seng i Maaneskinnet og sagde:

»Værsgod', lille Copperfield, det er jo en helt kongelig Opdækning.«

Jeg kunde ikke i min Alder tænke paa at gøre Honnør ved Festen, naar han var med; min Haand rystede bare ved Tanken. Jeg bad ham gøre mig den Tjeneste at præsidere; og da min Anmodning blev støttet af de andre Drenge, der sov paa den Sal, indvilgede han og satte sig paa min Hovedpude og delte Levnedsmidlerne rundt — fuldstændig retfærdigt, maa jeg sige — og skænkede Ribsvinen ud i et lille Glas uden Fod, der var hans eget. Hvad mig angaar, sad jeg paa hans venstre Haand, og de andre grupperede sig omkring os paa de nærmeste Senge og Gulvet.

Hvor husker jeg ikke, hvordan vi sad dér og hviskede; eller de andre hviskede, og jeg lyttede ærbødigt til, burde jeg hellere sige; Maanelyset faldt et Stykke ind i Værelset gennem Vinduet, og aftegnede et blegt Vindue paa Gulvet, og de fleste af os sad i Skyggen, undtagen naar Steerforth strøg en Tændstik for at se efter noget paa Bordet, thi da faldt et blaaligt Skær over os for et Øjeblik! En vis mystisk Følelse, der fulgte af Mørket, det hemmelighedsfulde ved Soldet, og den hviskende Tone, hvori alting blev sagt, lister sig atter over mig, og jeg hører paa alt, hvad de fortæller mig, med en ubestemt Følelse af Højtidelighed og Ærefrygt, der gør mig glad over, at de alle er saa nær, og gør mig bange (skønt jeg lader, som jeg ler) naar Traddles foregiver at se et Spøgelse i Krogen.

Jeg hørte alt muligt om Skolen og alle dem, der hørte til den. Jeg hørte, at Mr. Creakle havde ikke kaldt sig en Tatar uden Grund; at han var den ubarmhjærtigste og strængeste Lærer; at han slog om sig til højre og venstre hver eneste Dag af sit Liv og huggede ind paa Drengene som en Kavallerist og pryglede løs uden Skaansel. At han ikke selv kunde andet end prygle og var mere uvidende (sagde Steerforth) end den nederste Dreng i Skolen; at han for mange Aar siden havde været en lille Humlehandler i Byen, men havde startet sin Skoleforretning, da han var spillet Bankerot paa Humlen og sat Mrs. Creakles Penge til. Og en hel Del mere af den Slags, som jeg ikke kunde begribe, hvorfra de vidste.

Jeg hørte, at Manden med Træbenet, hvis Navn var Tungay, var en Bøddel og Barbar, der tidligere havde hjulpet med i Humleforretningen, men var kommet ind i Skolevæsenet sammen med Mr. Creakle, efter hvad Drengene mente, fordi han havde brækket Benet i Mr. Creakles Tjeneste og udført en Del mindre hæderligt Arbejde for ham og kendte hans Hemmeligheder. Jeg hørte, at alene med Undtagelse af Mr. Creakle, ansaa Tungay hele Etablissementet, Lærere og

Drenge, for sine naturlige Fjender, og at hans Livs eneste Glæde var at være gnaven og ondskabsfuld. Jeg hørte, at Mr. Creakle havde en Søn, der ikke havde været Tungays Ven, og som, medens han arbejdede ved Skolen, engang var traadt op mod sin Fader, fordi Disciplinen var blevet altfor grusomt haandhævet, og at han rimeligvis ogsaa havde protesteret mod hans Faders Behandling af hans Moder. Jeg hørte, at Mr. Creakle havde jaget ham paa Porten, og at Mrs. og Miss Creakle siden havde haft det daarligt.

Men det mærkeligste, jeg hørte om Mr. Creakle, var, at der var en Dreng i Skolen, paa hvem han aldrig vovede at lægge Haand, og at denne Dreng var J. Steerforth. Steerforth selv bekræftede dette, da det blev fortalt, og sagde, at han gad nok se ham prøve paa det. Da en blid Dreng (det var ikke mig) spurgte ham, hvad han da vilde gøre, sagde han, at han vilde begynde med at slaa ham i Gulvet med Blækflasken, der altid stod paa Kaminhylden. Vi sad i nogen Tid aandeløse i Mørket.

Jeg hørte, at Mr. Sharp og Mr. Mell begge antoges at faa en ussel Løn; og at, naar der var varmt og koldt Kød paa Mr. Creakles Middagsbord, ventede man altid, at Mr. Sharp skulde sige, han foretrak det kolde; hvilket atter blev bekræftet af J. Steerforth, den eneste, der spiste med Familien. Jeg hørte, at Mr. Sharps Paryk ikke passede ham; og at han ikke behøvede at være hovmodig — nogle kaldte det »højbenet« — af den, da man godt kunde se hans eget røde Haar bagtil.

Jeg hørte at en Dreng, som var en Kulhandlers Søn, gik i Skole som Vederlag for Kulregningen og derfor kaldtes: »Bytten« eller »Tusk« — et Navn, der var taget fra Aritmetiken for at betegne denne Ordning. Jeg hørte, at Bordøllet var det rene Tyveri fra Forældrene, og Buddingen en Brandskatning. Jeg hørte, at Miss Creakle paa Skolen almindelig antoges at være forelsket i Steerforth; og jeg er sikker paa, at som jeg sad dér i Mørket og tænkte paa hans kønne Stemme, hans smukke Ansigt, hans sikre Optræden og hans krøllede Haar, ansaa jeg det for meget sandsynligt. Jeg hørte, at Mr. Mell, ikke var nogen ilde Fyr, men at han ikke havde en Sixpence at fornøje sig for; og der var ingen Tvivl om, at den gamle Mrs. Mell, hans Moder, var saa fattig som Job. Jeg tænkte paa min Frokost dengang, og paa det, der havde lydt som »Min Charley!« men jeg er glad ved at kunne huske, at jeg var saa tavs som en Mus om den Ting.

Mens vi hørte paa alt dette og en hel Del til, gik der adskillig Tid efter Banketten. Den største Del af Gæsterne var gaaet i Seng, saa snart der ikke var mere at spise og drikke; og vi, som halvt afklædte var blevet siddende for at hviske og lytte, krøb tilsidst til Køjs ogsaa.

»God Nat, lille Copperfield!« sagde Steerforth. »Jeg skal nok tage mig af dig.«

»De er saa god,« svarede jeg taknemligt. »Jeg er meget glad for det.«

»Du har vel ingen Søster, hvad?« sagde Steerforth og gabede.

»Nej,« svarede jeg.

»Det er Skade,« sagde Steerforth. »Hvis du havde haft en, tænker jeg, hun vilde have været et smukt, frygtsomt, klarøjet lille Stykke Pigebarn. Jeg vilde gerne have kendt hende. Godnat, lille Copperfield.«

»Godnat, Sir,« svarede jeg.

Jeg tænkte meget paa ham, længe efter at jeg var gaaet i Seng, og jeg husker, at jeg rejste mig op for at se ham, som han laa dér iMaanelyset, med sit smukke Ansigt opad, og Hovedet hvilende let paa den ene Arm. Han var en meget betydelig Person i mine Øjne; det var naturligvis Grunden til, at mine Tanker optoges saa meget af ham. Ingen tilsløret Fremtid saa ned paa ham med Maanestraalerne. Der var ingen Skygge af hans Fodtrin i den Have, hvor jeg drømte, at jeg vandrede om hele Natten.

Syvende Kapitel.

Mit „første Halvaar" paa Salem House.

Skolen begyndte for Alvor den næste Dag. Jeg husker, at det gjorde et dybt Indtryk paa mig, da Stemmernes Støj i Skolestuen pludseligt forvandledes til Dødens Stilhed, da Mr. Creakle kom ind efter Frokost og stod i Døraabningen og saa rundt paa os som en Kæmpe i et Eventyr, der tæller sine Fanger.

Tungay stod ved Mr. Creakles Side. Jeg syntes ikke, han behøvede at raabe »Stille!« saa heftigt, for Drengene var alle stive og stille som Stokke.

Man kunde se, at Mr. Creakle talte, og høre, at Tungay talte, saaledes:

»Naa Drenge, det er et nyt Halvaar. Pas paa, hvordan I opfører Jer i dette nye Halvaar. Vær rappe til Lektierne, det raader jeg Jer til, for jeg skal være rap til at straffe. Jeg skal ikke tage Handsker paa. Det kan ikke nytte, I gnubber Jer; I skal ikke kunne gnubbe de Mærker af, I faar af mig. Og nu til Arbejdet, Drenge!«

Da denne frygtelige Overture var endt, og Tungay var humpet af igen, kom Mr. Creakle hen til det Sted, hvor jeg sad og sagde, at hvis jeg var god til at bide, saa var han ogsaa god til at bide. Saa viste han mig Spanskrøret og spurgte mig, hvad jeg syntes om den Tand? Var det ikke en skarp Tand, hæ? Var det ikke en Kindtand, hæ? Kunde den bide, hæ? Bed den? Ved hvert Spørgsmaal gav han mig et Rap, der fik mig til at vride mig; saa jeg fik hurtigt Borgerret paa Salem House (som Steerforth sagde) og kom ogsaa meget snart til at græde.

Dermed vil jeg ikke sige, at det var nogen særlig Udmærkelse, som kun jeg modtog. Tværtimod; det store Flertal af Drengene (især de mindre) blev hjemsøgt af lignende smaa Opmærksomheder, naar Mr. Creakle foretog sin Runde i Skolestuen. Det halve Etablissement vred sig og græd, før Dagens Arbejde begyndte; og hvor mange der havde vredet sig og grædt, før Dagens Arbejde var forbi — ja det tør jeg slet ikke sige, for ikke at blive beskyldt for Overdrivelse.

Jeg er tilbøjelig til at tro, at aldrig har nogen Mand været mere glad ved sin Bestilling end Mr. Creakle. Det var ham en sand Fryd at hugge løs paa Drengene, ganske som om han tilfredsstillede en glubende Appetit. Især er jeg vis paa, at han ikke kunde modstaa en tykkindet Dreng; den Slags Væsener udøvede en magisk Tiltrækning paa ham, saa han havde ikke Ro i Sjælen, før han havde streget dem af og mærket dem for den Dag. Jeg var selv tykkindet, saa jeg maa vel vide det. Naar jeg tænker paa den Fyr nu, koger mit Blod atter med den samme uegennyttige Harme, som jeg vilde føle, hvis jeg havde vidst alt om ham, uden nogen Sinde selv at have været i hans Magt; men det koger over, fordi jeg ved, at han var et udueligt Bæst, der ikke havde mere Ret til at beklæde den ansvarsfulde Post, han sad inde med, end til at være Overadmiral eller kommanderende General — og det er sandsynligt, at i disse to Stillinger vilde han have gjort uendelig meget mindre Skade.

Vi stakkels smaa Ofre for en umenneskelig Afgud, hvor laa vi ikke paa Maven for ham! Hvilken frygtelig Begyndelse paa Livet synes jeg ikke nu, naar jeg tænker tilbage, det var, at være saa lav og servil overfor en Mand med saadanne Evner og Egenskaber!

Her sidder jeg atter ved min Pult, vogtende paa hans Øje — vogtende ydmygt paa hans Øje, medens han slaar Streger i en Skrivebog for et andet Offer, hvis Hænder just har faaet Klaps af den selv samme Lineal, og som prøver at tørre Smerten af med sit Lommetørklæde. Jeg har fuldt op at gøre. Jeg

vogter ikke paa hans Øje af Ørkesløshed, men fordi det udøver en sygelig Tiltrækning paa mig, jeg længes efter og frygter for at faa at vide, hvad han nu vil gøre, og om det vil blive min Tur til at lide, eller en andens. En Række smaa Drenge ved Siden af mig vogter ogsaa paa hans Øje, i samme Spænding. Jeg tror, han ved det, skønt han lader, som han ikke gør det. Han sætter en frygtelig Mund op, mens han slaar Streger i denne Stilebog, og nu skæver han ned over en Række, og vi sænker alle Hovedet over vor Bog og skælver. Et Øjeblik senere ser vi igen paa ham. En ulykkelig Forbryder, der er fundet skyldig i Jaskeri, nærmer sig paa hans Befaling. Forbryderen fremstammer en Undskyldning og forsikrer, at han skal gøre det bedre i Morgen. Mr. Creakle siger en Vittighed, før han slaar ham, og vi ler ad ham — vi elendige smaa Køtere, vi ler, med Ansigter hvide som Aske og Hjærtet helt nede i vore Støvler.

Her sidder jeg atter ved min Pult, en lummer Sommereftermiddag. Det summer og brummer omkring mig, som om Drengene var lige saa mange Spyfluer. Min Mave er tynget af det lunkne Fedt paa Kødet (vi har spist til Middag for en Time eller to siden), og mit Hoved er tungt som Bly. Jeg vilde give en Verden for at kunne sove. Jeg sidder med mit Øje fæstet paa Mr. Creakle og blinker til ham som en Ugleunge; naar Søvnen overvælder mig et Minut, ser jeg ham stadig gennem min Søvn, slaaende Streger i disse Skrivebøger, indtil han lister sig bag paa mig og bringer mig til en mere anspændt Iagttagelse af ham ved en rød Stribe tværs over min Ryg.

Nu er jeg paa Legepladsen, stadig med mit Øje troldgjort af ham, skønt jeg ikke kan se ham. Det Vindue, bag hvilket jeg ved, han spiser til Middag, standser mit Blik og jeg ser det i Stedet. Hvis han viser sit Ansigt bag ved det, faar mit et ydmygt og slavisk Udtryk. Hvis han ser ud gennem Ruden, stanser selv den dristigste Dreng (Steerforth undtagen) midt i et Raab og bliver eftertænksom. Traddles, den uheldigste Dreng i Verden, kommer en Dag til at slaa dette Vindue i Stykker med en Bold. Jeg gyser endnu i dette Øjeblik ved at tænke paa min Rædsel, da han gjorde det, og da jeg var vis paa, at Bolden havde ramt Mr. Creakles hellige Hoved.

Stakkels Traddles! I en stram, himmelblaa Dragt, der fik hans Arme og Ben til at ligne tyske Pølser, var han den muntreste og elendigste af alle Drengene. Han fik altid Prygl — jeg tror han fik Prygl hver Dag i det Halvaar, undtagen en Frimandag, da han kun blev »streget af« — begge Hænderne — og vilde altid skrive til sin Onkel om det, og gjorde det aldrig. Han lagde sit Hoved lidt paa Pulten, saa kvikkede han op igen og begyndte at le igen og tegnede Benrade over hele sin Tavle, endnu før hans Øjne var tørre. I Begyndelsen undrede jeg mig over, hvad Fornøjelse Traddles kunde finde ved at tegne Benrade, og en Tid betragtede jeg ham som en Eremit, der ved disse Dødelighedens Symboler mindede sig selv om, at ogsaa Pryglene vilde faa Ende. Men jeg tror kun, han gjorde det, fordi de var lette og ikke behøvede Ansigter.

Han var en brillant Fyr, var Traddles, og regnede det for en hellig Pligt for Drengene at holde sammen. Dette led han for ved flere Lejligheder; og især engang, da Steerforth lo i Kirken, og Klokkeren troede det var Traddles og trak ham ud. Jeg ser ham endnu gaa fangen bort, en Genstand for Menighedens Foragt. Han sagde aldrig, hvem der var den virkelige Synder, skønt han bødede for det den næste Dag og blev spærret inde saa mange Timer, at han kom frem med sin latinske Ordbog oversaaet med Benrade nok til en hel Kirkegaard. Men han fik sin Løn. Steerforth sagde, at der var ikke noget Lumskeri ved Traddles, og vi følte alle, at det var den højeste Ros. Jeg for min Part kunde have gaaet en hel Del igennem (skønt jeg var langt mindre tapper end Traddles og ikke var saa gammel) for at vinde en saadan Løn.

At se Steerforth gaa til Kirke foran os, Arm i Arm med Miss Creakle, var en af mit Livs store Oplevelser. Jeg syntes ikke, Miss Creakle var lille Mille jævnbyrdig i Skønhed, og jeg elskede hende ikke (jeg turde ikke); men jeg ansaa hende for en usædvanlig tiltrækkende ung Dame, finere end nogen anden. Naar Steerforth i hvide Benklæder, bar hendes Parasol for hende, var jeg stolt over at kende ham, og troede, at hun ikke kunde andet end tilbede ham af hele sit Hjærte. Mr. Sharp og Mr. Mell var begge fremragende Personer i mine Øjne; men Steerforth var mod dem som Solen mod to Stjerner.

Steerforth vedblev at protegere mig og viste sig som en meget nyttig Ven, efter som ingen vovede at fortrædige den, som han beærede med sin Beskyttelse. Han kunde ikke — eller gjorde det i hvert Fald ikke — forsvare mig imod Mr. Creakle, som var meget stræng imod mig; men hvergang jeg var blevet behandlet værre end sædvanlig, sagde han til mig, at jeg trængte til en Smule af hans Mod, og at han ikke vilde have fundet sig i det selv; hvilket jeg følte han mente som en Opmuntring og fandt meget venligt af ham. Der var én Fordel, og det er den eneste jeg ved, ved Mr. Creakles Strenghed. Min Plakat var ham i Vejen, naar han gik op eller ned bag den Bænk, jeg sad paa, og ønskede at give mig et Rap i Forbifarten; af den Grund blev den snart taget af, og jeg saa den aldrig mere.

En tilfældig Omstændighed befæstede Fortroligheden mellem Steerforth og mig, paa en Maade, der gjorde mig meget stolt, skønt den somme Tider medførte noget Besvær. Det skete engang, da han gjorde mig den Ære at tale med mig paa Legepladsen, at jeg dristede mig til den Bemærkning, at et eller andet ikke lignede et eller andet i Peregrine Pickle. Han sagde ingen Ting den Gang; men da jeg var ved at gaa i Seng om Aftenen, spurgte han mig, om jeg havde den Bog.

Jeg sagde nej, og fortalte ham, hvordan det var gaaet til, at jeg havde læst den, og fortalte ham om alle de andre Bøger, jeg havde læst.

»Og du kan huske dem?« sagde Steerforth.

Aa ja, svarede jeg; jeg troede nok, jeg huskede dem ganske godt.

»Saa skal jeg sige dig noget lille Copperfield,« sagde Steerforth »du skal fortælle mig dem. Jeg kan ikke sove saa tidlig om Aftenen, og jeg vaagner i Reglen tidligt om Morgenen. Vi vil gaa dem igennem en for en, saa det bliver en rigtig »Tusind og én Nat.«

Jeg følte mig yderst smigret over dette Arrangement, og vi begyndte at gennemføre det samme Aften. Hvor stor Ravage jeg anrettede paa mine Yndlingsforfattere ved min Gengivelse af dem, er jeg ikke i Stand til at sige; men jeg troede fast paa dem, og Troen støttedes derved, at jeg fortalte paa en simpel og alvorlig Maade; og disse Egenskaber rakte langt.

En Ulempe var det, at jeg ofte var søvnig om Aftenen, eller uoplagt til at fortsætte Historien; da var det et temmeligt haardt Stykke Arbejde, og det *skulde* gøres; thi om at skuffe eller mishage Steerforth kunde der selvfølgelig ikke være Tale. Ogsaa om Morgenen, naar jeg følte mig træt, og vilde have været forfærdelig glad ved en Times Søvn endnu, var det ærgerligt at blive vækket ligesom Sultaninde Sehehevazade og tvunget til at fortælle en lang Historie, før Morgenklokken ringede; men Steerforth var ubøjelig; og da han til Gengæld hjalp mig med mine Regnestykker og Stile og hvad jeg ellers ikke selv kunde klare i mine Lektier, saa tabte jeg ikke ved Handelen. Imidlertid vil jeg være retfærdig mod mig selv. Jeg dreves ikke af selviske Bevæggrunde, heller ikke af Frygt for ham. Jeg beundrede og elskede ham, og hans Bifald var Løn nok.

Steerforth var ogsaa betænksom og viste ved en særlig Lejlighed denne Betænksomhed paa en saa ligefrem Maade, at jeg er bange for, at det voldte Traddles og de andre en Smule Tantaluskvaler. Peggottys lovede Brev — og hvil-

ket kærligt Brev var det ikke! — kom, før »Halvaaret« var blevet mange Uger gammelt, og med det en Kage i én hel Rede af Appelsiner og to Flasker Frugtvin. Denne Skat lagde jeg som en skyldig Tribut for Steerforths Fødder, og bad ham fordele den.

»Nu skal jeg sige dig noget, lille Copperfield,« sagde han: »Vinen skal gemmes til at væde din Strube med, naar du fortæller Historier.«

Jeg rødmede ved denne Tanke, og bad ham i min Beskedenhed ikke tænke paa det. Men han sagde, at han havde lagt Mærke til, at jeg somme Tider var hæs, og hver Draabe skulde nu helliges det Formaal, han havde sagt. Følgelig blev den laaset ned i hans Kuffert og af ham selv heldt over paa en lille Flaske og bibragt mig gennem en Pennepose i Proppen, naar jeg antoges at trænge til en Opstrammer.

Jeg tror vi var Maaneder om Peregrine, og endnu længere om de andre Historier. Vi gik aldrig i Staa af Mangel paa Historier, det er jeg vis paa, og Vinen holdt næsten lige saa godt ud som Stoffet. Stakkels Traddles — jeg tænker aldrig paa den Dreng uden en besynderlig Tilbøjelighed til at le, men heller aldrig uden Taarer i Øjnene — var i Reglen en Slags Kor og lod som han fik Krampe af Latter paa de komiske Steder, og som han overvældedes af Frygt, naar Fortællingen antog en en foruroligende Karakter. Det var en af hans bedste Løjer, husker jeg, at lade som hans Tænder klaprede, hver Gang der i Gil Blas' Hændelser var Tale om en Alguazil, og jeg husker, at da Gil Blas mødte Røverkaptejnen i Madrid, fik denne ulykkelige Spøgefugl en saadan Paroksysme af Rædsel, at det blev hørt af Creakle, der gik paa Rov ude i Gangen, og han fik en nydelig Omgang for usømmelig Opførsel paa Sovesalen.

Alt, hvad jeg havde i mig af romantisk og drømmende opmuntredes ved denne Fortællen Historier i Mørket, og i saa Henseende har denne Beskæftigelse maaske ikke været videre gavnlig for mig. Men det, at jeg blev forkælet paa Sovesalen som et Slags Legetøj, og Bevistheden om, at dette mit Talent gav mig Ry mellem Drengene skønt jeg var den yngste iblandt dem, opmuntrede mig til at gøre mig Umage. I en Skole, der alene er bygget paa Grusomhed, enten den rammer en Dumrian eller ikke, er det ikke sandsynligt, at der bliver lært meget. Jeg tror at de fleste af vore Drenge, var de mest uvidende Skoledrenge, der nogen Sinde har været til; de var alt for plagede og pryglede til at lære noget. Men min Smule Forfængelighed, og Steerforths Hjælp, drev mig fremad; og skønt dette ikke friede mig synderligt fra Straf gjorde det mig dog, i den Tid jeg var der, til en Undtagelse fra Mængden, for saa vidt som jeg stadig pikkede nogle Krummer af Kundskab op.

Hertil fik jeg megen Hjælp af Mr. Mell, der viste mig en Godhed, som jeg er taknemlig ved at mindes. Det gjorde mig altid ondt at se, at Steerforth behandlede ham med systematisk Ringeagt, og sjældent lod en Lejlighed gaa tabt til at saare hans Følelser eller tilskynde andre til at gøre det. Dette foruroligede mig længe saa meget mere, som jeg hurtigt havde fortalt Steerforth, hvem jeg lige saa lidt kunde forholde en Hemmelighed som en Kage, om den gamle Kone, Mr. Mell havde taget mig med hen at besøge; og jeg var altid bange for, at Steerforth skulde lade det gaa videre og stikke ham det i Næsen.

Hvor lidt tænkte ikke nogen af os paa, dengang jeg hin første Formiddag spiste min Frokost og faldt i Søvn i Paafuglefjerenes Skygge til Fløjtens Lyd, hvilke Følger det vilde faa, at han havde indført min intetsigende Person i dette Fattighus.

En Dag, da Mr. Creakle maatte holde sig inde paa Grund af et Ildebefindende, hvilket naturligvis vakte levende Glæde over hele Skolen, var der ikke saa lidt Støj under Formiddagens Arbejde. Den Befrielse, Drengene følte, gjorde dem vanskelige at styre; og skønt den frygtede Tungay kom ind to—tre Gange med sit Træben og noterede Hovedmændenes Navne, gjorde det ikke synderligt

Indtryk, da de var sikre paa at komme i Ulejlighed i Morgen, hvad de saa gjorde, og derfor ansaa de det uden Tvivl for fornuftigst at more sig i Dag.

Det var egentlig en Halvfridag, thi det var Lørdag. Men da Støjen paa Legepladsen vilde have forstyrret Mr. Creakle, og Vejret ikke var gunstigt for en Spadseretur, blev vi holdt inde i Skolen om Eftermiddagen, og fik i den særlige Anledning nogle lettere Opgaver end sædvanlig. Det var den Dag i Ugen, da Mr. Sharp gik ud for at faa sin Paryk krøllet, saa Mr. Mell, der altid maatte gøre Hoveri, var derfor alene om at holde Skole.

Hvis jeg kunde anvende Billedet af en Tyr eller en Bjørn paa en, der var saa mild som Mr. Mell, da vilde jeg hin Eftermiddag, da Forvirringen var paa sit højeste, tænke mig ham som et af disse Dyr, hidset af Tusinde Hunde. Jeg husker, at han sad bøjet over Bogen paa Kathederet, støttende sit forpinte Hoved i sin knoglede Haand, fortvilet søgende at gøre sit byrdefulde Arbejde, midt i en Tumult, der vilde have gjort Formanden i Underhuset ør. Drenge fo'r ud og ind af deres Pladser og legede Kispus med andre Drenge; der var leende Drenge, syngende, snakkende, dansende, hylende Drenge; Drenge skrabede med deres Fødder, Drenge hvirvlede omkring ham, grinende, skærende Ansigter, vrængende ad ham bag hans Ryg og for hans Øjne; de gjorde Nar ad hans Fattigdom, hans Støvler, hans Frakke, hans Moder, alt det hos ham, det netop skulde have haft Agtelse for.

»Stille!« raabte Mr. Mell og rejste sig pludselig og slog i Kathederet med Bogen. »Hvad skal det betyde? Det er ikke til at holde ud; det er til at gaa fra Forstanden over. Hvor kan I dog behandle mig saadan, Drenge?«

Det var min Bog, han havde slaaet i Pulten med; og da jeg stod ved Siden af ham og fulgte hans Blik, da det gled rundt over Stuen, saa jeg alle Drengene stanse, nogle pludselig forbavsede, andre halvvejs bange, og nogle maaske kede af det.

Steerforths Plads var nederst i Klassen, i den modsatte Ende af det lange Rum. Han dvaskede med Ryggen mod Væggen og Hænderne i Lommen og saa paa Mr. Mell og satte Munden op, som om han fløjtede, da Mr. Mell saa paa ham.

»Stille, Mr. Steerforth!« sagde Mr. Mell.

»Vær De selv stille,« sagde Steerforth og blev rød. »Hvem taler De til?«

»Sæt Dem ned!« sagde Mr. Mell.

»Sæt Dem selv ned,« sagde Steerforth, »og pas Deres Arbejde.«

Der blev en Fnisen og noget Bifald; men Mr. Mell blev saa hvid, at alle straks blev tavse, og en Dreng, der var styrtet hen bag ham for atter at efterligne hans Moder, forandrede Beslutning og lod, som han skulde have en Pen skaaret til.

»Hvis De tror, Steerforth,« sagde Mr. Mell, at jeg ikke kender den Magt, De kan udøve over hver Sjæl her« — han lagde, vistnok uden at tænke over det, sin Haand paa mit Hoved — »eller at jeg ikke i de sidste Minutter har lagt Mærke til, hvordan De ophidser Deres yngre Kammerater til alle Slags Forhaanelser imod mig, saa tager De fejl.«

»Jeg gør mig over Hovedet ikke den Ulejlighed at tænke paa Dem,« sagde Steerforth koldt. »Saa det lader ikke til, at jeg tager fejl.«

»Og naar De gør Brug af Deres Stilling som Yndling her, Sir,« vedblev Mr. Mell med stærkt skælvende Læber, »til at fornærme en Gentleman —«

»En hvad for en? — Hvor er han?« sagde Steerforth.

Her raabte en: »Fy, Steerforth! Det er for galt!« Det var Traddles, hvem Mr. Mell straks slog af Marken ved at bede ham holde Mund.

— »Til at fornærme en Mand, som ikke er lykkelig i Livet, Sir, og som aldrig i mindste Maade har fornærmet Dem, og som De er gammel og fornuftig nok til at forstaa, at der er mange Grunde til ikke at fornærme,« sagde Mr. Mell, medens hans Læber skælvede mere og mere, »saa begaar De en slet og lav

Handling. De kan sætte Dem eller staa op, som De behager, Sir. Copperfield, gaa videre.«

»Lille Copperfield,« sagde Steerforth, idet han gik frem i Stuen, »stop lidt. Jeg skal sige Dem noget, Mr. Mell, én Gang for alle. Hvis De tager Dem den Frihed at kalde mig slet eller lav eller noget af den Slags, saa er De en uforskammet Tigger. De er altid en Tigger, ved De nok; men naar De gør det, saa er De en uforskammet Tigger.«

Jeg er ikke klar over, om han vilde slaa Mr. Mell, eller om Mr. Mell vilde til at slaa ham, eller om der over Hovedet var en saadan Hensigt paa nogen af Siderne. Jeg saa, at hele Skolen paa én Gang stivnede, som om den ar blevet til Sten, og at Mr. Creakle stod midt iblandt os, med Tungay ved sin Side, og Mrs. og Miss Creakle i Døren, som om de var bange. Mr. Mell sad i nogle Øjeblikke ganske stille, med sine Albuer paa Pulten og Ansigtet begravet i sine Hænder.

»Mr. Mell,« sagde Mr. Creakle og ruskede ham i Armen, og hans Hvisken var saa hørlig nu, at Tungay fandt det unødvendigt at gentage hans Ord. »Jeg haaber ikke, De har forglemt Dem selv?«

»Nej, Sir, nej,« svarede Læreren, idet han tog Hænderne fra Ansigtet og rystede paa Hovedet og vred sine Hænder i stor Ophidselse. »Nej, Mr. Creakle, jeg har ikke glemt mig selv, jeg har husket mig selv. Jeg — jeg vilde ønske, at De havde husket paa mig lidt før, Mr. Creakle. Det — det — vilde have været mere venligt af Dem, Sir, mere retfærdigt, ja. Det vilde have sparet mig for meget, Sir.«

Mr. Creakle saa strængt paa Mr. Mell; saa lagde han sin Haand paa Tungays Skulder, fik Fødderne op paa den nærmeste Bænk og satte sig paa Kathederet. Fra denne Trone vedblev han at stirre paa Mr. Mell, der stadig rystede paa Hovedet og vred sine Hænder og vedblev at være lige ophidset; saa vendte han sig til Steerforth og sagde:

»Naa, Sir, naar han ikke vil nedlade sig til at sige mig, hvad det er — hvad er der sket?«

Steerforth undgik Spørgsmaalet en Tid; han saa haanligt forbitret paa sin Modstander og forblev tavs. Jeg husker, at selv under denne Pavse kunde jeg ikke lade være at tænke paa, hvor fornem han tog sig ud, og hvor tarvelig Mr. Mell saa ud ved Siden af ham.

»Hvad mente han mon med at tale om Yndlinge?« sagde Steerforth omsider.

»Yndlinge?« gentog Mr. Creakle med heftigt svulmende Aarer i Panden. »Hvem talte om Yndlinge?«

»Det gjorde han,« sagde Steerforth.

»Tør jeg spørge, hvad De mente med det, Sir?« spurgte Mr. Creakle og vendte sig forbitret om mod sin Medhjælper.

»Jeg mente, Mr. Creakle,« svarede han med lav Røst, »jeg mente, hvad jeg sagde, at ingen Elev har Ret til at misbruge sin Stilling som Yndling til at nedværdige mig.«

»Nedværdige *Dem?*« sagde Mr. Creakle. »Du store Kineser! Men maa jeg have Lov til at spørge Dem, Hr. Hvad— er—det—nu,« og her lagde Mr. Creakle sine Arme med Spanskrør og det hele over Kors paa Brystet og slog saadan en Knude paa sine Øjenbryn, at hans smaa Øjne næste blev usynlige under dem; »om De ved at tale om Yndlinge har vist den skyldige Ærbødighed overfor mig? Overfor mig, Sir,« sagde Mr. Creakle og stak pludselig sit Hoved hen imod ham og trak det tilbage igen »dette Etablissements Leder og Deres Principal?«

»Det var ikke betænksomt Sir, det er jeg villig til at indrømme,« sagde Mr. Mell. »Jeg vilde ikke have gjort det, hvis jeg havde været rolig.«

Her faldt Steerforth ind.

»Saa sagde han, jeg var lav og slet, og saa kaldte jeg ham en Tigger. Hvis jeg havde været rolig, vilde jeg maaske ikke have kaldt ham en Tigger. Men jeg gjorde det, og jeg er rede til at tage Følgerne af det.«

Maaske uden at overveje, om der var nogen Følger at tage, blev jeg straks be-

gejstret over denne dristige Tale. Den gjorde ogsaa Indtryk paa Drengene, thi der blev et dæmpet Røre imellem dem, skønt ingen sagde et Ord.

»Jeg er forbavset, Steerforth — skønt Deres Aabenhjærtighed gør Dem Ære —« sagde Mr. Creakle. — »Gør Dem Ære, unægtelig — jeg er forbavset over, Steerforth, det maa jeg sige, at De vilde anvende en saadan Betegnelse paa nogen Person, der er beskæftiget og lønnet ved Salem House, Sir.«

Steerforth lo kort.

»Det er ikke noget Svar paa min Bemærkning, Sir,« sagde Mr. Creakle. »Jeg venter mere end det af Dem, Steerforth.«

»Lad ham benægte det,« sagde Steerforth.

»Benægte, at han er en Tigger?« udbrød Mr. Creakle.

»Men hvor gaar han da og tigger?«

»Hvis han ikke er en Tigger selv, saa er en af hans nære Slægtninge det,« sagde Steerforth. »Det kommer ud paa ét.«

Han saa paa mig, og Mr. Mells Haand klappede mig blidt paa Skulderen. Jeg saa op, blussende rød i mit Ansigt og med Anger i mit Hjærte, men Mr. Mells Øjne var rettede paa Steerforth. Han vedblev at klappe mig venligt paa Skulderen, medens han saa paa ham.

»Siden De venter, Mr. Creakle, at jeg skal retfærdiggøre mig selv,« sagde Steerforth »og sige, hvad jeg mener — naa, saa vil jeg sige, at hans Moder lever af Almisser i et Fattighus.«

Mr. Mell saa endnu paa ham, og klappede mig endnu venligt paa Skulderen, og hviskede til sig selv, hvis jeg hørte rigtigt: »Ja, jeg tænkte det jo nok.«

Mr. Creakle vendte sig mod sin Medhjælper med rynkede Bryn og tilkæmpet Høflighed.

»De hører nu, hvad denne Gentleman siger, Mr. Mell. Vær saa venlig at sætte ham i Rette i hele Skolens Paahør.«

»Han har Ret, Sir, ganske Ret,« svarede Mr. Mell midt i Dødsstilheden. »Hvad han sagde, er sandt.«

»Vil De da være saa god at erklære offentligt,« sagde Mr. Creakle og lagde sit Hoved paa den ene Side og lod sine Øjne rulle rundt i Klassen, »om dette er kommet til mit Kundskab før i dette Øjeblik?«

»Jeg tror ikke direkte,« svarede han.

»Hvad behager, ved De det ikke, Mand?« sagde Mr. Creakle.

»Jeg tænker aldrig De har antaget, at mine jordiske Omstændigheder var videre gode,« svarede Medhjælperen. »De ved, hvordan min Stilling er og altid har været her.«

»*Jeg* tænker, hvis vi skal tale om det,« sagde Mr. Creakle medens hans Aarer svulmede mere op end nogen Sinde »at De i det hele har befundet Dem i en falsk Stilling, og fejlagtig har antaget dette for en Fattigskole. Mr. Mell, vi vil skilles. Jo før jo hellere.«

»Det vilde være bedst at skilles med det samme,« svarede Mr. Mell og rejste sig.

»Som De vil, Sir!« sagde Mr. Creakle.

»Jeg tager Afsked med Dem, Mr. Creakle, og med Jer alle,« sagde Mr. Mell og saa rundt i Stuen og klappede mig igen blidt paa Skulderen. »James Steerforth, det bedste Ønske, jeg kan give Dem, er at De maa komme til at skamme Dem over, hvad De har gjort i Dag. Som det nu er, vilde jeg nødigst af alt i Dem se en Ven af mig eller af nogen, for hvem jeg føler Interesse.«

Endnu engang lagde han sin Haand paa min Skulder; saa tog han sin Fløjte og nogle faa Bøger fra sin Pult og lod Nøglen sidde i til sin Eftermand og gik ud af Klassen med sine Ejendele under Armen. Dernæst holdt Mr. Creakle en Tale, gennem Tungay, hvori han takkede Steerforth, fordi han (skønt maaske altfor ivrigt) havde hævdet Salem Houses Ære; og han sluttede med at trykke Steerforths Haand, medens vi raabte tre Hurraer — jeg anede ikke for hvad, men jeg antog det var for Steerforth, og saa raabte jeg ivrigt med, skønt jeg følte mig højst elendig. Dernæst pryglede Mr. Creakle Tommy Traddles, fordi han var brudt ud i Taarer i Stedet for i Hurraraab, i Anledning af Mr. Mells Afrejse;

og saa gik han tilbage til sin Sofa eller sin Seng, eller hvor han nu var kommet fra.

Vi blev overladt til os selv nu, og jeg husker, at vi saa meget forlegne paa hinanden. Jeg for mit Vedkommende følte saa meget Samvittighedsnag over min Andel i, hvad der var sket, at intet vilde have kunnet faa mig til at holde mine Taarer tilbage, uden min Frygt for at Steerforth, der ofte saa paa mig, vilde finde det uvenligt eller respektstridigt, hvis jeg viste ham min Sorg. Han var meget vred paa Traddles, og sagde, han var glad over, at han havde faaet Klø.

Den stakkels Traddles, som var kommet ud over det første Stadium: at ligge med Hovedet paa Pulten, og som sædvanligt søge at genvinde sit Humør ved at tegne Skeletter, sagde, at han brød sig ikke om det; Mr. Mell var blevet mishandlet.

»Hvem har mishandlet ham, din Tøs?« sagde Steerforth.

»Det har du,« svarede Traddles.

»Hvad har jeg gjort?« sagde Steerforth.

»Hvad du har gjort?« svarede Traddles. »Saaret hans Følelser og berøvet ham hans Stilling.

»Hans Følelser!« gentog Steerforth foragteligt. »Jeg skal love for, at det forvinder hans Følelser snart. Hans Følelser er ikke som Deres, Miss Traddles. Og hvad hans Stilling angaar — og den var dejlig, ikke sandt? — tror du saa ikke, at jeg skriver hjem og sørger for, at han faar nogle Penge, Dunememalem?«

Dette fandt vi meget ædelt tænkt af Steerforth, hvis Moder var Enke, og rig, og sagdes at gøre omtrent alt, hvad han bad hende om. Vi var alle yderst fornøjede over at se Traddles saadan dukket, og hævede Steerforth til Skyerne: især da han fortalte os, hvad han var saa nedladende at gøre, at hvad han havde gjort, havde han netop gjort for vor Skyld, og at han havde gjort os en stor Velgerning ved sin uegennyttige Handling.

Men jeg maa tilstaa, at da jeg den Aften i Mørket skulde til at fortælle en Historie, syntes jeg mere end én Gang, at Mr. Mells Fløjte klang tungsindigt i mine Øren, og at da Steerforth tilsidst blev træt, og jeg lagde mig ned i min Seng, syntes jeg, den spillede saa sorgfuldt, at jeg blev ganske fortvivlet.

Jeg glemte snart ham over Steerforth, der paa sin lette, dilettantiske Maade, og uden nogen Bog overtog nogle af hans Fag, til der kunde findes en ny Lærer. Den nye Lærer kom fra en lærd Skole, og før han tiltraadte sit Kald, spiste han en Dag til Middag i Dagligstuen for at blive forestillet for Steerforth. Steerforth syntes svært godt om ham, og sagde, han var en Knop. Uden netop at forstaa, hvad dette var for en lærd Udmærkelse, agtede jeg ham dog højligt for det, og tvivlede ikke paa hans overlegne Kundskab, skønt han gjorde sig aldrig saa megen Umage med mig, som Mr. Mell havde gjort — og jeg var dog ikke blevet en anden.

Der skete endnu kun én Begivenhed i det daglige Skoleliv i dette Halvaar, som gjorde saa stærkt et Indtryk paa mig, at det ikke har tabt sig endnu.

En Eftermiddag, da vi allesammen var blevet plagede, saa vi var nær ved at gaa fra det, og Mr. Creakle langede frygteligt ud til alle Sider, kom Tungay ind og raabte med sin sædvanlige Kraft: »Besøg til Copperfield!«

Der vekseledes nogle faa Ord mellem ham og Mr. Creakle, om hvem de fremmede var, og hvilket Værelse de var blevet vist ind i; jeg havde, som det var Skik, rejst mig, da Meldingen blev afgivet, og hørte med en Smule Forbavselse, at jeg fik Ordre til at gaa ned ad Bagtrappen og tage en ren Krave paa, før jeg gik ned i Spisestuen. Denne Ordre adlød jeg i Huj og Hast og større Spænding, end jeg nogen Sinde før havde følt, og da jeg kom til Spisestuens Dør, og fik den Tanke, at det kunde være min Moder — hidtil havde jeg kun tænkt mig Muligheden af Mr. og Miss Murdstone — trak jeg min Haand tilbage fra Laasen og maatte græde ud, før jeg gik ind.

Først saa jeg ingen; men da jeg følte et Tryk mod Døren, saa jeg bag den, og dér stod til min Forbavselse Mr. Peggotty og Harn og slog ud med deres Hatte for mig og pressede hinanden op mod Væggen. Jeg kunde ikke lade være at le; men det var langt mere af Glæde over at se dem, end over deres Udseende. Vi rystede hinandens Hænder paa den hjærteligste Maade, og jeg lo og lo, indtil jeg maatte tage mit Lommetørklæde frem og tørre mine Øjne.

Mr. Peggotty lod til at blive meget forskrækket, da han saa mig gøre dette, og puffede til Harn, at han skulde sige noget.

»Op med Humøret, Master Davy!« sagde Harn paa sin troskyldige Maade. »Det kan nok være, De er vokset!«

»Er jeg vokset?« sagde jeg og tørrede mine Øjne.

»Vokset, Master Davy? Er *han* ikke vokset!« sagde Harn.

»Mi'sæl er han vokset,« sagde Mr. Peggotty.

De fik mig til at le igen ved at le til hinanden, og saa lo vi alle tre, indtil jeg var nær ved at komme til at græde igen.

»Ved De, hvordan Mama har det, Mr. Peggotty?« sagde jeg. »Og hvordan min kære, kære gamle Peggotty har det?«

»Storartet,« sagde Mr. Peggotty.

»Og lille Mille, og Mrs. Gummidge?«

»Stor—artet,« sagde Mr. Peggotty.

Der blev en Pavse. For at hjælpe paa den, tog Mr. Peggotty to mægtige Hummere og en ensom Krabbe og en Sejldugspose med Rejer op af sine Lommer og dyngede dem op i Favnen paa Harn.

»Ser De,« sagde Mr. Peggotty, »vi vidste jo, De havde ikke noget mod saadan en lille Mundsmag, dengang De var hos os, og saa tog vi os den Frihed. Gamle Mutter kogte dem, ja hun gjorde. Mrs. Gummidge kogte dem. Ja,« sagde Mr. Peggotty langsomt, og jeg tænkte, at han klamrede sig til dette Emne, fordi han ikke havde noget andet paa rede Haand. — »Jeg forsikrer Dem, det er Mrs. Gummidge, der har kogt dem.«

Jeg takkede ham. Og efter at Mr. Peggotty havde set paa Harn, der stod og smilte faaret over Skaldyrene uden at gøre noget Forsøg paa at hjælpe ham, sagde han:

»Ser De, vi tog med en af vore Yarmouther Luggere til Gravesend, for baade Vind og Strøm var gunstige. Min Søster, hun skrev Navnet op til mig paa dette her Sted, og skrev til mig, at skulde det nogen Sinde træffe, jeg kom til Gravesend, saa skulde jeg gaa over og spørge efter Master Davy og aflevere hendes Hilsen og ærbødigst ønske ham alt godt og sige ham om Familien at de havde det storartet, aldeles bestemt. Ser De, lille Mille, hun vil skrive til min Søster, nu naar jeg kommer hjem og har set Dem, og at De ogsaa har det storartet, og saadan bli'r det en hel Karrussel.«

Jeg var nødt til at tænke mig lidt om, før jeg forstod, hvad Mr. Peggotty mente med denne Lignelse, der skulde udtrykke, at Forbindelsen blev sluttet i en Rundkreds. Saa takkede jeg ham hjærteligt, og sagde — medens jeg vidste, at jeg rødmede — at jeg antog, lille Mille ogsaa havde forandret sig, siden vi samlede Muslingeskaller og Sten op paa Strandbredden.

»Hun er ved at blive et Fruentimmer, det er hvad hun er,« sagde Mr. Peggotty. »Spørg *ham*.«

Harn straalede af Fryd og nikkede over Rejseposen.

»Og hendes smukke Ansigt,« sagde Mr. Peggotty, mens hans eget skinnede som et Lys.

»Og hendes Lærdom!« sagde Harn.

»Og som hun skriver!« sagde Mr. Peggotty. »Det er saa sort som Kul! Og saa stort, saa man kunde se det hvor som helst.«

Jeg er vis paa, at de vilde have sagt meget mere om hende, hvis de ikke var blevet forlegne ved, at Steerforth uventet kom ind; da han saa mig staa i en Krog og tale med to Fremmede, stoppede han op midt i en Sang og sagde: »Jeg vidste ikke, du var her, lille Cop-

perfield (for det var ikke det sædvanlige Modtagelsesværelse), og saa gik han forbi os.

Jeg ved ikke, om det var af Stolthed over at have saadan en Ven som Steerforth, eller fordi jeg ønskede at forklare ham, hvordan jeg kom til en Ven som Mr. Peggotty, at jeg kaldte ham tilbage, da han vilde gaa. Men jeg sagde beskedent:

»Du maa ikke gaa, Steerforth! Det er to Yarmouther Fiskere — saadan nogen venlige, gode Mennesker — de er Slægtninge af min Barnepige og er kommet fra Gravesend for at se mig.«

»Ja saa?« sagde Steerforth og kom tilbage. »Det glæder mig at se Dem. Hvordan har De det begge to?«

Han optraadte saa frit — saa muntert og let, men slet ikke vigtigt at jeg endnu synes, det maa have bedaaret enhver. Jeg tror endnu, at hans glimrende Holdning, hans Humør, hans behagelige Stemme, hans smukke Ansigt og Skikkelse, og saa en medfødt Evne til at vinde, som vist kun faa besidder, gav ham et Trylleri, som det var en naturlig Svaghed at give efter for, og som ikke mange Mennesker kunde modstaa. Jeg kunde ikke undgaa at se, hvor de fandt Behag i ham, og hvordan de syntes at aabne deres Hjærter for ham i første Øjeblik.

»Naar De skriver, Mr. Peggotty,« sagde jeg, »saa vær saa god at lade dem vide hjemme, at Mr. Steerforth er meget god imod mig, og at jeg ikke vidste, hvad jeg skulde gøre her uden ham.«

»Snak!« sagde Steerforth og lo.

»Og hvis Mr. Steerforth nogen Sinde kommer til Norfolk eller Suffolk, Mr. Peggotty,« sagde jeg, »medens jeg er der, saa kan De forlade Dem paa, at jeg tager ham med til Yarmouth, hvis han vil, og viser ham Deres Hus. Du har aldrig set saa godt et Hus, Steerforth. Det er lavet af en Baad.«

»Er det lavet af en Baad?« sagde Steerforth. »Det er rigtig et Hus for en ægte Fisker.«

»Det er det, det er det, Sir,« grinede Harn. »De har Ret, unge Herre. Master Davy, den Herre har Ret. For en ægte Fisker, jo jo, det er netop Ordet!«

Mr. Peggotty var ikke mindre glad end sin Nevø; skønt hans Beskedenhed forbød ham saa højrøstet at tilegne sig en personlig Kompliment.

»Tak Sir, Tak!« sagde han og bukkede og skrabede ud og trak i Enderne af Halstørklædet paa sit Bryst. »Jeg gør, hvad jeg kan, i mit Fag, Sir.«

»Den bedste Mand i Verden kan ikke gøre mere, Mr. Peggotty,« sagde Steerforth. Han havde allerede faaet fat paa hans Navn.

»Jeg tør vædde paa, De gør det ogsaa selv, Sir,« sagde Mr. Peggotty og rystede paa Hovedet, »og at De gør det godt, rigtig godt. Jeg takker Dem, Sir. Jeg er Dem forbunden, Sir, for den Maade, De har taget imod mig paa. Jeg er en usleben Mand, Sir, men jeg har Hjærtet paa rette Sted — i det mindste haaber jeg da, jeg har det. Der er ikke meget at se ved mit Hus, Sir, men det staar ganske til Deres Tjeneste, hvis De engang vil komme med Master Davy og se det. Jeg er et regulært Skaldyr, er jeg,« sagde Mr. Peggotty, og dermed mente han en Snegl, og det var en Hentydning til, at han var saa sen til at gaa, for han havde prøvet paa at gaa efter hver Sætning, men kom hver Gang tilbage igen. »Men jeg ønsker dem begge alt muligt godt.«

Harn sagde det samme, og vi skiltes fra dem paa den hjærteligste Maade. Den Aften følte jeg mig næsten fristet til at fortælle Steerforth om den smukke lille Mille; men jeg undsaa mig altfor meget for at nævne hendes Navn, og var altfor bange for, at han skulde le ad mig. Jeg husker, at jeg spekulerede meget og tungt paa, om Mr. Peggotty havde sagt, at hun var ved at blive et Fruentimmer; men jeg kom til det Resultat, at det var noget Snak.

Vi bragte Skaldyrene op i vort Værelse, uden at nogen saa det, og havde et stort Kalas den Aften. Men Traddles kunde ikke slippe godt fra det. Han var altfor uheldig selv til at slippe fra sin Aftensmad som andre Mennesker.

Han blev syg om Natten af Krabberne, og efter at være blevet fyldt med afførende Draaber og Piller i en saadan Grad, at Demple (hvis Fader var Doktor), sagde at det var nok til at undergrave en Hests Konstitution, fik han en Dragt Klø og seks Kapitler af det græske Testamente, fordi han ikke vilde gaa til Bekendelse.

Resten af Halvaaret staar for min Erindring som et Virvar af daglig Kævl og Kamp; Sommeren, der gaar bort, og Efteraaret; Frostmorgenerne, naar vi blev ringede ud af Sengen, og den kolde, kolde Luft i de mørke Aftener, naar vi blev ringet til Sengs; om Aftenen Skolestuen dunkelt oplyst og utilstrækkelig opvarmet, og om Morgenen en Skolestue der ikke var andet end en stor Frysemaskine; Afvekslingen mellem kogt Oksekød og stegt Oksekød og kogt Bedekød og stegt Bedekød; Smørrebrødshumpler, Læsebøger med Æselsøren, knækkede Tavler, taareplettede Skrivebøger, Prygl, »Stregen af«, Klippen Haar, regnfulde Søndage og en snavset Atmosfære af Blæk over det hele.

Alligevel husker jeg godt, hvordan den fjærne Tanke om Ferien, efter i lang Tid at have forekommet os at være en ubevægelig Plet, begyndte at nærme sig os og vokse og vokse. Hvordan vi fra at tælle Maaneder, gik over til Uger, og saa til Dage; og hvordan jeg da begyndte at blive bange for, at der ikke skulde blive sendt Bud efter mig, og hvordan jeg, da jeg fik at vide af Steerforth, at der *var* sendt Bud efter mig, og at det var sikkert, jeg skulde hjem, fik mørke Anelser om, at jeg nok vilde brække mit Ben først. Hvordan Opbrudsdagen omsider hurtigt skiftede Plads fra næst— næste til næste Uge, denne Uge, i Overmorgen, i Morgen, i Dag, i Aften — indtil jeg sad indeni Yarmouthdiligencen og kørte hjemad.

Jeg fik mangen en afbrudt Søvn inden i Yarmouthdiligencen, og mangen en usammenhængende Drøm om alle disse Ting. Men naar jeg vaagnede derimellem, var Pladsen udenfor Vinduet ikke Legepladsen paa Salem House, og Lyden i mine Øren var ikke Lyden af Mr. Creakle, der gav Traddles, hvad han kunde have godt af, men det var Kusken, der strammede sine Heste op.

Ottende Kapitel.

Min Ferie. Især én lykkelig Eftermiddag.

Da vi allerede før Dag kom til den Gæstgivergaard, hvor Diligencen holdt, det var ikke den, hvor min Ven Opvarteren var — blev jeg vist op i et pænt lille Sovekammer, hvor der stod malet »Delfin« paa Døren. Jeg frøs meget, trods den varme Te, de havde givet mig foran den blussende Ild dernede. Og meget glad var jeg over at krybe i Delfinens Seng, trække Delfinens Tæpper over mit Hoved og falde i Søvn.

Fragtmanden, Mr. Barkis, skulde hente mig om Morgenen Klokken ni. Jeg stod op Klokken otte, lidt fortumlet efter den korte Nattehvile, og var parat før den fastsatte Tid. Han tog imod mig ganske, som vi var skiltes for ikke fem Minutter siden.

Saa snart som jeg og min Kuffert var paa Vognen, og Fragtmanden var kommet op, traskede den dovne Hest af med os i det sædvanlige Trav.

»De ser svært rask ud, Mr. Barkis,« sagde jeg, fordi jeg tænkte, det vilde fornøje ham at høre.

Mr. Barkis gned sig paa Kinden med Opslaget paa Frakkeærmet og saa saa paa Opslaget, som om han ventede at finde noget blomstrende paa det; det var den eneste Maade han kvitterede for Komplimenten paa.

»Jeg afleverede Deres Besked, Mr. Barkis,« sagde jeg. »Jeg skrev til Peggotty.«

»Ah!« sagde Mr. Barkis.

Mr. Barkis lod til at være gnaven og svarede tvært.

»Var det ikke rigtigt, Mr. Barkis?« spurgte jeg efter nogen Tøven.

»Nej det var ikke,« sagde Mr. Barkis.

»Var Beskeden ikke rigtig?«

»Beskeden var maaske rigtig nok,« sagde Mr. Barkis, »men dér stoppede det op.«

Da jeg ikke forstod, hvad han mente, gentog jeg spørgende: »Stoppede op, Mr. Barkis?«

»Der kom ingen Ting ud af det,« forklarede han og skævede til mig. »Ikke noget Svar.«

»De ventede altsaa et Svar, Mr. Barkis, hvad?« sagde jeg og spærrede Øjnene op; for dette fik et Lys til at gaa op for mig.

»Naar en Mand siger, at han gerne vil,« sagde Mr. Barkis og vendte atter langsomt sit Blik om imod mig, »saa er det det samme som at sige, at den Mand venter paa et Svar.«

»Naa og saa, Mr. Barkis?«

»Ja og saa,« sagde Mr. Barkis og flyttede atter sit Blik tilbage til Hestens Øren; »den Mand har gaaet og ventet paa et Svar siden.«

»Har De saa ikke sagt det til hende, Mr. Barkis?«

»Næh,« brummede Mr. Barkis og smagte lidt paa det. »Jeg har ikke noget at gøre med at sige det til hende. Jeg har aldrig sagt ti Ord til hende. Jeg vil ikke sige det til hende.«

»Vilde De gerne have, at jeg gjorde det, Mr. Barkis?« sagde jeg usikkert.

»De kan sige hende, hvis De vil,« sagde Mr. Barkis, og saa atter langsomt om paa mig, »at Barkis ventede paa et Svar. Sig mig — hvad er Navnet?«

»Hendes Navn?«

»Ja!«

»Peggotty!«

»Døbenavn? Eller Slægtsnavn?«

»Nej, det er ikke hendes Døbenavn. Hendes Døbenavn er Clara.«

»Er det virkelig?« sagde Mr. Barkis. Han sad grundende i nogen Tid og fløjtede indvendig.

»Naa,« sagde han omsider igen. »De siger: »Peggotty! Barkis venter paa et Svar!« Saa siger hun maaske: »Svar paa hvad?« Saa siger De: »Paa det, jeg sagde Dem.« »Hvad er det?« siger hun. »Barkis vil gerne« siger De.«

Dette yderst sindrige Forslag ledsagede Mr. Barkis med et Puf af sin Albue, der gav mig et Sting i Siden. Saa sad han igen og ludede over sin Hest paa sin sædvanlige Maade; og han kom ikke mere med nogen Hentydning til dette Emne, ud over at han en halv Time senere tog et Stykke Kridt frem fra sin Lomme og skrev indvendig paa Vogntaget: »Clara Peggotty« — rimeligvis til sin private Efterretning.

Aa, hvilken besynderlig Følelse var det ikke at rejse hjemefter, naar det ikke var noget Hjem, og se, at hver Ting, jeg saa paa, mindede mig om det gamle lykkelige Hjem, der var som en Drøm, jeg aldrig skulde drømme om igen! De Dage, da min Moder, Peggotty og jeg var alt for hverandre, og der var ingen, der kom imellem os, de steg saa sorgfuldt frem for mig paa Vejen, at jeg ikke er vis paa, jeg var glad over at være paa Vejen — jeg er ikke vis paa, om jeg ikke hellere vilde være blevet borte og have glemt det i Steerforths Selskab. Men jeg var her; og snart var jeg ved vort Hus, hvor de nøgne, gamle Elmetræer vred deres mange Hænder i den mørke Vinterluft, og Stumper af de gamle Raagereder bares bort af Vinden.

Fragtmanden satte min Kuffert af ved Havelaagen og forlod mig. Jeg gik op

mod Huset og saa mod Vinduerne og frygtede ved hvert Skridt at se Mr. Murdstone eller Miss Murdstone stirre skummelt ud fra et af dem. Imidlertid viste intet Ansigt sig; og da jeg kom til Huset og vidste, hvordan man før Mørkets Frembrud kunde aabne Døren uden at banke paa, gik jeg stille og frygtsomt ind.

Gud ved, hvilke tidlige Barndomsminder det maa have været, der vaagnede i mig ved Lyden af min Moders Stemme i den gamle Dagligstue, da jeg satte min Fod i Entréen. Hun sang dæmpet. Jeg tænker, jeg maa have ligget i hendes Arme og hørt hende synge saadan, da jeg var et spædt Barn. Sangen var ny for mig, og dog var den saa gammel, at mit Hjærte blev fuldt; det var som en Ven, der kom tilbage efter at have været længe borte.

Jeg sluttede af den tankefulde, drømmende Maade, hvorpaa min Moder nynnende sin Sang, at hun maatte være alene. Og jeg gik sagte ind i Stuen. Hun sad ved Kaminen og diede et Barn, hvis spæde Haand hun trykkede mod sin Hals. Hendes Øjne hvilede paa dets Ansigt, og hun sad og sang for det. Jeg havde for saa vidt Ret, som hun ikke havde andet Selskab.

Jeg talte til hende, og hun sprang op med et Skrig. Men da hun saa mig, kaldte hun mig sin kære Davy, sin egen Dreng! Og hun gik mig i Møde midt i Værelset og knælede ned paa Gulvet og kyssede mig, og hun lagde mit Hoved til sit Bryst tæt ved den lille Skabning, som havde slaaet sig ned dér og førte dens Haand til mine Læber. Gid jeg var død! Gid jeg var død i dette Øjeblik! Jeg vilde da have været bedre skikket for Himlen end i noget senere Øjeblik af mit Liv.

»Det er din Broder!« sagde min Moder og kærtegnede mig. »Davy, min prægtige Dreng! Mit stakkels Barn! Saa kyssede hun mig atter og atter og lagde sin Arm om min Hals. Og i det samme kom Peggotty farende ind og styrtede ned paa Gulvet ved Siden af os og gik ud et Kvarters Tid efter, halvt vanvittig af Glæde over os begge.

Det lod til, at jeg ikke var blevet ventet saa snart, da Fragtmanden var kommet længe før den sædvanlige Tid. Det lod ogsaa til, at Mr. og Miss Murdstone var gaaet paa Besøg i Nabolaget og ikke vilde vende tilbage før Aften. Dette havde jeg aldrig turde haabet. Jeg havde aldrig troet det muligt, at vi tre kunde faa Lov til at være uforstyrret sammen en Gang endnu; og jeg følte i det Øjeblik, at de gamle Dage var kommet tilbage.

Vi spiste til Middag sammen. Peggotty lavede sig til at varte op, men min Moder vilde ikke lade hende gøre det, og hun maatte spise med os. Jeg fik min egen gamle Tallerken med et brunt Billede af en Orlogsmand for fulde Sejl, som Peggotty havde opbevaret et eller andet Sted i al den Tid, jeg var borte, og som hun sagde, hun ikke vilde have slaaet i Stykker for hundrede Pund. Jeg fik mit eget gamle Krus, som der stod »David« paa, og min egen lille Gaffel og Kniv, som ikke kunde skære.

Medens vi sad til Bords, tænkte jeg, det var en gunstig Lejlighed til at fortælle Peggotty om Mr. Barkis, men før jeg var færdig med, hvad jeg havde at sige, begyndte hun at le og skjulte sit Ansigt i sit Tørklæde.

»Peggotty,« sagde min Moder, »hvad er der i Vejen?« Peggotty lo blot endnu mere, og holdt Forklædet tættere for sit Ansigt, da min Moder prøvede paa at tage det bort, og saa ud, som hun havde Hovedet i en Pose.

»Hvad er der med dig, din taabelige Skabning?« sagde min Moder leende.

»Aa, det Pokkers Mandfolk!« raabte Peggotty. »Han vil gifte sig med mig.«

»Det vilde være et meget godt Parti for dig, vilde det ikke?« sagde min Moder.

»Aa, jeg ved ikke,« sagde Peggotty. »Spørg mig ikke. Jeg vilde ikke have ham, om han saa var gjort af Guld. Jeg vilde heller ikke have nogen anden.«

»Men hvorfor siger du ham det saa ikke, dit latterlige Menneske?« sagde min Moder.

»Siger ham det?« sagde Peggotty og kiggede ud bag sit Forklæde. »Han har aldrig sagt et Ord til mig om det. Han er klogere end som saa. Hvis han dristede sig til at sige et Ord til mig, skulde han faa en paa Siden af Hovedet.«

Hendes eget Ansigt var rødere, end jeg nogen Sinde har set det eller noget andet Ansigt; men hun skjulte det kun igen et Øjeblik engang imellem, naar hun fik et voldsomt Anfald af Latter; og efter to eller tre saadanne Anfald gav hun sig til at spise igen.

Jeg mærkede godt, at skønt Moder smilte, naar Peggotty saa paa hende, blev hun mere alvorlig og tankefuld. Jeg havde straks set, at hun var blevet forandret. Hendes Ansigt var endnu meget smukt, men det saa bekymret ud, og altfor sart; og hendes Haand var saa mager og hvid, at jeg næsten syntes, man maatte kunne se igennem den. Men den Forandring, jeg nu sigter til, var en anden: det var hendes Væsen, der var blevet ængsteligt og opskræmt. Til sidst rakte hun Haanden frem, lagde den kærligt paa den gamle Piges Haand og sagde:

»Kære Peggotty, du vil ikke gifte dig, vel?«

»Jeg, Frue?« svarede Peggotty og stirrede paa hende. »Gud velsigne Dem, nej jeg vil ikke.«

»Ikke endnu i alt Fald?« sagde min Moder ømt.

»Aldrig!« udbrød Peggotty.

Min Moder tog hendes Haand og sagde:

»Forlad mig ikke, Peggotty. Bliv hos mig. Det bliver maaske ikke saa længe. Hvad skulde jeg dog gøre uden dig?«

»Jeg forlade Dem, kæreste?« udbrød Peggotty. »Ikke for Verden og al dens Guld. Hvem har nu sat Dem det i Deres tossede lille Hoved?« For Peggotty var fra gammel Tid af vant til somme Tider at tale til min Moder som til et lille Barn.

Men min Moder svarede ikke, hun sagde kun Tak, og Peggotty kørte videre paa sin egen Maner.

»Jeg forlade Dem? Det gad jeg nok set. Peggotty rejse bort fra Dem? Det skulde hun bare prøve paa! Nej, nej, nej,« sagde Peggotty og rystede paa Hovedet og lagde Armene over Kors. »Det gør hun ikke, kæreste. Jo, der var nok nogen Katte, der vilde blive godt fornøjede, hvis hun gjorde det, men de skal ikke blive godt fornøjede. De skal blive ærgerlige. Jeg vil blive hos Dem, til jeg bliver et gnavent gammelt Fruentimmer. Og naar jeg er blevet for døv og lam og blind og tandløs til at være nogen Nytte til, saa gaar jeg til min Davy og beder ham tage mig til sig.«

»Og saa Peggotty,« sagde jeg, »skal jeg være glad ved at se dig, og jeg skal byde dig velkommen som en Dronning.«

»Gud velsigne dig, min Øjesten,« sagde Peggotty. »Det ved jeg, du vil!« Og hun kyssede mig paa Forhaand i taknemlig Anerkendelse af min Gæstfrihed. Saa dækkede hun atter sit Hoved med sit Forklæde og tog sig endnu en Latter over Mr. Barkis. Saa tog hun den smaa op af den lille Vugge og puslede med den. Og saa tog hun af Bordet; og saa kom hun ind med en anden Kappe paa og sit Syskrin og sit Alenmaal og sin Voksstump, ganske som i gamle Dage.

Vi sad rundt om Kaminen og passiarede fornøjeligt. Jeg fortalte dem, hvilken stræng Lærer Mr. Creakle var, og de beklagede mig meget. Jeg fortalte dem, hvilken prægtig Fyr Steerforth var, og Peggotty sagde, at hun vilde gerne gaa fem Mil for at se ham. Jeg tog den lille, da han vaagnede, og vuggede ham kærligt paa mine Arme. Da han sov igen, listede jeg mig tæt hen til min Moder og sad dér, med min Arm om hendes Liv og min lille røde Kind mod hendes Skulder, og følte endnu engang hendes smukke Haar hænge ned over mig — som en Engels Vinger, husker jeg, jeg plejede at tænke — og jeg var i Sandhed meget lykkelig.

Medens jeg sad saaledes og stirrede ind i Kaminen og saa Billeder i de rød-

glødende Kul, var jeg nær ved at tro, at jeg aldrig havde været borte; at Mr. og Miss Murdstone var saadanne Billeder og vilde forsvinde, naar Ilden brændte ud; og at det eneste virkelige af alt, hvad jeg kunde huske, var min Moder, Peggotty og mig selv.

Peggotty stoppede løs paa en Strømpe, saa længe hun kunde se, og saa sad hun med Strømpen trukket paa sin venstre Haand som en Handske og Stoppenaalen i sin højre Haand, rede til at tage et Sting endnu, hvergang Ilden blussede op. Jeg kan ikke begribe, hvis Strømper det kan have været, Peggotty altid stoppede, og hvor en saa uudtømmelig Forsyning af Strømper, der trængte til at stoppes, kan være kommet fra. Fra min tidligste Barndom synes jeg altid hun har været beskæftiget med denne Slags Haandarbejde.

»Jeg gad vidst,« sagde Peggoty, der undertiden grebes af Videbegærlighed med Hensyn til de mest uventede Emner, »hvad der er blevet af Davys Grandtante?«

»Gud bevares, Peggotty!« sagde min Moder og fo'r op af sine Drømme, »hvad er det dog for noget Snak, du sidder og siger?«

»Ja, men jeg vilde virkelig gerne vide det, Frue,« sagde Peggotty.

»Hvad i al Verden faar dig dog til at tænke paa saadan et Menneske?« spurgte min Moder. »Er der da ikke nogen anden i Verden, du kunde tænke paa?«

»Jeg ved ikke, hvoraf det kommer,« sagde Peggotty, »hvis det ikke er, fordi jeg er dum, men mit Hoved kan aldrig saadan vrage og vælge sine Folk. De kommer og gaar, som de har Lyst. Jeg gad vidst, hvad der er blevet af hende?«

»Hvor du dog er taabelig, Peggotty,« svarede min Moder. »Man skulde tro, du længtes efter et nyt Besøg af hende.«

»Gud forbyde *det!*« udbrød Peggotty.

»Naa ja, saa snak ikke om saadan ubehagelige Ting,« sagde min Moder. »Miss Betsey sidder uden Tvivl paa sin Villa ved Havet og bliver dér. I hvert Tilfælde er det ikke rimeligt, at hun vil besøge os én Gang til.«

»Nej,« sagde Peggotty tankefuldt. »Nej, det er slet ikke rimeligt — jeg gad vidst, om hun vilde efterlade Davy noget, hvis hun skulde dø?«

»Gud bevares, Peggotty,« svarede min Moder, »hvor du dog sidder og vrøvler! Naar du godt ved, at hun blev fornærmet over, at den stakkels Dreng over Hovedet blev født!«

»Jeg antager ikke, hun vilde være utilbøjelig til at tilgive ham nu,« henkastede Peggotty.

»Hvorfor ikke?« sagde min Moder, temmelig skarpt.

»Nu har han jo faaet en Broder, mener jeg,« sagde Peggotty.

Min Moder begyndte straks at græde og sagde, at hun kunde ikke forstaa, hvor Peggotty vovede at sige saadan noget.

»Som om det stakkels, uskyldige Væsen dér i Vuggen havde gjort dig eller nogen anden noget ondt, dit skinsyge Uhyre!« sagde hun. »Du skulde meget hellere gifte dig med Mr. Barkis, Fragtmanden. Hvorfor gør du ikke det?«

»Miss Murdstone vilde blive glad, hvis jeg gjorde det,« sagde Peggotty.

»Hvor du dog har en daarlig Karakter, Peggotty!« svarede min Moder. »Du er saa skinsyg paa Miss Murdstone, som det er muligt for saa latterlig en Skabning at være det. Jeg kan tænke, du gerne vilde have Nøglerne selv og dele alting ud? Det vilde ikke forbavse mig. Naar du godt ved, at hun blot gør det af Venlighed og i de bedste Hensigter! Du ved, hun gør det, Peggotty.«

Peggotty mumlede noget om, at det var nogen rare »bedste Hensigter,« og at det vilde være rart, om vi havde lidt mindre af dem.

»Jeg ved, hvad du mener, du egensindige Skabning!« sagde min Moder. »Jeg forstaar dig fuldkommen, Peggotty Det ved du, jeg gør, og det undrer mig, du ikke bliver rød helt op til Haaret. Men én Ting ad Gangen. Nu er Miss Murdstone denne Ting, Peggotty,

og du skal ikke slippe fra den. Har du ikke hørt hende sige Gang paa Gang, at hun synes, jeg er altfor tankeløs og altfor —e—e—

»Smuk,« hjalp Peggotty.

»Naa,« sagde min Moder, og kunde ikke lade være at trække paa Smilebaandet, »og hvis hun er taabelig nok til at sige det, kan det saa lægges mig til Last?«

»Det er der ingen, der siger,« sagde Peggotty.

»Nej, jeg vil sandelig ikke haabe det,« sagde min Moder. »Har du ikke hørt hende sige Gang paa Gang, at hun derfor ønsker at spare mig for en hel Del Besvær, som hun ikke synes, jeg egner mig til, og som jeg virkelig heller ikke selv ved, *om* jeg egner mig til; og er hun ikke paa Færde tidlig og silde, i Kulkælder og Fadebur og jeg ved ikke hvor, og det kan dog ikke være videre behageligt — og vil du insinuere, at der ikke ligger en Slags Opofrelse i det?«

»Det insinuerer jeg aldeles ikke,« sagde Peggotty.

»Jo du gør, Peggotty,« svarede min Moder. »Du bestiller aldrig andet, undtagen naar du bestiller noget. Du insinuerer altid. Det morer dig. Og naar du taler om Mr. Murdstones gode Hensigter —«

»Jeg har aldrig talt om dem,« sagde Peggotty.

»Nej Peggotty,« svarede min Moder, »men du insinuerede det. Det er netop det, jeg sagde. Det er din Skødesynd. Du *vil* insinuere. Jeg sagde før, at jeg forstod dig, og du ser jeg gjorde det. Naar du taler om Mr. Murdstones gode Hensigter og lader som du ringeagter dem (for jeg tror ikke, at du gør det i dit Hjærte, Peggotty) saa maa du vide lige saa godt som jeg, hvor gode de er, og at de tilskynder ham til alt, hvad han gør. Hvis det ser ud, som han har været noget stræng mod en vis Person, Peggotty — du forstaar nok, og jeg er vis paa, at David forstaar ogsaa, jeg ikke sigter til nogen tilstedeværende — saa er det alene, fordi han er overbevist om, at det er til en vis Persons Bedste. Naturligvis elsker han en vis Person for min Skyld, og handler alene til en vis Persons Bedste. Han er bedre i Stand til at dømme om det, end jeg er; for jeg ved meget godt, at jeg er en svag, letsindig, barnagtig Skabning, og at han er en fast, bestemt, alvorlig Mand. Og,« sagde min Moder, mens Taarer, der udsprang af hendes kærlige Natur, listede sig ned over hendes Kinder, »han gør sig megen Umage med mig; og jeg burde være meget taknemlig mod ham og meget lydig imod ham, ogsaa i mine Tanker; og naar jeg ikke er det, Peggotty, saa nager det mig, og jeg fordømmer mig selv, og tvivler paa mit eget Hjærte og ved ikke, hvad jeg skal gøre.«

Peggotty sad med Hagen paa Strømpens Fod og stirrede tavs ind i Ilden.

»Men Peggotty,« sagde min Moder og skiftede Tone, »lad os ikke blive uenige, for det vilde jeg ikke kunne holde ud. Du er mig en trofast Ven, det ved jeg, hvis nogen i Verden er det. Naar jeg kalder dig en latterlig Skabning, eller en Plageaand eller den Slags, Peggotty, saa mener jeg kun, at du er min tro Ven og altid har været det, lige siden den første Aften, Mr. Copperfield førte mig her hjem og du kom ud, for at tage imod mig ved Laagen.«

Peggotty var ikke sen til at svare og bekræfte Fredstraktaten ved at give mig en af sine kraftigste Omfavnelser. Jeg tror, at jeg allerede dengang fangede nogle Glimt af denne Samtales virkelige Mening; men nu er jeg sikker paa, at den gode Skabning indledede den og deltog i den, alene for at min Moder skulde finde Trøst og Glæde ved at sige hende imod. Og Anslaget lykkedes; thi jeg husker, at min Moder lod meget lettere til Mode Resten af Aftenen.

Da vi havde faaet vor Te, og der var raget op i Gløderne og Lysene var pudsede, læste jeg til Erindring om gamle Dage et Kapitel af Krokodillebogen for Peggotty — hun trak den op af sin Lomme; jeg ved ikke, om hun havde gaaet med den dér i al den Tid — og

saa talte vi om Salem House, hvorved jeg atter kom ind paa mit Hovedemne: Steerforth. Vi var meget lykkelige; og denne Aften, der var den sidste i sin Art og bestemt til at slutte dette Bind af mit Livs Historie, glemmer jeg aldrig.

Klokken var næsten ti, før vi hørte Lyden af Vognhjul. Da rejste vi os alle, og min Moder skyndte sig at sige, at Mr. og Miss Murdstone holdt paa, at Børn skulde tidlig til Ro, og at jeg maaske gjorde bedst i at gaa i Seng. Jeg kyssede hende og gik lige ovenpaa med mit Lys, før de kom ind. Da jeg traadte ind i det Soveværelse, hvor jeg havde været spærret inde, indbildte jeg mig i min Barnagtighed, at de bragte et koldt Træk med sig ind i Huset, saa at den gamle fortrolige Følelse blæstes bort som en Fjer.

Jeg var meget trykket ved at gaa ned til Frokost den næste Morgen, da jeg ikke havde set Mr. Murdstone siden den Dag, da jeg begik min mindeværdige Forbrydelse. Da det jo imidlertid maatte gøres, gik jeg ned, efter to—tre Gange at være vendt om paa Halvvejen for at liste mig tilbage til min egen Stue paa Taaspidserne, og traadte ind i Dagligstuen.

Han stod foran Kaminen med Ryggen til den, medens Miss Murdstone lavede Te. Han saa stift paa mig, da jeg traadte ind, men ikke noget som helst Tegn til at genkende mig.

Efter et Øjebliks Forvirring gik jeg hen til ham og sagde: »Jeg beder Dem om Forladelse, Sir. Jeg er meget bedrøvet over, hvad jeg gjorde, og jeg haaber, De vil tilgive mig.«

»Det glæder mig at høre, du er bedrøvet, Davy,« sagde han. Den Haand, han rakte mig, var den Haand jeg havde bidt. Jeg kunde ikke lade være med et Øjeblik at lade mine Øjne hvile paa det røde Ar paa den; men det var ikke saa rødt, som jeg blev, da jeg saa det mørke Udtryk i hans Ansigt.

»Hvordan befinder De Dem?« sagde jeg til Miss Murdstone.

»Aa Gud!« sukkede Miss Murdstone og rakte mig Skeen fra Tedaasen i Stedet for sine Fingre. »Hvor længe varer Ferien?«

»En Maaned,« sagde jeg.

»Fra hvornaar?«

»Fra i Dag, Frøken.«

»Aa!« sagde Miss Murdstone. »Saa er vi kvit den ene Dag.«

Paa denne Maaned holdt hun Almanak over Ferien, og hver Morgen slettede hun én Dag ganske paa samme Maade. Hun gjorde det med mørke Miner, indtil hun kom til ti, men da hun naaede de tocifrede Tal, blev hun mere forhaabningsfuld, og efter Haanden som Tiden skred frem, næsten munter.

Det var paa den allerførste Dag, at jeg havde det Uheld at hensætte hende i en Tilstand af den største Bestyrtelse, skønt hun i Almindelighed ikke blev et Bytte for den Slags Svaghed. Jeg kom ind i Stuen, hvor hun og min Moder sad; og da den lille (som kun var faa Uger gammel) laa paa min Moders Skød, tog jeg ham meget forsigtigt paa mine Arme. Pludselig gav Miss Murdstone saadan et Skrig, at jeg nær havde tabt Barnet.

»Kære Jane!« udbrød min Moder.

»Gud i Himlen, Clara, ser De da ikke?« raabte Miss Murdstone.

»Ser hvilket, kære Jane?« sagde min Moder. »Hvor?«

»Han har taget den!« raabte Miss Murdstone. »Drengen har taget den lille!«

Hun var stiv af Rædsel, men strammede sig op til at gøre et Udfald imod mig og tage den lille ud af mine Arme. Saa besvimede hun og blev saa syg, at de blev nødt til at give hende Kirsebærrom. Det blev højtidelig forbudt mig, da hun kom til sig selv igen, at røre oftere ved min Broder under noget som helst Paaskud; og min stakkels Moder stadfæstede, skønt jeg kunde se hun helst ikke vilde have gjort det, ydmygt Forbudet ved at sige:

»Du har uden Tvivl Ret, kære Jane.«

En anden Gang, da vi tre var sammen, blev den samme kære lille — han var mig virkelig kær, for min Moders

Skyld — den uskyldige Aarsag til at Miss Murdstone kogte over. Min Moder, der havde siddet med Drengen paa sit Skød og set paa hans Øjne, sagde:

»Davy! Kom herhen!« og saa saa hun paa mine.

Jeg saa, at Miss Murdstone lagde sine Perler fra sig.

»Ja,« sagde min Moder, »de er virkelig ganske ens. Jeg tror, det er mine. Jeg tror, de har samme Farve som mine. Men det er forunderligt, som de ligner hinanden.«

»Hvad taler De om, Clara?« sagde Miss Murdstone.

»Kære Jane,« stammede min Moder, lidt forskrækket over den haarde Tone hvori hun blev spurgt, »jeg finder, at den lilles Øjne og Davys ligner hinanden aldeles.«

»Clara!« sagde Miss Murdstone og rejste sig forbitret. »Undertiden er De fuldstændig fra Deres Forstand.«

»Kære Jane,« indvendte min Moder.

»Fuldstændig fra Deres Forstand,« sagde Miss Murdstone.

»Hvordan kunde De ellers sammenligne min Broders Dreng med Deres egen Dreng? De ligner aldeles ikke hinanden. De er netop hinandens Modsætning. De er yderst ulige i alle Henseender. Jeg haaber, at de altid vil vedblive at være det. Jeg vil ikke sidde her og høre paa, at De anstiller den Slags Sammenligninger.« Og dermed spankede hun ud og knaldede Døren i efter sig.

Kort sagt, jeg var ikke i Kridthuset hos Miss Murdstone. Jeg var kort sagt ikke i Kridthuset hos nogen som helst, ikke engang hos mig selv; thi de, som holdt af mig, kunde ikke vise det, og de, som ikke gjorde det, viste det saa tydeligt, at jeg havde en klar Følelse af altid at være kejtet, bondsk og dum.

Jeg følte, at jeg var dem til lige saa stor Plage, som de mig. Hvis jeg kom ind i Stuen, hvor de var, og de talte sammen, og min Moder syntes at være munter, saa listede en ængstelig Sky sig over hendes Ansigt, saa snart jeg traadte ind. Hvis Mr. Murdstone var i sit bedste Humør, formørkede jeg det. Hvis Miss Murdstone var i sit værste Humør, formørkede jeg det yderligere. Jeg havde Dømmekraft nok til at se, at det altid gik ud over min Moder; at hun var bange for at tale til mig eller være venlig imod mig, fordi hun maaske vilde fornærme dem ved det og faa sig en Lektion bagefter; at hun ikke alene uophørligt frygtede for selv at fornærme dem, men ogsaa for at jeg skulde fornærme dem, og at hun uroligt vogtede paa deres Blikke, saa snart jeg rørte mig. Jeg besluttede derfor at gaa af Vejen for dem, saa meget jeg kunde; og mangen en Vintertime hørte jeg Kirkeuret slaa, medens jeg sad i mit triste Soveværelse, indsvøbt i min lille Overfrakke, og rugede over en Bog.

Om Aftenen gik jeg undertiden ned og sad hos Peggotty i Køkkenet. Dér havde jeg det hyggeligt og var ikke bange for at være mig selv. Men ingen af disse Udveje syntes man om i Dagligstuen. Den Trang til at pine andre, som herskede dér, satte en Stopper for dem begge. Jeg blev endnu anset for nødvendig til at holde min stakkels Moder i Træning, og da jeg var en af hendes daglige Prøvelser, kunde det ikke tillades mig at holde mig borte.

»David,« sagde Mr. Murdstone en Dag efter Middag, da jeg som sædvanlig vilde gaa ud af Stuen. »Det gør mig ondt at se, at du er en halsstarrig Karakter.«

»Saa halsstarrig som en Bjørn,« sagde Miss Murdstone.

Jeg blev staaende og hang med Hovedet.

»Ja, David,« sagde Mr. Murdstone, »En halsstarrig og forhærdet Karakter er den værste af alle Karakterer.«

»Og af alle den Slags Karakterer, jeg nogen Sinde har set,« bemærkede hans Søster, »er Drengens den egensindigste og trodsigste. Jeg tror ogsaa, De maa have lagt Mærke til det, kære Clara?«

»Jeg beder dig tilgive mig, kære Jane,« sagde min Moder, »men jeg er ikke ganske sikker paa — jeg er vis paa, at De vil bære over med mig, kære Jane — at De forstaar Davy?«

»Jeg vilde skamme mig over mig selv, Clara,« svarede Miss Murdstone, »hvis jeg ikke forstod ham eller enhver som helst anden Dreng. Jeg gør ikke Fordring paa at være særlig dybsindig; men jeg mener dog, jeg er i Besiddelse af almindelig sund Fornuft.«

»Uden Tvivl, kære Jane,« svarede min Moder, »er Deres Iagttagelsesevner meget udviklet.«

»Nej, kære, sig dog ikke det, Clara,« afbrød Miss Murdstone forbitret.

»Men jeg er vis paa det,« vedblev min Moder, »og alle og enhver ved det. Jeg har selv saa megen Fordel af det paa mange Maader — eller burde i det mindste have det — at ingen kan være mere overbevist om det, end jeg; og det er derfor jeg udtrykker mig saa forsigtigt, kære Jane, det forsikrer jeg Dem.«

»Lad os sige, at jeg ikke forstaar Drengen, Clara,« svarede Miss Murdstone og ordnede de smaa Kæder paa sine Haandled.

»Lad os kun være enige om, at jeg aldeles ikke forstaar ham. Han er altfor dyb for mig. Men maaske min Broders Skarpsind kunde sætte ham i Stand til at have nogen Indsigt i hans Karakter. Og jeg tror, min Broder var i Færd med at tale om dette Emne, da vi — ikke videre passende — afbrød ham.«

»Jeg tror, Clara,« sagde Mr. Murdstone med dyb, alvorlig Stemme, »at der kan være bedre og mere upartiske Dommere over den Slags Spørgsmaal end dig.«

»Edward,« svarede min Moder frygtsomt, »du er langt bedre Dommer over alle Spørgsmaal, end jeg gør Fordring paa at være. Det er baade du og Jane. Jeg sagde kun —«

»Du sagde kun noget svagt og uovervejet noget,« svarede han. »Prøv ikke paa at gøre det igen, kære Clara, men tag Vare paa dig selv.«

Min Moders Læber bevægede sig, som om hun svarede: »Ja, kære Edward!« men hun sagde ikke noget højt.

»Jeg bemærkede, at det gjorde mig ondt, David,« sagde Mr. Murdstone, idet han vendte Hovedet og saa stift paa mig, »at se, at du er en halsstarrig Karakter. En saadan Karakter kan jeg ikke se udfolde sig for mine Øjne, uden at gøre mig Umage for at forbedre den. Du maa forsøge at forandre den, Sir. Vi maa forsøge at forandre den for dig.«

»Jeg beder Dem om Forladelse, Sir,« stammede jeg. »Jeg har aldrig anet, at jeg har været halsstarrig, siden jeg kom tilbage.«

»Tag ikke din Tilflugt til en Løgn, Sir,« svarede han saa heftigt, at jeg saa min Moder uvilkaarligt hæve sin skælvende Haand for at lægge sig imellem. »Du har i Halsstarrighed trukket dig tilbage til dit eget Værelse. Du har holdt dig paa dit eget Værelse, naar du burde have været her. Du maa nu én Gang for alle vide, at jeg ønsker, du skal være her, og ikke dér. Endvidere forlanger jeg, at du skal være lydig her. Du kender mig, David. Jeg vil have det saadan.«

Miss Murdstone klukkede hæst.

»Jeg forlanger ærbødig, lydig og villig Opførsel overfor mig selv,« vedblev han, »og overfor Jane Murdstone, og overfor din Moder. Jeg vil ikke have, at dette Værelse bliver skyet, som om det var besmittet, efter et Barns Luner. Sæt dig.«

Han gav mig Ordren, som om jeg var en Hund, og jeg adlød som en Hund.

»Endnu ét,« sagde han. »Jeg ser, at du har en Tilbøjelighed for lav og simpel Omgang. Du skal ikke omgaas Tjenestefolkene. Køkkenet vil ikke forbedre dig i de mange Henseender, hvor du trænger til Forbedring. Om dette Fruentimmer, som opmuntrer dig, siger jeg intet — siden du, Clara,« sagde han mere dæmpet til min Moder, »paa Grund af gammelt Bekendtskab og et indgroet Lune har en Svaghed overfor hende, som endnu ikke er overvundet.«

»En ubegribelig Svaghed!« udbrød Miss Murdstone.

»Jeg siger kun,« vedblev han henvendt til mig, »at jeg misbilliger, at du foretrækker et saadant Selskab som Miss Peggottys, og at du maa høre op med

det. Nu forstaar du mig, David, og du ved, hvad der vil blive Følgen, hvis du ikke adlyder mig bogstaveligt.«

Jeg vidste det — bedre maaske, end han tænkte, for saa vidt min stakkels Moder angik — og jeg adlød ham bogstaveligt. Jeg trak mig ikke mere tilbage til mit eget Værelse; jeg tog ikke mere min Tilflugt til Peggotty; men jeg sad og kedede mig i Dagligstuen Dag efter Dag og længtes efter, at det skulde blive Aften, saa jeg kunde komme i Seng.

Saadan sneglede Ferien sig hen, indtil den Morgen kom, da Miss Murdstone sagde: »Nu sletter vi den sidste Dag,« og gav mig min knapt tilmaalte Kop Te for sidste Gang.

Jeg var ikke bedrøvet over at tage afsted. Jeg var blevet fuldstændig sløv; men jeg livede lidt op ved at se frem mod Steerforth, skønt Mr. Creakle stod truende bag ham. Mr. Barkis holdt atter for Havelaagen, og Miss Murdstone sagde atter med sin advarende Stemme: »Clara!« da min Moder bøjede sig ned over mig for at kysse mig til Farvel.

Jeg kyssede hende og min lille Broder, og var da meget bedrøvet; men ikke bedrøvet over at rejse, thi Svælget imellem os var der, og Adskillelsen var der hver Dag alligevel. Og det er ikke saa meget den Omfavnelse, hun gav mig, der levede i min Erindring, skønt den var saa varm, som den være kunde, som det, der fulgte efter Omfavnelsen.

Jeg sad allerede oppe paa Fragtmandens Vogn, da jeg hørte hende kalde paa mig. Jeg saa ud, og hun stod da alene ved Havelaagen og rakte den lille op imod mig, for at jeg skulde se ham. Det var koldt, stille Vejr, ikke et Haar fra hendes Hoved rørte sig eller en Fold paa hendes Kjole, og hun saa inderligt paa mig, medens hun rakte sit Barn op imod mig.

Saaledes tabte jeg hende af Syne. Saadan saa jeg hende senere paa Skolen, naar jeg sov — staaende tavs ved min Seng og rækkende sit lille Barn frem imod mig.

Niende Kapitel.

Jeg oplever en mærkelig Fødselsdag.

Jeg springer over alt, hvad der hændte i Skolen, indtil det blev min Fødselsdag i Marts. Med Undtagelse af, at Steerforth var mere beundringsværdig end nogen Sinde, husker jeg intet. Han skulde forlade Skolen ved Enden af Halvaaret, om ikke før, og var endnu modigere og uafhængigere end før i mine Øjne, og derfor endnu mere indtagende; men ud over det husker jeg intet. Det store Minde, hvorved denne Tid er indpræget saa dybt i min Sjæl, synes at have opslugt alle mindre Indtryk og at staa dér alene.

Hvor godt husker jeg ikke, hvordan Dagen var! Jeg kan endnu lugte den Taage, der hang over Stedet; jeg ser Rimfrosten, spøgelseagtig, igennem den; jeg føler mit rimbedækkede Haar falde klamt ned over min Kind; jeg ser ned gennem den halvmørke Skolestue, med et spruttende Lys hist og her i den taagede Morgen, og Drengenes Aande som bugtende Røgskyer i den raakolde Luft,

naar de blæste paa deres Fingre og stampede med deres Fødder i Gulvet.

Det var efter Frokost, og vi var netop kaldt ind fra Legepladsen, da Mr. Sharp traadte ind og sagde:

»David Copperfield skal gaa ned i Dagligstuen.«

Jeg ventede en Kurv fra Peggotty og straalede af Glæde over denne Ordre. Nogle af Drengene omkring mig bragte sig i Erindring for ikke at blive forbigaaede ved Uddelingen af de gode Sager, da jeg ivrigt sprang op fra min Bænk.

»Skynd dig ikke saadan, Davy,« sagde Mr. Sharp, »du kommer tidsnok, min Dreng.«

Jeg vilde have undret mig over den medfølende Tone, hvori han talte, hvis jeg havde skænket det en Tanke; men det gjorde jeg ikke før bagefter. Jeg skyndte mig over i Dagligstuen; og dér fandt jeg Mr. Creakle siddende ved sin Frokost med Spanskrøret og en Avis foran sig, og Mrs. Creakle med et aabent Brev i sin Haand. Men ingen Kurv.

»David Copperfield,« sagde Mrs. Creakle og førte mig hen til en Sofa og satte sig ned ved Siden af mig. »Jeg vil gerne tale med dig om noget meget vigtigt. Jeg har noget at fortælle dig, min Dreng.«

Mr. Creakle, paa hvem jeg selvfølgelig saa, rystede paa Hovedet uden at se paa mig og kvalte et Suk med et meget stort Stykke Smørrebrød.

»Du er altfor ung til at vide, hvordan Verden forandrer sig hver Dag,« sagde Mrs. Creakle, »og hvordan Mennesker forlader den. Men vi maa alle lære det, David; nogle af os, mens vi er unge, nogle af os, naar vi er gamle, nogle af os gennem hele vort Liv.«

Jeg saa alvorligt paa hende.

»Da du tog hjemme fra ved Feriens Slutning,« sagde Mrs. Creakle efter en Pavse, »havde de det da alle godt?« Og efter endnu en Pavse: »Havde din Moder det godt?«

Jeg skælvede, uden klart at vide hvorfor, og saa stadig alvorligt paa hende, men gjorde ikke noget Forsøg paa at svare.

»Thi,« sagde hun, »det gør mig ondt at maatte sige dig, at jeg hører nu til Morgen, at din Moder er meget syg.«

Der hævede sig en Taage mellem Mrs. Creakle og mig, og jeg saa et Øjeblik hendes Skikkelse vakle bag den. Saa følte jeg brændende Taarer rulle ned over mit Ansigt, og Taagen forsvandt.

»Hun er meget farlig syg,« tilføjede hun.

Jeg vidste alt nu.

»Hun er død.«

Det var ikke nødvendigt at sige mig det. Jeg var allerede sunket sammen i trøstesløs Graad og følte, at nu stod jeg uden Fader og Moder i den vide Verden.

Hun var meget god imod mig. Hun beholdt mig hos sig hele Dagen og lod mig undertiden alene, og jeg græd og græd mig i Søvn og vaagnede og græd igen. Da jeg ikke kunde græde mere, begyndte jeg at tænke; og da hvilte Trykket tungest paa mit Bryst, og min Sorg var en dump Pine, som der ikke var nogen Lindring for.

Hvis nogen Sinde et Barn er blevet ramt af en oprigtig Sorg, saa var det mig. Men jeg husker, at den forøgede Betydning, den gav mig, var mig en Slags Tilfredsstillelse, da jeg gik paa Legepladsen den Eftermiddag, medens Drengene var i Skole. Da jeg saa dem stirre paa mig ud af Vinduerne, dengang de gik op til deres Lektier, følte jeg mig hædret ved det, og saa mere melankolsk ud og gik langsommere. Da Skolen var forbi, og de kom ud og talte til mig, syntes jeg egentlig, det var smukt af mig, at jeg ikke var stolt mod nogen af dem, og at jeg viste dem ganske samme Opmærksomhed som før.

Jeg forlod Salem House den næste Eftermiddag. Jeg tænkte kun lidt paa dengang, at jeg forlod det for aldrig at vende tilbage. Vi kom kun meget langsomt af Sted hele Natten og kom ikke til Yarmouth før Klokken ni eller ti om Morgenen. Jeg saa ud efter Mr. Barkis, men han var der ikke; i Stedet for ham var der en lille fed, stakaandet, muntert udseende gammel Mand i sort Tøj med smaa rustfarvede Rosetter af

Silkebaand nedenfor Knæbenklæderne, sorte Strømper og bredskygget Hat; han kom forpustet hen til Vognvinduet og sagde:

»Master Copperfield?«

»Ja, Sir.«

»Vil De være saa god at følge med mig, min unge Herre,« sagde han og aabnede Døren.

Jeg lagde min Haand i hans og undrede mig over, hvem han mon var, og vi gik til en Butik i et snevert Stræde, hvor der over Døren stod: OMER, KLÆDEKRÆMMER, SKRÆDDER, MANUFAKTURHANDLER, BEGRAVELSESLEVERANDØR etc. Det var en snever og kvælende lille Bod, fuld af al Slags Tøj, syet og usyet, og med et Vindue fuldt af Kastorhatte og Damehatte. Vi gik ind i et lille Kontor bag Butikken, hvor vi fandt tre unge Piger i Arbejde med en Del sort Tøj, der var stablet op paa Bordet, og hvoraf smaa Stumper og Stykker var strøet ud over hele Gulvet. Der brændte en lystig Ild i Kaminen, og der var en kvælende Lugt af varmt sort Krep. Dengang vidste jeg ikke, hvad det var for en Lugt, men nu ved jeg det.

De tre unge Piger, der syntes at være meget flittige og i godt Humør, løftede deres Hoveder for at se paa mig, og saa gav de sig i Færd med deres Arbejde igen. Stik, stik, stik. Paa samme Tid lød der fra et Værksted paa den anden Side af den lille Gaard en regelmæssig Hamren, der dannede en Slags Melodi: *Rat*—tat-tat, *Rat*—tat-tat, *Rat*—tat-tat, uden nogen Variation.

»Naa,« sagde min Vejviser til en af de tre unge Piger. »Hvor langt er du kommet, Minnie?«

»Vi skal nok være færdige, til der skal prøves,« svarede hun muntert uden at se op. »Vær ikke bange, Fader.«

Mr. Omer tog sin bredskyggede Hat af og satte sig og snappede efter Vejret. Han var saa svær, at han var nødt til at snappe efter Vejret en Tid, før han kunde sige:

»Det var Ret!«

»Fader,« sagde Minnie spøgende, »hvad du dog bliver for et Marsvin.«

»Naa ja, jeg ved ikke, hvoraf det kommer, kære,« svarede han og tyggede lidt paa det. »Jeg tror snart jeg *er* det.«

»Jo ser du, du har saadan et godt Humør,« sagde Minnie. »Du tager Tingene saa let.«

»Det er ingen Nytte til at tage dem anderledes, min kære,« sagde Mr. Omer.

»Nej, det er vist nok,« svarede hans Datter. »Her er vi alle sammen i godt Humør, Himlen ske Tak. Ikke sandt, Fader?«

»Det haaber jeg, vi er, kære,« sagde Mr. Omer. »Da jeg nu har faaet mit Vejr igen, tror jeg, jeg vil tage Maal af denne unge Discipel. Vilde De følge med ind i Boden, Master Copperfield?«

Jeg gik foran Mr. Omer, efter hans Opfordring, og efter at have vist mig en Rulle Klæde, som han sagde var »extra super«, og altfor godt til Sørgedragt for fjernere Slægtninge, tog han mine forskellige Maal og førte dem ind i en Bog. Medens han gjorde dette, henledte han min Opmærksomhed paa sit Varelager og paa visse Moder, som han sagde »netop var kommet op«, og paa visse andre, som han sagde »netop var gaaet af Kurs«.

»Og ved den Slags Ting taber vi ofte en Klat Penge,« sagde Mr. Omer. »Men det er med Moder ligesom med menneskelige Væsener. De opstaar, ingen ved hvornaar eller hvorfor eller hvordan; og de forsvinder, ingen ved hvornaar eller hvorfor eller hvordan. Alting ligner Livet, efter min Mening, hvis man ser det fra det Synspunkt.«

Jeg var altfor sorgfuld til at drøfte dette Spørgsmaal, der mulig ogsaa under andre Forhold vilde være gaaet over min Forstand; og Mr. Omer førte mig tilbage til Kontoret, mens han snappede temmelig ængstelig efter Vejret under Vejs.

Saa raabte han ned ad en lille halsbrækkende Trappe bag Døren: »Kom med Teen og Smørrebrødet!« og efter at jeg i nogen Tid havde siddet og set mig om og tænkt og lyttet til Syningen i

Stuen og den Melodi, der blev hamret paa den anden Side Gaarden, blev Teen og Smørrebrødet bragt paa en Bakke og viste sig at være til mig.

»Jeg har kendt Dem,« sagde Mr. Omer efter at have set paa mig i nogle Minutter, i hvilke jeg ikke havde gjort stort ved Frokosten, for alt dette sorte spolerede min Appetit,— »jeg har kendt Dem i lang Tid, min unge Ven.«

»Har De, Sir?«

»Hele Deres Liv,« sagde Mr. Omer. »Jeg kan sige før den Tid. Jeg kendte Deres Fader før Dem. Han var fem Fod og ni og en halv Tomme, og han ligger i fem og tyve Fod Jord.«

»*Rat*—tat-tat, *Rat*—tat-tat, *Rat*—tat-tat« lød det over Gaarden.

»Han ligger i fem og tyve Fod Jord,« sagde Mr. Omer fornøjet. »Om det var hans Ønske eller hendes Ordre, husker jeg ikke.«

»Ved De, hvordan min lille Broder har det, Sir?« spurgte jeg.

Mr. Omer rystede paa Hovedet.

Rat—tat-tat, *Rat*—tat-tat, *Rat*—tat-tat.

»Han er i sin Moders Arme,« sagde han.

»O, den stakkels lille! Er han død?«

»Det er ingen Nytte til at tage sig det saa nær,« sagde Mr. Omer. »Ja. Den lille Dreng er død.«

Ved denne Efterretning sprang mit Saar atter op. Jeg forlod Frokosten, som jeg neppe havde rørt, og gik hen og hvilte mit Hoved mod et andet Bord i Hjørnet af den lille Stue, som Minnie hurtigt ryddede, for at jeg ikke skulde plette Sørgetøjet, som laa dér, med mine Taarer. Hun var en smuk og godhjærtet Pige, og hun strøg blidt og venligt Haaret bort fra mine Øjne; men hun var meget glad over næsten at være færdig med sit Arbejde, og være det i god Tid, og hun var saa forskellig fra mig!

Nu tav Hammersangen, og en køn ung Fyr kom gaaende over Gaarden og ind i Stuen. Han havde en Hammer i Haanden, og Munden fuld af smaa Søm, som han var nødt til at tage ud, før han kunde tale.

»Naa, Joram,« sagde Mr. Omer, »hvordan gaar det for *dig*?«

»Udmærket,« sagde Joram. »Færdig,« Sir.«

Minnie blev lidt rød, og de andre to Piger smilende til hinanden.

»Hvad for noget? Saa har du arbejdet ved Lys i Aftes, da jeg var i Klubben, hvad?« sagde Mr. Omer og lo, til han kom til at hoste.

»Ja ser De, da De var saa god at sige *det*,« svarede den unge Mand, »saa kloede jeg paa, Sir. Vil De sige mig Deres Mening om den?«

»Ja jeg vil,« sagde Mr. Omer og rejste sig. »Kære,« vendte han sig til mig, »har De ikke Lyst til at se Deres —«

»Nej, Fader,« afbrød Minnie.

»Jeg troede, han gerne vilde, kære,« sagde Mr. Omer. »Men maaske har du Ret.«

Jeg kan ikke sige, hvorfra jeg vidste, at det var min kære, kære Moders Kiste, de gik for at se paa. Jeg havde aldrig hørt en blive lavet; jeg havde aldrig set en, det jeg ved af. Men jeg havde allerede før anet, hvad det var for en Lyd, jeg hørte; og da den unge Mand traadte ind, er jeg sikker paa, at jeg vidste, hvad han havde lavet.

Arbejdet var nu færdigt, og de de to unge Piger, hvis Navne jeg ikke havde hørt, børstede Trævlerne og Traadene af deres Kjoler og gik ind i Butiken for at gøre i Orden dér og vente paa Kunder. Minnie blev tilbage for at lægge deres Arbejde sammen og pakke det i to Kurve. Medens hun gjorde dette, laa hun paa Knæ og nynnede en lille livlig Melodi. Joram, som jeg ikke havde tvivlet paa, var hendes Kæreste, kom ind og stjal et Kys fra hende, medens hun var beskæftiget saaledes, (de lod slet ikke til at tænkte paa mig) og sagde, at hendes Fader var gaaet efter Vognen, og at han maatte skynde sig at gøre sig i Stand. Saa gik han ud igen; og saa puttede hun sit Fingerbøl og sin Saks i Lommen, og stak en Naal med en sort Traad nok saa net i sit Kjolebryst og tog hurtigt sin Kaabe paa foran et lille

Spejl bag Døren, der viste mig hendes glade Ansigt.

Alt dette lagde jeg Mærke til, medens jeg sad ved Bordet i Hjørnet med Hovedet støttet i min Haand og mine Tanker langt borte. Vognen kørte snart frem omme foran Butiken, og først blev Kurvene sat op, saa blev jeg sat op, og saa kom de tre andre. Jeg kan huske, det halvvejs var en Slags Kalesche, halvvejs en Transportvogn, malet i mørke Farver, og trukket af en sort Hest med en lang Hale. Der var rigelig Plads til os alle.

Jeg tror ikke, at jeg nogen Sinde i mit Liv havde haft en saa besynderlig Følelse (nu er jeg maaske mere erfaren), som da jeg sad her med dem og tænkte paa, hvordan de havde været beskæftiget, og saa alligevel saa dem glæde sig over Køreturen. Jeg var ikke vred paa dem; jeg var snarere bange for dem, som om jeg var blevet henflyttet mellem Væsener, med hvis Naturer min intet havde tilfælles. De var meget muntre. Den gamle Mand sad foran og kørte, og de to unge Folk sad bag ham, og naar han talte til dem bøjede de sig fremad, en paa hver Side af hans tykkindede Ansigt, og tog i det hele meget Hensyn til ham. De vilde ogsaa have talt til mig, men jeg sad og døsede i min Krog; forskrækket over deres Kæresterier og Munterhed, skønt den langt fra var støjende, og næsten undrende mig over, at de ikke blev straffede for deres haarde Hjærters Skyld.

Da de saa stansede for at fodre Hesten og spise og drikke og more sig selv, kunde jeg ikke røre ved noget af det, de rørte ved, og fik næsten hverken vaadt eller tørt. Da vi kom hjem lod jeg mig glide bag ud af Vognen, saa hurtigt jeg kunde, for at jeg ikke skulde være i deres Selskab foran disse højtidelige Vinduer, der stirrede blinde paa mig, som lukkede Øjne, der engang havde været klare.

Jeg laa i Peggottys Arme, før jeg kom til Døren, og hun førte mig ind i Huset. Hendes Sorg brød frem, straks da hun saa mig; men hun fik snart Bugt med den og talte hviskende og gik sagte, som frygtede hun for at forstyrre den døde. Jeg hørte, at hun ikke havde været i Seng i lang Tid. Hun sad endnu oppe om Natten og vaagede. Hun sagde, at saa længe hendes stakkels, kære, smukke Frue endnu var oven Jorden, vilde hun aldrig forlade hende.

Mr. Murdstone tog ingen Notits af mig, da jeg gik ind i Dagligstuen, hvor han var, men blev siddende ved Kaminen, grædende stille og grundende i sin Lænestol. Miss Murdstone, der havde travlt ved sit Skrivebord, der var bedækket med Breve og Papirer, rakte mig sine kolde Negle og spurgte mig med en jærnhaard Hvisken, om der var blevet taget Maal af mig til min Sørgedragt.

Jeg svarede: »Ja.«

»Og dine Skjorter,« sagde Miss Murdstone, »har du taget dem med hjem?«

»Ja, Frøken. Jeg har taget alt mit Tøj med hjem.«

Dette var al den Trøst, hendes Fasthed gav mig. Jeg tvivler ikke om, at hun fandt en udsøgt Fornøjelse ved at vise det, hun kaldte sin Selvbeherskelse og sin Fasthed og sin Sjælestyrke og sin sunde Fornuft og hele den diabolske Fortegnelse over hendes uelskværdige Egenskaber ved en Lejlighed som denne. Hun var særlig stolt over sit Forretningstalent, og hun viste det nu ved at skrive alting ned med Pen og Blæk og ikke lade sig røre ved noget. Hele Resten af Dagen, og fra Morgen til Aften de følgende Dage, sad hun ved Skrivebordet, skrattede langsomt med en haard Pen, talte i den samme uforstyrrelige Hvisken til alle, og slappede aldrig en Muskel i sit Ansigt eller mildnede en Tone i sin Stemme eller viste sig med den mindste Forstyrrelse i sin Paaklædning.

Hendes Broder tog somme Tider en Bog, men læste aldrig i den, saa vidt jeg saa. Han kunde aabne den og se i den, som om han læste, men saa sad han en hel Time uden at vende Bladet, og saa lagde han den og gik op og ned i Værelset. Jeg plejede at sidde med foldede Hænder og følge ham med mit Blik og

tælle hans Skridt, Time efter Time. Han talte meget sjældent til hende, og aldrig til mig. Udover Urene syntes han at være den eneste hvileløse Genstand i hele det stille Hus.

I disse Dage før Begravelsen saa jeg kun lidt til Peggotty, kun fandt jeg hende altid, naar jeg gik ovenpaa, tæt ved det Værelse, hvor min Moder og hendes lille laa, og hver Aften kom hun ind til mig og sad ved mit Hovedgærde, til jeg faldt i Søvn. En Dag eller to før Jordefærden tog hun mig med ind i Værelset. Jeg husker kun, at nedenunder et hvidt Tæppe paa Sengen, der var saa rent og friskt, syntes der mig at ligge noget som en Legemliggørelse af den højtidelige Stilhed i Huset, og at, da hun varsomt vilde drage Tæppet til Side, udbrød jeg: »O, nej, nej!« og holdt hendes Haand tilbage.

Jeg vilde ikke have kunnet huske Begravelsen tydeligere, hvis den havde fundet Sted i Gaar. Selv Luften i den fineste Stue, da jeg traadte ind ad Døren, den klart blussende Ild, den funklende Vin i Karaflerne, Mønstrene i Glassene og Tallerknerne, den svage, søde Duft af Kage, Lugten af Miss Murdstones Kjole og af vore sorte Klæder. Mr. Chillip er i Stuen og kommer hen for at tale til mig.

»Hvordan gaar det, Master David?« siger han venligt.

Jeg kan ikke sige ham, at det gaar meget godt. Jeg rækker ham min Haand, som han beholder i sin.

»Ak Gud ja,« siger Mr. Chillip og smiler spagt med noget glinsende i sine Øjne. »Vore smaa Venner vokser op rundt om os. De vokser, saa vi ikke kan kende Dem igen, Frøken.«

Dette er til Miss Murdstone, som ikke svarer.

»Der er blevet meget forbedret her, Frøken?« siger Mr. Chillip.

Miss Murdstone svarer kun med Panderynkning og en formel Bøjning; Mr. Chillip, der er slaaet af Marken, gaar hen i en Krog og tager mig med sig og aabner ikke mere Munden.

Dette lægger jeg Mærke til, fordi jeg lægger Mærke til alt, hvad der sker, ikke fordi jeg bryder mig om mig selv eller har gjort det, siden jeg kom hjem. Og nu begynder Klokken at ringe, og Mr. Omer og en til kommer for at stille os op. Efter hvad Peggotty saa tit har fortalt mig, blev de, der fulgte min Fader til den samme Grav, stillet op i den samme Stue.

Der er Mr. Murdstone, vor Nabo Mr. Grayper, Mr. Chillip og mig. Da vi gaar ud ad Døren, er Ligbærerne med deres Byrde i Haven; og de gaar foran os ned ad Havegangen, forbi Elmene og henover Kirkegaarden, hvor jeg saa ofte har hørt Fuglene synge en Sommermorgen.

Vi stod der rundt om Graven. Dagen synes mig forskellig fra alle andre Dage, og Lyset at have en anden Farve — en mere trist Farve. Nu er der en højtidelig Stilhed, som vi har bragt med hjemmefra med det, der hviler i Jorden; og medens vi staar barhovede, hører jeg Præstens Stemme, der lyder fjærn her under aaben Himmel, men alligevel tydelig og klar, sige: »Jeg er Opstandelsen og Livet, siger Herren!« Saa hører jeg Hulken; og ved Siden af, mellem Tilskuerne, ser jeg den gode og trofaste Pige, som jeg elsker højest af alle Mennesker paa Jorden, og til hvem mit Barnehjærte er vis paa, at Herren en Dag vil sige: »Du gjorde vel!«

Det er forbi, og Jorden er kastet paa, og vi skal gaa bort. Foran os ligger vort Hus, saa smukt og uforandret, saa fast knyttet i min Tanke til min ungdommelige Forestilling om det, der er borte, at al min Sorg intet har været mod den Sorg, det fremkalder. Men de tager mig med, og Mr. Chillip taler til mig; og da vi kommer hjem, holder han noget Vand til mine Læber, og da jeg beder om Lov til at gaa op paa mit Værelse, tager han Afsked fra mig med en Kvindes Blidhed.

Jeg vidste, at Peggotty vilde komme ind til mig paa mit Værelse. Sabbathsstilheden (thi Dagen var som en Søndag) passede os begge godt. Hun satte sig ved min Side paa min lille Seng og

holdt min Haand og førte den somme Tider til sine Læber og kærtegnede den med sine, som var det min lille Broder hun kælede for, og fortalte mig paa sin egen Maade alt, hvad hun havde at fortælle om det, der var sket.

»Hun havde længe ikke været rask,« sagde Peggotty. »Hun var urolig i Sindet og ikke lykkelig. Da hendes lille Dreng blev født, tænkte jeg først, at det vilde gaa bedre, men hun blev endnu svagere, og det gik lidt ned ad Bakke hver Dag. Hun plejede gerne at ville sidde alene, før Drengen kom, og da græd hun; men senere plejede hun at synge for ham — saa sagte, at naar jeg hørte hende, tænkte jeg somme Tider, det var som en Stemme, der var ved at svinde bort, op gennem Luften.

»Jeg tror nok, hun blev ængsteligere og mere nervøs paa det sidste; og at et haardt Ord var som et Slag for hende. Men hun var altid den samme mod mig. Hun forandrede sig aldrig overfor sin taabelige Peggotty, nej hun gjorde ikke, den søde Pige.«

Her standsede Peggotty og klappede min Haand sagte en Tid.

»Sidste Gang, jeg saa hende ganske, som hun var i gamle Dage, var den Aften, da du kom hjem, kære. Den Dag, du rejste, sagde hun til mig: »Jeg faar aldrig mere min egen Dreng at se. Der er noget i mig, der siger det, og jeg ved, at det taler Sandhed.«

»Hun prøvede paa at holde sig oppe efter den Tid; og mangen en Gang, naar de sagde hende, at hun var tankeløs og letsindig, gjorde hun ogsaa Indtryk af at være det; men det tilhørte allerede dengang Fortiden. Hun fortalte aldrig sin Mand, hvad hun havde fortalt mig — hun var bange for at sige det til nogen anden — før en Aften, lidt over en Uge, før det skete, da sagde hun til ham: »Min kære, jeg tror, jeg skal dø.«

»Nu har jeg sagt det, Peggotty,« sagde hun til mig, da jeg lagde hende til Sengs den Aften. »Han vil tro mere og mere paa det, stakkels Mand, Dag for Dag i den korte Tid, der er tilbage; og da vil det være forbi. Jeg er meget træt. Hvis jeg falder i Søvn, saa bliv siddende hos mig, medens jeg sover; forlad mig ikke. Gud velsigne begge mine Børn! Gud beskærme og opretholde min faderløse Dreng!«

»Jeg forlod hende aldrig mere,« sagde Peggotty. »Hun talte ofte til de to der neden under — for hun elskede dem; hun kunde ikke undvære at elske alle dem, der var omkring hende — men naar de gik bort fra hendes Seng, vendte hun sig altid om mod mig, som om der var Hvile, hvor Peggotty var, og hun faldt aldrig i Søvn i nogen anden Stilling.

»Den sidste Dag, om Aftenen, kyssede hun mig og sagde:

»Hvis mit lille Barn ogsaa skulde dø, Peggotty, saa lad dem lægge det i mine Arme og begrave os sammen! (Det blev gjort; for det stakkels Lam levede kun en Dag efter hende.) Lad min kæreste Dreng følge os til vort Hvilested,« sagde hun, »og sig ham, at hans Moder, medens hun laa her, velsignede ham ikke en, men tusind Gange!«

Der blev igen en Pavse, og hun klappede atter min Haand blidt.

»Det var temmelig langt ud paa Natten,« sagde Peggotty, »da hun bad mig om noget at drikke; og da hun havde faaet det, smilte hun saa taalmodigt til mig, den kære Sjæl — saa smukt!«

»Dagen var brudt frem, og Solen var ved at staa op, da hun sagde til mig, hvor god og omsorgsfuld Mr. Copperfield altid havde været imod hende, og hvordan han havde baaret over med hende og sagt hende, naar hun selv tvivlede paa det, at et elskende Hjærte var bedre og stærkere end Visdom, og at hun havde gjort ham til en lykkelig Mand. »Kære Peggotty,« sagde hun da, »flyt mig nærmere til dig,« for hun var meget svag. »Læg din kære Arm under mit Hoved,« sagde hun »og vend mig om imod dig, for dit Ansigt bliver saa fjærnt, og jeg vilde gerne have det rigtig nær.« Jeg gjorde, som hun bad; og — o Davy! den Tid var kommet, da mine første Afskedsord til dig gik i Opfyldelse, — da hun var glad ved at lægge sit stakkels Hoved ned paa sin dumme, gnavne gamle

Peggottys Arm — og hun døde som et Barn, der var faldet i Søvn.«

Saadan endte Peggottys Fortælling. Fra det Øjeblik af, da jeg havde hørt om min Moders Død, svandt Tanken om hende, saadan som hun havde været i den sidste Tid, bort fra mig. Fra dette Øjeblik af huskede jeg hende kun som den unge Moder fra mine tidligste Indtryk, der plejede at sidde og sno sine lyse Krøller rundt og rundt om sin Finger, og at danse med mig i Skumringen i Dagligstuen.

Tiende Kapitel.

Jeg bliver forsømt, og der bliver sørget for mig.

Den første Forretning Miss Murdstone udførte, da Begravelsesdagen var ovre, og Lyset atter havde faaet fri Adgang til Huset, var at sige Peggotty op med en Maaneds Varsel. Hvor ubehagelig en saadan Tjeneste end vilde have været for Peggotty, saa tror jeg dog, hun vilde have foretrukket den for min Skyld, for den bedste Plads paa Jorden. Hun sagde mig, at vi maatte skilles, og fortalte mig hvorfor; og vi sørgede med hinanden i al Oprigtighed.

Med Hensyn til mig eller min Fremtid blev der ikke talt et Ord eller gjort et Skridt. Jeg tør nok sige, at de vilde have været glade, hvis de ogsaa kunde have afskediget mig med en Maaneds Varsel. Jeg tog én Gang Mod til mig og spurgte Miss Murdstone, naar jeg skulde vende tilbage til Skolen; og hun svarede tørt, at hun troede slet ikke, jeg skulde vende tilbage. Mere fik jeg ikke at vide. Jeg var meget spændt paa at faa at vide, hvad der skulde gøres med mig, og det var Peggotty ogsaa; men hverken hun eller jeg kunde faa noget at vide om det.

Der skete én Forandring i min Stilling, som befriede mig fra en hel Del Ubehagelighed i Øjeblikket, men som kunde have gjort mig endnu mere ængstelig for Fremtiden, hvis jeg havde været i Stand til at tænke nøjere over den. Det var denne. Den tidligere Tvang blev slet ikke mere udøvet overfor mig. Det var saa langt fra, at jeg blev anmodet om at indtage min kedsommelige Post i Dagligstuen, at Miss Murdstone flere Gange, naar jeg satte mig dér, vrissede ad mig, at jeg skulde gaa min Vej. Det var saa langt fra, at jeg blev advaret mod Peggottys Selskab, at der aldrig blev søgt eller spurgt efter mig af Mr. Murdstone. I den første Tid gik jeg i en daglig Skræk for, at han skulde tage min Opdragelse i sin Haand igen, eller at Miss Murdstone skulde tage Byrden paa sig selv; men jeg begyndte snart at tro, at denne Frygt var grundløs, og at alt, hvad jeg havde at vente, var at blive forsømt.

»Peggotty,« sagde jeg tankefuldt, huskende en Aften, da jeg varmede mine Hænder ved Køkkenilden, »Mr. Murdstone synes mindre om mig nu end før. Han har aldrig brudt sig stort om mig, Peggotty, men nu vil han helst slet ikke se mig, hvis han kan undgaa det.«

»Maaske er det hans Sorg,« sagde Peggotty og strøg mig over Haaret.

»Jeg er vis paa, at jeg ogsaa føler Sorg, Peggotty. Hvis jeg troede, at det var hans Sorg, vilde jeg slet ikke tænke

paa det. Men det er ikke det; o nej, det er ikke det.«

»Hvoraf ved du, at det ikke er det?« sagde Peggotty efter en Pavse.

»Aa, hans Sorg er noget andet og meget forskellig fra dette. Han er bedrøvet nu, medens han sidder ved Kaminen med Miss Murdstone; men hvis jeg nu gik ind, vilde han blive noget andet ogsaa.«

»Hvad vilde han blive?« sagde Peggotty.

»Vred,« svarede jeg og efterlignede uvilkaarligt hans mørke Ansigt. »Hvis han kun var bedrøvet, vilde han ikke se paa mig, som han gør. *Jeg* er kun bedrøvet, og det gør mine Følelser venligere.«

Peggotty sagde intet en Tid; og jeg blev ved at varme mine Hænder, lige saa tavs som hun.

»Davy,« sagde hun tilsidst.

»Ja, Peggotty?«

»Jeg har prøvet, kære, paa alle de Maader, jeg kunde at faa en passende Tjeneste her i Blunderstone; men der er ingen at faa, min kære Dreng.«

»Og hvad vil du saa gøre, Peggotty?« sagde jeg opmærksomt.

»Jeg tænker, jeg bliver nødt til at tage til Yarmouth og bo dér,« svarede Peggotty.

»Du kunde være taget længere bort,« sagde jeg og klarede lidt op, »og være gaaet saa godt som tabt for mig. Jeg skal besøge dig somme Tider dér, min kære gamle Peggotty. Du kommer altsaa ikke til at bo helt i den anden Ende af Verden, vel?«

»Tværtimod, med Guds Hjælp!« udbrød Peggotty med stor Iver. »Saa længe du er her, min Stump, skal jeg komme og besøge dig hver eneste Uge af mit Liv.

Der blev væltet en stor Sten fra mit Hjærte ved dette Løfte; men det var ikke engang alt, for nu sagde Peggotty:

»Ser du, Davy, først tager jeg til min Broder igen og besøger ham en Fjorten Dages Tid — til jeg har faaet set mig lidt om og er kommet lidt mere til mig selv igen. Og nu har jeg tænkt paa, at siden de ikke bryder sig om din Nærværelse her, kunde du maaske faa Lov til at tage med mig.«

Hvis noget som helst — med Undtagelse af et andet og bedre Forhold til alle omkring mig undtagen Peggotty — kunde have gjort mig glad dengang, saa var det dette Forslag. Tanken om atter at være omgivet af disse brave Ansigter, der bød mig straalende velkommen — om atter at opleve de fredelige, lykkelige Søndag Morgener, da Klokkerne ringede og Stenene pladskede i Vandet og Skibene dukkede som Skygger frem gennem Taagen — om at strejfe om med lille Mille og fortælle hende mine Sorger og finde Tryllemidler imod dem i Muslingeskallerne og Rullestenene paa Strandbredden — denne Tanke bragte Ro i mit Hjærte. Ganske vist foruroligedes jeg i næste Øjeblik af en Tvivl om, hvorvidt Miss Murdstone vilde give sit Samtykke; men ogsaa i den Henseende beroligedes jeg snart, for hun kom ud for at foretage en Aftenrekognosering i Fadeburet, og med et Mod, der vakte min Forundring, bragte Peggotty Sagen paa Tapetet.

»Drengen vil gaa og drive her,« sagde Miss Murdstone og kiggede i en Krukke Pickles, og Lediggang er Roden til alt ondt. Men efter min Mening vil han rigtignok gaa og drive, hvor han end kommer hen.

Peggotty var lige ved at give et vredt Svar, kunde jeg se; men hun bed det i sig for min Skyld og tav.

»Hum!« sagde Miss Murdstone, der stadig stirrede paa sine Agurker. »Det er vigtigere end alt andet, at min Broder ikke bliver forstyrret eller fortrædiget. Jeg antager, jeg gør bedst i at sige ja.«

Jeg takkede hende, uden at lægge nogen Glæde for Dagen, for at det ikke skulde bringe hende til at tage sit Samtykke tilbage. Jeg kunde heller ikke andet end tænke, at jeg havde gjort klogt heri, da hun saa fra Agurkerne hen paa mig med et Blik saa surt, som havde det indsuget Krukkens Indhold. Imid-

lertid var Tilladelsen givet og blev aldrig taget tilbage; thi da Maaneden var omme, var Peggotty og jeg klar til Afrejse.

Mr. Barkis kom ind i Huset efter Peggottys Kufferter. Jeg havde aldrig set ham gaa gennem Havelaagen før, men ved denne Lejlighed kom han ind i Huset. Og han tilkastede mig et Blik, da han kastede den største Kuffert over Skulderen og gik ud, og jeg syntes, det var et betydningsfuldt Blik, hvis over Hovedet noget kunde være betydningsfuldt i Mr. Barkis' Ansigt.

Peggotty var naturligvis nedtrykt over at forlade det Hus, der havde været hendes Hjem i saa mange Aar, og hvor de to stærkeste Følelser i hendes Liv — hendes Hengivenhed for min Moder og for mig — var vokset frem. Hun havde ogsaa ganske tidligt været ude paa Kirkegaarden; og da hun stod op paa Vognen og satte sig i Agestolen, holdt hun Lommetørklædet for sine Øjne.

Saa længe hun blev siddende i denne Stilling, gav Mr. Barkis ikke noget som helst Livstegn fra sig. Han sad paa sin sædvanlige Plads i sin sædvanlige Stilling som en stor udstoppet Figur. Men da hun begyndte at se sig om og tale til mig, nikkede han et Par Gange og grinte. Jeg har ikke mindste Anelse om, til hvem, eller hvad han mente med det.

»Det er en smuk Dag, Mr. Barkis!« sagde jeg som en Slags Høflighed.

»Den er ikke saa tosset,« sagde Mr. Barkis, der i Almindelighed udtrykte sig forsigtigt og sjældent kompromitterede sig.

»Peggotty har det helt godt nu, Mr. Barkis,« bemærkede jeg for at glæde ham.

»Har hun virkelig?« sagde Mr. Barkis.

Efter at have tænkt lidt over det med en dybsindig Mine, saa Mr. Barkis paa hende og sagde:

»Har De det temmelig godt?«

Peggotty lo og svarede bekræftende.

»De forstaar, saadan rigtigt og paalideligt, hvad?« brummede Mr. Barkis og skubbede sig nærmere hen til hende i Agestolen og puffede til hende med sin Albue. »Har De, hvad? Rigtig og paalidelig temmelig godt, hvad, ah?« Ved hvert af disse Spørgsmaal skubbede Mr. Barkis sig nærmere til hende og gav hende et nyt Puf; saa til sidst var vi alle bunket sammen i Krogen til Venstre, og jeg var saa maset, at jeg næsten ikke kunde holde det ud.

Da Peggotty henledte hans Opmærksomhed paa mine Lidelser, gav Mr. Barkis mig straks lidt mere Plads og rykkede sig lidt efter lidt helt bort. Men jeg kunde ikke undgaa at se, at han fandt, han havde fundet et vidunderligt Middel til at udtrykke sig paa en net, behagelig og tydelig Maade, uden at behøve at besvære sig med at finde paa Samtalestof. Han ligefrem kluklo over det en Tid. Lidt efter vendte han sig igen mod Peggotty og gentog: »Har De det virkelig temmelig godt?« og skubbede os igen op i Krogen, til Vejret nær var blevet klemt ud af Kroppen paa mig. Tilsidst rejste jeg mig, naar jeg saa ham under Vejs, og stod ved Forskærmen og lod som jeg saa paa Udsigten; og efter den Tid havde jeg det meget godt.

Han var saa høflig at gøre Holdt ved en Kro, udtrykkelig for vor Skyld, og traktere os med Bedekød og Øl. Selv da Peggotty var i Færd med at drikke, grebes han af et af disse Tilnærmelsesanfald og havde nær kvalt hende. Men efter Haanden som vi kom nærmere til vor Rejses Maal, fik han mere at bestille og mindre Tid til at være galant; og da vi naaede ind paa Yarmouths Brosten, var vi alle sammen alt for skumplede og gennemrystede, husker jeg, til at tænke paa noget som helst andet.

Mr. Peggotty og Harn ventede os paa det gamle Sted. De modtog os hjærteligt og stak Mr. Barkis paa Næven, medens han gjorde en temmelige uheldig Figur, fandt jeg, med Hatten bag i Nakken og noget flovt over hele sin Person helt ned til Benene. De tog hver en af Peggottys Kister, og vi vilde til at gaa,

da Mr. Barkis gjorde et højtideligt Tegn til mig med sin Pegefinger, at jeg skulde følge med ind i en Port.

»Ser De,« brummede Mr. Barkis. »Det var i Orden.« Jeg saa op i hans Ansigt og svarede med et Forsøg paa at være meget dybsindig: »Aah!«

»Det var alligevel ikke forbi dengang,« sagde Mr. Barkis og nikkede fortroligt. »Det var i Orden.«

»Aah!« svarede jeg igen.

»De ved, hvem der gerne vilde,« sagde min Ven. »Det var Barkis, og ingen anden end Barkis.«

Jeg nikkede samtykkende.

»Det er i Orden,« sagde Mr. Barkis og rystede min Haand. »Jeg er Deres Ven. Det var Dem, der først bragte det i Orden. Det er i Orden.«

Under sine Forsøg paa at være ganske særlig klar, blev Mr. Barkis saa umaadelig hemmelighedsfuld, at jeg kunde have staaet dér og set op i hans Ansigt en hel Time uden at blive klogere af det, end om jeg havde stirret paa et Ur, der var gaaet i Staa, hvis ikke Peggotty havde kaldt paa mig. Da vi gik, spurgte hun mig, hvad han havde sagt; og jeg sagde hende, at han havde sagt, det var i Orden.

»Det ligner hans Uforskammethed,« sagde Peggotty. »Men jeg bryder mig ikke om det! Kære Davy, hvad vilde du synes, hvis jeg tænkte paa at gifte mig?«

»Aa — jeg antager, du vilde holde lige saa meget af mig for det, Peggotty,« svarede jeg efter at have smagt lidt paa det.

Til stor Forbavselse for de forbigaaende paa Gaden saa vel som for hendes foran gaaende Slægtninge, følte den gode Sjæl sig nødt til at stanse og omfavne mig paa Stedet for at give mig et Bevis paa sin uforanderlige Kærlighed.

»Sig mig, hvad vilde du synes, min Skat?« spurgte hun igen, da det var overstaaet, og vi gik videre.

»Hvis du tænkte paa at gifte dig — med Mr. Barkis, Peggotty?«

»Ja,« sagde Peggotty.

»Jeg vilde synes, at det var udmærket. For du ved nok, Peggotty, at saa vilde du altid have Hest og Vogn, saa du kunde komme over og besøge mig, og du kunde køre gratis, og være vis paa, du kunde komme.«

»Hvor han er forstandig, den kære!« udbrød Peggotty. »Det har jeg jo tænkt paa hele denne Maaned! Ja, min Skat; og saa tænker jeg, jeg vilde blive mere uafhængig, ser du; foruden at jeg vilde arbejde med lettere Sind i mit eget Hjem, end jeg kunde gøre noget andet Sted nu. Jeg ved ikke, om jeg vilde due stort nu til at være Tjenestepige hos fremmede. Og jeg vilde altid være nær ved min kære Piges Hvilested,« sagde Peggotty tankefuldt, »og være i Stand til at se det, naar jeg har Lyst; og naar *jeg* lægger mig til Hvile, kan jeg blive lagt i Nærheden af min kære Pige.«

En Tid sagde ingen af os noget.

»Men jeg vilde ikke saa meget som skænke det en Tanke,« sagde Peggotty muntert, »hvis min Davy havde det mindste imod det — ikke om der saa var lyst hundrede Gange for mig i Kirken, og jeg skulde slide Ringen op i min Lomme.«

»Se paa mig, Peggotty,« svarede jeg, »og se, om jeg ikke er virkelig glad og oprigtigt ønsker det!« Og det gjorde jeg virkelig af mit ganske Hjærte.

»Naa, min Skat,« sagde Peggotty og omfavnede mig igen, »jeg har tænkt over det Nat og Dag, saa grundigt jeg kunde, og jeg haaber, det har været grundigt nok; men jeg vil tænke over det endnu engang og tale med min Broder om det, og i Mellemtiden vil vi beholde det for os selv, Davy, du og jeg. Barkis er god og retskaffen,« sagde Peggotty, »og hvis jeg prøvede paa at gøre min Pligt imod ham, tænker jeg ikke, det vilde være min Fejl, hvis jeg ikke — hvis jeg ikke fik det temmelig godt,« sagde Peggotty og lo hjærteligt.

Dette Citat af Mr. Barkis var saa passende, og kildrede os begge, saa vi lo atter og atter, og var i et glimrende Humør, da vi fik Mr. Peggottys Hus i Sigte.

Det saa ud ganske som før, undtagen at det maaske var skrumpet lidt ind i

mine Øjne; og Mrs. Gummidge stod og ventede i Døren, som om hun havde staaet dér lige siden sidst. Alt indenfor var ved det gamle, lige til Sivene i den blaa Krukke i mit Soveværelse. Jeg gik ind i Udhuset for at se mig om; og det syntes at være ganske de samme Hummere og Krabber og Krebs, besat af den samme Lyst til at snappe efter Verden i al Almindelighed og filtrende sig sammen i den samme gamle Krog.

Men der var ingen lille Mille at se, saa jeg spurgte Mr. Peggotty, hvor hun var henne.

»Hun er i Skole, Sir,« sagde Mr. Peggotty og tørrede sig over Panden, der var svedig af, at han havde baaret Peggottys Kuffert. »Hun kommer hjem,« sagde han og saa paa Nürnbergeruret, »om tyve Minutter eller en halv Times Tid. Gud skal vide, vi savner hende alle.«

Mrs. Gummidge stønnede.

»Op med Humøret, Mutter,« udbrød Mr. Peggotty.

»Jeg savner hende mere end nogen anden,« sagde Mrs. Gummidge. »Jeg er en stakkels forladt Skabning, og hun plejede omtrent at være den eneste, der ikke gjorde mig imod.«

Mrs. Gummidge klynkede og rystede paa Hovedet og satte sig til at blæse paa Ilden. Mens hun gjorde det, saa Mr. Peggotty rundt paa os og sagde dæmpet med Haanden for Munden: »Den gamle igen!« Hvoraf jeg rigtigt sluttede, at der ikke var sket nogen Forbedring med Mrs. Gummidges Humør siden mit sidste Besøg.

Naa, hele Stedet var, eller burde have være, saa fornøjeligt et Sted som nogen Sinde; og alligevel gjorde det ikke samme Indtryk paa mig. Jeg følte mig temmelig skuffet over det. Maaske var det, fordi lille Mille ikke var hjemme. Jeg vidste, ad hvilken Vej hun vilde komme, og lidt efter drev jeg ud ad Stien for at møde hende.

En Skikkelse viste sig inden længe i nogen Afstand, og jeg vidste snart, at det var Mille, der endnu var lille af Vækst, skønt hun var vokset. Men da hun kom nærmere, og jeg saa, at hendes blaa Øje var blevet endnu mere blaa, og hendes smilende Ansigt endnu lysere, og hendes hele Person endnu smukkere og muntrere, kom der en underlig Følelse over mig og fik mig til at lade, som jeg ikke kendte hende og gaa forbi hende, som om jeg saa efter noget langt borte. Jeg har gjort noget lignende senere i Livet, hvis jeg ikke tager fejl.

Lille Mille brød sig ikke en Døjt om det. Hun saa mig godt nok; men i Stedet for at vende om og kalde paa mig, løb hun leende sin Vej. Dette nødte mig til at løbe efter hende, og hun løb saa hurtigt, at vi var meget nær ved Huset, før jeg naaede hende.

»Aa, er det dig?« sagde lille Mille.

»Aa, du vidste godt, hvem det var. Mille,« sagde jeg.

»Og vidste *du* ikke, hvem det var?« sagde Mille. Jeg vilde kysse hende, men hun bedækkede sine røde Læber med sine Hænder og sagde, at hun ikke var nogen lille Pige længere, og løb ind i Huset, leende stærkere end nogen Sinde.

Hun syntes at more sig med at drille mig, hvilket var en Forandring hos hende, jeg undrede mig meget over.

Tebordet var dækket, og vor lille Bænk var sat hen paa dens gamle Plads, men i Stedet for at komme hen og sidde hos mig, gik hun hen og beærede den knorvorne Mrs. Gummidge med sit Selskab; og da Mr. Peggotty spurgte, hvor det kunde være, slog hun Haaret ned over Ansigtet for at skjule det og gjorde ikke andet end le.

»En lille Gavtyv er hun!« sagde Mr. Peggotty og klappede hende med sin store Næve.

»Det er, hvad hun er!« raabte Harn. »Det er, hvad hun er, Master Davy!« og han sad og klukkede over til hende i nogen Tid, i en Blanding af Beundring og Glæde, der farvede hans Ansigt blussende rødt.

Lille Mille blev virkelig forkælet af dem alle; og mest af Mr. Peggotty selv, hvem hun kunde have lokket til alt, blot ved at gaa hen og lægge sin Kind ind til hans stubbede Skæg. Det var i det

mindste min Mening, naar jeg saa hende gøre det; og jeg ansaa Mr. Peggotty for at være ganske i sin Ret. Men hun var saa kærlig og sød og havde en saa indtagende Maade at være samtidig skælmsk og bly paa, at hun fængslede mig mere end nogen Sinde.

Hun havde ogsaa et let rørt Hjærte; thi da vi sad rundt om Kaminen efter Te, og Mr. Peggotty over sin Pibe gjorde en Hentydning til det Tab, jeg havde lidt, stod Taarerne i hendes Øjne, og hun saa saa kærligt paa mig tværs over Bordet, at jeg følte mig meget taknemlig imod hende.

»Ja,« sagde Mr. Peggotty og greb hendes Krøller og lod dem løbe hen over sin Haand ligesom Vand, »her er ogsaa en forældreløs, ser De, Sir. Og her,« sagde Mr. Peggotty og dunkede Harn i Brystet med Bagsiden af sin Haand, »her er én endnu, skønt han ikke ser meget ud til det.«

»Hvis jeg havde Dem til min Formynder, Mr. Peggotty,« sagde jeg og rystede paa Hovedet, »saa tror jeg heller ikke jeg vilde *føle* mig meget som det.«

»Godt svaret, Master Davy!« raabte Harn begejstret. »Bravo! Godt svaret! Det vilde De sikkert ikke! Bravo! Bravo!« Her gav han Mr. Peggotty hans Dunk tilbage, og lille Mille sprang op og kyssede Mr. Peggotty.

»Og hvordan har Deres Ven det, Sir?« sagde Mr. Peggotty til mig.

»Steerforth?« sagde jeg.

»Det var Navnet!« udbrød Mr. Peggotty og vendte sig til Harn. »Jeg vidste, han var noget i vort Fag.«*)

»Du sagde, det var Rorforth,« bemærkede Harn leende.

»Naa,« svarede Mr. Peggotty. »Og du styrer vel med et Ror, hvad? Jeg var ikke langt fra det. Hvordan har han det, Sir?«

»Han havde det meget godt, da jeg rejste, Mr. Peggotty.«

»Det er en Ven!« sagde Mr. Peggotty og strakte sin Pibe frem. »Det er en Ven, hvis man skal tale om Venner! Du store Gud, man kan blive i godt Humør bare ved at se paa ham!«

»Han er meget smuk, er han ikke?« sagde jeg og blev helt varm om Hjærtet ved, at han roste ham saadan.

»Smuk!« udbrød Mr. Peggotty. »Han er lige saa smuk som — som — ja jeg ved ikke, hvad han ikke er lige saa smuk som. Han er saa kæk!«

»Ja! Det er netop hans Karakter,« sagde jeg. »Han er saa modig som en Løve, og De kan ikke tænke Dem, hvor frimodig han er, Mr. Peggotty.«

»Og saa kan jeg tænke mig,« sagde Mr. Peggotty og saa paa mig gennem Røgen fra sin Pibe, »at hvad Boglærdom angaar tager han Luven fra de fleste andre?«

»Ja,« sagde jeg fornøjet. »Han ved alting. Han er forbavsende dygtig.«

»Det er en Ven!« mumlede Mr. Peggotty med et betydningsfuldt Nik.

»Og ingen Ting synes at koste ham nogen Anstrængelse,« sagde jeg. »Han kan en Lektie, før han ser paa den. Han er den bedste Kricketspiller, De nogen Sinde har set. Han kan give Dem lige saa mange Brikker forud i Dam, De vil, og mageligt slaa Dem endda.«

Mr. Peggotty nikkede én Gang til, hvad der skulde betyde saa meget som: »Naturligvis kan han det!«

»Og saa er han saa veltalende,« vedblev jeg, »saa han kan faa Bugt med alle og enhver. Og jeg ved ikke, hvad De vilde sige, hvis De hørte ham synge, Mr. Peggotty.«

Mr. Peggotty nikkede endnu én Gang, hvad der skulde sige saa meget som: »Det tvivler jeg ikke paa.«

»Og saa er han saadan en ædelmodig, fin, nobel Fyr,« sagde jeg, ganske revet med af min Kæphest, »det er næsten umuligt at give ham al den Ros, han fortjener. Jeg ved, jeg kan aldrig være taknemlig nok imod ham for den Ædelmodighed, hvormed han har taget sig af mig, der var saa meget yngre og længere nede i Skolen end han selv.«

Jeg kørte løs, saa det kunde forslaa, da mine Øjne kom til at hvile paa den lille Milles Ansigt; hun havde bøjet sig

---

* Steer = styre.

frem over Bordet og hørte til med den dybeste Opmærksomhed, med tilbageholdt Aandedræt, med sine blaa Øjne funklende som Juveler og Rødmen stigende over sine Kinder. Hun saa saa ualmindelig ivrig og smuk ud, at jeg gik i Staa af Forundring; og de iagttog hende alle i samme Øjeblik, for da jeg tav, lo de og saa paa hende.

»Mille har det ligesom jeg,« sagde Mr. Peggotty. »Hun vilde gerne se ham.«

Mille blev forundret over, at vi alle saa paa hende, og sænkede sit Hoved, og hendes Ansigt blev blussende rødt. Nu saa hun op gennem sine løse Krøller og opdagede, at vi alle saa paa hende endnu (jeg ved, at jeg i hvert Fald kunde have set paa hende i Timevis) og saa løb hun ud og blev ude, næsten til det var Sengetid.

Jeg lagde mig i min gamle lille Seng i Baadens Agterstavn, og Vinden fo'r tudende hen over Sletten, som den havde gjort før. Men nu kunde jeg ikke lade være at indbilde mig, at den hylede over dem, der var gaaet bort; og i Stedet for at tænke, at Havet kunde stige om Natten og skylle Baadan bort, tænkte jeg paa det Hav, der havde rejst sig, siden jeg sidst hørte disse Lyde, og druknet mit lykkelige Hjem. Jeg husker, at da Blæsten og Bølgerne begyndte at lyde sagtere i mine Øren, gjorde jeg en lille Tilføjelse til min Aftenbøn og bad om, at jeg maatte blive gift med lille Mille, naar jeg blev stor, og saa faldt jeg i Søvn med min unge Kærlighed.

Dagene gik næsten ganske, som de var gaaet før, undtagen — og det var en meget væsentlig Undtagelse — at lille Mille og jeg nu kun sjældent vandrede om paa Strandbredden. Hun havde Lektier at lære og Sytøj at passe, og hun var borte en stor Del af Dagen. Men jeg følte, at vi kunde ikke have genoplevet disse gamle Vandringer, selv om det havde været anderledes. Kaad og fuld af barnagtige Indfald, som Mille var, saa var hun dog mere af en lille Kvinde, end jeg havde tænkt mig. Hun syntes at være blevet saa langt fjærnet fra mig paa kun lidt over et Aar. Hun holdt af mig, men hun lo ad mig og pinte mig; og naar jeg gik ud for at møde hende, listede hun sig en anden Vej, og stod og lo i Døren, naar jeg kom skuffet tilbage. De bedste Øjeblikke var, naar hun sad roligt med sit Arbejde i Døren, og jeg sad paa Tærskelen ved hendes Fødder og læste for hende. Jeg synes endnu, at jeg aldrig har set et saadant Solskin, som paa disse klare Aprilseftermiddage; at jeg aldrig har set en saa sollys lille Skikkelse, som jeg plejede at have for Øje dér, siddende i Døren til den gamle Baad, at jeg aldrig har set en saadan Himmel, saadant Vand, saa straalende Skibe sejlende bort ind i den i den gyldne Luft.

Den allerførste Aften efter vor Ankomst viste Mr. Barkis sig, meget forlegen og kejtet med sit Lommetørklæde bundet i Knytte med Appelsiner i. Da han ikke gjorde nogen Hentydning til dem, antog vi, at han tilfældigvis havde glemt dem, da han gik; indtil Harn, der løb efter ham for at levere ham dem tilbage, kom igen med den Besked, at det var til Peggotty. Siden kom han hver Aften nøjagtig paa samme Tid, og altid med en lille Bylt, som han aldrig gjorde nogen Bemærkning om, men som han regelmæssig anbragte bag Døren og lod blive liggende dér, naar han gik. Disse Kærlighedsofre var af den mest forskellige og eksentriske Art. Jeg husker blandt andet et dobbelt Sæt Grisetær, en uhyre Naalepude, en halv Skæppe Æbler, et Par Ørenringe af Jet, nogle spanske Løg, et Dominospil, en Kanariefugl med Bur og en saltet Skinke.

Mr. Barkis' Bejlen var i det hele, saadan som jeg husker den, af en ejendommelig Art. Han sagde sjældent noget, men kunde sidde ved Kaminen omtrent i samme Stilling, som han sad paa sin Vogn, og stirre fast paa Peggotty, der sad lige over for ham. En Aften, da han formodentlig var betaget af Kærlighed, gjorde han et Udfald efter det Stykke Vokslys, hun brugte til sin Traad, og stak det i sin Vestelomme og tog det med sig. Siden var det hans

største Fornøjelse at tage det frem af sin Lomme, naar hun skulde bruge det, i en delvis smeltet Tilstand, og atter putte det i Lommen, naar hun var færdig. Han syntes at befinde sig udmærket og slet ikke at føle Trang til at tale. Selv naar han tog Peggotty med ud at spadsere paa Sletten, tror jeg ikke han gjorde sig nogen Ulejlighed i den Retning; han nøjedes med nu og da at spørge hende, om hun havde det temmelig godt; og jeg husker, at undertiden, naar han var gaaet, kunde Peggotty trække sit Forklæde over Hovedet og le i en halv Times Tid. Vi morede os sandelig alle mere eller mindre, undtagen den sølle Mrs. Gummidge, hvis Forlovelsestid muligvis har været af ganske lignende Natur, hun blev stadig mindet om »den gamle« ved disse Scener.

Tilsidst, da Tiden for mit Besøg næsten var udløbet, blev det bekendtgjort, at Peggotty og Barkis skulde ud paa en Dags Udflugt sammen, og at lille Mille og jeg skulde ledsage dem. Jeg sov urolig Natten før, fordi jeg glædede mig til at være en hel Dag sammen med Mille. Vi var alle paa Benene i god Tid næste Morgen; og da vi endnu sad ved Frokosten, viste Mr. Barkis sig i det fjærne i en let Kaleschevogn.

Peggotty var klædt paa som sædvanlig, i sin nette, mørke Sørgedragt; men Mr. Barkis straalede i en ny blaa Frakke, paa hvilken Skrædderen havde givet ham saa godt Maal, at Opslagene paa Ærmerne vilde have gjort Handsker overflødige selv i det koldeste Vejr, medens Kraven var saa høj, at den purrede Haaret bagtil helt op over Hovedet paa ham. Hans blanke Knapper var ogsaa af største Format. Hans Paaklædning fuldstændiggjordes af drapfarvede Benklæder og en lysegul Vest, saa i mine Øjne var Mr. Barkis et Vidunder af Velklædthed.

Mens vi alle var beskæftigede udenfor Døren, saa jeg, at Mr. Peggotty havde forsynet sig med en gammel Sko, der skulde kastes efter os for at bringe Lykke, hvilket han tilbød Mrs. Gummidge at gøre.

»Nej. Det maatte hellere enhver anden gøre, Daniel,« sagde Mrs. Gummidge. »Jeg selv er en stakkels forladt Skabning, og alt hvad der minder mig om Skabninger, der ikke er stakkels og forladte, er mig imod.«

»Kom nu, De gamle Vrøvlehoved!« sagde Mr. Peggotty. »Tag og hiv den!«

»Nej Daniel,« svarede Mrs. Gummidge klynkende og rystede paa Hovedet. »Hvis jeg følte mindre, kunde jeg gøre mere. De føler ikke saa meget som jeg, Daniel. Tingene er ikke Dem imod, og De er ikke dem imod; De skulde hellere gøre det selv.«

Men Peggotty, der havde skyndt sig fra den ene til den anden og kysset hver især, raabte nu ude fra Vognen, hvor vi da alle sad, (Mille og jeg paa to smaa Skamler ved Siden af hinanden) at Mrs. Gummidge skulde gøre det. Saa gjorde Mrs. Gummidge det; og det gør mig ondt at sige, at hun kastede en Skygge over vor Afrejses festlige Karakter ved straks at briste i Graad og synke overvældet om i Harns Arme, med den Erklæring, at hun vidste, hun var en Byrde, og at de hellere maatte køre hende paa Fattighuset med det samme. Hvilket jeg virkelig fandt var en fornuftig Tanke, som Harn burde have realiseret.

Imidlertid tog vi af Sted paa vor Tur i det Grønne; og det første vi gjorde, var at stanse ved en Kirke, hvor Mr. Barkis bandt Hesten ved et Gitter og gik ind med Peggotty, medens lille Mille og jeg blev alene tilbage i Vognen. Jeg benyttede Lejligheden til at lægge min Arm om Milles Liv og foreslaa, at da jeg snart skulde rejse bort, skulde vi beslutte at holde meget af hinanden og være meget lykkelige alle Dage. Da lille Mille samtykkede og gav mig Lov til at kysse hende, blev jeg ude af mig selv; jeg husker, at jeg sagde, jeg aldrig kunde elske nogen anden, og at jeg var bestemt paa at udgyde enhvers Blod, der bejlede til hendes Elskov.

Hvor lille Mille morede sig over det! Hvilken sat Mine paatog hun sig ikke af at være umaadelig meget ældre og klogere end jeg, den feagtige lille Pige, da

hun sagde at jeg var »en tosset Dreng;« og saa lo hun saa henrivende, at jeg glemte det fornærmelige Navn, hun havde givet mig, over Glæden ved at se paa hende.

Mr. Barkis og Peggotty blev en rum Tid i Kirken, men kom da tilsidst ud, og saa kørte vi ud i Landet. Medens vi kørte, vendte Mr. Barkis sig om til mig og sagde med en Blinken — før vilde jeg sandelig næppe have troet, at han *kunde* blinke med Øjnene —:

»Hvad var det for et Navn, jeg skrev op i Vognen?«

»Clara Peggotty,« svarede jeg.

»Hvad for et Navn skulde jeg nu skrive op, hvis der var et Vogntag her?«

»Clara Peggotty igen?« foreslog jeg.

»Clara Peggotty *Barkis!*« svarede han og brast i en støjende Latter, der fik Vognen til at ryste.

Med ét Ord, de var blevet gift, og var ikke gaaet ind i Kirken i nogen anden Hensigt. Peggotty havde bestemt, at det skulde ske i Stilhed; og Degnen havde bortgivet hende, og der havde ikke været noget andet Vidne ved Højtideligheden. Hun blev lidt forvirret, da Mr. Barkis kundgjorde deres Forening saa brat, og kunde ikke omfavne mig voldsomt nok til Tegn paa sin uformindskede Hengivenhed; men hun blev snart sig selv igen, og sagde, hun var glad over, at det var overstaaet.

Vi kørte til en lille Kro paa en Sidevej, hvor vi var ventede, og hvor vi havde en hyggelig Middag, og tilbragte Dagen meget fornøjeligt. Hvis Peggotty var blevet gift hver Dag i de sidste ti Aar, kunde hun ikke have taget sig det roligere; det gjorde ikke nogen som helst Forskel paa hende: hun var ganske den samme som altid og gik ud at spadsere med lille Mille og mig før Te, mens Mr. Barkis filosofisk røg sin Pibe og formodentlig morede sig med at tænke over sin Lykke. I saa Fald har det skærpet hans Appetit; for jeg husker tydeligt, at skønt han havde spist en hel Del Flæskesteg og Grønsager til Middag og sluttet af med en Kylling eller to, var han dog nødt til at spise kold, ristet Skinke til Te og gjorde uden Vanskelighed Kaal paa en ordentlig Portion.

Jeg har ofte siden tænkt paa, hvilket besynderligt, uskyldigt, mod Skik og Brug stridende Bryllup det maa have været! Vi steg atter til Vogns, kort efter at det var blevet mørkt, og kørte nok saa hyggeligt tilbage, medens vi saa op paa Stjernerne og talte om dem. Jeg var deres Hovedrepræsentant og aabnede Mr. Barkis' Aand til et forbavsende Omfang. Jeg fortalte ham alt, hvad jeg vidste, men han vilde have troet alt, hvad jeg havde kunnet finde paa at binde ham paa Ærmet; thi han havde dyb Ærbødighed for mine Evner, og netop ved denne Lejlighed, sagde han til sin Kone, mens han hørte paa mig, at jeg var »en ung Roeshus« — hvormed jeg antager, at han mente et Vidunder.

Da vi havde udtømt Emnet om Stjernerne — eller rettere, da jeg havde udtømt Mr. Barkis' Fatteevne — lavede lille Mille og jeg os en Kappe af et gammelt Dækken og sad Resten af Dagen indsvøbt i den. O, hvor jeg elskede hende! Hvilken Lykke, (tænkte jeg) om vi var gift og nu kørte et eller andet Sted hen for at leve mellem Træerne og paa Markerne, uden nogen Sinde at blive ældre eller klogere, altid blivende som Børn, vandrende Haand i Haand gennem Sollyset over blomstrende Enge, læggende vore Hoveder ned paa Mosset om Aftenen i Uskyldens og Fredens søde Søvn, for saa at blive begravede af Fuglene, naar vi var døde! Et saadant fantastisk Billede foresvævede hele Vejen min Sjæl, opklaret af vor Uskyldigheds Lys og flakkende som Stjernerne dér oppe i det Fjærne. Jeg er glad ved at tænke paa, at der var to saa ærlige Hjærter med ved Peggottys Bryllup som lille Milles og mit.

Naa, vi kom tilbage til den gamle Baad i god Tid om Aftenen; og dér sagde Mr. og Mrs. Barkis os Godnat og kørte nok saa hyggeligt til deres eget Hjem. Jeg følte da for første Gang, at jeg havde mistet Peggotty. Jeg vilde sandelig været gaaet til Sengs med et tungt Hjærte under et hvilket som helst

andet Tag, end det, der skærmede lille Milles Hoved.

Mr. Peggotty og Harn vidste, hvad der var i mine Tanker, lige saa godt, som jeg gjorde selv, og havde noget Aftensmad parat til at jage det bort med, foruden deres gæstevenlige Ansigter. Lille Mille kom og satte sig ved Siden af mig paa Bænken, for første og sidste Gang under mit Besøg; og det var altsammen en vidunderlig Slutning paa en vidunderlig Dag.

Det var Flod om Natten; og snart efter, at vi var gaaet til Sengs, gik Mr. Peggotty og Harn ud at fiske. Jeg følte mig meget stolt over at blive ladt alene tilbage i det ensomme Hus, som en Beskytter for lille Mille og Mrs. Gummidge, og ønskede kun, at en Løve eller en Slange eller et andet ondsindet Uhyre vilde gøre et Angreb paa os, for at jeg kunde tilintetgøre det og bedække mig selv med Hæder. Men da tilfældigvis intet af den Slags vandrede om paa Yarmouths Sletter den Nat, skaffede jeg mig den bedst mulige Erstatning ved at drømme om Drager til den lyse Morgen.

Med Morgenen kom Peggotty, der som sædvanlig kaldte paa mig under mit Vindue, som om Fragtmanden Mr. Barkis ogsaa havde været en Drøm fra først til sidst. Efter Frokost tog hun mig med til sit eget Hjem, og et smukt lille Hjem var det. Det, der maa have gjort størst Indtryk paa mig af alle Møblerne i det, var en gammel Sekretær af mørk Træ, der stod i Dagligstuen (Køkkenet, der havde Murstensgulv, var deres sædvanlige Opholdssted), og hvis øverste Del kunde slaas ned, saa den blev til en Skrivepult, og hvori der var en stor Udgave i Kvart af Fox's »Martyrernes Bog.« Dette kostelige Værk, hvoraf jeg ikke kan huske et Ord, opdagede jeg straks og gav mig straks i Kast med det; og jeg besøgte aldrig siden Huset uden at lægge mig paa Knæ paa en Stol, aabne det Rum, hvor denne Skat opbevaredes, lægge mine Arme paa Pulten og give mig til at sluge denne Bog paany. Jeg er bange for, at jeg især opbyggedes af Billederne, der var talrige og fremstillede alle Slags frygtelige Rædsler; men Martyrerne og Peggottys Hus har siden været uadskillelige i mine Tanker.

Jeg tog Afsked med Mr. Peggotty og Harn og Mrs. Gummidge og lille Mille den Dag, og tilbragte Natten hos Peggotty i et lille Kammer paa Loftet (med Krokodillebogen paa en Hylde ved mit Hovedgærde); og dette Værelse skulde altid være mit, sagde Peggotty, og skulde altid holdes i samme Stand til mig.

»Ung eller gammel, kære Davy, saa længe jeg lever og har dette Tag over mit Hoved,« sagde Peggotty, »skal du finde det, som om jeg ventede dig her hvert Minut. Jeg skal have det rede hver Dag, som jeg plejede at have dit gamle lille Værelse rede, min Skat; og om du saa rejste til Kina, kunde du tænke paa, at det blev holdt just i samme Stand hele Tiden, medens du var borte.«

Jeg følte dybt, hvor trofast og hengiven min gamle Barnepige var, og takkede hende, saa godt jeg kunde. Det var ikke meget godt, for hun sagde dette til mig med Armene om min Hals, om Morgenen, og jeg skulde hjem den Morgen, og jeg *tog* hjem den Morgen, med hende og Mr. Barkis paa Vognen. De forlod mig ved Laagen, og jeg var hverken rolig eller glad til Mode; og det var et besynderligt Syn for mig at se Vognen køre bort og tage Peggotty med sig og lade mig tilbage under de gamle Elmetræer, stirrende paa det Hus, hvor der da ikke mere var noget Ansigt, der kunde se paa mit med Kærlighed eller Velbehag.

Og nu kom der en Forsømmelsens Tid, som jeg ikke kan se tilbage paa uden Medlidenhed. Jeg hensattes paa engang i fuldkommen Forladthed — udelukket fra al venlig Omsorg, udelukket fra Samvær med andre Drenge paa min Alder, udelukket fra al Selskab, uden mine egne triste Tankers — og alt dette synes mig endnu at kaste sin mørke Skygge over det Papir, jeg skriver paa.

Hvad vilde jeg ikke have givet for at være blevet sendt til den strængeste Skole, der nogen Sinde er blevet holdt! — for at have faaet noget lært, lige meget

hvilket og hvor og hvordan! Men intet saadant Haab dagedes for mig. De kunde ikke lide mig; og de oversaa mig, ondt, haardt, ufravigeligt. Jeg tænker, at Mr. Murdstone dengang sad i temmelig trange Kaar; men det har kun lidt at sige i denne Sammenhæng. Han kunde ikke døje mig; og naar han stødte mig fra sig, tror jeg, han forsøgte at skyde den Tanke fra sig, at jeg havde noget Krav paa ham — og at det lykkedes ham.

Jeg blev ikke bogstavelig mishandlet. Jeg blev ikke pryglet eller sultet; men den Uret, der blev gjort mig, afløstes aldrig af mildere Behandling, og den blev udøvet paa en systematisk, lidenskabsløs Maade. Dag efter Dag, Uge efter Uge, Maaned efter Maaned blev jeg koldblodig forsømt. Somme Tider, naar jeg tænker paa det, spørger jeg mig selv, hvad de vilde have gjort, hvis jeg var blevet syg; om jeg da vilde være kommet til at ligge og hentæres i mit ensomme Værelse som sædvanlig, eller om nogen vilde være kommet mig til Hjælp.

Naar Mr. og Miss Murdstone var hjemme, indtog jeg mine Maaltider sammen med dem; naar de var borte, spiste og drak jeg hos mig selv. Til alle Tider drev jeg ganske upaaagtet om i Huset og Nabolaget, kun vogtede de mistænksomme paa, at jeg ikke fik nogen Ven; de tænkte maaske, at hvis jeg gjorde det, kunde jeg beklage mig. Skønt derfor Mr. Chillip ofte bad mig komme og besøge ham (han var Enkemand, da han nogle Aar i Forvejen havde mistet en lille mager, lyshaaret Kone, som jeg lige kan huske jeg i mine Tanker sammenlignede med en lys, skildpaddeplettet Kat) saa var det dog meget sjældent, jeg havde den Glæde at tilbringe en Eftermiddag i hans Laboratorium, læsende i en eller anden Bog, der var ny for mig, med Lugten fra hele Farmakopien i min Næse, eller stødende noget i en Morter, medens han paa sin blide Maade viste mig til Rette.

Af samme Grund — og uden Tvivl ogsaa paa Grund af deres gamle Had til hende — fik jeg sjældent Lov til at besøge Peggotty. Tro mod sit Løfte kom hun enten for at se til mig eller mødte mig et Sted i Nærheden én Gang hver Uge, og aldrig tomhændet; men mange og bitre Skuffelser led jeg, naar der blev nægtet mig Tilladelse til at gengælde hendes Besøg i hendes Hjem. Nogle faa Gange, med lange Mellemrum, fik jeg imidlertid Lov til at tage derhen, og da opdagede jeg, at Mr. Barkis var noget af en Gnier, eller, som Peggotty pligtskyldigt udtrykte det, var »lidt nøje paa det,« og havde en Bunke Penge under sin Seng i en Kiste, som han paastod kun var fuld af Frakker og Bukser. I denne Kuffert gemte hans Rigdomme sig med en saa haardnakket Beskedenhed, at de mindste Udbetalinger kun kunde vristes fra den ved Kunstgreb; saa Peggotty maatte iværksætte en vidtløftig Slagplan, en hel Krudtsammensværgelse, hver Gang hun om Lørdagen skulde gøre Indkøb.

I al denne Tid var jeg mig saa bevidst, at alle de Forhaabninger, jeg havde vakt, blev tilintetgjorte, og at jeg blev yderlig forsømt, at jeg vilde være blevet fuldkommen ulykkelig, hvis ikke de gamle Bøger havde været. De var min eneste Trøst; og jeg var lige saa trofast mod dem, som de var mod mig, og læste dem atter og atter, jeg ved ikke mere, hvor mange Gange.

Jeg nærmer mig nu til en Periode af mit Liv, som jeg aldrig vil kunne glemme, saa længe jeg over Hovedet kan huske noget; og Erindringen om den har ofte, uden Tilskyndelse fra min Side, rejst sig for mig som et Spøgelse og forfulgt mig i lykkeligere Tider.

Jeg havde drevet om et eller andet Sted en Dag, paa den ligegyldige drømmende Maade, som min Livsførelse havde vænnet mig til, og drejede om Hjørnet af et Stræde i Nærheden af vort Hus, da jeg løb paa Mr. Murdstone, der kom gaaende med en Herre. Jeg blev forvirret og vilde gaa forbi, da Herren raabte:

»Hej, Brooks!«

»Nej Sir, David Copperfield,« sagde jeg.

»Kom ikke og fortæl mig det. Du er Brooks,« sagde Herren. »Det er dit Navn.«

Ved disse Ord betragtede jeg Herren mere opmærksomt. Da hans Latter kom min Erindring til Hjælp, genkendte jeg ham som Mr. Quinion, som jeg var taget over til Lowestoft for at besøge med Mr. Murdstone, førend — naa, det er ligemeget — jeg behøver ikke at sige, hvor naar.

»Og hvordan gaar det dig, og hvor gaar du i Skole, Brooks?« sagde Mr. Quinion.

Han havde lagt sin Haand paa min Skulder og vendte mig om, for at jeg skulde gaa med dem. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulde svare, og saa tvivlende paa Mr. Murdstone.

»Han er hjemme for Tiden,« sagde den sidste. »Han gaar ikke i Skole noget Sted. Jeg ved ikke, hvad jeg skal gøre med ham. Han er en vanskelig Knægt.

Det gamle, dobbelte Blik hvilte paa mig et Øjeblik; og saa blev hans Blik mørkt og truende og fuldt af Afsky, da han vendte det bort.

»Hum!« sagde Mr. Quinion og saa paa os begge, syntes jeg. »Dejligt Vejr.«

Der paafulgte en Pavse, og jeg tænkte paa, hvordan jeg bedst kunde frigøre min Skulder fra hans Haand og slippe bort, da han sagde:

»Jeg tænker, du er en ganske kløgtig lille Fyr endnu, Brooks, æh?«

»Ja, han er klog nok,« sagde Mr. Murdstone utaalmodigt. »De gjorde bedre i at lade ham gaa. De faar ingen Tak for at give Dem af med ham.«

Ved dette Vink slap Mr. Quinion mig fri, og jeg løb hjem, saa hurtigt jeg kunde. Da jeg vendte mig om, idet jeg drejede ind i Forhaven, saa jeg Mr. Murdstone læne sig til Kirkegaardens Laage, og Mr. Quinion tale til ham. De saa begge efter mig, og jeg følte, at der blev talt om mig.

Mr. Quinion blev hos os den Nat. Efter Frokost den næste Morgen, havde jeg sat min Stol fra mig og vilde til at gaa ud af Stuen, da Mr. Murdstone kaldte mig tilbage. Han begav sig derpaa alvorligt hen til et andet Bord, hvor hans Søster sad for sig selv ved sin Pult. Mr. Quinion stod med Hænderne i sine Lommer og saa ud ad Vinduet; og jeg stod og saa paa dem alle tre.

»David,« sagde Mr. Murdstone, »for den unge er denne Verden til at arbejde i; ikke til at drive og dovne i.«

— »Saadan som du gør,« tilføjede hans Søster.

»Jane Murdstone, vær saa god at overlade det til mig. Jeg siger, David, at for den unge er denne Verden til at arbejde i, og ikke til at drive og dovne i. Den er det især for en Dreng med din Karakter, der trænger til adskillig Forbedring, og som man ikke kan gøre nogen større Tjeneste end at tvinge den til at danne sig efter den arbejdende Verdens Krav, og bøje og knække den.

»For Stivsindethed gaar ikke her,« sagde hans Søster.

»Hvad den trænger til, er at blive knækket. Og knækkes maa den. Den skal ogsaa blive det.«

Han tilkastede hende et Blik, halvt irettesættende, halvt bifaldende, og fortsatte:

»Jeg antager, du ved, David, at jeg ikke er rig. I hvert Fald ved du det nu. Du har allerede modtaget en ikke ubetydelig Undervisning. Undervisning er kostbar; og selv om den ikke var det, og jeg kunde bestride den, er jeg af den Mening, at det aldeles ikke vilde være gavnligt for dig at blive holdt i en Skole. Hvad der ligger for dig, er en Kamp med Verden; og jo før du begynder den, des bedre.«

Jeg tror nok, jeg tænkte, at jeg allerede havde begyndt den efter mine smaa Forhold; men nu ved jeg ikke, om jeg havde det eller ikke.

»Du har undertiden hørt Tale om Kontoret,« sagde Mr. Murdstone.

»Kontoret, Sir,« gentog jeg.

»Om Murdstone og Grinby, i Vinbranchen,« svarede han. Jeg tror, jeg saa noget usikkert paa ham, for han tilføjede hurtigt:

»Du har hørt Tale om Kontoret eller

Forretningen eller Kælderen eller Ladepladsen eller noget i den Retning.«

»Jeg tror, jeg har hørt Forretningen omtale, Sir,« sagde jeg, da jeg huskede, hvad jeg dunkelt havde opfattet om hans Søsters Indtægtskilder. »Men jeg ved ikke, naar det var.«

»Det gør intet til Sagen, naar det var,« svarede han. »Mr. Quinion leder denne Forretning.«

Jeg kastede et ærbødigt Blik paa den sidste, som han stod dér og saa ud ad Vinduet.

»Mr. Quinion meddeler, at den beskæftiger nogle andre Drenge, og han indser ingen Grund til, at den ikke paa samme Betingelser skulde kunne beskæftige dig.«

»Da han,« sagde Mr. Quinion i en dæmpet Tone og vendte sig halvt, »ikke har andre Udsigter, Murdstone.«

Med en utaalmodig, ja forbitret Bevægelse vedblev Mr. Murdstone, uden at tage nogen Notits af, hvad han sagde:

»Disse Betingelser er, at du vil tjene nok til selv at sørge for Mad og Drikke og Lommepenge. Dit Logis (som jeg har sørget for) vil blive betalt af mig. Lige saa din Vask.«

»Som skal blive holdt indenfor de rette Grænser af mig,« sagde hans Søster.

»Dine Klæder vil der ogsaa blive sørget for,« sagde Mr. Murdstone, »da du endnu i nogen Tid ikke vil blive i Stand til at skaffe dig dem selv. Du tager altsaa nu til London, David, med Mr. Quinion, for at begynde Livet paa dit eget Ansvar.«

»Kort sagt, der er sørget for dig,« bemærkede hans Søster; »og du vil være saa god at gøre din Pligt.«

Skønt jeg fuldkomment forstod, at Hensigten med denne Ordning var at blive mig kvit, har jeg ingen tydelig Erindring om, hvor vidt det glædede eller ængstede mig. Mit Indtryk er, at det forvirrede mig, og at jeg svingede mellem to Punkter uden at berøre noget af dem. Jeg havde heller ikke megen Tid til at klargøre mine Tanker, da Mr. Quinion skulde rejse den næste Dag.

Se mig, den næste Morgen, med en meget slidt lille, hvid Hat, med et sort Flor om for min Moder, en sort Trøje, og et Par haarde, stive Corduroys Benklæder — som Miss Murdstone ansaa for den bedste Rustning for mine Ben i den Kamp med Verden, der nu skulde gaa løs — se mig saaledes udrustet, siddende, med al min Smule jordiske Gods foran mig i en lille Kiste, i den Postkaret, som kørte Mr. Quinion til Londondiligencen i Yarmouth! Se, hvor vort Hus og Kirken taber sig i det fjærne; hvor Graven under Træet udslettes af Genstande, der træder imellem; hvordan Spiret ikke mere hæver sig over min gamle Legeplads, og Himlen er ganske tom!

Ellevte Kapitel.

Jeg begynder at leve paa eget Ansvar, og synes ikke om det.

Jeg kender saa meget til Verden nu, at jeg næsten har mistet Evnen til at blive synderlig forbavset over noget; men selv nu er det Genstand for min Forundring, at jeg saa let kunde blive kastet ud i Verden i den Alder. Et Barn med udmærkede Evner, og stærk Iagttagelsesevne, kvik, ivrig, skrøbelig, baade legemlig og aandelig saarbar — det undrer mig, at ingen greb ind og

tog mig i Forsvar. Men der blev intet gjort; og ti Aar gammel blev jeg en lille Arbejdskarl i Murdstone & Grinbys Tjeneste.

Murdstone & Grinbys Lager laa ved Floden. Det var nede i Blackfriars. Moderne Forbedringer har forandret Stedet; men det var det sidste Hus for Enden af et snevert Stræde, der krummede sig ned til Floden, og endte med en Trappe, hvor Folk kunde leje Baad. Det var et brøstfældigt gammelt Hus med sin egen Ladeplads, der vendte ud til Floden, naar det var Flod, og til Mudderet, naar det var Ebbe, og bogstavelig var oversvømmet af Rotter. Dets panelede Værelser, hvis oprindelige Farve var skjult af hundrede Aars Snavs og Røg, tør jeg nok sige — dets raadne Gulve og Trapper; de gamle graa Rotter, der peb og sloges i Kældrene; og Stedets Skidenhed og Raaddenhed — alle disse Ting husker jeg, ikke som det var for mange Aar siden, jeg saa dem, men som jeg saa dem i dette Øjeblik. De staar for mig, ganske som de var i den ulykkelige Time, da jeg traadte ind imellem dem første Gang med min skælvende Haand i Mr. Quinions.

Murdstones og Grinby's handlede med mange Slags Folk, men en vigtig Gren af Forretningen var at forsyne visse Paketskibe med Vin og Spiritus. Jeg husker ikke nu, hvor de overvejende sejlede hen, men jeg tænker, der var nogle af dem, der gjorde Rejser baade til Øst- og Vestindien. Jeg ved, at en stor Mængde tomme Flasker var en af Følgerne af denne Handel, og at visse Mænd og Drenge var beskæftiget med at undersøge dem mod Lyset og kassere dem, der var revnede, og rense og skylle dem. Naar de tomme Flasker slap op, var der Etiketter, der skulde klistres paa fulde, eller Propper, der skulde slaas i, eller Segl, der skulde sættes over Propperne, eller færdige Flasker, der skulde pakkes i Kasser. Alt dette var mit Arbejde, og af de Drenge, der var beskæftiget med det, var jeg den ene.

Der var tre eller fire af os, mig iberegnet. Min Arbejdsplads var indrettet i en Krog af Pakhuset, hvor Mr. Quinion kunde se mig, naar det faldt ham ind at staa op paa den nederste Tværpind paa sin Stol i Kontoret og se paa mig gennem et Vindue over hans Pult. Den første Morgen i dette Liv, jeg under saa gunstige Varsler begyndte paa eget Ansvar, kaldtes den ældste af de fast ansatte Drenge herhen for at sætte mig ind i mit Arbejde. Hans Navn var Mick Walker, og han bar et pjaltet Forklæde og en Papirshue. Han sagde mig, at hans Fader var Prammand og gik med en sort Fløjlshue i Lord-Mayors-Processionen. Han sagde mig ogsaa, at vor Hovedmedarbejder vilde blive en anden Dreng, som han forestillede for mig under det — for sig — usædvanlige Navn: Den melede Kartoffel. Jeg opdagede imidlertid, at den unge Mand ikke var blevet døbt med dette Navn, men at det var blevet tillagt ham i Pakhuset, paa Grund af hans Ansigtsfarve, der var bleg eller melet. Den meledes Fader var en Vandmand, der tillige nød den Udmærkelse at være Brandmand, og var ansat ved et af de store Teatre, hvor en af den meledes Slægtninge — jeg tror, det var hans lille Søster — spillede Djævleunge i Pantomimerne.

Ingen Ord kan udtrykke mit Hjærtes hemmelige Kval, da jeg sank ned til dette Selskab, sammenlignede disse mine fremtidige daglige Kammerater med dem, der havde været min lykkelige Barndoms — for ikke at tale om Steerforth, Traddles og de andre af disse Drenge — og følte mit Haab om at vokse op til en lærd og udmærket Mand blive sønderknust i mit Bryst. Den mørke Erindring om den Følelse jeg havde af nu at være ganske uden Haab; den Skam jeg følte over min Stilling; den Elendighed det var for mit unge Hjærte, at Dag efter Dag vilde alt, hvad jeg havde lært og tænkt og glædet mig ved og ægget min Indbildningskraft og Ærgerrighed med, glide bort fra mig, lidt efter lidt, for aldrig mere at vende tilbage til mig — det kan jeg ikke beskrive. Hver Gang Mick Walker gik bort i Løbet af den Formiddag, blandede jeg mine Taa-

rer i det Vand, hvori jeg skyllede Flaskerne, og hulkede, som om der var en Revne i mit eget Bryst, og det stod i Fare for at briste.

Kontoruret viste halvét, og der blev en almindelig Gøren sig i Stand for at gaa til Middag, da Mr. Quinion bankede paa Kontorvinduet og gjorde Tegn til mig, at jeg skulde komme ind. Jeg gik ind, og fandt dér en svær, midaldrende Person, i brun Frakke, stramme sorte Benklæder og sorte Sko, uden mere Haar paa sit Hoved (der var meget stort og meget blankt) end der er paa et Æg, og med et meget udstrakt Ansigt, som han nu vendte lige imod mig. Hans Klæder var sjofle, men havde et imponerende Halstørklæde paa. Han bar en lapset Stok med et Par store, falmede Kvaster paa, og der hang et Øjeglas udenpaa hans Frakke — til Pynt, opdagede jeg siden, eftersom han meget sjældent saa igennem det og ikke kunde se noget, naar han gjorde det.

»Dér er han,« sagde Mr. Quinion, og mente mig.

»Dette,« sagde den fremmede med et vist nedladende Sving paa Stemmen, og en vis ubeskrivelig Mine af at gøre noget gentilt, som i høj Grad gjorde Indtryk paa mig — »dette er Master Copperfield. Jeg haaber, at De befinder Dem vel, Sir?«

Jeg sagde, at jeg befandt mig meget vel, og haabede, at han gjorde det samme. Jeg befandt mig tilstrækkeligt ilde, det ved Himlen; men det laa ikke til mig at beklage mig stort paa dette Tidspunkt af mit Liv, saa jeg sagde, at jeg befandt mig meget vel, og haabede at han gjorde det samme.

»Jeg,« sagde den fremmede, »befinder mig, Himlen være takket, fuldkommen vel. Jeg har modtaget et Brev fra Mr. Murdstone, hvori han skriver, at han kunde ønske, at jeg i et Værelse bagud i mit Hus, der for Tiden er ubenyttet — og er, kort sagt, at faa til Leje — kort sagt,« sagde den fremmede med et Smil og et Udbrud af Fortrolighed — »som Soveværelse — skulde optage den unge Begynder, hvem jeg nu har den Fornøjelse at —« og den fremmede slog ud med Haanden og lagde sin Hage til Rette i sit Halstørklæde.

»Dette er Mr. Micawber,« sagde Mr. Quinion til mig.

»Æ-høm!« sagde den fremmede. »Det er mit Navn.«

»Mr. Micawber,« sagde Mr. Quinion, »er en Bekendt af Mr. Murdstone. Han modtager Ordre for os pr. Kommission, naar han kan faa nogen. Mr. Murdstone har skrevet til ham vedrørende dit Logis, og han vil modtage dig som Logerende.«

»Min Adresse,« sagde Mr. Micawber, »er Windsor Terrace, City Road. Jeg — kort sagt,« sagde Mr. Micawber med den samme gentile Mine og i et nyt Udbrud af Fortrolighed — »jeg bor dér.«

Jeg bukkede for ham.

»Da jeg tænker mig,« sagde Mr. Micawber, »at Deres Vandringer i denne Hovedstad endnu ikke har været meget udstrakte, og at De kunde have nogen Vanskelighed ved at trænge gennem det moderne Babylons Hemmeligheder i Retning af City Road — kort sagt,« sagde Mr. Micawber i et nyt Udbrud af Fortrolighed — »at De kunde fare vild — vil jeg være lykkelig ved at hente Dem i Aften og sætte Dem i Kundskab om den nærmeste Vej.«

Jeg takkede ham af mit ganske Hjærte, for det var venligt af ham at tilbyde at paatage sig denne Ulejlighed.

»Hvilken Tid,« sagde Mr. Micawber, »skal jeg —«

»Ved Ottetiden,« sagde Mr. Quinion.

»Ved Ottetiden,« sagde Mr. Micawber. »Maa jeg tillade mig at sige Dem Farvel, Mr. Quinion. Jeg vil ikke forstyrre Dem længere.«

Saa satte han sin Hat paa og gik ud med sin Stok under Armen: meget rank, og nynnende en Melodi, saa snart han var ude af Kontoret.

Mr. Quinion engagerede mig saa formeligt til at gøre mig saa nyttig, som jeg kunde, i Murdstone og Grinbys Pakhus for en Løn, tror jeg, af seks Shillings om Ugen. Jeg er ikke klar over, om det var seks eller syv. Jeg er til-

bøjelig til at tro, netop fordi jeg er usikker, at det var seks i Begyndelsen og syv senere hen. Han betalte mig for en Uge forud (af sin egen Lomme, tror jeg), og jeg gav »den melede« seks Pence af dem for at faa min Kuffert baaret til Windsor Terrace om Aftenen, da den var for tung for mine Kræfter, saa lille som den var. Jeg betalte andre seks Pence for min Middagsmad, der bestod af en Kødpostej og en Slurk Vand fra en Pumpe i Nærheden, og jeg tilbragte Resten af den Tid, vi havde til at spise til Middag i, med at spadsere rundt i Gaderne.

Til den fastsatte Tid om Aftenen kom Mr. Micawber tilbage. Jeg vaskede mine Hænder og mit Ansigt, for at gøre hans Gentilitet større Ære, og vi gik sammen til vort Hus, som jeg antager, jeg nu maa kalde det; undervejs indprentede Mr. Micawber mig Navnene paa de Gader og Udseendet af de Hjørnehuse, vi gik forbi, for at jeg let kunde finde Vejen tilbage om Morgenen.

Da vi var kommet til hans Hus paa Windsor Terrace (som jeg lagde Mærke til var lige saa lurvet som han selv, men som ogsaa, lige som han, præsenterede sig saa rammende, som det kunde) forestillede han mig for Mrs. Micawber, en mager og falmet Dame, paa ingen Maade ung, der sad i Dagligstuen (Stueetagen var ganske umøbleret, og Rullegardinerne var trukket ned for at skuffe Genboerne) med et spædt Barn ved sit Bryst. Denne lille var den ene af to Tvillinger; og jeg maa her bemærke, at jeg neppe nogen Sinde, i al den Tid jeg kendte Familien, saa begge Tvillingerne skilt fra Mrs. Micawber paa én Gang. En af dem var altid ved at tage sig en Forfriskning.

Der var to andre Børn; Master Micawber, der var omtrent fire Aar, og Miss Micawber, der var omtrent tre. Disse og saa en mørkhudet ung Pige, der gik og snusede op gennem Næsen og, inden der var gaaet en halv Time, fortalte mig, at hun var et »Hittebarn« og kom fra St. Lukas Arbejdshjem her i Nærheden, fuldstændiggjorde Husstanden. Mit Værelse var øverst oppe i Huset og vendte bagud — et lille Hummer, beklædt med et Tapet, hvis Mønster for min barnlige Fantasi lignede blaa Boller, og meget tarveligt møbleret.

»Jeg havde aldrig troet,« sagde Mrs. Micawber, da hun kom ovenpaa med Tvilling og det hele for at vise mig Værelset, »før jeg blev gift, dengang jeg boede hos Papa og Mama, at jeg nogen Sinde skulde blive nødt til at holde Logerende. Men da Mr. Micawber befinder sig i Vanskeligheder, maa alle Hensyn til personlige Følelser vige.«

Jeg sagde: »Ja, Frue.«

»Mr. Micawbers Vanskeligheder er næsten overvældende netop i Øjeblikket,« sagde Mrs. Micawber. »Og jeg ved ikke, om det er muligt at hjælpe ham ud af dem. Da jeg boede hjemme hos Papa og Mama, vilde jeg virkelig næppe have forstaaet, hvad det Ord skulde betyde, i den Forstand hvori jeg nu anvender det, men det kommer med Erfaringen — som Papa plejede at sige.«

Jeg kan ikke komme paa det rene med, om hun fortalte mig, at Mr. Micawber havde været Officer i Marinen, eller om det er noget, jeg selv tænkte mig. Jeg ved kun, at jeg endnu i dette Øjeblik tror, uden at vide hvorfor, at han engang *havde* været ansat i Marinen. Han var en Slags Byagent for en Mængde forskelligartede Huse, men gjorde lidet eller intet ved det, er jeg bange for.

»Hvis Mr. Micawbers Kreditorer ikke *vil* give ham Tid,« sagde Mrs. Micawber, »saa maa de tage Følgerne; og jo før de bringer det til en Afgørelse, desto bedre. Man kan ikke tappe Blod af en Sten, heller ikke kan man for Tiden faa Penge af Mr. Micawber (for ikke at tale om Retsomkostninger).«

Jeg kan aldrig rigtig blive klog paa, om min for tidligt udviklede Selvstændighed bragte Mrs. Micawber paa Vildspor med Hensyn til min Alder, eller om hun var saa opfyldt af denne Genstand, at hun endogsaa vilde have talt om den til Tvillingerne, hvis der ikke

havde været nogen anden, hun kunde meddele sig til, men det var den Melodi, hun begyndte med, og hun sang videre paa den i al den Tid, jeg kendte hende.

Stakkels Mrs. Micawber! Hun sagde, at hun havde prøvet at anstrænge sig; og det tvivler jeg ikke paa, at hun havde. Midten af Gadedøren var fuldstændig dækket af en stor Messingplade, hvori der var indgraveret: »Mrs. Micawbers Institut for unge Damer;« men jeg har aldrig hørt, at nogen ung Dame nogen Sinde har gaaet i Skole der, eller at nogen ung Dame nogen Sinde kom eller skulde komme. De eneste Besøgende, jeg nogen Sinde saa eller hørte om, var Kreditorer. *De* plejede at komme til alle Tider, og nogen af dem var aldeles rasende. En Mand med et snavset Ansigt, jeg tror, han var Skomager, plejede at trænge sig ind i Gangen saa tidligt som Klokken syv om Morgenen og raabe op ad Trappen til Mr. Micawber: »Naa! De er jo ikke gaaet ud endnu. Vil De saa betale os? Kryb ikke i Skjul, De; det er simpelt. Jeg vilde ikke være simpel, hvis jeg var Dem. Vil De saa betale? De *skal* betale, min Ven. Op med Moneterne!« Naar han ikke modtog noget Svar paa disse Forhaanelser, kunde han i sin Forbitrelse hæve sig til Ord som »Svindlere« og »Tyveknægte«; og naar disse ogsaa forblev virkningsløse, kunde han undertiden gribe til den Yderlighed at gaa over Gaden og raabe op til Vinduerne paa første Sal, hvor han vidste, at Mr. Micawber var. Ved disse Lejligheder grebes Mr. Micawber af en saadan Sorg og Sønderknuselse, at han endogsaa tilsidst (hvad jeg engang blev gjort opmærksom paa ved et Skrig fra hans Kone) gjorde et Anfald paa sig selv med en Barberkniv; men før der var gaaet en halv Time kunde han blanke sine Sko med usædvanlig Omhu og gaa ud, nynnende en Melodi med en mere gentil Mine end nogen Sinde. Mrs. Micawber var akkurat lige saa elastisk. Jeg har set hende besvime, da hun blev krævet for Skat Klokken tre og spise Lammekoteletter og drikke varmt Ale (betalt med to Theskeer, som hun havde bragt til Pantelaaneren) Klokken fire. Engang, da der netop havde været Eksekution, og jeg ved et eller andet Tilfælde kom hjem saa tidligt som Klokken seks, saa jeg hende ligge (naturligvis med en Tvilling) besvimet foran Kamingitteret, med alt Haaret ned over sit Ansigt; men jeg har aldrig set hende mere munter end hun sad, selv samme Aften, med en Kalvekotelet foran Køkkenilden og fortalte mig Historier om sin Papa og Mama og de Mennesker, de plejede at omgaas.

I dette Hus og med denne Familie tilbragte jeg min Fritid. Min egen private Frokost, der bestod af for én Penny Brød og for én Penny Mælk, sørgede jeg selv for, og jeg havde endnu et lille Brød med en ubetydelig Smule Ost paa paa en bestemt Hylde i et bestemt Skab, til Aftensmad, naar jeg kom hjem. Dette gjorde unægtelig et Hul i de seks eller syv Shillings; og jeg var ude i Pakhuset hele Dagen, og skulde skaffe mig Mad hele Ugen for disse Penge. Fra Mandag Morgen til Lørdag Aften fik jeg intet Raad, ingen Vejledning, ingen Opmuntring, ingen Trøst, ingen Hjælp, ingen Understøttelse af nogen Slags fra noget Menneske, det jeg kan huske, saa sandt jeg haaber at komme i Himlen!

Jeg var saa ung og barnlig, og saa lidt egnet — hvordan kunde jeg være andet? — til at bære hele Ansvaret for min egen Tilværelse, at jeg ofte om Morgenen, naar jeg gik til Murdstone og Grinbys, ikke kunde modstaa de gamle Kager, der var udstillede til Salg for halv Pris ved Konditornes Døre, og ofrede paa dem, hvad jeg skulde have gemt til min Middagsmad. Saa maatte jeg undvære min Middagsmad, eller jeg købte mig et Rundstykke eller en Skive Budding. Jeg husker to Buddingforretninger, som jeg delte min Søgning imellem, eftersom mine Finanser var til. Den ene var i en snever Gyde ved St. Martins Kirken — bag ved Kirken — som nu er ganske revet ned. Buddingen dér var lavet af Korender, og var en særlig fortrinlig Budding, men den var dyr, et Stykke til to Pence var

ikke større end et til én Penny af en mere almindelig Budding. Et godt Udsalg af den sidste var der i Strand — et Steds i den Del, der siden er blevet bygget om. Det var en fed, bleg Budding, tung og klæg, med store, flade Rosiner, der var puttet i hist og her med lange Mellemrum. Den kom varm ind hver Dag ved Halvéttiden, og mangen en Dag udgjorde den min Middagsmad. Naar jeg spiste regelmæssigt og ordentligt, fik jeg en Cervelatpølse og et Pennybrød, eller en Tallerken saltet Oksekød til fire Pence fra en Spisekælder; eller en Tallerken Brød og Ost med et Glas Øl til fra en ussel gammel Beværtning lige overfor vor Forretning, Løven hed den, eller Løven og noget mere, som jeg har glemt. Engang, husker jeg, havde jeg mit eget Brød (som jeg havde bragt med hjemme fra om Morgenen) under Armen, indsvøbt i et Stykke Papir, som en Bog, og gik ind i et anset Boeuf-à-la-mode Spisehus nær ved Drury Lane og forlangte en »lille Portion« af denne Delikatesse til mit Brød. Hvad Opvarteren tænkte ved at se saadan en løjerlig lille Fremtoning komme ind alene, ved jeg ikke; men jeg kan endnu se ham glo paa mig, medens jeg spiste min Middagsmad, og hente den anden Opvarter, for at han ogsaa skulde se paa mig. Jeg gav ham en halv Penny til ham selv, og jeg vilde ønske, han ikke havde taget imod den.

Vi havde en halv Time, tror jeg, til at drikke Te i. Naar jeg havde Penge nok, plejede jeg at tage en Pægl Kaffe og et Stykke Smørrebrød. Naar jeg ikke havde nogen, plejede jeg at se paa en Vildthandlers Vindue i Fleet Street; eller ogsaa gik jeg saa langt som til Covent Garden Torvet og stirrede paa Ananas'en. Jeg holdt meget af at vandre om ved Adelphi, fordi det var et hemmelighedsfuldt Sted med sine mørke Hvælvinger. Jeg ser mig selv en Aften dukke frem fra en af disse Hvælvinger, ved et lille Værtshus tæt ved Floden, med en aaben Plads foran, hvor nogle Kuldragere dansede; jeg satte mig ned paa en Bænk for at se paa dem. Jeg gad vidst, hvad de tænkte om mig!

Jeg var saa barnlig og saa lille, at naar jeg gik ind i Skænkestuen i en fremmed Beværtning for at faa et Glas Ale eller Porter, til at skylle det, jeg havde til Middag, ned med, var de ofte bange for at give mig det. Jeg husker en varm Aften, at jeg gik ind i en Skænkestue og sagde til Værten:

»Hvad koster et Glas af Deres bedste — Deres allerbedste Ale?« For det var en højtidelig Lejlighed, jeg ved ikke hvilken. Det har sagtens været min Fødselsdag.

»To en halv Pence,« sagde Værten. »Det er Prisen paa det stærke, ægte Ale.«

»Saa vær saa god at skænke mig et Glas af det med det ordentlig Top paa,« sagde jeg og tog Pengene frem.

Værten maalte mig fra øverst til nederst over Disken med et besynderligt Smil paa sit Ansigt; og i Stedet for at skænke Øllet, stak han Hovedet bag Skærmbrættet og sagde noget til sin Kone. Hun kom frem bag det, med sit Arbejde i Haanden, og maalte mig ligeledes. Jeg kan endnu se os alle tre for mig. Værten i Skjorteærmer, lænende sig til Vindueskarmen bag Skænken; hans Kone kiggende ud over den lille Halvdør; og jeg selv kiggende temmelig forvirret paa dem uden for Skænken. De gjorde mig en hel Del Spørgsmaal, som hvad jeg hed, hvor gammel jeg var, hvor jeg boede, hvad jeg bestilte, og hvordan jeg kom her. Til alt dette er jeg bange for, at jeg, for ikke at gaa nogen for nær, opfandt passende Svar. De skænkede saa Øl for mig, men jeg har en Mistanke om, at det ikke var det stærke, ægte Ale; og Værtens Kone aabnede den lille Halvdør i Skænken og bøjede sig ned og gav mig Pengene tilbage tillige med et Kys — halvt beundrende, halvt medlidende, men fuldt ud kvindeligt og kærligt, det er jeg vis paa. Jeg ved, at jeg ikke mod mit Vidende og Vilje, overdriver mine fattige Kaar eller mit Livs Vanskeligheder. Jeg ved, at hvis Mr. Quinion engang gav mig en Shilling, anvendte jeg den til Middagsmad eller Te. Jeg ved, at jeg

arbejdede fra Morgen til Aften mellem Mænd og Drenge, selv en lurvet Dreng. Jeg ved, at jeg strejfede om i Gaderne uden at faa tilstrækkelig Næring. Jeg ved, at jeg uden Guds Barmhjærtighed let kunde være blevet en lille Tyv eller Vagabond, thi ingen tog sig af mig.

Alligevel stod jeg i en vis Anseelse hos Murdstone og Grinby's ogsaa. Naar jeg undtager, at Mr. Quinion gjorde, hvad en saa tankeløs Mand, der var saa optaget og her havde at gøre med et saa usædvanligt Tilfælde, kunde gøre for at behandle mig som en, der stod paa et højere Trin end de andre, fortalte jeg aldrig de andre, hverken Mænd eller Drenge, hvordan jeg var kommet her, eller lod mig det mindste mærke med, at jeg var ked af det. At jeg led i Stilhed, og led overmaade meget, vidste ingen uden jeg. Hvor meget jeg led, er det mig som sagt umuligt at fortælle. Men jeg beholdt det hos mig selv, og jeg gjorde mit Arbejde. Jeg vidste fra første Færd, at hvis jeg ikke kunde gøre mit Arbejde lige saa godt som de andre, kunde jeg ikke undgaa at blive ringeagtet og set ned paa. Jeg blev snart i det mindste lige saa ferm og lige saa dygtig som nogen af de andre Drenge. Skønt jeg omgikkes dem fuldstændig kammeratligt, var min Optræden og mit Væsen tilstrækkeligt forskellige fra deres til at lægge en Kløft imellem os. De og Mændene kaldte mig i Reglen for »den lille Gentleman« eller »den unge Suffolker«. En vis Mand, ved Navn Gregory, der var Formand for Pakhusarbejderne, og en anden ved Navn Tipp, der var Kusk og bar en rød Trøje, tiltalte mig undertiden med »David«; men jeg tror mest det var, naar vi var særlig fortrolige, og naar jeg under vort Arbejde havde gjort mig Umage for at underholde dem med, hvad jeg tidligere havde læst — og hvad jeg nu snart var ved at glemme. Den melede Kartoffel satte sig en Gang paa Bagbenene og gjorde Oprør mod, at jeg skulde udmærkes saadan; men Mick Walker fik ordnet ham i en Fart.

At jeg nogen Sinde skulde slippe bort fra denne Tilværelse, ansaa jeg for ganske haabløst, og opgav derfor ganske enhver Tanke derom. Jeg er fast overbevist om, at jeg ikke et Øjeblik forsonede mig med den, eller var andet end frygtelig ulykkelig; men jeg holdt det ud; og selv for Peggotty skjulte jeg Sandheden i alle mine Breve, dels af Kærlighed til hende, dels af Undseelse, skønt der gik mange Breve frem og tilbage imellem os.

Mr. Micawbers Vanskeligheder forøgede yderligere min nedtrykte Stemning. I min fortabte Stilling sluttede jeg mig ganske til denne Familie og plejede at gaa rundt og beskæftige mig med Mrs. Micawbers Beregninger over, hvordan hun skulde skaffe Udveje, og tynget af Mr. Micawbers Gæld. Lørdag Aften, der var min Festaften — dels fordi det var herligt at gaa hjem med seks eller syv Shillings i min Lomme og tænke paa, hvad jeg kunde købe for en saadan Sum, og dels fordi jeg da kom tidligere hjem — kunde Mrs. Micawber betro mig de mest hjærteskærende Ting; ogsaa Søndag Morgen, naar jeg lavede den Smule Te eller Kaffe jeg havde købt den foregaaende Aften i et lille Barberkrus og sad længe ved min Frokost. Det var aldeles ikke sjældent, at Mr. Micawber hulkede hæftigt ved Begyndelsen af en af disse Lørdag Aften Samtaler, og sang om Jacks Fryd over sin elskede Nan, inden vi var færdige. Jeg har set ham komme hjem til Aftensmaden med en Strøm af Taarer, og med den Erklæring, at nu var der intet andet end Fængslet tilbage — og saa gaa til Sengs, optaget af en Beregning over, hvor meget det vilde koste at sætte Karnapvinduer i Huset for »i Tilfælde af at noget skulde vise sig«, hvilket var hans Yndlingsudtryk. Og Mrs. Micawber var ganske som han.

En besynderlig Slags Venskab — der formodentlig skyldtes vore respektive Omstændigheder — opstod mellem mig og disse Mennesker, til Trods for den store Forskel i Aar. Men jeg tillod aldrig mig selv at modtage nogen Indbydelse til at spise og drikke med dem af

deres Forraad (da jeg vidste at de stod sig daarligt med Slagteren og Bageren og ofte ikke havde for meget til sig selv), før Mrs. Micawber drog mig fuldstændig ind i sin Fortrolighed. Dette gjorde hun en Aften paa følgende Maade:

»Master Copperfield,« sagde Mrs. Micawber »jeg betragter Dem ikke som nogen Fremmed, og derfor betænker jeg mig ikke paa at sige Dem, at Mr. Micawbers Vanskeligheder er naaet til en Krise.«

Det gjorde mig meget ondt at høre det, og jeg saa paa Mrs. Micawbers rødgrædte Øjne med den største Sympati.

»Med Undtagelse af en Smule hollandsk Ost — der ikke er tilstrækkelig til en ung Families Behov« — sagde Mrs. Micawber, »er der virkelig ikke en Stump af noget som helst i Spisekammeret. Jeg var vant til at tale om Spisekammeret, da jeg boede hos Papa og Mama, og jeg bruger Ordet næsten uden at tænke over det. Hvad jeg vilde sige er, at der ikke er noget at spise i hele Huset.«

»Du gode Gud,« sagde jeg, aldeles bestyrtet.

Jeg havde to eller tre Shillings af min Ugeløn i min Lomme — hvoraf jeg slutter, at det maa have været en Onsdag Aften, vi havde denne Samtale — og jeg tog dem skyndsomst frem og bad dybt bevæget Mrs. Micawber modtage dem som et Laan. Men hun kyssede mig og lod mig putte dem i Lommen igen og sagde, at det kunde hun ikke tænke paa.

»Nej, min kære Master Copperfield,« sagde hun »det var langt fra mine Tanker! Men De har mere Forstand end sædvanligt i Deres Alder, og De kan gøre mig en anden Tjeneste, hvis De vil; og det en, som jeg med Taknemlighed vil tage imod.«

Jeg bad Mrs. Micawber nævne den.

»Jeg har selv skilt mig ved Sølvtøjet,« sagde Mrs. Micawber. »Seks Teskeer, to Saltskeer og en Sukkertang har jeg til forskellige Tider pantsat med mine egne Hænder i al Hemmelighed. Men Tvillingerne er et slemt Baand paa mig; og for mig, med mine Erindringer om Papa og Mama, er disse Transaktioner meget pinlige. Der er endnu nogle faa Smaating, som vi kunde skille os ved. Mr. Micawbers Følelser vilde aldrig tillade *ham* at afhænde dem; og »Clickett« — det var Pigen fra Arbejdshuset — er af en saa lav Tankegang, at hun kunde tage sig pinlige Friheder, hvis man viste hende saa megen Fortrolighed. Master Copperfield, hvis jeg turde bede Dem —«

Jeg forstod nu Mrs. Micawber og bad hende disponere over mig i enhver Henseende. Jeg begyndte at afhænde de mere transportable Genstande allerede samme Aften, og gik ud paa en lignende Expedition næsten hver Morgen, før jeg gik til Murdstone og Grinby's.

Mr. Micawber havde nogle faa Bøger paa en lille Chiffoniere, som han kaldte Bibliotheket; og de gik først. Jeg bar dem en efter en til en Boglade i City Road — hvoraf den Del der laa nærmest ved vort Hus dengang næsten var lutter Boglader og Fuglehandlere — og solgte dem for, hvad de kunde indbringe.

Paa Laanekontoret begyndte jeg ogsaa at blive særdeles godt kendt. Den øverste af Expedienterne bag Disken tog en hel Del Notits af mig; og jeg husker, at han ofte lod sig deklinere et latinsk Substantiv eller Adjektiv eller konjugere et latinsk Verbum for ham, medens han ekspederede mig. Efter alle disse Ekspeditioner gjorde Mrs. Micawber et lille Gilde, der i Almindelighed bestod i Aftensmad; og der var noget særligt oplivende ved disse Maaltider, husker jeg tydeligt.

Tilsidst naaede Mr. Micawbers Vanskeligheder til en Krise, og han blev arresteret en Morgen tidligt og ført over til Kings Benck Fængsel. Han sagde til mig, da han gik ud af Huset, at nu havde Gud lagt sin Haand paa ham, — og jeg troede virkelig, at hans Hjærte var bristet, og mit ogsaa. Men jeg hørte senere, at man havde set ham faa sig en munter Pot Kegler før Middag.

Den første Søndag, efter at han var blevet sat fast, skulde jeg besøge ham

og spise til Middag sammen med ham. Mr. Micawber ventede paa mig inden for Porten, og vi gik op i hans Værelse og græd meget. Han besvor mig højtideligt, at lade mig advare af hans Skæbne; og han bemærkede, at hvis en Mand havde tyve Pund i aarlig Indtægt, og gav nitten Pund og nitten Shillings og seks Pence ud, saa vilde han blive lykkelig; men at hvis han gav tyve Pund og én Shilling ud, vilde han blive elendig. Hvorpaa han laante en Shilling af mig til Porter, gav mig en skreven Anvisning paa Mrs. Micawber for Beløbet, gemte sit Lommetørklæde og blev i godt Humør.

Vi sad foran en lille Ovn, med to Mursten lagt paa den rustne Rist, en ved hver Side, for at forhindre, at der gik for mange Kul med; saa kom en anden Gældsfange, der delte Værelse med Mr. Micawber, ind fra Bagværelset med en Bedekølle, der skulde udgøre vort fælles Maaltid. Saa blev jeg sendt op til »Kaptajn Hopkins«, hvem jeg skulde hilse ærbødigst fra Mr. Micawber og sige, at jeg var hans unge Ven, og om Kaptajn Hopkins vilde laane mig en Kniv og Gaffel.

Kaptajn Hopkins laante mig Kniven og Gaflen og bad mig bringe Mr. Micawber hans ærbødigste Hilsen. Der var en meget snavset Dame i hans lille Værelse, og to sygeligt udseende Pigebørn, hans Døtre, med filtret Haar. Jeg tænkte paa, at det var bedre at laane Kaptajn Hopkins Kniv og Gaffel end Kaptajn Hopkins Kam. Kaptajnen selv var i højeste Grad lurvet, med lange Bakkenbarter og en gammel, gammel brun Kappe paa, men ingen anden Frakke under den. Jeg saa hans Sengklæder ligge rullede sammen i en Krog; og hvad han havde af Tallerkner og Fade og Potter paa en Hylde; og jeg gættede (Gud maa vide hvordan), at skønt de to Piger med det filtrede Haar var Kaptajn Hopkins Børn, saa var den snavsede Dame ikke gift med Kaptajn Hopkins.

Der var trods alt noget zigøjneragtigt og fornøjeligt over Middagen. Jeg bragte Kaptajn Hopkins Kniv og Gaffel tilbage tidligt om Eftermiddagen, og gik hjem for at trøste Mrs. Micawber med en Beretning om mit Besøg. Hun besvimede, da hun saa mig vende tilbage, og lavede bagefter et lille Krus Æggeøl til at trøste os med, medens vi talte om det.

Jeg ved ikke, om Bohavet blev solgt for Familiens Regning, eller hvem der solgte det, kun ved jeg, at *jeg* gjorde det ikke. Solgt blev det imidlertid og kørt bort paa en Flyttevogn; undtagen Sengen, nogle faa Stole og Køkkenbordet. Med disse Ejendele slog vi saa at sige Lejr i de to Dagligstuer i det tomme Hus i Windsor Terrace — Mrs. Micawber, den forældreløse og jeg selv — og levede i disse Værelser Nat og Dag. Jeg har ingen Anelse om, hvor længe, skønt det syntes mig at være en lang Tid. Tilsidst bestemte Mrs. Micawber sig til at flytte hen i Fængslet, hvor Mr. Micawber nu havde faaet sikret sig et Værelse for sig selv. Jeg tog da Nøglen af Huset og gav den til Værten, som blev meget glad over at faa den; og Sengklæderne blev sendt over til Kings Bench, undtagen mine; til mig blev der lejet et lille Værelse udenfor Fængslets Mure, men i Nærheden, hvad jeg var meget glad over, eftersom Micawber og jeg var blevet for vant til hinanden til at kunne skilles, selv i vor Modgang. Den forældreløse blev ligeledes indlogeret billigt i Nabolaget. Mit Værelse var et roligt Bagværelse paa Kvisten med skraat Loft, der frembød en smuk Udsigt over en Tømmerplads, og da jeg tog det i Besiddelse, og tænkte paa, at Mr. Micawbers Forlegenheder endelig var naaet til en Krise, følte jeg mig ganske som i Paradiset.

I al denne Tid arbejdede jeg hos Murdstone og Grinby's paa den samme simple Maade, og mellem de samme simple Kammerater, og med den samme Følelse af ufortjent Nedværdigelse som i Begyndelsen. Men jeg gjorde aldrig — lykkeligvis for mig uden Tvivl — et eneste Bekendtskab eller talte til nogen af de mange Drenge, jeg daglig saa, naar jeg gik til Pakhuset eller kom fra det

eller drev om paa Gaderne i Spisetimerne. Jeg førte det samme, hemmeligt ulykkelige Liv; men jeg førte det paa den samme forladte, uafhængige Maade. De eneste Forandringer, jeg ved af, er for det første, at jeg var blevet mere lurvet, og for det andet, at jeg nu for en stor Del var blevet befriet for Byrden af Mr. og Mrs. Micawbers Bekymringer; thi nogle Slægtninge eller Venner havde paataget sig at hjælpe dem under deres nuværende Forhold, og de levede behageligere i Fængslet, end de længe havde levet udenfor det. Jeg plejede at spise Frokost hos dem nu, i Følge et eller andet Arrangement, som jeg har glemt Enkelthederne ved. Jeg har ogsaa glemt, hvad Tid Porten blev aabnet om Morgenen, saa jeg kunde komme ind; men jeg ved, at jeg ofte var oppe Klokken seks, og at mit kæreste Sted til at drive om paa i denne Tid var den gamle Londonner Bro, hvor jeg plejede at sidde i en af Stennicherne og se paa Folk, der gik forbi, eller se ud over Balustraderne paa Sollyset over Vandet eller op til den gyldne Flamme paa Toppen af Monumentet. Den forældreløse traf undertiden sammen med mig her for at høre paa nogle forbavsende Røverhistorier om Værfterne og om Tower — om hvilke jeg ikke kan sige andet, end at jeg haaber, jeg har troet paa dem selv. Om Aftenen plejede jeg at vende tilbage til Fængslet og paradere op og ned med Mr. Micawber eller spille Casino med Mrs. Micawber og høre paa hendes Erindringer om Papa og Mama. Om Mr. Murdstone vidste, hvor jeg var, kan jeg ikke sige. Jeg talte aldrig om dem hos Murdstone og Grinby's.

Skønt Krisen var overstaaet, var Mr. Micawbers Affærer meget indviklede paa Grund af en vis »Kontrakt«, som jeg plejede at høre en hel Del om, og som jeg nu antager har været en tidligere Overenskomst med hans Kreditorer — skønt jeg var langt fra at være klar over det dengang. Tilsidst syntes denne Kontrakt at være skaffet af Vejen paa en eller anden Maade; i hvert Fald ophørte den med at være den Anstødssten, den havde været; og Mrs. Micawber sagde mig, at »hendes Familie« havde bestemt, at Mr. Micawber skulde ansøge om sin Løsladelse i Henhold til Fallentloven, hvilket hun ventede vilde skaffe ham hans Frihed i Løbet af en seks Ugers Tid.

»Og da,« sagde Mr. Micawber, som var til Stede, »tvivler jeg ikke om, at jeg med Himlens Bistand skal begynde at komme ovenpaa og leve paa en fuldstændig ny Maade, hvis — kort sagt, hvis der viser sig noget.«

Tolvte Kapitel.

Da min Lyst til at leve paa eget Ansvar ikke blive større, tager jeg en stor Beslutning.

Da Tidens Fylde kom, var Mr. Micawbers Ansøgning moden til at blive hørt; og der blev givet Ordre til, at han skulde løslades efter Loven — til min store Glæde. Hans Kreditorer var ikke uforsonlige; og Mrs. Micawber fortalte mig, at selv den hævngerrige Skomager havde erklæret for Rettens Skranke, at han ikke bar Nag til ham, men at naar nogen skyldte ham Penge, vilde han

gerne have sin Betaling. Han sagde, at han troede, det laa i den menneskelige Natur.

Da Mr. Micawbers Sag var forbi, vendte han tilbage til King Bench, da der var nogle Salærer, der skulde erlægges, og nogle Formaliteter, der skulde bringes i Orden, før han virkelig kunde sættes i Frihed. Klubben modtog ham med Begejstring og holdt samme Aften en Koncert til hans Ære, medens Mrs. Micawber og jeg for os selv spiste Lammesteg, omgivet af den sovende Familie.

»Ved saadan en Lejlighed, Master Copperfield,« sagde Mrs. Micawber, »maa jeg skænke Dem et Glas Flys endnu,« for vi havde allerede faaet et, »til Erindring om min Papa og Mama.«

»Er de døde, Frue?« spurgte jeg, efter at have tømt et Vinglas for denne Skaal.

»Min Mama forlod dette Liv,« sagde Mrs. Micawber, »før Mr. Micawbers Vanskeligheder begyndte, eller i det mindste før de blev overhængende. Min Papa oplevede flere Gange at kautionere for Mr. Micawber, og han opgav Aanden, savnet af en talrig Kreds.«

Mrs. Micawber rystede paa sit Hoved, og udgød en from Taare over den Tvilling, hun tilfældigvis havde i Hænde.

Da jeg neppe turde haabe paa en gunstigere Lejlighed til at fremsætte et Spørgsmaal, som interesserede mig i høj Grad, sagde jeg til Mrs. Micawber:

»Mig Forlov at spørge, Frue, hvad agter De og Mr. Micawber at gøre, nu da Mr. Micawber er ude over sine Vanskeligheder og i Frihed? Har De bestemt det?«

»Min Familie,« sagde Mrs. Micawber, som altid sagde disse to Ord med en værdig Mine, skønt jeg aldrig kunde komme under Vejr med, hvem der skjulte sig under denne Betegnelse, »min Familie er af den Mening, at Mr. Micawber burde forlade London og gøre sine Talenter frugtbringende paa Landet. Mr. Micawber er en Mand af stort Talent, Master Copperfield.«

Jeg sagde, at det var jeg sikker paa.

»Af stort Talent,« gentog Mrs. Micawber. »Min Familie er af den Mening, at med lidt Protektion kunde der gøres noget for en Mand af hans Evner i Toldvæsenet. Da min Families Indflydelse er lokal, er det deres Ønske, at Mr. Micawber skal tage ned til Plymouth. Den anser det for uundgaaeligt, at han er paa det Sted.«

»For at han kan være parat?« sagde jeg.

»Netop,« svarede Mrs. Micawber. »For at han kan være parat, i det Tilfælde, at noget skulde vise sig.«

»Og tager De ogsaa derned, Frue?«

Dagens Begivenheder — i Forbindelse med Tvillingerne, om ikke med den Flys hun havde drukket, havde gjort Mrs. Micawber hysterisk, og hun græd, da hun sagde:

»Jeg vil aldrig forlade Mr. Micawber. Mr. Micawber har maaske skjult sine Vanskeligheder for mig i Begyndelsen, men hans sangvinske Temperament har sagtens forledt ham til at vente, at han vilde overvinde dem. Perlehalsbaandet og Armbaandene, som jeg arvede efter Mama, er blevet solgt for mindre end det halve af deres Værdi; og det Koralsmykke, som var min Faders Brudegave, er virkelig blevet smidt bort for igen Ting. Men jeg vil aldrig forlade Mr. Micawber. Nej!« raabte Mrs. Micawber, endnu mere bevæget end før, »jeg vil aldrig gøre det! Det kan ikke nytte at bede mig om det!«

Jeg blev helt uhyggelig til Mode — som om Mrs. Micawber havde tænkt, at jeg havde bedt hende gøre noget af den Slags! — og jeg sad og saa uroligt paa hende.

»Mr. Micawber har sine Fejl. Jeg nægter ikke, at han ikke er forudseende. Jeg nægter ikke, at han har ført mig bag Lyset med Hensyn til sine Hjælpekilder og Forpligtelser, men —« hun vendte sig igen om mod Væggen — »men jeg vil aldrig forlade Mr. Micawber!«

Da Mrs. Micawber nu havde hævet sin Stemme til et formeligt Skrig, blev jeg saa forskrækket, at jeg løb hen til Klubværelset og forstyrrede Mr. Mi-

cawber, der sad og præsiderede for Enden af et langt Bord og ledte et Kor:

Hej hop, Dobbin,
Hej ho, Dobbin,
Hej ho, Dobbin,
Hej hop og hej ho—o!

— med den Efterretning, at Mrs. Micawber befandt sig i en foruroligende Tilstand, hvorpaa han straks brast i Graad og fulgte mig med Vesten fuld af Hoveder og Haler af de Rejer, han havde gjort Kaal paa.

»Emma, min Engel!« udbrød Mr. Micawber, og styrtede ind i Stuen. »Hvad er der i Vejen?«

»Jeg vil aldrig forlade dig!« udbrød hun.

»Mit Liv!« sagde Mr. Micawber og tog hende i sine Arme. »Det er jeg ganske sikker paa.«

»Han er mine Børns Fader! Han er mine Tvillingers Fader! Han er min Kærligheds Herre!« raabte Mrs. Micawber og vaandede sig. »Og jeg vil al—drig forlade Mr. Micawber!«

Mr. Micawber var saa dybt rørt over dette Bevis paa hendes Hengivenhed, (jeg for mit Vedkommende var opløst i Taarer) at han bøjede sig lidenskabeligt over hende og bønfaldt hende om at se op og være rolig. Men jo mere han bad Mrs. Micawber om at se op, jo mere vendte hun sine Øjne ud i det tomme Intet; og jo mere han bad hende fatte sig, des mindre prøvede hun paa det. Følgelig blev Mr. Micawber snart saa overvældet, at han blandede sine Taarer med hendes og mine, indtil han bad mig gøre ham den Tjeneste at tage en Stol ud paa Trappen og sætte mig dér, medens han fik hende i Seng. Jeg vilde have taget Afsked for den Aften, men det vilde han ikke høre Tale om, at jeg gjorde, før Besøgsklokken ringede. Saa satte jeg mig paa Trappegangen ved Vinduet, indtil han kom ud med en anden Stol og satte sig ved Siden af mig.

»Hvordan har Mrs. Micawber det nu, Sir?« sagde jeg.

»Meget daarligt,« sagde Mr. Micawber og rystede paa Hovedet. »Nu kommer Reaktionen. Aa, det har været en forfærdelig Dag! Vi staar alene nu — vi har mistet alt!«

Mr. Micawber trykkede min Haand, og stønnede, og græd saa. Jeg var meget rørt, og skuffet ogsaa, for jeg havde ventet, at vi skulde være meget muntre ved denne lykkelige og længe ventede Lejlighed. Men Mr. og Mrs. Micawber var saa vant til deres gamle Vanskeligheder, tror jeg, at de følte sig ganske skibbrudne nu, da de var befriede for dem. Al deres Elasticitet var forsvundet, og jeg har aldrig set dem halvt saa sønderknuste som denne Aften; han var det i den Grad, at da Klokken ringede, og han fulgte mig til Portnerboligen og skiltes fra mig dér med en Velsignelse, var jeg helt bange for at overlade ham til sig selv, saa dybt ulykkelig var han.

Men gennem al den Forvirring og Nedtrykthed, hvori vi, saa uventet for mig, var blevet styrtet, saa jeg dog klart, at Mr. og Mrs. Micawber og deres Familie skulde rejse fra London, og at en Skilsmisse mellem os var nær forestaaende. Det var medens jeg gik hjem den Aften, og i de søvnløse Timer, der fulgte, da jeg laa i min Seng, at den Tanke først opstod i mig — skønt jeg ved ikke, hvordan jeg faldt paa den — som senere modnedes til en fast Beslutning.

Jeg var efterhaanden blevet saa vant til Micawber, og var kommet til at staa dem saa nær i deres Ulykke, og var saa ganske venneløs uden dem, at Udsigten til atter at skulle skifte Logis og endnu engang flytte ind hos ukendte Mennesker, var mig det samme som atter at blive kastet ud i min nuværende Stilling, med det Kendskab til den, jeg nu havde, og de Erfaringer, jeg allerede havde gjort. Alle de fintmærkende Følelser, den saarede saa grusomt, al den Skam og Elendighed den holdt i Live i mit Bryst, blev endnu mere nagende, naar jeg tænkte paa dette; og jeg blev enig med mig selv om, at dette Liv var uudholdeligt.

At der ikke var noget Haab om at slippe

bort fra det, uden ved at løbe min Vej, vidste jeg meget vel. Jeg hørte sjældent fra Miss Murdstone, og aldrig fra Mr. Murdstone; men to eller tre Gange var der blevet sendt nye eller istandsatte Klæder til mig under Mr. Quinions Adresse, og i hver af dem laa der en Lap Papir med det Indhold, at J. M. stolede paa, at D. C. passede sit Arbejde og ofrede sig fuldstændig for sine Pligter — ikke den mindste Antydning af, at jeg nogen Sinde kunde opnaa andet end det Slaveliv, jeg var ved at gro fast i.

Allerede den næste Dag viste mig, medens mit Sind endnu var ophidset af den Beslutning, jeg havde taget, at Mrs. Micawber ikke havde talt om deres Afrejse uden gyldig Grund. De lejede sig ind i det Hus, hvor jeg boede, for en Uge; efter Udløbet af denne Tid skulde de bryde op til Plymouth, Mr. Micawber kom selv ned paa Kontoret om Eftermiddagen for at sige Mr. Quinion, at han maatte ophøre at tage sig af mig den Dag, han rejste, og gav mig et udmærket Skudsmaal, som jeg er vis paa, jeg fortjente. Og Mr. Quinion sendte Bud efter Kusken Tipp, som var gift og havde et Værelse til Leje, og indkvarterede mig for Fremtiden hos ham — hvad han havde al mulig Grund til at tro, at vi begge samtykkede i; thi jeg sagde ingen Ting, skønt min Beslutning nu var fattet.

Jeg tilbragte mine Aftener sammen med Mr. og Mrs. Micawber i den Tid, vi endnu boede under samme Tag; og jeg tror, vi fik hinanden kærere for hver Dag. Den sidste Søndag indbød de mig til Middag, og vi fik Flæskesteg med Æblesauce og Budding. Jeg havde Aftenen før købt en spraglet Træhest som en Afskedsgave til lille Wilkins Micawber — det var Drengen — og en Dukke til lille Emma. Jeg havde ogsaa spenderet en Shilling paa den Forældreløse, der skulde afskediges.

Vi havde en meget fornøjelig Dag, skønt vi alle var bevægede over vor forestaaende Adskillelse.

»Master Copperfield,« sagde Mrs. Micawber, »jeg vil aldrig mindes den Tid, da Mr. Micawber befandt sig i Vanskeligheder, uden at tænke paa Dem. Deres Optræden har altid været af den mest fintfølende og elskværdige Art. De har aldrig været en Logerende; De har været en Ven.«

»Min kære,« sagde Mr. Micawber; »Copperfield« — thi saadan havde han vænnet sig til at kalde mig i den sidste Tid — »har et Hjærte, der føler for hans Medmennesker, naar det kniber for dem, og et opfindsomt Hoved og en Haand, der — kort sagt, en Evne i det hele til at afhænde saadanne nyttige Genstande, som man kan skille sig ved.«

Jeg udtrykte min Erkendtlighed for denne Anerkendelse og sagde, at det gjorde mig meget ondt, at vi skulde skilles fra hinanden.

»Min kære unge Ven,« sagde Mr. Micawber, »jeg er ældre end De; en Mand med nogen Livserfaring, kort sagt, i Vanskeligheder i al Almindelighed. For Øjeblikket, og indtil der viser sig noget (hvilket jeg maa sige, jeg venter hver Time) har jeg ikke andet at give Dem end et Raad. Men mit Raad er dog forsaavidt værd at tage ad notam, som — kort sagt, som jeg aldrig har taget mig det ad notam selv, og derfor« — her afbrød Mr. Micawber, der indtil dette Øjeblik havde straalet og smilet over hele Ansigtet, sig selv og saa mørk ud — »derfor er jeg det ulykkelige Vrag, De ser.«

»Min kære Micawber!« sagde hans Kone.

»Jeg siger,« svarede Mr. Micawber, der ganske glemte sig selv og atter smilede, »det ulykkelige Vrag, De ser her. Mit Raad er aldrig at gøre i Morgen, hvad De kan gøre i Dag. Opsættelse er en Dagtyv. Tag ham ved Vingebenet!«

»Min stakkels Papas Grundsætning!« bemærkede Mrs. Micawber.

»Min kære,« sagde Mr. Micawber, »din Papa var meget god paa sin Vis, og Himlen forbyde, at jeg skulde nedsætte ham. Naar vi tager ham alt i alt, vil vi aldrig — kort sagt, neppe finde nogen anden, i hans Alder, med saadan et

Par Ben til Gamasker, og i Stand til at læse saa smaat Tryk uden Briller. Men han anvendte denne Grundsætning paa vort Ægteskab, min kære; og som Følge deraf blev det indgaaet altfor hovedkulds, saa at jeg aldrig har faaet Udgifterne betalt.«

Mr. Micawber skævede til Mrs. Micawber og tilføjede: »Ikke fordi jeg er ked af det. Tværtimod, min elskede.« Hvorefter han var alvorlig et Minut eller saa.

»Mit andet Raad, Copperfield,« sagde Mr. Micawber, »kender De. Aarlig Indkomst tyve Pund, aarlig Udgift nitten, nitten, seks, Resultat: Lykke. Aarlig Indkomst tyve Pund, aarlig Udgift tyve Pund og seks, Resultat: Elendighed. Blomsten er visnet, Løvet er afsvedet. Dagens Gud gaar ned over Sørgespillet, og — og kort sagt, De er slaaet til Jorden for bestandig. Saadan som jeg er.«

For at gøre sit Eksempel mere indtrængende, drak Mr. Micawber et Glas Punch med en yderst fornøjelig og tilfreds Mine og fløjtede en Hornpipe.

Jeg undlod ikke at forsikre ham, at jeg vilde gemme disse Forskrifter i mit Hjærte, skønt jeg sandelig ikke havde behøvet at sige det, thi de gjorde et synligt Indtryk paa mig dengang. Den næste Morgen fulgtes jeg med hele Familien til Diligencekontoret og saa dem, tung om Hjærtet, tage Plads bag paa Vognen.

»Master Copperfield,« sagde Mrs Micawber, »Gud velsigne Dem! Jeg kan aldrig glemme alt det, De ved nok, og jeg vilde ikke, selv om jeg kunde.«

»Copperfield,« sagde Mr. Micawber, »Farvel! Al mulig Lykke og Held! Hvis jeg, medens Aarene ruller hen over mit Hoved, kunde blive overbevist om, at min elendige Skæbne havde været en Advarsel for Dem, vilde jeg føle, at jeg ikke ganske forgæves havde indtaget en anden Mands Plads i Tilværelsen. I det Tilfælde, at noget skulde vise sig (hvad jeg er temmelig rolig for) vilde jeg føle mig yderst lykkelig, om det skulde staa i min Magt at forbedre Deres Udsigter.«

Jeg tror, at da Mrs. Micawber sad her bag paa Diligencen med sine Børn, og jeg stod paa Gaden og saa alvorligt op paa dem, faldt der et Skæl fra hendes Øjne, og hun saa, hvilken lille Skabning jeg i Virkeligheden var. Jeg tror det, fordi hun vinkede til mig, at jeg skulde klatre op, med et ganske nyt og moderligt Udtryk i sit Ansigt, og lagde sin Arm om min Hals og gav mig netop saadan et Kys, som hun kunde have givet sin egen Dreng. Jeg fik kun lige Tid til at komme ned igen, før Diligencen kørte, og jeg kunde neppe se Familien for de Lommetørklæder, de viftede med. Det hele var forbi paa et Minut. Den Forældreløse og jeg stod og saa hjælpeløst paa hinanden midt paa Gaden, og saa gav vi hinanden Haanden og sagde Farvel; jeg antager, at hun vendte tilbage til St. Lukas Arbejdshjem, og jeg gik hen for at begynde mit tunge Arbejde hos Murdstone og Grinby's.

Men ikke i den Hensigt endnu at tilbringe mange tunge Dage dér. Jeg havde besluttet at løbe bort. — Paa en eller anden Maade at tage ud paa Landet, til den eneste Slægtning, jeg havde i Verden, og fortælle min Historie til min Tante, Miss Betsey.

Jeg har allerede bemærket, at jeg ikke ved, hvordan den fortvivlede Idé opstod i min Hjærne. Men da den nu én Gang var der, blev den der; og den hærdedes til en Beslutning saa fast, at jeg aldrig i mit Liv har fattet en fastere Beslutning. Jeg er langt fra vis paa, at jeg troede, den gemte noget Haab, men jeg var alligevel fast besluttet paa, at den skulde bringes til Udførelse.

Atter og atter, og hundrede Gange atter, siden den Aften, da Tanken første Gang faldt mig ind og banlyste min Søvn, havde jeg gennemtænkt min stakkels Moders Fortælling om min Fødsel, som det i gamle Dage havde været en af mine største Glæder at høre hende fortælle, og som jeg kunde huske udenad. Min Tante spadserede ind i Historien og spadserede ud af den som en frygtelig og truende Personlighed; men der

var i hendes Optræden et lille Træk, som jeg holdt af at dvæle ved, og som gav mig en lille Skygge af Haab. Jeg kunde ikke glemme, hvordan min Moder havde syntes at mærke hendes Haand over sit Haar, og det ikke nogen ublid Haand; og skønt det hele kunde have været en Indbildning af min Moder, og ikke behøvede at have noget Grundlag i Virkeligheden, gjorde jeg et lille Billede ud af det, et Billede af min frygtelige Tante, der smeltede overfor den ungpigeagtige Skønhed, som jeg huskede saa vel og elskede saa højt, og dette mildnede paa hele Fortællingen. Det er meget muligt, at dette længe havde dæmret i min Tanke og efter Haanden havde fremkaldt min Beslutning.

Da jeg ikke engang vidste, hvor Miss Betsey boede, skrev jeg et langt Brev til Peggotty og spurgte hende, ligesom tilfældigt, om hun huskede det; idet jeg foregav, at jeg havde hørt, at der boede en saadan Dame paa et bestemt Sted, som jeg nævnede paa Slump, og var nysgerrig efter at vide, om det var den samme. I dette Brev fortalte jeg Peggotty, at jeg havde særlig Brug for en halv Guinea, og at hvis hun kunde laane mig denne Sum, til jeg kunde betale den tilbage, vilde jeg være hende meget taknemlig, og skulde siden fortælle hende, hvad jeg havde skullet bruge den til.

Peggottys Svar kom snart og var, som sædvanligt, fuld af kærlig Hengivenhed. Hun vedlagde den halve Guinea (jeg er bange for, hun har haft et frygteligt Mas med at faa den ud af Mr. Barkis' Kuffert) og fortalte mig, at Miss Betsey boede i Nærheden af Dover, men om det var i selve Dover, i Hythe, Sandgate eller Folkestone, kunde hun ikke sige. Da jeg spurgte en af Mændene i Pakhuset om disse Steder, sagde han mig imidlertid, at de laa alle lige ved Siden af hinanden, og saa mente jeg at vide Besked nok og bestemte mig til at stikke af, naar Ugen var forbi.

Da jeg var en hæderlig lille Skabning, og ikke vilde vanære det Minde, jeg skulde efterlade mig hos Murdstone og Grinby's, ansaa jeg mig for forpligtet til at blive til Lørdag Aften, og da jeg havde faaet en Uges Forskud, da jeg kom der, til ikke at fremstille mig paa Kontoret til den sædvanlige Tid for at hæve min Løn. Det var netop af den Grund, jeg havde laant den halve Guinea, for at jeg ikke skulde være uden Kapital til mine Rejseudgifter. Da Lørdag Aften kom, og vi alle ventede paa vore Penge i Pakhuset, og Kusken Tipp, der altid gik først ind for at faa Penge, gav jeg Mick Walker Haanden, bad ham, naar han kom ind for at faa sine Penge, sige til Mr. Quinion, at jeg var gaaet for at flytte min Kuffert hen til Tipp's, og sagde for sidste Gang Godnat til den melede Kartoffel, og stak af.

Min Kuffert stod i mit gamle Logi paa den anden Side Floden, og bag paa et af de Adressekort, som vi sømmede paa Vinkasserne, havde jeg skrevet: »Master David, at henstaa, til den afhentes, paa Diligencekontoret i Dover.« Dette havde jeg i min Lomme, færdigt til at slaa paa Kufferten, fra den Tid af, da jeg skulde have den flyttet ud af Huset; og da jeg gik hen ad mit Logi til, saa jeg mig om efter en, der vilde hjælpe mig med at bringe den til Diligencekontoret.

Der var en langbenet ung Mand, med en lille tom Æselskærre, nær ved Obelisken, i Blackfriars Road, som jeg fik Øje paa, da jeg gik forbi, og som sagde, han haabede jeg nu kunde gøre Ed paa, at det var ham — naturligvis fordi jeg havde staaet og stirret paa ham. Jeg forsikrede ham at jeg ikke havde gjort det af Uhøflighed, men fordi jeg havde tænkt paa, om han vilde besørge et Ærinde for mig.

»Hvad for et Ærinde?« sagde den langbenede unge Mand.

»Flytte en Kuffert.«

»Hvad for en Kuffert?«

Jeg sagde ham, at det var min, og at den stod dér nede i Gaden, og at jeg gerne vilde have ham til at bringe den til Dover-Diligencens Kontor for en Sixpence.

»Det er svart, for en Sixpence,« sagde

den langbenede unge Mand og satte sig straks op paa sin Vogn, som ikke var andet et stort Træfad paa Hjul, og raslede af Sted i saadan en Fart, at det var alt det, jeg kunde holde Skridt med Æslet.

Der var noget trodsigt i denne unge Mands Væsen, og særligt i den Maade, hvorpaa han tyggede Straa, mens han talte til mig, som jeg ikke syntes videre om; da Handelen imidlertid var sluttet, tog jeg ham med op i det Værelse, jeg skulde flytte fra, og vi bar Kufferten ned og satte den paa hans Vogn. Nu havde jeg ikke Lyst til at sætte Adressekortet paa dér, for at ingen af min Værts Familie skulde opdage, hvor jeg tog hen og hindre mig i det; saa jeg sagde til den unge Mand, at jeg vilde være glad, hvis han vilde stanse et Minut, naar han kom til King's Bench-Fængslets Mur. Ordene var neppe ude af min Mund, før han raslede af Sted, som om han, min Kuffert, Vognen og Æslet alle var lige vanvittige; og jeg havde ganske tabt Vejret af at løbe og raabe efter ham, da jeg indhentede ham paa det fastsatte Sted.

Da jeg var meget forpustet og ophidset, rev jeg min Halvguinea op af Lommen, da jeg tog Kortet frem. Jeg tog den i Munden for en Sikkerheds Skyld, og skønt mine Hænder rystede ikke saa lidt, havde jeg netop slaaet Kortet paa, som jeg vilde have det, da jeg fik et voldsomt Slag under Hagen af den langbenede unge Mand og saa min Halvguinea flyve ud af min Mund og ned i hans Haand.

»Hvad!« sagde den unge Mand og greb mig i Kraven med et frygteligt Grin. »Det er en Politisag, hvad? Du er nok ved at stikke af, hvad? Kom med til Politiet, din lille Slubbert, kom med til Politiet!«

»Vær saa god at give mig mine Penge tilbage,« sagde jeg, overmaade forskrækket. »Og gaa din Vej.«

»Kom med til Politiet!« sagde den unge Mand. »Du skal bevise, at det er dine for Politiet.«

»Giv mig min Kuffert og mine Penge, hører du!« raabte jeg og brast i Graad.

Den unge Mand svarede atter: »Kom med til Politiet!« og slæbte mig paa en voldsom Maade hen imod Æslet, som om der var nogen Lighed mellem dette Dyr og en Øvrighedsperson, men saa forandrede han sin Beslutning, sprang op i Vognen, satte sig paa min Kuffert, raabte, at han vilde køre lige til Politiet, og raslede af Sted hurtigere end nogen Sinde.

Jeg løb efter ham, saa hurtigt jeg kunde, men jeg havde ikke Vejr nok til at raabe, og selv om jeg havde haft det, turde jeg ikke have raabt nu. Jeg slap med Nød og næppe for at blive kørt over, mindst tyve Gange paa denne halve Fjerdingvej. Snart tabte jeg ham af Syne, snart saa jeg ham, snart tabte jeg ham af Syne igen, snart fik jeg et Rap af en Pisk, snart blev jeg raabt an, snart ned i Snavset, snart op igen, saa løbende i Armene paa en, saa løbende Hovedet mod en Post. Tilsidst var jeg saa fortumlet af Skræk og Hede, og tænkte paa, om ikke det halve London var ude for at gribe mig, at jeg lod den unge Mand køre, hvorhen han vilde med min Kuffert og mine Penge; og pustende og grædende, men uden at stanse et Øjeblik, vendte jeg mig mod Greenwich, som jeg havde faaet at vide laa paa Vejen til Dover; og jeg havde ikke stort flere Ejendele med mig, da jeg løb til min Tante Miss Betseys Hjem, end jeg havde bragt med mig den Nat, da min Ankomst til Verden i saa høj Grad vakte hendes Mishag.

Trettende Kapitel.

Følgerne af min Beslutning.

Saa vidt jeg kan forstaa, maa jeg have haft en eller anden vild Forestilling om at ville løbe hele Vejen til Dover, da jeg opgav Forfølgelsen af den unge Mand med Æselskærren, og gav mig paa Vej til Greenwich. Men hvis jeg havde det, kom mit fortumlede Sind snart paa bedre Tanker; thi jeg stoppede op i Kent Road ved en Terrasse med et Vandbassin foran, og en stor, latterlig Figur midt i, der blæste paa en Muslingeskal. Her satte jeg mig ned paa et Dørtrin, ganske ødelagt og udmattet af de Anstrængelser, jeg allerede havde gjort, og næsten altfor aandeløs til at græde over Tabet af min Kuffert og min Halvguinea.

Det var allerede mørkt; jeg hørte Klokken slaa ti, medens jeg sad og hvilte mig. Men det var heldigvis en Sommernat, og smukt Vejr. Da jeg havde faaet Vejret igen og var blevet en kvælende Fornemmelse i min Strube kvit, rejste jeg mig og gik videre. Midt i min Fortvivlelse havde jeg dog ingen Tanke om at vende tilbage. Jeg tror ikke, jeg vilde have haft det, om saa Kent Road havde været dækket af en Lavine.

Men alt mit Eje bestod kun i tre Halvpence (og jeg kan ikke begribe, hvordan jeg har haft saa meget tilovers i min Lomme en Lørdag Aften!), og det ængstede mig ikke mindre, fordi jeg gik videre. Jeg begyndte at udmale for mig selv, hvordan Aviserne vilde berette, at jeg var fundet død om en Dag eller to under en eller anden Hæk; og jeg traskede videre i en ynkelig Sindsstemning, men saa hurtigt jeg kunde, indtil jeg tilfældigvis kom forbi en lille Bod, hvor der bekendtgjordes, at her købtes Herre- og Dameklæder, og at der betaltes højeste Pris for Klude, Ben og Køkkenskrammel. Indehaveren sad i Døren i Skjorteærmer og røg; og da der hang en Mængde Frakker og Bukser og dinglede ned fra det lave Loft, og der kun brændte to matte Lys inde i Boden, hvor de hang, kom jeg paa den Tanke, at han saa ud som en hævngerrig Mand, der har hængt alle sine Fjender og nu sidder og glæder sig over det.

Mine Erfaringer fra Mr. og Mrs. Micawber gav mig den Indskydelse, at jeg her kunde faa Midler til at holde Sulten fra Døren en lille Tid. Jeg gik hen i den nærmeste Sidegade, tog min Vest af, rullede den pænt sammen under min Arm og vendte tilbage til Butiksdøren. »Undskyld, Sir,« sagde jeg, »jeg vilde gerne sælge denne for en passende Pris.«

Mr. Dolloby — Dolloby var i det mindste Navnet over Butiksdøren — tog Vesten, satte sin Pibe fra sig mod Dørposten, gik ind i Butikken, efterfulgt af mig, pudsede to Lys med sine Fingre, bredte Vesten ud paa Disken, holdt den op mod Lyset og betragtede den i denne Stilling og sagde tilsidst:

»Hvad kalder De saa en Pris for denne her lille Stump Vest?«

»Aa, det forstaar De Dem bedst paa, Sir,« svarede jeg beskedent.

»Jeg kan ikke være Køber og Sælger paa én Gang,« sagde Mr. Dolloby. »Sæt en Pris paa denne her lille Stump Vest.«

»Vilde atten Pence være?« — forsøgte jeg efter nogen Betænkning.

Mr. Dolloby rullede den sammen igen og gav mig den tilbage. »Jeg vilde bestjæle min Familie,« sagde han, »hvis jeg bød ni Pence for den.«

Dette var en ubehagelig Maade at opstille Forretningen paa; thi det tvang mig, en fuldstændig fremmed, til noget saa ubehageligt som at bede Mr. Dolloby bestjæle sin Familie for min Skyld. Men da mine Omstændigheder imidlertid var saa presserende, sagde jeg, at jeg

vilde lade ham faa den for ni Pence, hvis han vilde være saa god. Mr. Dolloby brummede lidt, men gav mig de ni Pence. Jeg ønskede ham Godnat og gik ud af Boden, min Vest fattigere, men saa mange Penge rigere. Naar jeg knappede min Jakke, betød Tabet ikke stort.

Unægtelig forudsaa jeg ganske klart, at min Jakke vilde gaa næste Gang, og at jeg vilde komme til at gaa det meste af Vejen til Dover i Skjorte og Benklæder, og kunde prise mig lykkelig, hvis jeg kom dertil i den Paaklædning. Men jeg tænkte ikke saa meget paa dette, som man maaske tror. Ud over en ganske almindelig Forestilling af den Afstand, jeg havde for mig, og om at den unge Mand med Æselskærren havde behandlet mig grusomt, tror jeg ikke, jeg havde nogen videre trykkende Følelse af mine Vanskeligheder, da jeg atter brød op med mine ni Pence i min Lomme.

Jeg havde faaet en Idé til at tilbringe Natten, og den bragte jeg nu i Udførelse. Det var at lægge mig bag Muren bagved min egen gamle Skole, i en Krog, hvor der plejede at være en Høstak. Jeg tænkte mig, at saa vilde jeg paa en Maade være i Selskab med Drengene, og jeg vilde have Sovesalen, hvor jeg plejede at fortælle Historier, saa nær ved mig; skønt Drengene vilde ikke vide noget af, at jeg var der, og Sovesalen vilde ikke yde mig noget Ly.

Jeg havde haft et haardt Dagværk og var dygtig udmattet, da jeg endelig fik klatret op paa Blackheat. Det voldte mig nogen Vanskelighed at finde Salem House; men jeg fandt det, og jeg fandt en Høstak i Krogen, og jeg lagde mig ned ved den, efter at jeg først var gaaet rundt om Muren og havde set op til Vinduerne og set, at alt var mørkt og stille indenfor. Jeg skal aldrig glemme den Følelse af Forladthed, det var, første Gang at lægge sig ned uden Tag over mit Hoved!

Men Søvnen kom til mig, som den kom til saa mange andre udstødte, for hvem Husenes Døre var lukkede, og mod hvem Husenes Hunde gøede, den Nat, — og jeg drømte at jeg laa i min gamle Skoleseng og snakkede med Drengene i mit Værelse, og jeg fandt mig selv siddende oprejst, med Steerforths Navn paa mine Læber, stirrende forvildet paa Stjernerne, der blinkede straalende over mig. Da jeg huskede, hvor jeg var paa denne urimelige Tid, overfaldtes jeg af en Følelse, der fik mig til at staa op, angst for jeg ved ikke hvad, og gaa bort. Men Stjernernes svagere Glimten og det blege Skær paa Himlen, hvor Dagen var ved at bryde frem, beroligede mig atter; og da mine Øjne var meget tunge, lagde jeg mig ned igen og sov — skønt selv i min Søvn følende, at det var koldt — indtil Solens varme Straaler og Morgenklokken i Salem House vækkede mig. Hvis jeg havde kunnet haabe, at Steerforth var der, vilde jeg have ligget paa Lur, til han kom alene ud; men jeg vidste, at han maatte være taget derfra for længe siden. Traddles var der maaske endnu, men det var meget tvivlsomt; og jeg havde ikke tilstrækkelig Tillid til hans Diskretion eller Held, hvor stærkt jeg end stolede paa hans Retskaffenhed, til at ønske at sætte ham ind i min Stilling. Saa listede jeg mig bort fra Muren, da Mr. Creakles Drenge var ved at staa op, og slog ind paa det lange, støvede Spor, som jeg allerede havde faaet at vide var Dovervejen, dengang jeg endnu var en af dem, og da jeg lidet ventede, at noget Øje nogen Sinde skulde se mig vandre hen ad den, som jeg gjorde nu.

Hvor var ikke denne Søndag Morgen forskellig fra den gamle Søndag Morgen i Yarmouth! Til sædvanlig Tid hørte jeg Kirkeklokkerne, medens jeg travede af Sted; og jeg mødte Folk, som gik til Kirke; og jeg kom forbi en Kirke eller to, hvor Menigheden sad indenfor, og hvor Lyden af Sang naaede ud i Solskinnet, medens Klokkeren sad og svalede sig i Skyggen af Vaabenhuset eller stod under Takstræet med Haanden for Panden og stirrede efter mig, medens jeg gik forbi. Men den gamle Søndag Morgens Fred og Ro hvilede over alting, kun ikke over mig. Det var

Forskellen. Jeg følte mig helt syndefuld i mit Snavs og Støv og med mit uredte Haar. Havde det ikke været for det rolige Billede, jeg havde fremmanet af min Moder i hendes Ungdom og Skønhed, grædende ved Kaminen, og min Tante, der lod sig formilde, tror jeg neppe, jeg vilde have haft Mod til at gaa videre til den næste Dag. Men det gik hele Tiden forud for mig, og jeg fulgte.

Jeg fik den Søndag Bugt med over fem Mil i lige Retning, skønt ikke videre let, thi jeg var endnu ikke vant til den Slags Strabadser. Jeg ser mig selv, da Aftenen falder paa, komme over Broen ved Rochester, øm i Fødderne og træt og spisende paa et Stykke Brød, jeg havde købt til Aftensmad. Et eller to smaa Huse med den Paaskrift: »Logis for Rejsende,« fristede mig; men jeg var bange for at give de faa Pence ud, jeg havde, og var endnu mere bange for de Vagabonders ondskabsfulde Udseende, jeg havde mødt eller indhentet. Jeg søgte derfor intet Ly, kun Himlens; men asede mig ind i Chatham, — der, som jeg saa det den Aften, staar for mig som en Drøm af Kalk, og Vindebroer og masteløse Skibe i en mudret Flod, med Tage som paa Noahs Ark — og tilsidst krøb jeg op paa et Slags græsgroet Batteri, der ludede ud over en Sti, hvor en Skildvagt gik frem og tilbage. Her lagde jeg mig ned i Nærheden af en Kanon, og glad over Skildvagtens Fodtrin, skønt han ikke vidste mere om min Nærværelse end Drengene paa Salem House havde vidst om, at jeg sov bag Muren, sov jeg trygt til det var Morgen.

Meget stiv og øm i Fødderne var jeg om Morgenen, og jeg blev ganske ør af Trommeslag og Marcheren af Tropper, der syntes at omringe mig fra alle Sider, medens jeg gik ned gennem den lange, snævre Gade. Da jeg følte, at jeg kun kunde gaa et meget lille Stykke Vej den Dag, hvis jeg skulde gemme nogen Styrke til at tilendebringe min Rejse, besluttede jeg at gøre Salget af min Jakke til den vigtigste Forretning. Følgelig tog jeg Jakken af for at lære at være uden den; og bærende den under min Arm begyndte jeg at underkaste de forskellige Marskandiserforretninger et Eftersyn.

Det var et godt Sted at sælge en Jakke paa; thi Forretningerne med brugte Klæder var utallige, og i Almindelighed stod Købmændene og kiggede efter Kunder i deres Butiksdøre. Men da de fleste af dem i deres Lager havde hængende en Officersfrakke eller to med Epauletter og det hele, blev jeg skræmmet af deres Varers Finhed og gik længe om uden at gøre noget Forsøg paa at faa min Jakke solgt.

Denne min Beskedenhed henvendte min Opmærksomhed paa Jærnkræmmerne og saadanne Forretninger som Mr. Dollobys, fremfor de almindelige Marskandisere. Tilsidst fandt jeg en, jeg syntes saa lovende ud, paa Hjørnet af en snavset Gyde.

I denne Bod, der var lav og lille og snarest formørkedes af et lille Vindue, der var fyldt med Klæder, og som nogle Trappetrin førte ned til, gik jeg ind med bankende Hjærte; og det slog ikke roligere, da en hæslig gammel Mand, med den nederste Del af sit Ansigt skjult af et stridt, graat Skæg, kom farende ud fra et snavset Hul bag den og greb mig i Haaret. Det var en frygtelig gammel Mand at se paa, med en snavset Flonelsvest paa og frygteligt stinkende af Rom. Hans Seng, der var dækket af et krøllet og pjaltet Kludetæppe, stod inde i det Hul, han kom fra.

»O, hvad vil du?« snerrede denne gamle Mand med et forbitret, monotont Hvin. »O, mine Øjne og Lemmer, hvad vil du? O min Lunge og Lever, O goru, goru!«

Jeg blev saa forfærdet over disse Ord, og især over Gentagelsen af det sidste, der var mig ubekendt og lød som en Slags Rallen i hans Strube, at jeg ikke kunde svare; saa gentog den gamle Mand, medens han stadig holdt mig i Haaret:

»O, hvad vil du? O, mine Øjne og Lemmer, hvad vil du? O, min Lunge og Lever, hvad vil du? O, goru!« — hvilket han skruede af sig med en Ener-

gi, der fik Øjnene til at springe halvt ud af Hovedet paa ham.

»Jeg vilde gerne vide,« sagde jeg skælvende »om De vilde købe en Trøje.«

»O, lad os se den Trøje,« skreg den gamle Mand. »O, mit Hjærte brænder, lad os se Trøjen! O, mine Øjne og Lemmer, kom frem med Trøjen!«

Dermed tog han sine rystende Hænder, der lignede Kløerne paa en stor Fugl, ud af mit Haar, og tog et Par Briller paa, der paa ingen Maade forskønnede hans betændte Øjne.

«Oh, hvormeget for den Trøje?« skreg den gamle Mand, efter at have undersøgt den. »Oh-goru! — Hvormeget for den Trøje?«

»En halv Krone,« tog jeg mig sammen til at svare.

»Oh, min Lunge og Lever,« skreg den gamle Mand, »nej! O, mine Øjne, nej! O, mine Lemmer, nej! Atten Pence. Goru!«

Hvergang han fremstødte dette Udbrud syntes hans Øjne at være i Fare for at springe ud af hans Hoved; og hvergang han kom med en Sætning, satte han den paa en Slags Melodi, nøjagtig den samme hver Gang, og den lignede saa meget et Vindstød, der begynder lavt nede og stiger højt op, og daler igen, at jeg ikke kan finde paa nogen bedre Sammenligning.

»Godt« sagde jeg, glad over at have faaet Handelen sluttet, »jeg vil tage de atten Pence.«

»O, min Lever!« skreg den gamle Mand og kastede Trøjen paa en Hylde. »Gaa ud af Boden! O, mine Lunger, gaa ud af Boden! O, mine Øjne og Lemmer, — goru!« — bed mig ikke om Penge. Byt med noget andet.«

Jeg er aldrig blevet saa bange i mit Liv, hverken før eller siden; men jeg sagde ham ydmygt, at jeg trængte til Penge, og at intet som helst andet var til nogen Nytte for mig, men at jeg vilde vente paa dem, som han ønskede udenfor, og ønskede slet ikke at jage paa ham. Saa gik jeg udenfor og satte mig i Skyggen i Krogen. Og jeg sad der i saa mange Timer, at Skyggen blev til Solskin, og Solskinnet blev til Skygge igen, og endnu sad jeg dér og ventede paa Pengene.

Der har aldrig været saadan en vanvittig Drukkenboldt i det Fag, haaber jeg. At han var godt kendt i Nabolaget, og nød det Ry, at han havde solgt sig selv til Djævelen, forstod jeg snart af de Besøg han modtog af Drengene, der hele Tiden førte Krig omkring Boden og raabte dette til ham og sagde, at han skulde rykke ud med sit Guld. »Du er ikke saa fattig, som du giver dig ud for, ved du nok, Charley. Kom ud med dit Guld. Kom med noget af det Guld, du har solgt din Sjæl til Fanden for. Kom nu! Det ligger gemt i din Madras, Charley. Spræt den op og lad os faa noget!« Dette, og mange Tilbud om at laane ham en Kniv i dette Øjemed, gjorde ham i den Grad rasende, at hele Dagen gik med Udfald fra hans Side og Flugt fra Drengenes Side. I sit Raseri tog han mig undertiden for en af dem, og kom hen imod mig, skummende som om han vilde rive mig i Stykker; men naar han saa besindede sig lige i yderste Øjeblik, dykkede han atter ned i sin Bod og lagde sig paa sin Seng, efter hvad jeg sluttede af Lyden af hans Stemme, der paa en afsindig Maade og til hans egen Melodi hylede Visen om Nelsons Død; med et Oh! foran hver Linje og spækket med utallige Goru'er. Som om dette ikke var slemt nok for mig, gav Drengene, der satte sig i Forbindelse med Forretningen, paa Grund af den Taalmodighed og Udholdenhed, hvormed jeg sad derude, sig til at bombardere mig og behandlede mig meget ilde hele Dagen.

Han gjorde mange Forsøg paa at faa mig til at gaa ind paa en Byttehandel; en Gang kom han ud med en Fiskestang, en anden Gang med en Violin, saa med en trekantet Hat, saa med en Fløjte. Men jeg modstod alle disse Tilbud og sad dér i min Fortvivlelse; og hver Gang bad jeg ham med Taarer i mine Øjne om mine Penge eller min Trøje. Tilsidst begyndte han at betale mig med en Halvpence ad Gangen; og han var

hele to Timer om at naa til et Beløb af en Shilling.

»O, mine Øjne og Lemmer!« skreg han da og kiggede frygtindgydende ud ad Butiken efter en lang Pavse. »Vil du gaa for to Pence til?«

»Jeg kan ikke,« sagde jeg. »Jeg vil dø af Sult.«

»O, min Lunge og Lever, vil du gaa for tre Pence?«

»Jeg vilde gaa for ingen Ting, hvis jeg kunde,« sagde jeg, »men jeg trænger haardt til Pengene.«

»O, Go-ru!« (det er virkelig umuligt at beskrive, hvordan han vristede dette Udbrud af sig selv, medens han kiggede ud efter mig bag Dørstolpen, saa jeg ikke saa andet end hans forslagne gamle Hoved) — »vil du gaa for fire Pence?«

Jeg var saa træt og ked af det, at jeg tog imod hans Tilbud; og jeg tog, endnu skælvende, Pengene ud af hans Klo, og gik bort, mere sulten og tørstig, end jeg nogen Sinde havde været, lidt før Solnedgang. Men med en Udgift af tre Pence kom jeg snart fuldstændig til Kræfter igen, og da jeg saa var i bedre Humør, humpede jeg halvanden Mil videre.

Mit Natteleje var i en anden Høstak, hvor jeg laa godt, efter at have badet mine ophovnede Fødder i en Bæk og forbundet dem, saa godt jeg var i Stand til, med nogle kolde Blade. Da jeg atter gav mig paa Vej næste Morgen, fandt jeg, at Vejen gik mellem en Række Humlemarker og Frugthaver. Det var saa sent paa Aaret, at Frugthaverne var røde af modne Æbler; og paa nogle faa Steder var Humlehøsten allerede i Gang. Jeg fandt det overmaade smukt alt sammen, og bestemte mig til at sove mellem Humlerankerne den Nat, idet jeg tænkte mig, at de lange Rækker af Stænger, med de yndefulde Blade snoende sig op ad dem, vilde være et fornøjeligt Selskab for mig.

Vagabonderne var værre end nogen Sinde den Dag og indgød mig en Frygt, som jeg endnu husker ganske tydeligt. Nogle af dem saa ud som de vildeste Røvere og gloede paa mig, medens jeg gik forbi, og standsede maaske og raabte til mig, at jeg skulde komme tilbage og snakke med dem, og naar jeg saa tog Benene paa Nakken, kastede de Sten efter mig. Jeg husker en ung Fyr — en Kedelflikker, antog jeg, efter hans Pose og Kulbækken at dømme — der havde et Fruentimmer med sig, og vendte sig og stirrede saadan paa mig; og saa raabte han til mig, at jeg skulde komme tilbage, med en saa frygtelig Stemme, at jeg stansede og saa mig om.

»Kom herhen, naar man kalder paa dig,« sagde Kedelflikkeren, »eller jeg skal sprætte Kroppen op paa dig, min unge Ven.«

Jeg ansaa det for klogest at gaa tilbage. Da jeg kom nærmere til dem, og prøvede paa at formilde Kedelflikkeren med mine Blikke, lagde jeg Mærke til, at Fruentimmeret havde et blaat Øje.

»Hvor skal du hen?« sagde Kedelflikkeren og greb i Brystet paa min Skjorte med sin sodede Haand.

»Jeg skal til Dover,« sagde jeg.

»Hvor kommer du fra?« spurgte Kedelflikkeren og drejede min Skjorte endnu en Gang om med sin Haand for at holde mig mere fast.

»Jeg kommer fra London,« sagde jeg.

»Hvad bestiller du?« spurgte Kedelflikkeren. »Er du en Tyveknægt?«

»— Næh!« sagde jeg.

»Er du ikke, for Pokker? Hvis du praler af din Hæderlighed overfor mig, saa slaar jeg Hjærneskallen itu paa dig.«

Dermed slap han mig og truede med at slaa mig og mønstrede mig saa fra øverst til nederst.

»Har du Penge nok paa dig til et Glas Øl?« sagde Kedelflikkeren. »Hvis du har det, saa kom frem med dem, før jeg tager dem selv.«

Jeg vilde sikkert have taget dem frem, men saa mødte jeg Fruentimmerets Blik, og hun rystede ganske sagte paa sit Hoved og formede sine Læber til et Nej.

»Jeg er meget fattig,« sagde jeg og prøvede paa at smile, »og jeg har ingen Penge.«

»Hvad er din Mening?« sagde Kedelflikkeren og saa saa fast paa mig, at jeg næsten var bange for, at han kunde se Pengene i min Lomme.

»Sir,« stammede jeg.

»Hvad er din Mening?« sagde Kedelflikkeren, »med at gaa med min Broders Silkehalstørklæde? Kom her med det!« Og han fik det paa et Øjeblik af Halsen af mig og kastede det hen til Fruentimmeret.

Fruentimmeret brast i Latter, som om hun fandt dette morsomt gjort, og kastede det tilbage til mig og nikkede lige saa svagt som før og formede Ordet »Gaa!« med sine Læber. Men før jeg kunde adlyde, rev Kedelflikkeren Tørklædet ud af min Haand, saa voldsomt, at jeg fløj hen ad Vejen som en Fjer, og bandt det løst om sin egen Hals og vendte sig til Fruentimmeret med en Ed, og slog hende til Jorden. Jeg glemmer aldrig, da jeg saa hende falde baglæns om mod den haarde Vej, og ligge dér, med Hatten faldet af, og med Haaret helt hvidt af Støv — eller da jeg noget fra dem saa mig om og saa hende sidde paa Stien, der dannede en lille Vold langs Vejen, og tørre Blodet af sit Ansigt med Snippen af sit Sjal, medens han gik fra hende.

Denne Oplevelse gjorde mig saa bange, at naar jeg senere, saa nogle af disse Folk komme, gik jeg tilbage, til jeg havde fundet et Skjulested, hvor jeg blev liggende til de var ude af Syne; og det skete saa ofte, og jeg blev alvorlig forsinket derved. Men under denne Vanskelighed, som under alle de andre Vanskeligheder paa min Rejse, syntes jeg at blive opholdt og ledet af min Indbildningskraft. Billedet af min Moder i hendes Ungdom, før jeg kom til Verden. Det holdt mig stadig med Selskab. Det var der blandt Humlerne, naar jeg lagde mig ned for at sove; det var hos mig, naar jeg vaagnede om Morgenen; det gik foran mig hele Dagen. Jeg har altid siden forbundet det med den solbeskinnede Gade i Canterbury, der ligesom døsede i den hede Luft, og med Synet af dets gamle Huse og Porte og den statelige graa Domkirke, hvor Raagerne svævede omkring Taarnene. Da jeg tilsidst kom ud paa de øde, nøgne Sandbanker i Nærheden af Dover, fyldte det Egnens Øde med Haab; og først da jeg naaede det første store Maal for min Rejse, og satte mine Ben paa Byens egen Grund, den sjette Dag af min Flugt, forlod det mig. Men underligt nok, da jeg nu stod dér med mine lasede Sko og min støvede halvpaaklædte, solbrændte Skikkelse paa det Sted, jeg havde længtes saa meget efter at naa, syntes det at svinde bort lige som en Drøm og lade mig hjælpeløs og modløs tilbage.

Jeg spurgte først Sømændene om min Tante og modtog forskellige Svar. En sagde, at hun boede paa det sydlige Fyrtaarn og havde svedet sit Skæg ved det; en anden, at hun var fortøjet ved den store Bøje udenfor Havnen, saa at man kun kunde besøge hende ved Lavvande; en tredje, at hun var spærret inde i Maidstone Fængslet for Barnerov; en fjerde, at man havde set hende bestige et Kosteskaft under den sidste Storm og ride lige over til Calais. Droskekuskene, som jeg dernæst spurgte, var lige saa spøgefulde og lige saa respektløse; og Købmændene, der ikke syntes om mit Udseende, svarede i Almindelighed, uden at høre, hvad jeg havde at sige, at de ikke havde noget at give mig. Jeg følte mig mere ulykkelig og forladt, end jeg nogen Sinde havde gjort, siden jeg løb bort. Mine Penge var alle brugt, jeg havde ikke mere, jeg kunde sælge; jeg var sulten, tørstig og udmattet, og syntes at være lige saa langt fra mit Maal, som om jeg var blevet i London.

Morgenen var gaaet med disse Forespørgsler, og jeg sad paa Trappen til en tom Butik paa et Gadehjørne nær ved Torvet og tænkte paa at gaa hen til de andre Steder, der var blevet nævnet, da en Droskekusk, der kom forbi med sin Vogn, tabte et Hestedækken. Noget godmodigt i Mandens Ansigt, da jeg tog det op, gav mig Mod til at spørge ham, om han kunde sige mig, hvor Miss Trot-

wood boede; skønt jeg var fremkommet med dette Spørgsmaal saa ofte, at det næsten døde bort paa mine Læber.

»Trotwood,« sagde han. »Lad mig se. Jeg kender skam Navnet. Gammel Dame?«

»Ja,« svarede jeg. »Temmelig.«

»Temmelig stiv i Ryggen?« sagde han og rettede sig.

»Ja,« sagde jeg, »det passer vist meget godt.«

»Bærer en Pose?« sagde han. »En Pose med en hel Del Plads i — er grov og farer løs paa Folk, hvad?«

Mit Mod sank i mig, da jeg anerkendte den utvivlsomme Nøjagtighed i denne Beskrivelse.

»Saa skal jeg sige dig noget,« sagde han. »Naar du gaar den Vej,« og han pegede med sin Pisk hen imod Bakkerne, »og holder til Højre, til du kommer til nogle Huse, der vender ud mod Søen, saa tænker jeg, du kan faa Besked om hende. Jeg tror ikke, hun giver noget, saa her har du en Penny.«

Jeg tog taknemlig mod Gaven og købte et Brød for den. Og fortærende denne Forfriskning under Vejs, gik jeg i den Retning, min Ven havde vist mig, og jeg gik et langt Stykke uden at komme til de Huse, han havde talt om. Tilsidst saa jeg nogle foran mig; og da jeg kom nærmere, gik jeg ind i en lille Butik og spurgte, om de vilde være saa god at sige mig, hvor Miss Trotwood boede. Jeg henvendte mig til en Mand bag Disken, der var ved at veje nogle Risengryn af til en ung Tjenestepige; men denne opfattede Spørgsmaalet som rettet til hende og vendte sig hurtigt om.

»Min Frøken?« sagde hun. »Hvad skal du hos hende, min Dreng?«

»Jeg vilde gerne tale med hende,« sagde jeg.

»For at tigge af hende, mener du vel? svarede Pigen.

»Nej paa ingen Maade,« sagde jeg. Men da jeg pludselig huskede, at jeg virkelig ikke kom i nogen anden Hensigt, tav jeg forvirret og blev blussende rød.

Min Tantes Tjenestepige, hvad jeg antog hun var, efter hvad hun sagde, puttede sine Risengryn i en lille Kurv og gik ud af Boden, og sagde mig, at jeg kunde følge efter hende, hvis jeg vilde vide, hvor Miss Trotwood boede. Jeg behøvede ikke en ny Opfordring; skønt jeg paa dette Tidspunkt var i en saadan Sindsbevægelse, at mine Ben rystede under mig. Jeg fulgte efter den unge Pige, og vi kom snart til en meget pæn lille Villa med morsomme Karnapvinduer; foran den var der en lille Grønnegaard eller Have fuld af Blomster, der var omhyggeligt passede og lugtede yndigt.

»Det er Miss Trotwoods Hus,« sagde den unge Pige. »Nu ved du Besked, og det er alt, hvad jeg kan sige dig.« Med disse Ord skyndte hun sig ind i Huset, som for at ryste Ansvaret for min Nærværelse af sig, og lod mig staa dér ved Havelaagen, stirrende trøstesløst over den hen mod Dagligstuevinduet, hvor et Muselinsgardin, der var trukket lidt til Side i Midten, en stor rund, grøn Skærm eller Vifte, der var fastgjort til Vindueskarmen, et lille Bord og en stor Stol, sagde mig, at min Tante maaske sad dér i dette Øjeblik i al sin Vælde.

Mine Sko var paa dette Tidspunkt i en sørgelig Forfatning. Saalerne var slidt af Stump for Stump, og Overlæderet var sprunget itu, saa at de slet ikke mere havde Form som et Par Sko. Min Hat (der ogsaa havde tjent mig til Nathue) var saa krøllet og krammet, at ingen gammel bulet, hankeløs Kaserolle paa en Mødding havde behøvet at skamme sig ved at maale sig med den. Min Skjorte og mine Bukser, der var plettede af Sved, Dug, Græs og den Jord, jeg havde sovet paa — og desuden lasede — kunde have skræmt Fuglene bort fra min Tantes Have, mens jeg stod dér ved Laagen. Mit Haar havde ikke kendt Kam eller Børste, siden jeg forlod London. Mit Ansigt, Hals og Hænder var brændt mørkebrune ved saa uvant at blive udsat for Luft og Sol. Fra øverst til nederst var jeg overpudret med Kalk og Støv, saa jeg saa ud, som om jeg var kommet lige ud fra enKalkovn. I denne Tilstand, og med en stærk Bevidsthed

om den, ventede jeg paa at forestille mig for min frygtelige Tante og gøre mit første Indtryk paa hende.

Den uafbrudte Stilhed ved Dagligstuevinduet ledte mig imidlertid nogen Tid efter til at tro, at hun ikke sad dér, og saa hævede jeg mit Blik til Vinduet ovenover, hvor jeg saa en blomstrende, venligt udseende Herre med graat Haar, der lukkede sit ene Øje paa en pudsig Maade, nikkede til mig flere Gange, rystede paa Hovedet ad mig, lo, og gik sin Vej.

Jeg havde været ilde tilpas i Forvejen; men saa meget mere ilde tilpas blev jeg ved denne uventede Opførsel, at jeg var lige ved at liste mig bort for at tænke over, hvad jeg helst maatte gøre, da der kom en Dame ud af Huset med sit Tørklæde bundet om Hatten og et Par Havehandsker paa sine Hænder, med et Forklæde med en stor Lomme og en stor Kniv i Haanden. Jeg saa straks, at det maatte være Miss Betsey, thi hun kom gaaende ud af Huset nøjagtig som min stakkels Moder havde beskrevet hende, da hun gik ind gennem vor Have paa Blunderstone Raageri.

»Gaa væk!« sagde Miss Betsey og rystede paa Hovedet og huggede ud i Luften med Kniven. »Gaa din Vej! Ingen Drenge her!«

Jeg saa paa hende med Hjærtet i Halsen, da hun gik hen i en Krog af Haven og stansede dér for at grave en lille Rod op. Saa samlede jeg lidt Mod, der mest skyldtes Fortvivlelse, og gik sagte ind og stillede mig ved Siden af hende og rørte ved hende med min Finger.

»Undskyld, Frøken,« begyndte jeg.

Det gav et Sæt i hende og hun saa paa mig.

»Undskyld Tante.«

»Hvad for noget?« udbrød Miss Betsey i en mere forfærdet Tone, end jeg nogen Sinde har hørt.

»Undskyld Tante, jeg er Deres Nevø.«

»O, min Gud!« sagde min Tante. Og satte sig saa lige ned i Havegangen.

»Jeg er David Copperfield, fra Blunderstone, i Suffolk — hvor De kom, den Aften da jeg blev født og saa min kære Mama. Jeg har været meget ulykkelig, siden hun døde. Jeg er blevet forsømt og har ingen Ting lært og er blevet henvist til mig selv og sat til et Arbejde, der ikke passede for mig. Det fik mig til at løbe bort for at komme til Dem. Jeg blev først plyndret ud og har gaaet hele Vejen og har ikke sovet i en Seng, siden jeg begyndte paa min Rejse.« Her svigtede mine Kræfter mig paa én Gang, og med en Bevægelse med mine Hænder, der skulde vise hende min pjaltede Forfatning og kalde den til Vidne paa, at jeg havde gaaet noget igennem, brast jeg i en voldsom Graad, som jeg antager har sparet sig op i mig hele Ugen igennem.

Min Tante viste ikke noget som helst andet end Forbavselse, og hun sad i Gruset og stirrede paa mig, indtil jeg begyndte at græde; saa sprang hun op i en Hast, tog mig i Kraven og trak mig ind i Dagligstuen. Det første hun gjorde her var at aabne et stort Skab og tage nogle Flasker frem og helde noget af Indholdet af hver af dem i Munden paa mig. Jeg tænker, hun har taget dem paa en Slump, for jeg er vis paa, at jeg smagte Annisvand, Ansjosvand og Salatolje. Da hun havde givet mig disse oplivende Midler, og jeg stadig var helt hysterisk, og ude af Stand til at trænge min Hulken tilbage, lagde hun mig paa Sofaen med et Sjal under mit Hoved og Tørklædet fra hendes eget Hoved under mine Fødder, for at jeg ikke skulde tilsmudse Betrækket; og saa sad hun selv bag den grønne Vifte eller Skærm, jeg allerede har omtalt, saa jeg ikke kunde se hendes Ansigt, og udbrød af og til: »Gud forbarme sig,« saa det lød som Minutskud.

En Tid efter ringede hun paa Klokken. »Janet,« sagde min Tante, da Tjenestepigen kom ind. »Gaa op og hils Mr. Dick og sig, at jeg ønsker at tale med ham.«

Janet saa lidt forbavset ud ved at se mig ligge urørlig paa Sofaen (jeg turde ikke røre mig det mindste, for ikke at vække min Tantes Mishag) men gik for at udrette sit Ærinde. Min Tante gik

med Hænderne paa Ryggen op og ned i Stuen, indtil den Herre, der havde vendt Øjne til mig fra Vinduet ovenpaa, kom leende ind.

»Mr. Dick,« sagde min Tante, »spil nu ikke Nar, siden ingen kan være mere forstandig end De, naar De kun selv vil. Det ved vi alle. Saa spil ikke Nar, hvad De saa end gør.«

Herren blev straks alvorlig og saa paa mig, syntes jeg, som om han vilde bede mig om ikke at sige noget om Vinduet.

»Mr. Dick,« sagde min Tante, »De har hørt mig omtale David Copperfield? Lad nu ikke, som om De ingen Hukommelse har, for det ved jo baade De og jeg bedre.«

»David Copperfield?« sagde Mr. Dick, der ikke lod til at huske stort om det. »*David* Copperfield? O ja, det har jeg rigtignok. David, ja vist.«

»Naa,« sagde min Tante, »dette er hans Dreng, hans Søn. Han vilde være sin Fader saa lig, som det er muligt at være, hvis han ikke ogsaa var saa lig sin Moder.«

»Hans Søn?« sagde Mr. Dick. »Davids Søn? Nej virkelig!«

»Ja,« fortsatte min Tante, »og han har lavet en net Redelighed. Han er løbet bort. Aa, hans Søster, Betsey Trotwood, vilde aldrig være løbet bort.« Min Tante rystede bestemt paa Hovedet, fast stolende paa den Piges Karakter og Opførsel, som aldrig var blevet født.

»O, De tror ikke, hun vilde være løbet bort?« sagde Mr. Dick.

»Gud velsigne og bevare Manden,« udbrød min Tante skarpt, »saadan som han snakker! Ved jeg ikke, at hun ikke vilde det? Hun vilde have boet hos sin Gudmoder, og vi vilde have holdt meget af hinanden. Hvor i Himlens Navn skulde hans Søster, Betsey Trotwood, være løbet sin Vej fra eller hen?«

»Ingen Steder,« svarede Mr. Dick.

»Naa ja,« sagde min Tante, formildet ved dette Svar, »hvor kan De saa lade, som De er saa fjollet, Dick, naar De har en Forstand saa skarp som en Saarlæges Lancet? Naa, her ser De den unge David Copperfield, og det Spørgsmaal, jeg stiller Dem, er, hvad jeg skal gøre med ham?«

»Hvad De skal gøre med ham?« sagde Mr. Dick mat og kløede sig i Hovedet. »O! Gøre med ham?«

»Ja,« sagde min Tante med et alvorligt Blik og Pegefingeren i Vejret. »Naa! Jeg trænger til et rigtig godt Raad!«

»I, hvis jeg var Dem,« sagde Mr. Dick eftertænksomt og saa adspredt paa mig, »saa vilde jeg« — Betragtningen af mig syntes at indgive ham en pludselig Idé, saa han tilføjede hurtigt: »Saa vilde jeg vaske ham.«

»Janet,« sagde min Tante og vendte sig om med en triumferende Mine, som jeg ikke forstod dengang. »Mr. Dick klarer det altsammen. Varm Badet!«

Skønt jeg var dybt interesseret i denne Samtale, kunde jeg ikke lade være med at iagttage min Tante, Mr. Dick og Janet, medens den varede, og fuldende min allerede paabegyndte Undersøgelse af Værelset.

Min Tante var en høj Dame med strænge Ansigtstræk, men paa ingen Maade grim. Der var noget ubøjeligt i hendes Ansigt, i hendes Stemme, i hendes Væsen, der var fuldkommen tilstrækkeligt til at forklare den Virkning, hun havde gjort paa en saa blid Skabning som min Moder; men hendes Træk var snarere smukke end stygge, skønt de var haarde og barske. Jeg lagde især Mærke til, at hun havde et livligt, klart Blik. Hendes Haar, der var graat, var sat op i to Afdelinger, under en Slags Kappe, som var meget almindeligere den Gang end nu og bundet sammen under Hagen. Hendes Kjole var lavendelfarvet og nydelig, men enkelt syet, som om hun ønskede at færdes saa ugenert som muligt. Jeg husker, at jeg syntes, den i Form mere lignede en Ridekjole, som det overflødige Stykke var klippet af, end noget som helst andet. Hun bar ved Siden et Herreguldur, efter Størrelsen og Formen at dømme, med Tilbehør af Kæde og Signeter; hun havde

noget Linned om sin Hals, ikke uligt en Skjortekrave, og noget der lignende smaa Manchetter om Haandleddene.

Mr. Dick var, som jeg allerede har sagt, graahaaret og af et blomstrende Udseende; hermed vilde alting være sagt om ham, hvis hans Hoved ikke havde været mærkelig bøjet — ikke af Alder; det minde mig om et af Mr. Creakles Drenges Hoveder, naar han havde faaet Prygl; — og hans graa Øjne fremstaaende og store, med en besynderlig fugtig Glans, der i Forbindelse med hans aandsfraværende Væsen, hans Lydighed overfor min Tante og hans barnlige Glæde, naar hun roste ham, gav mig en Mistanke om, at han ikke var rigtig i Hovedet; skønt, hvis han ikke var det, forbavsede det mig i høj Grad, hvordan han kunde være her. Han var klædt som enhver almindelig Gentleman, i en løsthængende graa Morgenfrakke og Vest, og hvide Benklæder; og han havde sit Ur i Vestelommen og sine Penge i de andre Lommer, og han raslede med dem, som om han var meget stolt af dem.

Janet var en køn, blomstrende Pige, paa en nitten, tyve Aar, og et rent Mønster paa Nethed. Skønt jeg ikke lagde meget Mærke til hende i dette Øjeblik, kan jeg godt her omtale, hvad jeg først senere opdagede, nemlig at hun hørte til en Række af Protegier, som min Tante havde taget i sin Tjeneste udtrykkeligt for at opdrage dem til Foragt for Mandkønnet, og som i Reglen havde endt deres Forsagelse med at gifte sig med Bageren.

Værelset var lige saa net som Janet eller min Tante. Da jeg for et Øjeblik siden lagde Pennen fra mig for at tænke paa den, kom Luften atter blæsende ind fra Søen, blandet med Duften af Blomster; og jeg saa de gammeldags, blankt pudsede Møbler og min Tantes ukrænkelige Stol og Bord ved den grønne Vifteskærm i Karnapvinduet, Filtæppet paa Gulvet, Katten, Kedelholderen, og de to Kanariefugle, det gamle Kinastel, Punchebollen fuld af tørrede Rosenblade, det store Skab, der indeholdt alle Slags Flasker og Krukker, og, forunderligt ude af Stilen, mit eget støvede Jeg paa Sofaen, læggende Mærke til alting.

Janet var gaaet for at lave Badet i Stand, da min Tante, til min store Forfærdelse, pludselig blev stiv af Harme og neppe havde Stemme nok til at raabe: »Janet! Æsler!«

Hvorpaa Janet kom løbende op ad Trappen, som om Huset stod i Flammer, styrtende ud paa en lille Græsplæne foran det og forjog et Par Æsler, der redes af Damer, og som havde vovet at sætte deres Hove paa den; medens min Tante kom farende ud af Huset, greb et tredje Æsel, der redes af et Barn, ved Tømmen, vendte det om, førte det udenfor disse hellige Enemærker og varmede Ørerne paa den ulykkelige Æseldriver, fordi han havde dristet sig til at profanere denne hellige Jordbund.

Endnu i dette Øjeblik ved jeg ikke, om min Tante havde nogen lovlig Vejret over denne Stump Grønning; men hun havde sat sig det i Hovedet, og det var for hende ganske det samme. Det var hendes Livs største Krænkelse, som hun bestandig krævede Hævn for, naar et Æsel gik over dette fredlyste Sted. Hvilken Beskæftigelse hun end var optaget af, hvor meget end den Samtale, hun tog Del i, interesserede hende, et Æsel ledte straks hendes Tanker i en anden Retning, og hun var øjeblikkelig over det. Vandkrukker og Vandkander holdtes rede paa skjulte Steder for at kunne udgydes over de fornærmende Drenge; Stokke laa gemt bag Døren; der blev foretaget Udfald paa alle Dagens Tider; og der herskede en uafbrudt Krig. Maaske var dette en behagelig Adspredelse for Æseldrengene; eller maaske morede de klogere blandt Æslerne, der forstod, hvordan det var fat, sig i deres medfødte Stædighed med at gaa denne Vej. Jeg ved kun, at der blev slaaet Allarm tre Gange, før Badet var færdigt, og at under den sidste og mest fortvivlede Kamp af dem alle, saa jeg min Tante ene fare løs paa en femten Aars Fyr og dunke hans rødhaarede Hoved mod Laagen, før han syntes at forstaa, hvad der var i Vejen. Disse

Afbrydelser virkede saa meget latterligere paa mig, fordi hun var ved at give mig Suppe med en Spiseske dengang (da hun var fast overbevist om, at jeg var nær ved at dø af Sult og i den første Tid skulde have Næring i meget smaa Kvantiteter) og medens min Mund endnu stod aaben for at tage mod Skeen, kunde hun sætte den tilbage i Terrinen og raabe: »Janet! Æsler!« og fare ud til Angreb.

Badet var en stor Behagelighed. For jeg begyndte at mærke stærke Smerter i mine Lemmer af at have ligget under aaben Himmel, og var nu saa træt og mat, at jeg neppe kunde holde mig vaagen i fem Minutter ad Gangen. Da jeg havde badet, gav de mig en Skjorte og et Par Bukser paa, som tilhørte Mr. Dick, og svøbte mig ind i to—tre store Sjaler. Hvad for en Bylt jeg lignede, ved jeg ikke, men jeg følte mig som en meget varm en, og da jeg altsaa var meget mat og søvnig, lagde jeg mig snart paa Sofaen igen og faldt i Søvn.

Det kunde have været en Drøm, der stammede fra den Forestilling, der havde optaget mig saa længe, men jeg vaagnede med det Indtryk, at min Tante var kommet hen og havde bøjet sig ned over mig og strøget Haaret bort fra mit Ansigt og lagt mit Hoved mere bekvemt og saa staaet og set paa mig. Ordene »smuk Knægt« eller »stakkels Fyr« lød i mine Øren, syntes jeg ogsaa; men der var unægtelig, da jeg vaagnede, intet der kunde faa mig til at tro, at min Tante havde ytret dem, thi hun sad i Karnapvinduet og saa ud over Havet bag den grønne Vifte, der var fastgjort til et Stativ, saa at den kunde drejes til alle Sider.

Vi spiste til Middag snart efter at jeg var vaagnet, stegt Høne og Budding; jeg siddende ved Bordet, ikke ulig en spækket Fugl selv, og bevægende mine Arme med betydelig Vanskelighed. Men da min Tante havde pakket mig ind, beklagede jeg mig ikke, over at jeg var besværet. Hele denne Tid var jeg i høj Grad spændt paa at faa at vide, hvad hun vilde gøre med mig; men hun indtog sit Maaltid i dyb Tavshed, undtagen naar hun lejlighedsvis fæstede sit Blik paa mig, der sad lige overfor hende, og sagde: »Gud forbarme sig!« hvilket paa ingen Maade fjærnede min Ængstelse.

Da Dugen var taget af og noget Sherry sat frem (som jeg fik et Glas af) sendte min Tante Bud efter Mr. Dick igen, og han kom ned til os og saa saa klog ud, som han kunde, da hun bad ham høre paa min Historie, som hun lokkede ud af mig lidt efter lidt ved en Række Spørgsmaal. Under min Fortælling holdt hun Øje med Mr. Dick, som jeg tror ellers vilde være faldet i Søvn, og som, hvergang han gav sig til at smile, blev paamindet af et vredt Blik fra min Tante.

»Hvad der er gaaet af det stakkels, ulykkelige Barn, siden hun skulde gaa hen og blive gift igen,« sagde min Tante, da jeg var færdig, »det gaar over min Forstand.

»Maaske blev hun forelsket i sin anden Mand,« foreslog Mr. Dick.

»Forelsket!« gentog min Tante. »Hvad mener De? Hvilken Grund havde hun til at blive det?«

»Maaske,« sagde Mr. Dick, efter at han havde tænkt sig lidt om, med et enfoldigt Smil, »gjorde hun det for sin Fornøjelses Skyld.«

»Fornøjelse, jo det vil jeg nok sige!« svarede min Tante. »En rar Fornøjelse for det stakkels Barn at fæste sin enfoldige Tro til en Køter af et Mandfolk, som ganske sikkert vilde mishandle hende paa den ene eller den anden Maade. Hvad har hun ventet sig af det, det kunde jeg nok lide at vide! Hun havde haft én Mand. Hun havde set David Copperfield forlade Verden, han som altid havde løbet efter Voksdukker lige fra Vuggen af. Hun havde faaet et Barn — o, der var to Børn, da hun fødte det Barn, der sidder her, den Fredag Aften! — og hvad skulde hun saa ønske sig mere?«

Mr. Dick rystede hemmeligt paa Hovedet til mig, som om han tænkte, at det var ikke godt at vide.

»Hun kunde ikke engang faa et Barn

som en anden en,« sagde min Tante. »Hvor blev dette Barns Søster, Betsey Trotwood, af? Hun kom aldrig. Tal ikke til mig!«

Mr. Dick lod til at blive ganske forskrækket.

»Dette lille Mandfolk af en Doktor med Hovedet paa den ene Side,« sagde min Tante, »Jellips, eller hvad det nu var, han hed, hvad nyttede *han?* Alt, hvad han kunde gøre, var at sige til mig, som det Pjok han er: »Det er en Dreng! En Dreng! Aa, de var lige gode Tosser alle sammen!«

Ivrigheden i dette Udbrud forbavsede Mr. Dick højligt, og mig ogsaa, naar jeg skal være ærlig.

»Og saa, som om dette ikke var nok endnu, og hun ikke tilstrækkelig havde staaet dette Barns Søster, Betsey Trotwood, i Lyset,« sagde min Tante, »gifter hun sig anden Gang — gaar hen og gifter sig med en Morder — eller en Mand af et lignende Navn — og staar *dette* Barn i Lyset! Og den naturlige Følge er, hvad enhver anden end et Barn havde kunnet forudse, at han løber bort og vagabonderer. Han ligner Kain, før han blev voksen, saa meget han kan.«

Mr. Dick saa stift paa mig, ligesom for at identificere mig med denne Karakter.

»Og saa er der dette Kvindemenneske med det hedenske Navn,« sagde min Tante, »denne Peggotty, *hun* gaar hen og gifter sig bagefter. Fordi hun ikke har set nok af alt det onde, det fører til, gaar *hun* hen og gifter sig bagefter, efter hvad Drengen fortæller. Jeg haaber blot, at hendes Mand er af den Slags, Slubberter med Ildtangen, der er nok af i Aviserne, og prygler hende med saadan en.«

Jeg kunde ikke udholde at høre min gamle Barnepige omtalt paa denne Maade, og gjort til Genstand for et saadant Ønske. Jeg sagde min Tante, at hun virkelig tog fejl. At Peggotty var den bedste, mest trofaste og omhyggelige og kærlige og uegennyttige Ven og Tjenestepige her i Verden, at hun altid havde elsket mig højt, at min Moder var død med sit Hoved paa hendes Arme, og at min Moder taknemligt havde fæstet sit sidste Kys paa hendes Ansigt. Og da jeg blev bevæget ved at komme til at tænke paa dem begge, brast jeg i Graad, medens jeg prøvede paa at sige, at hendes Hjem var mit Hjem, og at alt, hvad hun havde, var mit, og at jeg vilde have søgt Tilflugt hos hende, hvis han ikke havde siddet i saa beskedne Kaar, at jeg maatte frygte for at ligge hende til Byrde — ja, jeg brast i Graad, medens jeg prøvede paa at sige dette, og lagde mig hen over Bordet med Ansigtet skjult i mine Hænder.

»Naa, naa!« sagde min Tante. »Barnet gør rigtigt i at holde paa dem, der har holdt paa ham. — Janet! Æsler!«

Jeg tror, at havde det ikke været for disse ulykkelige Æsler, vilde vi nok være kommet til god Forstaaelse; thi min Tante havde lagt sin Haand paa min Skulder, og dette gjorde mig saa dristig, at jeg vilde til at omfavne hende og bede hende om Beskyttelse. Men denne Afbrydelse og den Forstyrrelse hun blev kastet ud i ved Kampen udenfor, gjorde en Ende paa alle blidere Tanker for Øjeblikket og fik min Tante til forbitret at erklære Mr. Dick, at hun havde besluttet sig til at søge Oprejsning ad Lovens Vej og anlægge Sag for Krænkelse af Ejendomsretten mod hele Æselejerlavet i Dover — lige til vi drak Te.

Efter Te sad vi ved Vinduet — paa Udkig, forestillede jeg mig, efter flere Æsler, thi Udtrykket i min Tantes Ansigt var meget forbitret — lige til det blev mørkt; saa satte Janet Lys og et Tokkodiljespil ind paa Bordet og rullede Gardinerne ned.

»Naa, Mr. Dick,« sagde min Tante med sit strænge Blik og Pegefingeren i Vejret ligesom før, »nu vil jeg gøre Dem endnu et Spørgsmaal. Se paa dette Barn.«

»Davids Søn?« sagde Mr. Dick med et anspændt, forvirret Udtryk i sit Ansigt.

»Netop,« svarede min Tante. »Hvad vilde De nu gøre med ham?«

»Gøre med Davids Søn?« sagde Mr. Dick.

»Ja,« svarede min Tante, »med Davids Søn.«

»Oh!« sagde Mr. Dick. »Ja. Gøre med — jeg vilde putte ham i Seng.«

»Janet!« raabte min Tante med det samme triumferende Udtryk, som jeg havde bemærket før. »Mr. Dick klarer det for os alle. Hvis Sengen er i Stand, vil vi bringe ham op i den.«

Da Janet meddelte, at den var ganske i Orden, blev jeg bragt op i den, venligt, men dog som en Slags lille Fange, idet min Tante gik foran, og Janet dannede Bagtravet. Den eneste Omstændighed, som gav mig nyt Haab, var at min Tante stansede paa Trappen for at spørge om en Lugt af noget brændt, der mødte hende dér, og at Janet svarede, at hun havde brændt min gamle Skjorte nede i Køkkenet. Men der var ikke andre Klæder i Værelset end den besynderlige Bunke Tøj, jeg havde paa; og da de lod mig alene dér med en lille Vokslabel, som min Tante havde gjort mig opmærksom paa netop vilde brænde i fem Minutter, hørte jeg dem laase Døren udvendig fra. Da jeg overvejede disse Ting, ansaa jeg det for umuligt, at min Tante, der ikke kunde vide noget om mig, nærede Mistanke om, at jeg havde den Vane at løbe bort, og af den Grund traf sine Forholdsregler for at have mig i sikker Forvaring.

Værelset var venligt og laa øverst i Huset, med Udsigt over Havet, der blinkede og straalede i Maanens Lys. Efter at jeg havde bedt min Aftenbøn, og Lyset var brændt ud, husker jeg hvor stille jeg sad og saa paa Maaneskinnet over Vandet, som om jeg kunde haabe at læse min Skæbne deri, som i en Bog, at se min Moder komme ned fra Himlen med sit Barn ad den skinnende Sti for at se paa mig, som hun havde gjort det, da jeg sidste Gang saa hendes søde Ansigt. Jeg husker, hvorledes den højtidelige Følelse, hvormed jeg tilsidst vendte mine Øjne bort, veg for den Følelse af Taknemlighed og Hvile, som Synet af Sengens hvide Omhæng indgød mig — og langt mere endda det, at kunne hvile blødt i den mellem de snehvide Lagener! Jeg husker, hvordan jeg tænkte paa alle de ensomme Steder under Nattehimlen, hvor jeg havde sovet, og hvordan jeg bad om, at jeg aldrig maatte blive husvild mere og aldrig glemme de husvilde. Jeg husker, hvordan jeg derefter syntes at svære hen over den melankolsk straalende Vej derude paa Søen, ind i Drømmenes Verden.

Fjortende Kapitel.

Min Tante bestemmer, hvad hun vil gøre med mig.

Da jeg gik ned den næste Morgen, fandt jeg min Tante i saa dybe Tanker over Frokostbordet, med sin Albue paa Bakken, at Indholdet af Temaskinen havde oversvømmet Tepotten og sat hele Dugen under Vand, da min Indtræden jog hendes Overvejelser paa Flugt. Jeg var sikker paa, at jeg havde været Genstanden for hendes Tanker, og var mere spændt end nogen Sinde paa at faa at vide, hvilke Hensigter hun havde med mig. Dog vovede jeg ikke at udtrykke min Ængstelse for ikke at fornærme hende.

Da jeg imidlertid ikke havde saa megen Magt over mine Øjne, som over min

Tunge, faldt mit Blik meget ofte paa min Tante under Frokosten. Jeg havde ikke set ret mange Gange paa hende, før jeg opdagede, at hun saa paa mig — paa en besynderlig tankefuld Maade, som om jeg befandt mig i en umaadelig Afstand fra hende og ikke paa den anden Side af et lille rundt Bord. Da hun var færdig med sin Frokost, lænede hun sig meget eftertænksom tilbage i sin Stol, rynkede sine Bryn, lagde sine Arme over Kors og gav sig god Tid til at betragte mig med en saa anspændt Opmærksomhed, at jeg blev ganske overvældet af Forlegenhed. Da jeg endnu ikke var færdig med min egen Frokost, søgte jeg at skjule min egen Forvirring ved at spise videre; men min Kniv snublede over min Gaffel, og min Gaffel spændte Ben for min Kniv, og jeg svippede Stykker af min Skinke forbavsende højt op i Luften i Stedet for at skære dem over og spise dem og kvalte mig selv med min Te, der absolut vilde i den gale Hals i Stedet for i den rigtige, indtil jeg opgav det hele og sad blussende rød i Hovedet under min Tantes skarpe Blik.

»Hallo!« sagde min Tante efter lang Tids Forløb. Jeg saa op og mødte ærbødigt hendes skarpe, klare Blik.

»Jeg har skrevet til ham,« sagde min Tante.

»Til —?«

»Til din Stedfader,« sagde min Tante. »Jeg har sendt ham et Brev, som jeg vil raade ham til at svare paa, ellers bliver han og jeg ikke gode Venner, kan jeg fortælle ham.«

»Ved han, hvor jeg er, Tante?« spurgte jeg urolig.

»Jeg har sagt ham det!« sagde min Tante med et Nik.

»Vil jeg — blive — udleveret til ham?« stammede jeg.

»Jeg ved ikke,« sagde min Tante. »Vi faar at se.«

»O, jeg ved ikke, hvad jeg skal gøre, hvis jeg skal vende tilbage til Mr. Murdstone,« udbrød jeg.

»Jeg ved ikke noget om det,« sagde min Tante. »Jeg vil ikke sige noget bestemt. Vi faar at se.«

Mit Mod sank under disse Ord, og jeg blev meget nedtrykt og tung om Hjærtet. Min Tante lod ikke til at tage synderlig Notits af mig, hun tog et groft Smækkeforklæde paa, som hun hentede frem af Skabet, og vaskede saa Tekopperne af; og da alting var vasket af og sat paa Bakken igen, og Dugen lagt sammen og anbragt ovenpaa det hele, ringede hun paa Janet, for at hun skulde tage det bort. Dernæst fejede hun Krummerne op med en lille Kost, (efter at hun først havde taget et Par Handsker paa), indtil der ikke syntes at være saa meget tilbage paa Gulvtæppet, at det kunde opdages gennem et Mikroskop; derpaa tørrede hun Støv af i Stuen og satte paa Plads, skønt der ikke var Spor af Støv eller Uorden nogen Steder. Da alt dette var udført til hendes Tilfredshed, tog hun Handskerne og Forklædet af, foldede dem sammen, lagde dem ind i deres særlige Krog af det Skab, hvorfra hun havde taget dem frem, tog sin Syæske hen paa sit Bord ved det aabne Vindue, og satte sig til at arbejde med den grønne Vifte mellem sig og Lyset.

»Jeg vil bede dig gaa ovenpaa,« sagde min Tante, medens hun traadte sin Synaal »og hilse Mr. Dick og sige, at jeg gerne vil vide, hvordan det gaar med hans Andragende.«

Jeg rejste mig i en Fart for at udføre dette Ærinde.

»Jeg antager,« sagde min Tante, og saa paa mig med lige saa sammenknebne Øjne, som da hun saa paa Naaleøjet, »at du synes Mr. Dick er et kort Navn, hvad?«

»I Gaar tænkte jeg, det var et temmelig kort Navn,« tilstod jeg.

»Du skal ikke tro, at han ikke har et længere Navn, hvis han vil bruge det,« sagde min Tante med en meget stolt Mine, »Babley — Mr. Richard Babley — det er denne Gentlemans virkelige Navn.«

Jeg var i Færd med at sige — i beskeden Følelse af min Ungdom og af, at

jeg allerede havde været altfor familiær — at jeg saa gjorde bedre i at tiltale ham med hans fulde Navn, da min Tante fortsatte:

»Men kald ham ikke med det, hvad du saa end gør. Han kan ikke taale sit eget Navn. Det er en Ejendommelighed hos ham. Skønt jeg ved ikke, om det i Grunden er videre ejendommeligt; for han er blevet saa mishandlet af nogen, der bærer det, at Himlen skal vide, han nok kan have Grund til at føle den dybeste Modbydelighed for det — Mr. Dick er hans Navn her, og alle andre Steder, nu — hvis han da nogen Sinde tog andre Steder hen, hvad han ikke gør. Saa pas paa, min Dreng, at du ikke kalder ham andet end Mr. Dick.«

Jeg lovede at adlyde, og gik op med min Besked; og jeg tænkte, da jeg gik, at hvis Mr. Dick havde arbejdet længe paa sit Andragende med samme Hast, som jeg gennem den aabne Dør havde set ham arbejde paa den, da jeg kom ned, maatte det rimeligvis gaa meget godt med den. Jeg fandt ham endnu smørende løs paa den med en lang Pen og med Hovedet næsten helt nede over Papiret. Han var saa fordybet i den, at jeg fik rigelig Tid til at bemærke den store Papirsdrage i Krogen, den forvirrede Bunke Manuskript, de mange Penne og først og fremmest den Masse Blæk, (som han syntes at have paa Trepægleflasker i Dusinvis), før han opdagede, at jeg var til Stede.

»Ha! Phæbus!« sagde Mr. Dick og lagde Pennen fra sig. »Hvordan staar det til i Verden? Jeg skal sige dig noget,« tilføjede han mere dæmpet, »jeg vilde nødig have, at det blev omtalt, men det er en —« her vinkede han ad mig og satte sine Læber tæt til mit Øre — »det er en gal Verden. Lige til Bedlam, min Dreng!« sagde Mr. Dick og tog sig en Pris Snus af en rund Æske paa Bordet og lo hjærteligt.

Uden at driste mig til at udtale nogen Mening om dette Spørgsmaal, afleverede jeg min Besked.

»Godt,« gav Mr. Dick til Svar. »Hils hende og sig, at jeg — jeg tror nok, det er i god Gænge. Jeg tror, det er i god Gænge,« sagde Mr. Dick og fo'r med sin Haand gennem sit graa Haar og kastede et alt andet end tillidsfuldt Blik paa sit Manuskript. »Har du gaaet i Skole?«

»Ja Sir,« svarede jeg. »En kort Tid.«

»Kan du huske det Aarstal,« sagde Mr. Dick, og saa alvorligt paa mig og tog sin Pen for at skrive det op, »da Kong Karl den Første fik sit Hoved hugget af?«

Jeg sagde, jeg troede det var i Aaret seksten Hundrede og ni og fyrre.

»Godt,« svarede Mr. Dick og kløede sig bag Øret med sin Pen og saa tvivlende paa mig. »Det siger Bøgerne; men jeg kan ikke forstaa, at det kan være Tilfældet. Thi hvis det var saa længe siden, hvordan kunde saa Folk i hans Omgivelser have begaaet den Fejltagelse. at tage noget af Forvirringen ud af hans Hoved, efter at det var hugget af, og putte det ind i *mit?*«

Jeg blev overmaade forbavset over dette Spørgsmaal, men kunde ikke give ham nogen Oplysning om dette Punkt.

»Det er meget mærkeligt,« sagde Mr. Dick med et nedslaaet Blik paa sine Papirer og fo'r atter med Haanden gennem sit Haar, »at jeg aldrig kan faa det ganske paa det rene. Jeg kan aldrig blive fuldkommen klar over det. Men det siger intet!« sagde han muntert og mandede sig op. »Der er Tid nok! Min Hilsen til Miss Trotwood, og sig, at det virkelig gaar rigtig godt.«

Jeg var ved at gaa, da han henvendte min Opmærksomhed paa Dragen.

»Hvad synes du om den Drage?« sagde han.

Jeg svarede, at det var en smuk en. Jeg skulde antage, at den maa have været saa meget som syv Fod høj.

»Jeg har lavet den. Vi vil gaa ud og sætte den op, du og jeg,« sagde Mr. Dick. »Kan du se dette?«

Han viste mig, at den var bedækket med Manuskript, meget fint og omhyggeligt skrevet; men saa tydeligt, at da jeg lod mit Blik løbe hen over Linierne,

syntes jeg, at jeg paa et eller to Steder atter saa en Hentydning til Karl den Førstes Hoved.

»Der er fuldt op af Snor,« sagde Mr. Dick. »Og naar den stiger højt, tager de Kendsgerningerne med sig langt bort. Det er min Maade at udbrede dem paa. Jeg ved ikke, hvor de kommer ned. Det afhænger af Omstændighederne, og Vinden og saa fremdeles; men det løber jeg an paa.«

Hans Ansigt var saa overmaade mildt og rart, og havde noget saa ærværdigt ved sig, skønt det var friskt og stærkt, at jeg ikke var sikker paa, at han ikke morede sig med at gøre Løjer med mig. Saa jeg lo, og han lo, og vi skiltes som de bedste Venner af Verden.

»Naa, min Dreng,« sagde min Tante, da jeg kom ned. »Hvordan var det saa med Mr. Dick til Morgen?«

Jeg fortalte hende, at han havde bedt hilse og sige, at det virkelig gik meget godt.

»Hvad synes du om ham?« sagde min Tante.

Jeg vilde forsøge at undgaa Spørgsmaalet ved at svare, at jeg syntes, han var en meget rar Mand; men min Tante var ikke saadan at smutte udenom, for hun lagde sit Arbejde i Skødet, foldede sine Hænder over det og sagde:

»Naa! Din Søster Betsey Trotwood vilde have sagt mig ligeud, hvad hun syntes om en eller anden. Lign din Søster, saa meget du kan, og snak rent ud af Posen!«

»Er han — er Mr. Dick — jeg spørger, fordi jeg ikke ved det, Tante — er han ganske fra sin Forstand?« stammede jeg; for jeg følte, at jeg befandt mig paa gyngende Grund.

»Ikke det bitterste,« sagde min Tante.

»Virkelig ikke?« bemærkede jeg spagfærdigt.

»Hvis der er noget i Verden,« sagde min Tante meget kraftigt og bestemt, »som Mr. Dick ikke er, saa er det det.«

Jeg kunde ikke møde med noget bedre end endnu et frygtsomt: »Nej virkelig!«

»Han er blevet *kaldt* for gal,« sagde min Tante. »Jeg føler en egenkærlig Fornøjelse ved at sige, at han er blevet kaldt for gal, ellers vilde jeg ikke have haft Gavn af hans Selskab og Raad i disse sidste tyve Aar eller mere — ja, sandelig, lige siden din yngre Søster, Betsey Trotwood, skuffede mig.«

»Saa længe?« sagde jeg.

»Og nogle nette Folk var det, som havde den Dristighed at kalde ham gal,« vedblev min Tante. »Mr. Dick er en Slags fjærn Slægtning af mig; det er lige meget hvordan. Havde jeg ikke været, vilde hans egen Broder have spærret ham inde for Livstid. Det er det hele.«

Jeg er bange for, det var hyklerisk af mig, men da jeg saa, at dette Emne gjorde saa stærkt Indtryk paa min Tante, prøvede jeg paa at se ud, som om det ogsaa gjorde et stærkt Indtryk paa mig.

»En hovmodig Tosse!« sagde min Tante. »Fordi hans Broder var en Smule ekscentrisk — skønt han er ikke halvt saa ekscentrisk som mange Mennesker — vilde han ikke se ham i sit Hus og sendte ham til en privat Anstalt, skønt deres afdøde Fader havde overgivet ham til denne Broders særlige Omsorg, fordi han var nær ved at tro, at han var lidt underlig. Og han maa have været en klog Mand, siden han kunde tænke det! Uden Tvivl gal selv!«

Da min Tante saa ganske overbevist ud, søgte jeg atter at se ganske overbevist ud ogsaa.

»Saa greb jeg ind,« sagde min Tante, »og gjorde ham et Tilbud. Jeg sagde: Deres Broder er fornuftig — en hel Del fornuftigere end De er eller nogen Sinde bliver, haaber jeg. Lad ham have sin lille Indtægt og komme og bo hos mig. *Jeg* er ikke bange for ham, *jeg* er ikke stolt, *jeg* er rede til at tage mig af ham, og skal ikke behandle ham ilde, som visse Folk (bortset fra dem paa Anstalten) har gjort. Efter en hel Del Vrøvl fik jeg ham; og han har været her lige siden. Han er den venligste og med-

gørligste Skabning, der er til; og hvad hans Raad angaar —! Ingen uden jeg selv ved, hvor begavet den Mand er.«

Min Tante strøg sig over Kjolen og rystede paa sit Hoved, som om hun strøg Trods overfor hele Verden ud af den ene Fold, og rystede den ud af den anden.

»Han havde en Yndlingssøster,« sagde min Tante, »et kærligt Væsen, der var meget god imod ham. Men hun gjorde, hvad de alle gør — tog sig en Mand. Og *han* gjorde, hvad de alle gør — gjorde hende ulykkelig. Det havde en saadan Virkning paa Mr. Dicks Aand (*det* er vel ikke Galskab, haaber jeg!), at det i Forbindelse med hans Frygt for Broderen og Følelsen af hans Ukærlighed skaffede ham en Feber paa Halsen. Det var før han kom til mig, men Erindringen derom trykker ham selv nu. Sagde han noget til dig om Kong Karl den Første, Barn?«

»Ja, Tante.«

»Ah!« sagde min Tante og gned sin Næse, som om hun blev lidt ærgerlig. »Det er hans allegoriske Maade at udtrykke det paa. Han sætter naturligt nok sin Sygdom i Forbindelse med stor Forstyrrelse og Ophidselse, og det er det Billede, eller den Lignelse, eller hvad det nu hedder, som han ynder at bruge. Og hvorfor skulde han ikke det, naar han synes, den passer?«

»Ganske sandt, Tante.«

»Det er ikke nogen forretningsmæssig Maade at tale paa,« sagde min Tante, »eller den sædvanlige Maade. Det er jeg paa det rene med, og det er Grunden til, at jeg staar fast paa, at der ikke maa være et Ord om det i hans Andragende.«

»Er det et Andragende vedrørende hans egen Historie, han skriver paa, Tante?«

»Ja, Barn,« sagde min Tante og gned sin Næse igen. »Han andrager Lordkansleren eller Lord et eller andet — i hvert Fald et af disse Mennesker, der faar Betaling for at lade sig andrage — vedrørende sine Anliggender. Jeg antager, den bliver sendt ind en af Dagene. Han har ikke endnu været i Stand til at affatte den uden at indføre hin Udtryksmaade; men det betyder intet; det giver ham noget at bestille.«

I Virkeligheden opdagede jeg senere, at Mr. Dick i over ti Aar havde forsøgt paa at holde Karl den Første ude af Andragendet, men han var stadig kommet ind i det og var det endnu.

»Jeg siger igen,« sagde min Tante, »ingen ved uden jeg selv, hvilken Forstand den Mand har; og han er den medgørligste og venligste Skabning, der er til. Hvis det morer ham at sætte en Drage op en Gang imellem, hvad siger saa det! Franklin plejede at sætte en Drage op. Han var Kvæker eller noget i den Retning, hvis jeg ikke tager fejl. Og en Kvæker, der sætter en Drage op, er et langt latterligere Væsen end noget som helst andet.«

Den Spænding, jeg gennemgik i den Tid, som nødvendigvis maatte hengaa, før der kunde komme Svar paa hendes Brev til Mr. Murdstone, var frygtelig; men jeg gjorde et Forsøg paa at bekæmpe den og være saa behagelig, som jeg i al Stilfærdighed kunde, baade mod min Tante og Mr. Dick. Den sidste og jeg vilde være gaaet ud for at sætte den store Drage op; men jeg havde jo endnu ikke andre Klæder, end den alt andet end pyntelige Dragt, jeg var blevet udstafferet med den første Dag, og som tvang mig til at blive hjemme, undtagen en Time efter Mørkets Frembrud, da min Tante for min Sundheds Skyld paraderede op og ned med mig ude paa Klinten, før jeg gik i Seng. Endelig kom Svaret fra Mr. Murdstone, og min Tante sagde mig til min uendelige Rædsel, at han vilde komme og tale med hende selv den næste Dag. Den næste Dag sad jeg, stadig byltet ind i mine snurrige Klæder, og talte Timerne, rød og hed af Kampen mellem Haabet, der sank, og Frygten, der steg inden i mig.

Min Tante var lidt mere bydende og streng end ellers, men jeg iagttog ingen andre Tegn paa, at hun rustede sig selv til at modtage den Besøgende, jeg frygtede saa meget. Hun sad med sit Arbejde ved Vinduet, og jeg sad ved hendes

Side, medens mine Tanker tumlede med alle mulige og umulige Resultater af Mr. Murdstones Besøg, lige til temmelig langt ud paa Eftermiddagen. Vor Middag var blevet udsat paa ubestemt Tid; men det var ved at blive saa sent, at min Tante havde givet Ordre til at sætte den ind, da hun pludselig slog Æselallarm, og jeg saa til min Bestyrtelse og Forundring Miss Murdstone ride ganske ugenert hen over det hellige Grønsvær og gøre Holdt foran Huset og se sig om.

»Væk med Dem!« raabte min Tante og rystede paa Hovedet og truede med knyttet Haand fra Vinduet. »De har ikke noget at bestille her. Hvor tør De trænge Dem ind paa min Ejendom? Gaa væk! O, De frække Tingest!«

Min Tante blev saa ophidset over den Koldblodighed, hvormed Miss Murdstone saa sig om, at jeg virkelig tror hun var som lammet og ude af Stand i Øjeblikket til at styrte ud, som hun plejede. Jeg greb Lejligheden til at sige hende, hvem det var; og at den Herre, der nu nærmede sig Forbrydersken, (for Vejen herop var meget stejl, og han var sakket agterud) var Mr. Murdstone selv.

»Jeg er lige glad, hvem det er!« skreg min Tante og blev ved med at ryste paa Hovedet og gestikulere paa en Maade, der aldeles ikke udtrykte noget Velkommen, fra Karnapvinduet. »Jeg vil ikke have min Ejendom krænket. Jeg tillader det ikke. Gaa væk! Janet, drej det om. Træk det ud.« Og jeg saa, bag om min Tante, en forvirret Kamp, hvorunder Æslet gjorde Modstand mod alle, med alle fire Ben plantet hver til sin Side, medens Janet forsøgte at dreje det rundt ved Tømmen, Mr. Murdstone prøvede at drive det fremad, Miss Murdstone slog Janet med en Parasol, og flere Drenge, der var kommet for at se paa Kampen, raabte skingrende. Men pludselig opdagede min Tante iblandt dem den unge Misdæder, der var Æslets Vogter, og som var en af de utrætteligste til at fornærme hende, skønt han kun var en tolv, tretten Aar, og hun styrtede ud paa Kamppladsen, fo'r ind paa ham, greb ham, slæbte ham hen over Pladsen, saa baade hans Hoved og Hæle fejede Græsset, og ind i Haven, hvor hun holdt paa ham, mens hun raabte, at Janet skulde hente Politiet og Dommerne, for at han kunde blive arresteret, forhørt og hængt paa Stedet. Denne Del af Kampen varede imidlertid ikke længe; thi det unge Skarn kendte en Mængde Finter og Fif, som min Tante ingen Anelse havde om, saa han stak snart hujende sin Vej, efterladende sig nogle dybe Spor af sine sømbeslagne Støvler i Blomsterbedene, og førende sit Æsel med sig i Triumf.

Miss Murdstone var steget af under den sidste Del af Kampen og ventede nu med sin Broder ved Foden af Trappen paa, at min Tante skulde faa Tid til at tage imod dem. Min Tante, der var lidt forpustet af Kampen, marcherede forbi dem ind i Huset med stor Værdighed og tog ingen Notits af deres Nærværelse, før de blev meldt af Janet.

»Skal jeg gaa min Vej, Tante?« spurgte jeg skælvende.

»Nej, Sir,« sagde min Tante. »Det er vist, du ikke skal.« Hvormed hun skød mig ind i en Krog tæt ved sig og indespærrede mig med en Stol, som var den en Retsskranke. Denne Stilling vedblev jeg at indtage under hele Mødet, og derfra saa jeg nu Mr. og Miss Murdstone træde ind i Stuen.

»Oh!« sagde min Tante. »Jeg vidste ikke straks, hvem jeg havde den Fornøjelse at jage bort. Men jeg tillader ingen at ride over Grønsværet derude. Jeg gør ingen Undtagelser. Jeg tillader ikke nogen som helst at gøre det.«

»Deres Bestemmelse er temmelig ubehagelig for Fremmede,« sagde Miss Murdstone.

»Er den det?« sagde min Tante.

Mr. Murdstone syntes at være bange for en Fornyelse af Fjendtlighederne og begyndte mæglende:

»Miss Trotwood!«

»Jeg beder om Forladelse,« bemærkede min Tante med et hvast Blik. »De er den Mr. Murdstone, der ægtede Enken efter min afdøde Nevø, David Copper-

field, til Blunderstone Raageri? — Skønt jeg ikke ved, hvorfor det kaldes Raageri!«

»Det er mig,« sagde Mr. Murdstone.

»De maa undskylde mig, at jeg siger, Sir,« svarede min Tante, »at jeg tror, det havde været adskilligt bedre og lykkeligere, om De havde holdt Dem fra det stakkels Barn!«

»Jeg er for saa vidt enig i, hvad Miss Trotwood har bemærket,« sagde Miss Murdstone og knejsede, »som jeg anser vor begrædte Clara for i alle væsentlige Henseender at have været et rent Barn.«

»Det er en Trøst for Dem og mig, Frøken,« sagde min Tante, »som er kommet længere hen i Livet og sandsynligvis ikke behøver at være bange for, at vore personlige Yndigheder skal bringe os i Ulykke, at ingen kan sige det samme om os.«

»Uden Tvivl,« svarede Miss Murdstone, skønt jeg ikke syntes, at hun samtykkede videre villigt eller erkendtligt. »Og det vilde sikkert, som De siger, have været bedre og lykkeligere for min Broder, hvis han ikke havde indladt sig paa et saadant Ægteskab. Jeg har altid været af den Mening.«

»Det tvivler jeg ikke om, at De har,« sagde min Tante og ringede paa Klokken. »Janet, hils Mr. Dick og bed ham komme ned.«

Indtil han kom, sad min Tante stiv som en Pind og stirrede mørkt paa Væggen. Da han kom, præsenterede min Tante ham formelt.

»Mr. Dick. En gammel og fortrolig Ven, paa hvis Dom,« sagde min Tante med et Eftertryk, der skulde være en Paamindelse til Mr. Dick, der stod med Pegefingeren i Munden og saa temmelig taabelig ud — »jeg lægger stor Vægt.«

Mr. Dick tog sin Finger ud af Munden og stod nu med et alvorligt og opmærksomt Udtryk i sit Ansigt mellem de andre. Min Tante bøjede sit Hoved for Mr. Murdstone, der fortsatte:

»Miss Trotwood. Da jeg modtog Deres Brev, ansaa jeg det for mere retfærdigt mod mig selv, og maaske mere opmærksomt mod Dem —«

»Tak skal De have,« sagde min Tante og saa stadig hvast paa ham. »De behøver ikke at bryde Dem om mig.«

»At besvare det personligt, trods Rejsens Ubehageligheder,« fortsatte Mr. Murdstone, »fremfor ved et Brev. Denne ulykkelige Dreng, som er løbet bort fra sine Venner og sin Beskæftigelse —«

»Og hvis Udseende,« indskød hans Søster for at henlede den almindelige Opmærksomhed paa mig i mit ubeskrivelige Kostyme — »er skammeligt og skandaløst.«

»Jane Murdstone,« sagde hendes Broder, »hav den Godhed ikke at afbryde mig. Denne ulykkelige Dreng, Miss Trotwood, har givet Anledning til megen huslig Bekymring og Uro; baade, medens min kære, afdøde Hustru levede, og senere. Han har et genstridigt, oprørsk Sind, et heftigt Temperament, og en uomgængelig, umedgørlig Karakter. Baade min Søster og jeg selv har forsøgt at udrydde hans Laster, men uden Held. Og jeg har tænkt — vi har begge tænkt, kan jeg sige, thi min Søster har min fulde Fortrolighed — at det var rigtigst, at De modtog denne alvorlige og upartiske Forsikring fra vore egne Læber.«

»Det kan neppe være nødvendigt for mig at bekræfte noget, som min Broder har erklæret,« sagde Miss Murdstone; »men jeg beder Dem lægge Mærke til, at af alle Drenge i Verden tror jeg, at denne Dreng er den værste.«

»Det var stærkt!« sagde min Tante kort.

»Men ikke for stærkt til Kendsgerningerne,« svarede Miss Murdstone.

»Ha!« sagde min Tante. »Naa Sir?«

»Jeg har mine egne Meninger,« fortsatte Mr. Murdstone, hvis Ansigt blev mørkere og mørkere, jo mere han og min Tante iagttog hinanden, hvad de gjorde meget skarpt, »angaaende den bedste Maade at opdrage ham paa; de er grundede, dels paa mit Kendskab til ham, dels paa mit Kendskab til mine egne

Midler og Hjælpekilder. Jeg er ansvarlig for dem overfor mig selv, jeg handler efter dem, og jeg siger ikke mere om dem. Det er nok, at jeg anbragte denne Dreng under Opsigt af en Ven af mig selv ved en respektabel Beskæftigelse; at det ikke behagede ham; at han løb bort derfra; gør sig selv til en almindelig Vagabond, og kommer her til i Pjalter for at henvende sig til Dem, Miss Trotwood. Jeg ønsker ærbødigst at fremstille for Dem nøjagtigt de Følger — saa vidt jeg kan bedømme dem — der vil opstaa, hvis De støtter ham i denne Henvendelse.«

»Men nu først den respektable Forretning,« sagde min Tante. »Hvis det havde været Deres egen Søn, antager jeg, De netop vilde have anbragt ham ved den samme Beskæftigelse?«

»Hvis det havde været min Broders egen Dreng,« huggede Miss Murdstone ind, »er jeg sikker paa, at hans Karakter vilde have været en ganske anden.«

»Eller hvis det stakkels Barn, hans Moder havde været i Live, vilde han saa alligevel været blevet sat til denne respektable Beskæftigelse?« sagde min Tante.

»Jeg tror,« sagde Mr. Murdstone og bøjede sit Hoved, »at Clara ikke vilde have gjort Indvendinger mod noget, som jeg selv og min Søster Jane Murdstone ansaa for det bedste.«

Miss Murdstone bekræftede dette ved en lydelig Mumlen.

»Hum!« sagde min Tante. »Det ulykkelige Barn!«

Mr. Dick, der havde siddet og raslet med sine Penge hele Tiden, raslede nu saa højt, at min Tante følte, det var nødvendigt at stanse ham med et Blik, før hun sagde:

»Det stakkels Barns Livrente faldt bort med hende?«

»Faldt bort med hende,« svarede Mr. Murdstone.

»Og hvilte der ikke nogen Forpligtelse paa den lille Ejendom — Huset og Haven — dette hvad — det — nu — hedder — Raageri uden Raager i — til Fordel for hendes Søn?«

»Det var blevet efterladt hende uden Indskrænkninger af hendes første Mand,« begyndte Mr. Murdstone, da min Tante stansede ham med den største Forbitrelse og Utaalmodighed.

»Du gode Gud, Mand, det behøver De ikke at fortælle mig. Efterladt hende uden Betingelser! Jeg vilde nok se David Copperfield se fremad efter nogen Betingelser af nogen som helst Art eller Slags, om det saa laa lige for Næsen af ham! Naturligvis blev det efterladt hende uden Betingelser. Men da hun giftede sig igen — da hun gjorde det fortvivlede Skridt at gifte sig med Dem, kort sagt,« sagde min Tante, »for at tale rent ud, lagde da ingen et Ord ind for Drengen?«

»Min afdøde Hustru elskede sin anden Mand, Frøken,« sagde Mr. Murdstone, »og stolede fuldkomment paa ham.«

»Deres afdøde Hustru, Sir, var det ulykkeligste, mest hjælpeløse og troskyldige Barn,« svarede min Tante og rystede paa Hovedet ad ham. »Det er, hvad *hun* var. Og hvad har De saa mere at sige?«

»Blot dette, Miss Trotwood,« svarede han. »Jeg er her for at hente David tilbage; tage ham tilbage uden Betingelser, for at raade over ham, som jeg finder det passende, og handle med ham, som jeg anser det for rigtigt. Jeg er ikke her for at afgive noget Løfte eller forpligte mig overfor nogen. De har muligvis tænkt Dem, Miss Trotwood, at opmuntre ham i hans Flugt og i hans Beklagelser. Deres Opførsel, som jeg maa sige ikke synes at være beregnet paa at formilde mig, bringer mig til at anse dette for muligt. Men jeg maa forsikre Dem, at støtter De ham én Gang, maa De støtte ham fuldt ud og altid, Miss Trotwood; hvis De nu træder imellem ham og mig, maa De træde imellem os for bestandig, Miss Trotwood. Jeg spøger ikke, man kan ikke spøge med mig. Jeg er her for første og sidste Gang for at tage ham med. Er han rede til at følge? Hvis han ikke vil — og De siger mig, at han ikke er det, under et eller andet Paaskud, det

er lige meget hvilket — saa er mine Døre lukket for ham for Fremtiden, og jeg antager det da for givet, at Deres er aabne for ham.«

Til denne Henvendelse havde min Tante lyttet med den mest anspændte Opmærksomhed, siddende ret op og ned, med Hænderne foldede om sit ene Knæ, og seende forbitret paa den talende. Da han var færdig, vendte hun sine Øjne mod Miss Murdstone, uden forøvrigt at forandre sin Stilling, og sagde:

»Naa Frøken, har *De* nogen Ting at bemærke?«

»Sandelig, Miss Trotwood,« sagde Miss Murdstone, »alt hvad jeg kunde sige, er blevet sagt saa klart af min Broder, og han har fremstillet Sagen saa nøjagtig saaledes, som jeg ved, den er, at jeg ikke har noget at tilføje, uden min Tak for Deres Høflighed. For Deres overordentlige Høflighed, tør jeg sige,« sagde Miss Murdstone med en Ironi, som ikke gjorde mere Indtryk paa min Tante, end den sprængte den Kanon, jeg havde sovet under i Chatham.

»Og hvad siger Drengen?« sagde min Tante. »Er du rede til at gaa, David?«

Jeg svarede nej, og bad hende indtrængende om ikke at sende mig bort. Jeg sagde, at hverken Mr. eller Miss Murdstone havde nogen Sinde kunnet lide mig eller været gode imod mig. At de havde gjort min Moder, som altid elskede mig højt, ulykkelig for min Skyld, og at jeg vidste det meget godt, og at Peggotty vidste det. Jeg havde været meget mere ulykkelig, sagde jeg, end nogen vist vilde tro, naar de vidste, hvor ung jeg var. Og jeg tiggede og bad min Tante om at være min Ven og Beskytter for min Faders Skyld.«

»Mr. Dick,« sagde min Tante, »hvad skal vi gøre med dette Barn?«

Mr. Dick overvejede, betænkte sig, klarede op og sagde: »Straks faa taget Maal af ham til et Sæt Tøj.«

»Mr. Dick,« sagde min Tante triumferende, »giv mig Deres Haand, for Deres sunde Sans er ubetalelig.« Da hun havde rystet hans Haand med stor Hjærtelighed, trak hun mig hen til sig og sagde til Mr. Murdstone:

»De kan gaa, naar De har Lyst; jeg vil prøve min Lykke med Drengen. Hvis han er alt det, De siger, han er, saa kan jeg i det mindste gøre lige saa meget for ham, som De har gjort. Men jeg tror ikke et Ord af det.«

»Miss Trotwood,« svarede Mr. Murdstone og trak paa Skuldrene, medens han rejste sig, »hvis De var en Gentleman —«

»Bah! Sludder og Nonsens!« sagde min Tante. »Tal ikke til mig!«

»Hvor udsøgt høfligt!« udbrød Miss Murdstone, og rejste sig. »Virkelig overvældende!«

»Tror De ikke, jeg ved,« sagde min Tante og vendte det døve Øre til Søsteren og vedblev at henvende sig til Broderen og ryste overordentlig udtryksfuldt paa Hovedet ad ham, »hvad Slags Liv De maa have budt det stakkels, ulykkelige, vildledte Barn? Tror De ikke, jeg ved, hvilken sørgelig Dag det var for den blide lille Skabning, da *De* første Gang krydsede hendes Vej — smiskende og sendende hende et Par store Øjne, tør jeg give mit Ord paa, saa fromme, som De ikke engang kunde kyse med en Gaas?«

»Jeg har aldrig hørt noget saa elegant!« sagde Miss Murdstone.

»Tror De ikke, jeg kan forstaa Dem lige saa godt, som om jeg havde set Dem,« vedblev min Tante, »nu da jeg *ser* Dem og hører Dem — hvad jeg oprigtigt vil sige Dem er alt andet end en Fornøjelse for mig? Aa, Gud bedre det, hvem var saa glat og silkeblød som Mr. Murdstone i Begyndelsen! Det stakkels blinde og uskyldige Barn havde aldrig set saadan en Mand. Han var en ren Sukkermand. Han tilbad hende. Han var forgabet i hendes Dreng — ligefrem forgabet i ham! Han skulde være en anden Fader for ham, og de skulde alle bo sammen i en Have af Roser, skulde de ikke? Uf! Gaa væk med Dem! Gaa!« sagde min Tante.

»Jeg har aldrig i mit Liv hørt noget

lignende som dette Menneske!« udbrød Miss Murdstone.

»Og da De havde sikret Dem det stakkels lille Fæ,« sagde min Tante — »Gud tilgive mig, at jeg skulde kalde hende saadan, og hun er kommet hen et Sted, hvor *De* ikke kommer i Hast — da De ikke havde gjort Uret nok mod hende og hendes, maatte De begynde at oplære hende, ikke? begynde at tæmme hende, som en stakkels fangen Fugl, og pine hendes forspildte Liv ud af hende med at lære hende at synge efter *Deres Noder?*«

»Det er enten Vanvid eller Beruselse,« sagde Miss Murdstone, der gennemgik de frygteligste Kvaler, fordi hun ikke kunde lede min Tantes Ordstrøm over paa sig selv. »Og jeg har en Mistanke om, at det er Beruselse.«

Uden at tage den mindste Notits af hendes Afbrydelser vedblev Miss Betsey at henvende sig til Mr. Murdstone, som om der ingen Afbrydelser havde fundet Sted.

»Mr. Murdstone,« sagde hun og truede ad ham med Fingeren, »De var en Tyran mod det enfoldige Barn, og De knuste hendes Hjærte. Hun var et kærligt Barn, det ved jeg; jeg vidste det Aar før, De nogen Sinde saa hende — og gennem den bedste Del af hendes Svaghed, gav De hende de Saar, hun døde af. Det er Sandheden, til at brøste Dem med, som De kan. Og nu kan De og Deres Kreaturer se at faa saa meget ud af den, De kan.«

»Tillad mig at spørge, Miss Trotwood,« indskød Miss Murdstone, »hvem De behager at kalde — med et Ordvalg, jeg aldrig har gjort Bekendtskab med før — for min Broders Kreaturer?«

Stadig stokdøv for denne Stemme og ganske uberørt af den, fortsatte Miss Betsey sit Foredrag.

»Det var klart nok, som jeg har sagt Dem, Aar før *De* fik hende at se — og hvordan De efter Forsynets uransagelige Beslutninger nogen Sinde fik hende at se, er mere end et Menneske kan begribe — det var klart nok, at det stakkels, blide, lille Væsen før eller senere vilde gifte sig med en eller anden; men jeg haabede ikke, at det vilde være gaaet saa galt, som det gik. Det var den Gang, Mr. Murdstone, da hun gav denne Dreng Livet,« sagde min Tante; »denne stakkels Dreng, De senere pinte hende igennem, hvilket er ubehageligt at mindes, og gør Synet af ham forhadt nu. Jo, jo! De behøver ikke at vride Dem!« sagde min Tante. »Jeg ved det er sandt selv uden det.«

Han havde hele Tiden staaet ved Døren og set paa hende, med et Smil paa sit Ansigt, skønt hans sorte Øjenbryn var trukket truende sammen. Jeg lagde nu Mærke til, at skønt Smilet vedblev at været paa hans Ansigt, var han blevet ligbleg paa et Øjeblik, og han snappede efter Vejret, som om han havde løbet stærkt.

»God Morgen, Sir,« sagde min Tante, »og Farvel! og Farvel med Dem ogsaa, Frøken,« sagde min Tante og vendte sig pludselig til hans Søster. »Lad mig nogen Sinde se Dem ride et Æsel over *min* Grønning igen, og saa sikkert, som De har et Hoved paa Deres Skuldre, skal jeg rive Hatten af Dem og træde paa den!«

Der vilde kræves en Maler, og det endda ikke nogen almindelig Maler, for at gengive min Tantes Ansigt, da hun lettede sig selv for denne ganske uventede Ytring, og Miss Murdstones Ansigt, da hun hørte den. Men Tonen hvori hun talte ikke mindre end Indholdet, var saa voldsom, at Miss Murdstone uden et Ord til Svar forsigtigt stak sin Arm ind under sin Broders og gik strunk ud af Huset; medens min Tante blev staaende ved Vinduet og saa efter dem, rede til, er jeg vis paa, at bringe sin Trusel til øjeblikkelig Udførelse, dersom Æselet skulde vise igen.

Da der imidlertid ikke blev gjort noget Forsøg paa at trodse hende, faldt hendes Ansigt gradvis til Ro og blev saa venligt, at jeg fik Mod til at kysse hende og takke hende; hvilket jeg gjorde med stor Hjærtelighed, og med min Arm om hendes Hals. Dernæst trykkede jeg Mr. Dicks Haand, og han trykkede min man-

ge Gange, og hilste denne lykkelige Ende paa Sagen ved gentagne Udbrud af Latter.

»De maa anse Dem selv for dette Barns Værge sammen med mig, Mr. Dick,« sagde min Tante.

»Jeg vil være glad ved at være Værge for Davids Søn,« sagde Mr. Dick.

»Meget vel,« svarede min Tante, »saa er *det* i Orden. Ved De hvad, Mr. Dick, jeg har tænkt paa, at jeg kunde kalde ham Trotwood?«

»Ja vist, ja vist. Kald ham Trotwood, ja vist,« sagde Mr. Dick. »Davids Søns Trotwood.«

»Trotwood Copperfield, mener De,« svarede min Tante.

»Ja, naturligvis. Ja. Trotwood Copperfield,« sagde Mr. Dick lidt flov.

Min Tante syntes saa godt om denne Tanke, at nogle færdigsyede Klæder, der blev købt til mig den Eftermiddag, blev mærkede »Trotwood Copperfield« med hendes egen Haandskrift og med uafvaskeligt Mærkeblæk, før jeg tog dem paa; og det blev bestemt, at alle de Klæder, som blev bestilt til mig (der blev bestilt en fuldstændig Ekvipering den Eftermiddag) skulde mærkes paa samme Maade.

Saaledes begyndte jeg mit nye Liv, med et nyt Navn, og med lutter nyt omkring mig. Nu da min tvivlsomme Stilling var forbi, følte jeg den i mange Dage som en ond Drøm. Jeg tænkte aldrig, at det var et snurrigt Par Formyndere, jeg havde i min Tante og Mr. Dick. Jeg tænkte aldrig klart over noget vedrørende mig selv. De to Ting, der stod klarest for mig, at der var blevet langt mellem mig og det gamle Blunderstone-liv, — der syntes mig at ligge bag en umaalelig Afstands Taager; og at der for bestandig var faldet et Tæppe ned for mit Liv hos Murdstone og Grinby's. Ingen har senere nogensinde trukket det Tæppe op. Jeg har hævet det for et Øjeblik her i denne Fortælling, men selv dette med modstræbende Haand, og lod det glad falde igen. Erindringen om dette Liv er fyldt med saa megen Pine, saa megen aandelig Lidelse og Haabløshed, at jeg aldrig har haft Mod til at undersøge, hvor længe jeg var fordømt til at føre det. Om det varede et Aar eller mere eller mindre, ved jeg ikke. Jeg ved kun at det var der, og hørte op med at være; og at jeg har skrevet om det og lader det blive staaende dér.

Femtende Kapitel.

Jeg gør endnu en Begyndelse.

Mr. Dick og jeg blev snart de bedste Venner, og ofte, naar hans Dagværk var gjort, gik vi sammen ud for at sætte den store Drage op. Hver eneste Dag sad han længe over Andragendet, der aldrig gik de mindste fremad, hvor haardt han end arbejdede, for Kong Karl den første dukkede altid op i det, før eller senere, og saa blev det kastet til Side, og et nyt paabegyndt. Den Taalmodighed og Forhaabningsfuldhed, hvormed han bar disse uafladelige Skuffelser, den milde Maade, hvorpaa han indrømmede, at der var noget galt ved Karl den Første, de svage Anstrængelser han gjorde for at holde ham ude, og den Sikkerhed, hvormed han kom ind igen og ødelagde hele Andragendet, gjorde et dybt Indtryk paa mig. Hvad Mr. Dick mente, der vilde komme ud af dette Andragende, hvis

det blev færdigt, hvor han mente det skulde vandre hen, eller hvad han mente, det skulde udrette — det tror jeg ikke, Mr. Dick selv vidste mere end nogen anden. Han behøvede heller aldeles ikke at bryde sit Hoved med saadanne Spørgsmaal, thi hvis noget var sikkert under Solen, saa var det sikkert, at Andragendet aldrig vilde blive fuldendt.

Det var et helt rørende Syn, plejede jeg at tænke, at se ham med Dragen, naar den var højt oppe i Luften. Hvad han havde fortalt mig, dengang i sit Værelse, om sin Tro paa, at den udbredte de Oplysninger, der var klistret paa den, og som ikke var andet end gamle Blade af ufuldendte Andragender, kunde maaske somme Tider være noget, han bildte sig ind; men ikke naar han var ude og saa op efter Dragen under Himlen og følte den rykke og trække i hans Haand. Han saa aldrig saa rolig og glad ud, som han gjorde da. Naar jeg om Aftenen sad hos ham paa en grøn Skrænt og saa ham vogte paa Dragen højt oppe i den stille Luft, plejede jeg at tænke mig, at den hævede hans Aand ud af dens Forvirring og bar den (det var min barnlige Tanke) ind i Himlen. Naar han vandt Snoren op, og den kom lavere og lavere ned fra det smukke Lys, indtil den flagrede mod Jorden og laa dér som en død Ting, syntes han at vaagne gradvis af en Drøm; og jeg husker, at jeg har set ham tage den op og se sig forvildet om, som var de kommet ned sammen, saa at jeg beklagede ham af mit ganske Hjærte.

Medens jeg gik frem i mit Venskab og min Fortrolighed med Mr. Dick, gik jeg ikke tilbage i hans gæve Venindes, min Tantes, Gunst. Hun fik en saadan Godhed for mig, at i Løbet af faa Uger forkortede hun mit nye Navn Trotwood til Trot, og opmuntrede mig endogsaa til at haabe, at hvis jeg fortsatte, som jeg havde begyndt, kunde jeg opnaa samme Rang i hendes Hjærte som min Søster Betsey Trotwood.

»Trot,« sagde min Tante en Aften, da Trokkodiljebrættet som sædvanlig var sat frem for hende og Mr. Dick, »vi maa ikke glemme din Undervisning.«

Dette var det eneste som ængstede mig og jeg blev meget glad over at hun hentydede til det.

»Kunde du have Lyst til at gaa i Skole i Canterbury?« sagde min Tante.

Jeg svarede, at det vilde jeg meget gerne, da det var saa nær herved.

»Godt,« sagde min Tante. »Kunde du have Lyst til at tage derover i Morgen?«

Da jeg allerede havde vænnet mig til min Tantes Hurtighed i Bevægelsen, blev jeg ikke forbavset ved Pludseligheden i dette Forslag, men sagde »Ja.«

»Godt,« sagde min Tante igen. »Janet, lej den graa Ponny og Vognen til i Morgen tidlig Klokken ti, og pak Master Trotwoods Klæder ind i Aften.«

Jeg var yderst fornøjet over disse Ordrer; men mit Hjærte satte mig i Rette for min Selviskhed, da jeg saa den Virkning; de gjorde paa Mr. Dick, der blev saa nedtrykt ved Udsigten til vor Adskillelse, og som Følge deraf spillede saa daarligt, at min Tante, efter at have givet ham forskellige paamindende Rap over Knoerne med sit Tærningbæger, slog Brædtet sammen og erklærede, at hun ikke vilde spille med ham mere. Men da han fik at vide af min Tante, at jeg somme Tider skulde komme her over om Lørdagen, og at han somme Tider kunde tage over at besøge mig om Onsdagen, levede han op igen, og lovede mig til disse Lejligheder at lave en ny Drage af langt større Proportioner end den nuværende. Om Morgenen var han igen nedslaaet og vilde have opmuntret sig selv ved at give mig alle de Penge, han ejede, ogsaa Guld og Sølv, hvis min Tante ikke havde stanset ham og tilladt ham at give mig fem Shillings, der, paa hans indtrængende Anmodning, senere blev forøget til ti. Vi skiltes ved Havelaagen paa den mest rørende Maade, og Mr. Dick gik ikke ind i Huset, før min Tante havde kørt mig udenfor hans Synskreds.

Min Tante, der var fuldkommen ligegyldig overfor den offentlige Mening, kørte den graa Ponny gennem Dover paa en mesterlig Maade; hun sad stiv og stor som en ægte Kusk, stadig holdende Øje med den og sørgende for, at den ikke i nogen Henseende fik sin egen Vilje. Da vi kom ud paa Landevejen, tillod hun den imidlertid at sagtne Farten lidt; og idet hun saa paa mig, der sad ganske overpudret ved hendes Side, spurgte hun mig, om jeg var glad?

»Ja Tak, meget glad Tante,« sagde jeg.

Hun blev meget glad, og da begge hendes Hænder var optagne, klappede hun mig paa Hovedet med sin Pisk.

»Er det en stor Skole, Tante?« spurgte jeg.

»Aa, det ved jeg ikke,« sagde min Tante. »Vi tager til Mr. Wickfield's først.«

»Holder han Skole?« spurgte jeg.

»Nej, Trot,« sagde min Tante. »Han holder Kontor.«

Jeg bad ikke om flere Oplysninger om Mr. Wickfield, da min Tante ikke gjorde Mine til at komme med nogen, og vi talte om andre Ting, til vi kom til Canterbury, hvor min Tante, da det var Torvedag, havde udmærket Lejlighed til at sno den graa Ponny frem mellem Vogne, Kurve, Grøntsager og andet Kram. De bratte Drejninger og Sving, vi gjorde, paadrog os en Mængde ikke altid høflige Tilraab fra de omkringstaaende Folk; men min Tante kørte fuldkommen ligegyldig videre, og jeg tør sige, at hun vilde have kørt lige saa koldblodigt gennem et fjendtligt Land.

Tilsidst stansede vi udenfor et meget gammelt Hus, der ragede ud over Gaden; et Hus med aflange, lave Gittervinduer, der sprang endnu længere frem, og Bjælker med udskaarne Hoveder for Enden, der ogsaa ragede frem, saa det syntes mig, at hele Huset lænede sig forover, prøvende paa at se, hvad der gik for sig nede paa det snevre Fortov. Der var ikke en Plet at se paa det. Den gammeldags Dørhammer paa den lavt hvælvede Dør, der var smykket med udskaarne Guirlander af Blomster og Frugter, funklede som en Stjærne; de to Stentrin, der førte op til Døren, var saa hvide, som om de var dækkede med rent Linned, og alle Hjørner og Kroge og Udskæringer og Skulpturer, og de smaa kunstige Glasruder og endnu kunstigere smaa Vinduer var, skønt lige saa gamle som Bjærgene, ogsaa ligesaa rene som nogen Sne, der nogen Sinde er faldet paa Bjærgene.

Da Ponykøretøjet stansede foran Døren, og jeg stirrede opmærksomt paa Huset, saa jeg et dødningeagtigt Ansigt komme til Syne i det lille Vindue i Stueetagen (i et lille rundt Taarn, der dannede den ene Side af Huset), og hurtigt forsvinde igen. Derpaa blev den lavthvælvede Dør aabnet, og Ansigtet kom ud. Det var akkurat lige saa dødningeagtigt, som det havde set ud i Vinduet, skønt dets Aarer havde et rødligt Anstrøg, som man undertiden kan iagttage i rødhaarede Folks Hud. Det tilhørte en rødhaaret Person — en ung Fyr paa femten, antager jeg nu, men saa meget ældre ud — hvis Haar var saa tæt afklippet som en Stubmark; han havde næsten ingen Øjenbryn, og ingen Øjenvipper, og rødbrune Øjne saa ubeskyttede og ubeskyggede, at jeg husker, jeg undrede mig over, hvordan han kunde falde i Søvn. Han var højskuldret og knoklet, klædt ærbart i sort, med en hvid Snip af et Halstørklæde, tilknappet helt op til Halsen; og han havde en lang, smal, skeletagtig Haand, der især tiltrak sig min Opmærksomhed, da han stod ved Hovedet af Ponyen og gned sig med den paa sin Hage og saa op paa os i Vognen.

»Er Mr. Wickfield hjemme, Uriah Heep?« sagde min Tante.

»Mr. Wickfield's er hjemme, Frøken,« sagde Uriah Heep, »hvis De vil være saa god at gaa ind dér.« Og han pegede med sin lange Haand paa det Værelse, han mente.

Vi steg af; og medens vi lod ham holde Ponyen, gik vi ind i en lang, lav Stue, der vendte ud mod Gaden, og fra hvis Vindue, jeg, da jeg gik ind, saa

et Glimt af Uriah Heep, der aandede ind i Ponyens Næsebor og straks efter bedækkede den med sin Haand, som om han vilde bringe den ind under en eller anden Trolddom. Lige overfor den høje, gamle Kamin hang to Portræter: et af en Gentleman med graat Haar (skønt efter min Mening ingen gammel Mand) og sorte Øjenbryn; han gennemsaa nogle Papirer, der var bundet sammen med et rødt Baand; det andet af en Dame, med et meget sødt og indtagende Udtryk i sit Ansigt, og som saa lige paa mig.

Jeg tror nok, jeg var ved at vende mig om for at søge efter Uriahs Billede, da Døren i den anden Ende af Værelset gik op og en Gentleman traadte ind; ved Synet af ham vendte jeg mig atter til det først omtalte Portræt, for at overbevise mig om, at det ikke var traadt ud af sin Ramme. Men det var paa sin Plads; og da Herren kom frem i Lyset, saa jeg, at han var nogle Aar ældre, end da dette Billede blev malet.

»Miss Betsey Trotwood,« sagde Herren, »vær saa god at gaa indenfor. Jeg var optaget lige i Øjeblikket, men De undskylder, at jeg har travlt. De kender min Bevæggrund. Jeg har kun en her i Livet.«

Miss Betsey takkede ham, og vi gik ind i hans Værelse, der var møbleret som et Kontor, med Bøger, Papirer, Blikkasser o. s. v. Det vendte ud til Haven og der var et Jærnpengeskab indmuret i Væggen — saa nær over Kaminhylden, at jeg undrede mig over, hvordan Skorstensfejeren kunde komme udenom det, naar de fejede Kaminen.

»Naa, Miss Trotwood,« sagde Mr. Wickfield, for jeg forstod snart, at det var ham, og at han var Sagfører og Bestyrer af en rig Gentlemans Godser dér paa Egnen. »Hvilken Vind fører Dem herhen? Ikke nogen daarlig Vind haaber jeg?«

»Nej,« svarede min Tante. »Jeg kommer ikke for at føre Proces.«

»Det er godt det samme, Frøken,« sagde Mr. Wickfield. »De maa hellere komme i ethvert andet Ærinde.«

Hans Haar var ganske hvidt nu, skønt hans Øjenbryn stadig var sorte. Han havde et meget behageligt Ansigt, og jeg syntes, han var smuk. Der var noget kraftigt i hans Ansigtsfarve, som jeg under Peggottys Vejledning forlængst havde vænnet mig til at sætte i Forbindelse med Portvin; og jeg indbildte mig ogsaa, at der var det i hans Stemme, og tilskrev hans voksende Korpulence samme Aarsag. Han var meget sirlig klædt i blaa Frakke, stribet Vest og Nankins Bukser; og hans fint krusede Skjorte og Kammerdugs Halstørklæde saa usædvanlig bløde og hvide ud, og jeg husker, at de mindede min livlige Fantasi om Fjerene paa en Svanes Bryst.

»Dette er min Nevø,« sagde min Tante.

»Vidste ikke, De havde nogen, Miss Trotwood,« sagde Mr. Wickfield.

»Min Grandnevø, vil det sige,« bemærkede min Tante.

»Vidste ikke, De havde en Grandnevø, forsikrer jeg Dem,« sagde Mr. Wickfield.

»Jeg har adopteret ham,« sagde min Tante med en Haandbevægelse, der skulde sige saa meget som, at hans Viden eller Uvidenhed kom hende ud paa et. »Og jeg har taget ham med hertil for at sætte ham i en Skole, hvor han kan blive vel oplært og godt behandlet. Sig mig nu, hvor den Skole er, og hvordan den er og i det hele alt om den.«

»Før jeg kan give Dem et ordentligt Raad,« sagde Mr. Wickfield, — »det gamle Spørgsmaal, De nok ved. Hvad er Deres Bevæggrund til dette?«

»Pokker tage Manden!« udbrød min Tante. »Altid fisker han efter Bevæggrunde, naar han har dem lige for Næsen! Jeg vil naturligvis gøre Drengen lykkelig og nyttig!«

»Det maa være en blandet Bevæggrund, antager jeg,« sagde Mr. Wickfield og rystede paa Hovedet og smilte vantro.

»Blandet Vaas!« svarede min Tante. »De gør Fordring paa at have en klar Bevæggrund til alt, hvad De gør selv. Jeg haaber ikke, De antager, at De er den eneste klart handlende i Verden?«

»Nej, men jeg har kun én Bevæg-

grund i Livet, Miss Trotwood,« svarede han smilende. »Andre Folk har den i Dusinvis, i Snesevis, i Hundredvis. Jeg har kun én. Der ligger Forskellen. Det vedkommer imidlertid ikke Sagen. Den bedste Skole? Uden Hensyn til Bevæggrunden ønsker De den bedste?«

Min Tante nikkede samtykkende.

»I den bedste, vi har,« sagde Mr Wickfield grundende »kan Deres Nevø ikke blive Kostgænger for Øjeblikket.«

»Men han kunde vel blive Kostgænger et andet Sted, antager jeg?« foreslog min Tante.

Det mente Mr. Wickfield, jeg kunde. Efter en lille Forhandling foreslog han at føre min Tante hen til Skolen, for at hun kunde se den og dømme selv; i samme Øjemed vilde han føre hende til to eller tre Huse, hvor han mente, jeg kunde blive Kostgænger. Min Tante gik ind paa Forslaget, og vi skulde alle tre til at gaa ud sammen, da han stansede og sagde:

»Vor lille Ven kunde maaske have en eller anden Bevæggrund til at forkaste disse Arrangementer. Jeg tænker, vi gør bedst i at lade ham blive her?«

Min Tante syntes oplagt til at gøre Indvendinger paa dette Punkt; men for at gøre det lettere, sagde jeg, at jeg gerne vilde blive her, hvis de syntes det; og jeg gik atter ind i Mr. Wickfields Kontor, hvor jeg satte mig ned igen, i samme Stol som før, for at vente paa deres Tilbagekomst.

Det traf sig saa, at denne Stol stod lige overfor en snever Gang, der førte til det lille runde Værelse, hvor jeg havde set Uriah Heeps blege Ansigt kigge ud ad Vinduet. Uriah havde trukket Ponyen hen i en nærliggende Stald og sad nu ved Arbejdet derinde ved en Pult, der havde et Messingstativ foroven til at hænge Papirer paa, og hvorpaa den Skrivelse hang, han var ved at kopiere. Skønt hans Ansigt vendte imod mig, troede jeg i Begyndelsen ikke han kunde se mig, da Skrivelsen var imellem os; men da jeg saa mere opmærksomt derhen, blev jeg uhyggelig til Mode ved at opdage, at hans søvnløse Øjne hvert Øjeblik dukkede frem under Skrivelsen som to røde Sole og stirrede stjaalent paa mig, et helt Minut ad Gangen er jeg vis paa, medens hans Pen løb, eller lod som den løb, saa hurtigt som nogen Sinde. Jeg gjorde flere Forsøg paa at undgaa dem — saaledes ved at staa op paa en Stol for at se paa et Landkort i den anden Side af Værelset, eller lade mine Øjne løbe ned over Spalterne i en Avis — men de trak sig hele Tiden tilbage igen; og naar som helst jeg saa hen mod disse to røde Sole, var jeg sikker paa at finde dem i Færd med enten at staa op eller gaa ned.

Endelig kom til min Glæde min Tante og Mr. Wickfield tilbage, efter at have været temmelig længe borte. De havde ikke været saa heldige, som jeg kunde have ønsket; thi skønt Skolens Fordele var ubestridelige, havde min Tante ikke syntes om noget af de Koststeder, der var blevet foreslaaede til mig.

»Det er meget uheldigt,« sagde min Tante. »Jeg ved ikke, hvad vi skal gøre, Trot.«

»Det *er* virkelig uheldigt,« sagde Mr. Wickfield. »Men jeg skal sige Dem, hvad De kan gøre, Miss Trotwood.«

»Hvad er det?« spurgte min Tante.

»Foreløbig lade Deres Nevø blive her. Han er en rolig lille Fyr. Han vil aldeles ikke forstyrre mig. Det er et udmærket Hus at studere i. Saa roligt som et Kloster, og næsten lige saa rummeligt. Lad ham blive her.«

Min Tante syntes øjeblikkelig om Tilbudet, skønt hun generede sig ved at modtage det. Det gjorde jeg ogsaa.

»Naa, Miss Trotwood,« sagde Mr. Wickfield. »Paa den Maade er De ude over Vanskeligheden. Det er kun en midlertidig Ordning, forstaar De. Passer det ikke, eller er det ikke ganske tilfredsstillende for en af Parterne, kan det jo let gøres om. Der vil være Tid nok til at finde et bedre Sted for ham i Mellemtiden. De gjorde bedst i at bestemme Dem til at lade ham blive her foreløbig.«

»Jeg er Dem meget forbunden,« sagde min Tante. »Og det er han ogsaa, ser jeg; men —«

»Aa, jeg ved, hvad De mener,« ud-

brød Mr. Wickfield. »De skal ikke føle Dem trykket ved at modtage det som en Tjeneste, Miss Trotwood. De kan betale for ham, hvis De vil. Vi tager det ikke saa strængt med Betingelserne, men De kan betale, hvis De vil.«

»Paa den Maade,« sagde min Tante, »vil jeg gerne lade ham blive her, skønt det derfor ikke mindre er en Tjeneste, De viser mig.«

»Kom saa og se min lille Husholderske,« sagde Mr. Wickfield.

Følgelig gik vi op ad en vidunderlig gammel Trappe med et Rækværk saa bredt, at vi næsten lige saa mageligt kunde være gaaet op ad det; og ind i en skyggefuld gammel Salon, der fik sit Lys gennem tre eller fire af de kunstige Vinduer, jeg havde set nede fra Gaden; og der var gamle Egetræs Stole, der syntes at stamme fra de samme Træer som det blanke Egetræs Gulv og de svære Bjælker i Loftet. Det var et smukt udstyret Værelse, med et Klaver og livlige Møbler i rødt og grønt og nogle Blomster. Det syntes at være lutter gamle Smuthuller og Kroge, og i hvert Smuthul og hver Krog var der et morsomt lille Bord, eller et Skab eller en Boghylde eller en Stol eller noget andet, der fik mig til at synes, at det var den bedste Krog i Stuen, indtil jeg saa paa den næste og fandt den lige saa god, om ikke bedre. Over alt dette hvilede der den samme Stilhed og Renhed, som prægede det udvendige af Huset.

Mr. Wickfield bankede paa en Dør i Panelet henne i Hjørnet, og en Pige omtrent paa min Alder kom hurtigt ud og kyssede ham. Jeg opdagede straks i hendes Ansigt det samme blide og yndige Udtryk, som jeg havde set hos Damen paa Billedet nedenunder. Der foresvævede mig noget om, at Portrættet var vokset op til at blive en Kvinde, medens Originalen var vedblevet at være et Barn. Skønt hendes Ansigt var lyst og lykkeligt, hvilede der dog Ro over det, og over hende — en stille, god, fredelig Aand — som jeg aldrig har glemt, og som jeg aldrig vil glemme.

Dette var den lille Husholderske, hans Datter Agnes, sagde Mr. Wickfield. Da jeg hørte, hvordan han sagde det, og saa, hvordan han holdt hendes Haand, gættede jeg, hvad der var den eneste Bevæggrund i hans Liv.

Hun havde en lille Taske hængende ved sin Side, med Nøgler i; og hun lignede saa adstadig og fornuftig en Husholderske, som man kunde ønske dette gamle Hus. Hun hørte paa sin Fader med et fornøjet Ansigt, da han fortalte hende om mig; og da han havde sluttet, foreslog hun min Tante, at vi skulde gaa ovenpaa og se mit Værelse. Vi gik alle, hun foran os. Et prægtigt gammelt Værelse var det, med endnu flere Egetræs Bjælker og smaarudede Vinduer; og Trappen med det brede Rækværk førte helt op til det.

Jeg kan ikke huske, hvor eller naar jeg i min Barndom har set et Kirkevindue med Glasmaleri. Jeg husker heller ikke, hvad det forestillede. Men jeg ved, at da jeg saa hende vende sig i den gamle Trappes højtidelige Lys og vente paa os, tænkte jeg paa det Vindue; og jeg fandt altid siden nogen Lighed mellem dets rolige Klarhed og Agnes Wickfield.

Min Tante var lige saa glad over den Ordning, der var truffet for mig, som jeg var, og vi gik atter ned i Dagligstuen, fornøjede og tilfredse. Da hun ikke vilde høre noget om at blive til Middag, for at hun ikke skulde risikere at komme hjem med den graa Pony efter Mørkets Frembrud, og da Mr. Wickfield, mærkede jeg, kendte hende for godt til at trænge ind paa hende, blev der sat noget Frokost frem til hende, og Agnes vendte tilbage til sin Lærerinde, og Mr. Wickfield til sit Kontor. Saa blev vi ene og kunde tage Afsked med hinanden uden at lægge noget Baand paa os.

Hun sagde mig, at alt vilde blive ordnet for mig af Mr. Wickfield, og at jeg ikke skulde komme til at mangle noget, og gav mig de kærligste Ord og de bedste Raad.

»Trot,« sagde min Tante tilsidst, »gør dig selv Ære, og mig og Mr. Dick, og Himlen vil være med dig.«

Jeg var ganske overvældet og kunde kun takke hende atter og atter og sende mine venligste Hilsener til Mr. Dick.

»Vær aldrig lav i noget,« sagde min Tante; »vær aldrig falsk; vær aldrig grusom. Sky disse tre Laster, Trot, da vil du aldrig skuffe mit Haab.«

Jeg lovede, saa godt jeg kunde, at jeg ikke skulde misbruge hendes Godhed eller glemme hendes Formaning.

»Ponyen er for Døren,« sagde min Tante, og jeg maa af Sted. Bliv her.«

Med disse Ord omfavnede hun mig hurtigt og gik ud af Stuen og lukkede Døren efter sig. I Begyndelsen blev jeg forundret over saa brat en Afrejse og frygtede næsten for, at jeg havde mishaget hende; men da jeg saa ud paa Gaden og saa, hvor mismodig hun steg til Vogns og kørte bort uden at se op, forstod jeg hende bedre og bedømte hende ikke saa uretfærdigt.

Ved Femtiden, der var Mr. Wickfields Middagstid, var jeg kommet til Hægterne igen og brugte Kniv og Gaffel flittigt. Der var kun dækket til os to; men Agnes ventede i Dagligstuen før Middag og kom ned med sin Fader og satte sig lige overfor ham ved Bordet. Jeg tvivlede paa, at han kunde have spist uden hende.

Vi blev ikke dér efter Middag, men gik atter op i Dagligstuen, og i en hyggelig Krog af denne havde Agnes sat en Karaffel Portvin og Glas til sin Fader. Jeg tror, han vilde have savnet dens sædvanlige Aroma, hvis den var blevet sat dér til ham af nogen anden Haand.

Dér sad han og drak sin Vin, og drak en hel Del af den, i to Timer; medens Agnes spillede paa Klaveret, syede og snakkede med ham og mig. Han var den meste Tid venlig og oprømt imod os; men undertiden hvilte hans Øjne paa hende, og han faldt i Tanker og tav. Hun opdagede hele Tiden dette hurtigt, syntes jeg, og opmuntrede ham da stadig med et Spørgsmaal eller et Kærtegn. Saa vaagnede han af sin Grublen og drak mere Vin.

Agnes skænkede Te og præsiderede ved Bordet; og Tiden gik derefter, som efter Middagen, til hun gik i Seng; da tog hendes Fader hende i sine Arme og kyssede hende, og da hun var gaaet, forlangte han Lys ind i sit Kontor. Da gik jeg ogsaa i Seng.

Men i Løbet af Aftenen var jeg gaaet ned til Døren og lidt ned ad Gaden, saa at jeg kunde se lidt endnu engang paa de gamle Huse og den graa Domkirke, og tænke paa, hvordan jeg var kommet gennem denne gamle By paa min Vandring og var gaaet forbi netop det Hus, jeg boede i, uden at kende det. Da jeg kom tilbage, saa jeg Uriah Heep lukke Kontoret; og da jeg følte mig venlig stemt mod alle, gik jeg ind og talte med ham, og da vi skiltes, rakte jeg ham min Haand. Men o, hvor var hans Haand klam! saa spøgelsesagtig at røre ved, som at se paa! Jeg gned min bagefter, for at varme den, *og for at gnide hans af!*

Det var en saa uhyggelig Haand, at da jeg gik op paa mit Værelse, følte jeg endnu dens Kulde og Fugtighed. Da jeg lænede mig ud ad Vinduet og saa et af Ansigterne paa Bjælkehovederne se fra Siden op paa mig, indbildte jeg mig, at det var Uriah Heep, der paa en eller anden Maade var kommet derop, og lukkede ham ud i en Fart.

Sekstende Kapitel.

Jeg er en ny Dreng i mere end én Forstand.

Den næste Morgen, efter Frokost, traadte jeg atter ind i Skolelivet. Jeg gik, ledsaget af Mr. Wickfield, til Skuepladsen for mine fremtidige Studier — en alvorlig Bygning i en indelukket Gaard, med et lærd Udseende, der syntes at passe meget godt til de enkelte Raager og Alliker, der kom ned fra Domkirkens Taarne for at spadsere med lærde Miner om i Græsset — og blev forestillet for min nye Lærer, Dr. Strong.

Doktor Strong saa i mine Øjne næsten lige saa rusten ud som de store Jærngitre og Laager udenfor Huset; og næsten lige saa stiv og tung, som de store Stenvaser, der flankerede dem, og var sat op paa Toppen af den røde Murstensmur med regelmæssige Mellemrum hele Gaarden rundt, som støbte Kegler. Tiden kunde have at spille med. Han var i sit Bibliothek (jeg mener Dr. Strong) med sine ikke videre velbørstede Klæder og sit ikke videre omhyggeligt redte Haar; hans Knæbenklæder var uden Spænder; hans lange sorte Gamasker var ikke knappede; og hans Sko gabede som to Huler paa Kamintæppet. Han vendte et glansløst Øje op imod mig, der mindede mig om en længst forglemt blind gammel Hest, der engang plejede at afgnave Græsset og snuble over Gravene paa Blunderstone Kirkegaard, og han sagde, at det glædede ham at se mig; og saa gav han mig Haanden, som jeg ikke vidste, hvad jeg skulde gøre med, da den ikke gjorde noget af sig selv.

Men ikke langt fra Doktor Strong sad en meget smuk ung Dame ved sit Arbejde — han kaldte hende Annie, og jeg antog, hun var hans Datter — og hun hjalp mig ud af min Forlegenhed ved at knæle ned og give Doktor Strong hans Sko paa og knappe hans Gamasker, hvilket hun gjorde meget oprømt og hurtigt. Da hun var færdig, og vi gik ud til Klasseværelset, blev jeg meget forbavset over at høre Mr. Wickfield tiltale hende som »Mrs. Strong«, da han hilste hende Godmorgen; og jeg grundede paa, om hun skulde være gift med Doktor Strongs Søn, eller om hun var Mrs. Doktor Strong, da Doktor Strong selv oplyste mig om det.

»Hør, Wickfield,« sagde han og stansede med sin Haand paa min Skulder »har De endnu ikke fundet en passende Stilling for min Kones Fætter?«

»Nej,« sagde Mr. Wickfield. »Nej. Ikke endnu.«

»Jeg vilde ønske, at det blev gjort, saa snart det kan gøres, Wickfield,« sagde Doktor Strong, »for Jack Maldon trænger til den og gaar ledig; og af disse to slemme Ting flyder somme Tider værre Ting. Hvad siger ikke Doktor Watts,« tilføjede han og saa paa mig og bevægede sit Hoved i Takt med Citatet, »Satan finder altid noget ondt at gøre for ledige Hænder.«

»I Sandhed, Doktor,« svarede Mr. Wickfield, »hvis Doktor Watts kendte Menneskene, vilde han med lige saa stor Sandhed have kunnet skrive: »Satan finder altid noget ondt at gøre for travle Hænder.« De travle Folk bidrager deres fulde Part til det onde i Verden, det kan De stole paa. Hvad har de Folk gjort, som har haft travlest med at erhverve Penge eller Magt i det sidste Aarhundrede eller to? Mon ikke ondt?«

»Jack Maldon vil aldrig faa synderlig travlt med at skaffe sig nogen af Delene, tror jeg,« sagde Doktor Strong og gned tankefuldt sin Hage.

»Maaske ikke,« sagde Mr. Wickfield, og dér bringer De mig tilbage til Spørgsmaalet — undskyld Digressionen. Nej, jeg har endnu ikke været i Stand til at skaffe noget til Mr. Jack Maldon. Jeg

tror,« sagde han lidt tøvende, »at jeg gennemskuer Deres Bevæggrund, og det gør Tingen vanskeligere.«

»Mit Motiv,« svarede Doktor Strong, er at skaffe en passende Forsørgelse for Annies Fætter og gamle Legekammerat.«

»Ja, det ved jeg,« sagde Mr. Wickfield. »Hjemme eller i Udlandet.«

»Ja,« svarede Doktoren, øjensynligt undrende sig over, hvorfor han betonede disse Ord saa stærkt. »Hjemme eller i Udlandet.«

»Deres egne Ord, ved De,« sagde Mr. Wickfield. »Eller i Udlandet.«

»Ja vist,« svarede Doktoren. »Ja vist. Det ene eller det andet Sted.«

»Det ene eller det andet? Foretrækker De ingen af Dem?« spurgte Mr. Wickfield.

»Nej,« svarede Doktoren.

»Ikke?«

»Ikke i mindste Maade.«

»Ingen Bevæggrund,« sagde Mr. Wickfield, »til at mene i Udlandet og ikke hjemme?«

»Nej,« svarede Doktoren.

»Jeg er nødt til at tro Dem og tror Dem naturligvis,« sagde Mr. Wickfield. »Det vilde have gjort mit Hverv adskillig lettere, hvis jeg havde vidst det før. Men jeg tilstaar, at jeg havde faaet et andet Indtryk.«

Doktor Strong saa paa ham med et forvirret og spørgende Blik, der næsten straks gik over i et Smil, som opmuntrede mig meget; thi det var fuldt af Venlighed og Blidhed, og der var en Troskyldighed deri, og i hele hans Væsen, naar man trængte igennem Lærdommen og Grubleriets Kulde, der var meget tiltrækkende og lovende for en ung Elev som mig. Gentagende »Nej« og »Ikke det mindste« og andre Forsikringer i samme Retning, luntede Doktor Strong af Sted foran os i en løjerlig ujævn Skridtgang, og vi fulgte efter: Mr. Wickfield seende alvorlig ud, lagde jeg Mærke til, og rystende paa Hovedet ved sig selv, uden at vide, at jeg saa ham.

Skolestuen var en temmelig stor Sal i den roligste Ende af Huset, lige overfor en statelig Række paa en halv Snes af de store Vaser og med et Glimt ud til en gammel, indelukket Have, der tilhørte Doktoren, og hvor Fersknerne modnedes paa den sydlige, solbeskinnede Mur. Der stod to store Aloer i Baljer paa Græsset udenfor Vinduerne; deres brede, haarde Blade (der saa ud, som de var lavet af malet Blik) har altid siden ved en Tankeforbindelse forekommet mig som Symboler paa Stilhed og Fred. En fire-fem og tyve Drenge var ivrigt optagne af deres Bøger, da vi kom ind, men de rejste sig for at hilse Doktoren Godmorgen og blev staaende, da de saa Mr. Wickfield og mig.

»En ny Dreng, unge Gentlemen,« sagde Doktoren. »Trotwood Copperfield.«

En vis Adams, der var Duks, gik da frem fra sin Plads og bød mig velkommen. Han saa ud som en ung Præst med sit hvide Halstørklæde, men var meget elskværdig og livlig; og han viste mig min Plads og forestillede mig for Lærerne paa en gentlemansagtig Maade, der vilde have gengivet mig Fatningen, om noget kunde have gjort det.

Det syntes mig imidlertid saa længe siden, at jeg havde været mellem den Slags Drenge eller i det hele blandt Kammerater af min egen Alder, med Undtagelse af Mick Walker og den melede, at jeg følte mig saa fremmed, som jeg nogen Sinde har gjort i hele mit Liv. Jeg følte saa klart, at jeg havde gennemlevet Scener, som de ikke kunde have noget Kendskab til, og at jeg havde gjort Erfaringer, der var fremmede for min Alder og hele Stilling og Natur, at jeg formelig tænkte, det var et Bedrageri at komme dér som en almindelig lille Skoledreng. Jeg var i Murdstone og Grinby-Tiden, hvor kort eller længe den nu kan have varet, blevet saa uvant med Drenges Lege og Idrætter, at jeg vidste, jeg var kejtet og uøvet i de almindeligste af disse Ting. Det lidt, jeg havde lært, var saa ganske gledet ud af mit Hoved under mit Livs smaalige Bekymringer fra Morgen til Aften, at nu, da mine

Kundskaber blev prøvet, vidste jeg ingen Ting og blev sat i den nederste Klasse. Men forpint som jeg var af min Mangel paa en Drengs Færdigheder og Kundskaber, nagedes jeg dog uendelig meget mere af den Tanke, at gennem hvad jeg vidste, var jeg langt mere fjærnet fra mine Kammerater, end gennem hvad jeg ikke vidste. Det faldt mig ind, hvad de vilde tænke, hvis de kendte til mit fortrolige Kendskab til Kings Bench Fængselet? Var der noget ved mig, som vilde røbe mine Foretagender, da jeg stod i Forbindelse med den Micawber'ske Familje — alle disse Pantsætninger og Afsætninger og Aftensmaaltider — uden at jeg selv vilde det? Sæt nu, en af disse Drenge havde set mig komme gennem Canterbury, udmattet og pjaltet, og nu genkendte mig? Hvad vilde de sige, de som regnede saa lidt med Penge, hvis de vidste, hvordan jeg havde skrabet mine Halvpence sammen til min daglige Cervelatpølse og Øl eller min Skive Budding? Hvilket Indtryk vilde det gøre paa dem, der var saa ukendte med Londons Liv og Londons Gader, at opdage hvor kendt jeg var (og skammede mig over at være) paa nogle af de laveste Trin af begge? Alt dette løb den første Dag hos Doktor Strong i den Grad rundt gennem mit Hoved, at jeg var angst for mit mindste Blik eller Bevægelse, gøs indvendigt, saa snart en af mine nye Skolekammerater nærmede sig mig, og skyndte mig af Sted, saa snart Skolen var endt, bange for at kompromitere mig ved mine Svar, hvis en eller anden nærmede sig venligt til mig.

Men Mr. Wickfields gamle Hus havde saa stor Indflydelse paa mig, at da jeg bankede paa dér, med mine nye Skolebøger under Armen, begyndte jeg at føle min Uro svinde bort. Da jeg gik op til mit luftige, gamle Værelse, syntes Trappens alvorlige Skygge at falde over min Tvivl og Frygt og gøre det svundne mere utydeligt. Jeg sad dér, ihærdigt læsende i mine Bøger, lige til Middag (vi kom fra Skolen Klokken godt tre) og gik ned, fuld af Haab om endnu at kunne blive en ordentlig Dreng.

Agnes var i Dagligstuen, ventende paa sin Fader, der opholdtes af nogen i sit Kontor. Hun mødte mig med sit venlige Smil og spurgte mig, hvad jeg syntes om Skolen. Jeg svarede, at jeg vilde komme til at synes udmærket om den, men jeg følte mig lidt fremmed i den i Begyndelsen.

»*De* har aldrig gaaet i Skole, vel?« sagde jeg.

»Ih jo, hver Dag.«

»Ja, men De mener her, hjemme hos Dem selv?«

»Papa kunde ikke undvære mig til at gaa andre Steder hen,« svarede hun, smilende og rystende paa sit Hoved. »Hans Husholderske maa være i hans Hus, kan De nok forstaa.«

»Han holder meget af Dem, er jeg sikker paa,« sagde jeg. Hun nikkede »Ja« og gik hen til Døren for at høre, om han kom op, saa at hun kunde møde ham paa Trappen. Men da han ikke var der, kom hun tilbage igen.

»Mama har været død, lige siden jeg blev født,« sagde hun paa sin rolige Maade. »Jeg kender kun hendes Billede nedenunder. Jeg saa, De saa paa det i Gaar. Tænkte De Dem, hvis det var?«

Jeg sagde: ja, fordi det lignede hende selv saa meget.

»Det siger Papa ogsaa,« sagde Agnes fornøjet. »Hør! Er det ikke Papa nu?«

Hendes klare, rolige Ansigt lyste op af Glæde, da hun gik ud for at møde ham, og da de kom ind, Haand i Haand. Han hilste mig hjærteligt, og sagde, at jeg sikkert vilde blive fornøjet under Doktor Strong, som var en af de bedste Mænd, der var til.

»Der kan maaske være nogle — jeg ved ikke, at der er det — som misbruger hans Godhed,« sagde Mr. Wickfield. »Bliv endelig aldrig en af dem, Trotwood. Han er det mindst mistænksomme af alle Mennesker; og enten det

nu er en Fortjeneste eller en Fejl, saa bør der vises Doktoren Hensyn i alle Ting, store og smaa.«

Han talte, syntes jeg, som om han var ked af eller misfornøjet med noget; men jeg tænkte ikke videre over det, thi det var just blevet meldt, at Middagen var serveret, og vi gik ned og indtog de samme Pladser som tidligere.

Vi havde næppe gjort det, før Uriah Heep stak sit røde Hoved og sin smalle Haand ind ad Døren og sagde:

»Mr. Maldon vilde gerne tale med Dem et Øjeblik, Sir.«

»Jeg har lige i dette Øjeblik forladt Mr. Maldon,« sagde hans Herre.

»Ja, Sir,« svarede Uriah. »Men Mr. Maldon er kommet tilbage og vilde gerne tale et Ord med Dem.«

Mens Uriah holdt Døren aaben med sin Haand, saa Uriah paa mig, og paa Agnes, og paa Fadene, og paa Tallerkenerne, og paa hver Genstand i hele Stuen, syntes jeg — og syntes alligevel ikke at se paa nogen Ting; han lod hele Tiden, som om han pligtskyldigst rettede sine røde Øjne paa sin Herre.

»Jeg beder om Forladelse, det er kun for at sige —« bemærkede en Stemme bag Uriah, mens Uriahs Hoved blev skubbet til Side og erstattet af den talendes — »undskyld at jeg trænger herind — at da jeg ikke synes at have noget Valg i denne Sag, rejser jeg til Udlandet jo før jo heller. Min Kusine Annie sagde, da vi talte om det, at hun hellere vilde have sine Venner indenfor Rækkevidde, end have dem forvist, og den gamle Doktor —«

»Er det Doktor Strong, De mener?« afbrød Mr. Wickfield ham alvorligt.

»Doktor Strong naturligvis,« svarede den anden. »Jeg kalder ham den gamle Doktor; det er ganske det samme, forstaar De.«

»Jeg forstaar det *ikke*,« svarede Mr. Wickfield.

»Naa, Doktor Strong altsaa,« sagde den anden. »Doktor Strong var af samme Anskuelser, tror jeg. Men da det synes af den Maade, De handler med mig paa, som om han har skiftet Mening, er der jo ikke andet at sige, end at jo før jeg kan komme af Sted, desto bedre. Naar man skal i Vandet, kan man lige saa godt springe i det, som krybe i det.«

»De for Deres Vedkommende skal komme til at krybe saa lidt som muligt, Mr. Maldon, det lover jeg Dem,« sagde Mr. Wickfield.

»Tak skal De have,« sagde den anden. »Meget forbunden. Jeg ønsker ikke at kigge en given Hest paa Tænderne, hvad det ikke er rigtigt at gøre; ellers tør jeg sige, at min Kusine Annie kunde let faa det ordnet paa sin egen Maade. Jeg antager, at Annie blot behøvede at sige til sin gamle Doktor —«

»De mener, at Mrs. Strong blot behøvede at sige til sin Mand — saa vidt jeg forstod Dem?« sagde Mr. Wickfield.

»Netop,« svarede den anden, »blot behøvede at sige, at den og den Ting ønskede hun skulde være saadan, og den vilde naturligvis blive saadan og saadan.«

»Og hvorfor naturligvis, Mr. Maldon?« spurgte Mr. Wickfield, der rolig havde fortsat sit Maaltid.

»Ih, fordi Annie er en indtagende ung Pige, og den gamle Doktor — Doktor Strong mener jeg — ikke netop er nogen indtagende ung Mand,« sagde Mr. Jack Maldon leende. »Uden at fornærme nogen, Mr. Wickfield. Jeg mener kun, at nogen Erstatning er passende og rimeligt i den Slags Ægteskaber.«

»Erstatning til Fruen, Sir?« spurgte Mr. Wickfield alvorligt.

»Til Fruen, Sir,« svarede Mr. Jack Maldon leende. Men da han syntes at lægge Mærke til, at Mr. Wickfield fortsatte sit Maaltid paa samme rolige, uforstyrrelige Maade, og at der ikke var Haab om at faa ham til at slappe en Muskel i sit Ansigt, tilføjede han:

»Imidlertid, jeg har sagt, hvad jeg kom tilbage for at sige, og med endnu en Undskyldning for min Indtrængen, trækker jeg mig tilbage. Naturligvis skal jeg rette mig efter Deres Ordre, at

Sagen skal ordnes alene mellem Dem og mig, og at der ikke maa hentydes til den henne hos Doktorens.«

»Har De spist til Middag?« spurgte Mr. Wickfield og gjorde en Haandbevægelse mod Bordet.

»Tak. Jeg skal hen og spise hos min Kusine Annie,« sagde Mr. Maldon. »Farvel!«

Uden at rejse sig saa Mr. Wickfield tankefuldt efter ham, da han gik ud. Han var en temmelig flov, ung Herre, syntes jeg, med et smukt Ansigt, et kvikt Snakketøj og en selvtillidsfuld, kæk Mine. Og dette var det første, jeg nogen Sinde havde set til Mr. Jack Maldon, hvem jeg ikke havde ventet at se saa snart, da jeg hørte Doktoren om ham den Morgen.

Da vi havde spist, gik vi ovenpaa igen, hvor alting foregik nøjagtigt som den foregaaende Dag. Agnes satte Glas og Karafler hen i den samme Krog, og Mr. Wickfield satte sig til at drikke, og drak en hel Del. Agnes spillede Klaver for ham, sad hos ham og syede og snakkede og spillede nogle Spil Domino med mig. Hun lavede tidlig Te; og senere, da jeg tog mine Bøger ned, saa hun i dem og viste mig, hvad hun kunde af dem (hvilket ikke var Smaating, skønt hun sagde, det var det), og hvad der var den bedste Maade at lære og forstaa dem paa. Jeg ser hende endnu med hendes beskedne, rolige Væsen, og jeg hører hendes smukke, rolige Stemme, medens jeg skriver disse Ord. Den Indflydelse til alt godt, som hun kom til at udøve paa mig i en senere Tid, begyndte allerede da at vinde Indpas i mit Bryst. Jeg elskede lille Mille, og jeg elskede ikke Agnes — nej, intet af den Slags — men jeg følte, at der var Godhed, Fred og Sandhed, hvor Agnes var, og at det blide Lys gennem det malede Kirkevindue fra for saa lang Tid siden, faldt over hende altid og over mig, naar jeg var hende nær, og over alt omkring om os.

Da Tiden var kommen, til at hun skulde i Seng, og hun havde forladt os, gav jeg Mr. Wickfield Haanden for at gaa op selv. Men han holdt mig tilbage og sagde: »Har du Lyst til at blive hos os, Trotwood, eller til at tage et andet Sted hen?«

»Til at blive,« svarede jeg hurtigt.

»Er du sikker paa det?«

»Ja, hvis jeg maa!«

»Naa, det er kun et trist Liv, vi fører her, min Dreng, er jeg bange for,« sagde han.

»Ikke mere trist for mig end for Agnes, Sir. Aldeles ikke trist.«

»End for Agnes,« gentog han og gik langsomt hen til den store Kamin og støttede sig til den. »End for Agnes!«

Han havde drukket saa meget Vin den Aften (syntes jeg i hvert Fald) at hans Øjne var blodskudte. Ikke at jeg kunde se dem nu, thi de var slaaet ned, og han holdt sin Haand for dem; men jeg havde lagt Mærke til dem lidt i Forvejen.

»Jeg gad vidst,« mumlede han, »om min Agnes er ked af mig. Hvornaar skulde jeg nogen Sinde blive ked af hende! Men der er Forskel, der er stor Forskel!«

Han snakkede med sig selv og talte ikke til mig; saa jeg blev roligt staaende.

»Et trist gammelt Hus,« sagde han, »og et ensformigt Liv! Men jeg maa have hende i min Nærhed. Jeg maa beholde hende i min Nærhed. Naar den Tanke, at jeg skulde dø og forlade hende, eller at hun skulde dø og forlade mig, kommer som et Spøgelse og formørker mine gladeste Timer, og kun kan druknes i — —«

Han fuldendte ikke Ordet; men gik langsomt hen til det Sted, hvor han havde siddet og søgte mekanisk at skænke Portvin af den tomme Karaffel, satte den fra sig og gik tilbage igen.

»Hvis det er elendigt at bære, naar hun er her,« sagde han, »hvad vilde det saa ikke blive, naar hun var borte? Nej, nej, nej. Jeg kan ikke bære paa det.«

Han lænede sig atter mod Kaminen og grundede saa længe, at jeg ikke kunde bestemme mig til, om jeg skulde tage Risikoen for at forstyrre ham ved at gaa, eller blive roligt, hvor jeg var, til

han vaagnede af sin Drømmen. Tilsidst tog han sig sammen og saa sig rundt i Stuen, til hans Øjne mødte mine.

»Du vil blive hos os, Trotwood, hvad?« sagde han paa sin sædvanlige Maade, og som om han svarede paa noget, jeg netop havde sagt. »Det glæder mig. Du er til Selskab for os begge. Godt for Agnes, godt for mig, godt maaske for os alle.«

»Jeg er sikker paa, det er det for mig, Sir,« sagde jeg. »Jeg er saa glad for at være her.«

»Du er en brav Fyr!« sagde Mr. Wickfield. »Saa længe du er glad for at være her, skal du blive her.« Han gav mig Haandslag paa det og klappede mig paa Ryggen, og sagde, at naar jeg havde noget at bestille om Aftenen, efter at Agnes havde forladt os, eller naar jeg ønskede at læse for min egen Fornøjelse, maatte jeg gerne komme ned i hans Værelse, hvis han var der, og jeg havde Lyst til det for Selskabs Skyld, og sidde hos ham. Jeg takkede ham for hans Venlighed; og da han gik ned snart efter, og jeg ikke var træt, gik jeg ogsaa ned, med en Bog i min Haand, for at benytte mig en halv Times Tid af hans Tilladelse.

Men da jeg saa Lys i det lille runde Kontor, og straks følte mig tiltrukket af Uriah Heep, der udøvede et Slags Fortryllelse over mig, gik jeg dér ind i Stedet. Jeg fandt Uriah læsende i en stor tyk Bog med en saa demonstrativ Opmærksomhed, at hans tynde Pegefinger fulgte hver Linje, mens han læste, og satte klamme Spor hen over Siden (eller jeg troede det i hvert Fald fuldt og fast) ligesom en Snegl.

»De arbejder sent i Aften, Uriah,« sagde jeg.

»Ja, Master Copperfield,« sagde Uriah.

Da jeg satte mig paa en Stol lige overfor, for at kunne tale mere bekvemt med ham, lagde jeg Mærke til, at han ikke havde saadan noget som et Smil ved sig, og at han kun til Erstatning kunde aabne Munden og lave to dybe Folder ned ad sine Kinder.

»Jeg gør ikke Kontorarbejde, Master Copperfield,« sagde Uriah.

»Hvad er det da for et Arbejde?« spurgte jeg.

»Jeg er ved at udvide mine juridiske Kundskaber, Master Copperfield,« sagde Uriah. »Jeg er ved at gennemgaa Tidd's Haandbog. O, hvilken Forfatter Mr. Tidd er, Master Copperfield!«

Min Stol var saadan et Observationstaarn, at da jeg iagttog ham, medens han læste videre, efter dette henrykte Udbrud, og atter fulgte Linjerne med sin Pegefinger, lagde jeg Mærke til, at hans Næsebor, der var tynde og tilspidsede med skarpe Indhak, havde en besynderlig og højst uhyggelig Maade at udvide sig og trække sig sammen paa; saa at de syntes at blinke i Stedet for hans Øjne, der neppe nogen Sinde blinkede.

»Jeg antager, at De er en stor Jurist?« sagde jeg efter at have set paa ham i nogen Tid.

»Jeg, Master Copperfield?« sagde Uriah. »O nej! Jeg er en meget ubetydelig Person.«

Det var ingen Indbildning af mig med hans Hænder, saa jeg; for han gned ofte Fladerne mod hinanden som for at gnide dem tørre og varme, foruden at han ofte tørrede dem i Smug med sit Lommetørklæde.

»Jeg ved godt, at jeg er den ubetydeligste Person paa Jorden,« sagde Uriah Heep beskedent; »lige meget hvem de andre er. Min Moder er ligeledes en meget ubetydelig Person. Vi bor fattigt, Master Copperfield, men har meget at være taknemlige for. Min Faders tidligere Bestilling var ubetydelig. Han var Graver.«

»Hvad er han nu?« spurgte jeg.

»Han har Del i den himmelske Herlighed nu, Master Copperfield,« sagde Uriah Heep. »Men vi har meget at være taknemlige for. Hvor maa jeg ikke være taknemlig for at være hos Mr. Wickfield?«

Jeg spurgte Uriah, om han havde været længe hos Mr. Wickfield?

»Jeg har været hos ham i snart fire

Aar, Master Copperfield,« sagde Uriah og lukkede sin Bog, efter omhyggelig at have lagt Mærke ved det Sted, hvor han var holdt op. »Siden et Aar efter min Faders Død. Hvor meget har jeg ikke dér at være taknemlig for! Hvor taknemlig maa jeg ikke være, fordi Mr. Wickfield har oplært mig, hvilket ellers vilde have ligget over min Moders og mine ubetydelige Evner!«

»Naar saa Deres Læretid er omme, vil De vel blive rigtig Sagfører?« sagde jeg.

»Med Forsynets Hjælp, Master Copperfield,« svarede Uriah.

»Maaske vil De blive Kompagnon i Mr. Wickfields Forretning engang,« sagde jeg for at indsmigre mig; »og det vil komme til at hedde: »Wickfield og Heep« eller Heep, Wickfields Efterfølger.«

»O, nej, Master Copperfield,« svarede Uriah og rystede paa Hovedet. »Jeg er meget for ubetydelig til det.«

Han lignede i en ualmindelig Grad det udskaarne Ansigt paa Bjælken udenfor mit Vindue, som han sad dér, i sin Ydmyghed, og skævede til mig, med aaben Mund og Folderne i sine Kinder.

»Mr. Wickfield er en fortræffelig Mand, Master Copperfield,« sagde Uriah. »Hvis De har kendt ham længe, er jeg vis paa, De ved det, langt bedre end jeg kan fortælle Dem det.«

Jeg svarede, at jeg var vis paa, han var det; men jeg havde ikke kendt ham længe selv, skønt han var en Ven af min Tante.

»Ja vel, Master Copperfield,« sagde Uriah. »Deres Tante er en behagelig Dame, Master Copperfield.«

Han havde en Maade at vride sig paa, naar han ønskede at udtrykke Begejstring, som var meget hæslig, og som ledte min Opmærksomhed fra den Kompliment, han havde sagt om min Slægtning, over paa de snogagtige Bugtninger i hans Hals og Krop.

»En behagelig Dame, Master Copperfield,« sagde Uriah. »Hun nærer stor Beundring for Miss Agnes, Master Copperfield, gør hun ikke?«

Jeg sagde frækt »Jo!« — ikke fordi jeg vidste noget om det, Himlen tilgive mig!

»Det haaber jeg ogsaa, De gør, Master Copperfield,« sagde Uriah. »Og jeg er sikker paa, De gør det.«

»Det maa enhver gøre,« svarede jeg.

»O, jeg takker Dem for den Bemærkning, Master Copperfield,« sagde Uriah Heep. »Den er saa sand! Ubetydelig som jeg er, ved jeg, at den er *saa* sand! Jeg takker Dem, Master Copperfield!«

Under dette overstrømmende Følelsesudbrud vred han sig helt ned af Stolen, og da han var kommet ned, begyndte han at lave sig til at gaa hjem.

»Moder venter nok paa mig,« sagde han og saa paa et blegt, udtryksløst Ur i sin Lomme, »og bliver urolig. For skønt vi er meget ubetydelige, Master Copperfield, er vi hinanden meget hengivne. Hvis De vilde komme og besøge os en Aften, og drikke en Kop Te i vort ringe Hjem, vilde Moder være lige saa stolt over Deres Selskab, som jeg.«

Jeg sagde, at det skulde glæde mig at komme.

»Tak, Master Copperfield,« svarede Uriah, og lagde sin Bog hen paa Hylden. — »Jeg antager, De bliver her i nogen Tid, Master Copperfield?«

Jeg sagde, at jeg troede, jeg skulde være Kostgænger her, saa længe jeg gik i Skole.

»Nej virkelig!« udbrød Uriah. »Jeg tænker næsten at det bliver *Dem*, der kommer ind i Firmaet, Master Copperfield!«

Jeg indvendte, at jeg slet ikke havde den Slags Planer, og at heller ingen anden omgikkes med en saadan Tanke paa mine Vegne; men Uriah vedblev at svare indsmigrende paa alle mine Forsikringer: »Jo, jo, Master Copperfield, jeg tror virkelig, De gør det!« Og »Sandelig, Master Copperfield, jeg er sikker paa, det bliver Dem« — den ene Gang efter den anden. Da han tilsidst var færdig til at forlade Kontoret for den Aften, spurgte han, om jeg havde noget imod, at han slukkede Lyset; og da jeg svarede nej, pustede han det straks ud. Efter at have trykket min Haand —

hans Haand var som en Fisk at føle paa i Mørket — aabnede han Døren ud til Gaden paa Klem og krøb ud og lukkede den og overlod til mig at famle mig frem gennem Huset — hvilket lykkedes mig med noget Besvær og ikke uden at falde over hans Stol. Jeg antager, at dette var den nærmeste Aarsag til, at jeg drømte om ham den halve Nat — syntes jeg i det mindste; og jeg drømte blandt andet, at han havde sendt Mr. Peggottys Hus ud paa et Sørøvertogt med et sort Flag paa Mastetoppen, med den Inskription: »Tidds Haandbog,« under hvilket djævelske Banner han førte mig og lille Mille til Vestindien for at drukne os.

Det gik lidt bedre med min Forlegenhed, da jeg kom i Skole næste Dag, og en hel Del bedre næste Dag igen, og saaledes rystede jeg den gradvis af mig, saa at jeg paa mindre end fjorten Dage følte mig ganske hjemme og tilfreds blandt mine nye Kammerater. Jeg var ubehændig nok i deres Idrætter, og temmelig bagud i Kundskaber; men jeg haabede, at Øvelsen vilde hjælpe paa det første, og strængt Arbejde paa det andet. Følgelig gav jeg mig til at arbejde meget strængt, baade i Leg og i Alvor, og høstede stor Ros. Og i Løbet af ganske kort Tid kom Livet hos Murdstone og Grinby's til at staa mig saa fjærnt, at jeg knap nok troede paa det, medens jeg blev saa fortrolig med mit nuværende Liv, at det forekom mig, jeg havde ført det i lang Tid.

Doktor Strongs Skole var udmærket; saa forskellig fra Mr. Creakles som godt fra ondt. Den blev meget alvorligt og sømmeligt ledet, og efter et sundt System; der appelleredes i alle Ting til Drengenes Ære og Retskaffenhed, og ytredes ingen Tvivl om, at de var ærekære og retskafne, før de selv viste sig uværdige til denne Tillid — hvilket bevirkede Vidundere. Vi følte alle, at vi var med til at styre Skolen og opretholde dens Anseelse og Værdighed. Derfor fattede vi snart en varm Hengivenhed for den — jeg ved i hvert Fald en, der gjorde det, og jeg har aldrig kendt nogen Dreng, der ikke gjorde det — og lærte med god Vilje, besjælede af det Ønske at gøre den Ære. Vi legede brillant udenfor Skoletiden, og havde fuldt op af Frihed; men selv da, husker jeg, blev vi godt omtalte i Byen, og gjorde sjældent ved vor Opførsel Doktor Strongs eller Doktor Strongs Drenges Ry nogen Skam.

Nogle af de øverste Elever var Kostgængere i Doktor Strongs Hjem, og gennem dem hørte jeg, paa anden Haand, nogle Enkeltheder af Doktorens Historie. Saaledes, at han endnu ikke havde været gift tolv Maaneder med den smukke unge Dame, som jeg havde set i hans Arbejdsværelse, og som han havde ægtet af Kærlighed; thi hun ejede ikke en Sixpence, og havde en Mængde fattige Slægtninge (sagde Drengene), der var nær ved at plage Doktoren fra Hus og Hjem. Ligeledes, at Doktorens tankefulde Væsen skyldtes det, at han altid var optaget af at finde »Græske Rødder«, hvilket jeg i min Naivitet og Uvidenhed antog maatte være en botanisk Lidenskab hos Doktoren, især da han altid kiggede ned i Jorden, naar han gik — indtil jeg forstod, at det var Ordrødder, som han skulde bruge til en ny Ordbog, han arbejdede paa. Adams, vor Duks, der havde Anlæg for Matematik, havde regnet ud, fik jeg at vide, hvornaar Ordbogen vilde blive færdig efter Doktorens Plan og Maade at gaa til Værks paa. Han mente, det vilde ske om et Tusind seks Hundrede og ni og fyrretyve Aar, regnet fra Doktorens sidste to og tredssindstyvende Fødselsdag.

Men Doktoren selv var hele Skolens Afgud, og det maatte have været en daarlig Samling Drenge, hvis han havde været andet, thi han var den bedste Mand under Solen; der var noget saa troskyldigt ved ham, at det kunde have rørt Stenhjærterne i Vaserne paa Muren. Naar han gik op og ned i den Del af Gaarden, der laa nærmest Huset, medens Raagerne og Allikkerne hist og her sad og kiggede efter ham med Hovederne skælmsk paa skraa, som om de vidste, hvor meget klogere end han de var paa denne Verdens Anliggender, og da en

eller anden Vagabond kunde komme saa nær til hans knirkende Sko, at han kunde tiltrække sig hans Opmærksomhed, blot for en eneste Sætning af sin Fortælling om sin Nød, saa var den Vagabond bjærget for de næste to Dage. Det var saa kendt i Huset, og Lærerne og Dukserne gjorde sig Umage for at holde disse Marodører borte, og sprang ud af Vinduerne og jog dem ud af Gaarden, før de kunde gøre Doktoren opmærksom paa deres Nærværelse; somme Tider lykkedes det faa Alen fra ham, uden at han mærkede noget til det, medes han dér traskede frem og tilbage. Uden for sine egne Enemærker, og uden Beskyttelse, lod han sig klippe som et Faar. Han kunde have taget Gamaskerne af sine Ben for at give dem bort. Der var virkelig en Historie i Omløb iblandt os (jeg har ikke og har aldrig haft nogen Anelse om, fra hvor paalidelig en Kilde, men jeg har troet paa den i saa mange Aar, at jeg er vis paa, at den er sand) om, hvordan han en Vinterdag, i Frostvejr, virkelig gav sine Gamasker bort til en Tiggerske, der gjorde nogen Skandale i Nabolaget ved at fremvise et smukt lille Barn fra Dør til Dør, indsvøbt i disse Klædningsstykker, som alle genkendte, da de var lige godt kendte paa Stedet som Domkirken. Sagnet tilføjer, at den eneste, som ikke genkendte dem, var Doktoren selv, thi da de kort efter udstilledes udenfor en lille Marskandiserbod af tvivlsom Anseelse, hvor den Slags Ting blev taget i Bytte for Genever, saa man ham mere end én Gang lade dem bifaldende glide gennem sine Hænder, som om han beundrede noget mærkeligt nyt ved Mønsteret og ansaa dem for en Forbedring af sine egne.

Det var meget fornøjeligt at se Doktoren med hans smukke unge Kone. Han havde en faderlig, velvillig Maade at vise sin Hengivehed for hende paa, der i sig selv syntes at vise, at han var en god Mand. Jeg saa dem ofte spadsere i Haven, hvor Ferskenerne var, og jeg kunde undertiden iagttage dem paa nærmere Hold i Studerekammeret eller Dagligstuen. Hun syntes mig at være meget omhyggelig for Doktoren og at holde overmaade meget af ham, skønt jeg aldrig tror, hun var stærkt interesseret i Ordbogen; nogle omfangsrige Fragmenter af denne gik Doktoren altid rundt med i sine Lommer, eller indenfor Hatteforet, og syntes i Reglen at foredrage den for hende, medens de spadserede omkring.

Jeg saa en hel Del til Mrs. Strong. Baade fordi hun var kommet til at synes om mig den Morgen, da jeg blev indført hos Doktoren, og siden altid var venlig imod mig og viste Interesse for mig, og fordi hun holdt meget af Agnes og ofte færdedes i vort Hus. Der var et løjerligt tvungent Forhold mellem hende og Mr. Wickfield, syntes jeg (jeg tror, hun var bange for ham), og det forsvandt aldrig. Naar hun kom der om Aftenen, vægrede hun sig altid ved at tage mod hans Ledsagelse hjem, og løb bort med mig i Stedet. Og somme Tider, naar vi løb muntert sammen over Domkirkepladsen, uden at vente at møde nogen, kunde vi møde Mr. Jack Maldon, som hver Gang blev forbavset over at se os.

Mrs. Strongs Moder var en Dame, jeg havde megen Fornøjelse af. Hendes Navn var Mrs. Markleham; men vore Drenge plejede at kalde hende den gamle Soldat paa Grund af hendes Feltherretalent og den Dygtighed, hvormed hun førte store Stridskræfter af Slægtninge i Marken mod Doktoren. Hun var en lille Dame med et skarpt Blik, og plejede, naar hun var klædt om, altid at bære den samme Kappe, der var smykket med nogle kunstige Blomster, og to kunstige Sommerfugle, der skulde forestille at flagre omkring Blomsterne. Det var en almindelig Overtro iblandt os, at denne Kappe var kommet fra Frankrig, og kun kunde skyldes denne opfindsomme Nations Dygtighed; men alt, hvad jeg ved om den med Vished er, at den altid viste sig om Aftenen, hvor som helst Mrs. Markleham viste sig; at den blev baaret rundt til venskabelige Sammenkomster i en indisk Kurv, at Sommerfuglene havde den Evne altid at kunne skælve, og at de arbejdede hele den lange

Dag paa Dr. Strongs Bekostning, ligesom travle Bier.

Jeg havde særlig god Lejlighed til at iagttage den gamle Soldat — jeg kalder hende ikke saadan for at gøre Nar ad hende — en Aften, der ogsaa blev mindeværdig for mig paa Grund af noget andet, jeg skal fortælle. Det var den Aften, der var et lille Selskab hos Doktoren i Anledning af Mr. Jack Maldons Afrejse til Indien, hvorhen han skulde rejse som Kadet eller noget i den Retning, da Mr. Wickfield endelig havde bragt Sagen i Orden. Tilfældigvis var det ogsaa Doktorens Fødselsdag. Vi havde haft fri den Dag, havde bragt ham vore Forærninger om Morgenen, havde holdt en Tale til ham gennem Duksen og raabt Hurra for ham, til *vi* var hæse, og *han* græd. Og nu om Aftenen gik Mr. Wickfield, Agnes og jeg hen til ham for at drikke Te hos ham i hans Egenskab af Privatmand.

Mr. Jack Maldon var kommet før os. Mrs. Strong sad, klædt i hvidt med kirsebærfarvede Baand, ved Klaveret og spillede, da vi traadte ind; og han bøjede sig frem over hende for at vende Nodebladene. Det skære hvide og røde i hendes Ansigt var ikke saa blomstrende som ellers, syntes jeg, da hun vendte sig om; men hun var meget smuk, vidunderlig smuk.

»Jeg har glemt, Doktor,« sagde Mrs. Strongs Moder, da vi havde taget Plads, »at ønske Dem til Lykke i Anledning af Dagen, skønt De nok ved, at det er mere end tomme Ønsker fra min Side. Tillad mig at ønske Dem mange glade Aar endnu.«

»Tak, Frue,« svarede Doktoren.

»Mange, mange, mange glade Aar endnu,« sagde den gamle Soldat. »Ikke blot for Deres egen Skyld, men for Annies og Jack Maldons og mange andre Menneskers. Det staar for mig, som var det i Gaar, Jack, at du var en lille Skabning, et Hoved mindre end Master Copperfield, og legede Kæreste med Annie bag Stikkelsbærbuskene i Baghaven.«

»Kære Mama,« sagde Mrs. Strong, »tal ikke om det nu.«

»Vær nu ikke saa dum, Annie,« svarede hendes Moder. »Hvis du bliver rød helt op til Haaret ved at høre om saadan noget, nu da du er en gammel gift Kone, hvornaar vil du saa høre op med at rødme over dem?«

»Gammel?« udbrød Jack Maldon. »Annie? Det vil jeg nok sige!«

»Ja, Jack,» svarede Soldaten. »Hun maa anses for en gammel gift Kone. Skønt ikke gammel af Aar — for naar har du nogen Sinde hørt mig sige, eller hvem har nogen Sinde hørt mig sige, at en Pige paa tyve Aar er gammel af Aar! — men din Kusine er Doktorens Kone, og som saadan det, jeg har sagt. Det er godt for dig, Jack, at din Kusine *er* Doktorens Kone. Du har i ham fundet en god og indflydelsesrig Ven, som jeg vover at forudsige, vil blive endnu bedre imod dig, hvis du fortjener det. Jeg har ingen falsk Stolthed. Jeg betænker mig ikke paa aabent at tilstaa, at der er nogle Medlemmer af vor Familie, som trænger til en Ven. Du var selv en af dem, før din Kusines Indflydelse skaffede dig en Ven.«

Doktoren gjorde en Haandbevægelse i sin Hjærtensgodhed som for at slaa det hen og spare Mr. Jack Maldon for flere Paamindelser. Men Mrs. Markleham flyttede sig hen paa en Stol ved Siden af Doktoren, lagde sin Vifte paa hans Frakkeærme og sagde:

»Nej, min kære Doktor, De maa virkelig undskylde mig, at jeg dvæler noget længere ved dette, thi jeg føler det saa dybt. Det er en ren Monomani hos mig, jeg kan ikke lade det være. De er en Velsignelse for os.«

»Nonsens, Nonsens,« sagde Doktoren.

»Nej, nej, jeg beder meget om Forladelse,« svarede den gamle Soldat. »Da der ikke er andre til Stede end vor kære, fortrolige Ven, Mr. Wickfield, kan jeg ikke finde mig i, at man lukker Munden paa mig. Jeg begynder at pukke paa mine svigermoderlige Forrettigheder, hvis De bliver saadan ved, og skænder paa Dem. Jeg er ærlig og taler rent ud af Posen. Hvad jeg siger, er det samme, jeg sagde, da De første Gang

overvældede mig med Forbavselse — De husker nok, hvor forbavset jeg blev? — ved at fri til Annie. Ikke fordi der var noget saa særlig mærkværdigt i selve Frieriet — det vilde være latterligt at sige det! — men fordi De havde kendt hendes stakkels Fader, og kendt hende selv fra hun var en lille Stump paa seks Maaneder, saa havde jeg aldrig tænkt paa Dem paa den Maade — eller over Hovedet paa, at De kunde gifte Dem — kun derfor, forstaar De nok.«

»Naa ja,« svarede Doktoren godmodigt. »Lad nu det fare!«

»Men jeg lader *det* ikke fare,« sagde den gamle Soldat og lagde sin Vifte over han Læber. »Jeg lader det paa ingen Maade fare. Jeg minder om disse Ting, for at jeg kan blive sagt imod, hvis jeg har Uret. Naa! saa gik jeg til Annie og sagde hende, hvad der var sket. Jeg sagde: »Min kære, Doktor Strong har ligefrem været her og gjort dig en smuk Erklæring og et godt Tilbud.« Trængte jeg ind paa hende i mindste Maade? Nej. Jeg sagde: »Annie, sig det nu ganske, som det er. Er dit Hjærte frit?« »Mama,« sagde hun grædende, »jeg er saa forfærdelig ung,« — hvilket var fuldkommen sandt, — »og jeg ved knap nok, om jeg i det hele taget har et Hjærte.« »Min kære,« sagde jeg, »saa kan du stole trygt paa, at det er frit. I hvert Fald, kæreste,« sagde jeg, »er Doktor Strong i en temmelig ophidset Sindstilstand, og han maa have Svar. Man kan ikke holde ham hen i denne Spænding.« »Mama,« sagde Annie, stadig grædende, »vilde han blive ulykkelig uden mig? Hvis han vilde det, agter og ærer jeg ham saa højt, at jeg tror, jeg vil have ham.« Saa var det i Orden. Og da, men først da, sagde jeg til Annie: »Annie, Doktor Strong vil ikke alene blive din Mand, men han vil træde i den afdøde Faders Sted. Han vil blive Hovedet for vor Familie, han vil være dens Visdom og dens sociale Position, ja, jeg kan sige dens Formue; og han vil kort sagt blive en Velsignelse for os. Jeg brugte det Ord dengang, og jeg har brugt det igen idag. Hvis jeg ejer nogen Dyd er det Konsekvens.«

Datteren havde siddet ganske tavs og rolig under denne Tale, med Blikket rettet mod Gulvet, og hendes Fætter stod tæt ved hende og saa ogsaa mod Gulvet. Nu sagde hun meget blidt, med skælvende Stemme:

»Mama, jeg haaber du er færdig?«

«Nej, min kære Annie,« svarede Soldaten. »Jeg er ikke ganske færdig. Siden du spørger mig, kære, saa svarer jeg, at jeg er det *ikke*. Det gør mig ondt, at du virkelig er lidt unaturlig mod din egen Familie; og det ikke nytter sig noget at beklage sig for dig, maa jeg beklage mig for din Mand. Ja, min kære Doktor, De maa virkelig se paa den taabelige Kone, De har.«

Da Doktoren vendte sit venlige Ansigt, med dets blide og troskyldige Smil, om imod hende, bøjede hun sit Hoved endnu mere. Jeg lagde Mærke til, at Mr. Wickfield ufravendt betragtede hende.

»Da jeg forleden kom til at sige til det slemme Barn,« vedblev Moderen og rystede spøgende baade paa sit Hoved og med sin Vifte ad hende, »at det var et Familieanliggende, hun maate tale med Dem om, — ja virkelig efter min Mening var forpligtet til at tale med Dem om — sagde hun, at tale om det, var det samme som at bede om en Gunst, og at De var altfor ædelmodig, og hun altid kun behøvede at bede for at faa, saa vilde hun ikke.«

»Min kære Annie,« sagde Doktoren, »det var Uret af dig. Det berøvede mig en Glæde.«

»Næsten ordret, hvad jeg sagde til hende!« udbrød hendes Moder. »Og sandelig, naar jeg en anden Gang ved, at der er noget, hun vilde sige Dem, kære Doktor, men at hun ikke vil gøre det af denne Grund, saa kunde jeg virkelig have stor Lyst til at sige Dem det selv.«

»Det vil glæde mig, om De vil gøre det,« svarede Doktoren.

»Skal jeg?«

»Det er da vist.«

»Godt, saa vil jeg gøre det!« sagde den

gamle Soldat. »Det er en Aftale.« Og da hun nu, antager jeg, havde naaet sit Maal, klappede hun flere Gange Doktoren paa Haanden med sin Vifte (som hun først kyssede) og vendte triumferende tilbage til sin tidligere Plads.

Da der kom flere Fremmede, hvor iblandt de to Lærere og Adams, blev Samtalen mere almindelig; og naturligvis drejede den hen paa Mr. Jack Maldon og hans Rejse og det Land, han skulde rejse til, og hans forskellige Planer og Udsigter. Han skulde tage af Sted den Aften, efter Aftensmaden, i en Postkaret til Gravesend, hvor det Skib, han skulde gøre Rejsen med, laa; og han skulde være borte, jeg ved ikke hvor mange Aar, — hvis han da ikke kom hjem med Orlov eller for sit Helbreds Skyld. Jeg husker, at der var Enstemmighed om, at Indien var et stærkt bagtalt Land, og at der slet ikke var noget at indvende imod det, udover en Tiger eller to og en Smule Hede paa den varmeste Tid af Dagen. Jeg for min Del betragtede Mr. Jack Maldon som en moderne Sindbad, og forestillede mig ham som en fortrolig Ven af alle Østens Rajaher, siddende under Baldakiner, rygende paa drejede Guldpiber, der var en hel Mil lange, hvis de kunde rettes ud.

Mrs. Strong sang meget smukt — hvad jeg vidste, da jeg ofte havde hørt hende synge for sig selv. Men enten hun nu var bange for at synge for Folk, eller hun ikke var ved Stemme den Aften, saa er det vist, at hun aldeles ikke kunde synge. Hun prøvede én Gang paa en Duet med sin Fætter Maldon, men kunde ikke saa meget som begynde; og senere, da hun prøvede paa at synge alene, begyndte hun kønt nok, men pludselig svigtede Stemmen hende, og hun sad ganske ulykkelig med Hovedet sænket over Tangenterne. Den gode Doktor sagde, at hun var nervøs, og for at skaffe hende fri, foreslog han et Spil Kort, hvad han forstod sig lige saa meget paa som paa at spille Basun. Men jeg lagde Mærke til, at den gamle Soldat straks tog ham til Makker og begyndte at indvie ham i Spillet ved at instruere ham om at give hende alt det Sølv, han havde i sin Lomme.

Vi havde megen Fornøjelse af Spillet, ikke mindst paa Grund af Doktorens Fejltagelser — og han begik en Mængde Fejltagelser — skønt Sommerfuglene dirrede agtpaagivende og ænsteligt. Mrs. Strong havde værgret sig ved at spille med, da hun ikke følte sig ganske rask, og hendes Fætter, Mr. Jack Maldon, undskyldte sig med, at der var noget han skulde pakke ind. Af og til gik hun hen og saa i Doktorens Kort og sagde ham, hvad han skulde spille ud. Hun var meget bleg, naar hun bøjede sig over ham, og hendes Fingre rystede, syntes jeg, naar hun pegede paa Kortene; men Doktoren var altfor lykkelig over hendes Opmærksomhed til at mærke noget.

Ved Aftensmaaltidet var vi ikke slet saa muntre, da hver især aabenbart tænkte, at en saadan Skilsmisse var noget meget ubehageligt, og at jo nærmere den kom, desto ubehageligere blev den. Mr. Jack Maldon anstrængte sig for at være underholdende, men han var ikke i godt Humør og gjorde ondt værre, og det gjorde den gamle Soldat ogsaa, syntes jeg, thi hun opvartede ustanseligt med med Historier fra Jacks Ungdom.

Doktoren, som sikkert følte, at han var som han skulde mod alle, befandt sig imidlertid yderst vel og svævede i den Tro, at vi alle morede os fortrinligt.

»Kære Annie,« sagde han og saa paa sit Ur og skænkede i sit Glas »det er allerede for sent for Fætter Jack, og vi bør ikke opholde ham, thi Tid og Flodtid, der jo begge i dette Tilfælde har nogen Betydning, venter ikke paa nogen. Mr. Jack Maldon, De har en lang Rejse for Dem, og et fremmed Land; men det er der saa mange før, der har haft, og saadan vil det blive indtil Dagenes Ende. De Vinde, De staar i Begreb med at betro Dem til, har bragt Tusinder og atter Tusinder til Lykken, og har ført Tusinder og atter Tusinder hjem igen.«

»Det er rørende,« bemærkede Mrs. Markleham. »Hvordan man end ser det, er det rørende at se en brav, ung

Mand, som man har kendt, fra han var et Barn, rejse bort til den anden Ende af Verden og forlade alle dem, han kender, uden at ane, hvad han gaar i Møde. En ung Mand,« tilføjede hun og saa paa Doktoren, »der bringer saa store Ofre, har sandelig ogsaa gjort sig fortjent til, at man hjælper ham og tager sig af ham.«

»Tiden vil gaa hurtigt for Dem, Mr. Jack Maldon,« sagde Doktoren, »som den vil gaa hurtigt for os alle. Der er i Følge Naturens Ordrer, enkelte af os, som ikke kan vente at tage imod Dem, naar De vender hjem. Vi kan derfor ikke gøre noget bedre end at haabe paa det, og det gør jeg. Jeg vil ikke plage Dem med gode Raad. De har længe nok haft et Mønster for Øje i Deres Kusine. Efterlign De hendes Dyder, saa vidt De kan. Farvel Mr. Jack,« fortsatte Doktoren og rejste sig, hvorpaa vi alle gjorde det samme. »Paa en lykkelig Rejse, en god Karriére i det Fremmede, og et glædeligt Gensyn!«

Vi drak alle denne Skaal, og vi trykkede alle Mr. Jack Maldons Haand, hvorpaa han hurtig tog Afsked med Damerne og skyndte sig hen til Døren. Da han steg til Vogns, hilstes han med et dundrende Hurra af Skoledrengene, som havde samlet sig ude paa Grønningen i denne Anledning. Da jeg løb hen til dem for at være med til at raabe, traf det sig, at jeg kom til at staa ganske tæt ved Vognen, da den rullede bort, og midt i Larmen og Støvet gjorde det et dybt Indtryk paa mig at se Mr. Jack Maldon have noget kirsebærrødt i sin Haand, da han kørte forbi.

Efter nok et Hurra — for Doktoren — og et endnu for Doktorens Kone, spredtes Drengene, og jeg gik tilbage til Huset, hvor jeg fandt alle Gæsterne omkring Doktoren og snakkende om Mr. Jack Maldons Rejse, og hvordan han havde taget det, og hvilket Humør han havde været i og alt det dér. Men paa én Gang udbrød Mrs. Markleham: »Hvor er Annie?«

Der var ingen Annie, og da de kaldte paa hende, var der ingen Annie, der svarede. Men da vi allesammen fo'r ud for at se, hvad der var i Vejen, fandt vi hende liggende i Gangen, paa Gulvet. Straks voldte dette stor Forskrækkelse, men saa saa vi, at hun var besvimet, og de almindelige Midler blev bragt til Anvendelse, og hun begyndte at komme til sig selv igen; og Doktoren, der havde lagt hendes Hoved i sit Skød, strøg hendes Krøller til Side med sin Haand og sagde, idet han saa sig om:

»Stakkels Annie! Hun er saa trofast og øm! Det er Skilsmissen fra hendes gamle Ven og Legekammerat, hendes Yndlingsfætter, der har bevirket dette. Aa, det er Synd! Det gør mig meget ondt.«

Da hun aabnede sine Øjne og opdagede, hvor hun var henne, og saa alle os rundt om sig, rejste hun sig, men kun med Assistance; og hun vendte Hovedet da hun rejste sig, enten det nu var for at lægge det paa Doktorens Skulder, eller for at skjule det — jeg ved det ikke. Vi gik ind i Dagligstuen for at lade hende være alene med sin Moder og Doktoren; men hun sagde, at nu havde hun det bedre, end hun havde haft det den Dag, og at hun helst vilde ind til os andre, og saa tog de hende med ind og satte hende i en Sofa, meget bleg og mat.

»Kære Annie,« sagde hendes Moder og ordnede noget ved hendes Kjole, »se nu, du har tabt en Sløjfe. Er der nogen, der kan finde et Baand, et kirsebærrødt Baand?«

Det var det, hun havde haft paa Brystet. Vi ledte efter det allesammen; jeg er vis paa, at jeg selv ledte i hver en Krog; men der var ingen, der kunde finde det.

»Kan du huske, hvor du havde det sidst, Annie?« sagde hendes Moder.

Jeg forstod det ikke; men jeg indbildte mig, at hun blev bleg i Stedet for rød, da hun svarede, at hun syntes, hun havde haft det lige for nylig, men at man ikke skulde gøre sig nogen Ulejlighed med at lede efter det.

Alligevel søgte vi efter det igen, men stadig forgæves. Saa bad hun os spare

Ulejligheden; men alligevel blev vi ved med at søge, til hun atter var ganske rask, og Selskabet brød op.

Medens Mr. Wickfield, Agnes og jeg meget langsomt fulgtes hjemad, beundrede Agnes og jeg Maaneskinnet, medens Mr. Wickfield knap nok tog sine Øjne fra Jorden. Da vi endelig naaede til vor Gadedør, opdagede Agnes, at hun havde glemt sin lille Arbejdspose, og jeg, som altid var glad over at faa en Lejlighed til at gøre hende en Tjeneste, løb tilbage for at hente den.

Jeg gik ind i Spisestuen, hvor den laa, og dér var tomt og mørkt; men da Døren ind til Doktorens Arbejdsværelse stod aaben, og dér var lyst, gik jeg ind for at sige, hvorfor jeg kom, og bede om et Lys.

Doktoren sad foran Kaminen i en Lænestol, og hans unge Hustru ved hans Fødder, paa en Skammel. Doktoren smilte fornøjet og foredrog en eller anden Forklaring eller Teori af den evige Ordbog, og hun saa op paa ham, med et Udtryk i sit Ansigt, som jeg aldrig før havde set. Ansigtet var saa smukt i sin Form, saa ligblegt, saa stift i sin Aandsfraværelse, saa fuldt af en vild, drømmende Søvngængerrædsel — jeg ved ikke hvorfor. Øjnene var vidt opspilede, og hendes brune Haar faldt i rige Lokker ned over Skuldrene paa den hvide Kjole, der manglede sin Sløjfe. Hvor tydelig jeg end ser hendes Blik for mig, kan jeg dog ikke gøre Rede for, hvad jeg læste i det. Selv nu, da jeg har mere Erfaring, kan jeg ikke forklare, hvad det udtrykte. Anger, Undseelse, Stolthed, Kærlighed og Tillid — alt dette læser jeg i det, og midt i alt dette, denne Rædsel, jeg ved ikke hvorfor.

Da jeg traadte ind og sagde, hvad jeg vilde, vaktes baade hun og Doktoren; thi da jeg kom tilbage for at sætte Lyset paa Bordet, hvor jeg havde taget det, klappede han hende paa Hovedet paa sin faderlige Maade og sagde, at han var et hjærteløst Afskum, siden han lod sig forlokke til at sidde her og læse, og at hun nu burde gaa i Seng.

Men hun skyndte sig indtrængende at bønfalde ham om at lade hende blive siddende og lade hende føle (noget af den Slags var det i hvert Fald, hun fremstammede, hørte jeg) at hun i Aften havde hans Fortrolighed. Da hun atter vendte sig om imod ham — efter at have fulgt mig med Øjnene, da jeg gik — saa jeg, at hun foldede sine Hænder over hans Knæ og saa paa ham med det samme Ansigt som før; men da han atter begyndte at læse, blev det roligere.

Det gjorde et dybt Indtryk paa mig, og jeg huskede det længe efter, hvad jeg vil faa Lejlighed til at fortælle, naar Tiden kommer.

Syttende Kapitel.

Der viser sig én.

Jeg er ikke kommet til at omtale Peggotty, siden jeg rendte min Vej; men naturligvis skrev jeg til hende, næsten straks, da jeg var kommet under Tag i Dover, og da min Tante havde besluttet at beholde mig, sendte jeg hende atter et længere Brev, hvori jeg udførligt berettede om alle Enkeltheder. Da jeg var kommet i Dr. Strongs Skole, skrev jeg igen til hende og fortalte hende om, hvor godt jeg havde det, og om mine Udsigter. Jeg vilde ikke have haft den Fornøjelse

af at bortødsle Mr. Dicks Penge, som jeg havde af at tilbagebetale Peggotty den halve Guinea, jeg havde laant af hende. Først i dette Brev fortalte jeg hende om den unge Mand med Æselskarren.

Disse Breve besvarede Peggotty lige saa prompte, skønt ikke lige saa kort, som en Forretningsmand. Hun anvendte hele sit Ordforraad (som unægtelig heller ikke var stort, naar det skulde være skriftligt) paa at skildre mig de Følelser, min Rejseberetning havde vakt hos hende. Fire Sider fulde af afbrudte og løsrevne Tilløb til Sætninger, der ikke fuldendtes uden af en Klat, var ikke nok til at lette hendes Sind. Men for mig var disse Klatter mere udtryksfulde end de skønneste Ord; thi jeg kunde af dem se, at Peggotty havde grædt, medens hun skrev, og hvad kunde jeg have ønsket mere?

Jeg udfandt uden større Vanskelighed, at hun stadig ikke kunde forsone sig med min Tante. Det var for meget at forlange allerede nu, efter at hun i saa lang Tid havde været vant til at se anderledes paa hende. Vi kender aldrig et Menneske, skrev hun; men at tro, at Miss Betsey skulde være saa forskellig fra det, Mennesker havde anset hende for, det var en ren Moral! Det Ord brugte hun. Hun var tydelig nok endnu bange for Miss Betsey; thi hun sendte kun med Angst og Bæven en taknemlig Hilsen til hende. Hun var øjensynligt ogsaa bange paa mine Vegne og mente, at jeg nok snart vilde løbe min Vej igen, antager jeg, da efter de Hentydninger, hun kom med, til at jeg altid kunde faa Penge hos hende til at rejse til Yarmouth for, naar jeg blot skrev til hende om det.

Hun fortalte mig én Ting, som gik mig meget nær, nemlig at Bohavet i vort gamle Hjem var blevet bortsolgt ved Auktion, og at Mr. og Miss Murdstone var rejst bort, og at Huset var lukket og skulde sælges eller lejes ud. Gud skal vide, at jeg ikke havde nogen Del i Huset, medens de var der; men det gjorde mig ondt at tænke paa, at det gamle, kære Sted nu var saa ganske forladt, at Ukrudtet groede i Haven, som det vilde, og at de nedfaldne Blade laa tykt og fugtigt over Gangene. Jeg tænkte mig, hvordan Vinterens Storme nu vilde tude omkring det, og hvordan den kolde Regn vilde piske paa Ruderne, og hvordan Maanen vilde tegne Spøgelser paa Væggene i de tomme Rum. Saa tænkte jeg atter paa Graven ude under Træet paa Kirkegaarden, og jeg indbildte mig, at Huset nu var dødt ogsaa, og at alt, hvad der havde haft med mine Forældre at gøre, var vejret bort.

Der var ingen andre Nyheder i Peggottys Breve. Mr. Barkis var en udmærket Ægtefælle, skrev hun, skønt stadig lidt karrigt; men vi havde jo hver vore Fejl, og hun havde fuldt op af dem selv (skønt jeg virkelig ikke ved, hvad det var for nogen) — og han bad hilse og sige, at mit lille Soveværelse stadig stod parat til mig. Mr. Peggotty havde det godt, og Harn havde det godt, og Mrs. Gummidge var det kun kummerligt med, og lille Mille vilde ikke sende mig nogen Hilsen selv, men hun havde sagt, at Peggotty kunde gerne gøre det, hvis hun havde Lyst til det.

Alle disse Efterretninger lod jeg pligtskyldigst gaa videre til min Tante, kun sagde jeg ikke noget om lille Mille, thi jeg følte uvilkaarligt, at hende vilde hun ikke bryde sig stort om. Medens jeg endnu var ny hos Doktor Strong's, tog hun adskillige Gange til Canterbury for at se til mig, og altid paa de urimeligste Tider, rimeligvis for at komme bag paa mig; men da hun opdagede, at jeg passede mine Sager, og da hun fra alle Sider aldrig hørte andet end godt om mig, og at jeg gjorde hurtige Fremskridt i Skolen, varede det ikke længe, før hun vænnede sig af med disse Besøg. Hver tredje eller fjerde Lørdag besøgte jeg hende i Dover for at have den Fornøjelse, og hver anden Onsdag saa jeg Mr. Dick, som kom med Diligencen om Middagen og blev til næste Morgen.

Mr. Dick var en stor Lækkermund med Hensyn til Honningkager. For at han skulde være saa meget mere glad

ved at være sammen med mig, havde min Tante sagt mig, at jeg skulde lade ham faa Kredit hos en Bager, men kun for én Shilling om Dagen. Dette (og saa det, at hans smaa Regninger fra det Værtshus, hvor han overnattede, skulde præsenteres min Tante, før de betaltes) vakte min Mistanke om, at han nok havde Lov til at rasle med sine Penge, men ikke til at bruge dem. Da jeg efterspurede Sagen videre, opdagede jeg da ogsaa, at der mellem ham og min Tante var den Overenskomst, at han skulde gøre hende Regnskab for alt, hvad han gav ud. Da det ikke kunde falde ham ind at narre hende, og han nødig vilde gøre hende imod, var han paa denne Maade afskaaret fra at blive ødsel. I denne Retning — ligesom i alle andre — var Mr. Dick overbevist om, at min Tante var det forstandigste og vidunderligste Fruentimmer i Verden; hvilket han gentagne Gange fortalte mig, yderst hemmelighedsfuldt, og altid hviskende.

»Trotwood,« sagde Mr. Dick med en hemmelighedsfuld Mine en Onsdag, da han havde gjort mig denne fortrolige Meddelelse — »hvad er det for en Mand, som gemmer sig i Nærheden af vort Hus og gør hende bange?

»Gør min Tante bange, Sir?«

Mr. Dick nikkede. »Jeg troede ikke, noget kunde have gjort hende bange,« sagde han, »thi hun er —« her hviskede han ganske sagte — »hun er det forstandigste og vidunderligste Fruentimmer i Verden.« Da han havde sagt dette traadte han tilbage for at se, hvilken Virkning denne Beskrivelse gjorde paa mig.

»Den første Gang, han kom,« sagde Mr. Dick, »var — lad mig se — seksten Hundrede og ni og fyrre var det, Kong Karl den Første blev henrettet. Sagde du ikke, det var 1649?«

»Jo, Sir!«

»Jeg ved ikke, hvoraf det kommer,« sagde Mr. Dick forvirret og rystede paa Hovedet. »Jeg synes ikke, at jeg kan være saa gammel.«

»Var det i det Aar, at Manden viste sig, Sir?« spurgte jeg.

»Ja vist,« sagde Mr. Dick. Jeg forstaar ikke, hvordan det kan have været i det Aar. Har du det Aarstal fra Historien?«

»Ja, Sir.«

»Jeg tror aldrig, Historien lyver, vel?« sagde Mr. Dick og rystede paa Hovedet. »Men noget forkert er der ved det, hvori det nu kan ligge; men det var kort efter, at man havde begaaet den Fejltagelse at tage noget af Forvirringen ud af Karl den Førstes Hoved og putte den ind i mit, at Manden viste sig for første Gang. Jeg var ude at spadsere med Miss Trotwood, lige da det var ved at blive mørkt, efter Te, og saa var han tæt udenfor Huset.«

»Gik han rundt dér?« sagde jeg.

»Gik rundt?« gentog Mr. Dick. Lad mig se. Jeg maa tænke mig lidt om. Næ-æh. Nej. Han gik ikke rundt.«

Jeg spurgte, for hurtigere at blive færdig, *hvad* han da gjorde.

»Naa ja, han var der slet ikke,« sagde Mr. Dick, »før han traadte lige hen bag ved hende og hviskede. Saa vendte hun sig om og besvimede, og jeg blev staaende og saa paa ham, og han gik sin Vej. Men at han skulde have holdt sig skjult dér lige siden, er dog det aller mærkeligste, jeg har hørt.

»*Har* han holdt sig skjult dér lige siden?« spurgte jeg.

»Det er da vist han har,« svarede Mr. Dick og nikkede, alvorligt. »Han har ikke vist sig før sidste Aften. Vi var ude at gaa sidste Aften, og saa traadte han igen hen bagved hende, og jeg kendte ham igen.«

»Og gjorde han min Tante bange igen?«

»Ganske ude af sig selv,« sagde Mr. Dick og efterlignede hendes Angst og lod Tænderne klapre i Munden. »Holdt sig ved Stakittet. Skreg. Men hør Trotwood,« sagde han og trak mig tæt hen til sig, saa at han kunde hviske ganske sagte: »hvorfor gav hun ham Penge, min Dreng, i Maaneskinnet?«

»Han var maaske en Tigger.«

Mr. Dick rystede paa Hovedet, som vilde han ganske afvise denne Formod-

ning. Og da han mange Gange og med stor Overbevisning havde svaret: »Ingen Tigger, ingen Tigger, ingen Tigger, Sir!« sagde han, at han bagefter fra Vinduet, sent om Aftenen, havde set min Tante give denne Person Penge udenfor Havegærdet i Maaneskinnet, og saa var han lusket af — ind i Haven igen, troede han nok — og blev ikke set mere; medens min Tante hurtigt og ubemærket vendte tilbage til Huset og nu til Morgen havde haft et ganske andet Væsen end hun plejede, hvad det gjorde Mr. Dick meget urolig at tænke paa.

Jeg troede ikke et Øjeblik, da Mr. Dick fortalte denne Historie, at denne ubekendte var andet end et Foster af Mr. Dicks Fantasi, noget i Retning af Karl den Første; men da jeg havde tænkt nærmere over det, begyndte jeg dog at spørge mig selv, om der ikke disse to Gange var blevet gjort Forsøg, eller truet med et Forsøg, paa at fjærne den stakkels Mr. Dick fra min Tantes Beskyttelse, og om min Tante, hvis varme Følelser for ham jeg kendte fra hende selv, maaske var blevet tvunget til at betale Penge for at sikre ham Fred og Ro. Da jeg allerede var Dick meget hengiven, og jeg var meget urolig for hans Velfærd, bestyrkede min Frygt sig i denne Formodning; og i lang Tid kom hans Onsdag næppe, uden at jeg gik i Uro for, at han ikke skulde sidde paa Bukken af Diligencen som sædvanlig. Men han viste sig altid dér, graahaaret, leende og lykkelig; og han havde aldrig mere at fortælle om den Mand, der kunde gøre min Tante bange.

Disse Onsdage var de lykkeligste Dage i Mr. Dicks Liv; de var langt fra at være de mindst lykkelige i mit. Han blev snart kendt med hver Dreng i Skolen; og skønt han aldrig deltog aktivt i nogen anden Leg end at sætte Drager op, var han lige saa dybt interesseret i alle vore Idrætter som nogen af os. Hvor tit har jeg ikke set ham opmærksomt betragte et Spil Klink med et i højeste Grad interesseret Ansigt, saa at han knap vovede at trække Vejret i de kritiske Øjeblikke! Hvor tit har jeg ikke, naar vi legede Hund efter Hare, set ham klatre op paa en lille Høj og sidder dér og opmuntre hele Flokken til at hænge i, og svinge Hatten over sit graa Hoved, glemmende Kong Karls Martyrhoved og alt, hvad dermed stod i Forbindelse! Hvor mange Sommertimer har jeg ikke set gaa for ham som lykkelige Minuter paa Kriketpladsen! Hvor mange Vinterdage har jeg ikke set ham staa, blaa om Næsen, i Sne og Østenvind, og betragte Drengene, medens de rutchede hen ad den lange Glidebane, og i sin Henrykkelse klappe i sine uldne Handsker.

Han var alles Yndling, og hans Dygtighed i Smaating var ubegribelig. Han kunde skære Appelsiner i Figurer, som ingen af os havde nogen Forestilling om. Han kunde lave en Baad af alting. Han kunde forvandle Knæskallen af et Faar til en Skakbrik, danne romerske Stridsvogne af vore gamle Kort, Vognhjul af Garnruller og Fuglebure af gammelt Staaltraad. Men allerstørst var han maaske i sine Arbejder med Snor og Straa; af dem var vi alle overbeviste om, at han kunde lave alt, hvad der over Hovedet kunde laves af Hænder.

Mr. Dicks Berømmelse vedblev ikke længe at være indskrænket til os. Efter nogle faa Onsdages Forløb, gjorde selve Dr. Strong mig nogle Spørgsmaal om ham, og jeg fortalte ham alt, hvad min Tante havde fortalt mig; og det interesserede Doktoren i den Grad, at han bad om at blive forestillet for ham, næste Gang han kom paa Besøg. Denne Ceremoni udførte jeg; og da Doktoren bad Mr. Dick om, naar som helst han ikke fandt mig paa Diligencekontoret, at komme her hen og hvile sig, til vort Formiddagsarbejde var til Ende, fik Mr. Dick snart den Vane at komme derhen, som en Selvfølge, og, hvis vi var lidt sent paa det, hvad der ofte hændte om Onsdagen, at spadsere rundt i Gaarden og vente paa mig. Her gjorde han Bekendtskab med Doktorens smukke, unge Kone (der i al denne Tid var blegere end tidligere, og sjældnere viste sig for mig eller nogen anden, syntes jeg, og ikke var saa munter, men lige saa

smuk); og saaledes blev han efterhaanden mere og mere hjemme, indtil han endte med at gaa ind i Skolen og vente. Han satte sig altid i en bestemt Krog, paa en bestemt Stol, der blev kaldt »Dick« efter ham; her kunde han sidde, med sit graa Hoved bøjet forover, lyttende til alt, hvad der kom for, med en dyb Ærbødighed for den Lærdom, som han aldrig selv havde været i Stand til at erhverve sig.

Denne Ærbødighed udstrakte Mr. Dick til Doktoren, hvem han ansaa for den dybeste og mest fuldtendte Filosof, nogen Tidsalder havde frembragt. Det varede længe, før Mr. Dick talte til ham uden med Hatten i Haanden; og selv da han og Doktoren havde indgaaet et fuldkomment Venskab, og kunde spadsere sammen i Timevis i den Side af Gaarden, der iblandt os var kendt som »Doktorens Gang,« kunde Mr. Dick af og til tage sin Hat af for at vise sin Ærbødighed for Visdommen og Kundskaben. Hvordan det gik til, at Doktoren begyndte at forelæse Brudstykker af den berømte Ordbog under disse Vandringer, ved jeg ikke; maaske forekom det ham i Førstningen ganske, som om han læste dem for sig selv. Imidlertid blev dette ogsaa til en Vane; og Mr. Dick lyttede til med et Ansigt, der straalede af Stolthed og Glæde, inderst overbevist om, at Ordbogen var den fornøjeligste Bog i Verden.

Naar jeg tænker paa dem gaaende op og ned dér foran Skolens Vinduer —. Doktoren læsende med sit fornøjede Smil, af og til slaaende ud med Manuskriptet eller gørende en alvorlig Bevægelse med sit Hoved; og Mr. Dick lyttende til, fuldstændig revet med, med sin Smule Forstand flagrende Gud ved hvorhen paa disse knudrede Ords Vinger — synes det mig at være noget af det fornøjeligste, jeg har set af denne Slags. Det forekommer mig, at de kunde gaa frem og tilbage dér bestandig, og at Verden muligvis kunde blive bedre af det — som om Tusind Ting, der gøres stor Staahej af, ikke var halvt saa meget værd for den, eller for mig.

Agnes blev meget snart en af Mr. Dicks Venner; og da han ofte kom i Huset, gjorde han Bekendtskab med Uriah. Venskabet mellem ham og mig voksede stadig, og det vedligeholdtes paa den besynderlige Maade: at medens Mr. Dick officielt kom for at se til mig som Værge, raadspurgte han mig, hver Gang der opstod Tvivl om en eller anden lille Sag, og rettede sig ufravigeligt efter mit Raad; idet han ikke alene havde stor Respekt for mine medfødte Evner, men ogsaa mente, at jeg havde arvet en hel Del fra min Tante.

En Torsdag Morgen, da jeg var i Færd med at følge Mr. Dick fra Hotellet til Diligencekontoret, før jeg vendte tilbage til Skolen (thi vi havde en Times Skolegang før Frokost) mødte jeg Uriah paa Gaden, og han mindede mig om det Løfte, jeg havde aflagt, at jeg vilde drikke Te hos ham og hans Moder, idet han med en Vridning tilføjede: »Men jeg ventede ikke, at De vilde holde det, Master Copperfield, vi er saa overmaade ubetydelige.«

Jeg havde virkelig endnu ikke været i Stand til at komme paa det rene med, om jeg syntes om Uriah eller afskyede ham; og jeg var endnu i høj Grad i Tvivl om det, medens jeg stod her paa Gaden og saa ham ind i Ansigtet. Men jeg ansaa det ligefrem for en Fornærmelse at blive anset for stolt og sagde, at jeg blot havde ventet paa at blive bedt.

»Oh, hvis det er det hele, Master Copperfield,« sagde Uriah, »og det virkelig ikke er vor Ubetydelighed, der hindrer Dem, vil De saa komme nu i Aften? Men hvis det er vor Ubetydelighed, haaber jeg ikke, De vil genere Dem ved at tilstaa det, Master Copperfield, for vi forstaar fuldkomment vor Stilling.«

Jeg sagde, at jeg vilde sige det til Mr. Wickfield, og hvis han gav mig Lov, hvad jeg ikke tvivlede paa, han vilde, skulde det være mig en Fornøjelse at komme. Saa Klokken seks om Aftenen — det var en af de Aftener, Kontoret blev lukket tidligt — erklærede jeg mig rede til at følge ham.

»Moder vil sandelig blive stolt,« sagde

Uriah, medens vi begav os paa Vej sammen. »Eller hun vilde blive stolt, hvis det ikke var syndigt, Master Copperfield.«

»De generede Dem dog ikke for at antage, at *jeg* var stolt i Formiddags,« svarede jeg.

»Aa, kære, nej Master Copperfield,« svarede Uriah. Tro mig, nej! En saa dan Tanke er aldrig faldet mig ind! Jeg vilde aldeles ikke have anset det for stolt, hvis De havde holdt *os* for at være altfor ubetydelige for Dem. For vi er virkelig saa overmaade ubetydelige.«

»Har De studeret meget Jura i den sidste Tid?« spurgte jeg for at komme bort fra dette Emne.

»Oh, Master Copperfield,« sagde han med en selvfornægtende Mine, »min Læsning er næppe værd at kaldes Studium. Jeg har undertiden tilbragt en Time eller to om Aftenen med Mr. Tidd.«

»Temmelig svær, kan jeg tænke?«

»Han er svær for *mig*, somme Tider,« svarede Uriah. »Men jeg ved ikke, hvad han vilde være for en begavet Person.«

Efter at have trommet en lille Melodi paa sin Hage, med de to Pegefingre paa sin skeletagtige højre Haand, medens vi gik videre, tilføjede han:

»Der er Udtryk, ser De, Master Copperfield — Latinske Ord og Udtryk — hos Mr. Tidd, der er vanskelige for en Læser med mine beskedne Kundskaber.«

»Vilde De gerne lære Latin?« sagde jeg rask. »Jeg vil med Fornøjelse lære Dem det, efterhaanden som jeg lærer det selv.«

»Aa, Tak, Master Copperfield,« svarede han og rystede paa Hovedet. »Det er sandelig meget venligt af Dem at gøre mig dette Tilbud, men jeg er altfor ubetydelig til at tage imod det.«

»Sikke noget Snak, Uriah!«

»Aa, De maa virkelig meget undskylde mig, Master Copperfield! Jeg er Dem i høj Grad forbundet, og det var det jeg helst af alt vilde, forsikrer jeg Dem for; men jeg er meget for ubetydelig. Der er Folk nok, som tramper paa mig i min lave Stilling, uden at jeg udæsker dem ved at tilegne mig Lærdom. Lærdom er ikke for mig. En Person som mig, gør bedst i ikke at have Prætensioner. Hvis han vil arbejde sig gennem Livet, maa han arbejde beskedent, Master Copperfield.«

Jeg havde aldrig set hans Mund saa stor, eller Folderne i hans Kinder saa dybe, som da han lettede sit Sind for disse Udtalelser, hele Tiden rystende paa sit Hoved og vridende sig af Beskedenhed.

»Jeg tror, De tager fejl, Uriah,« sagde jeg. »Jeg tør sige, at der er flere Ting, jeg kunde lære Dem, hvis De vilde bryde Dem om at lære dem.«

»Aa, det tvivler jeg ikke om, Master Copperfield,« svarede han, »ikke i mindste Maade. Men da De ikke er ubetydelig selv, ser De maaske forkert paa dem, der er det. Jeg vil ikke udæske mine Overmænd ved Kundskaber, ellers Tak. Jeg er meget for ubetydelig. Her er min ringe Bolig, Master Copperfield.«

Vi traadte ind i en lang, gammeldags Stue, som man kom lige ind i fra Gaden, og traf dér Mrs. Heep, der var en anden Udgave af Uriah, kun forkortet. Hun modtog mig med den største Ydmyghed, og bad mig om Undskyldning, fordi hun gav sin Søn et Kys, idet hun bemærkede, at ringe som de var, havde de dog deres naturlige Følelser, som de haabede ikke vilde fornærme nogen. Det var et fuldkommen anstændigt Værelse, halvt Dagligstue og halvt Køkken, men ikke i mindste Maade hyggeligt. Tetøjet var sat paa Bordet, og Kedlen kogte over Ilden. Der var en Dragkiste med Skriveklap, som Uriah kunde læse eller skrive ved om Aftenen; dér var Uriahs blaa Pose, som laa og spyede Papirer fra sig; der var en hel Række af Uriahs Bøger, under Anførsel af Mr. Tidd; dér var et Hjørneskab, og der var de sædvanlige Møbler. Jeg husker ikke, at nogen enkelt af disse Genstande havde et nøgent, lurvet, fattigt Udseende; men jeg husker, at hele Stuen havde det.

Det var maaske en Del af Mrs. Heep's Ydmyghed, at hun endnu bar Sørgeklæder. Til Trods for den lange Tid.

der var gaaet hen, siden Mr. Heeps Død, bar hun endnu Enkedragt. Jeg tror nok, at Kappen var noget af et Kompromis; men ellers var hun lige saa sørgeklædt som paa den første Dag af sin Enkestand.

»Dette er en Dag, der vil blive husket, tør jeg sige Uriah,« sagde Mrs. Heep, medens hun skænkede Te, »siden Master Copperfield aflægger os et Besøg.«

»Det sagde jeg, du vilde mene, Moder,« sagde Uriah.

»Hvis jeg kunde have ønsket, at Fader endnu skulde være blandt os af nogen som helst Grund,« sagde Mrs. Heep, »saa vilde det have været, for at han kunde have set dette Selskab i Aften.«

Jeg følte mig forlegen over disse Komplimenter; men jeg var ogsaa modtagelig for at blive behandlet som en hædret Gæst, og jeg syntes, at Mrs. Heep var en behagelig Dame.

»Min Uriah,« sagde Mrs. Heep, »har længe set frem mod denne Stund, Sir. Han var bange for, at vor Ubetydelighed skulde være i Vejen, og jeg delte denne hans Frygt. Ubetydelige er vi, ubetydelige har vi været, ubetydelige vil vi altid blive,« sagde Mrs. Heep.

»Jeg er vis paa, at De har ingen Grund til at være det, Frue,« sagde jeg, »hvis De ikke selv vil.«

»Jeg takker Dem, Sir,« svarede Mrs. Heep. »Vi kender vor Stilling og er taknemlige for den.«

Jeg mærkede, at Mrs. Heep gradvis rykkede nærmere til mig, og at Uriah gradvis rykkede lige overfor mig, og at de ærbødigt forsynede mig med det lækreste af, hvad der var sat frem. Der var rigtignok ikke noget særlig lækkert; men jeg tog Viljen for Gerningen og følte, at de var meget hensynsfulde. Nu begyndte de at tale om Tanter, og saa fortalte jeg dem om min; og saa begyndte Mrs. Heep at tale om Stedfædre, og saa begyndte jeg at fortælle hende om min, men stansede igen, fordi min Tante havde raadet mig til at iagttage Tavshed med Hensyn til dette Punkt. En blød, ung Prop vilde imidlertid ikke have haft større Chance overfor et Par Proptrækkere, eller en svag ung Tand overfor et Par Tandlæger, eller en lille Fjerbold mod et Par Kætsjere, end jeg havde overfor Uriah og Mrs. Heep. De gjorde nøjagtig, hvad de havde Lyst til, med mig, og de vristede Ting ud af mig, som jeg slet ikke havde nogen Lyst til at fortælle, med en Sikkerhed, som jeg rødmer ved at tænke paa — og det særlig, fordi jeg i min ungdommelige Frimodighed selv satte en Ære i at være saa fortrolig og følte, at jeg ligefrem var mine to ærbødige Underholderes Beskytter.

De holdt meget af hinanden, saa meget er sikkert. Jeg tror, det virkede paa mig som et Naturtræk; men den Dygtighed, hvormed den ene greb alt, hvad den anden sagde, var et Træk af Kunstfærdighed, som jeg var endnu mindre standhaftig overfor. Da der ikke var mere, de kunde faa ud af mig vedrørende mig selv (for om mit Liv hos Murdstone og Grinby og min Flugt var jeg stum) begyndte de med Mr. Wickfield og Agnes. Uriah kastede Bolden til Mrs. Heep, Mrs. Heep greb den og kastede den tilbage til Uriah, Uriah beholdt den en lille Tid, saa sendte han den tilbage til Mrs. Heep, og saadan blev de ved at lade den løbe, til jeg ikke mere havde nogen Anelse om, hvem der havde faaet den, og var ganske forvildet. Bolden selv forandredes ogsaa hele Tiden. Snart var det Mr. Wickfield, snart Agnes, snart Mr. Wickfields Fortræffelighed, snart min Beundring for Agnes; snart Udstrækningen af Mr. Wickfields Forretninger og Hjælpekilder, snart vort huslige Liv efter Middagen; snart den Vin, Mr. Wickfield drak, og Grunden til, at han drak den, og den Skade det var, at han drak saa meget; snart en Ting, snart en anden, snart alting paa én Gang; og skønt jeg tilsyneladende ikke talte meget eller foretog mig andet end at opmuntre dem lidt engang imellem, af Frygt for at de skulde blive overvældede af deres Ydmyghed og Æren af mit Selskab, mærkede jeg dog hele Tiden, at jeg stadig fortalte et eller andet, som jeg ikke havde noget at gøre

med at fortælle, og jeg saa Virkningen af det i den Maade, hvorpaa Uriahs kløftede Næsebor blinkede.

Jeg havde begyndt at føle mig lidt uhyggelig til Mode og ønskede mig vel hjemme igen, da en Skikkelse kom ned gennem Gaden og gik forbi Døren — den stod aaben af Hensyn til Luften i Stuen, der var varm, da det var temmelig trykkende efter Aarstiden — vendte tilbage igen, saa ind, og traadte ind, højt udbrydende:

»Copperfield! Er det muligt?«

Det var Mr. Micawber! Det var Mr. Micawber med hans Øjeglas, og hans Stok og hans Halstørklæde og hans gentile Udseende og den nedladende Klang i Stemmen — helt og holdent!

»Min kære Copperfield!« sagde Mr. Micawber og rakte Haanden frem — »det er sandelig et Møde, som kan give os et Indtryk af al menneskelig Usikkerhed og Ustadighed — kort sagt, det er et højst usædvanligt Møde? Jeg gaar gennem Gaden, og grunder over Sandsynligheden af, at noget kunde vise sig (hvad jeg i Øjeblikket har godt Haab om) og jeg ser en ung, men skattet Ven vise sig, som er knyttet til den mest skæbnesvangre Periode i mit Liv; jeg tør sige, til Vendepunktet i min Tilværelse. Copperfield, min kære Ven, hvordan har De det?«

Jeg kan ikke sige — jeg *kan* virkelig ikke sige — at jeg var glad over at se Mr. Micawber *dér;* men jeg var paa den anden Side glad ved at *se* ham, og trykkede hjærteligt hans Haand og spurgte, hvordan Mrs. Micawber havde det.

»Tak,« sagde Mr. Micawber og slog ud med Haanden som i gamle Dage og satte sin Hage til Rette i Halsbindet. »Hun befinder sig taaleligt vel, Tvillingerne henter ikke længere deres Ophold fra Naturens Kilder — kort sagt,« sagde Mr. Micawber i et af sine Udbrud af Fortrolighed — »de er vænnet fra, — og Mrs. Micawber er for Øjeblikket min Rejseledsagerske. Det vil glæde hende, Copperfield, at forny sit Bekendtskab med en, der i alle Hense ender har vist sig som en værdig Tjener for Venskabets hellige Alter.«

Jeg sagde, at det vilde glæde mig at se hende.

»Det er meget venligt af Dem,« sagde Mr. Micawber. Derpaa smilede Mr. Micawber, lagde atter sin Hage til Rette og saa sig om.

»Jeg har truffet min Ven Copperfield,« sagde Mr. Micawber gentilt, og uden at henvende sig til nogen bestemt, »ikke i Ensomhed, men deltagende i et selskabeligt Maaltid, sammen med en Enke, og en, der øjensynligt er hendes Afkom — kort sagt,« sagde Mr. Micawber i et nyt Udbrud af Fortrolighed — »hendes Søn. Jeg vilde regne det for en Ære at blive præsenteret.«

Jeg kunde under disse Omstændigheder ikke gøre andet end at forestille Mr. Micawber for Uriah Heep og hans Moder, hvilket jeg følgelig gjorde. Da de hilste underdanigt paa ham, tog Mr. Micawber en Stol og slog ud med Haanden paa sin flotteste Maade.

»Enhver Ven af min Ven Copperfield,« sagde Mr. Micawber, »har et personligt Krav paa mig selv.«

»Vi er altfor ubetydelige, Sir,« sagde Mrs. Heep, »baade min Søn og jeg, til at være Venner af Master Copperfield. Han har været saa god at drikke Te hos os, og vi er ham taknemlige for hans Selskab; ogsaa Dem, Sir, for deres Venlighed.«

»Frue,« svarede Mr. Micawber med et Buk, »De er meget venlig. Og hvad tager De Dem til, Copperfield? Endnu ved Vinfaget?«

Jeg var overmaade længselsfuld efter at faa Mr. Micawber herfra, og jeg svarede med Hatten i Haanden og meget rød i Hovedet, er jeg vis paa, at jeg var Elev hos Doktor Strong.

»Elev?« sagde Mr. Micawber og trak sine Øjenbryn i Vejret. »Det glæder mig i højeste Grad at høre det. Skønt en Aand som min Ven Copperfield,« henvendte han sig til Uriah og Mrs. Heep, »ikke trænger til den Uddannelse, som uden hans Kendskab til Mennesker og Ting, vilde udkræves, er det dog en

rig Jordbund med en frodig Vegetation gemt i sig — kort sagt,« sagde Mr. Micawber smilende, i et nyt Udbrud af Fortrolighed — »det er en Begavelse, der i enhver Henseende er i Stand til at hæve sig til Klassikerne.«

Uriah, der langsomt gned sine lange Hænder over hinanden, foretog en frygtelig Vridning med Overkroppen for at udtrykke sit Bifald med denne Værdsættelse af mig.

»Skal vi saa gaa hen og se til Mrs. Micawber, Sir!« sagde jeg, for at faa Mr. Micawber af Sted.

»Hvis De vil gøre hende den Ære, Copperfield,« svarede Mr. Micawber og rejste sig. »Jeg gør mig ingen Skrupler ved at sige, i Nærværelse af vore Venner her, at jeg er en Mand, som i nogle Aar har kæmpet mod Trykket af pekuniære Vanskeligheder.« Jeg vidste bestemt, at han vilde sige noget af den Slags; han skulde jo altid prale med sine Vanskeligheder. »Undertiden er jeg kommet ud over mine Vanskeligheder. Undertiden har mine Vanskeligheder — kort sagt, slaaet mig til Jorden. Der har været Tider, hvor jeg har kunnet give dem nogle Næsestyvere; der har været Tider, hvor de har været for mange for mig, og jeg har givet op og sagt til Mrs. Micawber med Catos Ord: »Cato, du har Ret. Nu er alt forbi. Jeg kan ikke tage Kampen op mere.« Men paa intet Tidspunkt af mit Liv,« sagde Mr. Micawber, »har jeg følt mig mere tilfreds, end naar jeg kunde udøse mine Sorger (hvis jeg maa bruge dette Ord om Vanskeligheder, der hovedsagelig rejser sig af Stævninger og Forskrivninger paa to og fire Maaneder) i min Ven Copperfields Barm.«

Mr. Micawber sluttede denne smukke Hyldest med at sige: »Mr. Heep! God Aften. Mrs. Heep! Deres Tjener!« — og gik saa ud med mig paa den nobleste Maade, idet han gjorde en hel Del Støj paa Brostenene med sine Sko og nynnede en Melodi, medens vi begav os paa Vej.

Det var en lille Gæstgivergaard, hvor Mr. Micawber boede, og han havde dér et lille Værelse, der var skilt af fra Skænkestuen og stærkt gennemtrængt af Tobaksrøg. Jeg antager, det var overfor Køkkenet, paa Grund af den varme, fede Lugt, der syntes at sive op gennem Sprækkerne i Gulvet, og fordi Væggene var overtrukne af Fugtighed. Jeg ved, at det var nær Skænken, da der lugtede af Spiritus og hørtes Klirren af Glas. Her — hvilende paa en Sofa, under Billedet af en Væddeløbshest, og med Hovedet tæt ved Kaminen — laa Mrs. Micawber, til hvem Mr. Micawber først gik ind med de Ord: »Min kære, tillad mig at forestille dig en Elev hos Doktor Strong.«

Jeg lagde for Resten Mærke til, at skønt Mr. Micawber var lige saa forvirret som nogen Sinde med Hensyn til min Alder og Stilling, huskede han dog stadig — som noget særlig gentilt — at jeg var Elev hos Doktor Strong.

Mrs. Micawber blev forbavset, men meget glad over at se mig. Jeg var ogsaa meget glad over at se hende, og efter at vi hjærteligt havde hilst paa hinanden, satte jeg mig tæt ved hende paa den lille Sofa.

»Min kære,« sagde Mr. Micawber, »hvis du vil fortælle Copperfield, hvordan vor nuværende Stilling er, hvilket jeg ikke tvivler om, at han gerne vil vide, vil jeg gaa lidt ud og kigge paa Avisen og se, om der viser sig noget i Avertissementerne.«

»Jeg troede, De var i Plymouth, Frue,« sagde jeg til Mrs. Micawber, da han gik.

»Kære Master Copperfield,« svarede hun, »vi tog til Plymouth.«

»For at være ved Haanden,« antydede jeg.

»Netop,« sagde Mrs. Micawber. »For at være ved Haanden. Men Sandheden er, at der ikke er Brug for Talent i Toldvæsenet. Min Families lokale Indflydelse var ganske utilstrækkelig til at opnaa nogen Ansættelse i det Fag for en Mand med Mr. Micawbers Evner. Eller rettere, de vilde *ikke* have en Mand med Mr. Micawbers Evner. Han vilde kun lade de andres Mangler træde frem.

Bortset herfra,« sagde Mrs. Micawber, »vil jeg ikke skjule for Dem, kære Master Copperfield, at da den Gren af min Familie, som er bosat i Plymouth, fik at vide, at Mr. Micawber var ledsaget af mig og lille Wilkins og hans Søster og Tvillingerne, modtog de ham ikke med den Varme, han kunde have ventet, efter saa nylig at være løsladt af Fængslet. I Virkeligheden,« sagde Mrs. Micawber og sænkede Stemmen, »dette bliver mellem os — men vor Modtagelse var kold.«

»Men Gud!« sagde jeg.

»Ja,« sagde Mrs. Micawber. »Det er virkeligt pinligt at betragte Menneskeheden fra dette Synspunkt, Master Copperfield, men vor Modtagelse var afgjort kold. Der er ingen Tvivl om det. I Virkeligheden blev den Gren af min Familie, som er bosat i Plymouth, ligefrem personlige mod Mr. Micawber, før vi havde været der en Uge.«

Jeg sagde, og mente, at de skulde skamme sig noget.

»Alligevel, saadan var det,« vedblev Mrs. Micawber. »Hvad skulde under disse Omstændigheder en Mand af Mr. Micawbers Stolthed gøre? Kun en Udvej var aabenbart ladt ham tilbage. At laane — af denne Gren af min Familie — Penge til at vende tilbage til London for, ligegyldig med hvor store Ofre.«

»De vendte saa alle tilbage igen, Frue?« sagde jeg.

»Vi vendte alle tilbage igen,« svarede Mrs. Micawber.

»Siden den Tid har jeg søgt Raad hos andre Grene af min Familie, om hvad det vilde være heldigst for Mr. Micawber at tage fat paa — thi jeg holder fast paa, at han maa tage fat paa noget, Master Copperfield,« sagde Mrs. Micawber paastaaeligt. »Det er klart, at en Familie paa seks, Tyendet ikke medregnet, kan ikke leve af Luften.«

»Ganske vist, Frue,« sagde jeg.

»Disse og andre Grene af min Familie,« vedblev Mrs. Micawber, er af den Formening, at Mr. Micawber uopholdeligt skulde henvende sin Opmærksomhed paa Kul.«

»Paa hvad for noget, Frue?«

»Paa Kul,« sagde Mrs. Micawber. »Paa Kulhandelen. Mr. Micawber kom, da han spurgte sig for, paa den Tanke, at der maatte være en Udvej for en Mand med hans Talent i Medway-Kulhandelen. Det første Skridt, vi aabenbart saa maatte gøre, var, som Mr. Micawber meget rigtigt sagde, at tage ned og *se* paa Medway. Det gjorde vi saa. Jeg siger »vi,« Master Copperfield; thi jeg vil aldrig« — sagde Mrs. Micawber — »jeg vil aldrig forlade Mr. Micawber.«

Jeg fremmumlede min Beundring og mit Bifald. »Vi kom,« gentog Mrs. Micawber, »og saa paa Medway. Min Mening om Kulhandelen paa den Flod, er, at den maa kræve Talent, men den kræver sikkert ogsaa Kapital. Talent har Mr. Micawber; Kapital har Mr. Micawber ikke. Vi saa, tror jeg nok, den største Del af Medway; og det er mit personlige Indtryk. Da vi var saa nær herved, mente Mr. Micawber, at det vilde være galt ikke at tage herover og se Domkirken. For det første, fordi den i saa høj Grad er værd at se, og vi aldrig har set den, og for det andet paa Grund af den store Sandsynlighed af, at der vilde vise sig noget i en Domkirkeby. Vi har været her.« sagde Mrs. Micawber, »i tre Dage. Intet har til dette Øjeblik vist sig; og det vil ikke overraske Dem, min kære Master Copperfield, saa meget som det vil overraske en Fremmed, at høre, at vi nu venter paa Subsidier fra London for at kunne afvikle vore pekuniære Forpligtelser her paa Hotellet. Indtil disse Subsidier ankommer,« sagde Mrs. Micawber dybt bevæget, »er jeg afskaaret fra mit Hjem (jeg henyder til mit Logis i Pentonville), fra min Dreng og min Pige, og fra mine Tvillinger.«

Jeg havde den største Medfølelse for Mr. og Mrs. Micawber i denne pinlige Stilling og sagde dette til Mr. Micawber, der nu vendte tilbage — idet jeg tilføjede, at jeg havde Penge nok, saa jeg kunde laane dem det Beløb, de trængte til. Mr. Micawbers Svar viste hans Sindsoprør. Han sagde, idet han tryk-

kede min Haand: »Copperfield, De er en tro Ven; man naar det gaar aller værst, er ingen Mand uden en Ven, naar han er i Besiddelse af Barbermaterialer.« Ved denne frygtelige Hentydning slog Mrs. Micawber sine Arme om Mr. Micawbers Hals og bønfaldt ham om at være rolig. Han græd, men kom næsten straks saa vidt til sig selv, at han ringede paa Opvarteren og bestilte en varm Nyrepostej og en Tallerken Rejer til Frokost næste Dag.

Da jeg tog Afsked med dem, trængte de begge saa meget ind paa mig, at jeg skulde komme og spise til Middag hos dem, før de rejste, at jeg ikke kunde sige nej. Men da jeg vidste, at jeg ikke kunde komme den næste Dag, fordi jeg vilde faa en hel Del at gøre om Aftenen, bestemte Mr. Micawber, at han vilde komme hen til Doktor Strongs om Formiddagen (da han havde en Forudfølelse af, at Subsidierne vilde komme med den Post) og foreslog Dagen efter, hvis det vilde passe mig bedre. Følgelig blev jeg kaldt ud af Klassen den næste Formiddag og traf Mr. Micawber i Dagligstuen; han sagde til mig, at Middagen vilde finde Sted som bestemt. Da jeg spurgte ham, om Subsidierne var kommet, trykkede han min Haand og gik.

Da jeg samme Aften saa ud af Vinduet, forbavsedes jeg og blev temmelig urolig ved at se Mr. Micawber og Uriah Heep gaa forbi, Arm i Arm: Uriah ydmygt erkendtlig for den Ære, der blev vist ham, og Mr. Micawber straalende af Glæde over at kunne udstrække sin Beskyttelse til Uriah. Men jeg blev endnu mere overrasket, da jeg gik hen til det lille Hotel den næste Dag til den for Middagen fastsatte Tid, som var Klokken fire, og forstod paa, hvad Mr. Micawber sagde, at han var fulgt hjem med Uriah og havde drukket Whisky og Vand hos Mrs. Heep.

»Og jeg vil sige Dem noget, min kære Copperfield,« sagde Mr. Micawber; »Deres Ven Heep er en ung Mand, som godt kunde blive Generalfiskal. Hvis jeg havde kendt den unge Mand i den Periode, da mine Vanskeligheder kom til en Krise, saa kan jeg kun sige, at jeg tror, mine Kreditorer vilde være blevet taget under en hel Del bedre Behandling, end de blev.«

Jeg forstod ikke rigtig, hvordan dette skulde være gaaet til, da jeg vidste, at Mr. Micawber aldeles ikke havde betalt dem noget som helst; men jeg holdt ikke af at spørge. Heller ikke havde jeg Lyst til at sige, at jeg ikke haabede, han havde indladt sig altfor nøje med Uriah, eller spørge ham, om de havde talt meget om mig. Jeg var bange for at saare Mr. Micawbers Følelser, eller i hvert Fald Mrs. Micawbers, da hun var meget pirrelig; men jeg var ilde til Mode ved det, og tænkte ofte paa det bagefter.

Vi fik en smuk lille Middag. En fortræffelig Ret Fisk, Nyrestykket af en Kalv, vel stegt, stegt Pølse, Agerhøns og Budding. Der var Vin, og der var stærkt Øl; og efter Middagen lavede Mrs. Micawber os en Bolle varm Punsch med sine egne Hænder.

Mr. Micawber var ualmindelig gemytlig. Jeg har aldrig set ham saa fornøjelig at være sammen med. Han fik sit Ansigt til at skinne af Punsch, saa at det saa ud, som det var ferniseret over det hele. Han blev lystig sentimental over vor By og foreslog os at drikke paa dens Fremgang, idet han udtalte, at Mrs. Micawber og han selv havde befundet sig overordentlig hyggelig og vel dér, og at han aldrig vilde glemme de behagelige Timer, de havde tilbragt i Canterbury. Bagefter udbragte han min Skaal, og han og Mrs. Micawber og jeg lod vort tidligere Bekendtskab passere Revy, til vi tilsidst atter solgte hele Møblementet. Saa udbragte jeg Mrs. Micawbers Skaal, eller sagde i det mindste beskedent: »Hvis De tillader det, Mrs. Micawber, vil jeg nu have den Fornøjelse at drikke paa *Deres* Sundhed, Frue.« Hvorpaa Mr. Micawber holdt en Lovtale over Mrs. Micawbers Karakter, og sagde, at hun havde altid været hans Vejviser, Raadgiver og Ven, og at han vilde anbefale mig, naar jeg engang skulde gifte mig.

da at gifte mig med en Kvinde, der var Mage til hende, hvis Magen til hende da kunde findes.

Medens Punschen forsvandt, blev Mr. Micawber endnu venligere og gemytligere. Mrs. Micawber blev ogsaa meget oprømt, vi sang »I gode gamle Dage —«. Da vi kom til: »Her er min Haand, min tro Kammerat«, tog vi alle hinanden i Haanden Bordet rundt.

Med ét Ord, jeg har aldrig set noget saa jovialt, som Mr. Micawber var, lige til Aftenen var til Ende, og jeg tog hjærtelig Afsked med ham selv og hans elskværdige Hustru. Følgelig var jeg ikke forberedt paa Klokken syv den næste Morgen at modtage følgende Skrivelse, dateret halvti om Aftenen, et Kvarter efter, at jeg havde forladt ham. —

Min kære unge Ven!

Terningerne er kastet — alt er forbi. Skjulende Fortvivlelsens Ødelæggelser under en hyklerisk Maske af Munterhed, har jeg ikke nu i Aften underrettet Dem om, at der ikke er noget Haab om Subsidierne! Under disse Omstændigheder, der er lige ydmygende at bære, tænke paa og meddele, har jeg dækket de pekuniære Forpligtelser, jeg har paataget mig i dette Etablissement, ved en Forskrivning, der er gjort betalbar fjorten Dage fra Dato paa min Bopæl, Pentonville, London. Naar den forfalder, vil den ikke blive betalt. Resultatet er Ødelæggelse. Lynet er overhængende, og Træet maa falde.

Lad den ødelagte Mand, som her henvender sig til Dem, min kære Copperfield, være Dem et Eksempel til Advarsel gennem hele Deres Liv. Han skriver i denne Hensigt og i dette Haab. Hvis han kunde tænke sig at være til saa megen Nytte, kunde et Glimt af Dag muligvis trænge ind gennem hans fremtidige Tilværelses triste Fængsel — skønt hans Livs Varighed for Øjeblikket (mildest talt) er yderst problematisk.

Dette er den sidste Meddelelse, min kære Copperfield, som De nogen Sinde vil modtage fra

det
til Tiggerstaven bragte
Udskud
Wilkins Micawber.

Jeg var saa rystet over Indholdet af dette hjærteskærende Brev, at jeg løb lige af Sted til det lille Hotel, for at se derind paa Vejen til Dr. Strong, og prøve paa at sige Mr. Micawber et Trøstens Ord. Men da jeg var naaet halvvejs, mødte jeg Londoner Diligencen med Mr. og Mrs. Micawber siddende bagpaa; Mr. Micawber som et sandt Billede paa rolig Nydelse, smilende til det, Mrs. Micawber sagde til ham, og spisende Valnødder af en Papirspose, med en Flaske stikkende ud af sin Brystlomme. Da de ikke saa mig, ansaa jeg det alt vel overvejet for bedst heller ikke at se dem. Med en stor Byrde væltet fra mit Sind drejede jeg derfor om ad en Sidegade, der var den nærmeste Vej til Skolen, og følte mig i det væsentlige lettet over, at de var taget af Sted, skønt jeg ikke desto mindre stadig holdt meget af dem.

Attende Kapitel.

Et Tilbageblik.

Mine Skoledage! Min Tilværelses rolige Hengliden — den usete umærkelige Fremskriden af mit Liv — fra Barndommen op til Ungdommen! Lad mig tænke over, mens jeg ser tilbage over dette rindende Vand, der nu er en tør Kanal, overgroet af Blade, om der er nogle Mærker langs dets Løb, som kan hjælpe mig til at huske dets Retning.

Et Øjeblik, og jeg indtager min Plads i Domkirken, hvor vi alle gaar hen sammen hver Søndag Morgen, efter først at være mødtes i Skolen i denne Hensigt. Den jordagtige Lugt, den solløse Luft, Følelsen af, at hele Verden er lukket ude, Orgelets Brusen ned gennem de sorte og hvide, buede Gallerier og Gange, er Vinger, som bærer mig tilbage og holder mig svævende omkring disse Dage i en halv sovende, halv vaagen Drøm.

Jeg er ikke den nederste Dreng i Skolen. Jeg har paa faa Maaneder hævet mig over adskillige andre. Men den øverste Dreng synes mig at være et mægtigt Væsen, der dvæler i det Fjærne, og hvis svimlende Højde er uopnaaelig. Agnes siger nej, men jeg siger jo, og siger, at hun lidet aner, hvilket Forraad af Kundskaber dette vidunderlige Væsen har tilegnet sig, til hvis Plads hun tænker sig, at jeg, den svage Begynder, engang skal naa op. Han er ikke min private Ven og offentlige Beskytter, saadan som Steerforth var; men jeg nærer den største Ærefrygt og Ærbødighed for ham. Især undrer jeg mig over, hvad han mon vil blive til, naar han forlader Dr. Strongs, og hvad Menneskeheden vil gøre for at holde ham Stangen.

Men hvem er det, jeg nu kommer til at tænke paa? Det er Miss Shepherd, som jeg elsker.

Miss Shepherd er Kostgænger i Miss Nettingalls' Pension. Jeg tilbeder Miss Shepherd. Hun er en lille Pige med Spencer, med et rundt Ansigt og krøllet, hørgult Haar. Miss Nettingalls unge Damer kommer ogsaa i Domkirken. Jeg kan ikke se i min Bog, for jeg maa se paa Miss Shepherd. Naar Kordrengene synger, hører jeg Miss Shepherd. I Bønnerne indfletter jeg i mit stille Sind Miss Shepherds Navn; jeg anbringer hende i den kongelige Familie. Hjemme, paa mit eget Værelse, bliver jeg somme Tider saa grebet af Elskov, at jeg maa udbryde: »Oh, Miss Shepherd!«

I nogen Tid er jeg i Tvivl om Miss Shepherds Følelser, men omsider mødes vi ved Skæbnens Gunst i Danseskolen. Jeg har Miss Shepherd til Dame. Jeg berører Miss Shepherds Handske, og føler en Skælven op gennem mit højre Trøjeærme og ud gennem mit Haar. Jeg siger ikke noget ømt til Miss Shepherd, men vi forstaar hinanden. Miss Shepherd og jeg lever kun for at blive forenede.

Jeg gad vidst, hvorfor jeg hemmeligt forærer Miss Shepherd tolv brasilianske Nødder? De er ikke noget Sindbillede paa Kærlighed, de er vanskelige at pakke ind, saa det ser nogenlunde ordentlig ud, de er haarde at knække, selv i en Dør, og de er oljede, naar de er knækkede; og dog føler jeg, at de passer til Miss Shepherd. Bløde, søde Kager giver jeg ogsaa Miss Shepherd, og utallige Appelsiner. Engang kysser jeg Miss Shepherd i Entréen. Herligt! Hvor fortvivlet og forbitret bliver jeg ikke næste Dag, da jeg hørte et Rygte om, at Miss'erne Nettingall har sat Miss Shepherd i Skammekrogen, fordi hun vender Tæerne indad!

Da Miss Shepherd er Traaden gennem alle mine Tanker og Drømme, hvordan kommer jeg saa nogen Sinde til at bryde med hende? Jeg kan ikke begribe det. Og dog opstaar der Kulde mellem

Miss Shepherd og mig. Det hviskes i mit Øre, at Miss Shepherd har sagt, hun vilde ønske, jeg ikke vilde stirre saadan paa hende, og tilstaaet, at hun foretrak Master Jones — Jones! En Dreng, uden noget som helst Fortrin! Kløften mellem Miss Shepherd og mig udvider sig. Endelig en Dag møder jeg Miss'erne Nettingalls Institut, der er ude at spadsere. Miss Shepherd skærer Ansigt, da hun gaar forbi og ler til sine Kammerater. Alt er forbi. Et Livs Hengivenhed — jeg syntes, det var et Liv, og det er ganske det samme — er til Ende; Miss Shepherd kommer ud af Kirkebønnerne, og den kongelige Familie kender hende ikke mere.

Jeg er højere oppe i Skolen, og ikke en forstyrrer min Fred. Jeg er aldeles ikke galant, nu, mod Miss'erne Nettingalls unge Damer, og vilde ikke bejle til en af dem, om de saa var to Gange saa mange og tyve Gange saa smukke. Jeg finder Danseskolen kedelig, og undrer mig over, at Pigerne ikke kan danse for sig selv og lade os være i Fred. Jeg bliver meget dygtig til latinske Vers og forsømmer at snøre mine Støvler. Doktor Strong kalder mig offentligt for en lovende ung Discipel. Mr. Dick er vild af Glæde, og min Tante sender mig en Guinea med næste Post.

Nu rejser Skyggen af en ung Slagter sig, ligesom det hjælmklædte Hoved i Macbeth. Hvem er denne unge Slagter? Han er Canterburys Ungdoms Skræk. Det er den almindelige Tro, at det Oksefedt, hvormed han indgnider sit Haar, giver ham en unaturlig Styrke, og at han er en Mand jævnbyrdig. Han er en bredansigtet, tyrenakket Slagterknøs, med grove røde Kinder, en ondskabsfuld Karakter og en uforskammet Tunge. Han bruger særlig denne Tunge til at rakke ned paa Dr. Strongs unge Gentlemen. Han siger, offentligt, at hvis de trænger til noget, skal han give dem det. Han nævner enkelte iblandt dem, (saaledes mig selv) hvem han vilde paatage sig at ordne med en Haand og den anden bundet fast bag paa Ryggen. Han opsøger de mindre Drenge for at dunke dem i deres ubeskyttede Hoveder, og tilraaber mig Udfordringer paa aaben Gade. Af disse gyldige Grunde beslutter jeg mig til at slaas med Slagteren.

Det er en Sommeraften, nede i en grøn Hulning, ved Hjørnet af en Mur. Jeg møder Slagteren efter Aftale. Jeg ledsages af en udvalgt Skare af vore Drenge; Slagteren af to andre Slagtere, en ung Opvarter og en Skorstensfejer. Præliminarierne er fra Haanden, og Slagteren og jeg staar Ansigt til Ansigt. Øjeblikkelig slaar Slagteren ti Tusinde Gnister ud af mit venstre Øjenbryn. Et Øjeblik efter ved jeg ikke, hvor Muren er, eller hvor jeg er, eller hvor nogen som helst er. Jeg ved knap nok, hvem der er mig selv, og hvem der er Slagteren, i den Grad er vi filtret ind i hinanden og slaar løs paa hinanden paa det nedtrampede Græs. Undertiden er jeg Slagteren, blodig, men tillidsfuld; undertiden ser jeg ingenting, men sidder gispende paa min Sekondants Knæ; undertiden gaar jeg som en rasende løs paa Slagteren og hugger mine Knoer til Blods paa hans Ansigt, uden at det synes at genere ham det mindste. Tilsidst vaagner jeg, meget fortumlet, som af en svimmel Søvn, og ser Slagteren gaa bort, gratuleret af de to andre Slagtere og Skorstensfejeren og Opvarteren, og trækkende sin Frakke paa, medens han gaar; hvoraf jeg ganske rigtig slutter, at Sejren er hans.

Jeg bliver bragt hjem i en sørgelig Tilstand, og jeg faar Oksekød lagt paa mine Øjne og bliver gnedet med Vineddike og Brændevin og mærker en stor hvid Ophovning bryde frem paa min Overlæbe, og den svulmer umaadeligt op. I tre eller fire Dage bliver jeg hjemme og ser skrækkelig ud, med en grøn Skærm over mine Øjne; og jeg vilde have det meget kedsommeligt, hvis ikke Agnes var en Søster for mig og beklager mig og læser for mig og gør Tiden lys og lykkelig. Agnes har altid fuldkommen min Fortrolighed; jeg fortæller hende alt om Slagteren og al den Uret, han har begaaet imod mig; hun synes ikke, jeg kunde have gjort andet

end slaas med Slagteren, samtidig med at hun ryster og bæver over, at jeg har gjort det.

Tiden har listet sig umærkeligt af Sted, for Adams er ikke Duks i de Dage, der kommer nu, og har ikke været det i mange, mange Dage. Adams har forladt Skolen for saa længe siden, at naar han kommer tilbage for at besøge Doktor Strong, er der ikke mange her foruden mig, der kender ham. Adams skal snart have Adgang til Skranken og være Advokat og bære Paryk. Det forbavser mig at finde ham langt mere spagfærdig, end jeg havde tænkt mig, og mindre imponerende i sin Fremtræden. Han har endnu ikke omvæltet Verden, for saa vidt jeg kan forstaa, fortsætter den sin Gang, som om han aldrig var traadt ud i den.

Et tomt Rum, gennem hvilket Poesiens og Historiens Stridsmænd marcherer frem i statelige Skarer, der ikke synes at faa nogen Ende — og hvad kommer saa! *Jeg* er Duks nu! Jeg ser ned over Drengenes Rækker bag mig, med nedladende Interesse for dem af dem, der bringer mig til at tænke paa den Dreng, jeg selv var, da jeg kom her første Gang. Den lille Fyr synes ikke at være en Del af mig; jeg husker ham som noget, jeg har ladt bag mig paa Livets Vej — snarere som noget, jeg er gaaet forbi, end som noget jeg virkelig har været — og jeg tænker næsten paa ham, som paa en anden.

Og den lille Pige, jeg saa den første Dag hos Mr. Wickfield, hvor er hun? Borte ogsaa. I hendes Sted bevæger sig ikke mere et barnligt Genbillede, men en fuldkommen Gengivelse af Portrættet sig om i Huset. Og Agnes, min kære Søster, som jeg kalder hende i mine Tanker, min Raadgiver og Ven, Livets gode Engel for alle, der kommer indenfor hendes rolige, gode, selvfornægtende Indflydelse, er nu helt en Kvinde.

Hvilke andre Forandringer, der har fundet Sted med mig, udover Forandringerne i Vækst og Udseende, og i de Kundskaber jeg har samlet i al denne Tid? Jeg bærer Guldur og Kæde, en Ring paa min lille Finger og en langskødet Frakke; og jeg bruger en hel Del Pomade — hvilket, i Forbindelse med Ringen, ser ilde ud. Er jeg forelsket igen? Det er jeg. Jeg tilbeder den ældste Miss Larkins.

Den ældste Miss Larkins er ikke nogen lille Pige. Hun er en høj, mørk, sortøjet, smuk Kvinde. Den ældste Miss Larkins er ikke nogen Backfisch; for den yngste Miss Larkins er det ikke, og den ældste maa være tre eller fire Aar ældre. Maaske den ældste Miss Larkins kan være omkring de tredive. Min Lidenskab for hende gaar over alle Grænser.

Den ældste Miss Larkins kender Officerer. Det er frygteligt at udholde. Jeg ser dem tale til hende paa Gaden. Jeg ser dem skraa over Gaden for at møde hende, naar man ser hendes Hat (hun excellerer i Hatte) komme ned ad Fortovet, ledsaget af hendes Søsters Hat. Hun ler og taler og synes at være glad ved det. Jeg ofrer en god Del af min egen Fritid paa at gaa op og ned for at møde hende. Hvis jeg kan komme til at hilse hende én Gang om Dagen (jeg har Ret til at hilse paa hende, da jeg kender Mr. Larkin) er jeg lykkeligere. Jeg fortjener en Hilsen af og til. De frygtelige Lidelser jeg gennemgaar om Aftenen, paa Væddeløbsballet, hvor jeg ved, at den ældste Miss Larkins vil danse med Militæret, giver mig Krav paa nogen Erstatning, hvis der da er nogen Retfærdighed til i Verden.

Min Lidenskab berøver mig min Appetit og bringer mig til at bære mit nyeste Silkehalstørklæde bestandig. Jeg har ingen anden Glæde end at tage mine bedste Klæder paa og holde mine Støvler blanke som et Spejl. Jeg synes mig da at være værdigere til den ældste Miss Larkins. Alt hvad der vedrører hende eller staar i Forbindelse med hende er mig dyrebart. Mr. Larkins (en plump gammel Herre med dobbelt Hage og ét stift Øje) opvækker min højeste Interesse. Naar jeg ikke kan møde hans Datter, gaar jeg paa Steder, hvor det er rimeligt, at jeg træffer ham. At

sige »Hvordan har De det, Mr. Larkins? Befinder Damerne og hele Familien sig vel?« synes mig at være en Hentydning saa gennemskuelig, at jeg rødmer ved den.

Jeg tænker stadig paa min Alder. Lad os sige, at jeg er sytten, og at sytten er for ung til den ældste Miss Larkins — hvad betyder saa det? Desuden bliver jeg jo en og tyve med det allerførste. Jeg spadserer regelmæssig udenfor Mr. Larkins Hus om Aftenen, skønt det skærer mig i Hjærtet at se Officererne gaa ind eller høre dem oppe i Salonen, hvor den ældste Miss Larkins spiller paa Harpe. Ved to eller tre Lejligheder gaar jeg ogsaa, sygeligt smægtende, rundt og rundt om Huset, efter at Familien er gaaet i Seng, og grunder paa, hvilket Værelse der er den ældste Miss Larkins, (og sukker, det ved jeg nu, foran Mr. Larkins' i Stedet), og ønsker, at der vilde bryde en Ildløs ud, at den forsamlede Mængde vilde staa lamslaaet, saa jeg kunde bore mig frem igennem den med en Stige, rejse den mod hendes Vindue, frelse hende i mine Arme, vende tilbage efter noget, hun havde glemt, og omkomme i Flammerne. For jeg er i Reglen uegennyttig i min Kærlighed og mener, at jeg kunde være tilfreds med at tage mig ud i Miss Larkins Øjne, og saa udaande. I Reglen, men ikke altid. Undertiden stiger lysere Syner frem for mig. Medens jeg klæder mig paa (hvad der tager to Timer) til et stort Bal hos Larkins (jeg havde glædet mig til det i tre Uger), ophidser jeg min Indbildningskraft med lykkelige Billeder. Jeg ser mig selv tage Mod til mig og gøre Miss Larkins en Erklæring. Jeg ser Miss Larkins lade sit Hoved synke ned paa min Skulder og sige: »O, Mr. Copperfield, kan jeg tro mine Øren!« Jeg forestiller mig Mr. Larkins vente paa mig den næste Morgen og sige: »Min kære Copperfield, min Datter har sagt mig alt. Ungdom er ingen Hindring. Her er tyve tusind Pund. Vær lykkelig!« Jeg forstiller mig min Tante, der lader sig formilde og velsigner os; og Mr. Dick og Doktor Strong, der er til Stede ved Brylluppet. Jeg er en forstandig Fyr, tror jeg — tror jeg, naar jeg ser tilbage, mener jeg — og jeg er sikker paa, at jeg er beskeden; men alligevel tænker jeg mig alt dette.

Jeg kommer til det fortryllende Hus, hvor der er Lys, Passiaren, Musik, Blomster, Officerer (hvad der gør mig ondt at se) og den ældste Miss Larkins, et Vidunder af Skønhed. Hun er klædt i Blaat, med blaa Blomster i Haaret — Forglemmigejer. Som om *hun* havde været nødt til at bære Forglemmigejer! Det er det første rigtige Voksenselskab, jeg er blevet indbudt til, og jeg er lidt ilde til Mode ved det; for jeg synes ikke at høre til nogen, og ingen synes at have noget at sige mig, undtagen Mr. Larkins, der spørger mig, hvordan mine Skolekammerater har det, hvad han ikke behøvede at gøre, da jeg ikke er kommet der for at blive fornærmet.

Men da jeg havde staaet i Døren i nogen Tid, og fæstet mine Øjne paa mit Hjærtets Gudinde, nærmer hun sig til mig — hun, den ældste Miss Larkins! — og spørger mig venligt, om jeg danser?

Jeg stammer, med et Buk: »Ja, med Dem, Miss Larkins.«

»Ikke med nogen anden?« spørger Miss Larkins.

»Jeg vilde ikke have nogen Fornøjelse af at danse med nogen anden.«

Miss Larkins ler og rødmer (eller jeg tror, hun rødmer) og siger: »Om to Danse skal det være mig en stor Fornøjelse.«

Tiden kommer. »Det er en Vals, tror jeg,« bemærker Miss Larkins tvivlende, da jeg byder hende op. »Kan De danse Vals? Hvis ikke, saa har jeg Kaptajn Bailey —«

Men jeg danser Vals (oven i Købet meget godt, tilfældigvis) og jeg fører Miss Larkins frem. Jeg fører hende barsk bort fra Kaptajn Baileys Side. Han er ulykkelig, det tvivler jeg ikke om; men han betyder ingenting for mig. Jeg har ogsaa været ulykkelig. Jeg valser med den ældste Miss Larkins! Jeg ved ikke hvor, blandt hvem, eller hvor længe. Jeg ved kun, at jeg sværer rundt

i Rummet med en blaa Engel, i en Rus af Henrykkelse, indtil jeg finder mig selv alene med hende i et lille Værelse, hvilende paa en Sofa. Hun beundrer en Blomst (en blegrød camelia japonica, der har kostet en halv Krone) i mit Knaphul. Jeg giver hende den og siger:

»Jeg forlanger en uvurderlig Pris for den, Miss Larkins.

»Hvad er saa det?« svarer Miss Larkins.

»En af Deres Blomster, som jeg kan gemme som en gerrig sit Guld.«

»De er en dristig Dreng,« siger Miss Larkins. »Dér.« Hun giver mig den og er ikke vred; og jeg fører den til mine Læber og gemmer den saa paa mit Bryst. Miss Larkins tager mig leende under Armen og siger: »Før mig nu tilbage til Kaptajn Bailey.«

Jeg staar som fortabt, Mindet om denne herlige Samtale, og om Valsen, da hun vender tilbage til mig med en statelig, ældre Herre, som har spillet Whist hele Aftenen, under Armen og siger:

»Oh, her er min kække Ven! Mr. Chestle ønsker at gøre Deres Bekendtskab, Mr. Copperfield.«

Jeg føler i det samme, at han er en Ven af Familien, og føler mig meget tilfredsstillet.

»Jeg beundrer Deres Smag, Sir,« sagde Mr. Chestle. »Den gør Dem Ære. Jeg antager ikke, at De interesserer Dem synderligt for Humle; men jeg er en temmelig stor Humleavler selv; og hvis De nogen Sinde faar Lyst til at komme over i vort Nabolag — ved Askford — og kigge lidt paa Stedet, skal det glæde mig, om De vil blive hos os, saa længe De har Lyst.«

Jeg takker Mr. Chestle varmt, og trykker hans Haand. Jeg føler mig som i en lykkelig Drøm. Jeg danser endnu engang med den ældste Miss Larkins; hun siger, at jeg valser saa godt! Jeg gaar hjem i en Tilstand af ubeskrivelig Lykke og valser i min Indbildning hele Natten igennem, med min Arm om min tilbedte Guddoms blaa Liv. Endnu i nogle Dage er jeg hensunket i henrykte Tanker; men jeg ser hende hverken paa Gaden, eller naar jeg gør Visit. Jeg trøstes kun ufuldkomment i denne Skuffelse ved mit hellige Pant, den visnede Blomst.

»Trotwood,« siger Agnes en Dag efter Middagsbordet. »Hvem tror du skal giftes i Morgen? En, du beundrer.«

»Det er da vel ikke dig, Agnes?«

»Ikke mig!« og hun hæver sit muntre Ansigt fra de Noder hun er ved at skrive af. »Hører du ham, Papa? — Den ældste Miss Larkins.«

»Med — med Kaptajn Bailey?« Jeg havde lige netop Kraft nok til at spørge.

»Nej; ikke med nogen Kaptajn. Med Mr. Chestle, en Humleavler.«

Jeg er frygtelig fortvivlet i en Uge eller to. Jeg tager min Ring af, jeg bærer mine daarligste Halstørklæder, jeg bruger ingen Pomade, og jeg græder hyppigt over den tidligere Miss Larkin's visne Blomst. Men da jeg saa blev temmelig træt af denne Maade at leve paa, og netop havde modtaget en ny Udfordring fra Slagteren, kastede jeg Blomsten væk, gik ud med Slagteren og pryglede ham, saa det forslog.

Dette, og at jeg atter tog min Ring paa, og saa smaat begyndte at bruge Pomade paa ny, er de sidste Mærkepæle jeg nu kan skelne fra min sytten Aars Periode.

Nittende Kapitel.

Jeg ser mig om, og gør en Opdagelse.

Jeg er i Tvivl om, hvorvidt jeg var hjærtensglad eller bedrøvet, da det lakkede mod Enden med mine Skoledage, og den Tid kom, da jeg skulde forlade Dr. Strong's. Jeg havde været meget lykkelig dér, jeg følte stor Hengivenhed for Doktoren, og jeg ragede op og udmærkede mig i denne lille Verden. Af disse Grunde var jeg bedrøvet over at tage bort; men af andre Grunde, der var uvirkelige nok, var jeg glad. Taagede Forestillinger om at være en ung, uafhængig Mand, om den Vigtighed, der maatte tillægges en ung, uafhængig Mand, om de vidunderlige Ting et saadant fremragende Væsen kunde se og gøre, og de vidunderlige Virkninger, han ikke kunde undlade at gøre paa Samfundet, alt dette lokkede mig derfra. Saa stor Magt havde disse Syner og Forestillinger over min Drengetanke, at jeg vistnok, efter min nuværende Tankemaade, har forladt Skolen uden den naturlige Sorg. Skilsmissen gjorde ikke det Indtryk paa mig, som andre Skilsmisser har gjort. Jeg prøver forgæves paa at genkalde mig, hvad jeg følte ved den, og under hvilke Omstændigheder den fandt Sted; men det staar ikke præget i min Erindring. Jeg antager, at de vide Udsigter forvirrede mig. Jeg ved, at mine ungdommelige Erfaringer betød lidet eller intet, og at Livet mere lignede et stort Eventyr, som jeg netop havde begyndt at læse i, end noget som helst andet.

Min Tante og jeg havde holdt mange alvorlige Raadslagninger om, til hvilket Kald jeg skulde hellige mig. I et Aar eller mere havde jeg forsøgt paa at finde et tilfredsstillende Svar paa hendes ofte gentagne Spørgsmaal: »Hvad jeg havde Lyst til at være?« Men jeg havde ikke særlig Lyst til nogen Ting, det jeg kunde opdage. Hvis Aanden kunde have indgydt mig Kendskab til Navigation, og jeg kunde have taget Kommando over en hurtigt sejlende Ekspedition og være draget Verden rundt som Opdager paa en Triumfrejse, tror jeg nok, jeg vilde have anset mig for fuldkommen tilfredsstillet. Men i Mangel af en saadan mirakuløs Forsørgelse, var det mit Ønske at hellige mig til et eller andet Formaal, som ikke vilde falde for tungt paa hendes Pung, og gøre min Pligt imod det, af hvad Art det end maatte være.

Mr. Dick havde regelmæssig været til Stede ved vore Raadslagninger, med en klog og tænksom Mine. Han gjorde kun én Gang et Forslag; og da foreslog han jeg ved ikke, hvordan det faldt ham ind, at jeg skulde være Gørtler. Min Tante tog hans Forslag saa unaadigt op, at han aldrig vovede at fremkomme med et nyt, men indskrænkede sig altid siden til at se paa hende, i Forventning om, hvad *hun* vilde foreslaa, og rasle med sine Penge.

»Trot, nu skal jeg sige dig noget, min kære,« sagde min Tante en Morgen i den Jul, da jeg forlod Skolen. »Da dette vanskelige Punkt endnu er uafgjort, og vi ikke maa tage fejl i vor Afgørelse, saa vidt vi kan undgaa det, saa tror jeg hellere vi maa tage os et lille Pusterum. I Mellemtiden maa du prøve at se paa det fra et nyt Synspunkt, og ikke som en Skoledreng.«

»Det skal jeg, Tante.«

»Det er faldet mig ind,« fortsatte min Tante, »at en lille Forandring og et Glimt af Livet udenfor Døren her, kunde være hensigtsmæssig, til at hjælpe dig med at blive klar over dig selv og danne dig et roligere Skøn. Lad os sige, at du foretog en lille Rejse nu. Lad os sige, at du tog ned i den gamle Del af Landet igen, for Eksempel og besøgte dette — dette besynderlige Fruentimmer med det mest barbariske af alle Navne« — sagde min Tante og gned sig paa Næsen, for

hun kunde aldrig fuldstændig tilgive Peggotty, at hun hed saadan.

»Af alle Ting i Verden, Tante, var det det, jeg helst vilde.«

»Godt,« sagde min Tante, »det er heldigt, for jeg vilde ogsaa gerne have det. Men det er naturligt og fornuftigt, at du synes om det. Og jeg er ganske overbevist om, at hvad du end gør, Trot, saa vil det altid være naturligt og fornuftigt.«

»Det haaber jeg, Tante.«

»Din Søster, Betsey Trotwood,« sagde min Tante, »vilde have været saa naturlig og fornuftig en Pige, som nogen Sinde har draget Aande. Du vil være hende værdig, ikke sandt?«

»Jeg haaber, at jeg skal være *Dem* værdig Tante. Det vil være mig nok.«

»Det er en Lykke, at det stakkels Barn af en Moder ikke lever,« sagde min Tante og saa bifaldende paa mig. »Ellers vilde hun have været saa forfængelig af sin Dreng nu, at hendes svage lille Hoved vilde være blevet fuldstændig forvirret, hvis der da var noget tilbage at forvirre i det.« (Min Tante undskyldte altid sin egen Svaghed overfor mig, ved paa denne Maade at overføre den paa min stakkels Moder.) »Ak Gud, Trot, hvor du minder mig om hende.«

»Paa en behagelig Maade, haaber jeg Tante?« sagde jeg.

»Han ligner hende i den Grad, Dick,« sagde min Tante med Eftertryk, »han ligner hende i den Grad, som hun var den Aften, før hun begyndte at faa ondt. Gud bevares, hvor han ligner hende, saadan som han kan se paa mig med sine to Øjne!«

»Gør han virkelig?« sagde Mr. Dick.

»Og han ligner David ogsaa,« sagde min Tante afgjort.

»Han ligner David i høj Grad,« sagde Mr. Dick.

»Men hvad jeg ønsker, du skal være, Trot,« vedblev min Tante »jeg mener ikke fysisk, men moralsk; thi fysisk er du god nok — det er en bestemt Fyr. En brav, bestemt Fyr, med din egen Vilje. Resolut,« sagde min Tante og rystede paa sin Kappe ad mig og knyttede sin Haand. »Determineret, Trot. En Karakter. Med en Karakterstyrke, som ikke lader sig paavirke af nogen eller noget uden i god Forstand. Det er, hvad jeg ønsker, du skal være. Det er hvad din Fader og din Moder begge burde have været, det skal Himlen vide, og det vilde de være blevet bedre af.«

Jeg sagde, at jeg haabede, jeg vilde blive, hvad hun sagde.

»For at du saa smaat kan begynde at stole paa dig selv og handle for dig selv,« sagde min Tante, »vil jeg sende dig ud paa denne lille Tur alene. Jeg tænkte engang paa, at Mr. Dick skulde følge med dig; men ved nærmere Eftertanke vil jeg beholde ham her, for at han kan passe paa mig.«

Et Øjeblik saa Mr. Dick lidt skuffet ud, indtil Æren og Værdigheden ved at skulde passe paa den vidunderligste Kvinde i Verden bredte atter Solskinnet over hans Ansigt.

»Desuden,« sagde min Tante, »er der Andragendet.«

»Aa, ja vist,« skyndte Mr. Dick sig at sige. «Jeg har til Hensigt, Trotwood, at gøre det færdig straks — jeg *maa* virkelig have det gjort færdig straks. Og saa skal det sendes ind, forstaar du — og saa,« sagde Mr. Dick og gik i Staa og gjorde en lang Pavse — »saa bliver det en køn Historie!«

I Følge Tantes kærlige Plan blev jeg kort efter udstyret med en velspækket Pengepung og efter en kærlig Afsked sendt af Sted paa min Ekspedition. Ved Afskeden gav min Tante mig nogle gode Raad og adskillige Kys, og sagde, at da hendes Hensigt var, at jeg skulde se mig om og tænke mig lidt om, vilde hun anbefale mig at blive nogle faa Dage i London, hvis jeg syntes om det, enten paa Vejen ned til Suffolk, eller paa Tilbagevejen. Med ét Ord, jeg havde min Frihed til at gøre, hvad jeg vilde i tre Uger eller en Maaned; og der var ikke knyttet andre Betingelser til min Frihed, end den før omtalte Tænken og Seen mig om og saa at skrive tre Gange om Ugen og aflægge nøjagtig Beretning om mig selv.

Jeg tog først til Canterbury, for at

jeg kunde tage Afsked med Agnes og Mr. Wickfield (jeg havde endnu ikke rømmet mit gamle Værelse i Huset) og ligesaa med den gode Doktor. Agnes blev meget glad over at se mig, og sagde, at Huset havde ikke lignet sig selv, siden jeg forlod det.

»Jeg er sikker paa, at jeg ikke ligner mig selv, naar jeg er borte,« sagde jeg. »Jeg synes, jeg savner min højre Haand, naar jeg savner Dem. Skønt det siger ikke meget; thi der er intet Hoved i min højre Haand, og intet Hjærte. Enhver, der kender Dem, raadfører sig med Dem og bliver ledet af Dem, Agnes.«

»Enhver, som kender mig, forkæler mig, tror jeg,« sagde hun smilende.

»Nej. Det er fordi De ikke ligner nogen anden. De er saa god og saa kærlig af Sind. De har saadan en blød Natur, og De har altid Ret.«

»De taler,« sagde Agnes og satte sig med en fornøjet Latter til sit Arbejde, »som om jeg var den forhenværende Miss Larkins.«

»Hør, det er ikke smukt at misbruge min Fortrolighed,« svarede jeg og rødmede ved Mindet om min blaa Herskerinde. »Men jeg vil alligevel betro mig til Dem, Agnes. Det kan jeg aldrig vokse fra. Hvergang jeg kommer i Forlegenhed eller bliver forelsket, vil jeg altid fortælle Dem det, hvis De vil give mig Lov, — selv hvis jeg for Alvor skulde blive forelsket.«

»Aa, det har jo altid været for Alvor,« sagde Agnes og lo igen.

»Aa, det var som Barn, eller som Skoledreng,« sagde jeg og lo selv med, ikke uden at være lidt flov. »Tiderne har forandret sig nu, og jeg antager, at jeg en skønne Dag vil befinde mig i en Tilstand af frygtelig alvorlig Forelskelse. Det undrer mig kun, at De ikke er alvorlig forelsket selv nu, Agnes.«

Agnes lo igen og rystede paa Hovedet.

»Aa, jeg ved, at De ikke er det!« sagde jeg. »Thi hvis De var det, vilde De have fortalt mig det. Eller i det mindste,« thi jeg saa en svag Rødme paa hendes Ansigt, »vilde De have ladet mig opdage det selv. Men der er ikke en, af dem *jeg* kender, Agnes, som fortjener at elske Dem. Der maa komme en af ædlere Karakter og i det hele mere værdig, end nogen, jeg har set her, før jeg giver *mit* Samtykke. I den Tid, der kommer, skal jeg have et vaagent Øje med alle Beundrere; og jeg vil kræve en hel Del af den heldige, forsikrer jeg Dem.«

Vi var kommet saa langt ind i en Blanding af fortrolig Spøg og Alvor, der for længst var vokset naturligt frem af vort fortrolige Forhold, der var begyndt medens vi var rene Børn. Men nu hævede Agnes pludselig sine Øjne mod mine og sagde i en ganske anden Tone:

»Trotwood, der er noget, jeg gerne vilde spørge Dem om, og som jeg maaske i lang Tid ikke faar nogen anden Lejlighed til at spørge Dem om. Det er noget, jeg ikke tror, jeg vilde spørge nogen anden om. Har De lagt Mærke til en gradvis Forandring hos Fader?«

Jeg havde lagt Mærke til den, og havde ofte spurgt mig selv, om hun havde gjort det samme. Saa meget maa have været til at læse i mit Ansigt nu; thi hun slog øjeblikkelig sine Øjne ned, og jeg saa Taarer i dem.

»Sig mig, hvad det er,« sagde hun sagte.

»Jeg tror — skal jeg være ganske oprigtig, Agnes, da jeg holder saa meget af ham?«

»Ja,« sagde hun.

»Jeg tror ikke, han gør sig selv noget godt ved den Vane, der er taget til hos ham, siden jeg kom her. Han er ofte meget nervøs, eller jeg indbilder mig det i det mindste.«

»Det er ingen Indbildning« sagde Agnes og rystede paa Hovedet.

»Hans Haand ryster, han taler ikke klart, og hans Øjne stirrer vildt. Jeg har lagt Mærke til det i den sidste Tid, og naar han er mindst sig selv, er han sikrest paa at blive kaldet til en eller anden Forretning.«

»Af Uriah,« sagde Agnes.

»Ja; og Følelsen af at være uskikket til det, eller ikke at have forstaaet det, eller at have røbet sin Tilstand mod sin Vilje, synes at gøre ham saa urolig, at

han den næste Dag er værre, og den næste Dag værre igen, og paa den Maade bliver han forjaget og forpint. Bliv ikke urolig over, hvad jeg siger, Agnes. men i denne Tilstand saa jeg ham, endnu forleden Aften, lægge sit Hoved ned paa sin Pult og græde som et Barn.«

Hun lod blidt sine Hænder glide over mine Læber, endnu medens jeg talte, og et Øjeblik efter havde hun mødt sin Fader i Værelsets Dør og hang om hans Hals. Udtrykket i hendes Ansigt, da de begge saa hen paa mig, var meget rørende. Der laa en saa dyb Kærlighed til ham, og Taknemlighed imod ham for at hans Kærlighed og Omsorg, i hendes smukke Blik; og der var en saa rørende Appel til mig om at fare varsomt med ham, selv i mine inderste Tanker, og ikke fatte haarde Tanker om ham; hun var paa én Gang saa stolt af ham og ham saa hengiven, og alligevel saa medlidende og bedrøvet, og saa lettet ved, at jeg ogsaa var det, at intet, hun kunde have sagt, vilde have fortalt mig mere eller bevæget mig mere.

Vi skulde drikke Te hos Doktorens. Vi gik derhen til sædvanlig Tid; og rundt om Kaminen i Studereværelset fandt vi Doktoren og hans unge Kone og hendes Moder. Doktoren, der gjorde lige saa meget ud af min Afrejse, som om jeg skulde til Kina, modtog mig som en hædret Gæst og lod et Stykke Brænde lægge paa Kaminen for at han kunde se Ansigtet af sin gamle Elev rødme i Skæret.

»Jeg kommer ikke til at se mange nye Ansigter i Trotwoods Sted, Wickfield,« sagde Doktoren og varmede sine Hænder. »Jeg er ved at blive doven og trænger til Hvile. Om et halvt Aar forlader jeg alle mine unge Mennesker og fører et roligere Liv.«

»Saadan har De sagt nogle Gange i disse ti Aar, Doktor,« svarede Mr. Wickfield.

»Men nu er det min Hensigt at gøre det,« sagde Doktoren. »Min første Lærer vil afløse mig — det er endelig mit Alvor — saa De kommer snart til at skrive vor Kontrakt og binde os fast til den ligesom et Par Slynger.«

»Og passe paa,« sagde Mr. Wickfield, »at De ikke bliver narret, hvad? Hvad De sikkert vilde blive, hvis De skulde ordne det for Dem selv. Naa, jeg er parat. Der er værre Hverv end det i mit Kald.«

»Saa vil jeg ikke faa andet at tænke paa,« sagde Doktoren, med et Smil, »end min Ordbog — og saa den anden, jeg har Kontrakt med: Annie.«

Da Mr. Wickfield saa over paa hende, som hun sad dér ved Tebordet med Agnes, syntes hun mig at undgaa hans Blik med en saa usædvanlig Forlegenhed og Angst, at hans Opmærksomhed blev henvendt paa hende, som om noget faldt ham ind.

»Der er kommet Post fra Indien, ser jeg,« sagde han efter en kort Tavshed.

»Og Breve fra Mr. Jack Maldon,« sagde Doktoren.

»Virkelig?«

»Den stakkels, kære Jack!« sagde Mrs. Markleham og rystede paa Hovedet. »Det skrækkelige Klima! Man siger, det er ligesom at leve under et Brændglas paa en Sandbanke! Han saa stærk ud, men han var det ikke. Min kære Doktor, det var hans Mod, ikke hans Helbred, der bragte ham til at vove dette. Min kære Annie, jeg er vis paa, at du tydelig kan huske, at din Fætter aldrig var stærk; ikke hvad man kalder *robust,* forstaar du,« sagde Mrs. Markleham med Eftertryk og saa rundt paa os i al Almindelighed, »fra den Tid af, da min Datter og han var Børn sammen og gik om Arm i Arm hver evige, udslagne Dag.«

Paa denne Henvendelse gav Annie ikke noget Svar.

»Tør jeg slutte af, hvad De sagde, Frue, at Mr. Maldon er syg?« spurgte Mr. Wickfield.

»Syg!« svarede den gamle Soldat. »Min kære Sir, han er alt muligt!«

»Undtagen rask?« sagde Mr. Wickfield.

»Undtagen rask, ja,« sagde den gamle Soldat. »Han har uden Tvivl haft de

frygteligste Solstik og Junglefebere og Koldfebere og alt, hvad De kan nævne. Hvad hans Lever angaar sagde den gamle Soldat resigneret, »saa opgav han den naturligvis fuldstændig, allerede da han rejste.«

»Fortæller han alt dette?« spurgte Mr. Wickfield.

»Fortæller? Min kære Sir,« svarede Mrs. Markleham og rystede paa sit Hoved og sin Vifte. »De kender kun lidt min stakkels Jack Maldon, naar De kan spørge om det. Fortæller? Ikke han. De maate lade ham rive i Stykker af fire vilde Heste først.«

»Mama!« sagde Mrs. Strong.

»Kære Annie,« svarede hendes Moder, én Gang for alle, jeg maa virkelig bede dig lade være at afbryde mig, naar det ikke er for at bekræfte, hvad jeg siger. Du ved lige saa godt som jeg, at din Fætter Maldon hellere vilde lade sig slide i Stykker af fire vilde Heste — hvorfor skal jeg indskrænke mig til fire! Jeg *vil* ikke indskrænke mig til fire! — af otte, seksten, to og tredive, end han vilde fortælle noget som helst, der var beregnet paa at kuldkastet Doktorens Planer.

»Wickfields Planer,« sagde Doktoren og strøg sig over Ansigtet og saa angerfuldt paa sin Raadgiver. »Det vil sige, vore forenede Planer med ham. Jeg sagde selv udenlands eller hjemme.«

»Og jeg sagde« tilføjede Mr. Wickfield alvorligt »udenlands. Det var med Vilje, jeg sendte ham udenlands. Det er mit Ansvar.«

»O, Ansvar!« sagde den gamle Soldat. »Alting blev jo gjort i den bedste Hensigt, min kære Mr. Wickfield; alting blev gjort i den kærligste og bedste Mening, ved vi nok. Men hvis den kære Dreng ikke kan leve dér, saa kan han ikke leve der. Og hvis han ikke kan leve der, saa vil han dø der, hellere end han vil kuldkaste Doktorens Planer. Jeg kender ham,« sagde den gamle Soldat og viftede sig i en Slags rolig, profetisk Fortvivlelse, »og jeg ved han vil hellere dø dér, end han vil kuldkaste Doktorens Planer.«

»Godt, godt, Frue,« sagde Doktoren muntert. »Jeg hænger ikke saadan i mine Planer, og jeg kan kuldkaste dem selv. Jeg kan erstatte dem med andre Planer. Hvis Mr. Jack Maldon kommer hjem paa Grund af Sygdom, saa maa han ikke have Lov til at vende tilbage, og vi maa forsøge at finde en mere passende og heldbringende Stilling for ham her i Landet.«

Mrs. Markleham blev saa overvældet af denne ædelmodige Tale (som jeg ikke behøver at sige, hun hele Tiden havde ventet paa eller fisket efter) at hun ikke kunde andet end sige Doktoren, at det lignede ham, og flere Gange gennemgaa den Operation at kysse sin Vifte og saa slaa ham paa Haanden med den. Hvorpaa hun blidt skændte paa sin Datter Annie, fordi hun ikke stærkere lagde sin Taknemlighed for Dagen, naar der for hendes Skyld blev vist hendes gamle Legekammerat saa megen Venlighed. Og hun underholdt os med visse Enkeltheder vedrørende andre fortjenstfulde Medlemmer af hendes Familje, hvem det var ønskeligt at bringe paa deres fortjenstfulde Ben igen.

I al denne Tid havde hendes Datter hverken en eneste Gang talt eller slaaet sine Øjne op. I al denne Tid havde Mr. Wickfield sit Blik rettet imod hende, som hun sad der ved hans egen Datters Side. Det forekom mig, som han ikke et Øjeblik tænkte paa, at han blev iagttaget, men var saa optaget af hende og af sine egne Tanker hende vedrørende, at han var ganske borte. Han spurgte nu, hvad Mr. Jack Maldon sidst havde skrevet om sig selv, og til hvem han havde skrevet det.

»Ih, her er det,« sagde Mrs. Markleham og tog et Brev fra Kaminhylden lige over Doktorens Hoved. »Den kære Dreng siger til Doktoren selv — hvor er det? Naa«: — »Det gør mig ondt at maatte fortælle Dem, at min Helbredstilstand er meget lidende og at jeg frygter for at blive nødt til at vende hjem i nogen Tid, som det eneste Haab om Helbredelse.« Det er da tydeligt nok, stakkels Fyr! Hans eneste Haab om Helbredelse! Men Annies Brev er tyde-

ligere endnu. Annie, vis mig det Brev igen.«

»Ikke nu, Moder,« bad hun med lav Stemme.

»Min kære, du er virkelig, naar det drejer sig om visse Emner, en af de latterligste Personer i Verden,« svarede hendes Moder, »og maaske det mest unaturlige overfor din egen Familjes Krav. Jeg tror i det hele aldrig vi vilde have faaet noget at høre om det Brev, hvis jeg ikke havde bedt om det til mig selv. Kalder du det Fortrolighed overfor Doktor Strong, kære? Jeg er forbavset. Du burde vide bedre Besked.«

Brevet blev nølende taget frem; og da jeg rakte det til den gamle Dame, saa jeg, hvordan den uvillige Haand skælvede, hvorfra jeg tog det.

»Lad os nu se,« sagde Mrs. Markleham og satte sine Briller paa, »hvor Stedet er. »Erindringen om gamle Dage, min kæreste Annie« og saa videre — det er ikke der. »Den elskværdige gamle Proctor« — hvem er det? Gode Gud Annie, hvor utilladeligt din Fætter Maldon skriver, og hvor dum jeg er — Doktor, naturligvis. Ja, elskværdig, unægtelig.« Her stansede hun for atter at kysse sin Vifte og ryste den mod Doktoren, der sad rolig og tilfreds og saa paa os. »Nu har jeg fundet det. »Du maa ikke blive overrasket over at høre, Annie« — nej, det er sikkert, da hun ved, at han aldrig var egentlig stærk; hvad sagde jeg lige før? — »at jeg har lidt saa meget paa dette fjærne Sted, at jeg har bestemt at forlade det, hvad det end skal koste; med Sygdomsorlov, hvis jeg kan, med fuldstændig Afkald, hvis jeg ikke kan faa Orlov. Hvad jeg har gaaet og gaar igennem her er ikke til at udholde.« Og uden den bedste af alle Mænds Beredvillighed,« sagde Mrs. Markleham og telegraferede til Doktoren som før og foldede Brevet sammen, »vilde det være uudholdeligt for mig at tænke paa.«

Mr. Wickfield sagde ikke et Ord, skønt den gamle Dame saa paa ham, som om hun ventede, at han skulde kommentere denne Meddelelse, men sad ganske tavs med Øjnene fæstede paa Gulvet. Længe efter, at denne Genstand var forladt, og andre Emner optog os, blev han siddende saadan, og han saa sjældent op, uden for et Øjeblik at lade dem hvile med et mørkt og tankefuldt Udtryk paa Doktoren eller hans Kone eller dem begge.

Doktoren var en stor Ynder af Musik. Agnes sang meget smukt og udtryksfuldt, og det samme gjorde Mrs. Strong. De sang sammen, og de sang Duetter, og vi fik en hel lille Koncert. Men jeg lagde Mærke til to Ting: først, at skønt Annie allerede havde genvundet sin Fatning og ganske var sig selv, saa var der et tomt Rum mellem hende og Mr. Wickfield, saa at de var fuldstændig adskilt fra hinanden; for det andet, at Mr. Wickfield syntes at misbillige det fortrolige Forhold mellem hende og Agnes, og at iagttage det med Uro. Og nu først, maa jeg tilstaa, begyndte Erindringen om, hvad jeg havde set den Aften, da Mr. Maldon rejste, at vise sig for mig i et ganske andet Lys og at gøre mig urolig. Hendes Ansigts uskyldige Skønhed var ikke mere saa uskyldigt for mig, som det havde været; jeg blev mistænksom overfor hendes Væsens naturlige Ynde; og naar jeg saa paa Agnes ved hendes Side, og tænkte paa, hvor god og trofast Agnes var, vaagnede der en Mistanke i mig om, at det ikke var noget passende Venskab.

Hun var imidlertid saa lykkelig over det selv, og den anden var ogsaa saa lykkelig, at de fik Aftenen til at flyve, som om den kun var en Time. Den sluttede med en Hændelse, som jeg godt husker. De var ved at tage Afsked med hinanden, og Agnes vilde gaa hen for at omfavne og kysse hende, da Mr. Wickfield ligesom tilfældigt traadte imellem dem og hurtigt fik Agnes ud. Da saa jeg, som om hele den mellemliggende Tid var blevet udslettet, og jeg atter stod i Døren den Aften, Afrejsen fandt Sted, hin Aftens Udtryk i Mrs. Strongs Ansigt, da hun vendte det imod ham.

Jeg kan ikke sige, hvilket Indtryk dette gjorde paa mig, og hvor umuligt det senere, naar jeg tænkte paa hende,

var mig at adskille hende fra dette Blik og atter mindes hendes Ansigt med dets elskelige Uskyld. Det fulgte mig, da jeg gik hjem. Der syntes mig at være blevet hængende en mørk Sky over Doktorens Tag, da jeg forlod det. Den Ærbødighed, jeg følte for hans graa Haar var blandet med Medynk over hans Tillid til dem, der forraadte ham, og med Forbitrelse mod dem, der krænkede ham. Den truende Skygge af en stor Sorg og en stor Skam, der endnu ikke havde nogen bestemt Skikkelse, faldt som en Plet paa det rolige Sted, hvor jeg havde arbejdet og leget som Dreng, og gjorde det en grusom Uret. Jeg havde ikke mere nogen Glæde af at tænke paa de alvorlige, gamle, bredbladede Aloetræer, der forblev indelukkede i sig selv i hundrede Aar, og paa den bløde, velholdte Græsplæne, og Stenvaserne og Doktorens Gang og den harmoniske Klang af Domkirkens Klokker højt over det alt sammen. Det var som om min Drengetids rolige Helligdom var blevet taget bort fra mine Øjne og dets Fred og Ære givet til Pris for Vinderen.

Men med Morgenen kom min Skilsmisse fra det gamle Hus, som Agnes havde opfyldt med sin Indflydelse; og det optog mit Sind tilstrækkeligt. Jeg vilde uden Tvivl snart komme der igen; jeg skulde atter — maaske ofte — sove i mit gamle Værelse; men de Dage, da jeg boede der, var forbi, og den gamle Tid var til Ende. Jeg var tungere om Hjærtet, da jeg indpakkede de Bøger og Klæder, som endnu var der og skulde sendes til Dover, end jeg brød mig om at vise for Uriah Heep — der var saa ivrig efter at hjælpe mig, at jeg fik den ukærlige Tanke, at han var mægtig glad over, at jeg rejste.

Jeg skiltes fra Agnes og hendes Fader paa en nogenlunde mandig Maade — tilsyneladende — og satte mig paa Bukken af Londoner-Diligencen. Jeg var saa blød og oplagt til at tilgive, medens jeg kørte gennem Byen, at jeg var lige ved at nikke til min gamle Fjende Slagteren og tilkaste ham fem Shillings i Drikkepenge. Men han saa saa slagteragtig storsnudet ud, som han stod dér og skrabede den store Blok i Butiken, og oven i Købet var hans Udseende saa lidt forskønnet ved Tabet af en Fortand, som jeg havde slaaet ud, at jeg ansaa det for bedst ikke at gøre nogen Tilnærmelse.

Jeg husker, at hvad jeg tænkte mest paa, da vi rullede hen ad Landevejen, var at vise mig saa gammel som muligt for Kusken, og tale med meget grov Stemme. Det sidste opnaaede jeg med stor personlig Ubehagelighed; men jeg blev ved med det, da jeg følte, det var et Tegn paa, at man var voksen.

»Skal De helt igennem, Sir?« sagde Kusken.

»Ja, William,« sagde jeg nedladende (jeg kendte ham); »jeg skal til London. Bagefter tager jeg ned til Suffolk.«

»For at jage, Sir?« sagde Kusken.

Han vidste lige saa godt som jeg, at det var lige saa sandsynligt paa denne Aarstid, som at jeg skulde derned paa Hvalfangst; men jeg opfattede det alligevel som en Kompliment.

»Jeg ved ikke,« sagde jeg og lod, som jeg ikke var paa det rene med det, »om jeg vil jage lidt eller ej.«

»Fuglene er blevet meget sky, har jeg hørt,« sagde William.

»Jeg ved det,« sagde jeg.

»Er Suffolk Deres Hjemsted, Sir?« spurgte William.

»Ja,« sagde jeg og kroede mig. »Suffolk er min Hjemegn.«

»Jeg har hørt, at Æbleskiverne skal være ualmindelig gode dér nede,« sagde William.

Jeg vidste ikke noget om det, men jeg følte, at jeg nødvendigvis maatte hævde min Hjemstavns Institutioner, og vise, at jeg var fortrolig med dem; saa jeg rystede paa Hovedet, som for at sige: »Det tror jeg gerne!«

»Og Hestene,« sagde William. »Dér er Dyr! En Suffolk Hest, naar den er af de gode, er sin Vægt værd i Guld. Har De nogen Sinde selv opdrættet Suffolk Heste, Sir?«

»Næ-æh,« sagde jeg. »Det har jeg egentlig ikke.«

»Her sidder en Gentleman bagved,«

sagde William, »jeg tør vædde paa, han har drættet dem op en gros.«

Den omtalte, var en Gentleman med en lidet lovende Skelen og en fremstaaende Hage, og han bar en stor, hvid Hat med en flad, smal Skygge, og hans snevre, drapfarvede Bukser syntes at være til at knappe hele Vejen op uden paa hans Ben, lige fra Støvlerne til Hofterne. Hans Hage stak frem over Kuskens Skulder, saa tæt ved mig, at hans Aande kildrede mig i Nakken; og da jeg saa om paa ham, saa han med Kendermine paa Forhesten med det Øje, han ikke skelede med.

»Har De ikke?« spurgte William.

»Hvad for noget?« spurgte Gentlemanen bagved.

»Opdrættet Suffolk Heste en gros?«

»Det skulde jeg tro,« sagde Gentlemanen. »Der er ingen Slags Heste, jeg ikke har drættet op, og ingen Slags Hunde. Heste og Hunde er nu nogle Folks Lyst. De er Mad og Drikke for sig — Husly, Kone og Børn — Læsning, Skrivning og Regning — Snus, Tobak og Søvn.«

»Det er ikke en Mand, som burde sidde bag ved Bukken, synes De vel?« hviskede William til mig, medens han samlede Tømmerne.

Jeg opfattede denne Bemærkning som en Tilkendegivelse af, at han ønskede, vi skulde bytte Plads, saa jeg tilbød rødmende at afstaa min.

»Godt, hvis De ikke bryder Dem om det, Sir,« sagde William. »Saa tror jeg nok, det *vilde* være mere korrekt.«

Jeg har altid betragtet dette som mit Livs første Fald. Da jeg bestilte min Plads paa Diligencekontoret, havde jeg lade »Kuskebukken« indføre, og havde givet Skriveren en halv Krone. Jeg var indpakket i en særlig svær Frakke og Sjal, netop for at gøre denne ophøjede Plads Ære; jeg havde kroet mig en hel Del af den og følt, at jeg var en Pryd for Vognen. Og nu, ved det første Holdested, blev jeg fortrængt af en lurvet Mand, der skelede, og som ikke havde anden Fortjenelse end at han lugtede som en Stald og var i Stand til at kravle hen over mig, snarere som en Flue end som et menneskeligt Væsen, medens Hestene var i Trav!

En Mistro til mig selv, der ofte i mit Liv har grebet mig ved vanskelige Lejligheder, naar den helst maatte være blevet borte, stansede sikkerlig ikke i sin Vækst ved denne lille Hændelse. Det var forgæves at tage min Tilflugt til at tale med groft Mæle. Jeg talte helt nede fra Maven paa Resten af Turen, men jeg følte mig fuldstændig som Luft, og skrækkelig ung.

Det var morsomt og interessant, ikke desto mindre, at sidde deroppe bag ved fire Heste: vel opdragen, vel klædt, og med rigelige Penge i min Lomme — og se ud over de Steder, hvor jeg havde sovet paa min tunge Vandring. Jeg havde fuldt op at gøre med mine Tanker, ved alle de Steder, jeg kunde genkende paa Vejen. Naar jeg saa ned paa de Vagabonder, vi kørte forbi, og saa disse Ansigtsudtryk, jeg huskede saa godt, var det, som følte jeg atter Kedelflikkerens sodede Haand i mit Skjortebryst. Da vi skrumplede gennem Chathams snevre Gade, og jeg i Forbifarten fik et Glimt af den Gyde, hvor det gamle Uhyre boede, til hvem jeg havde solgt min Trøje, strakte jeg ivrigt Hals for at se det Sted, hvor jeg havde siddet, i Sol og Skygge, og ventet paa mine Penge. Da vi endelig kom til den Holdeplads, der var nærmest London, og kørte forbi det veritable Salem House, hvor Mr. Creakle havde slaaet om sig med tung Haand, vilde jeg have givet alt, hvad jeg ejede, for en lovformelig Tilladelse til at staa af og tampe ham og slippe alle Drengene ud, som lige saa mange indespærrede Spurve.

Vi tog ind i »Det gyldne Kors,« i Charing Cross, den Gang et simpelt Gæstgiversted i et tætbebygget Kvarter. En Opvarter viste mig ind i Kaffestuen, og en Stuepige førte mig op paa mit lille Soveværelse, der lugtede som en Hyrevogn og var indelukket som en Familiebegravelse. Jeg var mig endnu min Ungdom pinlig bevidst, thi ingen viste mig nogen Ærbødighed; Stuepigen var

yderst ligegyldig overfor mine Meninger om alt muligt, og Opvarteren var familiær imod mig og gav mig Raad i min Uerfarenhed.

»Naa ja,« sagde Opvarteren i en fortrolig Tone, »hvad ønsker De saa til Middag? Unge Gentlemen holder i Almindelighed af Fjerkræ. Vil De have en Kylling?«

Jeg sagde ham, saa majestætisk, som jeg kunde, at jeg ikke var oplagt til Kylling.

»Er De ikke?« sagde Opvarteren. »Unge Gentlemen er i Almindelighed kede af Oksekød og Bedekød. Vil De have en Kalvekotelet?«

Jeg gik ind paa dette Forslag, da jeg ikke vidste noget andet at foreslaa.

»Bryder De Dem om Kartofler?« sagde Opvarteren med et indsmigrende Smil og Hovedet paa den ene Side. »Unge Gentlemen er i Almindelighed blevet overproppede med Kartofler.«

Jeg befalede ham med min dybeste Stemme at bestille en Kalvekotelet med Kartofler og alt, hvad der hørte til, og forhøre ved Skænken, om der var nogle Breve til Trotwood Copperfield, Esquire — hvad jeg vidste, der ikke var og ikke kunde være, men hvad jeg alligevel syntes det var mandigt at lade, som jeg ventede.

Han kom snart tilbage for at sige, at der ingen var (hvad jeg blev meget forbavset over) og begyndte at dække til mig i et Aflukke ved Kaminen. Medens han var saaledes beskæftiget, spurgte han mig, hvad jeg vilde drikke til; og da jeg svarede: »En Pægl Sherry!« er jeg bange for, at han ansaa det for en gunstig Lejlighed til at skaffe dette Maal til Veje ved at blande Slatterne fra forskellige smaa Karafler. Jeg er af den Mening, fordi jeg, medens jeg læste Avisen, saa ham staa i sit private Aflukke, bag et lavt Træskillerum, travlt beskæftiget med at hælde fra forskellige Karafler over paa en, ligesom en Apotheker, der laver Medicin til efter en Recept. Da Vinen kom, syntes jeg ogsaa, den var flov; og den havde sikkert flere engelske Krummer i sig, end man kunde vente af en udenlandsk Vin i nogenlunde uforfalsket Tilstand; men jeg var genert nok til at drikke den og ingen Ting sige.

Da jeg nu var blevet vel til Mode (hvoraf jeg slutter, at en Forgiftning ikke altid er ubehagelig paa alle Stadier) besluttede jeg at gaa i Teatret. Det var Covent Garden Teatret, jeg valgte; og dér, fra Baggrunden af en Midterloge, saa jeg Julius Cæsar og den nye Pantomime. At have alle disse ædle Romere gaaende levende for sig, gaaende ud og ind for at underholde mig, i Stedet for at være de strenge Tugtemestere, de havde været i Skolen, var yderst rigt og fornøjeligt for mig. Men det halvt virkelige, halvt fantastiske ved hele Skuespillet, Poesiens Virkning paa mig, Lysene, Musiken, Publikum, de behageligt overraskende Forandringer af de glimrende Scenerier, var saa blændende, og førte mig saa langt ind i Glædens Rige, at da jeg kom paa den regnfulde Gade ved Midnatstid, var jeg til Mode, som om jeg var kommet fra Skyerne, hvor jeg i Menneskealdre havde ført en romantisk Tilværelse, ned i en skraalende, sølet, halvmørk, paraplykæmpende, droskeskrumplende, galoskevadende, snavset, elendig Verden.

Jeg var kommet ud ad en anden Dør og stod en Tid paa Gaden, som om jeg virkelig var en fremmed paa Jorden; men de uceremonielle Puf og Stød, jeg fik, bragte mig snart til mig selv og paa Vej tilbage til Hotellet — hvorhen jeg gik, hele Vejen genkaldende mig det straalende Syn, og hvor jeg, efter at have faaet noget Porter og Østers, satte mig til at drømme videre om det, med Blikket rettet paa Ilden i Kaminen, til Klokken var over ét.

Jeg var saa opfyldt af Skuespillet, og af det forbigangne — thi det var paa en Maade som et lysende Transparent, hvorigennem jeg saa mit tidligere Liv drage forbi — saa at jeg ikke ved, hvornaar jeg blev opmærksom paa en smuk og velskabt ung Mand, klædt med en smagfuld Skødesløshed, som jeg har Aarsag nok til at huske. Men jeg husker, at jeg opdagede hans Nærværelse, uden at have lagt Mærke til, at han kom ind

— og at jeg endnu sad og grundede over Ilden i Kaffestuens Kamin.

Til sidst rejste jeg mig for at gaa til Sengs, til stor Lettelse for den søvnige Opvarter, der havde faaet Krampe i Læggene og vendte dem og flyttede dem og gned dem inde i sit snevre Rum. Da jeg gik henimod Døren, kom jeg forbi den Person, der var traadt ind, og saa ham tydeligt. Jeg vendte straks om og saa paa ham igen. Han kendte ikke mig, men jeg kendte ham paa Øjeblikket.

Paa en anden Tid vilde jeg maaske have savnet Mod til at tale til ham og opsat det til næste Dag, og maaske slet ikke have truffet ham. Men i min nuværende Sindstilstand, da min Aand endnu var løftet af Skuespillet, syntes hans tidligere Beskyttelse mig i den Grad at have Krav paa min Taknemlighed, og min gamle Kærlighed til ham vældede med en saadan Magt frem i mit Bryst, at jeg gik lige hen til ham med hurtigt bankende Hjærte, og sagde:

»Steerforth! Vil du ikke tale til mig?«

Han saa paa mig — netop som han undertiden plejede at se — men jeg saa intet Tegn til Genkendelse i hans Ansigt.

»Jeg er bange, du ikke husker mig,« sagde jeg.

»Min Gud!« udbrød han pludselig. »Det er lille Copperfield!«

Jeg greb begge hans Hænder og kunde ikke slippe dem. Havde det ikke været af Undseelse, og af Frygt for, at det kunde mishage ham, kunde jeg godt have taget ham om Halsen og grædt.

»Jeg har aldrig, aldrig været saa glad! Min kære Steerforth, jeg er saa henrykt over at se dig!«

»Og jeg er ogsaa glad over at se dig,« sagde han og trykkede hjærteligt min Haand. Naa, Copperfield, gamle Dreng, gaa nu ikke helt fra det!« Og alligevel var han ogsaa glad, tror jeg, over at se, hvor stærkt et Indtryk Mødet med ham gjorde paa mig.

Jeg tørrede de Taarer bort, som jeg selv med min yderste Viljekraft ikke havde formaaet at holde tilbage, og jeg lo kejtet af det, og vi satte os ned sammen, Side om Side.

»Men hvordan kommer det sig, at du er her?« sagde Steerforth og klappede mig paa Skulderen.

»Jeg kom hertil med Diligencen fra Canterbury, i Dag. Jeg er blevet adopteret af en Tante nede i den Del af Landet, og har netop afsluttet min Skolegang dér. Men hvordan kommer *du* her, Steerforth?«

»Naa, jeg er hvad man kalder en Oxford-Mand,« svarede han. »Jeg keder mig ihjel dernede, periodisk — og nu er jeg paa Vej hjem til min Moder. Du er en Pokkers elskværdig Fyr at se til, Copperfield. Netop som du plejede at være, nu jeg ser paa dig! Ikke i mindste Maade forandret.«

»Jeg kendte *dig* straks,« sagde jeg. »Men du er ogsaa lettere at huske.«

Han lo, medens han fo'r med Haanden gennem sit tætte, krøllede Haar, og sagde muntert:

»Jo, jeg er paa en Pligtrejse. Min Moder bor lidt udenfor Byen, og da Vejen er i en forfærdelig Stand, og vort Hjem kedsommeligt nok, blev jeg her i Aften i Stedet for at tage videre. Jeg har knap været her i Byen i en femseks Timer, og dem har jeg døset og skumlet bort i Teatret.«

»Jeg har ogsaa været i Teatret,« sagde jeg. »I Covent-Garden. Hvor det var en morsom og prægtig Forestilling, Steerforth!«

Steerforth lo hjærteligt.

»Min kære unge Davy,« sagde han og klappede mig igen paa Skulderen, »du er en sand Tusindfryd. Tusindfryden paa Marken, ved Solopgang, er ikke friskere end du er! Jeg har ogsaa været i Covent-Garden, og der har aldrig været spillet værre Juks. — Hej dér, Sir.«

Dette var henvendt til Opvarteren, der paa Afstand havde fulgt vor Genkendelse med stor Opmærksomhed, og nu nærmede sig ærbødigt.

»Hvor har De lagt min Ven, Mr. Copperfield?« sagde Steerforth.

»Undskyld, Sir —?«

»Hvor skal han sove? Hvad er hans

Nummer? De ved vel nok, hvad jeg mener,« sagde Steerforth.

»Vel, Sir,« sagde Opvarteren med en undskyldende Mine. »Mr. Copperfield har for Øjeblikket fire og fyrre, Sir.«

»Og hvad Fanden mener De,« sagde Steerforth, »med at anbringe Mr. Copperfield paa et lille Loftskammer over en Stald?«

»Ja ser De, Sir,« svarede Opvarteren stadig undskyldende, »vi vidste ikke, at Mr. Copperfield brød sig om det. Vi kan give Mr. Copperfield to og halvfjerds, Sir, hvis han foretrækker det. Ved Siden af Dem, Sir.«

»Naturligvis foretrækker han det,« sagde Steerforth. »Og lad det gaa i en Fart.«

Opvarteren forsvandt straks for at foretage Ombytningen. Steerforth, der morede sig overordentligt over, at jeg var blevet anbragt paa fire og fyrre, lo igen, og klappede mig igen paa Skulderen, og indbød mig til at spise Frokost med ham næste Formiddag Klokken ti — en Indbydelse, jeg kun var altfor stolt og lykkelig over at modtage. Da det nu var temmelig sent, tog vi vore Lys og gik ovenpaa, hvor vi skiltes hjærteligt ved hans Dør, og hvor jeg fandt mit nye Værelse adskilligt bedre end det gamle; thi det var slet ikke indelukket, og der var en umaadelig Himmelseng, der var et helt Herresæde. Her, mellem Puder, der vilde have været nok for seks, faldt jeg snart lykkelig i Søvn og drømte om gamle Rom, Steerforth og Venskab, indtil om Morgenen tidligt Vognen, der rumlede ud ad Porten dernede, fik mig til at drømme om Torden og Guderne.

Tyvende Kapitel.

Steerforths Hjem.

Da Stuepigen bankede paa min Dør Klokken otte og underrettede mig om, at mit Barbervand stod udenfor, følte jeg ydmyget, at jeg ikke havde nogen Brug for det, og rødmede i min Seng. Den Mistanke, at hun tilmed lo, da hun sagde det, tyngede paa mit Sind hele Tiden, medens jeg klædte mig paa, og gav mig, følte jeg godt, et snigende og brødebetynget Udseende, da jeg passerede hende paa Trappen for at gaa ned til Frokost. Jeg var mig virkelig saa pinlig bevidst, at jeg var yngre, end jeg kunde have ønsket, at jeg i nogen Tid over Hovedet ikke kunde bekvemme mig til at gaa forbi hende under disse nedværdigende Omstændigheder; men da jeg hørte hende dér med en Kost, stod jeg og kiggede ud ad Vinduet paa Kong Karl til Hest, der var omgivet af en Vrimmel af Hyrevogne og saa alt andet end kongelig ud i Støvregn og mørkebrun Taage — indtil Opvarteren mindede mig om, at den Gentleman ventede paa mig.

Det var ikke i Kaffestuen, jeg fandt Steerforth ventende paa mig, men i et hyggeligt, privat Værelse med røde Gardiner og tyrkisk Gulvtæppe, hvor Ilden flammede i Kaminen og en fortræffelig varm Frokost var sat frem paa et Bord, der var dækket med en ren Dug; og et munter Miniaturbillede af Værelset, Ilden, Frokosten, Steerforth og det hele straalede fra det lille runde Spejl over Sidebordet. Jeg var temmelig forlegen i Begyndelsen, da Steerforth var saa selvbehersket og elegant og mig overlegen i alle Henseender (Alderen indbefattet); men hans rolige, beskyttende Væsen gengav mig snart Fatningen og fik mig til

at føle mig ganske som hjemme. Jeg kunde ikke noksom beundre den Forandring, han havde fremtryllet i »Det gyldne Kors«, eller lade være med at sammenligne den kedsommelige, forladte Tilstand, hvori jeg havde befundet mig i Gaar, med denne Morgens Hygge og denne Morgens Fornøjelighed. Hvad Opvarterens Familiaritet angaar, var den som blæst bort. Han vartede os op, om jeg saa maa sige, i Sæk og Aske.

»Naa, Copperfield,« sagde Steerforth, da vi var alene, »jeg kunde nok have Lyst til at høre, hvad du har for, og hvor du skal hen, og alt dig vedrørende. Jeg føler det, som du var min private Ejendom.«

Glorød af Glæde over at mærke, at han stadig havde saa megen Interesse for mig, fortalte jeg ham, hvordan min Tante havde foreslaaet mig den lille Udflugt, jeg skulde paa, og hvor den skulde gaa hen.

»Da du altsaa ikke har Hastværk,« sagde Steerforth, »saa tag hjem med mig til Highgate og bliv dér en Dag eller to. Du vil synes godt om min Moder — hun er lidt forfængelig og pralende, naar det drejer sig om mig, men det kan du tilgive hende — og hun vil være glad ved at se dig.«

»Bare jeg kunde være lige saa sikker paa det, som du er venlig nok til at sige, at du er,« svarede jeg smilende.

»Oh!« sagde Steerforth. »Enhver, der holder af mig, har et Krav paa hende, som han er sikker paa at faa anerkendt.«

»Saa tænker jeg, jeg bliver hendes Yndling,« sagde jeg.

»Godt,« sagde Steerforth. »Tag med og bevis det. Vi vil gaa ud og se paa Mærkværdighederne en Times Tid eller to — det er morsomt at have en grøn Fyr som dig at vise dem, Copperfield— og saa vil vi tage ud til Highgate med Diligencen.«

Jeg kunde neppe tro andet, end at jeg drømte, og at jeg pludselig vilde vaagne op paa Nummer fire og fyrre, til mit ensomme Lukaf i Kaffestuen og den familiære Opvarter igen. Efter at jeg havde skrevet til min Tante og fortalt hende om mit lykkelige Møde med min beundrede gamle Skolekammerat, og at jeg havde modtaget hans Indbydelse, tog vi ud i en Hyrevogn og saa et Panorama og nogle andre Seværdigheder, og gik en Tur gennem Musæet, hvor jeg ikke kunde andet end lægge Mærke til, hvor meget Steerforth vidste om en uendelig Mængde Ting, og hvor lidt Vægt han syntes at lægge paa sin Viden.

»Du vil tage en høj Grad ved Universitetet, Steerforth,« sagde jeg, »hvis du ikke allerede har gjort det; og de vil have god Grund til at være stolte af dig.«

»*Jeg* tage en Grad!« udbrød Steerforth. »Nej, min kære Tusindfryd — har du noget imod at jeg kalder dig Tusindfryd?«

»Ikke det mindste!« sagde jeg.

»Du er en brav Fyr! Min kære Tusindfryd,« sagde Steerforth leende, »jeg har ikke mindste Ønske eller Hensigt om at udmærke mig paa den Maade. Jeg har gjort nok til, hvad jeg stræber efter, og jeg finder allerede, at jeg er tungt Selskab nok for mig selv, som jeg er.«

»Men Berømmelsen —« begyndte jeg.

»Du romantiske Tusindfryd!« sagde Steerforth og lo endnu hjærteligere. »Hvorfor skulde jeg gøre mig Ulejlighed for at faa en Del tunghovede Fyre til at gabe og række Hænderne mod Himlen? Lad dem tage en anden Mand til det. Der er Berømmelse nok til ham, og han er velkommen til at vinde sig den.«

Jeg skammede mig over at have begaaet saa stor en Fejltagelse og var glad ved at skifte Emne. Heldigvis var det ikke vanskeligt at gøre, for Steerforth kunde altid springe fra det ene Emne til det andet med en Sorgløshed og Lethed, som var egen for ham.

Efter vor Udflugt spiste vi Lunch, og den korte Vinterdag gik saa hurtigt, at det var Tusmørke, da Diligencen standsede med os ved et gammelt Murstenshus i Highgate paa Toppen af Bakken. En ældre Dame, skønt ikke meget højt oppe i Aarene, med en stolt Holdning

og et smukt Ansigt, stod i Døren, da vi steg af; og idet hun hilste Steerforth som »Min kæreste James«, tog hun ham i sine Arme. For denne Dame forestillede han mig, og sagde, at det var hans Moder, og hun bød mig værdigt velkommen.

Det var et fornemt, gammeldags Hus, meget stille og ordentligt. Fra Vinduerne i mit Værelse saa jeg hele London ligge i nogen Afstand som en stor Røgmasse, der hist og her gennemglimtedes af Lys. Jeg fik kun Tid, medens jeg klædte mig om, til at kaste et flygtigt Blik paa de solide Møbler, de indrammede Broderier (syede, antager jeg, af Steerforths Moder, da hun var ung Pige) og nogle Blyantstegninger af Damer med pudret Haar og Snørliv, der kom og gik paa Væggen, medens den nylig tændte Ild bragede og spruttede — før jeg blev kaldt ned til Middag.

I Spisestuen var er en anden Dame, uanselig og lille Skikkelse, mørk, og ikke behagelig at se til, men hun saa dog alligevel ikke ilde ud, og hun tiltrak sig min Opmærksomhed — maaske fordi jeg ikke havde ventet at se hende — maaske fordi jeg sad lige overfor hende — maaske fordi der virkelig var noget mærkeligt ved hende. Hun havde sort Haar og fyrige, sorte Øjne, og var tynd og havde et Ar paa sin Læbe. Det var et gammelt Ar — eller jeg skulde vel snarere kalde det en Skramme, thi det var ikke afstikkende i Farven og var helet for Aar tilbage — og det havde en Gang gaaet gennem Munden helt ned til Hagen, men nu kunde jeg neppe se det tværs over Bordet, undtagen over og paa hendes Overlæbe, hvis Form det havde forandret. Jeg anslog hende til at være omkring 30 Aar gammel, og fandt ud af, at hun gerne vilde giftes. Hun var lidt medtagen — ligesom et Hus — af at have været saa længe til Leje, men alligevel saa hun, som jeg har sagt, ganske godt ud. Hendes Magerhed syntes at skyldes en fortærende Ild i hendes Indre, der fik Luft gennem hendes indfaldne Øjne.

Hun blev forestillet som Miss Dartle, og baade Steerforth og hans Moder kaldte hende Rosa. Jeg forstod, at hun boede her og længe havde været Mrs. Steerforths Selskabsdame. Det forekom mig, at hun aldrig sagde, hvad hun ønskede at sige, rent ud, men antydede det, og ved denne Fremgangsmaade gjorde en hel Del mere ud af det. For Eksempel, da Mrs. Steerforth bemærkede, mere i Spøg end i Alvor, at hun frygtede, hendes Søn førte et vildt Liv ved Universitetet, afbrød Miss Dartle saaledes:

»Oh, virkelig? De ved, hvor uvidende jeg er, og at jeg kun spørger for at blive bedre underrettet, men er det ikke altid saadan? Jeg troede, at den Slags Liv var alle enige om, var — e —?«

»Det er en Opdragelse til en meget alvorlig Stilling, hvis det er det, De mener, Rosa,« svarede Mrs. Steerforth temmelig koldt.

»O, ja, det er meget sandt,« svarede Miss Dartle. »Men er det ikke alligevel? Jeg beder om at blive rettet, hvis jeg tager fejl — er det virkelig ikke —?«

»Virkelig hvilket?« sagde Mrs. Steerforth.

»O, De mener, det er det *ikke!*« svarede Miss Dartle. »Godt, jeg er meget glad over at høre det. Nu ved jeg Besked. Det er Fordelen ved at spørge. Jeg skal aldrig tillade Folk at tale til mig om Udskejelser og Ødselhed og saa fremdeles, i Forbindelse med det Liv, aldrig mere.«

»Og det vil De gøre ret i,« sagde Mrs. Steerforth. »Min Søns Hovmester er en samvittighedsfuld Gentleman; og hvis jeg ikke havde uindskrænket Tillid til min Søn, vilde jeg have Tillid til ham.«

»Vilde De?« sagde Miss Dartle. »Gode Gud! Er han samvittighedsfuld? Virkelig samvittighedsfuld?«

»Ja, det er jeg overbevist om,« sagde Mrs. Steerforth.

»Hvor herligt!« udbrød Miss Dartle. »Hvilken Trøst! Virkelig samvittighedsfuld? Han er altsaa ikke — men det kan han naturligvis ikke være, naar han

er virkelig samvittighedsfuld. Godt, jeg vil være glad ved at tænke paa ham fra nu af. De kan ikke tro, hvor det hæver ham i mit Omdømme, at vide med Vished, at han er virkelig samvittighedsfuld!«

Sine egne Anskuelser om ethvert Spørgsmaal, og sine Indvendinger mod alt, der blev sagt, hvori hun var uenig, antydede Miss Dartle paa samme Maade — undertiden med stor Kraft, kunde jeg ikke skjule for mig selv, endogsaa naar hun modsagde Steerforth. Et Eksempel indtraf, før Middagen var til Ende. Da Mrs. Steerforth talte til mig om min Hensigt at rejse ned til Suffolk, sagde jeg tilfældigvis, hvor glad jeg vilde være, hvis Steerforth blot vilde tage derned med mig, og forklarede ham, at jeg vilde ned at se til min gamle Barnepige og Mr. Peggottys Familie, og mindede ham om den Fisker, han havde set i Skolen.

»Aa, den grove Fyr!« sagde Steerforth. »Han havde en Søn med sig, ikke?«

»Nej. Det var en Nevø,« svarede jeg, »hvem han ganske vist havde taget til sig som sin Søn. Han har ogsaa en meget smuk lille Niece, som han har taget til sig som sin Datter. Kort sagt, hans Hus (eller rettere hans Baad, for han bor i en Baad paa Landjorden) er fuld af Mennesker, der er Genstand for hans Ædelmodighed og Godhed. Det vilde more dig at se den Husholdning.«

»Vilde det?« sagde Steerforth. »Naa ja, det tror jeg ogsaa, det vilde. Jeg maa se, hvad jeg kan gøre. Det vilde nok være en Rejse værd (ikke at tale om Fornøjelsen ved at rejse sammen med dig, Tusindfryd) at se den Slags Mennesker i deres Hjem og blive som en af dem.«

Mit Hjærte bankede ved dette Haab om en ny Glæde. Men det var med Hentydning til den Tone, hvori han havde talt om »den Slags Folk«, at Miss Dartle, hvis funklende Øjne havde vogtet paa os, nu faldt ind igen.

»O, virkelig? Det maa De sige mig. Er de virkelig?« sagde hun.

»Er hvilket? Og hvem er hvilket?« sagde Steerforth.

»Den Slags Folk. Er de virkelig Dyr og Klodser og Væsener af en anden Art? Jeg vilde gerne vide *saa* meget?«

»Naa, der er temmelig stor Forskel mellem dem og os,« sagde Steerforth ligegyldigt. »Man kan ikke vente, at de skal være lige saa fintfølende, som vi er. Deres Følelser rystes eller saares ikke videre let. De er vidunderligt dydige, tør jeg sige. Nogle Mennesker anser dem i det mindste for det, og jeg ønsker sandelig ikke at sige dem imod. Men de har ikke videre fine Naturer, og de kan være taknemlige for, at de ikke saares let — ligesom deres grove Hud.«

»Virkelig,« sagde Miss Dartle. »Jeg ved ikke, naar det har glædet mig mere at høre noget end det. Det er saa trøstende! Det er saa dejligt at vide, at naar de lider, saa føler de det ikke. Undertiden har jeg været helt urolig for den Slags Folk, men nu vil jeg helt høre op med at tænke paa dem. Man kan lære, saa længe man lever. Jeg havde mine Tvivl, det tilstaar jeg, men nu er de opklarede. Jeg vidste ikke, og nu ved jeg, og det viser Fordelen ved at spørge — gør det ikke?«

Jeg antog, at Steerforth havde talt, som han gjorde, for Spøg, eller for at faa Miss Dartle frem paa Arenaen; og jeg ventede, at han vilde sige dette, da hun var gaaet, og vi to sad foran Kaminen. Men han spurgte mig blot, hvad jeg syntes om hende.

»Hun er meget klog, er hun ikke?« spurgte jeg.

»Klog! Hun lægger alting paa en Slibesten,« sagde Steerforth, »og skærper det, saadan som hun har skærpet sit eget Ansigt og sin Figur i de Aar, der er gaaet. Hun har slidt sig selv ud ved altid at skærpe. Hun er lutter Egg.«

»Hvor det er et mærkeligt Ar, hun har paa sin Læbe!» sagde jeg.

Steerforths Ansigt blev mørkt, og han tav et Øjeblik.

»Naa ja,« svarede han, »Sagen er, at *jeg* har gjort det.«

»Ved en ulykkelig Hændelse?«

»Nej. Jeg var en ung Dreng, og hun bragte mig ude af mig selv, og jeg kastede en Hammer efter hende. Jeg maa have været en lovende ung Engel!«

Jeg var dybt bedrøvet over at have berørt et saa pinefuldt Emne, men det var bagefter nu.

»Hun har baaret Mærket lige siden, som du ser,« sagde Steerforth, »og hun vil bære det til sin Grav, hvis hun nogen Sinde kommer til at hvile i en; skønt jeg kan neppe tro, at hun nogen Sinde vil hvile noget Sted. Hun var et moderløst Barn af en Slags Fætter til min Fader. Han døde en Dag. Min Moder, som da var Enke, tog hende til sig her som Selskab. Hun har et Par Tusind Pund selv, og opsparer hvert Aar Renten af dem, for at lægge den til Kapitalen. Der har du Miss Rosa Dartles Historie.«

»Og jeg tvivler ikke om, at hun elsker dig som en Broder?« sagde jeg.

»Hum!« svarede Steerforth og saa ind i Ilden. »Nogle Brødre bliver ikke overdrevent elskede; og nogle elsker — men sørg for dig selv, Copperfield! Vi vil drikke en Skaal for Markens Tusindfryd. til Ære for dig, og for Liljerne i Dalen, der hverken arbejde, ej heller spinde, til Ære for mig — eller snarere til Skam for mig!« Et vemodigt Smil, der havde lagt sig over hans Ansigt, opklaredes, da han muntert sagde dette, og han var atter sit eget frimodige, vindende Jeg.

Jeg kunde ikke lade være at skotte med pinlig Interesse til Arret, da vi gik til Tebordet. Det varede ikke længe, før jeg mærkede, at det var den mest paavirkelige Del af hendes Ansigt, og at naar hun blev bleg, forandredes Mærket først og blev en mørk, blyfarvet Streg, der strakte sig ud i sin fulde Længde, ligesom et Mærke af Sympatiblæk, der holdes over Ilden. Der opstod en lille Meningsforskel mellem hende og Steerforth om et Terningkast i Tokkodiljespillet, og da forekom det mig, hun et Øjeblik blev grebet af Raseri, og da saa jeg det springe frem ligesom den gamle Skrift paa Væggen.

Det kunde ikke undre mig at se Mrs. Steerforth tilbede sin Søn. Hun syntes ikke at være i Stand til at tale om eller tænke paa noget som helst andet. Hun viste mig hans Billede som Barn, i en Medaillon, med noget af hans Barnehaar i; hun viste mig hans Billede, saadan som han havde været, da jeg først lærte ham at kende; og hun bar ved sit Bryst hans Billede, som han var nu. Alle de Breve, han havde skrevet til hende, opbevarede hun i et Skrin nær ved hendes egen Stol ved Kaminen; og hun vilde have læst nogen af dem for mig, og jeg vilde ogsaa have været meget glad ved at høre dem, hvis han ikke havde lagt sig imellem og snakket hende fra hendes Hensigt.

»Det var hos Mr. Creakle, fortæller min Søn mig, at De først gjorde hinandens Bekendtskab,« sagde Mrs. Steerforth, da hun og jeg sad og talte sammen ved et Bord, medens de spillede Tokkodilje ved et andet. »Jeg husker virkelig, at jeg dengang hørte tale om en Elev, der var yngre end han selv, og som havde vundet hans Venskab dér; men Deres Navn, kan De nok forstaa, var gaaet mig af Minde.«

»Han var meget højmodig og ædel imod mig i de Dage, kan jeg forsikre Dem, Frue,« sagde jeg, »og jeg trængte til en saadan Ven. Jeg vilde være gaaet helt i Hundene uden ham.«

»Han er altid højmodig og ædel,« sagde Mrs. Steerforth stolt.

Jeg underskrev dette af mit ganske Hjærte, skal Gud vide. Hun vidste, jeg gjorde det; thi hun optraadte allerede mindre majestætisk overfor mig, undtagen naar hun roste ham; og da var hendes Mine altid ophøjet.

»Det var i al Almindelighed ikke nogen passende Skole for min Søn,« sagde hun, »langt fra; men der var særlige Omstændigheder, som maatte tages i Betragtning dengang, og de var af større Vigtighed end dette Valg. Min Søns Stolthed gjorde det ønskeligt, at han blev anbragt hos en Mand, der følte hans Overlegenhed og vilde finde

sig i at bøje sig for ham; og vi fandt en saadan Mand dér.«

Det vidste jeg godt nok, da jeg kendte Fyren. Og dog foragtede jeg ham ikke mere for det, men ansaa det for en formildende Egenskab hos ham, hvis det da kunde regnes for en Dyd ikke at kunne modstaa en, der var saa uimodstaaelig som Steerforth.

»Min Søns store Evner dreves dér frem af frivillig Kappelyst og bevidst Stolthed,« fortsatte den kærlige Dame. »Han vilde have rejst sig mod al Tvang; men han fandt sig selv som Enehersker paa Stedet, og han besluttede højsindet at ville være værdig til sin Stilling. Det lignede ham.«

Jeg gentog, af hele min Sjæl og Sind, at det lignede ham.

»Af sin egen Vilje, og ikke efter nogens Tilskyndelse slog min Søn saaledes ind paa en Vej, hvor han altid, hvis han har Lyst, kan overflyve enhver Medbejler,« vedblev hun. »Min Søn fortæller mig, Mr. Copperfield, at De er ham meget hengiven, og at da De mødte ham i Gaar, gav De Dem til kende med Glædestaarer. Jeg vilde være affekteret, hvis jeg lod, som om jeg blev overrasket over, at min Søn indgyder saadanne Følelser; men jeg kan ikke være ligegyldig overfor nogen, der i den Grad paaskønner hans Fortjenester, og jeg er meget glad over at se Dem her, og kan forsikre Dem, at han føler et usædvanligt Venskab for Dem, og at De kan stole paa hans Protektion.«

Miss Dartle spillede Tokkodilje lige saa ivrigt, som hun foretog sig alt andet. Hvis jeg først havde set hende ved dette Spil, vilde jeg have indbildt mig, at hendes Figur var blevet mager og hendes Øjne store af denne Beskæftigelse, og ikke af noget andet i Verden. Men jeg tager meget fejl, hvis hun gik Glip af ét eneste af disse Ord eller et eneste af mine Blik, medens jeg hørte dette med den største Glæde, og, hædret ved Mrs. Steerforths Fortrolighed, følte mig ældre, end jeg havde gjort, siden jeg forlod Canterbury.

Da Aftenen næsten var gaaet, og en Bakke med Glas og Karafler kom ind, lovede Steerforth, foran Kaminen, at han alvorligt vilde tænke paa at rejse ned i Landet med mig. Det hastede ikke sagde han, om en Uges Tid kunde det nok gaa an; og hans Moder sagde gæstfrit det samme. Medens vi talte, kaldte han mig mere end én Gang Tusindfryd, hvilket fik Miss Dartle til at rykke i Marken igen.

»Men Mr. Copperfield,« spurgte hun, »er det et Øgenavn? Og hvorfor giver han Dem det? Er det-e- fordi han synes De er ung og uskyldig? Jeg er saa dum i den Slags Ting.«

Jeg rødmede, da jeg svarede, at det troede jeg nok, det var.

»Oh!« sagde Miss Dartle. »Nu er jeg glad for at vide det! Jeg spørger for at faa Besked, og jeg er glad for at vide det. Han synes, De er ung og uskyldig; og saa er De hans Ven? Aa, det er meget fornøjeligt.«

Hun gik til Sengs snart efter dette, og Mrs. Steerforth trak sig ogsaa tilbage. Efter at Steerforth og jeg havde drevet en halv Times Tid ved Kaminen og talt om Traddles og alle de andre i Salem House, gik vi op sammen. Steerforths Værelse var ved Siden af mit, og jeg gik ind for at se det. Det var et Billede paa Hygge, fuldt af magelige Stole, Puder og Skamler, broderede af hans Moders egne Hænder, og der manglede intet, som kunde gøre det fuldkomment. Oven i Købet saa hendes smukke Træk ned paa hendes Yndling fra et Portræt paa Væggen, som om det endogsaa betød noget for hende, at hendes Billede kunde vaage over ham, medens han sov.

Jeg fandt en klart blussende Ild i mit Værelse, og Gardinerne, der var trukne for Vinduerne og rundt om Sengen gjorde det meget hyggeligt. Jeg satte mig i en stor Stol paa Kamintæppet for at tænke over min Lykke, og jeg havde glædet mig over disse Betragtninger i nogen Tid, da jeg opdagede et Billede af Miss Dartle, der stirrede skarpt paa mig oppe fra Kaminhylden.

Der var en slaaende Lighed, og Blik-

ket var lige saa uhyggeligt som hendes eget. Maleren havde ikke gengivet Arret, men *jeg* saa det dér, kommende og gaaende igen, snart indskrænket til Overlæben, som jeg havde set det ved Middagsbordet, snart visende i dets fulde Udstrækning det Saar, som Hammeren havde slaaet, saadan som jeg havde set det, da hun blev vred.

Jeg ærgrede mig over, at de ikke havde kunnet anbringe hende et andet Sted, i Stedet for at indkvartere hende hos mig. For at blive hende kvit, klædte jeg mig hurtigt af, slukkede mit Lys og gik til Sengs. Men, da jeg faldt i Søvn, kunde jeg ikke glemme, at hun endnu stod dér og stirrede: »Er det virkeligt? Jeg vilde gerne vide det.« Og da jeg vaagnede om Natten, opdagede jeg, at jeg uroligt spurgte alle Slags Mennesker i mine Drømme, om det var virkeligt eller ikke — uden at vide, hvad jeg mente med det.

Anden Del.

Første Kapitel.

Lille Mille.

Der var en Tjener i dette Hus, en Mand, der sædvanlig var omkring Steerforth, hørte jeg, og var kommet i hans Tjeneste ved Universitetet, og i hele sin Fremtoning var et Mønster paa Respektabilitet. Jeg tror aldrig, der i hans Stilling har været en mere respektabelt udseende Mand. Han var tavs, stilfærdig, meget rolig i sit Væsen, ærbødig, opmærksom, altid ved Haanden, naar der var Brug for ham, og aldrig i Nærheden, naar der ikke var Brug for ham; men hvad der især gav ham Krav paa Agtelse, var hans Respektabilitet. Han havde ikke noget let bevægeligt Ansigt, han havde derimod en stiv Hals, et lille glat Hoved med kort Haar ned ver Siderne, en sagte Maade at tale paa, især den ejendommelige Vane at fremhviske Bogstavet P saa tydeligt, at han gjorde Indtryk af at bruge det oftere end noget andet Menneske; men enhver Ejendommelighed han havde, gjorde han respektabel. Hvis hans Næse havde siddet omvendt, vilde han have gjort den respektabel. Han omgav sig med en Sfære af Respektabilitet, og bevægede sig sikkert i den. Det vilde have været næsten umuligt, at mistænke ham for noget urigtigt, han var saa uhyre respektabel. Ingen kunde have tænkt paa at stikke ham i et Liberi, han var saa umaadelig respektabel. At paalægge ham et nedværdigende Arbejde, vilde have været at tilføje en respektabel Mands Følelser den blodigste Fornærmelse. Og dette lagde jeg Mærke til, at Husets Tjenestepiger forstod saa instinktmæssigt, at de altid gjorde den Slags Arbejder selv, og i Reglen medens han læste Aviser ved Kaminen i Tjenerværelset.

Et saa indesluttet Menneske har jeg aldrig set. Men ved denne Egenskab, som ved alle de andre, han var i Besiddelse af, syntes han kun at blive mere respektabel. Selv den Kendsgerning, at ingen vidste hans Døbenavn, syntes at udgøre en Del af hans Respektabilitet. Intet kunde indvendes mod hans Efternavn, Littimer, under hvilket han var kendt. Peter kunde være blevet hængt, eller Tom forvist; men Littimer var fuldkommen respektabel.

Jeg antager det skyldtes det ærefrygtindgydende ved denne Respektabilitet, at jeg altid følte mig særlig ung i denne Mands Nærværelse. Hvor gammel han var selv, kunde jeg ikke gætte. Og dette blev paa samme Maade til hans Ære; for i sin respektable Ro kunde han lige saa godt have været halvtreds Aar som tredive.

Littimer var i mit Værelse om Morgenen, før jeg var oppe, for at bringe mig det famøse Barbervand og tage mine Klæder frem. Da jeg slog Sengegardinerne til Side og saa ud, saa jeg ham i sin sædvanlige Temperatur af Respektabilitet, uanfægtet af den østlige Januarvind, stille mine Støvler til højre og venstre i første Position og blæse Støvpletter af min Frakke som han lagde hen som et spædt Barn.

Jeg sagde ham Godmorgen og spurgte ham, hvad Klokken var. Ud af Lommen trak han det mest respektable Jagtur jeg

nogen Sinde har set, og i det han med Tommelfingeren hindrede Fjederen fra at aabne Kapslen helt, saa han paa Skiven, som om han raadspurgte en Orakeløsters, lukkede det igen og sagde, at hvis jeg tillod det, var den halv ni.

»Mr. Steerforth vilde gerne vide, hvordan De har sovet, Sir.«

»Tak,« sagde jeg »virkelig meget godt. Befinder Mr. Steerforth sig vel?«

»Tak, Sir, Mr. Steerforth befinder sig taaleligt vel.« Atter noget karakteristisk for ham. Ingen Brug for Superlativer. Altid en kold, rolig Middelvej.

»Er der ellers noget jeg kan have den Ære at gøre for Dem, Sir? Klokken ringer halv ni; Familjen spiser Frokost Klokken halv ti.«

»Tak, der er intet.«

»Det er *mig,* der takker *Dem,* Sir, hvis De tillader.« Og med disse Ord og en lille Bøjning af Hovedet, da han gik forbi Sengen, ligesom en Undskyldning, fordi han havde rettet mig, gik han ud, og lukkede Døren saa omhyggelig:, som om jeg lige var faldet i en sød Søvn, hvoraf mit Liv afhang.

Hver Morgen havde vi nøjagtig den samme Samtale, aldrig hverken mere eller mindre; og alligevel — hvor højt jeg end kunde have hævet mig ud over mig selv Aftenen før og have følt mig fremrykket til en modnere Alder ved Steerforths Selskab eller Mrs. Steerforths Fortrolighed eller Miss Dartles Konversation — i denne aller respektableste Mands Nærværelse blev jeg ufravigelig, som vore mindre Digtere synger: »Barn paany.«

Han skaffede Heste til os; og Steerforth, som forstod sig paa alt, underviste mig i Ridning. Han sørgede for Sabler til os, og Steerforth underviste mig i Fægtning — Handsker, og jeg begyndte under den samme Lærer at gøre Fremskridt i Boksning. Det gjorde mig aldeles ikke forlegen, at Steerforth skulde se, at jeg var en Novice i disse Videnskaber, men det var mig altid uudholdeligt at vise min Mangel paa Dygtighed overfor den respektable Littimer. Jeg havde ingen Grund til at tro, at Littimer forstod sig paa den Slags Idrætter selv; han gav mig aldrig Grund til at antage noget af den Slags ved saa meget som en Trækning i sine respektable Øjenbryn; og alligevel, naar han var til Stede, medens vi øvede os, følte jeg mig som den grønneste og mest uøvede af alle Dødelige.

Jeg dvæler saa udførligt ved denne Mand, fordi han udøvede en særlig Virkning paa mig paa denne Tid, og paa Grund af, hvad der fandt Sted siden hen.

Ugen gik hen paa den fornøjeligste Maade. Den gik naturligvis hurtigt for en, der var saa optaget som jeg; og dog gav den mig saa mange Lejligheder til at lære Steerforth bedre at kende og beundre ham mere i tusinde Retninger, at jeg ved dens Slutning syntes at have været sammen med ham i meget længere Tid. Den nonchalente Maade, hvorpaa han behandlede mig som et Stykke Legetøj, var mig behageligere end enhver anden Opførsel han kunde have udvist. Den mindede mig om vort gamle Bekendtskab, den syntes at være en naturlig Følge deraf, den viste mig, at han stadig var den samme, og den sparede mig for den Uro, jeg ellers kunde have følt ved at sammenligne mine Fortjenester med hans og maale mine Krav paa hans Venskab med samme Maalestok som hans paa mit; først og fremmest, det var en fortrolig, utvungen, venlig Optræden. som han ikke anvendte overfor nogen anden. Lige som han i Skolen havde behandlet mig forskellig fra alle de andre, troede jeg glad, at han ogsaa i Livet behandlede mig anderledes end enhver af sine andre Venner. Jeg troede, at jeg stod hans Hjærte nærmere end nogen anden Ven, og mit eget Hjærte var varmt af Hengivenhed for ham.

Han besluttede sig til at tage med mig ned i Landet, og Dagen før vor Afrejse kom. Han havde først været i Tvivl om, hvor vidt han skulde tage Littimer med eller ikke, men besluttede sig til at lade ham blive hjemme. Den respektable Person, der var tilfreds med sin Lod, hvordan den end blev, ordnede vor Bag-

gage paa den lille Vogn, som skulde bringe os til London, som skulde den indrettes paa at kunne modstaa Menneskealdres Stød, og modtog de Drikkepenge, jeg beskedent tilbød ham, med fuldkommen Ro.

Vi sagde Farvel til Mrs. Steerforth og Miss Dartle, jeg for mit Vedkommende med mange Taksigelser, og den elskende Moder med stor Venlighed. Det sidste jeg saa, var Littimers uforstyrrelige Blik — fyldt, syntes jeg, af den tavse Overbevisning, at jeg virkelig var meget ung.

Hvad jeg følte ved under saa gunstige Varsler at vende tilbage til de gamle, velkendte Steder, skal jeg ikke forsøge paa at beskrive. Vi tog derned med Deligencen. Jeg husker, at jeg var saa optaget af Yarmouths Ære, at da Steerforth sagde, medens vi kørte gennem dens mørke Gader til Gæstgivergaarden, at saa vidt han kunde skønne, var det et hyggeligt og morsomt og løjerligt gammelt Hul, blev jeg ganske henrykt. Ved vor Ankomst gik vi til Sengs (jeg lagde Mærke til et Par snavsede Sko og Gamasker uden for min gamle Ven Delfinen, da vi gik forbi Døren) og spiste Frokost sent den næste Morgen. Steerforth, der var i udmærket Humør, havde allerede været en Tur langs Stranden, før jeg kom op, og havde gjort Bekendtskab, sagde han, med de halve af Stedets Fiskere. Oven i Købet havde han paa Afstand set noget, som han var sikker paa maatte være selve Mr. Peggottys Hus, med Røg op af Skorstenen, og han sagde, at han havde haft stor Lyst til at gaa derind og sværge paa, at han var mig, kun kunde de ikke kende mig mere.

»Hvornaar tænker du at føre mig derhen, Tusindfryd?« sagde han. »Jeg er ganske til din Tjeneste. Du kan ordne det, som du vil.«

»Naa, jeg tænker det vilde være bedst om Aftenen, Steerforth, naar de alle sidder rundt om Kaminen. Jeg vilde gerne have, at du skulde se det, naar der er hyggeligt, det er saadan et morsomt Sted.«

»Saa siger vi det,« svarede Steerforth. »I Aften.«

»Jeg vil ikke underrette dem om, at vi er her,« sagde jeg glad. Vi maa tage dem med Overrumpling.«

»Naturligvis!« sagde Steerforth. »Der er ikke noget ved det, naar vi ikke kommer bag paa dem. Vi vil se de indfødte, naar de er sig selv.«

»Skønt de *er* af den Slags Mennesker, du omtalte,« svarede jeg.

»Aah! Naa, saa du husker min Ordstrid med Rosa?« udbrød han med et hurtigt Blik. »Pokker staa i Pigebarnet, jeg er halvvejs bange for hende. Hun virker paa mig som en Kobolt. Men bryd dig ikke om hende. Hvor vil du nu hen? Du skal vel hen og se til din Barnepige?«

»Ja,« sagde jeg, »jeg maa først og fremmest besøge Peggotty.«

»Godt,« svarede Steerforth og saa paa sit Ur. »Saa tænker jeg, jeg giver dig et Par Timer til at faa grædt ud i. Er det længe nok?«

Jeg svarede leende, at jeg tænkte nok, vi kunde faa det overstaaet paa den Tid, men at han saa ogsaa maatte komme; thi han vilde finde, at hans Ry var gaaet forud for ham, og at han dér var næsten ligesaa stor en Personlighed som jeg.

»Jeg vil gaa, hvorhen du vil,« sagde Steerforth, »og gøre hvad du vil. Sig mig, hvor det er, og om to Timer skal jeg fremstille mig i hvilken Tilstand, du behager, rørende eller komisk.«

Jeg gav ham nøjagtig Underretning om, hvordan han skulde finde hvor Mr. Barkis, Fragtmanden til Blunderstone m. m., boede, og saa gik jeg ud alene. Det var en skarp og styrkende Luft; Jorden var tør; Havet var kruset og klart; det var herligt Solskin, skønt ikke meget varmt; alting var friskt og livligt. Jeg var saa frisk og livlig selv, i min Glæde over at være der, at jeg kunde have stanset Folk paa Gaderne og trykket deres Haand.

Naturligvis saa Gaderne snevre ud. Det gør de Gader, vi kun har set som Børn altid, tror jeg, naar vi vender tilbage til dem. Men jeg havde ikke glemt noget i dem, og fandt ingen Ting forandret, før jeg kom til Mr. Omers Bu-

tik. Hvor der før havde staaet OMER. stod der nu OMER OG JORAM; men Indskriften KLÆDEHANDLER, SKRÆDDER, TRAADHANDEL OG BEGRAVELSESLEVERANDØR etc. stod endnu som dengang.

Mine Skridt syntes saa naturligt at føre mig til Butiksdøren, efter at jeg havde læst disse Ord fra den anden Side af Gaden, at jeg skraaede derover og saa ind. Der sad en smuk Kone i Baggrunden af Butiken, vuggende et lille Barn i sine Arme, medens en anden lille Purk klyngede sig til hendes Forklæde. Jeg havde ingen Vanskelighed ved at genkende Minnie og Minnies Børn. Glasdøren til Kontoret var ikke aaben; men i Værkstedet paa den anden Side af Gaarden hørte jeg svagt den gamle Melodi, som om den var blevet spillet lige siden.

»Er Mr. Omer hjemme,« sagde jeg, da jeg traadte ind. »Jeg vilde gerne hilse paa ham et Øjeblik, hvis han er det.«

»Jo, Sir, han er hjemme,« sagde Minnie. Vejret udenfor er ikke noget for hans Astma. Joe, kald paa din Bedstefader.«

Den lille Fyr, som holdt i hendes Forklæde, gav saadant et Raab, at Lyden af det gjorde ham selv undselig, og han begravede sit Ansigt i hendes Skørter, til hendes store Beundring. Jeg hørte en tung Pusten og Stønnen komme ud imod os, og snart stod Mr. Omer for mig, mere stakaandet end før, men han saa ikke stort ældre ud.

»Deres Tjener, Sir« sagde Mr. Omer. »Hvormed kan jeg være til Tjeneste, Sir?«

»De kan give mig Deres Haand, Mr. Omer, hvis De vil være saa god,« sagde jeg og rakte min frem. »De var meget god imod mig engang, skønt jeg er bange for, jeg ikke viste, at jeg fandt det.«

»Var jeg virkelig?« svarede den gamle Mand. »Det glæder mig at høre, men jeg kan ikke huske naar. Er De sikker paa, det var mig?«

»Fuldkommen.»

»Jeg tror det kniber lige saa meget med min Hukommelse som med Vejret,« sagde Mr. Omer og saa paa mig og rystede paa sit Hoved. »For jeg kan ikke huske Dem.«

»Husker De ikke, at De kom og tog imod mig ved Deligencen, og at jeg fik Frokost her, og at vi kørte ud til Blunderstone sammen: De og jeg og Mrs. Joram og Mr. Joram ogsaa — som ikke var hendes Mand endnu den Gang?«

»Ih, Gud bevare mig vel!« udbrød Mr. Omer efter at have faaet et Hosteanfald af lutter Overraskelse. »Hvad er det, De siger? Kære Minnie, husker du? Min Gud, ja; det drejede sig om en Dame, tror jeg?«

»Min Moder,« bekræftede jeg.

»Ganske rigtig,« sagde Mr. Omer og berørte min Vest med sin Pegefinger. »Og der var et lille Barn ogsaa! Det drejede sig om to. Den lille blev lagt i samme Kiste som den anden. Ovre i Blunderstone var det, ja vist. Min Gud! og hvordan har De haft det siden?«

Jeg takkede og sagde rigtig godt, og det haabede jeg ogsaa, han havde haft.

»Ork ja, der er ingen Ting at klage paa,« sagde Mr. Omer. »Jeg er blevet noget mere stakaandet, men man faar sjældent nemmere til Vejret, naar man bliver ældre. Jeg tager det, som det kommer, og søger at faa det mest mulige ud af det. Det er det bedste man kan gøre, ikke?«

Mr. Omer hostede igen, fordi han havde let, og blev hjulpet over Anfaldet af sin Datter, som nu stod tæt ved Siden af os og lod sit mindste Barn hoppe paa Disken.

»Min Gud!« sagde Mr. Omer. »Ja, det er vist nok. Det drejede sig om to! Og vil De tro, at paa den samme Køretur blev Minnies og Jorams Bryllupsdag fastsat. »Fastsæt De den, Sir!« sagde Joram. »Ja, gør det, Fader,« sagde Minnie. Og nu er han kommet ind i Forretningen. Og se her! Den yngste!«

Minnie lo og strøg sit flettede Haar tilbage over Tindingerne, medens hendes Fader lagde en af sine tykke Fingre i

Haanden paa Barnet, der dansede paa Disken.

»Det drejede sig om to, ja, vist,« sagde Mr. Omer og nikkede ved Erindringen. »Netop, ja! Og Joram er ved Arbejdet nu — en stor en med Sølvsøm — ikke *saa* store« — og han viste det dansende Barns Størrelse — «men gode Totommers. Vil De nyde noget?«

Jeg takkede, men afslog det.

»Lad mig se,« sagde Mr. Omer. Barkis, Fragtmanden, Kone — Fiskeren Peggottys Søster — hun havde noget med Deres Familie at gøre? Hun tjente dér, ikke?«

Mit bekræftende Svar tilfredsstillede ham i høj Grad.

»Jeg tror, jeg faar nemmere til Vejret, snart, naar min Hukommelse kommer sig saa godt,« sagde Mr. Omer. »Naa Sir, vi har faaet en ung Slægtning af hende i Lære her, hun har saadan en udmærket Smag for Pyntefaget — jeg forsikrer Dem, jeg tror ikke, der er nogen Hertuginde i England, der kan stikke hende.«

»Da vel ikke lille Mille?« sagde jeg uvilkaarligt.

»Mille er hendes Navn,« sagde Mr. Omer, »og lille er hun ogsaa. Men De maa tro mig, hun har saadan et Ansigt paa, at de halve Fruentimmere her i Byen er rasende paa hende.«

»Snak, Fader,« sagde Minnie.

»Kære,« sagde Mr. Omer, »jeg siger ikke, at det er Tilfældet med dig« (her blinkede han til mig) men jeg siger, at de halve Fruentimmere i Yarmouth — aa, og i fem Miles Omkreds, er rasende paa det Pigebarn.«

»Saa skulde hun være blevet paa sin egen Plads i Livet, Fader,« sagde Minnie, »og ikke have givet dem nogen Grund til at snakke om hende, og saa kunde de heller ikke have gjort det.«

»Kunde ikke have gjort det, kære!« svarede Mr. Omer. »Kunde ikke have gjort det! Er det *din* Livserfaring?«

»Hvad er der, som et Fruentimmer ikke kunde gøre, naar hun ikke burde gøre det — især naar det drejer sig om et andet Fruentimmers smukke Ydre?«

Jeg troede virkelig, at det var ganske ude med Mr. Omer, efter at han var fremkommet med denne kaade Spøg. Han hostede i den Grad, og hans Vejr tilintetgjorde alle Forsøg paa at hente det tilbage med en saadan Haardnakkethed, at jeg virkelig ventede at se hans Hoved forsvinde bag Disken og hans smaa sorte Knæbenklæder med de smaa rustfarvede Rosetter ved Kærne stritte skælvende i Vejret i den sidste, frugtesløse Kamp. Endelig fik han det imidlertid bedre, skønt han stadig pustede tungt og var saa udmattet, at han var nødt til at sætte sig paa en Stol ved Disken.

»Ser De,« sagde han og tørrede sin Pande og snappede efter Vejret, »at hun har ikke lagt sig videre efter Kammerater her; hun har lagt sig efter særlige Veninder, for ikke at tale om Kærester. Følgelig spredte den ondskabsfulde Sladder sig, at Mille ønskede at være en Dame. Naa, min Mening er, at det især kom i Omløb, fordi hun somme Tider sagde i Skolen, at hvis hun var en Dame, vilde hun gerne gøre dit og dat for sin Onkel — er De med? — og købe de og de smukke Ting til ham.«

»Jeg forsikrer Dem Mr. Omer,« sagde jeg ivrigt, »at saadan har hun sagt til mig, da vi begge var Børn.«

Mr. Omer nikkede og gned sig paa Hagen. »Netop, ja. Og ser De saa, med en lille Ubetydelighed kan hun pynte sig selv bedre, end de fleste andre kan med en hel Mængde, og *det* ærgrer dem. Desuden var hun temmelig saadan, hvad man kunde kalde lunefuld. Jeg vil gaa saa vidt at sige, at hun virkelig er, hvad jeg vilde kalde lunefuld,« sagde Mr. Omer, «var ikke rigtig paa det rene med sig selv; lidt forkælet; og kunde i Begyndelsen ikke rigtig blive ved noget. Mere end det blev der aldrig sagt hende paa, vel Minnie?«

»Nej, Fader,« sagde Mrs Joram. »Det er det værste, tror jeg.«

»Saa da hun fik en Plads,« sagde Mr. Omer. »hvor hun skulde holde en gnaven gammel Dame med Selskab, kunde de ikke komme ud af det, og hun blev der ikke. Til sidst kom hun her, i Lære

paa tre Aar. Næsten to af dem er gaaet, og hun har været saa god en Pige som nogen. Seks andre værd! Minnie er hun ikke seks andre værd nu?«

»Jo, Fader,« svarede Minnie. »*Jeg* har aldrig rakket ned paa hende.«

»Godt,« sagde Mr. Omer. »Det er rigtigt. Og saa, unge Gentleman,« tilføjede han efter endnu at have gnedet sig en Stund paa Hagen, »for at De ikke skal anse mig for lige saa langvindt som kortaandet, saa tror jeg ikke der er mere.«

Da de havde talt i en dæmpet Tone, medens de talte om Mille, tvivlede jeg ikke om, at hun var i Nærheden. Da jeg nu spurgte, om det forholdt sig saaledes, nikkede Mr. Omer ja, og pegede hen mod Døren ind til Kontoret. Jeg spurgte hurtigt, om jeg maatte kigge ind, og jeg fik frit Lov; og da jeg saa gennem Ruden, saa jeg hende sidde ved Arbejdet. Jeg saa hende, den mest henrivende lille Skabning, med de skyfri blaa Øjne, der havde set ind i mit Barnehjærte, leende vendt mod et andet af Minnies Børn, der legede tæt ved hende; med Egensindighed nok i sit straalende Ansigt til at retfærdiggøre, hvad jeg havde hørt; med meget af det gamle lunefulde Koketteri lurende deri, men uden noget i det smukke Ansigt, det er jeg vis paa, der tydede paa andet end Godhed og Glæde.

Melodien fra den anden Side af Gaarden, der aldrig syntes at have tiet — ak! det var den Melodi, som aldrig *vil* høre op — hamrede sagte hele Tiden.

»Har De ikke Lyst til at gaa ind,« sagde Mr. Omer, »og tale med hende? Gaa ind og tal med hende, Sir! Lad, som De var hjemme!«

Jeg var for underlig til at gøre det den Gang — jeg var bange for at gøre hende forlegen, og jeg var ikke mindre bange for at blive forlegen selv. Men jeg skaffede mig at vide, paa hvilken Tid hun fik fri om Aftenen, for at vi kunde afpasse vort Besøg derefter; saa tog jeg Afsked med Mr. Omer og hans smukke Datter og hendes smaa Børn, og gik hen til min kære Peggotty.

Hun stod dér paa Køkkenets Stengulv og lavede Middagsmad! Da jeg bankede paa Døren, lukkede hun den op og spurgte, hvad jeg ønskede. Jeg saa smilende paa hende, men hun smilede ikke igen. Jeg havde aldrig ophørt med at skrive til hende, men det maa have været syv Aar siden, vi saas sidst.

»Er Mr. Barkis hjemme?« spurgte jeg og gjorde min Stemme grov.

»Han er hjemme, Sir,« svarede Peggotty, »men han ligger syg af Gigt.«

»Tager han ikke over til Blunderstone mere?« spurgte jeg.

»Naar han er rask, gør han det,« svarede hun.

»Tager *De* nogen Sinde derover, Mrs. Barkis?«

Hun saa mere opmærksomt paa mig, og jeg lagde Mærke til en hurtig Bevægelse af hendes Hænder mod hinanden.

»For jeg vilde gerne spørge Dem om et Hus dér, som de kalder — hvad er det nu? — Raageriet,« sagde jeg.

Hun gjorde et Skridt tilbage og strakte sine Hænder usikkert og frygtsomt frem, som om hun vilde holde mig paa Afstand.

»Peggotty!« raabte jeg til hende.

Hun udbrød: »Min egen Dreng!« og vi brast begge to i Graad og faldt i hinandens Arme.

Hvilke Ekstravagancer hun begik, hvordan hun lo og græd over mig, den Stolthed hun bar til Skue, og Glæde, og Sorg over, at *hun*, hvis Stolthed og Glæde jeg kunde have været, aldrig kunde tage mig kærligt i sine Arme — det har jeg ikke Hjærte til at fortælle. Jeg plagedes ikke af Frygt for, at det var ungdommeligt af mig at tage Del i hendes Bevægelse. Aldrig i mit Liv, tør jeg sige, havde jeg let og grædt mere frit, ikke engang overfor hende, end jeg gjorde den Morgen.

»Barkis vil blive saa glad,« sagde Peggotty og tørrede sine Øjne med sit Forklæde, »saa det vil gøre ham mere godt end mange Potter Medicin. Maa jeg gaa ind og fortælle ham, at du er her? Vil du komme med op og se ham, kære?«

Naturligvis vilde jeg det. Men Peg-

gotty kunde ikke komme saa let ud af Køkkenet, som hun tænkte, for hver Gang hun naaede hen til Døren og saa om paa mig, kom hun tilbage igen for at le og græde endnu en Gang paa min Skulder. For at gøre det lettere, gik jeg tilsidst op med hende, og efter at jeg havde ventet udenfor et Minut, medens hun forberedte Mr. Barkis, fremstillede jeg mig for denne Invalid.

Han modtog mig med absolut Begejstring. Han var altfor gigtsvag til at trykke min Haand, men han bad mig trykke Kvasten paa hans Nathue, og det gjorde jeg meget hjærteligt. Da jeg satte mig ned ved Siden af Sengen, sagde han, at det gjorde ham uendelig godt og var ganske, som om han kørte mig paa Blunderstone-Vejen. Som han laa dér i Sengen, med Ansigtet opad og helt tildækket, saa at han ikke syntes at være andet end Ansigt — lige som de sædvanlige Keruber — var han det pudsigste Syn, jeg nogen Sinde har set.

»Hvad for et Navn var det, jeg skrev op i Vognen, Sir?« sagde Mr. Barkis, med et sløvt, rheumatisk Smil.

»Aa, Mr. Barkis, vi havde nogle alvorlige Samtaler om den Ting, ikke?«

»Jeg vilde gerne i lang Tid, Sir?« sagde Mr. Barkis.

»Ja, i lang Tid,« sagde jeg.

»Og jeg angrer det ikke,« sagde Mr. Barkis. »Husker De, hvad De sagde mig engang om, at hun bagte alt Bagværket og lavede al Maden?«

»Ja, meget godt,« svarede jeg.

»Det var saa sikkert som et Kronometer,« sagde Mr. Barkis. »Det var saa sikkert,« sagde Mr. Barkis og nikkede med sin Nathue, hvilket var den eneste Maade han kunde give det Eftertryk paa, »som Skatterne. Og ingen Ting er sikrere end dem.«

Mr. Barkis vendte sit Blik imod mig, som vilde han afæske mig mit Bifald med Udfaldet af hans Sengeovervejelser, og det gav jeg ham.

»Ingen Ting er sikrere end dem,« gentog Mr. Barkis. »En saa fattig Mand, som jeg er, skal nok faa det at vide, naar han ligger der. Jeg er en meget fattig Mand, Sir.«

»Det gør mig ondt at høre, Mr. Barkis.«

»En meget fattig Mand er jeg sandelig,« sagde Mr. Barkis. Her kom hans højre Haand langsomt og mat frem under Sengklæderne, og med et famlende, usikkert Greb fik han fat i en Stok, som var løst bundet til Sengens Kant. Efter at have rodet noget med dette Instrument, medens hans Ansigt fortrak sig paa alle mulige Maader, stødte Mr. Barkis den mod en Kiste, hvoraf den ene Ende hele Tiden havde været synlig for mig. Da blev hans Ansigt beroliget.

»Gamle Klæder,« sagde Mr. Barkis.

»Ja saa,« sagde jeg.

»Jeg vilde ønske, det var Penge, Sir,« sagde Mr. Barkis.

»Det vilde jeg sandelig ogsaa ønske,« sagde jeg.

»Men det *er* det ikke,« sagde Mr. Barkis og spærrede begge sine Øjne saa højt op, som han paa nogen Maade kunde.

Jeg sagde, at det var jeg ganske vis paa, og Mr. Barkis vendte nu sine Øjne blidere mod sin Kone og sagde:

»Hun er det nyttigste og bedste Fruentimmer, C. P. Barkis. Al den Ros, man kan give C. P. Barkis, fortjener hun, og mere til. Min kære, vil du sørge for Middagsmad i Dag til vor Gæst; noget godt at spise og drikke, hvad?«

Jeg vilde have protesteret, mod at der blev gjort saa overflødig Stads af mig, hvis jeg ikke havde set, at Peggotty sad paa den anden Side af Sengen og var i høj Grad bange for, at jeg skulde gøre det. Saa jeg forholdt mig rolig.

»Jeg har en Smule Penge et eller andet Sted hos mig, kære,« sagde Mr. Barkis, »men jeg er lidt træt. Hvis du og Mr. David vil gaa og lade mig faa et lille Blund, skal jeg prøve paa at finde dem, naar jeg vaagner.«

Vi forlod Værelset som Følge af denne Anmodning. Da vi var kommet udenfor Døren, fortalte Peggotty mig, at da Mr. Barkis nu var lidt mere karrig, end han plejede at være, benyttede han sig

altid af denne List, før han tog den mindste Skilling frem fra sit Forraad, og at han udstod uhørte Lidelser ved at kravle ud af Sengen alene og tage dem frem fra det ulykkelige Skrin. I Virkeligheden hørte vi ham nu stønne halvkvalt paa den mest hjærteskærende Maade, som om denne Ravneproces søndersled alle hans Lemmer; men medens Peggottys Øjne var fulde af Medlidenhed med ham, sagde hun, at hans ædelmodige Indskydelse vilde gøre ham godt, og at det var bedst ikke at hindre ham deri. Han stønnede altsaa videre, til han var kommet i Seng igen og gennemgik utvivlsomt et Martyrium; og saa kaldte han os ind og lod, som han netop var vaagop af en styrkende Søvn, og som om han tog en Guinea frem under Hovedpuden. Hans Tilfredsstillelse over at have haft Held til at narre os, og over at have bevaret Kistens uigennemtrængelige Hemmelighed, syntes at være ham tilstrækkelig Belønning for alle hans Kvaler.

Jeg forberedte Peggotty paa Steerforths Ankomst, og det varede ikke længe, før han kom. Jeg er overbevist om, at hun vidste ikke, om han havde været en personlig Velgører mod hende, eller en god Ven mod mig, og at hun i ethvert Tilfælde vilde have modtaget ham med den største Taknemlighed og Hengivenhed. Men hans frejdige, muntre, kvikke Sind, hans livlige Væsen, hans smukke Ydre, hans naturlige Evne til at sætte sig paa samme Trin som hvem han vilde, og slaa ind i andres Tankegang, naar han brød sig om det, vandt hende fuldstændig for ham paa fem Minutter. Alene hans Maade at være paa overfor mig, vilde have vundet hende. Men af alle disse Aarsager i Forening, tror jeg sandelig, at hun tilbad ham, før han forlod Huset den Aften.

Han blev der til Middag med mig — hvis jeg sagde gerne, vilde jeg ikke halvvejs udtrykke, hvor villigt og glad han gjorde det. — Han gik ind i Mr. Barkis Værelse som Luft og Lys, oplivede og forfriskede det som et helsebringende Vejr. Der var ingen Støj, ingen Anstrængelse, intet bevidst i noget af, hvad han gjorde; men der var i alt en ubeskrivelig Lethed, en tilsyneladende Umulighed af at gøre noget andet, eller gøre noget bedre, som var saa yndefuld, saa naturlig og tiltalende, at det overvælder mig selv nu, naar jeg mindes det.

Vi havde det fornøjeligt i den lille Dagligstue, hvor Martyrernes Bog, urørt siden min Tid, laa opslaaet paa Pulten som i gamle Dage, og hvor jeg nu løb dens rædselfulde Billeder igennem, medens jeg tænkte paa, hvor de i sin Tid havde rystet mig, men uden at føle mig rystet nu. Da Peggotty talte om det, hun kaldte mit Værelse, og at det stod rede til mig for Natten, og at hun haabede, at jeg vilde benytte det, forstod Steerforth det hele, før jeg fik kastet et tøvende Blik paa ham.

»Naturligvis,« sagde han. »Du sover her, medens vi er her, og jeg sover paa Hotellet.«

»Men at slæbe dig med saa langt,« svarede jeg, »og saa skilles fra dig, det synes mig et daarligt Kammeratskab, Steerforth.«

»Men i Himlens Navn, hvor hører du naturligt hjemme?« sagde han. »Hvad betyder »synes« i Sammenligning med det.» Det var afgjort med det samme.

Han vedligholdt alle sine fornøjelige Egenskaber til det sidste, lige til vi brød op, ved Ottetiden, for at gaa til Mr. Peggottys Baad. De udfoldede sig mere og mere straalende, medens Timerne gik; allerede da troede jeg, og nu ved jeg, at Bevidstheden om, at det lykkedes ham at behage, gjorde ham endnu mere indtagende. Hvis nogen dengang havde sagt mig, at alt dette var et glimrende Spil, der udførtes for Øjeblikkets Stimulans' Skyld, for at kunne udfolde sine Evner, i tankeløs Hang til at være den overlegne, i tom letsindig Trang til at vinde, hvad der var værdiløst for ham og i næste Øjeblik kastet til Side — jeg siger, at hvis nogen havde sagt mig en saadan Løgn dengang, da ved jeg ikke, paa hvilken Maade min Forbitrelse over at høre den, vilde have givet sig Luft!

Sandsynligvis kun ved en Forøgelse, hvis det havde været muligt, af den romantiske Troskabs- og Venskabsfølelse, hvormed jeg vandrede ved hans Side over det mørke, vinterlige Land, henimod den gamle Baad; medens Vinden sukkede endnu sørgeligere rundt om os, end den havde sukket og stønnet den Aften, da jeg første Gang traadte ind gennem Mr. Peggottys Dør.

»Det er et vildt Sted, Steerforth, ikke?«

»Trist nok i Mørket,« sagde han, »og Havet brøler, som om det var sultent efter os. Er det Baaden, der henne hvor jeg ser et Lys?«

»Det er Baaden,« sagde jeg.

»Og det er den samme, jeg saa i Morges,« svarede han. »Jeg kom straks til den, formodentlig af Instinkt.«

Vi sagde ikke mere, medens vi nærmede os Lyset, men listede os hen til Døren. Jeg lagde min Haand paa Dørgrebet, hviskede til Steerforth, at han skulde følge tæt efter mig, og gik ind.

En Mumlen af Stemmer havde været hørlig udefra, og der blev klappet i Hænderne, i det Øjeblik vi traadte ind — og jeg blev forbavset over at se, at det var den i Reglen trøstesløse Mrs. Gummidge, der frembragte denne Lyd. Men Mrs. Gummidge var ikke den eneste Person, der var i en ualmindelig Sindsbevægelse. Mr. Peggotty, hvis Ansigt lyste af usædvanlig Tilfredshed, og som lo alt det, han kunde, holdt sine kraftige Arme vidtaabne, som for at lille Mille skulde løbe i dem; Harn, hvis Ansigt udtrykte en Blanding af Beundring, Henrykkelse og en kejtet Undseelse, der klædte ham meget godt, holdt lille Mille ved Haanden, som om han forestillede hende for Mr. Peggotty; lille Mille selv var blussende rød og undseelig, men glad over Mr. Peggottys Glæde, hvad man kunde se af hendes glade Øjne og hindredes kun ved vor Indtræden (for hun saa os først nu) i at kaste sig fra Harns Favn i Mr. Peggottys. Ved det første Glimt vi saa af dem, da vi traadte fra den mørke, kolde Nat ind i den varme, lyse Stue, var de alle saaledes optaget — Mrs. Gummidge i Baggrunden, klappende i sine Hænder som en vanvittig.

Dette lille Billede opløstes saa øjeblikkeligt ved vor Indtræden, at man kunde have tvivlet paa, om det nogen Sinde havde været der. Jeg stod midt i den forbavsede Familie, Ansigt til Ansigt med Mr. Peggotty, og rakte min Haand frem imod ham, da Harn raabte:

»Master Davy! Det er Master Davy!«

Et Øjeblik efter trykkede vi alle hinandens Hænder, og spurgte til hinandens Befindende, og fortalte hinanden, hvor glade vi var over at mødes, og snakkede alle i Munden paa hinanden. Mr. Peggotty var saa stolt og henrykt over at se os, at han ikke vidste, hvad han skulde sige eller gøre, men atter og atter trykkede mine Hænder, ogsaa Steerforths, og saa mine igen, og saa gned han sig rundt i sit buskede Haar og lo saa triumferende, at det var en Svir at se paa ham.

»Naa, at I to Gentlemen — vokset op til to Gentlemen — skulde komme under dette her Tag i Aften, netop denne ene Aften i mit Liv,« sagde Mr. Peggotty, »det er saadan noget, som aldrig er hændet før, tror jeg minsandten! Mille, min Skat, kom her! Kom her, min lille Heks! Der er Master Davys Ven, kære! Der er den Gentlemen, du har hørt om, Mille. Han kommer for at besøge dig, sammen med Master Davy, paa den lykkeligste Aften, din Onkel nogen Sinde har haft eller vil faa, Pokker staa i det, og Hurra for det!«

Efter at have afleveret denne Tale uden at trække Vejret, og usædvanlig glad og livligt, lagde Mr. Peggotty henrykt en af sine store Hænder paa hver Side af sin Nieces Ansigt og kyssede det en halv Snes Gange, lagde det med blid Stolthed og Kærlighed til sit brede Bryst, og klappede det, som om hans Haand havde været en Dames. Saa slap han hende; og da hun løb ind i det lille Værelse, hvor jeg plejede at sove, saa han rundt paa os, ganske hed og aandeløs af sin usædvanlige Glæde.

»Hvis I to Gentlemen — voksne Gentlemen nu — og hvilke Gentlemen —« sagde Mr. Peggotty.

»Det er de, det er de!« raabte Harn. »Vel talt! Det er de. Master Davy ja — voksne Gentlemen nu — det er de!«

»Hvis I to Gentlemen, voksne Gentlemen,« sagde Mr. Peggotty, »ikke undskylder min Sindstilstand, naar I hører Grunden, saa vil jeg bede Jer om Forladelse. Kære Mille! — Hun ved, jeg vil sige det,« her brød hans Glæde frem igen — »og er stukket af. Vil De være saa god at se et Øjeblik ind til hende, Mutter?«

Mrs. Gummidge nikkede og forsvandt.

»Hvis dette ikke,« sagde Mr. Peggotty og satte sig ned hos os ved Kaminen, »er den lykkeligste Dag i mit Liv, vil jeg være en Hummer — og det oven i Købet en kogt — og mere kan jeg ikke sige. Denne her lille Mille,« sagde han dæmpet til Steerforth — »hende De lige saa staa og rødme her —«

Steerforth nikkede blot; men med et saa fornøjet Udtryk af Interesse, og af Deltagelse i Mr. Peggottys Følelser, at denne svarede ham, som om han havde talt.

»Ja vist,« sagde Mr. Peggotty. »Det er hende, og saadan er hun. Tak, Sir.«

Harn nikkede til mig flere Gange, som om han ogsaa vilde have sagt det.

»Denne her vores lille Mille,« sagde Mr. Peggotty »har, efter hvad jeg tror (jeg er kun en ulærd Mand, men jeg tror det) været i vort Hus, hvad kun en lille klarøjet Skabning *kan* være i et Hus. Hun er ikke mit Barn; jeg har aldrig haft nogen; men jeg kunde ikke elske hende højere. De forstaar! Jeg kunde ikke gøre det!«

»Det forstaar jeg fuldkomment,« sagde Steerforth.

»Det ved jeg, De gør, Sir,« svarede Mr. Peggotty, »og jeg takker igen. Master Davy, han kan huske, hvad hun var; De kan selv dømme om, hvad hun er. Men ingen af Jer kan fuldtud vide, hvad hun har været, er, og vil være for min Kærlighed. Jeg er grov, Sir,« sagde Mr. Peggotty, »jeg er grov som et Søpindsvin; men ingen, uden kanske et Fruentimmer, tror jeg, kan vide, hvad vor lille Mille er for mig. Og mellem os sagt,« sagde han sagtere endnu, »*det* Fruentimmers Navn er ikke Misses Gummidge heller, skønt hun har en Masse gode Egenskaber.«

Mr. Peggotty rodede atter rundt i sit Haar med begge Hænder, som en yderligere Forberedelse til, hvad han vilde sige, og fortsatte saa, med en Haand paa hvert af sine Knæ:

»Der var en vis Person, som havde kendt vor Mille fra dengang, da hendes Fader var druknet; der havde set hende til Stadighed; som lille Pige, som ung Tøs, som Kvinde. Der var ikke noget særligt ved ham, nej der var ikke,« sagde Mr. Peggotty, »saadan omtrent i min egen Lignelse — grov — ikke saa lidt af Sydvesten i ham — meget salt — men, i det hele og store en brav Fyr med Hjærtet paa rette Sted.«

Jeg syntes aldrig, jeg havde set Harn grine saa bredt, som han sad og grinede til os nu.

»Hvad gaar saa denne her velsignede Havgasse hen og gør,« sagde Mr. Peggotty med glædestraalende Ansigt »andet end taber dette her Hjærte til vor lille Mille. Han følger hende rundt, han gør sig til en Slags Tjener for hende, han gaar fra Appetiten, og i det lange Løb bliver jeg jo klar paa, hvad han fejler. Nu kunde jeg nok selv ønske, ser De, at vor lille Mille var paa gode Veje til at blive gift. Jeg kunde ønske, for alle Tilfældes Skyld, at se hende fortøjet hos en brav Mand, der havde Ret til at forsvare hende. Jeg ved ikke, hvor længe jeg kan leve, eller hvor snart jeg kan dø; men jeg ved, at hvis jeg kuldsejlede en Nat i en Storm her paa Yarmouth Red og for sidste Gang saa Fyrene i Byen skinne over Bølgerne, som blev mig for stærke, saa vilde jeg gaa roligere til Bunds, naar jeg kunde tænke: »der sidder en Mand dér inde, saa tro som Guld mod min lille Mille, Gud velsigne hende, og intet ondt kan ramme min lille Mille, saa længe den Mand lever.«

Mr. Peggotty slog med simpel Alvor ud med sin højre Arm, som slog han ud med den mod Byens Fyr for sidste Gang; og idet han derpaa vekslede et Nik med Harn, hvis Blik han havde fanget, fortsatte han som før:

»Naa! Jeg raader ham til at tale til Mille. Han er stor nok, men han er mere undselig end en lille en, og han synes ikke om det. Saa taler *jeg*. »Hvad for noget! Harn?« siger lille Mille. »Harn, som jeg har kendt saa godt i saa mange Aar og holder saa meget af. Aa, Onkel! Jeg kan aldrig tage *ham*. Han er saadan en god Fyr!« Jeg giver hende et Kys, og jeg siger ikke andet til hende end: »Kære, du gør Ret i at tale rent ud, du skal vælge selv, du er saa fri som en lille Fugl.« Saa tog jeg af Sted til ham og siger: »Jeg vilde ønske, det kunde være blevet saadan, men det kan det ikke. Men I kan begge være, som I var, og hvad jeg siger til dig er: Vær imod hende, som du var før, vær en Mand.« Han siger til mig og trykker min Haand: »Det vil jeg,« siger han. Og det var han — hæderlig og mandig — i to Aar, og vi havde det her hjemme ganske som før.«

Mr. Peggottys Ansigt, der havde skiftet Udtryk efter de forskellige Stadier af hans Fortælling, antog nu atter hele dets tidligere triumferende Glæde, medens han lagde en Haand paa mit Knæ og en paa Steerforths (han vædede dem begge forud for større Eftertryks Skyld) og delte følgende Tale imellem os:

»Ganske pludselig, en Aften — som nu i Aften — kommer lille Mille fra sit Arbejde, og han med hende! Der ligger ikke saa meget i det, vil De sige. Nej, for han passer paa hende som en Broder, efter at det er blevet mørkt, og saamænd ogsaa før det er mørkt, og altid. Men denne her Havkat, han griber hendes Haand og raaber fornøjet til mig: »Se her, hun skal være min lille Kone!« Og hun siger, halv frejdig og halv sky, og halvt leende og halvt grædende: »Ja, Onkel, hvis du synes om det!« og han slog henrykt med Hovedet ved denne Tanke; »Du store Gud, som om jeg kunde gøre andet! — »Hvis du synes om det, saa er jeg fornuftigere nu, og jeg har tænkt bedre paa det, og jeg skal blive en saa god lille Kone for ham, som jeg kan, for han er en kær, god Fyr!» Saa klapper Mrs. Gummidge i Hænderne ligesom i Teatret, og I kommer ind. Ja, Pine min Sandten kommer I ind,« sagde Mr. Peggotty. »Det fandt Sted nu lige før; og her er den Mand, som skal giftes med hende, lige saa snart hun er udlært.«

Harn dinglede ikke saa lidt under det Puf, Mr. Peggotty gav ham i sin utøjlede Glæde, som et Bevis paa Tillid og Venskab; men da han følte, at han burde sige noget til os, sagde han stammende og besværligt:

»Hun var ikke højere, end De var, Master Davy, — da De kom her første Gang — da jeg tænkte paa, hvad hun vilde vokse op til at blive. Jeg ser hende vokse op — Gentlemen — som en Blomst. Jeg vilde lade mit Liv for hende — Master Davy! — Aa! med største Fornøjelse! Hun er mere for mig — Gentlemen — hun er alt for mig, hvad jeg nogen Sinde kunde ønske — og mere — mere, end jeg nogen Sinde kunde sige. Jeg — jeg elsker hende oprigtigt. Der er ikke en Gentleman i hele Landet — eller paa hele Søen — der kan elske sin Dame højere, end jeg elsker hende, skønt der er mangen en jævn Mand — som kunde sige bedre — hvad han mente.«

Jeg fandt det rørende at se en saa robust Fyr, som Harn var nu, skælvende under sine stærke Følelser for den smukke lille Skabning, som havde vundet hans Hjærte. Jeg fandt, at den simple Fortrolighed, som Mr. Peggotty og han selv viste os, var rørende i sig selv. Jeg var rørt over den hele Historie. Hvorvidt mine Følelser paavirkedes af Minder fra min Barndom, ved jeg ikke. Om jeg var kommet der med en usikker Forestilling om, at jeg endnu elskede lille Mille, ved jeg ikke. Jeg ved, at alt dette opfyldte mig med

Glæde; men i Begyndelsen med en ubeskrivelig følsom Glæde, som meget let kunde have forvandlet sig til Pine.

Jeg vilde derfor neppe have haft Held med mig, hvis *jeg* skulde have søgt og anslaaet den rette Streng. Men det var Steerforths Sag, og han gjorde det med en saadan Behændighed, at vi paa faa Minutter alle var saa rolige og glade, som det var muligt at være.

»Mr. Peggotty,« sagde han, »De er en brav Mand og fortjener at være saa lykkelig, som De er i Aften. Det giver jeg Dem min Haand paa! Harn, jeg gratulerer, min Gut! Der har De min Haand med! Tusindfryd, rag op i Ilden og faa den til at flamme! og Mr. Peggotty, hvis De ikke kan faa Deres Niece til at komme tilbage, (jeg skal overlade hende Pladsen her i Krogen), saa gaar jeg. Jeg vilde ikke for alle Indiens Rigdomme være Aarsag til, at nogen mangler ved Deres Arne saadan en Aften, og allermindst hun!«

Saa gik Mr. Peggotty ind i mit gamle Værelse for at hente lille Mille. Straks vilde lille Mille ikke komme, og saa gik Harn. Nu førte de hende ind til Kaminen, meget forvirret, og meget undselig, — men hun blev snart mere beroliget, da hun mærkede, hvor mildt og ærbødigt Steerforth talte til hende; hvor behændigt han undgik alt, hvad der kunde sætte hende i Forlegenhed; hvordan han talte med Mr. Peggotty om Baade og Skibe og Flodtid og Fisk; hvordan han henvendte sig til mig om dengang han havde set Mr. Peggotty paa Salem House; hvor glad han var over Baaden og alt i den; hvor let og naturligt han snakkede, indtil han efter Haanden fik draget os alle ind under sin Fortryllelse; og vi snakkede løs uden Bagtanke.

Lille Mille sagde kun lidt hele Aftenen; men hun saa og lyttede, og hendes Ansigt blev oplivet, og hun var fortryllende. Steerforth fortalte en Historie om et ulykkeligt Skibbrud (i Tilslutning til, hvad han havde talt med Mr. Peggotty om), som om han saa det altsammen for sig, — og lille Milles Øjne var fæstet paa ham hele Tiden, som om hun ogsaa saa det. Han fortalte os en af sine egne muntre Oplevelser, som en Modsætning dertil, saa muntert, som om Fortællingen var lige saa ny for ham, som den var for os — og lille Mille lo, saa Baaden genlød af disse velklingende Toner, og vi alle lo (Steerforth ogsaa), fordi vi ikke kunde modstaa hans Munterhed. Han fik Mr. Peggotty til at synge, eller rettere brøle: »Naar Stormen blæ—æser, blæ—æser, blæ—æser«, og han sang selv en Matrosvise, saa gribende og smukt, at jeg næsten syntes, at den virkelige Vind, der svøbte sig sørgmodigt om Huset og mumlede sagte gennem den aandeløse Stilhed, var her for at lytte.

Hvad Mrs. Gummidge angaar, saa opmuntrede han dette Nedtrykthedens Offer bedre, bedre end nogen anden havde gjort det (sagde Mr. Peggotty mig) siden den gamles Død. Han gav hende saa lidt Tid til at være ulykkelig, at hun sagde den næste Dag, at hun vist maatte have været forhekset.

Men han lagde ikke Beslag paa hele den almindelige Opmærksomhed eller paa hele Samtalen. Da lille Mille blev endnu mere modig og — endnu undselig — talte tværs over Kaminen med mig om vore gamle Vandringer paa Strandbredden for at samle Muslingeskaller, og da jeg spurgte hende, om hun kunde huske, hvor jeg tilbad hende, og da vi begge lo og rødmede ved at se tilbage paa disse Tider, der syntes saa uvirkelige nu, saa blev han tavs og opmærksom og iagttog os tankefuldt. Hun sad da, som hele Aftenen, paa den gamle Bænk i sin lille Krog ved Kaminen, med Harn ved sin Side, dér hvor jeg plejede at sidde. Jeg kunde ikke blive klar over, om det skyldtes hendes lidt drilagtige Væsen, eller hun undsaa sig for os, at hun hele Tiden holdt sig tæt til Væggen og borte fra ham; men jeg lagde Mærke til, at hun gjorde det hele Aftenen.

Saa vidt jeg husker, var det næsten Midnat, da vi tog Afsked. Vi havde faaet nogle Beskøjter og tørret Fisk til Aften, og Steerforth havde trukket en

hel Flaske Genever op af Lommen, og den havde Mændene (jeg kan uden at rødme sige vi Mænd nu) tømt. Vi skiltes fornøjede; og da de alle trængte sig sammen i Døren for at lyse os saa langt paa Vej som muligt, saa vi lille Milles søde blaa Øjne kigge frem efter os bag Harn, og hørte hendes blide Stemme raabe til os, at vi skulde passe paa, hvor vi gik.

»Den mest indtagende lille Skønhed!« sagde Steerforth og tog mig under Armen. »Det er et brillant Sted og et brillant Selskab; og det er en hel ny Følelse at være sammen med dem.«

»Hvor var det ikke ogsaa heldigt,« svarede jeg, »at vi naaede at blive Vidne til deres Lykke over det paatænkte Ægteskab! Jeg har aldrig set Mennesker saa glade. Hvor det var fornøjeligt at se den retskafne Glæde og tage Del i den!«

»Det er en temmelig klodset Fyr til Pigen, ikke?« sagde Steerforth.

Han havde været saa hjærtelig mod ham og mod dem alle, at det gav et Chok i mig ved dette uventede og kolde Svar. Men da jeg hurtigt vendte mig om imod ham og saa Smilet i hans Øjne, svarede jeg beroliget:

»Aa Steerforth! Det er let for dig at gøre dig lystig over Smaafolk! Du kan skændes med Miss Dartle og prøve paa at skjule dine Sympatier for mig med en Spøg, men jeg ved det bedre. Naar jeg ser, hvor fuldkomment du forstaar dem, hvor udmærket du kan finde dig til Rette med en Glæde som denne simple Fiskers eller en Kærlighed som min gamle Ammes, ved jeg, at der ingen Glæde eller Sorg eller nogen som helst Sindsbevægelse hos den Slags Folk, der kan være dig ligegyldig. Og jeg beundrer og elsker dig tyve Gange højere for det, Steerforth!«

Han stansede, saa mig ind i Ansigtet og sagde: »Tusindfryd, jeg tror, du mener det alvorligt og er god. Jeg vilde ønske, vi alle var det!« I næste Øjeblik sang han muntert Mr. Peggottys Sang, medens vi hurtigt gik tilbage mod Yarmouth.

Andet Kapitel.

Nogle gamle Scener, og nogle unge Mennesker.

Steerforth og jeg blev mere end fjorten Dage i den Del af Landet. Vi var meget sammen, det behøver jeg ikke at fortælle; men af og til var vi adskilte nogle Timer ad Gangen. Han var en god Sømand, og jeg en daarlig; og naar han gik til Søs med Mr. Peggotty, hvilket var en af hans Yndlingsfornøjelser, blev jeg i Reglen i Land. Det, at jeg boede i Peggottys Gæsteværelse, lagde et Baand paa mig, som han var fri for; thi da jeg vidste, hvor udholdende hun passede Mr. Barkis hele Dagen, holdt jeg ikke af at blive sent ude om Aftenen; hvorimod Steerforth, der boede paa Kroen, kunde følge sin egen Lyst. Saaledes gik det til, at jeg hørte, han gjorde smaa Gilder for Fiskerne i Mr. Peggottys Stamknejpe »Det villige Sind«, efter at jeg var gaaet i Seng, og at han, klædt i Fiskerdragt, laa paa Søen hele maanelyse Nætter, og vendte tilbage ved Flodtid om Morgenen. Jeg vidste imidlertid da, at hans rastløse Natur og dristige Sind trængte til at faa Luft i grøft Slid og haardt Vejr, som

i alt andet nyt, der kunde ægge ham op; saa intet af, hvad han foretog sig, overraskede mig.

En anden Grund til, at vi somme Tider var adskilte, var, at jeg naturligvis gerne gik over til Blunderstone og gensaa min Barndoms gamle, kendte Steder; medens Steerforth, da han havde været der én Gang, naturligvis ikke havde større Interesse af at komme der tiere. Derfor gik vi, jeg tror tre eller fire Dage, hver vor Vej efter vor tidlige Frokost, og mødtes igen til en sen Middag. Jeg havde ingen Anelse om, hvordan han tilbragte den mellemliggende Tid, kun vidste jeg, at han var meget populær paa Stedet og havde tyve Midler til at adsprede sig, hvor en anden kun vilde have fundet ét.

Jeg for min Part var paa mine ensomme Pilegrimsvandringer optaget af at genkalde i min Erindring hver Alen af den gamle Vej, medens jeg gik hen ad den, og opsøge de gamle Steder, som jeg aldrig blev træt af. Jeg opsøgte dem, som min Erindring saa ofte havde gjort det, og dvælede iblandt dem, som mine Tanker saa ofte havde dvælet iblandt dem, da jeg var Dreng og langt borte. Graven under Træet, hvor begge mine Forældre laa — den jeg havde set ud paa, dengang den var min Faders alene, med en saa besynderlig Følelse af Medlidenhed, og som jeg havde staaet saa trøstesløs ved, da den aabnede sig for at modtage min smukke Moder og hendes lille Dreng — den Grav, som Peggottys trofaste Omhu altid siden havde holdt smuk og forvandlet til en Have, vandrede jeg om ved Time efter Time. Den laa lidt borte fra Kirkegaardsgangen, i et roligt Hjørne, ikke længere borte, end at jeg kunde læse Navnene paa Stenene, medens jeg gik frem og tilbage, opskræmmet af Kirkeklokkens Lyd, naar den slog Timeslag, thi den var for mig som en afdøds Stemme. Mine Tanker ved dissè Lejligheder var altid knyttede til den Rolle, jeg skulde spille i Livet, og de udmærkede Ting, jeg skulde udrette, som om jeg var kommet hjem for at bygge mine Luftslotte ved min levende Moders Side.

En mørk Aften, da jeg kom* senere hjem end sædvanlig, — thi jeg havde den Dag gjort min Afskedsvisit i Blunderstone, og vi skulde nu rejse hjem — fandt jeg ham alene i Mr. Peggottys Hus, siddede tankefuld foran Kaminen. Han var saa fordybet i sine Tanker, at han slet ikke lagde Mærke til, at jeg nærmede mig. Det kunde nu være sket, selv om han havde været mindre fordybet, thi Fodtrin udenfor kunde ikke høres; men selv min Indtræden vækkede ham ikke. Jeg stod tæt ved ham og saa paa ham; men han sad stadig hensunken i sine Betragtninger, og hans Ansigt var mørkt.

Det gav saadan et Sæt i ham, da jeg lagde min Haand paa hans Skulder, at han ogsaa forskrækkede mig.

»Du kommer bag paa mig,« sagde han, vredt, »lige som et Spøgelse.«

»Jeg var nødt til at lade dig vide, at jeg var her,« svarede jeg. »Har jeg kaldt dig ned fra Stjærnerne?«

»Nej,« svarede han. »Nej.«

»Hvorfra da?« sagde jeg og satte mig tæt ved ham.

»Jeg saa paa Billederne i Ilden,« svarede han.

»Men du ødelægger dem for mig,« sagde jeg, da han hurtigt ragede rundt i Ilden med et Stykke brændende Træ, der spyede en Hær af røde Gnister, der fo'r op gennem den lille Skorsten og buldrede op i Luften.

»Du vilde ikke have kunnet set dem,« svarede han. »Jeg hader denne Overgangstid, der hverken er Nat eller Dag. Hvor du kommer sent! Hvor har du været?«

»Jeg har taget Afsked med min sædvanlige Tur,« sagde jeg.

»Og jeg har siddet her,« sagde Steerforth og saa sig rundt i Stuen, »og tænkt paa, at alle de Mennesker, vi traf saa glade her den Aften, vi kom herned, godt — efter Stedets øde Udseende at dømme i Øjeblikket — kunde være adsplittede eller døde eller komme til jeg ved ikke hvilken Ulykke. David,

jeg ønsker til Gud, at jeg havde haft en forstandig Fader i disse sidste tyve Aar!«

»Men kære Steerforth, hvad er der i Vejen?«

»Jeg ønsker af hele min Sjæl, at jeg var blevet bedre ledet!« udbrød han. »Jeg ønsker af hele min Sjæl, at jeg kunde lede mig selv bedre!«

Der var en lidenskabelig Nedtrykthed i hans Væsen, som ganske forbavsede mig. Han var mere forskellig fra sig selv, end jeg vilde have troet det muligt.

»Det vilde være bedre at være denne fattige Peggotty eller hans Tølper af en Nevø,« sagde han og rejste sig og lænede sig tungsindig til Kamingesimsen med Ansigtet vendt mod Ilden — »end at være mig selv, tyve Gange rigere og tyve Gange klogere, og saa være en saadan Pine for sig selv, som jeg har været i denne forbandede Baad i den sidste halve Time!«

Jeg var saa forfærdet over denne Forandring med ham, at jeg først kun kunde iagttage ham i Tavshed, som han stod dér med Haanden under Hovedet og saa mørkt ned i Ilden. Til sidst bad jeg ham, saa indtrængende, som jeg mente det, om at fortælle mig, hvad der var hændet, som i den Grad var gaaet ham imod, og lade mig dele det med ham, hvis jeg ikke kunde haabe at raade ham. Før jeg var blevet helt færdig, begyndte han at le — først ærgerligt, men snart med tilbagevendende Munterhed.

»Aa, det er ingenting, Tusindfryd, ingenting!» svarede han. »Jeg fortalte dig, paa Gæstgivergaarden i London, at jeg er et trist Selskab for mig selv somme Tider. Jeg har netop nu været en Mare for mig selv — har vel været redet af en. Paa visse mørke Tider kommer man til at tænke paa Ammestuehistorier, uden at vide hvordan. Jeg tror, jeg har forvekslet mig selv med den slemme Dreng, som »ikke passede paa«, og han blev Føde for Løverne — en mere storslaaet Maade at gaa i Hundene paa, antager jeg. Det, gamle Koner kalder Rædselsgys, har gennemisnet mig fra Hoved til Fod. Jeg har været bange for mig selv.«

»Du er vist ikke bange for noget andet,« sagde jeg.

»Maaske ikke, og kunde maaske dog have nok at være bange for,« svarede han. »Vel, nu er det forbi. Jeg er ikke ved at blive mismodig igen, David; men jeg siger dig, min brave Ven, endnu engang, at det vilde have været godt for mig (og for flere end mig), hvis jeg havde haft en fast og forstandig Fader.«

Hans Ansigt var altid udtryksfuldt, men jeg har aldrig set det udtrykke en saa mørk Alvor, som da han sagde disse Ord, med Blikket sænket mod Ilden.

»Men nok om det!« sagde han og lod, som om han kastede noget let op i Luften med sin Haand.

»Det er forbi, jeg er en Mand igen,« ligesom Macbeth. Og nu til Bords! Hvis jeg da ikke (ligesom Macbeth) har afbrudt Festen ved den utroligste Forvirring, Tusindfryd.«

»Men jeg gad vidst, hvor de alle er henne?« sagde jeg.

»Ja, Gud ved,« sagde Steerforth. »Efter at jeg var drevet ned til Færgen for at se efter dig, drev jeg ind her og fandt Huset forladt. Derfor satte jeg mig til at gruble, og du overraskede mig i min Grublen.»

Mrs. Gummidges Ankomst med en Kurv forklarede, hvorfor Huset tilfældigvis havde været tomt. Hun havde skyndt sig ud for at købe noget, hun manglede, inden Mr. Peggotty ved Flodtid vendte tilbage, og havde imidlertid ladet Døren staa aaben, for at ikke Harn og lille Mille, der havde tidlig fri den Aften, skulde komme hjem og finde Huset lukket. Efter at Steerforth havde bragt Mrs. Gummidge i langt bedre Humør ved en munter Hilsen og en spøgefuld Omfavnelse, tog han min Arm og førte mig bort.

Han var selv blevet i bedre Humør, ikke mindre end Mrs. Gummidge, og han passiarede livligt med mig under Vejs.

»Og saa,« sagde han muntert, »skal

vi altsaa forlade dette Fribytterliv i Morgen, hvad?«

»Det blev vi enige om,« svarede jeg. »Og vore Pladser paa Diligencen er jo bestilt.«

»Ja, der er vel ikke andet for,» sagde Steerforth. »Jeg har næsten glemt, at der er andet at gøre i Verden end at drive om paa Søen her. Jeg vilde ønske, der ikke var det.«

»I det mindste saa længe det er nyt,« sagde jeg leende.

»Formodentlig,« svarede han. »Skønt der laa en temmelig ironisk Betydning i denne Bemærkning, af en saa elskværdig Uskyldighed at være, som min unge Ven. Naa ja, jeg er en lunefuld Fyr. David. Jeg ved, jeg er det; men naar Jærnet *er* varmt, kan jeg ogsaa smedde dygtigt. Jeg tror, jeg allerede kunde tage en ret god Eksamen som Lods i disse Farvande.«

»Mr. Peggotty siger, at du er et Vidunder,« svarede jeg.

»Et nautisk Fænomen, hvad?« lo Steerforth.

»Det gør han virkelig, og du ved, hvor sandt det er; for du ved, hvor ivrig du er i alt, hvad du sætter dig for, og hvor let du behersker det. Og det er det hos dig, der forbavser mig mest, Steerforth, at du kan være tilfreds med en saa lunefuld Anvendelse af dine Evner.»

»Tilfreds?« svarede han muntert. »Jeg er aldrig tilfreds, undtagen med din Friskhed, min gode Tusindfryd. Hvad Lunefuldheden angaar, saa har jeg aldrig lært at binde mig til nogen af de Hjul, hvorpaa vore Dages Ixion'er drejer rundt og rundt. Jeg har mistet den Evne under en slet Opdragelse, og nu bryder jeg mig ikke om det. — Du ved vel, at jeg har købt mig en Baad hernede?«

»Hvor er du dog en besynderlig Fyr, Steerforth!« udbrød jeg og stansede — thi dette var det første, jeg hørte om det. »Naar du maaske aldrig bryder dig om at komme hertil igen!«

»Jeg ved det ikke,» svarede han. »Jeg har faaet Stedet kært. I hvert Fald — «og han tvang mig til at gaa hurtigere — »saa har jeg købt en Baad, der var til Salg — en Klipper, siger Mr. Peggotty; og det er den — og Mr. Peggotty vil sejle med den, medens jeg er borte.«

»Nu forstaar jeg dig, Steerforth!« sagde jeg henrykt. »Du lader, som du har købt en Baad til dig selv, men du har i Virkeligheden gjort det for at vise ham en Velgerning. Jeg burde have vidst det straks, da jeg kender dig. Min kære, gode Steerforth, hvordan kan jeg sige dig, hvad jeg tænker om din Ædelmodighed?«

»Hys,« svarede han og blev rød. »Jo mindre vi taler om det, des bedre.«

»Vidste jeg det ikke?» udbrød jeg. »Sagde jeg det ikke, at der var ingen Glæde eller Sorg eller nogen som helst Sindsbevægelse hos slige brave Hjærter, der var dig ligegyldig?«

»Jo, jo,« svarede han, »du sagde mig alt dette. Lad det saa fare. Vi har sagt nok.«

Bange for at krænke ham ved at forfølge Emnet, naar han tog det saa let, forfulgte jeg det kun i mine egne Tanker, medens vi gik videre, endnu hurtigere end før.

»Den maa takles om,« sagde Steerforth. »og jeg vil lade Littimer blive her for at se efter det, saa at jeg kan være vis paa, at det bliver, som det skal. Har jeg fortalt dig, at Littimer er kommet herned?»

»Nej.«

»Jo! Han kom nu i Morges, med et Brev fra min Moder.« Da vore Øjne mødtes, lagde jeg Mærke til, at han var bleg helt ud paa Læberne, skønt han saa meget roligt paa mig. Jeg frygtede for, at en Uenighed mellem ham og hans Moder kunde have bragt ham i den Sindsstemning, hvori jeg havde truffet ham ved den ensomme Arne. Jeg antydede det.

»Aa nej,« sagde han og rystede paa Hovedet og forsøgte at le. »Intet af den Slags! Jo. Han er kommet herned, denne min Følgesvend.«

»Den samme som altid?« sagde jeg.

»Den samme som altid,« sagde Steerforth. »Fjærn og kølig som Nordpolen. Han skal sørge for, at Baaden bliver døbt om. Nu hedder den »Stormsvalen». Hvad bryder Mr. Peggotty sig om Stormsvaler! Jeg vil have den døbt om.«

»Med hvilket Navn?« spurgte jeg.

»Lille Mille.«

Da han havde vedblevet at se fast paa mig, tog jeg det som en Paamindelse om, at han ikke vilde lovprises for sin Betænksomhed. Jeg kunde ikke hindre mit Ansigt i at vise, hvor godt jeg syntes om det, men jeg sagde kun lidt, og han antog atter sit sædvanlige Smil og syntes lettet.

»Men se her,« sagde han og saa frem efter, »dér kommer den originale lille Mille! Og Fyren, der er med hende, hvad? Paa min Ære, det er hendes tro Ridder. Han forlader hende aldrig!»

Harn var Baadebygger i disse Dage, da han havde uddannet en naturlig Begavelse for dette Haandværk, indtil han var blevet en dygtig Arbejder. Han var i sin Arbejdsdragt, og saa tarvelig nok ud, men alligevel mandig, en meget passende Beskytter for den blomstrende lille Skabning ved hans Side. Der var virkelig en saadan Frimodighed og Retskaffenhed i hans Ansigt, og det bar hans Stolthed over hende og Kærlighed til hende saa aabenlyst til Skue, at det gjorde ham smuk i mine Øjne. Jeg tænkte, da de kom hen imod os, at de passede godt sammen ogsaa i den Retning.

Hun drog frygtsomt sin Haand ud af hans Arm, da vi stansede for at tale med dem, og rødmede, da hun rakte den til Steerforth og mig. Da de gik videre, efter at vi havde vekslet nogle faa Ord, anbragte hun ikke Haanden under hans Arm igen, men syntes stadig at være frygtsomt og genert og gik for sig selv. Jeg syntes, at alt dette var meget smukt og indtagende, og Steerforth syntes at finde det samme, medens vi saa efter dem, og de forsvandt i Nymaanens Skær.

Pludselig mødte vi en ung Kvinde, der øjensynlig fulgte efter dem, og som vi ikke havde lagt Mærke til før, men hvis Ansigt jeg saa, da hun gik forbi, og jeg syntes, jeg havde en svag Erindring om det. Hun var let klædt, saa fræk ud, og mager, og udmajet og fattig; men i Øjeblikket syntes hun at give alt det en god Dag og ikke tænke paa andet end følge efter dem. Da den mørke, fjærne Slette opslugte deres Skikkelser og ikke efterlod andet synligt end sig selv mellem os og Havet og Skyerne, forsvandt hendes Skikkelse paa samme Maade, stadig ikke nærmere ved dem end før.

»Det er en sort Skygge, som følger Pigen,« sagde Steerforth og stod stille. »Hvad skal det betyde?«

Han talte med en sagte Stemme, der lød næsten fremmed for mig.

»Det maa vel være hendes Hensigt at tigge af dem,« sagde jeg.

»En Tigger vilde ikke være noget nyt,« sagde Steerforth; »men det er mærkeligt, at Tiggeren skulde tage den Skikkelse paa i Aften.«

»Hvorfor?« spurgte jeg ham.

»Ganske vist ikke af nogen bedre Grund,» sagde han efter en Pavse, »end at jeg tænkte paa noget, der lignede den, da den gik forbi. Hvor Fanden mon den kom fra?«

»Fra Skyggen af denne Mur, tænker jeg,« sagde jeg, da vi kom ind paa en Vej, hvortil en Mur stødte op.

»Den er borte,« svarede han og saa over sin Skulder. »Og gid alt ondt maa være borte med den. Og nu til Middagsmaden!«

Men han saa atter over sin Skulder, henimod Søen, der skinnede langt borte, og endnu engang. Og han udtalte flere Gange sin Forundring over den i afbrudte Udtryk, paa det korte Stykke Vej, vi havde tilbage; og han syntes først at glemme den, da Kaminildens og Lysenes Skær skinnede paa os, og vi sad varme og muntre ved Bordet.

Littimer var der og gjorde den sædvanlige Virkning paa mig. Da jeg sagde ham, at jeg haabede, Mrs. Steerforth og Miss Dartle befandt sig vel, sva-

rede han ærbødigt (og naturligvis respektabelt), at de befandt sig taaleligt, mange Tak, og havde bedt hilse mig. Dette var alt; og dog syntes han mig at sige saa tydeligt, som en Mand kan sige: »De er meget ung, Sir, De er overordentlig ung!»

Vi var næsten færdige med Middagen, da han gjorde et Skridt eller to hen imod Bordet fra den Krog, hvor han havde holdt Øje med os, eller rettere med mig, følte jeg, og sagde til sin Herre:

»Undskyld, Sir. Miss Mowcher er her.«

»Hvem?« udbrød Steerforth, yderst forbavset.

»Miss Mowcher, Sir.«

»Hvad i Alverden har hun at gøre her?« sagde Steerforth.

»Det lader til at være hendes Fødegn, Sir. Hun fortæller mig, at hun aflægger et af sine professionelle Besøg her hvert Aar, Sir. Jeg mødte hende paa Gaden i Eftermiddag, og hun ønskede at vide, om hun maatte gøre Dem sin Opvartning efter Middagen, Sir.«

»Kender du den omtalte Kæmpekvinde, Tusindfryd?« spurgte Steerforth.

Jeg var nødt til at tilstaa — skønt jeg skammede mig over ogsaa at maatte røbe denne Mangel overfor Littimer — at Miss Mowcher og jeg var hinanden fuldstændig ubekendte.

»Saa skal du lære hende at kende,« sagde Steerforth. »For hun er et af Verdens syv Underværker. Naar Miss Mowcher kommer, saa vis hende ind.«

Jeg var temmelig nysgerrig og spændt paa at se denne Dame, især da Steerforth brast i Latter, naar jeg hentydede til hende, og rent ud nægtede at svare paa noget som helst Spørgsmaal hende vedrørende. Jeg vedblev derfor at være i en Tilstand af ikke ringe Forventning, indtil Dugen en halv Times Tid efter var blevet taget af, og vi sad foran Ilden med vor Karaffel Vin; da gik Døren op; og med sin sædvanlige urokkelige Højtidelighed meldte Littimer:

»Miss Mowcher!»

Jeg saa hen mod Døren og saa ingen Ting. Jeg saa stadig hen mod Døren og tænkte, at Miss Mowcher var længe om at vise sig, da der til min umaadelige Forbauselse, frem bag Sofaen, som stod mellem mig og Døren, kom vraltende en kvabset Dværg paa mellem fyrre og fem og fyrre Aar, med et meget stort Hoved og Ansigt, et Par skælmske graa Øjne, og saa overordentlig smaa Arme, at for at kunne lægge en Finger skalkagtigt paa sin Stumpnæse, da hun lavede Øjne til Steerforth, var hun nødt til at møde Fingeren paa Halvvejen og lægge sin Næse paa den. Hendes Hage, der var en saakaldet Dobbelthage, var saa fed, at den buldnede fuldstændig ud over hendes Hattebaand med Sløjfe og det hele. Hals havde hun ingen af; Midje havde hun ingen af; Ben havde hun ingen af, værd at tale om; for skønt hun var mere end fuldt udviklet ned til det Sted, hvor Midjen vilde have været, hvis hun havde haft nogen, og skønt hun, som menneskelige Væsener i Almindelighed plejer at gøre, endte i et Par Fødder, var hun saa lille, at hun stod ved en Stol af almindelig Størrelse som ved et Bord og hvilte en Pose, hun bar, paa Sædet. Denne Dame, der var klædt i en flot, skødesløs Stil, førte sin Næse og sin Pegefinger sammen paa den vanskelige Maade, jeg har beskrevet, stod med Hovedet lidt paa den ene Side, lukkede det ene af sine skarpe Øjne, satte et ualmindeligt smidigt Ansigt op, og brød, efter at hun et Øjeblik havde lavet Øjne til Steerforth, ud i en Strøm af Ord.

»Hvad! Min Blomst!« begyndte hun spøgende og rystede paa sit store Hoved ad ham. »De er her, er De! O, De slemme Knægt, fy for en Skam, hvad bestiller De saa langt fra Deres Hjem? Skarnsstreger tør jeg vædde paa. O, De er en lun Fyr, Steerforth, det er De, og det er jeg ogsaa, ikke? Ha ha ha! De vilde have holdt hundrede Pund mod fem paa, at De ikke havde faaet mig at se her, vilde De ikke? Gud velsigne Dem, Mand, jeg er alle Vegne. Jeg er her og der, og hvor ikke, ligesom Trylle-kunstnerens Halvkrone i Damens Lom-

metørklæde. Medens vi taler om Lommetørklæder — og taler om Damer — hvilken Trøst De er for Deres velsignede Moder, ikke, min kære Gut, jo det vil jeg nok tro!«

Miss Mowcher løste sit Hattebaand under denne Snak, kastede dem tilbage og satte sig, pustende, paa en Skammel midt for Ilden — medens hun brugte Spisebordet som et Slags Træ, der spredte sit Mahogniløv over hendes Hoved.

»Ja, du store Kineser!« vedblev hun og slog sig paa sine smaa Knæ og kiggede listigt til mig. »Jeg er for fuldblodig, Steerforth, det er Sagen. Naar jeg er kommet op ad en Trappe, volder det mig lige saa meget Besvær, hver Gang jeg trækker Vejret op, som om det var en Spand Vand. Hvis De saa mig se ud ad et Vindu ovenpaa, vilde De synes, at jeg var en smuk Kvinde, vilde De ikke?«

»Det vilde jeg synes, hvor jeg saa Dem,« svarede Steerforth.

»Væk med Dem, De Libertiner; væk med Dem!« raabte den lille Skabning og slog efter ham med det Lommetørklæde, hun var ved at tørre sig i Ansigtet med, »og vær ikke uforskammet! Men jeg giver Dem mit Æresord paa, at jeg var hos Lady Mithers sidste Uge — *det* er en Kone! Som *hun* holder sig! — og Mithers selv kom ind i Stuen, medens jeg ventede paa hende — *det* er en Mand! Som *han* holder sig! og hans Paryk ogsaa, for han har haft den i ti Aar — og han var saa galant imod mig, at jeg begyndte at tro, at jeg skulde blive nødt til at ringe paa Klokken. Ha! ha! ha! Han er en morsom Fyr, men han mangler Principper.«

»Hvad skulde De hos Lady Mithers?« spurgte Steerforth.

»Ja dér var det, min søde Dreng,« svarede hun og slog sig paa Næsen igen og skar Ansigter og blinkede med sine Øjne som et Billede paa overnaturlig Indsigt. »Bryd De Dem aldrig om det! De kunde lide at vide, om jeg hindrer hendes Haar i at falde af, eller farver det, eller maler hendes Ansigt op eller gør hendes Øjenbryn kønnere, hvad? Og det *skal* De faa min Engel — naar jeg fortæller Dem det. Ved De hvad min Oldefader hed?«

»Nej,« sagde Steerforth.

»Han hed Walker, min søde Snut,« svarede Miss Mowcher, »og han stammede ned fra en lang Række Walkere. fra hvem jeg har arvet alle mine Godser paa Maanen.«

Jeg har aldrig set noget lignende som Miss Mowchers Blinken, undtagen Miss Mowchers Selvbeherskelse. Hun havde ogsaa en forunderlig Maade at vente paa, med Hovedet snedigt paa den ene Side og det ene Øje opadvendt som en Skade, naar hun hørte efter, hvad der blev sagt til hende, eller ventede Svar paa, hvad hun selv havde sagt. I det hele var jeg dybt forundret og sad og stirrede paa hende, fuldstændig i Strid med Høflighedens Love, er jeg bange for.

Hun havde imidlertid trukket Stolen hen ved Siden af sig og var travlt beskæftiget med at stikke sin korte Arm ned i Posen lige til Skulderen og fremtage en Mængde smaa Flasker, Svampe, Kamme. Børster, Flonelsstumper, smaa Krølle-jærn og andre Instrumenter, som hun lagde i en Bunke paa Stolen. Pludselig ophørte hun med dette Arbejde og gjorde mig yderst forvirret ved at sige til Steerforth:

»Hvem er Deres Ven?«

»Mr. Copperfield,« sagde Steerforth. »Han vil gerne gøre Deres Bekendtskab.«

»Godt da, det skal han! Jeg syntes nok han saa ud, som om han gjorde det!« svarede Miss Mowcher og vraltede hen til mig, med Posen i Haanden og lo til mig paa Vejen. »Ansigt som en Fersken!« og hun stod paa Tærne for at knibe mig i Kinden, medens jeg sad ned. »Ligefrem fristende! Jeg holder meget af Ferskener. Glæder mig at gøre Deres Bekendtskab, kan jeg forsikre Dem, Mr. Copperfield!«

Jeg sagde, at jeg lykønskede mig selv til den Ære at gøre hendes, og at Glæden var gensidig.

»Ak, du gode, hvor vi er høflige!« udbrød Miss Mowcher og gjorde et ganske

unyttigt Forsøg paa at bedække sit store Ansigt med sin Stump af en Haand. »Sikken en Verden af Skinke og Spinat, hvadbehager!«

Dette blev fortroligt henvendt til hver især af os, medens den lille Stump af en Haand kom bort fra hendes Ansigt og begravede sig i Posen igen med Arm og det hele.

»Hvad mener De, Miss Mowcher?« sagde Steerforth.

»Ha! Ha! Ha! Hvad vi er for en herlig Flok Humbugsmagere, ikke, hvad, mit søde Barn?« svarede denne Stump af et Fruentimmer og famlede i Posen med sit Hoved paa den ene Side og himmelvendte Øjne. »Se her!« Og hun tog noget. »Stumper af den russiske Prins' Negle. Prins Alfabet—i—en—Pærevælling, kalder jeg ham, for hans Navn har alle Bogstaverne i sig, hulter til bulter.«

»Den russiske Prins er maaske en af Deres Klienter?« sagde Steerforth.

»Det kan De tro, min Snut,« svarede Miss Mowcher. »Jeg holder hans Negle i Orden for ham. Fingre og Tæer. To Gange om Ugen.«

»Han betaler godt, haaber jeg?« sagde Steerforth.

»Betaler, som han taler, mit kære Barn — gennem Næsen,« svarede Miss Mowcher. »Ingen Kniberi hos Prinsen. Det vilde De ogsaa sige, hvis De saa hans Overskæg. Rødt af Naturen, sort ved Kunst.«

»Ved Deres Kunst, naturligvis,« sagde Steerforth.

Miss Mowcher blinkede samtykkende. »Nødt til at sende Bud efter mig, kunde ikke undgaa det. Klimaet angreb hans Farve; den var meget god i Rusland, men gik ikke her. De har aldrig i Deres livskabte Dage set saadan en forrustet Prins, som han var. Ligesom gammelt Jærn.«

»Var det derfor De kaldte ham en Humbugsmager før?« spurgte Steerforth.

»Jo, De er mig en net Fyr, er De!« svarede Miss Mowcher og rystede voldsomt paa Hovedet. »Jeg sagde, hvad vi var for en Flok Humbugsmagere i Almindelighed, og jeg viste Dem Stumperne af Prinsens Negle for at bevise det. Fyrstens Negle gør mere for mig i private Familier af den gentile Slags, end alle mine Talenter til sammen. Jeg har dem altid med mig. De er mine bedste Anbefalinger. Naar Miss Mowcher klipper Prinsens Negle, *maa* hun være god. Jeg forærer dem bort til de unge Damer. De sætter dem i Album, tror jeg. Ha! Ha! Ha! Saa sandt, jeg lever, »det hele sociale System« (som Mændene kalder det, naar de holder Tale i Parlamentet) er Systemet med Prinsens Negle!« sagde den mindste af alle Kvinder, og prøvede paa at lægge sine korte Arme over Kors og vrikkede med sit store Hoved.

Steerforth lo hjærteligt, og jeg lo ogsaa. Miss Mowcher vedblev hele Tiden at ryste paa Hovedet (som heldede stærkt til den ene Side) og at kigge op i Luften med det ene Øje og blinke med det andet.

»Naa, naa!« sagde hun og slog sig paa sine smaa Knæ og rejste sig, »dette er ikke Forretninger. Kom, Steerforth, lad os udforske Polarregionerne og faa det overstaaet.«

Derpaa udvalgte hun to eller tre af de smaa Instrumenter, og en lille Flaske, og spurgte (til min Overraskelse) om Bordet kunde bære. Da Steerforth svarede bekræftende, skubbede hun en Stol hen til det, bad mig række hende min Haand, og steg meget vevert helt op, som havde det været paa en Skueplads.

»Hvis nogen af Jer saa mine Ankler,« sagde hun, da hun var kommet op i god Behold, »saa sig det, og jeg gaar hjem og hænger mig!«

»*Jeg* gjorde det ikke,« sagde Steerforth.

»*Jeg* gjorde det ikke,« sagde jeg.

»Naa godt,« udbrød Miss Mowcher, »jeg vil samtykke i at leve. Naa, rap, rap, rap, kom saa hen til Mutter og bliv slagtet!«

Dette var en Opfordring til Steerforth om at give sig i hendes Hænder; og føl-

gelig satte han sig ned, med Ryggen til Bordet, og sit leende Ansigt mod mig, og overgav sit Hoved til hendes Undersøgelse, øjensynlig ikke i nogen anden Hensigt end til vor Morskab. At se Miss Mowcher staa over ham og se paa hans rige Overflod af brunt Haar gennem et stort Forstørrelsesglas, som hun tog op af sin Lomme, var et højst forunderligt Syn.

»*De* er en køn Fyr!« sagde Miss Mowcher efter en kort Undersøgelse. »De vilde være saa skaldet som en Munk paa Toppen af Deres Hoved, hvis jeg ikke var, inden tolv Maaneder. Blot et halvt Minut, min unge Ven, saa skal vi give Dem en Polering, som skal bevare Deres Krøller for de næste ti Aar!«

Dermed heldte hun noget af Indholdet af den lille Flaske paa en af de smaa Flonelsstumper, og efter atter at have heldt noget af Vædsken paa en af de smaa Børster, begyndte hun at skrubbe og skrabe løs med dem begge paa Steerforths Isse saa geskæftigt, som jeg nogen Sinde har set det, og snakkede hele Tiden.

»Der er nu Charley Pejegrave, Hertugens Søn,« sagde hun. »Kender De Charley?« og hun kiggede ham op i Ansigtet.

»En Smule,« sagde Steerforth.

«Hvad *han* er for en Mand! *Dér* er Bakkenbarter! Hvad Charleys Ben angaar — hvis de blot var magre, hvad de ikke er — saa var de hævet over enhver Sammenligning. Vil De tro, at han prøvede at klare sig uden mig — oven i Købet i Livgarden?«

»Gal!« sagde Steerforth.

»Det ser saadan ud. Imidlertid, gal eller klog, saa prøvede han paa det,« svarede Miss Mowcher. »Og hvad gør han saa, Gud bevare Dem, andet end at gaa ind i enParfumerihandel og forlange en Flaske Madagascaressens?«

»Gjorde Charley?«

»Det gjorde Charley. Men de havde ingen Madagascaressens.«

»Hvad er det? Er det noget til at drikke?« spurgte Steerforth.

»Til at drikke?« svarede Miss Mowcher og stansede for at give ham et Dask paa Kinden. »Det er til at doktorere paa sit eget Overskæg med, *forstaar* De. Der var et Fruentimmer i Butiken — en ældre en — en rigtig Grif — hun havde aldrig engang hørt Navnet. »Om Forladelse, Sir,« sagde Griffen til Charley, »er det ikke — er det ikke *Sminke*, hvad?« »Sminke,« sagde Charley til Griffen. »Hvad i en vis Persons Skind og Ben tror De, jeg skal med Sminke?« — »Uden Fornærmelse, Sir« sagde Griffen, »der bliver spurgt efter den under saa mange forskellige Navne, saa jeg tænkte, det kunde være den.« »Ser De, Barn,« vedblev Miss Mowcher, medens hun hele Tiden gned saa ivrigt som nogen Sinde »det er igen et Eksempel paa den herlige Humbug, jeg talte om. *Jeg* gør noget i den Branche selv — Verden gaar paa, min Gut — men pyt med det!«

»I hvilken Branche mener De? I Sminkebranchen?« sagde Steerforth.

»Læg det ene sammen med det andet, min søde Lærling,« svarede den forsigtige Mowcher og berørte sin Næse, »multiplicer det med Diskretion, og Produktet vil give det forønskede Facit. Jeg siger, *jeg* gør lidt i den Branche selv. En Enkefrue kalder det Læbepomade. En kalder det Handsker. En kalder det Kniplinger. En kalder det en Vifte. *Jeg* kalder det, hvad *de* kalder det. Jeg skaffer det til dem, men vi spiller saadan Komedie for hinanden, og gennemføre den i den Grad, at de lige saa godt kunde falde paa at lægge den paa i et helt Selskabs Nærværelse, som i min. Og naar jeg gør dem min Opvartning, siger de somme Tider til mig — *med den paa* — saa tykt smurt paa, at den ikke er til at tage Fejl af — »Hvordan ser jeg ud, Mowcher? Er jeg bleg?« Ha! Ha! Ha! Er *det* ikke herligt, min Ven!«

Aldrig i mine Dage har jeg set noget lignende som Miss Mowcher, som hun stod dér paa Spisebordet, inderligt nydende denne Herlighed, og ivrigt gnidende Steerforths Hoved, og blinkende over det til mig.

»Ja,« sagde hun. »Den Slags Ting er der ikke stor Efterspørgsel efter her omkring. Det driver mig herfra! Jeg har skam heller ikke set et smukt Fruentimmer, siden jeg kom her.«

»Ikke?« sagde Steerforth.

»Ikke Skygge af et,« svarede hun.

»Jeg tror, vi kunde vise hende et virkelig et,« sagde Steerforth og saa paa mig. »Hvad Tusindfryd?«

»Ja, det er sikkert,« sagde jeg.

»Aha?« udbrød den lille Skabning og saa mig skarpt ind i Ansigtet og kiggede saa om i Steerforths. »Hvor?«

Det første Udraab lød som et Spørgsmaal til os begge, og det andet som et Spørgsmaal til Steerforth alene. Hun syntes ikke have faaet Svar paa noget af dem, men vedblev at gnide, med Hovedet paa den ene Side og Øjet vendt opad, som om hun kiggede efter et Svar i Luften og var overbevist om, at det straks vilde vise sig.

»En Søster til Dem, Mr. Copperfield?« udbrød hun efter en Pavse, stadig i samme Positur. »Ser man det!«

»Nej,« sagde Steerforth, før jeg kunde svare. »Intet af den Slags. Tværtimod Mr. Copperfield nærede, hvis jeg ikke tager meget fejl, engang stor Beundring for hende.

»Naa, og gør han det ikke nu?« svarede Miss Mowcher. »Er han ustadig? Fy, skamme sig! Nippede han til alle Blomsterne og skiftede hver Time, indtil Polly besvarede hans Lidenskab? — Hedder hun Polly?«

Den eventyrlige Pludselighed, hvormed hun tilkastede mig dette Spørgsmaal, og hendes forskende Blik, berøvede mig et Øjeblik ganske Fatningen.

»Nej, Miss Mowcher,« svarede jeg. »Hendes Navn er Emily.«

»Ah?« udbrød hun ganske som før. »Hvor? Sikken et Sludrehoved jeg er. Mr. Copperfield, er jeg ikke et Sludrehoved?«

Hendes Tone og Blik berørte mig ubehageligt i Forbindelse med denne Genstand. Saa jeg sagde i en alvorligere Tone end nogen af os endnu havde anslaaet:

»Hun er lige saa dydig, som hun er smuk. Hun skal giftes med den braveste Mand fra hendes eget Samfundslag. Jeg agter hende lige saa meget for hendes gode Forstand, som jeg beundrer hende for hendes gode Udseende.«

»Vel talt!« udbrød Steerforth. »Hør, hør, hør! Nu vil jeg stille denne lille Fatimas Nysgerrighed, min kære Tusindfryd, saa der ikke blive noget tilbage at gætte paa. Hun er nu i Lære, eller hvad det kaldes, hos Omer & Joram, Klædehandlere, Modehandlere og saa videre, her i Byen. Forstaar De? Omer & Joram. Den Forlovelse, min Ven har talt om, har hun indgaaet med sin Fætter. Døbenavn: Harn; Efternavn: Peggotty; Profession: Baadebygger. Ogsaa her af Byen. Hun bor hos en Slægtning; Døbenavn: ubekendt; Efternavn: Peggotty; Profession: Fisker. Ogsaa her af Byen. Hun er den smukkeste og mest indtagende lille Fe paa Jorden. Jeg beundrer hende — lige som min Ven — overordentligt. Hvis det ikke var for at rakke hendes Tilkommende ned, hvad jeg ved, min Ven ikke vilde synes om, vilde jeg tilføje, at *mig* synes hun at kaste sig selv bort; at jeg er sikker paa, hun kunde gøre et bedre Parti; og at jeg sværger paa, hun er født til at være en Dame.«

Miss Mowcher lyttede til disse Ord, der blev udtalt meget langsomt og tydeligt, med Hovedet paa den ene Side og Øjet op i Luften, som om hun stadig kiggede efter et Svar. Da han var færdig, tog hun fat igen og snakkede videre med forbavsende Tungefærdighed.

»Oh! Og det er det hele om hende, hvad?« udbrød hun og studsede hans Bakkenbarter med en rastløs lille Saks, der fo'r blinkende rundt om hans Hoved i alle Retninger. »Meget godt — *meget* godt! Det var en lang Historie. Burde ende med: »og de levede siden lykkeligt sammen;« burde den ikke? Ak! Hvordan er nu den Panteleg? Jeg elsker min elskede med E, fordi hun er elskelig; jeg hader hende med E, fordi hun er engageret. Jeg erklærede hende min Elskov for Evighed og echapperede med hende;

hendes Navn er Emily, og hun bor her paa Egnen? Ha! Ha! Ha! Mr. Copperfield, er jeg ikke et Sludrehoved?«

Hun saa overordentlig listigt paa mig og vedblev uden at vente paa Svar, uden at trække Vejret:

»Saa! Hvis nogen Udhaler er blevet klippet og friseret til Fuldkommenhed saa er det Dem, Steerforth. Hvis jeg forstaar mig paa noget Skabilkenhoved i Verden, saa forstaar jeg mig paa Dem. Hører De hvad jeg siger, min Kæreste? Saa forstaar jeg mig paa Deres« — og hun kiggede om i hans Ansigt. Nu kan De godt fordufte (som vi siger ved Hoffet) og hvis Mr. Copperfield vil tage Plads, skal jeg behandle ham.«

»Hvad siger du, Tusindfryd?« spurgte Steerforth leende og rejste sig. »Vil du forskønnes?«

»Nej Tak, Miss Mowcher, ikke i Aften.«

»Sig ikke nej,« svarede det lille Kvindemenneske og saa paa mig med en Kenders Blik. »En lille Smule mere Øjenbryn?«

»Tak,« svarede jeg. »En anden Gang.«

»Faa det trukket et Par Streger nærmere hen til Tindingen,« sagde Miss Mowcher. »Det kan vi gøre paa fjorten Dage.«

»Nej Tak. Ikke nu.«

»Aa hvad, en lille Smule?« trængte hun paa. »Ikke? Lad os saa sætte Stilladset op til et Par Bakkenbarter. Kom!«

Jeg kunde ikke lade være at rødme, da jeg sagde nej, for jeg følte, at nu var vi ved mit svage Punkt. Men da Miss Mowcher mærkede, at jeg ikke for Øjeblikket var oplagt til nogen Udsmykning indenfor hendes Genre, og at jeg for Tiden var utilgængelig for alle Fristelser fra den lille Flaske, som hun holdt op for det ene Øje for at forstærke sine Overtalelser, sagde hun, at vi skulde begynde med det første, og bad atter om min Haand for at stige ned fra sin ophøjede Stilling. Saaledes hjulpet hoppede hun yderst vevert ned og begyndte at binde sin Dobbelthage ind i sin Hat.

»Betalingen,« sagde Steerforth, »er—«

»Fem Shillings,« svarede Miss Mowcher, »og godt Køb det, min Putte. Er jeg ikke et Sludrehoved? Mr. Copperfield?«

Jeg svarede høfligt: »Paa ingen Maade!« Men jeg tænkte, at hun var ikke saa lidt af det, medens hun ligesom en Jonglør kastede hans to Halvkroner op i Luften og greb dem igen og puttede dem i Lommen og gav dem et højt Klask.

»Det er Pengeskuffen!« bemærkede Miss Mowcher, der atter stod ved Stolen og fyldte Posen med alle de smaa Genstande, hun havde taget ud af den. »Har jeg faaet alle mine Pakkenelliker? Jeg vil ikke være ligesom lange Ned Beadwood, som de førte til Kirke »for at gifte ham med en eller anden,« som de sagde, og saa glemte de Bruden hjemme. Ha! Ha! Ha! Naa, jeg ved godt, jeg er ved at knuse Jeres Hjærter, men jeg er nødt til at forlade Jer. I maa opbyde alt Jeres Mod og prøve paa at bære det. Farvel, Mr. Copperfield! Pas godt paa dem selv! Hvor har jeg dog vrøvlet! Det er altsammen Jer to Skurkes Skyld. Jeg tilgiver Jer! »Bob svor!» — som Englænderen sagde i Stedet for »bon soir«, dengang han skulde lære Fransk og syntes, det lignede Engelsk saa meget. »Bob svor, mine Putter!«

Med Posen over Armen, og stadig sladrende, vraltede hun hen til Døren; dér stansede hun for at spørge, om hun skulde efterlade os en Lok af sit Haar. »Er jeg ikke et Vrøvl?« tilføjede hun, som en Forklaring paa dette Tilbud, og saa gik hun med Fingeren paa Næsen.

Steerforth lo i den Grad, at det var mig umuligt at lade være med at le med; skønt jeg ikke er vis paa, at jeg ellers havde gjort det. Da vi havde let ud, hvilket varede noget, fortalte han mig, at Miss Mowcher havde meget udstrakte Forbindelser og gjorde sig nyttig for en Mængde Mennesker paa en Mængde Maader. Nogle gjorde Løjer med hende som en ren Original, sagde han; men hun var den snueste og skarpeste Iagttager, han kendte, og hendes Forstand

var lige saa stor, som hendes Arme var smaa. Han sagde, at hvad hun havde sagt om at være her og der alle Vegne, var sandt nok, for hun gjorde smaa Trip ud i Provinserne, og syntes at samle sig Kunder alle Vegne og at kende alle og enhver. Jeg spurgte ham, hvordan hendes Karakter var: om hun kun var ondskabsfuld, eller om hun havde sine Sympatier paa den rette Side. Men da det efter to eller tre Forsøg ikke lykkedes mig at tildrage mig hans Opmærksomhed ved disse Spørgsmaal, opgav jeg at gentage dem, eller glemte det. Han fortalte mig i Stedet meget hurtigt en hel Del om hendes Dygtighed og hendes Indtægter; og at hun var en videnskabelig uddannet Kopsætter, hvis jeg nogen Sinde skulde faa Brug for hendes Assistance i den Retning.

Vi talte væsentlig om hende hele Aftenen; og da vi gik hver til sit, og jeg gik ned ad Trappen, raabte Steerforth til mig over Rækværket: »Bob svor!«

Da jeg kom til Mr. Barkis' Hus, blev jeg forbavset over at finde Harn vandrende op og ned foran det, og endnu mere forbavset, da han sagde mig, at lille Mille var der inde. Naturligvis spurgte jeg ham, hvorfor han ikke ogsaa var gaaet indenfor, i Stedet for at gaa alene om paa Gaden?

»Jo, ser De, Master Davy,« svarede han tøvende, »Mille taler med en derinde.«

»Jeg skulde mene,« sagde jeg smilende, »at det var én Grund mere til, at De ogsaa var der, Harn.«

»Aa ja, Master Davy, saadan i Almindelighed vilde det vel være det. Men ser De, Master Davy,« og han sænkede sin Stemme og talte meget alvorligt. »Det er et ungt Fruentimmer, Sir — et ungt Fruentimmer, som Mille engang har kendt, og som hun ikke burde kende mere.«

Da jeg hørte disse Ord, begyndte der at falde et Lys over den Skikkelse, jeg havde set følge efter dem for nogle Timer siden.

»Det er en stakkels Orm, Master Davy,» sagde Harn, »som er blevet traadt under Fødder af hele Byen. Paa Gader og Stræder. Muldet paa Kirkegaarden gemmer ingen, som Folk skyer mere end hende.«

»Saa jeg hende i Aften, paa Sletten, Harn, efter at vi havde mødt Jer?«

»En, som holdt Øje med os?« sagde Harn. »Det gjorde De rimeligvis nok, Master Davy. Ikke at jeg vidste den Gang, at hun var der, Sir, men siden sneg hun sig hen under Milles lille Vindue, da hun saa, der blev tændt Lys, og hviskede: »Mille, Mille, for Kristi Skyld, vis dig som en Kvinde imod mig. Jeg var én Gang som du!« Det var højtidelige Ord at høre, Master Davy.«

»Det var det sandelig, Harn. Hvad gjorde Mille?«

»Mille siger: Martha, er det dig? O Martha, det kan ikke være dig!« — for de havde siddet og arbejdet sammen mangen en Dag hos Mr. Ormer's.«

»Nu husker jeg hende!« udbrød jeg, og mindedes en af de to Piger, jeg havde set, første Gang jeg kom der. Jeg husker hende meget godt.«

»Martha Endell,» sagde Harn. »To eller tre Aar ældre end Mille, men hun gik i Skole med hende.«

»Jeg har aldrig hørt hendes Navn,« sagde jeg. »Jeg vilde ikke afbryde Dem.«

»Aa, for den Sags Skyld, Master Davy,« svarede Harn, »saa er næsten alting sagt med de Ord »Mille, Mille, for Kristi Skyld, vis dig som en Kvinde imod mig. Jeg var én Gang som du.« Hun ønskede at tale med Mille. Mille kunde ikke tale med hende dér, for hendes kære Onkel var kommet hjem, og han vilde ikke — nej, Master Davy,« sagde Harn med stor Alvor — »han vilde ikke, kærlig og øm, som han er, se disse to Side om Side, for alle de Skatte, der ligger paa Havets Bund.»

Jeg følte, hvor sandt dette var. Jeg forstod det straks, lige saa godt som Harn.

»Saa skriver Mille med Blyant paa en Lap Papir,« fortsatte han, »og giver hende det ud ad Vinduet, for at hun skal gaa herhen med det. »Vis det,« siger hun, »til min Tante, Mrs. Barkis, og hun vil lade dig sætte dig ved Ilden for min Skyld, til Onkel er gaaet ud, og

jeg kan komme.« Og saa siden fortæller hun mig, hvad jeg har fortalt Dem, Master Davy, og beder mig følge hende herhen. Hvad skal jeg gøre? Hun burde ikke kende saadan en, men jeg kan ikke sige nej til hende, naar hun har Taarer i Øjnene.«

Han stak Haanden ind paa Brystet under sin grove Trøje og tog meget forsigtigt en køn lille Pung frem.

»Og hvis jeg kunde sige nej, naar hun har Taarer i Øjnene, Master Davy,« sagde Harn og glattede Pungen ømt med sin ru Haandflade, »hvordan skulde jeg saa kunne sige nej, naar hun giver mig denne at bære for hende — og jeg ved, hvad hun vilde have den med for? Sikken et Stykke Legetøj, det er,« sagde Harn og saa tankefuldt paa den. »Med saa faa Penge i, min kære Mille.«

Jeg trykkede varmt hans Haand, da han havde stukket den ind paa Brystet igen — for dette glædede mig mere, end jeg kan sige — og vi gik op og ned et Minut eller to uden at tale. Saa gik Døren op, og Peggotty kom til Syne og vinkede til Harn, at han skulde komme ind. Jeg vilde have holdt mig udenfor, men hun kom hen til mig og nødte mig til at gaa ind. Alligevel vilde jeg have undgaaet det Værelse, hvor de alle var, hvis det ikke havde været Køkkenet, som jeg har omtalt mere end én Gang. Da Døren ind til det straks blev aabnet, fandt jeg mig selv midt iblandt dem, før jeg fik bestemt mig til, hvor jeg skulde gaa hen.

Pigen — den samme, jeg havde set paa Sletten — sad nær ved Kaminen. Hun sad paa Gulvet, med Hovedet og den ene Arm hvilende paa en Stol. Jeg sluttede af hendes Stilling, at Mille nylig havde rejst sig fra Stolen, og at den fortabtes Hoved maaske havde hvilet i hendes Skød. Jeg saa kun lidt af Pigens Ansigt, hvorover hendes Haar faldt løst og forviltret ned, som om hun havde bragt det i Uorden med sine egne Hænder; men jeg saa, at hun var ung og havde en smuk Ansigtsfarve. Peggotty havde grædt. Det havde lille Mille ogsaa. Ikke et Ord blev talt, da vi traadte ind, og Nürnbergeruret ved Køkkenbordet syntes i Tavsheden at dikke dobbelt saa højt som ellers.

Mille talte først.

»Martha ønsker at tage til London,« sagde hun til Harn.

»Hvorfor til London?« svarede Harn.

Han stod imellem dem og saa paa den knælende Pige med en Blanding af Medlidenhed med hende og Skinsyge over, at hun havde noget Kammeratskab med hende, han elskede saa højt, hvad jeg altid siden tydelig har husket. De talte begge, som om hun var syg — i en sagte, dæmpet Tone, der hørtes tydeligt, skønt den næppe var andet end en Hvisken.

»Bedre der end her,« sagde en tredje Stemme højt — Marthas, skønt hun ikke rørte sig. »Ingen kender mig der. Alle kender mig her.«

»Hvad vil hun gøre dér?« spurgte Harn.

Hun hævede sit Hoved og saa mørkt paa ham et Øjeblik; saa lagde hun det atter ned og krummede sin højre Arm om sin Hals, som en Kvinde vrider sig i Feber eller efter et Skudsaar.«

»Hun vil prøve at bære sig rigtig ad,« sagde lille Mille. »Du ved ikke, hvad hun har sagt til os. Gør han — gør de vel, Tante?»

Peggotty rystede medlidende paa Hovedet.

»Jeg vil forsøge,« sagde Martha, »hvis I vil hjælpe mig bort. Jeg kan aldrig bære mig værre ad, end jeg har gjort her. Jeg kan bære mig bedre ad. Aah —« og en frygtelig Gysen gennemrystede hende — »tag mig bort fra disse Gader, hvor hele Byen kender mig, fra jeg var Barn.«

Da Mille rakte sin Haand ud imod Harn, saa jeg ham lægge en lille Lærredspose i den. Hun tog den, som om hun troede, at det var hendes egen Pung, og gjorde et Skridt eller to fremad; men da hun opdagede sin Fejltagelse, gik hun tilbage til Harn, der havde trukket sig tilbage ved Siden af mig, og viste ham det.

»Det er altsammen dit, Mille,« kunde jeg høre ham sige. »Jeg har ikke noget

i hele Verden, som ikke er dit, kære. Det er ikke til nogen Glæde for mig, undtagen for din Skyld.»

Taarerne kom hende i Øjnene, men hun vendte sig bort og gik hen til Martha. Hvad hun gav hende, ved jeg ikke. Jeg saa hende bøje sig ned over hende og stikke nogle Penge ind paa hendes Bryst. Hun hviskede noget, som om hun spurgte, om det var nok? »Mere end nok,« sagde den anden og tog hendes Haand og kyssede den.

Saa rejste Martha sig og samlede sit Sjal sammen om sig og skjulte sit Ansigt med det og græd højt, medens hun langsomt gik hen mod Døren. Hun standsede et Øjeblik, før hun gik ud, som vilde hun have sagt noget eller være vendt tilbage; men der kom intet Ord over hendes Læber. Med den samme dæmpede, fortvivlede Hulken indenfor Sjalet gik hun bort.

Da Døren lukkedes, saa lille Mille hurtigt paa os tre, og saa skjulte hun sit Ansigt i sine Hænder og brast i Graad.

»Gør ikke det, Mille,« sagde Harn og tog hende blidt ved Skulderen. »Du maa ikke græde saadan min Skat!«

»Oh, Harn!« udbrød hun og græd stadig hjærteskærende. »Jeg er ikke saa god en Pige, som jeg burde være. Jeg ved, at jeg somme Tider ikke har saa taknemligt et Hjærte, som jeg burde have.«

»Jo, jo du har, det er jeg vis paa,« sagde Harn.

»Nej, nej, nej! raabte lille Mille hulkende og rystede paa Hovedet. »Jeg er ikke saa god en Pige, som jeg burde være. Langt fra, langt fra!«

Og hun græd stadig, som om hendes Hjærte skulde briste.

»Jeg prøver paa at holde meget af dig. Det ved jeg, jeg gør!« hulkede hun. »Jeg er ofte gnaven imod dig, og lunefuld imod dig, naar jeg burde være noget ganske andet. Du er aldrig saadan imod mig. Hvorfor er jeg altid saadan imod dig, naar jeg ikke skulde tænke paa andet end at være dig taknemlig og gøre dig lykkelig!«

»Det gør du mig altid,« sagde Harn, »du kære! Jeg er lykkelig blot ved Synet af dig. Jeg er lykkelig hele Dagen igennem ved at tænke paa dig.«

»Aa, det er ikke nok!« udbrød hun. »Det er, fordi du er god; ikke fordi jeg er det! Aa, min kære, det vilde have været lykkeligere for dig, hvis du havde holdt af en anden — en stadigere og værdigere end mig, en som ganske gik op i dig og aldrig var ustadig og lunefuld som jeg!«

»Stakkels lille Ven,« sagde Harn dæmpet. »Martha har bragt hende helt ud af sig selv.«

»Aa Tante,« hulkede Mille, »kom her og lad mig gemme mit Hoved hos dig. O, jeg er meget ulykkelig i Aften, Tante! O, jeg er ikke saa god en Pige, som jeg burde være. Det er jeg ikke, det ved jeg!«

Peggotty havde skyndt sig hen til Stolen foran Kaminen. Mille knælede hos hende, med sine Arme om hendes Hals, og saa meget alvorlig op i hendes Ansigt.

»Aa, kære Tante, prøv paa at hjælpe mig! Kære Harn, prøv paa at hjælpe mig! Mr. David, for gamle Dages Skyld, prøv paa at hjælpe mig! Jeg vil gerne være en bedre Pige, end jeg er. Jeg vil gerne føle mig hundrede Gange mere taknemlig, end jeg gør. Jeg vil gerne føle stærkere, hvilken velsignet Ting det er at blive en god Mands Hustru og føre et fredeligt Liv. Aa, mit Hjærte, mit Hjærte!»

Hun sænkede sit Ansigt mod min gamle Barnepiges Bryst, og hørte op med sin Beden, der i sin Fortvivlelse og Sorg var halvt en Kvindes, halvt et Barns, ligesom hele hendes Væsen — og det passede bedre til hendes Skønhed, end jeg tror noget andet Væsen kunde have gjort — og græd stille, medens min gamle Barnepige tyssede paa hende som paa et Barn.

Hun blev efterhaanden roligere, og da trøstede vi hende, idet vi snart talte opmuntrende, snart spøgte lidt med hende, indtil hun begyndte at rejse Hovedet og tale til os. Saadan blev vi ved, indtil

hun var i Stand til at smile, og saa til at le, og saa til at sidde op, halvt skamfuld; medens Peggotty ordnede hendes Krøller, tørrede hendes Øjne og fik hende til at se pæn ud igen, for at ikke hendes Onkel skulde undre sig, naar hun kom hjem, over hvorfor hans Yndling havde grædt.

Jeg saa hende den Aften gøre, hvad jeg aldrig havde set hende gøre før. Jeg saa hende give sin udvalgte Husbond et uskyldigt Kys paa Kinden og klynge sig tæt ind til hans kraftige Skikkelse, som om den var hendes bedste Støtte. Da de gik bort sammen, i det svindende Maanelys, og jeg saa efter dem, og i min Tanke sammenlignede deres Bortgang med Marthas, saa jeg at hun holdt hans Arm mellem begge sine Hænder og stadig holdt sig tæt op til ham.

Tredje Kapitel.

Jeg vælger mig en Stilling.

Da jeg vaagnede om Morgenen, tænkte jeg meget paa lille Mille og hendes Sindsbevægelse sidste Aften, efter at Martha var gaaet. Jeg følte det, som om hendes Svaghed og Ømhed var kommet til min Kundskab under et helligt Tavshedsløfte, og at det vilde være Uret at aabenbare den selv for Steerforth. Jeg nærede ikke blidere Følelser for nogen end for denne smukke Skabning, som havde været min Legekammerat, og hvem jeg altid har været overbevist om, og til min Dødsdag vil være overbevist om, at jeg dengang elskede højt. At aabenbare for noget Øre, selv for Steerforths, hvad hun havde været ude af Stand til at skjule, dengang hendes Hjærte ved et Tilfælde laa aabent for mig, det følte jeg vilde være raat, mig selv uværdigt, uværdigt mod det Lys fra vor rene Barndom, som jeg altid saa omstraale hendes Hoved. Jeg besluttede derfor at gemme det i mit eget Bryst; og der gav det hendes Billede en ny Ynde.

Medens vi sad ved Frokosten, blev der bragt mig et Brev fra min Tante. Da det vedrørte Ting, hvori jeg mente Steerforth kunde raade mig saa godt som nogen, besluttede jeg at bringe det paa Banc paa Hjemvejen. For Øjeblikket havde vi nok at gøre med at tage Afsked med alle vore Venner. Barkis var langt fra den, der beklagede vor Afrejse mindst; og jeg tror endogsaa, han vilde have aabnet Skrinet igen og ofret endnu en Guinea, hvis det kunde have holdt os otte og fyrretyve Timer tilbage i Yarmouth. Peggotty og hele hendes Familie var bedrøvede over, at vi rejste. Hele Huset Omer & Joram var ude for at sige os Farvel; og der var saa mange Sømænd, der frivillig stillede sig til Steerforths Raadighed, da vor Bagage skulde paa Diligencen, at selv om vi havde haft Bagage til et helt Regiment med os, vilde vi neppe have savnet Dragere til at bære den. Med ét Ord, vi tog bort, efterladende Savn og Beundring hos alle vedkommende, og efterlod os en Mængde meget bedrøvede Mennesker.

»Bliver De længe her, Littimer?« sagde jeg, da han stod og ventede for at se Diligencen køre.

»Nej Sir,« svarede han, »rimeligvis ikke meget længe, Sir.«

»Det kan han neppe sige nu,« bemærkede Steerforth ligegyldigt. »Han ved, hvad han har at gøre, og han vil gøre det.«

»Det er jeg vis paa, han vil,« sagde jeg.

Littimer berørte sin Hat til Tak for min gode Mening, og jeg følte mig omtrent otte Aar gammel. Han berørte den endnu engang og ønskede os god Rejse; og vi efterlod ham dér paa Stenbroen, saa respektabel en Hemmelighed som nogen af Ægyptens Pyramider.

I nogen Tid talte vi ikke, da Steerforth var usædvanlig tavs, og jeg var tilstrækkelig optaget af at spørge mig selv, hvor naar jeg skulde se de gamle Steder igen, og hvilke Forandringer der kunde ske med mig eller dem i Mellemtiden. Tilsidst blev Steerforth paa én Gang munter og snaksom, saadan som han kunde blive alt, hvad han vilde, i et Øjeblik, og han trak mig i Ærmet.

»Sig noget, David. Hvad var det med det Brev, du talte om ved Frokosten?«

»Aa,« sagde jeg og tog det frem af min Lomme, »det er fra min Tante.«

»Og hvad siger hun, som kræver Overvejelse?«

»Jo, Steerforth,« sagde jeg, »hun minder mig om, at jeg tog ud paa denne Udflugt for at se mig om og tænke en Smule.«

»Hvad du naturligvis har gjort?«

»Jeg kan sandelig ikke sige, at jeg særlig har gjort det. Oprigtig talt er jeg bange for, at jeg har glemt det.«

»Godt! Saa se dig om nu og indhent det forsømte,« sagde Steerforth. »Se til højre, og du vil se en flad Egn med en hel Del Moser; se til venstre, og du vil se det samme. Se fremefter, og du vil ikke finde nogen Forskel; se bagud, og det er der endnu.«

Jeg lo og sagde, at jeg kunde ikke se nogen passende Stilling i det hele Landskab; hvilket maaske skyldtes dets Fladhed.

»Hvad siger vor Tante om Sagen?« spurgte Steerforth og saa i Brevet, jeg sad med i Haanden. »Foreslaar hun noget?«

»Ih ja,« sagde jeg. »Hun spørger mig, her, om jeg kunde have Lyst til at blive Proctor. Hvad mener du om det?«

»Jeg ved ikke,« sagde Steerforth ligegyldigt. »Kan du ikke lige saa godt blive det, som noget andet?«

Jeg kunde ikke lade være at le igen over, at han saadan slog alle Stillinger i Hartkorn, og det sagde jeg ham.

»Hvad *er* en Proctor, Steerforth?« sagde jeg.

»Aa, det er en Slags Munkeprokurator,« svarede Steerforth. »Han hører til nogle forældede Retter, der holdes i Doctors' Commons — et dovent, gammelt Hul nær ved Sct. Pauls Kirkegaard. Han er en Embedsmand, hvis Tilværelse efter Tingenes naturlige Gang skulde have været afsluttet for to Hundrede Aar siden. Jeg kan bedst sige dig, hvad han er, ved at fortælle dig, hvad Doctors' Commons er. Det er et lille afsides Sted, hvor de fortolker det, de kalder den gejstlige Ret, og laver alle Slags Hokuspokus med nogle gamle Uhyrer af Parlamentakter, som tre Fjerdedele af Menneskene ikke kender noget til, medens den sidste Fjerdedel antager, at de er gravet op i forstenet Tilstand i Kong Edwards Dage. Det er det Sted, der har et gammelt Monopol paa alt vedrørende Testamenter og Giftermaal og Strid vedrørende Skibe og Baade.«

»Snak, Steerforth!« udbrød jeg. »Du mener da ikke, at der er noget beslægtet mellem Søfartsager og gejstlige Sager?«

»Nej jeg gør virkelig ikke, min Gut,« svarede han. »Men jeg mener, at de bliver afgjort af de samme Mennesker i det samme Doctor's Commons. Du kan gaa derhen én Dag og finde dem løbende sur i de halve af de nautiske Udtryk, der indeholdes i en Søfartshaandbog, fordi »Nancy« har løbet »Sara Jane« i Sænk, eller fordi Mr. Peggotty og Yarmouthfiskerne i en Storm er kommet Indiafareren »Nelson« til Hjælp i deres Nød; og du kan gaa derhen en anden Dag og finde dem fordybede i Dokumenter pro et contra vedrørende en Præst, der har opført sig slet, og du vil se, at Dommeren i Søretssager er Advokat i Præstens Sag, eller omvendt. De er ligesom Skuespillere: snart er en Mand Dommer, snart er han ikke Dommer; snart er han det ene, snart det andet, snart det tredje,

skifter og skifter; men det er en baade fornøjelig og indbringende lille Privatforestilling, der opføres for et ualmindelig udvalgt Publikum.«

»Men Advokater og Proctorer er ikke et og det samme, vel?« sagde jeg lidt forvirret.

»Nej,« svarede Steerforth, »Advokaterne er Jurister — Mænd der har taget en Doktorgrad ved Universitetet. — Proctorerne anvender Advokaterne. Begge har meget gode Indtægter, og tilsammen udgør de et overmaade hyggeligt lille Selskab. I det hele vilde jeg anbefale dig Doctor's Commons, David. De gør sig til af deres Fornemhed dér, kan jeg fortælle dig, hvis det kan være nogen Tilfredsstillelse for dig.«

Jeg bar over med Steerforths lette Maade at behandle Sagen paa, og var ikke uvillig til at gaa ind paa min Tantes Forslag; hun havde ladet mig have mit frie Valg, og havde ikke gjort mig nogen Skrupler ved at fortælle mig, at hun var kommet til at tænke paa det, da hun sidst besøgte sin egen Proctor i Doctor's Commons for at ordne sit Testamente til Fordel for mig.

»Det er i hvert Fald en meget rosværdig Handling af din Tante,« sagde Steerforth, da jeg omtalte det, »og fortjener enhver Opmuntring. Tusindfryd, mit Raad er, at du tænker paa Doctor's Commons.«

Jeg bestemte mig da ogsaa til at gøre det. Jeg sagde Steerforth, at min Tante ventede paa mig i Byen (hvad hun havde meddelt mig i Brevet) og at hun havde indlogeret sig for en Uge i et Slags privat Hotel i Lincoln's Inn Fjelds, hvor der var Stentrappe og fri Udgang til Taget; thi min Tante var fast overbevist om, at hvert eneste Hus i London kunde brænde ned hver Nat.

Vi tilbagelagde Resten af vor Rejse meget fornøjeligt, somme Tider snakkende om Doctor's Commons og foregribe de fjærne Dage, da jeg skulde være Proctor dér, hvilket Steerforth udmalede i en Mængde humoristiske og pudsige Belysninger, saa at vi begge blev muntre. Da vi kom til vor Rejses Maal, gik han hjem, efter at have lovet at komme igen i Overmorgen; og jeg kørte til Lincoln's Inn Fields, hvor jeg fandt min Tante oppe, og Aftensmaden ventende paa mig.

Hvis jeg havde været Jorden rundt, siden vi skiltes, kunde vi neppe have været gladere over at mødes igen. Min Tante ligefrem græd, da hun omfavnede mig, og sagde, medens hun lod som hun lo, at hvis min stakkels Moder havde været i Live, tvivlede hun ikke om, at den taabelige lille Skabning vilde have udgydt Taarer.

»Du har altsaa ladet Mr. Dick blive hjemme, Tante?« sagde jeg. »Det gør mig ondt. Aa Janet, hvordan har De det?«

Medens Janet nejede og sagde, at hun haabede, jeg havde det godt, lagde jeg Mærke til, at min Tante blev adskillig længere i Ansigtet.

»Jeg er ogsaa ked af det,« sagde min Tante og gned sig paa Næsen. »Jeg har ikke haft Ro i mit Sind, Trot, saa længe jeg har været her.«

Før jeg kunde spørge hvorfor, sagde hun mig det.

»Jeg er overbevist om,« sagde min Tante og lagde med sørgmodig Fasthed sin Haand paa Bordet, »at Dicks Karakter ikke egner sig til at holde Æslerne borte. Jeg er vis paa, at han mangler Styrke til det. Jeg burde i Stedet have ladet Janet blive hjemme, da vilde mit Sind maaske være roligt. Hvis der nogen Sinde har trængt sig et Æsel ind paa min Grønning,« sagde min Tante med Eftertryk, »saa var det ét i Eftermiddags Klokken fire. Jeg kom til at ryste af Kulde fra øverst til nederst, og jeg *ved*, det var et Æsel.«

Jeg prøvede paa at berolige hende paa dette Punkt, men hun tilbageviste enhver Trøst.

»Der var et Æsel,« sagde min Tante, »og det var det med den stumpede Hale, som denne morderiske Søster af et Fruentimmer red paa, da hun kom til mit Hus.« Anderledes havde min Tante aldrig siden kaldt Miss Murdstone.

Janet vovede at udtale den Formod-

ning, at min Tante maaske gjorde sig unødig Bekymring, og at hun troede, det omtalte Æsel var beskæftiget ved Sand- og Gruskørsel, og ikke havde Tid til at trænge sig ind paa andre Folks Ejendom. Men min Tante vilde ikke høre noget om det.

Aftensmaden sattes nu dampende paa Bordet, skønt min Tantes Værelser laa meget højt oppe, — om det nu var, for at hun kunde faa flere Stentrapper for sine Penge, eller for at have nærmere til at komme ud paa Taget, ved jeg ikke — og bestod af stegt Høne, Steg og Grøntsager, hvilket jeg alt lod vederfares fuld Retfærdighed, og som altsammen var udmærket. Men min Tante havde sine egne Tanker om Maden i London og spiste kun lidt.

»Jeg tænker, denne ulykkelige Høne er født og baaret i en Kælder,« sagde min Tante, »og aldrig har faaet frisk Luft uden paa en Holdeplads for Hyrevogne. Jeg *haaber,* Stegen er af en Okse, men jeg tror det ikke. Efter min Mening er intet uforfalsket paa dette Sted, undtagen Snavset.«

»Tror De ikke, Hønen kan være kommet ude fra Landet, Tante?» spurgte jeg.

»Sikkert ikke,« svarede min Tante. »Det vilde ikke være nogen Fornøjelse for en Londonerkræmmer at sælge noget, som var, hvad han udgav det for at være.«

Jeg vovede ikke at sige hende imod, men tog selv for mig af Retterne, hvad det var hende en stor Tilfredsstillelse at se mig gøre. Da der var taget af Bordet, hjalp Janet hende med at ordne Haaret og tage Natkappen paa, som var pynteligere end sædvanlig, (for hvis der skulde blive Ildebrand, sagde min Tante) og med at smøge hendes Nederdel op over Knæene, da dette jo var hendes sædvanlige Forberedelser til at varme sig, før hun gik til Sengs. Derpaa tilberedte jeg — i Følge visse fastsatte Regler, fra hvilke der aldrig tillodes selv den mindste Afvigelse — et Glas varm Hvidevin og Vand og en Skive ristet Brød, skaaret i tynde Strimler. Med dette blev vi saa ladt alene for Resten af Aftenen — min Tante siddende lige overfor mig, drikkende af sit Vin og Vand og dyppende sine Strimler i det, en for en, før hun spiste dem — og seende velvilligst paa mig bag sin Natkappes Strimler.

»Naa, Trot?« begyndte hun, »hvad mener du saa om Proctor-Planen? Eller har du ikke begyndt at tænke paa den endnu?«

»Jeg har tænkt en hel Del paa den, kære Tante, og jeg har talt en Del om den med Steerforth. Jeg synes virkelig meget godt om den. Jeg synes overordentlig godt om den.«

»Naa,« sagde min Tante, »det er jo udmærket.»

»Jeg har kun en Betænkelighed, Tante.«

»Sig, hvad det er, Trot, svarede hun.

»Jo, jeg vilde gerne spørge, Tante, da det saa vidt jeg forstaar er en priviligeret Stilling, bliver min Indtræden i denne saa ikke meget kostbar?«

»Det vil koste lige tusind Pund at faa dig anbragt,« sagde min Tante.

»Saa, kære Tante,« sagde jeg, »er jeg ikke rolig ved det. Det er mange Penge. De har ofret meget paa min Opdragelse, og har altid været saa gavmild mod mig i alt, som det var muligt at være. De har været Ædelmodigheden selv. Der er sikkert Maader, jeg kunde begynde Livet paa uden Udlæg, og dog med godt Haab om at komme frem ved Udholdenhed og Flid. Er De sikker paa, at det ikke vilde være bedre at prøve paa den Maade? Er De nu vis paa, at De kan taale Tabet af saa mange Penge, og at det er rigtigt at give dem saaledes ud? Jeg beder Dem blot overveje det, min anden Moder.»

Min Tante spiste det Stykke Brød, hun var i Færd med, op, medens hun hele Tiden saa mig lige ind i Ansigtet. Saa satte hun sit Glas paa Kaminhylden, foldede sine Hænder over sin opsmøgne Kjole og svarede som følger:

»Trot, min Dreng, hvis jeg har noget Formaal i Livet, er det, at du bliver en god, forstandig og lykkelig Mand.

Jeg er bestemt paa det — og det er Dick ogsaa. Jeg kunde nok lide, at visse Folk, jeg kender, skulde høre Dicks Udtalelser om dette Emne. De er vidunderligt kloge. Men ingen kender denne Mands aandelige Hjælpekilder, uden jeg.«

Hun stansede et Øjeblik for at tage min Haand mellem sine og fortsatte:

»Det er forgæves, Trot, at kalde Fortiden tilbage, hvis det ikke kan have nogen Indflydelse paa Nutiden. Maaske kunde jeg have været bedre Venner med din stakkels Moder, selv efter at din Søster Betsey Trotwood havde skuffet mig. Da du kom til mig som en lille Landstryger, støvet og udmattet, tænkte jeg maaske saadan. Fra den Tid af til nu, Trot, har du altid været mig en Ære og en Stolthed og en Glæde. Der er ingen anden, der har Krav paa mine Midler; i det mindste — her tøvede hun til min Forbavselse og blev forvirret — nej, *ingen* anden har Krav paa mine Midler — og du er mit adopterede Barn. Vær kun et kærligt Barn imod mig gamle Menneske og bær over med mine Særheder og Griller, og du vil gøre mere for en gammel Kvinde, hvis Livs Begyndelse ikke var saa lykkelig eller fredelig, som den kunde have været, end denne gamle Kvinde nogen Sinde har gjort for dig.«

Det var første Gang, jeg havde hørt min Tante hentyde til sin tidligere Historie. Der var en Storsindethed i den Maade, hvorpaa hun gjorde det og lod det fare, som vilde have forøget min Ærbødighed og Hengivenhed for hende, hvis noget kunde have gjort det.

»Alt er nu i Orden mellem os to, Trot,« sagde min Tante, »og vi behøver ikke at tale mere om det. Giv mig et Kys, og saa gaar vi til Commons i Morgen efter Frokost.«

Vi sad længe og snakkede ved Kaminen, før jeg gik i Seng. Jeg sov i et Værelse ved samme Gang som min Tantes, og blev lidt forstyrret i Løbet af Natten, hver Gang hun blev urolig ved den fjærne Lyd af Droskerne og Torvevognene og spurgte, »om jeg hørte Sprøjterne?« Men hen ad Morgenstunden sov hun bedre og tillod mig at gøre det samme.

Omkring Middagstid begav vi os paa Vej til D'Hrr. Spenlow og Jorkins Kontor i Doctor's Commons. Min Tante, som ogsaa havde den almindelige Opfattelse af London, at enhver Mand, vi mødte, var en Lommetyv, gav mig hendes Pung at bære; den indeholdt ti Guineaer og noget Sølv.

Vi stansede lidt ved Legetøjsboden i Fleet-Street for at se paa Kæmperne paa Sankt Dunstans slaa paa Klokkerne — vi havde indrettet vor Gang paa at naa dem ved Tolvtiden — og saa gik vi gennem Ludgate Hill og St. Pauls Kirkegaard. Da vi nærmede os det første Sted, mærkede jeg, at min Tante fremskyndede sin Gang stærkt og saa angst ud. Jeg lagde samtidig Mærke til, at en skummel, slet klædt Mand, der kort før havde stanset og stirret paa os, da vi gik forbi, fulgte saa tæt efter os, at han rørte ved hende.

»Trot, min kære Trot!« udbrød min Tante i en forfærdet Hvisken og trykkede min Arm, »jeg ved ikke, hvad jeg skal gøre.«

»Bliv ikke urolig,« sagde jeg. »Der er ingen Ting at være bange for. Gaa ind i en Butik, saa skal jeg snart blive denne Fyr kvit.«

»Nej, nej, Barn,« svarede hun. »Tal ikke til ham for alt i Verden. Jeg beder dig om det, jeg befaler dig det!«

»Du store Gud, Tante,» sagde jeg, »det er ikke andet end en paatrængende Tigger.«

»Du ved ikke, hvad han er,« svarede min Tante. »Du ved ikke, hvem han er! Du ved ikke, hvad du siger!«

Vi var stanset i en tom Port, medens dette gik for sig, og han var ogsaa stanset.

»Se ikke paa ham!« sagde min Tante, da jeg harmfuldt vendte Hovedet. »Men skaf mig en Droske, kære, og vent paa mig paa St. Pauls Kirkegaard.«

»Vente paa Dem?« gentog jeg.

»Ja,« svarede min Tante. »Jeg maa gaa alene. Jeg maa gaa med ham.«

»Med ham, Tante? Denne Mand?«

»Jeg er ved min fulde Fornuft,« svarede hun, »og jeg siger dig, at jeg *maa*. Skaf mig en Vogn.«

Hvor forbavset jeg end var, forstod jeg dog, at jeg ikke havde Ret til at nægte at adlyde en saa bestemt Befaling. Jeg ilede nogle faa Skridt bort og vinkede ad en Hyrevogn, der netop kørte tom forbi. Næsten før jeg kunde slaa Vogntrinet ned, sprang min Tante ind, jeg ved ikke hvordan, og Manden fulgte efter. Hun vinkede til mig, at jeg skulde gaa — saa alvorligt, at hvor forbavset jeg end var, forlod jeg dem dog straks. Da jeg gik, hørte jeg hende sige til Kusken: »Kør hvorhen De vil! Kør ligeud!» og straks rullede Drosken forbi mig op ad Bakken.

Det, som Mr. Dick havde fortalt mig, og som jeg havde antaget for et Foster af hans Fantasi, randt mig nu i Hu. Jeg kunde ikke tvivle paa, at denne Person var den samme, som han havde talt saa hemmelighedsfuldt om, skønt jeg var ganske ude af Stand til at forestille mig, af hvad Natur hans Magt over min Tante kunde være. Efter en halv Times Afsvaling paa Kirkegaarden, saa jeg Vognen komme tilbage. Kusken standsede tæt ved mig, og min Tante sad alene derinde.

Hun var endnu ikke kommet sig tilstrækkeligt af sin Sindsbevægelse til at kunne aflægge det Besøg, vi skulde gøre. Hun bad mig staa ind i Vognen og sige til Kusken om at køre lidt op og ned ganske langsomt. Hun sagde ikke mere, undtagen »Mit kære Barn, spørg mig aldrig om, hvad det var, og hentyd aldrig til det.« Først da hun fuldkommen havde genvundet sin Fatning, sagde hun, at nu var hun ganske sig selv, og vi kunde staa ud. Og da hun gav mig sin Pung, for at jeg kunde betale Kusken, opdagede jeg, at alle Guineaerne var borte og kun Sølvet tilbag .

Man kom ind til Doctors' Commons gennem en lille lav Porthvælving. Før vi havde gaaet ret mange Skridt ned ad Gaden indenfor denne, syntes Byens Støj som ved Trolddom at blive dæmpet, som kom den langt borte fra. Nogle faa triste Gaarde og snevre Stræder førte os til Spenlow og Jorkins Kontor; og i Forhallen til dette Tempel, som var tilgængeligt for Pilegrimme uden nogen Ceremoni med at banke paa, arbejdede tre eller fire Skrivere. En af dem, en lille tør Mand, der sad for sig selv, og bar en stiv, brun Paryk, rejste sig for at modtage min Tante og v te os ind i Mr. Spenlows Værelse.

»Mr. Spenlow er i Retten, Frøken,« sagde den tørre Mand, »det er gejstlig Retsdag i Dag; men det er tæt herved, og jeg skal straks sende Bud efter ham.«

Da vi blev ene tilbage, medens Mr. Spenlow blev hentet, benyttede jeg mig af Lejligheden til at se mig om. Stuens Bohave var gammeldags og støvet; og det grønne Klæde paa Skrivebordspladen havde mistet al sin Farve og var saa falmet og blegt som et gammelt Almisselem. Der laa en Mængde Bundter Papirer paa det, nogle med Paategningen »Paastande«, andre (til min Overraskelse) med Paaskriften »Injurier«, eller »Konsistorialretten«, eller »Den gejstlige Ret« eller Testamentsager« eller »Admiralitetssager« eller »Appellationsretten», og dette gav mig Anledning til at spørge mig selv, hvor mange Retter der kunde være i det hele, og hvor lang Tid det vilde tage for at sætte sig ind i dem alle. Desuden var der uhyre Stabler af »edelige Vidneerklæringer«, stift indbundne og sammenbundne i store Bundter, ét Bundt for hver Sag, som om hver Sag var en Historie i ti eller tyve Bind. Alt dette saa temmelig kostbart ud, tænkte jeg, og gav mig et behageligt Indtryk af en Proctors Forretninger. Jeg var netop ved at betragte disse og lignende Genstande med voksende Velbehag, da hurtige Fodtrin hørtes i Værelset udenfor, og Mr. Spenlow hastigt traadte ind, i en sort Kappe, kantet med hvidt Skind, og tog Hatten af ved sin Indtræden.

Han var en lille lyshaaret Gentleman, med ulastelige Støvler og umaadelig stift hvidt Halstørklæde. Han var tæt tilknappet og maa have haft stor Ulejlighed med sine Bakkenbarter, det var om-

hyggeligt krøllede. Hans Guldurkæde var saa svær, at den Tanke fo'r igennem mig, at han burde have haft en senestærk Guldarm til at trække den ud med, saadan som dem, der er anbragt over Guldsmedebutikerne. Han var klædt saa omhyggeligt og var saa stiv, at han neppe kunde bukke sig; saa naar han havde sat sig i sin Stol og saa i nogle Papirer paa Bordet, var han henvist til at bukke hele Overkroppen lige fra det nederste af Rygraden, ligesom Punch.

Jeg var allerede blevet præsenteret af min Tante og var blevet høfligt modtaget. Han sagde nu:

»Og De tænker altsaa, Mr. Copperfield, paa at træde ind i vor Stand? Jeg omtalte lejlighedsvis for Miss Trotwood, da jeg havde den Fornøjelse at tale med hende forleden Dag« — atter en Bøjning af Kroppen, Punch igen — »at der var en ledig Plads her. Miss Trotwood var saa venlig at sige, at hun havde en Nevø, som hun særlig interesserede sig for, og hvem hun ønskede at skaffe en anstændig Livsstilling. Denne Nevø, tror jeg, at jeg nu har den Fornøjelse at —« Punch igen.

Jeg bukkede erkendtlig og sagde, at min Tante havde fortalt mig om denne Udsigt, og at jeg troede, jeg vilde synes om det, godt om det. At jeg var stærkt tilbøjelig til at synes om det, og straks havde taget imod Forslaget. At jeg ikke absolut kunde forpligte mig til at synes om det, før jeg kendte noget mere til det. At, skønt det ikke var stort andet end en Formsag, gik jeg ud fra, at jeg vilde faa Lejlighed til at prøve, hvordan jeg syntes om det, før jeg bandt mig uigenkaldeligt.

»Ja vist, ja vist,« sagde Mr. Spenlow. »Vi foreslaar altid i vort Hus en Maaned — en Prøvemaaned. Jeg for mit Vedkommende skulde gerne foreslaa to Maaneder — tre Maaneder — et ubegrænset Tidsrum — men jeg har en Kompagnon, Mr. Jorkins.«

»Og Indskudet, Sir,« svarede jeg, »er tusind Pund.«

»Og Indskudet, Stemplet indbefattet, er tusind Pund,« sagde Mr. Spenlow. Som jeg har omtalt til Miss Trotwood, ledes jeg ikke af Hensyn til Vindingen; faa Mænd er mindre vindesyge, tror jeg; men Mr. Jorkins har sine egne Meninger om disse Ting, og jeg er nødt til at respektere Mr. Jorkins' Meninger. Mr. Jorkins anser tusind Pund for altfor lidt, kort sagt!«

»Jeg antager, Sir,« sagde jeg, da jeg stadig ønskede at skaane min Tantes Pung, »at det er Skik her, hvis en Lærling er særlig nyttig, og gør sig til fuldstændig Herre over Arbejdet —« jeg kunde ikke lade være at rødme, thi det var ligesom jeg vilde rose mig selv — »jeg antager det er Skik, da i de senere Aar af hans Læretid at tilstaa ham noget —«

Mr. Spenlow hævede med stor Anstrengelse sit Hoved netop saa meget over Halstørklædet, at han kunde ryste paa det, og svarede, inden jeg fik udtalt Ordet Løn.

»Nej. Jeg vil ikke sige, hvilke Anskuelser jeg selv vilde have med Hensyn til dette Punkt, Mr. Copperfield, hvis jeg havde min Frihed. Mr. Jorkins er ubevægelig.«

Jeg var ganske nedtrykt ved Tanken om denne frygtelige Jorkins. Men jeg opdagede senere, at han var en mild Mand af et tungt Temperament, hvis Opgave i Forretningen var at holde sig selv i Baggrunden og stadig blive fremhævet som den haardeste og ubarmhjærtigste af alle Mænd. Hvis en Skriver ønskede sin Løn forhøjet, vilde Mr. Jorkins ikke høre Tale om det. Var en Klient langsom til at afgøre sin Regning paa Omkostninger, var Mr. Jorkins fast besluttet paa at faa den betalt, og hvor pinlige disse Ting end kunde være (og altid var) for Mr. Spenlows Følelser, Mr. Jorkins vilde have sin Kontrakt opfyldt. Den gode Engel Spenlows Hjærte og Haand vilde altid være aabne, hvis ikke Dæmonen Jorkins havde holdt igen. Eftersom jeg er blevet ældre, mener jeg at have gjort den Erfaring, at flere andre Huse gør Forretninger efter Princippet Spenlow & Jorkins!

Det blev bestemt, at jeg kunde be-

gynde min Prøvemaaned, saa snart det passede mig, og at min Tante ikke behøvede at blive i Byen eller vende tilbage, naar Maaneden var omme, da den Kontrakt, jeg skulde gøres til Genstand for, let kunde sendes hende hjem til Underskrift. Da vi var kommet saa langt, tilbød Mr. Spenlow at tage mig med i den og den Ret for at vise mig, hvad det var for et Sted. Da jeg havde Lyst til det, gik vi og lod min Tante blive tilbage; hun vilde ikke vove sig et saadant Sted hen, sagde hun, og jeg tror, hun ansaa alle Retterne for en Slags Krudtmølle, der kunde ryge i Luften naar som helst.

Mr. Spenlow førte mig gennem en brolagt Gaard mellem nogle alvorlige Stenhuse, som jeg af Doktornavnene paa Døren sluttede var Embedsboliger for de lærde Advokater, Steerforth havde fortalt mig om — og ind i et stort, øde Rum til venstre, i mine Øjne ikke uligt et Kapel. Den øverste Del deraf var afspærret fra den øvrige; og der, paa begge Sider af en hesteskoformet Platform, siddende i magelige gammeldags Spisestuestole, befandt sig en hel Del Gentlemen med røde Kapper og graa Parykker, de omtalte Doktorer. Bøjet over en lille Pult, der lignede en Prædikestol, øverst i Hesteskoens Krumning, sad en gammel Gentleman, som jeg, hvis jeg havde set ham i en Voliere, sikkert vilde have antaget for en Ugle, men som jeg fik at vide var den Dommer, der havde Forsædet. Midt inde i Hesteskoen, og lavere end de andre, sad en Del andre Gentlemen af Mr. Spenlows Rang, og klædt ligesom han i sorte Kapper med hvid Skindbræmme, ved et langt, grønt Bord. Deres Halstørklæder var meget stive, syntes jeg, og deres Udseende var for de flestes Vedkommende hovmodigt; men i den sidste Henseende forstod jeg nu, at jeg havde gjort dem Uret, for naar to eller tre af dem skulde rejse sig for at besvare et Spørgsmaal fra Dommeren, har jeg aldrig set noget mere ydmygt. Publikum, der repræsenteredes af en Dreng med et langt uldent Halstørklæde og en lurvet gentil Mand, der i Smug spiste Brødsmuler, han tog op af sin Frakkelomme, varmede sig ved en Ovn midt i Retssalen. Stedets kedsommelige Stilhed afbrødes kun af denne Ilds Knitren og en af Doktorernes Stemme, der langsomt gennemgik et helt Bibliothek af Vidneforklaringer. I det hele har jeg aldrig været med i et saa hyggeligt, gammeldags, søvnigt lille Familieselskab; og jeg følte, at det vilde være som et behageligt Sovemiddel at høre med til det i hvilken som helst Egenskab — undtagen maaske som Sagsøger.

Meget veltilfreds med dette Steds drømmende Natur, sagde jeg Mr. Spenlow, at jeg havde set nok for denne Gang, og vi vendte tilbage til min Tante; og i Selskab med hende forlod jeg nu Commons, følende mig meget ung, da jeg gik ud af Spenlow og Jorkins' Kontor, eftersom Skriverne puffede til hinanden med deres Penne og skævede til mig.

Vi ankom til Lincoln's Inn Fields uden nye Eventyr. Vi talte atter længe om mine Planer, da vi var vel hjemme, og da jeg vidste, at hun længtes hjem, og aldrig kunde være rolig en halv Time i London mellem Ildebrande, Fødevarer og Lommetyve, trængte jeg ind paa hende, at hun ikke skulde have Ulejlighed for min Skyld, men forlade mig og tænke paa sig selv.

»Jeg har ikke været her en Uge i Morgen, og dog har jeg tænkt paa det ogsaa, kære,« svarede hun. »Der er en lille møbleret Lejlighed at faa til Leje i Adelphi, Trot, som kunde passe udmærket godt for dig.«

Med denne korte Indledning fremtog hun et Avertissement, der omhyggeligt var klippet ud af en Avis og meddelte, at i Buckinham Street i Adelphi kunde man straks faa en møbleret Lejlighed, med Udsigt over Floden, en nobel Bolig for en ung Gentleman, der var ansat ved en af Retterne eller lignende. Mode-

rate Vilkaar, om ønskedes kunde den lejes for en Maaned ad Gangen.

»Ih, det er jo glimrende, Tante!« sagde jeg, stolt ved Tanken om maaske at skulle bo i min egen Lejlighed.

»Kom saa,« svarede min Tante, og tog straks igen Hatten paa, som han havde lagt fra sig et Minut før. »Vi vil gaa hen og se paa den.«

Bort gik vi. Avertissementet bad os om at henvende os til Mrs. Crupp angaaende Lejemaalet, og vi ringede paa Portklokken, som vi mente stod i Forbindelse med Mrs. Crupp. Først da vi havde ringet tre eller fire Gange, kunde vi bevæge Mrs. Crupp til at sætte sig i Forbindelse med os, men tilsidst viste hun sig, et svært Kvindemenneske med et Flonelsskørt hængende som en Garnering nedenfor en Nankins Nederdel.

»Vi vil gerne se paa Deres Værelser, Frue,« sagde min Tante.

»Til denne Gentleman?« sagde Mrs. Crupp og følte i sin Lomme efter sine Nøgler.

«Ja, til min Nevø,« sagde min Tante.

»Og en dejlig Lejlighed er det,« sagde Mrs. Crupp.

Saa gik vi ovenpaa.

Den laa øverst i Huset — et vigtigt Punkt for min Tante, da det saa var nærmere til Frelsen under en Ildebrand — og den bestod af en lille halvmørk Entré, hvor man næsten ingen Ting kunde se, en Dagligstue og et Soveværelse. Møblementet var temmelig slidt, men fuldkommen godt nok til mig; og Floden var ganske rigtig udenfor Vinduerne.

Da jeg var fornøjet med Stedet, trak min Tante og Mrs. Crupp sig tilbage til Fadeburet for at drøfte Vilkaarene, medens jeg blev siddende i Dagligstuens Sofa og neppe vovede at anse det for muligt, at jeg kunde være bestemt til at bo i en saa fornem Lejlighed. Efter en temmelig langvarig Holmgang vendte de tilbage, og jeg saa til min Glæde baade paa Mrs. Crupps og min Tantes Væsen, at Sagen var afgjort.

»Er det den forrige Beboers Møbler?« spurgte min Tante.

»Ja, det er, Frue,« sagde Mrs. Crupp.

»Hvad blev der af ham?« spurgte min Tante.

Mrs. Crupp fik et Hosteanfald og fremstammede besværligt:

»Han blev syg her, Frue, og — ork, ork, ork, min Gud! — og han døde.«

Ja saa! Hvad døde han af?« spurgte min Tante.

»Ork Frue, han døde af Drik,« sagde Mrs. Crupp fortroligt. »Og Røg.«

»Røg? De mener vel ikke fra Kaminen?« sagde min Tante.

»Nej, Frue,« svarede Mrs. Crupp. Cigarer og Piber.«

»*Det* smitter i hvert Fald ikke, Trot,« bemærkede min Tante og vendte sig mod mig.

Kort sagt, da min Tante saa,hvor henrykt jeg var over Lejligheden, tog hun den for en Maaned, med Ret til at beholde den yderligere tolv Maaneder. Mrs. Crupp skulde sørge for Dækketøjet og Maden; alle andre Fornødenheder var der allerede sørget for; og Mrs. Crupp erklærede udtrykkelig, at hun altid skulde hæge om mig som en Søn. Jeg skulde flytte ind i Overmorgen, og Mrs. Crupp sagde, at hun takkede Himlen, fordi hun nu havde fundet en, hun kunde tage sig af!

Paa Hjemvejen sagde min Tante mig, hvor sikkert hun stolede paa, at det Liv jeg nu skulde føre vilde gøre mig fast og selvstændig, hvilket var alt, hvad jeg manglede. Hun gentog dette flere Gange den næste Dag, medens vi ordnede alt vedrørende Flytningen af mine Klæder og Bøger fra Mr. Wickfields; i den Anledning, og for at fortælle om hele min sidste Ferierejse, skrev jeg et langt Brev til Agnes, og min Tante tog det til sig, da hun skulde af Sted den følgende Dag. For ikke at dvæle for længe ved disse Enkeltheder, vil jeg blot tilføje, at hun sørgede rundhaandet for alt, hvad jeg muligvis kunde komme til at trænge til i min Prøvemaaned; at Steerforth til min store Skuffelse og hendes ogsaa ikke viste sig, før hun rejste; at jeg saa hende i god Behold i Doverdiligencen,

glædende sig til at komme over de vildfarende Æsler, med Janet ved sin Side; og at da Diligencen var kørt, vendte jeg mit Ansigt mod Adelphi, tænkende paa de gamle Dage, da jeg plejede at slentre rundt i dets underjordiske Hvælvinger, og paa de lykkelige Forandringer, som havde ført mig op paa Overfladen.

Fjerde Kapitel.

Min første Udsvævelse.

Det var vidunderligt at have denne stolte Borg for mig selv og, saasnart jeg havde lukket Yderdøren, føle mig som Robinson Crusoe, naar han var gaaet ind i sin Fæstning og havde trukket sin Stige op efter sig. Det var vidunderligt at gaa gennem Byen med Nøglen til min Lejlighed i min Lomme og vide, at jeg kunde bede en Kammerat hjem til mig og være sikker paa ikke at genere nogen med det, hvis det ikke generede mig selv. Det var vidunderligt at lukke mig selv ind og ud og komme og gaa uden et Ord til nogen og ringe paa Mrs. Crupp, saa hun forpustet kom op fra Jordens Dyb, naar jeg havde Brug for hende — og naar hun var oplagt til at komme. Alt dette siger jeg, var vidunderligt; men jeg maa ogsaa sige, at der var Tider, hvor det var meget kedeligt.

Det var herligt om Morgenen, især paa de smukke Morgener. Det tog sig ud som et meget friskt, frit Liv ved Dagens Lys — endnu friskere og friere, naar Solen skinnede. Men naar Dagen heldede, syntes ogsaa Livet at gaa nedad. Jeg ved ikke, hvoraf det kom; men det tog sig sjældent godt ud ved Lys. Saa savnede jeg nogen at tale med. Jeg savnede Agnes. Jeg fandt en skrækkelig Tomhed i Stedet for denne smilende Modtager af min Fortrolighed. Mrs. Crupp syntes at være langt borte. Jeg tænkte paa min Forgænger, der var død af Drik og Røg; og jeg kunde nok ønske, at han havde været saa god at leve og ikke plage mig med sin Død.

Efter to Dages og Nætters Forløb syntes jeg, at jeg havde boet der i et Aar, og dog var jeg ikke mange Timer ældre, men akkurat lige saa plaget af min egen Ungdom som nogen Sinde.

Da Steerforth endnu ikke viste sig, hvilket fik mig til at tro, at han maatte være syg, forlod jeg Commons tidligt den tredje Dag og gik ud til Highgate. Mrs. Steerforth blev meget glad over at se mig, og sagde, at han var taget bort med en af sine Oxfordvenner for at besøge en anden, der boede nærved St. Albans, men at hun ventede ham hjem den næste Dag. Jeg holdt saa meget af ham, at jeg blev ganske skinsyg paa hans Oxfordvenner.

Da hun indtrængende bad mig blive til Middag, gjorde jeg det, og jeg tror ikke, vi talte om andet end ham hele Dagen. Jeg fortalte hende, hvor godt Folk syntes om ham i Yarmouth, og hvor fornøjelig en Selskabsbroder han havde været. Miss Dartle var fuld af Hentydninger og hemmelighedsfulde Spørgsmaal, men viste stor Interesse for alt, hvad vi havde foretaget os dér og sagde: »Var det virkelig?« og saa videre saa ofte, at hun fik alt ud af mig, hvad hun ønskede at vide. Hendes Væsen var nøjagtig saadan, som jeg har beskrevet det, da jeg saa hende første Gang; men de to Damers Selskab var saa behageligt og syntes mig saa hjemligt, at jeg følte, jeg var ved at blive

lidt forelsket i hende. Flere Gange i Løbet af Eftermiddagen, og især da jeg gik hjem om Aftenen, kunde jeg ikke lade være at tænke paa, hvilken fornøjeligt Selskab hun vilde være i Buckingham Street.

Jeg sad ved min Kaffe med Brød om Morgenen, før jeg skulde gaa til Commons — og jeg maa her bemærke, at det var forbavsende, saa megen Kaffe Mrs. Crupp brugte, og saa tynd den alligevel var — da Steerforth selv til min store Glæde traadte ind.

»Kære Steerforth,« udbrød jeg, »jeg begyndte at tro, at jeg aldrig skulde se dig igen.«

»Jeg blev ført bort med Magt,« sagde Steerforth, allerede Morgenen efter, at jeg var kommet hjem. Naa, Tusindfryd, sikken en rar Ungkarlehybel du har dig her.«

Jeg viste ham hele Lejligheden, Fadeburet ikke at forglemme, med ikke ringe Stolthed, og han roste det højlydt. »Jeg skal sige dig noget, gamle Dreng,« tilføjede han, »jeg tager mit Kvarter her, naar jeg er i Byen, hvis du ikke sætter mig paa Porten!«

Dette glædede mig meget. Jeg sagde, at hvis han ventede paa det, kunde han vente til Dommedag.

»Men du skal have noget Frokost,« sagde jeg med Haanden paa Klokkestrengen, »og Mrs. Crupp skal lave dig noget frisk Kaffe, og jeg skal riste dig noget Skinke i min Kogeovn.«

»Nej, nej,« sagde Steerforth, »ring ikke! Jeg kan ikke! Jeg skal spise Frokost med en af disse Fyre, som bor paa Piazza Hotel i Covent-Garden.«

»Men du kommer tilbage til Middag?« sagde jeg.

»Jeg kan paa Ære ikke. Der var ikke noget jeg hellere vilde, men jeg *maa* være sammen med disse to Fyre. Vi tager sammen af Sted alle tre i Morgen tidlig.«

«Saa tag dem med til Middag,« svarede jeg. »Tror du, de vilde komme?«

»Det vilde de sikkert gerne,« sagde Steerforth. »Men vi vilde gøre dig Ulejlighed. Du maatte hellere komme og spise med os et eller andet Sted.«

Det vilde jeg ikke paa nogen Maade gaa ind paa, for det faldt mig ind, at jeg virkelig maatte holde en lille Indvielsesfest, og at der ikke kunde være nogen bedre Lejlighed. Jeg var endnu mere stolt af mine Værelser end før, efterat han havde rost dem, og brændte af Længsel efter at udfolde dem i deres fulde Glans. Jeg tog derfor et bestemt Løfte af ham i hans to Venners Navn, og vi fastsatte Middagen til Klokken seks.

Da han var gaaet ringede jeg efter Mrs. Crupp, og gjorde hende bekendt med min fortvivlede Plan. Mrs. Crupp sagde straks, at jeg naturligvis ikke kunde vente, at hun vilde varte op, men hun kendte en flink ung Mand, som hun troede kunde bevæges til det, og som forlangte fem Schilling, og hvad jeg ellers vilde give ham. Jeg sagde, at selvfølgelig tog vi ham. Dernæst sagde Mrs. Crupp, at det var klart, at hun ikke kunde være to Steder paa én Gang (hvad jeg fandt rimeligt); og at »en ung Tøs,« anbragt i Fadeburet med et Lys, hvor hun uafbrudt kunde vaske Tallerkener af, var uundværlig. Jeg spurgte, hvad dette unge Kvindemenneske vilde koste, og Mrs. Crupp sagde, at hun ikke mente atten Pence vilde ruinere mig. Jeg sagde, at det antog jeg ikke; og saa var *det* i Orden. Saa sagde Mrs. Crupp: Men saa var det Middagsmaden.

Det var et mærkeligt Eksempel paa Tankeløshed hos den Jærnstøber, der havde lavet Mrs. Crupps Komfur, at man ikke kunde lave andet end Koteletter og Kartoffelmos paa det. Hvad en Fiskekedel angik, sagde Mrs. Crupp, godt! saa kunde jeg selv komme ned og se paa Komfuret. Mere kunde hun ikke sige. Vilde jeg komme og se paa det? Da jeg ikke vilde være blevet stort klogere, *hvis* jeg havde set paa det, afslog jeg det og sagde: »Lige meget med Fisken!« Men Mrs. Crupp sagde, at det skulde jeg ikke sige; der var jo Østers for Tiden, og hvorfor ikke tage dem? Saa var *det* i Orden. Saa sagde Mrs. Crupp, at hvad hun vilde anbefale, var følgende: Et Par stegte Høns — fra en Restauration;

en Ret stuvet Oksekød med Grøntsager — fra en Restauration; to smaa Mellemretter, saasom en Postej og Nyreragout — fra en Restauration; en Tærte og (hvis jeg syntes om det) en Fromage — fra en Restauration. Dette, sagde Mrs. Crupp , vilde give hende fuld Frihed til at koncentrere sin Opmærksomhed paa Kartoflerne og servere Osten og Selleri-erne saadan, som hun vilde have det gjort.

Jeg sluttede mig til Mrs. Crupps Mening og gav selv Ordre til Restauratøren. Da jeg siden gik gennem Strand og hos en Spækhøker opdagede en haard, broget Substans, der lignede Marmor, men bar Paaskriften: »Forloren Skildpadde,« gik jeg ind og købte en Blok af den, som jeg senere har haft Grund til at tro vilde have været nok til femten Mennesker. Denne Tillavning samtykkede Mrs. Crupp efter nogen Vanskelighed i at varme op; og den skrumpede saa meget ind i flydende Tilstand, at den viste sig at være, hvad Steerforth kaldte »lige nok til fire.«

Da disse Forberedelser lykkeligt var tilendebragte, købte jeg lidt Dessert paa Covent-Garden Torv og gjorde en omfangsrig Bestilling hos en Vinhandler dér i Nabolaget. Da jeg kom hjem om Eftermiddagen og saa Flaskerne stillede i Karré paa Fadebursgulvet, saa de saa talrige ud (skønt der manglede to, hvilket gjorde Mrs. Crupp ganske utrøstelig), at jeg afgjort blev bange for dem.

Den ene af Steerforths Venner hed Grainger, den anden Markham. Det var to muntre og livlige Fyre; Grainger var noget ældre end Steerforth, Markham saa ungdommelig ud, og jeg vilde ikke anslaa ham til mere end tyve. Jeg lagde Mærke til, at den sidste altid talte om sig selv som det ubestemte »man,« og aldrig i første Person Singularis.

»Man kunde bo meget godt her, Mr. Copperfield,« sagde Markham — og mente sig selv.

»Her er ikke saa galt,« sagde jeg, »og Værelserne er virkelig bekvemme.«

»Jeg haaber, I begge to har taget Jeres Appetit med Jer?« sagde Steerforth.

»Paa min Ære,« svarede Markham, »Byluften synes at skærpe ens Appetit. Man er sulten hele Dagen igennem. Man spiser ustanseligt.«

Da jeg i Begyndelsen var lidt forlegen og følte mig altfor ung til at præsidere, lod jeg Steerforth tage Forsædet ved Bordet, da det blev meldt, at Maden var færdig, og satte mig selv lige overfor ham. Alting var meget godt vi sparede ikke paa Vinen; og han udfoldede en saadan Færdighed i at lede Samtalen, at Munterheden ikke gik i Staa et Øjeblik. Jeg var ikke saa god en Selskabsbroder under Middagen, som jeg kunde have ønsket, for min Stol var lige overfor Døren, og min Opmærksomhed adspredtes ved at jeg saa, at den flinke, unge Mand meget ofte gik ud af Stuen, og at hans Skygge da altid umiddelbart efter viste sig mod Entrévæggen med en Flaske for Munden. Den »unge Tøs« voldte mig ligeledes Uro; ikke saa meget ved at forsømme Opvaskningen af Tallerkenerne, som ved at slaa dem itu. Thi da hun var nysgerrigt anlagt, og ude af Stand til, hvad hun udtrykkelig havde Ordre til, at holde sig til Fadeburet, kiggede hun stadig ind til os og bildte sig stadig ind, at hun var opdaget, i hvilken Tro hun flere Gange trak sig tilbage paa Tallerkenerne, (som hun omhyggeligt havde brolagt Gulvet med) og anrettede en ikke ringe Ødelæggelse.

Dette var imidlertid kun smaa Ulemper, og glemtes hurtigt da Dugen var taget af, og Desserten sat paa Bordet, paa hvilket Trin af Festligheden det opdagedes, at den unge Mand var maalløs. Efter privat at have givet ham Ordre til at søge Mrs. Crupps Selskab og tage »den unge Tøs« med, hengav jeg mig til Glæden.

Jeg begyndte med at være særlig munter og let om Hjærtet; alle Slags halvglemte Ting dukkede op i min Erindring, og fik mig til at snakke løs paa en Maade, der slet ikke lignede mig. Jeg lo hjærtelig ad mine egne Vittigheder og ad alle andres; kaldte Steerforth til Orden, fordi han ikke lod Vinen gaa rundt; aflagde flere Løfter om at tage til Ox-

ford; meddelte, at jeg agtede at gøre et Middagsselskab ganske som dette én Gang om Ugen indtil videre; og tog en saa vanvittig Mængde Snus af Graingers Daase, at jeg blev nødt til at gaa ind i Fadeburet, hvor jeg stod for mig selv og nyste i ti Minutter.

Jeg vedblev stadig at lade Vinen gaa hurtigere og hurtigere rundt, og sprang stadig op med en Proptrækker for at trække en ny Flaske op, længe før der var Brug for den. Jeg udbragte Steerforths Skaal. Jeg sagde, at han var min kæreste Ven, min Barndoms Beskytter, og min Ungdoms Staldbroder. Jeg sagde, at jeg skyldte ham mere, end jeg nogen Sinde kunde gengælde ham, og beundrede ham mere, end jeg kunde sige. Jeg endte med at sige: »Leve Steerforth! Gud velsigne ham! Hurra!« Vi gav ham tre Gange tre, og én Gang til, og saa det lange til sidst. Jeg slog mit Glas i Stykker, mens jeg gik rundt om Bordet for at trykke hans Haand, og jeg sagde: (i to Ord) »Steerforth, duermintilværelsesstjærne!«

Jeg fortsatte, indtil jeg pludselig opdagede, at en eller anden var midt i en Sang. Det var Markham, der sang: »Naar ens Hjærte er nedtrykt af Sorg.« Han sagde, da han var færdig, at han vilde udbringe en Skaal for »Fruentimmerne.« Jeg gjorde Indvendinger og kunde ikke tillade det. Jeg sagde, at det var ikke nogen ærbødig Maade at udbringe Skaalen paa, og jeg vilde aldrig tillade, at Skaalen blev drukket i mit Hus uden som »Damernes Skaal!« Jeg blev meget ilter overfor ham, især, tænker jeg, fordi jeg saa, at Steerforth og Grainger lo ad mig — eller ad ham — eller ad os begge. Han sagde, at man lod sig ikke noget foreskrive. Jeg sagde, at man *maatte* lade sig noget foreskrive. Han sagde, at man lod sig i det mindste ikke fornærme. Jeg sagde, at han havde Ret — aldrig under mit Tag, hvor Husguderne var hellige, og Gæstfrihedens Love ukrænkelige. Han sagde, at det gjorde ikke noget Skaar i ens Værdighed at indrømme, at jeg var en Fandens brav Fyr. Jeg udbragte øjeblikkelig hans Skaal.

En gav sig til at ryge. Vi gav os alle til at ryge. *Jeg* gav mig til at ryge, og prøvede paa at faa Bugt med en voksende Tendens til at gyse. Steerforth havde holdt en Tale for mig, under hvilken jeg næsten var blevet rørt til Taarer. Jeg takkede og udtalte det Haab, at det tilstedeværende Selskab vilde spise til Middag hos mig i Morgen og i Overmorgen — hver Dag Klokken fem, saa at vi kunde have en lang Aften til fornøjelig Samvær. Jeg følte mig tilskyndet til at udbringe en personlig Skaal. Jeg vilde udbringe en Skaal for min Tante. For Miss Betsey Trotwood, den bedste af sit Køn!

Der var en, der lænede sig ud af mit Sovekammervindue og svalede sin Pande mod Karmens kølige Sten og følte den kolde Luft mod mit Ansigt. Det var mig. Jeg kaldte mig selv »Copperfiield,« og sagde: »Hvorfor prøvede du paa at ryge? Du burde jo have vidst, at du ikke kunde taale det.« Nu var der en, der vaklende betragtede sine Træk i Spejlet. Det var ogsaa mig. Jeg var meget bleg i Spejlet; mine Øjne var udtryksløse; og mit Haar — kun mit Haar, intet andet — saa drukkent ud.

En sagde til mig: »Lad os gaa i Teatret, Copperfield!« Nu havde jeg intet Soveværelse for mig, men atter det klingrende Bord, bedækket med Glas; Lampen; Grainger paa min højre Haand, Markham paa min venstre, og Steerforth lige overfor — alle siddende i en Taage og meget langt borte. Teatret? Ja vist. Udmærket! Lad os komme af Sted! Men de maatte undskylde, at jeg ventede, til de alle var ude, og skruede Lampen ned — i Tilfælde af Ildebrand.

Paa Grund af Forvirringen i Mørket, var Døren blevet borte. Jeg famlede efter den mellem Vinduesgardinerne, da Steerforth leende tog mig under Armen og førte mig ud. Vi gik ned ad Trappen i Gaasegang. Da vi næsten var nede faldt en eller anden og trillede ned. En eller anden sagde, at det var Copperfield.

Jeg blev vred over denne falske Beskyldning, indtil jeg fandt mig selv liggende paa Ryggen i Gangen og begyndte at tro, at der kunde ligge noget til Grund for den.

En meget taaget Aften, med store Ringe rundt om Lygterne i Gaderne! Der blev snakket noget utydeligt noget om, at det var vaadt. *Jeg* fandt at det var Frostvejr. Steerforth børstede mig af under en Lygtepæl og rettede Bulerne i min Hat, som en eller anden skaffede til Veje et eller andet Sted fra paa en højst mærkværdig Maade, for jeg havde ikke haft den paa før. Saa sagde Steerforth:

»Nu er du klar igen, Copperfield, ikke?« Og jeg svarede:

»Ikkeenmule!«

En Mand, der stak Hovedet ud af Hullet i et Dueslag, kiggede ud af Taagen og tog Penge af en, idet han spurgte, om jeg var en af de Herrer, der var betalt for, og syntes at være i nogen Tvivl (saa vidt jeg husker efter det Glimt, jeg saa af ham) om han skulde tage Penge af mig eller ikke. Kort efter var vi meget højt oppe i et meget varmt Teater og saa ned i en Afgrund af et Parterre, der syntes mig at dampe; de Folk, det var proppet med, var saa utydelige. Der var ogsaa en stor Scene, der saa meget ren og pyntelig ud efter Gaderne; og der var Folk paa den, der snakkede om et eller andet, men aldeles uforstaaeligt. Der var en Overflod af straalende Lys, og der var Musik, og der var Damer nede i Logerne, og jeg ved ikke hvad mere. Hele Bygningen syntes mig at være ved at svømme; den opførte sig saa utilregneligt, naar jeg prøvede paa at faa den til at staa stille.

Efter en eller andens Opfordring besluttede vi at gaa ned paa Balkonen, hvor Damerne var. En Gentleman i fuldt Puds, der laa slængt paa en Sofa med en Teaterkikkert i Haanden, svævede forbi mit Blik i et Spejl, og ligesaa min egen Skikkelse i hel Figur. Saa blev jeg lukket ind i en af disse Loger, og opdagede, at jeg sagde et eller andet, da jeg satte mig, og at Folk rundt om mig raabte »Stille!« til en eller anden, og at Damer kastede forbitrede Blikke paa mig, og — hvad for noget! Jo! — Agnes, siddende paa Bænken foran mig, i den samme Loge, ved Siden af en Herre og en Dame, som jeg ikke kendte. Jeg ser nu hendes Ansigt for mig, bedre end jeg gjorde det den Gang, tør jeg nok sige, vendt imod mig med dets uforglemmelige Udtryk af Sorg og Forundring.

»Agnes!« sagde jeg med tykt Mæle. »Herrenhjælpemig Agnes!«

»Hys!« svarede hun, jeg kunde ikke begribe hvorfor. »De forstyrrer Publikum. Se paa Scenen!«

Jeg prøvede efter hendes Opfordring paa at holde den fast og høre noget af, hvad der gik for sig dernede, men ganske forgæves. Jeg saa hende trække sig tilbage i sin Krog og holde sin behandskede Haand paa Panden.

»Agnes!« sagde jeg. »Jegerbangefordeikkeerrask!«

»Jo, jo. Bryd Dem ikke om mig, Trotwood,« svarede hun. »Hør efter! Skal De snart gaa?«

»Omjesnartskagaa?«

»Ja.«

Jeg havde en dump Hensigt om at svare, at jeg vilde vente for at følge hende ned ad Trappen. Jeg formoder, at jeg fik det udtrykt paa en eller anden Maade; thi efter at hun opmærksomt havde set lidt paa mig, syntes hun at forstaa og sagde i en dæmpet Tone:

»Jeg ved, at De vil gøre, hvad jeg beder Dem om, naar jeg siger Dem, at jeg mener det alvorligt. Gaa nu, Trotwood, for min Skyld, og bed Deres Venner følge Dem hjem.«

Hun havde bragt mig saa vidt til mig selv, at jeg skammede mig, skønt jeg var vred paa hende, og med et kort »Gnat« (hvormed jeg mente Godnat) rejste jeg mig og gik. De fulgte efter, og jeg gik lige fra Logen ind i mit Soveværelse, hvor kun Steerforth var hos mig, og hjalp mig med at klæde mig af, og hvor jeg skiftevis fortalte ham, at Agnes var min Søster, og besvor ham at hente Proptrækkeren, for at jeg kunde trække en Flaske Vin op endnu.

Hvor en, der laa i min Seng, laa og

sagde og gjorde alt dette om igen i en Feberdrøm hele Natten — medens Sengen var et oprørt Hav, der aldrig var stille! Og da denne ene langsomt atter blev mig selv, hvor begyndte jeg da ikke at brænde i Halsen og føle det, som om min Hud var et haardt Bræt, min Tunge Bunden af en tom Kedel, foret med Sten efter lang Tids Brug, og brændende over en langsom Ild, og mine Haandflader opheedede Metalplader, som ingen Is kunde køle!

Men den Fortvivlelse, den Anger og Undseelse jeg følte, da jeg vaagnede til Bevidsthed næste Dag! Min Skræk for at have begaaet tusind Forseelser, jeg havde glemt, og som intet nogen Sinde kunde udsone. Min Erindring om det uforglemmelige Blik, som Agnes havde sendt mig — den pinefulde Tanke, at jeg umuligt kunde komme i Forbindelse med hende, da jeg, Asen som jeg var, ikke vidste, hvordan det gik til, at hun var i London, eller hvor hun boede — min Modbydelighed for selve det Værelse, hvor Sviren havde fundet Sted — mit hamrende Hoved — Lugten af Røg, Synet af Glassene, Umuligheden af at gaa ud eller blot at staa op! Aa, hvilken Dag det var!

Aa, hvilken Aften, da jeg satte mig ved min Kamin med en Tallerken Lammekødsuppe, helt oversvømmet af Fedt, og tænkte paa, at jeg vilde gaa samme Vej som min Forgænger og vilde komme til at overtage hans ulykkelige Historie saa vel som hans Værelser, og havde halvvejs i Sinde at styrte lige til Dover og skrifte det hele! Hvilken Aften, da Mrs. Crupp kom ind for at tage Suppeterrinen ud og fremsatte en Nyre paa en Ostetallerken som den hele Levning fra Gaarsdagens Fest, og jeg virkelig havde Lyst til at kaste mig til hendes Nankinsbryst og sige i oprigtig Anger: »Oh, Mrs. Crupp, Mrs. Crupp, bryd Dem ikke om Levningerne! Jeg er meget ulykkelig!« — kun tvivlede jeg selv i denne Knibe om, at Mrs. Crupp netop var af den Slags Kvinder, man burde betro sig til!

Femte Kapitel.

Gode og onde Engle.

Jeg var ved at gaa ud ad min Dør Morgenen efter denne sørgelige Dag med dens Hovedpine, Utilpashed og Anger, i en besynderlig Tankeforvirring med Hensyn til Datoen for mit Middagsselskab, som om en Flok Titaner havde taget en Løftestang og skubbet i Forgaars nogle Maaneder tilbage — da jeg saa et Bybud komme op ad Trappen med et Brev i sin Haand. Han gav sig god Tid med sit Ærinde dengang; men da han saa mig øverst oppe paa Trappen, hvor jeg stod og saa paa ham over Rækværket, satte han i Trav og kom forpustet op, som om han havde løbet Vejret af sig.

»T. Copperfield, Esquire,« sagde Bybudet og berørte sin Hat med sin lille Stok.

Jeg kunde neppe sige, at det var mig: jeg var saa forvirret ved den Tanke, at Brevet matte være fra Agnes. Imidlertid sagde jeg ham, at jeg var T. Copperfield, Esquire, og han troede det og gav mig Brevet, som han sagde, der skulde Svar paa. Jeg lod ham staa paa Trappeafsatsen og vente paa Svaret og gik

atter ind i mit Værelse, i en saa nervøs Tilstand, at jeg var nødt til at lægge Brevet paa mit Frokostbord og vænne mig lidt til dets Ydre, før jeg kunde beslutte mig til at bryde Seglet.

Jeg saa, da jeg aabnede det, at det var et meget venligt Brev, der ikke indeholdt nogen Hentydning til min Tilstand i Teatret. Der stod kun: »Min kære Trotwood. Jeg bor hos Faders Agent, Mr. Waterbrook, paa Elyplace, Holborn. Vil De komme og besøge mig i Dag paa den Tid, der passer Dem bedst? Deres altid hengivne *Agnes*.«

Det tog saa lang Tid at skrive et Svar, der fuldkomment tilfredsstillede mig, at jeg ikke ved, hvad Bybudet kan have tænkt, hvis han ikke tænkte, at jeg var ved at lære at skrive. Jeg maa have skrevet en halv Snes Svar i det mindste. Efter mange Forsøg skrev jeg: »Kære Agnes. Deres Brev ligner Dem, og hvordan kunde jeg sige nogen højere Ros om det end det? Jeg skal komme Klokken fire. Deres hengivne og bedrøvede T. C.« Med dette Brev (som jeg tyve Gange var lige ved at kalde tilbage, saa snart det var ude af mine Hænder) kom Bybudet omsider af Sted.

Hvis denne Dag var halvt saa frygtelig for nogen anden, der maatte arbejde i Commons, som den var for mig, saa tror jeg, han har gjort Bod for sin Andel i denne raadne, gamle gejstlige Ost. Skønt jeg forlod Kontoret Klokken halv fire, og strejfede rundt omkring det opgivne Sted faa Minutter senere, var den fastsatte Tid overskredet med et fuldt Kvarter efter St. Andreas Kirkens Ur i Holborn, før jeg kunde samle Fortvivlelse nok til at trække i den private Klokkestreng paa den venstre Dørpost paa Mr. Waterbrooks Hus.

Mr. Waterbrooks simplere Forretninger afgjordes i Stueetagen, og de mere gentile (hvoraf der var en Del) i den øvre Del af Bygningen. Jeg blev vist ind i en smuk, men temmelig indelukket Sal, og dér sad Agnes og filerede en Pung.

Hun saa saa rolig og god ud, og mindede mig saa meget om mine glade, friske Skoledage i Canterbury, og om den drukne, tilrøgede, sløve Stakkel, jeg havde været forleden Aften, at jeg, da der ingen var til Stede, gav efter for min Selvbebrejdelse og Skamfølelse og — kort sagt, gjorde mig til Nar. Jeg kan ikke nægte, at jeg udgød Taarer. Indtil dette Øjeblik er jeg ikke vis paa, om det hele var den klogeste Ting, jeg kunde have gjort, eller den latterligste.

»Hvis det havde været enhver anden end Dem, Agnes,« sagde jeg og vendte mit Hoved bort, »saa vilde jeg ikke have brudt mig halvt saa meget om det. Men at det skulde være Dem, der saa mig! Jeg vilde næsten hellere være død!«

Hun lagde sin Haand — dens Berøring lignede ikke nogen anden Haands — paa min Arm et Øjeblik; og hendes Venlighed trøstede mig saa meget, at jeg ikke kunde lade være at føre den til mine Læber og kysse den taknemligt.

»Sæt Dem,« sagde Agnes venligt. »Vær ikke bedrøvet, Trotwood. Hvis De ikke kan stole fuldstændigt paa mig, hvem vil De saa stole paa?«

»Aa Agnes,« svarede jeg, »De er min gode Engel.«

Hun smilte temmelig tungsindigt, syntes jeg, og rystede paa Hovedet.

»Jo, Agnes, min gode Engel! Altid min gode Engel!«

»Hvis jeg var det, Trotwood,« svarede hun, »saa var der én Ting, der vilde ligge mig meget paa Hjærte.«

Jeg saa spørgende paa hende; men allerede med en Anelse om, hvad hun mente.

»Advare Dem,« sagde Agnes med et roligt Blik, »mod Deres onde Engel.«

»Kære Agnes,« begyndte jeg, »hvis De mener Steerforth —.«

»Det gør jeg, Trotwood,« svarede hun.

»Saa gør De ham stor Uret. Han min onde Engel, eller nogen andens! Han andet end min Vejleder, min Støtte og min Ven! Kære Agnes! er det ikke uretfærdigt og ligner Dem saa lidt at bedømme ham efter, hvad De saa hos mig forleden Aften?«

»Jeg bedømmer ham ikke efter, hvad jeg saa hos Dem forleden Aften,« svarede hun roligt.

»Hvorefter da?«

»Efter mange Ting — Bagateller i sig selv, men tilsammen lagte synes de mig ikke at være det. Jeg bedømmer ham dels efter Deres Beretninger om ham, Trotwood, dels efter Deres Karakter, og den Indflydelse, han har paa Dem.«

Der var altid noget i hendes beskedne Stemme, som syntes at berøre en Streng inden i mig, der ene svarede paa denne Klang. Den var altid alvorlig; men naar den var meget alvorlig, saadan som nu, var der en Kraft i den, som fuldstændig overvandt mig. Jeg sad og saa paa hende, medens hun saa ned paa sit Arbejde. Jeg sad og syntes endnu at lytte til hende; og til Trods for al min Hengivenhed for Steerforth, formørkedes hans Billede af denne Tone.

Det er meget dristigt af mig,« sagde Agnes og saa op, «der har levet i saa stor Afsondrethed og kun kan kende saa lidt til Verden, saa frejdigt at give Dem Raad, ja blot at have denne bestemte Mening. Men jeg ved, hvoraf den er udsprunget, Trotwood — af en trofast Erindring om, at vi er vokset op sammen, og en virkelig Interesse for alt, hvad der vedrører Dem. Det er det, som gør mig dristig. Jeg er vis paa, at det er rigtigt, hvad jeg siger. Jeg er ganske vis paa det. Jeg føler det, som om det var en anden, der talte til Dem, og ikke mig, naar jeg forsikrer Dem, at De har faaet en farlig Ven.«

Atter saa jeg paa hende, atter lyttede jeg til hende, efter at hun var hørt op at tale, og atter formørkedes hans Billede, skønt det stadig var fastvokset til mit Hjærte.

»Jeg er ikke saa ufornuftig at vente,« sagde Agnes lidt efter i sin sædvanlige Tone, »at De skulde ville eller kunne forandre en saa indgroet Følelse paa én Gang; mindst af alt en Følelse, der har sin Rod i Deres trofaste Karakter. De bør ikke gøre det overilet. Jeg beder Dem kun, Trotwood, at hvis De nogen Sinde tænker paa mig — jeg mener,« rettede hun sig med et roligt Smil, for jeg skulde lige til at afbryde hende, og hun vidste hvorfor — »saa ofte De tænker paa mig — at De da ogsaa vil tænke paa, hvad jeg har sagt. Tilgiver De mig alt dette?«

»Jeg vil tilgive Dem, Agnes,« svarede jeg, »naar De viser Steerforth Retfærdighed og synes lige saa godt om ham, som jeg.«

»Først da?« sagde Agnes.

Jeg saa, at der gik en Skygge over hendes Ansigt, da jeg talte saaledes om ham, men hun besvarede mit Smil, og vi var atter lige saa uforbeholdne i vor gensidige Fortrolighed som i gamle Dage.

»Og naar, Agnes,« sagde jeg, »vil De tilgive mig forleden Aften?»

»Hvergang jeg tænker paa den,« sagde Agnes.

Hun vilde dermed have forladt dette Emne, men jeg var altfor opfyldt af det til at kunne tillade det, og jeg vilde endelig fortælle hende, hvordan det var gaaet til, at jeg havde vanæret mig selv, og hvilken Kæde af tilfældige Omstændigheder, der havde faaet os til at ende i Teatret. Det var en stor Lindring for mig at gøre dette og at udmale den store Tjeneste, Steerforth havde gjort mig ved at sørge for mig, da jeg ikke var i Stand til at sørge for mig selv.

»De maa ikke glemme,« sagde Agnes og gik roligt over til et andet Emne, saa snart jeg var færdig »at De altid maa fortælle mig, ikke blot naar De taber Deres Hoved, men ogsaa naar De taber Deres Hjærte. Hvem har efterfulgt Miss Larkins, Trotwood?«

»Ingen, Agnes.«

»Jo, en, Trotwood,« sagde Agnes lende og rakte sin Finger i Vejret.

»Nej Agnes, jeg giver Dem mit Ord paa det! Der er ganske vist en Dame i Mrs. Steerforths Hus, som er meget klog, og som jeg holder af at tale med. Miss Dartle — men jeg elsker hende ikke.»

Agnes lo atter ad sin egen Skarpsindighed og sagde, at naar jeg vilde vise

hende fuld Fortrolighed, troede hun, hun vilde føre en lille Fortegnelse over mine heftige Tilbøjeligheder, med Angivelse af Dato for deres Begyndelse og Ophør, ligesom Tabellen over Kongernes og Dronningernes Regeringstid i Englands Historie. Saa spurgte hun mig, om jeg havde set Uriah.

»Uriah Heep?« sagde jeg. »Nej. Er han i London?«

»Han kommer i Kontoret nedenunder hver Dag,« svarede Agnes. »Han kom til London en Uge før mig. Jeg er bange for, at det er i ubehagelige Forretninger, Trotwood.«

»I Forretninger, som gør Dem urolig, ser jeg Agnes,« sagde jeg. »Hvad kan det være?»

Agnes lagde sit Arbejde til Side, foldede sine Hænder over hinanden, saa tankefuldt paa mig med sine smukke, milde Øjne og svarede:

»Jeg tror han er ved at gaa i Kompagni med Fader.«

»Hvad for noget? Uriah? Den usle, krybende Fyr, skulde bore sig frem til en saadan Ophøjelse?« udbrød jeg forbitret. »Har De da ikke gjort Indsigelser imod det, Agnes? Tænk paa, hvilken Forbindelse det efter al Sandsynlighed vil blive. De maa tale ud. De maa ikke tillade Deres Fader at gøre et saa vanvittigt Skridt. De maa forebygge det, medens det er Tid.«

Agnes saa stadig paa mig, medens jeg talte, og rystede paa Hovedet med et svagt Smil over min Varme; saa svarede hun:

»De husker nok vor sidste Samtale om Fader! Det var ikke længe efter — ikke mere end to eller tre Dage — at han gav mig det første Vink om det, jeg fortæller Dem. Det var sørgeligt at se ham kæmpe mellem Ønsket om at fremstille det for mig som en Handling af hans frie Valg, og Umuligheden af at skjule, at han var blevet tvunget til det. Det gjorde mig meget ondt.«

»Tvunget til det, Agnes! Hvem tvinger ham til det?«

»Uriah,« svarede hun efter et Øjebliks Betænkning, »har gjort sig selv uundværlig for Fader. Han er underfundig og vagtsom. Han har gjort sig til Herre over Faders Svagheder, opelsket dem og draget Fordel af dem indtil — for at sige alt, hvad jeg vil sige, med et Ord, Trotwood — indtil Fader er blevet bange for ham.«

Der var mere, hun kunde have sagt, mere hun vidste, eller som hun nærede Mistanke om; det saa jeg klart. Jeg kunde ikke faa mig til at pine hende ved at spørge, hvad det var, thi jeg vidste, at hun skjulte det for mig for at skaane sin Fader. Det havde længe baaret hen imod dette, følte jeg. Jeg tav.

»Hans Magt over Fader,« sagde Agnes, »er meget stor. Han viser sig ydmyg og taknemlig — og mener det maaske; jeg haaber det — men i Virkeligheden har han Magten, og jeg frygter, at han vil gøre haard Brug af sin Magt.«

Jeg sagde, at han var en Hund, hvad der i Øjeblikket var en stor Tilfredsstillelse for mig.

»Dengang Fader talte til mig,« fortsatte Agnes, »havde han sagt til Fader, at han vilde tage bort; at han kun meget nødig gjorde det, men at han havde bedre Udsigter. Fader var meget nedtrykt da, og mere nedbøjet af Bekymring, end De eller jeg nogen Sinde har set ham; men han syntes lettet ved denne Udvej med Kompagniskabet, skønt han samtidig syntes at være forpint af det og skamme sig over det.»

»Og hvordan tog De det, Agnes?«

»Jeg gjorde, Trotwood,« svarede hun, »hvad jeg haaber var rigtigt. Da jeg var vis paa, at det var nødvendigt for Faders Freds Skyld, at Ofret blev bragt, opfordrede jeg ham til at bringe det. Jeg sagde ham, at det vilde lette ham hans Livs Byrde — jeg haaber, det vil det! — og at det vilde give mig Lejlighed til at være mere sammen med ham. Oh, Trotwood!« udbrød Agnes og skjulte sit Ansigt i sine Hænder, medens Taarer randt ned over det; »jeg føler det næsten, som om jeg havde været Faders Fjende, i Stedet for hans kærlige Barn: Thi jeg ved, hvor forandret han

er blevet, paa Grund af sin Kærlighed til mig. Jeg ved, hvormange Ting han har lukket ude for min Skyld, og hvordan hans Bekymringer for mig har kastet Skygge over hans Liv og svækket hans Styrke og Energi ved altid at rette dem mod ét Formaal. Hvis jeg nogen Sinde kunde gøre alt dette godt igen! Hvis jeg dog engang kunde udvirke hans Genrejsning, som jeg har været den uskyldige Aarsag til hans Fald!«

Jeg havde aldrig før set Agnes græde. Jeg havde set Taarer i hendes Øjne, naar jeg bragte nye Æresbevisninger med hjem fra Skolen, og jeg havde set dem dér, da vi sidst talte om hendes Fader, og jeg havde set hende vende sit Hoved bort, da vi tog Afsked fra hinanden; men jeg havde aldrig set hende sørge som nu. Det gjorde mig saa ondt, at jeg kun taabelig og hjælpeløs kunde sige: »Aa Agnes, græd ikke, græd ikke, kære Søster!«

Men Agnes var mig altfor overlegen i Karakter og Aand, hvad jeg ved nu, enten jeg saa vidste det dengang eller ikke, til ret længe at behøve mine Bønner. Hendes smukke, rolige Væsen, der i mine Øjne gør hende saa forskellig fra alle andre, vendte altid tilbage, som om en Sky havde trukket sig bort fra en klar Himmel.

»Vi vil rimeligvis ikke blive alene ret meget længere,« sagde Agnes. »Og medens jeg har Lejlighed til det, saa lad mig indtrængende bede Dem, være venlig mod Uriah, Trotwood. Stød ham ikke tilbage. Vis ham ikke, hvad De kan have imod ham, hvad jeg tror, De i det hele taget er tilbøjelig til. Han fortjener det maaske ikke, vi ved jo ikke noget bestemt ondt om ham. I alle Fald, tænk først paa Fader og mig!«

Agnes fik ikke Tid til at sige mere, thi Døren gik op, og Mrs. Waterbrook, der var en omfangsrig Dame — eller bar en omfangsrig Kjole, jeg ved ikke rigtigt hvilket, thi jeg ved ikke, hvad der var Kjole og hvad der var Dame — kom sejlende ind. Jeg havde en taaget Erindring om at have set hende i Teatret, som om jeg havde set hende i et blegt Laterna-magica Billede; men hun viste sig at huske mig udmærket og stadig at mistænke mig for at være beruset.

Da hun imidlertid efter Haanden opdagede, at jeg var ædru, og (haaber jeg) at jeg var en beskeden ung Gentleman, blev hun efter Haanden adskillig mildere stemt imod mig og spurgte først, om jeg spadserede meget i Parkerne, og dernæst, om jeg gik meget i Selskab. Da jeg besvarede begge disse Spørgsmaal benægtende, forekom det mig, at jeg atter dalede i hendes gode Mening; men hun skjulte det meget yndefuldt og indviterede mig til Middag den næste Dag. Jeg modtog Indbydelsen og tog Afsked, og aflagte Uriah en Visit paa Kontoret, da jeg gik, og efterlod mit Kort til ham, da han var fraværende.

Da jeg kom til Middag den næste Dag og, efter at Gadedøren var blevet aaben, og dukkede ind i et Dampbad af Dunsterne fra en Bedekølle, gættede jeg, at jeg ikke var den eneste Gæst; thi jeg genkendte straks Bybudet, der i Forklædning hjalp Husets Tjener og ventede ved Foden af Trappen for at melde mig. Da han fortroligt spurgte mig om mit Navn, gav han sig, saa godt han kunde, Mine af, at han aldrig havde set mig før; men jeg kendte ham godt. Samvittigheden gjorde os begge til Kujoner.

Jeg saa, at Mr. Waterbrook var en midaldrende Gentleman, med en kort Hals og en Mængde Halstørklæde, og som kun manglede en sort Næse for at være et Portræt af en Mops. Han sagde at han var glad over at have den Ære at gøre mit Bekendtskab, og da jeg havde gjort min Reverens for Mrs. Waterbrook, forestillede han mig meget ceremonielt for en meget imponerende Dame i sort Fløjlskjole, og stor sort Fløjlshat; jeg husker, at hun lignede en nær Slægtning af Hamlet — lad os sige hans Tante.

Mrs. Henry Spiker var denne Dames Navn; og hendes Ægtefælle var der ogsaa: en Mand saa kold, at hans Hoved i Stedet for graat syntes at være pudret med Rimfrost. Der vistes Henry Spiker, baade Hankøn og Hunkøn, uhyre Ærbødighed, hvilket Agnes fortalte mig skyldtes, at Mr. Spiker var juridisk Kon-

sulent for et eller andet eller en eller anden, jeg husker ikke hvilket, der langt ude stod i Forbindelse med Finansministeriet.

Jeg traf Uriah Heep mellem Gæsterne, iført sort Tøj og dyb Ydmyghed. Han sagde mig, da jeg trykkede hans Haand, at han var stolt over, at jeg lagde Mærke til ham, og at han virkelig var mig forbunden for mig Nedladenhed. Jeg havde gerne set, at han havde været mig mindre forbunden; thi han klamrede sig i sin Taknemlighed til mig hele Resten af Aftenen; og hvergang jeg sagde et Ord til Agnes, kunde jeg være sikker paa, at han stirrede spøgelsesagtigt paa os bagfra med sine skyggeløse Øjne og sit dødningeagtige Ansigt.

Der var andre Gæster — alle isafkølede i Dagens Anledning, tænkte jeg, ligesom Vinen. Men der var én, som tiltrak sig min Opmærksomhed, før han kom ind, da jeg hørte, han blev meldt som Mr. Traddles! Min Tanke fløj til Salem House, og jeg tænkte, om det kunde være Tommy, som plejede at tegne Skeletter!

Jeg spejdede med usædvanlig Interesse efter Mr. Traddles. Han var en rolig, stadig udseende ung Mand med et tilbageholdende Væsen og en komisk Frisure og Øjne, der stod paa vid Gab; og han trak sig saa hurtigt ind i en mørk Krog, at jeg havde nogen Vanskelighed ved at se ham. Endeligt fik jeg ham tydeligt at se, og hvis mit Syn ikke svigtede mig, var det den gamle uheldige Tommy.

Jeg banede mig Vej til Mr. Waterbrook og sagde, at jeg troede, jeg havde den Fornøjelse at se en gammel Skolekammerat her.

»Virkelig?« sagde Mr. Waterbrook overrasket. »De er altfor ung til at have gaaet i Skole med Mr. Henry Spiker?«

»Aa, jeg mener ikke ham,« svarede jeg. »Jeg mener den Herre, der hedder Traddles.«

»Aa, ja saa! Nej virkelig!« sagde min Vært med betydelig mindre Interesse. »Meget muligt.«

»Hvis det virkelig er den samme,« sagde jeg og saa hen imod ham, »saa var vi sammen paa et Sted, der hed Salem House, og han var en brillant Fyr.«

»Aa ja. Traddles er en brav Fyr,« svarede min Vært og nikkede med en taalmodig Mine. »Traddles er en rigtig brav Fyr.«

»Det er et mærkelig Træf,« sagde jeg.

»Det er virkelig,« svarede min Vært, »et rent Træf, at Traddles over Hovedet er her; thi Traddles blev kun inviteret i Morges, fordi den Plads, Mrs. Henry Spikers Broder skulde have indtaget, blev ledig, fordi han ikke befandt sig vel. En meget nobel Mand, Mrs. Henry Spikers Broder, Mr. Copperfield.«

Jeg fremmumlede et Bifald, som virkelig var fuldt af Følelse, i Betragtning af, at jeg aldeles ikke kendte noget til ham; og jeg spurgte, hvad Mr. Traddles var af Profession.

»Traddles,« svarede Mr. Waterbrook er en ung Mand, der læser til Jurist. Ja. Han er en rigtig brav Fyr — ingen andens Fjende end sin egen.«

»Er han sin egen Fjende?« sagde jeg, bedrøvet over at høre dette.

»Naa,« svarede Mr. Waterbrook, idet han trak Munden sammen og legede med sin Urkæde paa en hyggelig, velhavende Maade. »Jeg burde hellere sige, at han er et af disse Mennesker, som staar sig selv i Lyset. Ja, jeg vilde for Eksempel sige, at han bliver aldrig fem Hundrede Pund værd. Traddles blev anbefalet til mig af en Forretningsven. Aa Ja — Ja. Han har et Slags Talent for at affatte Extrakter og sætte en Sag tydeligt op skriftligt. Jeg ser mig i Stand til at skaffe ham en Del Arbejde i Aarets Løb; ikke saa lidt — for ham. Aa Ja. Ja.«

Den overordentlige selvtilfredse Maade, hvorpaa Mr. Waterbrook udtalte det lille Ord »ja« af og til, gjorde et dybt Indtryk paa mig. Der laa en vidunderlig Udtryksfuldhed i det. Det bibragte en ganske Tanken om en Mand, der var blevet født om ikke med en Sølvske, saa dog med en Stormstige, og som havde besteget den ene af Livets Højder efter den anden, indtil han nu fra Forskansningernes Top saa med en Filosofs og

Beskytters Mine paa Folkene nede i Løbegravene.

Jeg var stadig fordybet i disse Overvejelser, da det blev meldt, at der var rettet an. Mr. Waterbrook gik ned med Hamlets Tante. Mr. Henry Spiker tog Mrs. Waterbrook. Agnes, hvem jeg gerne vilde have taget selv, blev givet til en grinende Fyr med tynde Ben. Uriah, Traddles og jeg gik, som de yngste i Selskabet, ned sidst, som vi kunde bedst. Jeg var ikke saa ærgerlig over at have mistet Agnes, som jeg kunde have været, da det gav mig Lejlighed til paa Trappen at give mig til Kende for Traddles, og han hilste meget hjærteligt paa mig, medens Uriah vred sig med en saa paatrængende Tilfredsstillelse og Selvfornedrelse, at jeg gladelig kunde have kastet ham ud over Rækværket.

Traddles og jeg blev skilt ad ved Bordet, idet vi blev anbragt ved to modsatte Hjørner: han i Glansen af en rød Fløjlsdame, jeg i Skyggen af Hamlets Tante. Middagen var meget lang, og Samtalen drejede sig om Aristokratiet — og Blod. Mrs. Waterbrook fortalte os gentagne Gange, at hvis hun havde en Svaghed, da var det Blod.

Det faldt mig flere Gange ind, at vi vilde have haft det fornøjeligere, hvis vi ikke havde været fuldt saa fornemme. Vi var saa overordentlig fornemme, at vort Omraade var meget begrænset. Der var en Mr. og Mrs. Gulpidke i Selskabet, og de (eller i det mindste Mr. Gulpidke) havde paa anden Haand noget at gøre med Bankens juridiske Sager; og af Hensyn til Banken, og af Hensyn til Finansministeriet, var vi lige saa eksklusive som Statskalenderen. Til Gengæld havde Hamlets Tante den Familiesvaghed at hengive sig til Enetaler, og hun snakkede forvirret løs om alle de Emner, der blev bragt paa Bane. Det var unægtelig faa nok; men da vi stadig vendte tilbage til Blodet, havde hun en lige saa vid Mark for obstrakte Spekulationer som hendes Nevø selv.

Vi kunde have været et Selskab af Varulve, saa blodig en Karakter antog Samtalen.

»Jeg tilstaar, at jeg er af Mrs. Waterbrooks Mening,« sagde Mr. Waterbrook med sit Vinglas for Øjet. »Andre Ting er meget gode paa deres Maade, men maa *jeg* bede om Blod!«

»Ah!« bemærkede Hamlets Tante »der er intet saa tilfredsstillende for en! Der er intet, der i den Grad er ens — beau — ideal af — af alle den Slags Ting i Almindelighed talt. Der er nogle lave Aander (ikke mange, tror jeg lykkeligvis, men der er nogle), der vilde foretrække, hvad *jeg* vilde kalde at bøje sig for Afgudsbilleder. Ligefrem Afgudsbilleder! For Fortjenester, Intelligens og saa videre. Men det er uhaandgribelige Ting. Det er Blod ikke. Vi ser Blod i en Næse, og vi kender det. Vi træffer det i en Hage, og vi siger: »Der er det! Det er Blod!« Det er til at tage og føle paa. Vi peger paa det. Det tillader ingen Tvivl.«

Den grinede Fyr med de tynde Ben, som havde Agnes til Bords, afgjorde Spørgsmaalet endnu bestemtere fandt jeg.

»Forstaar De, Pokker staa i det,« sagde denne Gentleman og saa sig rundt om Bordet med et idiotisk Smil, »vi kan ikke være Blod foruden, forstaar De. Vi maa have Blod, forstaar De. Visse unge Fyre, forstaar De, kan maaske være en Smule tilbage for deres Stand, hvad Opdragelse og Opførsel angaar, og laver en Smule gale Streger, forstaar De, og bringer sig selv og andre Folk i en hel Del Forlegenheder, og alt det dér — men Pokker staa i det, det er dejligt at tænke paa, at de har Blod i sig! Jeg for min Part vilde hellere lade mig slaa til Jorden af en Mand, der havde Blod i sig, end jeg vilde lade mig samle op af en, der ikke havde det.«

Denne Udtalelse, der ligesom samlede hele Spørgsmaalet i en Nøddeskal, vakte stor Bifald og stor Opmærksomhed for denne Gentleman, indtil Damerne trak sig tilbage. Derefter lagde jeg Mærke til, at Mr. Gulpidke og Mr. Henry Spiker, der hidtil havde været meget tilbageholdende, indgik en defensiv Alliance imod os, den fælles Fjende, og udveksle-

de gaadefulde Bemærkninger tværs over Bordet til vor Ydmygelse og Undergang.

Denne Sag med den første Kontrakt paa fire Tusinde fem Hundrede Pund har ikke taget det Forløb, der var ventet, Spiker,« sagde Mr. Gulpidge.

»Mener De D. af A.'s?« sagde Mr. Spiker.

»C. af B.'s« sagde Mr. Gulpidge.

Mr. Spiker trak Øjenbrynene i Vejret og saa yderst bestyrtet ud.

»Da Spørgsmaalet blev bragt paa Bane overfor Lord — jeg behøver ikke at nævne hans Navn,« sagde Mr. Gulpidge og afbrød sig selv.

»Jeg forstaar, «sagde Mr. Spiker. »N.«

Mr. Gulpidge nikkede mørkt — »blev bragt paa Bane overfor ham, var hans Svar: Penge eller ingen Underskrift.«

»Gud bevare mig vel!« udbrød Mr. Spiker.

»Penge, eller ingen Underskrift,« gentog Mr. Gulpidge fast. »Den næste — De forstaar mig?«

»K.« sagde Mr. Spiker med et betydningsfuldt Blik.

»— K. nægtede saa rent ud at skrive under. Han ventedes til Neumarket i det Øjemed, og han nægtede rent ud at gøre det.«

Mr. Spiker blev ganske forstenet.

»Saadan staar Sagen i dette Øjeblik,« sagde Mr. Gulpidge og kastede sig tilbage i Stolen. »Vor Ven Waterbrook vil undskylde mig, at jeg undlader at forklare mig tydeligere, i Betragtning af de store Interesser, der staar paa Spil.«

Mr. Waterbrook var, forekom det mig, kun altfor lykkelig over, at der blot blev hentydet til saadanne Interesser og saadanne Navne ved hans Bord. Han antog en Mine af mørk Forstaaelse (skønt jeg er overbevist om, at han forstod ikke mere af Samtalen, end jeg gjorde), og bifaldt højligt den Diskretion, der var blevet udvist. Efter at Mr. Spiker havde modtaget denne fortrolige Meddelelse, ønskede han naturligvis ogsaa at beære sin Ven med en fortrolig Meddelelse; derfor blev den foregaaende Samtale efterfulgt af en anden, hvor det var Mr. Gulpidges Tur til at blive overrasket — og saa af en tredje, hvor det atter blev Mr. Spikers Tur, og saa videre skiftevis. I al denne Tid knugedes vi Outsidere under Byrden af de frygtelige Interesser, der bragtes paa Bane; og vor Vært betragtede os med Stolthed som Ofre for en gavnlig Ærefrygt og Forundring.

Jeg var unægtelig meget glad over at kunne gaa op til Agnes og tale med hende i en Krog og forestillede Traddles for hende; han var undselig, men elskværdig og stadig den samme godhjærtede Skabning. Da han var nødt til at gaa tidlig, fordi han næste Morgen skulde rejse bort for en Maaned, fik jeg ikke talt nær saa meget med ham, som jeg kunde have ønsket; men vi udvekslede vore Adresser og lovede os Fornøjelse af et nyt Møde, naar han kom tilbage til Byen. Det interesserede ham i høj Grad at høre, at jeg kendte Steerforth, og han talte om ham med en saadan Varme, at jeg lod ham fortælle Agnes, hvad han mente om ham. Men Agnes saa kun paa mig imens og rystede meget let paa Hovedet, da kun jeg lagde Mærke til det.

Da hun ikke var blandt Mennesker, hos hvem jeg troede hun kunde føle sig synderlig hjemme, blev jeg næsten glad ved at høre, at hun skulde rejse bort inden faa Dage, skønt jeg var bedrøvet over Udsigten til atter at skulle skilles fra hende saa snart. Dette fik mig til at blive, indtil hele Selskabet var gaaet. Mens jeg talte med hende og hørte hende synge, vaktes saa mange Minder hos mig om mit lykkelige Liv i det alvorlige gamle Hus, som hun havde gjort saa smukt, at jeg kunde være blevet der den halve Nat; men da jeg ikke havde nogen Undskyldning for at blive der længere, da alle Lysene i Mr. Waterbrooks Selskab var slukkede, tog jeg Afsked, meget mod min Vilje. Jeg følte da, mere end nogen Sinde, at hun var min gode Engel; og hvis jeg tænkte mig hendes søde Ansigt og rolige Smil skinnende paa mig fra et fjærnt Væsen, som en Engel, haaber jeg ikke, mine Tanker var syndige.

Jeg sagde, at hele Selskabet var gaaet; men jeg burde have undtaget Uriah, hvem jeg ikke indbefatter i denne Be-

nævnelse, og som uophørligt havde opholdt sig i Nærheden af os. Han fulgte tæt bag efter mig, da jeg gik ned ad Trappen. Han gik tæt ved Siden af mig, da jeg gik bort fra Huset, og han vred sine lange Dødningefingre ind i de endnu længre Fingre af et Par store Vanter.

Det var ikke af Oplagthed til Uriahs Selskab, men i Erindringen om den Bøn, Agnes havde rettet til mig, at jeg spurgte ham, om han vilde følge med hjem i min Lejlighed og drikke en Kop Kaffe.

»Aa, Master Copperfield,« svarede han — »Jeg beder om Forladelse, *Mister* Copperfield, men det andet kom saa naturligt — jeg synes virkelig ikke om, at De skal paalægge Dem selv nogen Tvang ved at bede en saa ringe Person som mig hjem til Dem.«

»Der er ikke tale om nogen Tvang,« sagde jeg. »Vil De med?«

»Det vilde jeg meget gerne,« svarede Uriah med en Vridning.«

»Naa, lad os saa komme af Sted,« sagde jeg.

Jeg kunde ikke lade være at være temmelig kort imod ham, men han lod ikke til at bryde sig om det. Vi gik den nærmeste Vej, uden at snakke stort paa Vejen; og han var saa ydmyg med Hensyn til disse Fugleskræmsler af Handsker, at han stadig var ved at trække dem paa og ikke syntes at være kommet længere med det, da vi kom til mit Hus.

Jeg førte ham op ad de mørke Trapper for at hindre ham i at støde Hovedet mod et eller andet, og hans klamme, kolde Haand var virkelig i den Grad som en Frø at føle paa, at jeg følte mig fristet til at lade den falde og løbe min Vej. Imidlertid sejrede Agnes og Gæstfriheden, og jeg førte ham ind til min Arne. Da jeg tændte mine Lys, henfaldt han i ydmyg Begejstring over den Stue, der aabenbaredes for ham; og da jeg varmede Kaffen; et beskedent Tinkar, som Mrs. Crupp yndede at tilberede den i (især, tror jeg, fordi den ikke var bestemt til dette Øjemed, da det var et Barberkrus, og fordi alting havde en enestaaende Tilbøjelighed til at forsvinde i Fadeburet) viste han saa megen Rørelse, at jeg med stor Fornøjelse kunde have skoldet ham.

»Sandelig, Master Copperfield — jeg mener Mister Copperfield,« sagde Uriah, »at se Dem varte mig op, er noget, jeg aldrig kunde have ventet! Men baade paa den ene og den anden Maade sker der saa mange Ting, som jeg sandelig aldrig kunde have ventet i min ringe Stilling, at der synes at regne Velsignelse ned over mit Hoved. De har sikkert hørt noget om en Forandring i mine Udsigter, Master Copperfield — Mister Copperfield vilde jeg sige?«

Som han sad dér paa min Sofa, med sine lange Ben trukket op under sig, Hatten og Handskerne paa Gulvet tæt ved sig, mens hans Ske gik sagte rundt og rundt i Kaffekoppen, og hans skyggeløse røde Øjne, der saa ud, som om de havde svedet deres Øjenvipper af, var vendt imod mig uden at se paa mig, og de uhyggelige Furer i hans Næsebor, jeg tidligere har beskrevet, kom og gik, naar han trak Vejret, og en slangeagtigt bølgende Bevægelse gik gennem hans Skikkelse lige fra Hagen til Støvlerne — blev jeg enig med mig selv om, at jeg ikke kunde fordrage ham. Det var mig meget ubehageligt at have ham til Gæst, thi jeg var ung dengang og ikke vant til at skjule, hvad jeg følte saa dybt.

»De har sikkert hørt noget om en Forandring i mine Udsigter, Master Copperfield — Mister Copperfield, vilde jeg sige?« bemærkede Uriah.

»Ja,« sagde jeg, »noget.«

»Ja saa! Jeg tænkte nok, at Miss Agnes vidste om det!« svarede han roligt. »Det glæder mig at høre, at Miss Agnes ved om det. Aa, jeg takker Dem, Master — Mister Copperfield!«

Jeg kunde have kastet ham min Støvleknægt i Hovedet (den laa parat paa Kamintæppet) fordi han havde faaet mig til at røbe noget Agnes vedrørende, hvor betydningsløst det end var. Men jeg drak kun min Kaffe.

»Hvor De har vist Dem som en Profet, Mister Copperfield!« fortsatte Uriah. »Du gode Gud, hvor De har vist Dem

som en Profet! Husker De ikke, at De engang sagde til mig, at jeg maaske vilde blive Kompagnon i Mr. Wickfields Forretning, og at den maaske vilde komme til at hedde Wickfield og Heep? *De* husker det maaske ikke; men naar en Person er ubetydelig, Mister Copperfield, gemmer en Person den Slags Ting som en Skat.«

»Jeg husker, at jeg sagde noget om det,« sagde jeg, »skønt jeg sikkert ikke ansaa det for sandsynligt dengang.«

»Oh! Hvem *kunde* have anset det for sandsynligt, Mister Copperfield,« svarede Uriah begejstret. »Jeg er sikker paa, at jeg ikke gjorde det selv. Jeg husker, at jeg sagde med mine egne Læber, at jeg var altfor ubetydelig. Det ansaa jeg virkelig ogsaa mig selv oprigtigt for.«

Han sad med hint udskaarne Grin paa sit Ansigt og saa ind i Kaminen, da jeg saa paa ham.

»Men de ubetydeligste Personer, Mister Copperfield,« fortsatte han nu, »kan være Redskaber til det gode. Jeg er glad ved at tænke paa, at jeg har været et Redskab til det gode for Mr. Wickfield, og at jeg kan blive det mere endnu. Oh, hvad han er for en værdig Mand, Mister Copperfield, men hvor uforsigtig han har været!«

»Det gør mig ondt at høre,« sagde jeg. Jeg kunde ikke lade være med at tilføje temmelig skarpt: »i enhver Henseende.«

»Netop, Mister Copperfield,« svarede Uriah. »I enhver Henseende. Især til Miss Agnes! De husker ikke Deres egne veltalende Udtryk, Mister Copperfield; men *jeg* husker, hvordan De en Dag sagde, at enhver maatte beundre hende, og hvor jeg takkede Dem for det! Det har De sikkert glemt, at jeg gjorde, Mister Copperfield?«

»Nej,« sagde jeg tørt.

»Oh, hvor det glæder mig, at De ikke har det!« udbrød Uriah. »At tænke sig, at De skulde være den første, der optændte Ærgerrighedens Gnist i mit unge Bryst, og at De ikke har glemt det! Oh! — Vilde De tillade mig at bede om en Kop Kaffe til?«

Der var noget i det Eftertryk han lagde paa Antændelsen af disse Gnister, og noget i det Blik, han sendte mig, da han sagde det, der havde faaet mig til at fare sammen, som om jeg havde set ham oplyst af en blussende Ild. Bragt til sig selv ved hans Anmodning, der blev fremsat i en ganske anden Tone, betjente jeg ham med Barberkruset; men jeg gjorde det med en Usikkerhed paa Haanden, en pludselig Følelse af ikke at kunne maale mig med ham, og en forvirret, mistænksom Angst for, hvad han dernæst vilde sige, som jeg følte ikke kunde undgaa hans Opmærksomhed.

Han sagde slet ikke noget. Han rørte rundt og rundt i sin Kaffe, han nippede til den, han berørte sin Hage let med sin hæslige Haand, han saa paa Ilden, han saa sig om i Stuen, han vred sig og bølgede i sin ærbødige Slaviskhed, han rørte og nippede igen, men han overlod det til mig at genoptage Samtalen.

»Mr. Wickfield,« sagde jeg omsider, »der er lige saa meget værd som fem Hundrede som Dem — eller mig,« om det saa skulde have gældt mit Liv, tror jeg ikke, jeg kunde have ladet være med at skille denne Del af Sætningen ved en betydningsfuld Pavse — »har altsaa været uforsigtig, hvad, Mr. Heep?«

»Oh, meget uforsigtig i Sandhed, Mister Copperfield,« svarede Uriah og sukkede beskedent. »Meget uforsigtig! Men jeg vilde ønske, at De vilde kalde mig Uriah. Det minder mig om gamle Dage.

»Naa, Uriah altsaa,« fik jeg frem med megen Vanskelighed.

»Tak,« svarede han med Varme. »Tak, Master Copperfield! (Han undlod nu at titulere Copperfield med Mister). Det er ligesom naar der blæses gamle Vinde eller ringes med gamle Klokker, at høre *Dem* sige Uriah. Jeg beder Dem om Forladelse. Var jeg ved at gøre en Bemærkning?«

»Angaaende Mr. Wickfield,« sagde jeg.

»Oh ja, rigtigt,« sagde Uriah. »Aah, stor Uforsigtighed, Master Copperfield. Det er ikke noget Emne, jeg vilde berøre over for nogen levende Sjæl uden Dem. Selv over for Dem kan jeg kun lige berøre det, og ikke mere. Hvis nogen anden havde været i mit Sted i disse sidste Aar, vilde han nu have haft Mr.

Wickfield (aa, hvilken værdig Mand han er, Master Copperfield!) fuldstændig under sin Tommelfinger. Under — sin Tommelfinger,« sagde Uriah meget langsomt, medens han spredte sin skrækkelige Haand ud over mit Bord og trykkede sin egen Tommelfinger imod det, til det rystede og fik Værelset til at ryste.

Hvis jeg havde været nødt til at se ham med sin Platfod paa Mr. Wickfields Nakke, kunde jeg næppe have hadet ham mere.

»Aa Gud, ja, Master Copperfield,« fortsatte han med en blid Stemme, der stak besynderligt af mod det han foretog sig med sin Tommelfinger, der ikke i mindste Maade trykkede mindre haardt end før — »der er ingen Tvivl om det. Det vilde være blevet Tab, Vanære, jeg ved ikke alt hvad. Mr. Wickfield ved det. Jeg er det ubetydelige Redskab til at vise ham en ubetydelig Tjeneste, og han hæver sig til en Højde, jeg næppe kunde have haabet at naa. Hvor taknemlig jeg burde være!« Han vendte Ansigtet imod mig, da han sluttede, men uden at se paa mig, og tog sin krogede Tommelfinger bort fra det Sted, hvor han havde plantet den, og skrabede langsomt og tankefuldt paa sin magre Kæbe med den, som om han var ved at barbere sig selv.

Jeg husker godt nok, hvor forbitret mit Hjærte hamrede, da jeg saa hans forslagne Ansigt i det ejendommelige røde Skær fra Kaminilden, og forberedende et eller andet.

»Master Copperfield,« begyndte han — »men jeg opholder Dem?«

»De opholder mig ikke. Jeg gaar i Reglen sent i Seng.«

»Tak, Master Copperfield! Jeg har hævet mig op fra min uanselige Stilling, siden De først plejede at henvende Dem til mig, det er sandt; men jeg er stadig ydmyg. Jeg haaber, at jeg aldrig vil blive andet end ydmyg. De vil ikke tænke ringere om min Ydmyghed, hvis jeg betror Dem noget, Master Copperfield? Vil De vel?«

»Nej,« tvang jeg mig til at sige.

»Tak!« Han tog sit Lommetørklæde frem og begyndte at gnide sine Haandflader. »Miss Agnes, Master Copperfield —«

»Naa, Uriah?«

»Oh, hvor dejligt at blive kaldt Uriah, af Deres egen fri Vilje!« udbrød han og gjorde et Kast med sig selv, ligesom en Fisk, der spræller. »Fandt De ikke, hun saa meget smuk ud i Aften, Master Copperfield?«

»Jeg fandt, hun saa ud, som hun altid gør: i enhver Henseende overgaaende alle sine Omgivelser,« svarede jeg.

»Aa, jeg takker Dem! Det er saa sandt!« udbrød han. »Aa, jeg takker Dem saa meget for de Ord!«

»Aldeles ikke,« sagde jeg stolt. »Der er ingen Grund for Dem til at takke mig.«

»Jo, ser De, Master Copperfield,« sagde Uriah, »det er netop det, jeg vilde tage mig den Frihed at betro Dem. Ubetydelig, som jeg er,« han gned sine Hænder haardere og saa skiftevis paa dem og paa Ilden — »ubetydelig som min Moder er, og ringe som vort fattige, men hæderlige Hjem altid har været, saa har Miss Agnes' Billede (jeg bryder mig ikke om at betro Dem mine Hemmeligheder, Master Copperfield, for jeg har altid været aabenmundet over for Dem, siden hin første Gang, da jeg havde den Fornøjelse at modtage Dem i Ponnykøretøjet) været gemt i mit Bryst i Aarevis. Oh, Master Copperfield, med hvilken ren Hengivenhed elsker jeg ikke den Jord, min Agnes træder paa!«

Jeg tror, at en vanvittig Idé fo'r mig gennem Hovedet om at tage den rødglødende Ildrager ud af Kaminen og jage den igennem ham. Det fo'r fra mig med et Sæt, som en Kugle affyret af en Riffel; men Billedet af Agnes, der krænkedes ved blot saa meget af en Tanke hos dette rødhaarede Dyr, var i min Tanke (men jeg saa paa ham, der sad helt sammenknuget, som om hans lave Sjæl kneb hans Krop sammen) og gjorde mig svimmel. Han syntes at svulme op og vokse for mine Øjne; Stuen forekom mig opfyldt af Genlyden af hans Stemme; og jeg grebes af en besynderlig

Følelse (som maaske alle kender noget til) af alt dette var hændet før, for meget længe siden, og at jeg vidste, hvad han nu vilde sige.

Da jeg i Tide lagde Mærke til det triumferende Udtryk i hans Ansigt, gjorde dette mere til at minde mig om Agnes' Bøn i dens fulde Styrke, end nogen Anstrængelse fra min Side kunde have gjort. Med mere tilsyneladende Fatning, end jeg kort før vilde have troet det muligt, spurgte jeg ham, om han havde gjort Agnes bekendt med sine Følelser.

»Oh, nej, Master Copperfield,« svarede han. »Gud, nej!« Ingen anden end Dem. De ser , jeg er netop ved at hæve mig op fra min lavere Stilling. Jeg bygger ikke saa lidt Haab paa, at hun skal lægge Mærke til, hvor nyttig jeg er hendes Fader (for jeg tror virkelig, at jeg vil blive ham meget nyttig, Master Copperfield) og hvordan jeg skal jævne Vejen for ham og holde ham oppe. Hun er sin Fader saa hengiven, Master Copperfield (aa, hvor det er smukt at se hos en Datter!) saa jeg tror, hun vil komme til at være god imod mig for hans Skyld.«

Jeg udmaalte hele Dybden af Skurkens Plan og forstod, hvorfor han rø-bede den.

»Hvis De vil være saa god at bevare min Hemmelighed, Master Copperfield,« vedblev han, »og i al Almindelighed ikke modarbejde mig, vil jeg betragte det som en særlig Gunst. De kan ikke ønske at fremkalde Ubehageligheder. Jeg ved, hvilket venligt Hjærte De har; men da De kun har kendt mig i min ringe Stilling, (i min ringeste, burde jeg sige, thi jeg er endnu meget ringe) kunde De uden at vide af det modarbejde mig hos min Agnes. Ser De, jeg kalder hende min, Master Copperfield. Der er en Sang, som siger: »Kronen vilde jeg give Afkald paa, for at kunne kalde hende min!« Jeg haaber at kunne gøre det med det første.«

Kære Agnes! Saa alt for god og kærlig til nogen, jeg kunde tænke mig — var det muligt, at du var bestemt til at være Hustru for en Skurk som denne!

»Det haster ikke for Tiden, forstaar De nok, Master Copperfield,« fortsatte Uriah paa sin slimede Maade, medens jeg sad og tænkte paa dette og stirrede paa ham. »Min Agnes er endnu meget ung; og Moder og jeg maa arbejde os opad og træffe en hel Del nye Arrangementer, før det vilde være ganske passende. Saa jeg vil faa Tid til gradvis at gøre hende fortrolig med mine Forhaabninger, eftersom Lejlighed tilbyder sig. Aa, jeg er Dem saa forbunden for denne Fortrolighed! Aa, det er en saadan Lettelse, at De ikke kan tænke Dem det, at vide, at De kender vor Stilling og er vis paa (da De ikke vilde ønske at volde Familien Ubehageligheder) at De ikke vil gaa mig imod!«

Han tog min Haand, som jeg ikke turde nægte ham, og efter at have givet den et klamt Tryk, raadspurgte han sit af Uros blege Ansigt.

»Du gode Gud!« sagde han, »den er over ét! Tiden gaar saa hurtigt, naar man taler fortroligt om gamle Dage, at den næsten er halv to!«

Jeg svarede, at jeg havde troet, at den var mere. Ikke fordi jeg virkelig havde troet det, men fordi min Evne til at snakke fuldstændig var udtømt.

»Gode Gud,« sagde han eftertænksomt. »Det Hus, jeg er taget ind i — et Slags privat Hotel og Pensionat, Master Copperfield, nær ved Rew River Head — maa være gaaet til Ro for et Par Timer siden.«

»Det gør mig ondt,« svarede jeg, »at der kun er én Seng her, og at jeg —«

»Oh, tænk dog ikke paa at tale om Senge, Master Copperfield!« svarede han henrykt og trak det ene Ben i Vejret. »Men *vilde* De have noget imod, at jeg lagde mig ned foran Kaminen?«

»Naar det skal være,« sagde jeg, »saa beder jeg Dem tage min Seng, saa vil jeg lægge mig foran Kaminen.«

Hans Vægring ved at modtage dette Tilbud var næsten skingrende nok i sin overdrevne Forbavselse og Ydmyghed til

at kunne høres af Mrs. Crupp, som jeg antog sov dengang i et fjærnt Kammer, helt ned under Lavvandsmærket, dysset i Søvn af et uforbederligt Urs Dikken, som hun altid henviste mig til, naar vi var lidt uenige med Hensyn til Punktligheden, og som aldrig gik mindre end tre Kvarter bagefter, og altid var blevet stillet om Morgenen efter de paalideligste Autoriteter. Da ingen af de Grunde, jeg kunde gøre gældende i min forvildede Sindstilstand, havde mindste Indvirkning paa hans Beskedenhed eller kunde bevæge ham til at tage imod mit Soveværelse, var jeg nødt til at indrette det for ham, saa godt jeg kunde, foran Kaminen. Madrassen fra Sofaen (der var en hel Del for kort til hans lange Krop), Sofapuderne, et Sengetæppe, Bordtæppet, en ren Borddug, og en Overfrakke skaffede ham et Leje, som han var mere end taknemlig for. Efter at jeg havde laant ham en Nathue, som han tog paa med det samme, og som han saa saa frygtelig ud med, at jeg aldrig har baaret nogen siden, overlod jeg ham til hans Søvn.

Jeg skal aldrig glemme denne Nat. Jeg skal aldrig glemme, hvordan jeg vendte og kastede mig; hvordan jeg pinte mig selv med at tænke paa Agnes og denne Skabning; hvordan jeg overvejede, hvad jeg kunde gøre, og hvad jeg burde gøre; hvordan jeg ikke kunde komme til noget som helst andet Resultat, end at det bedste for hendes Fred var ingen Ting at gøre og beholde for sig selv, hvad jeg havde hørt. Hvis jeg nogle Øjeblikke faldt i Søvn, steg Agnes Billede med hendes kærlige Øjne og hendes Fader seende kærligt paa hende, som jeg saa ofte havde set ham gøre, frem for mig med bønfaldende Ansigter og fyldte mig med ubestemt Rædsel. Naar jeg vaagnede, lagde Tanken om, at Uriah var i Værelset ved Siden af, sig tungt paa mig som en vaagen Mare og knugede mig med blytung Frygt, som om det var en eller anden Art lavere Djævel, der logerede hos mig.

Ildrageren trængte sig desuden ind i mine døsige Tanker og vilde ikke ud igen. Jeg syntes, midt imellem Søvn og Vaagen, at den endnu var rødglødende, og jeg havde snappet den ud af Ilden og jaget den igennem Kroppen paa ham. Jeg forfulgtes tilsidst i den Grad af denne Tanke, skønt jeg vidste, at den intet havde paa sig, at jeg listede mig ind i Værelset ved Siden af for at se ham. Dér saa jeg ham ligge paa Ryggen, med Benen strakt jeg ved ikke hvor langt ud, mens det gurglede i Struben paa ham, og hans Næse var forstoppet og hans Mund aaben som en Postkasse. Han var saa meget i Virkeligheden end i min opskræmte Fantasi, at jeg siden blev trukket højst modstræbende ind til ham og ikke kunde lade være at gaa ind og ud hver halve Time eller saa for at se ham igen. Stadig syntes den lange, lange Nat saa tung og haabløs som nogen Sinde, og der var intet Løfte om Dag i den mørke Himmel.

Da jeg saa ham gaa ned ad Trappen tidlig om Morgenen (thi han vilde, Himlen ske Tak! ikke blive til Frokost) forekom det mig, at Natten gik bort med hans Person. Da jeg gik ud til Commons, gav jeg Mrs. Crupp udtrykkelig Ordre til at lade Vinduerne staa aabne, for at min Dagligstue kunde blive luftet ud og renset for hans Nærværelse.

Sjette Kapitel.

Jeg falder i Fangenskab.

Jeg saa ikke mere til Uriah Heep før den Dag, da Agnes forlod Byen. Jeg var ved Diligencekontoret for at tage Afsked med hende og se hende tage afsted, og dér var han for at vende tilbage til Canterbury med det samme Befordringsmiddel. Det var en lille Tilfredsstillelse for mig at se hans slidte, kortlivede, højskuldrede, morbærfarvede Kappe anbragt, i Selskab med en Paraply som et lille Telt, paa Randen af Bagsædet af Taget, medens Agnes naturligvis sad indeni; men hvad jeg led ved mine Anstrængelser for at være venlig imod ham, medens Agnes saa paa det, fortjente maaske denne lille Belønning. Ved Vognens Vindue, ligesom ved Middagsselskabet, hang han over os som en stor Grib, uden at slippe os et Øjeblik, og han slugte enhver Stavelse, som jeg sagde til Agnes, eller Agnes sagde til mig.

I den Tilstand af Uro, hans Aabenbarelser ved min Kamin havde hensat mig i, havde jeg tænkt meget paa de Ord, Agnes havde brugt med Henblik paa Kompagniskabet: »Jeg gjorde, hvad jeg haaber var rigtigt. Da jeg var sikker paa, at det var nødvendigt for Faders Freds Skyld, at Ofret blev bragt, bad jeg ham bringe det«. En sørgelig Forudfølelse af, at hun havde givet efter for og holde sig oppe ved den samme Følelse, naar det drejede sig om ethvert Offer for hans Skyld, havde tynget mig lige siden. Jeg vidste, hvor højt hun elskede ham. Jeg vidste, hvor opofrende hendes Natur var. Jeg vidste fra hendes egne Læber, at hun betragtede sig selv som den uskyldige Aarsag til hans Vildfarelser og mente, at hun var dybt i Gæld til ham og ønskede brændende at betale den. Jeg fandt ingen Trøst ved at se, hvor forskellig hun var fra den afskyelige Rødtop med den morbærfarvede Kappe, for jeg følte, — at netop i denne Forskel mellem dem, i hendes rene Sjæls Selvfornægtelse og hans smudsige Slethed — laa den største Fare. Alt dette var han uden Tvivl paa det rene med og havde i sin Snuhed overvejet det vel.

Alligevel var jeg saa vis paa, at Udsigten til et saadant Offer engang i Fremtiden maatte ødelægge Agnes' Lykke; og jeg var — efter hendes Væsen — saa sikker paa, at hun endnu ikke havde faaet Øje paa det, og at det endnu ikke havde kastet nogen Skygge over hende, at jeg lige saa gerne kunde have fornærmet hende som givet hende en Advarsel om, hvad der truede. Derfor skiltes vi uden Forklaring: hun vinkede med sin Haand og smilende Farvel fra Vognens Vindue; hendes onde Genius vridende sig oppe paa Taget, som om han havde hende i sine Kløer og triumferede.

Jeg kunde længe ikke glemme dette sidste Glimt af dem. Da Agnes skrev for at melde mig sin lykkelige Ankomst, var jeg lige saa elendig, som da jeg saa hende tage afsted. Hvergang jeg faldt i Tanker, var jeg sikker paa, at dette Emne vilde fremstille sig, og at al min Uro vilde blive fordoblet. Neppe en Nat forløb, uden at jeg drømte om det. Det blev en Del af mit Liv, og lige saa uadskilleligt fra mit Liv som mit eget Hoved.

Jeg havde rigelig Tid til at ruge over min Uro; thi Steerforth var i Oxford, efter hvad han skrev til mig, og naar jeg ikke var i Commons, var jeg meget ene. Jeg tror, at jeg paa denne Tid havde en lurende Mistanke til Steerforth. Jeg skrev meget hjærteligt til Svar paa hans Brev, men jeg tror, at jeg i det hele taget var glad over, at han ikke kunde komme til London netop da. Jeg har en Anelse om, at Sandheden var den, at jeg var under Agnes'

Indflydelse, uden at Synet af ham forstyrrede den, og at den havde større Magt over mig, fordi hun lagde Beslag paa saa stor en Del af mine Tanker og Interesser.

Imidlertid gled Dage og Uger hen. Jeg blev fast Lærling hos Spenlow og Jorkins. Jeg fik halvfems Pund om Aaret fra min Tante (foruden min Husleje og en hel Del lignende). Mine Værelser var lejede for tolv Maaneder; og skønt jeg stadig fandt dem triste om Aftenen og Aftenerne lange, kunde jeg dog falde til Ro i en Tilstand af jævn Nedtrykthed og finde min Trøst i Kaffe — og den forekommer det mig, naar jeg ser tilbage, at jeg maa have drukket i Pottevis i denne Periode af mit Liv. Omtrent paa denne Tid gjorde jeg ogsaa tre Opdagelser: først, at Mrs. Crupp var Martyr for nogle mærkelige Anfald, hun kaldte sine »Kramper«, der i Almindelighed ledsagedes af Inflammationer i Næsen og altid krævede at blive behandlet med Pebermynte; for det andet, at noget særligt ved Temperaturen i mit Fadebur fik Cognaksflaskerne til at springe; for det tredje, at jeg var alene i Verden og meget hengiven til at forevige denne Omstændighed paa Vers.

Den Dag, da jeg var blevet ansat, fandt der ingen Festlighed Sted, udover at jeg havde Smørrebrød og Sherry med paa Kontoret til Skriverne og gik alene i Teatret om Aftenen. Jeg gik hen og saa »Den Ubekendte«, som et Slags Doctors Commons-Stykke, og blev saa frygtelig medtaget, at jeg neppe kunde kende mig selv i mit eget Spejl, da jeg kom hjem. Mr. Spenlow bemærkede ved denne Lejlighed, da vi lukkede vort Kontor, at han vilde have været glad ved at se mig i sit Hus i Norwood for at fejre vor Forbindelse, hvis ikke hans huslige Forhold havde været i nogen Uorden, fordi han ventede sin Datters Tilbagekomst fra Paris, hvor hendes Opdragelse var blevet fuldendt. Men han sagde, at naar hun kom hjem, haabede han at faa Fornøjelsen af at se mig som Gæst. Jeg vidste, at han var Enkemand med en Datter, og udtrykte min Erkendtlighed.

Mr. Spenlow holdt sit Ord. En Uge eller to efter hentydede han til denne Aftale og sagde, at hvis jeg vilde gøre ham den Ære at komme derud næste Lørdag og blive til Mandag, vilde det glæde ham overordentligt. Naturligvis sagde jeg, at jeg *vilde* gøre ham den Ære; og han skulde køre mig derned i sin Faëton og bringe mig tilbage igen.

Da Dagen kom, var min Vadsæk Genstand for Ærbødighed hos de lønnede Kontorister, for hvem Huset i Norwood var et helligt Mysterium. En af dem sagde mig, at han havde hørt, at Mr. Spenlow spiste kun paa Sølv og kinesisk Porcellæn; og en anden antydede, at der stadig skænkedes Champagne, som man ellers skænker Bordøl. Den gamle Kontorist med Parykken, hvis Navn var Mr. Tiffey, havde været derude i Forretninger flere Gange, medens han havde været ansat her, og var hver Gang trængt ind i Frokostsalen. Han beskrev det som et Værelse af den pragtfuldeste Art og sagde, at han havde drukket brun ostindisk Sherry dér, saa kostelig at den kunde gøre det taaget for Øjnene af en.

Faëtonen var meget smuk; Hestene krummede deres Halse og løftede deres Ben, som om de vidste, at de hørte til Doctors' Commons. Der var en hel Del Kappestrid i Commons i al Slags Elegance, og det gav sig ogsaa Udslag i temmelig kostbare Ekvipager; skønt jeg altid har ment og altid vil mene, at Hovedgenstanden for denne Kappestrid i min Tid var Stivelse, som jeg tror blev baaret blandt Proctorerne i saa stor en Udstrækning, som det er foreneligt med den menneskelige Natur.

Vi havde det meget fornøjeligt paa Vejen, og Mr. Spenlow gav mig en Del Vink med Hensyn til mit Fag. Han sagde, at det var det nobleste Fag i Verden og ikke maatte forveksles med en Prokurators, da det var noget langt mere exclusivt, mindre mekanisk og mere indbringende. Jeg hørte til i ærbødig Tavshed, og saa talte vi om »Den Ube-

kendte« og Dramaet i det hele taget, og om Hestene for Vognen, indtil vi kom til Mr. Spenlows Dør.

Der hørte en yndig Have til Mr. Spenlows Hus; og skønt det ikke var den bedste Aarstid at se en Have paa, var den saa smukt holdt, at jeg blev ganske fortryllet. Der var en henrivende Græsplæne, der var Trægrupper, og der var lange Gange, jeg netop kunde skelne i Mørket, overhvælvede af Gitterværk, der dækkedes af Blade og Blomster i Sommertiden. »Her spadserer Miss Spenlow for sig selv!« tænkte jeg. »Du gode Gud!«

Vi gik ind i Huset, der var festligt oplyst, og ind i en Forhal, hvor der var alle Slags Hatte, Huer, Kapper, Handsker, Ridepiske og Spadserestokke. »Hvor er Miss Dora?« sagde Mr. Spenlow til Tjeneren. »Dora!« tænkte jeg. »Hvilket smukt Navn!«

Vi drejede ind i et Værelse tæt ved (jeg tror det var det omtalte Frokostværelse, der var blevet berømt ved den brune, ostindiske Sherry), og jeg hørte en Stemme sige: »Mr. Copperfield, min Dora, og min Datter Doras fortrolige Veninde!« Det var, uden Tvivl, Mr. Spenlows Stemme, men jeg vidste det ikke, og jeg brød mig ikke om, hvis det var. Alt var forbi i et Øjeblik. Jeg havde fuldbyrdet min Skæbne. Jeg var Fange og Slave. Jeg elskede Dora Spenlow til Vanvid!

Hun var mere end menneskelig for mig. Hun var en Fe, en Sylfide, jeg ved ikke, hvad hun var — alt muligt, som ingen nogen Sinde havde set, og alt, hvad nogen nogen Sinde kunde ønske. Jeg blev opslugt af en Afgrund af Elskov i et Nu. Der var ingen Stansning paa Randen, intet Blik ned, intet Blik tilbage; jeg var paa Hovedet i den, før jeg havde samlet mig til at sige et Ord til hende.

»*Jeg,*« bemærkede en velkendt Stemme, da jeg havde bukket og mumlet et eller andet, »har set Mr. Copperfield før.«

Den talende var ikke Dora. Nej; det var den fortrolige Veninde, Miss Murdstone!«

Jeg tror ikke, jeg blev videre forbavset. Saa vidt jeg kan skønne, havde jeg ingen Evne tilbage til at blive forbavset. Der var intet værd at omtale i den materielle Verden, undtagen Dora Spenlow, til at forbavses over. Jeg sagde: »Hvordan har De det, Miss Murdstone? Jeg haaber, De befinder Dem vel.« Hun svarede: »Meget vel.» Jeg sagde: »Hvordan har Mr. Murdstone det?« Hun svarede: »Mange Tak, min Broder har det udmærket.«

Mr. Spenlow, der antagelig er blevet forbavset over at se os kende hinanden, greb ind her.

»Det glæder mig, Copperfield,« sagde han, »at De og Miss Murdstone allerede er bekendte.«

»Mr. Copperfield og jeg,« sagde Miss Murdstone, med stor Selvbeherskelse, »ere i Slægt med hinanden. Vi kendte engang lidt til hinanden. Det var i hans Barndom. Omstændighederne har siden adskilt os. Jeg vilde ikke have kendt ham igen.«

Jeg svarede, at jeg vilde have kendt hende hvor som helst. Hvilket var sandt nok.

»Miss Murdstone har haft den Godhed,« sagde Mr. Spenlow til mig, »at modtage Stillingen — hvis jeg maa kalde det saaledes — som min Datter Doras fortrolige Veninde. Da min Datter Dora ulykkeligvis ingen Moder har, er Miss Murdstone saa venlig at være hende til Selskab og Beskyttelse.«

Den Tanke fo'r igennem mig, at Miss Murdstone, ligesom det Lommeinstrument, man kalder en »Livbeskytter«, ikke var egnet saa godt til Forsvar som til Angreb. Men da jeg kun havde forbigaaende Tanker for alt andet end Dora, saa jeg straks efter paa hende, og syntes jeg saa paa hendes klædelige, egensindige Væsen, at hun ikke var videre tilbøjelig til at være særlig fortrolig mod sin Selskabsdame og Beskytterinde — da en Klokke ringede, og Mr. Spenlow sagde, at det var første Gang til Middag, og

førte mig op for at jeg kunde klæde mig om.

Den Tanke at klæde sig om eller overhovedet foretage sig noget i denne Tilstand af Forelskelse, var en Smule for latterlig. Jeg kunde kun sætte mig ned foran Kaminen, bidende i Nøglen til min Vadsæk og tænke paa den indtagende, barnlige, lysøjede, yndige Dora. Hvilken Figur hun havde, hvilket Ansigt hun havde, hvilket yndefuldt, livligt, fortryllende Væsen!

Klokken ringede saa snart igen, at jeg kun lige kunde fare i Tøjet i Stedet for det omhyggelige Toilette, jeg under disse Omstændigheder kunde have ønsket at gøre, og jeg gik ned. Der var nogle Fremmede. Dora talte med en gammel Gentleman med graat Haar. Hvor graa han var — og Oldefader oven i Købet, for det sagde han — var jeg dog vanvittig skinsyg paa ham.

Hvilken Sindstilstand jeg var i! Jeg var skinsyg paa alle. Jeg kunde ikke udholde den Tanke, at nogen kendte Mr. Spenlows Datter bedre end jeg. Det pinte mig at høre dem tale om Hændelser, jeg ikke havde nogen Del i. Da en meget elskværdig Person, med et meget blankt, skaldet Hoved, spurgte mig tværs over Bordet, om det var første Gang jeg saa Stedet her, kunde jeg have foretaget mig hvad som helst grusomt og hævngerrigt imod ham.

Jeg husker ikke, hvem der var der, undtagen Dora. Jeg har ikke den mindste Anelse om, hvad vi fik til Middag, undtagen Dora. Mit Indtryk er, at jeg udelukkende nød Dora og sendte en halv Snes Retter urørte forbi. Jeg sad ved Siden af hende. Jeg talte med hende. Hun havde den mest henrivende lille Stemme, den muntreste lille Latter, de fornøjeligste og mest fortryllende smaa Maader at bære sig ad paa, som nogen Sinde har ført en fortabt Yndling i haabløst Slaveri. Hun var temmelig diminutiv i det hele. Saa meget kosteligere, tænkte jeg.

Da hun gik ud af Stuen med Miss Murdstone (der var ingen andre Damer i Selskabet), hensank jeg i Drømme, kun forstyrret af den grusomme Frygt, at Miss Murdstone vilde rakke mig ned for hende. Den elskværdige Skabning med det blanke Hoved fortalte mig en lang Historie, som jeg tror var om Havevæsen. Jeg synes, jeg hørte ham sige »min Gartner« flere Gange. Jeg syntes at skænke ham den dybeste Opmærksomhed, men jeg vandrede i Edens Have hele Tiden, med Dora.

Min Frygt for at blive bagtalt hos Genstanden for min voksende Lidenskab, vaagnede atter, da vi traadte ind i Dagligstuen, ved Miss Murdstones strænge og tilbageholdende Udseende. Men jeg blev befriet fra den paa en uventet Maade.

»David Copperfield,« sagde Miss Murdstone og vinkede mig hen i en Vinduesfordybning — »Et Ord.«

Jeg stod alene ligeoverfor Miss Murdstone.

»David Copperfield,« sagde Miss Murdstone, »jeg behøver ikke at udbrede mig over Familieforhold. Det er ikke noget fristende Emne.«

»Langt fra, Frøken,« svarede jeg.

»Langt fra,« indrømmede Miss Murdstone. »Jeg ønsker ikke at vække Mindet til Live om tidligere Stridigheder, eller tidligere Fornærmelser. Jeg er blevet fornærmet af en Person — en Kvinde, gør det mig for mit Køns Æres Skyld ondt at sige — som ikke kan omtales uden Ringeagt og Afsky; og derfor vil jeg hellere lade være at omtale hende.«

Jeg blev meget forbitret paa min Tantes Vegne; men jeg sagde, at det vilde sikkert være bedre, om Miss Murdstone vilde være saa god *ikke* at omtale hende. Jeg kunde ikke høre paa, at hun blev omtalt uærbødigt, uden at udtale min Mening i en bestemt Tone.

Miss Murdstone lukkede sine Øjne og bøjede Hovedet med Foragt; saa aabnede hun langsomt Øjnene og fortsatte:

»David Copperfield, jeg vil ikke forsøge paa at skjule den Kendsgerning, at jeg dannede mig en ugunstig Mening om Dem i Deres Barndom. Det kan have været en urigtig Mening, eller De

kan have ophørt med at retfærdiggøre den. Det foreligger ikke imellem os nu. Jeg hører til en Familie, tror jeg, der udmærker sig ved nogen Fasthed; jeg retter mig ikke efter de skiftende Omstændigheder. Jeg kan have min Mening om den. De kan have Deres Mening om mig.«

Jeg bøjede nu paa min Side Hovedet.

»Men det er ikke nødvendigt,« sagde Miss Murdstone »at disse Meninger støder sammen her. Under de forhaandenværende Omstændigheder er det i enhver Henseende bedst, at de ikke gør det. Da Livets Tilfældigheder har ført os sammen paa ny, og kan føre os sammen ved andre Lejligheder, vilde jeg sige: lad os mødes her som fjærne bekendte. Familieforhold er en tilstrækkelig Grund til, at vi kun mødes paa denne Fod, og det er ganske unødvendigt, at nogen af os gør den anden til Genstand for Bemærkninger. Gaar De ind paa dette?«

»Miss Murdstone,» svarede jeg, »jeg mener, at De og Mr. Murdstone var meget grusomme mod mig og behandlede min Moder meget daarligt. Jeg vil altid mene dette, saa længe jeg lever. Men jeg er fuldstændig enig i Deres Forslag.«

Miss Murdstone lukkede atter sine Øjne og bøjede sit Hoved. Derpaa berørte hun netop Bagsiden af min Haand med Spidserne af sine kolde, stive Fingre, og gik bort, ordnende de smaa Lænker om sine Haandled og sin Hals — det syntes mig at være ganske de samme og i samme Tilstand, som da jeg havde set hende sidst. De mindede mig, med Henblik paa Miss Murdstones Natur, om Lænkerne over en Fængselsdør, der udenpaa varsler alle Tilskuere om, hvad der kan ventes indenfor.

Alt hvad jeg ved om Resten af Aftenen er, at jeg hørte mit Hjærtes Herskerinde synge fortryllende Ballader i det franske Sprog, der i Almindelighed gik ud paa, at hvad der end var paa Færde, skulde vi altid danse, Ta ra la, Ta ra la! — og akkompagnerede sig selv paa et fortræffeligt Instrument, der lignede en Guitar. At jeg var hensunket i en salig Rus. At jeg afslog Forfriskninger. At min Sjæl især gøs tilbage for Punch. At da Miss Murdstone tog hende i Forvaring og førte hende bort, smilte hun og rakte mig sin yndige Haand. At jeg opfangede et Glimt af mig selv i et Spejl med et fuldstændig idiotisk Udseende. At jeg gik til Sengs i den sentimentaleste Tilstand og stod op i en Crisis af mildt Vanvid.

Det var en smuk Morgen, og tidligt, og jeg tænkte, at jeg vilde gaa en lille Tur gennem en af disse rankedækkede Buegange og tilfredsstille min Lidenskab ved at dvæle ved hendes Billede. Paa min Vej gennem Forhallen mødte jeg hendes lille Hund, der blev kaldt Jip — en Forkortelse af Gipsy. Jeg nærmede mig den ømt, thi jeg elskede ogsaa den; men den viste alle sine Tænder, krøb ind under en Stol for at snærre, og vilde ikke høre Tale om den mindste Fortrolighed.

Haven var kølig og ensom. Jeg gik om og tænkte paa, hvor lykkelig jeg vilde føle mig, hvis jeg nogen Sinde kunde blive forlovet med dette dyrebare Vidunder. Hvad Ægteskab og Formue og alt det dér angaar, tror jeg næsten jeg var lige saa uskyldig og fri for Beregning dengang, som da jeg elskede lille Mille. At faa Lov til at kalde hende »Dora«, at skrive til hende, at dyrke og forgude hende, at have Grund til at tro, at naar hun var sammen med andre Mennesker, tænkte hun dog paa mig, syntes mig at være Højdepunktet af menneskelig Ærgerrighed — jeg er sikker paa, at det var Højdepunktet af min. Der er ingen Tvivl om, at jeg var et rigtig forliebt Mæhæ; men der var dog en Hjærtets Renhed i alt dette, som forhindrer mig i at mindes det med Ringeagt, om jeg end maa le ad det.

Jeg havde ikke gaaet længe, da jeg drejede om et Hjørne og mødte hende. Jeg skælver atter fra Hoved til Fod, naar min Erindring drejer om dette Hjørne, og min Pen ryster i min Haand.

»De — er — tidligt ude, Miss Spenlow,« sagde jeg.

»Der er saa kedeligt der inde,« svarede hun, »og Miss Murdstone er saa meningsløs! Hun kommer med saadan noget Snak om, at Dagen først maa dampes af, før jeg gaar ud. Dampes af!« (her lo hun paa den mest melodiske Maade.) »Paa en Søndag Morgen, naar jeg ikke øver mig, maa jeg gøre noget. Saa jeg sagde til Papa i Aftes, at jeg *maatte* gaa ud. Desuden er det den smukkeste Tid paa hele Dagen. Synes De ikke ogsaa?«

Jeg vovede en dristig Flothed, og sagde (ikke uden Stammen) at for mig var den meget smuk, skønt den havde været meget trist for mig et Øjeblik før.

»Skal det være en Kompliment?« sagde Dora, »eller har Vejret virkelig forandret sig?«

Jeg stammede endnu værre end før, da jeg svarede, at det skulde ikke være nogen Kompliment, men var den rene Sandhed, skønt jeg ikke vidste af, at der havde fundet nogen Forandring Sted med Vejret. Det var med mine egne Følelser, tilføjede jeg undseligt, for at fuldende Forklaringen.

Jeg har aldrig set saadanne Krøller — hvor kunde jeg det, for der har aldrig været saadanne Krøller! — som dem, hun rystede frem for at skjule sin Rødmen. Hvad Straahatten med de blaa Baand paa Toppen af disse Krøller angaar — hvis jeg kunde have hængt den op i mit Værelse i Buckingham Street, hvilken uvurderlig Besiddelse vilde det ikke have været!

»De er netop kommet hjem fra Paris?« sagde jeg.

»Ja,« sagde hun. »Har De nogen Sinde været dér?»

»Nej.«

»Oh, saa haaber jeg, De snart vil tage dertil! De vilde synes saa godt om det.«

Spor af den bitreste Kval viste sig i mit Ansigt. At hun kunde haabe, jeg vilde tage bort, at hun kunde anse det for muligt, at jeg *vilde* tage bort, det var uudholdeligt. Jeg foragtede Paris, jeg foragtede Frankrig. Jeg sagde, jeg vilde ikke forlade England under de forhaandenværende Omstændigheder, ikke af nogen som helst Grund. Intet skulde faa mig til det. Kort sagt, hun rystede sine Krøller igen, da den lille Hund kom løbende ned gennem Gangen og udfriede os.

Den var dødelig skinsyg paa mig og blev ved at gø ad mig. Hun tog den op paa sine Arme — aa, min Gud! — og kærtegnede den, men den vedblev alligevel at gø. Den vilde ikke lade mig røre ved den, naar jeg prøvede paa det; og saa slog hun den. Det forøgede mine Lidelser i høj Grad at se de Klaps hun gav den til Straf over dens stumpede Snude, medens den blinkede med sine Øjne og slikkede hendes Haand og stadig knurrede indeni som en liile Kontrabas. Tilsidst blev den rolig — den kunde nok være det med hendes kløftede Hage paa sit Hoved! — og vi gik hen for at se paa et Drivhus.

»De staar ikke paa nogen videre fortrolig Fod med Miss Murdstone, vel?« sagde Dora. »Min Skat!«

(De to sidste Ord var til Hunden. Aa, om de blot havde været til mig!)

»Nej,« svarede jeg. »Paa ingen Maade.«

»Hun er en kedsommelig Skabning,« sagde Dora surmulende. »Jeg kan ikke begribe, hvad Fader kan have tænkt paa, da han valgte mig saadan en Plageaand til Selskab. Hvem trænger til en Beskytter? Jeg er sikker paa, at *jeg* trænger ikke til en Beskytter. Jip kan beskytte mig en hel Del bedre end Miss Murdstone — kan du ikke, kære Jip?«

Den blinkede kun dovent, da hun kyssede dens Kugle af et Hoved.

»Papa kalder hende min fortrolige Veninde, men jeg er sikker paa, at hun er ikke noget af den Slags — vel Jip? Vi skal ikke have noget af Fortrolighed til saadanne tvære Folk, Jip og jeg. Vi agter at skænke vor Fortrolighed, til hvem vi har Lyst, og at vælge vore Venner selv, i Stedet for at faa dem valgt til os — ikke sandt, Jip?«

Jip frembragte en veltilfreds Lyd til Svar, noget i Retning af en Tekedel,

naar den synger. Hvad mig angaar, var hvert Ord en ny Lænke, der kædedes til de forrige.

»Det er meget haardt, at fordi vi ikke har en kærlig Mama, skal vi i Stedet have en vranten, sur gammel en som Miss Murdstone, der altid hænger over os — ikke Jip? Lige meget, Jip. Vi vil ikke vide af nogen Fortrolighed, og vi vil gøre det saa morsomt, som vi kan paa Trods af hende, og vi vil plage hende og ikke behage hende — vil vi ikke Jip?«

Hvis det havde varet længere, tror jeg at jeg maatte være faldet paa mine Knæ i Gruset, med Fare for at skrabe dem og desuden straks blive forvist fra Stedet. Men lykkeligvis var Drivhuset ikke langt borte, og nu var vi der.

Det indeholdt en hel Opstilling af smukke Geranier. Vi gik langs med dem, og Dora stansede ofte for at beundre en eller anden, og jeg stansede for at beundre den samme som hun, og Dora lo og holdt i sin Barnlighed Hunden op for at den kunde lugte til Blomsterne; og hvis vi ikke alle tre var i Eventyrland, saa er det sikkert og vist, at jeg var det. Lugten af Geraniumsblade slaar mig endnu den Dag i Dag med en halvt komisk, halvt alvorlig Forundring over, hvor jeg i et Øjeblik bliver forandret; og da ser jeg en Straahat med blaa Baand, og en Rigdom af Krøller, og en lille sort Hund, der bliver løftet op af to slanke Arme mod en Række af Blomster og lyse Blade.

Miss Murdstone havde set efter os. Hun fandt os her, og hun rakte sin frastødende Kind, hvis smaa Furer var fyldt med Haarpudder, frem, for at Dora skulde kysse den. Saa tog hun Doras Arm i sin og marcherede ind til Frokost med os, som havde det været en militær Ligbegængelse.

Hvor mange Kopper Te, jeg drak, fordi Dora skænkede den, ved jeg ikke. Men jeg husker tydeligt, at jeg sad og svælgede Te i mig saa længe, at hele mit Nervesystem maatte være blevet ødelagt, hvis jeg havde haft noget i disse Dage. Siden gik vi i Kirke. Miss Murdstone sad mellem Dora og mig i Stolen; men jeg hørte hende synge, og Menigheden forsvandt. En Præken blev holdt — om Dora selvfølgelig — og jeg er bange for, at det er alt hvad jeg husker af Gudstjenesten.

Vi havde en rolig Dag. Ingen Fremmede, en Spadseretur, en Familiemiddag paa fire, og en Aften med at se paa Bøger og Billeder; Miss Murdstone sad med en Andagtsbog foran sig og holdt vaagent Øje med os. Ak! Lidet tænkte Mr. Spenlow paa, medens han sad lige overfor mig efter Middagen den Dag med sit Lommetørklæde over Hovedet, hvor varmt jeg i mine Tanker omfavnede ham som hans Svigersøn! Lidet tænkte han paa, da jeg sagde Godnat til ham om Aftenen, at han just havde givet sit fulde Samtykke til min Forlovelse med Dora, og at jeg nedkaldte Velsignelser over hans Hoved!

Vi tog af Sted tidlig om Morgenen, thi vi havde en Sag om en Bjærgeløn for i Admiralitetsretten, der krævede en temmelig nøje Kendskab til hele Navigationsvidenskaben, i hvilken Anledning Dommeren (da vi ikke kunde forventes at kende stort til disse Sager i Commons) havde bedt to gamle Navigationslærere komme for Barmhjærtighedens Skyld og hjælpe ham ud af det. Dora var imidlertid ved Frokostbordet og skænkede atter Te for os; og jeg havde den melankolske Glæde at tage min Hat af for hende, da jeg sad i Faëtonen, og hun stod paa Dørtrinet med Jip i sine Arme.

Hvad Admiralitetsretten var for mig den Dag; hvilket Nonsens jeg i mine Tanker fik ud af vor Sag, mens jeg hørte paa den; hvordan jeg saa »Dora» indgravet paa Bladet af den Sølvaare, de lagde paa Bordet, som et Symbol paa denne høje Jurisdiktion; og hvordan jeg, da Mr. Spenlow tog hjem uden mig (jeg havde haft et vanvittigt Haab om, at han maaske vilde tage mig med tilbage) følte mig til Mode, som om jeg selv var en Matros, og det Skib, jeg hørte til, var sejlet bort og havde efterladt mig paa en øde Ø — det vil jeg ikke gøre forgæves Forsøg paa at beskrive. Hvis

denne søvnige gamle Ret kunde ruske sig op og i synlig Form fremstille de vaagne Drømme, jeg har drømt i den om Dora, vilde det aabenbare min Sandfærdighed.

Jeg mener ikke alene de Drømme, som jeg drømte den Dag, men Dag efter Dag, fra Uge til Uge, Termin efter Termin. Jeg gik derhen, ikke for at lægge Mærke til, hvad der var for, men for at tænke paa Dora. Skænkede jeg nogen Sinde Sagerne en Tanke, naar de langtrukkent slæbte sig forbi mig, var det kun for, i Ægteskabssagerne at undre sig over, (ved Mindet om Dora) hvordan det kunde være, at Ægtefolk nogen Sinde kunde være andet end lykkelige; og for i Testamentsagerne at tænke over, hvilke Skridt jeg først og fremmest og uopholdelig vilde have taget med Hensyn til Dora, hvis de omstridte Penge var blevet efterladt mig. I min Lidenskabs første Uge købte jeg fire pragtfulde Veste — ikke for min egen Skyld; *jeg* brød mig ikke om dem; men for Doras Skyld — og gav mig til at bære straagule Kidskindshandsker paa Gaden og lagde Grunden til alle de Ligtorne, jeg nogen Sinde har haft. Hvis de Støvler, jeg bar i denne Periode, blot kunde skaffes til Veje og sammenlignes med mine Fødders naturlige Maal, vilde de paa den mest gribende Maade vise, hvordan mit Hjærtets Tilstand var.

Og dog, sølle Krøbling som jeg gjorde mig selv til ved at vise Dora min Hyldest paa denne Maade, gik jeg daglig Mil paa Mil i det Haab at faa hende at se. Ikke blot var jeg snart lige saa godt kendt paa Norwood Vejen, som Postbudene paa denne Rute, men jeg gennemstrejfede ligeledes London. Jeg vandrede rundt i de Gader, hvor de bedste Butikker for Damer var, jeg hjemsøgte Basaren som en urolig Aand, jeg asede atter og atter gennem Parken, længe efter, at jeg var ganske udmattet. Stundom, med lange Mellemrum og ved sjældne Lejligheder, saa jeg hende. Maaske saa jeg hendes Handske vifte i et Vognvindue; maaske mødte jeg hende, spadserende et lille Stykke med hende og Miss Murdstone og talte med hende. I det sidste Tilfælde var jeg altid meget ulykkelig bagefter, ved at tænke paa, at jeg ikke havde sagt noget til Fremme af mit Formaal, eller at hun ikke havde nogen Anelse om Dybden af min Hengivenhed, eller at hun ikke brød sig om mig. Naturligvis spejdede jeg altid efter en ny Indbydelse til Mr. Spenlows Hjem. Jeg blev altid skuffet, for jeg fik ingen.

Mrs. Crupp maa have været en skarpsindig Kvinde; for da denne Kærlighed kun var nogle faa Uger gammel, og jeg ikke havde haft Mod til at skrive mere udførligt, selv til Agnes, end jeg havde været i Mr. Spenlows Hjem, »hvis Familie,« tilføjede jeg, »bestaar af en Datter;« — jeg siger, at Mrs. Crupp maa have været en skarpsindig Kvinde, for selv paa dette tidlige Stadium kom hun under Vejr med det. Hun kom op til mig en Aften, da jeg var meget nedtrykt, for at spørge mig (eftersom hun da led under et af de Anfald, jeg har talt om), om jeg ikke kunde overlade hende lidt Kardemommedraaber blandet med Rabarber og tilsat med syv Draaber Nelikeessens, hvilket var det bedste Middel mod hendes Svaghed; — eller hvis jeg ikke havde den Slags, saa lidt Kognak, der var det næstbedste. Det smagte hende ikke saa godt, bemærkede hun, men det var det næstbedste. Da jeg aldrig havde hørt om det første Lægemiddel, og altid havde det andet i Spisekammeret, gav jeg Mrs. Crupp et Glas af det andet, som hun (for at jeg ikke skulde mistænke hende for at gøre nogen upassende Brug af det) begyndte at drikke i min Nærværelse.

»Op med Humøret, Sir,« sagde Mrs. Crupp. »Jeg kan ikke taale at se Dem saadan, Sir. Jeg er Moder selv.«

Jeg forstod ikke ganske Anvendelsen af denne Kendsgerning paa *mig*, men jeg smilte til Mrs. Crupp, saa velvilligt som det stod i min Magt.

»Naa, Sir,« sagde Mrs. Crupp. »Undskyld mig. Jeg ved, hvad det er, Sir. Der er en Dame med i Spillet.«

»Mrs. Crupp?« svarede jeg rødmende.

»Aa, Gud velsigne Dem! Tag bare Mod til Dem, Sir!« sagde Mrs. Crupp

og nikkede opmuntrende. »Aldrig give op, Sir! Hvis hun ikke smiler til Dem, er der saa mange, der vil. Der er unge Gentlemen, som der *maa* smiles til, Mr. Copperfull, og De maa lære deres Værd at kende, Sir.«

Mrs. Crupp kaldte mig altid Mr. Copperfull: for det første, uden Tvivl, fordi det ikke var mit Navn; og for det andet, er jeg tilbøjelig til at tro, i en eller anden uklar Tankeforbindelse med Traktementet paa en Vaskedag.

»Hvad faar Dem til at tro, at der er en ung Dame med i Spillet, Mrs. Crupp?» sagde jeg

»Mr. Copperfull,« sagde Mrs. Crupp med ikke ringe Følelse, »jeg er Moder selv.«

I nogen Tid kunde Mrs. Crupp kun lægge sin Haand paa sit Nankinsbryst, og styrke sig mod de tilbagevendende Smerter ved at nippe til sin Medicin. Omsider talte hun igen.

»Da denne Lejlighed blev lejet til Dem af Deres kære Tante, Mr. Copperfull,« sagde Mrs. Crupp, »gjorde jeg den Bemærkning, at jeg nu havde fundet en, jeg kunde tage mig af. — De spiser ikke nok, Sir, De drikker ikke nok.«

»Er det derpaa, De bygger Deres Formodning, Mrs. Crupp?« sagde jeg.

»Sir,« sagde Mrs. Crupp i en Tone, der nærmede sig til Strænghed, »jeg har vasket om andre unge Gentlemen foruden Dem. En ung Gentleman kan være overdrevent omhyggelig for sig selv. Han kan børste sit Haar for regelmæssigt, eller for uregelmæssigt. Han kan gaa med altfor store Støvler eller med altfor smaa. Det beror paa, hvordan den unge Herres oprindelige Karakter er. Men gaar han til Yderligheder til en af Siderne, Sir, saa er der en ung Dame med i Spillet.«

Mrs. Crupp rystede paa Hovedet paa en saa afgjort Maade, at der ikke levnedes mig en Tommes Plads til Forsvar.

»Der var nu den Gentleman, som døde her før Dem,« sagde Mrs. Crupp, »han forelskede sig i en Opvartningspige — og fik straks sine Veste syet ind, skønt han var meget opsvulmet af Drik.«

»Mrs. Crupp,« sagde jeg, »jeg maa bede Dem ikke sætte den unge Dame i mit Tilfælde i Forbindelse med en Opvartningspige eller noget af den Art, om De vil være saa god.«

»Mr. Copperfull,« svarede Mrs. Crupp. »Jeg er Moder selv, saa det er ikke rimeligt. Jeg beder Dem om Forladelse, Sir, hvis jeg trænger mig paa. Jeg vilde aldrig ønske at trænge mig paa, hvis jeg ikke var velkommen. Men De er en ung Gentleman, Mr. Copperfull, og mit Raad til Dem er at rejse Hovedet i Vejret, Sir, og tage Mod til Dem og kende Deres eget Værd. Hvis De tog Dem et eller andet til,« sagde Mrs. Crupp, »hvis De f. Eks. lagde Dem efter at spille Kegler, hvilket er sundt, vilde De se, at det vilde adsprede Deres Tanker og gøre Dem godt.«

Med disse Ord takkede Mrs. Crupp, der lod som hun var meget omhyggelig for Kognaken, — der nu var drukket helt op — mig med en majestætisk Nejen og trak sig tilbage. Da hendes Skikkelse forsvandt i Entréens Mørke, tænkte jeg, at dette Raad unægtelig var en lille Frihed af Mrs. Crupp; men samtidig var jeg tilfreds med at have faaet det fra et andet Synspunkt, som en Advarsel om i Fremtiden at bevare min Hemmelighed bedre.

Syvende Kapitel.

Tommy Traddles.

Det kan maaske have været en Følge af Mrs. Crupps Raad, og maaske var det ikke af nogen anden Grund end en Tankeforbindelse mellem Kegler og Traddles, at jeg næste Dag kom i Tanker om at ville gaa ud og opsøge ham. Den Tid, han havde omtalt, var mere end omme, og han boede i en lille Gade nær ved Veterinæranstalten i Cawden Town, der hovedsagelig, som en af vore Kontorister, der boede i den Retning, befolkedes af Studenter, som købte levende Æsler og foretog Eksperimenter med disse firbenede Dyr i deres Værelser. Da jeg af denne Kontorist havde faaet Vejen anvist, gik jeg samme Eftermiddag derhen for at besøge min gamle Skolekammerat.

Jeg fandt ikke Gaden saa tiltalende, som jeg kunde have ønsket det for Traddles Skyld. Beboerne syntes at have en Forkærlighed for at kaste de Smaating, de ingen Brug havde for, ud paa Gaden, hvilket ikke alene gjorde den ildelugtende og snavset, men ogsaa vanskelig at færdes i, paa Grund af Kaalbladene. Det var heller ikke udelukkende Vegetabiler, der var kastet ud; for jeg saa selv en Sko, en sammentrykt Kasserolle, en sort Hat og en Paraply paa forskellige Stadier af Opløsning, medens jeg saa efter det Nummer, jeg skulde til.

Hele dette Steds Udseende mindede mig levende om de Dage, da jeg boede hos Mr. og Mrs. Micawber. Et ubeskriveligt Anstrøg af lurvet Nobelhed, der prægede det Hus, jeg søgte, og gjorde det forskelligt fra alle andre Huse i Gaden — skønt de alle var byggede efter et og samme Mønster og saa ud som tidlige Udkast af en kluntet Dreng, der skulde lære at lave Huse og endnu ikke var kommet ud over sine første gnidrede Mur- og Kalk-Kragetær — mindede mig endnu mere om Mr. og Mrs. Micawber. Da jeg tilfældigvis kom til Døren, netop som den blev aabnet for Eftermiddags-Mælkemanden, blev jeg endnu stærkere mindet om Mr. og Mrs. Micawber.

»Naa,« sagde Mælkemanden til en meget ungdommelig Tjenestepige. »Har vi hørt noget til denne her lille Regning fra mig?«

»Aa, Herren siger at han snarest skal se at faa den ordnet,« lød Svaret.

»Ja for,« sagde Mælkemanden, der fortsatte, som om han ikke havde faaet noget Svar, og talende, efter hans Tone at dømme, snarere til Opbyggelse for nogen inde i Huset, end for den ungdommelige Tjenestepige — et Indtryk, der forstærkedes af hans Maade at stirre ind i Gangen paa — »for denne her lille Regning har løbet saa længe, at jeg begynder at tro, at den løber helt væk, saa vi aldrig hører noget til den. Og jeg vil ikke længere finde mig i det, er De med!« sagde Mælkemanden, der stadig slyngede sin Stemme ind i Huset og stirrede ind i Gangen.

I Betragtning af, at han handlede med en saa mild Artikel som Mælk, har der aldrig været en større Anomali til. Hans Optræden vilde have været barsk for en Slagter eller Brændevinshandler.

Den ungdommelige Tjenestepiges Stemme blev svag, men hun syntes mig, efter Bevægelsen af hendes Læber at dømme, atter at mumle, at det snarest skulde blive ordnet.

»Jeg skal sige Dem noget,« sagde Mælkemanden og saa for første Gang stift paa hende og tog hende under Hagen, »holder De af Mælk?«

»Ja, jeg gør,« svarede hun.

»Godt,« sagde Mælkemanden. »Da faar De ingen i Morgen. Hører De? Ikke en Draabe Mælk faar De i Morgen.«

Hun syntes, forekom det mig, i det hele taget lettet ved Udsigten til at faa

noget i Dag. Efter at Mælkemanden havde rystet mørkt paa Hovedet af hende, slap han hendes Hage, og med alt andet end god Vilje aabnede han sin Spand og heldte det sædvanlige Kvantum i Familiekrukken. Da dette var besørget, gik han brummende bort og udstødte sit fagmæssige Raab ved den næste Dør som et hævngerrigt Skrig.

»Bor Mr. Traddles her?« spurgte jeg saa.

En hemmelighedsfuld Stemme fra Enden af Gangen svarede: »Ja.« Hvorpaa den ungdommelige Tjenestepige svarede: »Ja.«

»Er han hjemme?« spurgte jeg.

Atter svarede den hemmelighedsfulde Stemme bekræftende, og atter gentog Tjenestepigen det. Derpaa gik jeg ind, og efter Tjenestepigens Anvisning gik jeg ovenpaa — overbevist om, da jeg gik forbi den bageste Dør, at jeg blev iagttaget af et hemmelighedsfuldt Øje, der sandsynligvis tilhørte den hemmelighedsfulde Stemme.

Da jeg kom helt op — Huset havde kun et Stokværk foruden Stueetagen — tog Traddles imod mig paa Trappeafsatsen. Han blev glad over at se mig, og bød mig meget hjærteligt velkommen i sit lille Værelse. Det vendte ud til Gaden og var yderst pænt, men sparsomt møbleret. Det var hans eneste Værelse, saa jeg; for der stod en Sovesofa i det, og hans Skobørster og Sværte laa mellem hans Bøger — paa den øverste Hylde, bag et Leksikon. Hans Bord var bedækket med Papirer, og han havde arbejdet strængt i en gammel Frakke. Jeg saa ikke paa noget, det jeg ved af, men jeg saa alting, selv Billedet af en Kirke paa hans Porcellænsblækhus, da jeg satte mig ned — og dette var ogsaa en Evne, jeg havde tilegnet mig i de gamle Micawber-Dage. Forskellige sindrige Arrangementer, han havde foretaget sig, for at formumme sin Dragkiste og indpasse sine Støvler, sit Barberspejl og saa videre i Stuen, gjorde særligt Indtryk paa mig, som Vidnesbyrd om, at han var den samme Traddles, der plejede at lave Modeller af Elefantboliger af Skrivepapir til at putte Fluer i, og at trøste sig under Mishandlinger med de mindeværdige Værker, jeg saa ofte har omtalt.

I et Hjørne af Stuen stod et eller andet, omhyggeligt tildækket med et stort, hvidt Klæde. Jeg kunde ikke regne ud, hvad det var.

»Traddles,« sagde jeg og trykkede atter hans Haand, efter at jeg havde sat mig, »det glæder mig at se dig.«

»Det glæder ogsaa mig at se *dig*, Copperfield,« svarede han. »Jeg er sandelig meget glad over at se dig. Det var fordi, jeg var virkelig glad over at se dig, da vi traf hinanden paa Ely Place, og var vis paa, at du var lige saa glad over at se mig, at jeg opgav dig denne Adresse i Stedet for min Kontoradresse.«

»Aa, du har Kontor?« sagde jeg.

»Ja, jeg har Fjerdedelen af en Stue og en Gang, og Fjerdedelen af en Kontorist,« svarede Traddles. Tre andre og jeg enes om at have en Lejlighed — for at det kan se forretningsmæssigt ud — og vi deler ogsaa Kontoristen. Han koster mig en halv Krone om Ugen.

Hans gamle, ligefremme Karakter og skikkelige Sind, og noget af hans gamle uheldige Skæbne ogsaa, syntes jeg, smilede til mig i det Smil, hvormed han afgav denne Forklaring.

»Det er ikke fordi jeg i mindste Maade er stolt, Copperfield, forstaar du nok,« sagde Traddles, »at jeg i Reglen ikke opgiver min Adresse her. Det er kun af Hensyn til dem, der kommer til mig, og som maaske ikke vilde synes om at komme her. Hvad mig selv angaar, kæmper jeg mig frem i Verden, trods Vanskeligheder, og det vilde være latterligt, om jeg gav mig ud for at gøre andet.«

»Du læser til juridisk Eksamen, fortalte Mr. Waterbrook mig?« sagde jeg.

»Ja,« sagde Traddles og gned langsomt sine Hænder over hinanden, »jeg læser til juridisk Eksamen. I Virkeligheden har jeg lige begyndt paa mine Forelæsninger, efter en temmelig lang Opsættelse. Det er nogen Tid siden, jeg blev indskrevet, men Betalingen af de

hundrede Pund var et slemt Ryk. Et slemt Ryk!« sagde Traddles med en Grimasse, som om han havde faaet en Tand trukket ud.

»Ved du, hvad jeg ikke kan lade være at tænke paa, Traddles, mens jeg sidder her og ser paa dig?« spurgte jeg ham.

»Nej,« sagde han.

»Den himmelblaa Dragt, du plejede at bære.«

»Ak Gud, det er rigtigt!« udbrød Traddles leende. »Stram om Arme og Ben, husker du nok? Du gode Gud! Naa, det var glade Tider, ikke?«

»Jeg synes, vor Skolemester kunde have gjort dem gladere, uden at gøre nogen af os Skade, maa jeg tilstaa,« svarede jeg.

»Maaske kunde han,« sagde Traddles. »Men du gode Gud, der var dog en hel Del Løjer. Husker du Aftenerne paa Sovesalen? Naar vi plejede at have Aftengilder? Og du plejede at fortælle Historier? Ha, ha, ha! Og husker du, da jeg fik Prygl, fordi jeg græd over Mr. Mell? Gamle Creakle! Jeg kunde alligevel godt have Lyst til at se ham igen.«

»Han var et Asen imod dig, Traddles,« sagde jeg forbitret; for hans Skikkelighed fik mig til at føle det, som havde jeg set ham blive pryglet i Gaar.

»Synes du?« svarede Traddles. »Virkelig?« Maaske var han det. Men det er altsammen forbi for længe siden. Gamle Creakle!«

»Du blev jo siden opdraget hos en Onkel?« sagde jeg.

»Det gjorde jeg rigtignok,« sagde Traddles. »Ham, jeg altid vilde skrive til. Og gjorde det aldrig! Ha, ha, ha! Jo, jeg havde en Onkel dengang. Han døde snart efter, at jeg havde forladt Skolen.«

»Gjorde han det?«

»Ja. Han var en — hvad skal man kalde det — Skræder, Klædehandler, der havde trukket sig tilbage — og havde indsat mig til sin Arving. Men han syntes ikke om mig, da jeg voksede op.«

»Er det virkelig din Mening?« sagde jeg. Han var saa fattet, at jeg tænkte, han maatte mene noget andet.

»Min Gud ja, Copperfield! Det er min Mening,« svarede Traddles. »Det var uheldigt nok, men han syntes aldeles ikke om mig. Han sagde, at jeg var slet ikke, hvad han havde ventet, og saa giftede han sig med sin Husholderske.«

»Og hvad gjorde du?« spurgte jeg.

»Jeg gjorde ikke noget særlig,« sagde Traddles. »Jeg boede hos dem og ventede paa at blive sat til et eller andet, indtil hans Podagra ulykkeligvis slog sig paa hans Mave — og saa døde han, og saa ægtede hun en ung Mand, og saa blev der ikke sørget for mig.«

»Fik du slet ingen Ting, Traddles?«

»Gud, jo,« sagde Traddles. Jeg fik halvtredsindstyve Pund. Jeg var aldrig blevet oplært til nogen Stilling, og først var jeg i Vildrede med, hvad jeg skulde give mig til. Imidlertid begyndte jeg — ved Hjælp fra Sønnen fra en Mand af Faget, der havde gaaet paa Salem House — Yawler, ham med Næsen til den ene Side. Kan du huske ham?«

Nej. Han havde ikke været der sammen med mig, alle Næserne var lige i min Tid.

»Det er lige meget,« sagde Traddles. »Jeg begyndte med hans Hjælp at skrive juridiske Dokumenter af. Det svarede sig ikke videre godt; og saa begyndte jeg at lave Ekstrakter af Sager for dem og gøre den Slags Arbejde. For jeg er noget af en Slider, Copperfield, og havde lært, hvordan man skal gøre den Slags Ting kort og fyndigt. Naa! Det bragte mig paa den Tanke selv at studere Jura; og det tog alt, hvad der var tilbage af de halvtreds Pund. Yawler anbefalede mig imidlertid til et eller to andre Kontorer — Mr. Waterbrooks f. Eks. — og jeg fik en hel Del Arbejde. Jeg var ogsaa heldig nok til at blive bekendt med en Forlægger, der forberedte en Encyclopædi, og han gav mig Arbejde; og« (med et Blik paa Bordet) »jeg arbejder saamænd for ham i dette Øjeblik. Jeg er ingen daarlig Kompilator, Copperfield,« sagde Traddles, der bevarede den

samme muntre, tillidsfulde Mine under alt, hvad han sagde, »men jeg har ingen Evne til at finde paa; ikke et Grau. Jeg tror aldrig, der har været en ung Mand med mindre Originalitet, end jeg har.«

Da Traddles syntes at vente, at jeg skulde indrømme dette som en selvfølgelig Sag, nikkede jeg; og han fortsatte, med den samme muntre Taalmodighed — jeg kan ikke finde paa noget bedre Udtryk — som før.

»Lidt efter lidt og uden at slaa stort paa fik jeg saa tilsidst skrabet de hundrede Pund sammen,« sagde Traddles; »og Gud ske Tak, at det er betalt — skønt det var — skønt det unægtelig,« sagde Traddles og skar atter Ansigt, som om han havde faaet endnu en Tand ud — »var et Ryk. Jeg lever stadig af den Slags Arbejde, jeg har nævnet, og haaber en af Dagene at komme i Forbindelse med en Avis — og saa vilde jeg næsten have gjort min Lykke. Nu, Copperfield, du er saa ganske den, du plejede at være, med dit venlige Ansigt, og det er mig en saadan Fornøjelse at se dig, at jeg ikke vil skjule noget. Derfor maa du vide, at jeg er forlovet.«

Forlovet! Oh, Dora!

»Hun er en Sognepræsts Datter,« sagde Traddles, »en af ti, nede i Devonshire. Ja,« for han saa mit Blik uvilkaarligt vende sig mod Billedet paa Blækhuset, »det er Kirken! Du kommer rundt her, til Venstre, ud af denne Laage,« han førte sin Finger hen langs Blækhuset, »og netop dér, hvor jeg holder denne Pen, dér ligger Huset — lige overfor Kirken, forstaar du.«

Den Glæde, hvormed han fordybede sig i disse Enkeltheder, blev mig først fuldstændig klar senere; for mine selviske Tanker tegnede et Grundrids af Mr. Spenlows Hus og Have i samme Øjeblik.

»Hun er saadan en sød Pige,« sagde Traddles, »lidt ældre end jeg, men den sødeste Pige! Fortalte jeg dig, at jeg var borte fra Byen? Jeg har været dér nede. Jeg gik derned og jeg gik tilbage igen, og jeg havde den herligste Tid! Jeg tør nok sige, at vor Forlovelse rimeligvis bliver temmelig langvarig, men vort Motto er: »Vent og haab!« Det siger vi altid. Og hun vilde vente, Copperfield, til hun blev tres — ja saa gammel det skulde være — paa mig.«

Traddles rejste sig fra sin Stol, og med et triumferende Smil lagde han sin Haand paa det hvide Klæde, jeg havde lagt Mærke til.

»Imidlertid,« sagde han, »er det ikke saadan, at vi ikke har gjort en Begyndelse til at sætte Bo. Nej, nej; vi har begyndt. Vi maa gaa gradvis frem, men vi har begyndt. Her« — og han trak meget stolt og forsigtigt Klædet bort — »er to Stykker Bohave til at begynde med. Denne Urtepotte og Stativet har hun købt selv. Man sætter det i et Dagligstuevindue,« sagde Traddles og traadte lidt tilbage fra det for bedre at kunne beundre det — »med en Plante i og — dér har man det. Dette lille runde Bord med Marmorpladen (den er to Fod og ti Tommer i Omkreds) har *jeg* købt. Man ønsker at lægge en Bog fra sig, forstaar du, eller en eller anden kommer for at besøge ens Kone og ønsker et Sted at sætte en Kop Te paa, og saa — saa har man det!« sagde Traddles. »Det er et beundringsværdigt Stykke Arbejde — fast som en Klippe!«

Jeg roste dem begge højligt og Traddles lagde Dækket over, lige saa omhyggeligt som han havde taget det af.

»Det er ikke meget til at sætte Bo med,« sagde Traddles, »men det er noget. Duge og Servietter og Sengetøj og den Slags Sager er det, der foruroliger mig mest, Copperfield. Ligesaa Metalvarerne — Lysekasser og Rister og den Slags Nødvendighedsartikler, for det er saa meget og løber op. Imidlertid: »Vent og haab!« Og jeg forsikrer dig, at hun er den sødeste Pige!«

»Det er jeg ganske vis paa!« sagde jeg.

»I Mellemtiden,« sagde Traddles og vendte tilbage til sin Stol, »og det er Enden paa min Snak om mig selv, saa klarer jeg mig saa godt jeg kan. Jeg fortjener ikke meget, men jeg giver ikke

meget ud. I Almindelighed spiser jeg med Folkene nedenunder, der virkelig er meget flinke Folk. Baade Mr. og Mrs. Micawber har set en hel Del til Livet og er fornøjelige at være sammen med.«

»Kære Traddles!« udbrød jeg hurtigt, »hvad er det, du siger?«

Traddles saa paa mig, som om han ikke kunde forstaa, hvad *jeg* sagde.

»Mr. og Mrs. Micawber!« gentog jeg. »Men dem kender jeg jo meget nøje!«

En Banken nede paa Døren, som jeg kendte godt af gammel Erfaring fra Windsor Terrace, og som ingen anden end Mr. Micawber kunde have fremkaldt paa denne Dør, hævede i rette Øjeblik enhver Tvivl hos mig om, at de var mine gamle Venner. Jeg bad Traddles bede sin Vært komme op. Det gjorde Traddles følgelig, ud over Rækværket; og Mr. Micawber, der ikke var en Smule forandret — hans Benklæder, hans Stok, hans Halstørklæde, og hans Øjeglas, alt var ganske det samme — traadte ind i Stuen med et gentilt og ungdommeligt Udseende.

»Om Forladelse, Mr. Traddles,« sagde Mr. Micawber med den gamle Rullen paa Stemmen, medens han stansede midt i den Melodi, han sagte havde nynnet — jeg vidste ikke, at der befandt sig noget Individ, der er fremmed for dette Hus, i Deres Helligdom.«

Mr. Micawber bukkede let for mig og trak sit Halstørklæde op.

»Hvordan befinder De Dem, Mr. Micawber?« sagde jeg.

»Sir,« sagde Mr. Micawber, »De er overordentlig venlig. Jeg befinder mig *in statu quo*.«

»Og Mrs. Micawber?« vedblev jeg.

»Sir,« sagde Mr. Micawber, »hun befinder sig ogsaa, Gud ske Lov, *in statu quo*.«

»Og Børnene, Mr. Micawber?«

»Sir,« sagde Mr. Micawber, »det glæder mig at kunne svare, at de ligeledes er i Besiddelse af deres Sundhed.«

I al denne Tid havde Mr. Micawber ikke i mindste Maade kendt mig, skønt han havde staaet Ansigt til Ansigt med mig. Men nu, da han saa mig smile, undersøgte han mine Træk mere opmærksomt, traadte tilbage, og udbrød: »Er det muligt! Har jeg den Glæde atter at se Copperfield for mig?« og rystede begge mine Hænder overordentlig varmt.

»Du store Gud, Mr. Traddles!« sagde Mr. Micawber, »at tænke sig, at De skulde vise Dem at være en Bekendt af denne min Ungdoms Ven, min Staldbroder i tidligere Dage! Min kære,« raabte han ud over Rækværket til Mrs. Micawber, medens Traddles (med god Grund) saa ikke lidt forbavset ud ved denne Beskrivelse af mig. »Her er en Gentleman oppe hos Mr. Traddles, som han ønsker at have den Fornøjelse at forestille for dig, min Elskede!«

Mr. Micawber kom straks tilbage og trykkede mine Hænder igen.

»Og hvordan har vor gode Ven Doktoren det, Copperfield?« sagde Mr. Micawber, »og hele Selskabet i Canterbury?«

»Jeg har kun gode Efteretninger fra dem,« sagde jeg.

»Det glæder mig i høj Grad at høre,« sagde Mr. Micawber. »Det var i Canterbury, vi mødtes sidst. I Skyggen, om jeg maa tale billedligt: af hin af Chaucer forevigede kirkelige Bygning, som i gammel Tid var Tilflugtsstedet for Pilegrimme fra de fjærne Kroge af — kort sagt,« sagde Mr. Micawber, »i den umiddelbare Nærhed af Domkirken.«

Jeg svarede, at det var det. Mr. Micawber vedblev at tale, saa rapt han kunde; men ikke, forekom det mig, uden ved visse Spor af Forvirring i sit Væsen at vise, at han lyttede efter forskellige Lyde i Stuen ved Siden af, som om Mrs. Micawber vaskede sine Hænder og hastigt aabnede og lukkede Skuffer, der ikke gik videre let.

»De finder os, Copperfield,« sagde Mr. Micawber med det ene Øje paa Traddles, »for Øjeblikket etablerede efter, hvad man maa kalde en lille og fordringsløs Maalestok; men De ved, at jeg paa min Løbebane har besejret Vanskeligheder og

overvundet Forhindringer. De er ikke fremmed for den Kendsgerning, at der har været Perioder af mit Liv, hvor det har været fornødent, at jeg maatte stanse, indtil visse forventede Begivenheder vilde indtræffe; da det har været nødvendigt, at jeg maatte trække mig tilbage, før jeg gjorde, hvad jeg tror jeg uden at blive beskyldt for Hovmod kan kalde — et Spring. Dette Øjeblik er et af disse betydningsfulde Stadier i mit Liv. De vil se, at jeg har trukket mig tilbage — *til* et Spring; og jeg har al Grund til at tro, at et kraftigt Sæt snarligt vil blive Resultatet.«

Jeg var ved at udtrykke min Glæde, da Mrs. Micawber kom ind; lidt mere sjusket, end hun plejede at være, eller hun syntes i hvert Fald saa nu for mine uvante Øjne; men hun havde dog pyntet sig lidt for den Fremmede og havde et Par brune Handsker paa.

»Min kære,« sagde Mr. Micawber og førte hende hen imod mig. »Her er en Gentleman, ved Navn Copperfield, som ønsker at forny Bekendtskabet med dig.«

Det vilde have været bedre, viste det sig nu, at have forberedt hende lempeligt paa denne Meddelelse, thi Mrs. Micawber, der var skrøbeligt af Helbred, blev overvældet af den og fik saa ondt, at Mr. Micawber var nødt til i største Befippelse at løbe ned til Vandtønden i Baggaarden og hente et Fad Vand til at bade hendes Pande med. Hun kom imidlertid straks til sig selv og var virkelig glad over at se mig. Vi passiarede alle en halv Times Tid; og jeg spurgte hende om Tvillingerne, der, sagde hun, var blevet »nogle langbenede Skabninger,« og om Master og Miss Micawber, hvem hun beskrev som »rene Kæmper,« men de blev ikke vist frem ved denne Lejlighed.

Mr. Micawber var meget ivrig for, at jeg skulde blive til Middag. Jeg vilde heller ikke have haft noget imod det, hvis jeg ikke havde troet at kunne spore en vis Forvirring og Beregning over, hvor langt det kolde Kød kunde række, i Mrs. Micawbers Blik. Derfor foregav jeg en anden Indbydelse; og da jeg lagde Mærke til, at Mrs. Micawbers Sind straks blev lettet, modstod jeg alle Forsøg paa at overtale mig.

Men jeg sagde Traddles, og Mr. og Mrs. Micawber, at før jeg kunde tænke paa at tage Afsked, maatte de fastsætte en Dag, hvor de kunne komme og spise til Middag hos mig. Den Beskæftigelse, Traddles havde paataget sig, gjorde det nødvendigt at fastsætte en noget senere Dag; men en Aftale blev truffet, som passede os alle, og saa tog jeg Afsked.

Under Paaskud af at ville vise mig en nærmere Vej, end den jeg var kommet af, fulgte Mr. Micawber mig til Gadehjørnet, da han meget gerne (forklarede han mig) vilde sige en gammel Ven nogle faa Ord i Fortrolighed.

»Min kære Copperfield,« sagde Mr. Micawber, »jeg behøver næppe at fortælle Dem, at det, under vore nuværende Omstændigheder, at have en Aand som den, der straaler — hvis dette Udtryk maa være mig tilladt — der straaler — i Deres Ven Traddles, er en usigelig Trøst. Med en Vaskerkone, der udstiller Smaakager til Salg i sit Vindue, boende ved Siden af vor Dør, og en Politibetjent boende lige over Gaden, kan De tænke Dem til, at hans Selskab er en Kilde til Trøst for mig og for Mrs. Micawber. Jeg er for Øjeblikket, min kære Copperfield, beskæftiget med Kornsalg pr. Kommission. Det er ikke en Beskæftigelse, der indbringer stort — med andre Ord, den betaler sig *ikke* — og nogle midlertidige Vanskeligheder af pekuniær Natur har været Følgen deraf. Jeg er imidlertid glad ved at kunne tilføje, at jeg nu har snarlig Udsigt til, at noget vil vise sig (jeg har ikke Lov til at sige, i hvilken Retning) hvilket jeg tror vil være i Stand til at sørge, til Stadighed, baade for mig selv og Deres Ven Traddles, for hvem jeg nærer oprigtig Interesse. De er maaske forberedt paa at høre, at Mrs. Micawber befinder sig i en Helbredstilstand, som gør det ikke ganske usandsynligt, at der engang vil komme en Forøgelse af de Kærlig-

hedspanter, som — kort sagt, af Børneflokken. Mrs. Micawbers Familie har været saa god at udtrykke deres Utilfredshed med denne Tingenes Tilstand. Jeg har kun at bemærke, at jeg ikke ved af, at det angaar dem, og at jeg afviser denne Meningstilkendegivelse med Foragt, og med Trods!«

Derpaa trykkede Mr. Micawber atter min Haand og forlod mig.

Ottende Kapitel.

Mr. Micawbers Handske.

Indtil den Dag kom, da jeg skulde modtage mine genfundne, gamle Venner, levede jeg hovedsagelig af Dora og Kaffe. I min elskovssyge Tilstand, svandt min Appetit bort, og jeg var glad over det, thi jeg følte det, som om det vilde have været en Troløshed mod Dora at have en naturlig Lyst til min Middagsmad. De mange Spadsereture, jeg foretog, gjorde ikke deres sædvanlige Virkning i denne Retning, da Skuffelsen modarbejdede den friske Luft. Jeg har ogsaa mine Tvivl — grundede paa den bestemte Erfaring jeg gjorde i denne Periode af mit Liv — om hvorvidt en sund Nydelse af dyrisk Føde kan udvikle sig frit hos et menneskeligt Væsen, der altid plages af for smaa Støvler. Jeg tror, at Ekstremiteterne kræver at være i Fred, før Maven vil arbejde med Kraft.

I Anledning af dette lille Selskab i mit Hjem gentog jeg ikke mine tidligere vidtløftige Forberedelser. Jeg købte kun et Par Tunger, en lille Lammefjærding og en Duepostej. Mrs. Crupp gjorde Oprør ved min første forlegne Hentydning til Tilberedelsen af Fisken og Lammestegen og sagde, med et værdigt Udtryk af Krænkelse: »Nej, nej Sir! De vil ikke bede mig om saadan noget, for De kender mig for godt til at kunne tro mig i Stand til at gøre, hvad jeg ikke kan gøre til fuld Tilfredsstillelse for mine egne Følelser!« Men omsider blev der indgaaet et Kompromis; og Mrs. Crupp samtykkede i at udføre denne Bedrift, paa Betingelse af, at jeg spiste ude i de næste fjorten Dage.

Og her maa jeg bemærke, at hvad jeg døjede med Mrs. Crupp, paa Grund af det Tyranni hun udøvede over mig, var frygteligt. Jeg har aldrig været saa bange for nogen. Vi indgik Kompromis om alting. Hvis jeg tøvede, blev hun grebet af det besynderlige Anfald, der altid laa paa Lur i hendes Organisme, rede til med korteste Varsel at kaste sig over hendes Livsaander. Hvis jeg ringede utaalmodigt paa Klokken, efter en halv Snes forgæves, beskedne Tag, og hun endelig viste sig — hvilket paa ingen Maade var til at stole paa — viste hun sig med en bebrejdende Mine, sank aandeløs ned paa en Stol nær ved Døren, lagde sin Haand paa sin Nankins Barm og blev saa daarlig, at jeg var glad ved at kunne blive hende kvit ved et hvilket som helst Offer af Kognak eller andet. Hvis jeg gjorde Indvendinger mod at faa min Seng redet Klokken fem om Eftermiddagen — hvad jeg endnu *synes* er en ubehagelig Ordning — var en Bevægelse af hendes Haand mod de samme Nankins Regioner nok til at faa mig til at fremstamme en Undskyldning. Kort sagt, jeg vilde hellere have gjort alt, hvad en hæderlig Mand kan gøre, end fornærme Mrs. Crupp; og hun var mit Livs Rædsel.

Jeg foretrak at købe en brugt Stum-

tjener til dette Middagsselskab, frem for atter at antage den flinke, unge Mand, mod hvem jeg havde fattet en vis Fordom, fordi jeg havde mødt ham i Strand, en Søndag Formiddag, med en Vest der mærkværdigt lignede en af mine, og som jeg havde savnet siden sidst. Den »unge Tøs« blev genantaget, men paa den Betingelse, at hun kun skulde bringe Retterne ind og saa trække sig tilbage til Trappeafsatsen, udenfor Yderdøren, hvor en Vane hun havde til at snøfte ikke vilde forulempe Gæsterne, og hvor det vilde være hende en fysisk Umulighed at trække sig tilbage paa Tallerkenerne.

Da jeg havde købt Ingredienserne til en Bolle Punch, som skulde tillaves af Mr. Micawber, og en Flaske Lavendelvand, to Vokslys, et Brev Knappenaale og en Naalepude, som jeg anbragte paa mit Toiletbord til Hjælp ved Mrs. Micawbers Toilette, og efter at jeg ligeledes havde faaet fyret op i mit Soveværelse til Mrs. Micawbers Bekvemmelighed og lagt Dugen paa med mine egne Hænder, afventede jeg Resultatet med Fatning.

Til den fastsatte Tid kom mine tre Gæster sammen. Mr. Micawber med mere Halstørklæde end sædvanlig og et nyt Baand i sit Øjeglas; Mrs. Micawber med sin Kappe i et Stykke lysebrunt Papir; Traddles bærende denne Pakke og med Mrs. Micawber under Armen. De var alle henrykte over min Bolig. Da jeg førte Mrs. Micawber ind til mit Toiletbord og hun saa alt, hvad jeg havde indrettet for hende, blev hun saa henrykt, at hun kaldte Mr. Micawber ind for at se det.

»Min kære Copperfield,« sagde Mr. Micawber, »dette er luxuriøst. Dette er en Levemaade, som minder mig om den Periode af mit Liv, da jeg selv levede i Coelibat, og Mrs. Micawber endnu ikke var blevet anmodet om at give mig sin Tro foran Hymens Alter.«

»Han mener anmodet af ham, Mr. Copperfield,« sagde Mrs. Micawber skælmsk. »Han kan ikke svare for andre.«

»Min kære,« svarede Mr. Micawber pludselig alvorlig, »jeg nærer intet Ønske om at svare for andre. Jeg ved meget vel, at da du, ved Skæbnens uransagelige Bud forbeholdtes mig, er det muligt, at du blev forbeholdt en, der er bestemt til efter en langvarig Kamp tilsidst at falde som et Offer for pekuniære Vanskeligheder af en indviklet Natur. Jeg forstaar din Hentydning min Elskede. Jeg beklager den, men jeg kan bære den.«

»Micawber!« udbrød Mrs. Micawber, badet i Taarer. »Har jeg fortjent dette! Jeg, som aldrig har forladt dig, som aldrig *vil* forlade dig, Micawber!«

»Min Elskede!« sagde Mr. Micawber meget rørt, »du vil tilgive, og vor gamle og prøvede Ven Copperfield vil, er jeg vis paa, tilgive dette forbigaaende Fortvivlelsesudbrud af en saaret Aand, der er blevet saarbar ved et Sammenstød nu før med Magtens Tjener — med andre Ord med en gemen Vandkiger, der er knyttet til Vandvæsenet — og vil beklage, ikke fordømme dens Udskejelser.«

Derpaa omfavnede Mr. Micawber Mrs. Micawber, og trykkede min Haand — overladende til mig selv at slutte af denne kortfattede Hentydning, at hans hjemlige Forsyning med Vand var blevet afskaaret om Eftermiddagen, fordi han ikke havde betalt Afgifterne til Selskabet.

For at lede hans Tanker bort fra dette sørgelige Emne, fortalte jeg Mr. Micawber, at jeg gjorde Regning paa ham med Hensyn til Punchen, og førte ham hen til Citronerne. Hans Nedtrykthed, for ikke at sige Fortvivlelse, var øjeblikkelig forsvundet. Jeg har aldrig set en Mand i den Grad henrykt mellem Duften af Citronskal og Sukker, Lugten af brændende Rom og Dampen af kogende Vand, som Mr. Micawber var det denne Eftermiddag. Det var vidunderligt at se hans Ansigt skinne paa os ud fra en let Sky af disse delikate Dampe, medens han rørte rundt og blandede og smagte og saa ud, som var det ikke Punch, han frembragte, men en Formue for sin Familie ned til dens seneste Efterkommere. Hvad Mrs. Mi-

cawber angaar, ved jeg ikke, om det skyldtes Kappen eller Lavendelvandet eller Naalene eller Kaminilden eller Vokslysene, men hun kom forholdsvis yndig ud af mit Værelse. Og ingen Lærke kunde være muntrere end denne fortræffelige Kone.

Jeg antager — jeg vovede aldrig at spørge, men jeg antager det — at Mrs. Crupp var blevet syg efter at have stegt Tungerne. Thi vi gik i Staa paa dette Punkt. Da Lammestegen kom, var den meget rød indeni, og meget bleg udenpaa, foruden at den var oversaaet med en fremmed, sandet Substans, som om den var faldet i Askeskuffen paa det mærkværdige Komfur. Men vi kunde ikke dømme herom ud fra Saucen, eftersom »den unge Tøs« havde spildt det alt sammen paa Trappen — hvor den i Forbigaaende sagt blev liggende i en lang Stribe, til den blev slidt af. Duepostejen var ikke ilde, men det var en bedragerisk Postej: thi Skorpen var, frenologisk talt, som et skuffende Hoved, fuldt af Huler og Buler, men uden noget videre indenfor. Kort sagt, Middagen var en saadan Fiasko, at jeg vilde være blevet ganske ulykkelig — over Fiaskoen, mener jeg, for jeg var altid ulykkelig over Dora — hvis ikke mine Gæsters fortræffelige Humør og en lys Idé fra Mr. Micawber havde lettet mit Sind.

»Min kære Ven, Copperfield,« sagde Mr. Micawber, »Uheld kan indtræffe i de bedst ordnede Familier; og i Familier, der ikke reguleres af den gennemtrængende Indflydelse, som helliggør samtidig med at den opløfter den — — e — jeg mener kort sagt, af Kvindens Indflydelse, i hendes ophøjede Egenskab af Hustru, maa man være forberedt paa dem og bære dem filosofisk. Hvis De vil tillade mig at tage mig den Frihed at bemærke, at der er faa spiselige Ting, der paa deres Vis er bedre end en dygtig pebret Skive ristet Kød, og at jeg tror, at med en Smule Fordeling af Arbejdet kunde vi lave det udmærket til, hvis den unge opvartende Person kunde skaffe en Rist, saa vilde jeg mene, at dette lille Uheld let kunde genoprettes.«

Der var en Rist i Fadeburet, hvorpaa min Frokostskinke blev tilberedt. Vi fik den ind i en Fart og gav os straks til at virkeliggøre Mr. Micaubers Idé. Den Fordeling af Arbejdet, hvortil han havde hentydet, ordnedes saaledes: — Traddles skar Stegen i Skiver; Mr. Micawber (der kunde gøre alle den Slags Ting til Fuldkommenhed) bedækkede dem med Peber, Sennep, Salt og Cayenne; jeg lagde dem paa Risten, vendte dem med Gaffelen og tog dem af, alt under Mr. Micawbers Vejledning; og Mrs. Micawber varmede og rørte stadig rundt i noget Champignonsauce i en lille Kasserolle. Da vi havde Skiver nok til at begynde med, gav vi os til at spise, stadig med vore Ærmer smøgede op for Haandleddene og med flere Skiver spruttende over Ilden og vor Opmærksomhed delt mellem Lammekødet paa vore Tallerkener og Lammekødet paa Risten.

Enten det nu skyldtes det nye ved denne Maade at holde Maaltid paa, dets Fortræffelighed, Travlheden ved det, det at vi stadig maatte springe op for at se til Kødet og sætte os igen for at spise af det, eftersom de sprøde Skiver kom gloende fra Risten, og at vi var saa geskæftige, saa opflammende af Ilden, og morede os saa godt midt i al denne fristende og duftende Forvisning — saa gjorde vi Kaal paa Lammestegen lige til Benet. Min egen Appetit vendte paa en vidunderlig Maade tilbage. Jeg skammer mig ved at omtale det, men jeg tror virkelig, at jeg en kort Tid glemte Dora. Jeg er overbevist om, at Mr. og Mrs. Micawber ikke kunde have nydt Gildet mere, hvis de havde solgt en Seng Klæder for at skaffe det til Veje. Traddles lo, næsten hele Tiden lige saa stærkt som han spiste og arbejdede. Det gjorde vi saamænd alle sammen, og jeg tør sige, at aldrig har nogen Succes været større.

Vor Morskab var paa sit højeste, og vi var alle travl beskæftigede, hver i vort særlige Departement, og forsøgte at gøre de sidste Skiver saa fuldkomne, at de kunde sætte Kronen paa Værket, da jeg

opdagede, at der var en fremmed i Stuen, og mine Øjne mødte den stramme Littimer; han stod foran mig med Hatten i Haanden.

»Hvad er der paa Færde?« spurgte jeg uvilkaarligt.

»Undskyld, Sir, jeg fik Besked om at gaa herind. Er min Herre ikke her, Sir?«

»Nej.«

»Har De ikke set ham, Sir?«

»Nej; kommer De ikke fra ham?«

»Ikke direkte, Sir.«

»Sagde han, at De vilde træffe ham her?«

»Ikke udtrykkeligt, Sir. Men jeg skulde antage, at han vil være her i Morgen, da han ikke har været her i Dag.«

»Kommer han fra Oxford?«

»Sir,« svarede han ærbødigt »jeg beder Dem sætte Dem og tillade mig at gøre dette.« Hvorpaa han tog Gaflen ud af min Haand, der ikke kunde gøre Modstand, og bøjede sig over Risten, som om hans hele Opmærksomhed samlede sig om den.

Vi vilde ikke have følt os synderligt generede, er jeg vis paa, ved Steerforths egen Tilsynekomst, men vi blev øjeblikkelig de ydmygste af de ydmyge overfor denne respektable Tjener. Mr. Micawber nynnede en Melodi for at vise, at han var fuldkommen i sit Es, men sank ned i sin Stol med Skaftet af en hurtigt skjult Gaffel stikkende frem under Opslaget paa sin Kjole, som om han havde spiddet sig selv. Mrs. Micawber trak sine brune Handsker paa og anlagde et Præg af fornem Mathed. Traddles fo'r sig med sine fedtede Hænder gennem Haaret og fik det til at stritte lige i Vejret og stirrede i sin Forvirring paa Dugen. Hvad mig angaar, var jeg et rent Barn for Enden af mit eget Bord; og jeg vovede neppe at se paa det respektable Fænomen, der var kommet Himlen maa vide hvorfra for at bringe min Husholdning i Orden.

Imidlertid tog han Kødet af Risten og bød det højtideligt omkring. Vi tog alle et Stykke, men vor Lyst til det var borte, og vi lod kun som vi spiste det. Da vi alle havde skudt vore Tallerkener bort, fjærnede han det lydløst og satte Osten frem. Han tog ogsaa den bort, da vi var færdige med den; tog af Bordet; stablede alting sammen paa Stumtjeneren; gav os vore Vinglas; og skød saa — efter egen Drift — Stumtjeneren ud i Fadeburet. Alt dette blev gjort paa den mest fuldkomne Maade, og han hævede ikke sine Øjne fra det, han var i Færd med. Men selv hans Albuer, naar han vendte Ryggen til mig, syntes at udtrykke hans faste Overbevisning om, at jeg var overmaade ung.

»Er der mere, jeg kan gøre, Sir?«

Jeg takkede ham og sagde nej; men vilde han ikke selv have noget Middagsmad?

»Nej, mange Tak, Sir.«

»Kommer Mr. Steerforth fra Oxford?«

»Undskyld Sir?«

»Kommer Mr. Steerforth fra Oxford?«

»Jeg skulde tro, at han vil være her i Morgen, Sir. Jeg troede virkelig, at han var her i Dag, Sir. Fejltagelsen er uden Tvivl paa min Side, Sir.«

»Hvis De skulde se ham først —,« sagde jeg.

»Undskyld, Sir, men jeg tror ikke, at jeg ser ham først.«

»For saa vidt De gør det,« sagde jeg, »saa vær saa god at sige ham, at det gør mig ondt, han ikke var her i Dag, da her var en gammel Skolekammerat af ham.«

»Virkelig, Sir!« og han delte et Buk mellem mig og Traddles, med et Blik paa den sidste.

Han gik sagte hen mod Døren, da jeg sagde — i et fortvivlet Haab om at kunne sige noget naturligt, hvad jeg aldrig kunde til denne Mand:

»Aa, Littimer!«

»Sir!«

»Blev De længe i Yarmouth dengang?«

»Ikke videre, Sir.«

»Saa De Baaden færdig?«

»Ja Sir. Jeg skulde blive tilbage netop for at se den færdig.«

»Jeg ved det!« Han hævede ærbødigt sine Øjne mod mine. »Mr. Steerforth har endnu ikke set den, kan jeg tænke?«

»Jeg kan virkelig ikke sige det, Sir. Jeg tror — men jeg kan virkelig ikke sige det, Sir. Jeg ønsker Dem Godnat, Sir.«

Han indbefattede alle, der var til Stede, i det Buk, hvormed han ledsagede disse Ord, og forsvandt. Mine Gæster syntes at trække Vejret friere, da han var borte; men selv var jeg i højeste Grad lettet, thi ved Siden af den Tvang, der kom af, at jeg altid i saa høj Grad følte mig underlegen i denne Mands Nærværelse, havde min Samvittighed foruroliget mig med sin Hvisken om, at jeg havde næret Mistillid til hans Herre, og jeg kunde ikke undertrykke en ubestemt Frygt for, at han vilde opdage det. Hvoraf kom det, at jeg, der i Virkeligheden havde saa lidt at skjule, altid havde en Følelse af, at dette Menneske gennemskuede mig?

Mr. Micawber vakte mig af disse Tanker, der var blandede med en vis angerfuld Frygt for at se Steerforth selv, ved at holde mange Lovtaler over den fraværende Littimer som en yderst respektabel Fyr og en aldeles beundringsværdig Tjener. Mr. Micawber havde, maa jeg bemærke, faaet sin rundelige Part af det almindelige Buk, og havde modtaget det med uendelig Nedladenhed.

»Men Punch, min kære Copperfield,« sagde Mr. Micawber og smagte paa den, »venter ligesom Tid og Strøm ikke paa nogen Mand. Ah! i dette Øjeblik har den netop sin delikateste Aroma. Min Elskede, vil du sige mig din Mening om den?«

Mrs. Micawber erklærede den for udmærket.

»Saa vil jeg drikke et Glas,« sagde Mr. Micawber, »hvis min Ven Copperfield vil tillade mig at tage mig af denne selskabelige Frihed, for de Dage, da min Ven Copperfield og jeg selv var yngre og kæmpede os frem i Verden Side om Side. Jeg kan sige om mig selv og Copperfield, med de Ord, vi har sunget sammen før nu, at

»vi to har sværmet i Mark og Eng
og plukket Tusindfryd sammen,«

— figurlig talt — ved flere forskellige Lejligheder. Jeg er ikke ganske klar over,« sagde Mr. Micawber med den gamle Rullen i sin Stemme og det gamle, ubeskrivelige Udtryk af at sige noget gentilt, »hvad Tusindfryd egentlig er, men jeg er ikke i Tvivl om, at Copperfield og jeg jævnlig vilde have plukket af dem, hvis det havde været gørligt.«

I dette Øjeblik tog Mr. Micawber en Slurk af sin Punch. Det gjorde vi alle — Traddles aabenbart fortabt i Grunden over, hvor længe det var siden, at Mr. Micawber og jeg kunde have været Staldbrødre i Livets Kamp.

»Ehem!« sagde Mr. Micawber og klarede sin Stemme og opvarmedes af Punchen og Ilden. »Min kære, et Glas endnu?«

Mrs. Micawber sagde, at det maatte være et meget lille et; men det kunde vi ikke tillade, saa at det blev et helt Glas.

»Da vi sidder saa fortroligt sammen her, Mr. Copperfield,« sagde Mrs. Micawber, og nippede til sin Punch, »eftersom Mr. Traddles jo hører til vort Hus, saa vilde jeg meget gerne høre Deres Mening om Mr. Micawbers Udsigter. Thi Korn,« sagde Mrs. Micawber bestemt, »kan, som jeg gentagne Gange har sagt til Mr. Micawber, maaske være respektabelt, men det er ikke indbringende. Et Kommissionssalær paa ti Shillings og ni Pence i 14 Dage kan, hvor indskrænkede vore Fordringer end er, ikke anses for indbringende.«

Det var vi alle enige i.

»Da,« sagde Mrs. Micawber, der satte en Ære i at se klart paa Tingene og holde Mr. Micawber paa den lige Vej, naar han ellers vilde bøje lidt udenom, »da gør jeg mig selv dette Spørgsmaal. Naar Korn ikke er til at stole paa, hvad er da til at stole paa? Er Kul til at

stole paa? Absolut ikke. Vi har henvendt vor Opmærksomhed paa dette Experiment, efter min Families Tilskyndelse, og vi finder at det er bedragerisk.«

Mr. Micawber sad lænet tilbage i sin Stol med Hænderne i sin Lomme og saa paa os fra Siden og nikkede, hvilket skulde sige saa meget som, at Sagen var klart fremstillet.

»Da disse to Artikler, Korn og Kul,« sagde Mrs. Micawber, endnu mere bestemt, »er lige umulige, Mr. Copperfield, ser jeg mig naturligvis rundt i Verden og siger: »Hvad er der, hvormed en Person med Mr. Micawbers Talenter kan have Udsigt til at have Held? Og derved ser jeg bort fra alt, hvad der hedder Kommission, fordi Kommission ikke er noget fast. Hvad der passer bedst til en Mand af Mr. Micawbers særlige Temperament, er jeg overbevist om, er noget fast.«

Traddles og jeg udtrykte begge ved en betydningsfuld Mumlen, at denne store Opdagelse uden Tvivl var rigtig for Mr. Micawbers Vedkommende, og at det gjorde ham megen Ære.

»Jeg vil ikke skjule for Dem, min kære Mr. Copperfield,« sagde Mrs. Micawber, »at jeg længe har følt, at Bryggerivirksomheden vilde være særlig skikket for Mr. Micawber. Se til Barclay og Perkins! Se til Truman, Hanbury og Buxton! Det er i en saadan udstrakt Virksomhed, at Mr. Micawber, det ved jeg fra mit eget Kendskab til ham, har Udsigt til at kunne glimre, og Indtægterne, har jeg hørt, er e-nor-me! Men naar Mr. Micawber ikke kan komme ind i disse Firmaer, som nægte at besvare hans Breve, naar han tilbyder sin Tjeneste selv i en underordnet Egenskab — hvad nytter det saa at dvæle ved den Tanke? Ingen Ting. Jeg er maaske overbevist om, at Mr. Micawbers Væsen —.«

»Hm! Ved du hvad min kære,« afbrød Mr. Micawber.

»Min elskede, ti stille,« sagde Mrs. Micawber og lagde sin brune Handske paa hans Haand. »Jeg er maaske overbevist om, Mr. Copperfield, at Mr. Micawbers Væsen særlig kvalificerer ham for Bankforretninger. Jeg ved maaske med mig selv, at hvis *jeg* havde et Depositium i en Bank, vilde Mr. Micawbers Væsen, naar han repræsenterede denne Bank, indgyde Tillid og i høj Grad udvide dens Forbindelser. Men naar de forskellige Banker nægter at udnytte Mr. Micawbers Dygtighed, eller at modtage hans Tilbud med Haan, hvad Nytte er det saa til at dvæle ved den Tanke? Ingen. Hvad det angaar selv at oprette en Bankierforretning, saa ved jeg maaske, at der er Medlemmer af min Familie, som, hvis de besluttede sig til at anbringe deres Penge i Mr. Micawbers Hænder, *kunde* oprette et Etablissement af denne Art. Men naar de *ikke* beslutter sig til at anbringe deres Penge i Mr. Micawbers Hænder — hvad de ikke gør — hvad nytter saa det? Jeg fastslaar atter, at vi ikke er kommet videre, end vi var før.«

Jeg rystede paa Hovedet og sagde: »Ikke en Smule.« Traddles rystede ogsaa paa Hovedet og sagde: »Ikke en Smule.«

»Hvad kan jeg nu slutte deraf?« fortsatte Mrs. Micawber, stadig med det samme Udtryk af at fremsætte Sagen klart. »Hvilken Slutning er det, min kære, Mr. Copperfield, som jeg uvægerligt har maattet komme til? Har jeg Uret i at sige, at det er klart, at vi maa leve?«

Jeg svarede: »Paa ingen Maade!« og Traddles svarede: »Paa ingen Maade!« og jeg greb mig selv i bagefter — alene — at sige dybsindigt, »at en Person maa enten leve eller dø!«

»Netop,« svarede Mrs. Micawber. »Det er just det. Og Faktum er, min kære Mr. Copperfield, at vi kan *ikke* leve uden at noget, der er vidt forskelligt fra de nuværende Forhold snarest viser sig. Nu er jeg selv overbevist om, og jeg har flere Gange betonet det for Mr. Micawber i den sidste Tid, at man kan ikke vente, at Tingene skal vise sig af sig selv. Vi maa paa en Maade hjælpe dem med at vise sig. Jeg har maaske

Uret, men jeg har nu dannet mig den Anskuelse.«

Baade Traddles og jeg bifaldt den højligt.

»Meget vel,« sagde Mrs. Micawber. »Hvad skal jeg da anbefale? Her er Mr. Micawber med en Mængde Egenskaber — med stort Talent —.«

»Ved du hvad, min Elskede,« sagde Mr. Micawber.

»Min kære, tillad mig at tale ud. Her er Mr. Micawber, med en Mængde Egenskaber, med stort Talent — jeg kunde sige Geni, men det kunde maaske være partisk af en Hustru.«

Baade Traddles og jeg mumlede »Nej.«

»Og her er Mr. Micawber uden nogen passende Stilling eller Beskæftigelse. Paa hvem hviler Ansvaret? Tydeligt nok paa Samfundet. Saa vilde jeg gøre en saa skammelig Kendsgerning almindelig bekendt og dristigt udfordre Samfundet til at bringe det paa det rene. Det forekommer mig, min kære Mr. Copperfield,« sagde Mrs. Micawber med Vægt, »at hvad Mr. Micawber har at gøre, er at kaste sin Handske til Samfundet og sige med Kraft: »Vis mig, hvem der vil tage den op. Lad vedkommende øjeblikkelig træde frem!«

Jeg vovede at spørge Mrs. Micawber, hvordan det skulde gaa for sig.

»Ved at avertere,« sagde Mrs. Micawber — »i alle Aviserne. Det forekommer mig, at hvad Mr. Micawber har at gøre, af Retfærdighed mod sig selv, af Retfærdighed mod sin Familie, og jeg vil endogsaa gaa saa vidt at sige af Retfærdighed mod Samfundet, der hidtil har overset ham, er at avertere i alle Aviserne; at beskrive sig selv tydeligt som den og den, med de og de Kvalifikationer, og ende saaledes: »*Nu,*« giv mig Beskæftigelse, paa lønnende Vilkaar, og send — frankerede — Breve til W. M., poste restante, Camden Tower.«

»Denne Mrs. Micawbers Ide, min kære Copperfield,« sagde Mr. Micawber og saa paa mig fra Siden, »er virkelig det Spring, hvortil jeg hentydede, da jeg sidst havde den Fornøjelse at se Dem.«

»At avertere er temmelig kostbart,« bemærkede jeg tvivlende.

»Netop,« sagde Mrs. Micawber, stadig med den samme logiske Mine. »Ganske sandt, min kære Mr. Copperfield! Jeg har gjort den selv samme Bemærkning til Mr. Micawber. Det er særlig af den Grund, jeg mener, at Mr. Micawber bør (som jeg allerede har sagt, af Retfærdighed mod sig selv, af Retfærdighed mod sin Familie, af Retfærdighed mod Samfundet) — rejse en vis Sum Penge — paa en Veksel.«

Mr. Micawber lænede sig tilbage i sin Stol, legede med sit Øjeglas og slog sine Øjne mod Loftet; men jeg syntes ogsaa, han iagttog Traddles, der sad og saa paa Ilden.

»Hvis intet Medlem af min Familie,« sagde Mrs. Micawber, »er i Besiddelse af tilstrækkelig naturlig Følelse til at ville negatiere denne Veksel — jeg tror ikke, der er noget bedre Forretningsudtryk til at udtrykke, hvad jeg mener —.«

Mr. Micawber, der stadig sad og saa op i Loftet, foreslog: »Diskontere.«

»Til at diskontere denne Veksel,« sagde Mrs. Micawber — »saa er det min Mening, at Mr. Micawber skulde gaa til City, skulde tage Vekslen med op paa Børsen og sælge den, for hvad han kan faa for den. Hvis Personerne paa Børsen tvinger Mr. Micawber til at bringe et stort Offer, bliver det en Sag mellem dem og deres Samvittighed. Jeg ser det stadig som en Pengeanbringelse. Jeg anbefaler Mr. Micawber, min kære Mr. Copperfield, at gøre det samme; at betragte det som en Pengeanbringelse, der sikkert vil svare sig, og beslutte sig til *ethvert* Offer.«

Jeg følte, men jeg ved virkelig ikke hvorfor, at dette var selvfornægtende og opofrende af Mrs. Micawber, og jeg mumlede noget i denne Retning. Traddles, der fulgte Trop med mig, gjorde det samme, medens han stadig saa paa Ilden.

»Jeg vil ikke.« sagde Mrs. Micawber og tømte sit Glas og trak sit Tørklæde sammen om Skuldrene, som en Forberedelse til at trække sig tilbage til mit

Soveværelse: »Jeg vil ikke forlænge disse Bemærkninger om Mr. Micawbers Pengesager. Ved Deres Arne, min kære Mr. Copperfield, og i Nærværelse af Mr. Traddles, der, skønt ikke saa gammel en Ven, dog er en af os, kunde jeg ikke lade være med at sige Dem, hvilken Vej jeg raader Mr. Micawber til at gaa. Jeg føler, at den Tid er kommet, da Mr. Micawber bør anspænde sig og — jeg vil tilføje — hævde sig, og det synes mig, at dette er Maaden. Jeg ved, at jeg kun er en Kvinde, og at en Mand sædvanligvis anses for mere kompetent til at dømme om den Slags Spørgsmaal; dog maa jeg ikke glemme, at da jeg boede hjemme hos min Papa og Mama, plejede Papa at sige: »Emmas Legeme er skrøbeligt, men hendes Opfattelsesevne staar ikke tilbage for nogens.« At min Papa var altfor partisk, ved jeg godt; men at han havde en Del Forstand paa at bedømme Karakterer, forbyder min Pligt og min Fornuft mig i lige høj Grad at tvivle paa.«

Med disse Ord, og modstaaende vore Bønner om at pryde Gildet med sin Nærværelse, til Punchen var drukket op, trak Mrs. Micawber sig tilbage til mit Soveværelse. Og jeg følte virkelig, at hun var en ædel Kvinde — en saadan Kvinde, som kunde være blevet en romersk Matrone og have udrettet alle Slags heroiske Ting i Tider, da Staten var i Fare.

Under Paavirkning af dette Indtryk lykønskede jeg Mr. Micawber til den Skat, han besad. Det gjorde Traddles ogsaa. Mr. Micawber rakte os begge Haanden, den ene efter den anden, og bedækkede dernæst sit Ansigt med sit Lommetørklæde, som jeg tror var mere fuldt af Snus, end han vidste af. Derpaa vendte han tilbage til Punchen i den muntreste Tilstand.

Han var fuld af Veltalenhed. Han lod os forstaa, at i vore Børn levede vi paany, og at under Trykket af pekuniære Vanskeligheder var enhver Forøgelse af deres Antal dobbelt velkommen. Han sagde, at Mrs. Micawber i den sidste Tid havde haft sine Tvivl om dette Punkt, men at han havde jaget dem bort og beroliget hende. Hvad hendes Familie angik, saa var den hende fuldstændig uværdig, og dens Meninger var ham ganske ligegyldige, og de kunde — jeg citerer hans eget Udtryk — gaa Fanden i Vold.

Mr. Micawber holdt derpaa en varm Lovtale over Traddles. Han sagde, at Traddles var en Karakter, hvis bestandige Dyder han (Mr. Micawber) ikke kunde gøre Krav paa, men som han, Himlen være lovet, kunde beundre. Han hentydede bevæget til den ukendte unge Dame, hvem Traddles havde hædret med sin Kærlighed, og som havde gengældt denne Kærlighed ved at hædre og velsigne Traddles med *sin* Kærlighed. Mr. Micawber drak hendes Skaal. Det gjorde jeg ogsaa. Traddles takkede os begge ved at sige, med en Ligefremhed og Retskaffenhed, som jeg havde Forstand nok til at blive ganske indtaget af: »Jeg takker Jer virkelig meget. Og jeg forsikrer Jer, hun er den sødeste Pige!« —

Mr. Micawber benyttede derefter snart en Lejlighed til med den yderste Finfølelse og meget formelt at hentyde til *mine* Følelsers Tilstand. Intet uden hans Vens Copperfields alvorlige Forsikringer om det modsatte kunde berøve ham det Indtryk, at hans Ven Copperfield elskede og var genelsket. Efter at jeg i nogen Tid havde følt mig meget varm og utilpas, og efter at have rødmet en hel Del, og stammet og benægtet, sagde jeg, i det jeg løftede mit Glas: »Vel! Jeg vilde udbringe D.'s Skaal!« hvilket i den Grad rørte og glædede Mr. Micawber, at han løb med et Glas Punch ind i mit Soveværelse, for at Mrs. Micawber skulde drikke D.'s Skaal, og hun drak den med Begejstring, skingrende raabende derinde fra: Hør! Hør! Min kære Mr. Copperfield, jeg er henrykt! Bravo!« og hun bankede i Væggen for at give sit Bifald til Kende.

Siden tog vor Samtale en mere almindelig Vending; idet Mr. Micawber fortalte os, at han fandt Camden Town ubekvem, og at det første han tænkte paa at gøre, naar Avertissementet havde

foranlediget noget tilfredsstillende til at vise sig, var at flytte. Han omtalte en Terrasse i den vestlige Ende af Oxford Street, lige overfor Hyde Park, som han altid havde haft i Kikkerten, men som han ikke ventede at faa straks, da det krævede en stor Møblering. Der vilde sandsynligvis blive et Mellemrum, forklarede han, hvor han vilde nøjes med den øverste Del af et Hus, paa et eller andet respektabelt Forretningssted — i Picadilly f. Eks. — hvilket vilde være en tiltalende Beliggenhed for Mrs. Micawber, og hvor de, ved at indsætte et Karnapvindue eller bygge en Etage til eller gøre nogle smaa Forandringer af den Slags, kunde leve hyggeligt og anstændigt et Par Aar. Hvad der end var ham forbeholdt, sagde han udtrykkeligt, eller hvor hans Bolig end blev, kunde vi stole paa — at der altid vilde være et Værelse til Traddles og Kniv og Gaffel til mig. Vi takkede ham for hans Venlighed; og han bad os tilgive, at han havde indladt sig paa disse praktiske og forretningsmæssige Detailler, og undskylde det som noget, der var naturligt for en, der var ved at ordne sit Liv paa en helt ny Maade.

Mrs. Micawber bankede igen paa Væggen for at faa at vide, om Teen var færdig, og afbrød derved dette Afsnit af vor venlige Samtale. Hun skænkede Te for os paa den hyggeligste Maade; og hver Gang jeg nærmede mig hende for at byde Tekopperne og Smørrebrødet rundt, spurgte hun mig hviskende, om D var lys eller mørk, eller om hun var lille eller høj eller noget af den Slags, hvad jeg tror, jeg syntes godt om. Efter Te talte vi om en Mængde Ting foran Kaminen; og Mrs. Micawber var saa venlig at synge (med en lille, spinkel Stemme, som jeg husker, jeg i den første Tid jeg kendte hende, ansaa for det rene Tyndtøl) sine Yndlingssange om »Den raske Sergent« og »Lille Tafflin.« For begge disse Sange havde Mrs. Miscawber været berømt, da hun boede hjemme hos sin Papa og Mama. Mr. Micawber fortalte os, at da han hørte hende synge den første Gang han saa hende under det fædrene Tag, havde hun i en ualmindelig Grad tiltrukket sig hans Opmærksomhed; men da hun kom til »Lille Tafflin,« havde han besluttet at vinde denne Kvinde eller gaa til Grunde under Forsøget.

Klokken var mellem ti og halv elleve, da Mrs. Micawber rejste sig for atter at pakke sin Kappe ind i det lysebrune Papir og tage sin Hat paa. Mr. Micawber benyttede Lejligheden, medens Traddles tog sin Frakke paa, til at stikke mig et Brev i Haanden, med en hviskende Anmodning om at læse det ved Lejlighed. Jeg benyttede ogsaa Lejligheden, medens jeg holdt et Lys ud over Rækværket for at lyse for dem, da Mr. Micawber gik ned først med Mrs. Micawber under Armen, og Traddles fulgte efter dem med Kappen, til at holde Traddles et Øjeblik tilbage øverst paa Trappen.

»Traddles,« sagde jeg, »Mr. Micawber mener ikke noget ondt, den stakkels Mand; men hvis jeg var dig, vilde jeg ikke laane ham noget.«

»Min kære Copperfield,« svarede Traddles smilende, »jeg har ikke noget at laane ud.«

»Du har et Navn, ved du nok,« sagde jeg.

»Aa! Kalder du *det* noget at laane ud?« svarede Traddles med et tankefuldt Blik.

»Det gør jeg rigtignok.«

»Aa!« sagde Traddles. »Ja vist! Jeg er dig meget forbunden, Copperfield; men — men jeg er bange for, at jeg allerede har laant ham det.«

»Til den Veksel, som skal være en sikker Pengeanbringelse?« spurgte jeg.

»Nej,« sagde Traddles. »Ikke for den. Det er første Gang, jeg har hørt om den. Jeg har tænkt, at han rimeligvis vil foreslaa mig den paa Vejen hjem. Min er en anden.«

»Jeg haaber, der ikke vil være noget i Vejen med den,« sagde jeg.

»Jeg haaber det ikke,« sagde Traddles. »Jeg tror det nu ikke; for han

sagde mig forleden Dag, at den var ordnet. Det var Mr. Micawbers Udtryk, ordnet.«

Da Mr. Micawber i dette Øjeblik saa op mod det Sted, hvor vi stod, fik jeg kun Tid til at gentage min Advarsel. Traddles takkede mig og gik ned. Men da jeg saa den godmodige Maade, hvorpaa han gik ned med Kappen i Haanden og bød Mrs. Micawber sin Arm, var jeg meget bange for, at han vilde blive slæbt paa Børsen hel og holden.

Jeg vendte tilbage til min Kamin og grundede, halvt alvorlig og halvt leende, over Mr. Micawbers Karakter og de gamle Forhold os imellem, da jeg hørte hurtige Trin komme op ad Trappen. Først tænkte jeg, at det var Traddles, der kom tilbage efter noget, Mrs. Micawber havde glemt; men da Trinene kom nærmere, kendte jeg dem, og følte mit Hjærte slaa højt og mærkede Blodet stige mig til Ansigtet, thi det var Steerforths.

Jeg glemte aldrig Agnes, og hun havde aldrig forladt den Helligdom i mine Tanker — om jeg maa kalde det saaledes — hvor jeg havde anbragt hende fra først af. Men da han kom ind og stod foran mig med sin Haand udstrakt, forvandledes det Mørke, der var faldet over ham, til Lys, og jeg følte mig forvirret og skamfuld over, at have tvivlet paa en, jeg elskede saa højt. Jeg elskede ikke hende mindre; jeg ansaa hende stadig for mit Livs velsignede, ædle Engel; jeg bebrejdede mig selv, ikke hende, at jeg havde gjort ham Uret; og jeg vilde have givet ham en hvilken som helst Oprejsning, hvis jeg havde vidst, hvad jeg skulde gøre, og hvordan jeg skulde gøre det.

»Naa, Tusindfryd, gamle Dreng, er du blevet gjort stum?« lo Steerforth og rystede hjærteligt min Haand og kastede den muntert fra sig. »Har jeg grebet dig i et nyt Gilde, du Sybarit? Disse Fyre fra Doctors' Commons er de lystigste Folk i Byen, tror jeg, og tager ganske Luven fra os sobre Oxfordmænd.«

Hans klare Blik løb muntert rundt i Stuen, mens han satte sig i den Sofa lige overfor mig, som Mrs. Micawber nylig havde forladt, og rodede op i Ilden, saa den blussede.

»Jeg blev straks saa overrasket,« sagde jeg og bød ham velkommen med al den Hjærtelighed, jeg følte, »at jeg neppe havde Vejr nok til at sige Goddag, Steerforth.«

»Naa, Synet af mig *er* godt for daarlige Øjne, som de siger i Skotland,« svarede Steerforth, »og det er Synet af dig ogsaa, Tusindfryd, i fuld Blomstring. Hvordan har du det, min kære Bakkant?«

»Jeg har det godt,« sagde jeg, »og har slet ikke haft noget Bakkanal iaften, skønt jeg tilstaar, jeg atter har haft et Selskab paa tre.«

»Som jeg alle mødte paa Gaden, højt syngende din Ros,« svarede Steerforth. »Hvem er vor Ven i de stramme Benklæder?«

Jeg gav ham saa god en Beskrivelse, jeg kunde i faa Ord, af Mr. Micawber. Han lo hjærteligt af min matte Gengivelse af denne Gentleman og sagde, at han var en Mand, det var værd at kende, og han maatte lære ham at kende.

»Men hvem tror du, vor anden Ven er?« sagde nu jeg.

»Himlen maa vide det,« sagde Steerforth. »Ingen Tørretriller, vil jeg haabe? Han kunde godt se ud til det.«

»Traddles!« svarede jeg triumferende.

»Hvem er det?« spurgte Steerforth paa sin skødesløse Maade.

»Husker du ikke Traddles? Traddles fra vor Klasse paa Salem House?«

»Aa, ham!« sagde Steerforth og knuste med Ildrageren et Stykke Kul øverst i Ilden. »Er han lige saa from som dengang? Og hvor Pokker har du samlet ham op?«

Jeg svarede med at prise Traddles alt det jeg kunde; for jeg følte at Steerforth saa temmelig ned paa ham. Steerforth lod dette Emne fare med et let Nik og et Smil og den Bemærkning, at han ogsaa vilde være glad ved at se den gamle Fyr, for han havde altid været en lejerlig Fisk; saa spurgte han, om jeg kunde give ham noget at spise? Næsten

under hele denne korte Samtale havde han, naar han ikke talte, paa en vild, forceret Maade, siddet ørkesløs og hamret paa Kulstykket med Ildrageren. Jeg lagde Mærke til, at han gjorde det samme, medens jeg gik ud efter Resterne af Duepostejen og det andet.

»Naa Tusindfryd, her er jo Aftensmad for en Konge!« udbrød han og fo'r pludselig op af sin Tavshed og satte sig hen til Bordet. »Jeg skal lade den vederfares Retfærdighed, for jeg kommer fra Yarmouth.«

»Jeg troede, du kom fra Oxford?« svarede jeg.

»Nej.« sagde Steerforth. »Jeg har været til Søs — og har haft bedre at tage Vare.«

»Littimer var her i Dag for at spørge efter dig,« bemærkede jeg, »og jeg forstod paa ham, at du var i Oxford; skønt, nu naar jeg tænker paa det, sagde han det ganske vist ikke.«

»Littimer er en større Tosse, end jeg antog ham for, naar han i det hele taget har spurgt efter mig« sagde Steerforth, i det han muntert skænkede et Glas Vin og drak mig til. »Men hvad det angaar at blive klog paa ham, saa er du en klogere Fyr end de fleste af os, Tusindfryd, hvis du kan det.«

»Det er unægtelig sandt,« sagde jeg og flyttede min Stol hen til Bordet. »Saa du har været i Yarmouth, Steerforth?« spurgte jeg nysgerrig efter at faa alt at vide om det. »Har du været dér længe?«

»Nej,« svarede han. »En Escapade paa en Uge eller saa.«

»Og hvordan har de det alle? Lille Mille er naturligvis endnu ikke blevet gift?«

»Endnu ikke.« Skulde giftes, tror jeg, om saa og saa mange Uger eller Maaneder eller noget andet. Jeg har ikke set stort til dem. For Resten, han lagde Kniv og Gaffel, som han havde brugt meget flittigt, og begyndte at føle i sine Lommer. »Jeg har et Brev til dig.«

»Fra hvem?«

»Ih, fra din gamle Barnepige, svarede han og tog nogle Papirer frem fra sin Brystlomme. »I. Steerforth, Esquire, Debet, til »Det villige Sind,« det er ikke det. Taalmodighed, saa finder vi det snart. Den gamle, hvad er det nu han hedder, har det daarligt, og det handler om det, tror jeg.«

»Mener du Barkis?«

«Ja,« sagde han og blev ved at føle i sine Lommer og undersøge deres Indhold. »Det er helt forbi med stakkels Barkis, er jeg bange for. Jeg saa en lille Apotheker der — Kirurg, eller hvad han var — som hjalp Deres Velbaarenhed til Verden. Han udbredte sig meget lærd om Tilfældet, men Summen af det var da, at Fragtmanden snart skal gøre sin sidste Rejse. — Stik din Haand i Brystlommen paa min Overfrakke dér henne paa Stolen, saa tror jeg, du finder Brevet. Er det der?«

»Her er det,« sagde jeg.

»Det er rigtigt!«

Det var fra Peggotty; noget mindre læseligt end sædvanlig, og kort. Det fortalte mig om hendes Husbonds haabløse Tilstand og antydede, at han var »lidt mere paaholdende« end før, og at det følgelig var vanskeligere at sørge for hans egen Bekvemmelighed. Det sagde intet om hendes Møje og Nattevaagen, og roste ham højligt. Det var skrevet med en naturlig, simpel Fromhed, som jeg vidste var ægte, og sluttede med »min Hilsen til min kære Skat« — hvormed hun mente mig selv.

Medens jeg tydede det, vedblev Steerforth at spise og drikke.

»Det ser jo slemt ud,« sagde han, da jeg var færdig. »Men Solen gaar ned hver Dag, og Folk dør hvert Minut, og vi maa ikke lade os skræmme af den fælles Lod. Hvis vi tabte Modet, fordi vi hører Knokkelmanden banke paa en Dør, som han banker paa Hvermands, vilde vi ingen Ting kunde opnaa her i Verden. Nej! Rid til! Skarpskoet, hvis det er nødvendigt, glatskoet, hvis det kan gaa, men rid til! Rid over alle Forhindringer og vind Løbet!«

»Og vind hvilket Løb?« sagde jeg.

»Det Løb, man har startet til,« sagde han. »Rid til!«

Jeg lagde Mærke til, husker jeg, da han stansede og saa paa mig med sit smukke Hoved lidt kastet tilbage, og Glasset hævet i sin Haand, at skønt hans Ansigt var friskt af Søluften og blomstrende nok, var der dog kommet Spor i det, siden jeg saa det sidst, som havde han voldsomt anspændt den brændende Energi, der vaagnede saa lidenskabeligt hos ham, naar den vaktes. Jeg tænkte paa at gøre Indsigelser mod hans fortvivlede Maade at forfølge enhver Idé paa, han fik, — at tumle sig paa Søen, naar den var i Oprør, og trodse haardt Vejr f. Eks. — men da sprang min Tanke tilbage til det egentlige Emne for vor Samtale, og jeg forfulgte det i Stedet for.

»Jeg skal sige dig noget, Steerforth,« sagde jeg, »hvis du i din muntre Stemning vil laane mig Øre —.«

»Jeg hører,« sagde han og flyttede sig atter fra Bordet hen til Kaminen.

»Saa vil jeg sige dig noget, Steerforth. Jeg tror, jeg vil tage ned og se til min gamle Barnepige. Det er ikke fordi jeg kan gøre hende noget godt eller yde hende nogen virkelig Tjeneste; men hun er mig saa hengiven, at mit Besøg vil have lige saa stor Virkning paa hende; som om jeg kunde gøre begge Dele. Hun vil optage det som en Venlighed, saa det vil være en Trøst og Støtte for hende. Det er ingen stor Ulejlighed at gøre sig for saadan en Ven, som hun har været imod mig. Vilde du ikke foretage en Dags Rejse, hvis du var i mit Sted?«

Hans Ansigt var tankefuldt, og han sad og overvejede lidt, før han med dæmpet Stemme svarede:

»Godt! Rejs. Du kan ikke gøre nogen Skade.«

»Du er netop vendt tilbage derfra,« sagde jeg, «og det vilde være forgæves at bede dig tage med mig?«

»Aldeles,« svarede han. »Jeg skal til Highgate i Aften. Jeg har ikke set min Moder i al denne Tid, og det tynger paa min Samvittighed, for det betyder noget at blive elsket saadan, som hun elsker sin forlorne Søn. — Bah! Nonsens! — Du vil rejse i Morgen, kan jeg tænke?« sagde han og holdt mig ud fra sig i Arms Længde med en Haand paa hver af mine Skuldre.

»Ja, jeg tænker det.«

»Godt, saa rejs ikke før i Overmorgen. Jeg vilde gerne have haft, at du var kommet og blevet et Par Dage hos os. Her er jeg for at indbyde dig, og du flyver af Sted til Yarmouth.«

»Du er en net Fyr til at tale om at flyve bort, Steerforth,« du som altid farer af paa en eller anden ukendt Ekspedition!«

Han saa et Øjeblik paa mig uden at tale, og svarede saa, i det han stadig holdt mig som før og rystede mig:

»Naa! Sig nu i Overmorgen, og tilbring saa meget af i Morgen, som du kan, hos os! Hvem ved, naar vi ellers mødes igen? Hvad? Sig i Overmorgen! Jeg vilde gerne have, at du skulde staa imellem Rosa Dartle og mig og holde os adskilte.«

»Vilde I elske hinanden for højt uden mig?«

»Ja; eller hade,« lo Steerforth. »Lige meget hvilket. Naa, sig nu i Overmorgen!«

Jeg sagde i Overmorgen; og han trak sin Overfrakke paa og tændte sin Cigar og belavede sig til at gaa hjem. Da jeg opdagede, at dette var hans Hensigt, tog jeg ogsaa min Frakke paa (men tændte ikke min Cigar, efter som jeg havde faaet nok af det for en Tid) og gik med ham til den aabne Vej — en øde Vej om Aftenen dengang. Han var meget oprømt hele Vejen; og da vi skiltes, og jeg saa ham gaa saa modig og munter hjemad, tænkte jeg paa hans Ord: »Rid over alle Forhindringer og vind Løbet!« og ønskede for første Gang, at det Løb, han havde startet i, var ham værdigt.

Jeg var ved at klæde mig af hjemme i mit Værelse, da Mr. Micawbers Brev faldt paa Gulvet. Jeg havde glemt det, men brød nu Seglet og læste følgende. Det var dateret halvanden Time for Middagen. Jeg er ikke vis paa, om jeg har omtalt, at naar Mr. Micawber befandt sig i en særlig fortvivlet Krise, benyttede

han sig af en Slags juridisk Stil, hvilket han syntes at anse for lige saa godt, som om han afviklede sine Affærer.

»Sir — for jeg tør ikke sige min kære Copperfield.«

»Det er min Pligt at underrette Dem om, at undertegnede er *knust*. Nogle flygtige Anstrengelser for at skaane Dem for tidligt at blive bekendt med hans ulykkelige Stilling, vil De maaske iagttage hos ham i Dag; men Haabet er sunket under Horisonten, og undertegnede er *knust*.

Nærværende Meddelelse er nedskrevet i personlig Overværelse af (jeg kan ikke sige i Selskab med) et Individ, der befinder sig i en til Drukkenskab nær grænsende Tilstand og er ansat hos en Mægler. Dette Individ er i lovlig Besiddelse af Boligen her, paa Grund af en Udpantning for Husleje. Hans Registrering indbefatter ikke alene det rørlige Bohave og Gods af enhver Art, tilhørende undertegnede, som aarlig Lejer af denne Bolig, men ogsaa det, som tilhører Mr. Thomas Traddles, logerende, et Medlem af det hæderværdige Samfund i Inner Temple.

Hvis nogen Draabe af Ulykke manglede i det overflydende Bæger, der nu engang er »beskikket« (som en udødelig Forfatter skriver) undertegnedes Læber, vilde den findes i den Kendsgerning, at en vanskelig Accept, tilstaaet undertegnede, paa en Sum af £ 23 — 4 Sh. — $9^1/_2$ d. er forfalden og *ikke* ordnet. Ligesaa den Kendsgerning, at de levende Ansvarligheder, der knytter sig til undertegnede, vil efter Naturens Orden blive forøget med endnu et hjælpeløst Offer, hvis elendige Tilstedekomst kan forudses — med et rundt Tal — inden seks Maaneskifter fra Dags Dato.

Efter at have forudskikket saa meget, vilde det være ganske unyttigt at tilføje, at Støv og Aske for bestandig er strøet

paa
Hovedet
af
Wilkins
Micawber.«

Stakkels Traddles! Jeg kendte dengang Mr. Micawber godt nok til at forudse, at *han* nok vilde staa det igennem; men jeg fik min Nattero ganske ødelagt ved at tænke paa Traddles, og paa Præstens Datter, der var én af ti, nede i Devonshire, og som var saadan en sød Pige, og som vilde vente paa Traddles (en ildevarslende Ros!) til hun var tres, eller til hvilken Alder nævnes kan.

Niende Kapitel.

Jeg besøger atter Steerforth i hans Hjem.

Jeg sagde til Mr. Spenlow om Morgenen, at jeg ønskede Orlov en kort Tid; og da jeg ikke fik nogen Løn, og følgelig ikke var afhængig af den ubønhørlige Jorkins, var der ikke nogen Vanskelighed ved at opnaa det. Jeg benyttede denne Lejlighed til — medens min Stemme blev siddende mig i Halsen og det svimlede for mig, medens jeg sagde det — at udtale det Haab, at Miss Spenlow befandt sig vel; hvortil Mr. Spenlow svarede — saa roligt, som om han havde talt om et almindeligt menneskeligt Væsen — at han var mig meget forbunden, hun havde det meget godt.

Mrs. Steerforth blev glad over at se

mig, og det samme blev Rosa Dartle. Jeg blev behagelig overrasket ved at opdage, at Littimer ikke var der, og at vi blev opvartet af en beskeden lille Stuepige med blaa Baand paa Kappen, hvis Blik det var langt behageligere og langt mindre forvirrende tilfældigt at møde, end den respektable Mands. Men hvad jeg lagde særlig Mærke til, før jeg havde været en halv Time i Huset, var den anspændte og opmærksomme Aarvaagenhed, hvormed Miss Dartle iagttog mig, og den lurende Maade, hvorpaa hun syntes at sammenligne mit Ansigt med Steerforths og Steerforths med mit. Hvergang jeg saa over paa hende, saa jeg dette ivrige Ansigt med dets indfaldne sorte Øjne og forskende Udtryk rettet paa mit; eller pludselig vende sig fra mit til Steerforths, eller iagttagende os begge paa én Gang. Hun var saa langt fra at lade sig forstyrre i denne losagtige Luren, fordi hun saa, at jeg lagde Mærke til den, at hun netop da rettede sit gennemborende Blik paa mig med et endnu mere anspændt Udtryk. Sagesløs som jeg var, og vidste at jeg var, med Hensyn til enhver Brøde hun mulig kunde have mig mistænkt for, gøs jeg dog tilbage for hendes besynderlige Øjne, ganske ude af Stand til at udholde deres begærlige Glans.

Hele Dagen syntes hun at gennemtrænge det hele Hus. Hvis jeg talte med Steerforth i hans Værelse, hørte jeg hendes Kjole rasle i den lille Gang udenfor. Naar han og jeg foretog en af vore gamle Øvelser paa Plænen bagved Huset, saa jeg hendes Ansigt flytte sig fra Vindue til Vindue, som et vandrende Lys, indtil det slog sig ned i et og vogtede paa os. Da vi alle fire gik ud at spadsere om Eftermiddagen, klemte hun sin magre Haand til min Arm som en Fjeder for at holde mig tilbage, indtil Steerforth og hans Moder var kommet udenfor Hørevidde, og saa talte hun til mig:

»Det er længe siden, De har været her,« sagde hun. »Er Deres Beskæftigelse virkelig saa fængslende og interessant, at den lægger Beslag paa hele Deres Opmærksomhed? Jeg spørger, fordi jeg altid gerne vil vide Besked, naar jeg ikke ved det. Er det virkelig Tilfældet?«

Jeg svarede, at jeg syntes godt nok om den, men at jeg dog ikke kunde give hende Ret i, hvad hun sagde.

»Oh! Det glæder mig at vide det, fordi jeg altid gerne vil vises til Rette, naar jeg tager fejl,« sagde Rosa Dartle. »De mener, det er lidt tørt, maaske?«

»Naa ja,« svarede jeg, »det *kunde* maaske være lidt tørt.«

»Oh! Og det er Grunden til, at De ønsker Frihed og Forandring — Adspredelse og alt det dér?« sagde hun. »Ah! Meget rigtigt. Men er det ikke lidt — eh — for ham; jeg mener ikke Dem?«

Et hurtigt Blik fra hendes Øje henimod det Sted, hvor Steerforth gik med sin Moder under Armen, viste mig, hvem hun mente; men ud over det, forstod jeg ikke et Muk. Og det kunde uden Tvivl ses paa mig.

»Mon det — jeg siger ikke, at det gør det, husk paa, jeg vil kun gerne vide det — optager det ham mon ikke temmelig meget? Gør det ham ikke, maaske, lidt mere efterladende end sædvanlig med hans blindt elskende — eh? Hun kastede atter et hurtigt Blik paa dem, og et Blik paa mig, der syntes mig at se helt ind i mine inderste Tanker.

»Miss Dartle,« svarede jeg, »De maa ikke tro —.«

»Det gør jeg heller ikke!« sagde hun. »Aa min Gud, tro dog ikke, at jeg tror nogen Ting! Jeg er ikke mistænksom. Jeg gør kun et Spørgsmaal. Jeg udtaler ingen Mening. Jeg ønsker at danne mig en Mening, ud af hvad De siger mig. Naa, det forholder sig altsaa ikke saadan? Vel! Jeg er meget glad over at vide det.«

»Det er virkelig ikke Tilfældet,« sagde jeg forvirret, »at jeg har Skyld i, at Steerforth har været længere borte fra sit Hjem end sædvanlig — hvis han har været det; hvad jeg virkelig ikke ved, uden af at De siger det. Jeg har ikke set ham i al denne Tid, før i Aftes.«

»Ikke?«

»Nej, jeg har virkelig ikke, Miss Dartle.«

Da hun saa lige paa mig, saa jeg, at hendes Ansigt blev skarpere og blegere, og Mærkerne af hendes gamle Saar forlængede sig til det skar den vansirede Læbe, helt ned over Underlæben, og skraas ned over Hagen. Der var noget ligefrem frygteligt for sig ved dette, og i hendes Øjnes Glans, da hun saa stift paa mig og sagde:

»Hvad har han for?«

Jeg gentog Ordene, mere for mig selv end for hende, saa forbavset blev jeg.

»Hvad har han for?« sagde hun med en Iver, der syntes stærk nok til at fortære hende som en Ild. »Hvad er det denne Mand hjælper ham med, han som aldrig ser paa mig uden med en uudgrundelig Falskhed i sine Øjne? Hvis De er retskaffen og trofast, saa beder jeg Dem ikke forraade Deres Ven. Jeg beder Dem kun sige mig, er det Vrede, er det Had, er det Stolthed, er det Rastløshed, er det et eller andet Indfald, er det Kærlighed, *hvad* er det, som driver ham frem?«

»Miss Dartle,« svarede jeg, »hvordan skal jeg sige Dem, saadan at De tror mig, at jeg ikke har opdaget andet hos Steerforth, end det der var, da jeg kom hertil første Gang? Jeg forstaar neppe nok, hvad De mener.«

Da hun stadig stod og saa stift paa mig, viste der sig en Jagen eller Banken, som jeg ikke kunde andet end tilskrive Smerte, i det grusomme Ar; og hun sagde i en hurtig, lidenskabelig Tone: »Jeg sværger Dem til, at der stikker en Hemmelighed under dette!« — og saa sagde hun ikke et Ord mere.

Mrs. Steerforth var særlig glad over sin Søns Selskab, og Steerforth var ved denne Lejlighed særlig opmærksom og ærbødig imod hende. Det fængslede mig meget at se dem sammen, ikke blot paa Grund af deres gensidige Hengivenhed, men paa Grund af den store personlige Lighed imellem dem, og den Maade, hvorpaa alt hvad der var af Hovmod eller Heftighed hos ham, mildnedes af hendes Alder og Køn til indtagende Værdighed. Jeg tænkte mere end én Gang, at det var godt, der aldrig havde været nogen alvorlig Grund til Strid imellem dem; thi to saadanne Naturer — jeg burde snarere sige to saadanne Afskygninger af den samme Natur — vilde have været vanskeligere at forsone end de to yderligste Modsætninger, der kunde tænkes. Denne Tanke skyldtes imidlertid ikke min egen Skarpsindighed, maa jeg tilstaa, men nogle Ord af Rosa Dartle.

Hun sagde ved Middagsbordet:

»Oh, men er der ingen der vil sige mig det, for jeg har tænkt paa det hele Dagen, og jeg vilde gerne vide det.«

»Hvad vilde De gerne vide, Rosa?« svarede Mrs. Steerforth. »Naa, sig det, Rosa, vær ikke hemmelighedsfuld.«

»Hemmelighedsfuld!« udbrød hun. »Oh! virkelig? Anser De mig for det?«

»Beder jeg Dem ikke altid,« sagde Mrs. Steerforth, »om at tale rent ud paa Deres egen naturlige Maade?«

Oh! Dette er altsaa *ikke* min naturlige Maade?« svarede hun. »Nu maa De virkelig bære over med mig, for jeg spørger for at faa Besked. Vi kender aldrig os selv.«

»Det er blevet en anden Natur,« sagde Mrs. Steerforth, uden at lægge noget Mishag for Dagen. »Men jeg husker — og det maa De vist ogsaa kunne — en Tid, da Deres Væsen var ganske anderledes, Rosa, da det ikke var saa tilbageholdende, og mere tillidsfuldt.«

»Jeg er vis paa, De har Ret,« svarede hun, »og saadan er det, at daarlige Vaner faar Magt over en! Virkelig? Mindre tilbageholdende og mere tillidsfuld? Jeg gad vidst, hvordan jeg umærkeligt kan have forandret mig saadan! Det er virkelig meget mærkværdigt! Jeg maa gøre mig Umage for at vinde mit tidligere Jeg tilbage.«

»Jeg vilde ønske, De vilde,« sagde Mrs. Steerforth med et Smil.

»Oh! Jeg *vil* det virkelig,« svarede hun. »Jeg vil lære Aabenhed af — lad mig se — af James.«

»De kan ikke lære Aabenhed, Rosa,« sagde Mrs. Steerforth hurtigt — thi der laa altid noget sarkastisk i hvad Rosa Dartle sagde, selv om det, som dette, blev sagt paa den mest ubevidste Maade af Verden — »i en bedre Skole.«

»Det er jeg sikker paa,« svarede hun med usædvanlig Varme. »Hvis jeg er sikker paa noget, saa er det naturligvis paa det, kan De nok forstaa.«

Det forekom mig, at Mrs. Steerforth angrede, at hun var blevet lidt stødt; thi hun sagde nu i en venlig Tone:

»Naa, min kære Rosa, vi har ikke hørt, hvad det var, De gerne vilde have at vide?«

»Hvad jeg gerne vilde have at vide?« svarede hun med udæskende Kulde. »Oh! Det var kun om Folk, der ligner hinanden i deres moralske Konstitution — er det det rette Udtryk?«

»Det er lige saa godt et Udtryk som ethvert andet,« sagde Steerforth.

»Tak — om Folk, der ligner hinanden i deres moralske Konstitution, hvis der skulde opstaa en alvorlig Grund til Uenighed imellem dem, er mere udsatte end andre Mennesker, der ikke er saaledes stillede, for at blive dybt og forbitret adskilte?«

»Jeg vilde mene ja,« sagde Steerforth.

»Vilde De?« svarede hun. »Min Gud! Lad os for Eksempel sætte — vi kan godt sætte noget usandsynligt — at De og Deres Moder vilde faa en alvorlig Strid.«

»Min kære Rosa,« afbrød Mrs. Steerforth og lo godmodigt — »sæt hellere noget andet. James og jeg kender vor Pligt mod hinanden bedre end som saa, Himlen ske Tak.«

»Oh,« sagde Miss Dartle og nikkede tankefuldt. »Ganske vist. *Det* vilde forebygge det? Netop. Nu, jeg er glad over, at jeg har været saa taabelig at forudsætte dette Tilfælde, for det er saa rart at vide, at Deres Pligt mod hinanden vilde forebygge det. Jeg er Dem meget taknemlig.«

En anden lille Omstændighed, der stod i Forbindelse med Miss Dartle, maa jeg ikke forbigaa; thi jeg fik siden hen Grund til at mindes den, da alt det uopretteligе senere kom for Dagen. Hele Dagen igennem, men især fra dette Øjeblik af, anstrængte Steerforth sig til det yderste for at forvandle denne besynderlige Skabning til et fornøjeligt og fornøjet Medlem af Selskabet. At han havde Held med sig, kunde ikke forbavse mig. At hun vilde kæmpe imod hans bedaarende Væsens fortryllende Indflydelse — thi bedaarende fandt jeg det dengang — forbavsede mig ikke heller; for jeg vidste, at hun var mistænksom og genstridig. Jeg saa hendes Træk og hendes Væsen forandre sig langsomt; jeg saa hende se paa ham med voksende Beundring; jeg saa hende svagere og svagere, men stadig forbitret, som om hun fordømte sin egen Svaghed, gøre Modstand mod de fængslende Egenskaber, han besad; og tilsidst saa jeg hendes skarpe Blik blive mildere, og hendes Smil blive helt blidt, og jeg hørte op med at være bange for hende, hvad jeg virkelig havde været hele Dagen, og vi sad alle omkring Kaminen og snakkede og lo sammen, saa uforbeholdent som om vi havde været Børn.

Om det nu var, fordi vi havde siddet der saa længe, eller fordi Steerforth havde besluttet ikke at forspilde den Fordel, han havde vundet, det ved jeg ikke; men vi blev ikke i Spisestuen mere end fem Minutter efter, at hun var gaaet. »Hun spiller paa sin Harpe,« sagde Steerforth sagte ved Dagligstuedøren, »og ingen uden min Moder har hørt hende gøre det, tror jeg, i disse tre Aar.« Han sagde det med et besynderligt Smil, som straks forsvandt; og vi gik ind i Stuen og fandt hende alene.

»Rejs Dem ikke,« sagde Steerforth (hun havde allerede gjort det). »Gør det ikke, kære Rosa! Vær nu rar for en Gangs Skyld og syng os en irsk Sang.«

»Hvad bryder De Dem om en irsk Sang?« svarede hun.

»Meget!« sagde Steerforth. »Langt mere end om nogen anden. Her er Tusindfryd, som ogsaa elsker Musik af hele sin Sjæl. Syng os en irsk Sang, Rosa!

og lad mig sidde her og høre til, som jeg plejede at gøre.«

Han rørte ikke ved hende eller ved den Stol, hvorfra hun havde rejst sig, men satte sig nær ved Harpen. Hun stod lidt ved Siden af den, medens hun paa en underlig Maade gjorde Grebene med sin højre Haand, men uden at røre Strængene. Tilsidst satte hun sig, rev den med en pludselig Bevægelse til sig, og spillede og sang.

Jeg ved ikke, hvad det var i hendes Anslag eller Stemme, som gjorde denne Sang til den mest ujordiske, jeg nogen Sinde har hørt i mit Liv. Der laa noget frygteligt i, at den var virkelig. Det var, som om den aldrig var blevet skrevet eller sat i Musik, men sprunget ud af Lidenskaben i hendes Indre, der kun ufuldkomment fik Luft i hendes Stemmes dæmpede Toner, og ganske svandt bort, da alt var blevet stille. Jeg var maalløs, da hun atter lænede sig til Harpen, og spillede paa den, uden at røre Strængene, med sin højre Haand.

Et Minut senere, og følgende rev mig op af min Drømmetilstand: Steerforth havde rejst sig fra sin Stol og var gaaet hen til hende og havde leende slaaet sin Arm om hende og sagt: »Hør Rosa, for Fremtiden vil vi holde saa meget af hinanden!« Og hun havde slaaet ham og kastet ham fra sig med en vild Kats Raseri og var faret ud af Stuen.

»Hvad er der i Vejen med Rosa?« sagde Mrs. Steerforth, der kom ind.

»Hun har været en Engel, Mor,« svarede Steerforth, »en lille Tid; og siden er hun gaaet til den modsatte Yderlighed, for at det kunde gaa lige op.«

»Du skulde være forsigtig med at irritere hende, James. Husk paa, at hendes Sind er blevet saaret og bør ikke tirres!«

Rosa kom ikke tilbage; og der blev ikke talt mere om hende, før jeg gik ind med Steerforth paa hans Værelse for at sige Godnat. Da lo han ad hende og spurgte mig, om jeg nogen Sinde havde set saa hidsigt og ubegribeligt et Væsen.

Jeg udtalte min Forundring, for saa vidt jeg var i Stand til at udtrykke noget overhovedet, og spurgte, om han kunde tænke sig til, hvad der havde drevet hende saa pludseligt bort.

»Himlen maa vide det,« sagde Steerforth. »Hvad du vil — eller ingen Ting! Jeg sagde dig jo, at hun lagde alting, sig selv indbefattet, paa en Slibesten og hvæssede det. Hun er et skarpt Værktøj og maa omgaas med stor Forsigtighed. Hun er altid farlig. Godnat!«

»Godnat!« sagde jeg. »Kære Steerforth! Jeg vil være borte, før du vaagner i Morgen. Godnat!«

Han vilde nødig lade mig gaa; og han stod og holdt mig ud fra sig, med en Haand paa hver af mine Skuldre, ligesom han havde gjort i min egen Stue.

»Tusindfryd,« sagde han med et Smil — »thi skønt det ikke er det Navn, dine Gudfædre og Gudmødre gav dig, er det det Navn, jeg holder mest af at kalde dig ved — og jeg vilde ønske, jeg vilde ønske, jeg vilde ønske, at du kunde kalde mig ved det!«

»Naa, det kan jeg jo da, hvis du ønsker det,« sagde jeg. »Tusindfryd, hvis noget nogen Sinde skulde skilles os, saa tænk det bedste om mig, gamle Dreng. Hvad! Lad os slutte den Aftale! Tænk det bedste om mig, hvis Forholdene nogen Sinde skulde adskille os!«

»For mig, Steerforth,« sagde jeg, »er der ikke noget bedste eller noget værste, naar det gælder dig. Du vil altid være mig lige kær i mit Hjærte!«

Jeg følte i mit Sind saa megen Anger over nogen Sinde at have gjort ham Uret, selv blot i min Tanke, at Tilstaaelsen af, at jeg havde gjort det, allerede svævede mig paa Tungen. Havde det ikke været, fordi jeg kuede mig ved at forraade Agnes Tillid, og fordi jeg ikke vidste, hvordan jeg skulde berøre dette Emne uden Fare for at gøre dette, vilde jeg have gjort det, før han sagde: »Gud velsigne dig, Tusindfryd, og Godnat!« Paa Grund af min Usikkerhed sagde jeg intet; og vi trykkede hinandens Hænder og skiltes.

Jeg var oppe ved Daggry, og efter at jeg havde klædt mig paa saa stille, jeg kunde, kiggede jeg ind i hans Værelse. Han sov fast — laa skødesløst med Hovedet paa sin Arm, saadan som jeg ofte havde set ham ligge i Skolen.

Den Tid kom, og den kom meget snart, da jeg næsten undrede mig over, at intet havde forstyrret hans Hvile, medens jeg saa paa ham. Men han sov — lad mig tænke mig ham saadan igen — som jeg ofte havde set ham sove i Skolen; og saaledes forlod jeg ham, i denne tavse Time.

— For aldrig mere, oh, Gud tilgive dig, Steerforth! at berøre denne passive Haand i Kærlighed og Venskab. Aldrig, aldrig mere!

Tiende Kapitel.

Et Tab.

Jeg kom ned til Yarmouth om Aftenen og tog ind paa Gæstgivergaarden. Jeg vidste, at Peggotty rimeligvis snart vilde faa Brug nok for sit Gæsteværelse — mit Værelse — hvis den store Gæst, for hvem alt levende maa vige Pladsen, ikke allerede var i Huset; derfor tog jeg ind paa Gæstgivergaarden og spiste til Middag dér og bestilte mig en Seng.

Klokken var ti, da jeg gik ud. Mange af Butikkerne var lukkede, og Byen var øde. Da jeg kom til Omer og Jorams, var Skodderne lukkede, men Døren stod aaben. Da jeg kunde skimte Mr. Omer der inde, siddende ved Kontordøren og rygende paa sin Pibe, gik jeg indenfor og spurgte ham, hvordan han havde det.

»Ak, Gud se i Naade til os!« sagde Mr. Omer. »Hvordan har De det selv? Sæt Dem ned. — Jeg haaber ikke, at Røgen generer Dem?«

»Paa ingen Maade,« sagde jeg. Jeg holder meget af den — fra en andens Pibe.«

»Hvad for noget, ikke fra Deres egen?« svarede Mr. Omer leende. »Saa meget des bedre, Sir. Daarlig Vane for en ung Mand. Sæt Dem ned. Jeg ryger selv for min Astma.«

Mr. Omer havde gjort Plads og sat en Stol hen til mig. Han satte sig nu atter og havde næsten tabt Vejret og pulsede paa sin Pibe, som om den indeholdt et Forraad af denne Nødvendighedsartikkel, uden hvilket han maatte omkomme.

»Det gør mig ondt, at jeg har faaet daarligt Nyt om Mr. Barkis,« sagde jeg.

Mr. Omer saa paa mig med et ubevægeligt Ansigt og rystede paa Hovedet.

»Ved De, hvordan han har det i Aften?« spurgte jeg.

»Det samme Spørgsmaal vilde jeg have gjort Dem, Sir,« svarede Mr. Omer,« hvis det ikke havde været af Delikatesse. Det er en af Ulemperne ved vort Fag. Naar en Person er syg *kan* vi ikke spørge, hvordan Personen har det.«

Denne Mulighed havde jeg ikke tænkt paa, skønt jeg, havde haft mine bange Anelser. Men da han nævnede det, forstod jeg det nok, og det sagde jeg ham.

»Ja, ja, De forstaar«, sagde Mr. Omer og nikkede. «Vi tør ikke gøre det. Gud velsigne Dem, det vilde være et Stød, som de fleste Personer ikke vilde kunne staa for, at sige »Omer & Joram beder hilse og spørge, hvordan De befinder Dem til Formiddag — eller i Eftermiddag — hvad det nu kunde være.«

Mr. Omer og jeg nikkede til hinan-

den, og han forsynede sig med Vejr ved Hjælp af sin Pibe.

»Det er en af de Ting, som afskærer vort Fag fra at vise de Opmærksomheder, vi kunde ønske,« sagde Mr. Omer. Tag mig selv. Jeg kan vel have kendt Barkis i fyrretyve Aar; men jeg *kan* ikke gaa hen og sige: »Hvordan har han det?«

Jeg følte, at det var temmelig haardt for Mr. Omer, og det sagde jeg ham.

»Jeg er ikke mere uegennyttig, haaber jeg, end andre Mennesker,« sagde Mr. Omer. »Se paa mig! Vejret kan gaa fra mig, naar det skal være, og det forekommer mig ikke meget rimeligt, at jeg skulde være uegennyttig under de Omstændigheder. Jeg siger, det er ikke rimeligt hos en Mand, der ved, at naar Vejret gaar fra ham, vil det gaa som fra en Blæsebælg, der er sprunget; og det endda en Bedstefader,« sagde Mr. Omer.

Jeg sagde: »Absolut ikke.«

»Det er ikke, fordi jeg beklager mig over mit Fag,« sagde Mr. Omer. »Det er ikke saadan. Der er uden Tvivl noget godt og noget daarligt ved alle Bestillinger. Det, jeg kunde ønske, var, at Folk havde noget mere Ben i Næsen.«

Med et meget fornøiet og venligt Ansigt tog Mr. Omer flere Drag af Piben i Tavshed; og saa vendte han atter tilbage til sit oprindelige Emne og sagde:

»Følgelig er vi nødt til, naar vi vil have at vide, hvorledes Barkis har det, at indskrænke os til lille Mille Hun ved, hvad vore virkelige Bevæggrunde er og nærer ingen Mistanke til os. Minnie og Joram er netop gaaet ned til Huset, (for hun har været dér i nogen Tid for at hjælpe sin Tante lidt) for at spørge hende, hvordan han har det i Aften; og hvis De vil vente, til de kommer tilbage, kan De faa fuld Besked af dem. Vil De ikke nyde et eller andet? Et Glas Shrub og Vand, hvad? Jeg ryger til Shrub og Vand selv,« sagde Mr. Omer og løftede sit Glas, »fordi man mener, at det er lægende for de Veje, dette her besværlige Vejr gaar ad. Men Gud velsigne Dem,« sagde Mr. Omer hæst, »det er ikke Luftvejen, der er noget i Vejen med! »Giv mig Vejr nok,« siger jeg til min Datter Minnie, »saa skal jeg nok finde Vej til det.«

Han havde virkelig intet Vejr at undvære, og det var meget foruroligende at se ham le. Da han atter var i Stand til at høre efter, takkede jeg ham for den tilbudte Forfriskning, men afslog den, da jeg lige havde spist til Middag; og idet jeg sagde, at siden han var saa venlig at indbyde mig, vilde jeg vente, til hans Datter og Svigersøn kom tilbage, spurgte jeg, hvordan lille Mille havde det.

»Ja, Sir,« sagde Mr. Omer og tog Piben ud af Munden, saa at han kunde komme til at gnide sig paa Hagen. »Jeg vil sige Dem ganske oprigtigt, at jeg vil være glad, naar hendes Bryllup har fundet Sted.«

»Hvorfor det?« spurgte jeg.

»Jo, hun har ingen Ro paa sig nu,« sagde Mr. Omer. »Det er ikke saadan, at hun ikke er saa smuk som nogen Sinde, for hun er smukkere — jeg forsikrer Dem, hun er smukkere. Det er ikke, fordi hun ikke arbejder lige saa godt som nogen Sinde, for det gør hun. Hun *var* lige saa meget værd som seks andre, og hun *er* lige saa meget værd som seks andre. Men hvordan det nu er, saa mangler hun Humør. Hvis De forstaar,« sagde Mr. Omer efter at have gnedet sin Hage og røget lidt, »hvad jeg mener i al Almindelighed, naar jeg siger: »Et langt Tag og et kraftigt Tag og saa ét endnu, hurrah!« saa vilde jeg sige, at *det* netop er, hvad jeg — saadan i al Almindelighed savner hos Mille.«

Mr. Omers Ansigt og Væsen udtrykte saa meget, at jeg med god Samvittighed kunde nikke, som jeg gættede hans Mening. Min hurtige Opfattelsesevne syntes at behage ham og han fortsatte:

»Nu, jeg mener, at det især skyldes det, at hun ingen Ro har paa sig, ser De. Vi har talt en hel Del om det,

hendes Onkel og jeg, og hendes Kæreste og jeg efter Arbejdstid. De maa aldrig glemme,« sagde Mr. Omer og rystede blidt paa Hovedet, »at lille Mille er en ualmindelig kærlig lille Skabning. Ordsproget siger: »Man kan ikke lave en Silkepung af et Svineøre.« Naa, det er jeg nu ikke saa vis paa. Jeg skulde snarere tro, at man kan, naar man begynder tidligt nok i sit Liv. Hun har lavet et Hjem ud af den gamle Baad, Sir, saa Sten og Marmor kunde ikke have gjort det bedre.«

»Det er vist, hun har!« sagde jeg.

»At se den lille Skabning klynge sig til sin Onkel,« sagde Mr. Omer, »at se, hvordan hun klamrer sig til ham, tættere og tættere, inderligere og inderligere for hver Dag, det er et Syn for Guder. Nu forstaar De nok, at naar det er Tilfældet, staar der jo en Kamp. Og hvorfor skal den gøres længere end nødvendigt?«

Jeg hørte opmærksomt paa den brave gamle Fyr og var af mit ganske Hjærte enig i, hvad han sagde.

»Derfor sagde jeg saadan til dem,« sagde Mr. Omer i en venlig, rolig Tone, »jeg sagde: I maa jo ikke tro, at Mille saadan er naglet til en bestemt Tid, paa ingen Maade. Gør det som det passer Dem. Hendes Arbejde har været mere værd, end jeg havde ventet; hun har lært hurtigere, end jeg havde ventet. Omer og Joram kan altsaa slaa en Streg over den Tid, der er tilbage; og hun er fri, naar De ønsker det. Hvis hun har Lyst til at træffe en lille Ordning bagefter, saa at hun gør en Smule Arbejde for os hjemme, saa er det godt. Hvis hun ikke har det, saa er det ogsaa godt. Vi taber ikke i noget Tilfælde. For ser De,« sagde Mr. Omer og rørte ved mig med sin Pibe, »det er ikke rimeligt, at en Mand saa kortaandet som jeg og Bedstefader tillige skulde tage det strængt med saadan en lille blaaøjet Blomst som *hende*.«

»Absolut ikke, det er jeg vis paa,« sagde jeg.

»Absolut ikke! Det har De Ret i,« sagde Mr. Omer. »Naa, Sir, hendes Fætter — De ved vel, det er en Fætter, hun skal giftes med?«

»Ih ja,« svarede jeg, »jeg kender ham godt.«

»Naa, Sir! Hendes Fætter, der som det lader til, har Arbejde nok og sidder i gode Kaar, takkede mig meget og mandigt for dette (han opførte sig i det hele taget paa en Maade, maa jeg sige, som giver mig høje Tanker om ham) og gik hen og lejede saa hyggeligt et lille Hus, som De eller jeg kunde ønske at se. Huset er møbleret fra nyt helt igennem, saa net og fuldstændigt som en Dukkestue; og havde ikke Barkis' Sygdom taget denne slemme Vending, stakkels Fyr, saa vilde De have været Mand og Kone i denne Time, er jeg vis paa. Som det nu er, blev det opsat.«

»Og Mille, Mr. Omer?« spurgte jeg. »Har hun faaet mere Ro paa sig?«

»Ja ser De,« svarede han og gned sin Dobbelthage igen, »det kan man naturligvis ikke vente. Udsigten til Forandringen og Adskillelsen og alt det dér er saa at sige nær ved hende og langt fra hende paa samme Tid. Barkis' Død behøver ikke at forhale det meget, men det, at han saadan ligger hen, gør det. Ser De, i hvert Fald er det en uvis Tingenes Tilstand.«

»Det er klart,« sagde jeg.

»Følgelig,« vedblev Mr. Omer, »er Mille stadig lidt nedtrykt og opskræmt. Hver Dag synes hun at blive sin Onkel mere hengiven, og mere utilbøjelig til at skilles fra os alle. Et venligt Ord fra mig bringer Taarer i hendes Øjne; og hvis De saa hende sammen med min Datter Minnies lille Pige, vilde De aldrig glemme det. Gud se i Naade til mig!« sagde Mr. Omer og stønnede, »hvor hun elsker det Barn!«

Da Lejligheden var saa gunstig, faldt det mig ind at spørge Mr. Omer, før Samtalen vilde blive afbrudt ved hans Datters og hendes Mands Tilbagekomst, om han vidste noget om Martha.

»Ak,« svarede han og rystede paa Hovedet og saa meget nedtrykt ud. »Intet godt. En trist Historie, Sir,

hvordan De nu end har faaet noget at vide om den. Jeg har aldrig troet, at der var noget ondt i den Pige. Jeg vilde ikke gerne omtale det til min Datter Minnie, for hun vilde straks fare over mig — men jeg har aldrig troet det. Ingen af os troede det.«

Da Mr. Omer hørte sin Datters Trin, før jeg gjorde det, rørte han ved mig med sin Pibe og lukkede det ene Øje, ligesom til Advarsel. Hun og hendes Mand kom ind straks efter.

Deres Beretning gik ud paa, at Mr. Barkis var »saa ringe som han kunde være«; at han var ganske bevidstløs, og at Mr. Chillip sørgmodig havde sagt nede i Køkkenet, lige nu, da de gik, at hele Fakultetet og alle Apotheker ikke kunde hjælpe ham. Han var langt udenfor Fakultetets Rækkevidde, sagde Mr. Chillip, og Apothekerne kunde kun forgive ham.

Da jeg hørte dette og fik at vide, at Mr. Peggotty var der, bestemte jeg mig til at gaa hen til Huset med det samme. Jeg sagde Godnat til Mr. Omer og til Mr. og Mrs. Joram, og rettede mine Skridt derhen med en højtidelig Følelse, som gjorde Mr. Barkis til et ganske nyt og forskelligartet Væsen.

Min sagte Banken paa Døren blev besvaret af Mr. Peggotty. Han blev ikke saa overrasket over at se mig, som jeg havde ventet. Det samme lagde jeg Mærke til hos Peggotty, da hun kom ned, og jeg har set det siden; og jeg tror, at i Forventningen om den store, frygtelige Overraskelse svinder alle andre Forandringer og Overraskelser ind til intet.

Jeg trykkede Mr. Peggottys Haand og gik ind i Køkkenet, medens han sagte lukkede Døren. Lille Mille sad ved Ovnen med sine Hænder for Ansigtet. Harn stod tæt ved hende.

Vi talte hviskende, og lyttede af og til efter en Lyd fra Værelset ovenover. Jeg havde ikke haft Tanker for det under mit sidste Besøg, men hvor besynderligt var det ikke nu at savne Mr. Barkis i Køkkenet!

»Det er meget venligt af Dem, Master Davy,« sagde Mr. Peggotty.

»Det er overmaade venligt!« sagde Harn.

»Kære Mille,« udbrød Mr. Peggotty. »Se her! Master Davy er kommet! Naa, op med Humøret, min Skat! Ikke et Ord til Master Davy?«

Jeg kan endnu se for mig, hvordan hun skælvede. Jeg kan endnu føle, hvor hendes Haand var kold, da jeg rørte ved den. Dens eneste Tegn til Liv var at gyse bort fra min; og derpaa rejste hun sig fra Stolen og krøb om paa den anden Side af sin Onkel, og lagde tavs og stadig skælvende sit Hoved til hans Bryst.

»Det er saadan et kærligt Hjærte,« sagde Mr. Peggotty og strøg hende over det rige Haar med sin grove, haarde Haand, »det kan ikke taale en Sorg som denne. Det er naturligt hos unge Mennesker, Master Davy, naar de er nye i den Slags Prøvelser og frygtsomme, saadan som min lille Fugl — det er naturligt.«

Hun klyngede sig tættere til ham, men hverken løftede sit Ansigt eller sagde et Ord.

»Det bliver sent, min kære,« sagde Mr. Peggotty, »og Harn er kommet her for at hente dig hjem. Se dér, gaa du sammen med det andet elskende Hjærte! Hvad, Mille? Hvad er det, min Skat?«

Lyden af hendes Stemme havde ikke naaet mig, men han bøjede sit Hoved, som om han lyttede til hende, og sagde saa:

»Lade dig blive hos din Onkel? Hvad for noget, det er da ikke din Mening at bede mig om det! Blive hos din Onkel, dit lille Kælehoved! Naar din Mand, som han snart vil være, er her for at hente dig hjem? Ingen skulde tro, naar man ser denne lille Skabning ved Siden af saadan en vejrbidt Havgasse som mig,« sagde Mr. Peggotty og saa med ubeskrivelig Stolthed hen paa os to, »men Søen har ikke mere Salt i sig, end hun har Kærlighed i sig til sin Onkel — den tossede lille Mille!«

»Mille gør Ret i det, Master Davy,« sagde Harn. »Ved De hvad! Da Mille ønsker det, og hun er saa forskræmt og forskrækket ogsaa, saa vil jeg lade hende blive her til i Morgen. Lad mig ogsaa blive!«

»Nej, nej,« sagde Mr. Peggotty. — »En gift Mand som du — eller saa godt som, da, maa ikke forsømme en Dags Arbejde. Og du kan ikke baade vaage og arbejde. Det gaar ikke an. Du gaar hjem og to'mer ind. Du er ikke bange for at der ikke skal blive passet godt paa Mille, ved jeg.«

Han bøjede sig for disse Overtalelser og tog sin Hat for at gaa. Selv da han kyssede hende — og jeg saa ham aldrig nærme sig hende, uden at jeg følte, at Naturen havde givet ham en Gentlemans Sjæl — syntes hun at klynge sig tættere til sin Onkel, som vilde hun ligefrem undgaa sin udvalgte Husbond. Jeg lukkede Døren efter ham, for at den ikke skulde volde nogen Forstyrrelse af den Ro, der herskede, og da jeg vendte tilbage, fandt jeg stadig Mr. Peggotty i Færd med at tale til hende.

»Nu vil jeg gaa ovenpaa for at fortælle din Tante, at Master Davy er her, det vil opmuntre hende en Smule,« sagde han. »Sæt dig ned ved Ilden saa længe, min kære, og varm dine dødsens kolde Hænder. Du behøver ikke at være saa bange og tage dig det saa nær. Hvad? Vil du gaa med mig? — Godt, kom saa med mig — kom! Hvis hendes Onkel blev jaget ud fra Hus og Hjem, og tvunget til at lægge sig i en Grøft, Master Davy,« sagde Mr. Peggotty med ikke mindre Stolthed end før, »saa er det min Tro, at hun vilde gaa med ham, ja det er! Men der vil snart være en anden — der vil snart være en anden, Mille!«

Senere, da jeg kom ovenpaa og gik forbi Døren til mit lille Værelse, som var mørkt, havde jeg en ubestemt Følelse af, at hun var derinde og havde kastet sig paa Gulvet. Men om det virkelig var hende, eller om det kun var et Spil af Skyggerne i Stuen, ved jeg ikke nu.

Jeg havde god Tid, medens jeg sad foran Ilden, til at tænke paa smukke lille Milles Frygt for Døden — thi jeg troede, at den, i Forbindelse med, hvad Mr. Omer havde sagt mig, var Aarsagen til, at hun var saa ulig sig selv — og jeg havde ogsaa, inden Peggotty kom ned, Tid til at tænke mere overbærende paa Svagheden deri, medens jeg sad dér og fulgte Urets Tikken og fordybede mig i den højtidelige Stilhed rundt omkring mig. Peggotty tog mig i sine Arme og velsignede og takkede mig atter og atter, fordi jeg var hende til saa stor en Trøst (det var hendes egne Ord) i hendes Sorg. Derpaa bad hun mig komme ovenpaa og sagde hulkende, at Mr. Barkis altid havde holdt af mig og beundret mig; at han ofte havde talt om mig, før han faldt i Bevidstløshed; og at hun troede, at hvis han kom til sig selv igen, vilde han blive oplivet ved Synet af mig, hvis han kunde blive oplivet ved Synet af nogen jordiske Ting.

Sandsynligheden for, at han nogen Sinde vilde gøre det, syntes mig, da jeg saa ham, at være meget ringe. Han laa med Hoved og Skulder udenfor Sengen, i en ubekvem Stilling, halvt hvilende paa den Kiste, der havde kostet ham saa megen Pine og Møje. Jeg fik at vide, at da han ikke mere kunde krybe ud af Sengen for at aabne den og ikke mere kunde forvisse sig om dens Sikkerhed ved Hjælp af den Tryllekæp, jeg havde set ham bruge, havde han forlangt at faa den stillet paa Stolen ved Siden af Sengen, hvor han siden havde omfavnet den Nat og Dag. Hans Arm laa paa den endnu. Tiden og Verden var ved at glide fra ham, men Kisten var der; og de sidste Ord han havde ytret var (i en oplysende Tone) »Gamle Klæder!«

»Barkis, min kære!« sagde Peggotty næsten muntert og bøjede sig over ham, medens hendes Broder og jeg stod ved Sengens Fod. »Her min kære Dreng — min kære Dreng, Master Davy, som førte os sammen, Barkis! Som du sendte Bud med, ved du! Vil du ikke tale til Master Davy?«

Han var lige saa stum og sanseløs som Kisten, hvorfra hans Ansigt fik det eneste Udtryk, den havde.

»Han gaar ud med Ebben,« sagde Mr. Peggotty til mig bag sin Haand.

Mine Øjne var fugtige, og det var Mr. Peggottys med; men jeg gentog hviskende: »Med Ebben?«

»Folk her langs Kysten,« sagde Mr. Peggotty, »kan ikke dø uden ved Ebben. De kan ikke blive født, uden naar Vandet stiger — ikke ordentlig fødes, før det er Flod. Han vil gaa bort med Ebben. Det er Ebbe Klokken halvfire, Lavvande en halv Time. Hvis han lever, til det vender sig, vil han holde sig til over Flodtid og gaa bort med næste Ebbe.«

Vi blev dér og vaagede over ham i lang Tid — i Timer. Hvilken hemmelighedsfuld Indflydelse min Nærværelse havde paa ham i denne hans Sansers Tilstand, skal jeg ikke kunde sige; men da han tilsidst begyndte at fantasere, er det sikkert, at han mumlede noget om at køre mig til Skole.

»Han er ved at komme til sig selv,« sagde Peggotty. Mr. Peggotty rørte ved mig og hviskede med stor Højtidelighed og Ærefrygt: »De løber hurtigt ud begge.«

»Min kære Barkis!« sagde Peggotty.

»C. P. Barkis,« sagde han mat. »Ingen bedre Kvinde i Verden!«

»Se, her er Master Davy!« sagde Peggotty. For nu aabnede han sine Øjne.

Jeg var lige ved at spørge, om han kendte mig, da han prøvede paa at række Armen ud og sagde ganske tydeligt til mig med et roligt Smil:

»Barkis vil gerne!«

Og da det nu var Lavvande, gik han bort med Ebben.

Ellevte Kapitel.

Et større Tab.

Det var ikke vanskeligt for mig paa Peggottys Opfordring at bestemme mig til at blive, hvor jeg var, indtil den stakkels Fragtmands jordiske Levninger havde gjort deres sidste Rejse til Blunderstone. Hun havde for længe siden for sine egne opsparede Penge købt sig et lille Stykke Jord paa vor gamle Kirkegaard, nær ved »hendes søde Piges Grav«, som hun altid kaldte min Moder; og dér skulde de hvile.

Ved at holde Peggotty med Selskab og gøre alt, hvad jeg kunde for hende (og lidt nok var det saamænd) er jeg glad ved at tænke paa, at jeg viste hende min Taknemlighed saa godt jeg kunde. Men jeg er bange for, at jeg følte en overordentlig Tilfredsstillelse, baade af personlig og faglig Natur, ved at tage Vare paa Mr. Barkis' Testamente og udlægge dets Indhold.

Jeg tillægger mig Fortjenesten af at have fundet paa, at vi maatte se efter Testamentet i Kisten. Efter nogen Søgen blev det fundet i Kisten, paa Bunden af en Mulepose, hvori der, foruden Hø, opdagedes et gammelt Guldur med Kæde og Signeter, som Mr. Barkis havde baaret paa sin Bryllupsdag, og som aldrig var blevet set før eller siden; en Sølvpibestopper i Form af et Ben; en Efterligning af en Citron, fuld af smaa Kopper og Underkopper, som jeg har en Anelse om, at Mr. Barkis maa have købt for at give mig, da jeg var Barn, og saa bagefter ikke har kunnet skille

sig ved; syv og firsindstyve Guineaer og en halv, i hele og halve Guineaer; to Hundrede og ti Pund i fuldstændig nye Banknoter; flere Modtagelsesbeviser for Aktier i Englands Bank; en gammel Hestesko, en falsk Shilling, et Stykke Kamfer og en Østersskal. Af den Omstændighed, at den sidste Genstand var blevet stærkt pudset, og fremviste prismatiske Farver paa Indersiden, slutter jeg, at Mr. Barkis maa have haft nogle almindelige Forestillinger om Perler, men at de aldrig har antaget fast Form.

I mange Aar havde Mr. Barkis ført denne Kiste med sig paa alle sine Rejser, hver Dag. For at den bedre kunde undgaa Opmærksomheden, havde han fundet paa den Historie, at den tilhørte »Mr. Blackboy« og at den »skulde bero hos Barkis, til der blev sendt Bud efter den« — en Krønike, han omhyggeligt havde skrevet paa Laaget med Bogstaver, der nu næppe var læselige.

Han havde lagt bravt op i alle disse Aar, saa jeg. Hans Ejendom i Penge beløb sig til næsten tre Tusinde Pund. Deraf efterlod han Renten af et tusind Pund til Mr. Peggotty for hans Levetid; ved hans Død skulde Kapitalen deles lige mellem Peggotty, lille Mille og mig eller den eller dem af os som overlevede ham, i lige store Parter. Alt, hvad han iøvrigt ved sin Død var i Besiddelse af, efterlod han til Peggotty, hvem han havde gjort til sin Hovedarving og eneste Exekutor af denne hans sidste Vilje og Testament.

Jeg følte mig som en hel Proctor, da jeg læste dette Dokument højt med al mulig Højtidelighed og utallige Gange forklarede dets Bestemmelser for dem, de angik. Jeg begyndte at tro, at der var mere ved Commons, end jeg havde antaget. Jeg undersøgte Testamentet med den dybeste Opmærksomhed, erklærede det for at være fuldstændigt i Orden i alle Henseender, satte et Blyantsmærke eller to i Marginen og fandt det ganske mærkværdigt, at jeg vidste saa meget.

Med dette indviklede Arbejde tilbragte jeg Ugen før Begravelsen. Jeg saa ikke lille Mille i denne Tid, men de sagde mig, at hun skulde giftes i Stilhed om en fjorten Dages Tid.

Min gamle Barnepige skulde rejse til London med mig Dagen efter Begravelsen i Anledning af Testamentet. Lille Mille tilbragte denne Dag hos Mr. Omer's. Vi skulde alle mødes i det gamle Baadhus om Aftenen. Harn vilde komme med Mille til den sædvanlige Tid. Jeg vilde komme bagefter, naar jeg fik Lejtighed. Broderen og Søsteren vilde vende tilbage, ligesom de var komne, og vente paa os ved Kaminen, naar det lakkede mod Aftenen.

Jeg skiltes fra dem ved Kirkegaardslaagen, og i Stedet for at gaa lige tilbage, gik jeg et lille Stykke hen ad Vejen til Lowesloft. Der vendte jeg om og gik tilbage mod Yarmouth. Jeg gjorde Holdt for at spise til Middag i en beskeden Kro, en Fjerdingvej eller to fra den Færge, jeg tidligere har omtalt; og saaledes var Dagen forbi og det var blevet Aften, før jeg naaede den. Det regnede stærkt dengang, og det var en uhyggelig Aften; men der var Maane bag Skyerne, og det var ikke mørkt.

Jeg fik snart Mr. Peggottys Hus i Sigte, og Lyset, der skinnede ud gennem Vinduet. En kort Vandring over Sandet, der var tungt, bragte mig til Døren, og jeg gik ind.

Der saa sandelig meget hyggeligt ud. Mr. Peggotty havde røget sin Aftenpibe, og der blev saa smaat truffet Forberedelser til Aftensmad. Ilden brændte klart, Asken var kastet til Side, Bænken stod rede til lille Mille paa hendes gamle Plads. Paa sin egen gamle Plads sad Peggotty igen, og saa, hvis det ikke havde været for hendes Dragts Skyld, ud, som om hun aldrig havde forladt den. Hun havde allerede igen slaaet sig paa det gamle Selskab med Syskrinet med St. Pauls paa Laaget, og Alenmaalet i Hytten og den lille Stump Vokslys; og de var der alle, ganske som om de aldrig var blevet forstyrrede. Mrs. Gummidge syntes at græmme sig lidt i sin gamle Krog og saa følgelig ogsaa ganske naturlig ud.

»De er først paa Pladsen, Master

Davy,« sagde Mr. Peggotty med et fornøjet Ansigt. »Bliv ikke i den Frakke Sir, hvis den er vaad.«

»Tak Mr. Peggotty,« sagde jeg og rakte ham min Overfrakke til at hænge op — »den er ganske tør.«

»Det er den,« sagde Mr. Peggotty og følte paa mine Skuldre. »Tør som en Pind! Sæt Dem ned, Sir. Det er ingen Nytte til at sige Velkommen til Dem, men De *er* velkommen, hjærteligt og oprigtigt.«

»Tak, Mr. Peggotty, det er jeg vis paa. Naa, Peggotty?« sagde jeg og gav hende et Kys. »Hvordan gaar det, gamle?«

»Ha, ha!« lo Mr. Peggotty, mens han satte sig ved Siden af og gned sine Hænder i Bevidstheden om, at alle disse Ubehageligheder nu var overstaaet, og med sit naturlige gode Humør. »Der er ikke noget Kvindemenneske i Verden, Sir — som jeg siger hende — der kan føle sig mere rolig i sit Sind end hende! Hun har gjort sin Pligt mod den Afdøde, og den Afdøde vidste det; og den Afdøde har gjort, hvad Ret var, mod hende, ligesom hun har gjort hvad Ret var mod den Afdøde, og — og — og det er altsammen i Orden!«

Mrs. Gummidge sukkede.

»Op med Humøret, bedste Mutter!« sagde Mr. Peggotty. (Men han rystede hemmeligt paa Hovedet ad os, da han forstod, at de sidste Begivenheder var egnede til at bringe hende til at tænke paa den gamle.) Tab ikke Modet! Op med Humøret, bare en lille Smule, og se saa om det ikke gaar meget bedre med det alt sammen!«

»Ikke for mig, Daniel,« svarede Mrs. Gummidge. »Ikke for mig. For mig er der ikke andet at vente end at være alene og forladt.«

»Jo, jo,« sagde Mr. Peggotty trøstende.

»Nej, nej, Daniel,« sagde Mrs. Gummidge. »Jeg er ikke skikket til at leve sammen med Folk, der har arvet Penge. Tingene gaar mig for meget imod. Jeg maatte hellere skaffe Dem af med mig.«

»Ih, hvordan skulde jeg nogen Sinde faa dem givet ud uden Dem?« sagde Mr. Peggotty med en Mine af at fremføre et vægtigt Argument. »Hvad er det, De snakker om? Trænger jeg ikke mere til Dem nu, end jeg nogen Sinde før har gjort?«

»Jeg ved, at aldrig har nogen trængt til mig før,« udbrød Mrs. Gummidge med en ynkelig Klynken. »Og nu faar jeg det at høre! Hvor skulde jeg kunne vente, at nogen skulde trænge til mig, siden jeg er saa alene og forladt og saa kontrær?«

Mr. Peggotty syntes at være meget vred paa sig selv over, at han havde ytret noget saa hjærteløst, men blev forhindret i at svare ved, at Peggotty trak ham i Ærmet og rystede paa Hovedet. Efter at han i nogle Øjeblikke havde set yderst forknyt paa Mrs. Gummidge, saa han paa Nürnbergeruret, rejste sig, pudsede Lyset og satte det i Vinduet.

»Saa,« sagde Mr. Peggotty muntert. »Nu er vi i Orden!« Mrs. Gummidge stønnede sagte. »Tændt som sædvanligt! De undrer Dem over, hvad det skal betyde, Sir? Jo, det er for vor lille Mille. Ser De, Stien er ikke overdrevent lys eller munter efter Mørkets Frembrud. Og naar jeg er her paa den Tid, da hun kommer hjem, saa sætter jeg Lyset i Vinduet. For ser De,« sagde Mr. Peggotty og bøjede sig over mig og lo fornøjet. »Derved opnaar vi to Ting. Hun siger, gør lille Mille: »Dér er Huset,« siger hun. Og paa samme Maade siger lille Mille: »Min Onkel er der!« For naar jeg ikke er her, har der aldrig brændt noget Lys.«

»Du er et Barn!« sagde Peggotty, men hvis hun mente det, kunde hun svært godt lide ham for det.

»Naa,« svarede Mr. Peggotty, der stod med Benene temmelig langt fra hinanden og gned sine Hænder paa sin hyggelige, fornøjede Maade, medens han saa skiftevis paa os og paa Ilden. »Jeg ved ikke, om jeg er det. Ikke at se til i det mindste.«

»Ikke præcis,« bemærkede Peggotty.

»Nej,« lo Mr. Peggotty, »ikke at se til, men nok saadan indeni, hvad! Jeg

bryder mig ikke om det, Gud velsigne dig! Nu skal jeg sige Dem noget. Naar jeg gaar og ser mig om i det her lille Hus, som vores Mille skal bo i, saa er jeg — brandstage mig« — sagde Mr. Peggotty med pludseligt Eftertryk — »Brrr: Jeg kan ikke sige andet — men om jeg ikke synes, at de mindste Ting er hende selv, saa —. Jeg tager dem op, og jeg lægger dem hen, og jeg rører saa forsigtigt ved dem, som om de var vor Mille selv. Saadan er det med hendes smaa Hatte og det dér. Jeg kunde ikke se en af dem blive behandlet daarligt med Vilje — ikke for alt i Verden. Det kalder man et Barn, hvad — i Form af et stort Søpindsvin!« sagde Mr. Peggotty med et Brøl af Latter.

Peggotty og jeg lo ogsaa, men ikke saa højt.

»Det er min Mening, ser De,« sagde Mr. Peggotty med et straalende Ansigt efter at have gnedet sig paa Benene en Tid — »at det kommer af, at jeg har leget saa meget med hende og forestillet at vi var Tyskere og Franskmænd og Hajer og alt den Slags, ak Gud ja — og Løver og Hvaler og jeg ved ikke alt det! — dengang hun ikke naaede mig længere end til Knæene. Jeg er kommet i Vane med det, forstaar De. Naa, dér er nu Lyset!« sagde Mr. Peggotty og strakte fornøjet sin Haand ud imod det. — »Jeg ved meget godt, at naar hun er gift og borte, saa vil jeg sætte Lyset dér, ganske som nu. Jeg ved meget godt, at naar jeg er her om Aftenen (og hvor skulde jeg ellers være, Gud velsigne Dem, hvor rig jeg saa blev!) og hun ikke er her, eller jeg ikke er *dér*, saa vil jeg sætte Lyset i Vinduet og sætte mig foran Ilden og lade som jeg venter paa hende, ganske som jeg gør nu. *Det* er et Barn, hvad,« sagde Mr. Peggotty med et nyt Latterbrøl, i Form af et stort Søpindsvin! Naa, i selve dette Øjeblik, naar jeg ser Lyset blusse op, saa siger jeg til mig selv: »Hun ser paa det! Mille er paa Vejen!« Det kan man kalde et Barn, hvad, i Form af et stort Søpindsvin! Men rigtigt er det,« sagde Mr. Peggotty og stansede midt i sin Latter »for dér er hun.«

Det var kun Harn Aftenen maatte være blevet mere vaad siden jeg kom; thi han havde en stor Sydvest paa, helt ned over Ansigtet.

»Hvor er Mille?« sagde Mr. Peggotty.

Harn gjorde en Bevægelse med sit Hoved, som om hun var udenfor. Mr. Peggotty tog Lyset fra Vinduet, pudsede det, satte det paa Bordet og havde travlt med at rage op i Ilden, da Harn, som ikke havde rørt sig, sagde:

»Master Davy, vil De ikke komme ud et Øjeblik og se, hvad Mille og jeg har at vise Dem?«

Vi gik ud. Da jeg gik forbi ham i Døren, saa jeg til min Forbavselse og Skræk, at han var ligbleg. Han trak sig hastigt udenfor og lukkede Døren bag os. Bag os to alene.

»Harn! Hvad er der i Vejen?«

»Master Davy! — Oh, hans stakkels knuste Hjærte, hvor frygteligt han græd!«

Jeg blev lamslaaet ved Synet af denne Sorg. Jeg ved ikke, hvad jeg tænkte, eller hvad jeg frygtede. Jeg kunde blot se paa ham.

»Harn! Stakkels, brave Fyr! For Himlens Skyld. fortæl mig, hvad der er i Vejen!«

»Min Elskede, Master Davy — mit Hjærtes Stolthed og Haab — hende jeg vilde have døet for og endnu vilde dø for — hun er borte.«

»Borte!«

»Mille er løbet bort! Aa, Master Davy, tænk Dem, *hvordan* hun er løbet bort, naar jeg beder min gode og naadige Gud om at dræbe hende (hende der er mig saa langt mere dyrebar end alle Ting) heller end at lade hende blive ødelagt og vanæret!«

Det Ansigt, han vendte op mod den urolige Himmel, hans rystende, foldede Hænder, hans Legemes Skælven er for mig endnu knyttet til denne ensomme Hede. Det er altid Nat der, og han er den eneste Genstand paa Skuepladsen.

»De er en lærd Mand,« sagde han hurtigt, »og ved, hvad der er rigtigt og

bedst. Hvad skal jeg sige derinde? Hvordan skal jeg nogen Sinde kunne aabenbare det for ham, Master Davy?«

Jeg saa Døren bevæge sig, og uvilkaarligt prøvede jeg paa at holde Dørgrebet udvendigt fast for at vinde et Øjeblik. Det var for sent. Mr. Peggotty stak sit Ansigt ud; og aldrig kunde jeg glemme den Forandring, der foregik med det, om jeg saa kom til at leve fem Hundrede Aar.

Jeg husker en høj Skrigen og Jamren, og Kvinderne trængte sig sammen om ham, og vi stod alle inde i Stuen; jeg med et Papir i min Haand, som Harn havde givet mig; Mr. Peggotty med Vesten revet op og Haaret i Uorden og Ansigtet og Læberne ganske hvide, og Blodet dryppende ned paa Brystet (det var sprunget frem fra hans Mund, tror jeg) og seende ufravendt paa mig.

»Læs det, Sir,« sagde han med sagte, skælvende Stemme. »Langsomt, beder jeg Dem. Jeg ved ikke, om jeg kan forstaa det.«

Midt under den dybeste Dødsstilhed læste jeg saa af et taareplettet Brev:

»Naar du, som elsker mig saa meget højere, end jeg nogen Sinde har fortjent, selv da min Sjæl var uskyldig, ser dette, vil jeg være langt herfra.«

»Vil jeg være langt herfra,« gentog han langsomt. »Vent lidt! Mille langt herfra. Godt!«

»Naar jeg forlader mit kære Hjem — o, mit kære Hjem! — nu til Morgen« —

Brevet var dateret den foregaaende Aften.

»— vil det være for aldrig at komme tilbage, hvis han ikke bringer mig tilbage som sin Hustru. Dette vil blive fundet om Aftenen, mange Timer efter, i Stedet for mig. O, hvis du vidste, hvor mit Hjærte er sønderrevet! Hvis selv du, som jeg har gjort saa stor Uret, at du aldrig kan tilgive mig, blot kunde se, hvad jeg lider! Jeg er altfor ugudelig til at skrive om mig selv. O, find Trøst i den Tanke, at jeg er saa slet! O, for Barmhjærtigheds Skyld, sig Onkel, at jeg aldrig har elsket ham halvt saa højt som nu. O, tænk ikke paa, hvor kærlige og gode I alle har været imod mig — tænk ikke paa, at vi nogen Sinde skulde have været gift — men prøv paa at tænke paa mig, som om jeg var død, da jeg var lille, og laa begravet et eller andet Sted. Bed Himlen, som jeg vender mig bort fra, have Medlidenhed med min Onkel! Sig ham, at jeg aldrig har elsket ham halvt saa højt. Vær hans Trøst. Elsk en eller anden god Pige, som vil være, hvad jeg engang var for Onkel og være dig tro og værdig og ikke gøre dig Skam. Gud velsigne Eder alle! Jeg vil bede ofte for Jer alle paa mine Knæ Hvis han ikke bringer mig tilbage som sin Hustru, og jeg ikke beder for mig selv, vil jeg bede for Eder alle. Mit kærlige Farvel til Onkel. Mine sidste Taarer og min sidste Tak til Onkel!«

Det var alt.

Han stod, længe efter, at jeg var hørt op med at læse, og saa stadig paa mig. Tilsidst vovede jeg at tage hans Haand og bede ham saa indtrængende som jeg kunde om at prøve paa at faa noget Herredømme over sig selv. Han svarede: »Tak, Sir, Tak!« men uden at røre sig.

Harn talte til ham. Mr. Peggotty havde for saa vidt Følelse for *hans* Sag, at han trykkede hans Haand; men ellers blev han staaende i samme Stilling, og ingen vovede at forstyrre ham.

Langsomt tog han tilsidst sine Øjne bort fra mit Ansigt, som om han var ved at vaagne af en Drøm, og lod dem vandre rundt i Stuen. Saa sagde han dæmpet:

»Hvem er Manden? Jeg ønsker at vide hans Navn.«

Harn saa paa mig, og pludselig følte jeg et Stød, saa jeg tumlede tilbage.

»Der er en Mand mistænkt,« sagde Mr. Peggotty. »Hvem er den Mand?«

»Master Davy!« bønfaldt Harn. »Gaa ud lidt og lad mig sige ham, hvad jeg maa. De bør ikke høre det, Sir.«

Jeg følte Stødet igen. Jeg sank ned i en Stol og prøvede paa at faa et eller andet Svar frem; men min Tunge var lammet, og mit Syn svigtede mig.

»Jeg ønsker at vide hans Navn!« hørte jeg sige én Gang endnu.

»I nogen Tid,« stammede Harn, »har en Tjener færdedes her til forskellige Tider. Der har ogsaa været en Gentleman. De to hørte sammen.«

Mr. Peggotty stod urokket som før, men saa nu paa ham.

»Tjeneren,« vedblev Harn, »blev set sammen med — vor stakkels Pige — i Aftes. Han har ligget paa Lur her hele Ugen eller længere. Man troede, han var rejst, men han laa paa Lur. Bliv ikke, Master Davy, gør det ikke!«

Jeg følte Peggottys Arm om min Hals, men jeg kunde ikke have rørt mig, om Huset havde været ved at falde sammen over mig.

»Et fremmed Køretøj holdt udenfor Byen nu i Morges, paa Norwichvejen, næsten før Daggry,« fortsatte Harn. »Tjeneren gik hen til den og kom fra den og gik hen til den igen. Da han gik hen til den igen, var Mille med ham. Den anden sad indeni. Han er Manden.«

»For Guds Skyld,« sagde Mr. Peggotty og traadte tilbage og rakte sin Haand ud, som vilde han holde det, han frygtede borte. »Sig ikke, at hans Navn er Steerforth!«

»Master Davy,« udbrød Harn med brudt Stemme »det er ikke Deres Skyld — og jeg er langt fra at lægge Dem det til Last — men hans Navn er Steerforth, og han er en fordømt Slyngel!«

Mr. Peggotty udstødte ikke noget Skrig og udgød ingen Taarer, og rørte sig ikke mere, før han pludselig syntes at vaagne igen og tog sin grove Frakke ned fra dens Knage i Krogen.

»Tag en Haand i med her! Jeg er helt himmelfalden og kan ikke selv,« sagde han utaalmodig. »Tag en Haand i og hjælp mig. Tak,« tilføjede han, da en eller anden havde gjort det. »Giv mig nu den Hat dér.«

Harn spurgte ham, hvor han gik hen.

»Jeg gaar ud og søger efter min Niece. Jeg gaar ud og søger efter min Mille. Jeg gaar først ned og slaar Bunden ned paa denne her Baad og sænker den ned dér, hvor jeg vilde have druknet *ham,* saa sandt jeg lever, hvis jeg havde haft en Anelse om, hvad der boede i ham! Som han sad overfor mig,« sagde han vildt og strakte sin knyttede højre Haand frem, »som han sad overfor mig, Ansigt til Ansigt, De maa slaa mig ned som en Hund, hvis jeg ikke havde druknet ham og anset det for retfærdigt! — Jeg gaar ud for at søge efter min Niece.«

»Hvor?« udbrød Harn og stillede sig hen foran Døren.

»Overalt! Jeg gaar ud for at søge efter min Niece gennem hele Verden. Jeg gaar ud for at finde min stakkels Niece i hendes Vanære og bringe hende her tilbage. Lad ingen stanse mig! Jeg siger Jer, at jeg gaar ud for at søge efter min Niece!«

»Nej, nej!« udbrød Mrs. Gummidge og traadte imellem dem i voldsom Graad. »Nej, nej Daniel, ikke som De er nu. Søg efter hende om en lille Tid, min stakkels, forladte Daniel, og det vil kun være rigtigt; men ikke som De er nu. Sæt Dem ned og tilgiv mig, at jeg altid har været en Plage for Dem, Daniel — for hvad har *min* Modgang nogen Tid været mod denne! — og lad os tale lidt om de Tider, da hun var et forældreløst Barn, og Harn ogsaa var det, og da jeg var en stakkels Enke, og De tog mig til Dem. Det vil lindre Deres Hjærte, Daniel« — og hun lagde sit Hoved paa hans Skulder — »og De vil kunne bære Deres Sorg bedre: for De kender den Forjættelse, Daniel; Hvad I har gjort mod en af disse mine mindste smaa, det har I gjort imod mig,« — og det kan aldrig slaa fejl under dette Tag, der har været vort Ly i saa mange, mange Aar!«

Han var ganske rolig nu; og da jeg hørte ham græde, veg den Indskydelse, der havde været over mig, at jeg skulde falde paa mine Knæ og bede dem om Tilgivelse for den Sorg, jeg havde foraarsaget og forbande Steerforth, for en bedre Følelse. Mit overvældede Hjærte fandt Befrielse i det samme, og jeg græd ogsaa.

Tolvte Kapitel.

Begyndelsen paa en lang Rejse.

Efterretningen om, hvad der var sket, spredtes snart over Byen; i den Grad, at da jeg gik gennem Gaderne den næste Morgen hørte jeg Folk tale om det i deres Døre. Mange var strænge imod hende, nogle faa var strænge imod ham, men overfor hendes anden Fader og hendes Kæreste var der kun en Mening. Blandt alle Slags Mennesker viste der sig en Ærbødighed for dem i deres Sorg, som var fuld af Højsind og Fintfølelse. Søfolkene holdt sig af Vejen, da disse to tidlig blev set gaaende med langsomme Skridt paa Strandbredden; og de stod i Klynger og talte medfølende indbyrdes.

Det var paa Strandbredden, tæt nede ved Søen, at jeg traf dem. Det vilde have været let at se, at de ikke havde sovet hele sidste Nat, selv om Peggotty ikke havde sagt mig, at de havde siddet stille, ganske som jeg havde forladt dem, da Dagen brød frem. De saa forpinte ud, og jeg syntes, at Mr. Peggottys Hoved var blevet bøjet mere paa én Nat end i alle de Aar, jeg havde kendt ham. Men de var begge lige saa alvorlige og rolige som Havet selv, der da laa under en mørk Himmel, ubevægeligt — dog med en tung Dønning i sig, som om det drog Aande i sin Hvile — og strejfedes ude i Horisonten af en Sølvstribe fra den usynlige Sol.

»Vi har talt en Mængde, Sir,« sagde Mr. Peggotty til mig, da vi alle tre havde gaaet en Tid tavse, »om hvad vi bør gøre og hvad vi ikke bør gøre. Men nu ser vi vor Kurs.«

Jeg kom til at se paa ham, der da saa ud paa Havet paa det fjærne Lys og en frygtelig Tanke fo'r gennem mit Sind — ikke fordi hans Ansigt var vredt, thi det var det ikke; jeg husker kun et Udtryk af ubøjelig Bestemthed i det — at hvis han nogen Sinde mødte Steerforth, vilde han dræbe ham.

»Min Gerning her,« sagde Mr. Peggotty, »er endt. Jeg gaar ud for at søge efter min —« han standsede og fortsatte med fastere Stemme: »Jeg gaar ud for at søge efter hende. Det er min Gerning for Fremtiden.«

Han rystede paa Hovedet, da jeg spurgte ham, hvor han vilde søge efter hende, og han spurgte, om jeg rejste til London i Morgen? Jeg sagde ham, at jeg ikke var rejst i Dag af Frygt for at gaa Glip af Lejligheden til at være ham til nogen Nytte; men at jeg var rede til at rejse, naar han vilde.

»Jeg vil rejse med Dem, Sir,« svarede han, »hvis det passer Dem, i Morgen.«

Vi gik igen en Tid tavse.

»Harn,« fortsatte han nu, »vil fortsætte sit nuværende Arbejde og bo med hende hos min Søster. Den gamle Baad derhenne —.«

»Vil De forlade den gamle Baad, Mr. Peggotty?« indskød jeg sagte.

»Min Plads, Master Davy,« svarede han, »er ikke dér længere; og hvis nogen Sinde en Baad er løber paa Grund, siden Mørket hvilede over Vandene, saa er den gaaet til Bunds. Men nej, Sir, nej, jeg mener ikke, at den skulde blive forladt. Langt fra.«

Vi gik igen en Tid, som før, indtil han forklarede:

»Mit Ønske, Sir, er, at den skal se ud, Dag og Nat, Vinter og Sommer, som den altid har set ud, siden hun saa den første Gang. Hvis hun nogen Sinde skulde komme vandrende tilbage, vilde jeg ikke have, at det skulde se ud, som om det gamle Sted jog hende bort, forstaar De nok, men det skulde netop søge at drage hende nærmere til sig og friste hende til at kigge indenfor, kanske, som et Genfærd, ude fra Regnen og Blæsten, gennem de gamle Vinduer, paa den gamle Plads ved Kaminen. Maaske saa, naar hun saa, Master Davy, at der ikke var andre end Mrs. Gummidge dér, vilde

hun tage Mod til sig og liste sig skælvende ind; og saa kunde hun maaske komme til at ligge i sin gamle Seng og hvile sit trætte Hoved, der hvor det engang var saa glad.«

Jeg kunde ikke sige noget til Svar, skønt jeg prøvede paa det.

»Hver Aften,« sagde Mr. Peggotty, »lige saa regelmæssigt som Aftenen kommer, skal Lyset stilles bag sin gamle Rude, for at det, hvis hun nogen Sinde skulde se det, kan synes hende at sige: »Kom tilbage, mit Barn, kom tilbage!« Hvis det nogen Sinde banker paa, Harn (især en sagte Banken) efter at det er blevet mørkt, ved din Tantes Dør, saa skal du ikke gaa hen til den. Lad det blive hende — ikke dig — som ser mit faldne Barn.«

Han gik lidt foran os og holdt sig foran os i nogle Minutter. I denne Tid saa jeg atter paa Harn og da jeg iagttog det samme Udtryk i hans Ansigt og saa, at hans Øjne atter var rettede mod det fjærne Lys, rørte jeg ved hans Arm.

To Gange kaldte jeg ham ved Navn, i samme Tone, hvori jeg vilde have prøvet paa at vække en sovende, før han gav Agt paa mig. Da jeg tilsidst spurgte ham, hvad han tænkte saa dybt over, svarede han:

»Paa det foran mig, Master Davy, og over Dem.«

»Paa det Liv, der ligger for Dem, mener De?« Han havde peget ubestemt ud over Havet.

»Ja, Master Davy. Jeg ved ikke rigtig, hvordan det er, men paa det Sted dér over Dem synes der mig at komme noget som Enden paa det,« og han saa paa mig, som om han var ved at vaagne, men med det samme bestemte Ansigt.

»Hvilken Ende?« spurgte jeg, grebet af min tidligere Frygt.

»Jeg ved ikke,« sagde han tankefuldt, »jeg kom til at tænke paa, at Begyndelsen til det alt sammen skete her — og da kommer Enden. Men det er forbi, Master Davy,« tilføjede han, vistnok som Svar paa mit Blik; »De behøver ikke at være bange for mig; men jeg er saa forvirret; jeg kan ikke finde Rede i nogen Ting.«

Mr. Peggotty standsede nu, for at vi kunde slutte os til ham, og det gjorde vi og sagde ikke mere. Men Mindet om dette, i Forbindelse med min tidligere Tanke, forfulgte mig af og til, lige til den ubønhørlige Ende kom til dens fastsatte Tid.

Vi nærmede os umærkeligt den gamle Baad og traadte ind. Mrs. Gummidge, der ikke længere surmulede i sin specielle Krog, havde travlt med at tilberede Frokost. Hun tog Mr. Peggottys Hat og satte hans Stol hen til ham og talte saa trøstende og mildt, at jeg neppe kendte hende igen.

»Daniel, min kære Ven,« sagde hun, »De maa spise og drikke og holde Deres Kræfter vedlige, thi uden det kan De ingen Ting udrette. Prøv paa det, saa er De rar! Og hvis jeg forstyrrer Dem med min Klimpren,« hun mente med sin Snakken, »saa sig mig det, Daniel, og jeg skal høre op.«

Da hun havde givet os alle Mad, gik hun hen til Vinduet, hvor hun ivrigt gav sig til at istandsætte nogle Skjorter og andre Klædningsstykker, der tilhørte Mr. Peggotty og omhyggeligt foldede dem sammen og pakkede dem ned i en gammel Voksdugs Pose, saadan som Søfolk bruger dem. Imidlertid vedblev hun at snakke paa den samme rolige Maade:

»Til enhver Tid af Dagen og Aaret, Daniel,« sagde Mrs. Gummidge, »skal jeg være her, og alting skal blive som De ønsker. Jeg er en Stakkel til Bogstaven, men jeg skal skrive til Dem af og til, medens De er borte, og sende mine Breve til Master Davy. Maaske vil De ogsaa skrive til mig, Daniel, engang imellem, og fortælle mig, hvordan De har det paa Deres ensomme Rejser.«

»De vil faa det meget ensomt her, er jeg bange for,« sagde Mr. Peggotty.

»Nej, nej, Daniel, svarede hun, »det faar jeg ikke. Bryd Dem ikke om mig. Jeg vil faa nok at gøre med at holde alting i Orden for Dem til De kommer

tilbage, Daniel. Naar Vejret er godt, vil jeg sidde udenfor Døren, som jeg plejede at gøre. Hvis der *skulde* komme nogen, skal De se, at den Gamle Enke venter trofast, langt borte fra dem.«

Hvilken Forandring hos Mrs. Gummidge paa denne korte Tid! Hun var blevet en anden Kvinde. Hun var saa hengiven, havde en saa hurtig Opfattelse af, hvad det var rigtigt at sige, og hvad det vilde være bedst at lade usagt; hun var saa selvforglemmende og saa hensynsfuld overfor de andres Sorg, at jeg følte en Slags Ærefrygt for hende. Hvilket Arbejde hun gjorde den Dag! Der var en Mængde Ting, som skulde bringes op fra Strandbredden og stuves ind i Udhuset — saasom Aarer, Net, Sejl, Tovværk, Spir, Hummerspande, Ballastsække og deslige; og skønt der var nok til at tage fat, eftersom der ikke var et Par arbejdsdygtige Hænder paa hele Kysten, som ikke vilde have arbejdet haardt for Mr. Peggotty og følt sig rigelig lønnet ved, at han bad dem om det, blev hun alligevel ved hele Dagen at ase under Byrder, der var hende altfor svære, og løbe frem og tilbage i alle Slags unødvendige Ærinder. Hvad det angaar at beklage sine Ulykker, saa syntes hun fuldstændig at have glemt, at hun nogen Sinde havde haft nogen. Hun bevarede en rolig Munterhed midt i sin Medfølelse, hvad der ikke var det mindst forbavsende ved den Forandring, der var foregaaet med hende. Om Klynksomhed var der slet ikke Tale. Jeg hørte ikke engang hendes Stemme blive usikker eller saa Taarer i hendes Øjne hele Dagen igennem lige til Skumringen; da hun og jeg og Mr. Peggotty saa blev alene, og han i fuldkommen Udmattelse var faldet i Søvn, fik hun et halvt undertrykt Anfald af Hulken og Graad og trak mig hen til Døren og sagde: »Gud velsigne Dem, Master Davy, vær en Ven for ham, den stakkels kære!« Saa løb hun straks ud af Huset for at vaske sit Ansigt, saa at hun kunde sidde roligt ved Siden af ham med sit Arbejde, naar han vaagnede. Kort sagt, jeg forlod hende, da jeg gik om Aftenen, som Mr. Peggottys Stav og Støtte i hans Sorg; og jeg kunde ikke noksom tænke paa den Lære, Mrs. Gummidge gav mig og den nye Erfaring hun aabenbarede for mig.

Klokken var mellem ni og ti, da jeg paa min melankolske Vandring gennem Byen standsede ved Mr. Omers Dør. Mr. Omer havde taget sig det saa nær til Hjærte, sagde hans Datter mig, at han havde været meget nedtrykt og elendig hele Dagen og var gaaet til Sengs uden sin Aftenpibe.

»En troløs, slet Pige,« sagde Mrs. Joram. »Der har aldrig været noget godt i hende.«

»Sig ikke det,« svarede jeg. »De mener det ikke.«

»Jo jeg gør!« udbrød Mrs. Joram vredt.

»Nej, nej,« sagde jeg.

Mrs. Joram slog med Hovedet med et Forsøg paa at være meget stiv og uforsonlig; men hun kunde ikke beherske sit blidere Jeg og begyndte at græde. Jeg var ganske vist ung; men jeg syntes langt bedre om hende for hendes Medfølelse og fandt, at den virkelig klædte hende, som en dydig Hustru og Moder, meget godt.

»Hvad vil hun da gøre?« hulkede Minnie. »Hvor vil hun tage hen? Hvad vil der blive af hende? Oh, hvor kunde hun være saa grusom mod sig selv og mod ham!«

Jeg huskede paa den Tid, da Minnie var en ung og smuk Pige; og jeg var glad over, at hun ogsaa tænkte paa den med saa megen Følelse.

»Min lille Minnie,« sagde Mrs. Joram, »er først lige nu faldet i Søvn. Selv i sin Søvn hulker hun over Mille. Hele Dage igennem har lille Minnie grædt over hende og atter og atter spurgt mig, om Mille var ugudelig? Hvad kan jeg sige til hende, naar Mille tog et Baand af sin egen Hals og bandt det om lille Minnies den sidste Aften, hun var her, og lagde sit Hoved paa Puden ved Siden af hendes, til hun sov trygt! Baandet sidder om min lille Minnies Hals endnu. Det burde maaske ikke

gøre det, men hvad skal jeg gøre? Mille er meget slet, men de holdt meget af hinanden. Og Barnet ved intet!«

Mrs. Joram var saa ulykkelig, at hendes Mand kom ud for at trøste hende. Jeg lod dem alene sammen og gik hjem til Peggotty, om muligt endnu mere melankolsk end før.

Den gode Skabning — jeg mener Peggotty — der slet ikke var træt af sine sidste Bekymringer og søvnløse Nætter, var hos sin Broder, hvor hun agtede at blive til om Morgenen. En gammel Kone, der havde gaaet til Haande i Huset i de sidste Uger, medens Peggotty havde været ude af Stand til at tage sig af det, var det eneste Menneske i Huset foruden mig selv. Da jeg ikke havde nogen Brug for hendes Tjeneste, sendte jeg hende i Seng, paa ingen Maade mod hendes Vilje, og satte mig lidt foran Køkkenilden for at tænke over alt dette.

Mine Tanker blandede det sammen med den afdøde Mr. Barkis' Dødsleje og gled med Ebben ud mod det Fjærne, som Harn havde stirret saa besynderligt paa om Morgenen, da jeg vaktes af mine Drømme ved en Banken paa Døren. Der var en Dørhammer paa Døren, men det var ikke med den, at Lyden blev fremkaldt. Det var en Haand, der bankede, og langt nede paa Døren, som om det var et Barn.

Det opskræmte mig lige saa meget, som havde det været en udmærket Mands Bud, der bankede. Jeg aabnede Døren; og til min Forundring saa jeg først ikke andet end en stor Paraply, der syntes at spadsere om af sig selv. Men under den opdagede jeg saa Miss Mowcher.

Hvis hun, da hun fjærnede Paraplyen, som hun trods sine Anstrengelser ikke var i Stand til at slaa ned, havde vist mig det kaade Ansigt, der havde gjort saa dybt et Indtryk paa mig ved vort første og sidste Møde, vilde det maaske ikke have bevæget mig til at give den lille Skabning en synderlig venlig Modtagelse. Men det Ansigt, hun vendte op mod mit, var saa alvorligt; og da jeg befriede hende for Paraplyen (som vilde have været vanskelig at haandtere for en irsk Kæmpe) vred hun sine smaa Hænder saa sørgeligt, at jeg ligefrem fattede Godhed for hende.

»Miss Mowcher« sagde jeg efter at have set op og ned af den ad den øde Gade uden at være ganske paa det rene med, hvad mere jeg ventede at faa at se, »hvordan kommer De her? Hvad er der paa Færde?«

Hun gjorde Tegn til mig med sin korte, højre Arm, at jeg skulde slaa Paraplyen ned for hende, og saa gik hun hurtig forbi mig ind i Køkkenet. Da jeg havde lukket Døren og fulgte bag efter med Paraplyen i Haanden, fandt jeg hende siddende paa Kanten af Ovngitteret (der var et lavt Jærngitter med to flade Tværstænger foroven til at sætte Tallerkener paa) i Skyggen af Kedelen, svingende forover og bagover og gnidende sine Hænder mod sine Knæ, som et Menneske i Pine.

Ganske urolig over at være den eneste til at modtage dette altfor sildige Besøg og den eneste Tilskuer til hendes paafaldende Opførsel, udbrød jeg igen: »Men sig mig dog, hvad der er i Vejen, Miss Mowcher! Er de syg?«

»Min kære unge Ven,« svarede Miss Mowcher og trykkede sine Hænder mod sit Hjærte, den ene over den anden. »Jeg er syg her, jeg er meget syg. At tænke sig, at det skulde komme saa vidt, naar jeg kunde have vidst det og maaske forebygget det, hvis jeg ikke havde været en tankeløs Taabe!«

Hendes store Hat, der stod i et højst urimeligt Forhold til hendes Skikkelse, gik atter frem og tilbage, medens hun svajede med sin lille Krop — og den kæmpemæssige Hat rokkede i Takt med den frem og tilbage paa Væggen.

»Jeg er forbavset,« begyndte jeg, »over at se Dem saa ulykkelig og alvorlig,« — men da afbrød hun mig.

»Ja, saadan er det altid,« sagde hun. »De bliver altid forbavsede, disse tankeløse unge Mennesker, der er smukt og fuldkomment skabt, over at se en naturlig Følelse hos en lille Skabning som mig! De gør et Stykke Legetøj ud af

mig, bruger mig til deres Morskab, kaster mig bort, naar de er kede af mig, og undrer sig over, at jeg føler mere end en Legetøjshest eller en Træsoldat! Ja, ja, saadan gaar det! Saadan gaar det altid!«

»Maaske med andre,« svarede jeg, »men ikke med mig, kan jeg forsikre Dem. Maaske burde jeg slet ikke blive forbavset over at se Dem, som De er nu; jeg kender saa lidt til Dem. Jeg sagde, uden at overveje det nærmere, hvad jeg tænkte.«

»Hvad skal jeg gøre?« sagde det lille Kvindemenneske og rejste sig og rakte sine Arme ud for at vise sig selv frem. »Se! Som jeg er, var min Fader; og min Søster er saadan; og min Broder er saadan. Jeg har arbejdet for Søster og Broder i alle disse Aar — haardt, Mr. Copperfield — hver Dag. Jeg maa leve. Jeg gør ingen Fortræd. Hvis der er Mennesker saa tankeløse og grusomme, at de driver Spøg med mig, hvad andet kan jeg saa gøre end drive Spøg med mig selv, med dem, med alting? Hvis jeg gør det, hvis Fejl er det saa? Min?«

»Nej. Ikke Miss Mowchers,« svarede jeg.

»Hvis jeg havde vist mig som en følsom Dværg overfor Deres falske Ven,« vedblev den lille Kvinde og rystede paa Hovedet ad mig med bebrejdende Alvor, »hvor meget Hjælp eller Velvilje tror De saa han vilde have vist mig? Hvis lille Mowcher, (som ikke har været med til at skabe sig selv, min unge Gentleman) henvendte sig til ham eller hans Lige angaaende sin Ulykke, hvornaar tror De saa, hendes lille Stemme var blevet hørt? Lille Mowcher vilde have lige saa megen Trang til at leve, hvis hun var den beskeste og kedsommeligste af alle Dværge; men hun vilde ikke kunde det. Nej. Hun kunde række Tungen ud efter sit Brød og Smør, til hun døde af Luften!«

Miss Mowcher satte sig atter ned paa Gitteret og tog sit Lommetørklæde frem og tørrede sine Øjne.

»Vær De taknemlig for min Skyld, hvis De har et godt Hjærte, hvad jeg tror, De har,« sagde hun, »fordi jeg ved klart, hvad jeg er, men alligevel kan være munter og udholde det alt sammen. Jeg er selv taknemlig i hvert Fald, over at jeg kan finde min Smule Vej gennem Verden uden at være afhængig af nogen; og fordi jeg kan gøre Løjer med alt det, man paa min Vej af Daarskab eller Forfængelighed kaster mig i Ansigtet. Hvis jeg ikke grubler over alt det, jeg mangler, saa er det godt for mig og gør ikke nogen noget. Hvis jeg er et Stykke Legetøj for Jer Kæmper, saa vær gode imod mig.«

Miss Mowcher stak atter sit Lommetørklæde i Lommen, saa hele Tiden meget opmærksomt paa mig og fortsatte:

»Jeg saa Dem paa Gaden lige før. De kan nok tænke, at jeg ikke er i Stand til at gaa saa hurtigt som De, kortbenet og stakaanden som jeg er, og jeg kunde ikke indhente Dem; men jeg kunde gætte, hvor De gik hen, og gik efter Dem. Jeg har været her engang før i Dag, men den gode Kone var ikke hjemme.«

»Kender De hende?« spurgte jeg.

»Jeg har hørt om hende,« svarede hun »gennem Omer og Joram. Jeg var dér Klokken syv i Morges. Husker De, hvad Steerforth sagde til mig om denne ulykkelige Pige, dengang jeg saa Dem begge paa Gæstgivergaarden?«

Jeg huskede meget godt, hvad hun hentydede til, thi det havde været i mine Tanker mange Gange den Dag. Det sagde jeg hende.

»Gid alt ondts Fader maa tilintetgøre ham,« sagde det lille Kvindemenneske og holdt sin Pegefinger op mellem mig og sine funklende Øjne; »og ti Gange mere forbandet være den ugudelige Tjener; men jeg troede, det var *Dem*, der fra Barnsben af var forelsket i hende.«

»Jeg?« gentog jeg.

»Barn, Barn! I den blinde Ulykkes Navn!« udbrød Miss Mowcher og vred utaalmodigt sine Hænder medens hun atter vuggede sig frem og tilbage paa Ovngitteret. »Hvorfor roste De hende saa meget og rødmede og saa forvirret ud?«

Jeg kunde ikke skjule for mig selv, at jeg havde gjort dette, skønt af en ganske anden Grund end den, hun antog.

»Hvad vidste jeg?« sagde Miss Mowcher og tog atter sit Lommetørklæde frem og holdt det op for sine Øjne med begge Hænder med korte Mellemrum, medens hun hver Gang stampede i Gulvet. »Han bestak Dem og smigrede Dem, saa jeg; og De var som blødt Voks i hans Hænder. Havde jeg været ude af Stuen et Minut, før hans Tjener sagde mig, at den »unge Uskyldighed« (saadan kaldte han Dem, og De kan kalde ham »Gamle Slyngel« hver Dag i Deres Liv) havde forelsket sig i hende, og hun var taabelig nok til at synes om ham, men hans Herre var bestemt paa, at der ingen Ulykker skulde komme ud af det — mere for Deres Skyld end for hendes — og at det var Deres Opgave her? Hvor kunde jeg andet end tro ham? Jeg saa Steerforth smigre og glæde Dem ved sin Ros over hende! De var den første, der nævnede hendes Navn. De erkendte, at De havde været hendes Beundrer i gamle Dage. De blev varm og kold og rød og bleg paa én Gang, da jeg talte til Dem om hende. Hvad skulde jeg tro — hvad troede jeg — andet end at De var en ung Udhaler i alt undtagen i Erfaring, og var faldet i Hænderne paa en, der havde Erfaring nok og kunde lede Dem — som jeg troede, til Deres eget Bedste? Ak, ak, ak! De var bange for, at jeg skulde opdage »Sandheden« udbrød Miss Mowcher og sprang ned fra Ovngitteret og travede op og ned i Køkkenet med sine to korte Arme sørgmodigt opløftede — »fordi jeg er en skarpsindig lille Skabning — det er jeg nødt til at være for i det hele taget at komme gennem Verden! — og De skuffede mig fuldstændigt, og jeg gav den stakkels ulykkelige Pige et Brev, som jeg fuldt og fast tror var den første Anledning til, at hun kom til at tale med Littimer, der var blevet ladt tilbage i dette Øjemed!«

Jeg stod forundret over Opløsningen paa al denne Troløshed og saa paa Miss Mowcher, medens hun vandrede frem og tilbage i Køkkenet, til hun tabte Vejret; da satte hun sig atter paa Ovngitteret og tørrede sit Ansigt med Lommetørklædet og rystede længe paa Hovedet, uden ellers at røre sig, og uden at bryde Tavsheden.

»Mine Ture rundt i Landet,« tilføjede hun endelig »førte mig til Norwich, Mr. Copperfield, forrige Aften. Hvad jeg tilfældigvis opdagede dér om deres hemmelige Maade at komme og tage bort paa, uden Dem — hvad der var paafaldende — bragte mig paa den Mistanke, at der var noget galt. Jeg steg ind i Diligencen fra London i Aftes, da den kom gennem Norwich, og kom hertil i Morges. Ak, for sent, for sent!«

Stakkels lille Mowcher blev saa kold efter al sin Sindsbevægelse og Graad, at hun drejede sig rundt paa Ovngitteret og stak sine stakkels smaa, vaade Fødder ind i Asken for at varme dem og sad og saa paa Ilden som en stor Dukke. Jeg sad i en Stol paa den anden Side af Skorstenen, hensunken i sørgelige Betragtninger, og saa ogsaa paa Ilden, og somme Tider paa hende.

»Jeg maa gaa,« sagde hun omsider og rejste sig fra Ilden. »Det er sent. De mistror mig vel ikke?«

Da jeg mødte hendes skarpe Blik, der var saa skarpt som nogen Sinde, da hun spurgte mig, kunde jeg ikke ganske oprigtigt besvare denne bratte Udfordring med et Nej.

»Naa,« sagde hun og modtog min Haand, da jeg tilbød hende den for at hjælpe hende over Gitteret, og saa mig opmærksomt ind i Ansigtet, »De ved, at De vilde ikke mistro mig, hvis jeg var en fuldvoksen Kvinde.«

Jeg følte, at der var meget sandt i dette; og jeg skammede mig saa temmelig over mig selv.

»De er en ung Mand,« sagde hun og nikkede. »Tag imod et Raad, selv om det kommer fra tre smaa Fod. Prøv ikke paa at sætte legemlige Mangler i Forbindelse med sjælelige, min gode Ven, uden at De har gyldig Grund til det.«

Hun var kommet over Ovngitteret nu, og jeg var kommet over min Mistanke.

Jeg sagde hende at jeg troede, at hun havde givet mig en sandfærdig Beretning om sig selv, og at vi begge havde været ulykkelige Redskaber i underfundige Hænder. Hun takkede mig og sagde, at jeg var en brav Fyr.

»Hør nu,« udbrød hun og vendte om, da hun allerede var paa Vej til Døren, og saa listigt paa mig og rakte atter Pegefingeren i Vejret. »Jeg har nogen Grund til at tro, efter hvad jeg har hørt — mine Øren er altid aabne; jeg har ikke Raad til at spare paa de Evner, jeg raader over — at de er rejst udenlands. Men hvis de nogen Sinde kommer tilbage, hvis nogen af dem vender tilbage, medens jeg er i Live, saa er det mere sandsynligt at jeg, der rejser saa meget omkring, opdager det, end nogen anden. Hvad jeg faar at vide, skal De faa at vide. Hvis jeg nogen Sinde kan gøre noget for at tjene den stakkels, bedragne Kvinde, saa skal jeg med Guds Hjælp troligt gøre det! Og Littimer maatte hellere have en Blodhund i Hælene paa sig end lille Mowcher!«

Jeg stolede absolut paa denne sidste Erklæring, da jeg saa det Blik, der ledsagede den.

»Tro mig ikke mere, men tro mig heller ikke mindre, end De vilde tro en fuldvoksen Kvinde,« sagde den lille Skabning og rørte indtrængende ved mit Haandled. »Hvis De nogen Sinde ser mig igen som en anden, end jeg er nu, og som den jeg var, da De saa mig første Gang, saa læg Mærke til, hvad Selskab jeg er i. Tænk paa, at jeg er en meget hjælpeløs og forsvarsløs lille Skabning. Tænk Dem mig hjemme ved en Broder som jeg selv og en Søster som jeg selv, naar mit Dagværk er til Ende. Maaske vil De da ikke være stræng imod mig eller forbavset over, at jeg kan være ulykkelig og alvorlig. Godnat!«

Jeg rakte Miss Mowcher min Haand med en ganske anden Mening om hende end den jeg hidtil havde haft og aabnede Døren for at lukke hende ud.

Om Morgenen kom Mr. Peggotty og min gamle Barnepige til mig, og vi gik tidlig til Diligencekontoret, hvor Mrs. Gummidge og Harn ventede for at tage Afsked med os.

»Master Davy,« hviskede Harn og trak mig til Side, medens Mr. Peggotty var ved at stuve sin Pose ind mellem Bagagen, »hans Liv er ganske ødelagt. Han ved ikke, hvor han gaar hen; han ved ikke, hvad der venter ham; han begynder paa en Rejse rundt og rundt, der vil vare Resten af hans Dage, det giver jeg Dem mit Ord paa, hvis han ikke finder, hvad han søger efter. Jeg er vis paa, at De vil være en Ven imod ham, Master Davy?«

»Tro mig, det vil jeg sandelig,« sagde jeg og trykkede alvorligt Harns Haand.

»Tak, hjærtelig Tak Sir. Og endnu et. Jeg har godt Arbejde, ved De, Master Davy, og jeg har ikke noget nu at give min Fortjeneste ud til. Penge er ikke til nogen Nytte for mig mere, uden til at leve for. Hvis De kan faa ham til at tage dem, vil jeg gøre mit Arbejde med større Lyst. Skønt hvad det angaar, Sir,« og han talte meget roligt og mildt, »maa De ikke tro andet, end at jeg skal altid arbejde som en Mand, og gøre alt, hvad der staar i min Magt!«

Jeg sagde ham, at det var jeg overbevist om; og jeg antydede, at jeg haabede, at den Tid engang vilde komme, da han vilde ophøre med at føre det ensomme Liv, han naturligt nok tænkte paa nu.

»Nej, Sir,« sagde han og rystede paa Hovedet, »alt det er forbi for mig, Sir. Ingen kan nogen Sinde udfylde den Plads, som er tom. Men De vil huske det med Pengene, hvad, at der altid skal ligge nogle parat til ham?«

Jeg lovede at gøre dette, men mindede ham om, at Mr. Peggotty oppebar en fast, skønt ganske vist meget beskeden Indkomst af Arven efter sin afdøde Svoger. Saa tog vi Afsked med hinanden. Jeg kan ikke skilles fra ham, selv nu, uden med et Stik i Hjærtet at mindes paa én Gang hans beskedne Mod og hans store Sorg.

Hvad angaar Mrs. Gummidge — ja, skulde jeg forsøge at beskrive, hvordan hun løb ned ad Gaden ved Siden af Vognen uden at se andet end Mr. Peggotty

paa Taget, gennem de Taarer hun forsøgte at holde tilbage, og løbende imod de Folk, der kom gaaende i modsat Retning, saa vilde det blive en meget vanskelig Opgave. Jeg gør derfor bedre i at lade hende blive siddende paa en Bagers Dørtrin, forpustet, med sin Hat ganske ude af Faconen, og den ene af sine Sko liggende paa Stenbroen i en betydelig Afstand fra hende.

Da vi kom til vor Rejses Maal, var vort første Skridt at søge efter et lille Logis til Peggotty, hvor hendes Broder kunde faa en Seng. Vi var saa heldige at finde et, der var meget propert og billigt, ovenover en Købmandsbod, kun to Gader fra min Bolig. Da vi havde lejet denne Bolig, købte jeg noget koldt Mad i et Spisehus og tog mine Rejsefæller hjem med til Te; en Handling, maa jeg desværre tilstaa, som ikke vandt Mrs. Crupps Bifald, men ganske det modsatte. Jeg maa imidlertid til Forklaring af denne Dames Sindstilstand bemærke, at hun blev meget fornærmet over, at Peggotty skørtede op i sin Enkedragt, før hun havde været der i ti Minutter, og gav sig til at tørre Støv af i mit Soveværelse. Dette ansaa Mrs. Crupp for en Frihed, og hun tillod aldrig, at man tog sig Friheder, sagde hun.

Mr. Peggotty havde paa Vejen til London gjort mig en Meddelelse, som jeg ikke var uforberedt paa. Det var, at han havde til Hensigt først at besøge Mrs. Steerforth. Da jeg følte mig forpligtet til at bistaa ham hermed og ogsaa til at mægle imellem dem for at skaane Moderens Følelser saa meget som muligt, skrev jeg til hende samme Aften. Jeg fortalte hende saa lempeligt, jeg kunde, hvilken Uret der var gjort ham, og hvad der var min egen Andel deri. Jeg sagde, at han var en meget jævn Mand, men af den ædleste og oprigtigste Karakter, og at jeg vovede at udtale det Haab, at hun ikke vilde nægte at se ham i hans tunge Sorg. Jeg fastsatte Klokken to om Eftermiddagen til vor Ankomst, og jeg sendte selv Brevet med den første Diligence om Morgenen.

Til den fastsatte Tid stod vi ved Døren — Døren ved det Hus, hvor jeg for faa Dage siden havde været saa lykkelig, hvor min ungdommelige Tillid og Varme var blevet ydet saa uforbeholdent, men som for Fremtiden var lukket for mig — som nu var en Ørken, en Ruin.

Ingen Littimer viste sig. Det behageligere Ansigt, som under mit sidste Besøg havde erstattet hans, viste sig paa vor Banken og gik foran os ind i Salen. Mrs. Steerforth sad der. Rosa Dartle gled, da vi traadte ind, frem fra en anden Del af Stuen, og stod bag hendes Stol.

Jeg saa straks paa Moderens Ansigt, at hun vidste fra ham selv, hvad han havde gjort. Det var meget blegt og bar Spor af dybere Bevægelse, end der rimeligvis vilde være blevet fremkaldt alene af mit Brev, naar det svækkedes af de Tvivl, hendes Kærlighed vilde have fremkaldt om dets Sandhed. Jeg syntes, at hun lignede ham mere, end jeg før havde fundet, og jeg følte, snarere end jeg saa, at Ligheden ikke undgik min Ledsager.

Hun sad rank i sin Armstol, med en værdig, ubevægelig, lidenskabsløs Mine, som intet syntes at kunne forstyrre. Hun saa meget fast paa Mr. Peggotty, da han stod foran hende; og han saa lige saa fast paa hende. Rosa Dartles skarpe Blik omfattede os alle. I nogle Øjeblikke blev intet Ord talt. Hun gjorde Tegn til Mr. Peggotty, at han skulde sætte sig. Han sagde med dæmpet Stemme: »Jeg vilde ikke finde det naturligt, Frue, at sidde ned i dette Hus. Jeg vil hellere staa.« Og dette efterfulgtes af endnu en Pavse, som hun brød saaledes:

»Jeg ved, til min dybe Sorg, hvad der har ført Dem herhen. Hvad ønsker De af mig? Hvad vil De bede mig gøre?«

Han tog Hatten under Armen, følte paa sit Bryst efter Milles Brev, tog det frem, foldede det ud, og gav hende det.

»Vær saa god at læse det, Frue. Det er min Nieces Haandskrift.«

Hun læste det paa den samme værdige og lidenskabsløse Maade — uberørt af dets Indhold, saa vidt jeg kunde se — og gav ham det tilbage.

»Med mindre han bringer mig Mille tilbage som sin Hustru,« sagde Mr. Peggotty og understregede disse Ord med sin Finger. »Jeg kommer for at faa at vide, Frue, om han vil holde sit Ord?«

»Nej,« svarede hun.

»Hvorfor ikke?« sagde Mr. Peggotty.

»Det er umuligt. Han vilde vanære sig. De maa nødvendigvis vide, at hun staar langt under ham.«

»Hæv hende!« sagde Mr. Peggotty.

»Hun er uopdragen og uvidende.«

»Kan være hun er det, kan være hun ikke er det,« sagde Mr. Peggotty. »*Jeg* tror det ikke, Frue, men jeg kan ikke dømme om den Slags Ting. Lær hende bedre!«

»Siden De tvinger mig til at tale tydeligere, hvad jeg kun meget nødigt gør, saa vilde hendes simple Forbindelser gøre noget saadant umuligt, om intet andet gjorde det.«

»Hør nu paa, hvad jeg siger,« svarede han langsomt og roligt. »De ved, hvad det er at elske Deres Barn. Det gør jeg ogsaa. Hvis hun hundrede Gange var mit Barn, kunde jeg ikke elske hende højere. De ved ikke, hvad det er at miste sit Barn. Det gør jeg. Al Verdens Skatte vilde være intet for mig (hvis de var mine), om de kunde købe hende tilbage! Men frels hende fra denne Vanære, og hun skal aldrig blive vanæret af os. Ikke en af os, som hun er vokset op iblandt, ikke en af os, der boede sammen med hende, og regnede hende for deres et og alt i alle disse Aar, skal nogen Sinde mere kaste et Blik paa hendes smukke Ansigt. Vi vil være tilfreds med at lade hende være; vi vil være tilfreds med at tænke os hende, langt borte, som var hun under en anden Sol og en anden Himmel; vi vil være tilfreds med at betro hende til hendes Ægtefælle — til hendes smaa Børn maaske — og vente paa den Tid, da vi alle vil faa lige Rang for vor Gud!«

Den ukunstlede Veltalenhed, hvormed han talte, var ikke ganske uden Virkning. Hun bevarede stadig sit stolte Væsen, men der var et Stænk af Blidhed i hendes Væsen, da hun svarede:

»Jeg forsvarer intet. Jeg rettet ingen Modanklager. Men det gør mig ondt at maatte gentage, at det er umuligt. Et saadant Ægteskab vilde uigenkaldeligt ødelægge min Søns Karrière og tilintetgøre hans Udsigter. Intet er mere sikkert, end at det aldrig kan finde Sted, og aldrig vil det. Hvis der er nogen anden Erstatning —.«

»Jeg betragter et tro Spejlbillede af det Ansigt,« afbrød Mr. Peggotty med et fast, men lynende Blik, »som har set paa mig i mit Hjem, ved min Arne, i min Baad — hvor ikke? — smilende og venligt, medens det var saa forræderisk, at jeg bliver halvt ude af mig selv, naar jeg tænker paa det. Hvis dette Spejlbillede af hint Ansigt ikke bliver blussende rødt ved Tanken om at byde mig Penge for mit Barns Ødelæggelse, er det lige saa slet. Jeg ved ikke, da det er en Dames, om det ikke er værre.«

Hun forandredes paa et Øjeblik. En forbitret Rødme udbredte sig over hendes Træk; og hun sagde i en hensynsløs Tone, gribende fast om Armstolen med sine Hænder:

»Hvilken Erstatning kan *De* give *mig* for den Kløft, der er blevet aabnet mellem mig og min Søn? Hvad er Deres Kærlighed mod min? Hvad er Eders Skilsmisse mod vor?«

Miss Dartle berørte hende sagte og bøjede sit Hoved for at hviske til hende, men hun vilde ikke høre et Ord.

»Nej, Rosa, ikke et Ord! Lad Manden høre, hvad jeg har at sige! Min Søn, der har været Formaalet for mit Liv, til hvem alle dets Tanker har været viet, hvem jeg fra Barnsben af har tilstaaet ethvert Ønske, til hvis Tilværelse min har været uadskillelig knyttet siden hans Fødsel — han forgaber sig paa et Øjeblik i en elendig Pige og undgaar mig! Han gengælder min Tillid med systematisk Bedrag for hendes Skyld og forlader mig for hende! Han sætter denne elendige Grille mod sin Moders

Krav paa hans Pligtfølelse, Kærlighed, Ærbødighed, Taknemlighed — Krav, som hver Dag og Time af hans Liv skulde være blevet stærkere ved Baand, som intet kunde bryde! Er dette ingen Uret?«

Atter prøvede Rosa Dartle paa at berolige hende; men atter forgæves.

»Jeg siger, Rosa, ikke et Ord! Hvis han kan sætte alt sit ind paa den ubetydeligste Sag, saa kan jeg sætte alt mit ind paa et større Formaal. Lad ham gaa, hvorhen han vil, med de Midler, min Kærlighed har sikret ham! Tror han at kunne bøje mig ved at blive længe borte? Han kender sin Moder meget lidt, hvis han gør det. Lad ham forjage sit Lune nu, og han er velkommen tilbage. Lad ham ikke forjage det nu, og han skal aldrig mere komme mig nær, levende eller døende, saalænge jeg kan hæve min Haand for at protestere imod det, hvis han ikke, naar han er blevet hende kvit for bestandig, ydmygt kommer til mig og beder om min Tilgivelse. Dette er min Ret. Dette er den Anerkendelse, jeg *vil* have. Dette er den Skilsmisse, som bestaar imellem os. Og er dette,« tilføjede hun og saa paa sin Gæst med den samme stolte, hensynsløse Mine, hun havde begyndt med, »ingen Uret?«

Medens jeg hørte og saa Moderen, da hun sagde disse Ord, syntes jeg at høre og se Sønnen, der trodsede dem. Alt, hvad jeg nogen Sinde havde set hos ham af en ueftergivende, stejl Aand, saa jeg hos hende. Al den Forstaaelse, jeg havde vundet af hans vildledte Energi, blev ogsaa en Forstaaelse af hendes Karakter og af at den var, i sin stærkeste Drivkraft, den samme.

Hun bemærkede nu højt til mig, i det hun atter antog sin tidligere Tilbageholdenhed, at det var unyttigt at høre mere, eller at sige mere, og at hun bad mig gøre en Ende paa Samtalen. Hun rejste sig værdigt for at forlade Stuen, da Mr. Peggotty tilkendegav, at det var unødvendigt.

»Frygt ikke for, at jeg skal trænge mig ind paa Dem, jeg har ikke mere at sige, Frue,« sagde han medens han gik hen imod Døren. »Jeg kom her ikke med noget Haab, og jeg tager herfra uden Haab. Jeg har gjort, hvad jeg mente maatte gøres, skønt jeg aldrig har tænkt, at der vilde komme noget godt ud af det. Dette har været et altfor ondt Hus for mig og mine, til at jeg skulde være ved min fulde Fornuft og vente det.«

Dermed gik vi; og hun stod ved sin Armstol, som et Billede paa en smuk og ædel Skabning.

Vi skulde, for at komme ud, gennem en fliselagt Forhal med Glasvægge og Glastag, hvorover en Vinranke slyngede sig. Dens Blade og Skud var grønne da, og da Dagen var solklar, var et Par Glasdøre ud til Haven lukket op. Rosa Dartle kom denne Vej ind med lydløse Skridt, da vi var tæt ved dem, og henvendte sig til mig:

»De gør sandelig vel i,« sagde hun, »at bringe denne Fyr herhen!«

En saa sammentrængt Harme og Raseri, som formørkede hendes Ansigt og glimtede i hendes kulsorte Øjne, kunde jeg aldrig have tænkt mig noget Ansigt i Stand til at fremvise. Arret efter Hammerslaget var, som altid, naar hendes Træk var ophidsede, stærkt fremtrædende. Da den Banken, jeg havde set før, viste sig i Arret, medens jeg saa paa hende, hævede hun pludselig sin Haand og slog det.

»Det er en fin Fyr,« sagde hun, »at forsvare og bringe her hen, ikke? De er en sand Mand!«

»Miss Dartle,« sagde jeg, »De er sikkert ikke saa uretfærdigt at fordømme *mig!*«

»Hvorfor bringer De Strid mellem disse to Skabninger?« svarede hun. »Ved De ikke, at de begge er afsindige af Egensindighed og Stolthed?«

»Er det min Fejl?« svarede jeg.

»Er det ikke Deres Fejl!« svarede hun. »Hvorfor førte De denne Mand herhen?«

»Han er en dybt forurettet Mand, Miss Dartle,« svarede jeg. »Det ved De sagtens ikke.«

»Jeg ved, at James Steerforth,« sagde hun med Haanden paa sit Bryst, som vilde hun hindre den Storm, der rasede i hende, i at bryde frem, »har et falsk, fordærvet Hjærte og er en Forræder. Men hvad behøver jeg at vide eller bekymre mig om denne Fyr og hans simple Niece?«

»Miss Dartle,« svarede jeg, »De gør Uretfærdigheden større. Den er allerede tilstrækkelig. Jeg vil kun til Afsked sige, at De gør ham stor Uret.«

»Jeg gør ham ikke Uret,« svarede hun. »Det er ryggesløse, uværdige Folk. Jeg vilde gerne se hende pisket.«

Mr. Peggotty gik forbi, uden et Ord, og ud ad Døren.

»Aa, fy, Miss Dartle, fy!« sagde jeg forbitret. »Hvor kan De bære det over Deres Hjærte at trampe paa denne ufortjente Sorg?«

»Jeg vilde gerne trampe paa dem alle,« svarede hun. »Jeg vilde gerne have hans Hus jævnet med Jorden. Jeg vilde gerne have hende brændemærket i Ansigtet, klædt i Pjalter og kastet ud paa Gaderne for at sulte ihjel. Hvis jeg havde Magt til at sidde til Doms over hende, skulde det blive gjort. Gjort? Jeg vilde gøre det selv! Jeg afskyr hende. Hvis jeg nogen Sinde kunde bebrejde hende hendes lumpne Opførsel, vilde jeg gaa hvor hen det skulde være for at gøre det. Hvis jeg kunde jage Livet af hende, vilde jeg gøre det. Hvis der var noget Trøstens Ord, som kunde lindre hende i hendes Dødsstund, og jeg alene kendte det, vilde jeg ikke udtale det for at frelse mit Liv.«

Den blotte Voldsomhed i hendes Ord kan, mærker jeg, kun give et svagt Indtryk af den Lidenskab, som havde grebet hende, og som gav sig Udtryk i hele hendes Skikkelse, skønt hendes Stemme ikke var hævet, men mere dæmpet end sædvanlig. Ingen Beskrivelse, jeg kunde give af hende, vilde komme til at svare til min Erindring om hende. Jeg har set Lidenskab i mange Skikkelser, men jeg har aldrig set den i en Skikkelse som denne.

Da jeg naaede Mr. Peggotty, gik han langsomt og tankefuldt ned ad Bakken. Han sagde mig, saa snart jeg kom paa Siden af ham, at da han nu havde lettet sit Sind for det, han havde foresat sig at gøre i London, var det hans Hensigt »at bryde op til sin Vandring« den Aften. Jeg spurgte ham, hvor han vilde gaa hen? Han svarede kun: »Jeg vil gaa ud, Sir, for at søge efter min Niece.«

Vi gik tilbage til det lille Logis over Købmandens Bod, og der fik jeg Lejlighed til at gentage for Peggotty, hvad han havde sagt til mig. Hun fortalte mig til Gengæld, at han havde sagt det samme til hende om Morgenen. Hun vidste ikke mere end jeg, hvor han vilde gaa hen, men hun troede, han havde lagt en eller anden Plan i sin Tanke.

Jeg syntes ikke om at forlade ham under disse Omstændigheder, og vi spiste alle til Middag sammen. Efter Middag sad vi en Time eller saa ved Vinduet uden at tale stort; og saa stod Mr. Peggotty op tog sin Voksdugspose og sin stærke Stok og lagde dem paa Bordet.

Han fik af sin Søsters Forraad af rede Penge en lille Sum af sin Arv, kun nok, mente jeg, til at han kunde klare sig for dem i en Maaned. Han lovede at skrive til mig, hvis der hændte ham noget; og han tog sin Pose paa Nakken, tog sin Hat og Stok og sagde os Farvel.

»Alt godt være med dig, min kære gamle,« sagde han og omfavnede Peggotty, »og med Dem ogsaa, Master Davy!« — og han trykkede min Haand. »Jeg gaar ud for at søge efter hende, vidt og bredt. Hvis hun skulde komme hjem, medens jeg er borte — men ak, det er ikke rimeligt! — eller hvis jeg skulde bringe hende tilbage, saa er det min Mening, at hun og jeg vil leve og dø et Sted, hvor ingen kan bebrejde hende noget. Hvis jeg skulde komme noget til, saa husk, at mine sidste Ord til hende var: »Min uforandrede Kærlighed følger mit kære Barn og jeg tilgiver hende.«

Han sagde dette højtideligt, med blottet Hoved; saa satte han sin Hat paa, gik ned ad Trappen og bort. Vi fulgte

ham til Døren. Det var en varm, støvet Aften, netop paa den Tid, da der i den store Hovedfærdselsaare, hvortil denne Sidegade førte, var en midlertidig Stilstand i Føddernes evige Trin over Brostenene og et stærkt, rødt Sollys. Han drejede alene om Hjørnet af vor skyggefulde Gade, ind i et flammende Lys, hvori vi tabte ham af Syne.

Sjældent kom denne Time paa Aftenen, sjældent vaagnede jeg om Natten, sjældent saa jeg op paa Maanen eller Stjærnerne eller fulgte den faldende Regn eller hørte Vinden suse, uden at tænke paa hans ensomme Vandring, den stakkels Pilgrim, og huske paa hans Ord:

»Jeg vil gaa ud og søge efter hende vidt og bredt. Hvis jeg skulde komme noget til, saa husk, at mine sidste Ord til hende var: »Min uforandrede Kærlighed følger mit kære Barn og jeg tilgiver hende!«

Trettende Kapitel.

Lyksalig.

I al denne Tid var jeg vedblevet med at elske Dora, mere brændende end nogen Sinde. Tanken paa hende var min Tilflugt i Skuffelse og Sorg og raadede endog til en vis Grad Bod paa Tabet af min Ven.

Jeg var ikke blot forelsket i hende til op over Ørerne, men jeg var helt igennem mættet med hende. Der kunde, billedlig talt, have været vredet Kærlighed nok ud af mig til at drukne hvem som helst i; og der vilde dog være blevet nok tilbage indeni mig og overalt udenpaa mig til at gennemtrænge hele min Tilværelse.

Den første Ting jeg gjorde for egen Regning, da jeg var kommet tilbage, var at foretage mig en Aftenvandring til Norwood, og, ligesom Genstanden for en ærværdig Gaade fra min Barndom, at »gaa rundt og rundt om Huset, uden nogen Sinde at berøre Huset,« tænkende paa Dora. Jeg tror, at Løsningen paa denne ubegribelige Kældermand var »Maanen.« Lige meget hvad det var, saa gik jeg maanesyge Slave af Dora rundt og rundt om Huset og Haven i to Timer, kiggede gennem Sprækkerne i Plankeværket, hævede med umaadelig Anstrængelse min Hage op over de rustne Søm oven paa det, kastede Fingerkys til Lysene i Vinduerne og bad af og til romantisk Natten om at beskærme min Dora — jeg ved ikke bestemt mod hvad, jeg antager mod Ildebrand. Maaske mod Mus, som hun havde stor Modbydelighed for.

Min Kærlighed opfyldte mig i den Grad, og det var mig saa naturligt at betro den til Peggotty, da hun atter en Aften sad ved min Side med alle sine gamle Remedier, travlt beskæftiget med at efterse min Garderobe, at jeg med en tilstrækkelig Mængde Omsvøb delagtiggjorde hende i min store Hemmelighed. Peggotty var i høj Grad interesseret, men jeg kunde aldeles ikke faa hende til at gaa ind paa mit Syn paa Sagen. Hun var frejdigt forudindtaget for mig, og ganske ude af Stand til at forstaa, hvorfor jeg skulde nære nogen Tvivl eller være nedtrykt over det. »Den unge Dame kunde anse sig selv for vel faren,« bemærkede hun, »ved at have en saadan

Kavaler. Og hvad hendes Papa angik,« sagde hun, »saa maatte Gud vide, hvad *den* Gentleman ventede sig.«

Jeg lagde imidlertid Mærke til, at Mr. Spenlows Proktorkappe og stive Halstørklæde nedstemte Peggotty lidt og indgød hende større Ærbødighed for denne Mand, der gradvis blev mere og mere overjordisk i mine Øjne Dag for Dag, og om hvem en Straaleglorie syntes mig at lyse, naar han sad rank i Retten mellem sine Papirer, ligesom et lille Fyrtaarn i et Hav af Dokumenter. Jeg husker ogsaa, at naar jeg sad i Retten, plejede det at være ganske underligt for mig at tænke paa, hvor lidt alle disse dumme, gamle Dommere og Doktorer vilde have brudt sig om Dora, hvis de havde kendt hende; hvordan de ikke vilde være gaaet fra Sans og Samling af Henrykkelse, hvis man havde foreslaaet dem et Ægteskab med Dora; hvordan Dora kunde have sunget og spillet paa sin uforlignelige Guitar, indtil hun havde bragt mig til Afsindets Rand, men dog vilde hun ikke have lokket en af disse Tørretrillere en Tomme bort fra hans Vej.

Jeg foragtede dem alle. Disse bundfrosne gamle Gartnere i Hjærtets Blomsterbede — jeg følte personlig Bitterhed mod dem alle. Dommerbænken var for mig kun opfyldt af ufølsomme Dosmere; Skranken rummede ikke mere Ømhed eller Poesi end Skranken i et Værtshus.

Idet jeg med ikke liden Stolthed tog Ledelsen af Peggottys Anliggender i mine egne Hænder, fik jeg Testamentet stadfæstet, fik Arveafgiften betalt, førte hende hen i Banken og fik snart alting i en ordentlig Gænge. Til Afveksling fra disse juridiske Forretninger gik vi hen for at se paa nogle svedende Voksfigurer i Fleet-Street (jeg haaber de er smeltede i disse tyve Aar); vi besøgte Miss Linwoods Udstilling, der staar for mig som et Mausoleum af Brodérarbejder, skikket til at fremkalde Selvprøvelse og Anger; vi besaa Tower og steg op i Sct. Paulskirkens Kuppel. Alle disse Vidundere voldte Peggotty saa megen Fornøjelse, som hun var i Stand til at føle under de forhaandenværende Omstændigheder; undtagen Sct. Paulskirken, tror jeg, der paa Grund af hendes gamle Hengivenhed for hendes Syskrin blev en Rival til Maleriet paa Laaget og i flere Henseender efter hendes Mening overfløjedes af dette Kunstværk.

Da Peggottys Sag, der var, hvad vi i Commons kaldte en »almindelig Sag« (og disse almindelige Sager var meget simple og indbringende) var blevet ordnet, tog jeg hende en Formiddag med ned paa Kontoret, for at hun kunde betale sin Regning. Mr. Spenlow var gaaet ud, sagde gamle Tiffey, for at faa en Gentleman edfæstet i Anledning af et Kongebrev; men da jeg vidste, at han straks vilde komme tilbage, bad jeg Peggotty vente.

Vi havde nogen Lighed med Bedemænd i Commons, hvad Arvesager angik, thi vi gjorde os det til en Regel at se mere eller mindre højtidelige ud, naar vi havde at gøre med Kunder i Sørgedragt. Af en lignede Fintfølelse var vi altid muntre og glade overfor de Kunder, der skulde have Kongebrev. Derfor varskoede jeg Peggotty om, at hun vilde finde at Mr. Spenlow nu var kommet sig betydeligt efter Stødet ved Mr. Barkis' Død; og han traadte virkelig ogsaa ind som en Brudgom.

Men hverken Peggotty eller jeg havde Øje for ham, da vi i Selskab med ham saa Mr. Murdstone. Han var meget lidt forandret. Hans Haar saa lige saa tæt ud og var ganske bestemt lige saa sort som nogen Sinde; og hans Blik var lige saa lidt til at stole paa som i gamle Dage.

»Ah, Copperfield?« sagde Mr. Spenlow. »De kender denne Gentleman, tror jeg?«

Jeg bukkede køligt for Mr. Murdstone, og Peggotty viste kun netop, at hun kendte ham igen. Han blev i Begyndelsen noget forvirret ved at træffe os to sammen; men han bestemte sig hurtig til, hvad han burde gøre, og kom hen imod mig.

»Jeg haaber,« sagde han, »at De befinder Dem vel?«

»Det kan neppe interessere Dem,« sagde jeg. »Men hvis De ønsker at vide det, saa gør jeg det.«

Vi saa paa hinanden, og han henvendte sig til Peggotty.

»Og De?« sagde han. »Det gør mig ondt at se, at De har mistet Deres Mand.«

»Det er ikke det første Tab, jeg har haft i mit Liv, Mr. Murdstone,« svarede Peggotty, skælvende fra Hoved til Fod. »Det glæder mig at turde haabe, at i dette har ingen Skylden — der er ingen at drage til Ansvar for det.«

»Ha!« sagde han. »Det er en trøstende Tanke. De har gjort Deres Pligt?«

»Jeg har ikke pint Livet af nogen,« sagde Peggotty, »Gud ske Tak for det! Nej, Mr. Murdstone, jeg har ikke pint og ængstet nogen kærlig Skabning til Døde før Tiden.«

Han saa skummelt paa hende — angerfuldt, syntes jeg — et Øjeblik; saa vendte han sit Hoved mod mig, men saa paa mine Fødder i Stedet for paa mit Ansigt, og sagde:

»Det er ikke umuligt, at vi træffes snart igen; det er uden Tvivl en Kilde til Tilfredsstillelse for os begge, thi Møder som dette kan aldrig være behagelige. Jeg venter ikke, at De, som der altid satte Dem op mod min retfærdige Myndighed, som jeg udøvede til Deres Bedste og for at forbedre Dem, skulde føle nogen Velvilje mod mig nu. Der er imellem os en Antipathi —.«

»Gammel, tror jeg?« sagde jeg afbrydende.

»Den fortærede Deres Hjærte, da De var Barn,« sagde han. »Den forbitrede Livet for Deres stakkels Moder. De har Ret. Jeg haaber, at De endnu maa blive bedre; jeg haaber, at De vil gaa frem.«

Her sluttede han Samtalen, der var blevet ført med dæmpet Stemme i en Krog af det yderste Kontor, paa Vejen ind til Mr. Spenlows Værelse; og nu sagde han højt i den glatteste Tone:

»Gentlemen i Mr. Spenlows Stilling er vant til Familieuenigheder, og ved hvor forviklede og vanskelige de altid er!« Dermed betalte han Pengene for sit Kongebrev; og efter at han havde modtaget det, omhyggelig sammenlagt, fra Mr. Spenlow, tillige med et Haandtryk og et høfligt Ønske om Lykke for ham og hans Hustru, gik han ud af Kontoret.

Jeg vilde maaske have haft større Vanskelighed ved at tvinge mig til at være tavs under disse Ord, hvis jeg havde haft mindre Vanskelighed ved at overbevise Peggotty (som kun var vred paa mine Vegne, den gode Skabning!) om at dette ikke var Stedet til at besvare hans Beskyldninger, og at hun endelig for min Skyld maatte holde Fred. Hun var saa usædvanlig ophidset, at jeg var glad ved at affinde mig med en kærlig Omfavnelse, der fremkaldtes ved denne Opfriskelse af vore gamle Forurettelser, og ved at finde mig i den saa godt jeg kunde i Mr. Spenlows og Skrivernes Nærværelse.

Mr. Spenlow syntes ikke at vide, hvori Forbindelsen mellem Mr. Murdstone og mig bestod; hvad jeg var glad over, thi jeg kunde ikke faa mig selv til at anerkende ham, ikke engang i mit Hjærte, jeg tænkte paa min stakkels Moders Historie. Mr. Spenlow syntes at tænke, hvis han overhovedet tænkte noget i den Anledning, at min Tante var Hovedet for det herskende Parti i vor Familie, og at der var et Oprørsparti, der anførtes af nogle andre — det sluttede jeg i det mindste af, hvad han sagde, medens vi ventede paa, at Mr. Tiffey skulde skrive Peggottys Regning ud.

»Miss Trotwood,« bemærkede han, »er uden Tvivl meget bestemt, og tillader neppe nogen Opposition. Jeg nærer Beundring for hendes Karakter, og jeg maa lykønske Dem, Copperfield, til at De befinder Dem paa den rigtige Side. Uenigheder mellem Slægtninge er meget at beklage — men de er overordentlig almindelige — og Hovedsagen er at være paa den rigtige Side« — hvormed jeg antager, at han mente paa Pengenes.

»Et temmelig godt Parti, kan jeg tænke?« sagde Mr. Spenlow.

Jeg forklarede ham, at jeg ikke vidste noget om det.

»Jo,« sagde han. »Efter nogle faa Ord, Mr. Murdstone lod falde — hvad Folk hyppigt gør ved disse Lejligheder — og efter hvad Miss Murdstone har ytret, skulde jeg tro, at det var et temmelig godt Parti.«

»Mener De, at der er Penge, Sir?« spurgte jeg.

»Ja,« sagde Mr. Spenlow. »Jeg hører, at der er Penge. Skønhed ogsaa, siger man.«

»Virkelig! Er hans nye Hustru ung?«

»Lige myndig,« sagde Mr. Spenlow. »Saa nylig, at jeg skulde antage, de har ventet paa det.«

»Gud bevare hende!« sagde Peggotty. Saa eftertrykkeligt og uventet, at vi alle tre blev bragt ud af Fatning, indtil Tiffey kom ind med Regningen.

Gamle Tiffey viste sig imidlertid snart og rakte den til Mr. Spenlow, for at han kunde se den igennem. Mr. Spenlow lagde sin Hage til Rette i sit Halsbind og gned sig sagte paa den, medens han med en undskyldende Mine gennemløb de enkelte Poster — som de alle var Jorkins' Værk — og rakte Regningen tilbage til Tiffey med et let Suk.

«Ja,« sagde han. »Den er i Orden. Fuldkommen i Orden. Jeg vilde have været overordentlig glad, Copperfield, hvis jeg kunde have indskrænket disse Udgifter til det, vi har lagt ud af vor egen Lomme, men det er en af Fortrædelighederne ved min Stilling, at jeg ikke kan gaa efter mine egne Ønsker. Jeg har en Kompagnon — Mr. Jorkins.«

Da han sagde dette med en blid Melankoli, hvilket var *næsten* lige saa godt som slet ingen Regning at udstede, takkede jeg paa Peggottys Vegne og betalte Tiffey med Banknoter. Peggotty vendte derpaa tilbage til sit Logis, og Mr. Spenlow og jeg gik i Retten, hvor vi havde en Skilsmissesag for, efter en snedig lille Paragraf (der nu er ophævet, tror jeg, men i Kraft af hvilken jeg har set flere Ægteskaber blive annullerede), Manden, hvis Navn Thomas Benjamin, havde løst Kongebrev som Thomas alene og skjult Benjamin, for det Tilfælde, at han ikke skulde finde sig saa lykkelig, som han ventede. Da han *ikke* fandt sig saa lykkelig, som han havde ventet, eller blev en Smule træt af sin Kone, stakkels Fyr, traadte han nu frem med en Ven efter at have været gift et Aar eller to og erklærede, at hans Navn var Thomas Benjamin, og at han derfor aldeles ikke var gift. Hvilket Retten til hans store Tilfredsstillelse stadfæstede.

Jeg maa sige, at jeg havde mine Tvivl om den om den strænge Retfærdighed i dette. Men Mr. Spenlow forklarede Sagen for mig. Han sagde: Se paa Verden, der er baade godt og ondt i den; se paa Kirkeretten, der var baade godt og ondt i *den*. Det er alt sammen Dele af et System. Meget godt. Vær saa god!

Jeg var ikke saa dristig at sige til Dora's Fader, at vi mulig kunde forbedre Verden en Smule, hvis vi stod tidlig op og tog fat paa Arbejdet; men jeg tilstod, at jeg mente, vi kunde forbedre Commons. Mr. Spenlow svarede, at han bestemt vilde raade mig til at slaa den Tanke af Hovedet, da den ikke var en Gentleman i min Stilling værdig.

Til sidst sagde Mr. Spenlow mig, at det i Dag otte Dage var Doras Fødselsdag, og at det vilde glæde ham, om jeg vilde komme ned og deltage i en lille Udflugt i denne Anledning. Jeg gik straks fra Sans og Samling; jeg blev en fuldstændig Nar den næste Dag, da jeg modtog et lille Ark Papir med Bort: »Paa Faders Vegne beder jeg —;« og jeg tilbragte den mellemliggende Tid i en Tilstand af sværmerisk Vanvid.

Jeg tror at jeg begik enhver optænkelig Taabelighed for at forberede mig til den lykkelige Begivenhed. Jeg bliver rød, naar jeg tænker paa det Halstørklæde, jeg købte. Mine Støvler kunde anbringes i en hvilken som helst Samling af Torturredskaber. Jeg købte og afsendte Aftenen forud med Norwooddiligencen en lækker lille Kurv, der næsten gjorde det ud for en Erklæring, syntes jeg. Der var Knallerter i den med de

ømmeste Deviser, der kunde faas for Penge. Klokken seks om Morgenen var jeg paa Covent-Garden Torvet og købte en Buket til Dora. Klokken ti var jeg til Hest (jeg lejede en fyrig graa Hest i denne Anledning), med Buketten i min Hat for at holde den frisk, og travede ad Norwood til.

Jeg antager, at da jeg saa Dora i Haven og lod som jeg ikke saa hende, og red forbi Huset og lod, som jeg omhyggeligt spejdede efter det, begik jeg to smaa Taabeligheder, som andre unge Gentlemen under mine Omstændigheder ogsaa kunde have begaaet — fordi de forekom mig saa højst naturlige. Men oh! Da jeg *fandt* Huset og *stod* af Hesten ved Havelaagen og slæbte disse stenhjærtede Støvler hen over Plænen til Dora, der sad paa en Havebænk under et Syrentræ, hvad var hun da ikke for en Aabenbaring, paa denne smukke Formiddag, blandt Sommerfuglene, med en hvid Spaanhat og en himmelblaa Kjole!

Der var en ung Dame hos hende — af en forholdsvis fremrykket Alder — nærved de tyve, vilde jeg antage. Hendes Navn var Miss Mills, og Dora kaldte hende Julia. Hun var Doras bedste Veninde. Lykkelige Miss Mills!

Jip var der, og Jip *vilde* gø ad mig igen. Da jeg overrakte min Buket, skar den Tænder af Skinsyge. Hvis den havde haft den mindste Anelse om, i hvilken Grad jeg tilbad dens Herskerinde, havde den haft god Grund dertil!

»Aa, Tak, Mr. Copperfield! Hvilke yndige Blomster!« sagde Dora.

Jeg havde haft til Hensigt at sige (og jeg havde studeret paa de bedste Ord til at sige det med paa de sidste tre Fjerdingvej) at jeg ikke fandt dem smukke, før jeg saa dem saa nær *hende*. Men jeg kunde ikke faa det formet. Hun var altfor dejlig. At se hende lægge Blomsterne mod sin lille kløftede Hage, var at miste al Aandsnærværelse og alt Herredømme over Sproget i stille Begejstring. Det undrer mig, at jeg ikke sagde: »Dræb mig, hvis De har et Hjærte, Miss Mills! Lad mig dø her!«

Dernæst holdt Dora mine Blomster hen til Jip, for at den skulde lugte til dem. Saa knurrede Jip og vilde ikke lugte til dem. Saa lo Dora og holdt dem lidt tættere hen til den for at tvinge den til det. Saa greb Jip en Stump Geranium mellem sine Tænder og rev i den, som det havde været en Kat. Saa slog Dora den og surmulede og sagde: Mine stakkels smukke Blomster!« saa medfølende, syntes jeg, som om det var mig, Jip havde sat Tænderne i. Jeg ønskede, at den havde det!

»Det vil glæde Dem at høre, Mr. Copperfield,« sagde Dora, »at den tvære Miss Murdstone ikke er her. Hun er rejst til sin Broders Bryllup og vil blive borte i det mindste tre Uger. Er det ikke dejligt!«

Jeg sagde, at jeg var sikker paa, at det maatte være dejligt for hende, og at alt, hvad der var dejligt for hende, ogsaa var dejligt for mig. Miss Mills sad med en Mine af overlegen Visdom og Velvilje og smilte til os.

»Hun er det ubehageligste Menneske jeg nogen Sinde har set,« sagde Dora. »Du kan ikke tænke dig, hvor ond og frygtelig hun er, Julia.«

»Jo jeg kan, min kære!« sagde Julia.

»*Du* kan maaske, min Ven,« svarede Dora med sin Haand paa Julias. »Tilgiv, kære, at jeg ikke straks undtog dig.«

Deraf sluttede jeg, at Miss Mills havde haft sine Prøvelser under et bevæget Liv, og at jeg maaske kunde tilskrive hende det erfarne og velvillige i hendes Væsen, som jeg allerede havde lagt Mærke til. Jeg opdagede i Løbet af Dagen, at dette virkelig forholdt sig saaledes, idet Miss Mills var blevet ulykkelig ved en ilde anbragt Kærlighed og at have trukket sig tilbage fra Verden med sin sørgelig indhøstede Erfaring, men dog stadig nærede en stille Interesse for Ungdommens endnu ikke knuste Kærlighedsforhaabninger.

Men nu kom Mr. Spenlow ud fra Huset, og Dora gik hen til ham og sagde: »Se, Papa, hvilke smukke Blomster!« Og Miss Mills smilte tankefuldt, som om hun vilde sige: »I Vaarfluer, nyd Jeres korte Tilværelse i Livets lyse Mor-

gen!« Og vi gik alle fra Græsplænen hen imod Vognen, der var ved at blive forspændt.

Jeg vil aldrig opleve et saadant Ridt igen. Jeg har aldrig oplevet det. Der var kun disse tre, Kurven, min Kurv og Guitarkassen i Vognen, og denne var naturligvis aaben; og jeg red bagefter den, og Dora sad med Ryggen til Hestene og saa hen imod mig. Hun havde Buketten tæt ved Siden af sig paa Hyndet, og vilde absolut ikke tillade Jip at sidde paa den Side af sig, af Frygt for, at den skulde knuse den. Ofte tog hun den i Haanden, ofte vederkvægede hun sig ved dens Duft. Ved disse Lejligheder mødtes vore Øjne ofte, og jeg er yderst forbavset over, at jeg ikke satte over Hovedet paa min fyrige Ganger ind i Vognen.

Det var en hel Del støvet, tror jeg. Jeg har et svagt Indtryk af, at Mr. Spenlow advarede mig mod at ride i Støvet; men jeg vidste af intet. Jeg mærkede en Taage af Elskelighed og Skønhed omkring Dora, men intet andet. Han rejste sig somme Tider og spurgte mig, hvad jeg syntes om Udsigten. Jeg sagde, at den var dejlig, og jeg tør sige, at det var den; men det var alt sammen Dora for mig. Solen skinnede Dora, og Fuglene sang Dora. Søndenvinden blæste Dora, og de vilde Blomster paa Gærderne var alle Dora, hver en Knop. Min Trøst er, at Miss Mills forstod mig. Miss Mills alene kunde fuldkomment sætte sig ind i mine Følelser.

Jeg ved ikke, hvorlænge vi var under Vejs, og lige saa lidt ved jeg endnu i dette Øjeblik, hvorhen Turen gik. Maaske var det i Nærheden af Guilford. Maaske en eller anden Troldmand fra Tusind og én Nat aabnede Stedet for den Dag og lukkede det for altid, da vi tog bort. Det var en grøn Plet, paa en Bakke, dykket med blødt Grønsvær. Der var skyggefulde Træer, og Krat, og et prægtigt Landskab, saa langt Øjet kunde se.

Det var fortrædeligt nok at finde Folk dér, som ventede paa os; og min Skinsyge, selv mod Damerne, var uden Grænser. Men alle af mit eget Køn — særlig en Kæltring, tre fire Aar ældre end mig, med røde Bakkenbarter, hvoraf han var utaalelig vigtig — var mine dødelige Fjender.

Vi pakkede alle vore Kurve ud og gav os til at lave Middagen i Stand. De røde Bakkenbarter foregav at kunne lave Salat (hvad jeg ikke tror) og tiltvang sig den almindelige Opmærksomhed. Nogle af de unge Damer skyllede Salathovederne af for ham og skar dem itu under hans Opsyn. Dora var iblandt disse. Jeg følte, at Skæbnen havde udset mig til denne Mands Fjende, og at en af os maatte falde.

De røde Bakkenbarter lavede deres Salat (jeg undrede mig over, at de kunde spise den. Intet skulde have bevæget *mig* til at røre den!) og udnævnte mig selv til Kældermester, idet det opfindsomme Asen havde indrettet Vinkælderen i en hul Træstamme. Senere saa jeg ham spise sin Middagsmad for Doras Fødder, med Størstedelen af en Hummer paa sin Tallerken!

Jeg har kun en dunkel Forestilling om, hvad der foregik nogen Tid efter at denne ydmygende Scene havde frembudt sig for mit Blik. Jeg var meget oprømt, ved jeg; men det var en hul Oprømthed. Jeg knyttede mig til et ungt Væsen i lyserødt, med smaa Øjne, og gjorde desperat Kur til hende. Hun modtog mine Tilnærmelser gunstigt; men om det nu alene var for min Skyld, eller fordi hun havde sine Planer med de røde Bakkenbarter, det ved jeg ikke. Doras Skaal blev drukket. Da jeg drak den, lod jeg som om jeg i denne Anledning afbrød min Samtale og genoptog den straks efter. Jeg fangede Doras Blik, da jeg bukkede for hende, og jeg syntes, at det saa bønfaldende ud. Men det saa paa mig over Hovedet paa de røde Bakkenbarter, og jeg var ubønhørlig.

Det unge Væsen i lyserødt havde en Moder i grønt; og jeg er nær ved at tro, at den sidste skilte os af Verdensklogskab. I hvert Tilfælde blev der almindeligt Opbrud i hele Selskabet, medens Levningerne af Middagsmaden blev gemt

til Side; og jeg vandrede om for mig selv mellem Træerne i en rasende og angerfuld Tilstand. Jeg overvejede, om jeg skulde foregive, at jeg ikke befandt mig vel, og flygte — jeg ved ikke hvorhen — paa min fyrige graa, da Dora og Miss Mills mødte mig.

»Mr. Copperfield,« sagde Miss Mills, »De er i daarligt Humør.

Jeg bad hende om Forladelse. Ikke i mindste Maade.

»Og Dora,« sagde Miss Mills. *Du* er i daarligt Humør.«

Oh, kære, nej! Ikke i mindste Maade.

»Mr. Copperfield og Dora,« sagde Miss Mills med en næsten ærværdig Mine. »Nok om dette. Lad ikke en intetsigende Misforstaaelse fortære Vaarens Blomster, som engang fremdrevne og visnede, aldrig kan fornyes. Jeg taler,« sagde Miss Mills, »af min Erfaring fra Fortiden — den fjærne, uigenkaldelige Fortid. De sprudlende Kilder, som funkler i Solen, maa ikke stanses af et blot Lune; Oasen i Ørkenen Sahara maa ikke unyttigt hærges.«

Jeg vidste næppe, hvad jeg gjorde, jeg brændte i en frygtelig Grad over det hele; men jeg tog Doras lille Haand og kyssede den — og hun lod mig gøre det! Jeg kyssede Miss Mills Haand; og i mine Øjne syntes vi alle at fare lige op i den syvende Himmel.

Vi kom ikke ned igen. Vi blev der oppe hele Aftenen. Først strejfede vi om mellem Træerne, jeg med Doras undseelige Arm under min, og Himlen ved, at taabeligt som det altsammen var, vilde det have været en lykkelig Skæbne at være blevet gjort udødelig med disse taabelige Følelser og at have vandret om mellem disse Træer for bestandig!

Men alt for snart hørte vi de andres Latter og Passiaren og Kalden: »Hvor er Dora?« Saa gik vi tilbage, og de bad Dora synge. De røde Bakkenbarter vilde have taget Guitaren ud af Vognen, men Dora sagde ham, at ingen vidste, hvor den var, uden jeg. Saa var de røde Bakkenbarter færdige med det samme; og *jeg* tog Guitaren ud, og *jeg* sad ved Siden af hende, og *jeg* holdt hendes Lommetørklæde og Handsker, og *jeg* inddrak hver Tone af hendes kære Stemme, og hun sang for *mig*, som elskede hende, og alle de andre kunde klappe, saa meget de havde Lyst, men de havde ikke noget at gøre med det!

Jeg var beruset af Glæde. Jeg var bange for, at det var altfor lykkeligt til at være virkeligt, og at jeg straks vilde vaagne i Buckingham Street og høre Mrs. Crupp klingre med Tekopperne for at gøre Frokosten i Stand. Men Dora sang, og andre sang, og Miss Mills sang — om de slumrende Ekko i Mindets Grotter; som om hun havde været hundrede Aar gammel, — og Aftenen faldt paa; og vi drak Te, med Kedelen kogende paa Zigøjnermaner; og jeg var stadig saa lykkelig som nogen Sinde.

Jeg var lykkeligere end nogen Sinde, da Selskabet brød op og de andre, de slagne røde Bakkenbarter og de alle, gik hver sin Vej, og vi gik vor i den stille Aften og det hendøende Lys, med søde Dufte opstigende rundt om os. Da Mr. Spenlow var blevet lidt døsig efter Champagnen — Ære være den Jord, som frembragte Druen, og Druen, som havde frembragt Vinen, og Solen, som havde modnet den, og Købmanden, som havde forfalsket den! — og da han sov fast i et Hjørne af Vognen, red jeg paa Siden af den og talte med Dora. Hun beundrede min Hest og klappede den — oh, hvor den lille Haand saa yndig ud paa Hesten! — og hendes Sjal vilde ikke blive siddende, og af og til lagde jeg det om hende med min Arm; og jeg indbildte mig endog, at Jip begyndte at se, hvordan det forholdt sig, og forstaa, at den maatte beslutte sig til at være Ven med mig.

Den kloge Miss Mills, denne elskværdige, skønt ganske udslidte Eneboerske, denne lille Patriark paa mindre end tyve, der havde gjort op med Verden og ikke for nogen Pris vilde have de slumrende Ekkoer i Mindets Grotter vækket — hvilken Elskværdighed udviste ikke ogsaa hun!

»Mr. Copperfield!« sagde Miss Mills,

»kom et Øjeblik over paa denne Side af Vognen — hvis De kan undvære et Øjeblik. Jeg vilde gerne tale med Dem.«

Se mig, som jeg dér paa min fyrige graa bøjede mig ned ved Siden af Miss Mills med min Haand paa Vognens Dør!

»Dora skal over at være hos mig. Hun tager hjem med mig i Overmorgen. Hvis De har Lyst til at gøre os et Besøg, er jeg vis paa, at Fader vilde være glad over at se Dem.«

Hvad kunde jeg gøre andet end at nedkalde en tavs Velsignelse over Miss Mills Hoved og gemme Miss Mills Adresse i den sikreste Krog af min Hukommelse! Hvad kunde jeg gøre andet end sige Miss Mills, med taknemlige Blikke og glødende Ord, i hvor høj Grad jeg skattede hendes Venlighed, og hvilken uvurderlig Pris jeg satte paa hendes Venskab!

Da affærdigede Miss Mills mig venligt og sagde: »Vend tilbage til Dora!« og det gjorde jeg; og Dora lænede sig ud af Vognen for at tale med mig, og vi talte hele Resten af Vejen; og jeg red min fyrige graa saa nær til Vognhjulet, at jeg skrabede dens nærmere Forben mod det og »tog Barken af,« som dets Ejer sagde mig, »til et Beløb af tre Pund og syv« — hvad jeg betalte, og fandt endda at det var yderst billigt for saa megen Glæde. I den Tid sad Miss Mills og saa ud paa Maanen og fremmumlede Vers og mindedes, antager jeg, de gamle Dage, da hun og Jorden havde noget at gøre med hinanden.

Norwood laa mange Mile for nær, og vi naaede det mange Timer for tidligt; men Mr. Spenlow kom til sig selv igen kort fra det og sagde: »De maa komme med mig ind og hvile Dem, Copperfield!« og da jeg indvilligede, fik vi Smørrebrød og Vin og Vand. I det oplyste Værelse saa den rødmende Dora saa elskelig ud, at jeg ikke kunde løsrive mig, men sad dér og stirrede som i en Drøm, indtil Mr. Spenlows Snorken vakte mig til Bevidsthed saa vidt, at jeg kunde tage Afsked. Saa skiltes vi; og medens jeg red til London, kunde jeg hele Tiden føle Afskedstrykket af Doras Haand i min, og mindedes hver Hændelse og hvert Ord ti Tusinde Gange; og tilsidst laa jeg i min Seng, saa henrykt som nogen ung Springfyr, der nogen Sinde er gaaet fra sine fulde fem af Kærlighed.

Da jeg vaagnede næste Morgen, var jeg bestemt paa at erklære Dora min Kærlighed og kende min Skæbne. Lykke eller Elendighed, det var nu Spørgsmaalet. Der var for mig intet andet Spørgsmaal i Verden, og kun Dora kunde give Svaret paa det. Jeg tilbragte tre Dage i en frygtelig nedtrykt Tilstand, og medens jeg pinte mig selv ved at udlægge alt, hvad der var sket mellem Dora og mig, paa de mest fortvivlede, nedslaaende Maader. Omsider gik jeg, udrustet med stor Bekostning, til Miss Mills, ladet med en Erklæring.

Hvor mange Gange jeg gik op og ned ad Gaden og rundt om Pladsen — med den pinlige Bevidsthed at være en meget bedre Løsning paa den gamle Gaade end den originale — før jeg kunde overtale mig selv til at gaa op ad Trappen og banke paa, det kan nu være ligegyldigt. Selv da jeg omsider havde banket paa, og ventede ved Døren, fo'r den Tanke mig gennem Hovedet at spørge, om det var hos Mr. Blackboys (efter stakkels Barkis' Mønster) og bede undskylde og trække mig tilbage. Men jeg holdt Stand.

Mr. Mills var ikke hjemme. Det ventede jeg heller ikke, at han vilde være. Ingen spurgte efter *ham*. Miss Mills var hjemme. Miss Mills var nok.

Jeg blev vist ind i et Værelse ovenpaa, hvor Miss Mills og Dora var. Jip var der. Miss Mills var ved at skrive Noder af (jeg husker, det var en ny Sang, der hed Elskovs Klagesang) og Dora sad og malede Blomster. Hvordan var ikke mine Følelser, da jeg genkendte mine egne Blomster; selve mit Indkøb fra Covent-Garden Torvet! Jeg kan ikke sige, at de lignede meget, eller at de i nogen særlig Grad lignede nogen Blomster, jeg nogen Sinde har haft Lejlighed til at iagttage; men jeg vidste

fra Papiret rundt om dem, der var nøjagtig gengivet, hvad Billedet skulde forestille.

Miss Mills var meget glad over at se mig, og meget ked af, at hendes Fader ikke var hjemme — skønt jeg syntes, at vi alle bar det med Fatning. Miss Mills var underholdende i nogle faa Minutter, saa lagde hun sin Pen paa Kærlighedens Klagesang, rejste sig og forlod Værelset.

Jeg begyndte at tænke, at jeg vilde opsætte det til i Morgen.

»Jeg haaber ikke, Deres stakkels Hest var udmattet, da den kom hjem om Aftenen,« sagde Dora og hævede sine smukke Øjne. »Det var en lang Vej for den.«

Jeg begyndte at tænke, at jeg vilde gøre det i Dag.

»Det var en lang Vej for *den*,« sagde jeg, »for *den* havde ikke noget til at holde sig oppe med paa Vejen.«

»Fik den da intet Foder, Stakkel?« spurgte Dora.

Jeg begyndte at tænke, at jeg vilde opsætte det til i Morgen.

»Jo—o,« sagde jeg, »der var blevet sørget godt for den. Jeg mener, den følte ikke den usigelige Lykke, som jeg følte, ved at være Dem saa nær.«

Dora bøjede sit Hoved over sit Arbejde og sagde lidt efter — jeg havde i Mellemtiden siddet i en brændende Feber og med mine Ben i en meget umagelig Stilling —:

»En Tid paa Dagen syntes De ikke selv at skønne paa den Lykke.«

Jeg saa nu, at jeg var midt i det og maatte tage Tyren ved Hornene.

»De brød Dem i det mindste ikke om den Lykke,« sagde Dora og trak Øjenbrynene lidt i Vejret og rystede paa Hovedet, »dengang De sad ved Siden af Miss Kitt.«

Kitt, maa jeg bemærke, var Navnet paa Væsenet i lyserødt med de smaa Øjne.

»Skønt jeg ved sandelig heller ikke, hvor De skulde,« sagde Dora, »eller hvorfor De i det hele taget skulde kalde det en Lykke. Men naturligvis mener De ikke, hvad De siger. Og De har sandelig ogsaa Deres Frihed til at gøre, hvad De har Lyst til — Jip, du slemme Dreng, kom her!«

Jeg ved ikke, hvordan jeg fik det gjort. Jeg gjorde det paa et Øjeblik. Jeg kom Jip i Forkøbet. Jeg holdt Dora i mine Arme. Jeg var fuld af Veltalenhed. Jeg ledte ikke efter et Ord. Jeg sagde hende, hvor højt jeg elskede hende. Jeg sagde hende, at uden hende maatte jeg dø. Jeg sagde hende, at jeg tilbad hende og forgudede hende. Jip gøede vanvittigt ad mig hele Tiden.

Da Dora hang med Hovedet og græd og skælvede, voksede min Veltalenhed saa meget mere. Hvis hun hellere vilde have, at jeg skulde dø for hende, saa behøvede hun kun at sige et Ord, og jeg var rede. Leve uden Dora kunde jeg ikke for aldrig det. Jeg kunde ikke udholde det, og jeg vilde ikke. Jeg havde elsket hende hvert Minut, Dag og Nat, siden jeg saa hende første Gang. Jeg elskede hende i dette Øjeblik til Vanvid. Elskere havde elsket før, og Elskere vilde elske paany; men ingen Elsker havde nogen Sinde elsket, kunde, vilde, eller skulde nogen Sinde elske saaledes, som jeg elskede Dora. Jo mere jeg tog paa Vej, des mere gøede Jip. Vi blev begge, hver paa sin Maade, mere afsindige for hvert Minut.

Naa, ja! Dora og jeg sad snart paa Sofaen, rolige nok, og Jip laa paa hendes Skød og blinkede fredeligt til mig. Jeg var i en Tilstand af fuldkommen Henrykkelse. Dora og jeg var forlovede.

Jeg antager, at vi havde en Forestilling om, at dette maatte ende med et Ægteskab. Vi maa have haft nogen, eftersom Dora satte den Betingelse, at vi aldrig skulde gifte os uden hendes Papas Samtykke. Men i vor ungdommelige Begejstring tror jeg ikke, at vi virkelig saa frem eller tilbage eller havde noget Ønske ud over det uskyldige Øjeblik. Vi skulde bevare vor Hemmelighed for Mr. Spenlow; men jeg er sikker paa, at dengang faldt det mig aldrig ind, at der var noget uhæderligt i det.

Miss Mills var mere end almindelig tankefuld, da Dora hentede hende tilbage — jeg antager, fordi det som var sket egnede sig til at vække de slumrende Ekkoer i Mindets Grotter. Men hun gav os sin Velsignelse, og forsikrede os om sit uforanderlige Venskab, og talte i det hele til os, som det burde sig en Røst fra Klosteret.

Hvilken sorgløs Tid det var! Hvilken uvirkelig, lykkelig, taabelig Tid det var!

Da jeg tog Maal af Doras Finger til en Ring, som skulde dannes af Forglemmigejer, og da Juveleren, hvem jeg gav Maalet, gennemskuede mig og lo over sin Ordrebog og forlangte hvad han vilde af mig for det smukke lille Legetøj med dets blaa Stene — der er saa nøje knyttet i min Erindring til Doras Haand, at i Gaar, da jeg tilfældig saa en anden saadan paa min egen Datters Finger, følte jeg et Stik i mit Hjærte som af Pine!

Da vi havde vor første alvorlige Strid (inden en Uge efter vor Forlovelse), og da Dora sendte mig Ringen tilbage, indlagt i et fortvivlet, trekantet Brev, hvori hun brugte det frygtelige Udtryk, »at vor Kærlighed var begyndt i Taabelighed og endt i Vanvid!« hvilke skrækkelige Ord fik mig til at rive mig i Haaret og raabe, at alt var forbi!

Da jeg, i Ly af Natten, fløj til Miss Mills, hvem jeg besøgte hemmeligt i en Stue bag Køkkenet, hvor der stod en Rulle, og bønfaldt Miss Mills om at mægle imellem os og forhindre mig i at blive gal. Da Miss Mills paatog sig dette Hverv og vendte tilbage med Dora og formanede os, ud fra sin egen bitre Ungdom, til gensidig Overbærenhed og til at undgaa Saharas Ørken!

Da vi græd og sluttede Fred og blev saa lykkelige igen, at Bagstuen med Rulle og det hele forvandledes til Elskovens eget Tempel, hvor vi aftalte en Plan til at veksle Breve gennem Miss Mills, altid paa mindst et Brev fra hver Side hver Dag!

Hvilken sorgløs Tid! Hvilken uvirkelig, lykkelig, taabelig Tid! Af alle de Tider, jeg har oplevet, er der ingen jeg kan smile halvt saa meget ved Tanken om eller tænke halvt saa ømt paa som denne.

Fjortende Kapitel.

Min Tante forbavser mig.

Jeg skrev til Agnes, saa snart Dora og jeg var blevet forlovede. Jeg skrev et langt Brev til hende, hvori jeg søgte at gøre hende begribeligt, hvor lykkelig jeg var, og hvor henrivende Dora var. Jeg bad Agnes ikke at betragte dette som en tankeløs Forelskelse, der nogen Sinde kunde yige Pladsen for nogen anden, eller havde den mindste Lighed med de barnagtige Forlibelser, vi plejede at drive Spøg med. Jeg forsikrede hende, at dens Dybde var ganske uudmaalelig og udtalte som min Mening, at dens Mage aldrig var blevet set.

Hvordan det nu var, da jeg skrev til Agnes paa en smuk Aften ved mit aabne Vindue, og Mindet om hendes klare, rolige Øjne og ædle Ansigt listede sig ind over mig, øvede det en saa fredelig Indflydelse paa den Spænding og Ophidselse, hvori jeg havde levet den sidste Tid, og hvoraf min Lykke endogsaa havde været præget, at det rørte mig til Taarer. Jeg husker, at jeg sad og støt-

tede mit Hoved i min Haand, da Brevet var halvt færdigt, og fordybede mig i Fantasier om, at Agnes var et af Elementerne i mit naturlige Hjem; i et Hus, der saa at sige helligedes ved hendes Nærværelse, maatte Dora og jeg være lykkeligere end noget andet Sted. At i Kærlighed, Glæde, Sorg, Haab eller Skuffelse, i alle Sindsbevægelser, vendte mit Hjærte sig naturligt derhen og fandt dér sin Tilflugt og bedste Ven.

Om Steerforth sagde jeg intet. Jeg fortalte hende kun, at der havde været stor Sorg i Yarmouth paa Grund af Milles Flugt, og at det havde smertet mig dobbelt paa Grund af de Omstændigheder, der knyttede sig til den. Jeg vidste, hvor hurtig hun altid var til at gætte Sandheden, og at hun aldrig vilde være den første til at udtale hans Navn.

Paa dette Brev modtog jeg et Svar med omgaaende Post. Da jeg læste det, syntes jeg at høre Agnes tale til mig. Det lød ganske som hendes hjærtelige Stemme i mine Øren. Hvad kan jeg sige mere!

Medens jeg sidst havde været borte, havde Traddles søgt mig to eller tre Gange. Da han traf Peggotty der, og af hende (der altid frivillig fremkom med denne Underretning til enhver, der vilde høre paa den) fik at vide, at hun var min gamle Barnepige, havde han indledet et Bekendtskab med hende og var blevet for at slaa en Snak af med hende om mig. Det sagde Peggotty; men jeg er bange for, at Snakken var ganske paa hendes Side, og af en umaadelig Længde; thi hun var sandelig meget vanskelig at stoppe, naar hun havde mig til Emne.

Dette minder mig, ikke alene om at jeg ventede Traddles en bestemt Eftermiddag, som han selv havde fastsat, og som nu var indtruffen, men ogsaa om at Mrs. Crupp havde resigneret overfor alt, hvad der hørte til hendes Bestilling (Betalingen undtagen) indtil Peggotty ophørte at vise sig. Hun kunde derfor ikke indlade sig paa nogen Slags Opvartning oppe hos mig, før alt blev som før, og som hun vilde have det; og hun tilføjede, at hendes Regnskabsbog vilde ligge paa Frokostbordet hver Lørdag Morgen, og da ønskede hun sin Betaling — naturligvis kun af Velvilje, for at spare alle Parter for unødvendigt Bryderi.

Derefter indskrænkede Mrs. Crupp sig til at lægge Snarer paa Trappen, væsentligt Vandspande, og til at søge at friste Peggotty til at brække sine Ben. Det var mig højst ubehageligt at leve i en Belejringstilstand af denne Art, men jeg var saa bange for Mrs. Crupp, at jeg ikke vovede at gøre Ende paa den.

»Min kære Copperfield,« sagde Traddles, som trods alle Forhindringer punktligt indfandt sig til den fastsatte Tid — »hvordan har du det?«

»Kære Traddles,« sagde jeg, »det glæder mig endelig at se dig, og jeg har været meget ked af, at jeg ikke har været hjemme før. Men jeg har været meget optaget.«

»Ja, ja,« sagde Traddles. »Naturligvis. Din Kæreste bor vel her i London?«

»Ja hun gør. I Nærheden af London.«

»Min, husker du nok,« sagde Traddles alvorligt, »bor nede i Devonshire — en af ti. Saa det er naturligt, at jeg ikke er saa optaget som du.«

»Jeg kan ikke begribe,« sagde jeg, »at du kan holde ud at se hende saa sjældent.«

»Min Gud!« sagde Traddles efter at have tænkt lidt over det, »mener du virkelig det, Copperfield? Det har jeg saamænd ikke tænkt paa. Men hun selv er en saa forfærdelig sød Pige, at jeg maaske gennem hende har faaet nogle af disse Dyder. Men naar du siger det, skulde det saamænd ikke undre mig, om det forholdt sig saadan. Jeg giver dig mit Ord paa, hun tænker alt for lidt paa sig selv, blot for at sørge for de andre ni.«

»Er hun den ældste af dem?« sagde jeg.

»Gud, nej,« sagde Traddles, »den ældste af dem er en Skønhed.«

Da han saa, at jeg ikke kunde lade

være med at smile ad hans naive Svar, tilføjede han, smilende med sit eget, troskyldige Ansigt: »Det er selvfølgelig ikke saadan, at Sofie — er det ikke et smukt Navn, Copperfield?«

»Overmaade smukt,« sagde jeg.

»Det er selvfølgelig ikke saadan, at jeg ikke anser Sofie for smuk og at enhver anden ogsaa vilde anse hende for en af de yndigste Piger i Verden; men naar jeg kalder den ældste for en Skønhed, mener jeg, at hun virkelig er — en« her tegnede han noget i Retning af Skyer i Luften med begge sine Hænder — »saadan ovenud, forstaar du,« sagde Traddles med stærkt Eftertryk.

»Er hun virkelig?« sagde jeg.

»Ja, det forsikrer jeg dig,« sagde Traddles, »hun er noget ganske ualmindeligt. Men du forstaar nok, da hun er som skabt til Selskabelighed og til at blive beundret, men er saa temmelig afskaaret fra det, fordi Familien sidder smaat i det, saa er hun naturligvis somme Tider lidt vranten og fordringsfuld, men Sofie sætter hende i Humør.«

»Er Sofie den yngste?« spurgte jeg.

»Gud, nej,« sagde Traddles og gned sig paa Hagen. »De to yngste er ikke mere end ni og ti Aar. Det er Sofie, der opdrager dem.«

»Er hun da den næstældste?« spurgte jeg.

»Nej, den næstældste er Sara. Der er noget i Vejen med Saras Ryg, skønt Lægerne mener, at det nok vil rette sig med Tiden; men foreløbig skal hun ligge til Sengs et Aar eller saa. Sofie plejer hende. Sofie er Nummer fire.«

»Lever hendes Moder?« spurgte jeg.

»Det gør hun rigtignok. Det er en udmærket Kone. Men den fugtige Egn egner sig ikke for hendes Konstitution, og rent ud sagt, saa har hun mistet Brugen af sine Lemmer.

»Du gode Gud!« udbrød jeg.

»Ja, ikke sandt, det er sørgeligt? Men hvad Husvæsenet angaar kunde det alligevel være værre, thi Sofie erstatter hende. Hun er Moder for sin egen Moder, lige saa meget som for de andre ni.«

Jeg nærede den dybeste Beundring for den unge Dames Dyder, og i den oprigtige Hensigt efter Evne at forhindre, at Traddles blev holdt for Nar, hvad der jo hverken vilde være heldigt for hans eller hendes Fremtid, spurgte jeg ham, hvordan Mr. Micawber befandt sig?

»Han befinder sig godt, Copperfield,« sagde Traddles. »Men jeg logerer ikke hos ham mere.«

»Gør du ikke?« sagde jeg.

»Nej. Oprigtig talt,« tilføjede Traddles hviskende, »saa har han paa Grund af sine forbigaaende Vanskeligheder forandret Navn og kalder sig Mortimer; og han gaar aldrig ud, før det er blevet mørkt, og saa tager han endda Briller paa. Forleden Dag blev der gjort Eksekution derhjemme for Husleje; og da var Mrs. Micawber i den Grad fortvivlet, at jeg absolut ikke kunde undslaa mig for at skrive under paa den nye Veksel, du ved. Du kan nok tænke, Copperfield, hvor glad jeg var over at kunne bringe det hele i Orden paa den Maade og over, at Mrs. Micawber blev i godt Humør igen.«

»Hm!« sagde jeg.

»Men det er sandt nok, at Glæden varede kun kort; thi en Uge efter blev der atter gjort Udlæg, og saa blev hele Huset ryddet. Siden har jeg boet i et møbleret Værelse, og Mortimers har forholdt sig meget rolige. Du finder det vel ikke egenkærligt, haaber jeg, naar jeg siger dig, at den Marskandiser, der havde vor Forskrivning, tog baade det lille runde Bord med Marmorpladen og Sofies Urtepotte fra mig?«

»Det var ellers haardt!« udbrød jeg forbitret.

»Ja,« sagde Traddles, »det var et — et Ryk.« Og han vred sig, som han altid gjorde, naar han brugte dette Ord. »Men jeg siger det ikke for at bebrejde nogen noget; det er af en særlig Grund. Ser du, dengang der blev gjort Udlæg i dem, var det mig ikke muligt at indløse dem; dels fordi Marskandiseren godt forstod, at jeg gerne vilde beholde dem, og derfor skruede Prisen paa dem skrækkelig i Vejret, og dels fordi — fordi jeg

ingen Penge havde. Men siden,« sagde Traddles og gned sig i Hænderne over sin Hemmelighed — »siden har jeg passet paa Marskandiserens Bod; og endelig nu i Dag opdagede jeg, at han har stillet dem frem til Salg. Jeg har altid kunset dem fra den anden Side af Gaden; for jeg tænkte, at dersom Marskandiseren fik Øje paa *mig,* kunde han gerne forlange altfor meget for dem. Men da jeg nu netop har Pengene, er jeg kommet til at tænke paa, om du ikke vilde bede din gamle Barnepige gaa med mig derhen — jeg kan blive staaende paa Hjørnet og vise hende, hvor det er — og saa købe dem, saa billigt som muligt, og lade som om det var til sig selv.

Der er faa Ting, jeg husker saa levende som den Glæde, hvormed Traddles fremsatte den Plan, og hans Overbevisning om, at den var ualmindelig snedig.

Jeg sagde, at min gamle Barnepige uden Tvivl gerne vilde staa ham bi, og at vi kunde følges derhen alle tre; men jeg opstillede et Vilkaar — nemlig at han højtideligt skulde forpligte sig til aldrig mere at laane Mr. Micawber hverken sit Navn eller noget som helst andet.

»Min kære Copperfield,« sagde Traddles, »jeg har allerede besluttet mig til det; thi jeg begynder at forstaa, at jeg ikke blot har handlet letsindigt, men det, jeg har gjort, har ligefrem været Synd mod Sofie. Naar jeg én Gang har lovet mig selv det, er der ikke noget at være bange for, men jeg giver ogsaa gerne dig mit Ord. Den første fortvivlede Forskrivning har jeg allerede indfriet. Jeg nærer ingen Tvivl om, at Mr. Micawber vilde have indfriet den, hvis han havde kunnet, men han kunde nu ikke; og jeg maa fortælle dig et Træk hos Mr. Micawber, Copperfield, som virkelig tiltalte mig. Det hører nu til den anden Veksel, den som endnu ikke er forfalden. Ser du, han fortæller mig ikke, at den *er* ordnet; men at den vil *blive* ordnet; og deri synes jeg virkelig, han viser sig overmaade ærlig.«

Jeg følte ingen Trang til at nedstemme min Vens Tillid, saa jeg sagde ham ikke imod; og efter at vi havde passiaret sammen lidt endnu, gik vi hen til Købmandshandelen for at sikre os Peggotty; thi Traddles værgrede sig ved at blive hos mig om Aftenen; ikke alene fordi han gik i den dødeligste Angst for, at en anden kunde komme ham i Forkøbet og erhverve hans Ejendele; men ogsaa fordi han netop paa denne Aften altid plejede at skrive til den sødeste Pige i Verden.

Jeg ser ham endnu for mig, som han stod dér bag Gadehjørnet og kiggede frem, medens Peggotty stod i Boden og handlede om de dyrebare Ting; eller hans Spænding, da hun langsomt kom hen imod os, efter at hun havde budt paa dem, og Marskandiseren, der angrede at have afvist hende, kaldte hende tilbage, saa hun vendte om igen. Og det endte med, at hun fik Tingene forholdsvis billigt, og Traddles var henrykt.

»Mange, mange Tak,« sagde han, da hun havde sagt ham, at de vilde blive tilsendt ham allerede om Aftenen. »Men Copperfield, hvis jeg nu bad om en Tjeneste til, vilde du saa finde det meget taabeligt af mig?«

Tværtimod, forsikrede jeg ham.

»Ja,« sagde Traddles til Peggotty, »hvis De saa vilde gøre mig den Tjeneste at hente Urtepotten straks, saa kunde jeg have stor Lyst — for husk, det er Sofies, Copperfield! — til selv at bære den hjem.«

Det var Peggotty en Fornøjelse at hente den, og han overvældede hende med Taksigelser, og han gik ned ad Gaden med Urtepotten ømt i sin Favn og det mest straalende Ansigt.

Saa vendte vi tilbage til min Lejlighed. Da Butikkerne drog Peggotty mere til sig, end jeg har set det med nogen anden, gik jeg ganske langsomt og morede mig over hende, medens hun saa ind ad Vinduerne, og blev staaende, saa tit hun selv standsede. Saa det varede en rum Tid før vi naaede Adelfi.

Da vi var paa Trappen, gjorde jeg hende opmærksom paa, at Mrs. Crupps Snarer pludselig var som blæst bort, og paa Mærkerne efter friske Trin; og da vi kom højere op, forbavsede det os begge

i høj Grad at se min Entrédør, som jeg havde lukket, da jeg gik, staa aaben, og høre nogen tale indenfor.

Vi stirrede paa hinanden uden at kunne begribe, hvad det skulde betyde, og gik saa ind i min Dagligstue; og hvor blev jeg ikke forbavset, da jeg dér fandt min Tante og Mr. Dick! Min Tante sad som en kvindelig Robinson Crusoe ovenpaa en mægtig Bunke Bagage, med sine to Fugle foran sig og sin Kat paa Skødet, og drak Te, medens Dick stod tankefuldt lænet til en stor Drage, som vi tit nok havde sat op sammen; og bag ved ham laa en hel Del Bagage endnu.

»Men kære Tante!« udbrød jeg. »Det var rigtignok en uventet Glæde!«

Vi omfavnede hinanden hjærteligt, og Mr. Dick og jeg vekslede et hjærteligt Haandtryk; og Mrs. Crupp, som med udelt Opmærksomhed stod og lavede Te, sagde, at hun nok havde vidst, at Mr. Copperfield vilde blive henrykt, naar han saa sin kære Slægtning.

»Naa!« sagde min Tante til Peggotty, der stadig gøs tilbage for hendes frygtindgydende Væsen. »Hvordan har De det?«

»Du kan vel nok huske Tante, Peggotty?« sagde jeg. »For Himlens Skyld,« sagde min Tante, »kald dog ikke Konen med det barbariske Navn! Siden hun har giftet sig og er blevet det kvit, og hun kunde virkelig ikke have gjort noget fornuftigere, hvorfor benytter du dig saa ikke af det? Hvad hedder De nu, P.?«

»Barkis, Frøken,« svarede Peggotty og nejede.

»Naa ja, det er da et menneskeligt Navn og lyder ikke i den Grad efter, at De har Brug for en Missionær. Hvordan har De det, Barkis? Godt, vil jeg haabe?«

Opmuntret af disse nedladende Ord og af min Tantes fremstrakte Haand, traadte Barkis hen til hende, greb hendes Haand, og nejede.

»Jeg ser, at vi er ældre nu, end vi var dengang,« sagde min Tante. De ved, vi har kun set hinanden én Gang. Og det var en køn Redelighed. Kære Trot, en Kop til!«

Jeg rakte pligtskyldigst min Tante den; hun forandrede ikke sin sædvanlige, stejle Holdning; men jeg tillod mig at gøre Indvendinger mod, at hun sad dér paa sin Kuffert.

»Lad mig flytte Sofaen herhen, Tante,« sagde jeg, »eller en Stol. Hvorfor vil De sidde saa umageligt?«

Tak Trot,« sagde min Tante, »jeg vil helst sidde paa mit eget.« Dermed saa min Tante vist paa Mrs. Crupp og sagde: »De behøver ikke at gøre Dem Ulejlighed med at vente længere, Madam.«

»Skal jeg ikke først komme lidt mere Te paa Potten, Frue?« sagde Mrs. Crupp.

»Nej Tak, Madam.«

»Maa jeg ikke hente lidt mere Smør, Frue?« sagde Mrs. Crupp. »Kan jeg ikke overtale Dem til at smage et nylagt Æg? Maa jeg ikke riste en Skive Skinke? Mr. Copperfield, er der ikke noget, jeg kan gøre for Deres kære Tante?«

»Absolut intet, Madam,« svarede min Tante. »Her er alt, hvad jeg behøver.«

Mrs. Crupp havde hele Tiden smilet indsmigrende og lagt Hovedet paa Siden som Tegn paa sin Skrøbelighed og gnedet sig i Hænderne for at lægge sin Tjenstvillighed for Dagen overfor alle dem, der var værdige til den, og nu trak hun sig nølende tilbage.

»Mr. Dick,« sagde min Tante, »kan De huske, hvad jeg har sagt Dem om Øjentjenere og Mammonsdyrkere?«

Jo, sagde Dick — men saa temmelig forskrækket ud, som om havde glemt det.

»Mrs. Crupp er af den Slags,« sagde min Tante. »Barkis, vilde De skænke mig en anden Kop Te, for jeg holder ikke af det Fruentimmers Bryg.«

Jeg kendte min Tante saa godt, at jeg nok kunde se, hun havde noget særligt paa Hjærtet, og at hendes Besøg havde en dybere Aarsag, end en Fremmed maaske vilde have antaget. Jeg saa, hvordan hun iagttog mig, hvergang hun

troede, at jeg ikke saa paa hende, og jeg saa hendes forunderlige Tøven, medens hun sad dér stiv og strunk. Jeg begyndte allerede at tænke, om jeg skulde have fortørnet hende med et eller andet, og min Samvittighed tilhviskede mig, at jeg endnu ikke havde betroet hende mit Forhold til Dora. Jeg tænkte paa, om det mon skulde være det?

Men jeg vidste, at hun talte ikke, før hun vilde, og jeg satte mig tæt ved hende. snakkede med Fuglene, legede med Katten og opførte mig saa utvungent, som jeg paa nogen Maade kunde. Men inderst inde var jeg langt fra rolig, og jeg vilde ikke have været det, selv om Mr. Dick, der stod bag min Tante, bøjet over sin store Drage, ikke havde rystet mørkt paa Hovedet ad mig ved enhver Lejlighed og peget paa min Tante.

»Trot,« sagde min Tante endelig, da hun var færdig med sin Te, omhyggeligt havde smøget sin Kjole op over sine Knæ og tørret sig om Munden — »ja, De behøver ikke at gaa, Barkis; Trot, er du nu blevet fast og har lært at stole paa dig selv?«

»Det haaber jeg i det mindste, Tante,« sagde jeg.

»Hvad mener du?« spurgte Miss Betsey.

»Ja, jeg mener jeg er det, Tante,« sagde jeg.

»Naa,« sagde min Tante og saa alvorligt paa mig, »hvorfor tror du mon saa, at jeg helst vil sidde her paa mit eget i Aften?«

Jeg rystede paa Hovedet og kunde ikke gætte det.

»Fordi,« sagde min Tante, »det er alt hvad jeg ejer. Fordi jeg er ruineret, min kære.«

Hvis Huset og vi alle var styrtet sammen ud i Floden, kunde jeg neppe være blevet mere forfærdet.

»Dick ved det,« sagde min Tante og lagde roligt sin Haand paa min Skulder. »Jeg er ruineret, min kære Trot! Alt hvad jeg ejer i Verden, er i denne Stue, undtagen Huset, og det har jeg givet Janet Ordre til at leje ud. Barkis, jeg ønsker at faa en Seng til denne Gentleman for i Nat. For at spare Udgifter, kan De maaske indrette det paa en eller anden Maade her for mig. Ligemeget hvordan. Det er kun for i Nat. Vi vil tale mere om dette i Morgen.«

Jeg vaktes af min Forbavselse og Bekymring for hende — for *hende,* er jeg vis paa — ved at hun et Øjeblik kastede sig om min Hals og grædende sagde, at det kun gjorde hende ondt for min Skyld. Hun undertrykte straks denne Sindsbevægelse — og sagde med et snarere triumferende end nedslaaet Udseende:

»Vi maa være kække i Modgang og ikke tillade den at gøre os bange, min kære! Vi maa lære at spille Komedien ud. Vi maa overvinde Ulykken, Trot!«

Femtende Kapitel.

Nedtrykthed.

Saasnart jeg kunde genvinde min Fatning, der ganske havde forladt mig ved det første, voldsomme Chok, foreslog jeg Mr. Dick at følge med hen til Købmandsboden og indkvartere ham i det Værelse, som var blevet ledigt, da Mr. Peggotty rejste. Udenfor Købmandens Dør var der en Slags Kolonnade af Træsøjler, som tiltalte Mr. Dick i høj Grad. Noget saa herligt som at skulle bo ovenover denne

Kolonnade, vilde sikkert rigeligt have erstattet ham mange Ubehageligheder; og da der ikke fandtes mange af dem, var han ganske henrykt over sin Bolig. Mrs. Crupp havde forsikret ham, at der ikke var saa megen Plads, at man kunde svinge en Kat rundt. Men Dick sagde med Rette, da han satte sig paa Fodenden af Sengen og kløede sig paa sit ene Ben: »Som De ved, Trot giver jeg mig ikke af med at svinge Katte rundt; saa hvad angaar det mig?«

Jeg prøvede paa at faa at vide, om Mr. Dick vidste noget om Aarsagerne til denne voldsomme og bratte Forandring i min Tantes Forhold, men som jeg kunde have tænkt mig, vidste han intet. Den eneste Oplysning han kunde give mig, var, at min Tante i Forgaars havde sagt til ham: »Naa Dick, er De nu ogsaa virkelig den Filosof, jeg anser Dem for?« Og dertil havde han svaret: »Jeg haaber det.« Og saa havde min Tante sagt: »Dick, jeg er ruineret!« Og dertil havde han svaret: »Nej virkelig?« Og da havde min Tante rost ham meget, og det var han blevet saa glad over, og saa var de rejst herind til mig og havde paa Vejen faaet Porter og Smørrebrød.

Mr. Dick saa helt fornøjet ud, som han sad dér paa Fodenden af Sengen og fortalte mig alt dette med store Øjne og et forbavset Smil, saa jeg kunde ikke lade være med at sige til ham, at Ruin vilde sige det samme som Nød, Sult; men denne Haardhed angrede jeg snart bittert; thi hans Ansigt blev ganske hvidt, og Taarerne løb ned over hans Kinder, og han saa paa mig med et saa usigelig sørgmodigt Blik, at det kunde have rørt et haardere Hjærte end mit. Det kostede mig langt mere Møje at sætte Mod i ham igen, end det havde kostet at tage det fra ham, og jeg opdagede snart, hvad jeg i Forvejen kunde have vidst, at naar han havde taget det saa roligt, var det kun paa Grund af hans Tillid til den klogeste og vidunderligste Kvinde paa Jorden, og hans uindskrænkede Tro paa min Begavelse, der utvivlsomt efter hans Begreber kunde føre os frelst over alle Vanskeligheder.

»Men hvad skal vi gøre, Trotwood?« sagde han. »Der er jo Andragendet —«

»Sandt nok,« svarede jeg. »Men det eneste, vi i Øjeblikket har at gøre, er at lade som intet, saa min Tante ikke mærker, at vi tænker paa det.«

Deri var han af sit ganske Hjærte enig, og han bad mig om, at jeg, hvis jeg saa ham vige blot en Tomme fra den rette Vej, vilde kalde ham tilbage ved et af de overordentlige Midler, som han vidste stod til min Raadighed. Men desværre maa jeg sige, at jeg havde jaget ham en saadan Skræk i Livet, at det ikke var ham muligt at spille Komedie. Hele Aftenen søgte han min Tantes Blik med en saa ængstelig Bekymring, som om hun sad dér og tæredes hen for hans Øjne. Han følte det selv, og han tvang sig til ikke at vende Hovedet, men det blev ikke bedre ved, at han sad med stiv Nakke og rullede med Øjnene som en mekanisk Dukke. Jeg saa ham ved Aftensbordet sidde og stirre paa Brødet — der tilfældigvis kun var et lille Brød — som om det var det eneste, der adskilte os fra Hungersnøden; og da min Tante bad ham spise som han plejede, opdagede jeg, at han stak Brødsmuler og Osteskorper til sig — utvivlsomt for at kunne styrke os med disse Levninger, naar vi havde naaet et fremrykket Stadium af Afkræftelse.

Min Tante derimod var fattet, hvilket gav os alle, og især mig, en gavnlig Lære. Hun var overmaade nedladende mod Peggotty, (undtagen naar jeg ved en Fejltagelse kom til at kalde hende saaledes) og hun syntes at føle sig ganske som hjemme, skønt jeg vidste, hvor fremmed alt i London var for hende. Hun skulde sove i min Seng, og jeg skulde sove inde i Dagligstuen for at passe paa hende. Hun lagde stor Vægt paa, at hun var saa nær ved Floden, for Ildebrandstilfældes Skyld; og jeg var overbevist om, at der virkelig var hende en Beroligelse.

»Kære Trot,« sagde hun, da hun saa mig gøre Forberedelser til at tillave hendes sædvanlige Aftendrik. — »Nej.«

»Ingen Ting, Tante?«

»Ikke Vin, min kære, Øl.«

»Men der er Vin her, Tante. Og De faar den altid lavet af Vin.«

»Gem den, for Sygdomstilfældes Skyld,« sagde min Tante. »Vi maa tage sparsomt til den, Trot. Øl til mig. En Pægl.«

Jeg troede, at Mr. Dick vilde være segnet bevidstløs om. — Men da min Tante holdt paa sit, gik jeg selv ud og hentede Øl. Da det var ved at blive sent, benyttede Peggotty og Mr. Dick denne Lejlighed til sammen at vende tilbage til Købmandsboden. Jeg skiltes fra ham, stakkels Fyr, paa Hjørnet, med sin store Drage paa Ryggen, et virkeligt Billede paa menneskelig Elendighed.

Da jeg kom tilbage, gik min Tante op og ned i Stuen og krusede sin Natkappes Strimler med sine Fingre. Jeg varmede Øllet og ristede Brødet efter det gamle, uforanderlige Reglement. Da det var besørget, var hun ogsaa færdig, havde Natkappe paa og sad med den nederste Del af sin Kjole smøget op over sine Knæ.

»Kære,« sagde min Tante efter at have smagt en Skefuld af det, »dette er ikke saa lidt bedre end Vin. Det er ikke halvt saa berusende.»

Jeg har sagtens set noget skeptisk ud; thi hun tilføjede:

»Saa, saa Barn. Hvis der ikke hænder os noget værre end Øl, saa er vi vel farne.«

»Det vil jeg ogsaa tro, Tante,« sagde jeg.

»Naa ja, hvorfor *tror* du det saa ikke?« sagde min Tante.

»Fordi De og jeg er højst forskellige Mennesker, Tante,« sagde jeg.

»Snak om en Ting, Trot!« svarede min Tante.

Min Tante vedblev med en stille Nydelse, der saa alt andet end paataget ud, at indtage det varme Øl med en Teske og dyppe de ristede Brødstrimler deri.

»Trot,« sagde hun, »jeg bryder mig ikke om fremmede Ansigter i Almindelighed, men jeg synes virkelig ganske godt om din Barkis, vil jeg sige dig.«

»Det er mere værd end hundrede Pund at høre Dem sige det,« sagde jeg.

»Det er en højst besynderlig Verden,« bemærkede min Tante og gned sig paa Næsen, »hvordan det Kvindemenneske nogen Sinde er kommet til det Navn, er mig ubegribeligt. Det vilde dog være meget rarere at være født Jackson eller noget af den Slags, skulde man tro.«

»Maaske synes hun ogsaa det; det er ikke hendes Skyld,» sagde jeg.

»Det tænker jeg heller ikke,« indrømmede min Tante en Smule modstræbende. »Men ærgerligt er det. Imidlertid hedder hun *nu* Barkis. Det er en Trøst. Barkis holder ualmindelig meget af dig, Trot.«

»Der er intet, hun ikke vilde gøre for at bevise det,« sagde jeg.

»Det tror jeg heller ikke,« sagde min Tante. »Dér har den stakkels Taabe tigget og bedt mig om at raade over nogle af hendes Penge — fordi hun har faaet for mange af dem! Den Dumrian!«

Min Tantes Glædestaarer ligefrem trillede ned i det varme Øl.

»Hun er den latterligste Skabning, der nogen Sinde er blevet født,« sagde min Tante. »Jeg har vidst det lige fra det Øjeblik, jeg saa hende hos din stakkels kære velsignede lille Barn af en Moder, at hun var den latterligste af alle dødelige. Men Mrs. Barkis har gode Egenskaber.«

Hun lod, som hun lo, og fik derved Lejlighed til at føre Haanden op til sine Øjne. Efter at have benyttet sig heraf, tog hun atter fat paa sit ristede Brød og Samtalen.

»Ak, Gud hjælpe os!« sukkede min Tante. »Jeg kender det hele, Trot. Barkis og jeg fik os en ordentlig Passiar, medens du var ude med Dick. Jeg ved det hele. Jeg ved ikke, hvad disse ulykkelige Pigebørn mener, de gaar ind til. Det undrer mig, at de ikke slaar deres Hjærneskaller itu mod — mod Kaminhylder,« sagde min Tante; en Tanke, der rimeligvis indgaves hende ved Synet af min.

»Stakkels Emely!« sagde jeg.

»Aa, tal ikke til mig om den Stakkel,»

svarede min Tante. »Hun skulde have tænkt over det, før hun foraarsagede saa megen Elendighed! Giv mig et Kys, Trot! Det gør mig ondt, at du saa tidligt skulde gøre saadanne Erfaringer.«

Da jeg bøjede mig forover, satte hun sit Krus paa mit Knæ for at stanse mig og sagde:

»Aa, Trot, Trot! Og saa bilder du dig selv ind at være forelsket, hvad?«

»Indbilder mig Tante!« udbrød jeg, saa rød som jeg kunde blive. »Jeg tilbeder hende af hele min Sjæl!«

»Dora!« svarede min Tante. »Og du mener, at det lille Væsen er højst fortryllende, kan jeg tænke?«

»Kære Tante,« svarede jeg, »der er ingen, der kan gøre sig mindste Forestilling om, hvordan hun er!«

»Ah! Og ikke dum?« sagde min Tante.

»Dum, Tante!«

Jeg tror for ramme Alvor, at det aldrig var saa meget som faldet mig ind at tænke paa, om hun var det eller ikke. Naturligvis krænkede denne Tanke mig, men jeg blev paa en Maade slaaet af den som noget helt nyt.

»Ikke letsindig?» sagde min Tante.

»Letsindig, Tante!« Jeg kunde kun gentage denne dristige Formodning med den samme Følelse, hvormed jeg havde gentaget det foregaaende Spørgsmaal.

»Naa, naa!« sagde min Tante. »Jeg spørger blot. Det er ikke min Mening at nedsætte hende. Stakkels lille Par! Og saa tror I at være skabt for hinanden og at skulle leve sammen i Herlighed og Glæde af Jeres Sukkergodt, hvad Trot?«

Hun spurgte mig saa venligt om dette, og med et saa blidt Ansigt, halvt spøgende og halvt bedrøvet, at jeg blev ganske rørt.

»Vi er unge og uerfarne, Tante, det ved jeg nok,« svarede jeg — »og jeg ved, at vi siger og tænker en hel Del, der er temmelig taabeligt. Men vi elsker hinanden oprigtigt, det er jeg vis paa. Hvis jeg troede, at Dora nogen Sinde kunde elske nogen anden eller ophøre at elske mig, eller at jeg nogen Sinde kunde elske nogen anden eller ophøre med at elske hende, saa ved jeg ikke, hvad jeg vilde gøre — gaa fra Forstanden tænker jeg.«

»Ah Trot!« sagde min Tante og rystede paa Hovedet og smilte alvorligt, »blind, blind, blind!«

»Jeg kender en, Trot,« fortsatte min Tante en Tid efter, »der ganske vist har en meget bøjelig Karakter, men alligevel en Alvor i sine Følelser, der minder mig om det stakkels Barn. Alvor er, hvad denne ene maa søge at faa, for at det kan holde ham oppe og styrke ham, Trot. Dyb, grundig, trofast Alvor.«

»Hvis De blot kendte Doras Alvor, Tante!« udbrød jeg.

»Aa Trot!» sagde hun igen, »blind, blind!« og uden at vide hvorfor, følte jeg et ubestemt, smertelig Savn eller Længsel efter at et eller andet vilde overskygge mig ligesom en Sky.

»Imidlertid,« sagde min Tante, »at bringe to unge Mennesker ud af deres Vildfarelser med Hensyn til hinanden eller gøre dem ulykkelige; skønt det er en barnagtig Forelskelse, og barnagtige Forelskelser meget ofte — husk, jeg siger ikke altid! — bliver til ingen Ting, vil vi dog tage den alvorlig og haabe paa et lykkeligt Udfald af den med Tiden. Den faar Tid nok til at blive til noget!«

Dette var i det hele ikke videre opmuntrende for en begejstret Elsker; men jeg var glad over at have betroet mig til min Tante, og huskede paa, hvor træt hun var. Saa jeg takkede hende varmt for den Kærlighed, hun viste mig, og for al hendes øvrige Godhed imod mig; og efter et kærligt Godnat gik hun med sin Natkappe ind i mit Soveværelse.

Hvor ulykkelig var jeg ikke, da jeg lagde mig! Hvor tænkte og tænkte jeg ikke paa, at jeg var fattig i Mr. Spenlows Øjne; at jeg ikke var, hvad jeg mente at være, da jeg friede til Dora; at det var min ridderlige Pligt at fortælle Dora, hvordan min jordiske Stilling var og løse hende fra hendes Løfte, hvis hun fandt det rigtigt; paa, hvordan jeg skulde bjærge Livet under min lange

Læretid, naar jeg ingen Ting tjente; paa, at jeg maatte gøre noget for at hjælpe min Tante, men ikke saa nogen Udvej til at gøre det; paa den Tid, da jeg ikke vilde have nogen Penge i min Lomme, og da jeg maatte bære en lurvet Frakke og vilde være ude af Stand til at give Dora smaa Presenter og ride paa graa, fyrige Heste og i det Hele ikke vilde kunne vise mig i noget fordelagtigt Lys. Hvor lav og egenkærlig jeg end vidste, jeg var, som jeg laa dér og grublede og grublede over min Ulykke, var jeg dog Dora saa hengiven, at jeg ikke kunde lade det være. Jeg vidste, at det var slet af mig ikke at tænke mere paa min Tante og mindre paa mig selv; men Egenkærligheden var for saa vidt uadskillelig fra Dora, og jeg kunde ikke sætte Dora til Side for noget dødeligt Væsen. Hvor fortvivlet ulykkelig var jeg ikke den Nat!

Hvad det angaar at sove, havde jeg Drømme om Fattigdom i alle Slags Skikkelser, men jeg syntes at drømme uden først at falde i Søvn. Snart var jeg pjaltet og ønskede at sælge Dora Svovlstikker, seks Bundter for en halv Penny; snart var jeg paa Kontoret i Natdragt og Støvler, medens Mr. Spenlow irettesatte mig, fordi jeg viste mig for Kunderne i et saa luftigt Toilette; snart var jeg i min Sult ved at opsamle de Krummer, der faldt fra gamle Tiffeys daglige Tvebak, der regelmæssigt blev spist, naar Klokken slog et paa St. Paulskirken; snart søgte jeg forgæves at opnaa Kongebrev for at ægte Dora, uden at have andet end en af Uriah Heeps Handsker at byde i Betaling, og den nægtede hele Commons at modtage; og med mere eller mindre Bevidsthed om mit eget Værelse tumlede jeg stadig omkring som et nødstedt Skib i et Hav af Sengklæder.

Min Tante var ogsaa hvileløs, for jeg hørte hende hyppigt gaa frem og tilbage. To eller tre Gange i Løbet af Natten viste hun hun sig, iført en lang Flonelsnatkjole, der fik hende til at se syv Fod høj ud, som et forvirret Spøgelse i mit Værelse og traadte hen ved Siden af den Sofa, jeg laa paa. Første Gang fo'r jeg forskrækket op, og hun sagde mig, at hun paa Grund af et mærkeligt Lys paa Himlen troede, at Westminster Abbediet brændte, og spurgte mig, om der var Sandsynlighed for, at det vilde tænde i Buckingham Street, hvis Vinden sprang om. Da jeg saa blev liggende stille, hørte jeg, at hun sad tæt ved mig og hviskede ved sig selv: »Stakkels Dreng!« Og da gjorde det mig tyve Gange mere ulykkelig at vide, hvor uegennyttigt hun tænkte paa mig, og hvor egennyttigt jeg tænkte paa mig selv.

Det var vanskeligt at tænke sig, at en Nat, der var saa lang for mig, kunde være kort for nogen anden. Denne Tanke bragte mig til at tænke længe paa et indbildt Selskab, hvor Folk dansede Timerne bort, indtil det blev en Drøm ogsaa, og jeg hørte Musikken ustanselig spille en og samme Melodi og saa Dora ustanselig danse en og samme Dans uden at tage mindste Hensyn til mig. Den Mand, som havde siddet og spillet Harpe hele Natten, var i Færd med et forgæves Forsøg paa at dække den til med en almindelig Nathue, da jeg vaagnede; eller rettere sagt, da jeg hørte op med at prøve paa at falde i Søvn og tilsidst saa Solen skinne ind gennem Vinduet.

Der var et gammelt romersk Bad dengang for Enden af en af Sidegaderne til Strand — det er der maaske endnu — hvor jeg har taget mig mangen kold Dukkert. Jeg klædte mig saa stille paa, som jeg kunde, overlod til Peggotty at passe paa min Tante, kastede mig først paa Hovedet i det og begav mig saa paa Vej til Hampstead. Jeg nærede et Haab om, at denne kraftige Behandling vilde oplive mine Forstandsevner en Smule; og jeg tror, den gjorde dem godt, for jeg kom snart til den Slutning, at det første Skridt, jeg burde gøre, var at forsøge, om jeg kunde faa min Lærekontrakt ophævet og mine Indskrivningspenge tilbagebetalt. Jeg spiste noget Frokost undervejs og gik tilbage til Doctor's Commons langs de vandede Veje, hvor Luften var opfyldt af en behagelig Duft af Sommerblomster, der

voksede i Haverne og kørtes ind til Byen af Torvevognene — og jeg var fast besluttet paa at gøre denne første Anstrængelse for at møde vore forandrede Omstændigheder.

Jeg kom trods alt saa tidligt til Kontoret, at jeg maatte drive rundt om Commons i en halv Times Tid, før gamle Tiffey, der altid var først paa Pletten, viste sig med sin Nøgle. Saa satte jeg mig ned i min mørke Krog og saa op paa Sollyset paa Skorstenene lige overfor og tænkte paa Dora, indtil Mr. Spenlow kom ind, stivet og krøllet.

»Hvordan gaar det, Copperfield?« sagde han. »Smuk Morgen.«

»Meget smuk Morgen, Sir,« sagde jeg. Kunde jeg komme til at tale et Ord med Dem, før De gaar i Retten?«

»Naturligvis,« sagde han. »Kom med ind i mit Værelse.«

Jeg fulgte ham ind i hans Værelse, og han begyndte at tage sin Kappe paa og rette paa sig foran et lille Spejl, han havde hængende indvendig paa en Skabsdør.

»Det gør mig ondt at maatte sige Dem,» sagde jeg, »at jeg har faaet en temmelig nedslaaende Efterretning fra min Tante.«

»Men min Gud,« sagde han, »dog vel ikke et Slagtilfælde, vil jeg haabe?«

»Det har ikke noget med hendes Helbred at gøre, Sir,« svarede jeg. »Hun har lidt temmelig store Tab. I Virkeligheden har hun kun beholdt meget lidt tilbage.«

»Det for—bavser mig, Copperfield!« udbrød Mr. Spenlow.

Jeg rystede paa Hovedet. »Hendes Omstændigheder, Sir,« sagde jeg, »er virkelig i den Grad forandrede, at jeg gerne vilde spørge Dem, om det var mulig — naturligvis mod at vi gav Afkald paa en Del af Indskrivningsgebyret,« indskød jeg efter en øjeblikkelig Tilskyndelse, advaret ved det bestyrtede Udtryk i hans Ansigt — »at ophæve min Kontrakt?«

Hvad det kostede mig at gøre dette Forslag, ved ingen. Det var det samme som at bede ham om den Gunst at dømme mig til Forvisning fra Dora.

»At ophæve Deres Kontrakt, Copperfield? Ophæve?«

Jeg forklarede ham med taalelig Fasthed, at jeg virkelig ikke vidste, hvor Midlerne til mit Underhold skulde komme fra, hvis jeg ikke kunde tjene dem selv. Jeg havde ingen Frygt for Fremtiden, sagde jeg — og jeg lagde stor Eftertryk paa det, ligesom for at lade ham vide, at jeg absolut vilde blive en antagelig Svigersøn senere — men at jeg for Øjeblikket var henvist til mine egne Hjælpekilder.

»Det gør mig i høj Grad ondt at høre dette, Copperfield,» sagde Mr. Spenlow. »I høj Grad ondt. Det er ikke sædvanligt at ophæve Lærebreve af en saadan Grund. Det er ikke nogen fagmæssig Fremgangsmaade. Det er i det hele ikke noget passende Præcedens. Langt fra. Men imidlertid —«

»Det er meget venligt af Dem, Sir,« mumlede jeg, allerede i Haab om hans Indvilgelse.

»Paa ingen Maade. Tal ikke om det,« sagde Mr. Spenlow. »Imidlertid, vilde jeg have sagt, hvis det var faldet i min Lod at have frie Hænder — hvis jeg ikke havde en Kompagnon, — Mr. Jorkins —«

Mine Forhaabninger blev øjeblikkelig knust, men jeg gjorde et Forsøg endnu.

»Tror De, Sir,« sagde jeg, »at hvis jeg omtalte det til Mr. Jorkins —«

Mr. Spenlow rystede nedslaaende paa Hovedet. »Himlen forbyde, Copperfield,« svarede han, »at jeg skulde begaa en Uretfærdighed mod noget Menneske — aller mindst da mod Mr. Jorkins. Men jeg kender min Kompagnon, Copperfield. Mr. Jorkins er ikke en Mand, der modtager et Forslag af en saa ualmindelig Art. Mr. Jorkins er meget vanskelig at faa bort fra det slagne Spor. De ved, hvordan han er.«

Jeg tør sige, at jeg vidste intet om ham, undtagen at han oprindelig havde været alene i Forretningen og nu boede for sig selv i et Hus nær ved Montague

Square, som trængte frygtelig til Maling; at han kom meget sent paa Dagen og gik meget tidligt; at han aldrig syntes at blive raadspurgt om nogen Ting; og at han havde et snavset lille Mørkekammer med sin egen Trappegang, hvor der aldrig nogen Sinde blev afsluttet nogen Forretning, og hvor der var et gult gammelt Karduspapirs Skriveunderlag paa hans Pult og efter hvad man sagde tyve Aar gammelt.

»Vilde De have noget imod, at jeg sagde det til ham, Sir?« spurgte jeg.

»Paa ingen Maade,« sagde Mr. Spenlow. »Men jeg har noget Kendskab til Mr. Jorkins, Copperfield. Jeg vilde ønske, det var anderledes, for jeg vilde være glad ved at kunne imødekomme Deres Ønske i enhver Henseende. Jeg kan ikke have det mindste imod, at De taler om det til Mr. Jorkins, Copperfield, hvis De anser det for Umagen værd.«

Jeg sad, glad over at denne Tilladelse, der blev givet mig med et varmt Haandtryk, og tænkte paa Dora og kiggede efter Sollyset, der listede sig fra Skorstenene ned ad Muren paa Huset ligeoverfor, indtil Mr. Jorkins kom. Jeg gik da op til Mr. Jorkins Værelse og forbavsede øjensynligt Mr. Jorkins i høj Grad ved at vise mig dér.

»Kom ind, Mr. Copperfield,« sagde Mr. Jorkins, »kom kun ind.«

Jeg gik ind og satte mig ned og gjorde Rede for min Sag ligeoverfor Mr. Jorkins, som jeg havde gjort det overfor Mr. Spenlow. Mr. Jorkins var paa ingen Maade den frygtindgydende Skabning, man kunde have ventet, men en svær, mild, glatraget Mand paa tres, der brugte saa meget Snus, at der gik det Ord i Commons, at han hovedsagelig levede af denne Stimulans, da han kun havde liden Plads i sit System for noget andet Næringsmiddel.

»De har talt om dette til Mr. Spenlow, kan jeg tænke?« sagde Mr. Jorkins, da han meget urolig havde ladet mig tale til Ende.

Jeg svarede ja, og sagde, at Mr. Spenlow havde nævnet hans Navn.

»Sagde han, at jeg vilde modsætte mig det?« spurgte Mr. Jorkins.

Jeg var nødt til at tilstaa, at Mr. Spenlow havde anset det for sandsynligt.

»Det gør mig ondt at maatte sige, Mr. Copperfield, at jeg ikke kan fremme Deres Ønske,« sagde Mr. Jorkins nervøst. Sagen er — men jeg har et Møde i Banken, hvis De er saa venlig at undskylde mig.«

Dermed rejste han sig i stor Hast og var ved at gaa ud af Stuen, da jeg var saa dristig at sige, at jeg altsaa maatte frygte, at der ikke var nogen Maade at ordne Sagen paa?«

»Nej,« sagde Mr. Jorkins og stansede i Døren og rystede paa Hovedet. »Ak nej. Jeg afslaar det« — han sagde dette meget hurtigt og gik ud. »De maa vide, Mr. Copperfield,« tilføjede han og stak atter Hovedet ind ad Døren, — »at naar Mr. Spenlow sætter sig imod det —«

»Personligt sætter han sig ikke imod det,« sagde jeg.

»Aa! Personligt!« gentog Mr. Jorkins i en utaalmodig Tone. »Jeg forsikrer Dem, at han sætter sig mod det, Mr. Copperfield. Haabløst! Det, De ønsker, kan ikke lade sig gøre. Jeg — jeg skal virkelig have et Møde i Banken.« Med disse Ord pilede han af Sted; og saa vidt jeg kunde opdage, varede det tre Dage, før han viste sig i Commons igen.

Da det var mig meget om at gøre ikke at lade noget uforsøgt, ventede jeg til Mr. Spenlow kom ind, og fortalte ham da, hvad der var gaaet for sig og lod ham forstaa, at jeg ikke var uden Haab om at han vilde kunne formilde den stenhaarde Jorkins, hvis han vilde gøre et Forsøg.

»Copperfield,« svarede Mr. Spenlow med et venligt Smil, »De har ikke kendt min Kompagnon saa længe, som jeg har. Intet er fjærnere fra mine Tanker end at tilskrive Mr. Jorkins selv den mindste Underfundighed. Men Mr. Jorkins har en Maade at komme med sine Indvendinger paa, som ofte narrer Folk. Nej, Copperfield,« og han rystede paa

sit Hoved. »Mr. Jorkins er ikke til at rokke, tro De mig!«

Jeg var fuldstændig i Vildrede med Hensyn til, om det i Virkeligheden var Mr. Spenlow eller Mr. Jorkins, der var den stædige Kompagnon; men jeg saa fuldstændig klart, at der var Stædighed et eller andet Sted i Firmaet, og at der ikke kunde være Tale om at faa min Tantes Tusinde Pund tilbage. I en Tilstand af Modløshed, som det var mig alt andet end en Glæde at tænke paa, for jeg ved, at jeg endnu var altfor opfyldt af mig selv (skønt stadig i Forbindelse med Dora) forlod jeg Kontoret og gik hjemad.

Jeg prøvede paa at gøre min Tanke fortrolig med det værste og tænke mig de Arrangementer vi maatte træffe for Fremtiden i det strængeste Lys, da en Droske kom efter mig og stansede lige ved Siden af mig og fik mig til at se op. En smuk Haand blev rakt ud imod mig fra Vinduet, og jeg mødte et Smil fra et Ansigt, jeg aldrig havde set uden besjælet af Alvor og Glæde, fra det Øjeblik, da det første Gang vendte sig imod mig paa den gamle Egetræstrappe med det brede Rækværk, og jeg sammenknyttede dets blide Skønhed med Glasmaleriet i Kirkevinduet.

»Agnes!« udbrød jeg glad. »Aa, kære Agnes, af alle Mennesker i Verden kunde det ikke have glædet mig mere at se nogen end Dem.«

»Virkelig?« sagde hun med sin hjærtelige Stemme.

»Jeg trænger saa meget til at tale med Dem,» sagde jeg. »Det er en saadan Lindring for mit Hjærte blot at se Dem! Hvis jeg havde haft en Trylle-hat, vilde jeg ikke have ønsket mig andre end Dem.«

»Hvad behager?« svarede Agnes.

»Naa, maaske Dora først,« tilstod jeg rødmende.

»Naturligvis, Dora først,« sagde Agnes og lo.

»Men saa Dem,« sagde jeg. »Hvor skal De hen?«

Hun var paa Vej til min Lejlighed for at besøge min Tante. Da det var meget smukt Vejr, var hun glad ved at komme ud af Vognen, der (foresvævede det mig hele Tiden) havde en Lugt som Gødning i en Mistbænk. Jeg sendte Kusken bort, og hun tog min Arm, og vi spadserede videre sammen. Hun var ligesom det legemliggjorte Haab for mig. Hvor ganske anderledes var jeg ikke til Mode efter kun et kort Minut at have haft Agnes ved min Side!

Min Tante havde tilskrevet hende et af sine besynderlige, kortfattede Noter — ikke stort længere end en Banknote — hvortil hendes skriftlige Anstrængelser i Reglen indskrænkede sig. Hun havde deri fortalt hende, at hun var blevet ramt af Modgang og var ved at forlade Dover, men at hun ganske havde fundet sig til Rette med det og befandt sig saa vel, at ingen behøvede at gøre sig Bekymring for hende. Agnes vor kommet til London for at se til min Tante, til hvem hun havde staaet i et meget venligt Forhold i mange Aar — det skrev sig saamænd fra dengang, jeg havde opslaaet min Residens i Mr. Wickfields Hus. Hun var ikke alene sagde hun. Hendes Fader var med hende — og Uriah Heep.

»Og nu er de Kompagnoner,« sagde jeg. »Gid Pokker havde ham!«

»Ja,« sagde Agnes. »De har nogle Forretninger her, og jeg benyttede Lejligheden til at tage med. De maa ikke tro, at mit Besøg udelukkende er venskabeligt og uinteresseret, Trotwood, for — jeg er bange for, at det er en grusom Fordom hos mig — men jeg synes ikke om at lade Fader tage bort alene med ham.«

»Udøver han stadig den samme Indflydelse over Mr. Wickfield, Agnes?«

Agnes rystede paa Hovedet. »Der er sket saa megen Forandring hjemme,« sagde hun, »at De neppe vilde kunne kende det kære gamle Hus. De bor nu hos os.«

»De?« sagde jeg.

»Mr. Heep og hans Moder. Han sover i Deres gamle Værelse,« sagde Agnes og saa op paa mig.

»Jeg vilde ønske, jeg kunde raade for

hans Drøm nu,« sagde jeg. »Saa skulde han ikke sove dér længe.«

»Jeg har mit eget lille Værelse,« sagde Agnes,« hvor jeg plejede at lære mine Lektier. Hvor Tiden gaar! Husker De? det lille panelklædte Værelse med Dør ind fra Dagligstuen?«

»Husker, Agnes? Da jeg saa Dem første Gang komme ud ad Døren med Deres smukke lille Nøglekurv hængende ved Deres Side?«

»Det er netop det,« sagde Agnes smilende. »Det glæder mig, at De tænker saa fornøjet paa det. Vi var meget lykkelige.«

»Det var vi sandelig,« sagde jeg.

»Jeg har endnu det Værelse for mig selv; men jeg kan ikke altid forlade Mrs. Heep forstaar De nok. Og saa,« sagde Agnes roligt, »føler jeg mig forpligtet til at finde mig i hendes Selskab, naar jeg maaske vilde foretrække at være alene. Men jeg har ingen anden Grund til at beklage mig over hende. Hvis hun somme Tider trætter mig ved sine Lovtaler over sin Søn, saa er det jo kun naturligt for en Moder. Han er en meget god Søn imod hende.«

Jeg saa paa Agnes, da hun sagde disse Ord, uden at kunne opdage, at hun vidste noget om Uriahs Plan. Hendes milde men alvorlige Øjne mødte mine med deres sædvanlige, smukke Frimodighed, og der var ingen Forandring i hendes milde Ansigt.

Den værste Ulempe ved deres Nærværelse i Huset,« sagde Agnes, »er at jeg ikke kan være saa meget sammen med Fader, som jeg kunde ønske — da Uriah Heep stadig træder imellem os — og ikke kan vaage saa nøje over ham, som jeg gerne vilde — hvis det ikke er for dristigt at tale saadan. Men hvis nogen Svig eller Forræderi udøves imod ham, haaber jeg, at simpel Kærlighed og Troskab vil være stærkere naar det kommer til Stykket, end al Ondskab eller Ulykke i Verden.«

Et vist lyst Smil, som jeg aldrig har set paa noget andet Ansigt, døde bort, netop som jeg tænkte paa, hvor godt det var, og hvor fortroligt det engang havde været for mig; og hun forlod hurtigt Emnet for nu, da vi nærmede os min Gade, at spørge mig, om jeg vidste, hvordan min Tante var blevet ruineret. Da jeg svarede nej, hun havde endnu ikke sagt mig det, blev Agnes tankefuld, og jeg indbildte mig, at jeg følte hendes Arm skælve i min.

Vi traf min Tante alene, i en Tilstand af nogen Ophidselse. Der var opstaaet en Meningsforskel mellem hende og Mrs. Crupp om et abstrakt Spørgsmaal (om det passende i, at det svagere Køn boede i møblerede Værelser); og min Tante havde, yderst ligegyldig for Mrs. Crupps Krampe, afskaaret Diskussionen kort ved at lade denne Dame vide, at hun lugtede af min Kognak, og at hun vilde bede hende gaa ud af Stuen. Begge disse Ytringer ansaa Mrs.. Crupp for fornærmelige, og hun havde erklæret det for sin Hensigt at bringe dem for en »britisk Judy« — hvormed hun formentlig mente Bolværket for vore nationale Friheder.

Da min Tante imidlertid fik Tid til at blive afsvalet, medens Peggotty var ude at vise Mr. Dick Hestgarden — og da hun desuden blev meget glad over at se Agnes — brystede hun sig snarere end det modsatte af denne Affære og modtog os med usvækket godt Humør. Da Agnes lagde sin Hat paa Bordet og satte sig ved Siden af hende, og jeg saa paa hendes milde Øjne og hendes klare Pande, kunde jeg ikke lade være at tænke, hvor naturligvis det syntes at have hende her, hvor tillidsfuldt min Tante betroede sig til hende, skønt hun var saa ung og uprøvet; hvor stærk hun virkelig var i sin simple Kærlighed og Troskab.

Vi begyndte at tale om min Tantes Tab, og jeg fortalte dem, hvad jeg havde prøvet paa at gøre den Morgen.

»Hvilket var urigtigt, Trot,« sagde min Tante, »men godt ment. Du er en ædelmodig Dreng — eller ung Mand, maa jeg sagtens sige nu — og jeg er stolt af dig, min kære. Det er saavidt meget godt. Men nu Trot og Agnes, lad os se Betsey Trotwoods Sag lige i Øjnene og se, hvordan den staar.

Jeg lagde Mærke til, at Agnes blev bleg, da hun meget opmærksomt saa paa min Tante. Min Tante klappede sin Kat og saa meget opmærksomt paa Agnes.

»Betsey Trotwood,« sagde min Tante, der altid havde holdt sine Pengesager for sig selv — »Jeg mener ikke din Søster, kære Trot, men mig selv — havde en vis Formue. Lige meget hvor stor; nok til at leve af. Mere; for hun havde sparet lidt op og lagt det til. Betsey anbragte en Tid sine Penge i Obligationer, og siden laante hun efter sine Raadgivers Raad ud i Landejendomme. Det gik meget godt, og den indbragte en meget god Rente, indtil Betsey fik sin Afregning. Jeg taler om Betsey, som om hun var en Matros. Naa! Saa maatte Betsey se sig om efter en ny Anbringelse. Hun tænkte nu, at hun var klogere end sin Raadgiver, der paa denne Tid ikke var saa god en Forretningsmand, som han havde været før. — Jeg sigter til din Fader, Agnes — og tog sig for selv at anbringe den. Saa trak hun sine Svin til et fremmed Marked,« sagde min Tante; »og et meget daarlig Marked viste det sig at være. Først tabte hun ved i Minevejen, saa i Dykkervejen — noget med at fiske Skatte op og den Slags Nonsens« forklarede min Tante og gned sig paa Næsen; »og saa tabte hun atter i Minevejen, og for tilsidst at gøre det rigtig godt, tabte hun i Bankvejen. Jeg ved ikke hvad Bankaktier var værd for kort Tid siden,« sagde min Tante; »hundrede Procent var det laveste, tror jeg; men Banken laa i den anden Ende af Verden, ude i Rummet, saa vidt jeg ved; i hvert Fald ramlede den sammen, og hverken vil eller kan nogen Sinde betale en Sixpence; og Betseys Sixpences stod allesammen dér; og nu er det forbi med dem. Lad os ikke tale mere om det!«

Min Tante sluttede denne filosofiske Redegørelse ved at fæste sine Øjne med et Slags Triumf paa Agnes, hvis Ansigtsfarve gradvis vendte tilbage.

»Kære Miss Trotwood, er det hele Historien?« sagde Agnes.

»Jeg tænker, det er nok, Barn,« sagde min Tante. »Hvis der havde været flere Penge at tabe, saa vilde det ikke have været alt, tør jeg nok sige. Betsey vilde nok have faaet dem kastet efter de andre og lavet et Kapitel endnu, det tvivler jeg ikke om. Men der var ikke flere Penge, og der er ikke mere Historie.«

Agnes havde først lyttet med tilbagetrængt Aandedræt. Hendes Farve kom og gik endnu men hun aandede mere frit. Jeg mente at vide hvorfor. Jeg mente, at hun nærede en eller anden Frygt for, at hendes ulykkelige Fader kunde have nogen Skyld i, hvad der var sket. Min Tante tog hendes Haand mellem sine og lo.

»Er det alt?« gentog min Tante. »Ih ja, det er alt, undtagen: »Og hun levede altid lykkelig siden.« Maaske jeg ogsaa engang kan tilføje det om Betsey. Nu, Agnes, du har et snildt Hoved. Det har du ogsaa, Trot, i visse Ting, skønt jeg kan ikke komplimentere dig i alle« — her rystede min Tante paa *sit* Hoved ad mig med den hende ejendommelige Energi: »Hvad skal der gøres? Der er Villaen, der det ene Aar med det andet vil indbringe lad os sige halvfjerds Pund om Aaret. Jeg tænker ikke vi kan sætte det højere for at være paa den sikre Side. Naa — det er alt, hvad vi har,« sagde min Tante — der havde den Ejendommelighed, ligesom visse Heste, at stanse meget brat, naar hun syntes godt paa Vej til at fortsætte i lang Tid.

»Saa,« sagde min Tante efter en lang Pavse, »er der Dick. Han er god for hundrede om Aaret, men naturligvis maa de kun anvendes til ham selv. Jeg vilde hellere sende ham bort, skønt jeg ved, at jeg er det eneste Menneske, der skatter ham, end ikke anvende disse Penge paa ham selv. Hvad gør Trot og jeg bedst i at gøre med vore Midler? Hvad Agnes?«

»*Jeg* mener, Tante,« afbrød jeg, »at jeg maa tage fat paa noget.«

»Lade dig hverve til Soldat, mener du?« svarede min Tante forskrækket. »Eller gaa til Søs? Jeg vil ikke høre Tale om det. Du skal være Proctor. Vi

vil ikke have nogen Huller i Hovedet i *vor* Familie, om jeg maa bede, Sir.

Jeg var i Færd med at forklare, at jeg ikke ønskede at indføre denne Forsørgelsesmaade i Familien, da Agnes spurgte, om mine Værelser var lejede for lang Tid?

»Der kommer du til Sagen, min kære,« sagde min Tante. »De er ikke til at blive af med i de første seks Maaneder i det mindste, med mindre de kan lejes ud igen, og det tror jeg ikke. Den forrige Mand døde her. Fem af seks vilde dø her — naturligvis — af dette Kvindemenneske i Nankin og Flonelsskørt. Jeg har lidt rede Penge; og jeg er enig med dig i, at det bedste vi kan gøre, er at bo her Tiden ud og skaffe et Soveværelse til Dick tæt herved.«

Jeg ansaa det for min Pligt at antyde de Ubehageligheder, det vilde medføre for min Tante at leve i en stadig Guerillakrig med Mrs. Crupp; men hun afviste denne Erklæring ved kort og godt at erklære, at ved den første Udfoldelse af Fjendtligheder, var hun forberedt paa at forbavse Mrs. Crupp for Resten af hendes Liv.

»Jeg har tænkt paa, Trotwood,« sagde Agnes tøvende, »at hvis De havde Tid —«

»Jeg har en hel Del Tid, Agnes. Jeg har altid fri efter Klokken fire eller fem, og jeg har Tid tidlig om Morgenen. Paa den ene eller anden Maade,« sagde jeg og vidste, at jeg rødmede lidt ved Tanken om de Timer og atter Timer, jeg havde ofret paa at strejfe om udenfor Byen og frem og tilbage paa Norwoodvejen, »jeg har Overflod paa Tid.«

»Jeg ved,« sagde Agnes og kom hen til mig og talte i en dæmpet Stemme, saa fuld af søde og forhaabningsfuld Eftertanke, at jeg hører dem endnu —« »at De vilde ikke indvende noget mod en Sekretærs Pligter.«

»Indvende, min kære Agnes?«

»Fordi,« vedblev Agnes, »Doktor Strong har gjort Alvor af sin Tanke om at trække sig tilbage og er flyttet til London; og han spurgte Fader, ved jeg, om han kunde anbefale ham en. Tror De ikke, han hellere vilde have sin gamle Yndlingselev om sig i Stedet for nogen anden?«

»Kære Agnes,« sagde jeg. »Hvad skulde jeg gøre uden Dem? De er altid min gode Engel. Det sagde jeg Dem. Jeg tænker aldrig paa Dem i noget andet Lys.«

Agnes svarede med sin glade Latter, at én god Engel (hun mente Dora) var nok, og mindede mig saa om, at Doktoren havde plejet at beskæftige sig med sine Studier tidligt om Morgenen og om Aftenen — og at min Fritid rimeligvis vilde passe udmærket til hans Ønsker. Jeg var næppe mere fornøjet ved Udsigten til selv at tjene mit Brød, end ved Haabet om at tjene det under min gamle Lærer; kort sagt, jeg fulgte Agnes Raad, satte mig ned og skrev et Brev til Doktoren, hvori jeg fortalte ham om min Plan og bestemte at vilde komme til ham den næste Dag Klokken ti om Formiddagen. Dette Brev adresserede jeg til Highgate — thi paa dette Sted, der var saa mindeværdigt for mig, boede han— og jeg gik selv med det paa Posthuset uden at spilde et Minut.

Hvor som helst Agnes var, syntes en vis Hygge, der udsprang af hendes stilfærdige Nærværelse, mig altid at være knyttet til Stedet. Da jeg kom tilbage, fandt jeg min Tantes Fugle hængende, netop som de havde hængt saa længe i Villaens Dagligstue, og min magelige Stol dér hvor min Tantes langt mageligere Stol plejede at staa ved det aabne Vindue; selv den runde grønne Vifte, som min Tante havde taget med sig, var skruet fast i Vindueskarmen. Jeg vidste hvem der havde gjort alt dette, da det syntes at være sket ganske stille af sig selv; og jeg vilde øjeblikkelig have opdaget, hvem der havde stillet mine forsømte Bøger i den gamle Orden fra mine Skoledage, selv om jeg havde antaget Agnes for at være Mile borte, i Stedet for at se hende beskæftiget med dem og smilende over den Uorden, de var komne i.

Min Tante var helt tilfreds med Udsigten over Themsen — (den tog sig virkelig ogsaa meget godt ud, naar So-

len skinnede paa den, skønt ikke saa godt som Havet foran Villaen). Men hun kunde ikke forsone sig med Londons Røg, som hun sagde »pebrede alting ind.« En fuldstændig Revolution, hvori Peggotty tog en fremragende Del, var blevet iværksat overfor dette Peber i enhver Krog af mine Værelser; og jeg saa til og tænkte paa, hvor lidt selv Peggotty syntes at faa gjort med adskillig Travlhed, og hvor meget Agnes gjorde uden nogen som helst Travlhed — da det bankede paa Døren.

»Jeg tænker,« sagde Agnes og blev bleg, »at det er Fader. Han lovede mig, at han vilde komme.«

Jeg aabnede Døren, ikke alene for Mr. Wickfield, men for Uriah Heep. Jeg havde ikke set Mr. Wickfield i nogen Tid. Jeg var forberedt paa en stor Forandring hos ham, men hans Udseende rystede mig.

Det var ikke det, at han saa mange Aar ældre ud skønt stadig klædt med sin gamle pedentiske Omhu; eller at der var en usund Rødme i hans Ansigt, eller at hans Øjne var fremstaaende og blodskudte, eller at der var en nervøs Skælven over hans Haand. Det var ikke det, at han havde mistet sit gode Udseende eller sin gamle Gentlemanholdning — for det havde han ikke. Men hvad der slog mig mest var, at han skønt Vidnesbyrdene om hans medfødte Overlegenhed endnu prægede ham, kunde underkaste sig denne krybende Inkarnation af alt lavt — Uriah Heep. Forandringen af disse to Naturer, i deres indbyrdes Forhold, Uriahs til Magt og Mr. Wickfield til Afhængighed, var mig et mere pinligt Syn, end jeg kan sige. Hvis jeg havde set en Abe skaffe sig Magten over et Menneske, vilde jeg neppe have fundet Synet mere nedværdigende.

Han lod til at være sig det kun altfor bevidst. Da han kom ind, stod han stille — og med bøjet Hoved, som om han følte det. Dette var kun et Øjeblik, thi Agnes sagde blidt til ham: »Fader her er Miss Trotwood — og Trotwood, som du ikke har set i lang Tid!« — og da nærmede han sig og gav tvungent min Tante Haanden og trykkede mere hjærteligt min. I den korte Pavse, jeg taler om, saa jeg Uriahs Ansigt forme sig til det mest modbydelige Smil. Agnes saa det ogsaa, tror jeg, thi hun gøs tilbage for ham.

Hvad min Tante saa eller ikke saa, er jeg vis paa, at hele den fysiognomiske Videnskab ikke vilde have udfundet uden hendes eget Samtykke. Jeg tror aldrig, der har levet nogen med et saa uforstyrreligt Ansigt, naar hun vilde. Ved denne Lejlighed kunde hendes Ansigt godt have været en ubrudt Væg, saa lidt Lys kastede det ind over hendes Tanker, indtil hun brød Tavsheden paa sin sædvanlige bratte Maade.

»Naa, Wickfield« sagde min Tante, og han saa for første Gang op paa hende. »Jeg har fortalt Deres Datter, hvor godt jeg har disponeret over mine egne Penge, fordi jeg ikke kunde betro dem til Dem, da De var begyndt at blive noget sløj i Forretningssager. Vi har holdt Raad sammen, og er kommet til et meget godt Resultat, alt overvejet. Agnes er lige saa meget værd som hele Firmaet, efter min Mening.«

»Hvis jeg ydmygst maa gøre en Bemærkning,« sagde Uriah Heep og vred sig, »er jeg fuldstændig enig med Miss Betsey Trotwood og vilde være altfor lykkelig, hvis Miss Agnes var Kompagnon.«

»De er Kompagnon selv, ved de nok,« svarede min Tante, »det kan vel omtrent være Dem nok, antager jeg. Hvordan befinder De Dem, Sir?«

Paa dette Spørgsmaal, der rettedes til ham saa kort som paa nogen Maade muligt, svarede Mr. Heep, medens han paa en uhyggelig Maade krammede den blaa Pose, han havde i Haanden, at han havde det meget godt, mange Tak, han haabede min Tante havde det samme.

»Og De, Master — Mister Copperfield, mener jeg« fortsatte Uriah. »Jeg haaber De befinder Dem vel! Det glæder mig at se Dem, Mister Copperfield, selv under de nuværende Omstændigheder.« Det troede jeg gerne; thi han syntes at nyde dem i høj Grad. »De

nuværende Omstændigheder er ikke, som Deres Venner kunde ønske det for Dem, Mister Copperfield, men det er ikke Pengene, der skaber Manden. Det er — jeg er virkelig med mine ringe Evner ude af Stand til at udtrykke, hvad det er,« sagde Uriah med et indsmigrende Kast, »men det er ikke Penge.«

Her trykkede han min Haand — ikke paa den sædvanlige Maade, men staaende et godt Stykke fra mig og løftende min Haand op og ned som en Pumpestang, han var lidt bange for.

»Og hvordan finder De, vi ser ud, Master Copperfield — Mister, mener jeg?« sleskede Uriah. »Finder De ikke Mr. Wickfield blomstrende, Sir? Aarene siger ikke stort i vort Firma, undtagen ved at hæve de ringe, nemlig min Moder og mig selv, og udvikle,« tilføjede han lige som efter nogen Overvejelse, »Skønheden, nemlig Miss Agnes.«

Han bugtede sig efter denne Kompliment paa en saa utaalelig Maade, at min Tante, der havde siddet og set stift paa ham, mistede al sin Taalmodighed.

»Pokker tage Manden,« sagde min Tante vredt. »Hvad er der i Vejen med ham? Gaa ikke hen og bliv galvanisk, Sir.«

»Jeg beder om Forladelse, Miss Trotwood,« svarede Uriah.« Jeg ved, De er nervøs.«

»Gaa væk med Dem,« sagde min Tante alt andet end formildet. »Vov ikke at sige saadan noget! Jeg er ikke noget af den Slags. Hvis De er en Aal, Sir, saa opfør Dem som en Aal. Hvis De er et Menneske, saa behersk Deres Lemmer, Sir. Du gode Gud!« sagde min Tante yderst forbitret. »Jeg vil ikke slanges og bugtes fra Sans og Samling.«

Mr. Heep blev temmelig forlegen, hvad de fleste Mennesker vilde være blevet ved denne Eksplosion, der fik yderligere Kraft ved den forbitrede Maade, hvorpaa min Tante bagefter flyttede sig i sin Stol og rystede paa Hovedet som om hun vilde falde over ham. Men han sagde afsides til mig med myg Stemme:

»Jeg ved godt, Master Copperfield, at Miss Trotwood, skønt hun er en fortræffelig Dame, har et iltert Temperament (jeg tror virkelig, jeg har haft den Fornøjelse at kende hende, da jeg var en ringe Skriver, før De gjorde det, Master Copperfield) og det er jo kun naturligt, at det vilde blive endnu iltrere under de nuværende Omstændigheder. Det undrer mig, at det ikke er meget værre! Jeg kom kun for at sige, at hvis der under de nuværende Omstændigheder var noget vi kunde gøre, Moder eller jeg selv eller Wickfield og Heep, vilde det virkelig glæde os. Jeg tør vel gaa saa vidt?« sagde Uriah med et sygeligt Smil hen til sin Kompagnon.

»Uriah Heep,« sagde Mr. Wickfield i en ensformig, tvungen Tone, »er virksom i Forretningen, Trotwood. Hvad han siger, tiltræder jeg fuldstændig. De ved, at jeg i gamle Dage interesserede mig for Dem.«

»Oh, hvilken Løn det er,« sagde Uriah og trak sit ene Ben i Vejret med Fare for at paadrage sig endnu en Omgang fra min Tante, »at nyde en saadan Tillid! Men jeg haaber, jeg er i Stand til at gøre noget for at lette ham Forretningens Byrder, Master Copperfield!«

»Uriah Heep er en stor Hjælp for mig,« sagde Mr. Wickfield i den samme sløve Tone. »Det er en Sten fra mit Hjærte, Trotwood, at have en saadan Kompagnon.«

Den røde Ræv lod ham sige alt dette, vidste jeg, for at lade ham fremtræde for mig i det Lys, han havde antydet den Nat, da han forgiftede min Ro. Jeg saa det samme afskyelige Smil paa hans Ansigt igen, og saa hvordan han vogtede paa mig.

»Du vil vel ikke gaa, Fader?« sagde Agnes ængsteligt. »Vil du ikke følges hjem med Trotwood og mig?«

Han vilde have set paa Uriah, før han svarede, tror jeg, hvis denne værdige Mand ikke var kommet ham i Forkøbet.

»Jeg er optaget selv,« sagde Uriah, »af Forretninger; ellers vilde jeg med Glæde været blevet hos mine Venner. Men jeg overlader til min Kompagnon at repræsentere Firmaet: Miss Agnes, Deres ærbødige! Farvel, Master Copper-

field; jeg anbefaler mig ærbødigst, Miss Betsey Trotwood!«

Med disse Ord trak han sig tilbage, kyssede paa sin store Haand og skar Ansigt til os som en Maske.

Vi sad saa og talte om vore fornøjelige gamle Canterburydage en Timestid eller to. Da Mr. Wickfield var overladt til Agnes, kom han snart mere til at ligne sit tidligere Jeg, skønt der stadig var noget nedtrykt over ham, som han aldrig rystede af sig. Trods det klarede han alligevel op og hørte os med øjensynlig Fornøjelse opfriske de smaa Tildragelser fra vort gamle Liv, hvoraf han huskede mange meget godt. Han sagde, det mindede om de Dage at være alene med Agnes og mig igen, og han ønskede til Gud, at de aldrig havde forandret sig: Jeg er vis paa, at Agnes rolige Ansigt og den blotte Berøring af hendes Haand paa hans Arm, havde en vidunderlig Indflydelse paa ham.

Min Tante (der næsten hele Tiden var beskæftiget i det indre Værelse sammen med Peggotty) vilde ikke ledsage dem til det Sted, hvor de boede, men bad mig gøre det; og jeg gik med. Vi spiste til Middag sammen.

Efter Middagen satte Agnes sig ved Siden af ham som i gamle Dage og skænkede hans Vin. Han drak, hvad hun gav ham, og ikke mere, — ligesom et Barn — og vi sad alle tre sammen ved et Vindue, til Aftenen brød frem. Da det næsten var mørkt, lagde han sig paa en Sofa, medens Agnes lagde en Pude under hans Hoved og bøjede sig ned over ham en Tid; og da hun atter kom hen til Vinduet, var det ikke mørkere, end at jeg kunde se Taarer blinke i hendes Øjne.

Gud give, at jeg aldrig maa glemme den kære Pige i hendes Kærlighed og Troskab dengang; thi hvis jeg gjorde det, maatte det lakke mod Enden med mig, og da vilde jeg gerne huske hende bedst! Hun fyldte mit Hjærte med saa gode Beslutninger, styrkede min Svaghed i den Grad ved sit Eksempel, ledede i den Grad — jeg ved ikke hvordan, hun var for tilbageholdende og beskeden til at raade mig med mange Ord — den ustadige Higen og de ubestemte Forsætter inde i mig, at al den Smule godt, jeg har gjort, og al den Fortræd, jeg har undladt, maa jeg føre tilbage til hende.

Og hvordan talte hun ikke til mig om Dora, medens vi sad dér ved Vinduet i Mørket; lyttede til mine Lovprisninger af hende og svarede med andre Lovprisninger, og udgød over denne lille feagtige Skikkelse nogle Glimt af sit eget rene Lys, der gjorde den endnu kosteligere og uskyldigere for mig! O Agnes, min Barndoms Søster, hvis jeg havde vidst dengang, hvad jeg fik at vide langt senere! —

Der stod en Tigger paa Gaden, da jeg gik ned; og da jeg vendte mit Hoved om mod Vinduet, tænkende paa hendes himmelsk rolige Øjne, fik han mig til at studse ved at mumle, som var han et Ekko fra om Morgenen:

»Blind! Blind! Blind!«

Sekstende Kapitel.

Begejstring.

Jeg begyndte den næste Dag med en ny Dukkert i det romerske Bad, og saa begav jeg mig paa Vej til Highgate. Jeg var ikke modløs nu: Jeg var ikke bange for den lurvede Frakke og følte ingen Længsel efter fyrige Gangere. Hele mit Syn paa vor Ulykke var forandret. Hvad jeg havde at gøre, var at vise min Tante, at hendes tidligere Godhed imod mig ikke var blevet kastet bort paa en ufølsom, utaknemlig Genstand. Hvad jeg havde at gøre, var at drage mig mine yngre Dages pinlige Tugt til Nytte ved at gaa til Arbejde med et resolut og stadigt Sind. Hvad jeg havde at gøre, var at tage min Skovhuggerøkse i min Haand og selv rydde mig Vej gennem Vanskelighedernes Skov ved at fælde Træerne, indtil jeg kom til Dora. Og jeg gik til i en mægtig Fart, som om det var gjort med at gaa.

Da jeg kom ud paa den velkendte Highgate Vej og tænkte paa, i hvor ganske andet Ærinde jeg betraadte den nu end tidligere, da det var for min Fornøjelses Skyld, syntes jeg, at en fuldstændig Forandring var sket med hele mit Liv. Men det tog ikke Modet fra mig. Med det nye Liv kom nye Formaal, nye Ting at kæmpe for. Stor var Anstrængelsen, uvurderlig var Lønnen. Dora var Lønnen, og Dora maatte vindes.

Jeg blev saa begejstret, at jeg fo'r op til Highgate i en saadan Fart, at jeg kom der en Time for tidligt; og selv om jeg ikke var kommet det, vilde jeg have været nødt til at vandre om for at svale mig af, før jeg var helt præsentabel.

Det første, jeg gjorde, da jeg havde underkastet mig denne uundgaaelige Forberedelse, var at finde Doktorens Hus. Det var ikke i den Del af Highgate, hvor Mrs. Steerforth boede, men lige i den modsatte Ende af den lille By. Da jeg havde gjort denne Opdagelse, gik jeg tilbage, efter en Tilskyndelse, jeg ikke kunde modstaa, til en Sidegade ved Mrs. Steerforths Bolig og saa over Hjørnet af Havemuren. Hans Værelse var tæt tillukket. Dørene til Drivhuset stod aabne, og Rosa Dartle gik, barhovedet, med hurtige, voldsomme Skridt, op og ned ad en Grusgang paa den ene Side af Plænen. Hun fik mig til at tænke paa et eller andet vildt Dyr, der vandrede frem og tilbage, saa langt Lænken rakte, medens dets Hjærte fortæredes.

Jeg gik sagte bort fra min Udkigsplads, og strejfede om, til Klokken var ti, undgaaende den Del af Nabolaget, og ønskende, at jeg ikke var gaaet derhen. Kirken med det slanke Spir, der ligger paa Toppen af Bakken nu, var der ikke dengang, saa at den kunde sige mig, hvad Klokken var. En gammel, rød Murstensbygning, der benyttedes som Skole laa paa dens Sted; og et smukt gammelt Hus maa det have været at gaa i Skole i, saa vidt jeg husker det.

Da jeg nærmede mig Doktorens Villa — et smukt gammelt Sted, paa hvilket han syntes at have anvendt en Del Penge — saa jeg ham spadsere i Haven ved den ene Side, med Gamasker og det hele, som om han havde vandret saaledes uafbrudt siden min Skoletid. Han havde ogsaa sine gamle Kammerater om sig; thi der var fuldt op af høje Træer i Nabolaget, og to eller tre Raager spadserede i Græsset og kiggede efter ham, som om de havde faaet Brev om ham fra Canterbury Raagerne og derfor iagttog ham nøjere.

Da jeg kendte den fuldkomne Haabløshed af at ville tildrage sig hans Opmærksomhed paa denne Afstand, dristede jeg mig til at aabne Laagen og gaa efter ham, saa at jeg maatte møde ham, naar han vendte om. Da han gjorde det og kom hen imod mig, saa han nogle

Øjeblikke tankefuldt paa mig, aabenbart uden overhovedet at tænke paa mig; derpaa udtrykte hans velvillige Ansigt den største Glæde, og han greb begge mine Hænder.

»Ih, min kære Copperfield,« sagde Doktoren, »De er jo blevet en Mand! Hvordan har De det? Det glæder mig at se Dem. Min kære Copperfield, hvor De har udviklet Dem til Deres Fordel! De er ganske — ja — ak Gud!«

Jeg haabede, at han befandt sig vel, og Mrs. Strong ogsaa.

»Min Gud, ja!« sagde Doktoren. »Annie har det fuldkomment vel, og hun vil blive glad ved at se Dem. De har altid været hendes Yndling. Det sagde hun ogsaa i Aftes, da jeg viste hende Deres Brev. Og — ja, det er sandt — De husker jo Mr. Jack Maldon, Copperfield?«

»Fuldkommen, Sir.«

»Naturligvis,« sagde Doktoren. »Ja vist. *Han* har det ogsaa godt.«

»Er han kommet hjem, Sir?« spurgte jeg.

»Fra Indien?« sagde Doktoren. »Ja. Mr. Jack Maldon kunde ikke taale Klimaet, min kære. Mrs. Markleham — De har vel ikke glemt Mrs. Markleham?«

»Glemt den gamle Soldat! Og paa den korte Tid!« »Mrs. Markleham var ganske urolig for ham, den Stakkel; saa fik vi ham hjem igen; og vi har købt ham en lille priviligeret Stilling, der passer ham langt bedre.«

Jeg kendte tilstrækkeligt til Mr. Jack Maldon til af denne Beretning at faa en Mistanke om, at det var en Stilling, hvor der ikke var stort at gøre, men som blev ordentligt betalt. Doktoren gik op og ned med sin Haand paa min Skulder og sit venlige Ansigt vendt opmuntrende imod mig og fortsatte:

»Nu med Hensyn til Deres Forslag, min kære Copperfield. Det er meget tilfredsstillende og behageligt, det er vist; men tror De ikke, De kunde faa noget bedre? De opnaaede Udmærkelse, ved De nok, da De var hos os. De er egnet til mange gode Ting. De har lagt en Grund, som en hvilken som helst Bygning kan rejses paa; og er det ikke Synd, at De skulde ofre Deres Livs Foraarstid paa et saa ringe Arbjde, som jeg kan tilbyde Dem?«

Jeg blev atter meget brændende og udtrykte mig i en temmelig rapsodisk Stil, er jeg bange for, medens jeg ivrigt forfægtede mit Ønske og mindede Doktoren om, at jeg allerede havde en Livsstilling.

»Godt, godt,« svarede Doktoren, »det er sandt. Ganske vist, De har en Livsstilling og er i Øjeblikket i Færd med at forberede Dem til den, det gør en Forskel. Men, min kære unge Ven, hvad er halvfjerdsindstyve Pund om Aaret?«

»Det fordobler vore Indkomster, Doktor Strong,« sagde jeg.

»Min Gud,« svarede Doktoren. »At tænke sig det! Ikke fordi jeg mener, at det er strængt begrænset til halvfjerds Pund om Aaret, for jeg har altid tænkt mig at gøre den unge Ven, jeg vilde komme til at beskæftige saaledes, en Present. Uden Tvivl,« sagde Doktoren, der stadig gik op og ned med sin Haand paa min Skulder, »jeg har altid taget en aarlig Present med i Beregningen.«

»Min kære Lærer,« sagde jeg (og nu virkelig uden at vrøvle), »hvem jeg allerede skylder mere Erkendtlighed, end jeg nogen Sinde kan gengælde —.«

»Nej, nej,« afbrød Doktoren. »Undskyld mig!«

»Hvis De kan bruge den Tid, jeg har, og det er mine Morgener og Aftener, og vil antage, at den er halvfjerds Pund værd om Aaret, vil De gøre mig en større Tjeneste, end jeg kan sige Dem.«

»Min Gud!« sagde Doktoren naivt. »At tænke sig, at saa lidt skulde kunne være saa meget værd! Ak Gud, ak Gud! Og hvis De kan faa noget bedre, tager De det? Det giver De mig Deres Ord paa, hvad?« sagde Doktoren — saadan som han altid havde rettet en alvorlig Appel til vor Æresfølelse, da vi var Drenge.

»Paa mit Ord, Sir!« svarede jeg paa vor gamle Skolemaner.

»Lad det da være saa,« sagde Doktoren og klappede mig paa Skulderen og

lod stadig sin Haand blive liggende dér, medens vi blev ved med at gaa op og ned.

»Og jeg vil være tyve Gange lykkeligere, Sir,« sagde jeg med et lille — jeg haaber uskyldigt Smigeri — »hvis mit Arbejde maa blive ved Ordbogen.«

Doktoren standsede, klappede mig atter smilende paa Skulderen og udbrød med en Triumf, det var yderst fornøjeligt at iagttage, som var jeg trængt ned til den menneskeligste Visdoms dybeste Dybder. — »Min kære Ven, De har truffet det. Det er Ordbogen!«

Hvor kunde det være noget andet! Hans Lommer var lige saa fulde af den, som hans Hoved. Den stak ud af ham i alle Retninger. Han sagde mig, at siden han havde trukket sig tilbage fra Skolelivet, var det gaaet vidunderligt frem med den, og at intet kunde passe ham bedre end den foreslaaede Ordning med Morgen- og Aftenarbejde, da det om Dagen var hans Sædvane at spadsere om og tænke. Hans Papirer var en Smule i Uorden, fordi Mr. Jack Maldon i den sidste Tid lejlighedsvis havde gjort Tjeneste som hans Amanuensis; men vi skulde snart faa det hele i Orden, og da skulde det gaa som Fod i Hose. Senere, da vi var godt i Gang i med Arbejdet, fandt jeg, at Mr. Jack Maldons Anstrængelser voldte mere Bryderi, end jeg havde ventet, da han ikke havde indskrænket sig til at begaa en Mængde Fejltagelser, men havde skitseret saa mange Soldater og Damehoveder paa Doktorens Manuskript, at jeg ofte kom ind i Labyrinter af Dunkelhed.

Doktoren var meget glad ved Tanken om, at vi saaledes skulde arbejde sammen paa dette vidunderlige Værk, og vi aftalte at begynde den næste Morgen Klokken syv. Vi skulde arbejde to Timer om Morgenen og to eller tre Timer hver Aften, undtagen om Lørdagen, da jeg skulde hvile. Om Søndagen skulde jeg naturligvis ogsaa hvile, og jeg ansaa dette for at være meget magelige Vilkaar.

Da vore Aftaler saaledes var trufne til vor gensidige Tilfredshed, førte Doktoren mig ind i Huset for at forestille mig for Mrs. Strong, hvem vi traf i Doktorens nye Studereværelse, i Færd med at støve hans Bøger af — en Frihed, han aldrig tillod nogen anden at tage sig med denne hans Helligdom.

De havde opsat deres Frokost for min Skyld, og vi satte os sammen til Bords. Vi havde ikke siddet der længe, da jeg saa paa Mrs. Strongs Ansigt, at der var ved at komme nogen, endnu før jeg hørte noget til det. En Rytter kom hen til Porten, trak sin Hest ind i den lille Gaard med Tømmen over Armen, som om han var ganske hjemme, bandt den ved en Ring i det tomme Vognskur og kom ind i Frokostværelset med Ridepisk i Haanden. Det var Mr. Jack Maldon; og Mr. Jack Maldon havde aldeles ikke udviklet sig til sin Fordel i Indien, fandt jeg. Jeg befandt mig imidlertid i en Tilstand af dydig Strænghed overfor den unge Mand, der ikke fældede Træer i Vanskelighedernes Skov, og mit Indtryk maa derfor optages med tilbørlig Varsomhed.

»Mr. Jack,« sagde Doktoren. »Copperfield.« Mr. Jack Maldon trykkede min Haand, men ikke videre varmt, syntes jeg, og med en anstrængt Beskyttermine, som jeg i mit stille Sind følte mig yderst fornærmet over. Men hans Blaserthed var i det hele ganske besynderlig at iagttage, undtagen naar han henvendte sig til sin Kusine Annie.

»Har De spist Frokost i Dag, Mr. Jack?« sagde Doktoren.

»Jeg spiser næsten aldrig Frokost, Sir,« svarede han med sit Hoved kastet tilbage i en magelig Stol. »Jeg finder det kedeligt.«

»Er der noget nyt i Dag?« spurgte Doktoren.

»Ikke det mindste, Sir,« svarede Mr. Jack Maldon. »Der tales om, at Folk sulter og er utilfredse oppe i det nordlige, men de er altid sultne og utilfredse et eller andet Sted.«

Doktoren saa alvorlig ud og sagde, som om han ønskede at skifte Emne: »Saa er der jo overhovedet intet nyt; og intet nyt, siger man, er godt nyt.«

»Der staar en lang Beretning i Aviserne, Sir, om en Morder,« bemærkede Mr. Maldon. Men der bliver altid nogen myrdet, og jeg læste det ikke.«

At udvise Ligegyldighed for alle Menneskeslægtens Handlinger og Lidelser, blev vistnok dengang ikke anset for en saa udmærket Egenskab, som det senere er blevet, efter hvad jeg har lagt Mærke til. Jeg har sandelig oplevet, at denne Ligegyldighed ligefrem var højst moderne. Jeg har set den blive udfoldet med saa stort Held, at jeg har truffet flere fine Herrer og Damer, der lige saa godt kunde være født som Insektlarver. Maaske gjorde den mere Indtryk paa mig dengang, fordi den var ny for mig, men den bidrog visselig ikke til at forhøje min Mening om Mr. Jack Maldon eller styrke min Tillid til ham.

»Jeg kom herud for at spørge, om Annie havde Lyst til at gaa i Operaen i Aften,« sagde Mr. Maldon og vendte sig imod hende. Det bliver den sidste gode Aften i denne Sæson, og der optræder en Sangerinde, som hun virkelig burde høre. Hun er ganske udmærket. Og desuden er hun henrivende hæslig« — sluttede han med sin sædvanlige Blaserthed.

Doktoren, der altid blev glad over, hvad der kunde antages at ville glæde hans unge Hustru, vendte sig om imod hende og sagde:

»Du maa gaa, Annie. Du maa gaa.«

»Jeg vilde hellere lade være,« sagde hun til Doktoren. »Jeg vilde meget hellere blive hjemme.«

Uden at se paa sin Fætter, henvendte hun sig saa til mig og spurgte mig om Agnes, og hvor naar hun vilde faa hende at se, og om der var Udsigt til, at hun vilde komme den Dag, og var saa forvirret, at jeg undrede mig over, hvordan selv Doktoren, der sad og smurte sit ristede Brød, kunde være blind for, hvad der var saa paafaldende.

Men han saa intet. Han sagde godmodigt til hende, at hun var ung og burde mores og underholdes og ikke lade sig kede af en kedelig gammel Fyr. Oven i Købet, sagde han, vilde han gerne høre hende synge alle den nye Sangerindes Sange for ham, og hvordan kunde hun gøre det, hvis hun ikke gik? Derfor tog Doktoren mod Tilbudet paa hendes Vegne, og Mr. Jack Maldon skulde komme igen til Middag. Da dette var aftalt, tog han til sin priviligerede Stilling, antager jeg; men i alle Tilfælde red han bort og saa overmaade ubeskæftiget ud.

Jeg var nysgerrig efter at faa at vide den næste Morgen, om hun var taget med. Det var hun ikke; men hun havde sendt sin Fætter Afbud i London og var om Eftermiddagen gaaet hen for at besøge Agnes og havde overtalt Doktoren til at gaa med hende; og de havde gaaet hjem over Markerne, fortalte Doktoren mig, da det havde været en smuk Aften. Saa tænkte jeg paa, om hun vilde være taget med, hvis Agnes ikke havde været i Byen, og om Agnes ogsaa havde en god Indflydelse over hende!

Hun saa ikke meget lykkelig ud, fandt jeg, men det var enten et godt Ansigt, eller ogsaa et meget falsk. Jeg saa ofte paa det, for hun sad ved Vinduet hele Tiden, medens vi arbejdede og satte Frokost frem, som vi tog en Bid af en Gang imellem, medens vi arbejdede. Da jeg gik, Klokken ni, laa hun paa Knæ paa Gulvet foran Doktorens Fødder, i Færd med at give ham hans Sko og Gamasker paa. Der laa en svag Skygge over hendes Ansigt, fra nogle grønne Blade, der hang ned over det aabne Vindue i det lave Værelse; og jeg tænkte hele Tiden under Vejs til Doctor's Commons paa den Aften, da jeg havde set hende se paa ham, medens han læste.

Jeg havde dygtig travlt nu; op Klokken fem om Morgenen, og hjem Klokken ni eller ti om Aftenen. Men jeg følte en uendelig Tilfredsstillelse ved at være saa stærkt optaget og følte med Begejstring, at jo mere jeg trættede mig selv, des mere gjorde jeg for at fortjene Dora. Jeg havde ikke aabnet mig i min nye Egenskab for Dora endnu, fordi hun skulde ind og besøge Miss Mills om faa Dage, og jeg udsatte alt, hvad jeg havde at fortælle hende, til da; jeg sagde hende

blot i mine Breve (hele vor Brevveksling besørgedes hemmeligt gennem Miss Mills) at jeg havde meget at fortælle hende. Imidlertid satte jeg mig selv paa en knappere Ration Pomade, gav fuldstændig Afkald paa vellugtende Sæbe og Lavendelvand, og solgte med et overordenligt Tab tre Veste, som var al for luksuriøse til min strænge Løbebane.

Ikke tilfreds med disse Handlinger, men brændende af Utaalmodighed efter at gøre noget mere, gik jeg hen for at besøge Traddles, der nu logerede oppe i et Baghus i Castle Street, Holburn.

Jeg tog Mr. Dick med mig, fordi han, der dybt følte min Tantes Ulykke og oprigtigt troede, at ingen Galejslave eller Tugthusfange arbejdede, som jeg gjorde, havde begyndt at græmme og ærgre sig helt baade fra Humør og Appetit, over at han ingen Nytte kunde gøre. I denne Tilstand følte han sig mere ude af Stand til at fuldende Andragendet end nogen Sinde; og jo haardere han arbejdede paa det, des oftere kom Kong Karl den Førstes ulykkelige Hoved ind i det. Da jeg alvorligt frygtede, at hans Sygdom vilde blive værre, hvis vi ikke anvendte et eller andet uskyldigt Bedrag og fik ham til at tro, at han gjorde Nytte, hvis vi ikke virkelig kunde faa ham til at gøre Nytte (hvad der jo vilde være bedre), bestemte jeg mig til at prøve, om Traddles kunde hjælpe os. Før vi gik, skrev jeg til Traddles en fuldstændig Beretning om alt, hvad der var sket, og Traddles sendte mig et udmærket Svar, der udtrykte hans Sympati og Venskab.

Vi traf ham arbejdende strængt ved Blækhus og Papirer, opmuntret ved Synet af Blomsterstativet og det lille runde Bord i Hjørnet af det lille Værelse. Han modtog os hjærteligt og sluttede øjeblikkeligt Venskab med Mr. Dick, Mr. Dick erklærede, at han sikkert havde set ham før, og vi sagde begge: »Højst rimeligt.«

Den første Ting, hvor om jeg vilde raadspørge Traddles, var følgende. — Jeg havde hørt, at mange Mænd, der havde udmærket sig i forskellige Retninger, havde begyndt Livet med at referere Debatterne i Parlamentet. Da Traddles havde omtalt Aviserne for mig, som et af hans egne Haab, havde jeg slaaet disse to Ting sammen og sagt Traddles i mit Brev, at jeg ønskede at vide, hvordan jeg kunde uddanne mig selv til dette Arbejde. Traddles sagde mig nu, at Resultatet af hans Undersøgelser havde været, at den rent mekaniske Dygtighed, der undtagen i sjældne Tilfælde var nødvendig for at komme til at udmærke sig herved, det vil sige opnaa et fuldstændigt Herredømme over Stenografien, baade i Læsning og Skrivning, i Vanskelighed omtrent svarede til at beherske seks Sprog, og at den maaske ved stræng Flid kunde erhverves paa nogle Aar. Traddles sluttede fornuftigvis, at dette vilde umuliggøre Sagen; men jeg, der kun følte, at her virkelig var nogle store Træer at fælde, besluttede straks at arbejde mig Vej til Dora gennem denne Tykning med Økse i Haand.

»Jeg er dig meget forbunden, kære Traddles!« sagde jeg. »Jeg vil begynde i Morgen.«

Traddles saa forbavset ud, hvad han vel kunde have Grund til; men havde endnu ingen Forestilling om min Henrykkelse.

»Jeg vil købe en Bog,« sagde jeg, »med en god Vejledning i denne Kunst; jeg vil arbejde paa den i Common's, hvor jeg ikke har halvt nok at bestille; jeg vil skrive Talerne i Retten ned for at øve mig — Traddles, min kære Ven, jeg vil lære mig det!«

»Min Gud,« sagde Traddles og spærrede Øjnene op, »jeg havde ingen Anelse om, at du var en saa determineret Karakter, Copperfield!«

Jeg ved ikke, hvor han skulde have haft det fra, for det var nyt nok for mig selv. Jeg forlod dette Emne og bragte Mr. Dick paa Tapetet.

»Ser De,« sagde Mr. Dick alvorligt, »hvis jeg blot kunde udrette noget, Mr. Traddles — hvis jeg kunde slaa paa Tromme — eller blæse paa et eller andet!«

Stakkels Fyr! Jeg tvivler ikke om, at han i sit Hjærte vilde have foretrukket en saadan Beskæftigelse for alle andre. Traddles, som ikke vilde have smilet for alt i Verden, svarede fattet:

»Men De er en god Skriver, Sir. Det fortalte du mig jo, Copperfield?«

»Fortræffelig!« sagde jeg. Og det var han virkelig. Han skrev ualmindelig pænt.

»Tror De ikke,« sagde Traddles, »at De kunde skrive Dokumenter af, Sir, hvis jeg skaffede Dem nogle?»

Mr. Dick saa tvivlende paa mig. »Hm, Trotwood?«

Jeg rystede paa Hovedet. Mr. Dick rystede paa sit og sukkede. »Fortæl ham om Andragendet.«

Jeg forklarede Traddles, at der var nogen Vanskelighed med at holde Kong Karl den Førstes Hoved ude af Mr. Dicks Manuskripter, medens Mr. Dick saa meget ærbødigt og alvorligt paa Traddles og suttede paa sin Tommelfinger.

»Men de Skrivelser, ved du jo, som jeg taler om, er allerede skrevne og færdige,« sagde Traddles efter at have tænkt sig lidt om. »Mr. Dick har intet at gøre med dem. Vilde det ikke gøre en Forskel, Copperfield? I hvert Fald, vilde vilde det ikke være værd at prøve?«

Dette gav os nyt Haab. Traddles og jeg lagde afsides vore Hoveder i Blød, medens Mr. Dick ængstelig holdt Øje med os fra sin Stol, og vi bryggede en Plan, efter hvilken vi den næste Dag satte ham i Arbejde med et glimrende Resultat.

Paa et Bord ved Vinduet i Buckingham Street anbragte vi det Arbejde, Traddles havde skaffet ham — hvilket var at udfærdige, jeg ved ikke hvor mange Kopier af et retsligt Dokument om en eller anden Vejret — og paa et andet Bord udbredte vi den sidste, ufuldendte Udgave af det store Andragende. Vi havde instrueret Mr. Dick om, at han skulde afskrive nøjagtigt, hvad han havde for sig, uden den mindste Afvigelse fra Originalen; og at hvis han ansaa det nødvendigt at gøre den mindste Hentydning til Kong Karl den Første, skulde han flyve over til Andragendet. Min Tante meldte os siden, at i Begyndelsen lignede han en Mand, der slaar Pavker, og delte stadig sin Opmærksomhed mellem de to; men da han fandt, at dette forvirrede og trættede ham, og han havde sin Kopi dér lige for sine Øjne, satte han sig snart til den paa en ordentlig, forretningsmæssig Maade og opsatte Andragendet til en mere passende Tid. Med et Ord, skønt vi passede nøje paa, at han ikke fik mere at gøre, end der var godt for ham, og skønt han ikke havde begyndt med Ugens Begyndelse, tjente han den følgende Lørdag nitten Shillings og ni Pence; og aldrig, saa længe jeg lever, skal jeg glemme, hvordan han gik rundt til alle Butikerne i Nabolaget for at veksle sin Skat i Sixpencestykker, og hvordan han bragte dem til min Tante, ordnede i Form af et Hjærte paa en Præsenterbakke, med Taarer af Glæde og Stolthed i sine Øjne. Han lignede en, der var under en Trolddoms lykkelige Indflydelse, fra det Øjeblik af, da han var blevet beskæftiget med noget nyttigt; og hvis der var en lykkelig Mand i Verden den Lørdag Aften, var der den taknemlige Skabning, som ansaa min Tante for den vidunderligste Kvinde, der var til, og mig for den vidunderligste unge Mand.

»Nu bliver der ikke noget af at sulte ihjel, Trotwood,« sagde Mr. Dick, da han trykkede min Haand i en Krog. »Jeg skal sørge for hende, Sir.« Og han viftede med sine ti Fingre i Luften, som om de var ti Banker.

Jeg ved neppe, hvem der var gladest, Traddles eller jeg. »Dette her,« sagde Traddles pludselig, idet han tog et Brev op af sin Lomme og gav mig det, »bringer mig virkelig til ganske at glemme Mr. Micawber.«

Brevet (Mr. Micawber lod aldrig nogen Lejlighed gaa tabt til at skrive Breve) var adresseret til mig »velvilligst ved T. Traddles, Esquire, af Inner Temple.« Det lød saaledes:

Min kære Copperfield!

De vil muligvis ikke være uforberedt paa at modtage den Underretning, at noget har vist sig. Jeg har maaske ved en tidligere Lejlighed omtalt for Dem, at jeg forventede, at noget saadant vilde ske.

Jeg er i Færd med at nedsætte mig i en af Provinsstæderne paa vor lykkelige Ø (hvor Samfundet kan beskrives som en lykkelig Blanding af det agerdyrkende og det gejstlige) i umiddelbar Forbindelse med et af de lærde Fag. Mrs. Micawber og vort Afkom vil ledsage mig. Vor Aske vil, i Fremtiden, rimeligvis blive fundet blandet paa den Kirkegaard, der er knyttet til en ærværdig Bygning, der har skaffet det Sted, jeg hentyder til, Ry — skal jeg sige fra China til Peru?

Idet vi byder Farvel til det moderne Babylon, hvor vi har gennemgaaet saa mange Omskiftelser, jeg haaber ikke uværdigt, kan Mrs. Micawber og jeg ikke skjule for os selv, at vi skilles, maaske for Aar, maaske for altid, fra et Menneske, der ved stærke Baand er knyttet til vort hjemlige Livs Alter. Hvis De, Aftenen før denne Afrejse, vil ledsage vor fælles Ven, Mr. Thomas Traddles, til vor nuværende Bopæl og dér udveksle de ved Lejligheden naturlige Ønsker, vil De bevise en Velgerning

mod
En
som
er
Deres
hengivne
Wilkins Micawber.

Jeg var glad over at høre, at Mr. Micawber endelig var blevet af med sit Sæk og Aske, og at noget virkeligt omsider havde vist sig. Da jeg hørte af Traddles, at Indbydelsen gjaldt den Aften, der allerede var ved at svinde hen, erklærede jeg mig villig til at efterkomme den, og vi gik sammen til det Logis, Mr. Micawber beboede som Mr. Mortimer, og som laa omtrent i den øverste Ende af Gray's Inn Road.

Dette Logis var saa indskrænket, at vi fandt Tvillingerne, der nu var en otte ni Aar gamle, liggende i en Slagbænk i Familiens Opholdsværelse, hvor Mr. Micawber i en Vandkande havde tilberedt, hvad han kaldte et »Bryg« af den behagelige Drik, hvorfor han var saa berømt. Jeg havde ved denne Lejlighed den Fornøjelse at forny Bekendtskabet med Master Micawber, i hvem jeg fandt en lovende Dreng paa omtrent tolv eller tretten Aar, i høj Grad et Bytte for den Rastløshed i Lemmerne, der ikke er noget sjældent Fænomen hos Yndlinge paa hans Alder. Jeg gjorde ogsaa endnu engang Bekendtskab med hans Søster, Miss Micawber, i hvem, som Mr. Micawber sagde os, »hendes Moder fornyede sin Ungdom ligesom Føniks.«

»Min kære Copperfield,« sagde Mr. Micawber »De og Mr. Traddles finder os paa Randen af Opbrud, og vil undskylde de smaa Ulemper, der følger med denne Stilling.«

Da jeg saa mig om, medens jeg afgav et passende Svar, bemærkede jeg, at Familiens Ejendele allerede var indpakkede, og at Bagagens Størrelse ikke var overvældende. Jeg lykønskede Mrs. Micawber til den forestaaende Forandring.

»Min kære Mr. Copperfield,« sagde Mrs. Micawber, »om Deres venlige Interesse for alle vore Sager, tvivler jeg ikke. Min Familie kan anse det for en Forvisning, hvis de har Lyst; men jeg er Hustru og Moder, og jeg vil aldrig forlade Mr. Micawber.«

Traddles tilkendegav hjærteligt det Bifald, Mrs. Micawbers Øje afæskede ham.

»Det,« sagde Mrs. Micawber, »det er i det mindste mit Syn, min kære Copperfield og Mr. Traddles, paa den Pligt, jeg paatog mig, da jeg gentog de uigenkaldelige Ord: Jeg, Emma, tager dig, Wilkins. Jeg læste Resultatet igennem ved en Tællepraas forleden Aften, og den Slutning, jeg udledte af det, var, at jeg aldrig kunde forlade Mr. Micawber. Og,« sagde Mrs. Micawber, »skønt jeg muligvis kan tage fejl i mit

Syn paa Ceremonien, saa vil jeg aldrig gøre det!«

»Min kære,« sagde Mr. Micawber en Smule utaalmodigt, »jeg er mig ikke bevidst, at nogen venter, at du skal gøre noget af den Slags.«

»Jeg ved, min kære Mr. Copperfield,« fortsatte Mrs. Micawber, »at jeg nu er i Færd med at søge min Lykke blandt fremmede; og jeg ved ogsaa, at de forskellige Medlemmer af min Familie, til hvem Mr. Micawber har skrevet i de mest passende Udtryk for at meddele dem denne Kendsgerning, ikke har taget den mindste Notits af Mr. Micawbers Meddelelse. Jeg er maaske overtroisk,« sagde Mrs. Micawber, »men det forekommer mig, at Mr. Micawber er bestemt til aldrig at modtage noget Svar paa det overvejende Flertal af de Meddelelser, han skriver. Jeg kan slutte af min Families Tavshed, at de er imod den Beslutning, jeg har taget; men jeg vilde ikke tillade mig selv at blive draget bort fra Pligtens Sti, Mr. Copperfield, selv af min Papa og Mama, hvis de endnu levede.«

Jeg udtalte som min Mening, at dette var at gaa i den rigtige Retning.

»Det er maaske et Offer,« sagde Mrs. Micawber, »at begrave sig i en Domkirkeby; men sandelig, Mr. Copperfield, hvis det er et Offer for mig, er det et langt større Offer for en Mand med Mr. Micawbers Evner.«

»Aa, De rejser til en Domkirkeby?« sagde jeg. Mr. Micawber, som havde skænket for os alle af Vandkanden svarede:

»Til Canterbury. I Virkeligheden, min kære Copperfield, er jeg gaaet ind paa Arrangementer, i Kraft af hvilke jeg lovlig og kontraktmæssigt er knyttet til vor Ven Heep for at bistaa og tjene ham i Egenskab af — og være — hans fortrolige Skriver.«

Jeg stirrede paa Mr. Micawber, der var i høj Grad fornøjet over min Forbavselse.

»Det er min Pligt at meddele Dem,« sagde han med en officiel Mine, »at Mrs. Micawbers Dygtighed i Forretninger og kloge Raad i høj Grad har bidraget til dette Resultat. Da den Handske, til hvilken Mrs. Micawber hentydede ved en tidligere Lejlighed, var blevet kastet i Form af et Avertissement, blev den taget op af min Ven Heep, og ledte til en gensidig Genkendelse. Om min Ven Heep,« sagde Mr. Micawber, »som er en Mand af mærkelig Klogskab, ønsker jeg at tale med al mulig Respekt. Min Ven Heep har ikke fastsat det positive Vederlag alt for højt, men han har gjort en hel Del, i Retning af at udfri mig fra Trykket af mine pekuniære Vanskeligheder, afhængigt af Værdien af mine Tjenester, og til Værdien af disse Tjenester sætter jeg min Lid. Den Dygtighed og Klogskab, jeg muligvis besidder,« sagde Mr. Micawber pralende med sin gamle, gentile Mine, »vil blive ofret i min Ven Heeps Tjeneste. Jeg har allerede noget Kendskab til Retten — som indstævnet i civil Proces — og jeg vil straks give mig i Kast med en af vore mest fremragende og bekendte engelske Juristers Haandbøger. Jeg anser det for unødvendigt at tilføje, at jeg sigter til Mr. Blackstone, Dommeren.

Disse Bemærkninger, og saamænd Størstedelen af de Bemærkninger, der blev gjort den Aften, blev afbrudt ved, at Mrs. Micawber opdagede, at Master Micawber sad paa sine Støvler eller holdt paa sit Hoved med begge sine Arme, som om han mærkede, at det sad løst, eller rent tilfældigt sparkede Traddles under Bordet,eller slog sine Fødder over hinanden, eller strakte dem ud fra sig i en unaturlig Afstand eller laa sidelæns med Haaret ned imellem Vinglassene eller dokumenterede sine Lemmers Rastløshed paa en anden Maade, der var uforenelig med Selskabets almindelige Interesser; og ved, at Master Micawber modtog disse Opdagelser med stor Fortrydelse. Jeg sad hele Tiden, forbavset over Mr. Micawbers Aabenbarelser, og undrede mig over, hvad han mente; indtil Mrs. Micawber genoptog Samtalens Traad og krævede min Opmærksomhed.

»Hvad jeg særlig beder Mr. Micawber passe paa,« sagde Mrs. Micawber, »er at han ikke, min kære Copperfield,

ved at beskæftige sig med denne underordnede Gren af Retsvæsenet, gør sig det umuligt senere at naa Toppen af Træet. Jeg er overbevidst om, at naar Mr. Micawber vier sine Kræfter til et Fag, der i den Grad ligger for hans frugtbare Evner og hans Veltalenhed, *maa* han udmærke sig. Nu for Eksempel, Mr. Traddles,« sagde Mrs. Micawber og antog en dybsindig Mine, »en Dommer, eller lad os sige en Kansler. Mon en Person udelukker sig selv fra at komme i disse fremskudte Stillinger ved at tiltræde en saadan Stilling, som Mr. Micawber har modtaget?«

»Min kære,« sagde Mr. Micawber — men saa alligevel spørgende paa Traddles — »vi har Tid nok for os til at overveje disse Spørgsmaal.«

»Micawber,« svarede hun, »nej! Din Fejl i Livet er, at du ikke ser langt nok frem. Du er forpligtet for din Families Skyld, om ikke for din egen, til at kaste et omfattende Blik paa de yderste Punkter i Synskredsen, som dine Evner kan føre dig til.«

Mr. Micawber hostede og drak sin Punch med en yderst tilfreds Mine — stadig seende paa Traddles, som om han ønskede at høre hans Mening.

»Ja, Sagens egentlige Stilling, Mrs. Micawber,« sagde Traddles, der gav hende Sandheden i en mild Form — »jeg mener, den virkelige, prosaiske Sandhed, forstaar De —«

»Netop,« sagde Mrs. Micawber, »min kære Mr. Traddles, jeg ønsker at være saa prosaisk og bogstavelig som muligt, i en Sag af saa stor Vigtighed.«

— »Er,« sagde Traddles, »at denne Gren af Juraen, selv om Mr. Micawber blev virkelig Sagfører —«

»Netop,« svarede Mrs. Micawber. (»Wilkins, du skeler, saa det ender med, at du ikke kan faa Øjnene tilbage igen.«)

»— Har intet,« fortsatte Traddles, »at gøre med dette. Kun en Advokat er berettiget til saadanne Stillinger; og Mr. Micawber kunde ikke blive Advokat, uden at være Student ved et juridisk Kollegium i fem Aar.«

»Forstaar jeg Dem rigtigt?« sagde Mrs. Micawber med sin mest affable Forretningsmine. »Skal jeg forstaa det saadan, min kære Traddles, at ved Udløbet af denne Periode vilde Mr. Micawber kunne blive valgt til Dommer eller Kansler?«

»Han vil *kunne* vælges,« svarede Traddles med et stærkt Eftertryk paa dette Ord.

»Tak,« sagde Mrs. Micawber. »Det er fuldkommen tilstrækkeligt. Hvis det er Tilfældet, og Mr. Micawber ikke forspilder nogen Forret ved at paatage sig denne Stilling, er jeg beroliget. Jeg taler,« sagde Mrs. Micawber, »som en Kvinde, selvfølgelig; men jeg har altid været af den Mening, at Mr. Micawber besidder, hvad jeg, da jeg levede hjemme, har hørt min Papa kalde den juridiske Sans; og jeg haaber, at Mr. Micawber nu er ved at betræde et Felt, hvor denne Sans vil udvikle sig, og indtage en ledende Stilling.«

Jeg tror fuldt og fast, at Mr. Micawber med sin juridiske Sans for Øje saa sig selv sidde i Lordkanslersædet. Han lod velbehageligt sin Haand glide over sit skaldede Hoved og sagde med fremhyklet Resignation:

»Min kære, vi vil ikke foregribe Skæbnens Bestemmelser. Hvis det er forbeholdt mig at bære Paryk, er jeg i det mindste i det ydre« — han hentydede til sin Skaldethed — »forberedt paa denne Udmærkelse. Jeg beklager ikke,« sagde Mr. Micawber, »Tabet af mit Haar, og jeg er maaske blevet det berøvet i et særligt Øjemed. Jeg kan ikke sige det. Det er min Hensigt, min kære Copperfield, at opdrage min Søn for Kirken; jeg skal ikke nægte, at jeg for hans Skyld vilde være lykkelig ved at komme i Højhed.«

»For Kirken?« sagde jeg, medens jeg stadig grublede over Uriah Heep.

»Ja,« sagde Mr. Micawber. »Han har en mærkelig Stemme og vil komme til at begynde som Korsanger. Vor Bosættelse i Canterbury, og vor lokale Forbindelse, vil uden Tvivl sætte ham i Stand til at benytte sig af en mulig Vakance i Domkirkekoret.«

Da jeg atter saa paa Master Micawber, saa jeg, at hans Ansigt havde et Udtryk, som om hans Stemme sad bag hans Øjenbryn, hvor den ogsaa syntes at sidde, da han (efter at have faaet Valget mellem det og Sengen) sang: »Naar Skovspætten banker —«. Efter mange Komplimenter over denne Præstation, gik vi over til en Samtale om almindelige Ting; og da jeg var altfor opfyldt af min fortvivlede Beslutning til at jeg kunde beholde mine forandrede Forhold hos mig selv, meddelte jeg Mr. og Mrs. Micawber dem. Jeg kan ikke sige, hvor fornøjede de begge blev ved Tanken om, at min Tante befandt sig i Vanskeligheder, og hvor hyggelige og venlige det gjorde dem.

Da vi omtrent var kommet til den sidste Omgang af Punschen, henvendte jeg mig til Traddles og mindede ham om, at vi maatte ikke skilles uden at ønske vore Venner Sundhed, Lykke og Held paa deres nye Løbebane. Jeg bad Mr. Micawber fylde vore Glas og udbragte Skaalen i tilbørlig Form, trykkede hans Haand over Bordet og kyssede Mrs. Micawber for at fejre denne mindeværdige Lejlighed. Traddles fulgte mit Eksempel i den første Henseende, men ansaa ikke sig selv for tilstrækkelig gammel Ven til at turde vove det andet.

»Min kære Copperfield,« sagde Mr. Micawber og rejste sig med en Tommelfinger i hver Vestelomme, »min Ungdoms Staldbroder, hvis jeg maa tillade mig det Udtryk — og min agtede Ven Traddles — hvis jeg maa have Lov at kalde ham saadan — vil tillade mig paa Mrs. Micawbers, mine egne og vort Afkoms Vegne at takke dem i de varmeste og mest uskrømtede Udtryk for deres gode Ønsker. Det ventes maaske, at paa Aftenen før et Opbrud, der vil betyde en fuldstændig ny Tilværelse for os,« Mr. Micawber talte, som om de skulde rejse fem Hundrede Tusinde Mile bort — »vil jeg rette nogle faa Afskedsbemærkninger til de to Venner, som jeg her ser for mig. Men alt, hvad jeg kan sige i denne Retning, har jeg sagt. Hvilken Stilling i Samfundet jeg end maatte opnaa gennem det lærde Fag, hvoraf jeg er ved at blive et uværdigt Medlem, skal jeg bestræbe mig for ikke at gøre den Skam, og Mrs. Micawber vil være sikker paa at komme til at pryde den. Under det midlertidige Tryk af pekuniære Forpligtelser, indgaaede i den Tanke, at de straks kunde berigtiges, men forblevne uberigtige paa Grund af forskellige sammenstødende Omstændigheder, har jeg været nødt til at antage et Ydre, som er mine naturlige Instinkter imod — jeg hentyder til Brillerne — og antage et Tilnavn, som jeg ikke kan gøre noget lovligt Krav paa. Alt, hvad jeg kan sige om dette, er, at Skyen er svundet bort fra den mørke Scene, og at Dagens Gud endnu engang staar højt over Bjærgenes Toppe. Næste Mandag, naar vi Klokken fire om Eftermiddagen ankommer med Diligencen til Canterbury, vil min Fod betræde sin Fødejord — mit Navn være Micawber!«

Mr. Micawber indtog atter sin Plads efter at have sluttet disse Bemærkninger og drak to Glas Punsch efter hinanden med stor Alvor. Derpaa sagde han med megen Højtidelighed:

»Endnu én Ting har jeg at gøre, før denne Skilsmisse er fuldbyrdet, og det er at fuldbyrde en Retfærdighedshandling. Min Ven Mr. Thomas Traddles har, ved to forskellige Lejligheder »sat sit Navn«, om jeg maa bruge et almindeligt Udtryk, paa to Veksler til Fordel for mig. Ved den første Lejlighed blev Mr. Thomas Traddles ladet — lad mig sige i Stikken. Den anden er endnu ikke forfaldet. Beløbet paa den første Obligation« — her konfererede Mr. Micawber omhyggeligt med sine Papirer — »var, tror jeg, tre og tyve, fire, ni og en halv; paa den anden, i Følge min Indførsel af denne Transaktion, atten, seks, to. Disse Summer, sammenlagt udgør, hvis min Beregning er rigtig, en Totalsum paa én og fyrre, ti, elleve og en halv. Min Ven Copperfield vil maaske gøre mig den Tjeneste at efterregne Totalsummen?«

Jeg gjorde det, og fandt den i Orden.

»At forlade denne Hovedstad,« sagde

Mr. Micawber, »og min Ven Mr. Thomas Traddles uden at afgøre den pekuniære Del af denne Forpligtelse, vilde tynge i en utaalelig Grad paa mit Sind. Jeg har derfor udfærdiget til min Ven Mr. Thomas Traddles min Forskrivning for en og fyrre, ti, elleve og en halv, og jeg er glad over saaledes at genvinde min moralske Værdighed og vide, at jeg atter kan gaa oprejst mellem mine Medborgere!«

Med denne Indledning (som højlig rørte ham) overgav Mr. Micawber sin Forskrivning i Traddles Hænder, og sagde, at han ønskede ham alt godt i ethvert Livsforhold. Jeg er overbevist om, ikke alene at dette for Mr. Micawber var ganske det samme som at betale Pengene, men at Traddles selv neppe indsaa Forskellen, før han havde faaet Tid til at tænke over det.

Mr. Micawber gik saa rank mellem sine Medborgere i Kraft af denne dydige Handling, at hans Bryst saa en halv Gang bredere ud, da han lyste os ned ad Trappen. Vi skiltes med stor Hjærtelighed paa begge Sider; og da jeg havde fulgt Traddles til hans Dør og gik hjem alene, tænkte jeg, blandt de andre mærkelige og modstridende Ting, der opfyldte mine Tanker, paa, at upaalidelig som Mr. Micawber var, skyldte jeg rimeligvis en eller anden medfølende Erindring, som han havde bevaret om mig, fra jeg var hans Drengelogerende, at jeg aldrig var blevet anmodet om Penge af ham. Jeg vilde sikkert ikke have haft moralsk Mod til at nægte ham dem; og jeg tvivler ikke om, at han vidste det (det være skrevet til hans Ære) ligesaavel som jeg gjorde.

Syttende Kapitel.

En Smule koldt Vand.

Mit nye Liv havde varet i over en Uge, og jeg var stærkere end nogen Sinde i disse frygteligt praktiske Beslutninger, som jeg følte Stillingen krævede. Jeg vedblev at gaa overordentlig hurtigt og at have en almindelig Følelse af, at det gik frem med mig. Jeg gjorde mig selv til et fuldstændigt Offer. Jeg omgikkes endogsaa med en Plan om at sætte mig paa Plantekost, da det dunkelt foresvævede mig, at jeg ved at blive et græsædende Dyr bragte Dora et Offer.

Lille Dora var stadig ganske uvidende om min desperate Fasthed, uden for saa vidt mine Breve lod det skinne igennem. Men næste Lørdag kom, og paa den Lørdag Aften skulde hun være hos Miss Mills; og da Mr. Mills var gaaet til sin Whistklub (hvilket blev telegraferet ud til mig paa Gaden ved et Fuglebur i det midterste Dagligstuevindue) skulde jeg derhen til Te.

I denne Tid var vi kommet helt i Orden i Buckingham Street, hvor Mr. Dick vedblev at skrive af i en Tilstand af fuldendt Lykke. Min Tante havde vundet en afgørende Sejr over Mrs. Crupp, idet hun kastede den første Spand, hun anbragte paa Trappen, ud af Vinduet og dernæst antog en fremmed Pige, som hun personlig tog under sin Beskyttelse, baade naar hun gik op og ned ad Trappen. Disse kraftige Foranstaltninger vakte en saadan Rædsel i Mrs. Crupps Bryst, at hun holdt sig i sit eget Køkken i den Tanke, at min Tante var gal. Da min Tante var i høj Grad

ligegyldig overfor Mrs. Crupps Mening som overfor enhver andens, og snarere bestyrkede end afkræftede denne Tanke, blev Mrs. Crupp, der nylig var saa modig, paa faa Dage saa fejg, at hun prøvede paa at skjule sin omfangsrige Skikkelse bag Dørene — hvorved imidlertid en bred Kant af Flonelsskørtet vedblev at være synligt — eller smuttede ind i mørke Kroge. Dette voldte min Tante en saa usigelig Tilfredsstillelse, at jeg tror, hun gjorde sig en Fornøjelse af at traske op og ned, med sin Hat vanvittigt bag i Nakken, paa de Tider, hvor Mrs. Crupp kunde antages at være paa Færde.

Da min Tante var usædvanlig ordentlig og opfindsom, indførte hun saa mange smaa Forbedringer i vore huslige Indretninger, at jeg syntes at være blevet rigere i Stedet for fattigere. Blandt andet forvandlede hun Fadeburet til Paaklædningsværelse for mig og købte og udsmykkede mig en Seng, der om Dagen lignede et Bogskab saa meget som det var muligt for en Seng. Jeg var Genstand for hendes bestandige Omhu; og min stakkels Moder selv kunde ikke have elsket mig højere eller anstrængt sig mere for at gøre mig lykkelig.

Peggotty havde følt sig i høj Grad udmærket ved at faa Lov til at tage Del i disse Arbejder; og skønt hun stadig bevarede noget af sin gamle Frygt overfor min Tante, havde hun dog modtaget saa mange Tegn paa Opmuntring og Tillid, at de var de bedst mulige Venner. Men den Tid var nu kommet (jeg taler om den Lørdag, da jeg skulde drikke Te hos Miss Mills), da det blev nødvendigt for hende at vende hjem og udføre de Pligter, hun havde paataget sig overfor Harn. »Saa Farvel, Barkis!« sagde min Tante, »og sørg for at have det godt! Jeg havde sandelig aldrig troet, at jeg skulde blive bedrøvet over at miste Dem.«

Jeg fulgte Peggotty til Diligencekontoret og saa hende køre af Sted. Hun græd, da vi skiltes, og betroede sin Broder til mit Venskab, ligesom Harn havde gjort. Vi havde ikke hørt noget til ham, siden han gik bort hin solklare Aften.

»Og nu, min egen kære Dreng,« sagde Peggotty, »hvis du nu, medens du er i Lære, skulde trænge til nogen Penge; eller hvis du, kære, naar du er udlært, skulde mangle noget til at nedsætte dig for (og du maa gøre det ene eller det andet eller begge Dele, min egen Ven), hvem har da saa stor Ret til at bede om Lov til at laane dig nogle, som min søde Piges gamle dumme Tjenerinde?«

Jeg var ikke saa rasende uafhængig, at jeg ikke svarede, at hvis jeg nogen Sinde laante Penge af nogen, vilde jeg laane dem af hende. Næst efter, om jeg havde modtaget en stor Sum paa Stedet, tror jeg, at dette trøstede Peggotty mere, end noget andet kunde have gjort.

»Og, min kære!« hviskede Peggotty, »sig den smukke lille Engel, at jeg saa gerne vilde have set hende, blot et Minut! Og sig hende, at før hun gifter sig med min Dreng, vil jeg komme og indrette Huset saa smukt for Jer, hvis jeg da faar Lov.«

Jeg erklærede, at ingen anden skulde røre det; og dette voldte Peggotty en saadan Glæde, at hun tog bort i godt Humør.

Jeg arbejdede mig saa træt, jeg kunde, hele Dagen i Commons, med en Mængde Ting, og til den fastsatte Tid om Aftenen mødte jeg i Miss Mills' Gade. Mr. Mills, der var et frygteligt Uhyre til at falde i Søvn efter Middagen, var endnu ikke gaaet ud, og der var ikke noget Fuglebur i det midterste Vindue.

Han lod mig vente saa længe, at jeg inderligt haabede, at Klubben vilde give ham en Bøde for at komme for sent. Tilsidst kom han ud; og da saa jeg min egen Dora hænge Fugleburet op og kigge ud paa Balkonen efter mig og løbe ind igen, da hun saa, at jeg var der, medens Jip blev tilbage for at gø forbistret ad en uhyre Slagterhund nede paa Gaden, der kunde have slugt den som en Pille.

Dora kom ud i Dagligstuedøren for

at tage imod mig; og Jip kom farende ud, snublende over sine egne Ben, i den Tro, at jeg var en Røver; og vi gik alle tre ind, saa lykkelige og forelskede som muligt. Jeg gød snart en bitter Draabe i vor Glæde — ikke fordi det var min Hensigt at gøre det, men fordi jeg var saa opfyldt af Emnet — ved at spørge Dora, uden mindste Forberedelse, om hun kunde elske en Tigger?

Min smukke, lille forfærdede Dora! Den eneste Tanke, hun forbandt med Ordet, var et gult Ansigt og en Nathue, et Par Krykker og et Træben eller en Hund med en Tallerken i Munden, eller noget af den Slags; og hun stirrede paa mig med den mest henrivende Forundring.

»Hvor kan du spørge mig om noget saa taabeligt?« surmulede Dora. »Elske en Tigger?«

»Dora, min egen kæreste,« sagde jeg. »*Jeg* er en Tigger.«

»Hvor kan du være saa tosset,« svarede Dora og gav mig et Rap over Haanden, »og sidde dér og fortælle mig saadan nogle Krøniker? Jeg vil faa Jip til at bide dig.«

Hendes barnagtige Væsen var for mig det yndigste i Verden, men jeg var nødt til at tale tydeligt, og jeg gentog højtideligt:

»Dora, min elskede, jeg er din ruinerede David!«

»Jeg forsikrer dig, at jeg vil faa Jip til at bide dig,« sagde Dora og rystede sine Krøller, »hvis du er saa latterlig.«

Men jeg saa saa alvorlig ud, at Dora hørte op med at ryste sine Krøller og lagde sin skælvende lille Haand paa min Skulder og saa først skræmt og ængstelig ud, og begyndte saa at græde. Det var forfærdeligt. Jeg faldt paa Knæ foran Sofaen og kælede for hende og bønfaldt hende om ikke at knuse mit Hjærte; men i nogen Tid gjorde den stakkels lille Dora ikke andet end at udraabe: O Gud, O Gud! Og o, hun var saa angst! Og hvor var Julia Mills! Og o, hent hende Julia Mills og gaa bort! — indtil jeg næsten var ude af mig selv.

Efter en skrækkelig Masse Bønner og Forsikringer fik jeg endelig Dora til at se paa mig, med et forfærdet Udtryk i Ansigtet, som jeg lidt efter lidt fik mildnet, til det kun var nedslaaet, og hendes bløde, smukke Kind laa imod min. Da fortalte jeg hende, med min Arm om hendes Liv, hvor højt jeg elskede hende, saa inderligt, saa inderligt; hvordan jeg ansaa det for rigtigt at løse hende fra hendes Løfte, fordi jeg nu var fattig; at jeg aldrig vilde kunne udholde eller overleve at miste hende; at jeg ikke var bange for Fattigdom, hvis hun ikke var det, naar min Arm blev styrket og mit Hjærte opflammet af hende; at jeg allerede arbejdede med et Mod, som kun Elskere kendte; at jeg havde begyndt at være praktisk og se ud i Fremtiden; at en Skorpe, der var ærligt fortjent, var sødere end et Festmaaltid, der var arvet; og meget mere af samme Mening, hvilket jeg altsammen fremsatte i et Udbrud af lidenskabelig Veltalenhed, der ganske overraskede mig selv, skønt jeg havde tænkt over det Dag og Nat, lige siden min Tante havde forbavset mig.

»Er dit Hjærte endnu mit, kære Dora?« sagde jeg henrykt, thi saadan som hun klyngede sig til mig, vidste jeg, hvad det var.

»Oh, ja!« udbrød Dora. »Oh ja, det er, fuldt ud dit. Oh, vær ikke saa forfærdelig!«

Jeg forfærdelig! Mod Dora?

»Tal ikke om at være fattig og arbejde haardt!« sagde Dora og smøg sig tættere ind til mig. »Oh, gør ikke det, gør ikke det!«

»Min kæreste Elskede,« sagde jeg, »en ærlig tjent Skorpe —«

»Oh ja; men jeg bryder mig ikke om at høre mere om Skorper!« sagde Dora. »Og Jip maa have en Lammekotelet hver Dag Klokken tolv, ellers dør den!«

Jeg var fortryllet af hendes barnlige, vindende Væsen. Jeg forklarede kærligt Dora, at Jip skulde faa sin Lammekotelet med sædvanlig Regelmæssighed. Jeg udkastede et Billede af vort tarvelige Hjem, der var uafhængigt gennem

mit Arbejde — og jeg indførte det lille Hus, jeg havde set i Highgate, og min Tante i hendes Værelse ovenpaa.

»Nu er jeg vel ikke forfærdelig, Dora?« sagde jeg ømt.

»Oh, nej, nej!« udbrød Dora. »Men jeg haaber, din Tante vil opholde sig en hel Del paa sit Værelse! Og jeg haaber, hun ikke er en gammel Rappenskralde!«

Hvis det var muligt for mig at elske Dora højere end nogen Sinde, saa gjorde jeg det sikkert nu. Men jeg følte, at hun var en Smule umedgørlig. Jeg gjorde endnu et Forsøg. Da hun ganske var sig selv igen og sad og krøllede Jips Øren, medens den laa paa hendes Skød, blev jeg alvorlig og sagde:

»Min egen! Maa jeg sige noget?«

»Oh, vær ikke praktisk!« sagde Dora indsmigrende. »For det gør mig saa angst!«

»Elskede!« svarede jeg. »Der er ikke noget, der kan forurolige dig i alt dette. Jeg vil have, at du skal tænke helt anderledes paa det. Jeg ønsker, at det skal styrke dig og sætte Mod i dig, Dora!«

»O, men det er saa forfærdeligt!« udbrød Dora.

»Nej, min Elskede! Udholdenhed og Karakterstyrke vil sætte os i Stand til at udholde langt værre Ting.«

»Men jeg har slet ikke nogen Styrke!« sagde Dora og rystede sine Krøller. »Har jeg vel, Jip? Oh, kys Jip og vær behagelig!«

Jeg gjorde, som hun bad mig — og tog bagefter selv min Løn for min Lydighed — og hun tryllede mig ud af min alvorlige Rolle for jeg ved ikke, hvor lang Tid.

»Men, Dora, min Elskede!« sagde jeg endelig og tog fat paa det igen. »Der var noget, jeg vilde sige dig.«

Dommeren i Appellationsretten maatte være blevet forelsket i hende ved at se hende folde sine smaa Hænder og række dem i Vejret, tiggende og bedende mig om ikke at være forfærdelig mere.

»Det vil jeg sandelig heller ikke, min Skat,« forsikrede jeg hende. »Men Dora, min Elskede, hvis du undertiden vil tænke — ikke modløst, forstaar du nok; langt fra! — men hvis du undertiden vil tænke — netop for at opmuntre dig selv — paa at du er forlovet med en fattig Mand —«

»Sig det ikke, sig det ikke, aa nej!« udbrød Dora. »Det er saa forfærdeligt!«

»Paa ingen Maade, min egen!« sagde jeg muntert. »Hvis du undertiden vil tænke paa det og af og til give dig lidt af med din Faders Husholdning og forsøge at erhverve dig lidt Øvelse — for Eksempel i Regnskaber —«

Stakkels lille Dora modtog dette Forslag med noget, der var midt imellem en Hulken og et Skrig.

»— Saa vilde det være saa nyttigt for os senere hen,« fortsatte jeg. »Og hvis du vilde love mig at læse en lille — en lille Kogebog, som jeg skal sende dig, saa vilde det være saa udmærket for os begge. Thi vor Vej gennem Livet, min Dora,« sagde jeg, varm af Emnet, »er nu stenet og knudret, og vi maa jævne den selv. Vi maa kæmpe os Vej fremad. Vi maa være tapre. Der er Hindringer, der skal overvindes, og vi maa overvinde og knuse dem!«

Jeg talte meget ivrigt, med knyttet Haand og det mest begejstrede Ansigt, men det var ganske unødvendigt at blive ved. Jeg havde sagt nok. Jeg havde gjort det igen. O, hun var saa angst! O, hvor var Julia Mills? O, hent hende Julia Mills og gaa bort! Saa jeg blev kort sagt helt ude af mig selv og fo'r rasende rundt i Dagligstuen.

Jeg troede, jeg havde dræbt hende, denne Gang. Jeg stænkede hende Vand i Ansigtet. Jeg faldt paa Knæ. Jeg rev mig i Haaret. Jeg erklærede mig selv for et samvittighedsløst Afskum og et ubarmhjærtigt Uhyre. Jeg bønfaldt om hendes Tilgivelse. Jeg besvor hende at se op. Jeg vendte op og ned paa Miss Mills Syæske for at finde en Lugteflaske, og i min Fortvivlelse tog jeg i Stedet et Elfenbens Naalehus og heldte alle Naalene over Dora. Jeg truede med knyt-

tede Næver ad Jip, dér var lige saa rasende som jeg selv. Jeg begik alle de Urimeligheder, der kunde begaas, og var ganske fra Sans og Samling, da Miss Mills kom ind i Stuen.

»Hvem har gjort dette?« udbrød Miss Mills og ilede hen til sin Veninde.

Jeg svarede: »Jeg, Miss Mills! *Jeg* har gjort det! Her kan De se Morderen!« — eller Ord af lignende Mening — og jeg skjulte mit Ansigt for Lyset, i Sofapuden.

Først troede Miss Mills, at det var en Ordstrid; men snart opdagede hun, hvordan Sagerne stod, thi min kære, kærlige Dora omfavnede hende og begyndte at forklare hende, at jeg var en »fattig Arbejder;« og saa græd hun over mig og omfavnede mig og spurgte mig, om hun maatte give mig alle sine Penge, og faldt saa Miss Mills om Halsen og hulkede, som om hendes kærlige Hjærte skulde briste.

Miss Mills maa have været født til at være en Velsignelse for os. Hun fik mig til i faa Ord at fortælle, hvad der var i Vejen, trøstede Dora, og overbeviste hende lidt efter lidt om, at jeg ikke var nogen Arbejder — og saa fik hun os forsonede. Da vi var ganske fattede, og Dora var gaaet ovenpaa for at bade sine Øjne med Rosenvand, ringede Miss Mills efter Te. Imidlertid fortalte jeg Miss Mills at hun altid skulde være min Ven, og mit Hjærte før skulde høre op med at slaa, end jeg vilde glemme hendes Medfølelse.

Dernæst udviklede jeg for Miss Mills, hvad jeg med saa lidet Held have forsøgt at udvikle for Dora. Miss Mills svarede i al Almindelighed, at Tilfredshedens Hytte var bedre end den kolde Pragts Palads, og at hvor der var Kærlighed, dér var alt.

Dernæst overlod jeg til Miss Mills at afgøre, om hun mente, der laa eller ikke laa nogen praktisk Betydning i det Forslag, det havde været mig saa meget om at gøre at fremkomme med — vedrørende Regnskaberne, Husholdningen og Kogebogen?

Efter nogen Betænkning svarede Miss Mills saaledes:

»Mr. Copperfield, jeg vil være oprigtig imod Dem. Sjælelige Lidelser og Prøvelser opvejer hos visse Naturer, hvad de mangler i Aar, og jeg vil være lige saa oprigtig imod Dem, som om jeg var Abbedisse. Nej. Forslaget egner sig ikke for vor Dora. Vor kære Dora er et Naturens Yndlingsbarn. Hun er noget i Retning af Lys og Luft og Glæde. Jeg tilstaar, at hvis det kunde lade sig gøre, vilde det være godt, men —« og Miss Mills rystede paa sit Hoved.

Jeg blev opmuntret af denne sluttelige Indrømmelse fra Miss Mills til at spørge hende, om hun for Doras Skyld vilde henlede hendes Opmærksomhed paa saadanne Forberedelser til et alvorligt Liv, hvis hun fik Lejlighed til det? Miss Mills svarede saa beredvilligt imødekommende, at jeg dernæst spurgte hende og hun vilde sørge for Kogebogen; og, hvis hun kunde faa listet Dora til at tage imod den uden at gøre hende bange, om hun saa vilde gøre mig ogsaa denne store Tjeneste? Ogsaa dette Hverv paatog Miss Mills sig; men hun gjorde sig ikke videre Haab.

Og Dora vendte tilbage og saa saa elskelig ud, at jeg virkelig tvivlede paa, om hun nogen Sinde burde foruroliges med noget saa ordinært. Og hun elskede mig saa højt og var saa indtagende (især da hun fik Jip til at staa paa Bagbenene efter ristet Brød, og naar hun lod, som om hun holdt dens Næse mod den varme Tepotte til Straf, fordi den ikke vilde,) at jeg følte mig som et Slags Uhyre, der var trængt ind i en Fes Bolig naar jeg tænkte paa, at jeg havde gjort hende bange og faaet hende til at græde.

Efter Te fik vi Guitaren frem; og Dora sang de samme smukke, gamle, franske Sange om Umuligheden af nogen Sinde at lade være med at danse tra la la, tra la la, indtil jeg følte mig som et endnu langt større Uhyre end før.

Vi blev kun én Gang forstyrrede i vor Glæde, og det skete kort før jeg tog Af-

sked, da Miss Mills tilfældigt kom til at gøre en Hentydning til i Morgen tidlig, og jeg selv ulykkeligvis lod den Ytring falde, at da jeg var nødt til at anstrænge mig nu, stod jeg op Klokken fem. Om Dora fik den Tanke, at jeg maaske var Privatvægter, er det mig umuligt at sige; men det gjorde dybt Indtryk paa hende, og hun hverken spillede eller sang mere.

Hun tænkte endnu paa det, da jeg sagde hende Farvel; og hun sagde til mig, paa sin indtagende, indsmigrende Maade — som om jeg var en Dukke, plejede jeg at tænke. —

»Staa nu ikke op Klokken fem, du slemme Dreng. Det er saa dumt.«

»Min Elskede.« sagde jeg, »jeg har et Arbejde at udrette.«

»Men lad være med at udrette det,« svarede Dora. »Hvorfor skulde du det?«

Det var umuligt at sige til det søde, lille, forbavsede Ansigt, uden paa en let og spøgende Maade, at vi maa arbejde for at leve.

»Oh! Hvor latterligt!« udbrød Dora.

»Hvordan skal vi leve uden, Dora?« sagde jeg.

»Hvordan? Paa en eller anden Maade!« sagde Dora.

Hun syntes at tro, at hun ganske havde afgjort Spørgsmaalet og gav mig et saa triumferende lille Kys, lige fra hendes uskyldige Hjærte, at jeg næppe for en Formue vilde have bragt hende ud af hendes Vildfarelse.

Naa ja! Jeg elskede hende og jeg vedblev at elske hende, af hele mit Hjærte og hele min Sjæl og alle mine Tanker. Med jeg blev ogsaa ved med at arbejde dygtig strængt og havde dygtig travlt med at holde alle de Jærn varme, jeg nu havde i Ilden; og jeg kunde under Tiden sidde om Aftenen overfor min Tante og tænke paa, hvor jeg havde gjort Dora bange den Gang, og hvordan jeg bedst skulde bane mig Vej med en Guitarkasse gennem Vanskelighedernes Skov, indtil jeg plejede at indbilde mig, at mit Haar var i Færd med at blive helt graat.

Attende Kapitel.

Et ophævet Kompagniskab.

Jeg lod ikke min Beslutning med Hensyn til Parlamentsdebatterne blive kold. Det var et af de Jærn, jeg straks begyndte at gløde, og et af de Jærn, jeg holdt varme og hamrede paa med en Udholdenhed, jeg oprigtig maa beundre. Jeg købte mig en anerkendt Lærebog i Stenografien (den kostede mig ti Shilling og seks Pence) og dykkede ned i et Hav af Forvirring, der paa faa Uger bragte mig til Vanviddets Rand. De Forandringer, der foregik med Prikkerne som i den ene Stilling betød en Ting, og i en anden Stilling noget andet, ganske forskelligt; de vidunderlige Krumspring, Cirklerne kunde gøre; de uberegnelige Virkninger, der fremkaldtes af Tegn, der lignede Flueben; de frygtelige Følger af et Sving paa urette Sted — alt dette gjorde mig ikke alene urolig, naar jeg var vaagen, men viste sig ogsaa for mig i Søvne. Da jeg i Blinde havde famlet mig frem gennem disse Vanskeligheder og var blevet Herre over Alfabetet, der i sig selv var et ægyptisk Tempel, dukkede der en hel Række nye Rædsler frem, der hed de vilkaarlige Tegn; de mest despotiske Tegn, jeg no-

gen Sinde har kendt. Da jeg havde faaet disse Asener banket ind i min Hjærne, opdagede jeg, at de havde drevet alt andet ud af den; naar jeg saa begyndte forfra igen, glemte jeg dem; medens jeg samlede dem op igen, tabte jeg de andre Stumper af Systemet; det var kort sagt næsten fortvivlende.

Det havde maaske været ganske fortvivlende, om jeg ikke havde haft Dora, der var min stormomtumlede Baads Stag og Anker. Hver Streg i Bogen var en knudret Eg i Vanskelighedernes Skov, og jeg gik i Gang med at fælde dem, en efter en, med en saadan Kraft, at jeg efter tre eller fire Maaneders Forløb var i Stand til at foretage et Eksperiment med en af vore mest fremragende Talere i Commons. Aldrig skal jeg glemme, hvordan den fremragende Taler smuttede fra mig, før jeg fik begyndt og overlod til min dumme Blyant at vakle rundt paa Papiret, som om den var fra sine fulde fem!

Dette kunde ikke gaa, det var ganske klart. Jeg fløj for højt og vilde aldrig komme frem ad den Vej. Jeg bad Traddles om Raad, og han foreslog mig, at han vilde diktere Taler for mig i Ro og Mag og med Stansninger af og til, naar det kneb for mig. Meget taknemlig for denne venlige Hjælp modtog jeg Forslaget; og Aften efter Aften, næsten hver Aften i lang Tid, holdt vi et Slags privat Parlament i Buckingham Street, saa snart jeg var kommet hjem fra Commons.

Atter og atter fortsatte vi disse Debatter, indtil Klokken slog tolv, og Lysene var brændt ned. Resultatet af al denne fortræffelige Øvelse var, at jeg lidt efter lidt begyndte at kunde holde saa temmelig Skridt med Traddles og vilde have triumferet fuldstændig, hvis jeg havde haft den mindste Anelse om, hvad der stod i mine Optegnelser. Men hvad angaar at læse dem, efter at jeg havde skrevet dem, kunde jeg lige saa godt have kopieret de kinesiske Inskriptioner paa en uhyre Samling Tekasser eller de gyldne Bogstaver paa alle de store røde og grønne Flasker i Apotekernes Boder!

Der var ikke andet at gøre, end at vende tilbage og begynde helt forfra. Det var meget haardt, men jeg gjorde det, skønt med tungt Hjærte, og begyndte flittigt og metodisk at gennempløje den samme kedsommelige Jordbund med Sneglefart, idet jeg standsede for nøjagtigt at undersøge hver Plet paa Vejen til alle Sider, og gjorde de mest fortvivlede Anstrængelser for at genkende disse underfundige Tegn, hvor som helst jeg fik Øje paa dem. Jeg mødte altid punktligt paa Kontoret; ogsaa hos Doktoren; og jeg arbejdede virkelig, som man plejer at sige, som et Trækdyr.

En Dag, da jeg gik til Commons som sædvanlig, stod Mr. Spenlow i Døren og saa usædvanlig alvorlig ud og talte med sig selv. Da han plejede at klage over Smerter i Hovedet — han havde af Naturen en kort Hals, og jeg tror virkelig, at han overstivede sig — blev jeg først urolig for, at der var noget i Vejen med ham i den Retning; men han befriede mig snart for min Uro.

I Stedet for at besvare mit »God Morgen« med sin sædvanlige Elskværdighed, saa han fremmed og ceremonielt paa mig og bad mig koldt følge ham til et vist Kaffehus, hvorfra der i de Dage førte en Dør ind til Commons, lige indenfor den lille Porthvælving til St. Pauls Kirkegaard. Jeg adlød meget uhyggelig til Mode og med en varm Priklen over hele Kroppen, som om mine bange Anelser var ved at bryde ud i Knopper. Da jeg lod ham gaa lidt forud, fordi Vejen var saa smal, lagde jeg Mærke til, at han knejsede stolt med Hovedet paa en alt andet end lovende Maade; og jeg fik en Anelse om, at han havde opdaget alt vedrørende min elskede Dora.

Hvis jeg ikke havde gættet dette, paa Vejen til Kaffehuset, kunde jeg næppe have undgaaet at vide, hvad der var i Vejen, da jeg fulgte ham ind i et Værelse ovenpaa, og dér traf Miss Murdstone, lænende sig til et Skænkebord,

hvorpaa der stod flere omvendte Glas med Citroner under og to af disse besynderlige Kasser, der kun bestaar af Kroge og Riller til at stikke Knive og Gafler i, og som nu til Lykke for Menneskeheden er gaaet af Brug.

Miss Murdstone rakte mig sine kolde Negle og sad stræng og stiv. Mr. Spenlow lukkede Døren, opfordrede mig til at tage Plads og stillede sig paa Tæppet foran Kaminen.

»Vær saa god,« sagde Mr. Spenlow, »at vise Mr. Copperfield, hvad De har i Deres Sypose, Miss Murdstone.«

Jeg tror, det var selve min Barndoms gamle Sypose, der smækkede sammen som et Gebis. Miss Murdstone pressede med Laasen sine Læber sammen, aabnede den — og aabnede sin Mund en Smule med det samme — og fremtog mit sidste Brev til Dora, der strømmede over af de lidenskabeligste Kærlighedsudbrud.

»Jeg tror, det er Deres Skrift, Mr. Copperfield?« sagde Mr. Spenlow.

Jeg var meget hed i Hovedet, og den Stemme jeg hørte, lignede slet ikke min, da jeg sagde: »Det er det, Sir.«

»Hvis jeg ikke tager fejl,« sagde Mr. Spenlow, da Miss Murdstone trak en lille Pakke Breve, sammenbundne med det allerkæreste lille blaa Baand, frem af sin Sypose, »saa stammer disse ogsaa fra Deres Pen, Mr. Copperfield?«

Jeg tog dem af hendes Haand med en Følelse af fuldkommen Trøstesløshed; og da jeg øverst saa saadanne Udtryk som »Min egen, dyrebare Dora,« »Min elskede Engel,« »Min evig velsignede Skat« og deslige, rødmede jeg dybt og bøjede mit Hoved.

»Nej Tak,« sagde Mr. Spenlow koldt, da jeg mekanisk rakte ham dem tilbage. »Jeg vil ikke berøve Dem dem. Miss Murdstone, vær saa god at gaa til Værket.«

Efter at denne blide Skabning et Øjeblik havde set grublende paa Tæppet, fremsatte hun følgende med megen tør Salvelse:

»Jeg maa tilstaa, at jeg allerede i nogen Tid har haft min Mistanke overfor Miss Spenlow med Hensyn til David Copperfield. Jeg iagttog Miss Spenlow og David Copperfield, da de mødtes første Gang; og det Indtryk, jeg da fik, var ikke behageligt. Det menneskelige Hjærtes Fordærvelse er saa —«

»Jeg vilde være Dem forbunden, Frøken,« afbrød Mr. Spenlow, »om De vilde holde Dem til Kendsgerninger.«

Miss Murdstone slog Øjnene ned, rystede paa Hovedet, som om hun vilde protestere mod denne usømmelige Afbrydelse, og fortsatte med krænket Værdighed:

»Siden jeg skal indskrænke mig til Kendsgerninger, vil jeg fremsætte dem saa tørt, som jeg kan. Maaske vil denne Fremgangsmaade blive anset for heldig. Jeg har allerede sagt, Sir, at jeg har haft min Mistanke overfor Miss Spenlow, med Hensyn til David Copperfield, i nogen Tid. Jeg har hyppig forsøgt at finde afgørende Beviser for denne Mistanke, men uden Held. Jeg har derfor undladt at omtale dem for Miss Spenlows Fader,« — her saa hun strængt paa ham — »vel vidende, hvor lidt Tilbøjelighed der sædvanlig i saadanne Tilfælde er til at anerkende den samvittighedsfulde Opfyldelse af ens Pligt.«

Mr. Spenlow syntes ganske forknyt over Miss Murdstones værdige Alvor, og søgte at afvæbne hendes Strænghed ved en lille forsonende Haandbevægelse.

»Da jeg vendte tilbage til Norwood, efter at have været borte i Anledning af min Broders Bryllup,« fortsatte Miss Murdstone med et ringeagtende Tonefald, »og da Miss Spenlow vendte tilbage fra sit Besøg hos sin Veninde, Miss Mills, forekom det mig, at Miss Spenlows Væsen gav mig større Grund til Mistanke end før. Derfor vogtede jeg nøje paa Miss Spenlow.«

Stakkels, kærlige, lille Dora, der havde saa liden Anelse om dette Drageøje!

»Dog,« vedblev Miss Murdstone, »fandt jeg ikke noget Bevis, før i Gaar Aftes. Det syntes mig, at Miss Spenlow modtog altfor mange Breve fra sin Veninde, Miss Mills; men da Miss Mills var hendes Veninde med hendes Faders

fulde Samtykke« — atter et virkningsfuldt Hib til Mr. Spenlow — »var det ikke min Sag at gribe ind. Selv om det ikke kan tillades mig at hentyde til det menneskelige Hjærtes naturlige Fordærvelse, *maa* jeg i det mindste have Lov til at hentyde til misbrugt Tillid.«

Mr. Spenlow fremmumlede undskyldende sit Samtykke.

»I Gaar Aftes efter Te,« fortsatte Miss Murdstone »lagde jeg Mærke til, at den lille Hund sprang og væltede sig knurrende rundt i Dagligstuen og flaaede i noget. Jeg sagde til Miss Spenlow: »Dora, hvad er det Hunden har i Munden? — Det er Papir.« Miss Spenlow greb straks til sin Kjole, udstødte pludselig et Skrig og løb hen til Hunden. Jeg traadte imellem og sagde: »kære Dora, lad mig!«

Aa Jip, du elendige Bologneser, du Uhyre, det var altsaa dit Værk!

»Miss Spenlow forsøgte,« sagde Miss Murdstone, »at bestikke mig med Kys, Syæsker og smaa Smykker — det springer jeg selvfølgelig over. Den lille Hund krøb ind under Sofaen, da jeg nærmede mig den, og blev med stor Vanskelighed jaget frem med Ildrageren. Selv da den kom frem, holdt den stadig Brevet i sin Mund; og da jeg forsøgte at tage det fra den, med betydelig Fare for at blive bidt, holdt den det saa haardnakket fast mellem sine Tænder, at den fandt sig i at blive trukket op fra Gulvet ved Hjælp af Papiret. Tilsidst fik jeg det i min Magt. Efter at have gennemlæst det, beskyldte jeg Miss Spenlow for at have mange af den Slags Breve i sin Besiddelse; og omsider fik jeg den Pakke fra hende, som nu befinder sig i David Copperfields Haand.«

Her stansede hun, smækkede sin Sypose i igen og lukkede sin Mund, og saa ud, som om hun maaske kunde knækkes, men bøjes kunde hun aldrig.

»De har nu hørt Miss Murdstone,« sagde Mr. Spenlow og vendte sig til mig. »Maa jeg spørge, Mr. Copperfield, om De har noget at fremføre til Svar?«

Det Billede, jeg saa for mig — mit Hjærtes smukke lille Skat, hulkende og grædende hele Natten — ensom og angst og ulykkelig — tiggende og bedende denne haardhjærtede Kvinde saa hjærteskærende om Tilgivelse — tilbydende hende forgæves de Kys, Syæsker og Smykker — sørgende saa fortvivlet, og det altsammen for min Skyld — det svækkede i høj Grad den Smule Værdighed, jeg eller havde kunnet opbyde. Jeg er bange for, at jeg skælvede fra Hoved til Fod i et Minut eller to, skønt jeg gjorde mit Bedste for at skjule det.

»Jeg har intet at sige, Sir,« svarede jeg, »undtagen, at hele Skylden er min. Dora —«

»Miss Spenlow, om De vil være saa god,« sagde hendes Fader majestætisk —

»— blev tilskyndet og overtalt af mig« fortsatte jeg, uden at kunne faa denne koldere Betegnelse over mine Læber — »til at samtykke i denne Fordølgelse, og jeg angrer det bittert.«

»De er i høj Grad at dadle, Sir,« sagde Mr. Spenlow, medens han gik frem og tilbage paa Kamintæppet og understregede, hvad han sagde med hele Kroppen i Stedet for med Hovedet, paa Grund af Stivheden i hans Halstørklæde og Rygrad. »De er optraadt skjult og upassende, Mr. Copperfield. Naar jeg tager en Gentleman med til mit Hus, lige meget om han er nitten, ni og tyve eller halvfems, saa er det en Tillid, jeg viser ham. Hvis han misbruger min Tillid, begaar han en uhæderlig Handling, Mr. Copperfield.«

»Jeg føler det, Sir, det forsikrer jeg Dem,« svarede jeg. »Men jeg har aldrig tænkt paa det før. Paa min Ære, Mr. Spenlow, jeg har virkelig aldrig tænkt paa det før. Jeg elsker Miss Spenlow i den Grad —«

»Bah! Nonsens!« sagde Mr. Spenlow og blev rød. »Maa jeg bede Dem lade være med at sige mig op i mine aabne Øjne, at De elsker min Datter, Mr. Copperfield.«

»Kunde jeg forsvare min Opførsel, hvis jeg ikke gjorde det, Sir?« svarede jeg i al Ydmyghed.

»Kan De forsvare Deres Opførsel, hvis De gør det, Sir?« sagde Mr. Spenlow og

stansede brat paa Kamintæppet. »Har De tænkt paa Deres Alder, og min Datters Alder, Mr. Copperfield? Har De tænkt paa, hvad det vil sige at undergrave den Tillid, som skulde bestaa mellem min Datter og mig? Har De tænkt paa min Datters Stilling i Livet, paa de Planer jeg maaske har under Overvejelse for hendes Fremtid, de testamentariske Dispositioner jeg maaske kan have til Hensigt at træffe med Hensyn til hende? Har De over Hovedet tænkt paa noget Mr. Copperfield?«

»Meget lidt, Sir, er jeg bange for,« svarede jeg og talte saa ærbødigt og bedrøvet til ham, som jeg følte det. »Men jeg beder Dem tro mig, at jeg har tænkt paa min egen Stilling i Verden. Da jeg forklarede den for Dem, var vi allerede forlovede —«

»Jeg *beder* Dem,« sagde Mr. Spenlow, mere lig Punch, end jeg nogen Sinde havde set ham, som han energisk slog den ene Haand over den anden — selv i min Fortvivlelse kunde jeg ikke lade være med at se det — »at De *ikke* taler til mig om Forlovelse, Mr. Copperfield!«

Den ellers ubevægelige Miss Murdstone slog en kort, foragtelig Latter op.

»Da jeg forklarede min forandrede Stilling for Dem, Sir,« begyndte jeg igen, og anvendte nu et andet Udtryk for det, der var ham saa forhadt — »da havde denne Fordølgelse, som jeg har været saa ulykkelig at føre Miss Spenlow ud i, allerede taget sin Begyndelse. Siden jeg er kommet i denne forandrede Stilling, har jeg anspændt hver Nerve, udfoldet al min Energi for at forbedre den. Jeg er sikker paa, at jeg vil kunne forbedre den med Tiden. Vil De give mig Tid — tilstrækkelig Tid? Vi er begge saa unge, Sir —«

»De har Ret,« afbrød Mr. Spenlow og nikkede adskillige Gange og saa meget mørk ud — »De er begge meget unge. Det er altsammen noget Nonsens. Lad os faa en Ende paa det Nonsens. Tag disse Breve, og kast dem paa Ilden. Giv mig Miss Spenlows Breve, saa jeg kan kaste dem paa Ilden; og skønt vort Samkvem for Fremtiden, begriber De vel, maa indskrænkes til Commons her, vil vi være enige om ikke at tale mere om det forbigangne. Naa, Mr. Copperfield, De savner jo ikke Forstand; og dette er det forstandigste.«

Nej. Jeg kunde ikke tænke paa at gaa ind paa det. Det gjorde mig meget ondt, men der var et højere Hensyn end Fornuften. Kærligheden stod over alle jordiske Hensyn, og jeg elskede Dora til Tilbedelse, og Dora elskede mig. Jeg sagde ikke nøjagtig dette; jeg mildnede det, saa meget jeg kunde; men jeg antydede det, og jeg var fast besluttet paa det. Jeg tror ikke, at jeg gjorde mig meget latterlig, men jeg ved, at jeg var fast besluttet paa det.

»Meget vel, Mr. Copperfield,« sagde Mr. Spenlow. »Jeg maa saa forsøge min Indflydelse paa min Datter.«

Med en udtryksfuld Lyd, et langtrukket Aandedræt, der hverken var et Suk eller en Jamren, men lignede dem begge, tilkendegav Miss Murdstone som sin Mening, at hun skulde have gjort det først.

»Jeg maa forsøge,« sagde Mr. Spenlow, styrket ved denne Undsætning, »min Indflydelse hos min Datter. Afslaar De at tage disse Breve, Mr. Copperfield?« For jeg havde lagt dem paa Bordet.

Ja — Jeg sagde ham, at jeg haabede ikke, han vilde anse det for urigtigt, men jeg kunde umuligt modtage dem fra Miss Murdstone.

»Heller ikke fra mig?« sagde Mr. Spenlow.

Nej, svarede jeg med den dybeste Ærbødighed; heller ikke af ham.

»Meget vel!« sagde Mr. Spenlow.

Da der paafulgte en Pavse, vidste jeg ikke, om jeg skulde gaa eller blive. Tilsidst bevægede jeg mig roligt hen imod Døren, i den Hensigt at sige, at jeg maaske imødekom hans Følelser bedst ved at trække mig tilbage; da sagde Hænderne i Frakkelommen, som han kun lige netop kunde faa dem i, og med, hvad jeg i det hele vilde kalde en udpræget from Mine:

»De er sandsynligvis ikke uvidende om, Mr. Copperfield, at jeg ikke er

ganske blottet for jordisk Gods, og at min Datter er min nærmeste og kæreste Slægtning?«

Jeg skyndte mig at svare, at den Vildfarelse, min desperate Kærlighed havde forført mig til, forhaabentlig ikke havde bragt ham paa den Tanke, at jeg oven i Købet var vindesyg?

»Jeg sagde det ikke af den Grund,« sagde Mr. Spenlow. »Det vilde være bedre for Dem selv, og for os alle, om De *var* vindesyg, Mr. Copperfield — jeg mener, om De var mere beregnende, og mindre lod Dem paavirke af alt dette ungdommelige Nonsens. Nej. Jeg sagde blot, i en ganske anden Mening, at De sandsynligvis ikke er uvidende om, at jeg har nogen Formue at efterlade mit Barn?«

Det antog jeg unægtelig.

»Og De kan vel neppe tro andet,« sagde Mr. Spenlow, »med de Erfaringer vi gør hver Dag her i Commons, om hvor uberegnelige og skødesløse Folk ofte er med deres testamentariske Dispositioner — De kan vel neppe antage andet, end at mine er trufne?«

Jeg bøjede mit Hoved bekræftende.

»Jeg vilde ikke,« sagde Mr. Spenlow, hvis Bevægelse øjensynligt tog til, og som langsomt rystede paa Hovedet, medens han skiftevis balancerede paa Tærne og paa Hælene — »jeg vilde ikke tillade en ungdommelig Daarskab som denne at indvirke paa min rimelige Omsorg for mit Barn. Det er den rene Daarskab. Rent Nonsens. Om kort Tid vil det ikke veje mere end en Fjer. Men jeg kunde — jeg kunde — hvis denne dumme Historie ikke straks blev opgivet maaske i et ængsteligt Øjeblik føle mig tilskyndet at bevare hende for — og omgive hende med Værn imod Følgerne af et hvilket som helst taabeligt Skridt i Retning af Ægteskab. Nu haaber jeg, Mr. Copperfield, at De ikke vil tvinge mig til, selv blot for et Kvarter, at aabne hint lukkede Blad i Livets Bog og omstøde, selv blot for et Kvarter, den Ordning af disse alvorlige Sager, som for længe siden er trufne.«

Der var en Klarhed, en Ro, en stille Solnedgangs Skær over ham, som virkelig bevægede mig. Han var saa mild og resigneret — havde aabenbart sine Sager saa fuldstændig ordnede, at man ikke kunde undgaa at blive rørt ved at betragte ham. Jeg syntes virkelig, at jeg saa Taarer bryde frem i hans Øjne, saa dybt følte han selv alt dette.

Men hvad kunde jeg gøre? Jeg kunde ikke fornægte Dora og mit eget Hjærte. Da han sagde mig, at jeg gjorde bedre i at tage en Uge til at tænke over, hvad han havde sagt, hvordan skulde jeg saa kunne sige, at jeg ikke vilde, og hvordan kunde jeg alligevel andet end sige mig selv, at selv nok saa mange Uger ikke vilde faa nogen Indflydelse paa en saadan Kærlighed som min?

»Raadfør Dem imidlertid med Miss Trotwood, eller med en anden Person med noget Kendskab til Livet,« sagde Mr. Spenlow og ordnede sit Halstørklæde med begge sine Hænder. »Tænk over det en Uge, Mr. Copperfield.«

Jeg bøjede mig; og med et Ansigt, der udtrykte saa megen nedslaaet og fortvivlet Bestandighed, som det var mig muligt, gik jeg ud af Værelset. Miss Murdstones tunge Øjenbryn fulgte mig til Døren — jeg saa mere hendes Øjenbryn end hendes Øjne, fordi de spillede en langt større Rolle i hendes Ansigt; og hun saa ganske ud som hun plejede i hine Morgentimer i vor Dagligstue i Blunderstone, saa jeg var nær ved at tro, at jeg var løbet Sur i mine Lektier igen, og at Byrden paa mit Sind var den frygtelige gamle ABC med dens ovale Træsnit, der for min barnlige Fantasi havde haft Form som Brilleglas.

Da jeg kom ind i Kontoret, og havde sat mig ved min Pult i min egen private Krog, og tænkte paa det Jordskælv, der saa uventet havde fundet Sted, og i mit Sinds Bitterhed forbandede Jip — da blev jeg saa fortvivlende angst for Dora, at jeg undrer mig over, at jeg ikke tog min Hat og styrtede som en Vanvittig til Norwood. Tanken om, at de skræmte hende og fik hende til at græde, og at jeg ikke var der for at trøste hende, var saa pinefuld, at den fik mig til at skrive

et vildt Brev til Mr. Spenlow, hvori jeg besvor ham om ikke at hjemsøge min frygtelige Skæbnes Følger paa hende. Jeg bønfaldt ham om at skaane hendes blide Natur — ikke at knuse en skrøbelig Blomst — og henvendte mig i det hele til ham, saa vidt jeg husker, som om han i Stedet for at være hendes Fader havde været en Varulv eller en Drage. Dette Brev forseglede jeg og lagde ind paa hans Pult, før han vendte tilbage; og da han kom ind, saa jeg gennem den halvt aabne Dør til hans Stue, hvordan han tog det op og læste det.

Han sagde ingenting om det hele Formiddagen; men før han gik om Eftermiddagen, kaldte han mig ind og sagde mig, at jeg behøvede ikke at gøre mig nogen Bekymring for hans Datters Lykke. Han havde forsikret hende, at det var lutter Nonsens, og han havde ikke mere at sige hende.

»Hvis De er taabelig eller haardnakket, Mr. Copperfield,« bemærkede han, »kan De tvinge mig til at sende min Datter udenlands igen en Tid. Men jeg har en bedre Mening om Dem. Jeg haaber, at De vil være klogere end som saa om faa Dage. Hvad Miss Murdstone angaar,« for jeg havde hentydet til hende i Brevet, »saa respekterer jeg denne Dames Aarvaagenhed og er hende forbunden; men hun har strængt Paalæg om at undgaa dette Emne. Alt, hvad jeg ønsker, Mr. Copperfield, er at det maa blive glemt. Alt, hvad De har at gøre, Mr. Copperfield, er at glemme det.«

Alt! I den Billet, jeg skrev til Miss Mills, anførte jeg bittert til denne Ytring. Jeg bad Miss Mills om at tage imod mig samme Aften. Hvis det ikke kunde ske med Mr. Mills Vidende og Vilje, bønfaldt jeg hende om en lønlig Sammenkomst i Stuen bag Køkkenet, dér hvor Rullen var. Jeg sagde hende, at min Fornuft vaklede paa sin Trone, og at kun hun, Miss Mills, kunde forhindre, at den blev afsat. Jeg underskrev mig »hendes vanvittige«; og da jeg læste Kompositionen igennem, før jeg sendte den af Sted med et Bybud, kunde jeg ikke lade være med at tænke, at der var noget af Mr. Micawber i Stilen.

Imidlertid sendte jeg den af Sted. Om Aftenen indfandt jeg mig i Miss Mills' Gade og vandrede op og ned, indtil jeg i Smug blev hentet ind af Miss Mills Pige, og ført ad Kældervejen til Bagstuen. Jeg har siden faaet Grund til at tro, at der ikke var noget paa Jorden, der kunde have hindret mig i at gaa ind ad Hoveddøren og blive vist op i Salen, undtagen Miss Mills' Kærlighed til det romantiske og hemmelighedsfulde.

I Bagstuen rasede jeg, som det anstod sig for mig. Jeg kom derhen, antager jeg, for at gøre mig selv til Nar, og jeg er ganske sikker paa, at jeg gjorde det. Miss Mills havde modtaget en hastig Billet fra Dora, der fortalte hende, at alt var opdaget og sagde: »Oh, kom til mig, Julia, kom, hører du!« Men Miss Mills, der mistvivlede om, at hendes Nærværelse vilde være behagelig for de højere Magter, var endnu ikke taget derhen; og vi var alle indhyllede i Ørkenen Saharas Mulm og Mørke.

Miss Mills raadede over en vidunderlig Ordstrøm, og holdt af at lade den flyde. Jeg kunde ikke lade være med at tænke, skønt hun blandede sine Taarer med mine, at hun følte en grusom Vellyst ved vor Sorg. Hun kælede for den, om jeg saa maa sige, og gjorde det mest mulige ud af den. Et dybt Svælg, bemærkede hun, havde aabnet sig mellem Dora og mig, og kun Kærligheden kunde spænde over det med sin Regnbue. Kærlighed maatte lide i denne haarde Verden; det havde altid været saaledes, det vilde altid være saaledes. Det gjorde intet, sagde Miss Mills. Hjærter, der indspandtes i Spindelvæv, vilde tilsidst briste, og da var Kærligheen hævnet.

Dette var en ringe Trøst, men Miss Mills vilde ikke opmuntre svigefulde Forhaabninger. Hun gjorde mig meget mere ulykkelig, end jeg var i Forvejen, og jeg følte (og sagde hende det med den dybeste Taknemlighed) at hun virkelig var en Ven. Vi besluttede, at hun skulde gaa til Dora straks den næste

Morgen og finde paa Midler til at forsikre hende, enten med Blik eller Ord, om min Hengivenhed og Elendighed. Vi skiltes, overvældede af Sorg; og jeg tror, Miss Mills nød det i høj Grad.

Jeg betroede alt til min Tante, da jeg kom hjem; og til Trods for alt, hvad hun kunde sige mig, gik jeg fortvivlet i Seng. Jeg stod fortvivlet op og gik fortvivlet ud. Det var Lørdag den næste Dag, og jeg gik straks til Commons.

Da jeg fik Øje paa vor Kontordør, undrede det mig at se Budene staa udenfor og tale sammen, og en halv Snes forbigaaende stirre op til Vinduerne, der var lukkede til. Jeg fremskyndede mine Skridt, og undrede mig over deres Udseende, da jeg gik forbi dem, og gik hurtigt ind.

Skriverne var der, men ingen bestilte noget. Gamle Tiffey sad, for første Gang i sit Liv tror jeg, paa en andens Stol og havde ikke hængt sin Hat fra sig.

»Det er en frygtelig Ulykke, Mr. Copperfield,« sagde han, da jeg traadte ind.

»Hvad er det?« udbrød jeg. »Hvad er der i Vejen?«

»Ved De det ikke?« udbrød Tiffey og alle de andre og flokkedes om mig.

»Nej,« sagde jeg og saa fra den ene til den anden.

»Mr. Spenlow,« sagde Tiffey.

»Hvad er der med ham?«

»Død!«

Jeg troede, det var Kontoret, der vaklede, og ikke mig selv, da en af Skriverne greb fat i mig. De satte mig i en Stol, løste mit Halstørklæde op og bragte mig noget Vand. Jeg aner ikke, hvor længe dette varede.

»Død?« sagde jeg.

»Han spiste til Middag i Byen i Gaar, og kørte alene ned i Faëtonen,« sagde Tiffey, »efter at han havde sendt sin egen Kusk hjem med Diligencen, som De ved, han somme Tider gjorde —«

»Og saa?«

»Faëtonen kom hjem uden ham. Hestene stansede ved Staldporten. Tjeneren kom ud med en Lygte. Ingen i Vognen.«

»Havde de løbet løbsk?«

»De var ikke varme,« sagde Tiffey og satte sine Briller paa; »ikke varmere, mener jeg, end de vilde have været, naar de havde løbet i deres sædvanlige Fart. Tømmerne var sprungne, men de var blevet slæbt hen ad Jorden. Husets Folk blev straks allarmerede, og tre af dem gik ud langs Vejen. De fandt ham en Fjerdingvej borte.«

»Over en Fjerdingvej borte, Mr. Tiffey,« afbrød en af de yngre.

»Hvad behager? Jeg tror, De har Ret,« sagde Tiffey — »*over* en Fjerdingvej borte — ikke langt fra Kirken, liggende halvt paa Vejen, halvt paa Fodstien, med Ansigtet nedad. Om han er faldet ud under et Sygdomsanfald, eller staaet af, fordi han følte sig ilde tilpas, før Anfaldet kom — ja selv om han var helt død dengang, skønt der ikke er nogen Tvivl om, at han var helt bevidstløs — ingen synes at vide det. Aandede han, saa talte han i hvert Fald ikke. Lægehjælp blev skaffet, saa snart som muligt, men det var ganske unyttigt.«

Jeg kan ikke beskrive min Sindstilstand, da jeg modtog denne Efterretning. Det Stød jeg fik ved denne saa pludselige Ulykke, der ramte en Mand, jeg havde haft en Strid med — den forfærdende Tomhed i det Værelse, han saa nylig havde indtaget, hvor hans Stol og Bord syntes at vente paa ham, og hvor hans Haandskrift fra i Gaar, laa som et Genfærd — den fuldkomne Umulighed af at skille ham fra dette Sted, og Følelsen, naar Døren gik, af at han kunde komme ind — den Stilhed og Ørkesløshed der herskede i Kontoret, og den umættelige Nydelse, hvormed vore Folk talte om det, og andre Folk gik ind og ud hele Dagen og svælgede i Emnet — alt dette er let at fatte for enhver. Hvad jeg ikke kan beskrive er, hvordan jeg, i mit Hjærtes inderste Afkroge, følte en lurende Skinsyge, selv mod Døden. Hvordan jeg følte det, som om dens Magt vilde jage mig bort fra min Plads i Doras Tanker. Hvordan jeg paa en underlig sørgmodig Maade, jeg ikke kan finde noget Ord for, var

misundelig paa hendes Sorg. Hvordan det voldte mig Uro at tænke paa, at hun græd for andre eller blev trøstet af andre. Hvordan jeg grisk og gnierisk ønskede at lukke alle andre ude fra hende end mig selv og være alt for hende, paa dette Tidspunkt, der egnede sig mindre til det end nogen andet.

Trykket af denne Tilstand — som forhaabentlig ikke er noget særligt for mig, men ogsaa kendt af andre — gik jeg ned til Norwood den Aften; og da jeg forhørte ved Døren og fik at vide af en af Tjenerne, at Miss Mills var der, fik jeg min Tante til at sende hende et Brev, som jeg skrev. Jeg beklagede hjærteligt Mr. Spenlows altfor tidlige Død, og udgød Taarer, medens jeg gjorde det. Jeg bønfaldt hende om at sige Dora, hvis Dora var i Stand til at høre det, at han havde talt overordentlig venligt og betænksomt til mig, og at han kun havde knyttet Ømhed, ikke et eneste bebrejdende Ord, til hendes Navn. Jeg ved, at jeg gjorde dette af Egenkærlighed, for at faa mit Navn bragt frem for hende; men jeg prøvede paa at tro, at det var en Retfærdighedshandling mod hans Minde. Maaske troede jeg det.

Min Tante modtog den næste Dag et Svar paa nogle faa Linjer; udenpaa adresseret til hende, indeni til mig. Dora var overvældet af Sorg; og da hendes Veninde havde spurgt hende, om hun skulde sende hendes kærlige Hilsen til mig, havde hun blot, stadig grædende, udraabt: »Oh, kære Papa! Oh, stakkels Papa!« Men hun havde ikke sagt Nej, og det tog jeg mig til Indtægt.

Mr. Jorkins, der havde været i Norwood siden Ulykken, kom paa Kontoret faa Dage senere. Han og Tiffey lukkede sig inde et Par Minutter, og saa stak Tiffey Hovedet ud ad Døren og vinkede mig ind.

»Aa Mr. Copperfield,« sagde Mr. Jorkins, »Mr. Tiffey og jeg er i Færd med at undersøge Pulten, Skabene og den Afdødes andre Gemmer for at forsegle hans private Papirer og søge efter et Testamente. Der var intet Spor noget Steds. Det var bedst, om De vilde være saa god at hjælpe os.«

Jeg havde gaaet i fortvivlet Spænding for at faa noget at vide om, hvordan min Doras Omstændigheder vilde blive — under hvis Værgemaal hun vilde komme og saa videre — og dette var et Skridt henimod det. Vi begyndte at søge med det samme, saaledes at Mr. Jorkins aabnede Skabene og Pultene, og vi alle tre tog Papirerne ud. Kontordokumenterne blev lagt til den ene Side, og de private Papirer (der ikke var mange) til den anden. Vi var meget højtidelige; og naar vi kom til et eller andet Signet, eller en Blyantsholder, en Ring eller en anden lille Genstand, som ledte vore Tanker hen paa ham personlig, talte vi meget sagte.

Vi havde forseglet adskillige Pakker og fortsatte stadig roligt vort støvede Arbejde, da Mr. Jorkins — med akkurat de samme Ord om sin afdøde Kompagnon, som hans afdøde Kompagnon havde anvendt om ham — sagde til os:

»Mr. Spenlow var meget vanskelig at drage bort fra den slagne Vej. De ved, hvordan han var! Jeg er tilbøjelig til at tro, at han ikke havde gjort noget Testamente.«

»Jo, det ved jeg, han havde!« sagde jeg.

De standsede begge og saa paa mig.

»Selve den Dag, da jeg saa ham sidst,« sagde jeg, »fortalte han mig, at han havde det, og at hans Affærer var ordnede for længe siden.«

Mr. Jorkins og gamle Tiffey rystede paa én Gang paa Hovedet.

»Det ser ikke lovende ud,« sagde Tiffey.

»Alt andet end lovende,« sagde Mr. Jorkins.

»De tvivler sikkert ikke paa —« begyndte jeg.

»Bedste Copperfield,« sagde Tiffey og lagde sin Haand paa min Arm og lukkede begge sine Øjne, medens han rystede paa Hovedet, »hvis De havde været i Commons saa længe som jeg, vilde De vide, at der er ikke noget Omraade, hvor Mennesker er saa uberegne-

lige, og hvor man kan stole saa lidt paa dem.«

»Men min Gud, han udtalte sig netop saadan,« svarede jeg haardnakket.

»Jeg vilde næsten kalde det afgørende,« bemærkede Tiffey. »Min Mening er — intet Testamente.«

Det forekom mig besynderligt, men det viste sig virkelig, at der ikke *var* noget Testamente. Han havde aldrig saa meget som tænkt paa at gøre et, saa vidt man kunde se af hans Papirer; thi der var ikke saa meget som en Hentydning, et Udkast eller en Optegnelse af testamentarisk Art. Hvad der neppe forundrede mig mindre, var, at hans Affærer var i den største Uorden. Det var overmaade vanskeligt, hørte jeg, at finde ud af, hvad han skyldte, eller hvad han havde betalt, eller hvad han var Ejer af, da han døde. Det blev anset for sandsynligt, at han i flere Aar ikke kunde have haft nogen klar Forestilling om disse Ting selv. Lidt efter lidt viste det sig, at for paa alle Punkter at kunne konkurere med det Hang til at slaa stort paa, som dengang beherskede Commons, havde han givet mere ud, end hans Stilling indbragte ham, hvilket ikke var særlig meget, og havde reduceret sin private Formue (hvis den nogen Sinde havde været stor, hvilket var yderst tvivlsomt) til en Ubetydelighed. Bohavet og Gaarden i Norwood skulde sælges; og Tiffey sagde mig, lidet tænkende paa, hvor interesseret jeg var i den Historie, at naar al den Afdødes Gæld var betalt, og hans Andel af Firmaets daarlige og tvivlsomme udestaaende Fordringer trukket fra, vilde han ikke give tusind Pund for alle de Aktiver, der blev tilovers.

Dette var efter Udløbet af seks Uger. Jeg havde udstaaet Pinsler hele Tiden, og troede virkelig, at jeg maatte lægge voldelig Haand paa mig selv, da Miss Mills meddelte mig, at min sønderknuste lille Dora ikke vilde sige andet, naar jeg blev omtalt, end: »Oh, stakkels Papa! Oh, kære Papa!« Ligesaa, at hun ikke havde andre Slægtninge end to Tanter, ugifte Søstre til Mr. Spenlow, som boede i Putney, og som i mange Aar kun rent tilfældigt havde haft nogen Forbindelse med Mr. Spenlow. Ikke fordi de nogen Sinde havde haft nogen Strid (fortalte Miss Mills mig); men fordi de, ved Doras Daab, var blevet indbudt til Te, medens de ansaa sig for berettigede til at blive inviterede til Middag, havde de skriftlig udtalt som deres Mening, at det var »bedre for alle Parter,« at de holdt sig borte. Siden da var de gaaet deres egen Vej, og deres Broder var gaaet sin.

Disse to Damer dukkede nu frem fra deres Skjul og tilbød at tage Dora til sig i Putney. Dora klyngede sig til dem begge og græd og udbrød: »Oh ja, kære Tanter! Vær saa rare at tage Julia Mills og mig og Jip med til Putney!« Saa tog de af Sted, meget snart efter Begravelsen.

Hvordan jeg fik Tid til at hjemsøge Putney, er jeg ikke klar over; men jeg fik det sat igennem paa den ene eller den anden Maade, at jeg temmelig ofte kunde gennemstrejfe Nabolaget. For mere nøjagtigt at kunne opfylde sine Venskabspligter førte Miss Mills en Dagbog; og hun mødte mig somme Tider paa Fælleden og læste den for mig eller laante mig den, hvis hun ikke havde Tid til det.

Miss Mills og hendes Dagbog var min eneste Trøst i denne Periode. At se hende, som havde set Dora kort før — at spore Forbogstavet i Doras Navn gennem hendes sympatetiske Optegnelser — at blive gjort mere og mere ulykkelig af hende — var min eneste Trøst. Jeg var til Mode, som om jeg havde boet i et Kortpalads, der var styrtet sammen, kun ladende Miss Mills og mig tilbage mellem sine Ruiner; jeg var til Mode, som om en eller anden grusom Troldmand havde draget en Tryllering om mit Hjærtes Gudinde, og som om virkelig intet uden disse samme stærke Vinger, der var i Stand til at føre saa mange Mennesker over saa meget, vilde sætte mig i Stand til at bryde den!

Nittende Kapitel.

Wickfield og Heep.

Da min Tante, begyndte at blive alvorlig urolig over min vedvarende Nedtrykthed, lod hun, som om det var hende meget om at gøre, at jeg skulde tage til Dover for at se, om alt stod vel til i Huset, der var lejet ud, og afslutte et Lejemaal for længere Tid med den samme Lejer. Janet var traadt i Mrs. Strongs Tjeneste, og jeg saa hende dér hver Dag. Hun havde været i Tvivl om, hvorvidt hun skulde forlade Dover, eller om hun ikke skulde fuldkomme den Fornægtelse af Mandkønnet, som hun var blevet opdraget i, ved at ægte en Lods; men hun bestemte sig til ikke at vove dette. Ikke saa meget for Principets Skyld, tror jeg, som fordi hun tilfældigvis ikke brød sig om ham.

Skønt det krævede nogen Overvindelse at forlade Miss Mills, gik jeg dog temmelig villig ind paa min Tantes foregivne Ønske, da jeg derved vilde blive i Stand til at tilbringe nogle faa rolige Timer sammen med Agnes. Jeg spurgte den gode Doktor, om han kunde undvære mig i tre Dage; og da Doktoren ønskede, at jeg skulde tage mig denne Ferie — han ønskede endogsaa, jeg skulde tage den længere, men min Energi kunde ikke gaa ind paa det — bestemte jeg mig til at tage af Sted.

Hvad Commons angaar, havde jeg ingen synderlig Grund til at være nøjeregnende med mine Pligter dér. For at sige Sandheden, var vi ved at faa et mindre godt Ry blandt de fornemste Proktorer, og gled hurtigt ned til en temmelig tvivlsom Stilling. Forretningen havde været betydningsløs under Mr. Jorkins, før Mr. Spenlows Tid; og skønt den var kommet sig ved saaledes at faa indgydt nyt Blod, og ved Mr. Spenlows Optræden, var den dog stadig ikke solidt nok grundfæstet, til uden at blive rokket at kunne taale et saadant Slag, som det pludselige Tab af dens aktive Leder. Den gik meget tilbage. Mr. Jorkins var, trods sit Ry i Firmaet, en magelig, uduelig Mand, hvis Ry udendørs ikke var egnet til at holde det oppe. Jeg gik i Arv til ham nu, og da jeg saa ham tage sin Pris og lade Forretning være Forretning, gjorde det mig mere end nogen Sinde ondt for min Tantes tusinde Pund.

Da jeg kom ind til Dover, fandt jeg alting i en tilfredsstillende Tilstand i Villaen, og jeg kunde tilfredsstille min Tante overordentligt ved at meddele hende, at Beboeren havde arvet hendes Had og førte ustandselig Krig med Æsler. Da jeg havde ordnet den lille Forretning, der var paalagt mig her, og sovet der en Nat, gik jeg til Canterbury tidligt om Morgenen. Det var nu atter Vinter; og den friske, kolde Blæst og den bølgende Slette opvakte atter en Smule Haab i mit Bryst.

Da jeg kom ind i Canterbury, strejfede jeg rundt i de gamle Gader med en Følelse af Glæde og Beroligelse. Der var de de gamle Skilte, de gamle Navne over Butikerne, de gamle Folk til at betjene dem. Det syntes at være saa længe siden, at jeg havde været Skoledreng dér, at jeg undrede mig over, at Stedet var saa lidt forandret — indtil jeg kom i Tanker om, hvor lidt jeg selv var forandret. Saa mærkeligt det lyder, syntes den rolige Indflydelse, som i min Tanke var uadskillelig fra Agnes, at gennemtrænge selve den By, hvori hun opholdt sig. De ærværdige Domkirketaarne, med de gamle Alliker og Raager, hvis høje Stemmer gjorde dem mere ensomme, end fuldkommen Stilhed vilde have gjort; de ældede Portbuer, én Gang fyldte med Statuer, der forlængst var sunket i Grus og smuldret bort, ligesom de ærværdige Pilegrimme, der havde stirret op paa dem; de stille Kroge, hvor hundredaarig Vedbend krøb hen over Gavle og for-

faldne Mure; de gamle Huse, Stedets landlige Udseende med Marker, Frugthaver og Haver; overalt — i al Ting — følte jeg den samme klare Luft, den samme rolige, tankefulde, beroligende Aand.

Da jeg kom til Mr. Wickfields Hus, fandt jeg, i det lille skumle Kammer i Stueetagen, hvor Uriah Heep i gamle Dage havde plejet at sidde, Mr. Micawber i Færd med at skrive meget ihærdigt. Han var klædt i en juridisk udseende sort Dragt, og fyldte, høj og svær, godt i det lille Kontor.

Mr. Micawber blev yderst glad over at se mig, men en lille Smule forvirret ogsaa. Han vilde straks have ført mig ind til Uriah, men jeg afslog det.

»Jeg kender Huset fra gammel Tid, husker De nok,« sagde jeg, »og jeg kan selv finde Vej ovenpaa. Hvad synes De om Juraen, Mr. Micawber?«

»Min kære Copperfield,« svarede han. »For en Mand, der er i Besiddelse af en højst udviklet Fantasi er der ved de juridiske Studier den Vanskelighed, at de rummer saa mange Detaljer. Selv i vor Forretningskorrespondance,« sagde Mr. Micawber og saa paa nogle Breve, han var ved at skrive, »har Aanden ikke Frihed til at hæve sig til nogen ophøjet Udtryksform. Alligevel, det er et ophøjet Fag. Et ophøjet Fag!«

Han fortalte mig dernæst, at han var kommet til at bo i Uriah Heeps gamle Hus, og at Mrs. Micawber vilde blive glad ved endnu engang at kunne modtage mig under sit eget Tag.

»Det er ringe,« sagde Mr. Micawber, »for at citere et af min Ven Heeps Yndlingsudtryk; men det bliver maaske det første Trin til mere herskabelige huslige Forhold.«

Jeg spurgte ham, om han foreløbig havde Grund til at være tilfreds med hans Ven Heeps Behandling af ham? Han sprang op for at forvisse sig om, at Døren var lukket, før han med sagtere Stemme svarede:

»Min kære Copperfield, en Mand, som arbejder under Trykket af pekuniære Forlegenheder, er uheldigt stillede overfor de fleste Mennesker. Denne uheldige Stilling bliver ikke bedre, naar dette Tryk tvinger ham til at trække paa sine Emolumenter, før disse Emolumenter strængt taget er forfaldne og betalbare. Alt, hvad jeg kan sige, er, at min Ven Heep har imødekommet Anmodninger, som jeg ikke nærmere behøver at antyde Arten af, paa en Maade, der i lige Grad tjener hans Hoved og hans Hjærte til Ære.«

»Jeg vilde aldrig have troet, at Pengene sad videre løst hos ham,« bemærkede jeg.

»Undskyld mig,« sagde Mr. Micawber med en tvungen Mine, »jeg taler om min Ven Heep ud fra min egen Erfaring.«

»Det glæder mig, at Deres Erfaring er saa gunstig,« svarede jeg.

»Det er meget venligt af Dem, min kære Copperfield,« sagde Mr. Micawber og nynnede en Melodi.

»Ser De meget til Mr. Wickfield?« spurgte jeg for at give Samtalen en anden Retning.

»Ikke meget,« sagde Mr. Micawber ringeagtende. »Mr. Wickfield er, tør jeg sige, en Mand med aldeles fortræffelige Hensigter; men han er — kort sagt, han er affældig.«

»Jeg er bange for, at hans Kompagnon søger at gøre ham til det,« sagde jeg.

»Min kære Copperfield,« svarede Mr. Micawber efter at have gjort nogle urolige Bevægelser paa sin Stol, »tillad mig at fremkomme med en Bemærkning! Jeg beklæder her et Tillidshverv. Drøftelsen af visse Emner, selv med Mrs. Micawber (der saa længe har taget Del i mine forskellige Omskiftelser, og er en Kvinde af mærkværdig Skarpsind og Forstand) er, efter min Anskuelse, uforenelig med de Hverv, der nu paahviler mig. Jeg vilde derfor tage mig den Frihed, at under vort venskabelige Samvær — som jeg stoler paa, aldrig vil blive forstyrret! — trækker vi en Grænse. Paa den ene Side af denne Grænse,« sagde Mr. Micawber og forestillede den paa Pulten med Kontorlinealen, »er alt hvad der falder ind under den menneskelige

Intelligens, med en ubetydelig Undtagelse; det vil sige d'Hrr. Wickfield og Heeps Affærer, med alt, hvad derunder hører. Jeg stoler paa, at jeg ikke fornærmer min Ungdoms Staldbroder, ved at henstille dette Forslag til hans roligere Overvejelse.«

Skønt jeg lagde Mærke til, at Mr. Micawber var blevet urolig og trykket, som om hans nye Stilling slet ikke passede ham, følte jeg dog, at jeg ingen Ret havde til at være fornærmet. Da jeg sagde ham det, lod han til at føle det som en Befrielse; og han trykkede min Haand.

»Jeg er fortryllet, Copperfield,« sagde han. »I Miss Wickfield; det kan jeg forsikre Dem. Hun er en uforlignelig ung Dame, med overmaade tiltrækkende Egenskaber. Paa min Ære,« sagde Mr. Micawber og blev ved at kysse paa Fingeren og bukkede med sin gentileste Mine, »jeg yder Miss Wickfield min Hyldest. Hm!«

Det glæder mig i det mindste!« sagde jeg.

»Hvis De ikke, min kære Copperfield, dengang vi havde den Fornøjelse at tilbringe en saa fornøjelig Eftermiddag hos Dem, havde forsikret os om, at D. var Deres Yndlingsbogstav,« sagde Mr. Micawber, »saa vilde jeg uvægerlig have troet, at A. var det.«

Vi har alle prøvet, hvordan der lejlighedsvis kan gribe os en Følelse af, at hvad vi siger og gør er blevet sagt og gjort før, for langt tilbage — at vi i Tidernes taagede Morgen har været omgivet af de samme Ansigter, Genstande og Forhold — af, at vi fuldkommen ved, hvad der nu vil blive sagt, som om vi pludselig huskede det! Jeg har aldrig i mit Liv haft dette hemmelighedsfulde Indtryk stærkere, end før han ytrede disse Ord.

Jeg tog foreløbig Afsked med Mr. Micawber og bad ham overbringe mine bedste Hilsener til alle derhjemme. Da jeg forlod ham, og han atter satte sig paa sin Stol og greb sin Pen og vred sit Hoved rundt i Halsbindet for at kunne skrive bekvemmere, forstod jeg klart, at der var kommet noget mellem ham og mig, siden han havde tiltraadt denne nye Stilling, noget som forhindrede os i at være mod hinanden som før og ganske forandrede vort Samværs Karakter.

Der var ingen i den smukke, gamle Dagligstue, skønt den bar Spor af Mrs. Heeps Tilstedeværelse. Jeg kiggede ind i det Værelse, der endnu tilhørte Agnes, og saa hende sidde ved Kaminen og skrive ved en smuk, gammeldags Pult, hun havde.

Da jeg formørkede Lyset, saa hun op. Hvilken Glæde at være Aarsagen til denne Opklaring af hendes anspændte Ansigt og Genstanden for dette yndige Blik og venlige Velkommen!

»Aa, Agnes!« sagde jeg, da vi sad sammen, Side om Side. »Jeg har savnet Dem saa meget siden sidst!«

»Virkelig?« svarede hun. »Igen? Og saa snart?«

Jeg rystede paa Hovedet.

»Jeg ved ikke, hvordan det er, Agnes; jeg synes at mangle en eller anden Aandsevne, som jeg burde have. De var saa vant til at tænke for mig i de lykkelige gamle Dage her, og jeg kom saa naturligt til Dem om Raad og Støtte, at jeg virkelig tror, jeg har forsømt at skaffe mig denne Evne selv.«

»Og hvad er det?« sagde Agnes muntert.

»Jeg ved ikke, hvad jeg skal kalde det,« svarede jeg. »Jeg tror, at jeg er alvorlig og udholdende?«

»Det er jeg vis paa,« sagde Agnes.

»Og taalmodig, Agnes?« spurgte jeg, lidt tøvende.

»Ja,« sagde Agnes leende. »Det kan nok gaa an.«

»Og dog,« sagde jeg, »bliver jeg saa ulykkelig og forpint, og er saa daarlig i Stand til at berolige og opmuntre mig selv, at jeg ved, jeg maa mangle — skal jeg kalde det — Tillid, af en eller anden Art?«

»Kald det det, hvis De vil,« sagde Agnes.

»Godt!« svarede jeg. »Se nu! De kommer til London, jeg betror mig til

Dem, og jeg faar paa en Gang et Maal og en Vej. Det er veget bort fra mig, jeg kommer her, og i samme Øjeblik føler jeg mig som et andet Menneske. De Forhold, som gjorde mig ulykkelig, har ikke forandret sig, siden jeg traadte ind i denne Stue; men i dette korte Mellemrum kommer der en Indflydelse over mig, der forandrer mig, aa, saa langt, langt til det bedre! Hvad er det? Hvad er Deres Hemmelighed, Agnes?«

Hendes Hoved var bøjet og hun saa paa Ilden.

»Det er den gamle Historie,« sagde jeg. »Le ikke, naar jeg siger, at det altid var det samme i smaa Ting, som det nu er i større. Mine gamle Forlegenheder var Nonsens, og nu er de alvorlige; men naar som helst jeg er taget bort fra min Adoptivsøster —«

Agnes saa op — med et saa himmelsk Ansigt! — og gav mig sin Haand, som jeg kyssede.

»Naar som helst jeg ikke havde Dem, Agnes, til at raade og retlede fra først af, syntes jeg at fare vild og at komme ud i alle Slags Vanskeligheder. Naar jeg saa tilsidst er kommet til Dem (som jeg altid har gjort), er jeg kommet til Fred og Lykke igen. Jeg kommer hjem nu, som en udmattet Vandringsmand, og faar en saa velsignet Følelse af Hvile.«

Jeg følte saa dybt, hvad jeg sagde, det bevægede mig saa inderligt, at min Stemme svigtede, og jeg bedækkede mit Ansigt med mine Hænder og brast i Graad.

Paa sin sagtmodige, søsterlige Maade, med sine straalende Øjne, med sin kærlige Stemme, og med denne herlige Ro, som for længe siden havde gjort det Hus, der indesluttede hende, til et helligt Sted for mig, fik hun mig snart bort fra denne Svaghed og fik mig til at fortælle om alt det, der var sket siden vort sidste Møde.

»Og der er ikke et Ord mere at sige, Agnes,« sagde jeg, da jeg var færdig med, hvad jeg havde at betro hende. »Nu staar min Lid til Dem.«

»Men den maa ikke staa til mig, Trotwood,« sagde Agnes med et venligt Smil. »Den maa staa til en anden.«

»Til Dora?« sagde jeg.

»Naturligvis.«

»Men jeg har ikke sagt, Agnes,« sagde jeg lidt forvirret, »at Dora er temmelig vanskelig at — jeg vilde ikke for alt i Verden sige at stole paa, for hun er Renheden og Trofastheden selv — men temmelig vanskelig at — jeg ved virkelig neppe, hvordan jeg skal udtrykke det, Agnes. Hun er en frygtsom lille Skabning, og bliver let forvirret og bange. For nogen Tid siden, før hendes Faders Død, da jeg ansaa det for rigtigst at sige hende — men jeg skal fortælle Dem, hvordan det hele gik til, hvis De har Taalmodighed til at høre det.«

Følgelig fortalte jeg Agnes om, hvordan jeg havde sagt, at jeg var fattig, og om Kogebogen, Husholdningsbogen og alt det andet.

»Aa, Trotwood,« sagde hun bebrejdende og smilte. »Akkurat paa Deres gamle hovedkuls Maade! De kunde godt have været alvorlig i Deres Stræben efter at komme frem i Verden, uden saadan at overrumple en frygtsom, elskende, uerfaren Pige. Stakkels Dora!«

Jeg har aldrig hørt en Stemme udtrykke en saa indtagende, overbærende Godhed, som hendes, da hun gav dette Svar.

Jeg følte mig saa taknemlig mod Agnes, og beundrede hende saa højt! Jeg saa i en lys Fremtidsdrøm disse to sammen, som to Veninder, der passede saa vel for hinanden og prydede hinanden i saa høj Grad!

»Hvad bør jeg da gøre, Agnes?« spurgte jeg efter en Tid at have set ind i Ilden. »Hvad vilde det være rigtigt at gøre?«

»Jeg tror,« sagde Agnes, »at den hæderligste Maade at bære sig ad paa vilde være at skrive til disse to Damer. Synes De ikke, at en hemmelighedsfuld Fremgangsmaade er Dem uværdig?«

»Jo. Hvis *De* synes det,« sagde jeg.

»Jeg er kun lidt skikket til at dømme om den Slags Ting,« svarede Agnes beskedent tøvende, »men jeg føler ganske

vist — kort sagt, jeg føler at Hemmelighedskræmmeri ikke vilde ligne Dem.«

»Ligne mig, efter den altfor høje Mening, De har om mig, er jeg bange for, Agnes,« sagde jeg.

»Ligne Dem, efter Deres aabne Natur,« svarede hun; »og derfor vilde jeg skrive til disse to Damer. Jeg vilde fortælle, saa aabent og klart som muligt, alt hvad der har fundet Sted; og jeg vilde bede dem om Tilladelse til at besøge dem under Tiden i deres Hjem. I Betragtning af, at De er ung, og kæmper for en Stilling i Livet, tror jeg, det vilde være rigtigt at sige, at De beredvilligt vilde gaa ind paa enhver Betingelse, de maatte paalægge Dem. Jeg vilde bede dem ikke at afslaa Deres Anmodning uden at henvende sig til Dora, og drøfte den med hende, naar de vilde anse Tidspunktet for passende. Jeg vilde ikke være for fremfarende,« sagde Agnes blidt, »eller foreslaa for meget. Jeg vilde stole paa min Troskab og Udholdenhed — og paa Dora.«

»Men hvis de gjorde Dora forskrækket igen, Agnes, ved at tale til hende,« sagde jeg. »Og hvis Dora gav sig til at græde og ingen Ting vilde sige om mig?«

»Er det sandsynligt?« spurgte Agnes med det samme yndige, tænksomme Udtryk i sit Ansigt.

»Gud velsigne hende, hun er saa let skræmmet som en Fugl,« sagde jeg. »Det kunde gaa saadan! Eller hvis de to Miss Spenlow'er (ældre Damer af den Slags er somme Tider besynderlige Karakterer) nu ikke var Mennesker, som det gik an at henvende sig til paa den Maade!«

»Jeg tror ikke, Trotwood,« sagde Agnes og hævede sine blide Øjne mod mine, »at jeg vilde tænke paa det. Maaske vilde det være bedst kun at tænke paa, om det er rigtigt at gøre dette; og hvis det er det, saa at gøre det.«

Jeg havde ikke længere nogen Tvivl om denne Sag. Med lettet Hjærte, skønt med en dyb Følelse af, hvor vigtigt og betydningsfuldt mit Forehavende var, ofrede jeg hele Eftermiddagen paa Affattelsen af en Kladde til dette Brev; i hvilket store Øjemed Agnes overlod mig sin Pult. Men først gik jeg nedenunder for at hilse paa Mr. Wickfield og Uriah Heep.

Jeg fandt Uriah i Besiddelse af et nyt Kontor, der lugtede af Kalk, og som var bygget ud i Haven; og han tog sig usædvanlig simpel ud midt imellem en Bunke Bøger og Papirer. Han modtog mig paa sin sædvanlige krybende Maade, og lod, som om han ikke havde hørt om min Ankomst af Mr. Micawber. Han fulgte mig ind i Mr. Wickfields Værelse, der var en Skygge af, hvad det tidligere havde været — det var blevet blottet for en Mængde Bekvemmeligheder for at gøre det bekvemt for den nye Kompagnon — og stillede sig foran Kaminen og varmede sin Ryg og gned sin Hage med sin magre Haand, medens Mr. Wickfield og jeg udvekslede Hilsener.

»De bor vel hos os, saa længe De bliver i Canterbury?« sagde Mr. Wickfield, ikke uden et Blik til Uriah for at indhente hans Samtykke.

»Er her Plads til mig?« sagde jeg.

»Jeg forsikrer Dem, Master Copperfield — jeg burde sige Mister, men det andet falder saa naturligt,« sagde Uriah — »at jeg med Glæde vil flytte ud af Deres gamle Værelse, hvis De sætter Pris paa det.«

»Nej, nej,« sagde Mr. Wickfield. »Hvorfor skulde der voldes Dem Ulejlighed? Der er et andet Værelse. Der er et andet Værelse.«

»Aa, men De forstaar nok,« svarede Uriah med et Grin, »at det vilde virkelig være mig en Fornøjelse.«

For at faa Sagen afgjort med det samme, sagde jeg, at jeg vilde have det andet Værelse eller slet intet; det blev altsaa bestemt, at jeg skulde have det andet Værelse. Saa tog jeg Afsked med Firmaet indtil Middagen og gik ovenpaa igen.

Jeg havde haabet atter at kunne være ene med Agnes. Men Mrs. Heep havde bedt om Lov til at sætte sig med sit Strikketøj ved Kaminen dér i Stuen: under Paaskud af, at det mulig vilde

være bedre dér for hendes Rheumatisme, med den Vind det var, end i Dagligstuen eller Spisestuen. Skønt jeg næsten uden Samvittighedsnag kunde have anbetroet hende til Vindens Barmhjærtighed paa den øverste Tinde af Domkirken, gjorde jeg en Dyd af Nødvendigheden og hilste venligt paa hende.

»Jeg takker Dem ydmygst, Sir,« sagde Mrs. Heep som Svar paa mine Forespørgsler til hendes Helbred, »men jeg har det kun ganske godt. Jeg har ikke stort at prale af. Hvis jeg kunde opleve at se min Uriah godt i Vej, tror jeg ikke, jeg kan vente mere. Hvordan synes De, min Uriah ser ud, Sir?«

Jeg syntes, at han saa lige saa slyngelagtig ud som nogen Sinde, og jeg svarede, at jeg ikke kunde se nogen Forandring paa ham.

»Aa, synes De ikke, han har forandret sig?« sagde Mrs. Heep. Dér maa jeg ydmygt bede om Lov til at være uenig med Dem. Kan De ikke se, at han er blevet mager?«

»Ikke mere end sædvanlig,« svarede jeg.

»Kan De *virkelig* ikke,« sagde Mrs. Heep. »Men De iagttager ham ikke med en Moders Øje.«

Hans Moders Øje var et ondt Øje mod den øvrige Verden, tænkte jeg, da det mødte mit, hvor kærligt det end kunde være mod ham; og jeg tror, hun og hendes Søn var hinanden hengivne. Det forlod mig nu og vendte sig mod Agnes.

»Kan *De* ikke se, at han taber sig og tæres hen, Miss Wickfield?« spurgte Mrs. Heep.

»Nej,« sagde Agnes, medens hun roligt fortsatte det Arbejde, hun var beskæftiget med. »De er altfor bekymret for ham. Han har det meget godt.«

Mrs. Heep gav sig med en voldsom Snøften til at strikke igen.

Hun hørte ikke op, og forlod os ikke et Øjeblik. Jeg var kommet tidlig paa Dagen, og vi havde endnu tre eller fire Timer til Middag; men hun sad dér og bevægede sine Strikkepinde saa ensformigt, som noget Timeglas kunde have udtømt sit Sand. Hun sad ved den ene Side af Kaminen; jeg sad ved Pulten midt for den; lidt fra mig, paa den anden Side sad Agnes. Hvergang jeg, medens jeg langsomt fik grublet mig gennem mit Brev, hævede mine Øjne og mødte Agnes tankefulde Blik, og saa hendes Ansigt klare op og straale opmuntrende til mig med sit eget, englelige Udtryk, følte jeg med det samme, hvordan Mrs. Heeps onde Øje gled fra fra mig til hende og tilbage igen og saa lumsk sænkede sig mod Strikketøjet igen. Hvad det var hun strikkede, ved jeg ikke, da jeg ikke forstaar mig paa denne Kunst; men det saa ud som et Net; og medens hun arbejdede løs med disse Strikkepinde, der lignede kinesiske Spisepinde, saa hun i Skæret fra Kaminen ud som en ondskabsfuld Heks, der endnu holdtes i Ave af den straalende gode Fe lige overfor, men holdt sig rede til at kaste sit Net ud ved første Lejlighed.

Ogsaa ved Middagsbordet vedblev hun at passe paa med de samme aarvaagne Øjne. Efter Bordet overtog hendes Søn hendes Post; og da Mr. Wickfield, han selv, og jeg blev alene, skelede han til mig og vred sig, saa jeg næsten ikke kunde holde det ud. I Dagligstuen sad Moderen og strikkede og vogtede videre. Hele Tiden, medens Agnes sang og spillede, sad Moderen ved Pianoet. Engang bad hun om en bestemt Ballade, som hun sagde, at hendes Ury (der sad og gabede i en stor Lænestol) holdt saa meget af; og af og til saa hun om paa ham og sagde til Agnes, at han var henrykt over Musiken. Men hun talte næsten aldrig nogen Sinde uden at bringe ham paa Bane paa en eller anden Maade. Det var aabenbart, at dette var det Hverv, der var betroet hende.

Dette varede til Sengetid. Synet af denne Moder og Søn, der svævede som to store Flagermus over hele Huset og formørkede det med deres stygge Skikkelser, gjorde mig saa uhyggelig til Mode, at jeg hellere vilde være blevet nedenunder, trods Strikketøj og det hele, end gaa i Seng. Jeg fik næsten ingen Søvn. Den næste Dag begyndte Strik-

ningen og Vagtholdet igen og varede hele Dagen.

Jeg fik ingen Lejlighed til at tale med Agnes blot i ti Minutter. Det var alt det, jeg kunde faa vist hende mit Brev. Jeg foreslog hende at spadsere ud med mig; men Mrs. Heep beklagede sig gentagne Gange over, at hun havde det værre, saa Agnes blev af Barmhjærtighed hos hende for at holde hende med Selskab. Hen ad Skumringen gik jeg ud selv, grundende over, hvad jeg burde gøre, og om jeg havde Ret til længere at skjule for Agnes, hvad Uriah Heep havde fortalt mig i London; thi det begyndte igen at forurolige mig i høj Grad.

Jeg gik ad Ramsgate Vejen, hvor der var en god Fodsti, da jeg hørte en raabe mig an bag fra. Den slingrende Skikkelse og den snevre Frakke var ikke til at tage Fejl af. Jeg stansede, og Uriah Heep indhentede mig.

»Naa?« sagde jeg.

»Hvor De gaar hurtigt,« sagde han. »Mine Ben er temmelig lange; men De har givet dem nok at bestille.«

»Hvor skal De hen?« sagde jeg.

»Jeg gaar med Dem, Master Copperfield, hvis De vil unde mig den Fornøjelse at spadsere med en gammel Bekendt.« Han sagde det med et Kast med hele Kroppen, der baade kunde betyde Tilnærmelse og Spot, og gav sig til at gaa ved Siden af mig.

»Uriah!« sagde jeg efter en Tids Tavshed, saa høfligt jeg kunde.

»Master Copperfield!« sagde Uriah.

»Oprigtig talt — De vil ikke blive fornærmet — saa gik jeg ud for at spadsere alene, fordi jeg havde haft alt for meget Selskab.«

Han saa paa mig fra Siden og sagde med sit bredeste Grin: »De mener Moder.«

»Naa ja, det gør jeg,« sagde jeg.

»Ah! Men De ved, vi er saa ubetydelige,« svarede han. »Og da vi ved saa god Besked med vor egen Ubetydelighed, maa vi virkelig passe paa, at vi ikke bliver sat til Vægs af dem, der ikke er ubetydelige. Alle Kneb gælder i Kærlighed, Sir.«

Han hævede sine store Hænder, til de berørte hans Hage, og gned dem sagte mod hinanden, og kluklo sagte; han lignede en ondskabsfuld Bavian, saa meget som det var muligt for et Menneske, syntes jeg.

»Ser De,« sagde han, stadig gottende sig paa denne ubehagelige Maade og rystende paa Hovedet af mig, »De er en temmelig farlig Rival, Master Copperfield. Det har De altid været, ved De nok.«

»Er det for min Skyld, De sætter Vagt over Miss Wickfield og gør hende hjemløs i hendes eget Hjem?« sagde jeg.

»Aa, Master Copperfield! Det er meget haarde Ord,« svarede han.

»De kan iklæde min Mening hvilke Ord, De lyster,« sagde jeg. »De ved, hvad jeg mener, Uriah, lige saa godt som jeg selv.«

»O nej! De maa selv sige det,« sagde han. »Det maa De virkelig! Jeg kunde ikke gøre det!«

»Tror De,« sagde jeg og tvang mig for Agnes' Skyld til at være yderst rolig og behersket imod ham, »at jeg betragter Miss Wickfield paa anden Maade end som en meget kær Søster?«

»Naa ja, Master Copperfield,« svarede han, »De forstaar jo nok, at jeg ikke er forpligtet til at svare paa det Spørgsmaal. Ser De, maaske gør De det ikke. Men paa den anden Side gør De det maaske.«

Noget lignende som den lave Underfundighed i hans Ansigt og i hans skyggeløse Øjne, der ikke havde Antydning af Øjenhaar, har jeg aldrig set.

»Hør nu!« sagde jeg. »For Miss Wickfields Skyld —«

»Miss Agnes!« udbrød han med en hæslig, kantet Forvridning af sin Krop. »Vilde De ikke være saa god at kalde hende Agnes, Master Copperfield.«

»For Agnes Wickfields Skyld — Gud velsigne hende!«

»Tak for det Ønske, Master Copperfield,« afbrød han mig.

»Vil jeg sige Dem, hvad jeg under andre Omstændigheder lige saa gerne kunde have tænkt paa at sige til — Jack Ketch.«

»Til hvem, Sir?« sagde Uriah og rakte Hals og holdt Haanden bag Øret.

»Til Bøddelen,« svarede jeg. »Den Person, jeg mindst vilde have tænkt paa,« — skønt hans eget Ansigt havde ganske naturligt fremkaldt Hentydningen. »Jeg er forlovet med en anden ung Dame. Jeg haaber, det tilfredsstiller Dem.«

»Paa Deres Æresord?« sagde Uriah.

Jeg var netop ved harmfuld at bekræfte min Forsikring efter hans Ønske, da han greb min Haand og gav den et Tryk.

»Oh, Mr. Copperfield,« sagde han. »Hvis De blot havde vist den Nedladenhed at gengælde min Fortrolighed, dengang jeg aabnede mit Hjærte for Dem, den Aften, jeg voldte saa megen Forstyrrelse ved at sove foran Kaminen i Deres Dagligstue, saa vilde jeg aldrig have mistænkt Dem. Som det er, skal jeg sandelig fjærne Moder straks, og det kun altfor gerne. Jeg ved, De vil undskylde de Forsigtighedsregler, min Kærlighed har dikteret mig, vil De ikke? Hvor det er Skade, Master Copperfield, at De ikke nedlod Dem til at gengælde min Fortrolighed! Jeg ved, jeg gav Dem al mulig Lejlighed til det. Men De har aldrig været saa nedladende overfor mig, som jeg kunde have ønsket. Jeg ved, De har aldrig syntes saa godt om mig, som jeg om Dem!«

I al denne Tid trykkede han min Haand med sine klamme Fiskefingre, mens jeg anstrængte mig for paa en pæn Maade at faa den fri. Men det var ganske mislykket. Han trak den ind under Ærmet paa sin morbærfarvede Frakke og jeg blev næsten tvungen til at gaa videre, Arm i Arm med ham.

»Skal vi vende om?« sagde Uriah og drejede mig lidt efter lidt om imod Byen, der allerede nu laa i Maanens Skær med de fjærne Vinduer skinnende som Sølv.

»Før vi forlader dette Emne,« sagde jeg, efter at vi begge længe havde tiet, »maa De forstaa, at jeg anser Agnes Wickfield for at være lige saa højt hævet over Dem og al Deres Tragten som Maanen dér.«

»Er den ikke yndig!« sagde Uriah. »Ganske yndig! Tilstaa nu, Master Copperfield, at De ikke har syntes saa godt om mig, som jeg om Dem. Det skulde ikke undre mig, om De hele Tiden har anset mig for altfor ydmyg, hvad?«

»Jeg holder ikke af disse Bekendelser om Ydmyghed,« svarede jeg, »eller Bekendelser om noget som helst andet.«

»Se nu dér!« sagde Uriah, der saa vissen og blyfarvet ud i Maaneskinnet. »Vidste jeg det ikke nok! Men hvor lidt tænker De ikke paa, Master Copperfield, at det er rigtigt for en Person i min Stilling at være ydmyg! Fader og jeg blev begge opdraget i en Friskole, og Moder blev ligeledes opfostret i en Slags offentlig Velgørenhedsanstalt. De lærte os alle en hel Del Ydmyghed — og ikke stort andet, det jeg ved af, fra Morgen til Aften. Vi skulde være ydmyge mod den ene Person, og ydmyge mod den anden; og tage vor Hue af her, og bukke dér, og altid kende vor Stilling og ligge paa Næsen for vore Overmænd. Og vi havde saadan en Mængde Overmænd! Fader fik Erindringsmedaljen ved at være ydmyg. Fader blev Graver ved at være ydmyg. Han regnedes blandt de fine for at være en saa velopdragen Mand, at de bestemte sig til at hjælpe ham frem. »Vær ydmyg, Uriah,« siger Fader til mig, »og du vil komme frem i Verden.« Det var det, der altid blev præket for mig i Skolen; det er det, der lønner sig bedst. »Vær ydmyg,« siger min Fader, »og du vil komme frem!« Og jeg er virkelig ikke kommet saa daarligt frem.«

Det var første Gang, det var faldet mig ind, at denne afskyelige Pralen med falsk Ydmyghed kunde have sin Oprindelse udenfor den Heepske Familie. Jeg havde set Afgrøden, men jeg havde aldrig tænkt paa Udsæden.

»Da jeg var ganske lille Dreng,«

sagde Uriah, »opdagede jeg, hvad Ydmyghed kunde indbringe og tilegnede mig den. Jeg spiste tarvelig Mad med Appetit. Jeg lod mig nøjes med en beskeden Grad af Lærdom, og dér sagde jeg Stop. Da De tilbød at lære mig Latin, var jeg klogere end som saa. »Folk sætter Pris paa at være dig overlegen,« sagde Fader, »hold dig ved Jorden. »Jeg er endnu meget ydmyg i dette Øjeblik, Master Copperfield, men jeg har faaet en Smule Magt.«

Og han sagde alt dette — det vidste jeg, da jeg saa hans Ansigt i Maanelyset — for at jeg skulde forstaa, at han var bestemt paa at gøre sig betalt ved at bruge sin Magt. Jeg havde aldrig tvivlet paa hans Lavhed, hans Snedighed og Ondskab; men jeg forstod nu for første Gang fuldstændig, hvilken slet, grusom og hævngerrig Aand denne tidlige og langvarige Undertrykkelse maatte have avlet.

Hans Beretning om sig selv medførte for saa vidt én Behagelighed, som den fik ham til at tage sin Haand til sig, for at han igen kunde stryge sig selv kærtegnende under Hagen. Da jeg én Gang var sluppet fra ham, var jeg bestemt paa at holde mig fra ham; og vi gik tilbage, Side om Side, uden at sige stort mere paa Vejen.

Om han var blevet i bedre Humør ved den Meddelelse, jeg havde gjort ham, eller det var dette Tilbageblik, der havde opmuntret ham, det ved jeg ikke; men af en eller anden Grund var han mere oprømt. Han talte mere ved Middagsbordet, end det var hans Vane, spurgte sin Moder (der var traadt af fra sin Post, saa snart vi vendte tilbage) om han ikke var ved at blive for gammel til at være Ungkarl, og saa én Gang saadan paa Agnes, at jeg vilde have givet alt, hvad jeg ejede, for at turde slaa ham i Gulvet.

Da vi tre Mandfolk blev alene efter Middagen, kom han i en endnu mere forvoven Stemning. Han havde kun drukket lidt eller ingen Vin; og jeg antager, at det var alene Følelsen af hans Triumf, der gjorde ham overmodig, selv om maaske min Nærværelse yderligere fristede ham til at vise det.

Jeg havde lagt Mærke til den foregaaende Dag, at han søgte at forlede Mr. Wickfield til at drikke; og da jeg fortolkede det Blik, som Agnes havde sendt mig, da hun gik ud, paa denne Maade, havde jeg selv indskrænket mig til ét Glas og saa foreslaaet, at vi skulde følge efter hende. Jeg vilde have gjort det samme i Dag; men Uriah var mig for hurtig.

»Vi ser kun sjældent vor nuværende Gæst,« sagde han til Mr. Wickfield, der sad som en fuldkommen Modsætning til ham for Enden af Bordet, »og jeg vilde foreslaa at hilse ham velkommen i endnu et Glas Vin eller to, hvis De ikke har noget imod det. Mr. Copperfield, paa Deres Sundhed!«

Jeg var nødt til for et Syns Skyld at tage den Haand, han rakte over imod mig; og derpaa tog jeg med en ganske anden Følelse hans Kompagnons, denne nedbrudte Gentlemans Haand.

»Naa, kære Kompagnon,« sagde Uriah, »hvis jeg maa tage mig den Frihed —, hm, hvad om De udbragte en eller anden Skaal i Anledning af Copperfields Nærværelse?«

Jeg forbigaar, hvordan Mr. Wickfield udbragte Skaaler for min Tante, Mr. Dick, Doctors' Commons, Uriah og hvordan han drak hver Skaal to Gange; jeg forbigaar hans Bevidsthed om hans egen Svaghed og de forgæves Anstrængelser han gjorde imod den; Kampene mellem hans Undseelse over Uriahs Opførsel, og hans Ønske om at staa sig godt med ham; den ufordulgte Triumf, hvormed Uriah vendte og drejede ham frem for sig. Det gjorde mig syg om Hjærtet at se paa, og min Haand vægrer sig ved at nedskrive det.

»Naa, Kompagnon!« sagde Uriah tilsidst, »*jeg* vil udbringe en Skaal endnu, og jeg beder ydmygst om fulde Glas, da jeg agter at drikke for den guddommeligste af hendes Køn.«

Hendes Fader sad med det tomme Glas i Haanden. Jeg saa ham sætte det fra sig, se op paa det Billede, hun lig-

nede saa meget, holde Haanden for Panden og synke tilbage i sin Lænestol.

»Jeg er kun en ringe Person til at udbringe hendes Skaal,« vedblev Uriah, »men jeg beundrer — tilbeder hende!«

Ingen fysisk Smerte, der kunde have tynget hendes Faders graa Hoved, tror jeg kunde have været frygteligere for mig end den sjælelige Lidelse, jeg nu saa udtrykt i hans sammenknugede Hænder.

»Agnes,« sagde Uriah, der enten ikke saa paa ham, eller ikke fattede, af hvilken Natur hans Bevægelse var, »Agnes Wickfield er, tør jeg sige, den guddommeligste af sit Køn. Tør jeg tale ud, mellem Venner? At være hendes Fader er en stolt Udmærkelse, men at være hendes Mand —«

Gud give, jeg aldrig mere maa høre et saadant Skrig som det, hvormed hendes Fader rejste sig fra Bordet.

»Hvad er der i Vejen?« sagde Uriah, der blev bleg som et Lig. »De er vel ikke blevet vanvittig, haaber jeg, Mr. Wickfield? Naar jeg siger, at det er min Ærgerrighed at gøre Agnes til min Agnes, saa har jeg lige saa god Ret til det som nogen anden Mand. Jeg har større Ret til det end nogen anden Mand!«

Jeg havde slynget mine Arme om Mr. Wickfield og besvor ham ved alt, hvad jeg kunde tænke mig, men mest ved hans Kærlighed til Agnes, at berolige sig en Smule. Han var afsindig i dette Øjeblik; han rev Haarene af sit Hoved, han slog sig i Hovedet, prøvede paa at skubbe mig bort, svarede ikke et Ord, saa ikke paa nogen, saa ingen — kæmpede blindt for, han vidste ikke hvad, med stirrende forvredent Ansigt — et frygteligt Syn.

Jeg besvor ham, i usammenhængende Ord, men paa den mest indtrængende Maade, ikke at give efter for denne Vildelse, men høre paa mig. Jeg bønfaldt ham om at tænke paa Agnes, tænke paa mig og Agnes sammen, huske hvordan Agnes og jeg var vokset op sammen, hvordan jeg ærede hende og elskede hende, hvordan hun var hans Stolthed og Glæde. Jeg prøvede paa at bringe Billedet af hende frem for hans Sjæl i enhver Skikkelse; jeg bebrejdede ham endogsaa, at han ikke var stærk nok til at skaane hende for at høre om en Scene som denne. Jeg maa enten have gjort noget Indtryk paa ham eller ogsaa maa hans Vildskab have udtømt sig selv; thi lidt efter lidt blev han mindre rasende, og begyndte at se paa mig — først fremmed, saa med et Glimt af Genkendelse i sine Øjne. Tilsidst sagde han: »Jeg ved det, Trotwood! Mit kære Barn og De — jeg ved det! Men se paa ham!«

Han pegede paa Uriah, der stod bleg og skelende i en Krog, aabenbart ganske krydset i sine Beregninger og overrumplet.

»Se paa min Plageaand,« svarede han. »Ved hans Hjælp har jeg Trin for Trin mistet Navn og Anseelse, Fred og Ro, Hus og Hjem.«

»Jeg har bevaret Deres Navn og Anseelse for Dem, og Deres Fred og Ro, og Deres Hus og Hjem ogsaa,« sagde Uriah med en fortrædelig, forvirret Mine, som følte han sit Nederlag og vilde købe sig Fred. »Vær ikke saa taabelig, Mr. Wickfield. Hvis jeg er gaaet lidt videre, end De var forberedt paa, saa tænker jeg, jeg kan trække mig tilbage igen? Der er ingen Skade sket.«

»Jeg søgte efter de særlige Motiver hos alle,« sagde Mr. Wickfield, «og jeg glædede mig over, at jeg havde bundet ham til mig gennem hans personlige Interesser. Men se, hvad han er — aa, se hvad han er!«

»De gjorde bedst i at stanse ham, Copperfield, hvis De kan,« udbrød Uriah med sin lange Pegefinger pegende hen imod mig. »Han vil sige noget nu — læg Mærke til det! — som han vil være ked af at have sagt bagefter, og som De vil være ked af at have hørt!«

»Jeg vil sige alting!« raabte Mr. Wickfield med en fortvivlet Mine. »Hvorfor skulde jeg ikke være i hele Verdens Magt, naar jeg er i Deres?«

»Tag Dem i Agt! Det siger jeg Dem!« sagde Uriah stadig som en Advarsel til mig. »Hvis De ikke stopper Munden

paa ham, er De ikke hans Ven! Hvorfor De ikke skulde være i hele Verdens Magt, Mr. Wickfield? Fordi De har en Datter. De og jeg ved, hvad vi ved, ikke sandt? Tir ikke de sovende Hunde — hvem har Lyst til at vække dem? Jeg har det ikke. Kan De se, at jeg er saa ydmyg, som jeg kan være? Jeg siger Dem, at hvis jeg er gaaet for vidt, saa gør det mig ondt. Hvad ønsker De mere, Sir?«

»Aa Trotwood, Trotwood!« udbrød Mr. Wickfield og vred sine Hænder. »Hvor jeg er kommet langt ned, siden De første Gang saa mig i dette Hus! Jeg var paa Vej nedad dengang, men hvilken skrækkelig, skrækkelig Vej har jeg ikke tilbagelagt siden! Svag Eftergivenhed har ødelagt mig. Svaghed i, hvad jeg huskede, og Svaghed, naar jeg glemte. Min naturlige Sorg over mit Barns Moder blev til Sygdom; min naturlige Kærlighed til mit Barn blev til Sygdom. Jeg har besmittet alt, hvad jeg rørte ved. Jeg har bragt Ulykke over, hvad jeg elskede saa højt, det ved jeg — det ved *De!* Jeg ansaa det for muligt oprigtigt at elske én Skabning i Verden og ikke elske Resten; jeg ansaa det for muligt at sørge oprigtigt over én Skabning, der havde forladt Verden, og ikke tage Del i alle sørgendes Sorg. Saaledes er mit Livs Lærdomme blevet fordrejede! Jeg har tæret paa mit eget usunde, fejge Hjærte, og det har tæret paa mig. Ussel i min Sorg, ussel i min Kærlighed, ussel i min elendige Flugt fra den mørke Side af dem begge, aa, se hvilken Ruin jeg er, og had mig, sky mig!«

Han sank ned i en Stol og hulkede svagt. Ophidselsen var ved at forlade ham. Uriah kom frem fra sin Krog.

»Jeg ved ikke alt, hvad jeg har gjort i min Daarskab,« sagde Mr. Wickfield og strakte sine Hænder frem ligesom for at afbede min Fordømmelse. »*Han* ved det bedst« — han mente Uriah Heep — »for han har altid staaet bag min Skulder og hvisket til mig. De ser, hvilken Møllesten han er om min Hals. De finder ham i mit Hus, De finder ham i min Forretning. De hørte ham for et Øjeblik siden. Hvad behøver jeg at sige mere?«

»De havde hverken behøvet at sige saa meget, eller halvt saa meget, eller over Hovedet noget som helst,« sagde Uriah, halv trodsende, halvt krybende. »De vilde ikke have taget saadan paa Vej, naar Vinen ikke havde været. De vil have bedre Tanker i Morgen, Sir. Hvis jeg har sagt for meget, eller mere end jeg vilde, hvad saa? Jeg har ikke staaet fast ved det!«

Døren gik op, og Agnes kom sagte ind uden Spor af Farve i sit Ansigt, lagde Armen om sin Faders Hals og sagde roligt: »Fader, du er ikke rask. Kom med mig!« Han lagde sit Hoved paa hendes Skulder, som tyngedes han af en tung Skam, og gik ud med hende. Hendes Øjne mødte kun mine et Øjeblik, og alligevel saa jeg, hvor meget hun vidste af, hvad der var gaaet for sig.

»Jeg ventede ikke, at han vilde fare saa voldsomt op, Master Copperfield,« sagde Uriah. »Men det betyder intet. Jeg vil blive gode Venner med ham i Morgen. Det er til hans eget Bedste. Jeg arbejder ydmygt paa hans Bedste.«

Jeg gav ham intet Svar, men gik op i det rolige Værelse, hvor Agnes saa ofte havde siddet ved min Side ved mine Bøger. Ingen kom derop før sent om Aftenen. Jeg tog en Bog og prøvede paa at læse. Jeg hørte Klokken slaa tolv, og læste endnu, uden at vide, hvad jeg læste, da Agnes rørte ved mig.

»De rejser jo tidligt i Morgen, Trotwood! Lad os sige Farvel nu!«

Hun havde grædt, men nu var hendes Ansigt saa roligt og smukt.

»Himlen velsigne Dem!« sagde hun og rakte mig sin Haand.

»Kæreste Agnes!« sagde jeg. »Jeg forstaar, at De beder mig ikke tale i Aften — men kan der ingen Ting gøres?«

»Der er Gud at stole paa!« svarede hun.

»Kan *jeg* intet gøre — *jeg*, der kommer til Dem med *mine* stakkels Sorger?«

»Og gør mine saa meget lettere!« svarede hun. »Kære Trotwood, nej!«

»Kære Agnes!« sagde jeg. »Det er anmassende af mig, der er saa fattig paa alt det, De er saa rig paa — Godhed, Mod, alle ædle Egenskaber — at tvivle paa Dem eller ville lede Dem; men De ved, hvor meget jeg holder af Dem, og hvor meget jeg skylder Dem. De vil aldrig opofre Dem selv af misforstaaet Pligtfølelse, Agnes?«

Hun blev et Øjeblik mere bevæget, end jeg nogen Sinde havde set hende, trak sin Haand fra mig og gjorde et Skridt tilbage.

»Sig, at De ikke tænker paa noget saadant, kære Agnes! De, som er meget mere end min Søster! Tænk paa, hvor uvurderlig en Gave et Hjærte som Deres og en Kærlighed som Deres er!«

Aa, langt, langt senere kunde jeg endnu se dette Ansigt vende sig op imod mig med et flygtigt Udtryk, ikke af Forundring, ikke af Anklage, ikke af Ærgrelse. Aa, længe, længe efter saa jeg dette Udtryk glide, som det gjorde nu, over i et elskeligt Smil, da hun sagde mig, at hun frygtede intet for sig selv — det behøvede jeg heller ikke at gøre — og hun kaldte mig Broder til Afsked og var borte!

Det var mørkt om Morgenen, da jeg kom til Diligencen ved Gæstgivergaardens Dør. Dagen var just ved at bryde frem, da vi skulde til at køre, og da, medens jeg sad og tænkte paa hende, kæmpede Uriahs Hoved sig op ved Siden af Vognen gennem denne Blanding af Dag og Nat.

»Copperfield,« sagde han med en hæs Hvisken, medens han holdt sig fast ved Jærnet paa Vogntaget, »jeg tænkte, De vilde være glad ved at høre, før De tog af Sted, at der ikke er noget i Stykker imellem os. Jeg har allerede været paa hans Værelse, og vi har slaaet en Streg over det hele. Ser De, skønt jeg kun er ubetydelig, er jeg til Nytte for ham, ser De; og han forstaar sin egen Interesse, naar han ikke er drukken! Hvad han alligevel er for en behagelig Mand, Master Copperfield!«

Jeg tvang mig selv til at sige, at det glædede mig, at han havde gjort sin Undskyldning.

»Ja, det har jeg jo rigtignok,« sagde Uriah. »Naar en Mand er ydmyg, ser De, hvad er saa én Undskyldning? Jeg finder, den er saa let at gøre. Jeg antager,« tilføjede han med et Kast, »at De undertiden har plukket en Pære, før den var moden, Master Copperfield?«

»Det tænker jeg, jeg har,« svarede jeg.

»*Jeg* gjorde det i Aftes,« sagde Uriah. »Men den bliver nok moden! Man behøver kun at vente paa den. Jeg kan vente!«

Med overdrevent mange Afskedshilsener steg han ned igen, og Kusken steg op. Jeg antager, at han tyggede paa et eller andet for at holde den raakolde Morgenluft ude; men han bevægede Munden, som om Pæren var moden allerede, og han smaskede paa den.

Tyvende Kapitel.

Vandringsmanden.

Vi havde en meget alvorlig Samtale i Buckingham Street den Aften om de Begivenheder, jeg har skildret i det foregaaende Kapitel. Min Tante var dybt interesseret og gik op og ned i Stuen med Armene over Kors, i mere end to Timer bagefter. Naar noget havde ærgret hende særligt, foretog hun sig altid

en af disse Fodture, og Graden af hendes Ærgrelse kunde altid maales efter, hvor længe hun vandrede. Ved denne Lejlighed var hun i en saadan Sindsbevægelse, at hun fandt det nødvendigt at aabne Sovekammerdøren og aabne sig en Strækning, der omfattede Værelserne i deres hele Udstrækning fra Væg til Væg; og medens Mr. Dick og jeg sad roligt ved Kaminen, vedblev hun at gaa ind og ud ad denne afstukne Bane med afmaalte Skridt og et Penduls Regelmæssighed.

Da Mr. Dick var gaaet i Seng, og min Tante og jeg overladt til os selv, satte jeg mig ned for at skrive mit Brev til de to gamle Damer. Paa dette Tidspunkt var hun træt af at gaa, og satte sig ved Kaminen med sin Kjole smøget op som sædvanlig. Men i Stedet for at sidde paa sin sædvanlige Maade og holde Glasset paa sit Knæ, lod hun det staa upaaagtet paa Kaminhylden; og mens hun støttede sin venstre Albue paa sin højre Arm, og sin Hage paa sin venstre Haand, saa hun tankefuldt paa mig. Saa ofte jeg hævede mine Øjne fra det, jeg var i Færd med, mødte jeg hendes. »Jeg er ikke det mindste opbragt,« forsikrede hun mig med et Nik, »men jeg er urolig og bedrøvet.«

Jeg havde haft saa travlt, at først da hun var gaaet i Seng, lagde jeg Mærke til, at hun havde ladet sin Aftenmikstur, som hun altid kaldte den, staa urørt paa Kaminhylden. Hun kom hen til sin Dør, med et endogsaa endnu kærligere Væsen end sædvanlig, da jeg bankede paa for at underrette hende om denne Opdagelse; men hun sagde kun: »Jeg kan ikke faa mig til at drikke den i Aften, Trot,« og rystede paa Hovedet og gik ind igen.

Hun læste mit Brev til de to gamle Damer om Morgenen, og fandt det godt. Jeg sendte det af Sted, og have saa intet andet at gøre end at vente, saa taalmodigt jeg kunde, paa Svaret. Jeg befandt mig stadig i denne Tilstand af Forventning, og havde gjort det i næsten en Uge, da jeg en Snevejrsaften forlod Doktorens for at gaa hjem.

Det havde været en bidende kold Dag, og der havde i nogen Tid blæst en svidende Nordostvind. Vinden havde lagt sig ved Solnedgang, og saa var det faldet i med Sne. Den faldt tungt og regelmæssigt, husker jeg, i store Flokke; og den laa tykt. Støjen af Vognhjul og Fodtrin var dæmpet, som om Gaderne havde været strøet med et tykt Lag Fjer.

Min korteste Vej hjem — og jeg valgte naturligvis den korteste paa en saadan Aften — gik gennem Saint Martins Lane. Kirken, som giver Strædet Navn, ligger nu mindre frit end dengang, idet der ikke er nogen aaben Plads foran den, og Strædet krummer sig ned til Strand. Da jeg gik forbi Trinene op til Søjleportalen, fik jeg, i Krogen, Øje paa en Kvindes Ansigt. Det saa imod mit, og forsvandt saa paa den anden Side af det snevre Stræde. Jeg kendte det. Jeg havde set det et eller andet Sted. Men jeg kunde ikke huske hvor. Der knyttede sig et eller andet Minde til det, som pludselig vaktes i mit Hjærte; men da det skete, tænkte jeg paa noget andet og blev forvirret.

Paa Kirkens Trin sad en ludende Mandsskikkelse, som havde lagt en eller anden Byrde fra sig paa den jævne Sne for at ordne noget ved den; jeg havde set Ansigtet og ham paa samme Tid. Jeg tror ikke, jeg vilde være blevet staaende, saa overrasket jeg var; men i hvert Fald, da jeg gik forbi, rejste han sig, vendte sig og kom ned imod mig. Jeg stod Ansigt til Ansigt med Mr. Peggotty!

Da huskede jeg, hvem Kvinden var. Det var Martha, hvem Emilie havde givet Penge den Aften i Køkkenet. Martha Endell — ved hvis Side, Harn havde sagt mig, at han ikke for alle Havets Skatte vilde have set sin kære Niece.

Vi trykkede hjærteligt hinandens Hænder. Straks kunde ingen af os tale et Ord.

»Master Davy,« sagde han og trykkede min Haand fast, »det gør mit Hjærte godt at se Dem, Sir. Vel mødt, vel mødt!«

»Vel mødt, min kære gamle Ven,«

sagde jeg. »Jeg havde mine Tanker om at gaa hen og opsøge Dem i Aften,« sagde han, »men da jeg vidste, at Deres Tante boede hos Dem — for jeg har været dernede ad — paa Yarmouthkanten — var jeg bange for, at det var for sent. Jeg vilde være kommet tidlig i Morgen, Sir, før jeg begav mig paa Vej.«

»Igen?« sagde jeg.

»Ja Sir,« svarede han og rystede taalmodigt paa Hovedet, »Jeg er borte i Morgen!«

»Hvor skulde De nu hen?« spurgte jeg.

»Naa,« svarede han og rystede Sneen ud af sit lange Haar, »jeg var ved at tage ind et eller andet Sted.«

Der var i de Dage en Sideindgang til Staldgaarden i »det gyldne Kors,« den Gæstgivergaard, der for mig var saa mindeværdig i Forbindelse med hans Ulykke — næsten ligeoverfor det Sted, hvor vi stod. Jeg pegede paa Porten, stak min Arm ind under hans, og vi gik derover. Der vendte to eller tre Gæstestuer ud til Staldgaarden, og da jeg saa ind i en af dem, og saa at den var tom, og at der brændte en god Ild, førte jeg ham ind der.

Da jeg saa ham ved Lys, lagde jeg Mærke til, ikke alene at hans Haar var langt og filtret, men ogsaa at hans Ansigt var mørkebrunt af Solen. Han var mere graa, Furerne i hans Ansigt og Pande var dybere, og man kunde i det hele se paa ham, at han havde flakket rundt i al Slags Vejr; men han saa meget stærk ud, som en Mand, hvis faste Maal holder ham oppe, og hvem intet kunde udmatte. Han rystede Sneen af sin Hat og sine Klæder og tørrede den bort fra sit Ansigt, medens jeg indvendig anstillede disse Betragtninger. Da han satte sig lige overfor mig ved Bordet, med Ryggen til den Dør, vi var kommet ind igennem, rakte han atter sin barkede Haand frem og trykkede varmt min.

»Jeg skal fortælle Dem, Master Davy,« sagde han, »om alle de Steder, hvor jeg har været, og alt, hvad jeg har hørt. Jeg har været viden om, og vi har kun hørt lidt; men jeg skal fortælle Dem det.«

Jeg ringede efter noget varmt at drikke; han vilde ikke have noget stærkere end Øl; og medens det blev hentet og varmet i Kaminen, sad han og tænkte. Der var en smuk, tung Alvor i hans Ansigt, som jeg ikke vovede at forstyrre.

»Da hun var Barn,« sagde han og hævede sit Hoved, saa snart vi atter var alene, »plejede hun at tale en hel Del til mig om Søen, og om de Kyster, hvor Havet er mørkeblaat og ligger og skinner og skinner i Solen. Jeg tænkte mange Gange, at det, at hendes Fader var druknet, fik hende til at tænke saa meget paa det. Jeg ved ikke, ser De, men kanske troede hun — eller haabede — at han var drevet ned paa de Kanter, hvor Blomsterne altid blomstrer og der altid er Solskin.«

»Det vilde være rimeligt, om et Barn tænkte sig saadan noget,« svarede jeg.

»Da hun saa — gik tabt,« sagde Mr. Peggotty, »vidste jeg med mig selv, at hun vilde tage til disse her Lande. Jeg vidste det med mig selv, at han havde fortalt hende om Vidunderne dér, og hvordan hun skulde være en fin Dame dér, og at han først havde faaet hende til at høre paa sig ved den Slags. Da vi var hos hans Moder, vidste jeg godt nok, at jeg havde Ret. Jeg tog over Kanalen til Frankrig og landede dér, som om jeg var faldet ned fra Himlen.«

Jeg saa Døren bevæge sig, og Sneen fyge ind. Jeg saa den bevæge sig lidt mere endnu, og en Haand sagte blive stukket imellem for at holde den aaben.

»Jeg fik fundet en engelsk Gentleman, som havde nogen Myndighed dér,« sagde Mr. Peggotty, »og sagde ham, at jeg var ude for at søge efter min Niece. Han gav mig de Papirer jeg behøvede for at komme igennem — jeg ved ikke rigtig, hvordan de kaldes — og han vilde have givet mig Penge, men jeg var taknemlig over ikke at trænge til dem. Jeg takkede ham venligt for alt hvad han havde gjort, maa de tro! »Jeg skal skrive i Forvejen,« sagde han til mig,

»og jeg skal snakke med alle dem, der skal den Vej, og mange vil kende Dem, langt borte herfra, naar De kommer vandrende alene.« Jeg sagde ham, saa godt jeg kunde, hvor taknemlig jeg var, og gik saa ned gennem Frankrig.«

»Alene, og til Fods?« sagde jeg.

»Mest til Fods,« svarede han; »somme Tider til Vogns med Folk, der skulde til Torvs; somme Tider med tomme Diligencer. Mange Mile om Dagen til Fods, og ofte sammen med en fattig Soldat eller en anden en, der var paa Vej for at besøge sine Venner. Jeg kunde ikke snakke med ham,« sagde Mr. Peggotty, »og heller ikke han med mig; men vi var Selskab for hinanden alligevel, hen ad de støvede Landeveje.«

Jeg vilde have kunnet høre det paa hans venlige Tone.

»Naar jeg kom til en By,« fortsatte han, »fandt jeg Gæstgivergaarden, og ventede i Gaarden, til der viste sig en eller anden (det gjorde der i Reglen) der forstod Engelsk. Saa fortalte jeg ham, at jeg var ude for at søge efter min Niece, og de fortalte mig, hvad Slags fine Folk der boede i Huset, og jeg ventede for at se efter en, der kunde ligne hende, medens de gik ind og ud. Naar det saa ikke var Mille, gik jeg videre igen. Lidt efter lidt, naar jeg kom til en ny Landsby eller saadan, mellem fattige Folk, saa mærkede jeg, at de havde hørt om mig. De vilde have, jeg skulde sidde ved Dørene til deres Huse, og de vilde give mig jeg ved ikke hvad at spise og drikke og vise mig hvor jeg skulde sove; og mangen en Kvinde, Master Davy, som havde haft en Datter saadan om ved Milles Alder, har jeg fundet ventende paa mig ved Vor Frelsers Kors udenfor Landsbyen, for ligesaadan at være gode imod mig. Nogen havde havde Døtre, som var døde. Og Gud alene ved, hvor gode de Mødre var imod mig!«

Det var Martha ved Døren. Jeg saa tydelig hendes udtærede, lyttende Ansigt. Jeg var bange for, at han skulde vende sit Hoved og se hende ogsaa.

»De vilde ofte,« sagde Mr. Peggotty, »sætte deres Børn — især deres smaa Piger — paa mit Knæ; og mangen en Gang kunde De have set mig sidde ved deres Døre, naar det var ved at blive Aften, omtrent som om de kunde have været min egen kære Piges Børn. Aa, min egen kære Pige!«

Pludselig overvældet af sin Sorg, hulkede han højt. Jeg lagde min skælvende Haand paa den Haand, han holdt for sit Ansigt. »Tak, Sir,« sagde han, »bryd Dem bare ikke om det.«

Et Øjeblik efter tog han Haanden bort og stak den ind paa sit Bryst og fortsatte sin Historie.

»Ofte fulgte de mig paa Vej,« sagde han, »om Morgenen, kan hænde en Fjerdingvej eller to; og naar vi skiltes, og jeg sagde: »Jeg er Dem meget taknemlig! Gud velsigne Dem!« saa syntes de altid at forstaa det og svarede venligt. Tilsidst kom jeg til Havet. Det var ikke svært, kan De nok forstaa, for en søfarende Mand som mig at faa Hyre over til Italien. Da jeg kom der, vandrede jeg videre, som jeg havde gjort før. Folkene var lige saa gode imod mig, og jeg kunde været gaaet fra By til By, kan hænde Landet igennem, hvis ikke at jeg havde faaet Nys om, at hun var blevet set oppe mellem disse schweiziske Bjærge. En, som kendte hans Tjener, havde set dem dér, alle tre, og fortalte mig, hvordan de rejste, og hvor de var. Jeg lagde saa ud efter de her Bjærge, Master Davy, Dag og Nat. Jo længere jeg gik, jo længere syntes Bjærgene at flytte sig fra mig. Men jeg naaede dem da, og jeg kom over dem. Da jeg kom i Nærheden af det Sted, de havde opgivet mig, begyndte jeg at tænke ved mig selv: Hvad skal jeg gøre, naar jeg ser hende?«

Det lyttende Ansigt, der var ufølsomt for det umilde Vejr, hang endnu i Døren, og Hænderne bad mig — tryglede mig om ikke at jage det bort.

»Jeg tvivlede aldrig paa hende,« sagde Mr. Peggotty. »Nej! Ikke det Gran! Lad hende kun se mit Ansigt — lad hende kun høre min Stemme — lad mig kun staa stille foran hende og bringe hendes Tanker tilbage til det Hjem, hun

var flygtet fra, og det Barn hun havde været, tænkte jeg — og om hun saa var blevet en Prinsesse, hun vilde være faldet ned for mine Fødder! Det vidste jeg! Mangen en Gang, naar jeg sov, havde jeg hørt hende raabe »Onkel!« og set hende falde ned for mig som en død. Mangen en Gang, naar jeg sov, havde jeg hævet hende op og hvisket til hende: »Mille, min kære, jeg er kommet for at bringe dig Tilgivelse og tage dig med hjem!«

Han stansede og rystede paa Hovedet og fortsatte med et Suk.

»*Han* var ikke noget for mig nu. Mille var alt. Jeg købte en Bondepigedragt til at give hende paa; og jeg vidste, at naar hun først var fundet, vilde hun gaa ved min Side over de stenede Veje, gaa hvorhen jeg vilde, og aldrig, aldrig forlade mig mere. At give hende den Dragt paa, og kaste den bort, hun bar — at tage hende under min Arm igen og vandre hjemad — at stanse somme Tider paa Vejen og læge hendes saarede Fødder og hendes endnu dybere saarede Hjærte — det var alt, hvad jeg tænkte paa nu. Jeg tror ikke, jeg vilde have gjort saa meget som set til ham. Men, Master Davy, det skulde ikke være — ikke endnu. Jeg kom for sent, og de var rejst. Hvorhen kunde jeg ikke faa at vide. Nogen sagde herhen, og nogen sagde derhen. Jeg gik herhen og jeg gik derhen, men jeg fandt ingen Mille, og saa gik jeg hjem.«

»Hvor naar kom De?« spurgte jeg.

»Det kan vel være en fire Dage siden,« sagde Mr. Peggotty. »Jeg fik den gamle Baad i Sigte, efter at det var blevet mørkt, og Lyset skinnede i Vinduet. Da jeg kom derhen og saa ind gennem Ruden, saa jeg den trofaste Skabning Mrs. Gummidge siddende ved Kaminen alene, som vi havde aftalt. Jeg raabte: Bliv ikke bange! Det er Daniel! Og saa gik jeg ind. Jeg skulde aldrig have troet, at den gamle Baad kunde mødt mig saa fremmed!«

Fra en eller anden Brystlomme tog han nu meget varsomt en lille Papirspakke, der indeholdt to eller tre Breve eller Smaapakker, som han lagde paa Bordet.

»Det første kom,« sagde han og søgte det frem mellem de andre, »før jeg havde været borte en Uge. En halv hundred Punds Banknote i et Stykke Papir, stilet til mig, og stukket ind under Døren om Natten. Hun havde prøvet paa at fordreje sin Skrift, men hun kunde ikke fordreje den for mig.«

Han lagde Noten sammen igen med stor Taalmodighed og Omhu, nøjagtig som før, og lagde den til Side.

»Dette her kom til Mrs. Gummidge,« sagde han og aabnede et andet, »for to eller tre Maaneder siden.« Efter at have set lidt paa det, rakte han det til mig og tilføjede med dæmpet Stemme: »Vær saa god at læse det, Sir.«

Jeg læste følgende:

»Oh, hvad vil du tænke, naar du ser dette Brev, og ved, at det kommer fra min syndige Haand! Men prøv, prøv — ikke for min Skyld, men for Onkels Godheds Skyld, prøv at blødgøre dit Hjærte mod mig, blot en kort, kort Tid! Prøv, det beder jeg dig, paa at være overbærende mod en ulykkelig Pige, og skriv paa en Stump Papir, om han er rask, og hvad han sagde om mig, før I hørte op med nogen Sinde at nævne mit Navn iblandt Jer — og om du om Aftenen, ved den Tid, da jeg i gamle Dage plejede at komme hjem, nogen Sinde ser ham se ud, som om han tænkte paa en, han plejede at elske saa højt! O, mit Hjærte er nær ved at briste, naar jeg tænker paa det! Jeg knæler ned for dig og tigger og beder dig om ikke at være saa stræng imod mig, som jeg fortjener — som jeg saa godt, saa godt ved, at jeg fortjener — men være saa ædel og god at skrive noget om ham og sende det til mig. Du behøver ikke at kalde mig »lille,« du behøver ikke at kalde mig ved det Navn, jeg har vanæret; men o, lyt til min Fortvivlelse, og hav saa megen Barmhjærtighed med mig, at du sender mig et Ord om Onkel, som jeg aldrig, aldrig mere skal se for mine Øjne i denne Verden!

Kære, hvis dit Hjærte er haardt imod

mig — retfærdigt haardt, ved jeg — men hør, hvis det er haardt, kære, saa spørg ham, hvem jeg har gjort mest Uret — ham, hvis Hustru jeg skulde have været — før du ganske vender dig bort fra mig stakkels, stakkels bønfaldende! Hvis han skulde være saa medlidende at sige, at du kunde skrive noget, jeg kunde faa at læse — jeg tror, han vilde det, o, jeg tror, han vilde det, hvis du blot vilde spørge ham, for han var altid saa god og overbærende — sig ham saa (men ikke ellers), at naar jeg hører Vinden blæse om Natten, føler jeg det, som kom den forbitret til mig, efter at have set ham og Onkel, og var paa Vej op til Gud for at anklage mig. Sig ham, at hvis jeg skulde dø i Morgen (og hvis jeg var rede til det, o, hvor vilde jeg da ikke være glad ved at dø!) saa vilde jeg velsigne ham og Onkel med mine sidste Ord, og bede om Lykke over ham og hans Hjem i mit sidste Aandedræt!«

Der var ogsaa indlagt nogle Penge i dette Brev. Fem Pund. De var urørte, ligesom den foregaaende Sum, og han lagde dem sammen paa samme Maade. Der var tilføjet udførlig Vejledning om, hvorhen Svaret skulde adresseres, og skønt den røbede flere Hænders Mellemkomst og gjorde det vanskeligt at drage nogen videre rimelig Slutning med Hensyn til hendes Skjulested, gjorde den det dog ikke usansynligt, at hun havde skrevet fra det Sted, hvor det var blevet oplyst, at hun var blevet set.

»Hvilket Svar blev der sendt?« spurgte jeg Mr. Peggotty.

»Da Missis Gummidge« svarede han »ikke er videre stiv i Pennen, Sir, var Harn saa god at skrive et Udkast, og hun skrev det af. De fortalte hende, at jeg var rejst ud for at søge efter hende, og hvilke mine Ord ved Afskeden var.«

»Er det endnu et Brev, De har i Haanden?« sagde jeg.

»Det er Penge, Sir,« sagde Mr. Peggotty og aabnede lidt for det. »Ti Pund, som De ser. Og inden i er der skrevet »Fra en trofast Ven,« ligesom i det første. Men det første var stukket ind under Døren, og dette her kom med Posten, nu i Forgaars. Jeg gaar nu ud og søger hende efter Poststemplet.«

Han viste mig det. Det var en By ved Øvre Rhin.

Han havde i Yarmouth truffet nogle fremmede Købmænd, som kendte Egnen dér, og de havde skitseret ham et Kort paa Papiret, og det kunde han meget godt forstaa. Han lagde det mellem os paa Bordet, med Hagen hvilende paa sin ene Haand, mærkede han sin Rute af med den anden.

Jeg spurgte ham, hvordan det gik Harn. Han rystede paa Hovedet.

»Han arbejder,« sagde han, »saa tappert som en Mand kan. Hans Navn er, hvad alt det angaar, saa godt som nogen Mands her i Verden. Alles Hænder er rede til at hjælpe ham, forstaar De, og han er rede til at hjælpe dem. Man har aldrig hørt ham klage. Men det er min Søsters Tro (mellem os sagt) at det har ramt ham dybt.«

»Stakkels Fyr, det vil jeg tro!«

»Han bryder sig ikke, Master Davy,« sagde Mr. Peggotty med en højtidelig Hvisken, »han bryder sig ikke en Døjt om sit Liv. Naar der er Brug for en Mand til haardt Arbejde i strængt Vejr, saa er han der. Naar der er stræng og farlig Gerning at gøre, saa gaar han foran alle sine Kammerater. Og alligevel er han saa blid som et Barn. Der er ikke et Barn i Yarmouth, som ikke kender ham.«

Han samlede tankefuldt Brevene sammen og glattede dem med sin Haand, pakkede dem saa sammen i et Bundt igen og gemte dem varsomt paa sit Bryst.

Ansigtet var forsvundet fra Døren. Jeg saa endnu Sneen fyge ind; men ellers var der intet.

»Naa,« sagde han og saa til sin Pose da jeg nu har set Dem i Aften, Master Davy (og det har gjort mig godt!) saa skal jeg af Sted tidligt i Morgen. De har set, hvad jeg har her (og han lagde sin Haand paa det Sted, hvor den lille Pakke laa,) det eneste, der gør mig urolig, er at jeg kunde komme noget til, før Pengene var givet tilbage. Hvis jeg skulde dø, og de var tabt eller stjaalet

eller kommet bort paa anden Maade, og han aldrig fik andet at vide, end at jeg havde taget imod dem, saa tror jeg ikke, den anden Verden kunde beholde mig! Jeg tror, jeg maatte vende tilbage!«

Han rejste sig, og jeg rejste mig ogsaa. Vi trykkede hinandens Hænder igen, før vi gik ud.

»Jeg vilde gaa ti Tusinde Mile,« sagde han, »jeg vilde gaa til jeg sank død om, for at kaste disse Penge for hans Fødder. Hvis jeg faar det gjort, og finder min Mille, saa er jeg tilfreds. Hvis jeg ikke finder hende, kan hænde hun saa dog engang vil faa at høre, at hendes kærlige Onkel først endte sin Søgen efter hende, fordi han endte sit Liv; og hvis jeg kender hende ret, saa vil selv det drive hende hjem tilsidst!«

Da han gik ud i den barske Aften, saa jeg den ensomme Skikkelse flygte foran os. Jeg fik ham hurtigt til at vende sig om under et eller andet Paaskud, og holdt ham op med Snak til den var borte.

Han talte om et Værtshus paa Dovervejen, hvor han vidste, han vilde finde et rent og ordentligt Logis for Natten. Jeg gik med ham over Westminsterbroen og skiltes fra ham ved den anden Bred. Det forekom mig, at alting blev stille i Ærbødighed for ham, da han atter begyndte paa sin ensomme Vandring gennem Sneen.

Jeg vendte tilbage til Gæstgivergaarden, og da jeg ikke kunde glemme Ansigtet, saa jeg mig ivrigt om efter det. Det var der ikke. Sneen havde dækket de Spor, vi nylig havde traadt; mit nye Spor var det eneste, der var at se; og selv det begyndte at udviskes (det sneede saa stærkt) da jeg saa mig tilbage over min Skulder.

Tredie Del.

Første Kapitel.

Doras Tanter.

Endelig kom der Svar fra de to gamle Damer. De formeldte Mr. Copperfield deres Kompliment og underrettede ham om, at de havde underkastet hans Brev den nøjeste Overvejelse, »med begge Parters Bedste for Øje« — hvilket jeg fandt var et temmelig foruroligende Udtryk, ikke blot paa Grund af den Brug de havde gjort af det i Anledning af den før omtalte Familieuenighed, men fordi jeg havde (og altid senere har) lagt Mærke til, at konventionelle Fraser er et Slags Fyrværkeri, der er let at brænde af, og som godt kan antage en Mængde forskellige Former og Farver, som man efter deres oprindelige Udseende aldrig skulde have ventet. Frøknerne Spenlow tilføjede, at de bad sig fri for »med Pennen som Redskab« at udtrykke nogen Mening om Genstanden for Mr. Copperfields Brev; men at hvis Mr. Copperfield vilde gøre dem den Ære at komme paa en bestemt Dag (ledsaget, hvis han ansaa det for rigtigt, af en fortrolig Ven), vilde det være dem en Glæde at tale mundtligt med ham derom.

Herpaa svarede Mr. Copperfield omgaaende — formeldende sin ærbødigste Kompliment — at han skulde have den Ære at gøre Frøknerne Spenlow sin Opvartning til den fastsatte Tid, og at han i Overensstemmelse med deres venlige Tilladelse, vilde være ledsaget af sin Ven, Mr. Thomas Traddles af Inner Temple. Efter at have afsendt denne Epistel, henfaldt Mr. Copperfield i en Tilstand af stærk nervøs Ophidselse, og den vedvarede, indtil Dagen kom.

Det forøgede i høj Grad min Uro, at jeg netop paa dette kritiske Tidspunkt blev berøvet Miss Mills uvurderlige Hjælp. Men Mr. Mills, der altid foretog sig et eller andet for at ærgre mig — eller det syntes jeg da, han gjorde, hvilket jo er et og det samme — havde nu drevet denne Opførsel til det yderste ved at sætte sig i Hovedet, at han vilde rejse til Indien. Hvorfor skulde han rejse til Indien uden for at drille mig? Ganske vist havde han ingen Ting at gøre med nogen anden Del af Verden, og havde en hel Del at gøre med denne Del, eftersom han drev stor Handel paa Indien, med hvad det nu var (jeg havde nogle uklare Forestillinger om gyldne Sjaler og Elefanttænder); eftersom han endvidere havde været i Calcutta i sin Ungdom og nu agtede sig dertil igen for at varetage Forretningen dér. Men dette betød intet for mig. For ham betød det imidlertid saa meget, at til Indien skulde og maatte han, og Julia med ham; og Julia tog paa Landet for at tage Afsked med sine Slægtninge; og Huset blev fuldstændig dækket af Plakater, der forkyndte, at det var til Leje eller Salg, og at Bohavet (med Rulle og det hele) kunde købes efter Taksation. Saa her fik jeg Fornøjelsen af et nyt Jordskælv, endnu før jeg havde forvundet Stødet af det forrige.

Jeg kunde ikke blive enig med mig selv om, hvordan jeg skulde klæde mig paa til den betydningsfulde Dag; jeg vaklede nemlig mellem mit Ønske om at vise mig til min Fordel, og min Frygt

for at tage noget paa, som kunde svække min strængt praktiske Karakter i Frøknerne Spenlows Øjne. Jeg prøvede paa at træffe en heldig Mellemvej mellem disse to Yderligheder; min Tante bifaldt Resultatet; og Mr. Dick kastede en af sine Sko efter Traddles og mig, for at bringe os Lykke, da vi gik ned ad Trappen.

Hvor brilliant en Fyr jeg end vidste, at Traddles var, og hvor varmt hengiven jeg end var ham, kunde jeg dog ikke lade være at ønske, ved denne delikate Lejlighed, at han aldrig havde lagt sig den Vane til at børste sit Haar saa stærkt i Vejret. Det gav ham et forbavset — for ikke at sige et kosteagtigt — Udseende, som min Frygt tilhviskede mig kunde blive skæbnesvangert for os.

Jeg tog mig den Frihed at sige det til Traddles, medens vi gik til Putney, og jeg sagde, at hvis han *vilde* glatte det en Smule —.

»Min kære Copperfield,« sagde Traddles og tog sin Hat af og gned Haaret i alle mulige Retninger, »der var ingen Ting, jeg hellere skulde gøre. Men det vil ikke.«

»Vil det ikke lade sig glatte ned?« sagde jeg.

»Nej,« sagde Traddles. »Der er ingen Ting, der hjælper. Hvis jeg gik med et halvhundredpunds Lod paa det hele Vejen til Putney, vilde det stritte op igen, saa snart Loddet blev taget af. Du gør dig ingen Forestilling om, hvad det er for et stædigt Haar, jeg har, Copperfield. Jeg er ganske som et arrigt Pindsvin.«

Jeg blev lidt skuffet, det maa jeg tilstaa, men alligevel indtaget af hans Godmodighed. Jeg sagde ham, hvor megen Pris jeg satte paa hans Godmodighed; og jeg sagde, at hans Haar maatte have suget al Stædigheden til sig fra hans Karakter, for *han* havde ingen.

»Aa,« svarede Traddles leende, »jeg forsikrer dig, det er en ældgammel Historie med mit ulyksalige Haar. Min Onkels Kone kunde ikke taale det. Hun sagde, at det satte hende i daarligt Humør. Det var mig ogsaa i Vejen, straks da jeg blev forelsket i Sofie. I høj Grad!«

»Havde hun noget imod det?«

»*Hun* ikke,« svarede Traddles, »men hendes ældste Søster — hende der er Skønheden — hun gjorde ligefrem Nar ad det, ved jeg. I Virkeligheden ler alle Søstrene ad det.«

»Det maa være morsomt!« sagde jeg.

»Ja,« svarede Traddles ganske uskyldigt, »vi morer os over det. De siger, at Sofie har en Lok af det i sin Pult og er nødt til at lukke den ind i en Spændebog for at holde den nede. Det ler vi ad.«

»Naa ja, kære Traddles,« sagde jeg, »din Erfaring kan maaske hjælpe mig. Dengang du blev forlovet med den unge Dame, du nylig omtalte, friede du saa højtideligt hos hendes Familie? Var der noget i Retning af — det vi skal til i Dag, for Eksempel?« tilføjede jeg nervøs.

»Ih ja,« svarede Traddles, over hvis alvorlige Ansigt en tankefuld Skygge havde listet sig, »det var en temmelig pinlig Historie, Copperfield, saadan som jeg var stillet. Ser du, da Sofie var til saa megen Nytte i Familien, kunde ingen af dem udholde Tanken om, at hun nogen Sinde skulde blive gift. De havde saamænd ligefrem aftalt sig imellem, at hun aldrig skulde giftes, og de kaldte hende altid den gamle Jomfru. Saa da jeg med den største Varsomhed slog paa det overfor Mrs. Crewler —.«

»Moderen?« sagde jeg.

»Moderen,« sagde Traddles — »Hans Velærværdighed hedder Horace Crewler — da jeg med al mulig Varsomhed slog paa det overfor Mrs. Crewler, havde det den Virkning paa hende, at hun udstødte et Skrig og faldt i Afmagt. Jeg kunde ikke bringe Emnet paa Bane igen i flere Maaneder.«

»Du gjorde det tilsidst?« sagde jeg.

»Nej, Hans Velærværdighed gjorde det,« sagde Traddles. »Han er en udmærket Mand, aldeles eksemplarisk i enhver Retning; og han fremhævede for hende, at hun som Kristen burde forsone sig med det Offer (især, da det var

saa usikkert) og ikke nære ukærlige Følelser imod mig. Hvad mig angaar, Copperfield, saa giver jeg dig mit Ord paa, at jeg følte mig ganske som en Rovfugl overfor Familien.«

»Jeg vil haabe, at Søstrene tog dit Parti, Traddles?«

»Naa, det kan jeg ikke sige, de gjorde,« svarede han. »Da vi saa nogenlunde havde forsonet Mrs. Crewler med det, skulde vi aabenbare det for Sarah. Du husker nok, jeg har omtalt Sarah, hende der er noget i Vejen med Rygraden hos?«

»Det gør jeg rigtignok.«

»Hun knyttede begge sine Hænder,« sagde Traddles og saa ulykkelig paa mig, »lukkede sine Øjne, blev blygraa i Ansigtet, blev fuldstændig stiv og nød i to Dage ikke andet end opblødt Brød, der blev givet hende ind med en Teske.«

»Det maa være et meget ubehageligt Pigebarn, Traddles!« bemærkede jeg.

»Undskyld, Copperfield,« sagde Traddles, »hun er en meget sød Pige, men hun har ikke saa lidt Følelse. Det har de i Virkeligheden alle. Sofie fortalte mig bagefter, at de Selvbebrejdelser hun gennemgik, medens hun plejede Sarah, var ikke til at beskrive. Jeg ved, det maa have været strængt, ud fra mine egne Følelser, Copperfield; thi de var ligesom en Forbryders. Da Sarah var kommet sig, skulde vi endnu aabenbare det for de andre otte; og det frembragte forskellige Virkninger af den mest pathetiske Art paa dem. De to smaa, som Sofie underviser, er først lige holdt op med at afsky mig.«

»I hvert Fald haaber jeg, at de nu alle har forsonet sig med det?« sagde jeg.

»Jo—oh, jeg tror nok, de saadan i det hele taget finder sig i det,« sagde Traddles usikkert. »Sagen er, at vi undgaar at tale om dette Emne, og mine usikre Udsigter og daarlige Omstændigheder er dem en stor Trøst. Der bliver en sørgelig Scene, naar vi skal giftes. Det vil komme til at ligne en Begravelse meget mere end et Bryllup. Og de vil alle sammen hade mig, fordi jeg tager hende fra dem.«

Hans ærlige Ansigt, mens han saa paa mig med en komisk-højtidelig Rysten paa Hovedet, gør stærkere Indtryk paa mig, naar jeg tænker tilbage paa det, end det gjorde i Virkeligheden, thi jeg befandt mig dengang i en saadan Tilstand af Skælven og Aandsfraværelse, at jeg var ganske ude af Stand til at fæste min Opmærksomhed paa nogen Ting. Da vi nærmede os Huset, hvor Miss'erne Spenlow boede, var jeg saa sløj, baade hvad min ydre og indre Tilstand angaar, at Traddles foreslog en mild Stimulans i Form af et Glas Øl. Da dette var blevet besørget i et nærliggende Værtshus, førte han mig til Miss'erne Spenlows Dør.

Jeg havde en taaget Fornemmelse af at blive maalt, da Pigen lukkede op, og af at jeg paa en eller anden Maade vaklede gennem en Forstue med et Barometer i, end i en stille, lille Dagligstue i Stueetagen, ud mod en pæn Have. Og saa af at sidde dér paa en Sofa og se, hvordan Traddles Haar, nu da Hatten var taget af, stritte til Vejrs som en af disse paatrængende smaa Figurer paa Fjedre, der farer op af fingerede Snustobaksdaaser, naar Laaget tages af. Og af at jeg hørte et gammeldags Ur tikke henne paa Kaminhylden og prøvede paa at faa det til at tikke i Takt med med mit Hjærtes Banken — hvad det ikke vilde. Og af, at jeg saa mig om i Stuen for at opdage Spor af Dora, men ingen kunde se. Og at jeg én Gang syntes, at Jip gøede langt borte og straks blev bragt til at tie stille af en eller anden. Tilsidst fandt jeg mig selv i Færd med at trykke Traddles tilbage mod Kaminen og i største Forvirring bukke for to tørre, smaa, ældre Damer, der var klædt i sort og begge mærkværdigt lignede en Kopi i Savspaan eller Egebark af den afdøde Mr. Spenlow.

»Vær saa god at tage Plads,« sagde den ene af de to smaa Damer.

Da jeg var færdig med at snuble over Traddles, og havde sat mig paa noget,

der ikke var en Kat — den havde jeg først sat mig paa — fik jeg for saa vidt mit Syn igen, at jeg opdagede, at Mr. Spenlow aabenbart havde været den yngste i Familien, at der var en Forskel paa seks eller otte Aar mellem de to Søstre, og at den yngste syntes at være udset til at lede Forhandlingen, for saa vidt hun havde mit Brev i Haanden — hvor kendt syntes det mig ikke, og dog hvor fremmed! — og undersøgte det gennem en Lorgnet. De var ens klædt, men denne Søster bar sin Dragt mere ungdommeligt end den anden; og maaske havde hun en Smule mere Strimler eller Garneringer eller Spænder eller Armbaand eller lignende Bagateller, hvilket fik hende til at se livligere ud. De var begge ranke, formelle, pedantiske, beherskede og rolige. Den Søster, som ikke havde mit Brev, holdt sine Arme over Kors paa Brystet som et Afgudsbillede.

»Mr. Copperfield, antager jeg?« sagde den Søster, som havde mit Brev, til Traddles.

Dette var en frygtelig Begyndelse. Traddles maatte oplyse, at jeg var Mr. Copperfield; og jeg maatte gøre Krav paa at være mig selv, og de maatte frigøre sig selv fra den forudfattede Anskuelse, at Traddles var Mr. Copperfield, og vi var i det hele taget godt oppe at køre.

»Mr. Copperfield!« sagde Søsteren med Brevet. Jeg gjorde et eller andet — bukkede formodentlig — og var lutter Øre, da den anden Søster greb ind.

»Da min Søster Lavinia,« sagde hun, »er fortrolig med Sager af denne Natur, vil hun forklare, hvad vi anser for bedst egnet til at fremme begge Parters Lykke.«

Jeg opdagede senere, at Miss Lavinia var en Autoritet i Hjærteanliggender, eftersom der forlængst havde eksisteret en vis Mr. Pidger, der spillede daarlig Whist og antoges at have været forelsket i hende. Min private Mening er, at dette ikke var andet en vilkaarlig Antagelse, og at Mr. Pidger var ganske uskyldig i Følelser af den Art — som han da heller ikke nogen Sinde havde givet noget som helst Udtryk, det jeg kunde faa at vide. Baade Miss Lavinia og Miss Clarissa nærede imidlertid den Overtro, at han vilde have erklæret sin Kærlighed, hvis han ikke var død brat i sin Ungdom (omtrent tres Aar gammel) af at drikke mere, end han kunde taale, og ved at overdrive et Forsøg paa at gøre det godt ved at bruge Brøndkur. De havde en lumsk Mistanke om, at han døde af hemmelig Kærlighed; skønt jeg maa sige, at der var et Billede af ham i Huset — med en kobberrød Næse, som der ikke nogen Sinde syntes at være lagt Skjul paa.

»Vi vil ikke,« sagde Miss Lavinia, »gaa ind paa denne Sags tidligere Historie. Vor stakkels Broder Francis' Død har slaaet en Streg over alt.«

»Vi var,« sagde Miss Clarissa, »ikke vant til at komme i hyppig Berøring med vor Broder Francis; men der var ikke nogen ligefrem Strid eller Ufordragelighed imellem os. Francis gik sin Vej, vi gik vor. Vi ansaa det for tjenligt for alle Parters Lykke, at det blev saadan. Og det blev saadan.«

Begge Søstrene lænede sig lidt forover, naar de talte, rystede paa Hovedet, naar de havde talt, og sad atter ranke, naar de tav. Miss Clarissa bevægede aldrig sine Arme. Undertiden spillede hun Melodier paa dem med Fingrene — Menuetter og Marcher, tror jeg — men hun bevægede dem aldrig.

»Vor Nieces Stilling, eller formodede Stilling, er blevet meget forandret ved vor Broder Francis' Død,« sagde Miss Lavinia; »og derfor anser vi ogsaa vor Broders Anskuelser om hendes Stilling for forandrede. Vi har ingen Grund til at tvivle paa Mr. Copperfield, at De er en ung Gentleman, i Besiddelse af gode Egenskaber og en hæderlig Karakter; eller at De føler Kærlighed — eller er fuldstændig overbevist om, at De føler Kærlighed — til vor Niece.«

Jeg svarede, hvad jeg i Reglen gjorde, naar jeg fik Lejlighed, at ingen nogen Sinde havde elsket nogen højere, end jeg

elskede Dora. Traddles kom mig til Hjælp med en bekræftende Mumlen.

Miss Lavinia var i Færd med at svare et eller andet, da Miss Clarissa, der uafladelig syntes at være besat af et Ønske om at hentyde til sin Broder Francis, atter faldt ind:

»Hvis Doras Moder,« sagde hun, »dengang hun ægtede vor Broder Francis, straks havde sagt, at der ikke var Plads for Familien ved Middagsbordet, vilde det have været bedre for alle Parter.«

»Søster Clarissa,« sagde Miss Lavinia. »Maaske behøver vi ikke at tænke paa det nu.«

»Søster Lavinia,« sagde Miss Clarissa, »det vedrører vort Emne. Hvad din Del af Emnet angaar, som du alene er kompetent til at tale om, saa kunde det ikke falde mig ind at blande mig i den. Ved denne Del af Emnet har jeg en Stemme og en Mening. Det vilde have været bedre for alle Parter, om Doras Moder, dengang hun ægtede vor Broder Francis, havde sagt rent ud, hvilke Hensigter hun havde. Vi vilde da havde sagt: Inviter os overhovedet ikke, og enhver Mulighed for Misforstaaelse vilde da have være undgaaet.«

Da Miss Clarissa havde rystet paa Hovedet, tog Miss Lavinia atter fat — idet hun atter raadførte sig med mit Brev gennem sin Lorgnet. De havde begge to smaa runde, blinkende Øjne, der lignede Fugleøjne. De var i det hele ikke ulig Fugle, idet de havde et rask, kvikt, hurtigt Væsen, og en vever Maade at sætte sig til Rette paa, ligesom Kanariefugle.

Miss Lavinia fortsatte som sagt:

»De beder min Søster Clarissa og mig om Tilladelse, Mr. Copperfield, til at komme her som vor Nieces anerkendte Bejler.«

»Naar vor Broder Francis,« faldt Miss Clarissa atter ind, hvis jeg kan kalde noget saa roligt for at falde ind, »ønskede at omgive sig selv med en Atmosfære af Doctors' Commons, og af Doctor's Commons alene, hvad Ret havde vi saa til at sætte os derimod? Ingen, tør jeg sige. Vi har altid været langt fra at ønske at trænge os ind paa nogen. Men hvorfor ikke sige det? Vor Broder Francis og hans Hustru kunde have deres Omgang. Min Søster Lavinia og jeg kunde have vor Omgang. Jeg haaber nok vi kan skaffe os den selv!«

Da dette syntes at være henvendt til Traddles og mig, fremkom baade Traddles og jeg med et Slags Svar. Traddles' var uhørligt. Jeg tror, jeg bemærkede, at det i høj Grad tjente alle Vedkommende til Ære. Jeg har ikke mindste Anelse om, hvad jeg mente.

»Søster Lavinia,« sagde Miss Clarissa, da hun nu havde lettet sit Sind, »du kan fortsætte, min kære.«

Miss Lavinia fortsatte:

»Mr. Copperfield, min Søster Clarissa og jeg har sandelig overvejet dette Brev meget omhyggeligt; og vi har ikke overvejet det uden slutteligt at vise det til vor Niece og drøfte det med vor Niece. Vi tvivler ikke om, at De tror, De elsker hende meget højt.«

»Tror, Frøken,« begyndte jeg henrykt, »oh! — —«

Men da Miss Clarissa tilkastede mig et Blik (netop ligesom en Kanariefugl, der er paa sin Post) for at bede mig lade være med at afbryde Oraklet, bad jeg om Forladelse.

»Kærlighed,« sagde Miss Lavinia og saa paa sin Søster for at faa hende til at tilkendegive sit Bifald, hvilket hun gjorde med et lille Nik efter hver Sætning, »moden Kærlighed, Hyldest, Hengivenhed, udtrykker sig ikke let. Dens Stemme er dæmpet. Den er beskeden og tilbagholden, den ligger i Baghold, venter og venter. Saadan er den modne Frugt. Stundom henglider et Liv, og finder den stadig i Færd med at modnes i Skyggen.«

Naturligvis forstod jeg ikke dengang, at dette var en Hentydning til hendes formentlige Erfaring med den afdøde Pidger; men jeg saa paa den Alvor, hvormed Miss Clarissa nikkede, at der skjulte sig en dyb Betydning i disse Ord.

»De lette Tilbøjeligheder — for jeg kalder dem lette i Sammenligning med

Følelser af den Art — som meget unge Mennesker nærer,« fortsatte Miss Lavinia, »er som Støv imod Klipper. Det skyldes Vanskeligheden ved at faa at vide, om der er Sandsynlighed for, at de vil vare, og om der ligger noget virkeligt til Grund for dem, at min Søster Clarissa og jeg selv har været meget i Tvivl om, hvordan vi skulde gribe Sagen an, Mr. Copperfield og Mr. —.«

»Traddles,« sagde min Ven, da han opdagede, at hun saa paa ham.

»Jeg beder om Forladelse. Af Inner Temple, tror jeg?« sagde Miss Lavinia og saa atter i mit Brev.

Traddles sagde: »Ganske rigtigt,« og blev ganske rød i Hovedet.

Naa, skønt jeg endnu ikke havde modtaget nogen udtrykkelig Opmuntring, indbildte jeg mig dog, at jeg hos de to smaa Søstre, og særlig hos Miss Lavinia, kunde mærke en inderlig Fryd over denne nye og frugtbare Genstand for deres Interesse. Dette gav mig Mod til at hævde med stor Heftighed, at jeg elskede Dora højere, end nogen kunde tænke sig; og hvor ihærdig min Kærlighed havde gjort mig. Med Hensyn til Sandheden appellerede jeg til Traddles. Og Traddles, der kom i Fyr og Flamme, som om han var ved at kaste sig ind i en Parlamentsdebat, klarede sig virkelig godt; han stadfæstede mine Udtalelser i stærke Ord og paa en letfattelig, praktisk Maade, der øjensynligt gjorde et gunstigt Indtryk.

»Jeg taler, hvis jeg tør vove at sige det, som en, der har lidt Erfaring i den Slags Ting,« sagde Traddles, »da jeg selv er forlovet med en ung Dame — en af ti, nede i Devonshire — og ikke for Øjeblikket har nogen rimelig Udsigt til, at vor Forlovelse vil tage Ende.«

»Saa er De maaske i Stand til at bekræfte, hvad jeg har sagt, Mr. Traddles,« bemærkede Miss Lavinia, der øjensynligt fik ny Interesse for ham, »om at Kærligheden er beskeden og tilbageholdende; at den venter og venter.«

»Fuldkommen, Frøken,« sagde Traddles.

Miss Clarissa saa paa Miss Lavinia og rystede alvorligt paa Hovedet. Miss Lavinia saa forstaaende paa Miss Clarissa og drog et lille Suk.

»Søster Lavinia,« sagde Miss Clarissa, »tag min Lugteflaske.«

Miss Lavinia kom til sig selv igen ved at indaande lidt Eddike — Traddles og jeg havde set med stor Bekymring paa hende i Mellemtiden; og saa fortsatte hun, temmelig mat:

»Min Søster og jeg har været i stor Tvivl, Mr. Traddles, om hvilken Fremgangsmaade vi skulde benytte overfor denne Tilbøjelighed, eller formentlige Tilbøjelighed, mellem saa ganske unge Mennesker som Deres Ven Mr. Copperfield og vor Niece.«

»Vor Broder Francis' Barn,« bemærkede Miss Clarissa. »Hvis vor Broder Francis' Hustru havde fundet det passende, medens hun levede (skønt hun havde utvivlsom Ret til at handle, som hun fandt det bedst) at indbyde Familien til Middagen, kunde vi have kendt vor Broder Francis' Barn bedre, end vi gør det nu. Fortsæt Søster Lavinia.«

Miss Lavinia vendte mit Brev, saaledes at Udskriften vendte mod hende selv, og konfererede gennem sin Lorgnet med nogle Optegnelser, hun omhyggeligt havde foretaget paa denne Side.

»Det synes os, Mr. Traddles,« sagde hun, at være klogt at tage disse Følelser under Observation selv. For Øjeblikket ved vi intet om dem, og er ikke i Stand til at dømme om, hvor megen Realitet der kan være i dem. Derfor er vi tilbøjelige til at antage Mr. Copperfields Forslag, for saa vidt at vi tillader hans Besøg her.«

»Jeg skal aldrig, mine kære Frøkner,« udbrød jeg, befriet for Byrden af en umaadelig Angst, »aldrig glemme Deres Godhed!«

»Men,« fortsatte Miss Lavinia — »men vi vilde indtil videre, Mr. Traddles, foretrække at betragte disse Besøg som gældende os. Vi maa vogte os for at anerkende nogen egentlig Forlovelse mellem Mr. Copperfield og vor Niece, indtil vi har haft Lejlighed —.«

»Indtil *du* har haft Lejlighed, Søster Lavinia,« sagde Miss Clarissa.

»Lad det være saa,« samtykkede Miss Lavinia med et Suk, — »indtil jeg har haft Lejlighed til at iagttage dem.«

»Copperfield,« sagde Traddles og vendte sig imod mig, »jeg er vis paa, du føler, at intet kunde være mere fornuftigt eller velovervejet.«

»Intet!« udbrød jeg. »Det føler jeg dybt.«

»Under denne Sagernes Stilling,« sagde Miss Lavinia og konfererede atter med sine Optegnelser, »og idet vi kun tillader hans Besøg under denne Forudsætning, maa vi afkræve Mr. Copperfield en bestemt Forsikring, paa hans Æresord, om at ingen Forbindelse af nogen Art finder Sted mellem ham og vor Niece uden vort Vidende. At der ikke lægges nogen som helst Plan vedrørende vor Niece, uden at den først er forelagt os —«

»Forelagt dig, Søster Lavinia,« afbrød Miss Clarissa.

»Lad saa være, Clarissa,« samtykkede Miss Lavinia resigneret — »forelagt mig — og har faaet vort Bifald. Vi maa gøre dette til en udtrykkelig og alvorlig Betingelse, der ikke under nogen som helst Omstændigheder maa brydes. Vi ønskede, at Mr. Copperfield skulde ledsages af en fortrolig Ven i Dag,« (med en Bøjning af Hovedet hen imod Traddles, som bukkede) »for at der ikke skulde være nogen Tvivl eller Misforstaaelse vedrørende dette. Hvis Mr. Copperfield, eller hvis De, Mr. Traddles, føler den mindste Skruppel ved at afgive dette Løfte, beder jeg Dem tage Dem Tid til at overveje det.«

Jeg udbrød i den højeste Ekstace, at ikke et Øjebliks Betænkning var nødvendig. Jeg forpligtede mig ved det forlangte Løfte paa den mest lidenskabelige Maade; kaldte Traddles til Vidne paa det; og kaldte mig selv for den mest forbryderiske Karakter, hvis jeg nogen Sinde afveg fra det i mindste Maade.

»Holdt!« sagde Miss Lavinia og rakte sin Haand i Vejret. »Vi besluttede før vi havde den Fornøjelse at modtage de to Herrer, at vi vilde lade dem alene i et Kvarter for at De kunde overveje dette Punkt. De tillader, at vi trækker os tilbage.«

Forgæves sagde jeg, at ingen Overvejelse var nødvendig. De holdt fast paa, at de vilde trække sig tilbage i den fastsatte Tid. Følgelig hoppede disse smaa Fugle ud med stor Værdighed, og overlod det til mig at overtage Traddles Lykønskninger og føle mig i den syvende Himmel. Da Kvarteret nøjagtig var udløbet, viste de sig atter med ikke mindre Værdighed, end de var forsvundet. De var gaaet raslende ud, som om deres smaa Kjoler havde været syet af Efteraarsløv; og de kom raslende tilbage paa samme Maade.

Jeg forpligtede mig endnu engang til at overholde de foreskrevne Betingelser.

»Søster Clarissa,« sagde Miss Lavinia »det øvrige er din Sag.«

»Miss Clarissa tog for første Gang sine Arme fra hinanden, tog Optegnelserne og saa paa dem.

»Det vil glæde os,« sagde Miss Clarissa, »at se Mr. Copperfield til Middag hver Søndag, hvis det maatte passe ham. Vi spiser Klokken tre.«

Jeg bukkede.

»I Løbet af Ugen,« sagde Miss Clarissa, »vil det glæde os at se Mr. Copperfield til Te. Vi drikker Te Klokken halv syv.«

Jeg bukkede igen.

»Miss Trotwood,« sagde Miss Clarissa, »der er nævnt i Mr. Copperfields Brev, vil maaske gøre os et Besøg. Naar Besøg er det bedste for alle Parter, er vi glade ved at modtage Besøg, og gengælde dem. Naar det er bedst for alle Parter, at intet Besøg finder Sted (som i Tilfældet med vor Broder Francis og hans Hus) er det noget ganske andet.«

Jeg forsikrede, at min Tante vilde være stolt og glad over at gøre deres Bekendtskab; skønt jeg maa sige, at jeg var ikke ganske sikker paa, at de vilde komme videre godt ud af det sammen. Da Betingelserne nu var vedtagne, udtalte jeg min varmeste Erkendtlighed, tog først Miss Clarissas Haand, og der-

næst Miss Lavinia, og førte dem begge til mine Læber.

Dernæst rejste Miss Lavinia sig, bad Mr. Traddles undskylde os et Øjeblik, og anmodede mig om at følge hende. Jeg adlød, skælvende fra øverst til nederst, og blev ført ind i en anden Stue. Dér fandt jeg min kære, velsignede Pige bag Døren, med Hænderne for Ørene og sit kære lille Ansigt ind mod Væggen; og Jip i Tallerkenvarmeren med sit Hoved bundet ind i et Haandklæde.

Aa! Hvor smuk hun var i sin sorte Kjole, og hvor hun hulkede og græd i Begyndelsen og vilde ikke komme frem bag Døren! Hvor kærlige var vi ikke mod hinanden, da hun endelig kom ud; og hvor lyksalig var jeg ikke, da jeg tog Jip ud af Tallerkenvarmeren og skaffede den Luft igen, medens den nøs af alle Kræfter, og vi alle tre var forenede igen!

»Min kæreste Dora! Nu virkelig min for evig!«

»O, *sig* det ikke!« bad Dora. »Jeg beder dig, *sig* det ikke!«

»Er du ikke min for evig, Dora?«

»O jo, naturligvis er jeg det!« udbrød Dora. »Men jeg er saa angst!«

»Angst, min egen?«

»Ja, ja, jeg kan ikke lide ham,« sagde Dora. »Hvorfor gaar han ikke?«

»Hvem, min Elskede?«

»Din Ven,« sagde Dora. »Det er ikke noget, der kommer ham ved. Hvor han maa være dum!«

»Min Elskede!« (Hun var aldrig mere indtagende, end naar hun var barnagtig). »Han er den bedste Mand af Verden!«

»O, men vi har ingen Brug for nogen bedste Mand!« surmulede Dora.

»Min kære,« sagde jeg indtrængende »du vil snart lære ham at kende rigtig godt og synes rigtig godt om ham. Og min Tante kommer snart; og hende vil du ogsaa synes udmærket godt om, naar du lærer hende at kende.«

»Nej, aa nej, bring hende ikke herhen!« sagde Dora og gav mig et forfærdet lille Kys og foldede sine Hænder. »Gør det ikke. Jeg ved at hun er en gammel styg, gnaven en! Lad hende ikke komme her, Doddy!« — hvilket var en Forvanskning af David.

Det var ingen Nytte til at sige hende imod nu; saa jeg lo og beundrede hende og var overmaade forelsket og meget lykkelig; og hun viste mig Jips nye Kunststykke med at staa paa Bagbenene i en Krog — hvad den gjorde saa meget som et Nu, saa faldt den ned igen — og jeg ved ikke, hvor længe jeg kunde være blevet dér uden at skænke Traddles en Tanke, hvis Miss Lavinia ikke var kommet ind for at hente mig. Miss Lavinia var meget kærlig imod Dora (hun sagde mig, at Dora var ganske, som hun selv havde været i hendes Alder — hun maatte have forandret sig en Del) og hun behandlede Dora ganske, som om hun havde været et Stykke Legetøj. Jeg vilde gerne overtale Dora til at komme ind og hilse paa Traddles, men da jeg foreslog hende det, løb hun op paa sit Værelse og lukkede sig inde; saa gik jeg ind til Traddles uden hende og gik bort med ham som paa Vinger.

»Intet kunde være mere tilfredsstillende,« sagde Traddles; »og det er virkelig to meget behagelige gamle Damer. Jeg vilde aldeles ikke blive forbavset, hvis du blev gift flere Aar før mig, Copperfield!«

»Spiller den Sofie paa noget Instrument, Traddles?« spurgte jeg, stolt af min Kæreste.

»Hun spiller saa meget Klaver, at hun kan lære sine smaa Søstre det,« sagde Traddles.«

»Synger hun?« spurgte jeg.

»Ja, hun synger somme Tider Ballader for at opmuntre de andre en Smule, naar de er i daarligt Humør,« sagde Traddles. »Men ikke saadan rigtig.«

»Hun synger ikke til Guitar?« sagde jeg.

»Gud, nej,« sagde Traddles.

»Maler hun?«

»Ikke Spor,« sagde Traddles.

Jeg lovede Traddles, at han skulde høre Dora synge og faa nogle af hendes Blomstermalerier at se. Han sagde, at det vilde han forfærdelig gerne, og vi gik hjem Arm i Arm, i glimrende Hu-

mør. Jeg opmuntrede ham til at tale om Sofie paa Vejen; og det gjorde han med en kærlig Tillid til hende, som jeg i høj Grad beundrede. Jeg sammenlignede hende i min Tanke med Dora, med ikke ringe indre Tilfredsstillelse; men jeg tilstod aabent for mig selv, at hun syntes at være en udmærket Pige alligevel for Traddles.

Naturligvis blev min Tante straks gjort bekendt med det heldige Udfald af Forhandlingerne, og med alt, hvad der var blevet sagt og gjort under dem. Hun var lykkelig over at se mig saa lykkelig, og lovede at besøge Doras Tanter. Men hun gik saa længe op og ned i vore Værelser den Aften, medens jeg skrev til Agnes, at jeg begyndte at tro, det var hendes Agt at vandre lige til om Morgenen.

Mit Brev til Agnes var varmt og taknemligt og fortalte om alle de gode Følger af, at jeg havde fulgt hendes Raad. Hun skrev omgaaende til mig. Hendes Brev var haabefuldt, alvorligt og muntert. Hun var altid munter fra den Tid af.

Jeg havde Hænderne mere fulde end nogen Sinde nu. Naar man tager mine daglige Ture til Highgate i Betragtning, laa Putney langt borte, og jeg vilde naturligvis gerne gaa derud, saa ofte jeg kunde. Da det viste sig umuligt for mig, som foreslaaet, at komme derud til Te, opnaaede jeg Miss Lavinias Tilladelse til at aflægge mit Besøg hver Lørdag Eftermiddag, uden Afbræk i mine priviligerede Søndage. Saa Slutningen af hver Uge var en herlig Tid for mig; og jeg hjalp mig gennem Resten af Ugen ved at se frem imod den.

Det var en uhyre Lettelse for mig at opdage, at min Tante og Doras Tanter alt i alt kom langt bedre ud af det sammen, end jeg kunde have ventet. Min Tante aflagde sin lovede Visit faa Dage efter Forhandlingen, og atter inden faa Dage gengældte Doras Tanter den under Iagttagelsen af alle Formaliteter. Lignende, men mere venskabelige Besøg udvekledes senere, i Reglen med tre eller fire Ugers Mellemrum. Jeg ved, at min Tante forfærdede Doras Tanter i høj Grad ved ganske at lade haant om alle Befordringsmidler og spadsere ud til Putney paa de mærkværdigste Tider, saa som kort efter Frokost eller lige før Te; ligeledes ved at bære sin Hat paa den Maade, der i Øjeblikket faldt hendes Hoved bekvemmest, uden at bryde sig det mindste om Civilisationens Fordomme paa dette Punkt. Men Doras Tanter vænnede sig snart til at betragte min Tante som en ekscentrisk og noget mandhaftig Dame, med en udmærket Forstand; og skønt min Tante somme Tider fik Haarene til at rejse sig paa Doras Tanter ved at udtale kætterske Meninger om forskellige Etikettespørgsmaal, elskede hun mig altfor højt til ikke at ofre nogle af sine smaa Ejendommeligheder paa den almindelige Harmonis Alter.

Det eneste Medlem af vort lille Selskab, som absolut vægrede sig ved at lempe sig efter Forholdene, var Jip. Den saa aldrig min Tante uden øjeblikkeligt at blotte alle sine Tænder og trække sig tilbage under en Stol og knurre uafladelig — af og til med et ynkeligt Hyl, som om hun virkelig var *for* meget for dens Følelser. Alle Fremgangsmaader blev forsøgt overfor den — vi kælede for den, skændte paa den, klapsede den og tog den med til Buckingham Street (hvor den straks for i Hovedet paa de to Katte, til Skræk og Rædsel for dem, der saa paa det); men den kunde aldrig overvinde sig selv til at taale min Tantes Selskab. Somme Tider syntes den at bide sin Uvilje i sig, og var elskværdig i et Par Minutter; og saa kunde den pludselig stikke sin Braksnude til Vejrs og hyle i den Grad, at der ikke var andet at gøre end at binde den for Øjnene og putte den ned i Tallerkenvarmeren. Det endte med, at Dora regelmæssigt svøbte den ind i et Haandklæde og lukkede den inde dér, saa snart min Tante blev meldt.

En Ting foruroligede mig meget, efter at Tingene var kommet i denne rolige Gænge. Det var, at Dora efter fælles Overenskomst syntes at blive betragtet

som en smuk Dukke eller et Stykke Legetøj. Min Tante, med hvem hun lidt efter lidt kom til at staa paa en fortrolig Fod, kaldte hende altid »Lille Blomst«; og Miss Lavinias Glæde her i Livet var at hænge over hende, krølle hendes Haar, lave Stads til hende og behandle hende som et forkælet Barn. Hvad Miss Lavinia gjorde, gjorde hendes Søster selvfølgelig ogsaa. Det var helt besynderligt for mig; men de syntes alle at behandle Dora omtrent, som Dora behandlede Jip.

Jeg besluttede mig til at tale med Dora om dette; og en Dag, da vi var ude at spadsere (for efter en Tids Forløb fik vi Lov af Miss Lavinia til at spadsere ud alene) sagde jeg til hende, at jeg vilde ønske, hun kunde faa dem til at være anderledes imod hende.

»For du ved jo dog, min egen,« sagde jeg, »at du er ikke noget Barn.»

»Saa!« sagde Dora. »Nu er du ved at blive gnaven!«

»Gnaven, min Elskede?«

»Jeg ved, de er meget gode imod mig,« sagde Dora, »og jeg er meget lykkelig.«

»Ja, men min egen kæreste,« sagde jeg. »Du kunde være meget lykkelig og alligevel blive behandlet fornuftigt.«

Dora sendte mig et bebrejdende Blik — et henrivende Blik! — og begyndte saa at hulke og sagde, at hvis jeg ikke brød mig om hende, hvorfor havde jeg saa været saa forhippet paa at blive forlovet med hende? Og hvorfor gik jeg ikke min Vej nu, naar jeg ikke kunde udstaa hende?

Hvad kunde jeg saa gøre andet end at kysse hendes Taarer bort og fortælle hende, hvordan jeg tilbad hende?

»Jeg ved, jeg er meget kærlig,« sagde Dora. »Du bør ikke være grusom mod mig, Doddy!«

»Grusom, min egen Elskede! Som om jeg vilde — eller kunde — være grusom mod dig for alt i Verden!«

»Saa lad være at finde Fejl hos mig,« sagde Dora og lavede en Rosenknop af sin Mund. »Saa skal jeg være god!«

Jeg blev henrykt, da hun nu af egen Drift bad mig give hende den Kogebog, jeg engang havde talt om, og vise hende, hvordan hun skulde føre Regnskab, som jeg engang havde lovet. Jeg tog Bogen med mig ved næste Besøg (jeg lod den først smukt indbinde, for at den skulde se mindre tør og mere indbydende ud); og medens vi drev rundt paa Fælleden, viste jeg hende en af min Tantes gamle Husholdningsbøger og gav hende nogle smaa Tavler og en smuk lille Blyantsholder og en Æske Blyantsstifter, til at øve sig i Bogføring med.

Men Kogebogen skaffede Dora Hovedpine, og Tallene fik hende til at græde. De vilde ikke gaa op, sagde hun. Saa vidskede hun dem ud igen og tegnede smaa Blomsterkoste og Billeder af Jip og mig over hele Tavlen.

Spøgende forsøgte jeg saa mundtligt at sætte hende ind i Husholdningssagerne, naar vi gik ud Lørdag Eftermiddag. Naar vi for Eksempel kom forbi en Slagterbod, kunde jeg undertiden sige:

»Sæt nu, min egen, at vi var gift, og du skulde købe en Lammefjerding til Middag, vilde du saa vide, hvordan du skulde købe en?«

Min smukke lille Dora begyndte at hænge med Næbbet og lave Trutmund igen, som om hun langt vilde foretrække at lukke min med et Kys.

»Vilde du vide, hvordan du skulde købe den, min Skat?« kunde jeg saa maaske gentage, hvis jeg var meget ubøjelig.

Saa kunde Dora tænke sig lidt om og maaske svare triumferende:

»Aa hvad, Slagteren vilde vide, hvordan han skulde sælge den, og hvad behøver saa jeg at vide? O du dumme, dumme Dreng!«

Ligesaadan, da jeg engang spurgte Dora med et Blik til Kogebogen, hvad hun vilde gøre, hvis vi var gift, og jeg sagde, at jeg gerne vilde have en god Hachis — saa svarede hun, at hun vilde sige til Pigen om at lave den; og saa foldede hun sine smaa Hænder om min Arm og lo saa henrivende, at hun var mere fortryllende end nogen Sinde.

Følgelig var den væsentligste Brug, der blev gjort af Kogebogen, den, at den blev lagt hen i Krogen, for at Jip kunde staa paa den. Men Dora var saa fornøjet, da hun havde faaet lært den at staa roligt paa den og samtidig holde Blyanten i sin Mund, at jeg var meget glad over, at jeg havde købt den.

Og saa faldt vi tilbage paa Guitarkassen og Blomstermalingen og Sangene om aldrig at høre op med at danse, tra la la, og var saa lykkelige som Ugen var lang. Af og til ønskede jeg, at jeg kunde faa Mod til at give Miss Lavinia et Vink om, at hun behandlede min Kæreste lidt for meget som et Legetøj; og af og til opdagede jeg med Forundring, at jeg selv var faldet i samme Snare og behandlede hende som et Legetøj ogsaa — men ikke ofte.

Andet Kapitel.

Ondskab.

Jeg har en Følelse af — skønt dette Manuskript ikke er bestemt for andres Øjne end mine — at jeg ikke selv burde berette om, hvor haardt jeg arbejdede med den frygtelige Stenografi og alt, hvad dermed stod i Forbindelse, i min Følelse af Ansvar overfor Dora og hendes Tanter. Jeg vil kun tilføje, at hvad jeg allerede har skrevet om min Udholdenhed paa dette Tidspunkt af mit Liv, og om den taalmodige og stadige Energi, der begyndte at modnes i mig, og som jeg ved er min Karakters Styrke, hvis den i det hele taget har nogen Styrke, det synes mig, naar jeg ser tilbage, at være Kilden til mit Held. Jeg har været meget heldig i verdslig Henseende; mange Mænd har arbejdet langt haardere, og har ikke haft halvt saa meget Held med sig. Men jeg kunde aldrig have udrettet, hvad jeg har, uden at have vænnet mig til Punktlighed, Orden og Flid, uden at have bestemt at koncentrere mig paa én Ting ad Gangen, ligegyldigt, hvor hurtigt saa den næste vilde følge i Hælene paa den, Himlen ved, at jeg ikke skriver dette for at rose mig selv. Den Mand, der lader sit eget Liv passere Revy, som jeg gør med mit, og følger det fra Blad til Blad, maatte sandelig have været et udmærket Menneske, hvis han ikke klart følte, at mange Talenter blev forsømt, at mange Lejligheder blev spildt, mange vildfarende og vrange Følelser stadig havde kriget i hans Bryst og overvundet ham. Jeg har ingen naturlig Evne, tør jeg sige, som jeg ikke har misbrugt. Min Mening er ligefrem, at hvad som helst jeg har forsøgt at udrette i Livet, det har jeg sat alt ind paa at gøre godt; at alt hvad jeg har viet mig til, har jeg viet mig fuldt ud til; at i store og smaa Formaal har jeg altid været grundig og alvorlig. Jeg har aldrig anset det for muligt, at nogen medfødt eller tilkæmpet Dygtighed kan haabe at naa sit Maal, naar den ikke forenes med Stadighed og Flid. Noget saadant er utænkelig her paa Jorden. Et lykkeligt Talent og en gunstig Lejlighed kan danne de to Sider af den Stige, hvoraf en Mand stiger op, men Stigens Trin maa være gjort af et Stof, der kan holde til Slid; og der er intet, der kan erstatte paagaaende, brændende, oprigtig Alvor. Aldrig at lægge én Haand paa det, jeg kunde kaste hele mit Jeg ud i; og al-

drig at lade haant om mit Arbejde, hvad det end var — jeg finder nu, at disse har været mine to gyldne Regler.

Hvor meget jeg skylder Agnes, at jeg har fulgt disse Leveregler, vil jeg ikke gentage her. Min Fortælling vender sig nu atter til Agnes med taknemlig Kærlighed.

Hun kom paa Besøg hos Doktorens for en fjorten Dages Tid. Mr. Wickfield var Doktorens gamle Ven, og Doktoren ønskede at tale med ham og gøre ham godt. Sagen havde allerede været paa Tale med Agnes, da hun sidst var i Byen, og dette var Resultatet. Hun og hendes Fader kom sammen. Jeg blev ikke videre overrasket ved at høre af hende, at hun havde paataget sig at finde et Logis i Nabolaget til Mrs. Heep, hvis rheumatiske Lidelse krævede Forandring af Luft, og som vilde være henrykt over at opnaa den i saadant Selskab. Heller ikke blev jeg forbavset, da Uriah Heep den næste Dag som en omhyggelig Søn kom med sin værdige Moder.

»Ser De, Master Copperfield,« sagde han, medens han paatvang mig sit Selskab paa en Tur i Doktorens Have, »naar man elsker, er man lidt skinsyg — i hvert Fald ivrig efter at holde Øje med den elskede.«

»Hvem er De nu skinsyg paa?« sagde jeg.

»Jeg takker Dem, Master Copperfield,« svarede han, »ikke paa nogen bestemt for Tiden — i det mindste ikke paa noget Mandfolk.«

»Mener De, at De er skinsyg paa en Kvinde?«

Han sendte mig et Sideblik fra sine skumle, røde Øjne og lo.

»Master Copperfield,« sagde han, »jeg burde sige Mister, men jeg ved, De vil undskylde den Vane jeg er kommet i — De er virkelig saa imødekommende, at De trækker mig op som en Proptrækker! Naa, jeg kan gerne fortælle Dem« — her lagde han sin fiskeagtige Haand paa min — »at jeg ikke holder af Damer i det hele taget, Sir, og jeg har aldrig holdt af Mrs. Strong.«

Han Øjne lyste grønt nu, medens de vogtede paa mine med den lumpneste Snedighed.

»Hvad mener De?« sagde jeg.

»Naa, skønt jeg er Jurist, Master Copperfield,« svarede han med et tørt Grin, »saa mener jeg i Øjeblikket netop, hvad jeg siger.«

»Og hvad mener De med Deres Blik?« svarede jeg roligt.

»Med mit Blik? Min Gud, Copperfield, det er et skarpt Forhør! Hvad jeg mener med mit Blik?«

»Ja,« sagde jeg. »Med Deres Blik.«

Han syntes at more sig i høj Grad og lo saa hjærteligt, som han nu én Gang kunde. Efter at han en Tid havde skrabet sin Hage med sin Haand, fortsatte han, med nedslaaede Øjne — stadig skrabende sin Hage meget langsomt.

»Da jeg kun var en ringe Skriver, saa hun altid ned paa mig. Hun skulde altid være sammen med min Agnes, og hun var altid Deres gode Ven, Master Copperfield; men *jeg* stod alt for langt under hende til at blive taget Hentyn af.«

»Naa?« sagde jeg. »Lad os sætte, at De gjorde det!«

»— Og under ham ogsaa,« fortsatte Uriah meget tydeligt og i en grundende Tone, medens han blev ved at skrabe sin Hage.

»Kender De ikke Doktoren bedre,« sagde jeg, »end at De kan tro, han havde nogen Anelse om Deres Eksistens, naar han ikke netop saa Dem?«

Han skelede atter til mig og gjorde sit Ansigt endnu længere for bedre at kunde skrabe sig paa Hagen og svarede:

»O min Gud, jeg hentyder ikke til Doktoren! Den stakkels Mand! Jeg mener Mr. Maldon!«

Mit Hjærte hørte næsten op at slaa. Alle mine gamle Tvivl og mine gamle Ængstelser i denne Retning, al Doktorens Lykke og Fred, alle de forskellige Muligheder for Uskyld og Brøde, som jeg ikke kunde udrede fra hinanden, alt dette saa jeg i et Nu overgivet til denne Fyrs Forvanskninger.

»Han kunde aldrig komme paa Kon-

toret, uden at kommandere og jage med mig,« sagde Uriah.

»Han var rigtig en af Jer fine Gentlemen! Jeg var meget spagfærdig og ydmyg — og jeg er det. Men jeg syntes ikke om den Slags Ting — og jeg synes ikke om dem endnu!«

Han hørte op med at skrabe sin Hage og suge sine Kinder sammen, til de syntes at mødes indvendig, medens han hele Tiden holdt Øje med mig fra Siden.

»Hun er en af disse elskelige Damer, er hun,« vedblev han efter at han langsomt havde lagt sit Ansigt i dets naturlige Folder igen, »og har ingen Lyst til at være Venner med Folk som mig, det ved jeg. Hun er netop af den Slags, der kunde give min Agnes Nykker. Nej, jeg er ingen Ynder af disse Damer, Master Copperfield; men jeg har haft Øjne i mit Hoved, allerede for en rum Tid siden. Vi ubetydelige Folk har Øjne i Hovedet, for det meste — og vi ser med dem.«

Jeg forsøgte at lade uforstaaende og rolig, men jeg saa paa hans Ansigt, at det kun var med ringe Held.«

»Naa, jeg vil ikke lade mig selv træde i Støvet, Copperfield,« vedblev han med ondskabsfuld Triumf og trak den Del af sit Ansigt i Vejret, hvor Øjenbrynene vilde have været, hvis han havde haft nogen, »og jeg vil gøre, hvad jeg kan, for at sætte en Stopper for dette Venskab. Jeg synes ikke om det. Jeg kan gerne tilstaa for Dem, at jeg er noget urimelig af Naturen og ønsker at holde alle paatrængende Personer borte. Jeg ønsker ikke at udsætte mig for Intriger, naar jeg kan undgaa dem.«

»De intrigerer jo altid selv, og derfor bilder De Dem sagtens ind, at alle andre gør det samme,« sagde jeg.

»Maaske, Master Copperfield,« svarede han. »Men jeg har en Bevæggrund, som min Kompagnon plejede at sige; og den klamrer jeg mig til med Tænder og Negle. Jeg vil ikke ydmyges altfor meget heller. Jeg kan ikke tillade Folk at gaa i Vejen for mig. Saa maa de virkelig ud af Vognen, Master Copperfield!«

»Jeg forstaar Dem ikke,« sagde jeg.

»Virkelig ikke?« svarede han med et af sine Kast. »Det forbavser mig, Master Copperfield, da De ellers er saa ualmindelig opvakt! Jeg skal prøve paa at forklare mig tydeligere en anden Gang. — Er det Mr. Maldon til Hest, der ringer paa ved Porten, Sir?«

»Det ser ud, som det var ham,« sagde jeg, saa ligegyldigt som jeg kunde.

Uriah stansede brat, stak Hænderne ned mellem sine store, knortede Knæ og knækkede midt over af Latter. En fuldstændig lydløs Latter. Ikke en Lyd undslap ham. Jeg blev saa forbitret over hans afskyelige Opførsel, især nu tilsidst, at jeg vendte mig fra ham uden nogen som helst Ceremoni og lod ham staa dér knækket sammen midt i Haven som et Fugleskræmsel, der trænger til at blive stivet af.

Det var ikke den Aften, husker jeg tydeligt, men to Aftener senere, hvilket var en Lørdag, at jeg tog Agnes med, for at hun kunde se Dora. Jeg havde i Forvejen aftalt Besøget med Miss Lavinia; og Agnes ventedes til Te.

Jeg var baade stolt og ængstelig; stolt over min egen lille Kæreste, og ængstelig for, om Agnes vilde synes om hende. Agnes sad inde i Diligencen, og jeg udenpaa, saa paa hele Vejen til Putney udmalede jeg mig Dora i alle de smukke Situationer, jeg kendte saa godt; snart var jeg paa det rene med, at jeg helst vilde have, hun skulde se ganske ud som den eller den Gang, og snart var jeg i Tvivl om, hvorvidt jeg ikke skulde foretrække, at hun saa ud som den eller den anden Gang; og jeg sad og fik næsten Feber over det.

Jeg plagedes ikke af nogen Tvivl om, at hun i hvert Fald vilde være meget smuk; men det viste sig, at jeg aldrig havde set hende se saa godt ud. Hun var ikke i Dagligstuen, da jeg forestillede Agnes for hendes smaa Tanter, men holdt sig undseligt af Vejen. Jeg vidste nu, hvor jeg skulde søge efter hende; og ganske rigtig fandt jeg hende igen med Hænderne for Ørene bag den samme dumme gamle Dør.

Først vilde hun slet ikke komme; og

saa bad hun mig om fem Minutters Henstand. Da hun endelig stak sin Arm under min for at lade sig føre ind i Dagligstuen, var hendes henrivende lille Ansigt blussende rødt og havde aldrig været saa smukt. Men da vi traadte ind i Stuen, og det blev blegt, var hun tusinde Gange smukkere.

Dora var bange for Agnes. Hun havde sagt mig, at hun vidste, Agnes var »altfor klog«. Men da hun saa, at hun saa paa én Gang saa munter og alvorlig ud, og saa tankefuld og saa god, udstødte hun et lille svagt Skrig af glad Overraskelse og slog straks kærligt sine Arme om Agnes' Hals og trykkede sin uskyldige Kind ind imod hendes Ansigt.

Jeg har aldrig været saa lykkelig. Jeg har aldrig været saa glad, som da jeg saa disse to sidde sammen, Side om Side. Som da jeg saa min lille Skat se saa naturligt op mod dette hjærtelige Blik, hvormed Agnes betragtede hende.

Miss Lavinia og Miss Clarissa tog paa deres Maade Del i min Glæde. Det var det fornøjeligste Tebord, man kan tænke sig. Miss Clarissa præsiderede. Jeg skar Kommenskagen for — de smaa Søstre havde en fugleagtig Forkærlighed for at pikke Frøkorn op og hakke i Sukker; Miss Lavinia saa til med en velvillig beskyttende Mine, som om vor lykkelige Elskov udelukkende var hendes Værk; og vi var fuldt ud fornøjede med os selv og med hverandre.

Agnes' blide Munterhed vandt hende alles Hjærter. Hendes rolige Interesse for alt, hvad der interesserede Dora; den Maade, hvorpaa hun gjorde Bekendtskab med Jip (der straks kom hende i Møde); den fornøjelige Maade hun tog det paa, da Dora skammede sig ved at indtage sin sædvanlige Plads hos mig; hendes beskedne Ynde og Naturlighed, der fremkaldte en Mængde smaa rødmende Tegn paa Tillid hos Dora — alt dette gjorde vor Kreds mere sluttet og fortrolig.

»Jeg er saa glad,« sagde Dora efter Te, »over at De holder af mig. Jeg troede ikke, De vilde. Og jeg trænger mere end nogen Sinde til at blive holdt af, nu da Julia Mills er rejst.«

Det har jeg for Resten glemt at fortælle. Miss Mills var sejlet, og Dora og jeg var gaaet om Bord i en stor Ostindiefarer ved Gravesend for at hilse paa hende; og vi var blevet trakteret med Ingefær og Guava og andre af den Slags Delikatesser til Lunch; og vi havde forladt Miss Mills grædende i en Feltstol paa Skansen, med en stor ny Dagbog under Armen, hvori originale Betragtninger, der vaktes i hende ved Synet af Oceanet, skulde opbevares under Laas og Slaa.

Agnes sagde, at hun var bange for, at jeg maatte have givet hende et daarligt Skudsmaal; men det berigtigede Dora straks.

»O nej,« sagde hun og rystede sine Krøller ad mig, »det var lutter Ros. Han har saa store Tanker om Deres Mening, at jeg var ganske bange for den.«

»Min gode Mening kan ikke forøge hans Hengivenhed for visse Folk, han nok ved,« sagde Agnes med et Smil. »Saa det har ingen Værdi for dem at have den.«

»Men lad mig alligevel have den,« sagde Dora paa sin indsmigrende Maade, »hvis De kan.«

Vi gjorde Løjer med Doras Trang til at blive holdt af, og Dora sagde, at jeg var en Gaas, og hun holdt ikke den mindste Smule af mig, og den korte Aftens Timer fløj bort som Løvetands Fnug. Det blev Tid til, at vi maatte være parate til at tage med Diligencen. Jeg stod alene foran Kaminen, da Dora sagte kom listende ind for at give mig det sædvanlige, dyrebare lille Kys, før jeg tog bort.

»Tror du ikke, at hvis jeg havde haft hende til Veninde for længe siden, Doddy,« sagde Dora, medens hendes klare Øjne lyste ualmindeligt klart, og hendes lille højre Haand legede med en af mine Knapper, »saa kunde jeg maaske være blevet meget klogere?«

»Min Elskede!« sagde jeg. »Hvad er nu det for noget Snak?«

»Tror du, det er Snak?« svarede Dora uden at se paa mig. »Er du vis paa det?«

»Naturligvis er jeg det!«

»Jeg har glemt,« sagde Dora og blev ved med at dreje Knappen rundt og rundt, »hvordan det er, Agnes er i Familie med dig, du kære, slemme Dreng.«

»Hun er egentlig ikke i Familie med mig,« svarede jeg, »men vi er opfostret sammen som Broder og Søster.«

»Jeg kan ikke forstaa, hvordan du kunde gaa hen og blive forelsket i mig?« sagde Dora og tog fat paa en ny Knap.

»Maaske fordi jeg ikke kunde se dig uden at elske dig, Dora!«

»Sæt nu, at du aldrig havde faaet mig at se,« sagde Dora og gik over til en ny Knap.

»Sæt, at vi aldrig var blevet født,« sagde jeg muntert.

Jeg kunde ikke forstaa, hvad hun tænkte paa, da jeg i beundrende Tavshed saa paa den lille, bløde Haand, der vandrede op over Knapperne i min Frakke, og paa det rige Haar, der laa ind mod mit Bryst, og Øjenvipperne paa hendes nedslaaede Øjne, der hævede sig lidt, medens de fulgte hendes legende Fingre. Tilsidst hævede hendes Øjne sig op mod mine, og hun stod paa Taaspidserne for, mere tankefuld end sædvanlig, at give mig det dyrebare lille Kys — én, to, tre Gange — og saa gik hun ud af Stuen.

De kom alle tilbage i Løbet af fem Minutter, og da var Doras usædvanlige Tankefuldhed ganske forsvundet. Hun lo og vilde absolut have, at Jip skulde gennemgaa alle sine Kunstner, før Diligencen kom. Det tog nogen Tid (ikke saa meget, fordi de var saa mange, som fordi Jip gjorde sig udtilbens) og var endnu ikke færdige, da vi hørte Vognen for Døren. Der blev saa en hastig, men kærlig Afskedstagen mellem Agnes og hende; og Dora skulde skrive til Agnes (som ikke maatte bryde sig om, at hendes Breve var taabelige, sagde hun), og Agnes skulde skrive til Dora; og de tog Afsked endnu en Gang ved Vogndøren, og tredje Gang, da Dora, paa Trods af Miss Lavinias Indvendinger, løb ud for gennem Vognvinduet endnu engang at minde Agnes om at skrive og ryste sine Krøller ad mig, der sad paa Bukken.

Diligencen skulde føre os omtrent til Covent-Garden, hvorfra vi skulde med en anden Diligence til Highgate. Paa den korte Spadseretur dér imellem var jeg utaalmodig efter, at Agnes skulde lovprise Dora for mig. Aa, hvilken Lovprisning det var! Hvor kærligt og varmt anbefalede hun ikke den smukke Pige, jeg havde vundet, til min varsomme Omsorg, medens hun stillede al hendes ukunstlede Ynde i det bedste Lys! Hvor betænksomt mindede hun mig ikke, uden at lade mig mærke med det, om den Troskab, jeg skyldte dette forældreløse Barn!

Aldrig, aldrig havde jeg elsket Dora saa dybt og oprigtigt som den Aften. Da vi atter var staaet ud og gik i Stjærnelyset hen ad den stille Vej, som førte til Doktorens Hus, sagde jeg Agnes, at det var hendes Skyld.

»Da De sad hos hende,« sagde jeg, »syntes jeg, at De ikke mindre var hendes Skytsengel end min; og det synes jeg ogsaa nu, Agnes.«

»En svag Engel,« svarede hun, »men trofast.« Hendes Stemmes klare Lyd gik lige til mit Hjærte og fik mig ganske naturligt til at sige:

»Den Munterhed, der er ejendommelig for Dem, (og ikke for nogen anden, jeg har kendt) er vendt saa fuldstændig tilbage, har jeg i Dag lagt Mærke til, og jeg har begyndt at haabe, at De er lykkeligere hjemme nu?«

»Jeg er lykkeligere i mig selv,« sagde hun. »Jeg er helt glad og let om Hjærtet.«

Jeg saa paa hendes rene, opadvendte Ansigt, og tænkte, at det var Stjærnerne, der gav det et saa ædelt Præg.

»Der er ikke sket nogen Forandring hjemme,« sagde Agnes lidt efter.

»Ingen ny Hentydning,« sagde jeg, »til — jeg vilde nødig gøre Dem bedrø-

vet, Agnes, men jeg kan ikke lade være at spørge — til det, vi talte om, da vi skiltes sidst?«

»Nej,« svarede hun.

»Jeg har tænkt saa meget paa det.«

»De maa tænke mindre paa det. Husk paa, at jeg naar det kommer til Stykket sætter min Lid til Kærlighed og Trofasthed. Vær ikke bange for mig,« tilføjede hun et Øjeblik efter; »det Skridt, De frygter for, at jeg skal gøre, gør jeg aldrig.«

Skønt jeg tror, at jeg aldrig havde næret virkelig Frygt for det, naar jeg tænker roligt over det, var det en usigelig Lettelse for mig at høre Forsikringen derom fra hendes egne, sanddru Læber. Det sagde jeg hende alvorligt.

»Og naar dette Besøg er forbi,« sagde jeg, — »for vi bliver maaske ikke oftere alene — hvor længe er der Udsigt til, at det vil vare, kære Agnes, før De kommer til London igen?«

»Sandsynligvis længe,« svarede hun. »Jeg tror, det vil være bedst — for Faders Skyld — at blive hjemme. Det er ikke rimeligt, at vi mødes ofte i den første Tid; men jeg skal skrive flittigt til Dora, og vi vil høre hyppigt fra hinanden ad den Vej.«

Vi var nu kommet ind i Doktorens lille Gaard. Det var ved at blive sent. Der var Lys i Vinduet i Mrs. Strongs Værelse, og Agnes pegede paa det og sagde mig Godnat.

»Vær ikke urolig,« sagde hun og rakte mig Haanden, »over vore Ulykker og Bekymringer. Intet kan gøre mig lykkeligere, end at De er lykkelig. Hvis De nogen Sinde kan hjælpe mig, saa stol paa, at jeg vil bede Dem om det. Gud velsigne Dem nu og altid.«

I hendes straalende Smil og i disse sidste Toner af hendes muntre Stemme, syntes jeg atter at se og høre min lille Dora i hendes Selskab. Jeg stod en Tid og saa gennem Porten op paa Stjærnerne, med Hjærtet fuldt af Kærlighed og Taknemlighed, og saa gik jeg langsomt bort. Jeg vilde netop gaa ud ad Porten, da jeg tilfældigvis vendte mig om og saa Lys i Doktorens Studereværelse. Halvt selvbebrejdende tænkte jeg, at han havde siddet og arbejdet paa Ordbogen uden min Hjælp. I den Hensigt at undersøge, om det var saaledes, og i hvert Fald sige Godnat til ham, hvis han endnu sad mellem sine Bøger, vendte jeg tilbage, listede mig gennem Forstuen, aabnede sagte Døren og saa ind.

Den første Person, jeg til min Forbavselse saa ved det svage Lys fra den overskyggede Lampe, var Uriah. Han stod tæt ved den, med den ene af sine magre Hænder for Munden, og den anden hvilende paa Doktorens Bord. Doktoren sad i sin Skrivebordsstol og bedækkede Ansigtet med sine Hænder. Mr. Wickfield bøjede sig fortvivlet forover og berørte tøvende Doktorens Arm.

Et Øjeblik antog jeg, at Doktoren var syg. I denne Tanke gjorde jeg hurtigt et Skridt fremad, da jeg mødte Uriahs Blik, og saa, hvad der var paa Færde. Jeg vilde have trukket mig tilbage, men Doktoren gjorde en Bevægelse for at holde mig tilbage, og jeg blev.

»I hvert Fald,« bemærkede Uriah med en Vridning af sin uappetitlige Person, »maa vi holde Døren lukket. Vi behøver ikke at gøre det bekendt for *hele* Byen.«

I det han sagde dette, gik han paa sine Taaspidser hen til Døren, som jeg havde ladet staa aaben, og lukkede den omhyggeligt. Derpaa kom han tilbage og indtog atter sin forrige Stilling. Der var en paatrængende, forstilt medlidende Iver i hans Stemme og Væsen, som — i det mindste for mig — var mere utaalelig end nogen anden Opførsel, han kunde have udvist.

»Jeg har anset det for min Pligt, Master Copperfield,« sagde Uriah, »at gøre Doktor Strong opmærksom paa, hvad De og jeg allerede har talt om. De forstod mig maaske ikke rigtig?«

Jeg sendte ham et Blik, men svarede ellers ikke; og jeg gik hen til min gode gamle Lærer og sagde nogle faa Ord, som jeg mente kunde trøste og opmuntre ham. Han lagde sin Haand paa min Skulder, som han havde plejet at gøre,

da jeg var en ganske lille Fyr, men han hævede ikke sit graa Hoved.

»Da De ikke forstod mig, Master Copperfield,« vedblev Uriah paa den samme geskæftige Maade, »tør jeg maaske tage mig den Frihed, da vi er imellem Venner, ydmygst at meddele Dem, at jeg har henledt Doktor Strongs Opmærksomhed paa Mrs. Strongs Opførsel. Det er mig i høj Grad imod, kan jeg forsikre Dem, Copperfield, at blive blandet ind i noget saa ubehageligt; men saadan som det er, er vi jo alle indblandede i noget, der ikke burde være. Det var min Mening, Sir, dengang De ikke forstod mig.«

Nu, naar jeg tænker paa hans skelende Blik, undrer det mig, at jeg ikke tog ham i Kraven og prøvede paa at ryste Sjælen ud af Kroppen paa ham.

»Jeg ved nok, at jeg ikke udtrykte mig videre klart,« fortsatte han, »og det gjorde De ikke heller. Naturligt nok var ingen af os tilbøjelige til at gaa nærmere ind paa det Emne. Imidlertid har jeg omsider besluttet mig til at tale rent ud; og jeg har fortalt Dr. Strong, at — sagde De noget, Sir?«

Dette henvendte han til Doktoren, som havde stønnet. Denne Lyd maatte have rørt ethvert Hjærte, men gjorde ikke noget Indtryk paa Uriah.

»— fortalt Dr. Strong,« vedblev han, »at enhver kan se, at Mr. Maldon og den yndige og elskværdige Dame, som er Doktorens Hustru, er altfor kærlige mod hinanden. Den Tid er virkelig kommen (da vi nu alle er indblandede i noget, som ikke burde være), da Doktor Strong maa have at vide, at det var klarere end Dagen for alle, før Mr. Maldon rejste til Indien, at Mr. Maldon ikke af nogen anden Grud søgte Paaskud til at komme tilbage; og at det ikke er af nogen anden Grund, at han altid er her. Da De kom ind, Sir, var jeg netop ved at opfordre min Kompagnon til at sige Doktor Strong paa sit Æresord, om han har været af denne Mening allerede for længe siden, eller ikke. Naa, Mr. Wickfield! Vilde De saa være saa god at sige os det? Ja eller nej, Sir? Naa Kompagnon?«

»For Guds Skyld, kære Doktor,« sagde Mr. Wickfield og lagde atter sin tøvende Haand paa Doktorens Arm, »læg ikke for megen Vægt paa den Mistanke, jeg muligvis kan have næret.«

»Hør!« udbrød Uriah og rystede paa Hovedet. »Hvilken sørgelig Bekræftelse, hvad? Han! saadan en gammel Ven! Bevares vel, Copperfield, dengang jeg ikke var andet end Skriver paa hans Kontor, har jeg mindst tyve Gange set ham gaa ud af sit gode Skind (og det var meget rigtigt af ham som Fader; *jeg* kan sandelig ikke bebrejde ham det), ved at tænke paa Miss Agnes blev indblandet i noget, der ikke burde være.«

»Min kære Strong,« sagde Mr. Wickfield med skælvende Stemme, »min gode Ven, jeg behøver ikke at sige Dem, at det har været min Fejl at søge efter Bevæggrunden hos enhver og maale alle Handlinger med den samme, smaalige Alen. Ved denne Vildfarelse er jeg maaske komme til at nære disse Tvivl.«

»De har næret Tvivl, Wickfield,« sagde Doktoren uden at løfte Hovedet. »De har næret Tvivl.«

»Tal ud, Kompagnon,« trængte Uriah paa.

»Ganske vist, jeg nærede Tvivl engang« sagde Mr. Wickfield. »Jeg — Gud tilgive mig — jeg troede, at *De* gjorde det!

»Nej, nej, nej!« svarede Doktoren i en Tone, der røbede den dybeste Sorg.

»Jeg troede engang,« sagde Mr. Wickfield, »at De ønskede at sende Maldon udenlands for at fremkalde en Skilsmisse, der var ønskelig.«

»Nej, nej, nej!« svarede Doktoren. »At volde Annie Glæde, ved at skaffe en Stilling til hendes Barndoms Kammerat. Intet andet.«

»Det fik jeg at vide,« sagde Mr. Wickfield. Jeg kunde ikke tvivle paa det, da De sagde mig det. Men jeg tænkte — glem ikke den Smaalighed, der har været min Skødesynd — at i et Tilfælde, hvor der var saa stor Forskel i Alder —«

»Ser De, det er den rette Maade at fremstille det paa, Master Copperfield!« sagde Uriah med krybende og fornærmelig Medynk.

»— og hvor det drejede sig om en Dame, der var saa ung og tiltrækkende, kunde det kun være verdslige Bevæggrunde, der fik hende til at gifte sig, selv om hun nærede oprigtig Agtelse for Dem. Jeg regnede ikke med utallige Følelser og Forhold, som maaske har været af det gode. Husk for Himlens Skyld det.«

»Hvor smukt han fremstiller det!« sagde Uriah og rystede paa Hovedet.

»Jeg iagttog hende altid ud fra ét Synspunkt,« sagde Mr. Wickfield, »ved alt, hvad der er Dem dyrebart, min gamle Ven, bønfalder jeg Dem om at fastholde dette; og jeg er nødt til at tilstaa, nu da jeg ikke har nogen Udvej—«

»Nej! Der er ingen Vej udenom det, Mr. Wickfield,« bemærkede Uriah, »nu da det er kommet saa langt«

— »at jeg,« sagde Mr. Wickfield og saa hjælpeløs og forvirret paa sin Kompagnon, »at jeg tvivlede paa hende og troede, at hun svigtede sin Pligt imod Dem; og at det somme Tider, hvis jeg maa sige alt, var mig imod, at Agnes stod i et saa fortroligt Forhold til hende, at hun skulde se alt, hvad jeg saa, eller ud fra min sygelige Betragtningsmaade indbildte mig at se. Jeg omtalte aldrig dette til nogen. Jeg har aldrig troet, at nogen vidste det. Og skønt det er frygteligt for Dem at høre,« sagde Mr. Wickfield ganske overvældet, »saa vilde De føle Medlidenhed med mig, hvis De vidste, hvor frygteligt det er for mig at fortælle.«

Med den fuldkomne Godhed, der var Doktorens Natur, rakte han sin Haand ud. Mr. Wickfield holdt den et Øjeblik i sin, medens han bøjede sit Hoved.

»Sandelig,« sagde Uriah, der under denne Tavshed havde vredet sig selv som en Havaal, »dette Emne er ubehageligt for os alle. Men siden vi er kommet saa langt, vilde jeg gerne tage mig den Frihed at gøre opmærksom paa, at Copperfield ogsaa har lagt Mæker til det.«

Jeg vendte mig imod ham og spurgte ham, hvor han turde vove at henvise til mig.

»Ah, det er meget smukt af Dem, Copperfield,« svarede Uriah og gik i Bølger fra øverst til nederst, »og vi ved alle, hvor elskværdig Deres Karakter er; men De ved, at da jeg talte til Dem forleden Aften, vidste De, hvad jeg mente, Copperfield. Nægt det ikke, Copperfield!«

Et Øjeblik saa jeg den gode Doktors milde Øjne vendt imod mig, og jeg følte, at Tilstaaelsen af mine gamle Mistanker og Minder stod skrevet altfor tydeligt paa min Pande, til at nogen kunde overse dem. Det var ingen Nytte til at rase. Jeg kunde ikke gøre det ugjort. Jeg kunde sige hvad jeg vilde, jeg kunde ikke gøre det usagt.

Vi tav atter, og vedblev at tie, indtil Doktoren rejste sig og gik to eller tre Gange gennem Stuen. Nu vendte han tilbage til sin Stol; og medens han lænede sig til dens Ryg, og af og til førte sit Lommetørklæde til sine Øjne med en simpel Oprigtighed, der i mine Øjne gjorde ham mere Ære, end om han havde gjort sig Umage for at skjule sin Bevægelse, sagde han:

»Jeg har været meget at dadle. Jeg tror, jeg har været i høj Grad at dadle. Jeg har udsat en, som er mig dyrebar, for Prøvelser og Bagvaskelser — jeg kalder dem Bagvaskelser, selv om alle kun har næret dem i deres stille Sind — som hun, hvis jeg ikke havde været, aldrig vilde være blevet Genstand for.«

Der lød en Slags Snøften fra Uriah Heep. Jeg tænker, den skulde udtrykke Sympati.

»Som min Annie,« sagde Doktoren, »hvis jeg ikke havde været, aldrig vilde være blevet Genstand for. Mine Herrer, jeg er gammel nu, som De ved; jeg føler i Aften, at jeg ikke har stort at leve for. Men med mit Liv — mit Liv — indestaar jeg for den dyrebare Dames Troskab og Ære, som har været Genstanden for denne Samtale.«

Jeg tror ikke at den mest fuldkomne Legemliggørelse af Ridderlighed, Virkeliggørelsen af den smukkeste og mest romantiske Figur, nogen Maler har forestillet sig, kunde have sagt dette med mere rørende og gribende Værdighed, end den jævne, gamle Doktor gjorde det.

»Men,« fortsatte han, »jeg har aldrig tænkt paa at nægte — skønt det har været mig uafvidende, maa jeg vel endogsaa til en vis Grad indrømme — at jeg mod min Vilje og Vidende kan have lokket denne Dame ind i et ulykkeligt Ægteskab. Jeg er en Mand, der er *ganske* uvant med at stille Iagttagelser; og jeg kan ikke andet end tro, at naar flere Mennesker i forskellige Aldre og Stillinger, alle mener at have gjort bestemte Iagttagelser, der peger i denne Retning, saa er deres Iagttagelser mere værd end mine.«

Som jeg andet Steds har bemærket, havde jeg ofte beundret den hjærteligt venlige Maade, hvorpaa han optraadte overfor sin unge Kone; men den ærbødige Ømhed han lagde for Dagen, hvergang han ved denne Lejlighed hentydede til hende, og den, jeg kunde næsten sige Ærefrygt, hvormed han afviste selv den svageste Tvivl om hendes Uangribelighed, hævede ham i mine Øjne ubeskrivelig højt.

»Jeg ægtede denne Dame,« sagde Doktoren, »da hun var overmaade ung. Jeg tog hende til mig, da hendes Karakter neppe var udformet. Saa vidt, som den havde udviklet sig, havde det være min Glæde at danne den. Jeg kendte hendes Fader godt. Jeg havde lært hende, hvad jeg kunde, af Kærlighed til alle hendes smukke og gode Egenskaber. Hvis jeg har gjort hende Uret, hvad jeg er bange for, jeg har, ved at drage Fordel (ganske uden at ville det) af hendes Taknemlighed og hendes Hengivenhed, saa beder jeg denne Dame om Tilgivelse derfor i mit Hjærte.«

Han gik gennem Stuen, og vendte atter tilbage til samme Sted, og han greb skælvende om Stolen, lige som hans dæmpede Stemme skælvede af Alvor.

»Jeg betragtede mig selv som et Tilflugtssted for hende, fra Livets Farer og Omskiftelser. Jeg fik mig selv til at tro, at ulige som vi var i Aar, vilde hun dog kunne leve roligt og tilfreds med mig. Jeg glemte ikke at tænke paa den Tid, da jeg vilde forlade hende, og hun atter vilde være fri, og endnu ung, og endnu smuk, men med en mere modnet Dømmekraft det gjorde jeg ikke, mine Herrer, paa min Ære!«

Hans simple Skikkelse blev lige som forklaret ved hans Trofasthed og Højmodighed. Hvert Ord, han ytrede, faldt med en Styrke, som ikke de mest indtagende Egenskaber kunde have forlenet det med.

»Mit Liv med denne Dame har været meget lykkeligt. Indtil i Aften har jeg haft uafbrudt Grund til at velsigne den Dag, da jeg gjorde hende saa stor Uret.«

Hans Stemme var under disse Ord blevet mere og mere og stammende, og nu svigtede dem ham et Øjeblik; saa fortsatte han:

»Da jeg nu én Gang er vækket af min Drøm — gennem hele mit Liv har jeg været en stakkels Drømmer paa den ene eller anden Maade — indser jeg, hvor naturligt det er, at hun med Fortrydelse tænker paa sin gamle Kammerat og jævnaldrende. At hun tænker paa ham med uskyldig Fortrydelse, med uskyldige Tanker om, hvordan alt kunde have været, om jeg ikke havde været — det er frygter jeg, altfor sandt. Meget som jeg har set, men ikke lagt Mærke til, har jeg i denne sidste, strænge Time set paany, i et ganske nyt Lys. Men udover dette, mine Herrer, maa denne dyrebare Dames Navn aldrig blive nævnt i Forbindelse med et Ord, et Aandepust af Tvivl.«

Et Øjeblik flammede hans Øjne, og hans Stemme var fast; et Øjeblik var han atter tavs. Nu fortsatte han som før:

»For mig staar kun tilbage at bære Bevidstheden om den Ulykke, jeg har foraarsaget, saa ydmygt jeg kan. Det er hende, der skulde gøre Bebrejdelser, ikke mig. At frelse hende fra Misken-

delse, grusom Miskendelse, som selv mine Venner ikke har været i Stand til at undgaa, bliver min Pligt. Jo mere tilbagetrukne vi lever, jo bedre kan jeg opfylde den. Og naar den Tid kommer — gid den komme snart, hvis Himlen i sin Naade vil det! — da min Død skal befri hende for al Tvang, da vil jeg fæste mit sidste Blik paa hendes Ansigt, som jeg ærer, med uindskrænket Tillid og Kærlighed; og uden Sorg forlade hende med den Bevidsthed, at der venter hende lysere og lykkeligere Dage.«

Jeg kunde ikke se ham for de Taarer, der fyldte mine Øjne ved hans Alvor og Godhed, der gjorde hans ligefremme, enfoldige Maade at sige dette paa endnu smukkere, og blev endnu smukkere ved den. Han gik hen imod Døren, da han tilføjede:

»Mine Herrer, jeg har aabnet mit Hjærte for Dem. Jeg er vis paa, at De vil respektere det. Hvad vi har sagt i Aften, maa aldrig siges mere. Wickfield, maa jeg støtte mig til en gammel Vens Arm, mens jeg gaar ovenpaa.«

Mr. Wickfield skyndte sig hen til ham. Uden at veksle et Ord gik de langsomt ud af Stuen sammen, medens Uriah saa efter dem.

»Naa ja, Master Copperfield!« sagde Uriah og vendte sig spagfærdigt mod mig. »Tingene tog ikke ganske den Vending, man kunde have ventet, thi den gamle, lærde Mand — hvad han dog er for en fortræffelig Mand! — er blind som en Muldvarp; men *denne* Familie er dog vel ude af Vognen skulde jeg tro!«

Der behøvedes kun Lyden af hans Stemme til at gøre mig saa ude af mig selv af Forbitrelse, som jeg aldrig havde været før, og aldrig har været siden.

»De Slyngel!« sagde jeg. »Hvad mener De med at rage mig ind i Deres lumpne Planer? Hvor vover De at appellere til mig netop nu, som om vi i Forvejen havde talt sammen om det, De falske Kæltring?«

Medens vi stod dér, Ansigt til Ansigt, saa jeg saa klart af den lønlige Triumf i hans Ansigt, hvad jeg allerede vidste saa godt; jeg mener, at han tvang sin Fortrolighed ind paa mig udtrykkelig for at gøre mig ulykkelig, og at han med Overlæg havde lagt en Snare for mig netop i denne Sag — og jeg kunde ikke holde det ud. Hans magre Kind var saa indbydende vendt imod mig, og jeg slog den med min flade Haand saa stærkt, at det snurrede i mine Fingre, som om jeg havde brændt dem.

Han greb Haanden i sin, og saaledes stod vi og stirrede paa hinanden.

»Copperfield,« sagde han til sidst aandeløst, »er De gaaet fra Deres fulde fem?«

»Jeg har taget Afsked med Dem,« sagde jeg og vristede min Haand ud af hans. »Hund, som De er, jeg vil ikke have mere med Dem at skaffe.«

»Vil De ikke?« sagde han, og det gjorde saa ondt i hans Kind, at han maatte føre Haanden til den. »Maaske vil De ikke være i Stand til at undgaa det. Er det nu ikke ogsaa utaknemligt af Dem?«

»Jeg har ofte nok vist Dem,« sagde jeg, »at jeg foragter Dem. Jeg har nu vist Dem endnu mere tydeligt, at jeg gør det. Hvorfor skulde jeg være bange for, at De gør det værste, der staar i Deres Magt? Hvad gør De nogen Sinde andet?«

Han forstod fuldkomment denne Hentydning til de Betragtninger, som hidtil havde holdt sig tilbage i mit Forhold til ham. Jeg tror næsten, at hverken Slaget eller Hentydningen vilde være undsluppet mig, hvis ikke Agnes havde givet mig hin Hentydning denne Aften. Det kan imidlertid være lige meget.

Der blev atter en lang Pavse. Hans Øjne syntes, naar han saa paa mig, at antage alle de Farveafskygninger, der kunde gøre Øjne stygge.

»Copperfield,« sagde han og tog sin Haand bort fra sin Kind, »De har altid modarbejdet mig. Jeg ved at De altid plejede at modarbejde mig hos Mr. Wickfield.«

»De kan tænke, hvad De har Lyst til,«

sagde jeg endnu skummende af Raseri. »Hvis det ikke er sandt, saa er det Dem saa meget værdigere.«

»Og alligevel har jeg altid holdt af Dem, Copperfield!« svarede han.

Jeg værdigede ham ikke noget Svar, men tog min Hat og vilde gaa, da han stillede sig mellem mig og Døren.

»Copperfield,« sagde han. »Der skal to Parter til en Strid. Jeg vil ikke være den ene.«

»De kan gaa Fanden i Vold!« sagde jeg.

»Sig ikke det,« svarede han. »Jeg ved, at det vil gøre Dem ondt bagefter. Hvor kan De nedværdige Dem selv saadan overfor mig ved at vise saa ondt et Sind? Men jeg tilgiver Dem.«

»De tilgiver mig?« gentog jeg foragteligt.

»Ja, jeg gør, og det kan De ikke forhindre mig i,« svarede Uriah. »At tænke sig, at De gaar hen og angriber mig, der altid har været Deres Ven! Men der skal to Parter til en Strid, og jeg vil ikke være den ene. Jeg vil være Deres Ven, paa Trods af Dem. Saa nu ved De hvad De har at vente!«

Nødvendigheden af at føre denne Samtale (der fra hans Side førtes meget langsomt, fra min meget hurtigt) i en dæmpet Tone, for ikke at forstyrre Huset i denne sene Time, forbedrede ikke mit Humør, skønt min Ophidselse var ved at sætte sig. Jeg sagde ham blot, at jeg vilde vente det samme fra ham, som jeg altid havde ventet, og som jeg aldrig var blevet skuffet i, og saa slog jeg Døren op paa ham, som havde han været en stor Valnød, der skulde knækkes, og gik ud af Huset. Men han sov ogsaa udenfor Huset, i sin Moders Logis; og før jeg var kommet ret mange hundrede Alen bort, var han paa Siden af mig.

»De ved, Copperfield,« sagde han ind i mit Øre (for jeg vendte ikke Hovedet) at De er i en ganske falsk Stilling,« hvilket jeg følte var sandt, og det gjorde mig endnu mere forbitret. »De kan ikke kalde dette for smukt gjort, og De kan ikke slippe for at tage mod Tilgivelse. Jeg har ikke i Sinde at omtale dette for Moder eller for nogen anden levende Sjæl. Jeg er bestemt paa at tilgive Dem. Men jeg undrer mig over, at De kunde løfte Deres Haand mod en Person, som De ved er saa ubetydelig.«

Jeg følte mig ikke stort mindre lav end han. Han kendte mig bedre, end jeg kendte mig selv. Hvis han havde taget til Genmæle eller aabenlyst fortørnet mig, vilde det have været en hel Befrielse og en Retfærdiggørelse for mig; men han havde anbragt mig over en sagte Ild, hvor jeg laa og pintes den halve Nat.

Om Morgenen, da jeg kom ud, ringede Kirkeklokken, og han gik frem og tilbage med sin Moder. Han henvendte sig til mig, som om intet var hændet, og jeg kunde ikke andet end svare ham. Jeg havde slaaet ham saa haardt, at han havde faaet Tandpine, tror jeg nok. I hvert Fald var hans Ansigt bundet ind i et sort Silketørklæde, der, med Hatten øverst oppe, var meget langt fra at give ham et smukkere Udseende. Jeg hørte, at han Mandag Morgen tog til en Tandlæge i London og fik en Tand ud. Jeg haaber det var en Kindtand.

Doktoren foregav, at han ikke befandt sig ganske vel, og holdt sig for sig selv en stor Del af Dagen under hele Resten af Besøget. Agnes og hendes Fader havde været borte en Uge, før vi genoptog vort sædvanlige Arbejde. Dagen før vi atter begyndte paa det, gav Doktoren mig egenhændigt en sammenfoldet Billet, der ikke var forseglet. Den var adresseret til mig selv; og den paalagde mig, i faa, kærlige Ord, aldrig at hentyde til det, vi havde talt om hin Aften. Jeg havde betroet det til min Tante, men ikke til nogen anden. Det var ikke et Emne, jeg kunde drøfte med Agnes, og Agnes havde sikkert ikke den fjærneste Mistanke om, hvad der var passeret.

Jeg er overbevist om, at heller ikke Mrs. Strong havde det dengang. Flere Uger gik hen, før jeg bemærkede den mindste Forandring hos hende. Den kom langsomt, som en Sky, naar det ikke blæser. Først syntes hun at undre sig

over den blide Medfølelse, hvormed Doktoren talte til hende, og over, at han ønskede, hun skulde have sin Moder hos sig for at gøre Livet mindre trist og ensomt for hende. Ofte, naar vi sad ved Arbejdet, og hun sad hos, kunde jeg se hende stanse og se paa ham med hint uforglemmelige Ansigt. Senere lagde jeg sommetider Mærke til, at hun rejste sig og gik ud af Stuen med Øjnene fulde af Taarer. Lidt efter faldt en sørgelig Skygge over hendes Skønhed, og blev dybere Dag for Dag. Mrs. Markleham var fast indkvarteret i Villaen da; men hun snakkede og snakkede og saa ingen Ting.

Mens denne Forandring listede sig ind over Annie, der én Gang var som Solskin i Doktorens Hus, kom Doktoren til at se ældre ud, og senere alvorlig. Men Mildheden i hans Sind, den rolige Venlighed i hans Væsen, og hans velvillige Omsorg for hende, blev om muligt forøgede. Engang, tidligt om Morgenen, paa hendes Fødselsdag, da hun kom ind for at sætte sig ved Vinduet, medens vi arbejdede (hvad hun altid havde gjort, men nu begyndte at gøre med en frygtsom og usikker Mine, som jeg fandt meget rørende) saa jeg ham tage hendes Pande mellem sine Hænder og kysse den og saa gaa hurtigt ud, altfor bevæget til at blive. Jeg saa hende blive staaende som en Statue, hvor han havde forladt hende, og derpaa bøje sit Hoved, og folde sine Hænder og græde sørgeligere, end jeg kan sige det.

Siden indbildte jeg mig somme Tider, at hun prøvede paa at tale, selv til mig, paa de Tider, hvor vi var alene. Men hun sagde aldrig et Ord. Doktoren havde altid en eller anden ny Plan til at faa hende til at deltage i Fornøjelser udenfor Hjemmet sammen med hendes Moder; og Mrs. Markleham, der holdt meget af Fornøjelser, og meget let blev misfornøjet med alt muligt andet, gik løs paa dem med god Vilje og anbefalede dem ivrigt. Men Annie gik, paa sin triste, glædeløse Maade, kun, hvorhen hun blev ledet, og syntes at være ligegyldig for alt.

Jeg vidste ikke, hvad jeg skulde tro. Heller ikke gjorde min Tante det, og jeg tror, hun i denne Tid i sin Uvished maa have vandret en Snes Mil. Hvad der var det besynderligste af alt, var, at den eneste virkelige Befrielse, der syntes at kunne bane sig Vej til denne huslige Ulykkes lønlige Kilder, banede sig Vej i Mr. Dicks Person.

Hvilke Tanker han gjorde sig, eller hvilke Iagttagelser han gjorde, er jeg lige saa ude af Stand til at forklare, som han vilde have været til at hjælpe mig i min Gerning. Men som jeg har berettet i min Fortælling om mine Skoledage, hans Ærefrygt for Doktoren var ubegrænset; og der var en Finhed i Forstaaelsen i den ægte Hengivenhed, selv naar den opstaar overfor et Menneske hos et af de lavere Dyr, der overgaar den højeste Skarpsindighed. Til denne Hjærtets Forstand, om jeg maa kalde den saa, hos Mr. Dick, fandt en klar Straale fra Sandhedens Vej.

Han havde med Stolthed optaget sit Privilegium, og gik i mange af sine Fritimer op og ned i Haven med Doktoren, lige som han havde været vant til at gaa op og ned med Doktoren i Canterbury. Men aldrig saa snart var Sagerne kommet i denne Stilling, før han anvendte al sin Fritid paa disse Vandringer (og han stod tidligere op, for at det skulde blive mere). Hvis han før aldrig havde været saa glad, som naar Doktoren læste af dette vidunderlige Værk, Ordbogen, for ham, saa blev han nu ganske ulykkelig, naar Doktoren ikke straks trak den op af sin Lomme og begyndte. Naar Doktoren og jeg var optaget, fik han nu den Vane at gaa op og ned med Mrs. Strong og hjælpe hende med at pusle om hendes Yndlingsblomster eller luge Bedene. Jeg tør sige, at han talte sjældent ti Ord i Løbet af en Time; men hans rolige Interesse, og hans alvorlige Ansigt fandt straks Genklang i begges Bryst; enhver af dem vidste, at den anden holdt af ham, og han elskede Dem begge; og han blev, hvad ingen anden kunde blive — et Baand imellem dem.

Naar jeg tænker paa ham, saadan som

han med sit Ansigt præget af uigennemtrængelig Visdom vandrede op og ned med Doktoren, henrykt over at blive gennemheglet med Ordbogens haarde Ord; naar jeg tænker paa, hvordan han slæbte uhyre Vandkander bagefter Annie og knælede ned, med rene Labber af Handsker paa, og taalmodigt foretage mikroskopiske Arbejder mellem Planterne, og udtrykke, i alt hvad han gjorde, bedre end nogen Filosof kunde have gjort det, et fintfølende Ønske om at være hendes Ven; og udgyde Sympati og Trofasthed og Hengivenhed gennem hvert eneste af Vandkandens Huller; naar jeg tænker paa, at han aldrig gav efter for sin ulykkelige Tilbøjelighed og tog Kong Karl med ind i Haven, aldrig viste sig ustadig i sin taknemlige Tjenesteiver, aldrig glemte, at der var noget i Vejen, eller afveg fra sit Ønske om at bringe det i Orden — saa skammer jeg mig næsten over at have vidst, at han ikke var rigtig ved sin Forstand, naar jeg tænker paa selv det bedste, jeg har udrettet med min.

»Ingen uden jeg, Trot, ved, hvad den Mand er!« kunde min Tante med Stolthed sige, naar vi talte om det. »Dick vil udmærke sig endnu!«

Jeg maa omtale endnu en Ting, før jeg slutter dette Kapitel. Medens der endnu var Besøg hos Doktorens, lagde jeg Mærke til, at Postbudet hver Morgen bragte to eller tre Breve til Uriah Heep, der blev i Highgate, indtil de andre vendte tilbage, da det var Ferie; og at disse altid var adresserede paa en forretningsmæssig Maade af Mr. Micawber, som nu havde lagt sig en flot, juridisk Haandskrift til. Af disse Tegn glædede det mig at kunne slutte, at det gik Mr. Micawber godt; og følgelig blev jeg meget forbavset ved paa denne Tid at modtage følgende Brev fra hans elskværdige Hustru:

Canterbury, Mandag Aften

»De vil uden Tvivl blive forbavset, kære Mr. Copperfield, ved at modtage dette Brev. Endnu mere over dets Indhold. Endnu mere over, at jeg beder Dem bevare dette som en Hemmelighed. Men mine Følelser som Hustru og Moder trænger til Trøst; og da jeg ikke ønsker at raadspørge min Familie (der i Forvejen er en Anstødssten for Mr. Micawbers Følelser) ved jeg ingen, hvem jeg bedre kan bede om Raad, end min Ven og tidligere Logerende.

De ved jo, kære Mr. Copperfield, at mellem mig og Mr. Micawber (hvem jeg aldrig vil forlade) har der altid hersket en gensidig Tillidens Aand. Mr. Micawber kan lejlighedsvis have udstedt en Veksel uden at raadføre sig med mig, eller han kan have vildledt mig med Hensyn til det Tidspunkt, da den forfaldt til Betaling. Det er virkelig sket. Men i Almindelighed har Mr. Micawber ikke haft nogen Hemmelighed for Kærlighedens Barm — jeg mener for sin Hustru — og han har ufravigeligt om Aftenen, naar vi gik til Ro, meddelt mig Dagens Begivenheder.

De kan forestille Dem, kære Mr. Copperfield, hvor bitre mine Følelser da maa være, naar jeg siger Dem, at Mr. Micawber er fuldstændig forandret. Han er tilbageholden. Han er hemmelighedsfuld. Hans Liv er en lukket Bog for Deltagerne i hans Glæder og Sorger — jeg hentyder atter til hans Hustru — og ud over at jeg ved, at han tilbringer det fra Morgen til Aften paa Kontoret, ved jeg nu mindre om det end om Manden i Maanen.

Men det er ikke alt. Mr. Micawber er gnaven. Han er stræng. Han er blevet fremmed mod vor ældste Søn og Datter, han er ikke stolt af sine Tvillinger, han ser med et koldt Øje selv paa den uskyldige fremmede, som sidst blev Medlem af vor Kreds. De pekuniære Midler til at dække vore Udgifter, der er indskrænket til det yderste, opnaas kun meget vanskeligt fra ham, og det er endog under den frygtelige Trusel, at han vil gøre det af med sig (hans bogstavelige Udtryk); og han nægter ubønhørligt at give mig nogen Forklaring paa denne foruroligende Politik.

Dette er tungt at bære. Det er hjærteknusende. Hvis De vil raade mig, De

som kender mine svage Evner, saadan som de nu én Gang er, om hvordan De tror, det vil være bedst at anvende dem i et saa uvant Dilemna, saa vil De føje endnu en Venskabstjeneste til de mange, De allerede har ydet mig. Med kærlige Hilsener fra Børnene, og et Smil fra den lykkeligt intet anende Fremmede, forbliver jeg, kære Mr. Copperfield, Deres

bedrøvede
Emma Micawber.«

Jeg følte mig ikke berettiget til at give en Hustru med Mrs. Micawbers Erfaring noget andet Raad, end at hun skulde prøve paa at vinde Mr. Micawber tilbage ved Taalmodighed og Venlighed (hvad jeg vidste, hun i hvert Fald vilde); men Brevet fik mig til at tænke meget paa ham.

Tredje Kapitel.

Endnu et Tilbageblik.

Lad mig endnu engang stanse ved et mindeværdigt Afsnit af mit Liv. Lad mig træde til Side og se Skyggerne af disse Dage drage mig forbi i en taaget Procession, ledsagende Skyggen af mig selv.

Uger, Maaneder, Aarstider farer hen. De synes ikke at være stort mere end en Sommerdag og en Vinteraften. Snart staar Fælleden, hvor jeg spadserer med Dora, i fuld Blomstring, en Mark af lysende Guld; snart ligger Lyngen usynlig i Dynger og Bunker under et Tæppe af Sne. I samme Nu funkler Solen, der bugter sig gennem vore Søndagsture, i Sommerens Sol, kruses af Vinterens Vind, eller opfyldes af drivende Is. Hurtigere end nogen Flod nogen Sinde har løbet mod Havet, glimter den, mørkner og ruller bort.

Ikke Spor af Forandring i de to smaa fugleagtige Damers Hus. Uret tikker over Kaminen, Vejrglasset hænger i Forstuen. Hverken Ur eller Vejrglas viser nogen Sinde rigtigt; men vi tror andægtigt paa dem begge.

Jeg har naaet den juridiske Manddomsalder. Jeg har opnaaet de en og tyve Aars Værdighed. Lad mig tænke paa, hvad jeg har udrettet.

Jeg har faaet Bugt med den stenografiske Gaade. Jeg skaffer mig en respektabel Indkomst derved. Jeg nyder stort Ry for min Dygtighed i alt, hvad der vedrører denne Kunst, og sammen med elleve andre refererer jeg Debatterne i Parlamentet til en Morgenavis. Aften efter Aften refererer jeg Forudsigelser, der aldrig gaar i Opfyldelse, Løfter, der aldrig bliver holdt, Forklaringer, der kun fremsættes for at forvirre. Jeg vader i Ord. Britannia, denne ulykkelige Kvinde, staar altid for mig som en plukket Høne, gennemspiddet med Kontorpenne og bundet paa Hænder og Fødder med røde Bændler. Jeg er tilstrækkeligt bag Kulisserne til at kende Værdien af det politiske Liv. Jeg er en fuldstændig Vantro i denne Retning, og vil aldrig blive omvendt.

Min kære gamle Traddles har forsøgt sig i samme Retning, men det er ikke noget for Traddles. Han tager sit Uheld med godt Humør og minder mig om, at han altid har anset sig selv for tungnem. Han har lejlighedsvis Ar-

bejde for den samme Avis med at skaffe tørre Kendsgerninger, der saa bliver skrevet om og sat i Stil af mere frugtbare Aander. Han har faaet Bestalling som Sagfører; og ved beundringsværdig Flid og Selvfornægtelse har han skrabet endnu et Hundrede Pund sammen til at betale en Prokurator med, for at blive knyttet til hans Kontor. En hel Del meget varm Portvin blev skyllet ned i Anledning af hans Udnævnelse, og naar jeg tænker paa det Beløb, der medgik, skulde jeg antage, at Inner Tempel har tjent derved.

Jeg er ogsaa slaaet ind paa noget andet. Jeg er under Frygt og Bæven begyndt paa mit Forfatterskab. Jeg skrev en lille Bagatel i al Hemmelighed og sendte den til et Magasin, og den blev offentliggjort i Magasinet. Siden da har jeg faaet Mod til at skrive en hel Del Smaating. Nu bliver jeg regelmæssig betalt for dem. I det hele taget klarer jeg mig godt. Naar jeg tæller mine Indtægter efter paa min venstre Haand, naar jeg forbi den tredje Finger lige til det midterste Led paa den fjerde.

Vi er flyttet fra Buckingham Street til en venlig lille Villa, tæt ved den jeg saa paa, da min Begejstring for første Gang blussede op. Min Tante (der med god Fortjeneste har solgt Huset i Dover) vil imidlertid ikke blive boende her, men agter at flytte til en endnu mindre Villa tæt ved. Hvad varsler dette? Mit Bryllup? Ja!

Ja! Jeg skal giftes med Dora! Miss Lavinia og Miss Clarissa har givet deres Samtykke; og hvis Kanariefugle nogen Sinde har været i Uro, saa er de det nu. Miss Lavinia, der har overdraget sig selv at have Overopsynet med min Skats Garderobe, er stadig optaget af at udskære Kyrasser af brunt Papir og skændes med en yderst respektabel ung Mand med en lang Bylt og et Alenmaal under Armen. En Syjomfru, i hvis Bryst der altid stikker en Naal med Traad i, spiser og sover i Huset, og jeg har en Følelse af, at enten hun spiser eller drikker eller sover, tager hun aldrig sit Fingerbøl af. De bruger min Elskede som Pyntedukke. De sender altid Bud efter hende, for at hun skal komme og prøve et eller andet. Vi kan ikke være lykkelige sammen om Aftenen i fem Minutter, uden at et eller andet paatrængende Kvindemenneske banker paa Døren og siger: »Aa, Miss Dora, hvis De vilde være saa god at komme ovenpaa!«

Miss Clarissa og min Tante gennemstrejfer hele London for at finde Bohave, som Dora og jeg skal se paa. Det vilde være bedre, om de købte Sagerne med det samme, uden denne foregaaende Besigtigelse; thi naar vi gaar ud for at se paa et Komfurgitter og et Flueskab, faar Dora Øje paa et kinesisk Hus til Jip med smaa Klokker paa Taget og foretrækker det. Og det tager lang Tid at vænne Jip til dens nye Residens, efter at vi har købt det; hvergang den gaar ind eller ud faar den alle de smaa Klokker til at ringe og blive frygtelig forskrækket.

Peggotty kommer for at gøre sig nyttig og gaar øjeblikkelig til Arbejdet. Hendes Departement synes at være at gøre alting skinnende rent. Hun skrubber alt, hvad skrubbes kan, til det skinner af den stadige Gnidning, ligesom hendes egen ærlige Pande. Og nu er det, jeg begynder at se hendes ensomme Broder vandre gennem de mørke Gader om Natten og spejde, hvor han gaar, i de Ansigter, han møder. Jeg taler aldrig til ham ved saadanne Lejligheder. Jeg ved altfor godt, naar hans alvorlige Skikkelse gaar forbi mig, hvad det er, han søger, og hvad det er, han frygter.

Hvad er det, der faar Traddles til at se saa værdig ud, da han denne Eftermiddag besøger mig i Commons — hvor jeg endnu af og til arbejder, for en Forms Skyld, naar jeg har Tid? Virkeligheden af mine ungdommelige Drømme er nær. Jeg er i Færd med at løse Kongebrev.

Det er kun et lille Dokument, i Betragtning af, at det kan udrette saa meget; og som det ligger dér paa min Pult, betragter Traddles det halvt med Beundring, halvt med Ærefrygt. Dér staar Navnene sammen, som jeg saa

længe har set det i søde Drømme: David Copperfield og Dora Spenlow; og dér, i Hjørnet, skuer denne faderlige Institution, Stempelkontoret, der er saa velvillig interesseret i alle det menneskelige Livs forskellige Foretéelser, ned paa vor Forening; og dér nedkalder Ærkebiskoppen af Canterbury en Velsignelse over os paa Prent og gør det saa billigt, som man paa nogen Maade kunde vente.

Ikke desto mindre vandrer jeg om i Drømme, en forvirret, lykkelig, jagende Drøm. Jeg kan ikke tro, at det skal ske; og dog kan jeg ikke tænke mig andet, end at enhver, jeg kommer forbi paa Gaden, maa have en Anelse om, at jeg skal giftes i Overmorgen. Fuldmægtigen kender mig, da jeg kommer for at blive taget i Ed, og ordner Sagen saa let, som herskede der en Frimurerforstaaelse imellem os. Der er slet ingen Brug for Traddles, men han skal være min Forlover.

»Jeg haaber, min kære Ven,« siger jeg til Traddles, »at næste Gang, du kommer her, vil det være i samme Ærinde for dig selv. Og jeg haaber, det vil blive snart.«

»Tak for dine gode Ønsker, kære Copperfield,« svarede han. »Det haaber jeg ogsaa. Det er en Tilfredsstillelse for mig at vide, at hun vil vente paa mig, saa længe det skal være, og at hun virkelig er den sødeste Pige —.«

»Naar skal du møde hende ved Diligencen?« spørger jeg.

»Klokken syv,« siger Traddles og ser paa sit simple gamle Sølvur — det samme Ur, han engang i Skolen tog et Hjul ud af for at lave en Vandmølle. »Det er samme Tid, som Miss Wickfield kommer, ikke?«

Hun kommer lidt senere. Først Klokken halv ni.« »Jeg forsikrer dig, min kære Gut,« siger Traddles, »jeg er næsten lige saa glad, som om jeg skulde giftes selv, ved at tænke paa, at dette er kommet til saa lykkelig en Ende. Og jeg skylder dig virkelig min varmeste Tak, fordi du har været saa venlig og betænksom at bede Sofie være Brudepige sammen med Miss Wickfield. Jeg skønner i højeste Grad paa det.«

Jeg hører ham og trykker hans Haand; og vi snakker og vi gaar, og vi spiser til Middag og saa videre; men jeg tror ikke paa noget af det. Intet er virkeligt.

Sofie kommer til Doras Tanters Hus i rette Tid. Hun har det nydeligste Ansigt, man kan tænke sig — ikke netop smukt, men saa overmaade indtagende — og hun er et af de livligste, naturligste, frimodigste, mest indtagende Væsener, jeg nogen Sinde har set. Traddles forestiller hende for os med stor Stolthed og gnider sig i Hænderne i stive ti Minutter, medens hvert enkelt Haar paa hans Hoved staar paa Tærne, da jeg i en Krog ønsker ham til Lykke med hans Valg.

Jeg har hentet Agnes ved Canterbury Diligencen, og for anden Gang har vi hendes muntre og smukke Ansigt iblandt os. Agnes synes svært godt om Traddles, og det er en Svir at se dem mødes og lægge Mærke til, hvor Traddles straaler, da han forestiller den sødeste Pige i Verden for hende.

Jeg tror det stadig ikke. Vi har en dejlig Aften og er overmaade lykkelige, men jeg tror det endnu ikke. Jeg kan ikke samle mig. Jeg kan ikke holde fast paa min Lykke, nu da den bliver til Virkelighed. Jeg befinder mig i en omtaaget, urolig Tilstand, som om jeg var staaet meget tidligt op en Morgen for en Uge eller to siden, og ikke havde været i Seng siden. Jeg kan ikke finde ud af, naar det var i Gaar. Det forekommer mig, at jeg har gaaet med Kongebrevet i min Lomme i mange Maaneder.

Den næste Dag, da vi alle til Hobe gaar hen for at se paa Huset — vort Hus — Doras og mit — er jeg ganske ude af Stand til at betragte mig selv som dets Herre. Det forekommer mig, at jeg er der med en eller andens Tilladelse. Jeg venter halvvejs, at den virkelige Herre skal komme hjem nu og sige, at han er glad over at se mig. Hvilket smukt lille Hus det er, alting saa lyst

og nyt, Blomsterne i Tæpperne ser ud, som om de var frisk plukkede, og de grønne Blade i Tapeterne, som om de lige var sprunget ud; Musselinsgardinerne er pletfri, Møblernes Betræk er blussende rosa, og Doras Havehat med det blaa Baand — husker jeg nu, hvor jeg elskede hende, i den første Tid jeg kendte hende, og hun havde en saadan Hat paa! — hænger allerede paa sin lille Knage, Guitarkassen føler sig allerede ganske hjemme i en Krog, og alle snubler over Jips Pagode, der er meget for stor til Lejligheden.

Endnu en lykkelig Aften, akkurat lige saa uvirkelig som alt det andet, og jeg lister mig ind i det sædvanlige Værelse, før jeg gaar. Dora er der ikke. Jeg formoder, at de ikke er færdige med at prøve endnu. Miss Lavinia titter ind og fortæller mig hemmelighedsfuldt, at det ikke varer længe, før hun kommer. Alligevel varer det temmelig længe; men saa hører jeg en Puslen ved Døren, og der er en, der banker.

Jeg siger »Kom ind!« men det banker igen.

Jeg gaar hen til Døren og undrer mig over, hvem det kan være; der møder jeg et Par klare Øjne og et blussende Ansigt; det er Doras Øjne og Ansigt, og Miss Lavinia har klædt hende paa i Morgendagens Dragt med Hat og det hele, for at jeg skal se det. Jeg trykker min lille Hustru til mit Hjærte; og Miss Lavinia udstøder et lille Skrig, fordi jeg krammer Hatten, og Dora ler og græder paa én Gang, fordi jeg er saa glad, og jeg tror det mindre end nogen Sinde.

»Synes du, den er smuk, Doddy?« siger Dora. Smuk! Det skulde jeg mene, jeg gjorde.

»Og er du vis paa, at du holder forfærdelig meget af mig?« siger Dora.

Spørgsmaalet medfører en saadan Fare for Hatten, at Miss Lavinia udstøder endnu et lille Skrig, og beder mig forstaa, at Dora er kun til for at se paa, og ikke beregnet paa at røre ved. Saa staar Dora i en vidunderlig Tilstand af Forvirring foran mig et Minut eller to for at blive beundret; og saa tager hun sin Hat af — og ser saa naturlig ud uden den! — og løber bort med den i Haanden; og kommer dansende ned igen i sin daglige Dragt og spørger Jip, om jeg har faaet en smuk lille Kone, og om den vil tilgive hende, at hun gifter sig, og hun knæler ned for at faa den til at staa paa Kogebogen for sidste Gang i hendes Jomfrustand.

Jeg gaar hjem, mere vantro end nogen Sinde, til et Logis, jeg har lejet lige i Nærheden, og staar meget tidligt op om Morgenen for at tage til Highgate og hente min Tante.

Jeg har aldrig set min Tante i en saadan Pragt. Hun er klædt i lavendelfarvet Silke og har en hvid Hat paa og er forbavsende. Janet har klædt hende paa og er der for at se paa mig. Peggotty er færdig til at gaa til Kirken, i den Hensigt at overvære Ceremonien fra Pulpituret. Mr. Dick, som skal give min Skat til mig foran Alteret, har faaet sit Haar krøllet. Traddles, hvem jeg efter Aftale har taget op ved Bommen, præsenterer en blændende Blanding af cremefarvet og lyseblaat; og baade han og Mr. Dick gør Indtryk af at være lutter Handsker.

Uden Tvivl ser jeg alt dette, siden jeg ved, det er saadan; men jeg er adspredt og synes ikke at se nogen Ting. Heller ikke tror jeg paa noget af det. Medens vi kører af Sted i en aaben Vogn, er dette eventyrlige Bryllup alligevel virkeligt nok til at fylde mig med en Art undrende Medynk med de ulykkelige Mennesker, der ikke har nogen Del i det, men er i Færd med at feje ud i Butikkerne og gaa til deres daglige Arbejde.

Min Tante sidder med min Haand i sin hele Vejen. Da vi standser lidt borte fra Kirken for at sætte Peggotty af, hvem vi har haft med paa Bukken, giver hun min Haand et Tryk og mig et Kys.

»Gud velsigne dig, Trot! Jeg kunde ikke holde mere af min egen Søn. Jeg tænker paa den stakkels, kære lille Pige i Dag.«

»Det gør jeg ogsaa. Og paa alt det, jeg skylder Dem, kære Tante.«

»Tys, Barn,« siger min Tante; og hun rækker i sin overstrømmende Hjærtelighed sin Haand til Mr. Dick, der rækker sin til mig, og jeg rækker min til Traddles, og saa er vi ved Kirkens Dør.

Kirken er stille nok; men den øver ikke mere beroligende Indflydelse paa mig, end om den havde været en Dampvæv i fuld Virksomhed. Dertil er jeg kommet altfor højt op.

Virkeligheden er en mere eller mindre sammenhængende Drøm.

En Drøm om, at de kommer ind med Dora; om at Kirkekonen stiller os i Orden foran Altergitteret som en Eksercersergent; om at jeg selv da undrer mig over, hvorfor Kirkekoner altid skal være de ubehageligste Fruentimmere, og spørger mig selv, om det er en religiøs Frygt for det gode Humørs fordærvelige Smitte, der gør det uundgaaeligt at anbringe disse Kar med Eddike paa Vejen til Himlen.

Om at Præsten og Degnen kommer til Syne; om at et Par Fiskere og nogle andre Mennesker strømmer ind; om at en gammel Matros bagved mig fylder Kirken med en stærk Duft af Rom, om at Præsten indleder Gudstjenesten med dyb Stemme, og at vi alle er meget opmærksomme.

Om at Miss Lavinia, der agerer en Slags Hjælpebrudepige, er den første til at græde, og om at hun (formodentlig til Minde om Pidger) hulker stærkt, om at Miss Clarissa tager til en Lugteflaske; om at Agnes tager sig af Dora; om at min Tante forsøger at gøre sig gældende som et Mønster paa Alvor, medens Taarerne ruller ned over hendes Ansigt; om at lille Dora skælver stærkt og fremsætter sine Svar i en svag Hvisken.

Om at vi knæler ned sammen, Side om Side; om at Dora skælver mindre og mindre, men stadig klamrer sig til Agnes' Haand; om at Gudstjenesten fortsættes, roligt og højtideligt; om at vi ser paa hinanden i en Aprilsstemning, midt imellem Smil og Taarer, da den er forbi; og om at min unge Hustru bliver hysterisk i Sakristiet og græder over sin stakkels Papa, sin kære Papa.

Om at hun snart bliver i godt Humør igen, og at vi alle skriver vore Navne i Kirkebogen. Om at jeg gaar op paa Pulpituret, for at Peggotty kan skrive *sit* Navn; og om at Peggotty knuger mig til sig i en Krog og siger mig, at hun saa min egen kære Moder blive gift; og saa om at det hele er overstaaet, og vi tager bort.

Og om at jeg gaar saa stolt og forelsket ned gennem Kirken med min søde Hustru ved min Arm, gennem en Taage af halvt synlige Mennesker, Pulpiturer, Monumenter, Prædikestole, Døbefonter, Orgler og Kirkevinduer, hvori jeg ser svagt bølgende Minder om min Barndoms Kirke for saa mange, mange Aar siden.

Om at de, medens vi gaar forbi, hvisker, hvad vi er for et ungt, smukt Par, og hvad hun er for en smuk Kone. Om at vi er saa muntre og snaksomme paa Køreturen hjem. Om at Sofie fortæller os, at da hun saa, at jeg spurgte Traddles om Kongebrevet (for jeg havde betroet ham det) var hun nær ved at besvime, for hun var overbevist om, at han havde tabt det eller var blevet udplyndret af Lommetyve. Om at Agnes ler muntert, og at Dora holder saa meget af Agnes, at hun ikke vil skilles fra hende, men blive ved med at holde hende i Haanden.

Om at der er en rigelig Frokost, smuk og solid baade med Mad og Drikke, og at jeg tager Del i den, ligesom jeg vilde have gjort i enhver anden Drøm, uden at have mindste Anelse om, hvordan det smager, saa at sige spiste og drak jeg ikke andet end Elskov og Ægteskab og troede ikke mere paa Levnedsmidlerne end paa alt det andet.

Om at jeg i den samme drømmende Tilstand holdt en Tale, uden at have den mindste Forestilling om, hvad jeg vilde sige, ud over at jeg var fuldkommen sikker paa, at jeg vilde aldrig faa det sagt. Om at vi var meget selskabelige og rent ud lykkelige (men stadig i en Drøm) og om at Jip fik Bryllupskage, og at det ikke bekom den godt bagefter.

Om at de lejede Postheste holdt for Døren, og at Dora gik bort for at klæde sig om. Om at min Tante og Miss Clarissa blev hos os; og at vi spadserede i Haven; og at min Tante, som ved Frokosten har holdt en brilliant Tale for Doras Tanter, er i høj Grad fornøjet, og ogsaa ikke saa lidt stolte af sig selv.

Om at Dora er færdig, og at Miss Lavinia hænger over hende, ked over at skulle give Afkald paa det smukke Stykke Legetøj, hun har haft saa megen Fornøjelse af at beskæftige sig med. Om at Dora gør en hel Mængde smaa forbavsede Opdagelser — hun har glemt baade det ene og det andet. Og de løber allesammen rundt for at hente det.

Om at de alle flokkes om Dora, der endelig begynder at sige Farvel, og at de alle sammen ved deres Farver og Baand ligner et Blomsterbed. Og om at min Skat, der næsten er blevet kvalt mellem Blomsterne, kommer paa én Gang leende og grædende ud og havner i mine skinsyge Arme.

Om at jeg ønsker at bære Jip (som skal følge med os) og at Dora siger: Nej, hun maa bære den, ellers vil den ikke tro, at hun bryder sig om den mere, nu da hun er gift, og saa vil det knuse dets Hjærte. Om at vi gaar Arm i Arm, og at Dora standser og ser tilbage og siger: »Hvis jeg nogen Sinde har været gnaven eller utaknemlig mod nogen, saa husk ikke paa det!« og saa brister hun i Graad.

Og om at hun vifter med sin lille Haand, og at vi gaar igen. Om at hun endnu engang stanser og ser tilbage og skynder sig hen til Agnes og kysser Agnes for sidste Gang til Farvel midt mellem alle de andre.

Vi kører bort sammen, og jeg vaagner af Drømmen. Endelig tror jeg det. Det er min kære, kære lille Kone, der sidder ved min Side, og hvem jeg elsker saa højt!

»Er du nu lykkelig, du taabelige Dreng?« siger Dora, »og er du vis paa, at du ikke fortryder det?«

Jeg er traadt til Side for at se Skyggerne fra hine Dage vandre mig forbi. De er draget forbi, og jeg genoptager Dagbogen om mit Liv.

Fjerde Kapitel.

Vor Husholdning.

Det var en besynderlig Tingenes Tilstand, da Hvedebrødsdagene var forbi, og alle Brudepigerne taget hjem, og jeg fandt mig selv siddende i mit eget lille Hus sammen med Dora; ganske sat fra Bestillingen, maa jeg sige, hvad den dejlige gamle Gøren Haneben angaar.

Det faldt mig saa mærkværdigt, at jeg altid havde Dora der. Det var ikke til at forstaa, at jeg ikke behøvede at gøre mig nogen Ulejlighed for at faa fat paa hende, at jeg ikke var nødt til at skrive til hende eller lure og liste paa en Lejlighed til at være alene med hende. Somme Tider om Aftenen, naar jeg saa op fra mit Skriveri, og saa hende sidde lige overfor, kunde jeg læne mig tilbage i min Stol og tænke paa, hvor løjerligt det var, at vi sad her, alene sammen — som noget ganske selvfølgeligt — uden at det mere kom nogen ved — al vor Forlovelses Romantik lagt paa Hylden, hvor den kunde ligge og ruste — ingen at gøre sig lækker for uden os selv — ingen, slet ingen, saa længe vi levede!

Naar Parlamentet holdt Møde, og det blev sent, før jeg kunde komme hjem, forekom det mig paa Hjemvejen saa besynderligt at tænke paa, at Dora sad der hjemme! Det var i den første Tid saa mærkværdigt, at hun sneg sig ind for at snakke med mig, medens jeg spiste til Aften. Det var ganske forbløffende at vide, at hun aldeles bestemt krøllede sit Haar med Papillotter. Det var en utrolig Begivenhed at se hende gøre det!

Jeg tror ikke, at to unge Fugle kunde have forstaaet sig mindre paa Husholdning, end min smukke Dora og jeg gjorde det. Vi havde naturligvis en Tjenestepige. Hun holdt Hus for os. Jeg nærer endnu den stille Tro, at hun maa have været en forklædt Datter af Mrs. Crupp, saa forfærdeligt havde vi det, dengang vi havde Mary Anne.

Hendes Navn var *Paradigma*. Hendes Natur blev, dengang vi engagerede hende, fremstillet saadan for os, at hendes Navn kun gav et svagt Afbillede af den. Hun havde et Skudsmaal saa langt som en hel Resolution; og i Følge dette Dokument var hun inde i alle de Husholdningssager, jeg nogen Sinde har hørt Tale om, og en hel Del, som jeg aldrig har hørt Tale om. Hun var et Fruentimmer i sit Livs Vaar; meget stræng af Væsen; og — især paa Armene — Offer for en Slags evigtvarende Mæslinger eller røde Hunde. Hun havde en Fætter i Livgarden, der havde saa lange Ben, at han lignede en Eftermiddagsskygge af en anden. Hans Trøje af Militærklæde var lige saa meget for lille til ham, som han var for stor til Lejligheden. Han gjorde Villaen mindre, end den var i Forvejen, ved at være altfor stor til den. Oven i Købet var Væggene ikke tykke, og naar han tilbragte en Aften i vort Hus, kunde vi altid høre det paa en ustandselig Brummen nede fra Køkkenet.

Vor Skat havde faaet Garanti for, at hun var ædruelig og ærlig. Jeg er derfor villig til at tro, at det var et Krampetilfælde, hun havde, da vi fandt hende liggende foran Komfuret, og at de Teskeer, vi savnede, maatte skyldes Skraldemanden.

Men vor Taalmodighed blev prøvet haardt af hende. Vi følte vor Uerfarenhed, og vi var ude af Stand til at klare os selv. Vi vilde have været fuldkomment henviste til hendes Barmhjærtighed, hvis hun havde haft nogen, men hun var et ganske samvittighedsløst Fruentimmer, og havde ingen. Hun var Foranledningen til vor første lille Ordstrid.

»Min egen Kæreste,« sagde jeg en Dag til Dora, »tror du, at Mary Anne har nogen som helst Forestilling om Tiden?«

»Hvorfor, Doddy?« spurgte Dora og saa uskyldig op fra sit Maleri.

»Fordi, min Elskede, at Klokken er fem, og vi skulde have spist til Middag Klokken fire.«

Dora saa tankefuldt paa Uret og udtalte den Formodning, at det vist gik for hurtigt.

»Tværtimod, min Elskede,« sagde jeg og sammenlignede det med mit eget Ur, »det gaar et Par Minutter bagefter.«

Min lille Kone kom hen og satte sig paa mit Knæ for at berolige mig med Kærtegn og tegnede med sin Blyant en Streg ned midtover min Næse; men det kunde jeg ikke blive mæt af, skønt det var i højeste Grad behageligt.

»Tror du ikke, kære,« sagde jeg, »at det vilde være bedst at sætte Mary Anne i Rette?«

»Nej, for Guds Skyld! Det kunde jeg aldrig gøre, Doddy!« sagde Dora.

»Men hvorfor ikke, min Elskede?« spurgte jeg blidt.

»Aa, fordi jeg er saadan en lille Gaas,« sagde Dora, »og fordi hun ved, at jeg er det.«

Jeg ansaa denne Opfattelse for at være saa uforenelig med enhver Irettesættelse af Mary Anne, at jeg rynkede mine Bryn en Smule.

»Ah, sikke nogle stygge Rynker, min Dreng har i sin Pande!« sagde Dora, der stadig sad paa mit Knæ og glattede dem ud med sin Blyant; og saa førte

hun Blyanten til sine rosenrøde Læber for at gøre den endnu sortere, og bearbejdede min Pande med en saadan spøgefuld Iver, at jeg mod min Vilje blev helt fornøjet.

»Se, det var en god Dreng,« sagde Dora. »Det klæder hans Ansigt meget bedre at le!«

»Men, min Elskede!« sagde jeg.

»Nej, nej, lad være!« udbrød Dora og gav mig et Kys. »Lad nu være med at mule mere! Bliv ikke højtidelig!«

»Min egen, elskede Kone!« sagde jeg, vi maa være alvorlige engang imellem. Kom nu her! Sæt dig paa denne Stol, lige ved Siden af mig. Giv mig Blyanten. Saa! Lad os nu tale fornuftigt sammen. Ser du, kæreste« — hvad var det ikke for en yndig Haand at holde i sin, og hvad var det ikke for en Vielsesring at se paa! — »Ser du, min elskede, det er egentlig ikke behageligt at gaa ud uden at faa nogen Middagsmad. Er det vel?«

»Næ—æh—æh!« svarede Dora mat.

»Min Elskede, hvor du skælver?«

»Ja, fordi jeg *ved*, at du vil til at skænde paa mig,« udbrød Dora i en ynkelig Tone.

»Men min egen, jeg vil bare snakke dig til Fornuft.«

»Aa, at snakke mig til Fornuft er meget værre end at skænde paa mig,« udbrød Dora i sin Fortvivlelse. »Jeg giftede mig ikke for at blive snakket Fornuft med. Hvis du vil snakke Fornuft med saadan en stakkels lille Skabning som mig, saa skulde du have sagt mig det i Forvejen, du grusomme Dreng.«

Jeg prøvede paa at formilde Dora, men hun vendte sit Ansigt bort og rystede sine Krøller fra den ene Side til den anden og sagde: »Du grusomme, grusomme Dreng!« saa mange Gange, at jeg virkelig ikke vidste, hvad jeg skulde gøre, saa jeg slog i min Uvished et Par Slag frem og tilbage over Gulvet og vendte saa tilbage igen.

»Dora, min egen Ven!«

»Nej, jeg er ikke din egen Ven! For du *maa* have fortrudt, at du har giftet dig med mig, ellers vilde du ikke snakke Fornuft med mig,« svarede Dora.

»Nej, min egen Dora,« sagde jeg. »Du er meget barnagtig, og det, du siger, er noget Vrøvl. Jeg er vis paa, at du kan huske, at i Gaar var jeg nødt til at gaa, før vi var halvt færdige med Middagen; og at i Forgaars blev jeg helt daarlig, fordi jeg maatte sluge Middagsmaden i en Fart. Og i Dag faar jeg slet ingen Middagsmad — og jeg tør slet ikke tale om, hvor længe vi maatte vente paa Frokosten — og *den* Gang vilde Vandet slet ikke koge. Jeg vil saamænd ikke gøre dig nogen Bebrejdelse, kære, men *hyggeligt* er det ikke.«

»Oh, du grusomme, grusomme Dreng, at sige, at jeg er en ubehagelig Kone!«

»Nej, kære Dora, det maa du vide, at jeg aldrig har sagt!«

»Du sagde, at jeg var ikke hyggelig!« sagde Dora.

»Jeg sagde, at vor Husholdning var ikke hyggelig.«

»Det er akkurat det samme,« udbrød Dora. Og der er ingen Tvivl om, at hun mente det, for hun græd i højeste Grad bedrøveligt.

Jeg slog atter et Slag gennem Værelset, opfyldt af Kærlighed til min smukke Hustru, og saa forvirret af Samvittighedsnag, at jeg havde Lyst til at løbe mit Hoved mod Døren. Men jeg satte mig ned og sagde:

»Jeg bebrejder dig ikke noget, Dora. Vi har begge en hel Del at lære. Jeg forsøger kun paa at vise dig, min kæreste, at du maa — du maa virkelig —« (jeg var fast besluttet paa ikke at give op) — »du maa virkelig vænne dig til at se lidt mere efter Mary Anne. Og at tage lidt Haand i Hanke med selv, for din Skyld, og for min.«

»Jeg undrer mig over, ja det gør jeg virkelig, at du kan tale saa utaknemligt,« hulkede Dora. »Naar du ved, at forleden Dag, da du sagde, at du havde Lyst til lidt Fisk, saa gik jeg selv ud, næsten en hel Mil, for at overraske dig.«

»Og det var meget smukt af dig, min egen,« sagde jeg. »Jeg følte det i den Grad, at jeg ikke for nogen Pris vilde

have talt om, at du købte en Laks, som var altfor meget til to. Eller at den kostede et Pund og seks — hvilket var var mere, end vi har Raad til.«

»Men du syntes dog forfærdelig godt om den,« hulkede Dora. »Og du sagde, at jeg var din lille Mus.«

»Og det vil jeg sige igen, min Elskede,« svarede jeg, »tusinde Gange, om du vil have det!«

Men jeg havde saaret Doras lille bløde Hjærte, og hun lod sig ikke trøste. Hun hulkede og klagede saa rørende, at jeg følte mig til Mode, som jeg havde sagt, jeg ved ikke hvad, for at krænke hende. Jeg var nødt til at skynde mig bort; jeg maatte blive sent ude; og hele Aftenen pintes jeg af saadanne Samvittighedsnag, at jeg var ganske elendig. Jeg følte mig som en Snigmorder, og jeg havde en dunkel Fornemmelse af, at jeg havde begaaet en uhyre Brøde.

Først Klokken to-tre kom jeg hjem, og da sad min Tante oppe og ventede paa mig.

»Er der noget i Vejen, Tante?« sagde jeg urolig.

»Ingen Ting, Trot,« svarede hun. »Sæt dig ned, sæt dig ned. Lille Blomst har været i temmelig daarligt Humør, og jeg har holdt hende med Selskab. Det er det hele.«

Jeg støttede mit Hoved paa min Haand; og jeg følte mig endnu mere bedrøvet og nedslaaet, medens jeg sad dér og saa ind i Ilden, end jeg vilde have anset det for muligt, efter at alle mine Forhaabninger var gaaet i Opfyldelse. Medens jeg sad dér og tænkte, kom jeg tilfældigvis til at møde min Tantes Blik, der hvilte paa mit Ansigt. Det havde et bekymret Udtryk, men det opklaredes straks.

»Jeg forsikrer Dem, Tante,« sagde jeg, »at jeg har været ulykkelig hele Aftenen over at tænke paa Dora. Men det var kun min Hensigt at tale ømt og kærligt til hende om vore huslige Affærer.«

Min Tante nikkede opmuntrende.

»Du maa have Taalmodighed, Trot,« sagde hun.

»Naturligvis! Himlen skal vide, at det ikke er min Hensigt at være ufornuftig, Tante!«

»Nej, nej,« sagde min Tante. »Min lille Blomst er en meget sart lille Blomst, og Blæsten maa være god imod hende.«

Jeg takkede min gode Tante i mit Hjærte for hendes Ømhed imod min Hustru; og jeg var vis paa, at hun vidste, jeg gjorde det.

»Tror De ikke, Tante,« sagde jeg, efter atter at have stirret tankefuldt ind i Ilden, »at De kunde raade og hjælpe Dora lidt baade til hendes og min Fordel, saadan af og til?«

»Trot,« svarede min Tante temmelig urolig, »nej! Bed mig ikke om saadan noget.«

Hendes Tone var i den Grad alvorlig, at jeg forbavset saa op paa hende.

»Jeg ser tilbage paa mit Liv, min Dreng,« sagde min Tante. »Og jeg tænker paa nogle, som ligger i deres Grave, og som jeg kunde have haft det bedre sammen med. Hvis jeg har dømt strængt om andre Folks Fejltagelser i Retning af Ægteskab, er det maaske, fordi jeg har bitter Grund til at dømme strængt om mit eget. Men lad det være. Jeg har været et gnavent, ubehageligt gammelt Fruentimmer i adskillige Aar. Jeg er det endnu, og vil altid blive ved med at være det. Men du og jeg, Trot, har dog gjort hinanden noget godt — i hvert Fald har du gjort mig noget godt, min kære; og der maa ikke blive nogen Strid imellem os nu.«

»Strid mellem *os*,« udbrød jeg.

»Barn, Barn!« sagde min Tante og glattede sin Kjole, »hvor snart der kunde blive Strid mellem os, og hvor ulykkelig jeg kunde gøre vor lille Blomst, hvis jeg blandede mig i noget, det kunde ingen Profet forudsige. Jeg vilde gerne have, at vor lille Kæledægge skulde holde af mig, og være munter og glad som en Sommerfugl. Tænk paa dit eget Hjem, da din Moder giftede sig anden Gang; og gør aldrig baade mig og hende den Uret, du hentydede til.«

Jeg forstod paa én Gang, at min

Tante havde Ret; og jeg opfattede i et Nu hendes ædelmodige Følelse overfor min Hustru i dens fulde Udstrækning.

»Vi har Tiden for os, Trot,« fortsatte hun, »og Rom blev ikke bygget paa én Dag, heller ikke paa et Aar. Du har selv valgt frit« — jeg syntes, en Sky her et Øjeblik gik over hendes Ansigt — »og du har valgt dig en meget smuk og kærlig Hustru. Det vil være din Pligt, og det vil være din Fornøjelse — det ved jeg naturligvis, jeg sidder ikke her og prædiker — at agte hende, (saadan som du har valgt hende selv) efter de Egenskaber, hun har, og ikke efter de Egenskaber, hun ikke har. Disse sidste maa du udvikle hos hende, hvis du kan. Og hvis du ikke kan, min Dreng,« her gav min Tante sig til at gnide sig paa Næsen, »saa maa du vænne dig til at undvære dem. Men husk, min kære, at I holder selv Eders Fremtid i Eders Haand, I to. Ingen anden kan hjælpe Jer; I maa klare Jer selv. Dette er Ægteskabet, Trot; og Himlen velsigne Jer begge to i det, saadan et Par smaa Ymper I er!«

Min Tante sagde dette muntert og gav mig et Kys som Bekræftelse paa hendes Velsignelse.

»Naa,« sagde hun, »tænd nu min lille Lygte og følg mig gennem Haven hjem til min Baandæske,« for der var direkte Forbindelse mellem vore smaa Huse. »Hils Blomsten fra Betsey Trotwood, naar du kommer tilbage; og hvad du end gør, Trot, drøm aldrig om at gøre Betsey til et Fugleskræmsel; for hvis jeg nogen Sinde har set hende i et Spejl, saa er hun saamænd grim nok og gusten nok, saadan som hun er skabt fra Naturens Haand!«

Med disse Ord bandt min Tante et Tørklæde om sit Hoved, hvad hun plejede at gøre om Aftenen, og jeg fulgte hende hjem. Da hun stod i sin Have og løftede sin lille Lygte for at lyse mig tilbage, syntes jeg atter, at hendes Blik var uroligt, da det hvilte paa mig; men jeg var altfor optaget af at grunde over, hvad hun havde sagt, og det havde gjort et altfor stærkt Indtryk paa mig — virkelig for første Gang — den Tanke, at Dora og jeg virkelig maatte skabe os vor Fremtid selv, og at ingen andre kunde hjælpe os — saa jeg kunde i Øjeblikket ikke tænke videre over det.

Dora kom listende ned i sine smaa Tøfler for at tage imod mig, nu da jeg var alene; og hun græd med Hovedet paa min Skulder, og sagde, at jeg havde været haardhjærtet, og hun havde været slem; og jeg sagde en hel Mængde i samme Retning, tror jeg nok. Og saa blev vi forsonede og kom overens om, at vor første lille Strid skulde ogsaa være den sidste, og at vi aldrig vilde skændes mere, om vi saa blev hundrede Aar gamle.

Den næste huslige Prøvelse, vi gik igennem, var Tjenestepigekvaler. Mary Annes Fætter deserterede ned i vor Kulkælder og blev, til vore store Forundring, hentet frem af en hel Skare Vaabenbrødre, der førte ham bort med Haandjærn paa i en Procession, der vanærede hele vor Forhave. Dette indgød mig Mod til at sige Mary Anne op; og hun forlod os saa villigt, at jeg var i højeste Grad overrasket, indtil jeg opdagede det med Teskeerne, og ligesaa forskellige smaa Summer, hun uden Bemyndigelse havde taget paa Regning for i mit Navn hos forskellige Handlende. Efter en Mellemtid med Mrs. Kidgerbury — den ældste Indbygger i Kentish Town, tror jeg, som gik ud og gik til Haande, men som var for svag til at gøre noget videre ved det, fandt vi en anden Skat, som var det elskværdigste Fruentimmer af Verden, men som havde en Tilbøjelighed til at falde enten op eller ned ad Køkkentrappen med Bakken og næsten plumpede ind i Dagligstuen som i et Bad med Tekopperne. Da de Ødelæggelser, der foraarsagedes af denne ulykkelige, gjorde hendes Afskedigelse nødvendig, efterfulgtes hun (af og til med Mrs. Kidgerbury i Mellemrummene), af en lang Række Umuligheder, der endte med en ung Person, der havde et net Ydre, men gik til Greenwich Mar-

ked med Doras Hat paa. Efter hende husker jeg ikke mer nogen synderlig Forskel paa Umulighederne.

Alle dem, vi fik noget at gøre med, syntes at narre os. Aldrig saa snart viste vi os i en Butik, før de beskadigede Varer øjeblikkelig blev hentet frem. Hvis vi købte en Hummer, var den fuld af Vand. Alt vort Kød viste sig at være sejgt, og der var knap nok Skorpe paa vort Brød. For at udfinde de Principper, hvorefter en Steg skal steges nok uden at faa for meget, raadspurgte jeg Kogebogen, og dér stod der, at den skulde have et Kvarter for hvert Pund og saa et Kvarterstid endnu. Men ved en eller anden mærkelig Tilskikkelse slog Princippet altid fejl for os, og vi kunde aldrig træffe Mellemtingen mellem rødt og forbrændt.

Jeg havde Grund til at tro, at vi gennem disse Fejltagelser paadrog os langt større Udgift, end hvis vi havde fejret en Række Triumfer. Det forekom mig, naar jeg saa vore Bøger med Købmændene igennem, at vi kunde have brolagt Kælderetagen med Smør, saa omfangsrig var Regningen paa vort Forbrug af denne Artikel. Jeg ved ikke, om Toldregnskabet i denne Periode har udvist nogen Stigning i Efterspørgslen efter Peber; men hvis vore Præstationer ikke paavirkede Markedet, maa jeg antage, at flere andre Familier er hørt op med at bruge det. Og det forunderligste af det hele var, at vi aldrig havde noget af det i Huset.

At Vaskerkonen pantsatte Tøjet og stillede i en Tilstand af angerfuld Fuldskab for at bede om Forladelse, antager jeg er noget, som er hændet alle andre flere Gange. Ligesaa Skorstensild med paafølgende Ankomst af Sprøjterne og Mened fra Retsbetjentens Side. Men jeg tror, at vi var forfulgt af en ulykkelig Skæbne, med Hensyn til at fæste en Pige, der havde Smag for stærke Drikke og fik vor løbende Regning for Porter i Værtshuset til at svulme op ved saadanne uforklarlige Poster som: »Pægl Rom (Mrs. C.); halv Pægl Genever med Nelliker (Mrs. C.); Glas Rom med Pebermynte (Mrs. C.)« — hvor Parenteserne altid hentydede til Dora, der, hvad vi siden fik at vide, antages at have indtaget alle disse Forfriskninger.

En af vore første Bedrifter i Retning af Husholdning var en lille Middag for Traddles. Jeg mødte ham i Byen og bad ham følge med mig hjem om Eftermiddagen. Han samtykkede straks, og jeg skrev til Dora, at jeg vilde tage ham med hjem. Det var dejligt Vejr, og paa Vejen talte vi om min huslige Lykke. Traddles var meget opfyldt af dette Emne og sagde, at naar han tænkte sig selv siddende med et saadant Hjem, og Sofie ventende paa ham dér og lavende Mad til ham, syntes han, at hans Lykke vilde være fuldkommen.

Jeg kunde ikke have ønsket mig en smukkere lille Kone for den modsatte Ende af Bordet, men jeg kunde unægtelig have ønsket lidt mere Plads, da vi satte os. Jeg vidste ikke, hvordan det var, men skønt vi kun var to, var vi dog hele Tiden i Forlegenhed for Plads, og alligevel var der altid Plads nok, til at alting kunde blive borte. Jeg har en Mistanke om, at det var fordi ingen Ting havde sin egen, bestemte Plads, undtagen Jips Pagode, som altid spærrede Hovedpassagen. Ved denne Lejlighed var Traddles saadan spærret inde mellem Pagoden og Guitarkassen, og Doras Blomstermaleri og mit Skrivebord, at jeg for Alvor var i Tvivl om, hvor vidt det var ham muligt at bruge sin Kniv og Gaffel; men han protesterede med sin sædvanlige Godmodighed: »Oceaner af Plads, Copperfield! Oceaner, forsikrer jeg dig!«

Der var endnu en Ting, jeg kunde have ønsket, nemlig at Jip aldrig var blevet opmuntret til at spadsere rundt paa Dugen under Maaltidet. Jeg begyndte at tænke, at der i det hele taget var noget forkert i, at den var der, selv om den ikke havde haft den Vane at anbringe sine Poter i Saltet eller i det smeltede Smør. Ved denne Lejlighed syntes den at mene, at den udtrykkelig var til Stede for at holde Traddles i Klemme; og den gøede ad min gamle

Ven og gjorde smaa Udfald mod hans Tallerken med en saa uforfærdet Haardnakkethed, at man kan sige, den lagde Beslag paa hele Samtalen.

Da jeg imidlertid vidste, hvor blødhjærtet Dora var, og hvor nær hun vilde tage sig enhver Riven ned paa hendes Yndling, gjorde jeg ingen Indvendinger. Af lignende Grunde sagde jeg intet om at Tallerknerne kæmpede om Pladsen paa Gulvet, eller om den upassende Maade, hvorpaa de seks elles syv Bøsser og Flasker sad og dinglede i Platde-Menagen, som om de var fulde; eller om at Traddles yderligere blev blokeret af de omvandrende Kander og Grøntassietter. Da jeg saa paa den stegte Bedekølle foran mig og skulde til at skære den for, kunde jeg ikke lade være at spørge mig selv, hvoraf det kom, at vore Stege altid havde saa usædvanlige Former, og om vor Slagter købte alle de vanskabte Faar og Lam, der kom til Verden; men jeg beholdt mine Overvejelser for mig selv.

»Min egen Ven,« sagde jeg til Dora, »hvad er det, du har paa det Fad?«

Jeg kunde ikke forstaa, hvorfor Dora havde siddet og sat et fristende lille Ansigt op til mig, som om hun ønskede at kysse mig.

»Østers, kære,« sagde Dora frygtsomt.

»Har *du* fundet paa det?« sagde jeg glad.

»Ja—a, Doddy!« sagde Dora.

»Du kunde aldrig have fundet paa noget bedre!« udbrød jeg og lagde Forskærerkniven og Gaflen fra mig. »Der er ikke noget, Traddles holder mere af.«

»Ja—a, Doddy,« sagde hun, »og saa købte jeg en hel lille Tønde af dem, og Manden sagde, at de var meget gode. Men jeg — jeg er bange for, at der er noget i Vejen med dem. De ser ikke ud til at være, som de skal.« Her rystede Dora paa sit Hoved, og to Diamanter funklede i hendes Øjne.

»De er blot aabnede i begge Skaller,« sagde jeg. »Tag den øverste af, min Skat.«

»Men den vil ikke gaa af,« sagde Dora og prøvede meget haardt og saa meget ulykkelig ud.

»Ved du hvad, Copperfield,« sagde Traddles og undersøgte muntert Fadet, »jeg tror, det kommer af, at — de er fortrinlige Østers, men jeg *tror*, det kommer af, at — at de aldrig har været lukket op.«

De havde aldrig været lukket op; og vi havde ingen Østersknive — og kunde ikke have brugt dem, hvis vi havde haft nogen; saa vi saa paa Østerserne og spiste Stegen. I det mindste spiste vi saa meget af den, som var stegt.

Hvis jeg havde tilladt Traddles det, er jeg vis paa, at han vilde have gjort sig selv til en fuldstændig Vild og spist en Tallerkenfuld raat Kød for at vise sin Tilfredshed med Maaltidet; men jeg vilde ikke høre Tale om et saadant Offer paa Venskabets Alter, og vi fik noget Skinke i Stedet, da vi tilfældigt og lykkeligvis havde kold Skinke i Fadeburet.

Min stakkels lille Kone var saa bevæget, fordi hun troede, jeg vilde blive misfornøjet, og blev saa glad, da hun opdagede, at jeg ikke var det, at min tilbagetrængte Ærgrelse meget hurtigt forsvandt, og vi havde en fornøjelig Aften; Dora sad med sin Arm paa min Stol, medens Traddles og jeg passiarede ved et Glas Vin, og hun benyttede enhver Lejlighed til at hviske mig i Øret, at det var saa smukt af mig, ikke at være en grusom, gnaven Dreng. Saa lavede hun Te til os, og det var saa smukt at se hende staa dér og gøre det, som om det var et Sæt Dukketøj, hun havde mellem Hænderne, at jeg ikke tænkte stort over Drikkens Kvalitet. Saa spillede Traddles og jeg et Parti Piquet eller to, og da Dora imens sang til sin Guitar, forekom vor Forlovelse og Ægteskab mig som en sød Drøm, og den Aften, da jeg første Gang lyttede til hendes Stemme, endnu ikke at være forbi.

Da Traddles gik, og jeg kom tilbage til Dagligstuen efter at have fulgt ham ud, flyttede min Kone sin Stol tæt hen til min og satte sig ved min Side.

»Jeg er meget bedrøvet,« sagde hun. »Vil du ikke prøve at lære mig at gøre det bedre, Doddy?«

»Jeg maa først lære mig det selv, Dora,« sagde jeg. »Jeg mangler ligesaa meget som du, Elskede.«

»Aa men, du kan lære,« svarede hun. »Og du er en klog, klog Mand.«

»Snak, lille Mus!« sagde jeg.

»Jeg vilde ønske,« fortsatte min Kone efter en lang Pavse, »at jeg kunde være rejst ud paa Landet et helt Aar og boet hos Agnes!«

Hun havde foldet sine Hænder om min Skulder, og hendes Hage hvilte paa dem, og hendes blaa Øjne saa roligt ind i mine.

»Hvorfor det?« spurgte jeg.

»Jeg tror, hun kunde have gjort mig bedre, og jeg tror, jeg kunde have lært af *hende*,« sagde Dora.

»Alting kommer til sin Tid, min Elskede. Agnes har haft sin Fader at sørge for i alle disse Aar, maa du huske paa. Selv da hun var et rent Barn, var hun den Agnes, vi kender,« sagde jeg.

»Vil du kalde mig noget, som jeg gerne vilde have, at du skulde kalde mig?« spurgte Dora uden at røre sig.

»Hvad er det?« spurgte jeg med et Smil.

»Det er et dumt Navn,« sagde hun og rystede et Øjeblik sine Krøller. »Barnekone.«

Jeg spurgte leende min Barnekone, hvorfor hun gerne vilde kaldes det. Hun svarede uden at røre sig — kun at den Arm, jeg havde slynget om hende, maaske bragte hendes blaa Øjne nærmere til mig:

»Jeg mener ikke, du tossede Fyr, at du skulde bruge det Navn i Stedet for Dora. Jeg mener kun, at du skulde tænke paa mig paa den Maade. Naar du er ved at blive vred paa mig, saa sig til dig selv: »Hun er min Barnekone!« Naar jeg skuffer dig meget, saa sig: »Jeg har længe vidst, at hun kun vilde blive en Barnekone.« Naar du savner, hvad jeg gerne vilde være, men hvad jeg aldrig tror, jeg bliver, saa sig: »Min taabelige Barnekone elsker mig endnu.« For det gør jeg virkelig.«

Jeg havde ikke taget hende alvorlig, for jeg havde indtil nu ingen Anelse om, at hun selv var alvorlig. Men hendes kærlige Natur blev saa lykkelig over, hvad jeg nu sagde til hende af mit fulde Hjærte, at der kom Smil paa hendes Ansigt, før hendes Øjne blev tørre. Hun blev virkelig snart min Barnekone, sad paa Gulvet foran det kinesiske Hus og ringede med alle de smaa Pagoder, den ene efter den anden, for at straffe Jip for hans daarlige Opførsel før, medens Jip laa i Døren og blinkede med Hovedet udenfor, altfor doven endogsaa til at lade sig drille.

Denne Doras Bøn gjorde et stærkt Indtryk paa mig. Jeg ser tilbage paa den Tid, jeg skriver om; jeg besværger det uskyldige Væsen, jeg elskede saa højt, om at komme frem fra Fortidens Taager og Skygger og vende sit søde Hoved mod mig engang endnu; og jeg tør endnu sige, at disse aldrig er gaaet mig af Minde. Jeg har maaske ikke taget dem i deres fulde Mening; jeg var ung og uerfaren; men jeg vendte aldrig et døvt Øre til det ukunstlede Selvforsvar, der laa deri.

Dora fortalte mig kort efter, at hun agtede at blive en beundringsværdig Husholderske. Følgelig vaskede hun Tavlen ren, spidsede Blyanten, købte en umaadelig Regnskabsbog, syede omhyggelig alle de Blade fast i Kogebogen, som Jip havde revet ud, og gjorde et fortvivlet lille Forsøg paa »at blive god«, som hun kaldte det. Men Tallene havde den gamle haardnakkede Tilbøjelighed — de *vilde* ikke gaa op. Naar hun havde gjort et Par Optegnelser i Regnskabsbogen med stort Besvær, kunde Jip gaa hen over Siden og logre med sin Hale og tvære dem alle sammen ud. Hendes egen lille Langfinger paa højre Haand blev tilsølet med Blæk helt ind til Benet, og jeg tror, det var det eneste afgjorte Resultat, hun opnaaede.

Sommetider om Aftenen, naar jeg sad hjemme og arbejdede — for jeg skrev

en Del nu og begyndte saa smaat at blive kendt som Forfatter — kunde jeg lægge min Pen fra mig og se paa, hvordan min Barnekone arbejdede paa at blive god. Først og fremmest tog hun saa den uhyre Regnskabsbog frem og lagde den paa Bordet med et dybt Suk. Saa lukkede hun den op paa det Sted, hvor Jip havde gjort den ulæselig forrige Aften og tog Jip op, for at den skulde se sine Misgerninger. Dette foraarsagede en Afbrydelse til Fordel for Jip og maaske til Straf noget Blæk paa hans Næse. Saa sagde hun til Jip, at den øjeblikkelig skulde lægge sig paa Bordet »som en Løve«, — hvilket var en af dens Kunstner, skønt jeg ikke kan sige, at Ligheden var slaaende — og hvis han var oplagt til at lystre, saa lystrede han. Saa tog hun en Pen og begyndte at skrive og fandt et Haar i den. Saa tog hun en anden Pen og begyndte at skrive og opdagede, at den spruttede. Saa tog hun endnu en Pen og begyndte at skrive og sagde med dæmpet Stemme: »Aa, den Pen skratter, den vil forstyrre Doddy!« Og saa opgav hun det hele Arbejde og lagde Regnskabsbogen bort efter først at have ladet, som om hun vilde knuse Løven med den.

Eller ogsaa, hvis hun var meget sat og alvorlig stemt, kunde hun sætte sig med Tavlen og en lille Kurv med Regninger og andre Dokumenter, der lignede smaa Krøllepapirer mere end noget som helst andet, og prøve paa at faa et Resultat ud af dem. Efter at hun omhyggeligt havde sammenlignet den ene med den anden og gjort Optegnelser paa Tavlen og vidsket dem ud igen og atter og atter regnet efter paa Fingrene paa sin venstre Haand, baade forfra og bagfra, kunde hun blive saa forvirret og modløs, og se saa ulykkelig ud, at det pinte mig at se hendes klare Ansigt overskyet — og det for min Skyld! — og jeg gik sagte hen til hende og sagde:

»Hvad er der i Vejen, Dora?«

Saa kunde Dora se haabløst op og svare: »Det vil ikke stemme. Saa faar jeg Hovedpine af dem. Og de vil ikke gøre noget af, hvad jeg vil have dem til.«

Saa sagde jeg: »Lad os nu prøve sammen. Lad mig vise dig det, Dora!«

Og jeg begyndte en praktisk Forklaring, som Dora lyttede til med dyb Opmærksomhed, maaske i fem Minutter; saa begyndte hun at blive saa frygtelig træt og søgte at slippe bort fra Emnet ved at krølle mit Haar eller ved at prøve, hvordan mit Ansigt kom til at se ud, naar hun bøjede min Flip nedad. Hvis jeg tavst gjorde en Ende paa denne Leg og fortsatte, kunde hun se saa angst og trøstesløs ud, mens hun blev mere og mere forvirret, at Mindet om hendes naturlige Munterhed, dengang jeg først krydsede hendes Vej, og om, at hun var min Barnekóne, dukkede op i mig som en Bebrejdelse; og da lagde jeg Pennen bort og bad hende tage Guitaren frem.

Jeg havde en hel Del Arbejde at gøre, og jeg havde mange Bekymringer; men de samme Hensyn fik mig til at beholde dem for mig selv. Jeg er langt fra sikker paa nu, at det var rigtigt at gøre dette, men jeg gjorde det for min Barnekones Skyld. Jeg søger mit Hjærtes Hemmeligheder frem og betror dem uden noget som helst Forbehold til dette Papir. Jeg ved, at den gamle, ulykkelige Følelse af, at jeg havde mistet eller savnede et eller andet, havde endnu Rum i mit Hjærte; men ikke saaledes, at den forbitrede mit Liv. Naar jeg gik alene ude i det smukke Vejr, og tænkte paa de Sommerdage, da hele Luften havde været opfyldt af drengeagtig Henrykkelse, savnede jeg et eller andet i Virkeliggørelsen af mine Drømme; men jeg tænkte, det kom af, at Fortiden omstraaledes af en blid Glans, som intet kunde forlene Nutiden med. Sommetider følte jeg et Øjeblik, at jeg kunde have ønsket, at min Hustru havde været min Raadgiver, at hun havde været mere karakterfast og selvstændig, saa at hun kunde have støttet mig og hjulpet mig i min Kamp; at hun havde været i Stand til at udfylde den Tomhed, der syntes at omgive mig overalt; men jeg

følte, at dette vilde have gjort min Lykke mere overnaturlig, end den nogen Sinde havde været bestemt til at blive, og end den nogen Sinde kunde være blevet.

Jeg var en halv Dreng af en Ægtemand, hvad Aarene angik. Jeg havde ikke kendt den mildnende Indflydelse af andre Sorger eller Erfaringer end dem, som jeg har berettet paa disse Blade. Hvis jeg bar mig urigtigt ad, og det maa jeg have gjort i meget, saa gjorde jeg det af misforstaaet Kærlighed og Mangel paa Visdom. Jeg skriver Sandheden, ganske som den er. Det vilde heller ikke gavne mig noget at besmykke den nu.

Saadan gik det til, at jeg tog vort Livs Byrder og Bekymringer paa mine egne Skuldre, og ikke havde nogen til at dele dem med mig. Vi levede nærmest som før, hvad vore forstyrrede huslige Forhold angaar; men jeg var blevet vant til dem, og det glædede mig at se, at Dora nu sjældent græmmede sig. Hun var lys og munter paa sin gamle, barnlige Maade, elskede mig højt og følte sig lykkelig ved sine gamle Smaating.

Naar Debatterne blev særlig slemme — jeg mener, hvad Længden angaar, ikke Kvaliteten, for i den sidste Henseende var de det saa godt som altid — og jeg kom sent hjem, kunde Dora ikke sidde rolig, naar hun hørte mine Fodtrin, men kom mig altid i Møde nedenfor Trappen.

Paa de Aftener, hvor jeg ikke var optaget af det Arbejde, det havde kostet mig saa megen Møje at blive dygtig til, og jeg var optaget af Skriveri hjemme, kunde hun sidde ganske stille tæt ved mig, hvor mange Klokken saa var, og være saa stum, at jeg ofte troede, hun var faldet i Søvn. Men naar jeg hævede mit Hoved, saa jeg i Reglen hendes blaa Øjne hvile paa mig med den rolige Opmærksomhed, hvorom jeg allerede har talt.

»Aa, hvor min Dreng er træt!« sagde Dora en Aften, da jeg mødte hendes Blik, medens jeg var ved at lukke min Pult.

»Hvor min lille Pige er træt!« sagde jeg. »Det er nok nærmere ved Sandheden. En anden Gang maa du gaa i Seng, min Elskede. Det er altfor sent for dig.«

»Nej, send mig ikke i Seng!« bad Dora og kom hen til mig. »Det maa du endelig ikke gøre!«

»Dora!«

Til min Forundring hulkede hun med sin Kind mod min Hals.

»Er du ikke rask, kære? Er du ikke lykkelig?«

»Jo, jeg er helt rask og meget lykkelig!« sagde Dora. »Men sig, at du vil lade mig blive og se paa, at du skriver!«

»Er det et Syn for saadan et Par klare Øjne ved Midnatstid?« svarede jeg.

»Er de virkelig klare?« svarede Dora leende. »Jeg er saa glad over, at de er klare.«

»Saadan en lille forfængelig en!« sagde jeg.

Men det var ikke Forfængelighed; det var kun uskyldig Glæde over min Beundring. Det vidste jeg meget godt, før hun fortalte mig det.

»Hvis du synes, de er smukke, saa sig, at jeg altid maa blive og se paa, at du skriver!« sagde Dora. »*Synes* du, at de er smukke?«

»Meget smukke.«

»Saa lad mig altid blive og se paa, at du skriver.«

»Jeg er bange for, at det ikke vil gøre dem klarere, Dora.«

»Jo det vil! For ser du, du kloge Dreng, saa vil du ikke glemme mig, naar du er fuld af tavse Tanker. Vil du bryde dig om det, hvis jeg nu siger noget meget, meget dumt — endnu dummere end sædvanlig?« spurgte Dora og kiggede ind i mit Ansigt over min Skulder.

»Hvad er det for noget mærkeligt noget?« sagde jeg.

»Vil du ikke lade mig holde Pennen,«

sagde Dora. »Jeg vil saa gerne have noget at gøre alle disse mange Timer, hvor du er saa flittig. Maa jeg holde Pennen?«

Mindet om hendes Glæde, da jeg sagde ja, bringer Taarerne i mine Øjne. Den næste Gang, jeg satte mig til at skrive, og hver Gang siden, sad hun paa sin gamle Plads med et lille Bundt Penne ved Siden af sig. Hendes Triumf over denne Forbindelse med mit Arbejde, og hendes Glæde, naar jeg fik Brug for en ny Pen — hvad jeg meget ofte lod, som jeg gjorde — gav mig Ideen til en ny Maade at glæde min Barnekone paa. Af og til foregav jeg, at jeg gerne skulde have en Side Manuskript eller to skrevet af. Da viste Dora sig i sin Glorie. De Forberedelser, hun gjorde til dette store Arbejde, de Forklæder, hun tog paa, de Brystsmækker, hun laante fra Køkkenet for ikke at faa Blæk paa Kjolen, den Tid det tog, de utallige Gange hun maatte stanse for at le og snakke med Jip, som om den forstod det alt sammen, hendes Overbevisning om, at hendes Arbejde ikke var fuldendt, hvis hun ikke skrev sit Navn under, og den Maade, hvorpaa hun bragte mig det, som en Skolestil, og saa, naar jeg roste det, lagde sin Arm om min Hals — alt dette er rørende Minder for mig, hvor simple de end kunde forekomme andre Mænd.

Snart efter tog hun Nøglerne i Besiddelse og gik og ringlede om i Huset med hele Bundtet i en lille Kurv, der var bundet fast om hendes slanke Liv. Jeg mærkede sjældent noget til, at de Steder, de hørte til, var aflaasede, eller at de gjorde Nytte som andet end Legetøj for Jip — men Dora var fornøjet, og det fornøjede mig. Hun var fuldkommen overbevidst om, at der blev udrettet en hel Del ved sin Spillen Husholderske; og hun var saa munter, som var det en Dukkehusholdning, vi morede os med at holde.

Paa denne Maade fortsatte vi. Dora var neppe mindre kærlig mod min Tante end mod mig, og fortalte hende ofte om den Tid, da hun troede, at hun var en »gnaven og gammel en.« Jeg har aldrig set min Tante rette sig mere systematisk efter nogen. Hun gjorde Kur til Jip, skønt Jip aldrig viste sig imødekommende; hun hørte Dag efter Dag paa Guitarspillet, skønt jeg er bange for, at hun ikke havde Sans for Musik; hun gik utrolige Afstande til Fods for som en Overraskelse at købe en eller anden Bagatel, som hun opdagede, at Dora savnede; og hun kom aldrig ind gennem Haven og savnede hende i Stuen, uden at raabe fra Foden af Trappen med en Stemme, der genlød muntert over hele Huset:

»Hvor er Lille Blomst?«

Femte Kapitel.

Mr. Dick opfylder min Tantes Forudsigelse.

Det var nogen Tid siden nu, at jeg havde forladt Doktoren. Da jeg boede i hans Nabolag, saa jeg ham hyppigt, og vi var alle to eller tre Gange hos ham til Middag eller Te. Den gamle Soldat havde til Stadighed sit Kvarter under Doktorens Tag. Hun var ganske den samme som altid, og de samme udødelige Sommerfugle svævede over hendes Kappe.

Ligesom visse andre Mødre, hvem jeg i Løbet af mit Liv har lært at kende, var Mrs. Markleham langt mere hengiven til Adspredelser, end hendes Datter var. Hun trængte til en hel Del Fornøjelser, og som en snedig gammel Soldat lod hun, mens hun fulgte sine egne Tilbøjeligheder, som om hun opofrede sig for sit Barns. Doktorens Ønske om, at Annie skulde underholdes, passede derfor særlig godt i denne fortræffelige Moders Kram, og hun udtalte sit ubetingede Bifald med hans Betænksomhed.

Jeg tvivler ikke om, at hun stadig sonderede Doktorens Saar uden at vide af det. Uden at det fra hendes Side var andet end en vis moden Letfærdighed og Selviskhed, der under Tiden meget godt kan forenes med en fremrykkende Alder, tror jeg, at hun bestyrkede ham i hans Frygt for, at han var et Baand paa sin unge Hustru, og at der ikke var nogen Overensstemmelse i Følelser imellem dem, derved at hun saa stærkt støttede ham i hans Bestræbelser for at lette hende Livets Byrde.

»Kære Ven,« sagde hun til ham en Dag, da jeg var til Stede, »De ved, at det uden Tvivl vilde være lidt trist for Annie altid at være lukket inde her.«

Doktoren nikkede med sit velvillige Hoved.

»Naar hun bliver saa gammel som sin Moder,« sagde Mrs. Markleham, og svang sin Vifte, »saa vil det være en anden Sag. *Mig* kan De spærre inde i et Fængsel, blot med godt Selskab og en Rubber Whist, og jeg vilde aldrig bryde mig om at komme ud. Men jeg er ikke Annie, ser De; og Annie er ikke hendes Moder.«

»Ganske vist, ganske vist,« sagde Doktoren.

»De er det bedste af alle Mennesker — nej, De maa have mig undskyldt!« for Doktoren gjorde en afværgende Bevægelse, »jeg maa sige Dem i Deres aabne Øjne, hvad jeg altid siger bag Deres Ryg, De er det bedste af alle Mennesker; men naturligvis har De ikke — har De vel? — de samme Tanker og Interesser som Annie.«

»Nej,« sagde Doktoren i en sørgmodig Tone.

»Nej, naturligvis ikke,« svarede den gamle Soldat. »Tag nu Deres Ordbog for Eksempel! Hvilket nødvendigt Værk! Ordenes Betydning! Uden Doktor Johnson, eller en anden af samme Slags, havde vi maaske nu kaldt et Krøllejærn for en Seng. Men vi kan ikke vente, at en Ordbog — især mens den er under Arbejde — skal interessere Annie vel?«

Doktoren rystede paa Hovedet.

»Og det er derfor,« sagde Mrs. Markleham og klappede ham paa Skulderen med sin lukkede Vifte, »at jeg i *den* Grad bifalder Deres Betænksomhed. Det viser, at De ikke venter, hvad mange ældre Folk venter, at der skal sidde et gammelt Hoved paa unge Skuldre. De har studeret Annies Karakter, og De forstaar den. *Det* er det, jeg finder saa vidunderligt!«

Selv Doktor Strongs rolige og taalmodige Ansigt udtrykte en lille Smule Smerte, syntes jeg, under denne Syndflod af Komplimenter.

»Derfor, kære Doktor,« sagde Soldaten og gav ham flere kærlige Klap, »kan De raade over mig til enhver Tid af Dagen og Aaret. De maa endelig forstaa, at jeg er ganske til Deres Tjeneste. Jeg er rede til at gaa med Annie i Operaen, til Koncerter, Udstillinger, alle mulige Steder; og De skal aldrig finde mig træt. Pligten, min kære Doktor, gaar foran alle Verdens Hensyn!«

Hun svigtede ikke sit Ord. Hun var af den Slags Mennesker, der kan holde til en hel Del Fornøjelser, og hendes Udholdenhed svigtede aldrig. Sjældent fik hun fat i Avisen (som hun hver Dag sad og læste i to Timer gennem sin Lorgnet, i Husets blødeste Lænestol) uden at finde et eller andet, som hun var vis paa, at Annie vilde have Lyst til at se. Det var forgæves, at Annie gjorde Indvendinger og sagde, at hun var træt af den Slags Ting. Hendes Moder slog hende altid af Marken ved at sige: »Nej min kære Annie, det ved jeg meget bedre; og jeg vil sige dig, min kære, at det er ikke

rigtigt af dig at besvare Doktorens Godhed paa den Maade.«

Dette blev i Reglen sagt i Doktorens Nærværelse, og dette tror jeg, var Annies væsentligste Grund til at tage sine Indvendinger tilbage, hvis hun var fremkommet med nogen. Men i Reglen bøjede hun sig for sin Moder og gik, hvorhen den gamle Soldat vilde.

Det hændte kun sjældent nu, at Mr. Maldon ledsagede dem. Undertiden blev min Tante og Dora indbudt til at gøre det, og modtog Indbydelsen. Undertiden blev Dora alene bedt. Der havde været en Tid, hvor jeg nødig vilde have set hende gaa; men Tanken om, hvad der var sket hin Nat i Doktorens Studererværelse, havde fjærnet min Mistro. Jeg troede at Doktoren havde Ret, og jeg nærede ingen større Mistanke.

Min Tante gned somme Tider sin Næse, naar hun var alene med mig, og sagde, at hun kunde ikke finde Rede i det, hun vilde ønske, at de var lykkeligere; hun troede ikke, at vor militære Ven (saadan kaldte hun altid den gamle Soldat) i mindste Maade forbedrede Sagen. Endvidere udtalte min Tante som sin Formening, »at hvis vor militære Ven vilde skære disse Sommerfugle af og forforære dem til Skorstensfejerne til Majdag, vilde det dog tyde paa en begyndende Fornuft hos hende.«

Men især satte hun sin Lid til Mr. Dick. Manden havde øjensynlig en Idé i sit Hoved, sagde hun; og hvis han blot éngang kunde faa rigtig Tag i den, hvad der var det, der faldt ham saa vanskeligt, vilde han udmærke sig paa en eller anden mærkelig Maade.

Uden nogen Anelse om denne Forudsigelse, vedblev Mr. Dick at indtage ganske den samme Stilling med Hensyn til Doktoren og Mrs. Strong. Han syntes at have slaaet sig til Ro paa sin Grundvold som et Hus; og jeg maa tilstaa, at jeg nærede ikke større Tro til, at han nogen Sinde vilde bevæge sig, end om han virkelig havde været et Hus.

Men en Aften, da jeg havde været gift i et Par Maaneder, stak Mr. Dick sit Hoved ind i Dagligstuen, hvor jeg sad alene og skrev (Dora var nemlig gaaet ud med min Tante for at drikke Te hos de to smaa Fugle) og sagde med en betydningsfuld Hosten:

»Jeg er bange for, at det vilde forstyrre Dem at tale med mig, Trotwood?«

»Paa ingen Maade, Mr. Dick,« sagde jeg. »Kom indenfor.«

»Trotwood,« sagde Mr. Dick og lagde Fingeren paa Siden af sin Næse, efter at han havde trykket min Haand. »Før jeg sætter mig, ønsker jeg at gøre Dem en Bemærkning. De kender Deres Tante?«

»En Smule,« svarede jeg.

»Hun er det vidunderligste Fruentimmer i Verden, Sir!«

Efter at have gjort mig denne Meddelelse, som han fyrede af, som om han havde været ladet med den, satte Mr. Dick sig med større Værdighed, end han plejede, og saa paa mig.

»Nu, min Gut,« sagde Mr.Dick, »vil jeg gerne gøre Dem et Spørgsmaal.«

»Saa mange, De vil,« sagde jeg.

»Hvad anser De mig for, Sir?« spurgte Mr. Dick og lagde Armene over Kors.

»En kær gammel Ven,« sagde jeg.

»Tak, Trotwood,« sagde Mr. Dick lende og rakte henrykt sin Haand frem for at trykke min. »Men jeg mener, min Gut,« sagde han og iførte sig atter sin Værdighed, »hvad anser De mig for i denne Henseende?« Og han pegede paa sin Pande.

Jeg var lidt forlegen, med hvad jeg skulde svare, men han hjalp mig med et Ord.

»Svag?« sagde Mr. Dick.

»Ja,« svarede jeg lidt tøvende, »noget i den Retning.«

»Netop,« udbrød Mr. Dick, som syntes henrykt over mit Svar. »Det vil sige Trotwood, at dengang de tog noget af Forvirringen ud af, De ved nok hvis Hoved, og anbragte, De ved nok hvor, saa blev der —« Mr. Dick lod sine Hænder hvirvle rundt om hinanden, og slog dem saa imod hinanden, og lod dem

rulle over hinanden for at udtrykke Forvirring. »Det var noget af den Slags, der skete med mig, hvad?«

Jeg nikkede til ham, og han nikkede tilbage igen.

»Kort sagt, min Gut,« sagde Mr. Dick og sænkede sin Stemme til en Hvisken, »jeg er smaatosset.«

Jeg vilde have gjort Indvendinger mod denne Slutning, men han stansede mig.

»Jo jeg er. Hun lader, som jeg ikke er det. Hun vil ikke høre Tale om det; men jeg er det. Jeg ved jeg er det. Jeg ved, jeg er det. Hvis hun ikke havde handlet som min Ven, Sir, saa vilde jeg have været lukket inde og ført et ulykkeligt Liv i alle disse Aar. Men jeg vil sørge for hende. Jeg bruger aldrig mine Kopipenge. Jeg lægger dem i en Æske. Jeg har gjort Testamente. Jeg vil efterlade dem alle sammen til hende. Hun skal blive rig — fornem!«

Mr. Dick tog sit Lommetørklæde frem og tørrede sine Øjne. Derpaa lagde han det meget omhyggeligt sammen, trykkede det glat mellem sine Hænder, stak det i Lommen, og syntes at stikke min Tante til Side med det samme.

»Nu er De en lærd Mand, Trotwood,« sagde Mr. Dick. »De er en dygtig Lærd. De ved, hvilken lærd Mand, hvilken stor Mand Doktoren er. De ved, hvor stor Ære, han altid har vist mig. Ikke stolt af sin Visdom. Ydmyg, ydmyg — nedlader sig endogsaa til stakkels Dick, som er smaatosset og ingen Ting ved. Jeg har sendt hans Navn op, paa en Stump Papir, til Dragen, langs med Snoren, naar den har været oppe i Himlen, mellem Lærkerne. Dragen har været glad ved at modtage det, og Himlen er blevet klarere af det.«

Jeg fornøjede ham med at sige, saa hjærteligt jeg kunde, at Doktoren fortjente vor største Ærbødighed og højeste Agtelse.

»Og hans smukke Hustru er en Stjerne,« sagde Mr. Dick. »En lysende Stjerne. Jeg har set hende lyse, Sir. Men« — her flyttede han sig nærmere og lagde en Haand paa mit Knæ — Skyer, Sir — Skyer.«

Jeg svarede paa den Bekymring, hans Ansigt udtrykte, ved at lægge det samme Udtryk i mit eget og ryste paa Hovedet.

»Hvilke Skyer?« sagde Mr. Dick.

Han saa mig saa alvorligt ind i Ansigtet, og viste sig saa ængstelig ivrig efter at faa det at vide, at jeg gjorde mig stor Umage for at svare ham langsomt og tydeligt, som om det var et Barn, jeg skulde give en Forklaring.

»Der er en eller anden ulykkelig Misforstaaelse imellem dem,« svarede jeg. »En eller anden ulykkelig Sag, som skiller dem ad. En Hemmelighed. Den knytter sig maaske til Forskellen mellem deres Alder. Maaske er den vokset frem af næsten ingen Ting.«

Mr. Dick, som ledsagede hver Sætning med et tankefuldt Nik, tav, da jeg tav, og sad og tænkte over det, med sine Øjne rettet mod mit Ansigt og sin Haand paa mit Knæ.

»Doktoren er ikke vred paa hende, Trotwood?« sagde han lidt efter.

»Nej. Han er hende hengiven.«

»Saa har jeg det min Gut!« sagde Mr. Dick.

Den pludselige Henrykkelse, hvormed han slog mig paa Knæet og lænede sig tilbage i sin Stol, med sine Øjenbryn trukket saa højt til Vejrs, som det var muligt at trække dem, fik mig til at tro, at han var mere fra sin Forstand end nogen Sinde. Han blev lige saa pludselig alvorlig igen, lænede sig forover som før, og sagde — først ærbødigt tagende sit Lommetørklæde frem, som om det virkelig forestillede min Tante:

»Den vidunderligste Kvinde i Verden, Trotwood. Hvorfor har *hun* ikke gjort noget for at bringe Sagen i Orden?«

»Det er et altfor delikat og vanskeligt Emne til en saadan Indblanding,« svarede jeg.

»Udmærket lærd Mand,« sagde Mr. Dick og berørte mig med sine Fingre. »Hvorfor har *han* ingen Ting gjort?«

»Af samme Grund,« svarede jeg.

»Saa har jeg det, min Gut!« sagde Mr.

Dick. Og han stillede sig op foran mig, endnu mere henrykt end før, nikkede med sit Hoved og slog sig gentagne Gange paa Brystet, indtil man skulde tro, han næsten havde nikket og slaaet alt Vejret ud af sin Krop.

»En stakkels Fyr, der er lidt forrykt, Sir,« sagde Mr. Dick, »et Tossehoved, en svaghjærnet Person — han som staar her foran Dem, forstaar De nok!« og han slog sig igen paa Brystet, »han kan gøre, hvad vidunderlige Mennesker ikke kan gøre. Jeg vil føre dem sammen min Gut. Jeg vil prøve paa det. De vil ikke blive vrede paa *mig*. De vil ikke vise *mig* bort. De vil ikke bryde sig om hvad *jeg* gør, hvis det ikke er rigtigt. Jeg er kun Mr. Dick? Dick er ingen! Ikke saa meget som saa!« Og han gav et lille haanligt Pust, som om han blæste sig selv bort.

Det var heldigt, at han var kommet saa vidt med sin Hemmelighed, for vi hørte nu Vognen, der bragte min Tante og Dora hjem, stanse foran den lille Havelaage.

»Ikke et Ord, min Gut,« fortsatte han hviskende. »Lad Dick — tossede Dick — gale Dick have hele Skylden. Jeg har allerede i nogen Tid tænkt, at jeg havde det, Sir, og nu har jeg det. Efter hvad De har sagt mig, er jeg vis paa, at jeg har det. Alt i Orden!«

Ikke et Ord mere sagde Dick om dette Emne, men i den næste halve Time gjorde han (til min Tantes store Uro) sig selv til en hel Telegraf for at paalægge mig at bevare Hemmeligheden ukrænket.

Til min Overraskelse hørte jeg ikke mere om det i to eller tre Uger, skønt jeg var tilstrækkelig spændt paa, hvordan hans Forsøg vilde falde ud, thi jeg havde opdaget et besynderligt Glimt af Fornuft — jeg taler ikke om Følelse, som han altid viste sig i Besiddelse af — i den Slutning, han var kommet til. Til sidst begyndte jeg at tro, at flygtig og urolig som hans Aand var, havde han enten glemt sin Hensigt eller opgivet den.

En smuk Aften, da Dora ikke havde Lyst til at gaa ud, vandrede min Tante og jeg op til Doktorens Villa. Det var Efteraar, og jeg husker, hvordan Bladene duftede ligesom i vor Have i Blunderstone, naar vi traadte dem under Fod, og hvordan de gamle, ulykkelige Følelser syntes at drage forbi med den sukkende Vind.

Det var Skumring, da vi naaede Villaen. Mrs. Strong kom netop ind fra Haven, hvor Mr. Dick endnu tøvede, travlt beskæftigede med sin Kniv for at hjælpe Gartneren med at tilspidse Blomsterstokke. Doktoren var optaget af en fremmed i sit Studererværelse, men den fremmede vilde straks gaa, sagde Mrs. Strong, og hun bad os blive og hilse paa ham. Vi fulgte hende ind i Dagligstuen og satte os ved det mørknede Vindu. Der blev aldrig gjort nogen Omstændigheder, naar der kom Besøg af saadanne gamle Venner og Naboer som os.

Vi havde ikke siddet her mange Minutter, før Mrs. Markleham, der i Reglen var opirret over et eller andet, kom farende ind med sin Avis i Haanden og ganske aandeløs sagde: »Min Gud og Skaber, Annie, hvorfor har du ikke sagt mig, at der var nogen inde i Studerekammeret!«

»Kære Moder,« svarede hun roligt, »hvor kunde jeg ane, at du ønskede at vide det?«

»Ønskede at vide det!« sagde Mrs. Markleham og sank ned i en Sofa. »Jeg er aldrig blevet saa forskrækket i mit Liv!«

»Har du da været i Studerekammeret, Moder?« spurgte Annie.

»*Været* i Studerekammeret, min kære!« svarede hun med Eftertryk. »Ja det kan du tro, jeg har! Jeg overraskede den kære Mand — De kan forstille Dem mine Følelser, Miss Trotwood og David — i Færd med at gøre sit Testamente.«

Hendes Datter saa hurtigt om fra Vinduet.

»I Færd, min kære Annie« gentog Mrs Markleham og bredte Avisen over sit Skød ligesom en Dug, »med at nedskrive sin sidste Vilje og Testamente. Hvilken Betænksomhed og Kærlighed

hos den kære Mand! Jeg maa fortælle Dem, hvordan det kom. Maaske ved De, Miss Trotwood, at der aldrig bliver tændt Lys her i Huset, før ens Øjne bogstavelig talt er ved at falde ud af ens Hoved, saa anstrængte er de af at læse Avisen. Og at der ikke er en Stol i dette Hus, hvor man kan, hvad *jeg* kalder læse en Avis, med Undtagelse af en i Studerekammeret. Dette førte mig til Studerekammeret, hvor jeg saa Lys. Jeg aabnede Døren. Sammen med den kære Doktor var to Personer, aabenbart af det juridiske Fag, og de stod alle tre ved Bordet — den elskelige Doktor med Pen i Haand. «Dette udtrykker da ligefrem« sagde Doktoren — kære Annie, læg Mærke til Ordene, netop som de faldt — »dette udtrykker da ligefrem, mine Herrer, den Tillid jeg har til Mrs. Strong, og sikrer hende alt uden Betingelser?« En af Juristerne svarede: »og sikrer hende alt uden Betingelser.«

Derefter sagde jeg — med en for en Moder naturlig Følelse —: »Gode Gud, jeg beder om Forladelse,« — og jeg faldt over Dørtrinet og slap bort bort gennem den lille Baggang, hvor Fadeburet er.«

Mrs. Strong aabnede Glasdøren og gik ud paa Verandaen og stod dér, lænende sig til en Pille.

»Men *er* det nu ikke opløftende, Miss Trotwood, *er* det nu ikke opløftende, David,« sagde Mrs. Markleham, der uvilkaarligt fulgte hende med sine Øjne, »at se en Mand i Doktor Strongs Alder have Sjælsstyrke nok til at gøre den Slags Ting? Det viser kun, hvor rigtigt det var, det jeg sagde til Annie, dengang Doktor Strong gjorde mig en meget smigrende Visit, og gjorde hende til Genstand for en Erklæring og et Tilbud. »Min kære,« sagde jeg, »der er efter min Mening ingen Tvivl om, at med Hensyn til en passende Forsørgelse for dig, vil Doktor Strong gøre mere, end han forpligter sig til.«

Her ringede Klokken, og vi hørte Lyden af de fremmedes Trin, da de gik.

»Det hele er uden Tvivl forbi,« sagde den gamle Soldat efter at have lyttet. »Den kære Mand har skrevet under, forseglet og deponeret Testamentet, og hans Sjæl har Ro. Det kan den sandelig ogsaa have! Hvilken Sjæl! Annie, min kære Pige, jeg gaar ind i Studerekammeret med min Avis, for jeg er en Stakkel, naar jeg ikke faar mine Nyheder. Miss Trotwood, David, vil De ikke gaa med ind og hilse paa Doktoren?«

Jeg saa, at Mr. Dick stod i Skyggen inderst i Stuen og lukkede sin Kniv, da vi fulgte hende ind i Studerekammeret, og at min Tante gned sin Næse voldsomt paa Vejen, som en lille Ventil for hendes Uvilje mod vor militære Ven; men hvem der kom først ind i Studerekammeret, eller hvordan Mrs. Markleham øjeblikkelig satte sig til Rette i sin magelige Stol, eller hvordan min Tante og jeg kom til at staa helt tilbage ved Døren, det har jeg glemt, hvis jeg nogen Sinde har vidst det (med mindre hendes Øjne var hurtigere end mine og hun holdt mig tilbage). Men det ved jeg — at vi saa Doktoren, før han saa os, siddende ved Bordet, mellem de store Bøger, der var hans Glæde, hvilende Hovedet roligt i sin Haand. At i samme Øjeblik saa vi Mrs. Strong glide ind, bleg og skælvende, at Mr. Dick støttede hende med sin Arm. At han lagde sin anden Haand paa Doktorens Arm, saa at han saa op med en aandsfraværende Mine. At, da Doktoren bevægede sit Hoved, sank hans Hustru ned paa sit ene Knæ foran hans Fødder og fæstede, med sine Hænder bønfaldende hævet, det mindeværdige Blik, jeg aldrig har glemt, paa hans Ansigt. At ved dette Syn tabte Mrs. Markleham Avisen og stirrede og lignede mere en Gallionsfigur, der var bestemt for et Skib, der skulde hedde »Forbavselsen«, end noget andet, jeg kan tænke mig.

Doktorens blide Væsen, hans rolige Overraskelse, den Værdighed, som var over hans Hustru trods hendes bønfaldende Stilling, Mr. Dicks elskværdige Uro og den Alvor, hvormed min Tante sagde ved sig selv: »*Den* Mand gal!« (i triumferende Erindring om den Ulykke, hvorfra hun havde frelst ham)

— alt dette snarere ser og hører jeg end husker nu, medens jeg skriver om det.

»Doktor,« sagde Mr. Dick. »Hvad er det, der er galt? Se her!«

»Annie!« udbrød Doktoren. »Ikke for mine Fødder, kære!«

»Jo,« sagde hun. »Jeg beder og bønfalder om, at ikke en eneste vil forlade Stuen! O, min Husbond og Fader, bryd denne lange Tavshed. Lad os begge faa at vide, hvad det er, der er kommet imellem os!«

Mrs. Markleham, der nu atter havde genvundet sin Evne til at tale, og syntes at svulme af Familiestolthed og moderlig Harme, udbrød nu: »Annie, rejs dig øjeblikkelig, og vanær ikke enhver, der staar dig nær, med at ydmyge dig selv i den Grad, hvis du ikke ønsker at se mig gaa fra Forstanden paa Stedet!«

»Moder!« svarede Annie, »spild ingen Ord paa mig, for min Bøn er rettet til min Ægtefælle, og selv du er intet her.«

»Intet!« udbrød Mrs. Markleham. »Jeg, intet! Barnet har mistet sin Forstand. Vær saa god at give mig et Glas Vand.«

Jeg var altfor optaget af at lægge Mærke til Doktoren og hans Hustru til at ænse denne Anmodning, og den gjorde heller ikke Indtryk paa nogen anden; saa Mrs. Markleham stønnede, stirrede og viftede sig.

»Annie,« sagde Doktoren og greb ømt hendes Hænder i sine. »Min kære! Hvis der i Tidens Løb er sket en uundgaaelig Forandring med vort ægteskabelige Liv, er det ikke din Skyld. Fejlen er min, og alene min. Der er ikke sket noget Forandring med min Kærlighed, min Beundring og Ærbødighed. Jeg ønsker at gøre dig lykkelig. Jeg elsker dig oprigtig. Rejs dig, Annie, jeg beder dig!«

Men hun rejste sig ikke. Efter at have set lidt paa ham, sank hun tættere ned imod ham, lagde sin Arm over hans Knæ, sænkede sit Hoved over den og sagde:

»Hvis jeg har nogen Ven her, som kan tale ét Ord for mig eller for min Husbond i denne Sag; hvis jeg har nogen Ven her, som højt kan udtale den Mistanke, mit Hjærte stundom har tilhvisket mig; hvis jeg har nogen Ven her, som ærer min Ægtefælle, eller som nogen Sinde har brudt sig om mig, og som kender et eller andet, lige meget hvad det er, som kan hjælpe til at mægle imellem os, saa bønfalder jeg denne Ven om at tale!«

Der blev en dyb Stilhed. Efter nogle Øjeblikkes pinlige Tøven, brød jeg Tavsheden.

»Mrs. Strong,« sagde jeg, »jeg har Kendskab til noget, som Dr. Strong indtrængende har anmodet mig om at skjule, og som jeg har skjult indtil i Aften. Men jeg tror, den Tid er kommet, da det vilde være misforstaaet Ordholdenhed og Finfølelse at skjule det længere, og da Deres Bøn løser mig fra min Forpligtelse —.«

Hun vendte et Øjeblik sit Ansigt om imod mig, og jeg vidste, at jeg handlede rigtigt. Jeg kunde ikke have modstaaet dets Bøn, selv om den Forsikring, det gav mig, havde været mindre overbevisende.

»Vor Fremtids Fred,« sagde hun, hviler maaske i Deres Hænder. Jeg stoler fast paa, at De ikke vil fortie noget. Jeg ved forud, at intet De eller nogen anden kan fortælle mig, vil vise mig min Husbonds ædle Hjerte i noget andet Lys end et. Synes det Dem maaske at kaste Skygge paa mig, saa bryd Dem ikke om det. Jeg skal bagefter tale for mig selv overfor ham og overfor Gud.«

Da hun besvor mig saa indtrængende, anmodede jeg ikke Doktoren om hans Tilladelse, men uden at tillempe Sandheden, kun at jeg mildnede Uriah Heeps Grovhed en Smule, fortalte jeg rentud, hvad der var sket i det samme Værelse hin Aften. Mrs. Marklehams Stirren under hele Fortællingen, og de skarpe, skrigende Udbrud, hvormed hun af og til afbrød den, trodser enhver Beskrivelse.

Da jeg var færdig, forblev Annie tavs i nogle Øjeblikke, siddende med bøjet Hoved, saaledes som jeg har fortalt. Saa

tog hun Doktorens Haand (han sad i samme Stilling, som da vi var traadt ind i Værelset) og trykkede den til sit Bryst og kyssede den. Mr. Dick rejste hende sagte op, og hun stod, da hun begyndte at tale, og støttede sig til ham og saa ned paa sin Husbond — som hun ikke et Øjeblik vendte sine Øjne bort fra.

»Alt, hvad der har levet i min Sjæl, siden jeg blev gift,« sagde hun i en dæmpet, ydmyg, øm Tone, »vil jeg aabent lægge frem for dig. Jeg kunde ikke leve, uden at sige alt, naar jeg ved, hvad jeg nu ved.

»Nej, Annie,« sagde Doktoren mildt, »jeg har aldrig tvivlet paa dig, mit Barn. Det er slet ikke nødvendigt; det er slet ikke nødvendigt, kære.«

»Det er i høj Grad nødvendigt,« svarede hun i samme Tone, »at jeg aabner hele mit Hjærte overfor den ædelmodige og trofaste Sjæl, hvem jeg Aar for Aar har elsket og æret højere og højere, hvad Himlen ved!«

»Jeg maa sige,« afbrød Mrs. Markleham, at hvis jeg forstaar mig den mindste Smule paa dette —«

(»Hvad du ikke gør, dit Klokkerfaar,« hviskede min Tante harmfuldt)

— »maa jeg have Lov til at bemærke, at det neppe vil være nødvendigt at gaa ind paa alle disse Detaljer.«

»Ingen uden min Ægtefælle kan dømme om det, Moder,« sagde Annie uden at tage sine Øjne bort fra hans Ansigt, »og han vil høre mig. Hvis jeg siger noget, der volder dig Smerte, Moder, saa tilgiv mig. Jeg har lidt Smerte selv først, ofte nok og længe.«

»Jeg har aldrig hørt Mage!« sagde Mrs. Markleham og gispede.

»Da jeg var meget ung,« sagde Annie, »et ganske lille Barn, var min første Viden i enhver Henseende uadskillelig knyttet til en taalmodig Ven og Lærer — min afdøde Faders Ven — som altid var mig kær. Jeg kan ikke mindes noget af det, jeg ved, uden at mindes ham. Han berigede min Aand med dens første Skatte, og satte sin egen Karakters Præg paa dem alle. De kunde aldrig, tror jeg, have gjort mig saa meget godt, som de har, hvis jeg havde modtaget dem fra nogen anden.«

»Gør sin Moder til et Nul!« udbrød Mrs. Markleham.

»Det er ikke min Mening, Moder,« sagde Annie, »men jeg gør ham til, hvad han var. Det maa jeg gøre. Da jeg var vokset op, indtog han stadig den samme Stilling. Jeg var stolt af den Interesse, han viste mig — jeg var ham inderligt, kærligt, taknemligt hengiven. Jeg saa op til ham, jeg kan neppe beskrive hvordan — som en Fader, en Vejleder, én hvis Ros var forskellig fra al anden Ros, én paa hvem jeg kunde have stolet og bygget, om jeg saa havde tvivlet paa hele Verden. Du ved, Moder, hvor ung og uerfaren jeg var, da du saa pludselig fremstillede ham for mig som Bejler.«

»Jeg har omtalt denne Kendsgerning mindst halvtredsindstyve Gange for enhver, der er til Stede her!« sagde Mrs. Markleham.

(»Saa hold for Himlens Skyld din Mund og lad være med at omtal den mere!« mumlede min Tante.)

»Det var saa stor en Forandring — saa stort et Tab — følte jeg det i Begyndelsen som,« sagde Annie, stadig med samme Blik og i samme Tone, »at jeg blev opskræmt og ulykkelig. Jeg var kun et stort Barn, og da jeg nu maatte se op til ham paa en ganske anden Maade end hidtil, tror jeg nok, jeg var bedrøvet. Men intet kunde atter have gjort ham til, hvad han plejede at være; og jeg var stolt over, at han ansaa mig for saa meget værd, og vi blev gift.«

»I Saint Alphage, Canterbury,« bemærkede Mrs. Markleham.

(»Pokker tage det Kvindemenneske!« sagde min Tante, »hun *vil* ikke forholde sig i Ro!«)

»Jeg har aldrig,« vedblev Annie med stigende Rødme over sit Ansigt, »tænkt paa nogen verdslig Fordel, som min Ægtefælle kunde bringe mig. Blandt det, mit unge Hjærte dyrkede, var der ikke Plads for noget saa usselt. Tilgiv mig, Moder, naar jeg siger, at det var

dig, der først bragte mig paa den Tanke, at nogen kunde krænke mig, og krænke ham, ved en saa grusom Mistanke.«

»Mig!« udbrød Mrs. Markleham.

(»Ja, dig netop!« bemærkede min Tante, »og det kan du ikke vifte af dig, min militære Ven!«)

»Det var den første Ulykke i mit nye Liv,« sagde Annie. »Det var den oprindelige Aarsag til ethvert ulykkeligt Øjeblik, jeg har kendt. Disse Øjeblikke har i den sidste Tid været flere, end jeg kan sige; men ikke — min højmodige Husbond — ikke af den Grund, du antager; thi i mit Hjærte er der ingen Tanke, intet Minde eller Haab, som nogen Magt kunde skille fra dig.«

(Hun hævede sine Øjne og foldede sine Hænder og saa, syntes jeg, saa smuk og sanddru ud som nogen Engel. Doktoren saa fra nu af lige saa ufravendt paa hende, som hun paa ham.)

»Moder,« sagde hun, »er uskyldig, for saa vidt hun aldrig har trængt paa for sin egen Skyld, og hun har heller ikke gjort sig skyldig i nogen Beregning, det er jeg vis paa — men da jeg saa, hvor mange paatrængende Krav du blev plaget med i mit Navn; hvordan der blev spekuleret i dig i mit Navn; hvor ædelmodig du var, og hvordan Mr. Wickfield, hvem dit Velfærd i høj Grad laa paa Hjærte, misbilligede det — da forstod jeg for første Gang, at jeg var udsat for den lave Mistanke, at min Kærlighed var købt og solgt — og det netop til dig! — og det var mig som en ufortjent Vanære, hvori jeg tvang dig til at tage Del. Jeg kan ikke sige dig, hvad det var for mig — Moder kan ikke forestille sig, hvad det var for mig — altid at have denne Frygt og Uro i sin Tanke, og saa dog inderst i mit Hjærte vide, at min Bryllupsdag satte Kronen paa mit Livs Kærlighed og Hæder!«

»Det er en besynderlig Tak, man faar,« udbrød Mrs. Markleham grædende, »fordi man har draget Omsorg for sin Familie! Jeg vilde ønske, jeg var en Tyrk!«

(»Ja, det ønsker jeg ogsaa af hele mit Hjærte, du var — og sad i dit Fødeland!« sagde min Tante.)

»Det var dengang Moder var mest omhyggelig for min Fætter Maldon. Jeg havde« — her talte hun sagte, men uden Tøven — »holdt overmaade meget af ham. Vi havde engang været Barnekærester. Hvis Forholdene ikke havde formet sig anderledes, kunde jeg maaske have overtalt mig selv til at tro, at jeg virkelig elskede ham, og jeg kunde have ægtet ham og være blevet meget ulykkelig. Der kan ikke være nogen dybere Adskillelse i Ægteskabet end Uoverensstemmelse i Tanke og Sind.«

Jeg grundede over disse Ord, selv mens jeg anspændt lyttede til det følgende, som om de havde en særlig Interesse eller en anden besynderlig Betydning, jeg ikke kunde gætte. »Der kan ikke være nogen dybere Adskillelse i Ægteskabet end Uoverensstemmelse i Tanke og Sind.« —

»Der er intet,« sagde Annie, som vi have tilfælles. Jeg har for længst opdaget, at der er intet. Hvis jeg ikke havde andet at være min Husbond taknemlig for, i Stedet for, at der er saa meget, vilde jeg være ham taknemlig, fordi han har frelst mig fra at give efter for mit uprøvede Hjærtes første, misforstaaede Tilskyndelse.«

Hun stod ganske stille foran Doktoren og talte med en Alvor, som gjorde et dybt Indtryk paa mig. Alligevel var hendes Stemme akkurat lige saa rolig som før.

»Mens han ventede paa at blive Genstand for disse Velgerninger, som du ydede saa gavmildt for min Skyld, og medens jeg var ulykkelig over at skulle bære Tanken om saaledes at have solgt min Kærlighed, tænkte jeg, at det vilde have været bedre for ham at arbejde sig frem selv. Jeg tænkte, at hvis jeg havde været ham, vilde jeg have prøvet paa at gøre det, ligegyldig hvor haardt det vilde være faldet. Men noget værre tænkte jeg dog ikke om ham, indtil den Aften, da han skulde afrejse til Indien. Den Aften fik jeg at vide, at han havde et let-

sindigt og utaknemligt Hjærte. Jeg saa da, at der var en dobbelt Mening i Mr. Wickfields koldt undersøgende Blikke. Jeg forstod for første Gang, hvilken mørk Mistanke, der kastede sin Skygge over mit Liv.«

»Mistanke, Annie!« sagde Doktoren. »Nej, nej, nej!«

»I dit Sind var der ingen, det ved jeg, min Husbond!« svarede hun. »Og da jeg kom til dig den Aften for at lette mit Sind for hele min Byrde af Skam og Sorg, og vidste at jeg maatte sige, at under dit eget Tag havde en af mine egne Slægtninge, mod hvem du af Kærlighed til mig havde været en Velgører, talt Ord til mig, som aldrig burde være kommet over hans Læber, selv om jeg havde været den svage og beregnende Usling, han ansaa mig for — da oprørtes mit Sind mod den blotte Besmittelse ved at tale om det. Ordene døde bort paa mine Læber, og fra det Øjeblik til nu er de aldrig kommet over dem.«

Med en kort Stønnen lænede Mrs. Markleham sig tilbage i sin magelige Stol og gemte sig bag sin Vifte, som om hun aldrig vilde komme frem mere.

»Jeg har aldrig uden i din Nærværelse vekslet et Ord med ham siden dengang; og selv da kun, naar det har været nødvendigt for at undgaa denne Forklaring. Aar er gaaet hen, siden jeg sagde ham, hvordan hans Stilling her var. Den Godhed, hvormed du siden har virket for hans Fremgang i al Hemmelighed, og siden aabenbaret mig det for at overraske og glæde mig, har, det maa du tro, kun gjort min Ulykke tungere og Byrden af min Hemmelighed mere uudholdelig at bære.«

Hun sank sagte ned for Doktorens Fødder, skønt han gjorde sit yderste for at hindre hende deri; og medens hun med taarefyldte Øjne saa op i hans Ansigt, sagde hun:

»Tal ikke til mig endnu! Lad mig sige lidt endnu! Enten det har været rigtigt eller galt, skulde det altsammen gøres om igen, saa tror jeg, at jeg vilde gøre ganske det samme. Du kan ikke tænke dig, hvad det vilde sige at elske dig med disse gamle Minder; at opdage, at nogen kunde være saa grusom at tro, at mit Hjærtes Tro var tusket bort, og at være omgivet af Forhold, der syntes at bekræfte denne Tro. Jeg var meget ung, og jeg havde ingen Raadgiver. Mellem Moder og mig var der ikke Gnist af Forstaaelse i alt, hvad der vedrørte dig. Naar jeg trak mig tilbage i mig selv for at skjule den Foragt, der var blevet mig til Del, var det fordi jeg ærede dig saa højt og i saa høj Grad ønskede, at du skulde ære mig.«

»Annie, du min rene Skat!« sagde Doktoren. »Min egen, kære Pige!«

»Lidt endnu! Nogle faa Ord endnu! Jeg plejede at tænke, at der var saa mange, hvem du kunde have ægtet, og som aldrig vilde have bragt en saadan Uro og saadanne Bryderier over dig, og som vilde have gjort dit Hjem til et værdigere Hjem. Jeg plejede at frygte, at jeg havde gjort bedre i at forblive din Elev og næsten dit Barn. Jeg plejede at være bange for, at jeg passede saa daarligt til din Lærdom og Visdom. Hvis alt dette fik mig til at lukke mig inde i mig selv (hvad det virkelig gjorde) den Gang jeg skulde have fortalt dette, saa var det atter, fordi jeg ærede dig saa højt, og haabede at du en Dag ogsaa kunde ære mig.«

»Den Dag har været oprundet i al denne Tid, Annie,« sagde Doktoren, »og efter den kan der kun komme én lang Nat, du kære!«

»Endnu et Ord! Jeg agtede siden — agtede det fuldt og fast — at bære hele den Byrde, som det var at kende Uværdigheden hos en, du havde været saa god imod. Og nu et sidste Ord, du min kæreste og bedste Ven! Grunden til den Forandring hos dig, som jeg har iagttaget med saa megen Smerte og Sorg, og som jeg stundom har tilskrevet min gamle Frygt, mens jeg stundom er blevet staaende ved Formodninger, der var nærmere ved Sandheden — den er nu blevet opklaret i Aften; og ved et Tilfælde er jeg ogsaa i Aften blevet vidende om den fulde Udstrækning af din ædle Tillid til mig, selv før denne Vildfarelse blev

opklaret. Jeg tør ikke haabe, at den Kærlighed eller Lydighed, jeg kan give dig til Gengæld, nogen Sinde vil gøre mig værdig til din uvurderlige Tillid; men med alt dette i frisk Minde kan jeg hæve mine Øjne til dit kære Ansigt, som jeg ærer som en Faders og elsker som en Ægtefælles, det som i min Barndom var mig helligt som en Vens Ansigt, og højtideligt erklære, at selv i min mindste Tanke har jeg aldrig forurettet dig; aldrig vaklet i den Kærlighed og Troskab, jeg skylder dig.«

Hun havde lagt sin Arm om Doktorens Hals, og han bøjede sit Hoved over hende, saa at hans graa Haar blandede sig med hendes mørkebrune Lokker.

»Aa, tryk mig til dit Hjærte, min Husbond! Stød mig aldrig bort! Tænk ikke paa, tal ikke om nogen Uoverensstemmelse mellem os, for der er ingen, undtagen i mine Ufuldkommenheder. Aar efter Aar har jeg forstaaet dette bedre og bedre, eftersom jeg er kommet til at agte dig højere og højere. O, tag mig til dit Hjærte, min Husbond, thi min Kærlighed blev grundlagt paa en Klippe, og den staar fast!«

Under den Tavshed, som paafulgte, gik min Tante højtideligt og langsomt hen til Mr. Dick og omfavnede ham og gav ham et smeldende Kys. Og det var for hans Æres Skyld meget heldigt, at hun gjorde det; for jeg er vis paa, at han netop i det Øjeblik skulde staa paa et Ben, som et passende Udtryk for sin Glæde.

»De er en højst mærkelig Mand, Dick,« sagde min Tante med en ubetinget anerkendende Mine; »og lad aldrig, som om De var andet, for jeg ved det bedre!«

Saa trak min Tante ham i Ærmet og nikkede til mig; og vi tre listede os stille ud af Stuen og forlod Huset.

»Det var i hvert Fald en god en til vor militære Ven,« sagde min Tante paa Vejen hjem. »Jeg vil sove bedre alene af den Grund, selv om der ikke var andet at være glad for.«

»Hun var ganske overvældet, er jeg bange for,« sagde Mr. Dick med den største Medlidenhed.

»Hvad behager? Har De nogen Sinde set en Krokodille blive overvældet?« spurgte min Tante.

»Jeg tror aldrig jeg har set en Krokodille,« sagde Mr. Dick sagtmodigt.

»Der vilde aldrig have været noget i Vejen, om det ikke havde været for det gamle Dyrs Skyld,« sagde min Tante med stærkt Eftertryk. »Det vilde være yderst heldigt, om visse Mødre vilde lade deres Døtre være i Fred efter Brylluppet og ikke være saa voldsom kærlige. De synes at tro, at den eneste passende Gengæld de kan faa, fordi de har sat et ulykkeligt ungt Fruentimmer ind i Verden — ak min Gud, som om hun havde bedt om at komme til Verden eller ønsket det! — det er fuld Frihed til at plage hende ud af den igen. Hvad tænker du paa, Trot?«

Jeg tænkte paa alt det, hun havde sagt. Min Tanke kredsede endnu om enkelte af de Udtryk, hun havde brugt. »Der kan ikke være nogen dybere Adskillelse i Ægteskabet end Uoverensstemmelse i Tanke og Sind.« »Et uprøvet Hjærtes første, misforstaaede Tilskyndelse.« »Min Kærlighed blev grundlagt paa en Klippe.«

Men vi var hjemme nu; og de nedtraadte Blade laa under vore Fødder, og Efteraarsvinden blæste.

Sjette Kapitel.

Efterretning.

Hvis jeg kan stole paa min ufuldkomne Hukommelse for Data, maa jeg vel have været gift et Aars Tid eller saa, da jeg en Aften vendte tilbage fra en ensom Spadseretur, tænkende paa den Bog jeg dengang skrev paa — for mit Held var stadig vokset med min stadige Flid, og jeg var dengang optaget af mit første digteriske Arbejde — da jeg kom forbi Mrs. Steerforths Hus.

Jeg havde aldrig mere end kastet et Blik paa Huset, medens jeg gik forbi med hurtige Skridt. Det saa altid skummelt og trist ud. Ingen af de bedste Værelser vendte ud til Vejen, og de smalle, tungt indrammede, gammeldags Vinduer, der aldrig virkede muntert, saa nu meget triste ud, tæt tillukkede som de var og altid med nedrullede Gardiner. Der var en overdækket Gang, hen over en lille brolagt Gaardsplads, til en Indgang, som aldrig benyttedes; og her var der et rundt Trappevindue, forskelligt fra alle de andre, og det alene var ikke tildækket, men det saa lige tomt og øde ud. Jeg kan aldrig huske, at jeg har set noget Lys i hele Huset. Hvis jeg havde været en tilfældig forbigaaende, vilde jeg rimeligvis have antaget, at en eller anden barnløs Person laa død der inde. Hvis jeg havde været saa lykkelig ikke at kende noget til Stedet, og ofte havde set det i denne uforandrede Tilstand, tør jeg nok sige, at det vilde have givet min Fantasi noget at bestille.

Som det var, tænkte jeg saa lidt paa det, som jeg kunde. Men min Aand kunde ikke gaa forbi og lade det ligge, som mit Legeme gjorde; og det vakte i Reglen en lang Række Overvejelser hos mig. Da jeg saa det den Aften, jeg taler om, gjorde det et stærkere Indtryk paa mig end sædvanlig; thi barnlige Erindringer fyldte mit Sind tilligemed senere Tiders Fantasier, Genfærden af halvt udformede Haab og Skuffelsernes brudte Skygger, taaget set og taaget opfattede — hele den Blanding af Oplevelse og Indbildning, som følger med den Beskæftigelse, der nylig havde lagt Beslag paa mine Tanker. Jeg sank hen i Grublen, medens jeg gik videre, da en Stemme ved min Side fik mig til at studse.

Det var tilmed en Kvindes Stemme. Jeg var ikke længe om at komme i Tanker om Mrs. Steerforths lille Stuepige, der tidligere havde baaret blaa Baand paa sin Kappe. Hun havde taget dem af nu, formodentlig for at passe bedre til Husets forandrede Karakter; og hun bar kun en eller to trøstesløse Sløjfer i ærbart brunt.

»Undskyld Sir, vilde De ikke være saa god at komme indenfor og tale med Miss Dartle?«

»Har Miss Dartle sendt Dem ud efter mig?« spurgte jeg.

»Ikke i Aften, Sir, men det har ikke noget at sige. Miss Dartle har set Dem gaa forbi for en Aften eller to siden; og jeg skulde sidde med mit Arbejde paa Trappen, og naar jeg saa Dem gaa forbi, skulde jeg bede Dem gaa indenfor og tale med hende.«

Jeg vendte tilbage og spurgte, medens vi gik, min Førerske om, hvordan Mrs. Steerforth havde det. Hun sagde, at hendes Frue havde det kun daarligt og holdt sig en hel Del af Dagen paa sit Værelse.

Da vi kom til Huset, blev jeg vist ned til Miss Dartle i Haven og overladt til selv at underrette hende om min Nærværelse. Hun sad paa en Bænk paa den ene Ende af en Slags Terrasse, hvorfra der var Udsigt over den store By. Det var en mørk Aften, med et spøgelsesagtigt Skær over Himlen; og medens jeg saa paa den skumle Udsigt i det fjærne, hvor hist og her en eller anden større Genstand ragede op i den mørke

Glans, tænkte jeg paa, at den ikke var noget ilde Selskab for en Kvinde med et saa heftigt Sind.

Hun saa mig, da jeg nærmede mig, og rejste sig et Øjeblik for at modtage mig. Jeg fandt hende endnu mere farveløs og mager, end da jeg havde set hende sidst; de flammende Øjne endnu klarere, og Arret endnu tydeligere.

Vort Møde var ikke hjærteligt. Vi var skiltes i Vrede fra hinanden sidste Gang, og der hvilede et Præg af Foragt over hende, som hun ikke gjorde sig Umage for at skjule.

»Jeg har hørt, at De ønsker at tale med mig, Miss Dartle,« sagde jeg og stillede mig ved Siden af Bænken, med Haanden paa dens Ryg, og afslog at tage Sæde, hvad hun med en Bevægelse indbød mig til.

»Hvis De vil være saa god,« sagde hun. »Tør jeg spørge, er dette Pigebarn blevet fundet?«

»Nej.«

»Og dog er hun løbet bort!«

Jeg saa hendes tynde Læber arbejde, medens hun saa paa mig, som længtes de efter at komme til at overvælde hende med Bebrejdelser.

»Løbet bort?« gentog jeg.

»Ja! Fra ham,« sagde hun og lo. »Hvis hun ikke er fundet, vil hun maaske aldrig blive fundet. Hun er maaske død.«

Den triumferende Grusomhed, hvormed hendes Blik mødte mit, har jeg aldrig set Mage til i noget som helst andet Ansigt.

»At ønske hende død,« sagde jeg, »er maaske det kærligste Ønske en af hendes eget Køn kan skænke hende. Det glæder mig, at Tiden har blødgjort Dem saa meget, Miss Dartle.«

Hun nedlod sig ikke til at svare, men vendte sig atter med en spotsk Latter imod mig og sagde:

»Denne udmærkede og højlig forurettede unge Dames Venner er Venner af Dem. De er deres Ridder og forsvarer deres Rettigheder. Ønsker De at faa at vide, hvad man ved om hende?«

»Ja,« sagde jeg.

Hun rejste sig med et ondt Smil, gjorde nogle faa Skridt hen imod en Kristtornhæk, der stod nær ved, og skilte Græsplænen fra Køkkenhaven, og sagde højere: »Kom her!« som om hun kaldte paa et eller andet urent Dyr.

»De vil vel ikke indlade Dem paa nogen særlig Ridderdaad eller hævngerrig Handling her paa dette Sted, Mr. Copperfield?« sagde hun og saa paa mig over sin Skulder med det samme Udtryk.

Jeg bøjede mit Hoved, uden at vide, hvad hun mente; og hun sagde atter: Kom her! Og saa vendte hun tilbage, fulgt af den respektable Mr. Littimer, der med uformindsket Respektabilitet gjorde et Buk og stillede sig bag ved hende. Det Udtryk af ondskabsfuld Anstand — af Triumf, hvori der mærkelig nok alligevel var noget kvindeligt og bestikkende — hvormed hun atter lænede sig tilbage paa Bænken imellem os, og saa paa mig, kunde have været en af Eventyrets grusomme Prinsesser værdig.

»Naa,« sagde hun bydende uden at se paa ham og berørte det gamle Ar, da det hamrede — maaske i dette Øjeblik snarere af Glæde end af Smerte. —. »Fortæl Mr. Copperfield om Flugten.«

»Mr. James og jeg, Frøken —«

»Henvend Dem ikke til mig,« afbrød hun ham og rynkede Brynene.

»Mr. James og jeg, Sir —«

»Heller ikke til mig, om De vil være saa god,« sagde jeg.

Uden i mindste Maade at blive bragt ud af Fatning, tilkendegav Littimer ved et let Buk, at alt hvad der passede os bedst, passede ogsaa ham bedst, og saa begyndte han igen:

»Mr. James og jeg har været udenlands med det unge Fruentimmer, lige siden hun forlod Yarmouth under Mr. James' Beskyttelse. Vi har været paa en hel Del Steder og set en Del fremmede Lande. Vi har været i Frankrig, Schweiz, Italien — næsten overalt.«

Han saa paa Ryggen af Bænken, som om han henvendte sig til den, og han spillede sagte paa den med sine Hænder,

som om han anslog Tangenterne paa et stumt Klaver.

»Mr. James satte usædvanlig Pris paa det unge Fruentimmer og var mere stadig i lang Tid, end jeg nogen Sinde har set ham, i den Tid jeg har været i hans Tjeneste. Det unge Fruentimmer var meget lærenem og talte de forskellige Sprog, og man skulde ikke have kunnet se paa hende, at hun var den lille Landsbypige. Jeg lagde Mærke til, at hun blev i høj Grad beundret overalt, hvor vi kom hen.«

Miss Dartle holdt Haanden i Siden. Jeg saa ham kaste et stjaalent Blik til hende og smile næsten umærkeligt.

»Ja, det unge Fruentimmer blev sandelig i højeste Grad beundret. Enten det nu var noget ved hendes Dragt, eller Luften og Solen, eller at han satte saa meget Pris paa hende, eller baade det ene og det andet — saa tiltrak hendes Fortrin sig virkelig almindelig Opmærksomhed.«

Han gjorde en kort Pavse. Hendes Øjne vandrede rastløst hen over den fjærne Udsigt, og hun bed sig i Underlæben for at stanse den travle Mund.

Saa tog Littimer sine Hænder bort fra Ryggen af Bænken og lagde den ene af dem inden i den anden og fortsatte, med nedslaaede Øjne og sit respektable Hoved bøjet lidt forover og lidt til den ene Side:

»Det unge Fruentimmer fortsatte paa denne Maade i nogen Tid, men var af og til nedtrykt, indtil jeg tror, hun begyndte at trætte Mr. James med at give sit daarlige Lune Luft og andre Luner af den Slags; og nu var Forholdene ikke saa behagelige. Mr. James begyndte at blive rastløs igen. Jo mere rastløs han blev, des værre blev det med hende; og jeg for min Part maa sige, at jeg havde en meget vanskelig Tid midt mellem disse to. Snart røg de sammen, snart blev det godt igen, og saadan om og om igen; og i det hele tør jeg sige, at det varede længere, end nogen kunde have ventet.«

Hun tog nu sit Blik bort fra Udsigten og saa atter paa mig med sit tidligere Udtryk. Mr. Littimer klarede Stemmen med en kort, respektabel Rømmen bag Haanden, skiftede Ben og fortsatte:

»Efter at det var gaaet en Tid saadan med Skænderi og Bebrejdelser, rejste Mr. James en Morgen bort fra Omegnen af Neapel, hvor vi havde en Villa (fordi det unge Fruentimmer havde en stor Forkærlighed for Havet); han foregav, at han vilde komme tilbage om en Dags Tid eller saa, og overlod til mig at sige hende, at af Hensyn til begge Parters Lykke var han« — her brød han atter af med en kort Hoste — »rejst. Men jeg maa sige, at Mr. James sandelig opførte sig yderst hæderligt; for han stillede det Forslag, at det unge Fruentimmer skulde ægte en meget respektabel Person, som var fuldt ud villig til at se bort fra Fortiden, og som i det mindste var lige saa god som nogen anden, det unge Fruentimmer kunde have gjort sig Haab om under regelmæssige Forhold, thi hun er af meget simpel Herkomst.«

Han skiftede atter Ben og vædede sine Læber. Jeg var overbevist om, at Slubberten talte om sig selv, og jeg saa at min Overbevisning afspejlede sig i Miss Dartles Ansigt.

»Dette var det altsaa paalagt mig at meddele hende. Jeg var villig til at gøre alt for at fri Mr. James ud af hans Vanskeligheder og genoprette det gode Forhold mellem ham og en kærlig Moder, der havde lidt saa meget for hans Skyld. Derfor paatog jeg mig denne Kommission. Det unge Fruentimmers Heftighed, da hun kom til og jeg havde meddelt hende hans Afrejse, var endnu større, end man kunde have ventet. Hun blev ganske vanvittig og maatte holdes med Magt; ellers vilde hun, hvis hun ikke kunde have faaet fat i en Kniv eller sprunget i Søen, have knust sit Hoved mod Marmorgulvet.«

Miss Dartle, der sad lænet tilbage paa Bænken med et Ansigt, der straalede af Henrykkelse, syntes næsten at kærtegne de Ord, som denne Fyr havde udtalt.

»Men da jeg kom til den anden Del af det Hverv, der var blevet paalagt

mig,« sagde Mr. Littimer og gned sig ærgerligt i Hænderne, »da skulde man have troet, at hun i det mindste vilde have paaskønnet den venlige Hensigt, men da viste det unge Fruentimmer sig først, som hun var. Et mere hysterisk Menneske har jeg aldrig set. Hendes Opførsel var forbavsende slet. Hun havde ikke mere Taknemlighed, ikke mere Følelse, ikke mere Taalmodighed eller Fornuft i sig end en Stok eller en Sten. Hvis jeg ikke havde været paa min Post, er jeg vis paa, at hun vilde have kradset mig til Blods.«

»Det forhøjer kun mine gode Tanker om hende,« sagde jeg forbitret.

Mr. Littimer bøjede sit Hoved, som om han vilde sige: »Virkelig, Sir? Men De er ung!« Og saa fortsatte han sin Fortælling.

»Det var kort sagt nødvendigt en Tid at fjærne alt, hvad hun kunde gøre sig selv eller andre Skade med, og holde hende indespærret. Ikke desto mindre slap hun ud en Nat, sprængte Vinduesgitteret, som jeg selv havde sat for, klatrede ned ad Vinespalieret, og saa vidt jeg ved, er der aldrig blevet hørt eller set noget til hende siden.«

»Hun er maaske død,« sagde Miss Dartle med et Smil, som kunde hun have sparket til Liget af den ødelagte Pige.

»Hun har maaske druknet sig, Miss,« svarede Mr. Littimer, der begærligt greb Lejligheden til at henvende sig til en eller anden. »Det er meget muligt. Eller maaske har hun faaet Hjælp fra Fiskerne og Fiskernes Koner og Børn. Da hun gerne søgte simpelt Selskab, havde hun tit talt med dem paa Strandbredden, Miss Dartle, siddende nede mellem deres Baade. Jeg har faaet at vide, at hun har gjort det hele Dage igennem, naar Mr. James var borte. Mr. James var alt andet end glad ved en Dag at opdage, at hun havde fortalt Børnene, at hun var en Fiskers Datter, og at hun for længe siden, hjemme i sit eget Land, havde løbet om paa Strandbredden ligesom de.«

Ak Emily! Ulykkelige, smukke Pige! Hvor saa jeg hende ikke for mig, siddende paa den fjærne Kyst blandt Børnene, der var som hun selv, da hun var uskyldig, lyttende til smaa Stemmer, som dem, der kunde have kaldt hende Moder, hvis hun var blevet en fattig Mands Hustru, og til Havets stærke Stemme med dens evige »aldrig mere!«

»Da det blev klart, at der intet var at gøre, Miss Dartle —«

»Sagde jeg Dem ikke, at De ikke maatte tale til mig?« sagde hun med isnende Foragt.

»De talte til mig, Miss,« svarede han. »Jeg beder om Forladelse. Men det er min Pligt at adlyde.«

»Gør Deres Pligt,« sagde hun. »Fuldend Deres Historie og gaa!«

»Da det var klart,« sagde han med ubeskrivelig Respektabilitet og et lydigt Buk, »at hun ikke vilde blive fundet, rejste jeg til Mr. James, paa det Sted, hvor det var blevet aftalt, at jeg skulde skrive til ham, og fortælle ham, hvad der var sket. Der blev vekslet Ord imellem os i denne Anledning, og jeg følte, at jeg skyldte min Personlighed at forlade ham. Jeg kunde taale, og har taalt en hel Del af Mr. James; men han fornærmede mig altfor groft. Han krænkede mig. Da jeg kendte den ulykkelige Uoverensstemmelse mellem ham og hans Moder, og vidste, hvor urolig hun rimeligvis maatte være, tog jeg mig den Frihed at komme tilbage til England og berette —«

»For Penge, som jeg sendte ham,« sagde Miss Dartle til mig.

»Netop Frøken — og berette, hvad jeg vidste. Jeg tror ikke,« sagde Mr. Littimer efter et Øjebliks Betænkning, »at der er mere. Jeg er nu uden Beskæftigelse og vilde være glad ved at finde en passende Stilling.«

Miss Dartle saa paa mig, som om hun vilde spørge, om der var noget særligt, jeg ønskede at vide. Da der var faldet mig noget ind, sagde jeg:

»Jeg kunde ønske at faa at vide af dette — Kreatur,« jeg kunde ikke faa mig til at bruge et mere forsonligt Ord,

»om de opsnappede et Brev, der blev skrevet til hende fra Hjemmet, eller om han antager, at hun har modtaget det.«

Han stod rolig og tavs, med Blikket fæstet paa Jorden, og Fingerspidserne paa den højre Haand lempeligt trykkede mod Fingerspidserne paa den venstre.

Miss Dartle vendte foragteligt Hovedet om imod ham.

»Jeg beder om Forladelse, Miss,« sagde han og vaagnede af sin Aandsfraværelse, »men hvor lydig jeg end er imod Dem, saa har jeg dog en vis Position, selv om jeg er Tjener. Hvis Mr. Copperfield ønsker at vide noget af mig, tager jeg mig den Frihed at minde Mr. Copperfield om, at han kan rette et Spørgsmaal til mig. Jeg maa hævde min Personlighed.«

Efter et Øjeblik at have kæmpet med mig selv, vendte jeg mit Blik imod ham og sagde: »De har hørt mit Spørgsmaal. Hvis De foretrækker det, kan De anse det for rettet til Dem selv. Hvad har De at svare?«

»Sir,« svarede han, medens han fjærnede Fingerspidserne fra hinanden og atter samlede dem, »jeg kan kun give et betinget Svar. Thi at røbe, hvad Mr. James har betroet mig, til hans Moder, og at røbe det til Dem, er to forskellige Ting. Jeg antager ikke, at det er rimeligt, at Mr. James vilde opmuntre Modtagelsen af Breve, der sandsynligvis vilde forøge Nedtryktheden og Tristheden; men videre, Sir, vilde jeg nødig gaa.«

»Er det alt?« spurgte Miss Dartle mig.

Jeg tilkendegav, at jeg ikke havde mere at sige. »Undtagen,« tilføjede jeg, da jeg saa ham fjærne sig, »at jeg kender denne Fyrs Andel i den skændige Historie og at, da jeg agter at underrette den brave Mand, der fra Barndommen af har været hendes Fader, derom, vilde jeg raade ham til at undgaa at færdes for meget ude ved Dagens Lys.«

Han var stanset i det Øjeblik, jeg begyndte, og havde hørt efter paa sin sædvanlige rolige Maade.

»Tak, Sir. Men De vil undskylde mig, Sir, naar jeg siger, at der er hverken Slaver eller Slavefogeder her i Landet, og at Folk ikke har Lov til at tage sig selv til Rette. Hvis de gør det, tror jeg, det er mere farligt for dem selv end for andre. Følgelig er jeg ikke bange for at færdes, hvor jeg lyster, Sir.«

Med disse Ord bukkede han høfligt; og med endnu et Buk for Miss Dartle gik han bort gennem den samme Aabning i Kristtornhækken, han var kommet ind ad. Miss Dartle og jeg betragtede et Øjeblik hinanden i Tavshed, og hendes Væsen var ganske, som da hun havde kaldt paa Manden.

»Han siger desuden,« bemærkede hun, medens hendes Læber langsomt kruste sig, »at hans Herre, efter hvad han har hørt, befinder sig ved de spanske Kyster, og, naar han er færdig med det, vil tilfredsstille sin Lyst til Sejlads paa andre Steder, indtil han bliver træt. Men det kan ikke interessere Dem. Mellem disse to stolte Personer, Moder og Søn, er der et endnu dybere Brud end før, og kun lidt Haab om, at det vil blive lægt, for de har samme Sind, og Tiden gør dem begge mere haardnakkede og herskesyge. Heller ikke dette kan interessere Dem. Men det er Indledningen til, hvad jeg ønsker at sige. Den Djævel, som De gør til en Engel, jeg mener den simple Pige, han samlede op af Mudderet,« — her vendte hun sine sorte Øjne helt imod mig og hævede i sin Lidenskabelighed sin Finger — »kan være i Live — for jeg tror, at jo simplere man er, jo vanskeligere har man ved at dø. Hvis hun er det, ønsker De, at en Perle af saa stor Værdi maa blive fundet og passet paa. Vi ønsker det ogsaa, for at han ikke skulde gaa hen og blive hendes Bytte endnu engang. For saa vidt har vi fælles Interesser; og det er derfor jeg, der kunde gøre hende alt det onde, som en saa simpel Stakkel er i Stand til at føle, har sendt Bud efter Dem, for at De skulde høre, hvad De har hørt.«

Jeg saa af den Forandring, der foregik med hendes Ansigt, at der kom nogen bag ved mig. Det var Mrs. Steer-

forth, der rakte mig sin Haand mere koldt end tidligere, og hvis Væsen var endnu mere majestætisk end før; men jeg saa alligevel — og rørtes af det — hvor uudslettelig det var præget af Mindet om min tidligere Kærlighed til hendes Søn. Hun var blevet meget forandret. Hendes fine Skikkelse var langt mindre rank, hendes smukke Ansigt var dybt furet, og hendes Haar var næsten hvidt. Men da hun sad paa Bænken, var hun en smuk Dame alligevel; og jeg kendte godt det klare Øje med dets stolte Blik, som havde været et Lys i mine Skoleaars Drømme.

»Er Mr. Copperfield underrettet om alt, Rosa?«

»Ja.«

»Og har han hørt Littimer selv?«

»Ja; jeg har sagt ham, hvorfor De ønskede det.«

»De er en god Pige. Jeg har ført en kort Brevveksling med Deres tidligere Ven, Sir,« sagde hun til mig, »men det har ikke genvakt hans Følelse for hans Skyldighed og naturlige Pligter. Derfor har jeg med dette intet andet Formaal, end det Rosa har omtalt. Hvis den Fremgangsmaade, som maaske kan trøste den brave Mands Sjæl, De førte herhen (og for hvem det gør mig ondt, jeg kan ikke sige mere) kan bidrage til at frelse min Søn fra atter at falde i en beregnende Fjendes Snarer, da saa meget bedre.«

Hun rettede sig og saa stift frem for sig, langt ud i det fjærne.

»Frue,« sagde jeg ærbødigt, »jeg forstaar. Jeg forsikrer Dem for, der er ingen Fare for, at jeg skal udtyde Deres Bevæggrunde paa en falske Maade. Men jeg, som har kendt den forurettede Familie fra Barnsben af, maa sige, selv til Dem, at hvis De tror, at Pigen, der er blevet saa grusomt forurettet, ikke er blevet grusomt skuffet, og ikke hellere vilde være død hundrede Gange end nu modtage en Drik Vand fra Deres Søns Haand, saa gør De Dem skyldig i en frygtelig Misforstaaelse.«

»Naa naa, Rosa,« sagde Mrs. Steerforth, da den anden var ved at tage til Genmæle, »det betyder intet. Lad det være, hvad det er. De er gift, Sir, har jeg hørt?«

Jeg svarede, at jeg havde været gift i nogen Tid.

»Og det gaar Dem godt? Jeg hører kun lidt i det stille Liv, jeg fører, men jeg ved, at De er begyndt at blive berømt.«

»Jeg har været meget heldig,« sagde jeg, »og jeg ved, at jeg bliver venlig omtalt.«

»De har ingen Moder?« spurgte hun sagte.

»Nej.«

»Det er Skade,« svarede hun. »Hun vilde have været stolt af Dem. Godnat!«

Jeg greb den Haand, hun rakte mig med en værdig, ubøjelig Mine, og den laa saa rolig i min, som om der havde været Fred i hendes Bryst. Det lod til, at hendes Stolthed endogsaa kunde stilne dens Pulsslag og drage det rolige Slør for hendes Ansigt, gennem hvilket hun sad og saa lige frem for sig, langt bort.

Da jeg fjærnede mig fra dem hen over Terrassen, kunde jeg ikke undgaa at lægge Mærke til, hvor roligt de begge sad og stirrede paa Udsigten, og hvorledes den ligesom tætnedes og trak sig sammen rundt om dem. Hist og her saas allerede nogle Lygter glimte i den fjærne By; og paa den østlige Del af Himlen dvælede endnu det spøgelsesagtige Lys. Men fra den største Del af den brede Dal derimellem hævede nu en Taage sig ligesom et Hav, der blandede sig med Mørket og fik det til at se ud, som om Vandene slog sammen og vilde overskylle dem. Jeg har Grund til at huske dette, og tænker paa det med Rædsel; thi før jeg atter saa disse to, var et stormfuldt Hav steget op til Deres Fødder.

Da jeg tænkte over det, der var blevet fortalt mig, indsaa jeg, at det burde meddeles Mr. Peggotty. Den følgende Aften tog jeg til London for at søge efter ham. Han vandrede altid om fra Sted til Sted, kun seende det ene Maal for sig: at opdage sin Niece; men han

opholdt sig tiere i London end noget andet Sted. Mangen Gang havde jeg i den sidste Tid set ham gaa i Nattens Stilhed gennem Gaderne, søgende blandt de faa, der færdedes uden Døre paa denne usædvanlige Tid, efter det han frygtede at finde.

Han boede ovenover den lille Købmandsbod ved Hungerford Torv, som jeg mere end én Gang har haft Lejlighed til at omtale, og hvorfra han oprindelig drog ud paa sin Barmhjærtighedsgang. Derhen styrede jeg mine Skridt. Da jeg spurgte efter ham, sagde Husets Folk mig, at han endnu ikke var gaaet ud, og at jeg vilde finde ham i hans Værelse ovenpaa.

Han sad og læste ved et Vindue, hvori han havde nogle Potteplanter. Stuen var meget net og ordentlig. Jeg saa ved første Øjekast, at den altid blev holdt rede til hendes Modtagelse, og at han aldrig gik ud uden at regne med den Mulighed, at han kunde bringe hende med hjem. Han havde ikke hørt min Banken paa Døren, og saa først op, da jeg lagde min Haand paa hans Skulder.

»Master Davy! Tak Sir! Hjærtelig Tak fordi De kom! Sæt Dem ned. De er hjærtelig velkommen, Sir.«

»Mr. Peggotty,« sagde jeg og tog den Stol, han bød mig, »vent ikke for meget! Jeg har hørt noget nyt.«

»Om Mille?«

Han førte Haanden nervøst til Munden og blev bleg, medens han rettede sine Øjne paa mine.

»Det giver ikke Nøglen til, hvor hun er; men hun er ikke hos ham.«

Han satte sig, saa ufravendt paa mig og lyttede i dyb Tavshed til alt, hvad jeg havde at fortælle. Jeg husker endnu, hvor værdigt, ja ligefrem smukt et Indtryk hans taalmodige Alvor gjorde paa mig, da han lidt efter lidt havde taget sine Øjne bort fra mine og sad med Haanden under sin Pande og saa ned for sig. Han gjorde intet Tegn til at afbryde mig, men blev siddende fuldkommen stille. Han syntes at fastholde hendes Skikkelse gennem Fortællingen, og at lade enhver anden Skikkelse drage sig upaaagtet forbi.

Da jeg var færdig, holdt han Hænderne for Ansigtet og vedblev at tie. Jeg saa imens ud af Vinduet og pillede ved Blomsterne.

»Hvad mener De om det, Master Davy?« spurgte han omsider.

»Jeg tror, at hun er i Live,« svarede jeg.

»Jeg ved ikke. Maaske det første Stød var for haardt, og i sit Hjærtes Vildelse — —! Det dér blaa Vand, som hun plejede at tale om! Skulde hun have tænkt paa det i saa mange Aar, fordi det skulde blive hendes Grav?«

Dette sagde han grublende, i en dæmpet, angst Tone, og gik op og ned i den lille Stue.

»Og alligevel, Master Davy,« tilføjede han, »jeg har følt mig saa sikker paa, at hun var i Live, — vaagen og i Søvne har jeg vidst, at det var saa paalideligt, at jeg vilde finde hende — det er det, der har drevet mig frem og holdt mig oppe — saa jeg kan ikke tro, at jeg har taget fejl. Nej! Mille lever!«

Han lagde sin Haand fast paa Bordet, og der kom et resolut Udtryk i hans solbrændte Ansigt.

»Min Niece, Mille, lever, Sir!« sagde han bestemt. »Jeg ved ikke, hvor det kommer fra, eller hvordan det har sig, men *noget ligesom siger mig,* at hun lever.«

Han saa næsten ud, som var han under en Inspiration, da han sagde det. Jeg ventede lidt, indtil han kunde skænke mig sin udelte Opmærksomhed, og saa forklarede jeg ham de Forholdsregler, som det sidste Nat var faldet mig ind, at det vilde være klogt at tage.

»Nu, kære Ven —« begyndte jeg.

»Tak, Tak, kære Sir,« sagde han og greb min Haand mellem begge sine.

»Hvis hun skulde tage her til London, hvad der er det rimeligste — for hvor skulde hun kunne gemme sig saa

let som i denne store By; og hvad skulde hun ønske at gøre, andet end at gemme og skjule sig, hvis hun ikke tager hjem? —«

»Og tager ikke hjem,« sagde han afbrydende og rystede sørgmodigt paa Hovedet. »Hvis hun havde forladt ham frivilligt, kunde hun have gjort det; men ikke som det er gaaet, Sir.«

»Hvis hun skulde komme hertil,« sagde jeg, »tror jeg, at der er én Person her, som har mere Udsigt til at opdage hende end nogen anden i Verden. Husker De — hør nu fattet paa, hvad jeg siger — tænk paa Deres store Maal! — husker De Martha?«

»Fra vor By?«

Jeg behøvede intet andet Svar end hans Ansigt.

»Ved De, at hun er i London?«

»Jeg har set hende paa Gaderne,« svarede han og gøs.

»Men De ved ikke,« sagde jeg, »at Mille barmhjærtigt hjalp hende, med Harns Hjælp, længe før hun flygtede hjemme fra. Heller ikke, at da vi traf hinanden en Aften, og talte sammen i Gæstgivergaarden paa den anden Side Gaden, stod hun og lyttede ved Døren.«

»Master Davy!« svarede han forbavset. »Den Aften, da det sneede saa stærkt?«

»Den Aften ja. Jeg har aldrig set hende siden. Efter at jeg var skiltes fra Dem, gik jeg tilbage for at tale med hende, men hun var forsvundet. Jeg havde ikke Lyst til at fortælle Dem om hende den Gang, og har det heller ikke nu; men hun er den Person, om hvem jeg taler, og med hvem jeg tror, vi skulde sætte os i Forbindelse. Forstaar De mig?«

»Kun altfor godt, Sir,« svarede han. Vi havde sænket vore Stemmer næsten til en Hvisken, og vedblev at tale i denne Tone.

»De siger, at De har set hende. Tror De, at De kunde finde hende? Jeg kunde kun haabe at gøre det ved et Tilfælde.«

»Jeg tror, Master Davy, at jeg ved, hvor jeg skal søge.«

»Det er mørkt. Da vi nu er sammen, skal vi saa gaa ud nu og prøve paa at finde hende i Aften?«

Han samtykkede og gjorde sig rede til at ledsage mig. Jeg lod, som om jeg ikke lagde Mærke til, hvad han gjorde, men jeg saa, hvor omhyggeligt han ordnede det lille Værelse, satte Lys og Tændstikker frem, gjorde Sengen i Stand og tilsidst tog en af hendes Kjoler frem fra en Skuffe, hvor den laa pænt sammenfoldet, (jeg kunde huske, at jeg havde set hende bære den), og tillige nogle andre Klædningsstykker og en Hat, hvilket han alt sammen lagde paa en Stol. Han gjorde ingen Hentydning til disse Klæder, jeg ikke heller. Uden Tvivl havde de ligget dér og ventet paa hende mangen en Aften.

»Der har været en Tid, Master Davy,« sagde han, da vi gik ned ad Trappen, »da Martha i mine Tanker ikke var stort mere end Snavset under Milles Fødder. Gud tilgive mig det, det er anderledes nu.«

Medens vi gik, spurgte jeg til Harn, dels fordi jeg gerne vilde vide noget om ham, og dels for at faa ham til at blive ved med at snakke. Han sagde, næsten med de samme Ord som tidligere, at Harn var ganske den samme, »sled Livet hen uden at kære sig en Døjt om det, men knurrede aldrig og var godt lidt af alle.«

Jeg spurgte ham, hvad han mente om Harns Sindsstemning med Hensyn til Ophavsmanden til deres Ulykke? Om han troede, den var farlig? Hvad han for Eksempel antog, Harn vilde gøre, hvis han og Steerforth nogen Sinde vilde mødes?

»Jeg ved ikke, Sir,« svarede han. »Jeg har tænkt paa det tit og mange Gange; men jeg kan ikke hitte ud af dette.«

Jeg mindede ham om Morgenen efter hendes Bortrejse, da vi alle tre gik paa Strandbredden. »Husker De,« sagde jeg, »hvordan han saa underlig vildt ud over Søen og talte om »Enden paa det?«

»Det er sikkert, jeg gør!« sagde han. »Hvad antager De, han mente?«

»Master Davy,« sagde han, »jeg har gjort mig selv det Spørgsmaal mange Gange, og aldrig fundet noget Svar. Og der er én mærkelig Ting, — og det er, at skønt han lader saa rolig, er jeg ikke rigtig dristig ved at lede hans Tanker hen paa det. Han har aldrig sagt et Ord til mig, der ikke var saa sønligt og hensynsfuldt som muligt, og det er ikke rimeligt, at han vilde give sig til at tale anderledes nu; men der er langt fra grundet Vand i hans Sind, dér hvor disse her Tanker ligger. Der er dybt, Sir, og jeg kan ikke se til Bunds.«

»De har Ret,« sagde jeg, »og det har somme Tider gjort mig ængstelig.«

»Og mig med, Master Davy,« svarede han. »Endnu mere, forsikrer jeg Dem, end hans halsbrækkende Færd, skønt det ogsaa skriver sig fra Forandringen i ham. Jeg ved ikke, om han vilde gaa til Voldsomheder under nogen som helst Omstændigheder, men jeg haaber, at de to aldrig maa krydse hinandens Vej.«

Vi var nu gennem Temple Bar kommet ind i City. Han gik nu ved min Side uden at tale, og han hengav sig ganske til det eneste Formaal for sit opofrende Liv, og gik saa stille fordybet i dette ene, at det vilde have gjort ham ensom mellem nok saa mange Mennesker. Vi var ikke langt fra Blackfriars Bridge, da han vendte Hovedet og pegede paa en ensom, kvindelig Skikkelse, der slentrede alene paa den anden Side af Gaden. Jeg vidste straks, at det var hende, vi søgte.

Vi gik over Gaden og var lige ved hende, da det faldt mig ind, at hun maaske vilde være mere oplagt til at føle en Kvindes Interesse for den fortabte Pige, hvis vi talte til hende paa et roligere Sted, borte fra Mængden, hvor der vilde blive lagt mindre Mærke til os. Jeg foreslog derfor min Ledsager, at vi ikke skulde henvende os til hende nu, men følge efter hende — og herved fulgte jeg ogsaa et ubestemt Ønske om at vide, hvor hun gik hen.

Han indvilgede, og vi fulgte efter hende i nogen Afstand; vi tabte hende ikke et Øjeblik af Syne, men passede ogsaa paa ikke at komme hende for nær, da hun hyppig saa sig om. Engang stansede hun for at høre paa en Trup Musikanter, og da stansede vi ogsaa.

Hun gik et langt Stykke videre. Og vi fulgte hende stadig. Af den Maade, hun styrede sine Skridt paa, var det klart, at hun gik efter et bestemt Maal; og dette, at hun holdt sig i de befærdede Gader, og formodentlig ogsaa det uvante og tillokkende ved den hemmelighedsfulde og spændende Forfølgelse af en anden, fik mig til at fastholde mit første Forsæt. Endelig drejede hun ind i et mørkt, øde Stræde, hvor Støjen og Tummelen døde bort; og jeg sagde: Vi maa tale til hende nu; og vi forstærkede vore Skridt.

Syvende Kapitel.

Martha.

Vi var nu naaet ind i Westminster. Vi var vendt om for at følge efter hende, da vi jo var gaaet den modsatte Vej, dengang vi mødte hende; og Westminster Abbedi var det Sted, hvor hun var drejet bort fra Hovedgadernes Lys og Larm. Hun gik saa hurtigt, da hun var kommet fri af de to Menneske-

strømme, der bølgede til og fra Broen, og desuden havde hun jo haft et Forspring for os, da hun drejede af, saa vi var midt i det smalle Stræde ved Millbank, før vi naaede hende. I det Øjeblik gik hun over Gaden, ligesom for at undgaa de Fodtrin, hun hørte saa tæt bag sig, og uden at se sig tilbage, gik hun endnu stærkere til.

Et Glimt af Floden gennem en mørk Port, hvor nogle Vogne var sat ind for Natten, ligesom tvang mig til at gaa langsommere. Jeg rørte ved min Ledsager uden at tale, og vi undlod begge at følge hende over Gaden, men blev ved at følge hende paa den modsatte Side. Vi holdt os ganske tæt til hende, men trykkede os saa vidt mulig ind i Skyggen af Husene.

Der var, og er endnu mens jeg skriver dette, for Enden af dette lavtliggende Stræde en lille, forfalden Træbygning, sandsynligvis et gammelt forladt Færgehus. Det ligger netop paa det Sted, hvor Strædet hører op, og Vejen begynder at ligge mellem en Husrække og Floden. Saa snart hun kom herned og saa Vandet, stansede hun, som om hun var naaet til sit Bestemmelsessted; og nu gik hun langsomt langs Flodens Bred, ufravendt stirrende ned paa den.

Undervejs havde jeg hele Tiden troet, at hun agtede sig til et eller andet Hus; jeg havde virkelig næret et ubestemt Haab om, at Huset paa en eller anden Maade kunde staa i Forbindelse med den forsvundne Pige. Men hint ene, mørke Glimt af Floden gennem Porten, havde uvilkaarligt bragt mig til at ane, at hun ikke vilde videre.

Kvarteret her var dengang et sørgeligt Sted, saa trykkende, trist og ensomt om Aftenen som noget Sted i London. Der var hverken Ladepladser eller Huse ved denne melankolske, øde Vej i Nærheden af det store, kolde Fængsel. En næsten stillestaaende Grøft afsatte sit Mudder paa Fængselsmurene. Groft Græs og frodigt Ukrudt dækkede den sumpede Jordbund langt omkring. Et Sted laa Aadslerne af Huse, der var blevet paabegyndte paa et uheldigt Tidspunkt og aldrig fuldendte, og raadnede bort. Et andet Sted var Grunden bedækket med Jærnuhyrer af Dampkedler, Hjul, Krumtapper, Rør, Ovne, Hjulskovle, Ankre, Dykkerklokker, Møllevinger og jeg ved ikke hvilke mærkværdige Genstande, som en eller anden Spekulant havde dynget op her, og som i fugtigt Vejr ved deres egen Vægt var sunket ned i Jordsmonnet, saa at de saa ud, som de forgæves gjorde Forsøg paa at gemme sig. Spektaklet og Skæret fra en hel Del Maskinværksteder paa den anden Side af Floden steg gennem Natten for at forstyrre alting undtagen den tunge, sejge Røg, der strømmede ud fra deres Skorstene. Slimede Huller og Gangstier, der bugtede sig frem mellem gamle Træpiller, overklæbede med en uhyggelig Substans, der lignede grønt Haar, og Stumperne af de sidste Aars Plakater, der udlovede Belønninger for Indbjærgning af druknede, og som nu hang flagrende over Højvandsmærket, førte gennem Dyndet og Mudderet ned til Floden ved Ebbe. Der gik en Historie om, at en af de Gruber, der var blevet gravet til de døde i den store Pests Tid, var her omkring; og den syntes at have udaandet sin Fordærvelse over hele Stedet. Eller det saa ud, som om den besmittede Flods Oversvømmelser lidt efter lidt havde opløst det og bragt det i denne uhyggelige Tilstand.

Som om hun var en Del af den Slam, Floden havde givet fra sig og overladt til Fordærvelse og Forfald, flakkede Pigen, vi havde fulgt, ned til Flodens Bred og blev staaende midt i dette natlige Billede, ene og stille, stirrende paa det mørke Vand.

Der var nogle Baade og Pramme, som sad fast i Mudderet, og disse satte os i Stand til at nærme os hende paa faa Alens Afstand uden at blive set. Jeg gjorde da Tegn til Mr. Peggotty, at han skulde blive, hvor han var, og dukkede frem fra Skyggen for at tale til hende. Det var ikke uden Skælven, at jeg nærmede mig hendes ensomme Skikkelse; thi det mørke Endemaal for hendes Vandring, og den Maade hvorpaa

hun stod, næsten indenfor Jærnbroens gennembrudte Skygge, stirrende paa Lysenes forvredne Spejlbillede i den stærke Strøm, indgød mig Rædsel.

Jeg tror, hun talte med sig selv. Jeg er vis paa, at skønt hun var ganske optaget af sin Stirren paa Vandet, var Sjalet dog af hendes Skuldre, og hun var i Færd med at svøbe sine Hænder ind i det paa en kejtet og forvildet Maade, mere som var det en Søvngænger, der gjorde det, end et vaagent Menneske. Jeg ved, og skal aldrig glemme det, at der i hendes vilde Væsen var noget, som indgød mig Frygt for, at hun vilde synke ned for Øjnene af mig, inden jeg havde faaet grebet hendes Arm.

I samme Øjeblik sagde jeg: »Martha!« Hun udstødte et forfærdet Skrig og kæmpede imod mig med en saadan Styrke, at jeg tvivler paa, jeg kunde have holdt hende alene. Men en stærkere Haand end min faldt paa hende; og da hun hævede sine forskræmte Øjne og saa hvis det var, gjorde hun kun endnu en Anstrængelse og sank saa ned imellem os. Vi bar hende bort fra Vandet til et Sted, hvor der var nogle tørre Stene, og dér lagde vi hende ned, medens hun græd og stønnede. Et Øjeblik efter sad hun mellem Stenene og holdt begge sine Hænder om sit ulykkelige Hoved.

»Oh, Floden!« udbrød hun lidenskabeligt. Oh, Floden!«

»Tys, Tys,« sagde jeg. »Se nu at blive rolig.«

Men hun vedblev at gentage de samme Ord, atter og atter udbrød hun: »Oh, Floden!«

»Jeg ved den ligner mig!« udbrød hun. »Jeg ved, at jeg hører den til. Jeg ved, at den er det naturlige Selskab for saadan en som mig. Den kommer ude fra Landet, hvor der én Gang ikke var noget ondt i den — og den kryber gennem disse skumle Gader, besudlet og elendig — og den flyder bort, ligesom mit Liv, til et stort Hav, der altid er uroligt — og jeg føler, at jeg maa følge med den.«

Jeg har aldrig vidst, hvad Fortvivlelse var, før jeg hørte den Tone, hvori hun sagde disse Ord.

»Jeg kan ikke holde mig borte fra den. Jeg kan ikke glemme den. Den forfølger mig Dag og Nat. Den er det eneste i hele Verden, som jeg paser for, og som passer for mig. Oh, den frygtelige Flod!«

Den Tanke fór mig gennem Hovedet, at medens min Ledsager saa paa hende uden at tale eller røre sig, kunde jeg have læst hans Nieces Historie i hans Ansigt, selv om jeg ikke havde kendt noget til den i Forvejen. Jeg har aldrig, hverken paa noget Billede eller i Virkeligheden, set Rædsel og Medlidenhed blandet saa udtryksfuldt sammen. Han rystede, som skulde han falde om; og hans Haand — jeg rørte ved den med min, for hans Udseeende foruroligede mig — var kold som et Ligs.

»Hun er afsindig i Øjeblikket,« hviskede jeg til ham. »Hun vil tale anderledes inden længe.«

Jeg ved ikke, hvad han vilde have svaret. Han gjorde en Bevægelse med Munden, og syntes at mene, at han havde talt; men han havde kun peget paa hende med sin udstrakte Haand.

Et nyt Udbrud af Graad overfaldt hende nu, og hun skjulte atter sit Ansigt mellem Stenene, og laa foran os som et Billede paa Ødelæggelse og Sønderknuselse. Da jeg vidste, at denne Tilstand maatte fortage sig, før vi kunde tale til hende med Haab om noget Udbytte, vovede jeg at holde ham tilbage, da han vilde have rejst hende op, og vi stod tavse, til hun blev mere rolig.

»Martha,« sagde jeg saa, idet jeg bøjede mig ned og hjalp hende med at rejse sig — hun syntes at ønske at komme op for at gaa bort, men hun var svag, og lænede sig mod en Bod. »Ved De, hvem det er, som er med mig?«

Hun sagde svagt: »Ja.«

»Ved De, at vi har fulgt efter dem et langt Stykke i Aften?«

Hun rystede paa Hovedet. Hun saa hverken paa ham eller paa mig, men stod i en ydmyg Stilling, med sin Hat og sit Sjal i den ene Haand, uden at hun syntes at vide af, at hun havde dem der, og

med den anden , sammenknuget, presset mod sin Pande.

»Er De fattet nok,« sagde jeg, »til at tale om det Emne, der interesserede Dem saa meget — jeg haaber, Himlen maa huske det! — hin snefulde Aften?«

Hendes Hulken brød atter frem, og hun fremmumlede nogle uartikulerede Taksigelser til mig, fordi jeg ikke havde jaget hende bort fra Døren.

»Jeg ønsker ikke at sige noget til mit eget Forsvar,« sagde hun lidt efter. »Jeg er slet, jeg er fortabt. Jeg har over Hovedet ikke noget Haab. Men sig ham, Sir,« — hun var gyst tilbage for ham, »hvis De ikke føler altfor megen Ringeagt for mig til at gøre det, at jeg aldrig paa nogen Maade har haft Skyld i hans Ulykke.«

»Den er heller aldrig blevet tilskrevet Dem,« svarede jeg, i samme indtrængende Tone som hun.

»Hvis jeg ikke tager fejl,« sagde hun med brudt Stemme, »saa var det Dem, der kom ind i Køkkenet den Aften, da hun følte saa megen Medynk mod mig og var saa ædelmodig imod mig, ikke gyste tilbage for mig som alle de andre, men hjalp mig saa kærligt! Var det Dem, Sir?«

»Ja, det var,« sagde jeg.

»Jeg vilde have kastet mig i Floden for længe siden,« sagde hun og stirrede paa den med et frygteligt Udtryk, »hvis nogen Uret imod hende havde tynget paa mit Sind. Jeg vilde have styrtet mig i den første Aften, hvis jeg havde haft nogen Del i det.«

»Aarsagen til hendes Flugt er kun altfor godt kendt,« sagde jeg. »De er fuldkommen uskyldig i den, det tror vi fuldt og fast — det ved vi!«

»Oh, jeg vilde være blevet meget bedre ved hendes Godhed, hvis jeg havde haft et bedre Hjærte! udbrød Pigen med den dybeste Anger. »For hun var altid god imod mig! Hun talte aldrig et Ord til mig, som ikke var venligt og rigtigt. Er det rimeligt, at jeg vilde prøve paa at gøre hende til, hvad jeg er selv, naar jeg ved saa godt, hvad jeg selv er? Da jeg havde mistet alt, hvad der gør Livet dyrebart, var det den værste af alle mine Tanker, at jeg var skilt fra hende for evig!«

Mr. Peggotty stod med den ene Haand paa Baadens Ræling og saa ned for sig; nu skjulte han sit Ansigt med den anden Haand.

»Og da jeg hørte, hvad der var sket, før hin snefulde Aften, af nogen fra vor By,« udbrød Martha, »var det min bitreste Tanke, at Folk vilde huske paa, at hun engang havde været min Kammerat, og sige, at jeg havde fordærvet hende! Mens Himlen ved, at jeg gerne vilde være død, om det kunde have skaffet hende hendes gode Navn tilbage.«

Saa længe havde hun været uvant med al Selvbeherskelse, at det gribende Udtryk, hendes Anger og Sorg gav sig, var frygteligt.

»At være død, vilde ikke have været meget — men hvad skal jeg sige? — jeg vilde have levet!« udbrød hun. »Jeg vilde have levet, til jeg blev gammel i de usle Gader, og vandret skyet omkring i Gaderne og set Dagen bryde frem over de gyselige Husrækker, og tænk paa, hvordan den samme Sol engang plejede at skinne ind i min Stue og vække mig — selv det vilde jeg have gjort for at frelse hende!«

Hun sank ned paa Stenene, tog nogle af dem i hver Haand og knugede dem, som om hun vilde have knust dem. Hun vred sig stadig over i en ny Stilling, strittede med Armene og slyngede dem sammen for sit Ansigt, som vilde hun holde den Smule Lys, der var, borte fra sine Øjne, og sænkede Hovedet, som tyngedes det af Minder, hun ikke kunde bære.

»Hvad skal jeg dog gøre!« sagde hun, medens hun saaledes kæmpede med sin Fortvivlelse. »Hvordan kan jeg fortsætte Livet, saadan som jeg er, en stadig Forbandelse for mig selv, en levende Skændsel for enhver, jeg kommer nær!« Pludselig vendte hun sig til min Ledsager. »Tramp paa mig, dræb mig! Dengang hun var Deres Stolthed, vilde De have ment, at jeg havde gjort hende Mén, om jeg blot havde strejfet hende

paa Gaden. De kan ikke tro en Stavelse af, hvad der kommer over mine Læber — hvordan skulde De kunne det? Det vilde være en svidende Skam for Dem, selv nu hvis hun og jeg vekslede et Ord. Jeg beklager mig ikke. Jeg siger ikke, at hun og jeg er lige. Jeg ved, at der er en lang, lang Afstand imellem os. Jeg siger kun, trods al den Skyld og Elendighed der hviler paa mit Hoved, at jeg er hende af Hjærtet taknemlig og elsker hende. O, tro ikke, at al Evne til at elske er bortsvedet af mit Hjærte! Kast mig fra Dem, som hele Verden gør. Dræb mig, fordi jeg er, hvad jeg er, og fordi jeg nogen Sinde har kendt hende; men tro ikke det om mig!«

Han betragtede hende paa en vild, aandsfraværende Maade, medens hun fremsatte denne Bøn; og da hun tav, rejste han hende blidt op.

»Martha,« sagde Mr. Peggotty, »Gud forbyde, at jeg skulde dømme Dem, af alle Mennesker er jeg den, der sidst burde gøre det, min Pige! Naar De kan anse *det* for rimeligt, kender De ikke halvt den Forandring, der i Tidens Løb er foregaaet med mig. Naa!« han stansede et Øjeblik, før han fortsatte: »De ved ikke, hvorfor denne her Gentleman og jeg har ønsket at tale med Dem. De forstaar ikke, hvad det er, vi har for. Hør nu efter!«

Hun bøjede sig fuldstændig under hans Indflydelse. Hun stod og krympede sig foran ham, som om hun var bange for at møde hans Blik; men hendes lidenskabelige Sorg var stilnet og nu ganske tavs.

»Hvis De,« sagde Mr. Peggotty, »har hørt, hvad der gik for sig mellem Mr. Davy og mig den Aften, da det sneede saa haardt, saa ved De, at jeg har været, jeg ved ikke hvor, for at søge efter min kære Niece. Min kære Niece,« gentog han fast. »For hun er mig mere kær nu, Martha, end hun nogen Sinde har været før.«

Hun holdt Hænderne for sit Ansigt; men ellers vedblev hun at være rolig.

»Jeg har hørt hende sige,« sagde Mr. Peggotty, »at De tidlig blev baade fader og moderløs, uden nogen Ven til at indtage Deres Plads — selv saadan som en grov Fisker kan gøre det. Maaske kan De tænke Dem, at hvis De havde haft en saadan Ven, vilde De i Tidens Løb være kommet til at holde af ham, og at min Niece var som en Datter for mig.«

Da hun stadig tav og skælvede, lagde han omhyggelig Sjalet om hende, efter at have taget det op fra Jorden.

»Derfor,« sagde han, »ved jeg baade, at hun vilde følge mig til Verdens yderste Ende, hvis hun blot én Gang saa mig igen; og at hun vilde flygte til Verdens yderste Ende for at slippe for at se mig. For skønt hun ikke har nogen Grund til at tvivle om min Kærlighed, og ikke gør det — og ikke gør det,« — gentog han med en rolig Forvisning om, at det var sandt, hvad han sagde — »saa træder Skammen dog imellem og skiller os.«

Jeg læste i hvert eneste af disse simple og overbevisende Ord et nyt Vidnesbyrd om, at han havde tænkt over dette ene Emne og overvejet det fra alle Sider.

»Efter vor Regning,« fortsatte han, »Master Davys her og min, vil hun rimeligvis en Dag holde sit sørgelige ensomme Indtog her i London. Vi tror — Master Davy og jeg og vi alle — at De er lige saa uskyldig i alt, hvad der er hændet hende, som et ufødt Barn. De har talt om, at hun var venlig, god og ædelmodig imod Dem. Gud velsigne hende, det ved jeg, hun var! Det ved jeg hun altid var, mod alle. De er hende taknemlig, og de elsker hende. Hjælp os alt, hvad De kan med at finde hende, og gid Himlen maa lønne Dem!«

Hun saa hurtigt paa ham, og for første Gang, som om hun var i Tvivl om, hvad han havde sagt.

»Vil De stole paa mig?« spurgte hun i en dæmpet, forbavset Tone.

»Fuldt og fast!« sagde Mr. Peggotty.

»Saa at jeg kan tale til hende, hvis jeg nogen Sinde finder hende — give hende Ly, hvis jeg har noget Ly at dele med hende — og saa, uden at hun ved af det, komme til Dem og føre hende til Dem? spurgte hun hurtigt.

Vi svarede begge paa én Gang: »Ja!«

Hun hævede sine Øjne mod Himlen og erklærede, at hun med brændende Iver og Troskab vilde ofre sig for dette Hverv. At hun aldrig vilde vakle i det, aldrig aflade fra det, aldrig opgive det, saa længe der var Gnist af Haab. Hvis hun ikke var trofast i dette, gid da det Maal, hun nu havde i Livet, og som bandt hende til noget, der ikke var ondt, naar hun svigtede det maatte efterlade hende endnu mere fortabt og fortvivlet, hvis det var muligt, end hun denne Aften havde været paa Flodens Bred; gid hun da for evigt maatte været afskaaret fra al menneskelig og guddommelig Hjælp!

Hun hævede ikke sin Stemme højere end til en Hvisken, henvendte sig heller ikke til os, men sagde dette til den natlige Himmel; saa blev hun staaende i den dybeste Stilhed og stirrede paa det mørke Vand.

Vi ansaa det for rigtigt nu at fortælle hende alt, hvad vi vidste, og det gjorde jeg fuldt ud. Hun hørte efter med den største Opmærksomhed, med et ofte skiftende Udtryk i sit Ansigt, men stadig prægedes hendes Mine af det Maal, hun havde sat sig. Af og til fyldtes hendes Øjne med Taarer, men hun trængte dem dem tilbage. Det syntes som om hendes Stemning ganske var forandret, og hun ikke kunde være for rolig.

Da alt var fortalt, spurgte hun, hvor hun kunde komme i Forbindelse med os, hvis det skulde blive nødvendigt. Under en sløvt lysende Gadelygte skrev jeg begge vore Adresser op paa et Blad af min Lommebog, rev det ud og gav hende det, og hun stak det ind paa sit Bryst. Jeg spurgte hende, hvor hun selv boede. Hun sagde efter en Pavse, at hun ikke boede længe paa noget Sted. Det var bedst ikke at vide det.

Da Mr. Peggotty hviskende foreslog mig, hvad der allerede var faldet mig selv ind, tog jeg min Pung frem; men jeg kunde ikke bevæge hende til at tage mod Penge, og heller ikke kunde jeg aftvinge hende et bestemt Løfte om, at hun vilde gøre det en anden Gang. Jeg forestillede hende, at Mr. Peggotty af en Mand i hans Stilling at være ikke kunde kaldes fattig; og at Tanken om, at hun skulde være optaget af denne Sørgen, medens hun var afhængig af sine egne Hjælpekilder, rystede os begge. Hun blev ved sit. I denne Henseende havde han ikke mere Indflydelse paa hende end jeg. Hun takkede ham taknemligt, men var urokkelig.

»Jeg kan maaske faa Arbejde,« sagde hun. Jeg vil forsøge.«

»Tag i det mindste mod Hjælp,« svarede jeg, »indtil De har forsøgt.«

»Jeg kunde ikke gøre, hvad jeg har lovet, for Penge,« svarede hun. Jeg kunde ikke tage imod dem, om jeg saa var ved at dø af Sult. At give mig Penge, vilde være det samme som at tage Tilliden bort, at tage det Maal bort, De har givet mig, at borttage det eneste, som med Sikkerhed frelser mig fra Floden.«

»I den store Dommers Navn,« sagde jeg, »foran hvem De og vi alle skal staa, naar Timen kommer, hold ikke fast ved denne frygtelige Tanke! Vi kan alle gøre noget godt, hvis vi vil!«

Hun skælvede, og hendes Læber sitrede, og hendes Ansigt blev blegere, da hun svarede:

»Maaske er det blevet indgivet Deres Hjærter for at frelse en elendig Skabning, saa hun kan gøre Bod. Jeg er bange for at tro det; det synes mig altfor dristigt. Hvis der skulde komme noget godt fra mig, kunde jeg begynde at haabe; for endnu har mine Gerninger ikke bragt andet end ondt over nogen. For første Gang i lang Tid bliver mit elendige Liv betroet mig, paa Grund af det, de har givet mig at kæmpe for. Jeg ved ikke mere, og jeg kan ikke sige mere.«

Atter trængte hun de Taarer tilbage, der var begyndt at flyde; hun rakte sin skælvende Haand frem og rørte ved Mr. Peggotty, som var der en helbredende Kraft i ham, og gik bort ad den øde Vej. Hun havde været syg, rimeligvis i lang Tid. Og da jeg havde Lejlighed til at iagttage hende nærmere, lagde jeg Mærke til, at hun var udslidt og udtæret,

og at Udtrykket i hendes indfaldne Øjne vidnede om Lidelse og Savn.

Vi fulgte efter hende et kort Stykke, da vi skulde i samme Retning, indtil vi atter kom ud i de oplyste, menneskefyldte Gader. Jeg nærede saa ubetinget Tillid til hendes Erklæring, at jeg sagde til Mr. Peggotty, om det ikke straks vilde se ud som om vi mistroede hende, om vi fulgte hende længere. Da han havde samme Tanke og ligeledes stolede paa hende, lod vi hende gaa sig egen Vej, og gik selv vor, nemlig henimod Highgate. Han fulgte mig et godt Stykke af Vejen; og da vi skiltes, med Ønsket om at denne nye Anstrængelse maatte føre til et heldigt Resultat, var han i en tankefuld, medlidende Stemning, hvis Aarsag jeg ikke havde svært ved at gætte.

Det var Midnat da jeg kom hjem. Jeg havde allerede naaet min egen Gadedør og stod og lyttede efter Sankt Pauls' dybe Klokke, hvis Toner jeg syntes, jeg kunde skelne mellem alle de mange Klokker, der slog, da jeg blev temmelig forbavset ved at se, at Døren til min Tantes Villa stod aaben, og at der fra Entréen faldt et svagt Lysskær ud over Vejen.

Da jeg tænkte, at min Tante atter havde faaet en af sine gamle Forskrækkelser, og maaske holdt Øje med en eller anden indbildt Brand i det fjærne, gik jeg ind for at tale med hende. Med den største Forbavselse saa jeg en Mand staa i hendes lille Have.

Han havde et Glas og en Flaske i Haanden og var i Færd med at drikke. Jeg stansede brat, mellem det tætte Løvværk udenfor, thi Maanen var oppe nu, skønt formørket af en Sky; og jeg genkendte den Mand, som jeg engang havde troet var et Fantasifoster af Mr. Dick, og som jeg sammen med min Tante havde mødt paa Citys Gader.

Han baade spiste og drak og syntes at spise med glubende Appetit. Han syntes ogsaa at betragte Villaen nysgerrigt, som om det var første Gang, han saa den. Efter at han havde bukket sig ned for at sætte Flasken paa Jorden, saa han op til Vinduerne, og saa sig om — men stjaalent og utaalmodigt, som om han brændte efter at komme derfra.

Et Øjeblik formørkedes Lyset i Gangen, og min Tante kom ud. Hun var ophidset og talte nogle Penge op i hans Haand. Jeg hørte dem klingre.

»Hvad skal jeg gøre med dem?« spurgte han.

»Jeg kan ikke undvære flere,« sagde min Tante.

»Saa kan jeg ikke tage bort,« sagde han. »Værsgod! Du kan gerne tage dem tilbage.«

»Du slette Mand,« svarede min Tante i stor Sindsbevægelse, »hvordan kan du behandle mig saadan? Men hvorfor spørger jeg? Det er, fordi du ved, hvor svag jeg er! Hvad skal jeg gøre for at befri mig selv for nogensinde at se dig igen, uden at overlade dig til din Skæbne?«

»Og hvorfor overlader du mig da ikke til min Skæbne?« sagde han.

»*Du* spørger mig hvorfor!« svarede min Tante. »Hvilket Hjærte du maa have!«

Han stod og raslede fortrædeligt med Pengene og rystede paa Hovedet, indtil han tilsidst sagde:

»Er det altsaa alt, hvad du agter at give mig?«

»Det er alt, hvad jeg *kan* give dig,« sagde min Tante. »Du ved, at jeg har haft Tab, og at jeg er fattigere, end jeg var før. Jeg har sagt dig det. Naar du har faaet det, hvorfor volder du mig saa den Pine at maatte se paa dig et Øjeblik endnu og se, hvad du er blevet til?«

»Jeg er blevet lurvet nok, hvis det er det, du mener,« sagde han. »Jeg fører et Liv som en Ugle.«

»Du har plyndret mig for Størsteparten af alt, hvad jeg har ejet,« sagde min Tante. »Du har lukket mit Hjærte mod hele Verden i mange Aar. Du har behandlet mig falsk, utaknemligt og grusomt. Gaa og fortryd det. Føj ikke nye Krænkelser til den lange, lange Liste over de Krænkelser, du har tilføjet mig.

»Aah!« svarede han. »Det er alt sam-

men meget smukt! — Naa ja! Saa faar jeg sagtens for Øjeblikket se at klare mig, som jeg kan.«

Mod sin Vilje syntes han at skamme sig ved min Tantes harmfulde Taarer, og han kom luskende ud af Haven. Jeg tog to—tre hurtige Skridt, som om jeg først nu havde nærmet mig, mødte ham ved Laagen, og gik ind, netop som han kom ud. Da vi gik forbi hinanden, vekslede vi et skarpt og ingenlunde velvilligt Blik.

»Tante,« sagde jeg hurtigt. »Denne Mand foruroliger Dem igen! Lad mig tale med ham. Hvem er han?«

»Barn,« svarede min Tante og tog min Arm. »Kom indenfor, og tal ikke til mig i ti Minutter.«

Vi satte os i hendes lille Dagligstue. Min Tante trak sig tilbage bag den grønne, gamle Skærm, der var skruet fast paa Stolens Ryg, og blev siddende dér et Kvarters Tid, og af og til tørrende sine Øjne. Saa kom hun frem og tog Plads ved Siden af mig.

»Trot,« sagde min Tante roligt, »det er min Mand.«

»Deres Mand, Tante? Jeg troede, han var død!«

»Død for mig,« svarede min Tante, »men levende.«

Jeg sad i tavs Forundring.

»Man kan ikke tænke sig Betsey Trotwood som Bytte for øm Lidenskab,« sagde min Tante fattet. »Men der har været en Tid, Trot, da hun troede fuldt og fast paa denne Mand; da hun elskede ham højt, Trot; da der ikke var noget Bevis paa Kærlighed og Hengivenhed, hun ikke vilde have givet ham. Han lønnede hende ved at tilintetgøre hendes Lykke og ved næsten at knuse hendes Hjærte. Saa kastede hun én Gang for alle alle den Slags Følelser i en Grav og fyldte den og trampede den til.«

»Min kære, gode Tante!«

»Jeg skilte mig moderligt fra ham,« vedblev min Tante og lagde som sædvanlig sin Haand ovenpaa min. Nu saa længe efter, Trot, tør jeg sige, at jeg skilte mig ædelmodigt fra ham. Han havde været saa grusom imod mig, at jeg kunde have udvirket en Skilsmisse paa gunstige Vilkaar for mig selv; men jeg gjorde det ikke. Han gjorde hurtigt Kaal paa, hvad jeg gav ham, sank dybere og dybere, ægtede en anden Kvinde, tror jeg, blev en Eventyrer, en Spiller, en Bedrager. Hvad han er nu, ser du. Men han var en smuk Mand, da jeg giftede mig med ham,« sagde min Tante med en Genklang af sin gamle Stolthed og Beundring i sin Stemme. »Og jeg troede — jeg Daare! — at han var en Mand af Ære!«

Hun gav mig sin Haand og rystede paa Hovedet.

»Han er intet for mig nu, Trot, mindre end intet. Men hellere end jeg vil have ham straffet for hans Forbrydelser (hvad han vilde blive, dersom han strejfede om her i Landet) giver jeg ham flere Penge, end jeg har Raad til, hver Gang han kommer tilbage, for at han skal rejse bort igen. Jeg var en Nar, da jeg giftede mig med ham; og jeg er for saa vidt en uhelbredelig Taabe paa dette Punkt, at naar jeg tænker paa, hvad jeg én Gang troede, han var, vil jeg nødig have, at selv denne Skygge af mit Ideal skulde blive behandlet haardt. For jeg mente det saa alvorligt, Trot, som en Kvinde nogen Sinde har ment det.«

Min Tante lod med et Suk dette Emne fare og glattede paa sin Kjole.

»Saa, min kære!« sagde hun. »Nu kender du det hele, Begyndelsen og Midten og Enden. Vi vil aldrig mere tale om dette Emne; naturligvis vil du heller ikke omtale det for nogen anden. Det er min kedelige, ubehagelige Historie, og vi vil beholde den for os selv, Trot!«

Ottende Kapitel.

Huslige Sager.

Jeg arbejdede haardt paa min Bog, uden at tillade den at forstyrre mig i den punktlige Opfyldelse af mine Pligter som Journalist; og den kom ud og gjorde megen Lykke. Jeg blev ikke ør af den Ros, der lød i mine Øren, skønt jeg var yderst modtagelig for den, og uden Tvivl syntes bedre om mit eget Værk end nogen anden gjorde. Det har altid slaaet mig ved den menneskelige Natur, at en Mand, der har god Grund til at tro paa sig selv, aldrig gør Væsen for at andre skal tro paa ham. Af denne Grund bevarede jeg min Beskedenhed, alene af Selvagtelse; og jo mere Ros jeg høstede, des mere prøvede jeg paa at fortjene den.

Det er ikke min Hensigt i denne Beretning — der eller fortæller alt om mig selv — at forfølge mine egne digteriske Frembringelsers Skæbne. De taler for sig selv, og jeg overlader dem til sig selv. Naar jeg af og til hentydede til dem, er det kun fordi det hører med til Fortællingens Gang.

Da jeg paa denne Tid havde nogen Grund til at tro, at Naturen og Tilfældet havde gjort mig til Forfatter, fulgte jeg tillidsfuldt mit Kald. Uden denne Tillid vilde jeg sikkert have ladet det skøtte sig selv og anvendt min Energi paa andre Forsøg. Jeg vilde da have forsøgt at udfinde, hvad Naturen og Tilfældet virkelig havde gjort mig til, og saa at være det og ikke noget andet.

Jeg havde skrevet med saa stort Held, at da jeg nu havde opnaaet min nye Succes, ansaa jeg det for fornuftigt og berettiget at unddrage mig fra de kedsommelige Parlamentsforhandlinger. En smuk Aften nedskrev jeg derfor for sidste Gang Noderne til de parlamentariske Sækkepiber, og siden har jeg aldrig hørt dem.

Jeg skriver nu om den Tid, da jeg havde været gift, jeg tro i en halvanden Aars Tid. Efter flere forskellige Eksperimenter havde vi opgivet Husholdningen som umulig. Huset holdt sig selv, og vi holdt en Page. Dette Væsens Hovedbeskæftigelse var at skændes med Kokkepigen, i hvilken Retning han var en fuldstændig Whiltington, kun uden hans Kat, og uden den fjærneste Udsigt til at blive valgt til Lord Mayor.

Han forekommer mig at have levet under en Hagl af Kasserollelaag. Hele hans Tilværelse var ét Slagsmaal. Han kunde skrige om Hjælp ved de mest upassende Lejligheder — for Eksempel naar vi havde et lille Middagsselskab eller et Par Venner om Aftenen — og han kunde komme tumlende ud af Køkkenet med Jærnkastevaaben flyvende efter sig. Vi vilde gerne af med ham, men han var os meget hengiven og vilde ikke bort. Han var et Grædehoved af en Dreng, og brast ud i en saa ynkelig Jamren, naar vi hentydede til en Ophævelse af vor Forbindelse, at vi var nødt til at beholde ham. Han havde ingen Moder — slet ikke nogen i Retning af Slægtninge, saa vidt jeg kunde opdage, undtagen en Søster, der flygtede til Amerika, lige saa snart vi havde befriet hende for ham; og han groede fast hos os som en skrækkelig ung Skifting. Han havde en levende Forstaaelse af sin egen ulykkelige Skæbne, og var altid i Færd med at gnide sine Øjne med sit Trøjeærme, eller med at bukke sig for at pudre sin Næse i den yderste Snip af et lille Lommetørklæde, som han aldrig *vilde* tage helt ud af Lommen, men altid økonomiserede med og gemte i dets Skjul.

Denne ulykkelige Page, der i en ond Time var blevet antaget for seks Pund og ti om Aaret, var sig en Kilde til stadig Uro. Medens han voksede op — og han voksede op som en Pralbønne — iagttog jeg ham med en pinlig Frygt for

den Tid, da han vilde begynde at barbere sig; ja selv for de Dage, da han vilde blive skaldet eller graa. Jeg saa ingen Udsigt til nogen Sinde at blive ham kvit; og naar jeg tænker mig ud i Fremtiden, tænkte jeg altid paa, hvor ubehagelig han vilde være at have, naar han blev en gammel Mand.

Aldrig havde jeg mindre ventet noget, end den Maade, hvorpaa denne ulykkelige friede mig ud af Forlegenheden paa. Han stjal Doras Ur, der, som alt andet, der tilhørte os, ikke havde nogen bestemt Plads; han gjorde det i Penge, og Udbyttet (han havde altid været en svaghjærnet Dreng) anvendte han til uophørligt at køre frem og tilbage mellem London og Uxbridge udenpaa Deligencen. Han blev ført til Bow Street, husker jeg kun altfor godt, da han netop havde fuldendt sin femtende Tur, og der blev fundet fire en halv Shillings og en Fløjte, han havde købt brugt og ikke kunde spille paa, paa hans Person.

Denne Overraskelse og dens Følger vilde have været langt mindre ubehagelige for mig, hvis han havde været ubodfærdig. Men han var sandelig i højeste Grad bodfærdig, og det paa en ejendommelig Maade — ikke saadan en bloc, men afdragsvis. For Eksempel: »Dagen efter, at jeg havde været nødt til at møde imod ham, fremkom han med visse Afsløringer vedrørende en Kurv i Kælderen, som vi troede var fuld af Vin, men som der ikke var andet end Flasker og Propper i. Vi antog, at han nu havde lettet sit Hjærte og fortalt det værste, han vidste, om Kokkepigen; men en Dag eller to senere fik han igen Samvittighedsnag, og han aabenbarede, at hun havde en lille Pige, som tidlig hver Morgen fjærnede sig med vort Brød, samt at han selv var blevet underkøbt til at holde Mælkemanden med Kul. To—tre Dage senere underrettede Øvrigheden mig om, at han havde hjulpet til Opdagelsen af Oksemørbrade i Skarnbøtten og Lagener i Kludeposen. Snart efter slog han ind paa noget helt nyt og tilstod, at han vidste, at der var planlagt et Indbrud i vor Lejlighed af Kælderdrengen i Værtshuset, som straks blev anholdt. Jeg skammede mig i den Grad over at være et saadant Offer, at jeg gerne vilde have givet ham lige saa mange Penge, det skulde være, for at faa ham til at holde sin Mund, eller have ofret et klækkeligt Beløb til Stikpenge, for at de skulde lade ham løbe. Det værste ved Sagen var, at han ingen Anelse havde om dette, men var overbevist om, at han ydede mig Oprejning ved hver ny Opdagelse — for ikke at sige bragte mig i Taknemlighedsgæld til ham.

Til sidst løb jeg selv bort, hvergang jeg saa en Udsending af Politiet nærme sig med en ny Efterretning, og jeg holdt mig saa vidt muligt skjult, indtil han endelig blev dømt til Deportation. Selv da kunde han ikke holde sig i Ro, men skrev altid Breve til os; og Dora gik hen for at besøge ham og besvimede, saasnart hun var indenfor Jærnstængerne. Kort sagt, jeg havde hverken Fred eller Ro, før han var over Grænsen, hvor han (som jeg siden hørte) blev gjort til Faarehyrde et eller andet Sted »oppe i Landet,« jeg har ingen geografisk Forestilling om hvor.

Alt dette førte mig ind paa alvorlige Betragtninger og fik mig til at se vore Fejltagelser i et nyt Lys, og trods min Ømhed for Dora kunde jeg ikke lade være med en Aften at meddele Dora det.

»Min elskede,« sagde jeg, »det er meget pinligt for mig at tænke paa, at vor Mangel paa System og Orden ikke alene bringer os selv i Forlegenhed (det har vi vænnet os til) men ogsaa andre Folk.«

»Nu har du tiet saa længe, og nu er du ved at blive gnaven igen!« sagde Dora.

»Nej, min kære, jeg forsikrer dig! Lad mig forklare dig, hvad jeg mener.«

»Jeg tror ikke, jeg bryder mig om at vide det,« sagde Dora.

»Men jeg bryder mig om, at du skal vide det, min elskede. Sæt Jip ned.«

Dora stak dens Næse op i min og sagde »Bøh!« for at jage min Alvor paa Flugt; men da det ikke lykkedes, kommanderede hun den ind i dens Pagode og sad og saa paa mig med foldede Hæn-

der og en uimodstaaelig, resigneret Mine.

»Sagen er, kære,« begyndte jeg, »at der er Smitte ved os. Vi smitter alle vore Omgivelser.«

Jeg var maaske blevet ved paa denne billedlige Maade, hvis Doras Ansigt ikke havde advaret mig om, at hun spekulerede stærkt paa, om jeg vilde foreslaa en ny Slags Vakcination eller et andet Lægemiddel mod denne vor usunde Tilstand. Derfor brød jeg af og udtrykte mig tydeligere.

»Det er ikke blot det, min Skat,« sagde jeg, »at vi sætter vore Penge og vort Velvære over Styr, ja somme Tider endog vort Humør, fordi vi ikke lærer at gøre os mere Umage; men vi paadrager os et alvorligt Ansvar ved at ødelægge enhver, der kommer i vor Tjeneste eller har noget at gøre med os. Jeg begynder at blive bange for, at Fejlen ligger helt paa den ene Side, men at disse Mennesker allesammen opfører sig daarligt, fordi vi ikke opfører os videre godt selv.«

»O, hvilken Anklage,« udbrød Dora og spærrede sine Øjne vidt op, »at sige, at du ingen Sinde har set mig tage Guldure! Oh!«

»Min kæreste indvendte jeg, »sig nu ikke saadant noget urimeligt Nonsens. Hvem har gjort den mindste Hentydning til Guldure?«

»Det gjorde du!« svarede Dora. »Du ved godt, at du gjorde det. Du sagde, at jeg ikke have opført mig godt, og sammenlignede mig med ham.«

»Med hvem?« spurgte jeg.

»Med Pagen,« hulkede Dora. »O, du grusomme Mand, at sammenligne din kærlige Hustru med en deporteret Page! Hvorfor sagde du mig ikke din Mening om mig, før vi blev gift? Hvorfor sagde du ikke, du haardhjærtede Mand, at du var overbevist om, at jeg var værre end en deporteret Page? O, hvilken frygtelig Mening at have om mig! O, min Gud!«

»Dora, min elskede,« svarede jeg og forsøgte blidt at fjærne det Lommetørklæde, hun trykkede mod sine Øjne. »dette er ikke blot meget latterligt af dig, men det er meget urigtigt. For det første er det ikke sandt.«

»Du har altid sagt, at han var en Løgnhals,« hulkede Dora. »Og nu siger du det samme om mig. O, hvad skal jeg gøre, hvad skal jeg gøre!«

»Min egen Pige,« svarede jeg, »jeg maa virkelig bede dig være fornuftig og høre efter, hvad jeg sagde og siger endnu. Min kære Dora, hvis vi ikke lærer at gøre vor Pligt mod dem, vi tager i vort Brød, vil de aldrig lære at gøre deres Pligt imod os. Jeg er bange for, at vi giver Folk en Lejlighed til at gøre noget urigtigt, som aldrig burde gives dem. Selv om vi var saa ligegyldige med hele vort Husvæsen, som vi er, af vor egen frie Vilje — hvilket vi ikke er — selv om vi syntes om det og fandt det behageligt at leve paa den Maade — hvad vi ikke gør — saa er jeg overbevist om, at vi ikke havde Ret til at fortsætte paa denne Maade. Vi ligefrem fordærver Folk. Vi er nødt til at tænke paa det. Jeg kan ikke lade være med at tænke paa det, Dora. Det er en Tanke, jeg ikke kan slippe, og somme Tider gør den mig meget urolig. Saa, kæreste, det var det hele. Vær nu ikke saa taabelig!«

Dora vilde længe ikke tillade mig at tage Lommetørklædet bort. Hun sad og hulkede og mumlede bag det, at hvis jeg var ulykkelig, hvorfor havde jeg saa over Hovedet giftet mig? Hvorfor havde jeg ikke sagt, om det saa var Dagen før vi gik til Kirken, at jeg vidste, jeg vilde blive ulykkelig, og at jeg hellere vilde lade være? Hvis jeg ikke kunde finde mig i hende, hvorfor sendte jeg hende saa ikke bort til hendes Tanter i Putney eller til Julia Mills i Indien? Julia vilde blive glad over at se hende og vilde ikke kalde hende en deporteret Page; Julia havde aldrig kaldt hende for noget af den Slags. Kort sagt, Dora var saa fortvivlet, og gjorde mig saa fortvivlet ved at være det, at jeg følte, det ikke var nogen Nytte til at gentage Forsøg af

denne Art, hvor mildt jeg end gjorde det, og at jeg maatte slaa ind paa en anden Vej.

Hvilken anden Vej kunde jeg slaa ind paa? At »danne hendes Aand?« Det var en almindelig Frace, der klang smukt og lovende, og jeg besluttede at danne Doras Aand.

Jeg begyndte øjeblikkelig. Naar Dora var meget barnagtig, og jeg absolut hellere vilde have opmuntret hende, prøvede jeg paa at være alvorlig — og bragte baade hende og mig selv ud af Fatning. Jeg talte til hende om de Emner, der optog mine Tanker; og jeg læste Shakespeare for hende — og trættede hende i høj Grad. Jeg vænnede mig til, ligesom ganske tilfældig, at indgive hende smaa Brudstykker af nyttig Viden eller sund Mening — og hun sprang tilbage for dem, naar jeg fyrede dem af, som havde de været Raketter. Lige meget hvor tilfældigt og naturligt jeg forsøgte at danne min lille Kones Aand, saa kunde jeg ikke undgaa at se, at hun altid forstod, hvad jeg var i Færd med, og blev et Bytte for den skrækkeligste Angst. I Særdeleshed blev det mig klart, at hun fandt, Shakespeare var en skrækkelig Fyr. Dannelsen gik kun meget langsomt frem.

Jeg pressede Traddles til at gøre Tjeneste, uden at han vidste af det; og hvergang han kom for at besøge os, lod jeg mine Miner springe imod ham for at opbygge Dora paa anden Haand. Den Sum af praktisk Viden jeg paa denne Maade ofrede paa Traddles, var uhyre og af bedste Kvalitet; men paa Dora havde den ingen anden Virkning end at bringe hende i daarligt Humør, og det gjorde hende altid nervøs af Angst for, at det næste Gang vilde blive hendes Tur. Jeg optraadte som en Skolemester, en Snare, en Faldgrube, spillede altid Edderkop overfor Fluen Dora, og kom altid farende ud af mit Hul til største Forfærdelse for hende.

Men da jeg saa frem over dette Mellemstadium til den Tid, da der skulde herske fuldkommen Sympathi mellem Dora og mig, og da jeg vilde have »dannet hendes Aand,« til min fulde Tilfredshed, holdt jeg alligevel ud i flere Maaneder. Men da jeg tilsidst opdagede, at skønt jeg i al denne Tid havde været lige saa ihærdig og stadig som et Pindsvin og ligefrem havde strittet af Energi, havde jeg alligevel ingen Ting udrettet — saa begyndte jeg at komme i Tanker om, at Doras Aand maaske allerede var dannet.

Ved nærmere Overvejelse forekom dette mig saa sandsynligt, at jeg opgav min Plan, der havde lovet mere i Teorien, end den havde holdt i Praksis, og besluttede for Fremtiden at være tilfreds med min Barnekone og ikke forsøge paa ved nogen som helst Proces at forvandle hende til noget som helst andet. Jeg var selv hjærtelig træt af at være vis og fornuftig, og af at se min Elskede under Tvang; saa jeg købte et Par smukke Ørenringe til hende, og et Halsbaand til Jip og gik en Dag hjem for at gøre mig behagelig.

Dora var henrykt over de smaa Gaver og kyssede mig glad; men der var en Skygge imellem os, skønt den var ganske svag, og jeg havde sat mig for, at den ikke skulde være der. Hvis der skulde være en Skygge et eller andet Sted, vilde jeg for Fremtiden gemme den i mit eget Bryst.

Jeg satte mig med min Hustru paa Sofaen og satte Ørenringene i hendes Øren; og saa sagde jeg hende, at jeg var bange for, vi i den sidste Tid ikke havde haft det saa godt sammen, som vi plejede, og at Fejlen var min. Jeg mente det oprigtigt, og det forholdt sig ogsaa saaledes.

»Sandheden er, Dora,« sagde jeg, »at jeg har prøvet paa at være fornuftig.«

»Og gøre mig fornuftig med,« sagde Dora frygtsomt. »Har du ikke, Doddy?«

Jeg nikkede bekræftende, da hun gjorde mig dette Spørgsmaal, medens hun trak Øjenbrynene saa nydeligt i Vejret, og jeg kyssede hendes adskilte Læber.

»Det er ikke Spor af Nytte til,« sagde Dora og rystede paa Hovedet, saa Øren-

ringene klirrede igen. »Du ved, hvor ubetydelig jeg er, og hvad jeg fra først af bad dig kalde mig. Hvis du ikke kan gøre det, er jeg bange for, du aldrig kommer til at holde af mig. Er du vis paa, at du ikke somme Tider synes, at det vilde have været bedre om du havde —«

»Gjort hvilket, min kære?« For hun syntes ikke at vilde fortsætte.

»Ingen Ting!« sagde Dora.

»Ingen Ting?« gentog jeg.

Hun lagde sine Arme om min Hals og lo og kaldte sig selv for en Gaas, hvad der var hendes Yndlingsnavn, og skjulte sit Ansigt ved min Skulder i en saadan Forvirring af Krøller, at det var et helt Arbejde at faa dem til Side og komme til at se det.

»Om jeg synes, det vilde have været bedre, ingen Ting at have gjort, end at prøvet paa at danne min lille Kones Aand?« sagde jeg og lo ad mig selv. »Var det Spørgsmaalet? Jo, saamænd gør jeg saa.«

»Er det det, du har prøvet paa?« udbrød Dora. »O, du er dog en skrækkelig Dreng!«

»Men jeg skal aldrig prøve paa det mere,« sagde jeg. »For jeg elsker hende saa højt, som hun er.«

»Er det virkelig sandt?« spurgte Dora og krøb tættere ind til mig.

»Hvorfor,« sagde jeg, skulde jeg søge at forandre, hvad der længe har været mig saa dyrebart? Du kan aldrig vise dig fra nogen bedre Side, end som dit eget, naturlige Jeg, min søde Dora; og vi vil ikke prøve flere kunstige Eksperimenter, men vende tilbage til vor gamle Maner og være lykkelige.«

»Og være lykkelige!« svarede Dora. »Ja! Hver Dag! Og du vil ikke bryde dig om, at det somme Tider gaar en Smule skævt?«

»Nej, nej,« sagde jeg. »Vi maa gøre det, saa godt vi kan.«

»Og du vil aldrig mere fortælle mig, at vi gør andre Folk slette,« sagde Dora indsmigrende. »Vel? For du ved, det er saa frygtelig ubehageligt!«

»Nej, nej,« sagde jeg.

»Jeg maa da hellere være dum end ulykkelig, ikke?« sagde Dora.

»Du maa hellere være den naturlige Dora end noget som helst andet i hele Verden.«

»I hele Verden! Aa Doddy, det er et stort Rum!«

Hun rystede paa Hovedet, vendte sine glade, klare Øjne mod mine, kyssede mig, brast i en munter Latter, og sprang saa bort for at give Jip dens nye Halsbaand paa.

Saaledes endte mit sidste Forsøg paa at fremkalde nogen Forandring hos Dora. Jeg besluttede at gøre, hvad jeg kunde, for i al Stilhed selv at forbedre vore Forhold; men jeg forudsaa, at alt hvad jeg kunde, kun vilde være meget lidt, hvis jeg ikke igen vilde udarte til en Edderkop og altid ligge paa Lur.

Og den Skygge, jeg har talt om, der ikke mere skulde være imellem os, men som skulde hvile helt paa mit eget Hjærte — hvorledes faldt den?

Den gamle, ulykkelige Følelse gennemtrængte mit Liv. Den blev dybere, hvis den i det hele taget forandrede sig; men den var ikke saa ubestemt nogen Sinde, og den kom til mig som Tonerne af en sørgmodig Musik, der høres svagt gennem Natten. Jeg elskede min Hustru højt, og jeg var lykkelig; men den Lykke, jeg én Gang uklart havde drømt om, var ikke den Lykke, jeg nød, og der var altid noget, jeg savnede.

For at opfylde den Pagt, jeg havde sluttet med mig selv, at afspejle min Sjæl paa disse Blade, undersøger jeg den atter nøje og bringer dens Hemmeligheder frem for Lyset. Hvad jeg savnede, betragtede jeg stadig — og havde jeg altid betragtet — som noget, der havde været en Drøm af min ungdommelige Indbildningskraft; den var umulig at realisere, og nu, da jeg opdagede det, voldte det naturligvis mig Pine. Men at det vilde have været bedre for mig, hvis min Hustru kunde have hjulpet mig mere og delte de mange Tanker, jeg nu ikke havde nogen at dele med, og at det kunde have været saaledes — det vidste jeg.

Mellem disse to uforenelige Slutninger: den ene, at hvad jeg følte, var almindeligt og uundgaaeligt; den anden, at det var noget ejendommeligt for mig, og kunde have været anderledes — balancerede jeg paa en mærkværdig Maade, uden nogen tydelig Følelse af, at de var hinanden modsigende. Naar jeg tænkte paa Ungdommens luftige Drømme, der ikke kan virkeliggøres, tænkte jeg paa den lykkelige Tid, jeg var vokset fra. Og da rejste de lykkelige Dage sammen med Agnes i det kære gamle Hus sig for mig som Genfærd, der kunde finde nyt Liv i en anden Verden, men som aldrig, aldrig mere kunde vækkes til Live paa ny her.

Stundom syslede mine Tanker med det Spørgsmaal: Hvad kunde der være sket, eller vilde der være sket, hvis Dora og jeg aldrig havde lært hinanden at kende? Men hun var i den Grad sammenvokset med min hele Tilværelse, at det var den mest ørkesløse af alle Fantasier, og den kom mig snart af Syne som et Spindelvæv, der flagrer i Luften.

Jeg elskede hende altid. Det, jeg taler om, slumrede og vaagnede halvt og sov ind igen i min Sjæls dybeste Lønkroge. Det viste sig ikke i min Maade at være paa; jeg ved ikke af, at det havde nogen Indflydelse paa, hvad jeg sagde eller gjorde. Jeg bar Byrden af alle vore smaa Bekymringer og af alle mine egne Planer; Dora holt Pennene, og vi følte begge, at vi havde delt Arbejdet saadan, som Forholdene krævede det. Hun var mig oprigtig hengiven og stolt af mig; og naar Agnes i sine Breve til Dora skrev nogle alvorlige Ord om den Stolthed og Deltagelse, hvormed mine gamle Venner hørte om mit voksende Ry og læste min Bog, som om de hørte mig selv fortælle dens Indhold, saa læste Dora dem for mig med Glædestaarer i sine klare Øjne og sagde, at jeg var en kær gammel klog, berømt Dreng.

»Et uprøvet Hjærtes første, misforstaaede Tilskyndelse.« Disse Mrs. Strongs Ord genlød stadig i mine Øren paa denne Tid, de var næsten altid i min Tanke. Ofte vaagnede jeg med dem om Natten; jeg husker endogsaa, at jeg i Drømme har læst dem, indskrevne paa vort Hus' Vægge. For jeg vidste nu, at mit eget Hjærte var uprøvet, dengang jeg blev forelsket i Dora, og at hvis det havde været prøvet, vilde det aldrig, efter at vi var blevet gift, have kunnet følt, hvad det nu havde følt i Løn.

»Der er ingen Adskillelse i Ægteskabet, der er dybere, end Uoverensstemmelse i Sind og Tanke.« Disse Ord huskede jeg ogsaa. Jeg havde forsøgt at passe Dora til efter mig selv, at dele med hende, hvad jeg kunde, og at være lykkelig i at bære paa mine egne Skuldre, hvad jeg maatte, og alligevel være lykkelig. Under denne Tugt søgte jeg at bringe mit Hjærte, dengang jeg begyndte at tænke. Det gjorde mit andet Aar langt lykkeligere end mit første; og hvad der var endnu bedre, det gjorde Doras Liv til lutter Solskin.

Men, efter som dette Aar skred frem, blev Dora svagere. Jeg havde haabet, at lettere Hænder end mine skulde hjælpe til at forme hendes Karakter, og at et lille Barns Smil ved hendes Bryst skulde forvandle min Barnekone til en Kvinde. Det skulde nu ikke være. Aanden flagrede et Øjeblik paa Tærskelen til sit lille Fængsel, og fløj saa bort uden at blive sig sit Fangenskab bevidst.

»Naar jeg igen kan løbe omkring, som jeg plejede, Tante,« sagde Dora, »saa skal jeg ordentlig muntre Jip. Han er ved at blive saa sløv og doven.«

»Min kære,« sagde Tante, der sad og arbejdede roligt ved hendes Side, »jeg er bange for, at han lider af noget værre end det. Alder, Dora.«

»Tror De, han er gammel?« sagde Dora forbavset. »Oh, hvor er det mærkeligt at tænke sig, at Jip skulde være gammel.«

»Det er en Sygdom, vi alle er tilbøjelige til at faa, lille Ven, efter Haanden som vi bliver ældre,« sagde min Tante muntert. »Jeg føler mig ikke mere fri for den, end jeg plejede at være, forsikrer jeg dig.«

»Men Jip,« sagde Dora og saa med-

lidende paa den. »Endogsaa lille Jip! Aa, min stakkels Fyr!«

»Jeg tør nok sige, at han vil holde længe endnu, Blomst,« sagde min Tante og klappede Dora paa Kinden, medens hun bøjede sig ud fra sit Leje for at se paa Jip, der svarede med at staa paa Bagbenene og gjorde forskellige mislykkede astmatiske Forsøg paa at arbejde sig op med Hovedet og Skuldrene. »Han maa have et Stykke Flonel i sit Hus i Vinter, og saa skulde det undre mig, om han ikke kom rask og frisk ud igen til Foraaret, naar Blomsterne kommer. Gud velsigne det lille Dyr!« udbrød min Tante. »Hvis han havde lige saa mange Liv som en Kat, og stod i Begreb med at miste dem alle, saa tror jeg, han vilde gø ad mig med sit sidste Aandedræt!«

Dora havde hjulpet den op i Sofaen, hvor den virkelig trodsede min Tante med et saadant Raseri, at den ikke kunde holde sig selv lige, men gøede sig skæv. Jo mere min Tante saa paa den, jo mere forbitret blev den, thi hun var i den sidste Tid begyndt at bruge Briller, og af en eller anden uransagelig Grund ansaa den Glassene for en personlig Krænkelse.

Dora fik ham ved mange Overtalelser til at lægge sig ned hos hende; og da den var blevet rolig, trak hun flere Gange et af dens lange Øren gennem sin Haand, medens hun tankefuldt gentog: »Endogsaa lille Jip! Aa, du stakkels lille Fyr!«

»Hans Lunger er gode nok,« sagde min Tante muntert, »og hans Antipatier fejler ikke det mindste. Han har uden Tvivl mange Aar tilbage. Men hvis du vil have en Hund at muntre dig med, lille Blomst, saa har han levet for godt til det, og jeg kommer til at give dig en.«

»Tak, Tante,« sagde Dora mat. »Men du maa ikke gøre det.«

»Maa jeg ikke?« sagde min Tante og tog sine Briller af.

»Jeg kunde ikke have nogen anden Hund end Jip,« sagde Dora. »Det vilde være saa ukærligt mod Jip! Desuden kunde jeg ikke blive saa gode Venner med nogen anden Hund end Jip; for den vilde ikke have kendt mig, før jeg blev gift, og den vilde ikke have gøet af Doddy, da han første Gang kom i vort Hus. Jeg kunde ikke bryde mig om nogen anden Hund end Jip, er jeg bange for, Tante.«

»Naturligvis!« sagde min Tante og klappede hende paa Kinderne igen. »Du har Ret.«

»De er vel ikke fornærmet,« sagde Dora.

»Ih, sikken en følsom lille Stump!« udbrød min Tante og bøjede sig kærligt over hende. »Hvor kan du tro, at jeg skulde være fornærmet!«

»Nej, nej, jeg troede det virkelig heller ikke!« svarede Dora. »Men jeg er lidt træt, og derfor snakkede jeg dumt — jeg er altid en dum lille en, ved De nok; men jeg blev endnu mere dum af at tale om Jip. Han har kendt mig under alt, hvad der er hændet mig, har du ikke, Jip? Og jeg kunde ikke bære det over mit Hjærte at kaste ham til Side, fordi han er blevet en Smule gammed — kunde jeg vel, Jip?«

Jip smøg sig tættere ind til sin Herskerinde og slikkede dovent hendes Haand.

»Du er ikke gammel, vel Jip, saa du vilde forlade din Frue endnu?« sagde Dora. »Vi vil holde hinanden med Selskab lidt endnu!«

Min smukke Dora! Da hun kom ned til Middag den følgende Søndag og var saa glad over at se gamle Traddles (der altid spiste hos os om Søndagen), troede vi, at hun i Løbet af faa Dage vilde komme til at »løbe omkring som hun plejede.« Men de sagde, vent et Par Dage endnu, og saa, vent et Par Dage endnu; og stadig hverken løb hun eller gik. Hun saa meget smuk ud og var meget munter; men de smaa Fødder, der plejede at være saa vævre, naar de dansede rundt om Jip, var nu trætte og ubevægelige.

Jeg begyndte at bære hende ned ad Trappen hver Morgen, og op ad Trappen hver Aften. Hun slog saa sine Arme om min Hals og lo hele Tiden,

som om jeg gjorde det for et Væddemaals Skyld. Jip gøede og gjorde Krumspring rundt om os, og løb i Forvejen og saa sig forpustet tilbage fra Trappeafsatsen, for at se om vi kom. Min Tante, der var den bedste og muntreste Plejerske, man kunde tænke sig, traskede bag efter os som en vandrende Bunke Sjaler og Puder. Mr. Dick vilde ikke have afstaaet sin Post som Lysebærer til noget levende Menneske. Traddles stod ofte ved Foden af Trappen og saa til og tog imod spøgende Hilsener fra Dora til den sødeste Pige i Verden. Vi gjorde en hel munter Procession ud af det, og min Barnekone var den muntreste af os alle.

Men somme Tider, naar jeg tog hende paa min Arm og mærkede, at hun hvilte lettere paa den, grebes jeg af en isnende Følelse, som nærmede vi os en eller anden endnu ukendt Isregion, der fik mit Blod til at stivne. Jeg undgik at give denne Følelse noget Navn eller at gøre mig nøjere Rede for den — indtil en Aften, da den overfaldt mig særlig voldsomt, og min Tante havde forladt hende med sit sædvanlige Afskedsudbrud: »God Nat, lille Blomst«; da satte jeg mig alene ved min Pult og græd ved at tænke paa, hvad det var for et skæbnesvangert Navn, og hvordan Blomsten visnede i sin Blomstring paa Træet!

Niende Kapitel.

Jeg bliver indviklet i Gaader.

En Morgen modtog jeg med Posten følgende Brev, dateret Canterbury, og adresseret til mig i Doctors' Commons; jeg læste det med nogen Overraskelse.

Min kære Sir.

»Omstændigheder, der unddrager sig mit personlige Herredømme, har i et ikke ringe Tidsrum fremkaldt en Afbrydelse i den Fortrolighed, der altid har skaffet mig, ligesom den altid vil skaffe mig en ikke almindelig Tilfredsstillelse, ved de altfor sjældne Lejligheder, da mine Forretningspligter tillader mig at tænke paa Fortidens Scener og Begivenheder, der farves saa smukt gennem Erindringens Prisme. Denne Kendsgerning, kære Sir, i Forbindelse med den fremragende Højde, hvortil Deres Talenter har hævet Dem, afskrækker mig fra den Dristighed at tage mig den Frihed at henvende mig til min Ungdoms Staldbroder under det fortrolige Navn af Copperfield! Det er tilstrækkeligt at vide, at det Navn, hvortil jeg har den Ære at hentyde, altid vil blive skattet mellem vort Hus'es Dokumenter (jeg hentyder til de Aktstykker, der vedrører vore tidligere Logerende, og som opbevares af Mrs. Micawber) med en Følelse af personlig Agtelse, der grænser til Kærlighed.

»Det sømmer sig ikke for en, der ved sine personlige Vildfarelser og et tilfældigt Sammentræf af ugunstige Tildragelser, er blevet stillet som det strandede Skib (hvis det tør være ham tilladt at betegne sig selv med et saa maritimt Udtryk), og som nu griber Pennen for at henvende sig til Dem — det sømmer sig ikke, gentager jeg, for en, der er saaledes situeret, at antage Komplimenternes eller Lykønskningernes Sprog. Det overlader han til dueligere og renere Hænder.

»Hvis Deres vigtigere Forretninger

skulde tillade Dem at forfølge disse ufuldkomne Skrifttegn saa langt — hvilket De maaske gør og maaske ikke gør, ganske efter som Omstændighederne føjer sig — vil De naturligvis spørge, hvad der da foranlediger mig til at affatte nærværende Skrivelse? Tillad mig at sige, at jeg fuldstændig bøjer mig for det fornuftige i dette Spørgsmaal og straks skrider til at forklare mig, idet jeg forudskikker den Bemærkning, at det ikke drejer sig om et Emne af pekuniær Natur.

»Uden mere direkte at hentyde til den skjulte Evne, jeg muligvis kan have, til at svinge Tordenkilen eller udsende den fortærende og straffende Lynstraale, hvorhen jeg vil, maa det være mig tilladt i Forbigaaende at bemærke, at mine lyseste Drømmebilleder for bestandig er blevet udviskede — at min Fred er sønderbrudt og min Glæde tilintetgjort — at mit Hjærte ikke længere sidder paa rette Plads — og at jeg ikke længere gaar med oprejst Hoved blandt mine Medmennesker. Der er gaaet Kræft i Blomsten. Den bitre Kalk er iskænket til Randen. Ormen arbejder og vil snart have faaet Bugt med sit Offer. Jo før jo bedre. Men jeg vil holde mig til Sagen.

»Ualmindelig forpint i Sjælen som jeg er — i den Grad, at min Sindstilstand endogsaa unddrager sig Mrs. Micawbers lindrende Indflydelse, som hun dog udøver i sin tredobbelte Egenskab af Kvinde, Hustru og Moder, er det min Hensigt en kort Stund at flygte for mig selv og ofre en Frist af otte og fyrretyve Timer til at gense nogle af de Skuepladser i Hovedstaden, hvor Livet tidligere har bragt mig Glæde. Blandt andre Tilflugtssteder for huslig Fred og Sindsro vil mine Fødder naturligt søge til Kings Bench Fængslet. Naar jeg meddeler, at jeg (om Gud vil) vil befinde mig udenfor den sydlige Mur af dette Indespærringssted for Gældsfanger, i Overmorgen Klokken syv Aften præcis, er Øjemedet med denne skriftlige Meddelelse naaet.

»Jeg føler mig berettiget til at bede min tidligere Ven, Mr. Copperfield, eller min tidligere Ven, Mr. Thomas Traddles, af Inner Temple, saafremt denne Gentleman endnu er til og (for saa vidt det er muligt) forny gamle Dages Bekendtskab. Jeg indskrænker mig til at henkaste den Bemærkning, at paa den Tid og det Sted, jeg har angivet, vil man finde de ødelagte Spor der endnu

er tilbage
af
et
faldent Taarn
Wilkins Micawber.«

»P. S.

Til ovenstaaende er det maaske raadeligst at føje den Meddelelse, at Mrs. Micawber *ikke* er indviet i mine Planer.«

Jeg læste Brevet igennem flere Gange. Skønt jeg tog skyldigt Hensyn til Mr. Micawbers ophøjede Brevstil, og til den ualmindelige Nydelse, hvormed han satte sig ned og skrev lange Breve ved alle mulige og umulige Lejligheder, antog jeg dog, at der maatte ligge noget af Vigtighed skjult paa Bunden af denne omsvøbsrige Skrivelse. Jeg lagde den til Side for at tænke over den, og tog den op igen for at læse den engang endnu; og jeg var endnu i Færd med det, da Traddles kom til, netop som min Forvirring var paa det højeste.

»Kære Kammerat,« sagde jeg, »jeg har aldrig været gladere over at se dig. Du kommer lige tilpas til at lade mig nyde godt af din nøgterne Dømmekraft. Jeg har modtaget et højst besynderligt Brev fra Mr. Micawber, Traddles.«

»Hvad for noget?« udbrød Traddles. »Det har du da vel ikke? Og jeg har modtaget et fra Mrs. Micawber.«

Med disse Ord tog Traddles, der var blevet varm af at gaa, og hvis Haar under Anstrængelsens og Sindsbevægelsens forenede Paavirkning, strittede til Vejrs, som om han saa et lystigt Spøgelse, et Brev op af sin Lomme og byttede det med mit. Jeg iagttog ham, til han var kommet midt ind i Mr. Micawbers Brev og besvarede hans Optrækning af Øjenbrynene, da han sagde: »Svinge Tordenkilen eller udsende den fortærende og

straffende Lynstraale! Aa, Gud bevare os vel, Copperfield!« — og saa gav jeg mig til Gennemlæsningen af Mrs. Micawbers Brev.

Det lød som følger:

»Mine bedste Hilsener til Mr. Thomas Traddles, og hvis han endnu skulde huske en, der tidlige var saa lykkelig at kende ham godt, maa jeg da bede ham ofre lidt af sin ledige Tid paa mig? Jeg forsikrer Mr. T. T., at jeg ikke vilde lægge Beslag paa hans Godhed, hvis jeg ikke befandt mig paa Randen af Vanvid.

Skønt det piner mig at omtale, er det den Omstændighed, at Mr. Micawber (der før var saa aaben imod os) er blevet fremmed overfor sin Hustru og Familie, der foranlediger mig til at henvende mig med min triste Bøn til Mr. Traddles og bede om hans venlige Overbærenhed. Mr. T. kan ikke tilnærmelsesvis gøre sig nogen Forestilling om den Forandring, der er foregaaet med Mr. Micawbers Opførsel, om hvor vild og voldsom han er. Lidt efter lidt er det blevet værre, indtil det nu har faaet Udseende af ligefrem Sindsforvirring. Der gaar neppe nok én Dag, forsikrer jeg Mr. Traddles, uden at der finder en eller anden Paroksysme Sted. Mr. T. vil ikke forlange, at jeg skal udmale mine Følelser, naar jeg siger ham, at jeg er blevet vant til at høre Mr. Micawber forsikre, at han har solgt sig selv til F . . . . . Gaadefuldhed og Hemmelighedsfuldhed har længe været de mest fremtrædende Karaktertræk hos ham, har længe traadt i den uindskrænkede Fortroligheds Sted. Den mindste Anledning, ja blot det Spørgsmaal, om der er en eller anden Ret han foretrækker til Middag, bringer ham til at udtale Ønsket om Skilsmisse. I Aftes, da han barnligt blev anmodet om et Topencestykke til at købe Citronsnegl — et lokalt Slikkeri — for, truede han ad Tvillingerne med en Østerskniv!

»Jeg bønfalder Mr. Traddles om ikke at blive utaalmodig, fordi jeg indvier ham i disse Detailler. Uden dem vilde Mr. T. sandelig finde det vanskeligt at danne sig den svageste Forestilling om min hjærtesønderrivende Stilling.

»Tør jeg nu vove at betro Mr. Traddles Formaalet med mit Brev? Vil han nu tillade mig at lægge Beslag paa hans Bistand? Oh jo, jeg kender hans Hjærte!«

»Kærlighedens snare Øje blændes ikke let, naar det tilhører Kvindekønnet. Mr. Micawber agter at rejse til London. Skønt han med Flid fordrejede sin Haandskrift, da han i Morges før Frokost skrev det Adressekort, som han bandt til den lille, brune Vadsæk fra lykkeligere Dage, opdagede dog den ægteskabelige Bekymrings Ørneblik et tydeligt skrevet d, o, n. Diligencens Holdested i Westend er »Det gyldne Kors.« Tør jeg indtrængende anmode Mr. T. om at opsøge min vildtledte Husbond og tale ham til Fornuft? Tør jeg bede Mr. T. forsøge at træde mellem Mr. Micawber og hans fortvivlede Familie? Oh nej, thi det vilde være altfor meget!

»Hvis Mr. Copperfield endnu skulde huske en, hvem Berømmelsen ikke har naaet, vil Mr. T. da overbringe ham Forsikringen om min uforandrede Agtelse og den samme Bøn? I hvert Fald vil han have den Godhed *at betragte denne Meddelelse som strængt privat, o. som der ikke under nogen som helst Omstændigheder maa hentydes om end aldrig saa fjærnt til i Mr. Micawbers Nærværelse.* Hvis Mr. T. nogen Sinde skulde svare paa dette (hvad jeg ikke kan andet end anse for *højst* usandsynligt) vil et Brev adresseret til M. E., poste restante, Canterbury, medføre mindre pinlige Følger end et, der adresseres direkte til en, som i den dybeste Fortvivlelse undertegner sig

»Mr. Thomas Traddles' ærbødige
Veninde og Supplikant
Emma Micawber.«

»Hvad mener du om det Brev?« sagde Traddles og kastede et Blik paa mig, da jeg havde læst det to Gange.

»Hvad mener du om det andet?« sagde jeg. For han sad endnu og læste det med sammentrukne Bryn.

»Jeg mener, Copperfield,« svarede Traddles, »at de begge to betyder mere

end Mr. og Mrs. Micawbers Korrespondance i Almindelighed plejer at betyde — men jeg ved ikke hvilket. De er begge uden Tvivl skrevne i god Tro, og uden nogen indbyrdes Aftale. Stakkels Kone!« og han pegede paa Mrs. Micawbers Brev, og vi stod Side om Side og sammenlignede de to Skrivelser. »Det vil være en Barmhjærtighedsgerning at skrive til hende i alle Fald, og sige hende, at vi ikke skal undlade at opsøge Mr. Micawber.«

Jeg indvilgede saa meget beredvilligere heri, fordi jeg nu bebrejdede mig selv, at jeg havde behandlet hendes tidligere Brev temmelig ligegyldigt. Det havde bragt mig til at tænke en hel Del dengang, hvad jeg har omtalt paa vedkommende Sted; men da jeg var saa optaget af mine egne Anliggender og kendte Familien og ikke hørte mere, var Sagen efterhaanden gaaet mig af Minde. Jeg havde ofte tænkt paa Micawbers, men mest for at spekulere over, hvilke »pekuniære Forpligtelser« de mon paadrog sig i Canterbury, og for at mindes, hvor tilbageholdende Mr. Micawber var overfor mig, da han var blevet Skriver hos Uriah Heep.

Imidlertid skrev jeg nu i vort fælles Navn et trøstende Brev til Mrs. Micawber, og vi underskrev det begge. Da vi gik ud i Byen for at bringe det paa Posthuset, havde vi en lang Konference og tabte os i en Mængde Formodninger, som jeg ikke behøver at gentage her. Om Eftermiddagen optog vi min Tante i vor Raadsforsamling; men det eneste afgjorte Resultat, vi kom til, var, at vi punktligt vilde opsøge Mr. Micawber til den af ham opgivne Tid.

Skønt vi kom til det fastsatte Sted et Kvarter før Tiden, traf vi allerede Mr. Micawber der. Han stod med Armene over Kors, lige overfor Muren, og betragtede Piggene paa dens øverste Kant med et sentimentalt Udtryk, som var det de sammenflettede Trægrene, der havde skygget over ham i hans Ungdom.

Da vi tiltalte ham, var hans Væsen noget mere forvirret og noget mindre gentilt end i fordums Tid. Han havde renonceret paa sin sorte, juridiske Dragt i Anledning af denne Udflugt og bar den gamle Overfrakke og de gamle, snevre Benklæder, men ikke ganske med den gamle Holdning. Han fik mere og mere sit gamle Præg, efterhaanden som vi snakkede med ham; men selv hans Lorgnet syntes at hænge mindre frit, og skønt hans Flipper endnu var af de gamle, uhyre Dimensioner, hang de dog saa temmelig med Næbbet.

»Mine Herrer!« sagde Mr. Micawber, da vi havde udvekslet de første Hilsener. »De er Venner i Nøden, og da er det man skal kende sine sande Venner. Tillad mig at rette en Forespørgsel om, hvordan Mrs. Copperfield in esse og Mrs. Traddles in posse befinder sig — forudsat, vel at mærke, at min Ven Mr. Traddles endnu ikke er forenet med Genstanden for sin Kærlighed til Godt og Ondt.«

Vi takkede for hans Høflighed og gav ham passende Svar. Derpaa henledte han vor Opmærksomhed paa Muren, og begyndte allerede: »Jeg forsikrer Dem, mine Herrer —,« da jeg vovede at gøre Indvendinger mod denne ceremonielle Tiltaleform og bede ham tale til os paa sin gamle Maade.

»Min kære Copperfield,« svarede han og trykkede min Haand, »Deres Hjærtelighed overvælder mig. Denne Modtagelse af de hensmuldrende Rester af det Tempel, der engang kaldtes et Menneske — hvis jeg maa have Lov til at udtrykke mig saaledes — vidner om et Hjærte, der gør vor fælles Natur Ære. Jeg vilde netop have bemærket, at jeg atter skuer det alvorsfulde Sted, hvor nogle af mit Livs lykkeligste Timer er hensvundne.«

»Lykkelige, er jeg vis paa,« sagde jeg, »takket være Mrs. Micawber. Jeg haaber, hun befinder sig vel?«

»Tak,« svarede Mr. Micawber, over hvis Ansigt der gik en Sky ved denne Hentydning, »det er kun saa som saa. Og dette,« sagde Mr. Micawber og nikkede sorgfuldt med Hovedet, »er Kings Bench! Hvor for første Gang i de mange henrullende Aar det overvældende Tryk af mine pekuniære Forpligtelser ikke

Dag efter Dag tilkendegaves af paatrængende Stemmer, der vægrede sig ved at rømme Gangen; hvor der ikke var nogen Dørhammer, som Kreditorerne kunde paakalde; hvor ingen Retsforfølgning kunde finde Sted, og hvor Betjentene ikke kom længere end til Porten! Mine Herrer,« sagde Mr. Micawber, »naar Skyggen af disse Jærnpigge paa Murens Rand afspejlede sig paa Pladsens Grus, har jeg set mine Børn hoppe rundt i det indviklede Mønster, omhyggeligt undgaaende at træde paa de mørke Steder. Jeg har været fortrolig med hver Sten paa dette Sted. Hvis jeg viser mig svag, vil De bære over med mig.«

»Vi er alle blevet ældre siden den Gang, Mr. Micawber,« sagde jeg.

»Mr. Copperfield,« svarede Mr. Micawber bittert, »da jeg boede i dette Tilflugtssted kunde jeg se mit Medmenneske i Øjnene og give ham paa Hovedet, hvis han fornærmede mig. Mit Medmenneske og jeg staar ikke længere paa denne ærefulde Fod med hinanden!«

Mr. Micawber vendte nedslaaet Bygningen Ryggen, tog den Arm, jeg bød ham, og bød Traddles sin anden Arm, og vandrede saa bort imellem os.

»Der er visse Mærkepæle,« bemærkede Mr. Micawber og kastede et kærligt Blik tilbage over sin Skulder, »paa Vejen til Graven, som et Menneske, hvis det ikke var ugudeligt, vilde ønske aldrig at have passeret. En saadan er Kings Bench paa min brogede Løbebane.«

»Aa, De er i en nedtrykt Sindsstemning, Mr. Micawber,« sagde Traddles.

»Det er jeg, Sir,« indskød Mr. Micawber.

»Jeg haaber,« sagde Traddles, »at det ikke er, fordi De har faaet Afsmag for Lovkyndigheden — for jeg er selv Jurist, ved De nok.«

Mr. Micawber svarede ikke et Ord.

»Hvordan har vor Ven Heep det, Mr. Micawber?« sagde jeg efter en Pavse.

»Min kære Copperfield,« svarede Mr. Micawber, der pludselig blev grebet af den største Ophidselse og blev ganske bleg, »hvis De spørger til min Principal som *Deres* Ven, gør det mig ondt; hvis De spørger til ham som *min* Ven, maa jeg smile sardonisk. I hvilken som helst Egenskab De end spørger til min Principal, beder jeg uden at ville fornærme Dem om at maatte indskrænke mit Svar til dette — at hvilken end hans Helbredstilstand er, saa er hans Udseende ræveagtigt, for ikke at sige diabolisk. De maa tillade som et privat Individ at nægte at dvæle ved et Emne, der i min Egenskab af Forretningsmand har drevet mig til Fortvivlelsens yderste Rand.«

Jeg udtrykte min Beklagelse over, at jeg uden at ane det var kommet til at berøre et Emne, der ophidsede ham saa meget. »Tør jeg spørge,« sagde jeg, »uden atter at gøre mig skyldig i den samme Vildfarelse, hvordan mine gamle Venner Mr. og Mrs. Wickfield har det?«

»Miss Wickfield,« sagde Mr. Micawber, der nu blev rød, »er, hvad hun altid har været, et Mønster og et lysende Eksempel. Min kære Copperfield, hun er den eneste Stjærne i en elendig Tilværelse. Min Ærbødighed for denne unge Dame, min Beundring for hendes Karakter, min Hengivenhed for hende for hendes Kærligheds og Troskabs og Godheds Skyld! Før mig om et Hjørne,« sagde Mr. Micawber, »for i min nuværende Sindstilstand kan jeg paa min Ære ikke bære dette!«

Vi drejede ham om i et snevert Stræde, hvor han tog sit Lommetørklæde frem og stillede sig med Ryggen til en Mur. Hvis jeg saa lige saa alvorligt paa ham, som Traddles gjorde, maa han have fundet vort Selskab alt andet end opmuntrende.

»Det er min Skæbne,« sagde Mr. Micawber med en oprigtig Hulken — men selv dette gjorde han med en Skygge af sit gamle Udtryk af at foretage sig noget gentilt — »det er min Skæbne, mine Herrer, at vor Naturs finere Følelser er blevet Bebrejdelser for mig. Min Hyldest overfor Miss Wickfield er en Regn af Pile i mit Bryst. De burde hellere forlade mig og lade mig flakke om som en Vagabond. Mig vil Ormene hurtig faa Bugt med.« Uden at efterkomme denne Opfordring, blev vi staaende hos

ham, til han atter stak sit Lommetørklæde i Lommen, trak op i sine Flipper for at skuffe de Folk i Nærheden, der muligvis kunde have lagt Mærke til ham, og nynnede en Melodi med Hatten stærkt paa den ene Side. Saa sagde jeg — da jeg ikke vidste, hvad der kunde gaa tabt, hvis vi tabte ham af Syne nu — at jeg vilde være meget glad ved at forestille ham for min Tante, hvis han vilde køre med ud til Highgate, hvor en Seng stod til hans Tjeneste.

»De skal brygge os et Glas af Deres egen Punch, Mr. Micawber,« sagde jeg, »og glemme alt det, der tynger paa Dem, over fornøjeligere Minder.«

»Eller, hvis det vil lette Dem mere, at betro et eller andet til Venner, saa skal De meddele os det, Mr. Micawber,« sagde Traddles forsigtigt.

»Mine Herrer,« svarede Mr. Micawber, »gør med mig, hvad De vil! Jeg er et Straa paa Dybets Overflade og tumler om i alle Retninger af Elefanterne — om Forladelse, jeg vilde have sagt Elementerne.«

Vi gik videre Arm i Arm, fandt Diligencen i Færd med at afgaa, og ankom til Highgate uden at støde paa Vanskeligheder under Vejs. Jeg var meget urolig og vidste aldeles ikke, hvad det var bedst at sige eller gøre — og Traddles havde det øjensynlig paa samme Maade. Mr. Micawber sad mest hensunket i dyb Grublen. Af og til gjorde han et Forsøg paa at stramme sig op og nynne en Stump Melodi; men hans Tilbagefald til dyb Melankoli understregedes kun yderligere ved, at han forsøgte at skjule dem ved at skubbe Hatten helt ned paa den ene Side og trække Flipperne helt op til Øjnene.

Vi gik til min Tantes Hus i Stedet for til mit, fordi Dora ikke var rask. Min Tante viste sig, da der blev sendt Bud efter hende, og bød Mr. Micawber hjærteligt velkommen. Mr. Micawber kyssede hendes Haand, trak sig tilbage til Vinduet, tog sit Lommetørklæde frem og gennemkæmpede en aandelig Kamp med sig selv.

Mr. Dick var hjemme. Han var af Naturen saa overmaade medfølende overenhver, der syntes at være ilde tilpas, og saa hurtig til at opdage et saadant Menneske, at han trykkede Mr. Micawbers Haand mindst en halv Snes Gange i Løbet af fem Minutter. Denne Varme hos en fremmed rørte den forpinte Mr. Micawber saaledes, at han blot efter hvert Haandtryk kunde sige: »Min kære Sir, De overvælder mig!« Hvilket tilfredsstillede Mr. Dick i den Grad, at han tog fat igen med endnu større Kraft end før.

»Denne Herres Venlighed,« sagde Mr. Micawber til min Tante, »gør — hvis De vil tillade mig, Frøken, at vælge et af vore mere populære Sportsudtryk — ganske Kaal paa mig. For en Mand, der kæmper paa én Gang med Uvished og Bekymring, er en saadan Modtagelse overvældende, forsikrer jeg Dem.«

»Min Ven, Mr. Dick,« sagde min Tante stolt, »er ikke nogen almindelig Mand.«

»Det er jeg overbevist om,« sagde Mr. Micawber. »Min kære Sir,« — thi Mr. Dick trykkede atter hans Haand — »jeg paaskønner Deres Hjærtelighed dybt.«

»Hvordan har De det?« sagde Mr. Dick med et bekymret Blik.

»Kun maadeligt, kære Sir,« svarede Mr. Micawber sukkende.

»De maa se at holde Humøret oppe,« sagde Mr. Dick, »og finde Dem saa godt i det, som De kan.«

Mr. Micawber blev ganske overvældet af disse venlige Ord og af atter at føle Mr. Dicks Haand i sin. »Det er faldet i min Lod,« bemærkede han, »af og til i den menneskelige Tilværelses mangfoldige Panorama at støde paa en Oase, men aldrig paa en saa grøn, saa kvægende som denne!«

Til enhver anden Tid vilde jeg have moret mig over dette; men jeg følte, at der hvilte et Tryk over os alle, og jeg vogtede saa spændt paa Mr. Micawber i hans Vaklen mellem en øjensynlig Tilbøjelighed til at aabenbare noget og en modsat Tilbøjelighed til ingenting at aabenbare, at jeg ligefrem havde Feber. Traddles sad paa Kanten af sin Stol med

vidtaabne Øjne og Haaret strittende mere eftertrykkeligt i Vejret end nogen Sinde og stirrede skiftevis paa Gulvet og paa Mr. Micawber uden saa meget som at forsøge paa at indskyde et Ord. Skønt jeg saa, at min Tantes Opmærksomhed skarpt var koncentreret om hendes nye Gæst, var hun dog mere sig selv end nogen af os; for hun holdt Samtalen med ham i Gang og tvang ham til at snakke, enten han havde Lyst til det eller ej.

»De er en meget gammel Ven af min Nevø, Mr. Micawber,« sagde min Tante. »Jeg vilde ønske, jeg havde haft den Fornøjelse at gøre Deres Bekendtskab før.«

»Frøken,« svarede Mr. Micawber, »jeg vilde ønske, jeg havde haft den Ære at kende Dem i en tidligere Periode. Jeg har ikke altid været det Vrag, De ser nu.«

»Jeg haaber, at Mrs. Micawber og Deres Børn befinder sig vel, Sir,« sagde min Tante.

Mr. Micawber bøjede sit Hoved. »De befinder sig saa vel, Frøken,« svarede han fortvivlet efter en Pavse, »som forstødte og forskudte kan haabe det.«

»Vorherre bevares, Sir« udbrød min Tante paa sin bratte Maade. »Hvad er det, De siger?«

»Min Families Eksistens,« svarede Mr. Micawber, »vakler og er ved at synke i Grus. Min Principal —.«

Her standsede Mr. Micawber paa en irriterende Maade og gav sig til at skrælle de Citroner, jeg havde ladet sætte for ham, tilligemed alle de andre Ingredienser han brugte til at lave Punch af.

»Deres Principal altsaa,« sagde Mr. Dick og trak ham i Ærmet som en lille Paamindelse.

»Bedste Sir,« svarede Mr. Micawber, »De minder mig om, hvad jeg vilde have sagt. Jeg er Dem meget forbunden.« De trykkede atter hinandens Hænder. »Min Principal, Frøken — Mr. Heep — var engang saa venlig at sige mig, at hvis jeg ikke modtog de Emolumenter, der efter vor Kontrakt skulde flyde af min Stilling hos ham, vilde jeg rimeligvis være nødt til ernære mig som Markskriger paa Landet og sluge Sabler og nedsvælge det fortærende Element. Saa vidt jeg kan forstaa, er det endnu sandsynligt, at mine Børn vil blive reducerede til at maatte søge deres Livsophold ved personlige Forvridninger, medens Mrs. Micawber opmuntrer dem i deres unaturlige Bedrifter ved at spille paa Lirekasse.«

Ved en nonchalent, men udtryksfuld Svingning med sin Kniv tilkendegav Mr. Micawber, at man maatte være forberedt paa, at disse Ting vilde finde Sted, naar han ikke var mere; derpaa gav han sig atter til at skrælle med en fortvivlet Mine.

Min Tante lænede sin Albue paa det lille, runde Bord, hun plejede at have staaende ved Siden af sig, og saa opmærksomt paa ham. Skønt det var mig imod at lokke ham til at aabenbare noget, som han ikke var forberedt paa at fortælle frivilligt, vilde jeg dog her have klemt løs paa ham, hvis jeg ikke havde set ham foretage sig saa mærkelige Ting — at han kastede Citronskrællerne i Kedelen og Sukkeret paa Lysebakken, hældte Rommen i den tomme Kande og tillidsfuldt forsøgte at skænke kogende Vand af en Lysestage. Jeg saa, at en Krise var nær forestaaende, og den kom. Han kastede alle sine Redskaber og Ingredienser hulter til bulter, rejste sig fra sin Stol, trak sit Lommetørklæde frem og brast i Graad.

»Min kære Copperfield,« sagde Mr. Micawber bag sit Lommetørklæde, »dette er en Beskæftigelse, der fremfor nogen anden kræver Sindsro og Selvagtelse. Jeg kan ikke udføre den. Der kan ikke være Tale om det.«

»Mr. Micawber,« sagde jeg, »hvad er der i Vejen? Tal dog frit! De er imellem Venner.«

»Imellem Venner, Sir!« gentog Mr. Micawber; og alt det, han havde trængt tilbage, brast nu ud af ham. »Gud i Himlen, det er netop fordi jeg er imellem Venner, at min Sindstilstand er, som den er. Hvad der er i Vejen, mine Herrer? Hvad er der *ikke* i Vejen? Slyn-

gelstreger er der i Vejen; Ondskab er der i Vejen; Svig, Bedrageri, Underfundighed er der i Vejen; og Navnet paa hele denne afskyelige Masse er — *Heep!*«

Min Tante slog Hænderne sammen, og vi sprang alle op, som om vi var besatte.

»Kampen er forbi!« sagde Mr. Micawber og gestikulerede voldsomt med sit Lommetørklæde og slog af og til kraftigt ud med begge Arme, som om han svømmede under overmenneskelige Vanskeligheder. »Jeg vil ikke længere føre dette Liv. Jeg er en elendig Skabning, afskaaret fra alt det, der gør Livet udholdeligt. Jeg har været under et Tabu i denne Helvedes Skurks Tjeneste. Giv mig tilbage til min Hustru, giv mig tilbage til min Familie, sæt Micawber i Stedet for den sølle Usling, der gaar rundt i de Støvler, jeg i dette Øjeblik har paa mine Fødder, og anmod mig om at sluge et Sværd i Morgen, og jeg skal gøre det. Med Appetit!«

Jeg har aldrig set et Menneske saa ophidset i mit Liv. Jeg prøvede paa at berolige ham, saa at vi kunde faa noget fornuftigt ud af ham; men han blev mere og mere ophidset og vilde ikke høre et Ord.

»Jeg vil ikke give noget Menneske Haanden,« Mr. Micawber stønnende og pustende og hulkende i den Grad, at han lignede et Menneske, der arbejdede sig igennem iskoldt Vand, »før jeg har — sønderlemmet — den — afskyelige — Slange — *Heep!* Jeg vil ikke modtage nogens Gæstfrihed, før jeg har — bragt Bjærget Vesuv — til Udbrud — over den gudforladte Kæltring — *Heep!* Forfriskninger — under dette Tag — i Særdeleshed Punch — vilde — kvæle mig — med mindre jeg — forud — havde kværket Øjnene ud af Hovedet — paa — den grænseløse Bedrager — og Løgner — *Heep!* Jeg — vil ingen kende — og — ingen Ting sige — og — ingen Steder bo — før jeg har knust — til mikroskopiske Atomer — den — topmaalte og udødelige Hykler og Meneder — *Heep!*«

Jeg nærede virkelig nogen Frygt for, at Mr. Micawber skulde dø paa Stedet. Den Maade, hvorpaa han kæmpede sig gennem disse uartikulerede Sætninger og, hver Gang han var ved at naa til Heeps Navn, kæmpede sig frem til det og styrtede sig halvt afmægtig over det og udstødte med en næsten ubegribelig Voldsomhed, var frygtelig; men nu, da han dampende sank ned paa en Stol og saa paa os, med Ansigtet blussende i alle mulige Farver, der ikke havde noget at gøre dér, medens en uendelig Række Knuder i en utrolig Hast hvirvlede op gennem hans Strube, hvorfra de syntes at skyde op i hans Pande, saa han ud, som om han var paa det yderste. Jeg vilde være kommet ham til Hjælp, men han vinkede mig bort og vilde ikke høre et Ord.

»Nej, Copperfield! Ingen Meddelelse — før — Miss Wickfield — faar Oprejsning for den Uret, der er tilføjet hende af denne fuldendte Kæltring — *Heep!* (Jeg er overbevist om, at han ikke kunde have sagt tre Ord, hvis dette Ord ikke havde indgydt ham en forbavsende Kraft, hvergang han følte det komme.) Ukrænkelig Hemmelighed — for hele Verden — uden Undtagelse — i Dag otte Dage — ved Frokosttid — alle nærværende — ogsaa Tante — og den overmaade venlige Gentleman — paa Hotellet i Canterbury — hvor — Mrs. Micawber og jeg — vil afsløre det utaalelige Afskum — *Heep!* Ikke mere at sige — eller lytte til Overtalelser — gaa straks — ikke i Stand — til at udholde Selskab — paa Sporet af den fordømte og forbandede Forræder — *Heep!*«

Med denne sidste Gentagelse af det magiske Ord, der hele Tiden havde holdt ham oppe, og hvori han endogsaa overgik alle sine tidligere Kraftudfoldelser, styrtede Mr. Micawber ud af Huset, efterladende os i en Tilstand af Ophidselse, Haab og Forbavselse, der bragte os i en Tilstand, der ikke var stort bedre end hans egen. Men selv da var hans Lidenskab for at skrive Breve for stærk til, at han kunde modstaa den; thi medens vor Ophidselse, Haab og Forbavselse endnu var paa sit højeste, blev følgende Hyrde-

brev bragt mig fra et nærliggende Værtshus, hvor han var gaaet ind for at skrive det:

»I høj Grad hemmeligt og fortroligt.
Min kære Sir.

Jeg beder Dem om Tilladelse til gennem Dem at frembære min Undskyldning for Deres fortræffelige Tante for min Ophidselse nu nylig. Et længe tilbagetrængt Udbrud af en ulmende Vulkan var Resultatet af en indre Kamp, man lettere kan tænke sig end beskrive.

Jeg tror, jeg saa taalelig tydeligt har faaet udtalt mig angaaende vort Møde i Morgen otte Dage paa det offentlige Spisested i Canterbury, hvor Mrs. Micawber og jeg engang havde den Ære at forene vore Stemmer med Deres til den velkendte Sang af den udødelige Aksisebetjent, der blev opfostret hinsides Tweed.

Naar denne Pligt er opfyldt, og den Oprejsning fuldbyrdet, som alene kan sætte mig i Stand til at se mine Medmennesker i Øjnene, vil jeg gaa ud af Sagaen. Jeg vil da blot ønske at blive lagt paa det fælles Tilflugtssted, hvor

»Forfædre slumrer trygt, til Hvile bragt,
hver i sit snevre Rum for evigt lagt —«

med den simple Indskrift:
Wilkins Micawber.«

Tiende Kapitel.

Mr. Peggottys Drøm bliver til Virkelighed.

Der var nu gaaet flere Maaneder, siden vi havde talt med Martha paa Flodens Bred. Jeg havde aldrig set hende siden, men hun havde flere Gange talt med Mr. Peggotty. Der var intet kommet ud af hendes ivrige Mellemkomst; heller ikke kunde jeg, efter hvad han sagde mig, tænke mig, at de havde fundet det mindste, der kunde bringe dem paa Spor efter Milles Skæbne. Jeg maa tilstaa, at jeg begyndte at opgive Haabet om, at hun skulde blive genfundet, og jeg blev fastere og fastere i den Tro, at hun var død.

Hans Overbevisning vedblev at være lige fast. Saa vidt jeg ved — og jeg tror, at hans ærlige Hjærte var som en aaben Bog for mig — vaklede han aldrig i sin højtidelige Overbevisning om, at han vilde finde hende. Hans Taalmodighed trættedes aldrig. Og skønt jeg skælvede for den Fortvivlelse, der vilde gribe ham, naar hans stærke Overbevisning en Dag blev tilintetgjort, var der dog noget saa religiøst ved den, noget, der saa gribende udtrykte, at dens Anker havde fat i hans fine Naturs reneste Dybder, at den Ærbødighed og Højagtelse, jeg nærede for ham, forhøjedes fra Dag til Dag.

Hans Fortrøstning var ikke af den dovne Slags, der haaber og ikke gør mere. Han havde været en Mand af udholdende Handlekraft hele sit Liv, og han vidste, at i alle Ting, hvor han trængte til Hjælp, maatte han trofast gøre sin Del af Arbejdet og hjælpe sig selv. Jeg har set ham en Aften bryde op, fordi han havde en Mistanke om, at Lyset i Vinduet i den gamle Baad ved et eller andet Tilfælde ikke var blevet tændt, og spadsere til Yarmouth. Jeg har set ham, naar han læste et eller andet i en Avis, der kunde passe paa hende, tage sin Stok og begive sig ud paa en Vandring paa ti-tyve Mil. Han

tog til Søs til Neapel og tilbage igen, da han havde hørt den Fortælling, Miss Dartle havde skaffet mig at høre. Alle sine Rejser udførte han saa nøjsomt som muligt; thi han blev altid fast ved sit Forsæt, at spare Penge sammen for Milles Skyld, hvis hun skulde blive fundet. Under hele denne lange Kamp har jeg aldrig hørt ham udtale nogen Fortrydelse; jeg har aldrig hørt ham sige, at han var træt og modløs.

Dora havde ofte set ham siden vort Bryllup og var ganske indtaget i ham. Jeg ser endnu hans Ansigt for mig, som han staar tæt ved hendes Sofa, med sin grove Hue i Haanden, medens min Barnekones blaa Øjne med et Udtryk af frygtsom Forundring er rettet mod hans Ansigt.

En Aften ved denne Tid fortalte han mig, at han den foregaaende Aften, da han gik ud, havde truffet Martha ventende paa sig tæt ved sit Logis, og at hun havde bedt ham ikke for nogen Pris forlade London, før han havde set hende igen.

»Sagde hun hvorfor?« spurgte jeg.

»Jeg spurgte hende om det, Master Davy,« svarede han, »men hun har aldrig været meget talende, og saa snart hun havde faaet mit Løfte, gik hun bort.

»Sagde hun, hvornaar De kunde vente at se hende igen?« spurgte jeg.

»Nej, Master Davy,« svarede han og førte tankefuldt sin Haand ned over sit Ansigt. »Jeg spurgte om det ogsaa; men det, sagde hun, var mere, end hun kunde sige.«

Da jeg forlængst var hørt op med at opmuntre ham med Forhaabninger, der svævede i Luften, sagde jeg ikke andet, end at jeg haabede, han snart vilde faa hende at se. De Formodninger, hans Beretning fremkaldte i mit Sind, beholdt jeg for mig selv, og de var svage nok.

Jeg gik alene i Haven en Aften en Fjortendags Tid senere. Jeg husker den Aften godt. Det var den anden i den Uge, Mr. Micawber havde bedt os vente. Det havde regnet hele Dagen, og Luften var fugtig. Bladene hang trætte og tunge af Væde paa Træerne; men Regnen var hørt op, skønt Himlen endnu var mørk, og Fuglene sang atter muntert og forhaabningsfuldt. Medens jeg gik frem og tilbage i Haven, og Tusmørket begyndte at trække sig sammen om mig, tystnedes deres smaa Stemmer, og der sænkede sig den ejendommelige Stilhed, som kun kendes paa Landet en saadan Aften, naar ikke det mindste Blad rører sig, uden naar det engang imellem drypper fra Træernes Grene.

Der var en lille grøn Hvælving af Tremmeværk og Vedbend ved Siden af vort Hus, hvorigennem jeg fra Haven, hvor jeg gik, kunde se ud paa Vejen foran Huset. Tilfældigt faldt mit Blik paa dette Sted, medens jeg tænkte paa mange Ting; og da saa jeg en Skikkelse derude, klædt i en simpel Kaabe. Den bøjede sig ivrigt vinkende hen imod mig.

»Martha!« sagde jeg og gik hen imod hende.

»Kan De følge med mig?« hviskede hun bevæget. »Jeg har været hos ham, og han er ikke hjemme. Jeg skrev op, hvor han skulde komme hen, og lagde det paa hans Bord. De sagde, at han ikke vilde blive længe borte. Jeg har Efterretninger til ham. Kan De følge med straks?«

Jeg svarede ved straks at gaa ud af Laagen. Hun gjorde en hastig Bevægelse med Haanden, som om hun bønfaldt mig om at være taalmodig og tavs, og vendte sig mod London, hvorfra hun, hvad hendes Dragt bar Vidne om, var kommet hurtigt og til Fods.

Jeg spurgte hende, om det ikke var vort Bestemmelsessted? Da hun gjorde en bekræftende Bevægelse paa samme hurtige Maade som før, standsede jeg en tom Vogn, der kom forbi, og vi steg ind i den. Da jeg spurgte hende, hvor Kusken skulde køre hen, svarede hun: »Et eller andet Sted i Nærheden af Golden Square! Og hurtigt!« — saa trak hun sig tilbage i Hjørnet med sin ene skælvende Haand for sit Ansigt, medens den anden gjorde samme Bevægelse som før, som om hun ikke kunde udholde at høre Lyden af en Stemme.

Jeg sad yderst forvirret, blændet af

krydsende Glimt af Haab og Frygt og saa paa hende i Forventning om en Forklaring. Men da jeg saa, hvor meget det var hende om at gøre at faa Lov til at sidde i Ro, og da jeg egentlig selv følte mest Trang til det samme, gjorde jeg ikke noget Forsøg paa at bryde Tavsheden. Vi kørte videre, uden at der blev talt et Ord. Sommetider saa hun ud af Vinduet, som om hun fandt, vi kom for langsomt af Sted, skønt vi i Virkeligheden kørte hurtigt; men ellers blev hun siddende ganske i samme Stilling.

Vi stod af ved en af de Gader, der førte til det Torv, hun havde nævnet, og dér gav jeg Vognen Ordre til at vente, da jeg ikke vidste, om vi maaske kunde faa Brug for den. Hun lagde sin Haand paa min Arm og førte mig hurtigt ind i en af de mørke Gader, hvoraf der er adskillige i dette Kvarter, hvor Husene én Gang havde været smukke Opholdssteder, hver for én Familie, medens de nu forlængst var vanslægtede til at give Fattigfolk Husly i enkelte Værelser. Gennem den aabne Dør gik hun ind i et af disse, slap min Arm og gjorde Tegn til mig, at jeg skulde følge efter hende op ad den fælles Trappe, der var ligesom en Biflod til Gaden.

Huset vrimlede af Beboere. Da vi gik op, blev Dørene til flere af Værelserne aabnede, og Folk stak deres Hoveder ud; og paa Trapperne kom vi forbi andre Folk, der gik ned. Da jeg, før vi gik ind, havde set op ude fra, havde jeg set Kvinder og Børn række sig ud af Vinduerne over Blomsterpotterne, og vi syntes at have vakt deres Nysgerrighed, thi det var især de samme, der kiggede ud ad deres Døre.

Det var en bred, panelet Trappegang med masive Gelændere af en eller anden mørk Træsort, og over Dørene Karnisser, smykkede med udskaarne Frugter og Blomster, og brede Bænke i Vinduesfordybningerne. Men alle disse Tegn paa tidligere Storhed var sørgeligt forfaldne og tilsmudsede; Raaddenskab, Fugtighed og Ælde havde taget paa Trinene, der mange Steder ligefrem var usikre. Jeg lagde Mærke til, at der var blevet gjort nogle Forsøg paa at gyde nyt Blod i dette hensygnende Legeme ved hist og her at udbedre det kostbare gamle Træværk med almindeligt Fyrretræ; men det var ligesom et Ægteskab mellem en forarmet gammel Adelsmand og en fattig Plebejer, den ene Part i denne ulige Forbindelse gøs tilbage for den anden. Flere af Trappegangens Vinduer bagud var blevet blændede eller helt tilmurede. I dem, der var tilbage, var der knap nok en eneste Rude; og gennem de hensmuldrende Rammer, hvorigennem den daarlige Luft altid syntes at strømme ind, og aldrig ud igen, saa jeg gennem andre rudeløse Vinduer ind i andre Huse, der var i en lignende Forfatning, og jeg stirrede svimmel ned i en ussel Gaard, der var hele Husets fælles Mødding.

Vi gik helt op i Husets Kvistetage. To eller tre Gange under Vejs syntes jeg, at jeg i det kummerlige Lys saa Kjolen af en kvindelig Skikkelse, der gik op foran os. Da vi drejede om for at stige op ad den sidste Trappe mellem os og Taget, fik vi hende at se helt, medens hun et Øjeblik standsede ved Døren. Saa drejede hun paa Haandtaget og gik ind.

»Hvad er det!« sagde Martha hviskende. »Hun gik ind i mit Værelse. Jeg kender hende ikke!«

Jeg kendte hende. Jeg havde med Forbavselse set, at det var Miss Dartle.

Jeg fortalte med faa Ord min Vejviserske, at det var en Dame, jeg havde set før; og neppe havde jeg gjort det, før vi hørte hendes Stemme inde i Værelset, skønt vi ikke, derfra hvor vi stod, kunde høre, hvad hun sagde. Med et forundret Udtryk gentog Martha sin tidligere Bevægelse og førte mig sagte op ad Trappen og derpaa, gennem en lille Bagdør, der ikke syntes at have nogen Laas, og som hun skubbede op med Haanden, ind i et lille tomt Loftskammer med Straatag, ikke stort bedre end et Skab. Mellem dette og det Værelse, hun havde kaldt sit, var der en lille Dør, der stod halvt aaben. Her standsede vi, forpustede af at stige op, og hun lagde sin Haand let over mine Læber.

Af det andet Værelse kunde jeg kun se, at det var temmelig stort, at der var en Seng i det, og at der hang nogle tarvelige Billeder af Skibe paa Væggene. Jeg kunde ikke se Miss Dartle eller den Person, til hvem vi havde hørt hende henvende sig. Min Ledsagerske kunde absolut ikke, thi min Stilling var den bedste.

I nogle Øjeblikke herskede der en Dødsstilhed. Martha holdt stadig den ene Haand over mine Læber og hævede den anden som for at lytte.

»Jeg bryder mig kun lidt om, at hun ikke er hjemme,« sagde Rosa Dartle hovmodigt. »Jeg kender ikke noget til hende. Det er Dem, jeg er kommet for at se.«

»Mig?« svarede en blid Stemme.

Ved Lyden af den gennemfo'r en Gysen mit Legeme. Thi det var Milles!

»Ja,« svarede Miss Dartle »jeg er kommet for at se Dem. Hvad for noget? De skammer Dem ikke over det Ansigt, der har udrettet saa meget ondt?«

Det uforsonlige Had i hendes Tone, dens kolde, skarpe Strænghed og dens tilbagetrængte Raseri, fik mig til at se hende lige saa tydeligt for mig, som havde hun staaet for mine Øjne i fuldt Dagslys. Jeg saa de flammende sorte Øjne, og den af Lidenskab hentærede Skikkelse; og jeg saa Arret med dets hvide Spor tværs over hendes Læber, bævende og bankende, medens hun talte.

»Jeg er kommet,« sagde hun, »for at se James Steerforths Kæreste; den Pige, som løb bort med ham og som er i Folkemunde blandt de simpleste i sin Hjemstavn; den frække, opstadsede, erfarne Person, der ligger i med Mænd som James Steerforth. Jeg ønsker at vide, hvordan saadan en ser ud.«

Der lød en Raslen, som om den ulykkelige Pige, som hun overdængede med disse Forhaanelser, løb hen imod Døren, og den talende hurtigt spærrede hende Vejen. Derefter fulgte der et Øjebliks Pause.

Da Miss Dartle atter talte, var det med sammenpressede Tænder og et Stamp i Gulvet.

»Bliv staaende dér!« sagde hun, »eller jeg raaber Deres Skam ud for Huset her og hele Gaden! Hvis De prøver paa at undfly *mig*, skal jeg standse Dem, om det saa var ved Haaret, og faa selv Stenene til at rejse sig imod Dem!«

En forfærdet Mumlen var det eneste Svar, der naaede mine Øren. Saa blev alt stille. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulde gøre. Hvor meget jeg end ønskede at gøre Ende paa Samtalen, følte jeg dog, at jeg ikke havde Ret til at træde frem, at det alene tilkom Mr. Peggotty at se og bjærge hende. Vilde han aldrig komme? tænkte jeg utaalmodigt.

»Saa!« sagde Rosa Dartle med en ringeagtende Latter, »endelig har jeg faaet hende at se! Aa, han var en sølle Mand, at han lod sig fange af denne rørende, hykleriske Blufærdighed og dette sænkede Hoved!«

»Aa, skaan mig, for Himlens Skyld!« udbrød Emily. »Hvem De end er, saa kender De min ynkelige Historie, og skaan mig for Himlens Skyld, hvis De ønsker Skaansel selv!«

»Hvis *jeg* ønsker Skaansel!« svarede den anden heftigt. »Hvad mener De, *vi* to skulde have tilfælles?«

»Intet uden vort Køn,« sagde Emily og brast i Graad.

»Og det,« sagde Rosa Dartle, »er saa stærk en Anklage, naar en skændig Skabning paakalder det, at hvis mit Bryst rummede nogen anden Følelse overfor Dem end Foragt og Afsky, vilde det isne op af det. Vort Køn! Jo, De er en Ære for vort Køn!«

»Jeg har fortjent dette,« udbrød Emily, »men det er frygteligt! Kære, kære Frøken, tænk paa hvad jeg har lidt, og hvor dybt jeg er faldet! Aa Martha, kom tilbage! Aa, hjem, hjem!«

Miss Dartle satte sig i en Stol, saadan at jeg kunde se hende fra Døren, og saa ned, som om Emily vred sig paa Gulvet for hendes Fødder. Da hun nu sad mellem mig og Lyset, kunde jeg se hendes krusede Læber og hendes grusomme Blik fæstet paa ét Sted med graadig Triumf.

»Hør efter, hvad jeg siger,« sagde hun, »og gem Deres falske Kunster til

Deres godtroende Bekendte. Haaber De at kunne røre *mig* med Deres Taarer? Ikke mere end De kunde fortrylle mig med Deres Smil, De købte Slavinde!«

»Oh, hav dog lidt Medlidenhed med mig!« udbrød Emily. »Vis mig en Smule Barmhjærtighed, eller jeg dør af Vanvid!«

»Det vilde ikke være nogen stor Straf for Deres Forbrydelser,« sagde Rosa Dartle. Ved De, hvad De har gjort? Tænker De nogen Sinde paa det Hjem, De har lagt øde?«

»Aa, er der nogen Nat eller Dag, hvor jeg ikke tænker paa det!« udbrød Emily; og netop i dette Øjeblik kunde jeg se hende knæle ned, med Hovedet kastet tilbage og sit blege Ansigt opadvendt, med Hænderne vildt sammenfoldede og fremstrakte og Haaret bølgende ned om hendes Skuldre. »Har der nogen Sinde været et eneste Minut, enten jeg vaagede eller sov, da det ikke har staaet for mig, ganske som det plejede at være i hine svundne Dage, før jeg vendte det Ryggen for evig! Aa, mit Hjem, mit Hjem! Aa, min kære, kære Onkel, hvis du nogen Sinde kunde have anet, hvilken Lidelse din Kærlighed vilde forvolde mig, da jeg hørte op med at være god, da vilde du aldrig have vist mig den saa trofast, hvor dybt du end følte den! Men du vilde have været vred paa mig, i det mindste én Gang i mit Liv, saa at jeg dog kunde have haft nogen Trøst! Jeg har ingen, ingen, ingen Trøst paa Jorden, thi de var alle kærlige imod mig!« Hun kastede sig paa sit Ansigt foran den bydende Skikkelse i Stolen med et ydmygt Forsøg paa at gribe Sømmen paa hendes Kjole.

Rosa Dartle sad og saa ned paa hende saa ubevægelig som en Broncestatue. Hendes Læber var fast sammenpressede, som om hun vidste, at hun maatte lægge stærkt Baand paa sig selv — jeg tror fuldt og fast, hvad jeg skriver — hvis hun ikke skulde lade sig friste til at sparke den smukke Skikkelse. Jeg saa hende tydeligt, og hele hendes Væsen syntes at samle sig i dette Udtryk. — Vilde han aldrig komme?

»Hvor ynkeligt indbildske er ikke disse Orme!« sagde hun, da hun havde faaet saa vidt Magt over Forbitrelsen i sit Bryst, at hun turde vove at tale. »*Deres* Hjem! Bilder De Dem ind, at jeg skænker det en Tanke, eller mener De, at De i de lave Omgivelser kunde gøre nogen Fortræd, som Penge ikke rigeligt kunde veje op? *Deres* Hjem! De hørte med til Deres Hjems Forretning, og De blev købt og solgt som en anden af de Varer, Deres Folk handlede med!«

»Aa nej, ikke det!« udbrød Emily. »Sig alt, hvad De vil, om mig! Men lad ikke min Vanære og Skam ramme Mennesker, der er lige saa hæderlige som De, mere end jeg selv allerede har gjort det! Hvis De virkelig er en Dame, saa hav dog en Smule Agtelse for dem, selv om De ikke har nogen Barmhjærtighed med mig!«

»Jeg taler,« sagde hun, uden at nedlade mig til at tage nogen Notits af denne Paakaldelse, og trak sin Kjole bort fra Emilys besmittende Hænder. — »Jeg taler om *hans* Hjem — hvor jeg bor. Her,« sagde hun og strakte sin Haand frem med en ringeagtende Latter og saa ned paa den sammensunkne Pige — »er sandelig en værdig Strid mellem en fornem Moder og hendes fornemme Søn! Til Sorg i et Hus, hvortil hun ikke vilde have faaet Adgang som Køkkenpige! Til Vrede og Græmmelse og Bebrejdelse! Dette Stykke Besmittelse, samlet op paa Strandbredden til en Times Lyst og derpaa smidt tilbage, hvor hun kom fra!«

»Nej, nej,« udbrød Emily og slog sine Hænder sammen. »Dengang han første Gang kom paa min Vej — gid den Dag aldrig var oprundet over mig, og han havde mødt mig, da jeg blev baaret til min Grav! — da var jeg blevet lige saa dydigt opdraget som De eller nogen fin Dame, og jeg var i Færd med at ægte en Mand saa god, som De eller nogen fornem Dame i Verden kunde faa til Ægtefælle. Hvis De lever i hans Hjem og kender ham, ved De maaske, hvor stor Magt han kunde have over en svag, forfængelig Pige. Jeg forsvarer

ikke mig selv, jeg ved det, og han ved det, eller han vil vide det, naar han skal til at dø, og dette ængster hans Sjæl, at han opbød al sin Magt for at bedrage mig, og at jeg troede ham, stolede paa ham og elskede ham!«

Rosa Dartle sprang op fra sin Stol, sprang tilbage og slog hende i det samme — med et Ansigt, der var saa ondskabsfuldt, saa formørket og vansiret af Lidenskab, at jeg nær havde kastet mig imellem dem. Slaget faldt i Blinde og ramte kun Luften. Som hun stod dér, stønnende, og saa paa hende med den højeste Afsky, hun var i Stand til at lægge i sit Ansigt, og skælvende fra Isse til Fodsaal af Raseri og Ringeagt, tænkte jeg, at et saadant Syn havde jeg aldrig set og vilde jeg aldrig oftere faa at se.

»*De* elske ham? *De?*« skreg hun og knyttede sin Haand, der bævede, som ønskede den kun et Vaaben til at gennembore Genstanden for hendes Forbitrelse med.

Emily var faret tilbage, saa jeg ikke mere kunde se hende. Der lød intet Svar.

»Og fortælle *mig* det,« tilføjede hun, med Deres skændige Læber? Hvorfor pisker man ikke den Slags Skabninger? Hvis jeg kunde faa det sat igennem, vilde jeg have denne Pige pisket til Døde!«

Og jeg tvivler virkelig ikke paa, at at hun vilde det. Jeg vilde ikke engang have betroet hende Pinebænken, saa længe hun havde dette rasende Blik.

Langsomt, meget langsomt brast hun i Latter og pegede paa Emily, som var hun en Skændsel at se for Guder og Mennesker.

»*Hun* elske!« sagde hun. »Saadan et Aadsel! Og hun vil fortælle mig, at han nogen Sinde har brudt sig om hende! Ha, ha! Hvilke Løgnere disse Kræmmere er!«

Hendes Spot var værre end hendes usminkede Raseri. Jeg vilde langt have foretrukket at være Genstand for det sidste. Men naar hun tillod det at bryde løs, var det kun for et Øjeblik. Hun havde atter faaet Krammet paa det og betvang det, hvor vildt det end sled i hendes Indre.

»Jeg kom her, som jeg straks sagde Dem, De rene Ophav til en Mands Kærlighed,« sagde hun, »for at se, hvordan en saadan Skabning saa ud. Jeg var nysgerrig. Jeg er blevet tilfredsstillet. Ligeledes for at sige Dem, at De gør bedst i hurtigst muligt at søge hjem til Deres Familie og skjule Deres Ansigt blandt de fortræffelige Mennesker, som venter paa dem, og som vil lade sig trøste med Deres Penge. Naar de er brugt allesammen, kan De jo tro og stole og elske igen, ikke? Jeg tænkte, at De var et sønderbrudt Legetøj, der havde varet sin Tid; et værdiløst Smykke, som Glansen var gaaet af, og som var blevet kastet til Side. Men da jeg ser, at De er ægte Guld, en virkelig Dame og en mishandlet Uskyldighed med et sundt Hjærte fuldt af Elskov og Troskab — hvad De ogsaa ser ud som, og hvad der passer udmærket med Deres Historie! — saa har jeg noget mere at sige. Læg Mærke til det; for hvad jeg siger, vil jeg gøre. Hører De mig, fortryllende Sjæl? Hvad jeg siger, er det min Agt at gøre!«

Et Øjeblik fik hendes Raseri Magten over hende igen; men det jog kun hen over hendes Ansigt som en Krampetrækning, og hun smilte igen.

»Skjul Dem,« vedblev hun, »om ikke i Deres Hjem, saa et andet Sted. Lad det blive et eller andet Sted udenfor Rækkevidde; i et eller andet ubemærket Liv — eller endnu bedre: i en ubemærket Død. Hvis Deres elskende Hjærte ikke brister, gad jeg vidst, om De ikke har fundet en Maade at faa det til at staa stille paa! Jeg har somme Tider hørt om den Slags Midler. Jeg tror let, man kan finde dem.«

Et dæmpet Skrig fra Emily afbrød hende her. Hun standsede og lyttede til det, som om det var Musik.

»Jeg er maaske en besynderlig Natur,« fortsatte Rosa Dartle; »men jeg kan ikke aande frit i den Luft, De indaander. Jeg finder den usund. Jeg vil

derfor have den klaret; jeg vil have den renset for Dem. Hvis De bor her endnu i Morgen, vil Deres Historie og Deres Karakter være udraabt paa den fælles Trappe. Der er anstændige Kvinder her i Huset, har jeg ladet mig sige; og det er Synd, at et saadant Lys som De skulde være iblandt dem uden at blive set. Hvis De, naar De tager herfra, søger Dem noget Tilflugtsted i denne By i en hvilken som helst Egenskab uden den sande (som De gerne maa antage, uden at jeg skal lægge Dem et Halmstraa i Vejen), da skal jeg behandle Dem paa samme Maade, hvis jeg faar at vide, hvor De er tyet hen. Da jeg bliver bistaaet af en Gentleman, der for ikke længe siden aspirerede til den Ære at vinde Deres Haand, vover jeg at haabe, at det vil lykkes mig.«

Vilde han aldrig, aldrig komme? Hvorlænge skulde jeg udholde dette? Hvorlænge kunde jeg udholde det?

»Aa Gud, aa Gud!« udbrød den stakkels Emily i en Tone, som jeg vilde have troet kunde røre det haardeste Hjærte; men Rosa Dartles Smil vedblev at være lige ondt. »Hvad skal, hvad skal jeg dog gøre!«

»Gøre?« svarede den anden. »Leve lykkelig med Deres egne Tanker! Vie Deres Tilværelse til Mindet om James Steerforths Ømhed — han vilde have gjort Dem til sin Tjeners Kone, ikke sandt? — eller ogsaa til Deres taknemlige Følelser overfor den stolte og fortjenstfulde Mand, der vilde have taget Dem som en Gave af hans Haand. Eller hvis disse stolte Erindringer, og Bevidstheden om Deres egne Dyder, og den hæderlige Stilling, De har hævet Dem op til i alle Menneskers Øjne, ikke kan holde Dem oppe, saa gift Dem med denne brave Mand og vær lykkelig over hans Nedladenhed. Hvis det heller ikke vil gaa, saa dø! Der gives Trappegange og Skarndynger nok til en saadan Død og en saadan Fortvivlelse — find en af dem og flyv til Himmels!«

Jeg hørte fjærne Trin paa Trappen. Jeg kendte dem, der var ingen Tvivl. Det var ham, Gud være lovet!

Hun fjærnede sig langtomt fra Døren, da hun havde sagt dette, og kom mig af Syne.

»Men husk det!« tilføjede hun langsomt og strængt, medens hun aabnede den anden Dør for at gaa bort, »af visse Aarsager, og paa Grund af det Had, jeg nærer, er jeg fast besluttet paa at faa Dem stødt ud, hvis De ikke drager Dem ganske udenfor min Rækkevidde eller kaster Deres smukke Maske. Dette er, hvad jeg havde at sige; og hvad jeg siger, er det min Agt at gøre!«

Trinene paa Trappen kom nærmere — nærmere — gik forbi hende, da hun gik ud — styrtede ind i Stuen!

»Onkel!«

Et frygteligt Skrig fulgte efter dette Ord. Jeg ventede et Øjeblik, kiggede ind og saa ham holde hendes bevidstløse Skikkelse i sine Arme. Han stirrede et Øjeblik ind i hendes Ansigt; saa bøjede han sig for at kysse det — aa, saa ømt! — og lagde et Tørklæde over det.

»Master Davy,« sagde han med lav og skælvende Stemme, da han havde dækket det til, »jeg takker min himmelske Fader for, at min Drøm er blevet til Virkelighed! Jeg takker ham inderligt, fordi han har ledet min Fod ad sine egne Veje til mit elskede Barn!«

Med disse Ord løftede han hende op i sine Arme; og med det tilhyllede Ansigt hvilende mod sit Bryst og vendt op mod hans eget bar han hende, ubevægelig og bevidstløs som hun var, ned ad Trappen.

Ellevte Kapitel.

Begyndelsen paa en længere Rejse

Ganske tidlig den næste Morgen, da jeg spadserede i min Have med min Tante (der ikke tog stort anden Motion nu, da hun maatte være saa meget om min kære Dora), blev det sagt mig, at Mr. Peggotty ønskede at tale med mig. Han kom ind i Haven og mødte mig paa Halvvejen, da jeg gik henimod Laagen, og blottede sit Hoved, som det altid var hans Vane at gøre, naar han saa min Tante, for hvem han nærede stor Ærbødighed. Jeg havde været i Færd med at fortælle hende alt, hvad der havde tildraget sig den foregaaende Aften. Uden at sige et Ord gik hun hjærteligt hen til ham, trykkede hans Haand og klappede ham paa Armen. Hun gjorde det saa udtryksfuldt, at hun ikke behøvede at sige et Ord. Mr. Peggotty forstod hende straks lige saa godt, som om hun havde sagt tusind.

»Jeg vil gaa ind nu, Trot,« sagde min Tante, »og se til lille Blomst, som skal til at staa op nu.«

»Vel ikke fordi jeg er her, haaber jeg, Frøken?« sagde Mr. Peggotty. »Hvis det ikke løber rent rundt for mig nu til Morgen, saa er det for min Skyld, De vil forlade os.«

»De har noget at sige, min gode Ven,« svarede min Tante, »og det kan De gøre bedre uden mig.«

»Med Deres Tilladelse, Frøken,« svarede Mr. Peggotty, »saa vilde jeg anse det for en Venlighed af Dem, om De vilde blive her, forudsat da at De ikke er ked af min Passiar.«

»Vilde De det?« sagde min Tante straks godmodigt, »saa skal jeg sandelig ogsaa blive.«

Saa stak hun sin Arm ind under Mr. Peggottys og gik med ham hen til det lille overdækkede Lysthus ved Enden af Haven, hvor hun satte sig ned paa en Bænk, og jeg ved Siden af hende. Der var Plads til Mr. Peggotty ogsaa, men han foretrak at staa, med Haanden støttet til det lille, simple Bord. Som han stod dér og saa paa sin Hue en Stund, før han begyndte at tale, kunde jeg ikke andet end lægge Mærke til den Kraft og Karakterstyrke, hans senede Haand udtrykte, og hvilken god og trofast Kammerat den var for hans ærlige Pande og staalgraa Haar.

»I Gaar Aftes,« begyndte Mr. Peggotty, idet han hævede sine Øjne mod vore, »førte jeg mit kære Barn til mit Logis, hvor jeg længe har ventet hende og gjort alt i Stand til hende. Det varede Timer, før hun kendte mig rigtigt; og da hun gjorde det, knælede hun ned for mine Føder og fortalte mig, som var det sin Bøn, hun bad, hvordan det altsammen var gaaet til. De kan tro mig, at da jeg hørte hendes Stemme, som jeg havde hørt saa muntert derhjemme, og saa hende ydmyget, som havde det været i det Støv, vor Frelser skrev i med sin velsignede Haand, — da følte jeg et Stik i mit Hjærte midt i al dets Taknemmelighed.«

Han førte sit Ærme over sit Ansigt uden at gøre noget Forsøg paa at skjule hvorfor, og saa rømmede han sig.

»Det var ikke længe, jeg følte det, for hun var jo fundet. Jeg behøvede kun at tænke paa, at hun var fundet, saa var det ovre. Jeg ved saamænd ikke engang, hvorfor jeg over Hovedet omtaler det nu. For et Minut siden tænkte jeg ikke paa at sige et Ord om mig selv; men det kom saa naturligt, at jeg gav efter for det, før jeg vidste af det.«

»De er en selvfornægtende Sjæl,« sagde min Tante, »og vil faa Deres Løn.«

Bladenes Skygge spillede over Mr. Peggottys Ansigt, da han overrasket bøjede sit Hoved over mod min Tante til

Tak for hendes gode Mening; saa tog han atter fat paa den Traad, han havde sluppet.

»Dengang min Mille tog Flugten,« sagde han i øjeblikkelig Harme, »fra det Hus, hvor hun holdtes fangen af denne her plettede Snog, som Mr. Davy har set — og hans Fortælling er sand, Gud forbande ham! — flygtede hun om Natten. Det var en mørk Nat med mange Stjerner paa Himlen. Hun var vild. Hun løb langs Strandbredden i den Tro, at den gamle Baad var dér, og raabte til os, at vi skulde vende vore Ansigter bort, fordi hun kom. Hun hørte sig selv skrige, som havde det været en anden Person, og skar sig paa de skarpe Sten og Klipper og følte det ikke mere, end om hun havde været en Klippe selv. Langt, langt løb hun, og Ild flimrede for hendes Øjne, og det susede for hendes Øren. Paa én Gang — ja saadan syntes hun, forstaar De nok — brød Dagen frem, vaad og blæsende, og hun laa ved en Bunke Sten paa Strandbredden, og en Kvinde talte til hende og sagde paa det Lands Sprog, hvad det da var, der var gaaet saa rent galt for hende?«

Han saa alt, hvad han fortalte. Det drog saa levende forbi ham, medens han talte, at han i sin Alvor og Inderlighed malede alt det, han beskrev, tydeligere for mig, end jeg kan gengive det. Nu, mens jeg saa længe efter nedskriver det, kan jeg neppe tro andet, end at jeg personlig har overværet disse Optrin, med et saa forbavsende Præg af Virkelighed staar de indpræget i min Hukommelse.

»Da Milles Øjne — som var tunge — fik set Kvinden rigtig,« fortsatte Mr. Peggotty, »saa hun, at det var en af dem, hun ofte havde talt med paa Strandbredden. For skønt hun, som jeg har sagt, var løbet meget langt om Natten, saa var hun ofte til Fods eller i Baad eller Vogn faret langt omkring og kendte hele Kyststrækningen over flere Mil. Hun havde ingen Børn selv, denne Kvinde, for hun var en ung Kone; men hun saa ud til at skulle have et inden længe. Og gid Himlen vil høre mine Bønner om, at det maa blive til Lykke for hende og Trøst og Ære hele Livet igennem! Gid det maa elske og lyde hende paa hendes gamle Dage, staa hende bi paa det sidste og være en Engel for hende baade her og hisset!«

»Amen!« sagde min Tante.

»Hun havde været noget frygtsom og trykket,« sagde Mr. Peggotty, »og i Begyndelsen havde hun mest holdt sig af Vejen med sin Rok eller hvad hun nu sad og arbejdede med, naar Mille talte med Børnene. Min Mille havde lagt Mærke til hende og var gaaet hen til hende og havde givet sig i Snak med hende; og da den unge Kvinde selv holdt meget af Børn, var de snart blevet Venner. Siden hen, naar Mille kom den Vej, gav hun altid Mille Blomster. Det var hende, der nu spurgte, hvad det var, der var gaaet saa rent galt for hende, og Mille fortalte hende det, og hun — tog hende med sig hjem. Det gjorde hun saamænd. Hun tog hende med sig hjem,« sagde Mr. Peggotty og skjulte sit Ansigt i sine Hænder.

Han var mere bevæget over denne Barmhjærtighedsgerning, end jeg havde set ham være over noget andet, siden den Aften, hun gik bort. Min Tante og jeg gjorde ingen Forsøg paa at forstyrre ham.

»Det var et lille Hus, kan De nok forstaa,« sagde han saa, »men hun fandt Plads til Mille i det — hendes Mand var ude paa Havet — og hun holdt det hemmeligt og bevægede ogsaa sine Naboer — der var ikke mange i Nærheden — til at holde det hemmeligt. Mille blev syg af Feber, og hvad jeg finder meget mærkeligt — men kanske er det ikke saa mærkeligt for lærde Folk — Landets Sprog gik hende af Minde, og hun kunde kun tale sit eget, som ingen forstod. Hun husker, som havde det været en Drøm, at hun laa dér og altid talte sit eget Sprog og altid troede, at den gamle Baad laa omme bag den nærmeste Pynt i Bugten, og tiggede og bad dem om at sende Bud derhen og sige, at hun var ved at dø, og bringe hende Bud om Tilgivelse, om det saa kun var

et Ord. Og næsten hele Tiden troede hun — snart at han, jeg nylig har talt om, stod og lurede paa hende nedenunder Vinduet — snart at han, som havde ført hende ud i alt dette, var i Stuen — og raabte til den gode, unge Kone, at hun ikke maatte slaa Haanden af hende, og vidste paa samme Tid, at hun ikke kunde forstaa det, og frygtede for, at hun skulde blive ført bort. Og det flimrede hele Tiden med Ild for Øjnene af hende og susede for hendes Øren; og der var ingen i Dag eller i Gaar eller i Morgen; men alt det i hendes Liv, som nogen Sinde var sket eller kunde ske, det stormede ind paa hende alt sammen paa engang, og ingen Ting af det var klart eller glædeligt, men alligevel sang hun og lo ad det! Hvor længe dette varede, ved jeg ikke; men saa kom der en Søvn, og i den Søvn blev hun, der tit havde været stærkere end sit eget Jeg, svag som det mindste Barn.«

Her stoppede han op, ligesom for at ryste den Rædsel af sig, hans egen Beskrivelse havde vakt. Efter et Øjebliks Tavshed fortsatte han sin Beretning.

»Det var en smuk Eftermiddag, da hun vaagnede; og saa stille, at der var ikke en Lyd uden det rolige blaa Havs Skvulpen mod Strandbredden. I Begyndelsen troede hun, at hun var hjemme en Søndag Morgen; men Vinløvet, som hun kunde se bag Vinduet, og Bjærgene bag ved, det var ikke Hjemmet, saa det kunde jo ikke passe. Saa kom hendes Veninde ind for at vaage ved hendes Seng; og da vidste hun, at den gamle Baad laa ikke bag den nærmeste Pynt i Bugten, men var langt borte, og vidste hvor hun var, og hvorfor, og brast i Graad ved den gode unge Kones Bryst, hvor jeg haaber, hendes lille Barn nu ligger og gør hende glad med sine smukke Øjne.«

Han kunde ikke tale om Milles gode Veninde uden en Strøm af Taarer. Han brast i Graad igen, da han prøvede paa at velsigne hende.

»Dette gjorde min Mille godt,« fortsatte han efter et saa stærkt Anfald af Sindsbevægelse, at jeg ikke kunde se paa det uden at blive revet med selv; og hvad min Tante angaar, græd hun af Hjærtens Grund. »Dette gjorde min Mille godt, og hun begyndte at rette sig. Men Landets Sprog var ganske gaaet hende af Minde, og hun var nødt til at bruge Tegn. Saadan blev hun ved at bedres Dag for Dag, langsomt, men sikkert, og prøvede paa at lære sig Navnene paa de almindelige Genstande — Navne, hun aldrig i sit Liv syntes at have hørt før — indtil der kom en Aften, da hun sad ved sit Vindue og saa en lille Pige lege ude paa Strandbredden. Og paa én Gang strakte Barnet Haanden ud og sagde, hvad der paa Engelsk vilde hedde: »Fiskerdatter, her er en Muslingeskal!« — for De forstaar nok, at de plejede i Førstningen at kalde hende »smukke Dame«, saadan som det er Skik og Brug i Landet, og saa havde hun lært dem at sige »Fiskerdatter« i Stedet for. Barnet siger paa én Gang: »Fiskerdatter, her er en Muslingeskal!« og hun svarer og brister i Graad, og saa kommer det tilbage alt sammen!«

»Da Mille blev helt rask igen,« sagde Mr. Peggotty efter endnu en kort Pavse, »saa tænkte hun paa at forlade den gode unge Kone og vende tilbage til sit eget Land. Manden var kommet hjem dengang; og de to fik hende bragt om Bord paa en lille Skude, der skulde til Livorno, og derpaa til Frankrig. Hun havde lidt Penge, men det var mindre end lidt, det de vilde tage, for alt hvad de have gjort. Jeg er næsten glad over det, skønt de var saa fattige! Hvad de har gjort er opbevaret dér, hvor hverken Møl eller Rust fortærer, og hvor ingen Tyve bryder ind for at stjæle. Master Davy, det vil vare længere end alle Skatte i Verden!

»Mille kom til Frankrig og tog Tjeneste som Kammerjomfru hos rejsende Damer paa en Gæstgivergaard i Havnebyen. Og dér — dér kom han en Dag, den Snog. — Lad ham aldrig komme mig nær. Jeg ved ikke, hvad jeg kunde gøre ham! Saa snart hun saa ham — uden at han havde faaet Øje paa hende — vendte al hendes vilde Frygt tilbage.

og hun flygtede for selve den Luft, han indaandede. Hun kom til England og blev sat i Land i Dover.«

»Jeg ved ikke bestemt,« sagde Mr. Peggotty, »hvornaar hendes Mod begyndte at svigte hende; men paa hele Vejen til England havde hun tænkt sig at vende tilbage til sit kære Hjem. Saa snart hun kom til England, vendte hun sit Ansigt imod det. Men Frygt for ikke at blive tilgivet, Frygt for at blive peget Fingre ad, Frygt for, at nogen af os skulde være død for hendes Skyld, Frygt for saa mange Ting vendte hende bort fra det ligesom med Magt. »Onkel, Onkel,« siger hun til mig, »Frygt for ikke at være værdig til at gøre, hvad mit sønderrevne og blødende Hjærte længtes saadan efter at gøre, det var den værste Frygt af dem alle! Jeg vendte om, medens mit Hjærte var fuldt af Bønner om, at jeg turde kravle hen til den gamle Dørtærskel om Natten, kysse den, lægge mit syndefulde Hoved paa den og blive fundet død dér om Morgenen.«

»Hun kom,« sagde Mr. Peggotty og sænkede sin Stemme til en ærefrygtsfuld Hvisken, »til London. Hun kom til London — hun som aldrig havde set den før i sit Liv — alene — uden en Penny — ung — og saa smuk. Næsten i samme Øjeblik, som hun stod af Vognen her, saa ganske forladt, fandt hun (efter hvad hun troede) en Veninde; en pæn Kone, der talte til hende om Syning, som hun jo var oplært i, om at finde nok af det til hende, om Logis for Natten, og om at hun den næste Dag i al Hemmelighed vilde gøre Forespørgsler om mig og alle derhjemme. — Da mit Barn,« sagde han højt, og grebet af en Taknemmelighed saa stærk, at den rystede ham fra Hoved til Fod, »stod paa Randen af en Ulykke, jeg hverken tør tale om eller tænke paa, — da var Martha sit Løfte tro og frelste hende!«

Jeg kunde ikke tilbageholde et Raab af Glæde.

»Master Davy,« sagde han og greb min Haand i sin stærke Næve, »det var Dem, der først talte om hende til mig. Jeg takker Dem, Sir! Hun mente det alvorligt. Hun vidste af sin egen bitre Erfaring, hvor hun skulde passe paa, og hvad hun skulde gøre. Hun fik det gjort. Og Herren var med hende i det alt sammen! Hun kom, hvid og forpustet, over Mille, da hun sov. Hun sagde til hende: »Staa op fra det, der er værre end Døden, og kom med mig!« De, der hørte til Huset, vilde have standset hende, men de kunde lige saa gerne have prøvet paa at stanse Havet. »Gaa til Side for mig!« sagde hun. »Jeg er et Genfærd, der kalder hende bort fra hendes aabne Grav!« Hun sagde Mille, at hun havde set mig og vidste, at jeg elskede hende og tilgav hende. Hun svøbte hende hurtigt ind i hendes Klæder. Hun tog hende, svag og skælvende, som hun var, paa sin Arm. Hun brød sig ikke mere om, hvad de sagde, end om hun ingen Øren havde haft. Hun gik frem iblandt dem med mit Barn, uden at bryde sig om andre end hende, og bragte hende ud i god Behold, midt i den mørke Nat, bort fra denne Fordærvelsens Hule!«

»Hun plejede Mille,« sagde Mr. Peggotty, der havde sluppet min Haand og lagt sin paa sit tungt aandende Bryst, »hun plejede min Mille, medens hun laa kraftesløs hen og fantaserede af og til, til sent den næste Dag. Saa gik hun ud for at opsøge mig, og saa for at opsøge Dem, Master Davy. Hun fortalte ikke Mille, hvad hun gik ud for, for at Modet ikke skulde svigte hende, saa hun skulde falde paa at skjule sig. Hvordan den grusomme Dame har faaet at vide, at hun var dér, skal jeg ikke kunde sige. Om han, jeg har talt saa meget om, tilfældigvis har set dem gaa ind dér, eller om han (hvad jeg er mest tilbøjelig til at tro) har hørt det af Konen, det spekulerer jeg ikke videre paa. Min Niece er fundet!«

»Hele Natten igennem,« fortsatte Mr. Peggotty, »har vi været sammen, Mille og jeg. Det er kun lidt, hun har kunnet sige i alle disse Timer for sin hjærteskærende Graad, og det er endnu mindre, jeg har set til hendes kære Ansigt. Men

hele Natten igennem har hendes Arm ligget om min Hals; og hendes Hoved har hvilet her; og vi ved fuldkommen vel, at vi for al Fremtid kan sætte vor Lid til hinanden.«

Han tav nu, og hans Haand hvilte paa Bordet i fuldkommen Ro og med en Kraft, der kunde have betvunget Løver.

»Det var et Lysglimt for mig, Trot,« sagde min Tante og tørrede sine Øjne, »da jeg fattede den Beslutning at være Gudmoder for din Søster Betsey Trotwood, som narrede mig; men næst efter det, var der neppe noget, der kunde have glædet mig mere end at blive Gudmoder til den gode, unge Kones Barn.«

Mr. Peggotty tilkendegav med et Nik, at han forstod min Tantes Følelser, men ikke var i Stand til at tale om den Kvinde, hun saa kærligt hentydede til. Vi sad alle tavse, optagne af vore egne Tanker (min Tante tørrede sine Øjne, snart hulkede hun krampagtigt, snart lo hun og kaldte sig selv for en Tosse); men saa brød jeg Tavsheden.

»Kære Ven,« sagde jeg til Mr. Peggotty, »er De ganske paa det rene med Hensyn til Fremtiden? Ja, jeg behøver vel neppe at spørge?«

»Ganske, Master Davy,« svarede han. »Og jeg har sagt Mille det. Der er store Lande langt herfra. Vort fremtidige Liv ligger paa den anden Side Havet.«

»De vil udvandre sammen, Tante,« sagde jeg.

»Ja!« sagde Mr. Peggotty med et forhaabningsfuldt Smil. »I Australien kan ingen bebrejde min Skat noget. Vi vil begynde et nyt Liv derovre.«

Jeg spurgte ham, om han allerede havde fastsat nogen Tid til sin Afrejse.

»Jeg var nede ved Dokkerne tidligt i Morges, Sir,« svarede han, »for at faa Besked om Skibene. Om en seks Ugers Tid eller kanske to Maaneder sejler et af dem — jeg saa det i Morges — og gik om Bord — og det tager vi med.«

»Ganske alene?« spurgte jeg.

»Ja, Master Davy,« svarede han. »Min Søster, ser De, holder saa meget af Dem og Deres og er blevet saa vant til kun at tænke paa sit eget Land, at det neppe vilde være rigtigt at lade hende rejse. Desuden er der jo en, hun skal passe, Master Davy, og som ikke maa glemmes.«

»Stakkels Barn!« sagde jeg.

»Min gode Søster passer Huset for ham, skal jeg sige Dem, Frøken, og han holder af hende,« forklarede Mr. Peggotty min Tante. »Hende kan han sidde og tale roligt med, naar han rimeligvis ikke kunde faa sig til at lukke Munden op overfor en anden. Stakkels Fyr!« sagde Mr. Peggotty og rystede paa Hovedet, »han har ikke beholdt saa meget tilbage, at han kunde undvære den Smule, han har.«

»Og Mrs. Gummidge?« sagde jeg.

»Ja, jeg vil sige Dem, at jeg har spekuleret meget over Mrs. Gummidge,« sagde Mr. Peggotty med en forlegen Mine, der klaredes op lidt efter lidt, efter Haanden som han talte. »Ser De, naar Mrs. Gummidge kommer i Lag med at tænke paa den gamle, er hun ikke, hvad man kan kalde hyggeligt Selskab, ser De, mellem os sagt, — ja, og Dem med, Frøken — naar Mrs. Gummidge giver sig til at pibe« — det plejede vi at sige paa Landet i Stedet for at græde — »saa kunde de, der ikke har kendt den gamle, gerne tro, at hun er et Klynkehoved. Nu har *jeg* kendt den gamle,« sagde Mr. Peggotty, »og jeg har kendt hans gode Egenskaber, saa jeg forstaar hende; men det er ikke ganske saadan med andre, forstaar De — det kan det naturligvis ikke være!«

Det forstod baade min Tante og jeg.

»Derfor,« sagde Mr. Peggotty, »kunde min Søster — jeg siger ikke, at hun vilde det, men hun kunde kanske af og til finde Mrs. Gummidge lidt besværlig. Derfor er det ikke min Hensigt at lægge Mrs. Gummidge for Anker hos dem, men at finde et Sted til hende, hvor hun kan klarere for sig selv. Og derfor,« sagde Mr. Peggotty, »er det min Agt at sætte en Rente ud for hende, før jeg tager afsted, saa hun kan slaa sig igennem. Hun er den mest trofaste Skabning af Verden. Man kan naturligvis ikke vente

af den gode gamle Mutter i den Alder, og ene og forladt som hun er, skulde lade sig tumle om til Søs og i Skove og Ødemarker i et fjærnt og fremmed Land. Saa det er nu, hvad jeg har til Hensigt at gøre med *hende*.«

Han glemte ingen. Han tænkte paa hver enkelts Fornødenheder og Genvordigheder, kun ikke paa sine egne.

»Mille,« vedblev han, »vil blive sammen med mig — stakkels Barn, hun trænger haardt til Fred og Ro! — indtil vi gaar i Gang med vor Rejse. Hun vil sy de Klæder, der skal sys; og jeg haaber, at hendes Ulykke efter Haanden vil synes hende at ligge længere tilbage, naar hun atter er hos sin simple Onkel, der holder saa meget af hende.«

Min Tante tilkendegav ham med et Nik, at hun delte dette Haab, hvilket glædede Mr. Peggotty i høj Grad.

»Saa er der én Ting endnu, Master Davy,« sagde han og stak Haanden i sin Brystlomme og fremtog alvorlig den lille Papirspakke, jeg havde set før, og rullede den op paa Bordet. »Der er disse her Banknoter — halvtreds Pund og ti. Dertil vilde jeg gerne lægge de Penge, hun tog med sig. Jeg har spurgt hende om det (men uden at sige hvorfor) og har lagt det sammen. Jeg er ikke stiv i Regningen. Vilde De være saa god at se efter, om det stemmer?«

Med en Undskyldning for sin Ukyndighed rakte han mig et Stykke Papir og iagttog mig, medens jeg saa det igennem. Det var ganske rigtigt.

»Tak Sir,« sagde han og tog det igen. »Hvis De ikke mener, der er noget til Hinder for det, Master Davy, vil jeg nu, før jeg rejser, lægge disse Penge i en Konvolut og adressere den til ham, og lægge den i en anden og adressere den til hans Moder. Jeg vil sige hende, med lige saa faa Ord, som jeg siger Dem det, hvad det er Betalingen for, og at jeg er rejst, saa det er for sent at sende mig dem tilbage.«

Jeg sagde ham, at jeg troede, det vilde være rigtigt at gøre saadan — ja, at jeg var overbevist om det, siden han selv ansaa det for rigtigt.

»Jeg sagde, at der blot var én Ting endnu,« vedblev han med et alvorligt Smil, da han atter havde pakket Pengene sammen og puttet dem i Lommen; »men der var to. Jeg var ikke klar over, i Morges da jeg gik ud, at jeg selv kunde gaa til Harn og fortælle ham, hvad Gud saa naadigt har ladet ske. Saa jeg skrev et Brev, mens jeg var ude, og bragte det paa Posthuset, og deri fortalte jeg dem, hvordan det hele har sig, og at jeg vilde komme derned i Morgen og lette mit Sind for det lidet, jeg endnu kan have at ordne dér og saa rimeligvis sige Yarmouth Farvel med det samme.«

»Og vil De have, at jeg skal tage med Dem?« sagde jeg, da jeg saa, at der var noget, han ikke fik sagt.

»Hvis De kunde gøre mig den store Tjeneste, Master Davy,« svarede han, »saa ved jeg, at Synet af Dem vilde muntre dem lidt op.«

Da min lille Dora var ved godt Mod og i høj Grad ønskede, at jeg skulde tage af Sted — hvad jeg mærkede, da vi talte om det — lovede jeg straks at ledsage ham efter hans Ønske. Den næste Morgen sad vi følgelig paa Yarmouth Diligencen og kørte atter gennem de gamle Egne.

Da vi om Aftenen gik gennem den kendte Gade — Mr. Peggotty bar min Vadsæk trods alle mine Indvendinger — kiggede jeg ind i Omer og Joram's Bod og saa min gamle Ven Mr. Omer sidde dér, rygende paa sin Pibe. Jeg havde ikke Lyst til at være til Stede ved Mr. Peggottys første Møde med sin Søster og Harn, og saa brugte jeg Mr. Omer som Paaskud til at komme bagefter.

»Hvordan har Mr. Omer det efter saa langs Tids Forløb?« sagde jeg, idet jeg traadte indenfor.

Han viftede Piberøgen bort for bedre at kunne se mig, og genkendte mig snart til sin store Fornøjelse.

»Jeg skulde gerne rejse mig, Sir, for at kvittere for saa stor en Ære som dette Besøg,« sagde han, »men det er snavs med mine Ben, og jeg bliver trillet omkring. Med Undtagelse af mine Ben og

mit Vejr er jeg ellers Gud ske Tak saa frisk som et Menneske kan være.«

Jeg lykønskede ham til hans tilfredse Udseende og gode Humør, og saa nu, at hans Lænestol gik paa Hjul.

»Er det ikke en sindrig Indretning, hvad?« spurgte han og fulgte Retningen af mit Blik og gned Stolearmen blank med sin Arm. »Den løber saa let som en Fjer og holder Sporet saa paalideligt som en Diligence. Aa Gud ja, min lille Minnie — mit Barnebarn, ved De nok, Minnies Barn — sætter sine smaa Kræfter mod Ryggen, giver den et Skub, og afsted ruller vi, saa snildt og muntert, som man kan tænke sig! Og jeg skal sige Dem noget — det er en uforlignelig Stol til at ryge sin Pibe i!«

Jeg har aldrig kendt en saa fortræffelig gammel Fyr til at faa det bedste ud af al Ting og fornøje sig over det, som Mr. Omer. Han var lige saa straalende, som om hans Stol, hans Astma, hans daarlige Ben var de forskellige Grene af en stor Opfindelse, der gik ud paa at forhøje Nydelsen af hans Pibe.

»Jeg forsikrer Dem for,« sagde Mr. Omer, »at jeg ser mere af Verden fra denne Stol, end jeg saa, før jeg sad i den. De vilde blive forbavset over, saa mange Mennesker der kigger indenfor i Dagens Løb for at slaa en Sladder af. Ja De vilde minsandten! Der staar dobbelt saa meget i Avisen, siden jeg har faaet denne her Stol, som der gjorde før. Du gode Gud, hvad faar jeg ikke i det hele taget læst! Det er det, jeg er saa glad for, forstaar De! Hvis det nu havde været mine Øjne, hvad skulde jeg saa have grebet til? Eller mine Øren? Men mine Ben, hvad betyder det? Ih, mine Ben gjorde mig bare mere stakaandet, dengang jeg brugte dem! Og nu, hvis jeg har Lyst til at komme ud paa Gaden eller ned til Stranden, saa behøver jeg blot at kalde paa Dick, Jorams yngste Læredreng, og af Sted ruller jeg i min egen Ekvipage ligesom Lord Mayoren i London!«

Her blev han halvvejs kvalt af sin egen Latter.

»Gud velsigne Dem!« sagde Mr. Omer og tog fat paa sin Pibe igen, »en Mand maa tage det fede med det magre; det er, hvad man maa være belavet paa her i Livet. Joram gør fine Forretninger. Glimrende Forretninger!«

»Det glæder mig meget at høre!« sagde jeg.

»Det vidste jeg, det vilde,« sagde Mr. Omer. Og Joram og Minnie er ligesom to Nyforlovede. Hvad mere kan en Mand forlange? Hvad betyder mine Ben imod *det!*«

Hans overordentlige Foragt for hans egne Ben, medens han sad der og røg, er noget af det fornøjeligste og pudsigste, jeg nogen Sinde har set.

»Og siden jeg rigtig gav mig til at læse, har De nok rigtig givet Dem til at skrive, Sir, hvad?« sagde Mr. Omer og saa beundrende paa mig. Hvor det var en dejlig Bog, Deres! Sikke nogen Udtryk, der er i den! Jeg læste hvert Ord — hvert Ord. Og ikke tale om at falde i Søvn over den!«

Jeg udtrykte levende min Tilfredsstillelse over dette, men jeg maa tilstaa, at jeg fandt denne Tankeforbindelse betydningsfuld.

»Jeg giver Dem mit Æresord paa, Sir,« sagde Mr. Omer, at naar jeg lægger den Bog paa Bordet og betragter den udenpaa; indbundet i tre særskilte Bind — én, to, tre — saa er jeg saa stolt som Punch ved at tænke paa, at jeg engang havde den Ære, at staa i Forbindelse med deres Familie. Og min Gud, hvor det er længe siden, hvad? Ovre i Blunderstone. Med en smuk lille Person liggende hos den anden Person. Og De var selv en ganske lille Person dengang. Aa Gud, aa Gud!«

Jeg skiftede Emne ved at hentyde til Emily. Efter at have forsikret ham, at jeg ikke glemte, hvor meget han altid havde interesseret sig for hende, og hvor venligt han altid havde behandlet hende, fortalte jeg ham i korte Træk om, hvordan hendes Onkel havde genfundet hende ved Marthas Hjælp, hvilket jeg vidste vilde glæde den gamle Mand. Han hørte til med den største Opmærksomhed og sagde bevæget, da jeg var færdig:

»Jeg er glad over det, Sir! Det er de bedste Nyheder, jeg har hørt i mange Dage. Aa Gud, aa Gud, aa Gud! Og hvad bliver der nu gjort for Martha, det ulykkelige unge Fruentimmer?«

Dér rører De ved et Punkt, som mine Tanker har dvælet ved siden i Gaar,« sagde jeg, »men som jeg ikke kan give Dem nogen Besked om endnu, Mr. Omer. Mr. Peggotty har ikke hentydet til det, og jeg kuer mig ved at gøre det. Jeg er vis paa, at han ikke har glemt det. Han glemmer ikke noget af, hvad der er uegennyttigt og godt.«

»Ja for ser De,« sagde Mr. Omer og tog fat igen, hvor han havde sluppet, »hvad der saa end *bliver* gjort, saa kunde jeg ønske at være med til det. Tegn De mig for, hvad De anser for passende, og lad mig vide det. Jeg har aldrig kunnet tro, at det Pigebarn var blevet helt slet, og det glæder mig at høre, at hun ikke er det. Det vil ogsaa glæde min Datter Minnie. Unge Fruentimmere er stridige i den Slags Ting — hendes Moder var ganske ligesom hun — men deres Hjærter er blide og kærlige. Det er bare Komediespil alt sammen med Minnies Vrede over Martha. Hvorfor hun anser det for nødvendigt at spille den Komedie, det tør jeg ikke paatage mig at forklare Dem. Men jeg forsikrer Dem, det er Komediespil alt sammen. Hun viste hende al mulig Godhed i Smug. Saa tegn De mig for, hvad De anser for passende, hvis De vil være saa god? Og lad mig faa et Par Ord om, hvor jeg skal sende det hen. Aa Gud!« sagde Mr. Omer, »naar en Mand er blevet saa gammel, at Livets to Ender mødes — naar han, hvor frisk han saa ellers er, maa lade sig trille omkring for anden Gang, i en Slags Gangvogn — saa bør han være himmelglad ved at gøre alt det gode, han kan. Han trænger skam til det. Og jeg taler ikke særlig om mig selv,« sagde Mr. Omer, »for jeg ser saadan paa det, Sir, at vi lakker alle sammen mod Foden af Bakken, hvad Alder vi saa er i, eftersom Tiden aldrig staar stille et Øjeblik. Saa lad os altid gøre godt og være himmelglade over, at vi kan det, ja saamænd!«

Han bankede Asken ud af sin Pibe og lagde den paa en Liste, der var anbragt paa Stoleryggen til det samme.

»Der er nu Milles Fætter, ham som hun skulde være gift med,« sagde Mr. Omer og gned Hænderne sagte i hinanden, »saa brav en Fyr som nogen her i Yarmouth. Han kommer somme Tider og læser for mig eller snakker med mig en Times Tid om Aftenen. Det vilde jeg kalde en Godhed, hvad? Hele hans Liv én Godhed.«

»Jeg skal hen og hilse paa ham nu,« sagde jeg.

»Skal De det?« sagde Mr. Omer. »Sig ham, at jeg var i godt Humør og bad hilse ham. Minnie og Joram er til Dansegilde. De vilde være lige saa stolte over at se Dem, som jeg, hvis de var hjemme. Minnie er i det hele taget næsten ikke til at faa ud, »for Faders Skyld,« som hun siger. Saa svor jeg i Aften, at hvis hun ikke gik, vilde jeg gaa i Seng Klokken seks. Og derfor,« sagde Mr. Omer og lo over det heldige Udfald af sin List, saa baade han selv og hans Stol rystede, »derfor er hun og Joram til Dansegilde.«

Jeg trykkede hans Haand og ønskede ham Godnat. »Et Øjeblik, Sir,« sagde Mr. Omer. Hvis De gik uden at se min lille Elefant, vilde De gaa glip af det bedste Syn, man kan se for sine Øjne. De har aldrig set saadant et Syn. Minnie!«

En lille velklingende Stemme svarede et eller andet Sted fra ovenpaa: »Nu kommer jeg Bedstefader!« og en smuk lille Pige med langt, hørgult, krøllet Haar kom lidt efter løbende ind i Butiken.

»Det er min lille Elefant, Sir,« sagde Mr. Omer og kælede for Barnet. »Siamesisk Afstamning, Sir. Naa, lille Elefant!«

Den lille Elefant slog Døren til Dagligstuen op, saa at jeg kunde se, at den i den sidste Tid var blevet lavet om til Sovekammer for Mr. Omer, der ikke saa

let kunde bringes ovenpaa; og saa satte hun sin smukke Pande med det lange nedfaldende Haar mod Ryggen af Mr. Omers Stol.

»Naa Elefant!« sagde Mr. Omer. »En, to, tre!«

Paa dette Signal snurrede den lille Elefant, med en Behændighed, der næsten var vidunderlig for saa lille et Væsen, Stolen rundt med Mr. Omer i og kørte den ritch-ratch ind i Dagligstuen uden saa meget som at røre ved Dørkarmen. Mr. Omer var ubeskrivelig fornøjet over det og saa under Vejs triumferende tilbage paa mig over sine Skuldere, som havde han hermed naaet Toppunktet af sit Livs Bestræbelser.

Efter at have spadseret lidt om i Byen, gik jeg til Harns Hus. Mrs. Peggotty havde nu taget fast Ophold her og havde lejet sit eget Hus ud til Mr. Barkis' Eftermand i Fragtkøringen, som havde betalt hende rigtig godt for denne Tjeneste, ligesom for Hest og Vogn. Jeg tror, at den samme sendrægtige Hest, Mr. Barkis kørte med, gik Ruten endnu.

Jeg traf dem i det pæne lille Køkken, sammen med Mrs. Gummidge, som Mr. Peggotty selv havde hentet fra den gamle Baad. Jeg tvivler paa, at nogen anden kunde have bevæget hende til at forlade sin Post. Han havde aabenbart fortalt dem alt. Baade Peggotty og Mrs. Gummidge sad med deres Forklæder for Øjnene, og Harn var lige gaaet ud for at slaa et Slag paa Strandbredden. Nu kom han hjem og blev meget glad over at se mig; og jeg haaber, at min Nærværelse hjalp lidt paa Humøret hos dem alle. Vi talte alle med et Tilløb til Munterhed, om hvordan Mr. Peggotty vilde blive rig i det nye Land, og om de Vidundere, han vilde faa at beskrive i sine Breve. Vi nævnede ikke Emilys Navn, men mere end én Gang hentydede vi til hende. Harn var den gladeste i Selskabet.

Men da Peggotty lyste mig ind i et lille Værelse hvor Krokodillebogen laa parat til mig paa Bordet, fortalte hun mig, at han stadig var den samme. Hun troede (sagde hun grædende) at hans Hjærte var knust, skønt han var lige saa modig, som han var mild, og arbejdede haardere og dygtigere end nogen Baadebygger paa noget Værft paa hele Egnen. Der var Tider sagde hun, om Aftenen, da han talte om deres gamle Liv i Baadhuset; og da omtalte han Emily som et Barn. Men han omtalte hende aldrig som Kvinde.

Jeg mente at have læst i hans Ansigt, at han gerne vilde tale med mig alene. Derfor besluttede jeg mig til at sørge for at møde ham den næste Aften, naar han kom fra sit Arbejde. Da jeg var blevet enig med mig selv om dette, faldt jeg i Søvn. For første Gang i alle disse mange Nætter blev Lyset taget bort fra Vinduet; Mr. Peggotty tørnede ind i sin gamle Køje i den gamle Baad, og Vinden mumlede sin gamle Sang over hans Hoved.

Hele den næste Dag var han optaget af at sælge sin Fiskerbaad og sine Redskaber, med at pakke den Smule Husgeraad ind, som han mente at kunne faa Brug for, og sende det med Fragtvogn til London, og skille sig ved Resten eller forære det til Mrs. Gummidge. Hun var hos ham hele Dagen. Da jeg nærede et sørgmodigt Ønske om at se det gamle Sted en Gang endnu, før det blev laaset af, aftalte jeg at mødes med dem dér om Aftenen. Men jeg ordnede det saadan, at jeg kunde træffe Harn først.

Det var let at træffe ham, da jeg vidste, hvor han arbejdede. Jeg mødte ham paa et afsides Sted ved Stranden, som jeg vidste, han skulde passere, og fulgte tilbage med ham, for at han kunde faa Lejlighed til at tale med mig, hvis han virkelig ønskede det. Jeg havde ikke taget fejl af Udtrykket i hans Ansigt. Vi havde kun fulgtes ad et kort Stykke, da han sagde uden at se paa mig:

»Master Davy, har De set hende?«

»Kun et Øjeblik, medens hun var bevidstløs,« svarede jeg mildt.

Vi gik lidt videre, saa sagde han:

»Master Davy, tror De, De vil faa hende at se?«

»Det vilde maaske være altfor pinligt for hende,« sagde jeg.

»Jeg har tænkt paa det,« svarede han: »Det vilde det, Sir, det vilde det.«

»Men Harn,« sagde jeg blidt, »hvis der er noget, jeg kunde skrive til hende for Dem, for det Tilfælde, at jeg ikke kan sige hende det — hvis der er noget, De kunde ønske at lade hende vide gennem mig — saa vilde jeg betragte det som et helligt Hverv.«

»Det er jeg sikker paa. Jeg takker Dem hjærteligt, Sir! Jeg tror, der er noget, jeg kunde ønske at sige eller skrive.«

»Hvad er det?«

Vi gik lidt videre i Tavshed, og saa talte han.

»Det er ikke, at jeg tilgiver hende. Det er ikke saa meget. Det er snarere, at jeg beder hende tilgive mig, fordi jeg har trængt mig ind paa hende med min Kærlighed. Somme Tider tænker jeg, Sir, at hvis jeg ikke havde faaet hendes Løfte om at ægte mig, saa vilde hun have haft saa megen Tillid mig som sin Ven, at hun vilde have sagt mig, hvad der kæmpede i hendes Sind, og raadført sig med mig, og saa kunde jeg have frelst hende.«

»Jeg trykkede hans Haand. »Er det alt?«

»Der er noget endnu,« svarede han, »hvis jeg kan sige det, Master Davy.«

Vi gik videre, og denne Gang længere end før, inden han talte igen. Han græd ikke, naar han gjorde de Ophold, jeg her maa udtrykke ved Tankestreger. Han samlede sig blot for at kunne udtrykke sig fuldkommen klart.

»Jeg elskede hende — og jeg elsker Mindet om hende — altfor højt til at ville bilde hende ind, at jeg er en lykkelig Mand. Jeg kunde kun blive lykkelig — ved at glemme hende — og jeg er bange for, at jeg neppe kunde holde ud, at det skulde blive sagt hende, at jeg havde gjort det. Men hvis De, der er saa fuld af Lærdom, Master Davy, kunde finde paa noget at sige, der kunde faa hende til at tro, at jeg ikke er ked af mit Liv, men endnu haaber at faa hende at se skyldfri dér, hvor Synderen er udfriet fra sin Angst, og den trætte har fundet Hvile — noget som kunde lette hendes sorgfulde Sind, og alligevel ikke bringe hende paa den Tro, at jeg nogen Sinde kunde gifte mig, eller at det var muligt, at nogen, nogen Sinde skulde kunne blive for mig, hvad hun var — saa vilde jeg bede Dem sige det — og at jeg beder for hende — der var mig saa kær.«

Jeg trykkede atter hans mandige Haand og sagde, at jeg skulde udføre dette Hverv, saa godt jeg kunde.

»Jeg takker Dem, Sir,« svarede han. »Det var venligt af Dem at søge mig op. Det var smukt af Dem at følge ham herned. Jeg forstaar meget godt, Master Davy, at skønt min Tante tager til London, før de sejler, og de vil træffes engang endnu, saa er det dog ikke rimeligt, at jeg faar ham at se igen. Jeg er vis paa, jeg ikke gør det. Vi siger ikke noget om det, men det vil gaa saadan, og det er bedst saadan. Og sidste Gang De ser ham — aller sidste Gang — vil De saa bringe ham den kærligste Hilsen og Tak fra den forældreløse, som han altid har været mere end en Fader for?«

Dette lovede jeg ogsaa af et oprigtigt Hjærte.

»Jeg takker Dem atter, Sir,« sagde han og trykkede hjærteligt min Haand. »Jeg ved, hvor De skal hen. Farvel!«

Med en let Haandbevægelse, som for at forklare mig, at han ikke kunde betræde det gamle Sted, vendte han om. Mens jeg stod og saa efter hans Skikkelse, der i Maanelyset fjærnede sig tværs over Sletten, saa jeg ham vende sit Ansigt mod en lysende Sølvstribe paa Havet, og blive ved at se paa den, medens han gik videre, indtil han fortonede sig som en Skygge i det fjærne.

Døren til Baadhuset stod aaben, da jeg nærmede mig; og da jeg traadte ind, fandt jeg det tømt for alt sit Bohave, undtagen en af de gamle Kistebænke, hvorpaa Mrs. Gummidge sad, med en Kurv paa sit Knæ, og saa paa Mr. Peggotty. Han lænede sin Albue paa den

plumpe Kaminhylde og stirrede paa nogle faa, hendøende Emmer paa Risten; men han hævede forhaabningsfuldt sit Hoved, da jeg traadte ind, og talte muntert til mig.

»Naa — for at sige Farvel til det efter Løfte, hvad, Master Davy?« sagde han og pudsede Lyset. »Tomt nok nu, hvad?«

»De har sandelig brugt Tiden godt,« sagde jeg.

»Ja, vi har ikke siddet med Hænderne i Skødet, Sir. Missis Gummidge har arbejdet som — ja jeg ved ikke, hvad Missis Gummidge ikke har arbejdet som,« sagde Mr. Peggotty og saa paa hende, da han var i Forlegenhed for en tilstrækkelig smigrende Lignelse.

Mrs. Gummidge lænede sig paa sin Kurv og sagde ingen Ting.

»Dér er den selvsamme Bænk, De plejede at sidde paa sammen med Mille,« sagde Mr. Peggotty hviskende. »Den tager jeg med mig til allersidst. Og her er Deres gamle lille Sovekammer, Master Davy, hvad? Næsten saa trist, som man kan forlange i Aften!«

Og virkelig, skønt Vinden var svag, havde den en højtidelig Klang og svøbte sig om det forladte Hus med en jamrende Hvisken, der lød yderst sørgelig. Alting var borte, lige til det lille Spejl med dets Ramme af Østersskaller. Jeg tænkte paa, hvordan jeg havde ligget her, medens den første store Forandring var ved at blive fuldbyrdet i mit Hjem. Jeg tænkte paa det blaaøjede Barn, som havde fortryllet mig. Jeg tænkte paa Steerforth — og jeg grebes af en taabelig, frygtsom Forestilling om, at han var i Nærheden, og at man kunde løbe paa ham, hvad Øjeblik det skulde være.

»Det vil rimeligvis vare længe,« sagde Mr. Peggotty med dæmpet Stemme, »før Baaden finder nye Lejere. De ser paa den nu, som om der var Ulykke ved den.«

»Tilhører den nogen her i Nabolaget?« spurgte jeg.

»En Mastemager oppe i Byen,« sagde Mr. Peggotty. »Jeg gaar hen og giver ham Nøglen i Aften.«

Vi kiggede ind i det andet lille Kammer, og vendte tilbage til Mrs. Gummidge. Hun sad endnu paa Bænken, men Mr. Peggotty satte Lyset paa Kaminhylden og bad hende rejse sig, for at han kunde bære den uden for Døren, før han slukkede Lyset.

»Daniel,« sagde Mrs Gummidge, der pludselig slap sin Kurv og klamrede sig til hans Arm, »kære Daniel, mine sidste Ord i dette Hus skal være en Bøn om, at jeg ikke maa blive ladt tilbage. Tænk ikke paa at lade mig blive tilbage, Daniel! Aa nej, gør aldrig det!«

Mr. Peggotty, der var ganske overrumplet, saa fra Mrs. Gummidge til mig og fra mig til Mrs. Gummidge, som var han blevet vækket op af Søvne.

»Gør det ikke, kæreste Daniel, gør det ikke!« raabte Mrs. Gummidge indtrængende. »Tag mig med Dem, Daniel, tag mig med Dem og Mille! Jeg skal være Dem et trofast Tyende! Hvis der er Slaver paa det Sted, hvor De tager hen, saa skal jeg være Deres Slave, og være glad til, men lad mig ikke blive tilbage, kæreste Daniel!«

»De kære Sjæl,« sagde Mr. Peggotty og rystede paa Hovedet, »De ved ikke, hvor lang den Rejse er, og hvor strængt et Liv, vi vil komme til at føre!«

»Jo jeg gør, Daniel! Det kan jeg tænke mig til!« udbrød Mrs. Gummidge. »Men mine sidste Ord under dette Tag er, at hvis I ikke tager mig med, saa gaar jeg paa Fattighuset og dør! Jeg kan grave, Daniel! Jeg kan arbejde. Jeg kan leve strængt. Jeg kan være kærlig og taalmodig nu — mere end De tror, Daniel, hvis De blot vil prøve mig. Jeg vilde ikke røre Deres Rentepenge, Daniel Peggotty, ikke om jeg saa var ved at dø af Mangel; men jeg vil tage med Dem og Mille til Verdens Ende, hvis De bare vil give mig Lov. Jeg ved, hvad der er i Vejen; jeg ved, De tror, at jeg føler mig ene og forladt; men kæreste, det er ikke saadan mere! Jeg har ikke siddet her saa længe og ventet og tænkt paa Deres Prøvelser, uden at blive bedre af det. Mr. Davy, læg et Ord ind for mig! Jeg kender jo hans Vaner, hans og Milles, og jeg kender deres Sor-

ger, og kan somme Tider være dem til Trøst og arbejde for dem! Daniel, kære Daniel, lad mig tage med Dem!«

Og Mr. Gummidge greb hans Haand og kyssede den med simpel Patos og Kærlighed, i et naturligt Udbrud af Hengivenhed og Taknemlighed, som han fuldt ud fortjente.

Vi bar Bænken ud, slukkede Lyset, laasede Døren udefra og forlod den gamle Baad, tæt tillukket, som en mørk Plet i den skyede Nat. Den næste Dag, da vi uden paa Diligencen vendte tilbage til London, sad Mrs. Gummidge med sin Kurv paa Bagsædet, og Mrs. Gummidge var lykkelig.

Tolvte Kapitel.

Jeg overværer en Eksplosion.

Da der knapt var fire og tyve Timer til den Tid, Mr. Micawber saa hemmelighedsfuldt havde fastsat, raadslog min Tante og jeg om, hvordan vi skulde gaa til Værks; thi min Tante var meget utilbøjelig til at forlade Dora. Ak, hvor let bar jeg ikke Dora op og ned ad Trapperne nu!

Trods Mr. Micawbers Forlangende om, at min Tante skulde være til Stede, var vi tilbøjelige til at ordne det saaledes, at hun blev hjemme, og at Mr. Dick og jeg repræsenterede hende. Vi havde kort sagt besluttet at indrette os saaledes, da Dora omstyrtede vore Planer ved at erklære, at hun aldrig vilde tilgive sig selv, hvis min Tante under noget som helst Paaskud blev hjemme.

»Jeg vil ikke tale til Dem!« sagde Dora og rystede sine Krøller ad min Tante. »Jeg vil være ubehagelig! Jeg vil faa Jip til at gø ad Dem hele Dagen. Jeg vil være vis paa, at De virkelig er en gnaven, gammel en,hvis De ikke tager af Sted!«

»Top, Blomst!« lo min Tante. »Du ved jo du ikke kan klare dig uden mig!«

»Jo jeg kan,« sagde Dora. »De er mig ikke til mindste Nytte. De løber aldrig op og ned ad Trapperne for mig hele Dagen igennem. De sidder aldrig og fortæller mig Historier om Doddy, fra den Gang hans Sko var slidt op og han var helt tilstøvet — aa, den stakkels lille Orm! De gør aldrig det mindste for at glæde mig, vel kære?« Dora skyndte sig at kysse min Tante og sige: »Jo, De gør! Det er kun min Spøg!« — for at min Tante ikke skulde tro, at hun virkelig mente det.

Men Tante,« sagde Dora indsmigrende »hør nu efter. De maa tage af Sted. Jeg vil drille Dem, lige til De lader mig faa min Vilje i den Sag. Jeg skal være *saa* slem mod min slemme Dreng, hvis han ikke faar Dem til at rejse. Jeg skal gøre mig selv *saa* ubehagelig — og det skal Jip ogsaa! De skal komme til at ønske, at De havde været skikkelig og var rejst, om det var aldrig saa langt bort, hvis De ikke tager af Sted. Desuden,« sagde Dora og kastede sit Haar tilbage og saa spørgende paa min Tante og mig, »hvorfor skulde I ikke tage af Sted begge to? Jeg er dog virkelig ikke meget syg. Vel?«

»Ih, det var ogsaa noget at spørge om!« udbrød min Tante.

»Sikken et Indfald!« sagde jeg.

»Ja, jeg ved nok, at jeg er en tosset lille en!« sagde Dora, og saa langsomt fra den ene af os til den anden og spidsede saa sin smukke Mund til et Kys, medens hun laa dér paa sin Chaiselongue.

»Naa ja, saa maa I begge to tage af Sted, ellers tror jeg Jer ikke, og saa græder jeg!«

Jeg kunde se paa min Tantes Ansigt, at hun begyndte at give sig nu, og Dora klarede atter op, da hun ogsaa saa det.

»De vil komme tilbage med saa meget at fortælle mig, at det i det mindste vil tage mig en Uge at blive klog paa det!« sagde Dora. »For jeg ved, at det vil vare længe, før jeg bliver klog paa det, hvis det er noget med Forretninger. Og det er sikkert noget med Forretninger! Hvis der oven i Købet er noget at regne sammen, ved jeg ikke, hvordan jeg skal finde ud af det, og min slemme Dreng vil se *saa* ulykkelig ud hele Tiden. Saa, nu tager De afsted, ikke sandt? I vil kun være borte én Nat, og Jip vil passe paa mig, medens I er borte. Doddy vil bære mig op ad Trappen, før I tager afsted, og jeg vil blive ovenpaa, til I kommer tilbage; og I skal have et Brev med til Agnes med en forfærdelig Masse Skænd, fordi hun aldrig er kommet for at besøge os!«

Vi blev uden videre Forhandling enige om, at vi begge vilde rejse, og at Dora var en lille Snyder, der lod som hun havde det daarligt, bare fordi hun gerne vilde kæles for. Hun var yderst fornøjet og meget munter; og vi fire, altsaa min Tante, Mr. Dick, Traddles og jeg tog om Aftenen til Canterbury med Dover Diligencen.

Paa det Hotel, hvor Mr. Micawber havde bedt os vente paa ham, og som vi med nogen Vanskelighed slap ind i midt om Natten, fandt jeg et Brev, der meddelte, at han vilde komme om Morgenen præcis Klokken halv ti. Saa gik vi, rystende af Kulde i denne sildige Nattetime, til vore respektive Senge gennem forskellige snævre Gange, der lugtede, som om de Menneskealdere igennem var blevet vaskede med en Blanding af Kødsuppe og Staldingredienser.

Tidlig om Morgenen slentrede jeg gennem de kære, gamle, stille Gader og vandrede atter gennem Skyggerne af de ærværdige Portaler og Kirker. Raagerne svævede rundt om Domkirkens Taarne; og Taarnene selv, der saa ud over det milevide, uforandret frodige Land med dets idylliske Vandløb, kløvede den klare Morgenluft, som eksisterede noget saadant som Forandring over Hovedet ikke paa Jorden. Da Klokkerne nu lød, fortalte de mig sørgmodigt om al Tings Foranderlighed; fortalte mig om deres egen Alder, og min smukke Doras Ungdom; og om de mange, der aldrig blev gamle, men som havde levet og elsket og var døde, medens Klokkernes Genlyd havde runget gennem den sorte Prins' rustne Harnisk, der hang derinde, og, Fnug som de var paa Tidens Dyb, tabt sig i Luften som Ringe paa Vandfladen.

Jeg saa paa det gamle Hus fra Gadehjørnet, men gik ikke nærmere til det, for at jeg ikke, hvis jeg blev iagttaget uden at vide det, skulde ødelægge den Plan, hvis Gennemførelse jeg netop var kommet for at hjælpe med. Morgensolen faldt glimtvis paa dets Gavle og Gittervinduer, saa de funklede som Guld; og nogle Glimt af dets gamle Fred syntes at strejfe mit Hjærte.

Jeg vandrede rundt om i Omegnen en Times Tid eller saa, og derpaa vendte jeg tilbage til Hovedgaden, der i Mellemtiden havde rystet den sidste Nats Søvn af sig. Blandt dem, der færdedes i Butikkerne, saa jeg min gamle Fjende, Slagteren, der nu var avanceret til Kravestøvler og et Barn og havde sin egen Forretning. Han puslede med Barnet og syntes at være et gemytligt Medlem af Samfundet.

Vi var alle meget urolige og utaalmodige, da vi satte os til Frokosten. Jo mere Klokken nærmede sig halv ti, des mere spændt ventede vi paa Mr. Micawber. Tilsidst opgav vi endogsaa at lade som om vi spiste — med Undtagelse af Mr. Dick havde vi alle fra første Færd kun rørt Maden for en Forms Skyld; men min Tante gik op og ned i Stuen, Traddles sad paa Sofaen og lod som han læste i Avisen med Øjnene op imod Loftet; og jeg saa ud af Vinduet for at kunne varsko straks, naar Mr. Micawber

kom. Heller ikke kom jeg til at vente længe; thi i samme Øjeblik Klokken slog halv, viste han sig i Gaden.

»Her er han,« sagde jeg, »og ikke i Embedskostume.«

Min Tante bandt sine Hattebaand (hun var kommet ned til Frokost med den paa) og tog sit Sjal paa, som om hun belavede sig paa det værste. Traddles knappede sin Kjole med en determineret Mine. Mr. Dick, der blev foruroliget over disse frygtelige Forberedelser, men fandt det nødvendigt at efterligne dem, satte med begge Hænder sin Hat saa fast, som han paa nogen Maade kunde, ned over Ørerne, og tog den straks af igen for at byde Mr. Micawber velkommen.

»Mine Herrer — min Frøken,« sagde Mr. Micawber — »god Morgen! Min kære Sir« — til Mr. Dick, som heftigt trykkede hans Haand — »De er overordentlig venlig!«

»Har De spist Frokost?« sagde Mr. Dick. »Tag en Kotelet!«

»Ikke for alt i Verden, min kære Sir!« udbrød Mr. Micawber og standsede ham paa Vejen til Klokken, »Appetit og jeg, Mr. Dixon, har længe været fremmede for hinanden.«

Mr. Dixon var saa godt fornøjet med sit nye Navn og syntes at finde det saa elskværdigt af Mr. Micawber at give ham det, at han atter trykkede hans Haand og lo temmelig barnagtigt.

»Dick,« sagde min Tante, »pas paa!«

Mr. Dick fattede sig rødmende.

»Naa Sir,« sagde min Tante til Mr. Micawber, medens hun trak sine Handsker paa, »vi er parat til at møde Bjærget Vesuv eller hvilket som helst andet, saa snart det behager *Dem*.«

»Frøken,« svarede Mr. Micawber, »jeg er vis paa, at De om lidt vil blive Vidne til et Udbrud. Mr. Traddles, jeg tror, jeg har Deres Tilladelse til her at omtale, hvad vi har forhandlet om?«

»Det forholder sig virkelig saadan, Copperfield,« sagde Traddles, da jeg saa overrasket paa ham. »Mr. Micawber har spurgt mig til Raads, med Hensyn til det, han har i Sinde; og jeg har raadet ham efter mit bedste Skøn.«

»Hvis jeg ikke tager fejl, Mr. Traddles,« fortsatte Mr. Micawber, »saa er det, jeg har i Sinde, en Afsløring af vigtig Natur.«

»I høj Grad,« sagde Traddles.

»Maaske,« sagde Mr. Micawber, »vil De, min Frøken og mine Herrer, under disse Omstændigheder gøre mig den Ære foreløbig at underordne Dem en, som, skønt uværdig til at blive betragtet i noget andet Lys end som et forladt Vrag paa den menneskelige Naturs Kyst, dog stadig er Deres Medmenneske, om end trykket ud af sin oprindelige Form ved individuelle Vildfarelser og de sammenstødende Omstændigheders overvældende Magt!«

»Vi har fuldkommen Tillid til Dem, Mr. Micawber,« sagde jeg, »og vi vil gøre, hvad De ønsker.«

»Mr. Copperfield,« svarede Mr. Micawber, »Deres Tillid er, under de forhaandenværende Forhold, ilde anvendt. Jeg beder om Tilladelse til at faa et Forspring paa fem Minutter, og da modtage alle de Tilstedeværende, som jeg beder spørge efter Miss Wickfield paa Wickfield og Heeps Kontor, hvor jeg er ansat.«

Min Tante og jeg saa paa Traddles, der nikkede samtykkende.

»Saa,« bemærkede Mr. Micawber, »har jeg ikke mere at bemærke for Øjeblikket.«

Med disse Ord indbefattede han til min store Forbavselse os alle i et omfattende Buk og forsvandt — med et i højeste Grad tilbageholdende Væsen og et i højeste Grad blegt Ansigt.

Traddles smilede blot og rystede paa Hovedet (hvor alt Haaret stod lige i Vejret) da jeg saa paa ham for at faa en Forklaring; saa tog jeg mit Ur frem og gav mig, som sidste Udvej, til at tælle de fem Minutter. Min Tante gjorde lige saadan med *sit* Ur i Haanden. Da Tiden var udløbet, bød Traddles hende sin Arm, og vi gik allesam-

men til det gamle Hus, uden at sige et Ord under Vejs.

Vi fandt Mr. Micawber ved hans Pult i Taarnkontoret i Stueetagen, enten skrivende ivrigt, eller ladende som om han gjorde det. Den store Kontorlineal havde han stukket indenfor sin Vest, men den var ikke bedre skjult, end at en Fod eller mere af den stak frem fra Brystet som en ny Slags Kalvekrøs.

Da det forekom mig, at han ventede, jeg skulde tale, sagde jeg højt:

»Hvordan har De det, Mr. Micawber?«

»Mr. Copperfield,« sagde Mr. Micawber alvorligt, »jeg haaber, De befinder Dem vel?«

»Er Miss Wickfield hjemme?« sagde jeg.

»Mr. Wickfield er syg og ligger til Sengs af rheumatisk Feber, Sir,« svarede han; »men jeg tvivler ikke om, at Miss Wickfield vil blive glad over at se gamle Venner. Vil De gaa indenfor, Sir?«

Han gik foran os ind i Spisestuen — det første Værelse jeg havde betraadt her i Huset — og idet han smækkede Døren op til Mr. Wickfields tidligere Kontor, sagde han med høj Røst:

»Miss Trotwood, Mr. David Copperfield, Mr. Thomas Traddles og Mr. Dixon!«

Jeg havde ikke set Uriah Heep siden dengang, jeg slog ham. Vort Besøg forbavsede ham aabenbart — ikke mindre, tør jeg nok sige, fordi det forbavsede os selv. Han trak ikke sine Øjenbryn sammen, for han havde ingen, som var værd at tale om; men han rynkede sin Pande i den Grad, at han næsten lukkede sine smaa Øjne, medens en hurtig Bevægelse af hans bruskede Haand op til hans Hage forraadte enten Frygt eller Overraskelse. Dette var kun, da vi var i Færd med at træde ind i Stuen, og jeg opfangede et Glimt af ham over min Tantes Skulder. Et Øjeblik senere var han saa krybende og ydmyg som nogen Sinde.

»Naa,« sagde han, »det var sandelig en uventet Fornøjelse! At have, om jeg saa maa sige, alle Vennerne fra Kvarteret om Sanct Pauls Kirken samlede paa én Gang, det er en uforudset Begivenhed! Mr. Copperfield, jeg haaber, De befinder Dem vel og — hvis jeg ydmygst maa udtrykke mig saaledes — er venlig sindet mod dem, der under alle Forhold er Deres Venner. Jeg haaber, Sir, at det gaar fremad med Mrs. Copperfield? Vi har været ganske urolige over de daarlige Efterretninger, vi i den sidste Tid har faaet om hendes Tilstand, forsikrer jeg Dem.«

Jeg skammede mig ved at lade ham tage min Haand, men jeg vidste ikke, hvad jeg ellers skulde gøre.

»Der er meget forandret her i Kontoret, Miss Trotwood, siden jeg var en ringe Skriver og holdt Deres Ponny, ikke?« sagde Uriah med sit modbydeligste Smil. Men *jeg* har ikke forandret mig, Miss Trotwood!«

»Naa Sir,« svarede min Tante, »naar jeg skal være ærlig, saa synes jeg ganske De har indfriet Deres Ungdoms Løfter, hvis De er tilfreds med det.«

»Tak, Miss Trotwood, for Deres gode Mening!« sagde Uriah og vred sig paa sin afskyelige Maade. »Mr. Micawber, sørg for, at det bliver meldt til Miss Agnes — og Moder. Moder vil blive ganske henrykt over at se Selskabet!« sagde Uriah og satte Stole frem.

»De har vel ikke travlt, Mr. Heep?« sagde Traddles, hvis Øje tilfældigvis fangede det underfundige, røde Øje, der paa én Gang udforskede og undgik os.

»Nej, Mr. Traddles,« svarede Uriah, der atter satte sig paa sin Kontorstol, lagde Haandfladerne sammen og trykkede sine magre Hænder mod sine magre Knæ. »Ikke saa meget som jeg kunde ønske. Men Sagførere, Hajer og Igler er ikke lette at stille tilfreds, ved De nok! Men naturligvis har jeg og Micawber i Reglen Hænderne temmelig fulde, da Mr. Wickfield ikke egner sig synderligt til noget Arbejde, Sir. Men naturligvis er det en Fornøjelse, saa vel som en Pligt at arbejde for *ham*. Jeg tror ikke, De har kendt Mr. Wickfield nøjere, Mr. Traddles? Jeg tror, jeg har

kun haft den Ære at se Dem én Gang selv?«

»Nej, jeg har ikke kendt Mr. Wickfield nøjere, svarede Traddles, »ellers havde jeg maaske gjort Dem min Opvartning for længe siden, Mr. Heep!«

Der var noget i Tonen i dette Svar, som fik Uriah til atter at se paa den talende med et meget skummelt og mistænksomt Udtryk. Men da han kun saa Traddles med hans godmodige Ansigt og ligefremme Væsen og strittende Haar, fik hans Ansigt atter sit sædvanlige Udtryk, medens han med et Kast med hele Kroppen, men især med Halsen, svarede:

»Det gør mig ondt, Mr. Traddles. De vilde have beundret ham lige saa meget, som vi alle gør. Hans smaa Svagheder vilde kun have gjort ham endnu kærere for Dem. Men hvis De har Lyst til at høre en veltalende Ros over min Kompagnon, vil jeg henvise Dem til Copperfield. Familien er et Emne, han er uudtømmelig i, hvis De aldrig har hørt ham.«

Jeg blev afskaaret fra at afvise denne Kompliment (hvis jeg da overhovedet vilde have gjort det) ved at Agnes traadte ind, efter at Mr. Micawber havde aabnet Døren for hende. Hun var ikke ganske saa behersket som sædvanlig, syntes jeg, og hun havde øjensynlig gennemgaaet Ængstelse og Bekymring. Men hendes alvorlige Hjærtelighed og hendes rolige Skønhed lyste kun med saa meget klarere Glans.

Jeg saa Uriah vogte paa hende, medens hun hilste paa os; og han mindede mig om en hæslig, oprørsk Aand, der vogter paa en god Engel. Imidlertid vekslede Mr. Micawber og Traddles et umærkeligt Tegn, og uden at andre end jeg lagde Mærke til det, gik Traddles ud.

»De behøver ikke at vente, Micawber,« sagde Uriah. Mr. Micawber stod, med Haanden paa Linealen, der stak frem i hans Bryst, rank foran Døren, umiskendeligt seende paa et af sine Medmennesker, og dette Medmenneske var hans Principal.

»Hvad venter De efter?« sagde Uriah. Micawber! Hørte De ikke, jeg sagde, De ikke skulde vente?«

»Jo!« svarede Mr. Micawber uden at røre sig.

»Hvorfor *venter* De da?« sagde Uriah.

»Fordi jeg — kort sagt, har Lyst til det!« brast det ud af Mr. Micawber.

Uriahs Kinder mistede deres Farve, og en usund Bleghed, der dog farvedes svagt af hans rødblissede Hud, overgød dem. Han saa opmærksomt paa Mr. Micawber, med Uro og Spænding præget i hvert Træk.

»De er en samvittighedsløs Fyr, som al Verden ved,« sagde han med et Forsøg paa et Smil, »og jeg er bange for, at De tvinger mig til at skille mig af med Dem. Gaa Deres Vej! Jeg skal straks tale med Dem.«

»Hvis der er en Slyngel paa Jorden,« sagde Mr. Micawber og brød pludselig løs igen med den største Voldsomhed, »som jeg allerede har talt altfor meget med, saa er den Slyngels Navn — *Heep!*«

Uriah tumlede tilbage, som havde han faaet et Slag eller et Stød. Saa saa han langsomt rundt paa os med det mørkeste og ondskabsfuldeste Udtryk, han kunde lægge i sit Ansigt, og sagde i en mere dæmpet Tone:

»Oho! Det er en Sammensværgelse! De er mødt her efter Aftale! De spiller under Dække med min Skriver, hvad Copperfield? Naa, tag Dem i Agt! De vil ikke faa noget ud af dette. Vi forstaar hinanden, De og jeg. Der er intet Venskab mellem os to. De har altid været en indbildsk Hvalp, lige fra De kom her første Gang, og De misunder mig min Ophøjelse, hvad? Kom ikke med Deres Anslag mod mig; jeg lægger Modanslag mod Dem! Micawber, ud med Dem. Jeg skal straks tale med Dem.«

»Mr. Micawber,« sagde jeg, »der er sket en pludselig Forandring med denne Fyr ogsaa i andre Henseender, end at han mærkværdigvis taler Sandhed paa ét Punkt, hvilket overbeviser mig om,

at han er kommet i Klemme. Handi med ham, som han fortjener.«

»Det er en køn Forsamling!« sagde Uriah i samme dæmpede Tone, medens han tørrede den kolde Sved af sin Pande med sin lange, magre Haand, »at underkøbe min Skriver, der ligefrem hører til Samfundets Bærme — ligesom De selv gjorde, Copperfield, det ved De, før nogen havde Barmhjærtighed med Dem — til at fornærme mig med sine Løgne! Miss Trotwood, De gjorde bedst i at standse dette; ellers skal jeg standse Deres Mand mere brat, end det vil være Dem behageligt. Det skal ikke være for ingen Ting, jeg i Embeds Medfør har lært Deres Historie at kende, gamle Dame! Miss Wickfield, hvis De føler nogen som helst Kærlighed for Deres Fader, gør De bedst i ikke at slutte Dem til denne Bande! Jeg skal ruinere ham, hvis De gør det. Jeg har nogle af Jer i Saksen. Tænk Jer to Gange om, før den slaar sammen om Jer. Tænk Dem to Gange om, Micawber, hvis De ikke ønsker at blive knust. Jeg anbefaler Dem at forsvinde og vente, til jeg taler med Dem, De Tossehoved, medens der endnu er Tid til at trække sig tilbage. Hvor er Moder?« sagde han, da han pludselig med Uro syntes at opdage Traddles Fraværelse og trak i Klokkestrængen. »Det er en smuk Maade at bære sig ad paa i en Mands eget Hus!«

»Mrs. Heep er her, Sir,« sagde Traddles, der vendte tilbage med denne en værdig Søns værdige Moder. »Jeg har taget mig den Frihed at præsentere mig for hende selv.«

»Hvem er De, som præsenterer Dem selv?« svarede Uriah. »Og hvad ønsker De her?«

»Jeg er Mr. Wickfields Agent og Ven, Sir,« sagde Traddles roligt og forretningsmæssigt. »Og jeg har i min Lomme en Fuldmagt fra ham til i alle Sager at handle paa hans Vegne.«

»Det gamle Asen har drukket sig Forstanden fra,« sagde Uriah og blev hæsligere at se til end nogen Sinde, »og den er fralokket ham ved Svig.«

»Noget er blevet fralokket ham ved Svig, det ved jeg,« svarede Traddles roligt, »og det ved De ogsaa, Mr. Heep! Vi vil overlade det Spørgsmaal til Mr. Micawber, hvis De behager.«

»Ury —!« begyndte Mrs. Heep med en ængstelig Bevægelse.

»Du holder din Mund, Moder!« svarede han. »Jo mindre, der bliver sagt, des bedre.«

»Men min Ury —.«

»Vil du holde din Mund, Moder, og overlade det til mig?«

Skønt jeg længe havde vidst, at hans Kryberi var falsk, og alle hans Foregivender uærlige og hule, havde jeg dog ikke fuldtud fattet Omfanget af hans Hykleri, før jeg nu saa ham med Masken af. Den Pludselighed, hvormed han kastede den, da han forstod, at den ikke var ham til nogen Nytte — den Ondskab og Uforskammethed og Hadefuldhed, han aabenbarede — den Haan, hvormed han selv i dette Øjeblik jublede over det onde, han havde gjort — medens han hele Tiden ogsaa var fortvivlet og ingen Udvej saa til at faa Krammet paa os — skønt alt dette fuldstændig stemmede overens med de Erfaringer, jeg havde gjort med ham, slog det dog i Begyndelsen selv mig, der havde kendt ham saa længe og afskyet ham saa oprigtigt, med Forbavselse.

Jeg siger intet om det Blik, han tilkastede mig, medens han stod og saa paa os, en efter en; thi jeg havde altid vidst, at han hadede mig, og jeg huskede Mærkerne af min Haand paa hans Kind. Men da hans Blik traf Agnes, og jeg saa det Raseri, hvormed han følte, at hans Magt over hende var ved at glide ham af Hænde, og saa hvordan hans skændige Lidenskaber, der havde bragt ham til at attraa en, hvis Dyder han aldrig kunde skatte eller vurdere, nu, da de blev skuffede, lagde sig klart for Dagen, da blev jeg rystet ved den blotte Tanke om, at hun blot en Time havde levet i Hus sammen med en saadan Mand.

Efter at han en Tid havde siddet og gnedet sit Underansigt og set paa os med disse onde Øjne ud over sine bruskede

Fingre, henvendte han sig endnu engang til mig — halvt grædende, og halvt udæskende.

»De anser det altsaa for retfærdigt, Copperfield, De som roser Dem saa meget af Deres Æresfølelse og alt det dér, at snige sig rundt om mig og belure mig sammen med min Skriver? Hvis det havde været *mig,* vilde det ikke have undret mig; for jeg gør ikke Krav paa at være en Gentleman (skønt jeg aldrig har gaaet paa Gaden, som De har, efter hvad Micawber har fortalt) — men naar det er *Dem!* — Og De er heller ikke bange for at gøre det? De tænker ikke paa alt, hvad jeg vil gøre til Gengæld; eller paa at De vil komme i Forlegenhed for at være gaaet i Komplot og saa videre? Meget vel. Vi faar at se! Mr. hvad det nu er De hedder, De vilde indskyde et Spørgsmaal under Mr. Micawber. Han staar dér. Hvorfor lader De ham ikke tale? Jeg kan se, at han har lært sin Lektie.«

Da han saa, at det han sagde, ikke gjorde noget Indtryk paa mig eller nogen af os, satte han sig paa Kanten af sit Bord med Hænderne i sine Lommer og en af sine Platfødder snoet rundt om det andet Ben, trodsigt ventende paa, hvad der vilde komme.

Mr. Micawber, hvis Fremfusenhed jeg med den største Vanskelighed havde holdt i Tømme, saa godt jeg kunde, og som gentagne Gange havde afbrudt med den første Stavelse af Ordet: *Slyng—el!* uden at naa til den anden, brast nu løs, trak Linealen frem fra sit Bryst (aabenbart som Forsvarsvaaben) og fremtog af sin Lomme et Foliodokument, der var foldet sammen som et stort Brev. Idet han lukkede det op med sit gamle Sving og saa paa Indholdet, som om han hensank i kunstnerisk Beundring over Kompositionens Stil, begyndte han at læse som følger:

»Kære Miss Trotwood og mine Herrer — —«

»Gud velsigne og bevare Manden!« udbrød min Tante med dæmpet Stemme. »Han vilde skrive Breve i Bunkevis, om det saa skulde koste hans Liv!«

Mr. Micawber fortsatte uden at høre hende:

»Idet jeg træder frem for Dem for at anklage den rimeligvis mest fuldendte Skurk, der nogen Sinde har eksisteret« — Mr. Micawber pegede, uden at se op fra Brevet, paa Uriah Heep med Linealen, ligesom med en Kommandostav — »beder jeg ikke om, at der maa blive taget noget Hensyn til mig selv. Fra Vuggen af et Offer for pekuniære Forpligtelser, som jeg har været ude af Stand til at opfylde, har jeg altid været en Bold og et Legetøj for nedværdigende Omstændigheder. Vanære, Mangel, Fortvivlelse og Vanvid har, samlede eller hver for sig, været mine Følgesvende paa min Løbebane.«

Den Nydelse, hvormed Mr. Micawber beskrev sig selv som et Bytte for disse ulykkelige Kalamiteter, kunde kun sidestilles med det Eftertryk, hvormed han oplæste sit Brev, og den Hyldest, han ligesom viste det ved at rulle med Hovedet, naar han syntes, at han havde fundet paa en rigtig skrap Sætning.

»Overvældet af Vanære, Mangel, Fortvivlelse og Vanvid indtraadte jeg paa Firmaets Kontor — eller, som vor livlige Nabo, Galleren, vilde udtrykke sig i Bureau — det Firma, som nominelt ledes under Benævnelsen Wickfield og — *Heep,* men som i Virkeligheden alene styres af — *Heep. Heep,* og alene *Heep,* er Drivfjederen i denne Maskine. *Heep,* og alene *Heep* er Falskneren og Bedrageren.«

Uriah, der blev mere blaa end hvid ved disse Ord, gjorde et Udfald efter Brevet, som om han vilde rive det i Stykker. Men ved et ligefremt Mirakel, enten det nu skyldtes Behændighed eller Held, ramte Mr. Micawber i Fremfarten hans Haand over Knoerne med Linealen og lamslog hans højre Haand. Den hang ned fra Haandleddet, som om den var brækket. Slaget lød, som om det var faldet paa Træ.

»Fanden tage Dem!« sagde Uriah og vred sig paa en ny Maade i sin Smerte. »Det skal De faa betalt!«

»Kom mig nær igen, De — De —

De Skurk til Heep,« gispede Mr. Micawber, »og hvis Deres Hoved er af Kød og Blod, skal jeg slaa det itu. Kom an! Kom an!«

Jeg tror aldrig, jeg har set noget mere latterligt — jeg følte det selv dengang — end Mr. Micawber gørende Udfald med Linealen som med en Kaarde og raabende: »Kom an!« medens Traddles og jeg puffede ham tilbage i en Krog, hvorfra han stadig fo'r frem igen, hver Gang vi havde trængt ham ind i den.

Hans Fjende mumlede ved sig selv, vred i nogen Tid paa sin saarede Haand, og tog saa langsomt sit Halstørklæde af og bandt det om den; saa holdt han sin anden Haand omkring den og satte sig paa sit Bord med sit mørke Blik vendt mod Gulvet.

Da Mr. Micawber var blevet tilstrækkelig afkølet, fortsatte han med sit Brev.

»De faste Emolumenter, af Hensyn til hvilke jeg traadte i Tjeneste hos — *Heep*,« han gjorde stadig et Ophold foran dette Ord og udstødte det med forbavsende Kraft — »var ikke fastsatte, med Undtagelse af en Bagatel af to og tyve Shillings og seks Pence pr. Uge. Resten skulde afhænge af Værdien af min faglige Flid; med andre og klarere Ord: af min Naturs Slethed, af mine Bevæggrundes Begærlighed, af min Families Fattigdom, af den almindelige moralske (eller snarere umoralske) Lighed mellem mig og — *Heep*. Behøver jeg at sige, at det snart blev nødvendigt for mig at andrage — *Heep* — om pekuniære Forskud for at kunne underholde Mrs. Micawber og vore forsømte, men lovende Børn? Behøver jeg at sige, at denne Nødvendighed var blevet forudset af — *Heep?* At disse Forskud blev sikrede ved Veksler og andre lignende Forskrivninger, som dette Lands lovlige Institutioner godkender? Og at jeg saaledes indfiltredes i det Væv, han havde udspændt for at fange mig?«

Mr. Micawbers Glæde over sine Evner til i et Brev at udmale denne Tingenes ulykkelige Tilstand, syntes virkelig at opveje al den Pine og Ængstelse, som Virkeligheden kunde have forvoldt ham. Han læste videre:

»Da var det, at — *Heep* — begyndte at bære mig med netop saa meget af sin Tillid, som var nødvendig for at gennemføre hans infernalske Planer. Da var det, at jeg, hvis jeg Shakespearesk maa udtrykke mig saaledes, begyndte at hentæres, skrante og forsmægte. Jeg opdagede, at han stadig brugte min Tjeneste til Falskneri og til at mystificere et Individ, hvem jeg vil betegne som Mr. W. At Mr. W. blev bedraget, holdt i Uvidenhed og snydt paa enhver optænkelig Maade; at alligevel Slubberten — *Heep* — i al denne Tid bar den mest uindskrænkede Taknemlighed og det mest ubegrænsede Venskab til Skue overfor denne saa skammeligt misbrugte Gentleman. Dette var slemt nok; men, som den filosofiske Dansker*) bemærker med den Almengyldighed, der udmærker den Elisabethske Æras berømmelige Zirat, det værste staar tilbage!«

Mr. Micawber blev saa grebet af denne lykkelige Afslutning med et Citat, at han forlystede sig selv og os med endnu en Oplæsning af Sætningen, under Paaskud af, at Stedet var blevet borte for ham.

»Det er ikke min Hensigt,« fortsatte han sin Oplæsning, »her i denne Epistel at indlade mig paa en detailleret Fortegnelse over de forskellige Muligheder af underordnet Natur, der er blevet udøvet overfor det Individ, jeg har benævnet Mr. W., og hvori jeg er blevet delagtig ved mit stiltiende Samtykke. Min Hensigt, da min indre Kamp mellem Løn eller ikke Løn, Bager eller ikke Bager, Eksistens eller Undergang, var ophørt, var at benytte Lejligheden til at opdage og afsløre de større Misligheder, der blev begaaet, til stor Skade og Forurettelse for hin Mr. W., af — *Heep*. Opmuntret af den tavse Paaminder i mit Indre, og af en ikke mindre rørende Paaminder udenfor mig, — som jeg kort vil betegne som Miss W. — gav jeg mig

*) Hamlet. O. A.

i Kast med en temmelig nøjsommelig hemmelig Undersøgelse, der nu, saa vidt jeg ved, antager og tror, har strakt sig over en Periode af fulde tolv Kalendermaaneder.

Han oplæste denne Passage, som stod den i en Parlamentsakt; og Ordenes Lyd syntes at opbygge ham vældigt.

»Mine Anklager mod — *Heep*« vedblev han og saa paa ham og anbragte Linealen under sin Arm i en saadan Stilling, at han havde den ved Haanden i paakommende Tilfælde, »er følgende.«

Jeg tror alle vi holdt vort Aandedræt tilbage. Jeg er i hvert Fald vis paa, at Uriah holdt sit.

»For det første,« sagde Mr. Micawber. »Da Mr. W.'s Evner og Hukommelse for Forretninger, af Aarsager, det hverken er nødvendigt eller passende for mig at gaa nærmere ind paa, svækkedes og forviredes, da gjorde — *Heep* — med Vilje Kontorets Sager mere indviklede og forvirrede. Naar Mr. W. var mindst skikket til at indlade sig paa Forretninger — da var — *Heep* — altid ved Haanden for at tvinge ham til at indlade sig paa dem. Han opnaaede under saadanne Omstændigheder Mr. W.s Underskrift paa vigtige Dokumenter, idet han foregav, at de var andre, betydningsløse Dokumenter. Han bevægede paa denne Maade Mr. W. til at bemyndige ham til at trække en vis Sum af betroede Midler, til et Beløb af 12,614 Pund 2 Shillings og ni Pence, og anvendte dem til Dækning af foregivne Forretningsforpligtelser eller Underbalancer, som der enten allerede var skaffet Dækning for, eller som aldrig havde eksisteret. Tilmed gav han disse Handlinger et Skin af at skyldes Mr. W.'s egne, uredelige Hensigter, og at være gennemførte ved Mr. W.'s egen Uredelighed; og han brugte altid siden dette til at pine og skaffe sig Magt over ham med.«

»De skal bevise dette, De Copperfield!« sagde Uriah og rystede truende paa Hovedet. »Hver Ting til sin Tid!«

»Spørg — *Heep* — Mr. Traddles, om hvem der boede i hans Hus efter ham,« sagde Mr. Micawber og afbrød Oplæsningen af Brevet. »Spørg ham om det!«

»Det gjorde den Nar selv — og han bor der endnu,« sagde Uriah ringeagtende.

»Spørg — Heep — om han nogen Sinde har ført en Lommebog i det Hus,« sagde Mr. Micawber. »Spørg ham om det!«

Jeg saa Uriahs magre Haand standse uvilkaarligt i sine skrabende Bevægelser paa hans Hage.

»Eller spørg ham,« sagde Mr. Micawber, »om han nogen Sinde har brændt en dér. Hvis han siger jo, og spørger Dem om, hvor Asken er henne, saa henvis ham til Wilkins Micawber, og han skal faa noget at høre, som paa ingen Maade er til hans Fordel.«

Den triumferende Klang, hvormed Mr. Micawber udstødte disse Ord, havde en mægtigt foruroligende Indvirkning paa Moderen, der udbrød i stor Sindsbevægelse:

»Ury, Ury, vær ydmyg og søg Forlig, min kære!«

»Moder,« svarede han, »vil du forholde dig rolig? Du er forskrækket, og ved ikke hvad du siger eller mener. Ydmyg!« gentog han og saa paa mig med en Snerren.

»Jeg har ydmyget en af dem for et godt Stykke Tid siden, saa ydmyg jeg ogsaa var!«

Mr. Micawber satte med en gentil Bevægelse sin Hage til Rette i sit Halsbind og tog saa atter fat paa sin Komposition.

»For det andet. *Heep* har, ved flere Lejligheder, saa vidt jeg ved, antager og tror —.«

»Men *det* forslaar ikke,« mumlede Uriah lettet. »Moder, du forholder dig rolig.«

»Vi vil forsøge at *faa* det til at forslaa, Sir, og det, kort sagt, saa De for bestandig faar nok af det,« svarede Mr. Micawber.

»For det andet. Heep har, ved flere Lejligheder, saa vidt jeg ved, antager og tror, systematisk i forskellige Indførsler, Bøger, og Dokumenter forfalsket

Mr. W.s Underskrift; og han har i ét Tilfælde gjort det saa tydeligt, at jeg er i Stand til at bevise det. Til Vitterlighed som følger:«

Atter følte Mr. Micawber stor Nydelse ved denne rent formelle Ophobning af Ord, som virkede uhyre latterligt hos ham, men som jeg dog maa sige paa ingen Maade er noget ejendommeligt for ham. Jeg har i Aarenes Løb iagttaget det samme hos en Mængde Mennesker. Det synes at være en almindelig Regel.

Mr. Micawber læste videre, medens han næsten smaskede med sine Læber.

Til Vitterlighed, som følger. Da Mr. W. ikke var stærk, og det laa indenfor Mulighedens Grænser, at hans Død kunde føre til visse Opdagelser, og til Tilintetgørelsen af — *Heeps* — Magt over den W.'ske Familie — efter hvad jeg, undertegnede Wilkins Micawber, formoder — med mindre Datterens barnlige Kærlighed i al Hemmelighed kunde paavirkes saaledes, at hun aldrig vilde tillade, at nogen Undersøgelse af Kompagniskabets Anliggender blev anstillet — da ansaa merbemeldte — *Heep* — det for hensigtsmæssigt at have en Forskrivning rede — fra Mr. W., skulde det hedde sig — paa det før omtalte Beløb af 12,614 — to — og ni — med Renter — hvori det erklæredes, at denne Sum er blevet forstrakt Mr. W. af Heep for at frelse Mr. W. fra Vanære — skønt Summen i Virkeligheden aldrig er blevet forstrakt af ham, og forlængst var blevet betalt tilbage. Underskrifterne paa dette Dokument, der foregives at være udstedt af Mr. W. og attesteret af Wilkins Micawber, er Falsknerier af — *Heep*. Jeg har i min Besiddelse, i hans Lommebog, flere lignende Efterskrivninger af Mr. W.s Underskrift, hist og her udslettet af Ilden, men dog læselige for enhver. Jeg har aldrig attesteret noget saadant Dokument og jeg har selve Dokumentet i min Besiddelse.«

Med et Sæt tog Uriah Heep et Bundt Nøgler op af sin Lomme og aabnede en bestemt Skuffe; saa betænkte han sig pludselig og vendte sig atter imod os uden at se ned i den.

»Og jeg har Dokumentet,« læste Mr. Micawber atter og saa efter, som om det var Teksten til en Prædiken, »i min Besiddelse — det vil sige, jeg havde det tidligt i Morges, da dette blev skrevet, men har senere overladt det til Mr. Traddles.«

»Det er ganske sandt,« bekræftede Mr. Traddles.

»Ury, Ury,« udbrød Moderen, »vær ydmyg og gaa paa Forlig. Jeg ved, at min Søn vil være ydmyg, mine Herrer, hvis De vil give ham Tid til at tænke sig om. Mr. Copperfield, jeg er vis paa, at De ved, han altid har været meget ydmyg, Sir!«

Det var ejendommeligt at se, hvordan Moderen stadig holdt fast ved det gamle Fif, efter at hendes Søn havde opgivet det som unyttigt.

»Moder,« sagde han og bed utaalmodigt i det Lommetørklæde, hans Haand var svøbt ind i, »du maa hellere tage og fyre en ladt Bøsse af paa mig.«

»Men jeg elsker dig, Ury,« udbrød Mrs. Heep. Og det tvivler jeg ikke om, at hun gjorde; heller ikke om at han elskede hende, hvor besynderligt det end kan lyde; skønt de unægtelig var et aandsbeslægtet Par. »Og jeg kan ikke udholde at høre dig udæske denne Herre og bringe dig selv i endnu større Fare. Jeg sagde straks til den Herre, da han ovenpaa fortalte mig, at det var kommet for Dagen, at jeg vilde svare for, at du vilde være ydmyg og gøre Bod. Aa, se hvor ydmyg *jeg* er, mine Herrer, og bryd Dem ikke om ham.«

»Se, dér er Copperfield, Moder,« svarede han vredt og pegede med sin magre Finger paa mig, mod hvem al hans Forbitrelse havde samlet sig, som den hvem hele Afsløringen oprindelig skyldtes; og jeg bragte ham ikke ud af hans Vildfarelse. »Dér er Copperfield, og han vilde have givet dig hundrede Pund for at sige mindre end det, du har plapret ud med.«

»Jeg kan ikke gøre for det, Ury!« udbrød hans Moder. »Jeg kan ikke styrte dig i Fare ved at bære Hovedet saa højt.

Bedre at være ydmyg, som du altid har været.«

Han sad lidt og bed i sit Lommetørklæde og sagde saa med en Skulen til mig:

»Hvad mere har De at komme frem med? Hvis der er noget, saa kom med det. Hvad stirrer De paa mig for?«

Mr. Micawber tog straks fat paa sit Brev igen, glad ved at kunne vende tilbage til en Frembringelse, han selv følte saa stor Tilfredsstillelse ved.

»For det tredje. Og sidste. Jeg er nu — gennem — *Heeps* — falske Bøger og — *Heeps* — ægte Memoranda, der begynder med den delvis ødelagte Lommebog (som jeg var ude af Stand til at tyde, dengang Mrs. Micawber, da vi tog vor nuværende Bolig i Besiddelse, tilfældigt opdagede den i det Rum eller den Kasse, der er bestemt til at optage den Aske, der danner sig paa vor huslige Arne) — i Stand til at paavise, at den ulykkelige Mr. W.'s Fejl, ja selv hans Dyder, hans faderlige Kærlighed og Æresfølelse, i alle disse Aar er blevet udnyttede og misbrugte til — *Heeps* — slette Formaal. At Mr. W. Aar igennem er blevet bedraget og plyndret paa enhver optænkelig Maade, til pekuniær Berigelse for den gerrige, falske og gridske — *Heep*. At — *Heeps* — Hovedformaal, næst efter at vinde Penge, var at underkue Mr. og Miss W. (om hans yderligere Planer med Hensyn til den sidste siger jeg intet) fuldstændigt. At hans sidste Handling, der er udført for faa Maaneder siden, var at bevæge Mr. W. til at fraskrive sig sin Andel i Kompagniskabet, ja endogsaa til at udstede en Laanekontrakt paa selve Husets Bohave, mod en vis Aarpenge, som skulde udbetales skadesløst og paalideligt af — Heep — paa de fire Kvartalsdage hvert Aar. At det begyndte med foruroligende og forfalskede Opgørelser over de Midler, Mr. W. havde modtaget i Forvaring i en Periode, da Mr. W. havde styrtet sig ud i uforsigtige og daarligt overvejede Spekulationer og mulig ikke har haft de Penge, for hvilke han var moralsk og juridisk ansvarlig, i sin Kasse; at det fortsatte med foregivne Pengelaan til enorme Renter, der i Virkeligheden kom fra — *Heep* — og af — *Heep* — svigagtig var opnaaet af Mr. W. eller foreholdt ham, under Paaskud af at skulle bruges til saadanne eller lignende Spekulationer; at Nettet spandtes videre ved en broget Række samvittighedsløse Chikanerier, og gradvis blev trukket sammen, indtil den ulykkelige Mr. W. ingen Udvej kunde se. Bankerot, som han troede, berøvet baade sin Ejendom, sit Haab, og sin Ære, satte han hele sin Lid til dette Uhyre i Menneskeskikkelse« — Mr. Micawber dvælede med Velbehag ved dette nye Udtryk — »som ved at gøre sig selv uundværlig for ham havde fuldbyrdet hans Ødelæggelse. Alt dette paatager jeg mig at bevise. Sandsynligvis langt mere!«

Jeg hviskede et Par Ord til Agnes, der sad ved min Side og græd, halvt glad og halvt bedrøvet; og der opstod en Bevægelse iblandt os, som om Mr. Micawber var færdig. Med overordentlig Værdighed sagde han: »Undskyld!« og gik, med en Blanding af den dybeste Nedtrykthed og den højeste Glæde, over til Slutningsafsnittet af sit Brev.

»Jeg har nu sluttet. Der staar kun tilbage at dokumentere disse Anklager: og dernæst med min ulykkelige Familie at forsvinde fra et Land, hvor vi kun synes at være til Besvær. Det er snart gjort. Det er rimeligt at antage, at vort mindste Barn, som det skrøbeligste Medlem af vor Kreds, først vil udaande af Afkræftelse, og at vore Tvillinger vil følge derefter. Lad det være saa! Hvad mig angaar saa har min Pilgrimsfærd til Canterbury allerede udrettet meget; Gældsfængsel og Nød vil snart gøre endnu mere. Jeg haaber, at Besværet og Risikoen ved en Undersøgelse — hvis mindste Resultater langsomt er blevet samlede, under Trykket af besværlige Forretninger, under knugende Pengebekymringer, ved Morgenens Frembrud, ved Aftenens Dug, i Nattens Skygger, under det vagtsomme Blik fra en, som det vilde være overflødigt at kalde en Dæmon — i Forbindelse med Kampen

for, ud fra mine medfødte Evner, at faa det rette Udbytte ud af det, naar det var fuldendt, maa ligesom stænke nogle faa Draaber læskende Vand paa mit Ligbaal. Jeg forlanger ikke mere. Lad det blot for Retfærdigheds Skyld blive sagt om mig, som om en tapper og fremragende Søhelt, med hvem jeg ikke gør Krav paa at turde sammenligne mig, at hvad jeg har gjort, det gjorde jeg paa Trods af alle selvviske og pekuniære Interesser.

»For England, for Hjemmet, for Skønheden!«

»Jeg forbliver altid ek. ek.
Wilkins Micawber.«

Meget bevæget, men stadig inderlig fornøjet, foldede Mr. Micawber Brevet sammen og rakte det med et Buk til min Tante, som noget, hun maaske havde Lyst til at opbevare.

Der var, som jeg allerede havde lagt Mærke til ved mit første Besøg for længe siden, et Jærnpengeskab i Værelset. Nøglen sad i det. En hurtig Mistanke syntes at gribe Uriah; og med et Blik til Mr. Micawber gik han hen til det og slog Døren paa vid Gab. Det var tomt.

»Hvor er Bøgerne?« raabte han med et frygteligt Ansigt. »En Tyv har stjaalet Bøgerne.«

Mr. Micawber gav sig selv et Rap med Linealen. »*Jeg* gjorde det, da jeg fik Nøglen af Dem som sædvanlig — men en Smule tidligere — og aabnede det nu i Morges.«

»Bliv ikke urolig,« sagde Traddles. »De er i min Besiddelse. Jeg skal tage Vare paa dem i Kraft af den Fuldmagt, jeg har omtalt.«

»De modtager altsaa stjaalet Gods?« skreg Uriah.

»Under saadanne Omstændigheder, ja,« svarede Traddles.

Hvor stor var ikke min Forbavselse, da jeg saa min Tante, som havde siddet ganske stille og opmærksom, springe løs paa Uriah Heep og gribe ham i Kraven med begge Hænder!

»De ved, hvad *jeg* vil have?« raabte min Tante.

»En Spændetrøje,« sagde han.

»Nej. Mine Penge!« svarede min Tante. »Kære Agnes, saa længe jeg troede, at de virkelig var blevet sat over Styr af din Fader, vilde jeg ikke sige en Stavelse om, at jeg havde anbragt dem hos ham, for at han skulde gøre dem frugtbringende — og jeg har ikke gjort det, ikke engang til Trot, hvad han kan bevidne. — Men nu ved jeg, at denne Fyr er ansvarlig for dem, og jeg vil have dem! Trot, kom og tag dem fra ham!«

Jeg ved ikke, om min Tante i Øjeblikket troede, at han havde hendes Penge gemt i sit Halstørklæde; men vist er det, at hun rykkede i det, som om hun troede det. Jeg skyndte mig at lægge mig imellem og forsikre hende, at vi alle vilde sørge for, at han til sidste Hvid kom til at erstatte, hvad han havde tilegnet sig med Uret. Dette, og et Øjebliks Eftertanke, beroligede hende; men hun var ikke det mindste bragt af Lave over, hvad hun havde gjort (skønt jeg ikke kan sige det samme om hendes Hat) og satte sig fattet paa sin Stol igen.

I disse sidste Minutter havde Mrs. Heep tigget og tryglet sin Søn om at være »ydmyg,« og hun var faldet paa Knæ for os alle sammen, en efter en, og havde gjort de vildeste Løfter. Hendes Søn satte hende ned i sin Stol, stod med mørke Miner ved Siden af hende og holdt hendes Arm fast med sin Haand; men ikke haardt, og sagde til mig med et vildt Blik:

»Hvad ønsker De, der skal gøres?«

»Jeg skal sige Dem, hvad der maa gøres,« sagde Traddles.

»Har denne Copperfield ingen Tunge?« mumlede Uriah. »Jeg vilde gerne gøre en hel Del for Dem, hvis De uden at lyve kunde fortælle mig, at en eller anden havde skaaret den ud.«

»Min Uriah agter at være ydmyg!« udbrød hans Moder. »Bryd Dem ikke om, hvad han siger, gode Herrer!«

»Hvad der maa gøres,« sagde Traddles, »er dette. Først maa det Frasigelsesdokument, vi har hørt om, overgives til mig nu — og her.«

»Sæt nu, at jeg ikke har det?« afbrød han.

»Men De har det,« sagde Traddles, »og derfor, ser De, vil vi ikke sætte det.«

Og jeg kan ikke andet end indrømme, at det virkelig var første Gang, jeg ydede min gamle Skolekammerats klare Hoved, og taalmodige, praktiske Sans fuld Retfærdighed.

»Dernæst,« sagde Traddles, »maa De belave Dem paa at udspy alt det, De ved Deres Graadighed har tilegnet Dem, og give Erstatning til sidste Skilling. Alle Firmaets Bøger og Papirer maa forblive i vor Varetægt; alle Deres Bøger og Papirer; alle Pengeregnskaber og Panter, baade Firmaets og Deres. Kort sagt, alt hvad her er.«

»Maa det? Det kan jeg dog ikke vide,« sagde Uriah. »Det maa jeg have Tid til at betænke mig paa.«

»Ganske vist,« svarede Traddles. »Men i Mellemtiden, og indtil alt er gennemført til vor Tilfredshed, vil vi beholde disse Ting i vor Besiddelse, og beder Dem — eller kort sagt, tvinger Dem til — at holde Dem paa Deres eget Værelse og ikke sætte Dem i Forbindelse med nogen.«

»Det gør jeg ikke!« sagde Uriah med en Ed.

»Maidstone Fængslet er et nok saa sikkert Gemmested,« bemærkede Traddles. »Og skønt Loven maaske vil være længere om at skaffe os Oprejsning, og maaske ikke kan skaffe os saa fuldstændig Oprejsning, som De kan, saa er der ingen Tvivl om, at den vil straffe *Dem*. Du gode Gud, det ved De jo lige saa godt som jeg! Copperfield, vil du gaa over paa Raadhuset og faa et Par Betjente herhen?«

Her brast Mrs. Heep atter i Graad og tiggede paa sine Knæ Agnes om at lægge et Ord ind for dem, og udbrød, at han var meget ydmyg, og at det var sandt alt sammen, og at hvis han ikke vilde gøre hvad vi ønskede, saa vilde hun gøre det og mere til af samme Slags; thi hun var halvvejs fra Forstanden af Frygt for sin elskede Dreng. At spørge om, hvad han kunde have gjort, hvis han havde haft Mod i Brystet, vilde være det samme som at spørge om, hvad en Bastard af en Køter kunde gøre, hvis den havde en Tigers Mod. Han var en Kujon fra øverst til nederst og viste sin krysteragtige Natur ved sin Mangel paa Handlekraft og sin virkningsløse Forbitrelse, ligesom han viste den ved enhver Lejlighed i sit usle Liv.

»Stans!« knurrede han til mig og tørrede Sveden af sit Ansigt med sin Haand. »Moder, forhold dig rolig! Naa, lad dem saa faa den Kontrakt. Gaa og hent den!«

»Vil De være saa god at hjælpe hende, Mr. Dick!« sagde Traddles.

Stolt af sit Hverv og fuldt ud forstaaende dets Betydning, fulgte Mr. Dick hende, som en Hyrdehund et Faar. Men Mrs. Heep gjorde ham ikke stor Ulejlighed; for hun vendte ikke alene tilbage med Kontrakten, men med det Skrin, hvori den laa, og deri fandt vi en Bankbog og nogle andre Papirer, der senere kom os til Nytte.

»Godt!« sagde Traddles, da han havde faaet dette. »Nu, Mr. Heep, kan De trække Dem tilbage for at tænke over det; maaske vil De være saa god særlig at lægge Mærke til, at jeg paa alle de tilstedeværendes Vegne erklærer Dem, at der kun er én Ting at gøre; at det er den, som jeg har forklaret Dem; og at den maa gøres uden Tøven.«

Uden at hæve sine Øjne fra Gulvet skubbede Uriah sig gennem Stuen med Haanden om Hagen; ved Døren standsede han og sagde:

»Copperfield, jeg har altid hadet Dem. De har altid været en Lykkens Pamfilius, og De har altid været imod mig.«

»Som jeg tror, jeg allerede én Gang har sagt Dem,« svarede jeg, »er det Dem selv, der i Deres Gridskhed og Underfundighed har været imod hele Verden. Det vilde være gavnligt for Dem, om De i Fremtiden vilde tænke paa, at endnu har Verden aldrig set nogen Gridskhed og Underfundighed, som ikke gjorde for meget ud af det og faldt i den Grav, den selv havde gravet. Det er lige saa sikkert som Døden.«

»Eller lige saa sikkert, som de plejede at lære os i Skolen (den samme Skole, hvor jeg samlede mig saa megen Ydmyghed sammen) fra Klokken ni til Klokken elleve, at Arbejdet var en Forbandelse; og fra Klokken elleve til ét, at det var velsignet og fornøjeligt og værdigt og jeg ved ikke hvad, æh?« sagde han med en Snerren. »De præker omtrent lige saa følgerigtigt, som *de* gjorde. Gælder Ydmyghed ikke? Jeg tror ikke, jeg vilde have faaet Krammet paa min Hr. Kompagnon uden den, tror jeg. — Micawber, De gamle Skryder, *De* skal faa det betalt!«

Mr. Micawber lod i højeste Grad haant baade om ham og hans fremstrakte Finger og brystede sig ordentligt, indtil han var lusket ud ad Døren; saa henvendte han sig til mig og indbød mig til at »være Vidne til Genoprettelsen af det gensidige Tillidsforhold mellem ham og Mrs. Micawber.« Hvorefter han inviterede hele Selskabet til at overvære dette rørende Skuespil.

»Det Slør, der saa længe har været sænket mellem Mrs. Micawber og mig, er nu draget til Side,« sagde Mr. Micawber; »og mine Børn og Ophavet til deres Tilværelse kan atter mødes under lige Vilkaar.«

Da vi alle var ham meget taknemlige, og alle ønskede at vise, at vi var det, saa godt som vor ophidsede og forstyrrede Sindsstemning tillod det, tør jeg nok sige, at vi alle vilde være gaaet, hvis det ikke havde været nødvendigt for Agnes at vende tilbage til sin Fader, der endnu var ude af Stand til at taale mere end Haabets Morgengry — og for en af os andre at holde Uriah i sikker Forvaring. Altsaa blev Traddles tilbage i dette sidste Øjemed, for snart at blive afløst af Mr. Dick; og Mr. Dick, min Tante og jeg gik hjem med Mr. Micawber. Da jeg i Hast tog Afsked fra den kære Pige, hvem jeg skyldte saa meget, og tænkte paa, hvad hun maaske denne Formiddag var blevet frelst fra, hvor fast hun end havde været besluttet paa at staa imod — følte jeg mig dybt taknemlig for mine yngre Dages Elendighed, der havde ført til mit Bekendtskab med Mr. Micawber.

Hans Hus laa ikke langt borte; og da Gadedøren ind til Dagligstuen blev revet op, og han busede ind, med en Voldsomhed, der ganske lignede ham, befandt vi os paa én Gang midt i Familiens Skød. Mr. Micawber udbrød: »Emma, mit Liv!« og kastede sig i Mrs. Micawbers Arme. Mrs. Micawber skreg op og trykkede Mr. Micawber til sit Hjærte. Mrs. Micawber, der puslede med den ubevidste lille Gæst, som Mr. Micawber havde omtalt i sit sidste Brev til mig, var synlig rørt. Den lille Gæst hoppede. Tvillingerne bevidnede deres Glæde ved flere upassende, men uskyldige Demonstrationer. Master Micawber, hvis Karakter syntes at være blevet bitter af tidlig Skuffelse, og hvis Ansigt var blevet gnavent, gav efter for sine bedre Følelser og tudede.

»Emma!« sagde Mr. Micawber. »Skyen er trukket bort fra mit Sind. Den gensidige Fortrolighed, der tidligere gennem saa lang Tid bevaredes imellem os, er genoprettet, og vil ikke mere blive afbrudt. Nu, velkommen, Armod!« udbrød Mr. Micawber og udgød Taarer. »Velkommen, Elendighed, velkommen, Husvildhed, velkommen, Sult, Pjalter, Uvejr og Tiggerstav! Gensidig Tillid vil holde os oppe indtil Enden!«

Med disse Udbrud anbragte Mr. Micawber Mrs. Micawber i en Stol og omfavnede hele Familien efter Tur, medens han hilste en Mængde mørke Fremtidsudsigter velkomne, der, saa vidt jeg kunde skønne, var alt andet end velkomne for dem; og opfordrede dem til at gaa ud i Canterbury og synge Korsange, da de ikke havde andet tilbage at leve af.

Men da Mrs. Micawber i sin store Sindsbevægelse var faldet i Afmagt, var det nødvendigt at kalde hende til Live, før Koret kunde anses for fuldstændigt. Dette gjorde min Tante og Mr. Micawber; og derpaa blev min Tante præsenteret, og Mrs. Micawber genkendte mig.

»Undskyld mig, kære Mr. Copperfield,« sagde den stakkels Dame og rakte

mig Haanden, »men jeg er ikke stærk; og Bortfjærnelsen af den sidste Tids Misforstaaelse mellem Mr. Micawber og mig var i Begyndelsen for meget for mig.«

»Er det hele Deres Familie, Frue?« sagde min Tante.

»Der er ikke flere for Øjeblikket,« svarede Mrs. Micawber.

»Du gode Gud, det var ikke det, jeg mente, Frue,« sagde min Tante. »Jeg mener, er det allesammen Deres?«

»Det er sikkert og vist, Frue,« svarede Mr. Micawber.

»Og den ældste unge Mand,« sagde min Tante, »hvad er *han* blevet oplært til?«

»Det var mit Haab, da vi kom hertil,« sagde Mr. Micawber, »at faa Wilkins ind i Kirken; eller maaske jeg udtrykker min Mening mere nøjagtigt, naar jeg siger i Koret. Men der var ingen ledig Plads for en Tenor i den ærværdige Bygning, for hvilken denne Stad med Rette er saa berømt; og han er — kort sagt, han er kommet i Vane med at synge i Værtshuse, snarere end i Guds Templer.«

»Men han gør sig Umage,« sagde Mrs. Micawber ømt.

»Jeg tør sige, min Elskede,« svarede Mr. Micawber, »at han gør sig i høj Grad Umage; men endnu har jeg ikke opdaget, at han har noget ud af sin Umage i nogen som helst Retning.«

Master Micawbers Ansigt antog atter sit fortrædelige Præg, og han spurgte temmelig hidsigt, hvad han skulde gøre? Om han var blevet født som Tømmermand eller Vognlakerer, mere end han var blevet født som en Fugl? Om han kunde gaa om i den nærmeste Gade og aabne et Apothek? Om han kunde styrte hen i det nærmeste Retslokale og erklære sig selv for Sagfører? Om han kunde tvinge sig ind ved Operaen og gøre Lykke med Vold og Magt? Om han kunde gøre noget som helst uden at være oplært til nogen Ting?

Min Tante grundede lidt og sagde saa:

»Mr. Micawber, det undrer mig, at det aldrig er faldet Dem ind at udvandre.«

»Frøken,« svarede Mr. Micawber, »det var min Ungdoms Drøm og mine modnere Aars skuffede Ærgerrighed.« Jeg maa rigtignok sige, at jeg er ganske overbevist om, at han aldrig i sit Liv havde tænkt paa det.

»Virkelig?« sagde min Tante med et Blik paa mig. »Hvor det vilde være godt for Dem og Deres Børn, Mr. og Mrs. Micawber, om De kunde udvandre nu.«

»Kapital, Frøken, Kapital,« indvendte Mr. Micawber mørkt.

»Det er den væsentlige, jeg kan sige den eneste Vanskelighed, min kære Mr. Copperfield,« sagde hans Kone.

»Kapital?« udbrød min Tante. »Men De er jo i Færd med at gøre os en stor Tjeneste — har gjort os en stor Tjeneste, kan jeg sige, for der vil sikkert blive bjærget meget ud af Ilden — og hvad kunde vi gøre for Dem, der vilde være halvt saa godt som at skaffe Dem denne Kapital?«

»Jeg kunde ikke modtage den som Gave,« sagde Mr. Micawber fuld af Ild og Liv, »men hvis jeg kunde blive forstrakt med en tilstrækkelig Sum, f. Eks. til fem Procent Rente pro Anno, mod min personlige Forpligtelse — f. Eks. mine Veksler paa respektive tolv, atten og fire og tyve Maaneder, for at der kan blive Tid til, at noget kan vise sig —.«

»Kunde blive forstrakt? Kan og skal blive paa hvilke Vilkaar, De vil,« svarede min Tante, »naar De bare siger til. Tænk nu paa det begge. Der er nogen af Davids Bekendte, som rejser til Australien om kort Tid. Hvis De bestemmer Dem til at rejse, hvorfor skulde De saa ikke tage af Sted med samme Skib? De kan hjælpe hinanden. Tænk paa det nu, Mr. og Mrs. Micawber. Tag Dem Tid til det og overvej det vel.«

»Der er kun ét Spørgsmaal, jeg kunde ønske at gøre, kære Frøken,« sagde Mrs. Micawber. »Klimaet er sundt, tror jeg?«

»Det herligste i Verden!« sagde min Tante.

»Netop,« svarede Mrs. Micawber. »Og saa kommer mit Spørgsmaal. *Er* Forholdene i Landet nu ogsaa saadan, at en Mand med Mr. Micawbers Evner vilde have gode Chancer for at svinge sig op paa den sociale Rangstige? Jeg mener foreløbig ikke, at han skulde kunne aspirere til at blive Guvernør, eller noget af den Slags, men vilde der være rimelig Adgang for hans Talenter til at udfolde sig — det vilde være fuldkommen tilstrækkeligt — og gøre sig gældende?«

»Bedre Adgang dér end noget andet Sted,« sagde min Tante, »for en Mand, som opfører sig godt og er flittig.«

»For en Mand, der opfører sig godt,« gentog Mrs. Micawber i sin Forretningstone, »og er flittig. Netop. Det staar mig klart, at Australien er det rette Virkefelt for Mr. Micawber.«

»Jeg nærer den Overbevisning, kære Frøken,« sagde Mr. Micawber, »og at det under de forhaandenværende Omstændigheder er Landet, det eneste rette Land for mig og min Familie; og at der vil vise sig et eller andet usædvanligt paa hin Kyst. Det er forholdsvis talt ingen Afstand; og skønt vi skylder deres venlige Forslag at tage det under Overvejelse, forsikrer jeg Dem, at det er en ren Formsag.«

Aldrig skal jeg glemme, hvordan han paa et Øjeblik blev det mest sangvinske Menneske med Hensyn til den Lykke, Fremtiden vilde bringe; eller hvordan Mrs. Micawber straks gav sig til at drøfte Kænguruernes Sædvane! Aldrig vil jeg kunne tænke paa denne Gade i Canterbury, paa en Torvedag, uden at mindes ham, da han gik tilbage med os og anlagde et forsorent, uciviliseret Væsen — som en Mand, der har flakket vide om og kun opholder sig midlertidigt her i Landet — og betragtede de Okser, der kom forbi, med en australsk Farmers Øje!

Trettende Kapitel.

Et nyt Tilbageblik.

Jeg maa atter gøre et lille Ophold. Aa, min lille Barnekone, blandt den Vrimmel af Skikkelser, der drager gennem min Erindring, er der én, rolig og stille, som i sin uskyldige Kærlighed og barnlige Skønhed siger: Stans og tænk paa mig — vend dig og se paa den lille Blomst, medens den flagrer mod Jorden!

Det gør jeg. Alt andet bliver taaget og slettet ud. Jeg er atter sammen med Dora i vor lille Villa. Jeg ved ikke, hvor længe hun har været syg. Jeg er saa vant til at føle det, at jeg ikke kan beregne Tiden. Det er i Virkeligheden ikke længe, i Uger eller Maaneder, men for mig, der har gennemlevet den, er det en lang og tung Tid.

De er hørt op med at sige til mig: »Vent et Par Dage endnu!« Jeg er begyndt dunkelt at frygte, at den Dag aldrig vil oprinde, da jeg skal se min Barnekone løbe om i Solskinnet med sin gamle Ven Jip.

Han er ligesom med ét Slag blevet meget gammel. Det kan være at han hos sin Herskerinde savner noget, som oplivede ham og gjorde ham yngre; men han sløves, og hans Syn er svagt, og hans Ben er afkræftede, og min Tante er bedrøvet over, at han ikke mere gør ad

hende, men kryber tæt hen til hende, naar han ligger paa Doras Seng — og hun sidder ved Siden af Sengen — og venligt slikker hendes Haand.

Dora ligger og smiler til os og er smuk og ytrer ikke ét utaalmodigt eller beklagende Ord. Hun siger, at vi er meget gode imod hende; at hun godt ved, at hendes kære gamle Dreng slider sig op af Omsorg for hende; at min Tante ikke faar nogen Søvn, men alligevel altid er aarvaagen, virksom og god. Somme Tider kommer de smaa fugleagtige Damer og ser til hende, og da taler vi om vor Bryllupsdag og hele den lykkelige Tid.

Hvilken besynderlig Ro og Hvile syntes der ikke at være i mit Liv — og i alt Liv baade inden Døre og udenfor — naar jeg sidder i det stille, halvlyse, ordentlige Værelse, med min Barnekones blaa Øjne vendt imod mig og hendes smaa Fingre snoende sig om min Haand! Mange, mange Timer sidder jeg saaledes; men af alle disse Gange, er der tre Gange, jeg husker klarest.

Det er Morgen; og Dora, der er blevet pyntet saa pænt af min Tante, viser mig, hvordan hendes smukke Haar stadig *vil* krølle sig paa Puden, og hvor langt og blankt det er, og hvor hun er glad ved at have det løseligt samlet i det Net, hun bærer.

»Ikke fordi jeg er forfængelig af det, du slemme Dreng, der altid skal gøre Nar,« siger hun, da jeg smiler; »men fordi du plejede at sige, at du fandt det saa smukt; og saa fordi dengang jeg først begyndte at tænke paa dig, plejede jeg at kigge i Spejlet og tænke paa, om du mon vilde blive meget glad ved at faa en Lok af det. Aa, hvor du dog var naragtig, Doddy, da jeg gav dig én!«

»Det var den Dag, da du sad og malede de Blomster, jeg havde givet Dig, Dora, og jeg sagde dig, hvor højt jeg elskede dig.«

»Ja,« siger Dora, »men *dengang* havde jeg ikke Lyst til at fortælle dig, hvordan jeg havde grædt over dem, fordi jeg troede, at du virkelig holdt af mig! Naar jeg igen kan løbe om, som jeg plejede at gøre, Doddy, lad os saa gaa hen og se paa de Steder, hvor vi sværmede saa taabeligt dengang, hvad? Og gaa en af de gamle Ture? Og ikke glemme stakkels Papa?«

»Ja, det vil vi, og det skal blive lykkelige Dage. Saa maa du skynde dig at faa det godt, kære.«

»Aa, jeg skal snart blive rask! Du ved ikke, hvor meget bedre jeg har det!«

Det er Aften; og jeg sidder i den samme Stol, ved den samme Seng, med det samme Ansigt vendt imod mig. Vi har tiet, og der er et Smil paa hendes Ansigt. Jeg er hørt op med at bære min lille Byrde op og ned ad Trappen nu. Hun ligger her hele Dagen.

»Doddy!«

»Min kære Dora!«

»Du vil ikke finde det, jeg nu vil sige, ufornuftigt, efter at du lige har fortalt mig, at Mr. Wickfield ikke er rask? Jeg vilde saa gerne se Agnes. Jeg vilde meget gerne se hende.«

»Jeg skal skrive til hende, kære.«

»Vil du?«

»Lige med det samme!«

»Hvor du er en god kærlig Dreng! Doddy, tag mig paa din Arm. Nej, min kære, det er ikke nogen Grille. Det er ikke noget taabeligt Lune. Jeg vilde virkelig forfærdelig gerne se hende.«

»Det tvivler jeg ikke paa. Jeg behøver kun at lade hende det vide, saa vil hun sikkert komme.«

»Du føler dig meget ensom, naar du kommer neden under nu, gør du ikke?« hvisker Dora med Armen om min Hals.

»Hvordan kan jeg andet, min egen elskede, naar jeg ser din tomme Stol?«

»Min tomme Stol!« Hun klynger sig til mig et Øjeblik uden at tale. »Og du savner mig virkelig; Doddy?« siger hun og ser op med et lyst Smil. »Mig stakkels ubetænksomme, dumme Pige?«

»Min elskede, hvem er der paa Jorden, som jeg kunde savne saa meget som dig?«

»Aa, min egen Mand! Jeg er saa glad, og alligevel saa bedrøvet!« Og hun smøger sig tættere ind til mig og slaar

begge sine Arme omkring mig. Hun ler og hulker, og saa er hun rolig og fuldkommen lykkelig.

»Fuldkommen!« siger hun. »Hils blot Agnes kærligt fra mig, og sig hende, at jeg længes saa forfærdelig meget efter at se hende; saa har jeg ikke mere at ønske.«

»Undtagen at blive rask igen, Dora.«

»Aa, Doddy! Somme Tider tænker jeg — du ved nok, at jeg altid har været en tosset lille Skabning! — at det bliver jeg aldrig!«

»Sig ikke det, Dora! Min egen elskede, tænk ikke saadan noget!«

»Jeg skal lade være, hvis jeg kan, Doddy. Men jeg er meget lykkelig; skønt min kære Dreng er saa ene og forladt foran sin Barnekones tomme Stol!«

Det er Nat; og jeg er endnu hos hende. Agnes er kommet; hun har været en hel Dag og en Aften hos os. Hun, min Tante og jeg har siddet hos Dora siden om Morgenen alle sammen. Vi har ikke talt meget, men Dora har været fuldkommen tilfreds og munter. Nu er vi alene.

Ved jeg nu, at min Barnekone snart vil forlade mig? De har sagt mig det; de har ikke sagt mig noget, der var fremmed for mine Tanker; men jeg er langt fra vis paa, at jeg har lagt mig denne Sandhed paa Hjærte. Jeg kan ikke faa Magt over den. Jeg har mange Gange i Dag trukket mig tilbage for at græde. Jeg har tænkt paa ham, der græd over en Skilsmisse mellem levende og døde. Jeg har tænkt paa hele denne indtagende og medynksvækkende Historie. Jeg har prøvet paa at resignere og finde Trøst; og jeg haaber, jeg i nogen Maade har gjort det; men hvad jeg ikke kan faa rigtig fat paa, er, at Enden nødvendigvis maa komme. Jeg holder hendes Haand i min, jeg holder hendes Hjærte i mit; jeg ser hendes Kærlighed til mig i hele dens livfulde Styrke. Jeg kan ikke udelukke, en bleg, svag Skygge af Haab om, at hun vil blive skaanet.

»Jeg vil tale med dig, Doddy. Jeg vil sige dig noget, som jeg ofte har tænkt paa at sige dig i den sidste Tid. Du bliver ikke vred, vel?« siger hun med et mildt Blik.

»Vred, min egen?«

»For jeg ved ikke, hvad du vil tænke, eller hvad du somme Tider kan have tænkt. Maaske har du ofte tænkt det samme. Kære Doddy, jeg er bange for, at jeg var for ung.«

Jeg lægger mit Ansigt paa Puden ved Siden af hendes, og hun ser ind i mine Øjne og taler meget sagte. Lidt efter lidt, medens hun fortsætter, føler jeg med Fortvivlelse i Hjærtet, at hun taler om sig selv, som en, der ikke er til mere.

»Jeg er bange for, kære, at jeg var alt for ung. Jeg mener ikke alene i Aar, men i Erfaring og Tanker og alting. Jeg var saadan en tosset lille Skabning! Jeg er bange for, at det vilde have været bedre, om vi blot havde elsket hinanden som en Dreng og en Pige, og saa glemt det igen. Jeg er begyndt at tro, at jeg ikke duede til at være en gift Kone.«

Jeg prøver paa at holde mine Taarer tilbage og svare: »Aa Dora, lige saa godt, som jeg duede til at være Ægtemand!«

»Jeg ved ikke!« siger hun med den gamle Rysten af sine Krøller. »Maaske! Men hvis jeg havde været bedre skikket til at være gift, saa kunde jeg ogsaa have gjort dig det. Desuden er du meget klog, og det har jeg aldrig været.«

»Vi har været meget lykkelige, min søde Dora.«

»Jeg har været meget lykkelig, meget. Men i Aarenes Løb vilde min kære Dreng være blevet ked af sin Barnekone. Mindre og mindre vilde hun have været en god nok Hustru for ham. Han vilde mere og mere have følt, hvad der manglede ham i hans Hjem. Hun vilde ikke have forbedret sig. Det er bedre, som det er.«

»Aa, kæreste, kæreste Dora, tal ikke saadan til mig. Hvert Ord synes mig en Bebrejdelse!«

»Nej, ikke en Stavelse!« svarer hun og kysser mig. »Aa, min kære, det har du aldrig fortjent, og jeg har elsket dig altfor højt, til at jeg skulde sige et be-

brejdende Ord til dig for Alvor — det var den eneste Fortjeneste, jeg havde — ud over, at jeg var smuk — eller at du syntes, jeg var det. Der er altsaa ensomt nedenunder, Doddy?«

»Meget, meget ensomt!«

»Græd ikke! Staar min Stol dér?«

»Paa sin gamle Plads.«

»Aa, hvor min stakkels Dreng græder! Tys, tys! Lov mig nu én Ting. Jeg vil gerne tale med Agnes. Naar du gaar nedenunder, saa sig det til Agnes, og send hende op til mig; og medens jeg taler med hende, saa lad ingen komme herind — ikke engang Tante. Jeg vil gerne tale med Agnes under fire Øjne. Jeg vil gerne tale med Agnes ganske alene.«

Jeg lover, at hun skal komme til det straks; men jeg kan ikke forlade hende for min Sorg.

»Jeg sagde, at det var bedre, som det er,« hvisker hun, medens hun holder mig i sine Arme. Aa Doddy, om nogle Aar kunde du ikke have elsket din Barnekone højere end du gør; og om nogle Aar vilde hun have plaget og skuffet dig, saa at du ikke vilde have været i Stand til at elske hende halvt saa højt! Jeg ved, jeg var for ung og barnagtig. Det er meget bedre, som det er!«

Agnes sidder nedenunder, da jeg træder ind i Dagligstuen, og jeg overbringer hende mit Budskab. Hun forsvinder og lader mig alene med Jip.

Hans kinesiske Hus staar ved Kaminen; og han ligger indeni det, i sin Seng af Flonel, og prøver klynkende paa at sove. Fuldmaanen lyser højt paa Himlen. Da jeg ser ud i Natten, rinder mine Taarer hurtigt, og mit oprørske Hjærte bliver revset strængt, — strængt.

Jeg sidder ved Kaminen — med en hemmelig Anger over alle de lønlige Følelser, jeg har baaret paa, siden jeg blev gift. Jeg tænker paa enhver lille Bagatel, der har været mellem mig og Dora, og føler, at det er sandt, at Bagatellerne udgør Livets Sum. Af mine Erindringers Hav stiger Billedet af det kære Barn, saadan som jeg kendte hende først, af min unge Kærlighed, og sin egen, udstyret med alle de fortryllende Egenskaber, hvorpaa en saadan Kærlighed er saa rig. Vilde det virkelig have været bedre, om vi havde elsket hinanden som en Dreng og en Pige og glemt det igen? Oprørske Hjærte, svar!

Jeg ved ikke, hvordan Tiden sniger sig hen, indtil min Barnekones gamle Kammerat atter kalder mig tilbage til Virkeligheden. Mere rastløs end før kryber han ud af sit Hus og gaar hen til Døren og piber, for at jeg skal lukke ham ovenpaa.

»Ikke i Aften, Jip! Ikke i Aften!«

Meget langsomt slæber han sig tilbage til mig, slikker min Haand og hæver sine tilslørede Øjne mod mit Ansigt.

»Aa Jip! Maaske aldrig mere!«

Han lægger sig ned ved mine Fødder, strækker sig ud, som for at sove, og med et klagende Hyl er han død.

»Aa Agnes! Se her!«

— Dette Ansigt, saa fuldt af Medlidenhed og Sorg — denne Taarestrøm — denne frygtelige, stumme Bøn til mig — denne højtidelige Haand, der peger mod Himlen!

»Agnes?«

Det er forbi. Det bliver mørkt for mine Øjne; og en Tid er alt udslettet af min Erindring.

Fjortende Kapitel.

Mr. Micawbers Transaktioner.

Det er ikke Tiden nu til at skildre min Sjæls Tilstand under dens Byrde af Sorg. Jeg tænkte en Overgang, at Fremtiden var spærret for mig, at det var ude med mit Livs Handlekraft og Virksomhed, at jeg aldrig mere vilde finde noget Tilflugtssted uden i Graven. Men først kom der et Mellemrum, før jeg tilfulde fattede min egen Ulykke; et Mellemrum, da jeg endogsaa troede, at den værste Pine var overstaaet; og da min Sjæl kunde finde Trøst ved at dvæle ved alt det uskyldigste og skønneste i det Kærlighedens Eventyr, der nu for bestandig var ude.

Hvornaar det først blev foreslaaet, at jeg skulde rejse udenlands, eller hvordan vi blev enige om, at jeg skulde søge at genvinde min Hjærtefred ved at skifte Opholdssted og rejse, det ved jeg ikke engang klart i dette Øjeblik. Agnes' Aand gennemtrængte saaledes alt, hvad vi tænkte og sagde og gjorde i denne Sorgens Tid, at jeg antager, denne Plan maa tilskrives hendes Indflydelse. Men hendes Indflydelse var saa stilfærdig, at jeg ikke ved mere.

Og nu begyndte jeg virkelig at tro, at gennem min gamle Tankeforbindelse mellem hende og det malede Kirkevindue havde en profetisk Forudanelse om, hvad hun vilde blive for mig under den Ulykke, der skulde ramme mig i Tidens Fylde, fundet Vej til min Sjæl. Under al denne Sorg, lige fra det uforglemmelige Øjeblik, da hun stod foran mig med sin oprakte Haand, var hun som en hellig Aabenbaring i mit ensomme Hus. Da Dødens Engel slog sig ned dér, faldt min Barnekone — det fortalte de mig, da jeg kunde udholde at høre det — i Søvn ved hendes Bryst med et Smil. Jeg vaagnede først af min Afmagt til Bevidsthed da hendes medlidende Taarer, hendes Ord, der var saa fulde af Haab og Fred, hendes blide Ansigt, der bøjede sig, ligesom fra renere Egne, nærmere Himlen, ned over mit oprørske Hjærte og dulmede dets Smerte.

Lad mig fortsætte.

Jeg skulde rejse udenlands. Det syntes at være blevet afgjort imellem os straks i Begyndelsen. Da Jorden nu dækkede alt, hvad der kunde gaa til Grunde af min bortgangne Hustru, ventede jeg kun paa, hvad Mr. Micawber kaldte »den fuldstændige Pulverisering af Heep«, og paa de udvandrendes Afrejse.

Efter Anmodning af Traddles, der i min Nød var mig den kærligste og mest opofrende Ven, vendte vi tilbage til Canterbury — jeg mener min Tante, Agnes og jeg. Efter Aftale gik vi lige til Mr. Micawbers Hus; her, og i Mr. Wickfields Hus, havde min Ven arbejdet lige siden vort stormende Møde. Da den stakkels Mrs. Micawber saa mig komme ind i mine sorte Klæder, blev hun synligt rørt. Der var ikke saa lidt godt i Mrs. Micawbers Hjærte, som ikke var blevet rykket og krævet ud af det i alle disse Aar.

»Naa, Mr. og Mrs. Micawber,« var min Tantes første Hilsen, efter at vi havde taget Plads. »Maa jeg spørge, om De saa har tænkt over mit Forslag om at udvandre?«

»Min kære Frøken,« svarede Mr. Micawber, »maaske kan jeg ikke bedre udtrykke den Beslutning, hvortil Mrs. Micawber, Deres ydmyge Tjener, og jeg kan tilføje vore Børn, alle som en er kommet, end ved at laane en berømt Poets Sprog og svare, at vore Baade er rede til at sættes i Vandet, og vort Skib ligger paa Havet.«

»Det var Ret,« sagde min Tante. »Jeg spaar Dem alt muligt godt af Deres forstandige Beslutning.«

»Frøken, De gør os stor Ære,« svarede han. Saa konfererede han med

sine Optegnelser. »Med Hensyn til den pekuniære Assistance, der skal sætte os i Stand til at sætte vor skrøbelige Kanc ud paa Foretagsomhedens Ocean, har jeg overvejet dette vigtige Forretningsspørgsmaal, og beder om at maatte udstede mine Veksler — stemplede, behøver jeg vel ikke at sige, til de respektive Beløb, som de forskellige Parlamentsakter foreskriver for den Art Sikkerhedsbeviser — paa atten, fireogtyve og tredive Maaneder. Mit oprindelige Forslag lød paa tolv, atten og fireogtyve; men jeg er bange for, at en saadan Ordning ikke vilde indrømme den Tid, som kræves for at — et eller andet — kan vise sig. Maaske,« sagde Mr. Micawber og saa sig rundt i Stuen, som om den repræsenterede flere hundrede Acres højt kultiveret Agerland, »maaske vi, naar den første Forpligtelse forfalder, ikke har været heldige med vor Høst, eller maaske har vi ikke faaet vor Høst ind. Arbejdskraft, tror jeg, er somme Tider vanskelig at faa fat i i den Del af vore koloniale Besiddelser, hvor det vil blive vor Lod at kæmpe med den frugtbare Jordbund.«

»Det kan De ordne paa hvilken Maade, De ønsker, Sir« sagde min Tante.

»Frøken,« svarede han, »Mrs. Micawber og jeg føler os dybt taknemlige for vore Venners og Beskytteres højst betænksomme Godhed. Hvad jeg ønsker, er at være fuldkommen forretningsmæssig, og fuldkommen nøjagtig. Naar man, som vi nu, er i Færd med at tage Skeen i en ganske anden Haand, og saadan som vi, er ved at tage Tilløb til et Spring af ikke almindelige Dimensioner, er det af Betydning for min Selvagtelse — foruden at det kan tjene til Eksempel for min Søn — at disse Arrangementer træffes som mellem Mand og Mand.«

Jeg ved ikke, om Mr. Micawber forbandt nogen Mening med denne sidste Frase; jeg ved ikke, om nogen anden nogen Sinde gør det eller har gjort det; men han syntes at nyde den i høj Grad og gentog, med en betydningfuld Rømmen: »som mellem Mand og Mand.«

»Jeg foreslaar,« sagde Mr. Micawber, »Veksler — en Bekvemmelighed for Forretningverdenen, som jeg tror vi oprindelig skylder Jøderne, der synes mig at have altfor bandsat meget at gøre med dem lige siden — fordi de er omsættelige. Men hvis en Obligation, eller nogen anden Sikkerhedsstillelse, skulde foretrækkes, vilde det være mig en Fornøjelse at udstede et saadant Dokument. Som mellem Mand og Mand.«

Min Tante bemærkede, at i et Tilfælde, hvor begge Parter var villige til at komme over ens om alt, ansaa hun det for givet, at der ikke vilde blive nogen Vanskelighed med Ordningen af dette Punkt. Mr. Micawber var af hendes Mening.

»Med Hensyn til vore huslige Forberedelser, Frøken,« sagde Mr. Micawber, ikke uden Stolthed, »til at møde den Skæbne, vi nu af fri Vilje har indviet os til, beder jeg om Tilladelse til at gøre Rede for dem. Min ældste Datter stiller Klokken fem hver Morgen i et nærliggende Etablissement, for at sætte sig ind i den Proces — hvis det kan kaldes en Proces — at malke Køer. Mine yngre Børn har faaet Ordre til saa omhyggeligt som Omstændighederne tillader det, at give Agt paa Grisenes og Fjerkræets Sædvaner i de fattigere Kvarterer af denne By — en Idræt, hvorfra de ved to Lejligheder er blevet bragt hjem, efter paa et hængende Haar nær at være blevet kørt over. Jeg har selv, i den forløbne Uge, henvendt min Opmærksomhed paa Bagningens Kunst, og min Søn Wilkins har begivet sig ud med en Vandringsstav og har drevet Kvæg, naar de pjaltede Lejesvende, hvem dette Hverv er betroet, har villet tillade ham at yde frivillig Tjeneste i denne Retning — hvilket jeg, desværre for den menneskelige Natur, maa sige ikke at have været ofte, da han i Reglen med Skældsord er blevet varskoet om at tage Fingrene til sig.«

»Det er altsammen udmærket,« sagde min Tante opmuntrende. »Jeg tvivler ikke om, at Mrs. Micawber ogsaa har været flittig?«

»Kære Frøken,« svarede Mrs. Micawber med sin forretningsmæssige Mine, »jeg er nødt til at tilstaa, at jeg ikke har taget aktiv Del i nogen Syssel, som staar i direkte Forbindelse med Agerdyrkning eller Kvægavl, skønt jeg vel ved, at begge Dele vil gøre Krav paa min Opmærksomhed paa den fremmede Kyst. Den Tid, jeg har kunnet ofre fra mine huslige Pligter, har jeg ofret til en temmelig vidtløftig Korrespondance med min Familie. For jeg tilstaar, at det forekommer mig, min kære Mr. Copperfield,« sagde Mrs. Micawber, der altid vendte tilbage til mig (jeg formoder af gammel Vane), lige meget hvem hun saa havde begyndt at henvende sig til, »at den Tid er kommet, da Fortiden burde skrives i Glemmebogen; da min Familie burde tage Mr. Micawbers Haand, og da Mr. Micawber burde tage min Families Haand; da Løven burde ligge ved Lammets Side, og min Familie slutte Forlig med Mr. Micawber.«

Jeg sagde, at det fandt jeg ogsaa.

»Dette er i det mindste det Lys, kære Copperfield,« vedblev Mrs. Micawber, »hvori *jeg* ser Sagen. Da jeg boede hjemme hos min Papa og Mama, plejede min Papa, naar en eller anden Sag drøftedes i vor snevre Kreds, at spørge: »I hvilket Lys ser min Emma denne Sag?« At min Papa var altfor partisk, ved jeg; imidlertid, naar det drejer sig om noget saadant som den isnende Kulde, der altid har hersket mellem Mr. Micawber og min Familie, maa jeg nødvendigvis have dannet mig en Mening, hvor urigtig den end maaske kan være.«

»Uden Tvivl. Naturligvis har De det, Frue,« sagde min Tante.

»Netop,« svarede Mrs. Micawber. »Nu kan jeg maaske have Uret i mine Slutninger; det er højst sandsynligt, at jeg har det; men mit personlige Indtryk er, at Kløften mellem min Familie og Mr. Micawber kan henføres til en Frygt fra min Families Side for, at Mr. Micawber skulde anmode dem om pekuniær Haandsrækning. Jeg kan ikke lade være med at tro,« sagde Mrs. Micawber med en overordentlig dybsindig Mine, »at der er Medlemmer af min Familie, som har været bange for, at Mr. Micawber skulde anmode dem om deres Navne. — Jeg mener ikke som Faddere til vore Børn, men paa Veksler, til Omsætning paa Pengemarkedet.«

Det Udtryk af Skarpsindighed, hvormed Mrs. Micawber fremkom med denne Afsløring, som om ingen nogen Sinde havde tænkt paa den før, syntes at forbavse min Tante saa temmelig; hun svarede kort: »Naa ja, Frue, i det væsentlige skulde det ikke undre mig om De havde Ret!«

»Da Mr. Micawber nu er ved at afkaste de pekuniære Lænker, der saa længe har tynget ham,« sagde Mrs. Micawber, »og paabegynde en ny Løbebane i et Land, hvor der er tilstrækkeligt Spillerum for hans Evner — hvilket efter min Mening er af overordentlig stor Vigtighed; da Mr. Micawbers Evner i ualmindelig Grad kræver Plads — forekommer det mig, at min Familie burde hædre denne Lejlighed ved at komme ham i Møde. Hvad jeg kunde ønske at se, var et Møde mellem Mr. Micawber ved en festlig Anretning, som min Familie skulde bekoste, hvor et eller andet ledende Medlem af min Familie kunde udbringe en Skaal for Mr. Micawbers Sundhed og Lykke, og Mr. Micawber da kunde faa Lejlighed til at udvikle sine Meninger.«

»Min kære,« sagde Mr. Micawber temmelig heftigt, »det er maaske bedst, at jeg siger rent ud, at hvis jeg skulde udvikle mine Meninger for en saadan Forsamling, vilde de muligvis vise sig at være af fornærmelig Art, da det er mit Indtryk, at din Familie i al Almindelighed er nogle uforskammede Snobber og hver for sig nogle uforsonlige Barbarer.«

»Micawber,« sagde Mrs. Micawber og rystede paa sit Hoved, »nej! Du har aldrig forstaaet dem, og de har aldrig forstaaet dig.«

Mr. Micawber hostede.

»De har aldrig forstaaet dig, Micawber,« sagde hans Kone. »De er maaske ikke i Stand til det. Hvis saa er, er

det en Ulykke for dem. Jeg kan have Medynk med deres Ulykke.«

»Det gør mig i højeste Grad ondt, kære Emma,« sagde Mr. Micawber formildende, »at der er undsluppet mig Udtryk, der maaske, om end aldrig saa fjærnt, har kunnet synes strænge. Alt, hvad jeg mener, er, at jeg kan drage udenlands uden at din Familie kommer frem for at bære mig — kort sagt, med et Afskedsskub af deres kolde Skuldre; og at jeg hellere vil foretrække at forlade England med den Kraft, jeg selv raader over, end modtage nogen Fremskyndelse fra den Kant. Imidlertid, min kære, hvis de skulde nedlade sig til at besvare dine Henvendelser, — hvilket vore fælles Erfaringer gør højst usandsynligt — er det langt fra mig at ville være nogen Hindring for dine Ønsker.«

Da Sagen saaledes venskabeligt var blevet ordnet, bød Mr. Micawber Mrs. Micawber sin Arm og sagde, med et Blik paa den Dynge Bøger og Papirer, der laa paa Bordet foran Traddles, at de vilde overlade os til os selv; hvilket de ogsaa gjorde med mange Ceremonier.

»Kære Copperfield,« sagde Traddles og lænede sig tilbage i sin Stol, da de var gaaet, og saa paa mig med en Bevægelse, der gjorde hans Øjne røde og fik hans Haar til at stritte i alle Retninger, »jeg gør ingen Undskyldninger, fordi jeg besværer dig med Forretninger, da jeg ved, hvor dybt interesseret du er i dette, og at det maaske kan adsprede dine Tanker. Min kære Gut, jeg haaber ikke du er for oprevet —«

»Jeg er ganske mig selv,« sagde jeg efter en Pavse. »Vi har mere Grund til at tænke paa min Tante end paa nogen anden. Du ved, hvor meget hun har gjort.«

»Det er sikkert og vist,« svarede Traddles. »Hvem kan glemme det?«

»Men det er ikke engang alt,« sagde jeg. »I de sidste fjorten Dage har nye Bekymringer plaget hende, og hun har været i London hver Dag. Flere Gange er hun gaaet tidligt ud, og er blevet borte lige til Aften. I Gaar, Traddles, lige før hun skulde paa denne Rejse, var det næsten Midnat, før hun kom hjem. Du ved, hvor meget hun tænker paa andre. Hun vil ikke sige mig, hvad det er, der piner hende.«

Min Tante sad, meget bleg, og med dybe Furer i sit Ansigt, til jeg havde talt ud; da banede enkelte Taarer sig Vej ned over hendes Kinder, og hun lagde sin Haand paa min.

»Det er ingen Ting, Trot, det er ingen Ting. Det er altsammen forbi. Du skal faa det at vide en anden Gang. Lad os nu, kære Agnes, give os i Lag med disse Sager.«

»Jeg maa vise Mr. Micawber den Retfærdighed,« begyndte Traddles, »at sige, at skønt han ikke synes at have arbejdet med videre Held for sig selv, er han det mest utrættelige Menneske, naar han arbejder for andre. Jeg har aldrig set Mage til Mand. Hvis han altid tager saadan fat, maa han i Virkeligheden nu være en to Hundrede Aar gammel. Den Heftighed, han stadig kommer i, og den fremfusende Ihærdighed, hvormed han Dag og Nat har begravet sig mellem Papirer og Bøger, for slet ikke at tale om det Utal af Breve han har tilskrevet mig mellem dette Hus og Mr. Wickfields — ja ofte tværs over Bordet, naar han sad lige overfor og meget lettere kunde have talt til mig — det er noget ganske ualmindeligt.«

»Breve!« udbrød min Tante. »Jeg tror, han drømmer i Brevform.«

»Saa er der ogsaa Mr. Dick,« sagde Traddles, »han har ogsaa gjort Vidundere! Saa snart han blev fri for at passe paa Uriah Heep, hvem han holdt under saa skrap Opsigt, at *jeg* aldrig har set Mage, begyndte han at hellige sig til Mr. Wickfield. Og hans Iver for at gøre Nytte ved de Efterforskninger, vi har anstillet, og den Nytte, han virkelig gjorde ved at skrive Udtog og skrive af og hente og bringe, har virkelig været helt ansporende for os.«

»Dick er en meget mærkelig Mand,« udbrød min Tante, »og det har jeg altid sagt, han var. Det ved du, Trot.«

»Det glæder mig at kunne sige, Miss Wickfield,« sagde Traddles lige saa fint-

følende som indtrængende, »at medens De har været borte, har Mr. Wickfield rettet sig betydeligt. Nu, da han er befriet for den Mare, der har redet ham saa længe, og for den skrækkelige Frygt, han har levet under, er han neppe mere det samme Menneske. Til Tider er endogsaa hans svækkede Evne til at koncentrere sin Hukommelse og Opmærksomhed paa bestemte Forretningsspørgsmaal delvis vendt tilbage; og han har været i Stand til at hjælpe os til at blive klar over flere Ting, som vi uden ham vilde have fundet meget vanskelige, om ikke haabløse. Men hvad jeg har at gøre, er at komme til Resultaterne, der ikke kræver mange Ord, og ikke at sladre om alle de forhaabningsfulde Omstændigheder, jeg har lagt Mærke til — ellers bliver jeg aldrig færdig.«

Hans ligefremme og behageligt naturlige Maade at tale paa viste klart, at han sagde dette for at sætte Mod i os og sætte Agnes i Stand til med større Tillidsfuldhed at høre sin Fader omtalt; men det gjorde ikke hans Ord mindre fornøjelige.

»Lad mig nu se,« sagde Traddles og ledte mellem Papirerne paa Bordet. »Efter at jeg har opgjort vore Aktiver og bragt Orden i en Mængde dels tilfældig, Forvirring, dels forsætlig Forvirring og Forfalskning, kan vi gaa ud fra som givet, at Mr. Wickfield nu kan afvikle sin Forretning uden nogen somhelst Underballance eller Underskud.«

»Himlen være lovet!« udbrød Agnes varmt.

»Men,« sagde Traddles, »det Overskud, der vilde blive tilbage til hans Underhold — og jeg gaar saa endda ud fra, at Huset vil blive solgt — vil blive saa lille, i det hele rimeligvis ikke over nogle hundrede Pund, at det maaske vilde være bedst, Miss Wickfield, at tænke over, om han ikke kunde fortsætte sin Forvaltning af det Gods, der saa længe har været under hans økonomiske Styrelse. Hans Venner kunde jo raade ham, forstaar De nok, nu da han er fri. De selv, Miss Wickfield — Copperfield — jeg —«

»Jeg har tænkt over det, Trotwood,« sagde Agnes og saa paa mig, »og jeg føler, at det bør og maa ikke ske, ikke engang naar det anbefales af en Ven, hvem jeg er saa taknemlig og skylder saa meget.«

»Jeg vil ikke sige, at jeg anbefaler det,« bemærkede Traddles. »Jeg anser det for rigtigt at henstille det. Ikke videre.«

»Det glæder mig at høre Dem sige det,« svarede Agnes bestemt. Thi det giver mig Haab, ja næsten Vished om, at vi tænker ens om den Sag. Kære Mr. Traddles, og kære Trotwood, Fader paa én Gang fri med Ære, hvad skulde jeg ønske mere! Jeg har altid ønsket, hvis jeg kunde have befriet ham for det Aag, der laa paa hans Nakke, at gengælde ham lidt af den Kærlighed og Omsorg, jeg skylder ham, og hellige ham mit Liv. I flere Aar har det været mit højeste Haab. At tage en Fremtid paa mine Skuldre vil — næst efter at befri ham for al Forpligtelse og Ansvar — være den største Lykke, jeg kan tænke mig.«

»Har De tænkt paa, hvordan, Agnes?«

»Ofte! Jeg er ikke bange, kære Trotwood. Jeg er vis paa, at det vil lykkes mig. Saa mange Mennesker kender mig her og har gode Tanker om mig, at jeg er vis paa det. Vær ikke bange for mig. Vore Fornødenheder er ikke store. Hvis jeg lejer det kære gamle Hus og holder Skole, vil jeg gøre Nytte og være lykkelig.«

Hendes muntre Stemmes rolige Varme fik mig til at se saa levende for mig — først det kære gamle Hus selv, og dernæst mit ensomme Hjem — at mit Hjærte var for fuldt, til at jeg kunde tale. Traddles lod et Øjeblik, som om han var travlt optaget af at søge mellem Papirerne.

»Dernæst, Miss Trotwood,« sagde Traddles, »kommer vi til Deres Formue.«

»Ja, Sir,« sukkede min Tante. »Alt hvad jeg kan sige om den Sag, er, at hvis den er væk, saa kan jeg bære det; og hvis den ikke er væk, saa vil jeg være glad over at faa den tilbage.«

»Der var oprindeligt, tror jeg, otte Tusinde Pund i Statsobligationer?« sagde Traddles.

»Rigtigt!« svarede min Tante.

»Jeg kan ikke gøre Rede for mere end fem,« sagde Traddles med en forlegen Mine.

»— mener De Tusind?« spurgte min Tante med usædvanlig Fatning — »eller Pund?«

»Fem Tusind Pund,« sagde Traddles.

»Det var alt, hvad der var,« svarede min Tante. Jeg solgte tre selv. Et tusind betalte jeg for din Indskrivning, kære Trot; og de andre to har jeg hos mig. Da jeg mistede Resten, ansaa jeg det for fornuftigst ikke at sige noget om denne Sum, men gemme den i al Hemmelighed til Modgangens Dage. Jeg ønskede at se, hvordan du vilde bestaa denne Prøve, Trot, og du bestod den stolt — udholdende, selvtillidsfuld, selvfornægtende! Det gjorde Dick ogsaa. Tal ikke til mig, for jeg kan mærke, at mine Nerver er lidt rystede.«

Ingen skulde have tænkt det, naar man saa hende sidde dér rank med Armene over Kors; men hun havde et vidunderligt Herredømme over sig selv.

»Saa glæder det mig at kunne sige,« udbrød Traddles straalende af Glæde, »at vi har bjærget hele Summen.«

»Lad være med at lykønske mig allesammen udbrød min Tante. »Hvordan det?«

»De troede, at Mr. Wickfield havde sat dem over Styr?« sagde min Tante. »Og derfor kunde jeg let tie med det. Ikke et Ord, Agnes!«

»Og Obligationerne,« sagde Traddles, »var virkelig blevet solgt, i Kraft af den Fuldmagt han havde fra Dem; men jeg behøver ikke at sige, af hvem de blev solgt. Senere blev det foregivet overfor Mr. Wickfield af denne Kæltring — og ogsaa bevist med Tal — at han selv havde sat sig i Besiddelse af Pengene for at skjule andre Underballancer og Forlegenheder. Mr. Wickfield var saa svag og hjælpeløs i hans Hænder, at han senere betalte Dem flere Beløb i Rente af en foregiven Kapital, som han vidste ikke eksisterede, og gjorde sig derved ulykkeligvis medskyldig i denne Svig.«

»Og tog tilsidst Skylden paa sig,« tilføjede min Tante, »og tilskrev mig et afsindigt Brev, hvori han beskyldte sig selv for Tyveri og uhørte Forbrydelser. Hvorpaa jeg aflagde ham et Besøg en Morgen tidligt, forlangte et Lys, brændte Brevet, og sagde ham, at hvis han nogen Sinde kunde gøre Ret og Skel mod mig og sig selv, skulde han gøre det, og hvis han ikke kunde, skulde han beholde det for sig selv for sin Datters Skyld. Hvis nogen taler til mig, forlader jeg Huset.«

Vi forholdt os alle rolige — Agnes med Ansigtet skjult i sine Hænder.

»Naa, min kære Ven,« sagde min Tante efter en Pavse; »De har altsaa virkelig faaet klemt Pengene ud af ham igen?«

»Ja, Sagen er den,« sagde Traddles, at Mr. Micawber havde trængt ham saa fuldstændigt op i en Krog og var altid parat med saa mange nye Punkter, hvis et af de gamle svigtede, at han ikke kunde slippe fra os. En højst mærkelig Omstændighed er det, at jeg virkelig ikke tror, han tilegnede sig denne Sum saa meget for at tilfredsstille sin Begærlighed, der dog var ualmindelig, som paa Grund af det Had, han nærede til Copperfield. Han sagde det rent ud til mig. Han sagde, at han vilde have givet lige saa meget til for at kunne skade eller narre Copperfield.«

»Ha!« sagde min Tante, der tankefuldt rynkede sine Bryn og saa paa Agnes. »Og hvad er der blevet af ham?«

»Det ved jeg ikke,« sagde Traddles. »Han tog herfra med sin Moder, der havde ligget og tryglet og snakket af Skole hele Tiden. De tog af Sted med en Natdiligence til London, og jeg ved ikke mere om ham; ud over det, at han frækt viste mig sit Had ved Afskeden. Han syntes næsten at føle sig i lige saa stor Gæld til mig som til Mr. Micawber; hvilket jeg (hvad jeg sagde ham) ligefrem opfatter som en Kompliment.«

»Tror du, han har nogle Penge, Traddles?« spurgte jeg.

»Ih ja, det vilde jeg da tro,« svarede

han og rystede alvorligt paa Hovedet. »Jeg skulde tro, at han maa have stukket en hel Del til sig paa den ene eller den anden Maade. Men jeg tror, Copperfield, at hvis du fik Lejlighed til at følge ham paa hans Bane, vilde du se, at Penge aldrig kunde holde den Mand fri fra Fortræd. Han er en saa indgroet Hykler, at hvad han saa end har for, maa han gaa Krogveje. Det er det eneste, der holder ham skadeløs for den ydre Tvang, han paalægger sig selv. Da han altid kryber langs Jorden mod et eller andet usselt Maal, vil han altid forstørre alt, hvad han møder under Vejs; og følgelig vil han hade og mistænke enhver, der om end paa en nok saa uskyldig Maade kommer mellem ham og det. Paa den Maade vil hans krogede Veje bestandig blive mere krogede, saa snart der er mindste Grund til det — ja selv om der slet ingen er. For at vide det,« sagde Traddles, »behøver man blot at tænke paa hans Skæbne her.«

»Han er et Uhyre af Lavhed,« sagde min Tante.

»Det ved jeg egentlig ikke,« bemærkede Traddles. »Mange Mennesker kan være meget lave, naar de kan se deres Fordel ved det.«

»Og saa til Mr. Micawber,« sagde min Tante.

»Ja,« sagde Traddles muntert, »jeg maa virkelig endnu engang give Mr. Micawber den højeste Ros. Hvis han ikke havde været saa taalmodig og udholdende gennem saa lang Tid, kunde vi aldrig have haabet at udrette noget, der var værd at tale om. Og jeg tror, vi bør tro, at Mr. Micawber gjorde Ret for Rettens Skyld, naar vi tænker paa, hvilke Vilkaar han kunde have opnaaet hos Uriah Heep selv for at tie.«

»Det mener jeg ogsaa,« sagde jeg.

»Naa, hvad vilde De da give ham?« spurgte min Tante.

»Ja! Før vi kommer til det,« sagde Traddles lidt forlegen, »maa jeg desværre sige, at jeg har anset det for klogt (da jeg ikke var i Stand til at gøre mig til Herre over det hele) at undlade at røre ved de to Punkter under den ulovlige Gennemførelse af denne vanskelige Sag — for den er fuldstændig ulovlig fra først til sidst. Disse Forskrivninger etc., som Mr. Micawber gav ham for de Forskud, han modtog —.«

»Vel! De maa betales!« sagde min Tante.

»Ja, men jeg ved ikke, hvornaar de bliver gjort gældende, eller paa hvis Hænder de er,« svarede Traddles og spærrede Øjnene op; »og jeg forudser, at fra nu af til sin Afrejse vil Mr. Micawber stadig blive arresteret.«

»Saa maa han stadig skaffes fri igen,« sagde min Tante. »Hvor stort er hele Beløbet?«

»Ja, Mr. Micawber har indført disse Transaktioner — han kalder dem Transaktioner — i en Bog med Iagttagelse af alle Former,« svarede Traddles smilende; »og han naar til et Beløb af hundrede og tre Pund og fem Shillings.«

»Naa, hvad skal vi saa give ham, denne Sum iberegnet?« sagde min Tante. »Kære Agnes, De og jeg kan tale bagefter om, hvordan vi skal dele det imellem os. Hvor meget bør det være? Fem hundrede Pund?«

Her greb Traddles og jeg ind paa én Gang. Vi anbefalede begge en lille Sum i rede Penge og saa Betaling — uden Forpligtelse for Mr. Micawber — af Uriahs Fordringer, efterhaanden som de indløb. Vi foreslog, at Familien skulde have deres Rejse og Udstyr og hundrede Pund; og at man for Alvor skulde gaa ind paa Mr. Micawbers Ordning med Hensyn til Tilbagebetalingen af disse Laan, da det kunde være heldigt for ham at føle sig under dette Ansvar. Dertil føjede jeg det Forslag, at jeg vilde sætte Mr. Peggotty en Smule ind i hans Karakter og Historie, da jeg vidste, at man kunde stole paa ham; og at Mr. Peggotty i al Stilhed skulde bemyndiges til at forstrække ham med endnu et hundrede Pund. Endvidere foreslog jeg at interessere Mr. Micawber for Mr. Peggotty ved at betro ham saa meget af Mr. Peggottys Historie, som jeg følte mig berettiget til, eller ansaa det for hensigtsmæssigt, at aabenbare; og at forsøge

paa at faa dem til at hjælpe hinanden til Fordel for begge Parter. Vi gik alle varmt ind paa disse Tanker; og jeg kan med det samme sige, at det samme gjorde Hovedpersonerne kort efter med den største Beredvillighed og Enighed.

Da jeg saa, at Traddles nu atter saa ængsteligt paa min Tante, mindede jeg om det andet og sidste Punkt, han havde hentydet til.

»Du og din Tante vil undskylde mig, Copperfield, hvis jeg kommer til at røre ved et pinligt Emne, hvad jeg er meget bange for, jeg gør,« sagde Traddles tøvende; men jeg anser det for nødvendigt at bringe det i Erindring. Den Dag, da Mr. Micawber fremsatte sin mindeværdige Anklage, gjorde Uriah Heep en truende Hentydning til din Tantes — Mand.«

Min Tante nikkede bekræftende, medens hun stadig sad rank og tilsyneladende bevarede sin Fatning.

»Maaske,« bemærkede Traddles, »var det kun en ugrundet Næsvished?«

»Nej,« svarede min Tante.

»Der var — undskyld — virkelig en saadan Person, og ganske i hans Magt?« antydede Traddles.

»Ja, min gode Ven,« sagde min Tante.

Traddles blev øjensynlig længere i Ansigtet og forklarede, at han ikke havde været i Stand til at gøre noget ved denne Sag; at den havde delt Skæbne med Mr. Micawbers Forskrivninger, idet den ikke var indbefattet i det Forslag, han havde bragt i Stand; at vi ikke længere havde nogen Magt over Uriah Heep, og at hvis han kunde skade eller ærgre os, eller en af os, vilde han uden Tvivl gøre det.

Min Tante blev siddende tavs, indtil atter enkelte Taarer banede sig Vej ned over hendes Kinder.

»De har ganske Ret,« sagde hun. »Det var meget betænksomt af Dem at omtale det.«

»Kan jeg — eller Copperfield — gøre noget?« spurgte Traddles mildt.

»Nej, mange Tak,« sagde min Tante. »Kære Trot, det var en tom Trusel. Lad os faa Mr. og Mrs. Micawber tilbage. Og ingen af Jer maa tale til mig!« Med disse Ord glattede hun sin Kjole og satte sig, rank som sædvanlig, til at se paa Døren.

»Naa, Mr. og Mrs. Micawber!« sagde min Tante, da de traadte ind. Vi har siddet og talt om Deres Udvandring og beder Dem meget undskylde, at vi har holdt Dem borte fra Værelset saa længe; og nu skal jeg sige Dem, hvilke Foranstaltninger vi foreslaar.«

Hun forklarede nu disse til Familiens ubegrænsede Tilfredshed — de var alle til Stede nu, og Børnene ogsaa — og herved vaktes Mr. Micawbers punktlige Vaner paa Vekseltransaktionernes første Trin i den Grad, at han ikke var til at faa fra straks at styrte ud i det mest straalende Humør for at købe Stempelmærker til sine Forskrivninger. Men hans Glæde fik en brat Ende; for inden der var gaaet fem Minutter vendte han tilbage under Bevogtning af en Retsbetjent og meddelte os under en Strøm af Taarer, at alt var tabt. Da vi var ganske forberedt paa denne Begivenhed, der skyldtes Uriah Heep, fik vi snart Beløbet betalt; og fem Minutter efter sad Mr. Micawber ved Bordet og udfyldte Vekselblanketterne med et Udtryk af fuldendt Henrykkelse, som kun denne Yndlingsbeskæftigelse, eller Tilberedelsen af Punch tilfulde kunde fremkalde paa hans skinnende Ansigt. At se ham arbejde med de stemplede Blanketter med en Kunstners Nydelse, berøre dem, som var de Kunstværker, betragte dem fra Siden, indføre betydningsfulde Notitser i sin Lommebog om Datoer og Beløb, og betragte dem, da de var færdige, med en inderlig Forstaaelse af deres uskattelige Værdi — det var sandelig et Syn!

»Naa, Sir,« sagde min Tante efter i Tavshed at have iagttaget ham, »det bedste, De kan gøre, hvis De vil tillade mig at give Dem et Raad, er at afsværge den Beskæftigelse for al Fremtid.«

»Frøken,« svarede Mr. Micawber, »det er min Agt at indregistrere et saadant Løfte paa Fremtidens første jomfruelige

Blad. Mrs. Micawber skal attestere det. Jeg haaber,« sagde Mr. Micawber højtideligt, »at min Søn Willkins altid vil lægge sig paa Sinde, at han vil gøre uendelig meget bedre i at stikke sin Haand ind i Ilden end at vænne den til at haandtere de Slanger, som har forgiftet hans ulykkelige Faders Hjærteblod!« Dybt rørt, og paa et Øjeblik forvandlet til et Billede paa Fortvivlelse, betragtede Mr. Micawber Slangerne med et Udtryk af mørk Afsky (hvor dog hans nylige Beundring af dem endnu skinnede en Smule igennem), foldede dem sammen og stak dem i Lommen.

Dermed var Aftenens Arbejde endt. Vi var udmattede af Sorg og Træthed, og min Tante og jeg skulde vende tilbage til London den næste Morgen. Det blev aftalt, at Micawber'ne skulde følge med os, efter at have solgt deres Ejendele til en Marskandiser; at Mr. Wickfields Sager skulde bringes til en Ordning saa hurtigt som muligt under Traddles Ledelse, og at Agnes ogsaa skulde komme til London, medens alt dette blev ordnet. Vi tilbragte Natten i det gamle Hus som nu, da det var befriet fra Heep'ernes Nærværelse, syntes renset for en Pest; og jeg laa i mit gamle Kammer, ligesom en skibbbruden Vandringsmand, der er vendt hjem.

Vi vendte den næste Dag tilbage til min Tantes Hus — ikke til mit; og da hun og jeg sad alene som i gamle Dage, før vi gik i Seng, sagde hun:

»Trot, ønsker du virkelig at vide, hvad der i den sidste Tid har tynget paa mit Sind?«

»Ja, det gør jeg rigtignok, Tante. Hvis der nogen Sinde har været en Tid, da jeg nødig vilde have, at De skulde bære paa en Sorg eller Uro, jeg ikke kunde dele, saa er det nu.«

»Du har haft Sorg nok, Barn,« sagde min Tante kærligt, »uden at jeg behøver at lægge *mine* smaa Bekymringer til. Af nogen anden Grund kunde jeg ikke skjule noget for dig, Trot.«

»Det ved jeg godt,« sagde jeg. »Men fortæl mig det nu.«

»Vilde du køre et lille Stykke Vej med mig i Morgen tidlig?« spurgte min Tante.

»Naturligvis.«

»Klokken ni,« sagde hun. »Saa skal jeg fortælle dig det, kære.«

Klokken ni tog vi følgelig ud i den lille Halvkaleche og kørte til London. Vi kørte et langt Stykke gennem Gaderne, indtil vi kom til et af de store Hospitaler. Lige op ad Bygningen holdt der en simpel Ligvogn. Kusken genkendte min Tante, adlød en Bevægelse af hendes Haand ud gennem Vinduet, og kørte langsomt af Sted, medens vi fulgte efter.

»Nu forstaar du det, Trot,« sagde min Tante. »Han er gaaet bort!«

»Døde han paa Hospitalet?«

»Ja.«

Hun sad ubevægelig ved min Side; men jeg saa atter de spredte Taarer paa hendes Ansigt.

»Han har været der engang før,« sagde min Tante nu. »Han har længe været syg — en nedbrudt, ødelagt Mand, gennem alle disse Aar. Da han under denne sidste Sygdom blev klar over sin Tilstand, bad han dem sende Bud efter mig. Han var bedrøvet da. Meget bedrøvet.«

»Jeg ved, De tog til ham, Tante.«

»Jeg tog til ham, ja. Jeg har været ikke saa lidt hos ham siden.«

»Han døde Aftenen, før vi tog til Canterbury?« sagde jeg.

Min Tante nikkede. »Ingen kan skade ham nu,« sagde hun. »Det var en tom Trusel.«

Vi kørte videre, ud af Byen, til Kirkegaarden i Homsey. »Bedre her end i Gaderne,« sagde min Tante. »Han blev født her.«

Vi steg af, og fulgte den simple Kiste til en Krog, jeg husker godt, hvor det Ritual blev læst, som indviede ham til Støvet.

»I Dag for seksogtredive Aar siden, kære,« sagde min Tante, medens vi gik tilbage til Vognen, »blev jeg gift. Gud tilgive os alle!«

Vi satte os ind i Tavshed; og længe sad hun saaledes ved Siden af mig, hol-

dende min Haand i sin. Omsider brast hun pludselig i Graad og sagde:

»Han var en smuk Mand, da jeg ægtede ham, Trot — og han var blevet sørgelig forandret.«

Det varede ikke længe. Da Taarerne havde lindret hende, blev hun snart atter fattet, ja munter. Hendes Nerver var lidt rystede, sagde hun, ellers vilde hun ikke have givet efter for det. Gud tilgive os alle!

Saa kørte vi tilbage til hendes lille Villa i Highgate, hvor vi fandt følgende korte Brev, der var ankommet med Morgenposten fra Mr. Micawber:

Canterbury, Fredag.

Kære Frøken — kære Copperfield!

Det skønne forjættede Land, der nylig tonede frem i Horisonten, er atter indhyllet i uigennemtrængelige Taager, og for evigt usynliggjort for et drivende Vrag, hvis Dom er beseglet!

Endnu en Arrestbefaling er blevet udstedt (i Hans Majestæts høje Ret i Kings Bench i Westminster) i en anden Sag *Heep* contra *Micawber*, og den indstævnede i denne Sag er et Bytte for den Sherif, der har lovlig Myndighed i dette Distrikt.

Nu er Dagen, Timen nær,
da den stolte Edwards Hær
rykker frem med dragne Sværd —
mod Lænker og Slaveri!

Overgivet til denne Skæbne — og til en snarlig Ende (thi sjælelige Pinsler er uudholdelige ud over et vist Punkt, og det Punkt føler jeg at have naaet) er min Løbebane løbet til Ende. Gud velsigne Dem, Gud velsigne Dem! En eller anden fremtidig Rejsende, der af nysgerrig Bevæggrund — isprængt, vil vi haabe, med Sympati — besøger den for Debitorer bestemte Arrest i denne By, vil maaske, det haaber jeg, grunde, naar han i dets Mur ser indristet med et rusten Søm

de dunkle Forbogstaver
W. M.

P. S. Jeg aabner atter dette for at sige, at vor fælles Ven, Mr. Thomas Traddles, (som endnu ikke har forladt os og ser overordentlig rask ud) har betalt Gælden med Omkostninger i Miss Trotwoods ædle Navn; og at jeg selv og min Familie befinder os paa Toppunktet af jordisk Lyksalighed.«

Femtende Kapitel.

Uvejr.

Jeg nærmer mig nu til en Begivenhed i mit Liv, saa uudslettelig, saa frygtelig, knyttet med saa uendelig mange Baand til alt det, der er gaaet forud for den paa disse Blade, at jeg fra Begyndelsen af min Fortælling har set den blive større og større, efterhaanden som jeg skred frem, ligesom et stort Taarn paa en Slette, og kaste sin Skygge foran sig, selv over mine Barndomsdages Oplevelser.

Aar efter, at den fandt Sted, drømte jeg ofte om den. Jeg er sprunget op under et saa levende Indtryk af den, at de stormende Tildragelser endnu har syntes mig at rase i min rolige Stue; i den stille Nat. Jeg drømmer somme Tider om den endnu, skønt med stadig

længere, uregelmæssige Mellemrum. Den knytter sig for mig til Stormvejr, eller til den mindste Hentydning til Søkysten, og af alle mine Tankeforbindelser er denne den stærkeste. Lige saa tydeligt, som jeg ser det, der skete, for mig, vil jeg prøve paa at skrive det ned. Jeg mindes det ikke, jeg ser det for mig, for det sker igen for mine Øjne.

Da den Tid nu nærmere sig med stærke Skridt, da Udvandrerskibet skulde afsejle, kom min kære gamle Barnepige (næsten ude af sig selv af Sorg for min Skyld, straks hun saa mig) op til London. Jeg var stadig sammen med hende og hendes Broder og Micawberne (de var næsten aldrig fra hinanden nu); men Emily saa jeg aldrig.

En Aften, da Tiden var nær, sad jeg alene med Peggotty og hendes Broder. Vor Samtale faldt paa Harn. Hun fortalte os, hvor kærligt han havde taget Afsked med hende, og hvor mandigt og roligt han havde opført sig. Især i den sidste Tid, da hun troede, han havde haft det sværest. Det var et Emne, som den kærlige Skabning aldrig blev træt af at tale om; og det interesserede os lige meget at høre de mange Eksempler, som hun, der var saa meget sammen med ham, kunde fortælle, som det interesserede hende at fortælle dem.

Min Tante og jeg var paa den Tid ved at flytte fra de to Villaer i Highgate, da jeg agtede mig udenlands, og hun vilde vende tilbage til sit Hus i Dover. Vi logerede midlertidigt i Covent Garden. Da jeg gik dér hjem efter denne Aftens Samtale, og tænkte paa, hvad der var foregaaet mellem Harn og mig, da jeg sidst var i Yarmouth, vaklede jeg i min oprindelige Beslutning, at efterlade et Brev til Emily, naar jeg tog Afsked med hendes Onkel om Bord paa Skibet, og tænkte, det var bedre at skrive til hende nu. Jeg tænkte, at hun maaske, naar hun havde modtaget mit Brev, kunde ønske gennem mig at sende nogle Afskedsord til sin ulykkelige Elsker. Jeg burde give hende Lejlighed til det.

Derfor satte jeg mig ned i min Stue, før jeg gik i Seng, og skrev til hende. Jeg fortalte hende, at jeg havde set ham, og at han havde bedt mig sige hende, hvad jeg allerede har nedskrevet paa det Sted i disse Blade. Jeg gentog det nøjagtigt. Jeg havde ikke behøvet at lægge noget til, selv om jeg havde haft Ret dertil. Ordenes inderlige Trofasthed og Godhed kunde ikke besmykkes af mig eller noget andet Menneske. Jeg afleverede det, for at hun kunde faa det med Morgenposten, tilligemed et Par Ord til Mr. Peggotty, hvori jeg bad ham give hende det; og ved Daggry gik jeg i Seng.

Jeg var svagere, end jeg vidste selv, dengang; og da jeg ikke faldt i Søvn, før Solen var oppe, blev jeg liggende længe den næste Dag uden at være udhvilet. Jeg vaagnede ved, at min Tante sad tavs ved Siden af min Seng. Jeg kunde mærke det, allerede medens jeg sov, som jeg antager, at vi alle mærker den Slags Ting.

»Kære Trot,« sagde hun, da jeg slog Øjnene op, »jeg kunde ikke nænne at forstyrre dig. Mr. Peggotty er her; skal jeg lade ham komme op?«

Jeg svarede ja, og han viste sig straks efter.

»Master Davy,« sagde han, da vi havde trykket hinandens Hænder, »jeg gav Mille Deres Brev, Sir, og hun har skrevet dette her; og hun bad mig bede Dem om at læse det, og vær saa god at besørge det videre, hvis De ikke synes, der er noget galt i det.«

»Har De læst det?« sagde jeg.

Han nikkede sorgfuldt. Jeg aabnede det og læste som følger:

»Jeg har faaet din Hilsen. Aa, hvad skal jeg skrive for at takke dig for din velsignede Godhed imod mig!

»Jeg har lagt dine Ord tæt ved mit Hjærte. Jeg skal gemme dem, til jeg dør. De er som skarpe Torne, men de bringer ogsaa Trøst. Jeg har bedt over dem, aa, jeg har bedt saa meget. Naar jeg ser, hvordan du er, og hvordan Onkel er, tænker jeg paa, hvordan Gud maa være, og kan raabe til ham.

»Far vel for evigt. Ja, min kære,

min Ven, Farvel for altid i denne Verden. I den anden Verden, hvis jeg faar Tilgivelse, vaagner jeg maaske som et Barn og kommer til dig. Jeg takker dig og velsigner dig. Farvel, for bestandig!«

Dette var Brevet, og det var plettet af Taarer.

»Kan jeg sige hende, at De ikke ser noget ondt i det, Master Davy, og at De vil være saa god at besørge det?« sagde Mr. Peggotty, da jeg havde læst det.

»Naturligvis,« sagde jeg, »men jeg tror —«

»Hvilket, Master Davy?«

»Jeg tror,« sagde jeg, at jeg vil tage ned til Yarmouth igen. Der er rigelig Tid til, at jeg kan naa frem og tilbage, før Skibet sejler. Jeg tænker bestandig paa ham i hans Ensomhed; at give ham dette Brev fra hende nu, og sætte Dem i Stand til i Afrejsens Øjeblik at sige hende, at han har faaet det, vil gøre dem begge godt. Jeg paatog mig højtideligt at udføre hans Hverv, den kære, brave Fyr, og jeg kan ikke udføre det for samvittighedsfuldt. Rejsen har ingen Ting at betyde for mig. Jeg har ingen Ro paa mig, og har bedre af at røre mig. Jeg vil tage derned i Aften.«

Skønt han ivrigt forsøgte at snakke mig fra det, saa jeg godt, at han var af samme Mening som jeg; og dette vilde have bestyrket mig i min Hensigt, hvis det havde været nødvendigt. Paa min Anmodning gik han paa Hjemvejen til Diligencekontoret og bestilte Pladsen paa Bukken til mig. Og om Aftenen kørte jeg med dette Befordringsmiddel ned ad denne Vej, jeg havde befaret under saa mange Omskiftelser.

»Finder De ikke,« sagde jeg til Kusken paa den første Station udenfor London, »at det er en højst mærkelig Himmel? Jeg kan aldrig huske, at jeg har set noget lignende.«

»Heller ikke jeg — ikke noget som det dér,« svarede han. »Det er Storm, Sir. Der vil ske Ulykker paa Søen inden længe, tænker jeg.«

Det var en mørk, forvirret Masse — hist og her med en Farve som af Røgen fra vaadt Brændsel — af drivende Skyer, der dyngede sig op over hinanden i de mærkeligste Former og lod formode, at der var større Højder i Skyerne, end der var Dybder under dem helt ned til Bunden af Jordens dybeste Afgrunde, og den vilde Maane syntes at styrte hovedkuls ned igennem dem, som var den ved en frygtelig Forstyrrelse af Naturlovene kommet ud af sin Bane og fo'r forskræmt af Sted. Der havde ikke rørt sig en Vind hele Dagen, og nu var den ved at rejse sig, med en ualmindelig kraftig Hylen. Efter endnu en Times Forløb var den taget meget til, og Himlen blev endnu mere overtrukket, og det blæste haardt.

Men efter som Natten skred frem, og Skyerne trak sig sammen og bredte sig tæt over hele Himlen, der da var meget mørk, gav det sig til at blæse haardere og haardere. Det blev ved at tage til, saa at vore Heste neppe kunde arbejde sig op imod Blæsten. Mange Gange i den mørke Del af Natten (det var dengang sidst i September, da Nætterne ikke var korte) gjorde Forløberne omkring eller gik i Staa; og vi var ofte alvorlig bange for, at Vognen skulde blive kastet omkuld. Piskende Regnbyger kom farende foran denne Storm, ligesom Byger af Staalpigge; og naar der under disse Udbrud var Ly at finde bag Træer eller Mure, var vi glade ved at kunne gøre holdt, saa fuldstændig umuligt var det at fortsætte Kampen.

Da Dagen brød frem, blæste det haardere og haardere. Jeg havde været i Yarmouth i, hvad Søfolkene kaldte en Brandstorm, men jeg havde aldrig kendt Mage til dette, eller blot noget tilnærmelsesvis saa voldsomt. Vi kom til Ipswich — meget sent, da vi, lige siden vi var et Par Mil fra London, havde maattet kæmpe os frem Tomme for Tomme; og paa Torvet fandt vi en Klynge Mennesker, der var staaet op af deres Senge midt om Natten af Frygt for de nedstyrtende Skorstene. Nogle af dem, der stimlede sammen i Gæstgivergaarden, medens vi skiftede Heste, fortalte os om store Blyplader der var revet løs af

et højt Kirketaarn og slynget ned i en Sidegade, som de nu laa og spærrede. Andre kunde fortælle om Bønder, der kom ind fra de omliggende Landsbyer og havde set store Træer ligge, flaaede op af Jorden, og hele Stakke, der var spredt rundt over Veje og Marker. Stadig var der ingen Aftagen i Stormen, men det blæste haardere.

Medens vi kæmpede os frem, nærmere og nærmere til Havet, hvorfra den vældige Storm stod lige ind over Kysten, blev dens Styrke frygteligere og frygteligere. Længe før vi saa Havet, havde vi dets Skum paa vore Læber, og Byger af Salt piskede ned over os. Vandet havde oversvømmet det flade Land omkring Yarmouth milevidt, hver lille Pyt piskede mod sine Bredder og dreves tungt imod os i smaa Brændinger. Da vi fik Havet i Sigte, og af og til saa et Glimt af Søerne i Horisonten over det bølgende Svælg, lignede de en anden Kyst med Taarne og Bygninger. Da vi endelig kom ind i Byen, kom Folk ud i deres Døre, allesammen sidelæns og med flagrende Haar, og var forbavsede over, at Diligencen havde kunnet komme igennem i en saadan Nat.

Jeg tog ind i den gamle Kro og gik ned for at se paa Havet; jeg vaklede gennem Gaderne, der var overstrøet med Sand og Tang og flyvende Skumflager — angst for de nedstyrtende Skifer og Teglsten, og holdende mig fast i dem, jeg mødte paa de vanskelige Hjørner. Da jeg kom nær til Bredden saa jeg ikke alene Fiskerne, men Halvdelen af Byens Indbyggere, trykke sig bag Bygningerne; af og til trodsede nogle Stormens Rasen for at se ud over Søen og blæste helt ud af deres Kurs, naar de prøvede paa at zig-zagge sig tilbage.

I disse Grupper fandt jeg jamrende Kvinder, hvis Mænd var ude med Silde- eller Østersbaade, og som der kun var altfor god Grund til at tro var gaaet under, før de kunde naa i Sikkerhed et eller andet Sted. Graaskæggede gamle Sømænd stod mellem de andre og rystede paa deres Hoveder, medens de saa fra Vandet til Himlen og mumlede til hinanden; Skibsrhederne var der, ophidsede og urolige; Børn, der trykkede sig sammen og spejdede op i de ældres Ansigter; selv stoute Matroser rettede, forvirrede og ængstelige, fra deres Ly deres Kikkerter mod Havet, som om de holdt Øje med en Fjende.

Det frygtelige Hav selv gjorde mig fortumlet, naar jeg kunde faa Lejlighed til at betragte det for de blændende Vindstød, de flyvende Sandskorn og Sten og den frygtelige Larm, naar de høje Vandmure kom rullende ind og brast sammen i Brænding, naar de var paa det højeste, saa de ud, som om den mindste af dem vilde opsluge Byen. Naar Bølgen trak sig sammen med en hæs Brølen, syntes den at skovle dybe Hulinger ud af Bredden, som var det dens Hensigt at underminere Jorden. Naar nogle hvidtoppede Bølger kom tordnende ind og brødes i Stykker, før de naaede Land, syntes hvert Brudstykke af det tidligere Hele at besidde al dets Raseris Kraft, medens de styrtede af Sted for at bidrage til Dannelsen af et nyt Uhyre. Bølgende Bjærge forvandledes til Dale, bølgende Dale (hvor somme Tider en enlig Stormfugl skød igennem) ophøjedes til Bjærge; Vandmasser skjalv og rystede Strandbredden med en buldrende Lyd; saasnart en Bølge havde taget Form, rullede den forvirret af Sted for at skifte Form og Sted og drive andre Bølger ud af deres Form og Sted; den fantastiske Kyst i Horisonten med dens Taarne og Bygninger hævede og sænkede sig; Skyerne hvirvledes tæt af Sted; det forekom mig, at jeg saa hele Naturen blive sønderrevet og gaa til Grunde.

Da jeg ikke traf Harn mellem de Mennesker, hvem denne mindeværdige Storm — thi den mindes endnu dér nede som den stærkeste, nogen har oplevet paa den Kyst — havde ført sammen, begav jeg mig paa Vej til hans Hus. Det var lukket; og da ingen svarede paa min Banken, gik jeg ad Bagveje og Sidegyder til det Værft, hvor han arbejdede. Dér fik jeg at vide, at han var gaaet til Lowestoft for at hjælpe med ved nogle

Skibsreparationer, som pludselig var blevet nødvendige, og hvor der var Brug for hans Dygtighed, men at han vilde være tilbage i god Tid den næste Morgen.

Jeg gik tilbage til Gæstgivergaarden; og da jeg havde vasket mig og klædt mig om og prøvet paa at sove, men forgæves, var Klokken blevet fem om Eftermiddagen. Jeg havde ikke siddet fem Minutter ved Kaminen i Skænkestuen, da Opvarteren, som kom ind for at rage op i den og gerne vilde have et Paaskud til at snakke, fortalte mig, at der var gaaet to Kulskibe under med Mand og Mus en halv Mils Vej derfra, og at man havde set nogle andre Skibe arbejde haardt paa Rheden og i stor Nød prøve paa at holde sig klar af Kysten. Gud naade dem og alle stakkels Sømænd, sagde han, hvis vi skulde faa én Nat til som den sidste!

Jeg var meget nedtrykt og følte mig meget ensom, og desuden mere urolig over, at Harn ikke var der, end der var Grund til. Jeg var alvorligt rystet af den sidste Tids Tildragelser, uden at jeg selv vidste *hvor* alvorligt; og jeg var blevet fortumlet af saa længe at have været udsat for den voldsomme Blæst. Mine Tanker og Erindringer var i den Grad forvirrede, at jeg ikke havde nogen klar Forestilling om Tid og Afstand. Hvis jeg f. Eks. var gaaet ud i Byen, tror jeg ikke, jeg vilde være blevet synderlig forbavset over at møde en eller anden, som jeg vidste da maatte være i London. I denne Henseende var mit Sind saa at sige grebet af en mærkværdig Adspredthed. Alligevel var det paa samme Tid stærkt optaget af alle de Minder, som Stedet naturligt vakte, og de var ualmindelig klare og levende.

I denne min Tilstand forenede Opvarterens sørgelige Meddelelse om Skibene mig øjeblikkelig, uden at jeg selv gjorde noget for det, med min Uro for Harn. Jeg syntes, jeg frygtede for, at han skulde vende tilbage fra Lowestoft ad Søvejen og gaa under. Denne Tanke fik en saadan Magt over mig, at jeg besluttede at gaa tilbage til Værftet, før jeg spiste til Middag, og spørge Baadebyggeren, om han ansaa det for sandsynligt, at han vilde prøve paa at vende tilbage til Søs? Hvis han gav mig mindste Grund til at tro det, vilde jeg gaa over til Lowestoft og forebygge det ved at tage ham med mig.

Jeg bestilte hurtigt min Middag og gik tilbage til Værftet. Jeg kom ikke for tidligt; for Baadebyggeren stod med en Lygte i Haanden og var ved at lukke Værftsporten. Han lo højt, da jeg gjorde ham mit Spørgsmaal, og sagde, at det havde ingen Fare; ingen Mand ved sine fulde fem — og heller ingen uden — vilde gaa til Søs i en saadan Brandstorm, mindst af alle Harn Peggotty, der var født Sømand.

Jeg havde i Forvejen været saa vis paa dette, at jeg virkelig havde skammet mig ved at gøre, hvad noget ikke desto mindre tvang mig til at gøre, og jeg vendte nu tilbage til Kroen. Hvis en saadan Storm kunde tage til, tror jeg, den tog til. Denne Hylen og Brølen, denne Klapren af Døre og Vinduer, denne Buldren i Skorstenene, det, at selv det Hus, der gav mig Ly, øjesynligt vaklede, og Havets frygtelige Larmen var endnu frygteligere end om Morgenen. Men det var nu bælgmørkt udenfor; og dette forlenede Stormen med nye Rædsler, baade virkelige og indbildte.

Jeg kunde ikke spise, jeg kunde ikke sidde stille, jeg kunde ikke blive roligt ved nogen Ting. Noget indeni mig, der svagt svarede paa Stormen udenfor, bragte mine Erindringers Dyb i Oprør. Og alligevel, medens mine Tanker jog hinanden, vilde som det tordnende Hav, — saa var Stormen og min Uro for Harn stadig i Forgrunden.

Min Middag blev bragt næsten urørt ud, og jeg prøvede paa at oplive mig med et Glas Vin eller to. Forgæves. Jeg faldt hen i en Døs foran Ilden, uden at miste Bevidstheden om Oprøret derude eller om, hvor jeg var. Men begge Dele overskyggedes af en ny, ubeskrivelig Rædsel; og da jeg vaagnede — eller rettere da jeg afrystede den Lethargi, der bandt mig til min Stol — skælvede

hele mit Legeme af en ubestemt, uforklarlig Frygt.

Jeg gik op og ned, prøvede paa at læse i en gammel Avis, lyttede efter det frygtelige Spektakel — saa paa Ansigter, Scener og Skikkelser, der tegnede sig i Ilden. Til sidst blev det uforstyrrelige Urs regelmæssige Tikken paa Væggen saa uudholdelig for mig, at jeg besluttede at gaa i Seng.

Det var beroligende paa en saadan Aften at høre, at nogle af Folkene i Kroen var blevet enige om at sidde oppe til om Morgenen. Jeg gik overmaade træt og tung til Sengs; men da jeg lagde mig ned, udslettedes alle den Slags Fornemmelser som ved en Trolddom, og jeg laa lysvaagen, med alle Sanser skærpede.

I Timevis laa jeg dér, lyttende efter Vinden og Vandet; indbildte mig snart, at jeg hørte Skrig ude fra Søen; snart at jeg tydelig hørte Skud fra Signalkanoner, og snart, at Huse i Byen styrtede sammen. Jeg stod flere Gange op og saa ud; men jeg kunde ikke se andet end Afspejlingen i Ruderne af det svagt brændende Lys, jeg havde ladet staa, og af mit eget udtærede Ansigt, der stirrede mig i Møde fra det mørke, tomme Rum.

Tilsidst naaede min Uro en saadan Højde, at jeg jog i mine Klæder og gik nedenunder. I det store Køkken, hvor jeg dunkelt saa Skinker og Løgknipper hænge ned fra Bjælkerne, havde de vaagende trykket sig sammen i forskellige Stillinger om Bordet, der med Vilje var flyttet bort fra den store Skorsten og sat hen i Nærheden af Døren. En smuk Pige, der havde stoppet sit Forklæde i sine Øren, og sad og holdt Øje med Døren, skreg op, da jeg viste mig, i den Tro, at jeg var en Aand; men de andre havde mere Aandsnærværelse og var glade ved en Forøgelse af Selskabet. En Mand spurgte mig, i Tilslutning til det Emne, de havde drøftet, om jeg troede, at Sjælen af det Mandskab, der var gaaet under, var ude i Stormen?

Jeg blev der vel i to Timer. En Gang aabnede jeg Gaardsporten og saa ud paa den tomme Gade. Sandet, Tangen og Skumflagerne føg forbi; og jeg var nødt til at tilkalde Hjælp, før jeg kunde lukke Porten igen og befæste den mod Vinden.

Der var skummelt og mørkt i mit ensomme Kammer, da jeg omsider vendte tilbage til det; men jeg var træt nu, og da jeg gik i Seng igen, faldt jeg i en dyb Søvn, som fra et Taarn ned i en Afgrund. Jeg har et Indtryk af, at skønt jeg drømte, at jeg var et andet Sted henne og oplevede en Mængde forskellige Optrin, blæste det stadig gennem min Drøm. Tilsidst tabte jeg dette svage Tag i Virkeligheden og sammen med to kære Venner, men hvem de var, ved jeg ikke, blev jeg indviklet i Belejringen af en eller anden By under Kanonernes Torden.

Kanonaden lød saa stærk og uafbrudt, at jeg ikke kunde høre noget, jeg i høj Grad ønskede at høre, før jeg gjorde en voldsom Anstrængelse og vaagnede. Det var højlys Dag — Klokken otte eller ni; Stormen rasede i Stedet for Batterierne, og der var en, der bankede og kaldte ved min Dør.

»Hvad er der i Vejen?« raabte jeg.

»En Stranding! Lige herved!«

Jeg sprang ud af Sengen og spurgte, hvad det var for en Stranding?

»En Skonnert fra Spanien eller Portugal, ladet med Frugt og Vin. Skynd Dem, Sir, hvis De har Lyst til at se hende! De mener dér ned paa Stranden, at den kan gaa i Stykker hvert Øjeblik.«

Den ophidsede Stemme forsvandt raabende ned ad Trappen; og jeg iførte mig mine Klæder, saa hurtigt jeg kunde, og gik ned paa Gaden.

En Mængde Mennesker var dér før mig, alle løbende i samme Retning, ned mod Strandbredden. Jeg løb samme Vej, forbi en hel Del, og stod snart lige overfor det vilde Hav.

Ved denne Tid havde Blæsten maaske lagt sig en Smule, skønt det ikke mærkedes mere, end om den Kanonade, jeg havde hørt i Drømme, var blevet formindsket ved en halv Snes Kanoners Tavshed af hundrede. Men Havet, der

var blevet mere og mere oprørt hele Natten, var langt, langt frygteligere, end da jeg havde set det sidst. Selv dets vildeste Udseende dengang var ligesom svulmet op; og den Højde, hvortil Braadsøerne hævede sig, spejdede frem over hinanden, styrtede ned over hinanden og rullede ind i uoverskuelige Hærskarer, var forfærdende.

Vanskeligheden ved at høre andet end Vinden og Bølgerne og Mylderet og den usigelige Forvirring, og mine første aandeløse Anstrængelser for at staa imod Vejret, gjorde mig saa forvirret, at jeg saa ud over Havet efter Vraget, uden at se andet end de skumhvide Toppe og de høje Bølger. En halvt paaklædt Fisker, der stod ved Siden af mig, pegede til venstre med sin bare Arm (der var en tatoveret Pil paa den, som pegede i samme Retning). Og da, store Himmel, saa jeg det, tæt inde paa os!

Den ene Mast var brudt kort af, seks eller otte Fod over Dækket, og laa ud over Siden, indviklet i et Virvar af Sejl og Tovværk; og mens Skibet rullede og huggede — hvad det gjorde uden et Øjebliks Ophør og med en ganske ufattelig Voldsomhed — slog al denne Ødelæggelse mod Siden, som vilde den knuse den. Selv nu blev der gjort nogle Forsøg paa at kappe denne Del af Vraget bort; thi naar Skibet, der laa med Bredsiden til, vendte sig imod os under sin Rullen, saa jeg tydeligt dets Mandskab arbejde med Økser, især en virksom Skikkelse med langt krøllet Haar, der traadte tydeligt frem mellem de andre. Med et stort Skrig, der hørtes selv over Stormen og Bølgerne, hævede sig i dette Øjeblik fra Kysten; Havet, der skyllede hen over det rullende Vrag, gjorde klart Dæk og bar Mænd, Spær, Fustager, Planker, Skanseklædninger og lignende i Dyngevis ned i den kogende Brænding.

Den anden Mast stod endnu med Pjalterne af et sønderrevet Sejl, og en vild Forvirring af sprunget Tovværk smeldede frem og tilbage. Skibet havde taget Grunden en Gang, raabte den samme Fisker hæst ind i Øret paa mig, og saa var det kommet flot og havde stødt én Gang til. Jeg syntes, han tilføjede noget om, at det var ved at skille ad midtskibs, og det vilde jeg gerne tro, for denne Rullen og Huggen var altfor frygtelig til, at noget menneskeligt Værk kunde udholde den ret længe. Mens han talte, lød der endnu et højt Skrig af Medynk fra Stranden; fire Mænd hævede sig med Vraget op fra Dybet, klyngende sig til Rigningen paa den tilbageværende Mast; øverst den virksomme Skikkelse med det krøllede Haar.

Der var en Klokke om Bord, og mens Skibet rullede og huggede som en fortvivlet Skabning, der er blevet vanvittig, og snart viste os hele Dækkets Flade, naar det krængede over mod Kysten, snart ikke andet end sin Køl, naar det slog voldsomt over og vendte sig mod Havet, ringede Klokken; og dens Lyd, Ligklokken over disse ulykkelige Mænd, bares over mod os af Vinden. Atter tabte vi det af Syne, og atter hævede det sig. To Mænd var gaaet over Bord. Sjæleangsten paa Kysten voksede. Mænd stønnede og slog deres Hænder sammen; Kvinder skreg og vendte deres Ansigter bort. Nogle løb forvildet op og ned langs Bredden, og raabte om Hjælp, hvor der ingen Hjælp kunde ydes. Jeg var selv blandt dem, og jeg bønfaldt halvt afsindig en Klynge Sømænd, som jeg kendte, om ikke at lade disse to fortabte Skabninger gaa til Grunde for vore Øjne.

De forklarede mig paa en ophidset Maade — jeg ved ikke hvordan, for det lidt, jeg kunde høre, var jeg knap nok fattet nok til at forstaa — at Redningsbaaden havde gjort sit bedste for en Time siden og kunde ingen Ting udrette; og at da ingen Mand vilde vove noget saa fortvivlet som at vade ud med et Reb og tilvejebringe Forbindelse med Kysten, var der ikke mere at forsøge; da lagde jeg Mærke til, at en eller anden ny Sensation bragte Bevægelse mellem Folkene paa Bredden, og saa dem skilles, medens Harn trængte sig frem foran dem.

Jeg løb hen til ham — saa vidt jeg husker for at gentage min Bøn om

Hjælp. Men hvor forvirret jeg end var over dette Syn, der var saa nyt og frygteligt for mig, saa vaagnede jeg dog til Bevidsthed om hans Fare, da jeg saa Beslutsomheden i hans Ansigt, og hans Blik ud over Havet — ganske det samme Blik, jeg huskede fra Morgenen efter Emilys Flugt. Jeg holdt ham tilbage med begge mine Arme, og bønfaldt de Mænd, med hvem jeg havde talt, om ikke at høre efter ham, ikke begaa Mord, ikke lade ham røre sig fra den Plet, han stod paa!

Endnu et Skrig steg fra Kysten; og da vi saa ud mod Vraget, saa vi de grusomme Sejl Slag i Slag hugge den nederste af de to Mænd over Bord, og da i Triumf flyve op, rundt om den spænstige Skikkelse, der var alene tilbage paa Masten.

Over for et saadant Syn, og over for en saadan Viljekraft, som hos denne rolige, desperate Mand, som altid var vant til at kommandere over Halvdelen af de Folk, der var til Stede, kunde jeg være fremkommet med mine Bønner med lige saa godt Haab som overfor Stormen. »Master Davy,« sagde han, og greb muntert begge mine Hænder, »hvis min Time er kommet, saa er den kommet. Hvis den ikke er det, saa vil jeg vente paa den. Herren deroppe velsigne Dem og velsigne alle! Gør mig klar, Kammerater! Nu tager jeg af Sted!«

Jeg blev — ikke uvenligt — skubbet et Stykke bort, og dér tvang Folkene rundt om mig til at blive staaende, idet de, saa vidt jeg i min Forvirring forstod, gjorde gældende, at han vilde gaa derud med eller uden Hjælp, og at jeg kun vilde forøge Faren for ham, naar jeg forstyrrede dem, der traf Foranstaltninger til hans Sikkerhed. Jeg ved ikke, hvad jeg svarede, eller hvad de svarede; men jeg saa et Røre paa Strandbredden, og Mænd der kom løbende med Reb fra et Gangspil, der var der, og trængte ind i en Kreds af Skikkelser, som skjulte ham for mig. Derpaa saa jeg ham staa alene, i Matrosfrakke og Bukser, med et Reb i Haanden eller slynget om sit Haandled, og et andet om Livet; og nogle af de bedste Mænd stod lidt borte og holdt i det sidste, som han selv lagde løst paa Sandet ved sine Fødder.

Selv mit uøvede Øje kunde se, at Vraget var i Færd med at splintres. Jeg saa, at det var ved at skilles ad paa Midten, og at den ene Mand paa Masten havde Livet hængende i en Traad. Men han klyngede sig endnu til den. Han havde en besynderlig rød Hue paa; ikke som en Sømandshue, men af en finere Farve; og naar de faa, vigende Planker mellem ham og Undergangen rullede og bølgede, og den varslende Ligklokke ringede over ham, saa vi alle, at han svingede med den. Jeg saa ham gøre det nu, og troede jeg skulde blive vanvittig, da hans Bevægelse vakte et gammelt Minde om en éngang kær Ven til Live i min Sjæl.

Harn stod alene og holdt Øje med Havet, medens alle bag ham tav med tilbageholdt Aandedræt, og Stormen rasede foran ham, indtil der kom en stor, tilbagegaaende Bølge; med et Blik tilbage paa dem, der holdt det Reb, der var gjort fast om hans Liv, kastede han sig ud efter den, og et Øjeblik efter baksede han med Vandet, steg med Bjærgene, sænkedes med Dalene, skjultes under Skummet, og blev saa atter trukket i Land. De halede hastigt ind.

Han var saaret. Jeg saa Blod paa hans Ansigt, derfra hvor jeg stod; men han skænkede det ikke en Tanke. Han syntes hurtigt at give dem nogle Ordrer om at give ham mere Spillerum — det sluttede jeg i hvert Fald af hans Armbevægelse — og gik atter ud som før.

Og nu kæmpede han sig ud mod Vraget, steg med Bjærgene og sank med Dalene og forsvandt under det piskede Skum, blev baaret ind mod Kysten, blev baaret ud mod Skibet, stræbte haardt og tappert. Afstanden var ubetydelig, men Havets og Vindens Magt gjorde Kampen blodig. Omsider nærmede han sig Vraget. Han var saa nær, at han med endnu et af sine kraftige Tag vilde kunne klynge sig til det — da kom et højt, grønt, kæmpemæssigt Vandbjærg rullende ind mod Kysten, kastede sig

over Skibet, han syntes at springe op i det med et vældigt Sæt — og Skibet var borte!

Da jeg løb hen til det Sted, hvor de halede ind, saa jeg nogle hvirvlende Stumper i Havet, som var det kun en Fustage, der var slaaet itu. Forfærdelse prægede alle Ansigter. De trak ham lige op for mine Fødder — bevidstløs — død. Han blev baaret til det nærmeste Hus; og da ingen nu lagde mig Hindringer i Vejen, blev jeg i hans Nærhed og ventede urolig, medens alle mulige Oplivningsforsøg blev anstillede; men han var blevet dræbt af den store Bølge, og hans ædle Hjærte var for stedse hørt op at slaa.

Mens jeg sad ved Siden af Sengen, da Haabet var opgivet og alt forbi, var der en Fisker, som havde kendt mig, lige fra Emily og jeg var Børn, der hviskede mit Navn henne fra Døren.

»Sir,« sagde han, med Taarerne vældende ned over sit vejrbidte Ansigt, der, ligesom hans skælvende Læber, var askegraat, »vil De komme med derhen?«

Det gamle Minde der var blevet vakt til Live i mig, mødte mig atter i hans Blik. Jeg støttede mig til den Arm, han rakte mig for at holde mig oppe, og spurgte rædselsslagen:

»Er der drevet et Lig i Land?«

Han sagde »Ja.«

»Kender jeg det?« spurgte jeg saa.

Han svarede intet.

Men han førte mig ned paa Bredden. Og paa dette Sted, hvor hun og jeg havde søgt efter Muslingeskaller som to Børn — hvor Vinden havde henkastet nogle Rester af den gamle Baad, som var blæst ned sidste Nat — mellem Ruinerne af det Hjem, han havde krænket — saa jeg ham ligge med Hovedet paa sin Arm, som jeg ofte havde set ham ligge i Skolen.

Sekstende Kapitel.

Det nye Saar, og det gamle.

Ak Steerforth, dengang vi sidst talte sammen, i den Time, jeg kun lidt tænkte paa skulde være vor Afskedstime — da havde du ikke haft det nødig at sige: »Tænk det bedste om mig!« Jeg havde altid gjort det; og kunde jeg tænke anderledes nu, da jeg saa dette Syn!

De kom med en Baare og lagde ham paa den og dækkede ham til med et Flag og løftede ham op og bar ham hen mod Husene. Alle de Mænd, som bar ham, havde kendt ham og sejlet med ham og set ham munter og kæk. De bar ham gennem den vilde Brølen, en stille Flok midt i al Bulderet, og førte ham til den Hytte, hvor Døden allerede var.

Men da de satte Baaren ned paa Tærskelen, saa de til hinanden, og til mig, og hviskede. Jeg vidste hvorfor. De følte det, som var det ikke Ret at lægge ham i det samme stille Rum.

Vi gik ind i Byen og bragte vor Byrde til Gæstgivergaarden. Saa snart jeg over Hovedet kunde samle mine Tanker, sendte jeg Bud efter Joram og bad ham skaffe mig en Befordring, hvori han kunde blive ført til London om Natten. Jeg vidste, at det alene kunde paahvile mig at drage Omsorg for Liget og at udføre den tunge Pligt at forberede hans Moder paa at tage imod det; og det var mig magtpaaliggende at udføre denne Pligt saa trofast, som jeg kunde.

Jeg valgte Natten til Rejsen for at

vække mindre Opsigt, naar jeg forlod Byen. Men skønt det var næsten Midnat, før jeg kørte ud af Gaarden, efterfulgt af en Vogn med det, der var i min Varetægt, stod der mange Folk og ventede. Hist og her langs Gaden, ja selv et Stykke ud ad Vejen, saa jeg flere; og det aabne Land rundt om mig, og men tilsidst var der kun den sorte Nat og Asken af min Ungdoms Venskab.

Paa en mild Efteraarsdag, omkring Middagstid, da Jorden duftede af nedfaldne Blade, og mange flere hang i smukke Farver af gult, rødt og brunt paa Træerne og gennemstraaledes af Solen, ankom jeg til Highgate. Jeg gik den sidste Fjerdingvej, og medens jeg gik, tænkte jeg paa, hvad jeg havde at gøre; den Vogn, der havde fulgt mig hele Natten, lod jeg blive holdende og vente paa nærmere Ordrer.

Da jeg naaede Huset, saa det ud ganske som før. Ikke ét Rullegardin var trukket op; der var intet Tegn til Liv i den øde, brolagte Gaard med den overdækkede Gang hen til den ubenyttede Dør. Vinden havde lagt sig helt, og intet rørte sig.

Straks havde jeg ikke Mod til at ringe paa ved Porten; og da jeg ringede, syntes selve Klokkens Lyd mig at udtrykke mit Ærinde. Den lille Stuepige kom ud med Nøglen i Haanden, saa opmærksomt paa mig, medens hun lukkede Porten op, og sagde:

»Undskyld, Sir, er De syg?«

»Jeg har været meget bevæget og er træt.«

»Er der noget i Vejen, Sir? — Mr. James? —«

»Tys!« sagde jeg. »Ja, der er hændet noget, som jeg maa meddele Mrs. Steerforth. Er hun hjemme?«

Pigen svarede ængstelig, at hendes Frue meget sjældent tog ud nu, selv til Vogns; at hun holdt sig paa sit Værelse, og aldrig tog imod nogen, men at hun vilde tage imod mig. Hendes Frue var ovenpaa, sagde hun, og Miss Dartle var hos hende. Hvilken Besked skulde hun bringe?

Jeg gav hende stræng Ordre til at optræde forsigtigt, kun overbringe mit Kort og sige, at jeg ventede; hvorpaa jeg satte mig ned i Dagligstuen (som vi imidlertid var kommet til) for at vente paa hendes Tilbagekomst. Dens tidligere hyggelige Præg af at være beboet var forsvundet, og Skodderne var halvt lukket for. Harpen var ikke blevet benyttet i lange Tider. Maleriet af ham som Dreng hang dér. Det Skrin, hvori hans Moder havde gemt hans Breve, stod dér. Jeg tænkte paa, om hun nogen Sinde vilde læse dem mere!

Huset var saa stille, at jeg hørte Pigens lette Trin ovenpaa. Da hun vendte tilbage, bragte hun mig den Besked, at Mrs. Steerforth var skrøbelig og ikke kunde komme ned, men at hun vilde være glad ved at se mig paa sit Værelse, hvis jeg vilde undskylde. Faa Øjeblikke efter stod jeg foran hende.

Hun sad i hans Værelse, ikke i sit eget. Jeg sluttede deraf, at hun havde taget det i Besiddelse til Minde om ham, at de mange Tegn paa hans gamle Lege og Idrætter, som hun var omgivet af, ikke var fjærnet af samme Grund. Imidlertid mumlede hun, allerede da hun hilste mig velkommen, noget om, at hun af Hensyn til sit Helbred ikke kunde benytte sit eget Værelse; og hun afviste enhver Formodning om Sandheden med sit majestætiske Blik.

Rosa Dartle stod som sædvanlig ved hendes Stol. Saa snart hendes mørke Øjne hvilte paa mig, saa jeg, at hun vidste, jeg var Overbringer af onde Tidender. Arret blev synligt i samme Øjeblik. Hun trak sig et Skridt tilbage bag Stolen, for at hindre Mrs. Steerforth i at se hendes Ansigt, og stirrede paa mig med et gennemtrængende Blik, der ikke et Øjeblik veg fra mig eller mistede sin Fasthed.

»Det gør mig ondt at se, at De er sørgeklædt, Sir,« sagde Mrs. Steerforth.

»Jeg er ulykkevis Enkemand,« sagde jeg.

»Det er i en meget ung Alder, De har maattet prøve saa svært et Tab,« svarede hun. »Det gør mig ondt at høre. Jeg haaber at Tiden vil læge Deres Saar.«

»Jeg haaber,« sagde jeg og saa paa hende, »at Tiden vil læge Saarene hos os alle. Kære Mrs. Steerforth, det maa vi alle haabe paa, selv under vore tungeste Ulykker.«

Den Alvor, hvormed jeg talte, og Taarerne i mine Øjne, gjorde hende urolig. Hendes Tanker syntes at stanse paa deres Vej og tage en anden Retning.

Jeg prøvede paa at tvinge min Stemme til at sige hans Navn roligt, men den skælvede. Hun gentog det selv, to eller tre Gange, med dæmpet Stemme. Saa sagde hun til mig med tilkæmpet Ro:

»Min Søn er syg.«

»Meget syg.«

»De har set ham?«

»Ja.«

»Er De forsonede?«

Jeg kunde ikke sige ja, jeg kunde ikke sige nej. Hun vendte sit Hoved en Smule om mod det Sted, hvor Rosa Dartle havde staaet ved hendes Side, og i dette Øjeblik sagde jeg med en Bevægelse af mine Læber til Rosa: »Død!«

For at Mrs. Steerforth ikke skulde se bagud og dér med tydelig Skrift læse, hvad hun endnu ikke var forberedt paa at vide, mødte jeg hurtigt hendes Blik; men jeg havde set Rosa Dartle strække sine Hænder heftigt i Vejret i Fortvivlelse og Rædsel og derpaa slaa dem for sit Ansigt.

Den smukke Dame — hvor hun lignede ham, aa hvor hun lignede ham! — betragtede mig med et stift Blik og førte Haanden til Panden. Jeg bad hende være rolig og berede sig paa at høre, hvad jeg havde at sige; men jeg maatte hellere have bedt hende græde, for hun sad som en Stenstøtte.

»Da jeg var her sidst,« sagde jeg »fortalte Miss Dartle mig, at han sejlede rundt omkring. Natten til i Gaar var frygtelig paa Søen. Hvis han var paa Søen den Nat — og nær ved en farlig Kyst — og det siger de, han var; og hvis det Fartøj, der blev set, virkelig skulde være det Skib som — —«

»Rosa!« sagde Mrs. Steerforth. »Kom hen til mig!«

Hun kom — men ikke mildt og trøstende. Hendes Øjne luede som Ild, da de mødte hans Moders, og hun brast i en forfærdelig Latter.

»Naa,« sagde hun, »er Deres Stolthed nu mættet, De vanvittige Kvinde? *Nu* har han sonet — med sit Liv! Hører De? — Med sit Liv!«

Mrs. Steerforth faldt stiv tilbage i sin Stol, og der kom kun en Jamren over hendes Læber, medens hun saa paa hende med vidt aabne Øjne.

»Ja,« udbrød Rosa og slog sig lidenskabeligt paa sit Bryst. »Se paa mig! Støn og suk, og se paa mig! Se her!« og hun pegede paa Arret, »se paa Deres døde Barns eget Værk!«

Den Jamren, der af og til trængte sig frem fra Moderens Bryst, gik mig til Hjærtet. Det var stadig den samme. Stadig uartikuleret og halvkvalt. Stadig ledsaget af en kraftesløs Bevægelse med Hovedet, men ikke af nogen Forandring i Ansigtets Udtryk. Stadig tonede den frem fra en stivnet Mund, mellem sammenpressede Tænder, som var hendes Læber lukkede og hendes Ansigt tilpresset af Smerte.

»Husker De, da han gjorde dette?« fortsatte hun. Husker De, da han, der havde arvet Deres Natur, og var blevet næret i sin Stolthed og Lidenskab af Dem, da han gjorde dette og vansirede mig for Livet? Se paa mig, der til min Død er mærket af hans høje Mishag; og klag saa og støn over, hvad De har gjort ham til!«

»Miss Dartle!« sagde jeg bønfaldende. »For Himlens Skyld — —«

»Jeg *vil* tale!« sagde hun og vendte sig imod mig med sine flammende Øjne. »Ti De stille! Se paa mig, siger jeg. De stolte Moder til en stolt og falsk Søn! Støn over Deres Opdragelse af ham, støn over Deres Fordærvelse af ham, støn over Deres Tab af ham, støn over mig!«

Hun knyttede sin Haand, og hele hendes hentærede Legeme skælvede, som dræbte hendes Lidenskab hende Tomme for Tomme.

»*De* harmfuld over hans Egenvilje!« udbrød hun. »*De* krænket over hans

Hovmodighed! *De,* som endnu, da Deres Haar var graat, mødte ham med disse to samme Egenskaber, som De selv har givet ham ved hans Fødsel! *De,* som fra Vuggen af har opklækket ham til, hvad han var, og kuet i sin Vækst alt det, han kunde være blevet! Har De *nu* faaet Deres Løn for alle disse pinefulde Aar?«

»Aa fy, Miss Dartle! Hvor De er grusom!«

»Jeg siger Dem,« svarede hun, »at jeg *vil* tale til hende. Ingen Magt paa Jorden skulde stanse mig, saa længe jeg staar her! Har jeg været tavs i alle disse Aar og skulde ikke tale nu? Jeg elskede ham højere, end De nogen Sinde har elsket ham!« sagde hun og vendte sig forbitret imod hende. »Jeg kunde have elsket ham uden at forlange nogen Gengæld. Hvis jeg havde været hans Hustru, kunde jeg været en Slave for hans Luner blot for et Elskovord om Aaret. Det kunde jeg have været. Hvem ved det bedre end jeg? De var fordringsfuld, stolt, pedantisk, egenkærlig. Min Kærlighed vilde have været opofrende — den vilde have traadt Deres usle Klynken under Fod!«

Med flammende Øjne stampede hun i Gulvet, som gjorde hun det virkelig.

»Se her!« sagde hun og pegede atter paa Arret med ubarmhjærtig Haand. »Da han naaede til bedre Forstaaelse af, hvad han havde gjort, saa han det og angrede det! Jeg kunde synge for ham og tale med ham og vise ham den Varme, hvormed jeg tog Del i alt, hvad han gjorde, og med Anstrængelse skaffe mig de Kundskaber, som interesserede ham mest; og jeg tiltrak ham. Da han var mest uberørt og trofast, elskede han *mig!* Ja, han gjorde! Mange Gange, naar De blev stødt bort med et ligegyldigt Ord, har han trykket mig til sit Hjærte!«

Hun sagde dette med spottende Stolthed, midt i sin Afsind — thi det var lidet mindre end Afsind — men dog med en begærlig Ihukommelse af det alt sammen, hvori de hendøende Emmer af en blidere Følelse et Øjeblik flammede op.

»Jeg sank — hvad jeg kunde have vidst, jeg vilde, hvis han ikke havde fortryllet mig med sit drengeagtige Kurmageri — ned til at blive en Dukke, et Legetøj for hans ledige Timer, der blev kastet hen og taget op og leget med, eftersom hans stadig skiftende Luner drev ham. Da han blev træt, blev jeg træt. Da hans Kærlighed døde bort, vilde jeg aldrig have prøvet paa at genvinde min Magt, saa lidt som jeg vilde have ægtet ham, naar han blev tvunget til at tage mig til Hustru. Vi gled fra hinanden uden et Ord. Maaske De saa det og var ikke ked af det. Siden den Tid har jeg ikke været andet end et vansiret Stykke Bohave imellem Dem; uden Øjne, uden Øren, uden Følelser, uden Minder. Klage? Klag De over det, De gjorde ham til, ikke over Deres Kærlighed. Jeg siger Dem, at den Tid har været, da jeg elskede ham højere, end De nogen Sinde har gjort!«

Hun stod ligeoverfor hende med sine Øjne, der lyste af Harme, og sit stirrende Ansigt; og hun blev ikke blidere, da Mrs. Steerforth atter stønnede, end om hendes Ansigt havde været malet.

»Miss Dartle,« sagde jeg, »selv om De er saa haardhjærtet, at De intet føler for denne sørgende Moder — —«

»Hvem føler for mig?« svarede hun skarpt. »Hun har selv udsaaet dette. Lad hende stønne over den Høst, hun sanker i Dag!«

»Og selv om hans Fejl — —« begyndte jeg.

»Fejl!« udbrød hun og brast i en lidenskabelig Graad. »Hvem tør bagtale ham? Han havde en Sjæl, der var lige saa meget værd som Millioner af de Venner, han nedlod sig til!«

»Ingen kan have elsket ham højere, ingen kan mindes ham kærligere end jeg,« svarede jeg. »Jeg vilde kun sige, at selv om De ingen Medlidenhed har med hans Moder eller selv om hans Fejl — De har selv været bitter over dem — —«

»Det er Løgn!« udbrød hun og rev i sit sorte Haar. »Jeg elskede ham!«

»Selv om De,« vedblev jeg, »ikke kan banlyse hans Fejl af Deres Erindring lige med det samme, saa se paa denne Skikkelse, som havde De aldrig set den før, og yd den en Smule Hjælp!«

I hele denne Tid sad Skikkelsen paa samme Maade og saa ganske uforandret ud. Ubevægelig, stiv, stirrende; af og til stønnende paa den samme uartikulerede Maade, med den samme hjælpeløse Bevægelse af Hovedet, men uden at vise noget andet Tegn til Liv. Miss Dartle knælede pludselig ned foran hende og begyndte at løsne hendes Kjole.

»Forbandelse over Dem!« sagde hun og saa om paa mig med et Udtryk midt imellem Raseri og Sorg. »Det var en ond Stund, der første Gang førte Dem hertil! Forbandet være De! Gaa!«

Da jeg var kommet ud af Stuen skyndte jeg mig tilbage og ringede paa Klokken for hurtigere at alarmere Tjenestefolkene. Hun havde da taget den følesløse Skikkelse i sine Arme, og medens hun stadig laa paa sine Knæ, græd hun over den, kyssede den, kaldte paa den, vuggede den frem og tilbage ved sit Bryst som et Barn, og prøvede ved alle ømme Midler at vække de slumrende Sanser. Jeg var nu ikke længere bange for at forlade hende, og fjærnede mig lydløst, og kaldte paa Folkene, da jeg gik ud.

Senere paa Dagen vendte jeg tilbage, og vi lagde ham i hans Moders Værelse. Hun var ganske som før, sagde de mig; Miss Dartle forlod hende ikke et Øjeblik; der var blevet tilkaldt Læger, der var blevet forsøgt mange Ting; men hun laa som en Statue, udstødte kun af og til sin dæmpede Klage.

Jeg gik gennem det sørgende Hus og rullede Gardinerne ned. Vinduerne i det Værelse, hvor han laa, rullede jeg sidst ned for. Jeg løftede hans blytunge Haand og holdt den til mit Hjærte; og hele Verden syntes dødsstille, kun hørtes hans Moders Jamren stadig.

Syttende Kapitel.

Emigranterne.

Endnu en Ting havde jeg at gøre, før jeg kunde give efter for den Rystelse, disse Sindsbevægelser havde bibragt mig. Det var at skjule, hvad der var hændet, for dem, der skulde rejse, og at lade dem tage af Sted i lykkelig Uvidenhed. Og dermed var ingen Tid at spilde.

Jeg tog Mr. Micawber til Side samme Aften og betroede ham det Hverv at hindre Mr. Peggotty i at faa Nys om den sidste Katastrofe. Han paatog sig det ivrigt og lovede at opsnappe enhver Avis, der uden en saadan Forsigtighedsregel kunde underrette ham derom.

»Hvis den trænger sig frem til ham, Sir,« sagde Mr. Micawber og slog sig paa sit Bryst, »saa maa den først gaa igennem mit Legeme!«

Jeg maa bemærke, at Mr. Micawber, medens han forberedte sig til sin nye Stilling i Samfundet, havde antaget et kækt Fribyttervæsen, der ikke ligefrem var sørøverisk, men rask og rede til Forsvar. Man kunde have antaget ham for en Ørkenens Søn, der længe havde været vant til at leve udenfor Civilisationens Grænser, og nu var i Færd med at vende tilbage til sit Fødelands Ødemarker.

Han havde blandt andet forsynet sig med et komplet Sæt Olieklæder og en

meget lavpullet Straahat, der var beget eller tjæret udenpaa. I dette grove Kostume, med en almindelig Søkikkert under Armen og en fiffig Maade at kaste Blikket mod Himlen paa, som spejdede han efter daarligt Vejr, saa han paa sin Vis langt mere sømandsmæssig ud end Mr. Peggotty. Hele hans Familie var, om jeg maa udtrykke mig saaledes, gjort klar til Kamp. Jeg fandt Mrs. Micawber med en yderst snever og stiv Hat, der var bundet fast under Hagen; og i et Sjal, der svøbt ind som en Bylt (ganske som jeg var blevet svøbt ind, da jeg første Gang kom til min Tante) og var bundet fast i en stærk Knude om hendes Liv. Miss Micawber fandt jeg udrustet mod stormfuldt Vejr paa samme Maade, uden noget som helst overflødigt paa sig. Master Micawber forsvandt næsten i en blaastribet Skjorte og den laadneste Matrosdragt jeg nogen Sinde har set; og Børnene var stuvet i utilgængelige Daaser ligesom Konserves. Baade Mr. Micawber og hans ældste Søn bar deres Ærmer løst opsmøgede ved Haandleddene, som var de rede til at tage en Haand i med hvad som helst og til at gaa tilvejrs eller skraale »Hiv-ohøj!« paa første Vink.

Saadan fandt Traddles og jeg dem ved Aftenstid forsamlede paa Landgangstrappen, der dengang kaldtes Hungerfordtrappen, holdende Øje med en Baad, der lagde fra Land med nogle af deres Ejendele om Bord. Jeg havde fortalt Traddles om den frygtelige Tildragelse, og den havde rystet ham i høj Grad; men der kunde ikke være Tvivl om, at det var mest hensynsfuldt at holde den hemmelig, og han var kommet for at hjælpe mig dermed. Det var ved denne Lejlighed, at jeg tog Mr. Micawber til Side og modtog hans Løfte.

Den Micawberske Familie logerede i et lille snavset, brøstfældigt Værtshus, som paa den Tid laa tæt ved Landgangstrappen, og hvis fremspringende Trækamre ragede ud over Floden. Familien var som Emigranter Genstand for nogen Interesse i og omkring Hungerford, og samlede derfor saa mange Tilskuere, at vi var glade ved at ty ind i deres Stue. Det var et af Trækamrene ovenpaa, med Floden flydende nedenunder. Min Tante og Agnes var der, travlt beskæftigede med at gøre nogle ekstra Beklædningsgenstande i Stand til Børnene. Peggotty hjalp dem stilfærdigt med sin gamle, følesløse Syæske, Alenmaalet og den lille Lysestump, der nu havde holdt til saa meget, foran sig paa Bordet.

Det var ikke let at besvare hendes Spørgsmaal; endnu mindre at hviske til Mr. Peggotty, da Mr. Micawber førte ham ind, at jeg havde afleveret Brevet, og at alt var i Orden. Men jeg gjorde begge Dele og gjorde dem lykkelige. Viste jeg noget Tegn til, hvad jeg følte, var mine egne Sorger tilstrækkelige til at forklare det.

»Og naar sejler Skibet, Mr. Micawber?« spurgte min Tante.

Mr. Micawber ansaa det for nødvendigt at forberede enten min Tante eller hans Kone lidt efter lidt, og sagde: hurtigere, end han havde ventet i Gaar.

»De fik Besked med Baaden, kan jeg tænke?« sagde min Tante.

»Det gjorde jeg, Frøken,« sagde han.

»Naa?« sagde min Tante. »Og det sejler —.«

»Frøken,« svarede han, »jeg har faaet Underretning om, at vi absolut maa være om Bord inden Klokken syv i Morgen tidlig.«

»Hallo!« sagde min Tante, »det var hurtigt. Er det paalideligt, Mr. Peggotty?«

»Ja det er, Frøken. Hun driver ned ad Floden med denne her Ebbe. Hvis Master Davy og min Søster kommer ombord i Gravesend i Morgen Eftermiddag, kan de faa et sidste Glimt af os.«

»Og det kan De være vis paa, vi gør!« sagde jeg.

»Indtil da, og indtil vi er paa Søen,« bemærkede Mr. Micawber med et forstaaende Blik til mig, »vil Mr. Peggotty og jeg stadig holde Udkig sammen med vore Ejendele og vort Løsøre. Kære Emma,« sagde Mr. Micawber og rømmede sig paa sin storladne Maade, »min Ven Mr. Thomas Traddles er saa god at

hviske til mig, at han beder om at faa Lov til at bestille de Ingredienser, der udkræves til Fremstillingen af en moderat Portion af den Drik, som i vore Tanker særlig er knyttet til et gammelengelsk Festmaaltid. Jeg mener — kort sagt, Punch. Under sædvanlige Omstændigheder vilde jeg have Betænkeligheder ved at bede Miss Trotwood og Miss Wickfield om Overbærenhed, men —.«

»Jeg kan kun svare for mig selv,« sagde min Tante, »og jeg vil drikke paa Deres Lykke og Velgaaende med den største Fornøjelse, Mr. Micawber.«

»Og jeg med!« sagde Agnes med et Smil.

Mr. Micawber gik straks ned til Skænken, hvor han syntes at føle sig ganske som hjemme, og vendte inden længe tilbage med en dampende Kande. Jeg kunde ikke undgaa at lægge Mærke til, at han havde skrællet Citronerne med sin egen Foldekniv, der, som det sømmede sig for en Nybyggers Kniv, var omtrent en Fod lang, og som han, ikke ganske uden Praleri, tørrede af paa sit Frakkeærme. Jeg saa nu, at Mrs. Micawber og de to ældre Børn var forsynet med lignende frygtelige Instrumenter, medens hver af de mindre havde sin egen Træske bundet om Livet ved en stærk Snor. Mr. Micawber foregreb paa lignende Vis Livet om Bord og i Urskoven ved, ikke at skænke Punch til Mrs. Micawber og sin ældste Søn og Datter i Vinglas, hvad han let kunde have gjort, for der var en Hylde fuld i Stuen, men i nogle hæslige smaa Tinkrus; og jeg har aldrig set ham fryde sig over noget i den Grad, som da han tømte sit eget Pæglemaal og stak det i Lommen, da Aftenen var endt.

»Det gamle Lands Overdaadighed,« sagde Mr. Micawber med inderlig Tilfredshed over deres Forsagelse, »giver vi Afkald paa. Skovens Borgere kan naturligvis ikke vente at faa Del i Friheds-rigets Forfinelser.«

Her kom en Dreng ind for at sige, at der var nogen, der vilde tale med Mr. Micawber nedenunder.

»Jeg har en Forudfølelse af,« sagde Mrs. Micawber og satte sit Tinkrus fra sig, »at det er et Medlem af min Familie.«

»Hvis saa er, min kære,« bemærkede Mr. Micawber, der bruste op som sædvanlig, naar dette Emne blev berørt — »da dette Medlem af din Familie — hvem en han, hun eller det kan være — har ladet os vente en anselig Tid, kan maaske Medlemmet nu vente, til det passer *mig*.«

»Micawber,« sagde hans Kone dæmpet, »i et Øjeblik som dette —.«

»— Er det ikke værdigt,« sagde Mr. Micawber og rejste sig, »at hænge sig i enhver ubetydelig Fornærmelse. Emma, jeg er beskæmmet.«

»Tabet, Micawber,« bemærkede hans Kone, »har været paa min Families Side, ikke paa din. Hvis min Familie omsider føler, hvor meget den i den svundne Tid er gaaet Glip af ved sin egen Opførsel, og nu ønsker at udstrække en venskabelig Haand, da lad den ikke blive stødt tilbage.«

»Min kære,« svarede han, »lad det være saa!«

»Om ikke for deres Skyld, saa for min, Micawber!« sagde hans Kone.

»Emma,« svarede han, »dette Syn paa Sagen er i et saadant Øjeblik uimodstaaeligt. Selv nu kan jeg ikke udtrykkeligt forpligte mig til at falde din Familie om Halsen; men det Medlem af din Familie, som gør os sin Opvartning nu, skal ikke se sin naturlige Varme blive mødt med Kulde fra min Side.«

Mr. Micawber gik ud og blev noget borte; som Følge deraf var Mrs. Micawber ikke ganske fri for at frygte, at det kunde være kommet til et Ordskifte mellem ham og Medlemmet. Omsider viste den samme Dreng sig atter og rakte mig en Note, skrevet med Blyant og med den juridiske Overskrift: *Heep* contra *Micawber*.« Af dette Dokument fik jeg at vide, at Mr. Micawber atter var blevet arresteret og befandt sig i en sidste Paroxysme af Fortvivlelse; og at han bad mig sende ham hans Kniv og Tinkrus med Overbringeren, da de maaske kunde komme ham til Nytte under den

korte Tilværelse, der endnu var ham beskaaret i Fængslet. Han bad mig ogsaa, som et sidste Bevis paa mit Venskab, om at anbringe hans Familie i det lokale Arbejdshus og forglemme, at et saadant Væsen nogen Sinde havde været til.

Naturligvis besvarede jeg denne Skrivelse ved at gaa med Drengen ned for at betale Pengene, og jeg fandt dér Mr. Micawber siddende i en Krog, seende mørkt paa den Retsbetjent, der havde udført Arrestordren. Ved sin Udfrielse omfavnede han mig med den største Varme og indførte Transaktionen i sin Lommebog — ved hvilken Lejlighed jeg husker, at han var meget nøjeregnende med Hensyn til en halv Penny, som jeg havde været skødesløs nok til at udelade af Totalsummen.

Denne vigtige Lommebog mindede ham i rette Øjeblik om en anden Transaktion. Da vi vendte tilbage til Stuen ovenpaa (hvor han forklarede sin Fraværelse ved at sige, at den skyldtes Omstændigheder, han ikke havde været Herre over) fremtog han af den et stort Ark Papir, der var lagt flere Gange sammen og ganske overtegnet med lange, omhyggeligt udarbejdede Talrækker. Efter det Glimt, jeg saa af dem, vilde jeg antage, at jeg aldrig har set saadanne Talrækker i nogen Regnebog. De syntes at være Udregninger af Renterne af hvad han kaldte »en Hovedstol paa en og fyrre, ti, olleve og en halv« i forskellige Tidsrum. Efter omhyggeligt at have overvejet dem og taget tilbørligt Hensyn til sine Hjælpekilder, havde han besluttet sig til at vælge den Sum, som repræsenterede Beløbet med paaløbne Renter for to Aar, femten Kalendermaaneder og fjorten Dage fra Dato. For dette Beløb havde han med stor Sirlighed udfærdiget en Forskrivning, som han paa Stedet overrakte Traddles med mange Taksigelser, for dermed fuldt ud at afgøre sin Gæld (som mellem Mand og Mand).

»Jeg har stadig en Anelse om,« sagde Mrs. Micawber og rystede tankefuldt paa Hovedet, »at min Familie vil vise sig om Bord, før vi tager endelig Afsked.«

Mr. Micawber havde aabenbart ogsaa sine Anelser om dette Emne, men han puttede dem i sit Tinkrus og nedsvælgede dem.

»Hvis De faar nogen Lejlighed til at sende Breve hjem paa Rejsen, Mrs. Micawber,« sagde min Tante, »saa maa De endelig lade os høre fra Dem.«

»Kære Miss Trotwood,« svarede hun, »jeg vil kun være altfor glad ved at tænke paa, at nogen ventede at høre fra os. Jeg skal nok skrive. Jeg haaber heller ikke, at Mr. Copperfield, som en gammel og fortrolig Ven, vil have noget imod lejlighedsvis at høre fra en, som har kendt ham, dengang Tvillingerne endnu ikke kunde tænke?«

»Om Gud vil, vil der blive mange saadanne Lejligheder,« sagde Mr. Micawber. »Oceanet er nu om Stunder en hel Flaade af Skibe; og vi kan neppe undgaa at møde mange paa Overfarten. Det er bare et Trip,« sagde Mr. Micawber og legede med sin Lorgnet, »det er bare et Trip. Afstanden er ingen Ting at tale om.«

Jeg tænker nu paa, hvor pudsigt det var, men hvor vidunderligt det ogsaa lignede Mr. Micawber, at da han tog fra London til Canterbury, havde han talt om det, som om han var ved at rejse til Jordens yderste Grænser; og da han rejste fra England til Australien, omtalte han det, som om han bare skulde et lille Trip tværs over Kanalen.

»Paa Rejsen,« sagde Mr. Micawber, »skal jeg lejlighedsvis forsøge at spinde dem en Ende; og jeg haaber, at min Søn Wilkins' Sang vil kunne gaa an i Kabyssen. Naar Mrs. Micawber faar vænnet sig af med at ofre — et Udtryk, jeg ikke haaber der er noget upassende i — er jeg vis paa, at hun vil give dem »Little Tafflin.« Jeg antager, at Marsvin og Delfiner hyppigt vil blive iagttagne for Boven, og enten til Styrbord eller Bagbord vil der altid frembyde sig Genstande af Interesse. Kort sagt,« sagde Mr. Micawber med sin gamle gentile Mine, »det er sandsynligt, at alt vil vise sig at være saa spændende fra øverst til nederst, at naar Udkigsmanden fra

Mastetoppen raaber: »Land ohøj!« vil vi blive ikke lidt forbavsede.«

Dermed slugte han Indholdet af sit lille Tinkrus, som om han *havde* tilendebragt Rejsen og bestaaet en Eksamination for de højeste maritime Autoriteter med Udmærkelse.

»Hvad *jeg* først og fremmest haaber, kære Mr. Copperfield,« sagde Mrs. Micawber, »er, at vi atter maa leve op i det gamle Land i nogle Grene af vor Familie. Rynk ikke dine Bryn, Micawber! Jeg hentyder ikke til min egen Familie, men til vore Børnebørn. Hvor kraftigt end det unge Skud er,« sagde Mrs. Micawber og rystede paa Hovedet, »kan jeg ikke glemme Moderstammen; og naar vor Slægt opnaar Forfremmelse og Rigdom, tilstaar jeg, at jeg vilde ønske, at Rigdommen flød i Britannias Kasser.«

»Min kære,« sagde Mr. Micawber, »Britannia maa klare sig, som hun kan. Jeg er nødt til at sige, at hun aldrig har gjort stort for mig, og at jeg ikke nærer noget særligt Ønske i denne Retning.«

»Micawber,« svarede Mrs. Micawber, »deri har du Uret. Du rejser ud til disse fjærne Egne for at styrke, ikke for at svække Forbindelsen mellem dig og Albion.«

»Den omtalte Forbindelse, min elskede,« svarede Mr. Micawber, »har, jeg maa gentage det, ikke overvældet mig saaledes med Velgerninger, at jeg overhovedet skulde tage mig det nær at knytte en anden Forbindelse.«

»Micawber,« svarede Mrs. Micawber, »jeg siger atter, at deri har du Uret. Du kender ikke dine Evner, Micawber. Det er dem, selv gennem det Skridt, du er i Færd med at tage, vil styrke Forbindelsen mellem dig og Albion.«

Mr. Micawber sad i sin Lænestol med optrukne Bryn — halvt gaaende ind paa hendes Idée, halvt afvisende dem, men i høj Grad anerkendende overfor det Perspektiv, de oprullede.

»Min kære Copperfield,« sagde Mrs. Micawber, »det forekommer mig yderst vigtigt, at Mr. Micawber, fra det Øjeblik, han indskiber sig, gør sig sin Stilling klar. Deres gamle Kendskab til mig, Mr. Copperfield, vil have belært Dem om, at jeg ikke har Mr. Micawbers sangvinske Karakter. Min Karakter, om jeg saa maa sige, er overvejende praktisk. Jeg ved, at dette er en lang Rejse. Jeg ved at den vil medføre mange Savn og Ubehageligheder. Jeg kan ikke lukke mine Øjne for disse Kendsgerninger. Men jeg ved ogsaa, hvad Mr. Micawber er. Jeg kender Mr. Micawbers omfattende Evner. Og derfor anser jeg det for at være af højeste Vigtighed, at Mr. Micawber gør sig sin Stilling klar.«

»Min elskede,« svarede han, »maaske vil du tillade mig at bemærke, at det dog er muligt, at jeg i Øjeblikket *er* klar over min Stilling.«

»Jeg tror det ikke, Micawber,« svarede hun. »Ikke ganske. Min kære Mr. Copperfield, Mr. Micawbers Tilfælde er ikke almindeligt. Mr. Micawber er ved at drage til et fjærnt Land, udtrykkelig for at han straks skal blive fuldt ud forstaaet og skattet. Jeg ønsker, at Mr. Micawber skal tage sit Stade i Skibets Stævn og sige fast: »Dette Land er jeg kommet for at erobre! Har I Æresbevisninger? Har I Rigdomme? Har I indbringende Embeder? Lad dem blive bragt frem. De er mine!«

Mr. Micawber saa paa os alle og syntes at finde, at der ikke var saa lidt i denne Tanke.

»Jeg ønsker,« sagde Mrs. Micawber i sin overbevisende Tone, »hvis jeg kan gøre mig forstaaelig, at Mr. Micawber skal være Cæsar over sin egen Skæbne. Dette, min kære Mr. Copperfield, synes jeg at være hans sande Stilling. Fra Rejsens første Øjeblik ønsker jeg, at Mr. Micawber skal staa i Skibets Stævn og sige: »Nok med Tøven! Nok med Skuffelse! Nok med indskrænkede Midler! Det var i det gamle Land. Dette er det ny. I skal give mig Oprejsning! Kom med den!«

Mr. Micawber lagde med resolutte Miner sine Arme over Kors, som om han allerede var stillet op som Gallionsfigur.

»Og naar han gør det,« sagde Mrs. Micawber — »og gør sig sin Stilling

klar — har jeg da ikke Ret i at sige, at Mr. Micawber vil styrke og ikke svække sin Forbindelse med Britannien? Naar en betydningsfuld offentlig Personlighed opstaar paa hin Halvkugle, vil man da fortælle mig, at dens Indflydelse ikke vil føles hjemme? Kan jeg være saa svag at tro, at Mr. Micawber, naar han svinger sine Talenter og Evnens Scepter i Australien, intet vil betyde i England? Jeg er kun en Kvinde; men jeg vilde ikke være mig selv eller min Papa værdig, hvis jeg gjorde mig skyldig i en saa meningsløs Svaghed.«

Mrs. Micawbers Overbevisning om, at hendes Argumenter var uigendrivelige, gav hendes Tone en moralsk Højhed, som jeg aldrig havde hørt i den før.

»Og derfor er det,« sagde Mrs. Micawber, »at jeg saa meget mere ønsker, at vi i en fremtidig Periode atter maa leve paa den fædrene Jordbund. Mr. Micawber kan blive — jeg kan ikke skjule for mig selv, at det er sandsynligt, at Mr. Micawber *vil* blive — et Blad i Historien; og han bør da være repræsenteret i det Land, som fostrede ham og *ikke* gav ham noget Levebrød!«

»Min elskede,« bemærkede Mr. Micawber, »det er mig umuligt ikke at blive rørt over din Kærlighed. Jeg er altid villig til at bøje mig for din sunde Forstand. Hvad der skal ske — det sker. Himlen forbyde, at jeg skulde misunde mit Fødeland nogen Del af den Rigdom, som maaske bliver samlet af vore Efterkommere.«

»Det er godt!« sagde min Tante, idet hun nikkede til Mr. Peggotty, »og jeg drikker nu paa Deres Vel og Lykke og Velsignelse følge Dem alle!«

Mr. Peggotty satte de to Børn, han havde siddet og puslet med, en paa hvert Knæ, ned paa Gulvet, for sammen med Mr. og Mrs. Micawber at drikke vor Skaal til Gengæld; og da han og Micawbers hjærteligt trykkede hverandres Hænder som gode Kammerater, og hans brune Ansigt opklaredes af et Smil, følte jeg, at han vilde bane sig Vej, grundlægge sig et godt Navn og blive afholdt, hvorhen han end tog.

Selv Børnene blev opfordrede til at dyppe deres Træske i Mr. Micawbers Krus og drikke os til af dets Indhold. Da dette var gjort, rejste min Tante og Agnes sig og tog Afsked med Emigranterne. Det var et sørgmodigt Farvel. De græd alle; Børnene hang ved Agnes til det sidste; og vi efterlod stakkels Mrs. Micawber i en meget ulykkelig Forfatning, hulkende og grædende ved et svagt Lys, der fra Floden af maa have givet Stuen Udseende af et miserabelt Fyr.

Jeg gik der ned igen næste Morgen for at forvisse mig om, at de var taget af Sted. De var taget med Baaden allerede Klokken fem. Det var for mig et besynderligt Eksempel paa den Tomhed, saadanne Skilsmisser efterlader, at skønt Tankeforbindelsen mellem dem og det brøstfældige Værtshus ved Trætrappen kun skrev sig fra forrige Aften, syntes begge mig triste og øde, nu da de var borte.

Om Eftermiddagen den næste Dag tog min gamle Barnepige og jeg ned til Gravesend. Vi fandt Skibet paa Floden, omgivet af en Sværm af Baade; der blæste en gunstig Vind, og Signalet til Afsejling var hejst paa Mastetoppen. Jeg lejede straks en Baad, og vi roede ud til det; og da vi var kommet gennem den lille Malmstrøm af Forvirring, hvori det var Centrum, gik vi om Bord.

Mr. Peggotty ventede os paa Dækket. Han fortalte mig, at Mr. Micawber lige nu var blevet arresteret igen (og for sidste Gang) efter Heeps Ordre, og at han, i Overensstemmelse med, hvad jeg havde bedt ham om, havde betalt Pengene — som jeg betalte ham tilbage. Derpaa førte han os ned paa Mellemdækket, og dér blev en Frygt, jeg ikke havde kunnet frigøre mig for, for at han skulde have hørt Rygtet om det, der var sket, forjaget ved at Mr. Micawber kom frem af Mørket og tog hans Arm med et Udtryk af Venskab og Beskyttelse og sagde mig, at de næsten ikke havde været fra hinanden et Øjeblik siden i Forgaars Aftes.

Scenen var saa uvant for mig, og saa indskrænket og mørk, at jeg i Begyn-

delsen knap nok kunde skelne noget; men lidt efter lidt klaredes det, da mine Øjne blev mere vant til Mørket, og jeg syntes at staa i et Maleri af *Ostade*. Blandt de store Bjælker og Skodder og Ringbolte paa Skibet, og Emigranternes Køjer og Kister og Bylter og Tønder og Dynger af blandet Bagage — hist og her oplyst af en dinglende Lygte, og for Resten af det gule Dagslys, der faldt ind gennem et Kuldsejl eller en Luge — stod Grupper af Folk, der sluttede nye Venskaber, tog Afsked med hinanden, snakkede, lo, græd, spiste og drak; nogle, der allerede havde sat sig i Besiddelse af deres faa Fod Plads og ordnet deres lille Husholdning, medens Spædbørn var anbragt paa Skamler eller i dværgagtige Lænestole; andre, der havde opgivet Haabet om en Hvileplads og vandrede trøstesløst omkring. Enhver Alder og Livsstilling syntes at være trængt sammen indenfor Mellemdækkets snevre Grænser.

Da mit Øje gled rundt over Stedet, syntes jeg, at jeg henne ved en aaben Port, med et af Micawbers Børn tæt ved sig, saa en Skikkelse, der lignede Emily's; den tiltrak sig først min Opmærksomhed, da en anden Skikkelse skiltes fra den med et Kys; og da denne roligt gled bort gennem Mylderet, mindede den mig om — Agnes! Men i al denne Ilfærdighed og Forvirring, og i mine egne Tankers Forvirring, gled den bort for mig igen, og jeg vidste kun, at den Tid var kommet, da alle Besøgende blev varskoet om at forlade Skibet; at min Barnepige græd paa en Kiste ved Siden af mig, og at Mrs. Gummidge, hjulpet af en yngre, bøjet, sortklædt Kvinde, var travlt beskæftiget med at ordne Mr. Peggottys Ejendele.

»Har De endnu et sidste Ord at sige, Master Davy?« sagde han. »Er der glemt nogen Ting, før vi skilles?«

»En Ting,« sagde jeg. »Martha!«

Han rørte med sin Haand ved den omtalte yngre Kvindes Skulder, og Martha stod foran mig.

»Himlen velsigne Dem, De gode Menneske!« udbrød jeg. »De tager hende med Dem!«

Hun svarede for ham med en Strøm af Taarer. Jeg kunde ikke sige mere dengang, men jeg knugede hans Haand; og hvis jeg nogen Sinde har elsket og æret nogen Mand, saa elskede og ærede jeg denne Mand i min Sjæl.

Der var nu næsten ikke flere Fremmede paa Skibet. Den sværeste Prøvelse havde jeg endnu tilbage. Jeg fortalte ham, hvad den ædle Sjæl, som var gaaet bort, havde overdraget mig at sige, naar vi skiltes. Det rørte ham dybt. Men da han til Gengæld bad mig bringe mange kærlige og sorgfulde Hilsener til disse døve Øren, rørte han mig endnu mere.

Tiden var kommet. Jeg omfavnede ham, tog min grædende Barnepige under Armen, og skyndte mig bort. Paa Dækket tog jeg Afsked med den stakkels Mrs. Micawber. Hun saa sig forvirret om efter sin Familie, selv da; og hendes sidste Ord til mig var, at hun aldrig vilde forlade Mr. Micawber.

Vi steg ned i vor Baad og laa lidt borte for at se Skibet i Gang. Det var da en stille, straalende Solnedgang. Det laa mellem os og det røde Lys; og hvert spinkelt Tov og hver Raa var synlig mod Himlens Glød. Jeg har aldrig set et Syn, paa én Gang saa smukt, saa sørgeligt, og saa fuldt af Haab, som det prægtige Skib, som endnu laa dér paa det krusede Vand, mens alt levende om Bord trængtes bag Rælingen et Øjeblik, barhovede og tavse.

Tavse, kun for et Øjeblik. Da Sejlene bugnede for Vinden, og Skibet begyndte at sætte sig i Bevægelse, steg der tre rungende Hurraer fra alle Baadene, og alle de, der var om Bord opfangede dem og gav dem tilbage, og de blev gentaget atter og atter. Mit Hjærte var ved at strømme over, da jeg hørte denne Lyd og saa dem svinge med Hatte og Tørklæder — og da saa jeg hende!

Da saa jeg hende ved sin Onkels Side, skælvende ved hans Skulder. Han pegede ivrigt ud paa mig, hun saa os og

tilviftede mig sit sidste Farvel. Ja, Emily, smukke og bøjede Mille, klyng dig til ham med dit saarede Hjærtes højeste Tillid; thi han har klynget sig til dig med hele sin store Kærligheds Magt!

Omgivet af det rosenfarvede Lys, og staaende sammen for sig selv højt oppe paa Dækket, hun klyngede sig til ham, og han støttende hende, saaledes drog de højtideligt bort. Natten havde sænket sig over de Kentiske Bakker, da vi roede mod Land — og den havde sænket sig mørkt over mig.

Attende Kapitel.

Fraværelse.

Det var en lang og bælgmørk Nat, der samlede sig om mig, hjemsøgt af Genfærdene af mange Haab, mange kære Minder, mange Vildfarelser, mange unyttige Sorger og Bekymringer.

Jeg tog bort fra England, uden at vide, selv da, hvor stærkt jeg var rystet. Jeg forlod alle dem, der var mig kære, og drog bort; og jeg troede, at jeg *havde* baaret det, og at det var forbi. Som en Mand, der paa Slagmarken kan blive dødelig ramt, og neppe mærker, at han er saaret, saaledes havde jeg, da jeg var blevet ene med mit oprørske Hjærte, ingen Bevidsthed om det Saar, det havde at kæmpe med.

Det gik ikke op for mig hurtigt, men lidt efter lidt, og Gran for Gran. Den trøstesløse Følelse, hvormed jeg rejste udenlands, udvidedes og uddybedes for hver Time. I Begyndelsen var det en dump Fornemmelse af Tab og Sorg, hvori jeg ikke kunde skelne stort andet. Men umærkeligt blev det en haabløs Bevidsthed om alt, hvad jeg havde tabt — Kærlighed, Venskab, Deltagelse; om alt det, der var blevet knust — min første Tillid, min første Kærlighed, hele mit Livs Luftkastel; om alt, hvad der var tilbage — en øde og afsvedet Ørken, der bredte sig vidt omkring mig uden Afbrydelser lige til den mørke Horisont.

Hvis min Sorg var selvisk, vidste jeg ikke af, at den var det. Jeg sørgede over min Barnekone, der saa ung var revet bort fra sin blomstrende Verden. Jeg sørgede over ham, som kunde have vundet Tusinders Kærlighed og Beundring, ligesom han for længst havde vundet min. Jeg sørgede over det knuste Hjærte, der havde fundet Hvile i det stormfulde Hav; og over de vandrende efterlevende fra det simple Hjem, hvor jeg havde hørt Nattevinden blæse, da jeg var Barn.

Tilsidst havde jeg ikke noget Haab om nogen Sinde at rejse mig fra det Dyb af Sørgmodighed, hvori jeg sank. Jeg strejfede om fra Sted til Sted, men bar min Byrde med mig overalt. Jeg følte hele dens Vægt nu; og jeg bøjedes under den, og jeg sagde i mit Hjærte, at den aldrig kunde blive lettet.

Da denne Fortvivlelse var paa sit højeste, troede jeg, at jeg skulde dø. Sommetider tænkte jeg, at jeg gerne vilde dø hjemme, og begav mig virkelig paa Hjemvejen for at kunne naa hurtigt hjem. Til andre Tider drog jeg længere bort, fra By til By, søgende efter jeg ved ikke hvad, og prøvende paa at lade jeg ved ikke hvilket bag mig.

Det staar ikke i min Magt at udrede alle de tunge Trin, jeg i min Sjælenød maatte tilbagelægge, ét for ét. Der er visse Drømme, som kun kan gengives

ufuldkomment og ubestemt; og naar jeg tvinger mig selv til at se tilbage paa denne Tid af mit Liv, forekommer den mig som en Drøm. Jeg ser mig selv som en Drømmer vandre frem mellem alle disse fremmede Byers Mærkværdigheder, Paladser, Kathedraler, Templer, Malerier, Borge, Grave, fantastiske Gader — Historiens og Poesiens gamle Tilflugtsteder — medens jeg bærer min pinefulde Byrde gennem det alt sammen, og knap nok opfanger, det jeg ser, medens det forstørrer sig for mit Blik. Følesløshed overfor alt uden den rugende Sorg, det var den Nat, som sænkede sig over mit uskolede Hjærte. Lad mig se op fra den — som jeg gjorde det til sidst, Himlen ske Tak! — og fra dens lange, sørgelige, onde Drøm imod Dagens Gry!

I mange Maaneder rejste jeg med denne stedse mørkere Sky over mit Sind. Visse dunkle Grunde, som jeg havde til ikke at vende hjem — Grunde, der dengang kæmpede forgæves i mit Indre for at finde klarere Udtryk — tvang mig til at fortsætte min Pilgrimsfærd. Stundom var jeg draget rastløst fra Sted til Sted uden at gøre Ophold noget Sted; stundom havde jeg dvælet længe paa ét Sted. Jeg havde intet Formaal, ingen Drivkraft i mit Indre, hvor jeg saa var.

Jeg var i Schweitz. Jeg var kommet fra Italien over et af de store Alpepasser, og havde siden vandret om med en Fører paa de mindre Bjærgveje. Hvis denne forfærdende Ensomhed talte til mit Hjærte, vidste jeg det ikke. De frygtelige Højder og Afgrunde, de rivende Bjærgstrømme og Isens og Sneens Ødemarker forekom mig storslaaede og vidunderlige; men dér ud over havde de hidtil ikke lært mig noget.

Jeg kom, en Aften før Solnedgang, ned i en Dal, hvor jeg vilde hvile. Medens jeg steg ned imod den ad Stien, der snoede sig ned over Bjærgets Side, hvorfra jeg saa den skinne dybt under mig, tror jeg nok, at en længe uvant Følelse af Skønhed og Ro, en mildnende Indflydelse, der vaktes af dens Fred, rørte sig svagt i mit Bryst. Jeg husker, at jeg standsede engang, med en Slags Sorg, der ikke var helt nedtrykkende, ikke ganske fortvivlende. Jeg husker, at jeg næsten haabede, at der mulig kunde ske en Forandring til det bedre inden i mig.

Jeg kom ned i Dalen, da Aftensolen lyste paa de fjærne, snedækte Højder, der indesluttede den ligesom evige Skyer. Bjærgenes Fødder, der dannede det Svælg, hvori den lille Landsby laa, var frodig grøn; og højt over denne mildere Vegetation voksede Skove af mørke Fyrretræer, der kløvede Vinterens Snedriver ligesom Kiler, og standsede Lavinerne paa deres Vej. Over dette laa Række bag Række af stejle Klippeskrænter, graa Fjælde, lysende Is og grønne Pletter af jævnt Grønsvær, hvilket alt lidt efter lidt gik over i Toppenes Sne. Som Prikker ud over Bjærgets Skraaning, hver lille Prik et Hjem, laa hist og her ensomme Træhytter, saa dværgagtig smaa ved Siden af disse opstaaende Højder, at de syntes for smaa til Dukkehuse. Det samme gjorde den sammenklyngede Landsby nede i Dalen, med dens Træbro over Floden, hvor Floden hvirvledes over Klippestykker og larmede af Sted under Træerne. I den stille Luft lød der fjærn Sang — Hyrdestemmer; men da en klar Aftensky svævede midt over Bjærgskraaningen, kunde jeg næsten have troet, at den kom dérfra, og at det ikke var jordisk Musik. Med et, midt i denne højtidelige Stilhed, talte den store Natur til mig og trøstede mig, saa at jeg lagde mit trætte Hoved mod Græsset og græd, som jeg endnu ikke havde grædt, siden Dora døde!

Et Øjeblik i Forvejen havde jeg fundet en Pakke Breve, som laa og ventede paa mig, og var gaaet ud af Landsbyen for at læse dem, medens min Aftensmad blev tilberedt. Andre Pakker var gaaet fejl af mig, og jeg havde ingen modtaget i lang Tid. Ud over en Linje eller to, for at sige, at jeg havde det godt og var ankommet til det eller

det Sted, havde jeg heller ikke haft Kraft eller Ro nok til at skrive et Brev, siden jeg forlod Hjemmet.

Pakken var i min Haand. Jeg aabnede den, og læste Agnes Brev.

Hun var lykkelig og gjorde Nytte og Fremgang, som hun havde haabet. Det var alt, hvad hun fortalte mig om sig selv. Resten drejede sig om mig og mit.

Hun gav mig intet Raad; hun mindede mig ikke om nogen Pligt; hun sagde mig blot paa sin egen, indtrængende Maade, hvilken Tro hun havde til mig. Hun vidste (sagde hun) hvordan en Natur som min vilde vende ogsaa Sorgen til det bedste. Hun vidste, hvordan Prøvelse og Rystelse vilde opflamme og styrke den. Hun var vis paa, at jeg naaede fastere og højere Maal gennem den Sorg, jeg havde maatte udstaa. Hun, der var saa stolt af min Berømmelse, og ventede saa længselsfuldt paa, at jeg skulde forøge den, vidste godt, at jeg vilde arbejde videre. Hun vidste, at hos mig kunde Sorgen ikke blive til Svaghed, den maatte blive til Styrke. Ligesom min Barndoms Modgang havde gjort sit til at gøre mig til, hvad jeg var, saaledes vilde større Ulykker drive mig til at blive endnu bedre, end jeg var; og som de havde lært mig, vilde jeg lære andre. Hun befalede mig i Guds Haand, han som havde kaldt min uskyldige Elskede hjem til sin Hvile; og i sin søsterlige Kærlighed bevarede hun mig altid i sit Hjærte; og vilde altid være mig nær, hvorhen jeg end drog — stolt af, hvad jeg havde udrettet, men endnu uendelig meget stoltere af, hvad det var mig forbeholdt at udrette.

Jeg stak Brevet ind paa mit Bryst og tænkte paa, hvad jeg havde været for en Time siden! Da jeg hørte Stemmerne dø bort, og saa den stille Aftensky mørkne, og alle Dalens Farver udviskes, og den gyldne Sne paa Bjærgtoppene smelte sammen med den blege Nathimmel, følte jeg dog, at Natten var ved at drage bort fra min Sjæl, og at alle dens Skygger var ved at spredes, — og der var intet Navn for den Kærlighed, jeg følte for hende, der for Fremtiden blev mig endnu dyrebarere, end hun nogen Sinde havde været før.

Jeg læste hendes Brev mange Gange. Jeg skrev til hende, før jeg sov. Jeg fortalte hende, at jeg havde trængt bittert til hendes Hjælp; at uden hende var jeg ikke og havde aldrig været, hvad hun ansaa mig for; men at hun inspirerede mig til at blive det, og at jeg vilde forsøge.

Jeg forsøgte. Tre Maaneder endnu, da vilde et Aar være henrundet, siden min Sorg begyndte. Jeg bestemte mig til ikke at fatte nogen Beslutning før Udløbet af disse tre Maaneder, men kun forsøge. I al denne Tid levede jeg dér i Dalen og dens Nabolag.

Da de tre Maaneder var omme, besluttede jeg at blive hjemme fra en Tid endnu, og foreløbig at slaa mig ned i Schweitz, der var blevet mig kært ved Mindet om hin Aften; og saa atter at gribe Pennen og arbejde.

Jeg tog ydmygt min Tilflugt dér, hvor Agnes havde raadet mig; jeg søgte til Naturen, og aldrig forgæves; og de menneskelige Interesser, jeg saa længe havde trukket mig tilbage fra, gav jeg nu atter Adgang til mit Bryst. Det varede ikke længe, før jeg havde næsten lige saa mange Venner i Dalen som i Yarmouth; og da jeg forlod den, før Vinteren brød frem, og tog til Genéve, og vendte tilbage om Foraaret, havde deres hjærtelige Hilsener en hjemlig Klang for mig, skønt de ikke var iklædt det engelske Sprog.

Jeg arbejdede tidlig og silde, taalmodigt og strængt. Jeg skrev en Fortælling, hvis Emne var vokset lige ud af mine egne Oplevelser, og sendte den til Traddles, og han besørgede den udgivet meget fordelagtigt for mig; og gennem Rejsende, jeg tilfældigt traf paa, begyndte jeg at spørge Tidender om mit voksende Ry. Efter at jeg havde hvilt mig lidt og rejst lidt omkring, begyndte jeg paa min gamle, ivrige Maade at arbejde paa et nyt Værk, som lagde stærkt Beslag paa mig. Efterhaanden som dette Arbejde skred frem, greb det mig mere og mere, og jeg opbød min yderste

Energi for at faa det helt godt. Dette var mit tredje Digterværk. Det var ikke halvt færdigt, da jeg i en Pavse tænkte paa at rejse hjem.

Skønt jeg studerede og arbejdede taalmodigt, havde jeg i lang Tid vænnet mig til kraftig Motion. Mit Helbred, der havde været stærkt svækket, da jeg forlod England, var fuldstændig genvundet. Jeg havde set meget. Jeg havde været i mange Lande, og jeg haaber, at jeg havde forøget mit Kundskabsforraad.

Jeg har nu berettet alt, hvad jeg anser for nødvendigt, om denne Fraværelsens Tid — med én Undtagelse. Og den har jeg hidtil gjort, ikke for at lægge Skjul paa nogen af mine Tanker; thi, som jeg andet Steds har sagt, denne Fortælling er mine skrevne Erindringer; men jeg har ønsket at holde det hemmeligste Strømløb i min Sjæl for sig selv, og gemme det tilsidst. Nu kommer jeg til det.

Jeg kan ikke saa fuldstændig gennemtrænge mit eget Hjærtes Gaade, at jeg ved, hvornaar jeg begyndte at tænke, at jeg burde have sat dets tidligste og lyseste Haab til Agnes. Jeg kan ikke sige, paa hvilket Stadium af min Sorg det først gav den Tanke Rum, at jeg i min Ungdoms Lunefuldhed havde bortkastet hendes Kærligheds Skat. Jeg antager, at jeg allerede langt borte fra har hørt denne Tanke hviske gennem den gamle ulykkelige Følelse af, at jeg havde mistet eller savnede noget, der aldrig vilde blive til Virkelighed. Men Tanken kom til mig som en ny Bebrejdelse og en ny Sorg, nu da jeg var ladt saa ene og bedrøvet tilbage i Verden.

Hvis jeg dengang havde været meget sammen med hende, vilde jeg i min Trøstesløshed og Svaghed have forraadt dette. Det var det, jeg dunkelt frygtede, da jeg først følte mig tilskyndet til at blive borte fra England. Jeg kunde ikke have udholdt at miste blot den ringeste Del af hendes søsterlige Kærlighed; og alligevel vilde jeg, ved at forraade mig, have fremkaldt en hidtil ukendt Tvang imellem os.

Jeg kunde ikke glemme, at den Følelse, hvormed hun nu betragtede mig, var vokset frem efter mit eget frie Valg og Ønske. At hvis hun nogen Sinde havde elsket mig med en anden Kærlighed — og jeg tænkte somme Tider, at der havde været den Tid, da hun kunde have gjort det — saa havde jeg kastet den fra mig. Det betød intet nu, at jeg allerede, da vi begge var Børn, havde vænnet mig til at tænke paa hende som en, der var højt hævet over mine vildeste Drømme. Jeg havde kastet min lidenskabelige Ømhed paa en anden Genstand; og hvad jeg kunde have gjort, havde jeg ikke ikke gjort; og hvad Agnes var for mig, havde jeg og hendes eget ædle Hjærte gjort hende til.

I Begyndelsen af denne Forandring, der gradvis arbejdede sig frem i mig, saa jeg, medens jeg prøvede paa at forstaa mig selv bedre og blive et bedre Menneske, gennem en ubegrænset Prøvetid frem til en Periode, da jeg maaske kunde haabe at slaa en Streg over Fortidens Fejltagelser og opnaa den Lykke at ægte hende. Men eftersom Tiden gik, udviskedes dette Spejlbillede og forlod mig. Hvis hun nogen Sinde havde elsket mig, da burde hun være saa meget mere hellig for mig, naar jeg mindedes den Fortrolighed, jeg havde vist hende, hendes Kendskab til mit vildfarende Hjærte, det Offer, hun maatte have bragt ved at være min Veninde og Søster, og den Sejr, hun havde vundet. Hvis hun aldrig havde elsket mig, kunde jeg da tro, at hun vilde elske mig nu?

Jeg havde altid følt min Svaghed, i Sammenligning med hendes Bestandighed og Styrke; og nu følte jeg den mere og mere. Hvad jeg end kunde have været for hende, eller hun for mig, hvis jeg havde været hende værdigere for længe siden, det var jeg ikke nu, og det var hun ikke nu. Den Tid var forbi. Jeg havde ladet den glide mig af Hænde, og jeg havde fortjent at miste hende.

At jeg led meget under denne Strid, at den gjorde mig ulykkelig og fyldte mig med Samvittighedsnag, og at den Tanke alligevel holdt mig oppe, at det

krævedes af mig, at jeg ærligt og retskaffent maatte afvise Tanken om nu, da mit Haab var knust, at vende mig til den kære Pige, fra hvem jeg letsindigt havde vendt mig bort, dengang mit Haab var lyst og friskt, — og denne Tanke laa til Grund for alle mine Tanker om hende — det er altsammen sandt. Jeg gjorde intet Forsøg paa at skjule for mig selv nu, at jeg elskede hende, at jeg var hende hengiven af hele min Sjæl; men jeg slog fast for mig selv, at det nu var for sent, og at vort mangeaarige Forhold ikke maatte forstyrres.

Tit og ofte havde jeg tænkt paa, hvordan Dora havde forudsagt, det vilde gaa os, i de Aar, som var bestemt til *ikke* at prøve os. Jeg havde overvejet, hvordan de Ting, der aldrig indtræffer, ofte i deres Virkninger er mere virkelige for os, end de, som fuldbyrdes. Netop de Aar, hun talte om, var nu blevet til Virkelighed for at forbedre mig; og en skønne Dag, lidt senere maaske, vilde de være blevet til Virkelighed, selv om vi var blevet skilt ad i vor Daarskabs Begyndelse. Jeg forsøgte paa at forvandle det, der *kunde* have været mellem mig og Agnes, til et Middel til at gøre mig selv mere selvfornægtende, mere resolut, mere lydhør overfor mine egne Mangler og Fejl. Og gennem den Tanke, at det kunde være sket, naaede jeg saaledes til den Overbevisning, at det aldrig kunde ske.

Disse forvirrede og selvmodsigende Tanker bølgede som Flyvesand gennem mit Sind fra det Øjeblik, jeg rejste bort, og indtil jeg tre Aar senere vendte hjem. Tre Aar var henrundne, siden Emigrantskibet var afsejlet, da jeg, i den samme Solnedgangens Time og paa det samme Sted stod paa Dækket af den Paketbaad, som førte mig hjem, og saa ud over det rosenfarvede Vand, hvori jeg havde set Billedet af hint Skib afspejle sig.

Tre Aar. En lang Tid, men kort at gennemleve. Og Hjemmet var mig meget kært, og Agnes ogsaa — men hun var ikke min — hun vilde aldrig blive min. Hun kunde have været det, men det var for sent!

Nittende Kapitel.

Hjemkomst.

Jeg landede i London en raakold Efteraarsaften. Det var mørkt og regnfuldt, og jeg saa mere Taage og Søle paa ét Minut, end jeg havde set i et helt Aar. Jeg gik fra Toldkammeret til Monumentet, før jeg fandt en Vogn; og skønt selv Husfacaderne, der vendte ud mod de opsvulmede Rendestene, mødte mig som gamle Venner, kunde jeg ikke andet end indrømme, at det var nogle meget snavsede Venner.

Jeg har ofte — som formodentlig enhver — lagt Mærke til, at en Bortrejse fra et Sted, man er fortrolig med, synes at give Signalet til en Mængde Forandringer paa det. Da jeg saa ud af Vognvinduet, og opdagede, at et gammelt Hus paa Fishstreet Hill, der havde staaet dér i et Aarhundrede, uden at blive berørt af nogen Maler, Tømrer eller Murer, var blevet revet ned under min Fraværelse, og at en nærliggende Gade, hvis Usundhed og Ufremkommelighed ligefrem havde gjort den ærværdig, var ved at blive drænet og udvidet, da ventede jeg halvvejs, at Sct. Pauls Kirken skulde se ældre ud.

Paa nogen Forandring i mine Ven-

ners Skæbne var jeg forberedt. Min Tante havde forlængst atter slaaet sig ned i Dover, og Traddles havde begyndt at faa lidt Sagførerpraksis allerede i den første Retstermin efter min Afrejse. Han havde Kontor i Grays Inn nu, og han havde i sine sidste Breve fortalt mig, at han ikke var uden Haab om snart at blive forenet med den sødeste Pige i Verden.

De ventede mig hjem før Jul, men havde ingen Anelse om, at jeg vilde komme tilbage saa snart. Jeg havde med Vilje ført dem bag Lyset, for at jeg kunde have den Fornøjelse at overraske dem. Og alligevel var jeg urimelig nok til at blive skuffet over, at ingen tog imod mig, og finde det uhyggeligt, at jeg alene og tavs skulde køre gennem de taagede Gader.

De velkendte Butiker med deres muntre Belysning hjalp mig imidlertid noget; og da jeg steg af ved Kaffehuset i Grays Inn, havde jeg genvundet mit gode Humør. Straks mindede det mig om den saa forskellige Tid, da jeg var staaet af i »Det gyldne Kors«, og om de Forandringer, der var sket siden da; men det var kun naturligt.

»Ved De, hvor i Inn Mr. Traddles bor?« spurgte jeg Opvarteren, medens jeg sad og varmede mig ved Kaminilden i Kaffestuen.

»Holdbourn Court, Sir. Nummer to.«

»Saa vidt jeg ved, nyder Mr. Traddles voksende Anseelse blandt Sagførerne?« sagde jeg.

»Ja Sir,« svarede Opvarteren, »det gør han rimeligvis nok, Sir; men jeg kender ikke noget til det.«

Denne Opvarter, der var spinkel og midaldrende, spejdede efter Hjælp hos en Opvarter af større Autoritet — en svær, imponerende gammel Mand med Dobbelthage, i sorte Knæbenklæder og Strømper, som kom ud fra noget, der lignede en Kirkeværges Stol for Enden af Kaffestuen, hvor han sad i Selskab med en Pengekasse, en Vejviser, en Retsliste og andre Bøger og Papirer.

»Mr. Traddles,« sagde den spinkle Opvarter. »Nummer to i Court.«

Den imponerende Opvarter vinkede ham til Side og vendte sig værdigt om mod mig.

»Jeg spurgte,« sagde jeg, »om Mr. Traddles, i Court Nr. to, ikke nyder voksende Anseelse mellem Sagførerne?«

»Aldrig hørt hans Navn,« svarede Opvarteren med en hæs Bas.

Jeg følte mig ganske forlegen paa Traddles Vegne.

»Han er sikkert en ung Mand?« sagde den majestætiske Opvarter og saa strængt paa mig. »Hvor længe har han været i Inn?«

»Ikke over tre Aar,« sagde jeg.

Opvarteren, som jeg antog maatte have opholdt sig i sin Kirkeværgestol i fyrretyve Aar, kunde ikke dvæle ved et saa ubetydeligt Emne. Han spurgte mig, hvad jeg vilde have til Middag?

Jeg mærkede, at jeg atter var i England, og var virkelig ganske nedslaaet paa Traddles Vegne. Der syntes ikke at være noget Haab for ham. Jeg bestilte spagfærdigt en Smule Fisk og Steg og stillede mig foran Ilden for at gruble over hans Ubemærkethed.

Medens jeg fulgte Overkelneren med mit Blik, kunde jeg ikke lade være at tænke, at den Have, hvori han var blomstret op til sin nuværende Pragt, maatte være vanskelig at naa op i. Han havde saadant et overlegent, stivhalset, grundfæstet, ærværdigt Udseende. Jeg saa mig om i Stuen, hvis Gulv uden Tvivl var blevet bestrøet med Sand nøjagtig paa samme Maade, som da Overkelneren var Dreng, — hvis da han da nogen Sinde havde været Dreng, hvilket syntes usandsynligt; og jeg saa paa de skinnende Borde, hvor jeg kunde spejle mig i blanke Dybder af gammel Mahogni; og paa Lamperne, der var uden Lyde; og paa de hyggelige grønne Gardiner, der hang sirligt ned om Aflukkerne fra deres skinnende Messingstænger; og paa de to store, klart blussende Kulbaal; og paa Karaflernes Række, der ligesom bugnede i Bevidstheden om alle de Piber, kostbar gammel Portvin, der gemtes i Kælderen; og baade England og den juridiske Verden syntes mig i Sandhed at være

meget vanskelige at tage med Storm. Jeg gik op paa mit Sovekammer for at skifte mine vaade Klæder; og den uhyre Størrelse af dette gamle, panelede Rum (det laa over Porthvælvingen ind til Inn, husker jeg), og Himmelsengens majestætiske Ro, og Dragkisternes ukuelige Værdighed — alt dette syntes at forene sig i en stræng Trusel overfor Traddles og slige dristige Ynglinges Skæbne. Jeg gik atter ned for at spise til Middag; og selve den værdige Langsomhed, hvormed Maden blev serveret, og Stedets Ro (der var næsten ingen Gæster, da den store Retsferie endnu ikke var forbi) talte højt om Traddles Frækhed, og om hvor ringe Haab han havde om at slaa sig op i de første tyve Aar.

Jeg havde ikke set noget lignende, siden jeg tog bort, og det nedslog ganske mine Forhaabninger for min Ven. Overkelneren havde faaet nok af mig. Han kom mig ikke mere nær, men helligede sig til en gammel Gentleman med lange Gamasker, hvem et Krus ekstra god Porter syntes at komme i Møde fra Kælderen af egen Drift; thi han gav ingen Ordre. Den anden Opvarter fortalte mig hviskende, at den gamle Gentleman var en forhenværende Prokurator, der boede paa Square og ejede en Masse Penge, som man ventede, han vilde efterlade til sin Vaskekones Datter; endvidere at han havde et Sølvservice, der var blevet ganske anløbet af at ligge hengemt, skønt aldrig nogen dødelig havde set mere end én Ske og én Gaffel i hans Lejlighed. Nu opgav jeg Traddles som ganske fortabt og blev enig med mig selv om, at der ikke var noget Haab for ham.

Da jeg ikke desto mindre længtes meget efter at se den kære gamle Fyr, affærdigede jeg hurtigt min Middag paa en Maade, som ikke skulde hæve mig i Overkelnerens Omdømme, og skyndte mig ud ad Bagdøren. Nummer to i Court var snart naaet; og da en Plade paa Døren underrettede mig om, at Mr. Traddles beboede en Lejlighed øverst oppe, steg jeg op ad Trappen. En brøstfældig gammel Trappe viste det sig at være, svagt oplyst paa hver Afsats af en tykhovedet lille Olievæge, der var indesluttet i et lille Fængsel af snavset Glas.

Medens jeg snublede op ad Trappen, indbildte jeg mig, at jeg hørte en fornøjet Latter; og det ikke en Advokats eller Sagførers Latter, eller en Advokats Skrivers eller en Sagførers Skrivers, men to—tre muntre Pigebørns Latter. Da jeg imidlertid stansede for at lytte, og derved kom til at stikke min Fod i et Hul, som den hæderværdige Grays Inn havde forsømt at sætte et Bræt i, faldt jeg omkuld med et temmelig stort Spektakel, og da jeg kom paa Benene igen, var alt stille.

Medens jeg famlede mig mere forsigtig frem Resten af Vejen, slog mit Hjærte højt, da jeg fandt Yderdøren, hvorpaa der stod malet *Mr. Traddles*, aaben. Jeg bankede paa. Der paafulgte en lydelig Tummel indenfor, men ellers intet. Jeg bankede derfor paa igen.

En lille kvik udseende Knøs, halv Bydreng og halv Skriver, der var yderst forpustet, men saa paa mig, som om han udfordrede mig til at føre juridisk Bevis for det, viste sig.

»Er Mr. Traddles hjemme?« sagde jeg.

»Ja, Sir, men han er optaget.«

»Jeg ønsker at tale med ham.«

Efter et Øjeblik at have taget Maal af mig, bestemte den kvikke Knøs sig til at lukke mig ind; og han aabnede i dette Øjemed Døren noget mere, saa at jeg først kom ind i et lille Skab af en Forstue, og dernæst i en lille Dagligstue, hvor jeg fandt min gamle Ven siddende (ogsaa aandeløs) ved et Bord, bøjet over nogle Papirer.

»Du gode Gud!« udbrød Traddles og saa op. »Er det Copperfield!« og han kastede sig i mine Arme, og jeg omfavnede ham hjærteligt.

»Alt vel, min kære Traddles?«

»Alt vel, min kære, kære Copperfield, og ikke andet end gode Nyheder!«

Vi græd af Glæde begge to.

»Min kære Ven,« sagde Traddles og purrede i sin Bevægelse op i sit Haar, hvilket var en ganske overflødig Operation, »kæreste Copperfield, min længe

savnede og hjærteligt velkomne Ven, hvor jeg er glad over at se dig! Hvor du er brun! Hvor jeg er glad! Paa Ære og Samvittighed, jeg har aldrig været saa glad, kære Copperfield, aldrig!«

Jeg var i lige saa stor Forlegenhed med at udtrykke mine Følelser. Jeg var i Begyndelsen ganske ude af Stand til at tale.

»Min gamle Ven!« sagde Traddles. »Og saa berømt du er blevet! Min store Copperfield! Ak min Gud, *hvornaar* er du kommet, og *hvorfra* er du kommet, og *hvad* har du taget dig til?«

Traddles havde skubbet mig ned i en magelig Stol ved Kaminen, og uden at gøre noget Ophold, for at faa Svar paa det han sagde, ragede han hele Tiden heftigt op i Ilden med den ene Haand, mens han halede i mit Halstørklæde med den anden, formodentlig i den forvildede Tro, at det var en Overfrakke. Uden at lægge Ildrageren fra sig, trykkede han mig nu til sit Bryst igen; og jeg trykkede ham til mit Bryst; og vi lo begge, og tørrede begge vore Øjne, og satte os begge ned og trykkede hinandens Hænder tværs over Kamintæppet.

»At tænke sig,« sagde Traddles, »at du har været saa nær ved Hjemmet, som du maa have været, kære gamle Dreng, og saa ikke med til Højtideligheden!«

»Hvilken Højtidelighed, kære Traddles?«

»Gud bevare os vel!« udbrød Traddles og spilede sine Øjne op paa sin gamle Maner. »Har du ikke faaet mit sidste Brev?«

»Det har jeg sikkert ikke, hvis det hentyder til nogen Højtidelighed.«

»Ih men kære Copperfield,« sagde Traddles og strøg sit Haar lige til Vejrs med begge sine Hænder og lagde dem derefter paa mine Knæ: »Jeg er blevet gift!«

»Gift!« udbrød jeg glad.

»Gud velsigne dig, ja,« sagde Traddles — »viet af hans Velærværdighed Horace — til Sofie — nede i Devonshire. Ork, min kære Gut, hun staar henne bag Gardinet. Se her!«

Til min Forbavselse kom den sødeste Pige i Verden i samme Øjeblik leende og blussende frem fra sit Skjulested. Og en mere munter, elskværdig, godmodig, lykkelig, straalende Brud tror jeg aldrig Verden har set (og det kunde jeg ikke lade være at sige paa Stedet). Jeg kyssede hende, som sig hør og bør for en gammel Bekendt, og ønskede dem til Lykke af hele mit Hjærte.

»Min Gud!« sagde Traddles, »hvor det er et glædeligt Gensyn! Du er saa utrolig brun, kære Copperfield! Du gode Gud, hvor jeg er lykkelig!«

»Det er jeg ogsaa,« sagde jeg.

»Og jeg sandelig ogsaa!« sagde den leende og rødmende Sofie.

»Vi er alle saa lykkelige, som bare muligt!« sagde Traddles. »Selv Pigebørnene er lykkelige. Du store Gud, jeg har min sandten glemt dem!«

»Glemt?« sagde jeg.

»Pigebørnene,« sagde Traddles. »Sofies Søstre. De bor her hos os. De er kommet herind for at faa et lille Kig af London. Naar jeg skal være ærlig, saa — var det dig, der snublede op ad Trappen, Copperfield?«

»Ja det var,« sagde jeg leende.

»Nu vel, dengang du snublede op ad Trappen,« sagde Traddles, »var jeg i Færd med at lege med Pigebørnene. Oprigtig talt, saa legede vi Kispus. Men da det ikke kunde gaa an i Westminster Hall, og da det ikke vilde se ganske fagmæssigt ud, hvis en eller anden Klient fik det at se, saa rømmede de Marken. Og nu — lurer de uden Tvivl,« sagde Traddles og saa paa Døren ind til det andet Værelse.

»Det gør mig ondt,« sagde jeg og gav mig til at le igen, »at jeg har foraarsaget saadan en Forstyrrelse.«

»Paa mit Ord,« svarede Traddles yderst fornøjet, »hvis du havde set dem løbe deres Vej og løbe tilbage igen, efter at du havde banket, for at samle alle de Kamme op, de havde tabt ud af Haaret, og lave Halløj igen paa den mest vanvittige Maade, saa vilde du ikke have sagt det. Min egen Ven, vil du hente Pigebørnene?«

Sofie trippede ud, og vi hørte, at hun

blev modtaget i Værelset ved Siden af med en bragende Latter.

»Det er ligefrem Musik, ikke sandt, kære Copperfield?« sagde Traddles. »Det er meget fornøjeligt at høre. Det lyser helt op i disse gamle Stuer. For en stakkels Fyr af en Ungkarl, der har boet alene hele sit Liv, er det ligefrem dejligt, du. Det er fortryllende. De stakkels Pigebørn, de har lidt et stort Tab i Sofie — jeg forsikrer dig, Copperfield, hun er og har altid været den sødeste Pige! — og det glæder mig ubeskriveligt at se dem i saa godt Humør. At være sammen med unge Piger er en prægtig Ting, Copperfield. Det er ikke fagmæssigt, men det er yderst fornøjeligt.«

Da jeg lagde Mærke til, at han stammede lidt, og forstod, at han i sin Hjærtens Godhed var bange for at volde sig Smerte med, hvad han havde sagt, erklærede jeg mig enig med ham med en Hjærtelighed, der øjensynligt lettede og glædede ham i høj Grad.

»Men oprigtig talt,« sagde Traddles, »saa er vore huslige Indretning ufagmæssig helt igennem, kære Copperfield. Selv det, at Sofie er her, er ufagmæssigt. Og vi har ingen anden Bolig. Vi er gaaet til Søs i en Nøddeskal, men vi er ganske forberedt paa at klare os, som vi kan. Og Sofie er en glimrende Husmoder! Du vil blive forbavset over, saadan som hun har faaet disse Pigebørn stuvet af Vejen. Jeg forstaar minsandten ikke selv, hvordan hun har baaret sig ad med det.«

»Er der mange af de unge Damer hos dig?« spurgte jeg.

»Den ældste, Skønheden, er her,« sagde Traddles i en dæmpet, fortrolig Tone, Caroline. Og Sarah er her — du ved nok, hende jeg har fortalt dig om, hvis Ryg der er noget i Vejen med. Den er meget bedre nu! Og saa er her de to yngste, som Sofie har opdraget, og saa er her Louise.«

»Det maa jeg sige!« udbrød jeg.

»Ja,« sagde Traddles. »Og nu bestaar hele Lejligheden kun af tre Værelser; men Sofie indretter det paa den vidunderligste Maade for Pigebørnene, og de sover saa bekvemt som bare muligt. Tre i det Værelser,« sagde Traddles og pegede. »Og to i dette her.«

Jeg kunde ikke lade være at se mig om og spekulere paa, hvor der da blev Plads til Mr. og Mrs. Traddles. Traddles forstod mig.

»Ja,« sagde Traddles. »Vi er forberedt paa at klare os, som vi kan, som jeg sagde dig før; og sidste Uge improviserede vi virkelig en Seng paa Gulvet her. Men der er et lille Kammer paa Loftet — et meget net Kammer, naar man først er der oppe — og Sofie har selv tapetseret det for at overraske mig; og det er nu vort Værelse. Det er en udmærket lille Zigøjnerkahyt. Og der er en glimrende Udsigt fra det.«

»Og saa blev du omsider lykkelig og vel gift, kære Traddles!« sagde jeg. »Hvor det glæder mig!«

»Tak, kære Copperfield!« sagde Traddles, medens vi trykkede hinandens Hænder endnu engang. »Ja, jeg er saa lyklig, som det er muligt at være. Kan du se, der er din gamle Ven,« sagde Traddles og nikkede triumferende til Blomsterstativet; »og dér er Bordet med Marmorpladen! Alt det andet Bohave er simpelt, men brugeligt, som du ser. Og hvad Sølvtøj angaar, saa har vi, Gud velsigne dig, ikke saa meget som en Teske.«

»Det skal altsammen tjenes?« sagde jeg muntert.

»Netop,« svarede Traddles, »det skal altsammen tjenes. Naturligvis har vi noget, der ligner Teskeer, fordi vi rører rundt i vores Te; men de er af Tin.«

»Des mere straalende bliver Sølvtøjet, naar det kommer,« sagde jeg.

»Akkurat det, vi siger!« udbrød Traddles. »Ser du, kære Copperfield« — her antog han atter sin dæmpede, fortrolige Tone — »efter at jeg havde afleveret mit Indlæg i Sagen *Jipes* kontra *Wigzell*, der gav mig et godt Skub fremad, tog jeg ned til Devonshire og havde en alvorlig Samtale under fire Øjne med hans Velærværdighed Horace.

Jeg dvælede ved den Kendsgerning, at Sofie — jeg forsikrer dig, Copperfield, at hun er den sødeste Pige! — —«

»Det er jeg vis paa, hun er,« sagde jeg.

»Det er hun skam!« svarede Traddles. »Men jeg er bange for, at jeg kom bort fra Emnet. Sagde jeg ikke noget om Hans Velærværdighed Horace?«

»Du sagde, at du dvælede ved den Kendsgerning — —«

»Rigtigt! Ved den Kendsgerning, at Sofie og jeg havde været forlovede i lang Tid, og at Sofie, hvis hendes Forældre tillod det, vilde være mere end fornøjet ved at tage mig — kort sagt,« sagde Traddles med sit gamle frimodige Smil — »med Tinskeer og saa videre, som vi har det nu. Meget vel. Saa foreslog jeg Hans Velærværdighed Horace, — som er en fortræffelig Præst, Copperfield, og burde være Biskop; eller i det mindste burde han have nok at leve af uden at spinke og spare — at hvis jeg kunde komme op paa en halvtredje Hundrede Pund i ét Aar og se, at jeg kunde tjene det samme eller mere næste Aar, og jeg saa i al Tarvelighed kunde møblere en lille Lejlighed som denne her — saa og i saa Fald skulde Sofie og jeg blive forenede. Jeg tog mig den Frihed at fremhæve, at vi havde været taalmodige i adskillige Aar; og at den Omstændighed, at Sofie var til saa ualmindelig megen Nytte hjemme, ikke burde drive hendes kærlige Forældre til at sætte sig imod, at hun stiftede Hjem selv — ja, synes du vel?«

»Nej, det er vist, det ikke burde,« sagde jeg.

»Det glæder mig, du finder det, Copperfield,« svarede Traddles. »For uden nogen Fornærmelse af Hans Velærværdighed Horace, saa tror jeg, at Forældre og Brødre og saa fremdeles somme Tider er temmelig egenkærlige i den Slags Tilfælde. Naa, jeg betonede altsaa, at det var mit alvorlige Ønske at kunne være Familien til Nytte; og at hvis jeg kom frem i Verden, og noget skulde hænde ham — jeg mener Hans Velærværdighed Horace —«

»Jeg forstaar,« sagde jeg.

»— Eller Mrs. Crewler — saa vilde det være mig en stor Glæde at kunne sørge for Pigebørnene. Han gav mig et Svar, der var i høj Grad smigrende for mine Følelser, og paatog sig at opnaa Mrs. Crewlers Samtykke. De havde en skrækkelig Tid med hende, inden hun gav sig. Det steg fra hendes Ben op i hendes Bryst, og saa op i hendes Hoved —«

»*Hvad* steg?« spurgte jeg.

»Hendes Sorg,« svarede Traddles alvorligt. »Hendes Følelser i det hele taget. Som jeg ved en tidligere Lejlighed har sagt dig, er hun en højt udviklet Kvinde, men hun har mistet Brugen af sine Lemmer. Hvergang noget fortrædiger hende, sætter det sig i Almindelighed i hendes Ben; men ved denne Lejlighed steg det som sagt op i hendes Bryst, og dernæst op i hendes Hoved og gennemtrængte kort sagt hele hendes System paa den mest foruroligende Maade. Imidlertid fik de hende igennem det ved uafbrudt, kærlig Pleje; og vi blev gift i Gaar for seks Uger siden. Du gør dig ingen Forestilling om, hvilket Uhyre jeg forekom mig selv at være, Copperfield, da jeg saa hele Familien græde og falde i Afmagt i alle Verdenshjørner! Mrs. Crewler kunde ikke se mig, før vi tog af Sted — kunde ikke tilgive mig, den Gang, at jeg berøvede hende hendes Barn — men hun er et godt Menneske, og hun har gjort det siden. Jeg har lige faaet et prægtigt Brev fra hende, nu til Morgen.«

»Og kort sagt, min kære Ven,« sagde jeg, »du føler dig saa lykkelig, som du fortjener?«

»Aa, dér har vi din Partiskhed!« lo Traddles. Men jeg er virkelig aldeles misundelsesværdig stillet. Jeg arbejder haardt og studerer Jura umætteligt. Jeg staar op Klokken fem hver Morgen, uden at det generer mig det mindste. Jeg skjuler Pigebørnene Dagen igennem og gør Løjer med dem om Aftenen. Og jeg forsikrer dig for, jeg er ganske ked af, at de skal rejse hjem paa Tirsdag, som er Dagen før Mikkelsdag. Men dér,« sagde Traddles, idet han afbrød sine for-

trolige Meddelelser og talte højt, »dér *er* jo Pigebørenene! Mr. Copperfield, Miss Crewler — Miss Sarah — Miss Louise — Margaret og Lucy!«

Det var en fuldkommen Rosenbuket; de saa saa sunde og friske ud. De var alle kønne, og Miss Caroline var meget smuk; men i Sofies straalende Udtryk var der noget indtagende, muntert og hyggeligt, som var bedre end det, og som overbeviste mig om, at min Ven havde valgt rigtigt. Vi satte os alle rundt om Kaminen; medens den kvikke Dreng — som jeg nu kunde forstaa var blevet forpustet ved at tage Papirerne frem — ryddede dem til Side igen og dækkede Bordet til Te. Derpaa sagde han Godnat og gik, idet han knaldede Yderdøren i efter sig. Efter at Mrs. Traddles med sine Husmoderøjne lysende af Fornøjelse og Ro, havde lavet Te, satte hun sig stille i en Krog ved Kaminen og gav sig til at riste Brød.

Hun havde besøgt Agnes, fortalte hun mig imens. »Tom« havde taget hende med ned til Kent paa en lille Bryllupsrejse, og der havde hun ogsaa besøgt min Tante; og baade min Tante og Agnes havde det godt, og ingen af dem havde talt om andet end mig. Hun troede bogstavelig ikke, jeg havde været ude af »Toms« Tanker i al den Tid jeg havde været borte. »Tom« var hendes Autoritet i alt. »Tom« var aabenbart hendes Livs Afgud, hvem aldrig nogen Rystelse kunde nedstyrte fra hans Fodstykke, men hvem hun altid vilde tro og hylde af hele sit trofaste Hjærte, komme hvad der vilde.

Den Ærbødighed, som baade hun og Traddles viste Skønheden, fornøjede mig meget. Jeg ved ikke af, at jeg saa nogen særlig Grund til den; men jeg fandt det smukt og betegnende for deres Karakter. Hvis Traddles over Hovedet et Øjeblik savnede de Teskeer, der først skulde fortjenes, tvivler jeg ikke om, at det var, da han rakte Skønheden hendes Te. Hvis hans blide Hustru kunde have vist sig selvbevist overfor nogen, er jeg vis paa, at det kun kunde have været, fordi hun var Skønhedens Søster. Nogle faa smaa Tegn paa en forkælet og lunefuld Karakter, som jeg bemærkede hos Skønheden, blev øjensynligt af Traddles og hans Kone opfattede, som noget der var hende medfødt og naturligt tilkom hende. Hvis hun var blevet født som Bidronning, og de som Arbejdsbier, kunde de ikke have været mere overbeviste om det.

Men deres Selvforglemmelse fortryllede mig. Deres Stolthed over disse Pigebørn, og den Maade, hvorpaa de underkastede sig alle deres Luner, var det smukkeste lille Vidnesbyrd om deres eget Værd, jeg kunde have ønsket at se.

Utallige Gange i Aftenens Løb blev Traddles kaldet »min kære« af en af disse Svigerinder og anmodet om at bringe noget her hen eller bære noget dér hen eller tage noget op eller lægge noget ned eller finde noget eller hente noget. Heller ikke kunde de gøre noget uden Sofie. Ens Haar var faldet ned, og ingen anden end Sofie kunde sætte det op. En anden havde glemt, hvordan en bestemt Melodi lød, og ingen anden end Sofie kunde nynne den Melodi rigtigt. En tredje kunde ikke komme i Tanker om Navnet paa et Sted i Devonshire, og kun Sofie vidste det. Et eller andet skulde skrives hjem, og det kunde kun betroes Sofie at skrive om Morgenen før Frokost. Saa tabte en en Maske i sit Strikketøj, og ingen uden Sofie var i Stand til at tage den op igen. De var fuldstændig Husets Herskerinder, og Sofie og Traddles vartede dem op. Hvor mange Børn Sofie kunde have passet i sin Tid, ved jeg ikke; men hun syntes at være bekendt for at kunne huske enhver Sang, som nogen Sinde var blevet henvendt til et Barn paa det engelske Sprog; og hun sang dem efter Opfordring i Dusinvis med den klareste lille Stemme af Verden, den ene efter den anden (da hver af Søstrene forlangte sin Melodi, og Skønheden i Almindelighed tog fat tilsidst) saa jeg var ganske fortryllet. Det bedste af det altsammen var, at midt i al deres Fordringsfuldhed følte alle Søstrene stor Hengivenhed og Agtelse baade for Sofie og Traddles. Jeg

har aldrig set en strittende Haartop, eller nogen som helst anden Slags Haartop, drukne i den Grad i Omfavnelser og Kys, som Traddles', da jeg tog Afsked, og han vilde følge mig til Kaffehuset.

Alt i alt var det en Scene, som jeg ikke kunde lade være med at blive ved med at tænke med Fornøjelse paa, længe efter at jeg var kommet hjem og havde sagt Traddles Godnat. Hvis jeg havde set tusinde Roser blomstre i en Kvistlejlighed i dette visne Grays Inn, kunde de ikke have lyst halvt saa meget op i det. Tanken om disse Devonshire Pigebørn imellem de tørre Stempelpapirsudsalg og Sagførerkontorer; og om Te og ristet Brød og Barnesange i denne hæslige Atmosfære af Radérpulver og Pergament, røde Dokumentbaand, støvede Oblater, Blækdunke, Konceptpapir og Vekselblanketter, juridiske Indlæg, Stævninger, Bekendtgørelser og Regninger, syntes mig næsten lige saa fornøjeligt fantastiske, som havde jeg drømt, at Sultanens berømmelige Familie var blevet indskrevet mellem Prokuratorerne og havde taget den talende Fugl, det syngende Træ og det gyldne Vand med sig ind i Grays Inn. Hvordan det nu var, saa opdagede jeg, at jeg havde taget Afsked med Traddles og var vendt tilbage til Kaffehuset med betydelig bedre Haab for ham end før. Jeg begyndte at tro, at han vilde slaa sig op, trods alle de mange Broderskaber af Overkelnere i England.

Jeg trak en Stol hen foran en af Kaminerne i Kaffestuen for at tænke paa ham i Ro og Mag; og lidt efter lidt gik jeg fra at tænke paa hans Lykke over til at granske Fremtidens Udsigter i Kulgløderne, og til, alt mens de brast fra hinanden og skiftede Form, at tænke paa de vigtigste Omskiftelser og Skilsmisser, der havde udgjort Mærkepælene i mit Liv. Jeg havde ikke set en Kulild, siden jeg forlod England for tre Aar siden — skønt jeg havde iagttaget mangt et Brændebaal, medens det smulrede sammen til graahvid Aske og blandede sig med den fjerlette Dynge paa Ovnen — hvilket i min nedtrykte Sindstilstand ikke syntes mig noget ilde Billede paa mine egne døde Forhaabninger.

Jeg kunde nu tænke alvorligt, men uden Bitterhed paa det forbigangne, og jeg kunde se Fremtiden i Møde med trøstigt Mod. Noget Hjem i Ordets bedste Betydning, havde jeg ikke mere. Hende, hvem jeg maaske kunde have indgydt en dybere Kærlighed, havde jeg lært at være min Søster. Hun vilde gifte sig, og andre vilde faa Krav paa hendes Ømhed; og hun vilde gøre det, uden nogen Sinde at faa noget at vide om den Kærlighed til hende, der var vokset frem i mit Hjærte. Det var retfærdigt, at jeg maatte betale Bod for min overilede Lidenskab. Hvad jeg høstede, havde jeg saaet.

Jeg sad netop og tænkte: Havde jeg nu virkelig optugtet mit Hjærte til dette, og kunde jeg modigt bære det og roligt indtage den Plads i hendes Hjem, som hun roligt havde indtaget i mit — — da opdagede jeg, at mine Øjne hvilede paa et Ansigt, der hang i den Grad sammen med mine tidligste Erindringer, at det godt kunde være steget op af Ilden.

Den lille Doktor, Mr. Chillip, hvem jeg kom til at skylde Tak for hans Hjælp i det allerførste Kapitel af denne Historie, sad og læste en Avis i en halvmørk Krog lige overfor. Han var blevet ikke saa lidt ældre siden sidst; men da han var en mild, sagtmodig, rolig lille Mand, havde det ikke sat dybere paa Spor paa ham, end at jeg tænkte, at han i dette Øjeblik saa ud ganske, som han maatte have set ud, da han sad i vor Dagligstue og ventede paa, at jeg skulde blive født.

Mr. Chillip havde forladt Blunderstone for seks eller syv Aar siden, og jeg havde aldrig set ham siden. Han sad roligt og læste sin Avis, med det lille Hoved paa skraa, og et Glas varm Sherry-Negus ved Siden af sig. Han var saa uhyre fredsommelig i sit Væsen, at han syntes endogsaa at gøre Avisen en Undskyldning, fordi han tog sig den Frihed at læse i den.

Jeg gik hen til ham og sagde: »Hvordan har De det, Mr. Chillip?«

Han blev i høj Grad forvirret over

denne uventede Tiltale af en Fremmed, og svarede paa sin sendrægtige Maade: »Tak, Sir, det er meget venligt af Dem. Tak Sir. Jeg haaber *De* befinder Dem vel.«

»Husker De mig ikke?« sagde jeg.

»Ja, Sir,« svarede Mr. Chillip og smilede overmaade meget og rystede paa Hovedet, medens han saa grundende paa mig, »jeg synes, jeg har Indtrykket af, at noget i Deres Ansigt er mig bekendt, Sir, men jeg kan virkelig ikke komme i Tanker om Deres Navn.«

»Og alligevel kendte De det, længe før jeg kendte det selv,« svarede jeg.

»Gjorde jeg virkelig, Sir?« sagde Mr. Chillip. Er det muligt, Sir, at jeg havde den Ære at være behjælpelig, dengang — —?«

»Ja,« sagde jeg.

»Min Gud!« udbrød Mr. Chillip. »Men De har uden Tvivl forandret Dem en hel Del siden den Gang, Sir?«

»Sandsynligvis,« sagde jeg.

»Naa, Sir,« bemærkede Mr. Chillip. »Jeg haaber, De vil undskylde mig, naar jeg er nødt til at bede Dem være saa god at sige mig Deres Navn?«

Da jeg sagde ham mit Navn, blev han virkelig bevæget. Han ligefrem trykkede min Haand — hvilket var en voldsom Fremgansmaade for ham, da det ellers var hans Skik at skyde en lunken lille Fiskeske en Tomme eller to frem foran sin Hofte og lægge den største Befippelse for Dagen, naar nogen greb fat i den. Selv nu stak han sin Haand i sin Frakkelomme, saa snart han kunde faa den fri, og syntes lettet, da han havde faaet den i god Behold tilbage.

»Min Gud, Sir,« sagde Mr. Chillip og saa forskende paa mig med Hovedet paa den ene Side. »Og det er virkelig Mr. Copperfield? Naa ja, Sir, jeg tror jeg vilde have kendt Dem, hvis jeg havde taget mig den Frihed at se nøjere paa Dem. Der er en stærk Lighed mellem Dem og Deres stakkels Fader, Sir.«

»Jeg har aldrig været saa lykkelig at se min Fader,« bemærkede jeg.

»Meget sandt, Sir,« sagde Mr. Chillip i en trøstende Tone. »Og det var i høj Grad at beklage, i alle Henseender! Vi er ikke uvidende, Sir,« sagde Mr. Chillip og rystede atter langsomt paa sit lille Hoved, »om Deres Ry nede paa vor Kant af Landet. Der maa være stor Spænding her, Sir,« sagde Mr. Chillip og bankede sig paa Panden med sin Pegefinger. »Det maa være en angribende Beskæftigelse for Dem, Sir.«

»Hvor er Deres Kant af Landet nu?« spurgte jeg og satte mig i Nærheden af ham.

»Jeg bor en Mils Vej fra Bury St. Edmunds, Sir,« sagde Mr. Chillip. »Da Mrs. Chillip ved sin Faders Testamente kom til en lille Ejendom dér i Nabolaget, købte jeg en Praksis dér nede, og det vil glæde Dem at høre, at jeg klarer mig godt. Min Datter er ved at blive en hel lang Tøs nu, Sir,« sagde Mr. Chillip og rystede igen paa sit lille Hoved. »Endnu i sidste Uge lagde hendes Moder to Læg ned paa hendes Kjoler. Saadan render Tiden, Sir, ja den gør.«

Medens den lille Mand fremsatte denne Bemærkning, førte han sit Glas, der nu var tomt, til sine Læber, hvorfor jeg foreslog ham at faa det fyldt igen, saa vilde jeg gøre ham Selskab med et andet. »Vel, Sir,« svarede han paa sin langsomme Maade, »det er mere, end jeg plejer at nyde; men jeg kan ikke nægte mig selv den Fornøjelse at snakke med Dem. Det forekommer mig ikke at være længere siden end i Gaar, at jeg havde den Ære at se til Dem under Deres Mæslinger. De kom nydeligt igennem dem, Sir!«

Jeg takkede for denne Kompliment og bestilte Negus'en der snart blev bragt. »Det er en ganske ualmindelig Udskejelse,« sagde Mr. Chillip, mens han rørte rundt i den, »men jeg kan ikke modstaa en saa usædvanlig Lejlighed. De har ingen Familie, Sir?«

Jeg rystede paa Hovedet.

»Jeg ved, at De led et smerteligt Tab for nogen Tid siden,« sagde Mr. Chillip. »Jeg hørte det af Deres Stedfaders Søster. En meget bestemt Karakter, Sir, hvad?«

»Ja,« sagde jeg, »den er saamænd be-

stemt nok. Hvor har De set hende, Mr. Chillip?«

»Ved De ikke, Sir,« sagde Mr. Chillip med sit blideste Smil, »at Deres Stedfader atter er blevet min Nabo?«

»Nej,« sagde jeg.

»Jo, han er saamænd, Sir,« sagde Mr. Chillip. »Ægtede en ung Dame fra den Egn, med en meget god lille Ejendom, stakkels Barn. — Og nu dette Hjærnearbejde, Sir? Trætter det Dem ikke?« sagde Mr. Chillip og saa paa mig som en beundrende lille Fugl.

Jeg gik ikke ind paa dette Emne, men vendte tilbage til Murdston'erne. »Jeg vidste, at han var blevet gift igen. Er De Familiens Læge?« spurgte jeg.

»Ikke Huslæge: Jeg er blevet kaldt til et Par Gange,« svarede han. »Stærk frenologisk Udvikling af Fasthedsorganet hos Mr. Murdstone og hans Søster, Sir.«

Jeg svarede med et saa udtryksfuldt Blik, at det gjorde Mr. Chillip dristig, i Forbindelse med Negus'en, saa han flere Gange rystede kort paa Hovedet og tankefuldt udbrød: »Ak Gud! Vi tænker paa gamle Tider, Mr. Copperfield!«

»Og fortsætter Broderen og Søsteren deres gamle Trafik?« sagde jeg.

»Hm, Sir,« svarede Mr. Chillip, »en Læge, der kommer saa meget rundt i Familierne, burde hverken have Øjne eller Øren for andet end sit Fag. Men alligevel maa jeg sige, at de er meget strænge, Sir; baade hvad dette Liv og det næste angaar.«

»Det næste bliver temmelig sikkert ordnet uden større Hensyn til Dem,« svarede jeg. »Hvad gør de med Hensyn til dette?«

Mr. Chillip rystede paa Hovedet, rørte om i sin Negus, og nippede til den.

»Hun var en fortryllende Kvinde. Sir,« bemærkede han i en beklagende Tone.

»Den nuværende Mrs. Murdstone?«

»I Sandhed en fortryllende Kvinde, Sir,« sagde Mr. Chillip, »saa elskværdig som noget Menneske kan være, tør jeg nok sige. Det er Mrs. Chillips Mening, at hendes Mod er blevet ganske nedbrudt siden hendes Giftermaal, og at hun er nedsunket i en Melankoli, der grænser til Sindssyge. Og Damerne,« bemærkede Mr. Chillip frygtsomt, »er skarpe Iagttagere, Sir.«

»Jeg kan tænke, at hun skulde kues og smeltes til i deres afskyelige Støbeform, Gud hjælpe hende!« sagde jeg. »Og hun er blevet det.«

»Ja Sir, i Begyndelsen stod der voldsomme Kampe, forsikrer jeg Dem,« sagde Mr. Chillip; »men nu er hun ikke andet end en Skygge. Jeg tror ikke, jeg gaar for vidt, Sir, naar jeg siger Dem i Fortrolighed, at siden Søsteren kom til Hjælp, har Broderen og Søsteren i Fællesskab næsten bragt hende i en Tilstand af fuldstændig Sløvhed.«

Jeg sagde ham, at jeg gerne vilde tro det.

»Jeg betænker mig ikke paa at sige,« sagde Mr. Chillip, idet han styrkede sig med endnu et Nip af sin Negus, »men det bliver mellem Dem og mig, Sir, at hendes Moder døde af det — og at Tyranni, Barskhed og Tortur har gjort Mrs. Murdstone næsten sløv. Hun var et livligt ung Fruentimmer, Sir, før hun blev gift, og deres Barskhed og Disciplin har ødelagt hende. De gaar nu rundt med hende mere som hendes Vogtere end som hendes Mand og Svigerinde. Den Bemærkning gjorde Mrs. Chillip til mig endnu i sidste Uge. Og jeg forsikrer Dem, Sir, Damerne er skarpe Iagttagere. Mrs. Chillip selv er en *skarp* Iagttager!«

»Giver han sig endnu paa sin skumle Maade ud for (jeg skammer mig ved at bruge Ordet i denne Forbindelse) at være religiøs?« spurgte jeg.

»Sir,« sagde Mr. Chillip, hvis Øjelaag blev ganske røde af den uvante Stimulans, han tillod sig selv. »De foregriber en af Mrs. Chillips mest karakteristiske Bemærkninger. Mrs. Chillip,« fortsatte han i den roligste, langsommeligste Tone, »elektriserede og ligefrem ved at gøre opmærksom paa, at Mr. Murdstone opstiller et Billede af sig selv og kalder det den guddommelige Natur. Jeg forsikrer Dem for, Sir, at De kunde have

pirret mig omkuld med en Pennefjer, da Mrs. Chillip sagde dette. Damerne er skarpe Iagttagere, Sir.«

»Instinktmæssigt,« sagde jeg til hans umaadelige Glæde.

»Det glæder mig i høj Grad at høre min Mening bekræftet paa denne Maade, Sir,« svarede han. »Det er ikke ofte, at jeg tillader mig at udtale en ikke lægevidenskabelig Mening, kan jeg forsikre Dem. Mr. Murdstone optræder undertiden offentlig som Taler, og man siger — kort sagt, Mrs. Chillip siger, Sir — at jo mere tyrannisk han nylig er optraadt, desto voldsommere er han i sine Doktriner.«

»Jeg tror, Mrs. Chillip har fuldkommen Ret,« sagde jeg.

»Mrs. Chillip gaar saa vidt, at hun siger« fortsatte denne, den spagfærdigste af alle smaa Mænd i høj Grad opmuntret, »at hvad den Slags Folk med Urette kalder deres Religion, er et Afløb for deres daarlige Humør og Arrogance. Og ved De hvad, Sir, jeg maa sige,« vedblev han mildt og lagde Hovedet paa Siden, »at jeg kan *ikke* finde nogen Hjemmel for Mr. og Mrs. Murdstone i det nye Testamente.«

»Det har jeg heller aldrig kunnet,« sagde jeg.

»Imidlertid, Sir,« sagde Mr. Chillip, »er de meget ilde lidt; og da de er meget flotte med at fordømme alle dem, der ikke synes om dem, til Fortabelse, har vi virkelig en hel Del Fortabelse vandrende om paa vor Egn! Imidlertid Sir, som Mrs. Chillip siger, de lider under en stadig Straf, for de er henvist til sig selv og maa ernære sig ved deres egne Hjærter — og deres egne Hjærter er en meget daarlig Kost. Men nu Deres Hjærne, Sir, hvis De vil tillade mig at vende tilbage til den. Udsætter De den ikke for en temmelig stærk Spænding, Sir?«

Da Mr. Chillips egen Hjærne under hans Nydelse af Negus blev udsat for nogen Spænding, fandt jeg det ikke vanskeligt at lede hans Opmærksomhed bort fra dette Emne og over paa hans egne Anliggender, som han udbredte sig meget veltalende over i den næste halve Time; idet han blandt andet fortalte mig, at han for Øjeblikket opholdt sig i Kaffehuset i Grays Inn for overfor en Sindssygekommission at afgive sit Skøn som Læge, vedrørende en af overdreven Spiritusnydelse nedbrudt Patients Aandstilstand.

»Og jeg forsikrer Dem Sir,« sagde han, »at jeg er i høj Grad nervøs ved slige Lejligheder. Jeg kunde ikke taale at blive, hvad man kalder overfuset, Sir. Det vilde fuldstændig tage Pippet fra mig. Ved De Mr. Copperfield, at det varede noget, før jeg forvandt hin foruroligende Dames Opførsel, den Nat De blev født?«

Jeg fortalte ham, at jeg tidlig den næste Morgen vilde tage ned til min Tante, Dragen fra hin Nat, og at hun var en af de mest godhjærtede og fortræffelige Kvinder, hvad han selv fuldt ud vilde indrømme, hvis han kendte hende bedre. Men den blotte Antydning af, at han muligvis nogen Sinde kunde faa hende at se igen, syntes at forfærde ham. Han svarede med et lille blegt Smil: »Er hun virkelig Sir? Virkelig?« og forlangte straks et Lys og gik til Sengs, som om han ikke var ganske sikker noget andet Sted. Han vaklede ikke ligefrem af den Negus, han havde drukket; men jeg skulde tro, at hans rolige lille Puls maa have slaaet to eller tre Slag mere i Minuttet, end den havde gjort siden den store Nat, da min Tante var blevet holdt for Nar og havde slaaet ham med sin Hat.

Da jeg var dødstræt gik jeg ogsaa i Seng ved Midnatstid; den næste Dag tog jeg af Sted med Doverdiligencen, styrtede rask og sund ind i min Tantes gamle Dagligstue, medens hun sad ved Tebordet (hun bar Briller nu); og baade hun og Mr. Dick og den gamle Peggotty, der nu var hendes Husholderske, modtog mig med aabne Arme og Glædestaarer. Da vi begyndte at snakke roligere sammen, morede det min Tante i høj Grad at høre om mit Møde med Mr. Chillip, og om

med hvilken Skræk han mindedes hende; og baade hun og Peggotty havde en hel Del at sige om min stakkels Moders anden Mand og »hans morderiske Fruentimmer af en Søster,« — hvem jeg ikke tror nogen Straf eller Bøde kunde have faaet min Tante til at benævne paa nogen som helst anden Maade.

Tyvende Kapitel.

Agnes.

Da min Tante og jeg var blevet alene, snakkede vi til langt ud paa Natten. Hvordan Emigranterne altid skrev muntert og forhaabningsfuldt hjem; hvordan Mr. Micawber virkelig havde hjemsendt forskellige mindre Pengesummer som Afdrag paa de »pekuniære Forpligtelser,« han havde været saa forretningsmæssig med som »mellem Mand og Mand;« hvordan Janet, der atter var traadt i min Tantes Tjeneste, da hun vendte tilbage til Dover, endelig havde fuldbyrdet sin Forsagelse af Mandkønnet ved at gifte sig med en velstaaende Krovært; og hvordan min Tante endelig havde sat *sit* Segl paa det samme store Princip ved at støtte og hjælpe Bruden og hædre Vielsesceremonien med sin Nærværelse — — alt dette var blandt vore Emner; og jeg var allerede mere eller mindre kendt med dem gennem de Breve, jeg havde faaet. Mr. Dick blev som sædvanlig ikke glemt. Min Tante fortalte mig, hvordan han uafladelig var beskæftiget med at skrive alt af, hvad han kunde faa fat paa, og ved den Slags Arbejde holdt Kong Karl den Første i ærbødig Afstand; hvordan det var en af hendes Livs største Glæder og Belønninger, at han var fri og lykkelig, i Stedet for at holdes under pinlig, ensformig Tvang; og hvordan (hvad der var noget ganske nyt) ingen uden hun fuldt ud kunde fatte, hvad han var.

»Og nu, Trot,« sagde min Tante og klappede Bagsiden af min Haand, medens vi sad paa vor gamle Maade foran Ilden, »hvornaar tager du over til Canterbury?«

»Jeg vil tage en Hest og ride derover i Morgen tidlig, Tante, med mindre du vil tage med mig?«

»Nej,« sagde min Tante paa sin korte, afbrudte Maade. »Jeg agter at blive, hvor jeg er.«

Saa vilde jeg ride, sagde jeg. Jeg kunde være taget gennem Canterbury uden at stanse, hvis jeg havde Ærinde til nogen anden end hende.

Hun blev fornøjet, men svarede: »Hys, Trot! Mine gamle Knogler vilde nok have holdt til i Overmorgen!« Og saa klappede hun igen sagte min Haand, medens jeg sad og saa tankefuld ind i Ilden.

Tankefuld, for jeg kunde ikke atter være her, og saa nær Agnes, uden at den Anger, der saa længe havde pint mig, paa ny vaktes til Live. Det var maaske en afdæmpet Anger, der havde lært mig, hvad jeg havde undladt at lære, dengang jeg endnu havde hele min Ungdom for mig; men det var ikke desto mindre Anger. »Aa, Trot« — syntes jeg endnu engang at høre min Tante sige, og jeg forstod hende bedre nu — »Blind, blind, blind!«

Vi tav begge i nogle Minutter. Da jeg saa op, mærkede jeg, at hun stadig sad og iagttog mig. Maaske havde hun

fulgt min Tankegang; for den syntes mig saa let at følge nu, hvor egensindig den end havde været engang.

»Du vil finde hendes Fader som en hvidhaaret gammel Mand,« sagde min Tante, »skønt som en bedre Mand i alle andre Henseender — en genrejst Mand. Heller ikke vil du finde, at han maaler alle menneskelige Interesser og Glæder og Sorger med sin egen sølle lille Alen nu. Tro mig, Barn, den Slags Ting maa skrumpe meget sammen, før de kan udmaales paa *den* Maade.«

»Det er vist, de maa,« sagde jeg.

»Og hende,« sagde min Tante, »vil du finde lige saa god, smuk, alvorlig og uegennyttig, som hun altid har været. Hvis jeg kendte nogen højere Ros, Trot, vilde jeg give hende den.«

Der gaves ingen højere Ros for hende, ingen større Dadel for mig. Ak, hvor langt var jeg ikke faret vild!

»Hvis hun opdrager de Pigebørn, hun har omkring sig, til at blive som hun selv,« sagde min Tante saa indtrængende, at hendes Øjne stod fulde af Taarer, »saa skal Gud vide, at hendes Liv vilde være vel anvendt! Nyttig og lykkelig, som hun sagde hin Dag! Hvordan skulde hun kunne andet end være lykkelig og gøre Nytte?«

»Har Agnes nogen —« — tænkte jeg højt, snarere end jeg talte.

»Hvadbehager? Nogen hvad for noget?« sagde min Tante skarpt.

»Nogen Tilbeder,« sagde jeg.

»En Snes,« udbrød min Tante med en Slags krænket Stolthed. »Hun kunde have giftet sig tyve Gange, min kære, siden du rejste bort.«

»Uden Tvivl,« sagde jeg. »Uden Tvivl. Men har hun nogen Tilbeder, som er hende værdig? Agnes kunde ikke bryde sig om nogen anden.«

Min Tante sad et Øjeblik grundende med Hagen paa sin Haand. Saa hævede hun langsomt sine Øjne mod mine og sagde:

»Jeg har en Anelse om, at der er en, hun holder af, Trot.«

»Og er det gengældt?« sagde jeg.

»Trot,« svarede min Tante alvorligt, »det kan jeg ikke sige. Jeg har ikke engang Ret til at sige dig saa meget. Hun har aldrig betroet mig det, men jeg har en Anelse om det.«

Hun saa saa opmærksomt og ængsteligt paa mig (jeg saa hende endogsaa skælve) at jeg nu mere end nogen Sinde følte, at hun havde læst mine Tanker før. Jeg fremmanede alle de Beslutninger, jeg havde fattet i alle disse mange Dage og Nætter, og alle de mange Kampe i mit Hjærte.

»Hvis det skulde forholde sig saaledes,« begyndte jeg, »og det haaber jeg, det gør —«

»Det ved jeg ikke noget om,« sagde min Tante kort. »Du maa ikke gaa efter mine løse Formodninger. Du maa holde dem hemmelige. Maaske er de ganske intetsigende. Jeg har ingen Ret til at tale.«

»Hvis det skulde forholde sig saaledes,« gentog jeg, »vil Agnes sige mig det selv, naar hun finder det rigtigt. En Søster, hvem jeg har betroet saa meget, Tante, vil ikke betænke sig paa at betro sig til mig.«

Min Tante vendte sine Øjne bort fra mine, lige saa langsomt som hun havde vendt dem imod mig, og bedækkede dem tankefuldt med sin Haand. Lidt efter lagde hun sin anden Haand paa min Skulder, og saaledes sad vi begge og stirrede ud i det forbigangne, uden at tale et Ord til hinanden, indtil vi sagde Godnat.

Tidlig den næste Morgen red jeg over til Skuepladsen for mine Oplevelser som Skoledreng. Jeg kan ikke sige, at jeg endnu var helt lykkelig ved det Haab, at jeg var ved at vinde en Sejr over mig selv — ikke engang ved Udsigten til saa snart at skulle se hendes Ansigt igen.

Den velkendte Egn var jeg ikke længe om at komme igennem, og jeg red ind i de stille Gader, hvor hver Sten var som en Børnebog for mig. Jeg gik til Fods til det gamle Hus, og jeg fjærnede mig igen med et Hjærte, der var altfor fuldt til, at jeg kunde træde ind. Jeg vendte tilbage igen; og da jeg i Forbigaaende

kiggede gennem det lave Vindue ind i Taarnkammeret, hvor først Uriah Heep og senere Mr. Micawber havde plejet at sidde, saa jeg, at det nu var en lille Dagligstue, og at der ikke var noget Kontor. Ellers var det rolige gamle Hus lige saa renligt og ordentligt, som da jeg saa det første Gang. Jeg bad den unge Pige, som lukkede mig ind, om at sige til Miss Wickfield, at en Herre, som bragte en Hilsen fra en Ven i Udlandet, var her; og jeg blev vist op ad den højtidelige gamle Trappe, over de velkendte Trin, ind i den uforandrede Dagligstue. De Bøger, som Agnes og jeg havde læst sammen, stod paa deres Hylder, og Pulten, hvor jeg havde arbejdet mangen Aften med mine Lektier, stod endnu ved det samme gamle Hjørne af Bordet. Alle de smaa Forandringer, som havde indsneget sig, mens Heep'erne var der, var lavet om igen. Alting var, som det havde plejet at være i den lykkelige Tid.

Jeg stod i en Vinduesfordybning og saa tværs over den gammeldags Gade paa Husene lige overfor, og tænkte paa, hvordan jeg paa Regnvejrseftermiddage havde iagttaget dem i den første Tid, efter at jeg var kommet her; og hvordan jeg havde plejet at gøre mig mine Tanker om de Mennesker, der havde vist sig ved Vinduerne, og havde fulgt dem med mine Øjne op og ned ad Trappen, mens Fruentimmere klaprede i deres Træstøvler hen ad Fortovet, og den triste Regn faldt i skraa Strimer og fik Vandrenden til at løbe over, saa at det strømmede ud over Gaden. Jeg grebes atter af den Følelse, hvormed jeg plejede at se efter de vandrende Haandværkssvende, naar de kom ind i Byen paa disse vaade Aftener, i Skumringen, og humpede forbi med deres Bylt hængende i Reb over Skulderen; — og atter mødte jeg, som dengang, Lugten af fugtig Muld og vaade Blade og vilde Hyben, og syntes, det var selvsamme Luft, der blæste ind over mig nu.

Lyden af en lille Dør i Panelvæggen, der gik op, fik mig til at studse og vende mig om. Hendes smukke, rene Øjne mødte mine, medens hun kom hen imod mig. Hun stansede og lagde sin Haand paa sit Bryst, og jeg greb hende i mine Arme.

»Agnes! Min kære Pige! Jeg er kommet altfor pludselig bag paa Dem!«

»Nej, nej! Jeg er saa glad over at se Dem, Trotwood!«

»Kære Agnes, det er mig, der er lykkelig over at se Dem engang igen!«

Jeg trykkede hende til mit Hjærte, og en kort Stund var vi begge tavse. Saa satte vi os, Side om Side; og hendes Engleaasyn var vendt imod mig med det Velkommen, jeg vaagen og i Søvne havde drømt om i hele Aar.

Hun var saa trofast, hun var saa smuk, hun var saa god — jeg skyldte hende saa megen Taknemlighed, hun var mig saa dyrebar, at jeg ikke kunde finde Ord for, hvad jeg følte. Jeg prøvede paa at velsigne hende, jeg prøvede paa at takke hende, jeg prøvede paa at sige hende, (som jeg ofte havde gjort det i mine Breve), hvor stor Indflydelse hun havde paa mig; men alle mine Anstrængelser var forgæves. Min Kærlighed og min Glæde var stum.

Med sin sædvanlige søde Ro beroligede hun mig i min Ophidselse; henledte mine Tanker paa den Tid, da vi skiltes; talte til mig om Emily, hvem hun i al Hemmelighed havde besøgt mange Gange; talte ømt til mig om Doras Grav. Med sit ædle Hjærtes aldrig svigtende Instinkt greb hun saa blidt og harmonisk i mine Erindringers Strænge, at ikke én af dem skurrede i mig; jeg kunde lytte til den sørgmodige, fjærne Musik, uden at ønske at trække mig tilbage fra noget af, hvad den vakte til Live. Hvor kunde jeg det, naar hendes eget dyrebare Jeg, mit Livs gode Engel, var indvævet i det altsammen?

»Og De, Agnes,« sagde jeg omsider. »Fortæl mig om Dem selv. De har knap nok fortalt mig noget om Deres eget Liv i al denne Tid!«

»Hvad skulde jeg fortælle?« svarede hun med sit straalende Smil. »Fader har det godt. De ser os her fredeligt i vort eget Hjem; vore Bekymringer er

fjærnede, vort Hjem er genopbygget; og naar De ved det, kære Trotwood, ved De alt.«

»Alt, Agnes?« sagde jeg.

Hun saa paa mig med et Ansigt, der udtrykte nogen Forvirring og Forundring.

»Er der intet andet, Søster?« sagde jeg.

Rødmen, der nylig var veget fra hendes Kinder, vendte tilbage og veg bort igen. Hun smilede — med en stille Sørgmodighed, syntes jeg; og saa rystede hun paa Hovedet.

Jeg havde søgt at lede hende ind paa det, min Tanke havde antydet; thi hvor bittert pinligt det end maatte være for mig at modtage en saadan Tilstaaelse, saa vilde jeg dog undertvinge mit Hjærte og gøre min Pligt imod hende. Jeg saa imidlertid, at hun var urolig, og lod det fare.

»De har meget at gøre, kære Agnes?«

»Med min Skole?« sagde hun og saa atter op, fuldstændig fattet.

»Ja. Det er anstrængende, er det ikke?«

»Anstrængelsen er saa fornøjelig,« svarede hun, »at det næsten er utaknemligt af mig at kalde den med det Navn.«

»Der er ikke noget godt, som falder Dem vanskeligt,« sagde jeg.

Farven i hendes Ansigt gik og kom atter; og atter bøjede hun Hovedet, og jeg saa det samme sørgmodige Smil.

»De venter vel og hilser paa Fader?« sagde Agnes muntert, »og tilbringer Dagen sammen med os? Maaske vil De sove i Deres eget Værelse? Vi kalder det altid Deres.«

Jeg kunde ikke gøre det, da jeg havde lovet at komme tilbage til min Tante om Aftenen; men jeg vilde med Glæde tilbringe Dagen dér.

»Jeg maa være Fange en kort Tid,« sagde Agnes; »men her er de gamle Bøger, Trotwood, og de gamle Noder.«

»Selv de gamle Blomster er her,« sagde jeg og saa mig om; »eller i det mindste den gamle Slags.«

»Medens De har været borte,« svarede Agnes smilende, »har jeg fundet en Glæde i at holde alting saadan, som det plejede at være, dengang vi var Børn. For jeg synes, vi var meget lykkelige dengang.«

»Det skal Himlen vide, vi var!« sagde jeg.

»Og hver lille Ting, der har mindet mig om min Broder,« sagde Agnes med sine hjærtelige Øjne muntert vendt imod mig, »har været mig kært Selskab. Selv denne,« sagde hun og pegede paa den lille Kurv, der endnu hang fuld af Nøgler ved hendes Side, »synes mig ligesom at klirre en gammel Melodi.«

Hun smilede igen og gik ud gennem den samme Dør, hun var kommet ind ad.

Det gjaldt for mig om at vogte denne søsterlige Kærlighed med hellig Omhu. Det var alt, hvad jeg havde ladet mig selv beholde tilbage, og det var en Skat. Hvis jeg éngang rystede Grundvolden for den hellige Tillid og Vane, i Kraft af hvilken den skænkedes mig, var den tabt, og kunde aldrig vindes tilbage. Dette gjorde jeg mig stadig klart. Jo højere jeg elskede hende, des mindre burde jeg nogen Sinde glemme dette.

Jeg vandrede gennem Gaderne; og efter at jeg endnu engang havde set min gamle Modstander, Slagteren — der nu var Konstabel, og havde sin Stav hængende i Butiken — gik jeg ned for at se paa det Sted, hvor jeg havde kæmpet med ham; og dér tænkte jeg paa Miss Shepherd og den ældste Miss Larkins og alle den Tids intetsigende Forelskelser og Venskaber og Fjendskaber. Intet syntes at have overlevet hin Tid, uden Agnes; og hun, der altid havde været en Stjærne over mig, lyste klarere og højere.

Da jeg kom tilbage, var Mr. Wickfield kommet hjem fra en Have, han havde, en halv Mils Vej udenfor Byen, og hvor han nu var optaget næsten hver Dag. Jeg fandt ham saadan, som min Tante havde beskrevet ham. Vi satte os til Middagsbordet sammen med en halv Snes Smaapiger; og han syntes kun at være en Skygge af det smukke Maleri af ham paa Væggen.

Den Fred og Ro, som i min Erindring fra gammel Tid af knyttede sig til Stedet, gennemtrængte det paany. Da Middagen var forbi, og Mr. Wickfield ingen Vin drak, og jeg ikke brød mig om nogen, gik vi ovenpaa, hvor Agnes og hendes smaa Elever sang og spillede og syede. Efter Te forlod Børnene os, og vi sad sammen og snakkede om de svundne Dage.

»Min Del i dem,« sagde Mr. Wickfield og rystede paa sit Hoved, »har givet mig stor Grund til Anger — til dyb Anger og Ydmyghed, ved De jo nok, Trotwood. Men jeg vilde ikke udslette den, selv om det stod i min Magt.«

Det havde jeg ikke svært ved at tro, naar jeg saa paa Ansigtet ved Siden af ham.

»Thi,« vedblev han, »sammen med dem vilde jeg ogsaa udslette saa megen Taalmodighed og Hengivenhed, saa megen Troskab, saa megen barnlig Kærlighed, som jeg aldrig maa glemme — nej, ikke om jeg saa skulde glemme mig selv!«

»Jeg forstaar Dem, Sir,« sagde jeg sagte. »Jeg ærer den selv og har altid gjort det.«

»Men ingen ved,« svarede han, »ikke engang De, hvor meget hun har gjort, hvor meget hun har lidt, hvor haardt hun har kæmpet. Kære Agnes!«

Hun havde lagt sin Haand bønfaldende paa hans Arm for at standse ham; og hun var meget, meget bleg.

»Naa, naa!« sagde han med et Suk og gav, som jeg nu saa, Slip paa Tanken om en eller anden Prøvelse, hun havde baaret paa, eller endnu vilde faa at bære, i Forbindelse med, hvad min Tante havde fortalt mig. »Naa, Trotwood, jeg har aldrig fortalt Dem noget om hendes Moder. Har nogen anden?«

»Aldrig, Sir.«

»Det er ikke meget — skønt det var meget at lide. Hun ægtede mig mod sin Faders Ønske, og han forstødte hende. Han var en haard Mand, og hendes Moder havde længe været død. Han stødte hende tilbage. Han knuste hendes Hjærte.«

Agnes lænede sig til hans Skulder og listede sin Arm omkring hans Hals.

»Hun havde et blidt og kærligt Hjærte,« sagde han, »og det blev knust. Jeg kendte meget godt dets ømme Natur. Hvem skulde kende den, om ikke jeg. Hun elskede mig højt, men var aldrig lykkelig. Hun led altid i Løn under denne Sorg; og da hun var skrøbelig og nedslaaet, da han sidste Gang stødte hende tilbage — thi hun havde nærmet sig ham mange Gange — tæredes hun hen og døde. Hun efterlod mig Agnes, to Uger gammel; og saa de graa Haar, som De nok husker mig med, da De kom her første Gang.

Han kyssede Agnes paa Kinden.

»Min Kærlighed til mit kære Barn var en sygelig Kærlighed, men mit Sind var allerede helt usundt dengang. Jeg vil ikke sige mere om det. Jeg vil ikke tale om mig selv, Trotwood, men om hendes Moder og hende. Naar jeg blot giver Dem Nøglen til, hvad jeg er, eller hvad jeg har været, saa gætter De det, det ved jeg. Hvad Agnes er, behøver jeg ikke at sige. Jeg har altid læst noget af hendes stakkels Moders Historie i hendes Karakter; og derfor fortæller jeg Dem den i Aften, da vi tre atter er sammen, efter saa store Forandringer. Jeg har fortalt den hele.«

Hans bøjede Hoved, og hendes englelige Ansigt og datterlige Ærbødighed fik gennem denne Fortælling en mere gribende Betydning, end de havde haft før. Hvis jeg havde ønsket noget, som kunde særtegne denne vor Genforenings Aften, vilde jeg have fundet det i dette.

Agnes rejste sig snart op fra sin Faders Side, gik sagte hen til Pianoet og spillede nogle af de gamle Melodier, som vi ofte havde lyttet til paa dette Sted.

»Tænker De paa at rejse bort igen?« spurgte Agnes, da jeg stod ved Siden af hende.

»Hvad mener min Søster om det?«

»Jeg haaber det ikke.«

»Saa tænker jeg ikke paa det, Agnes.«

»Jeg tror ikke, De bør gøre det, Trotwood, siden De spørger mig om det,« sagde hun mildt. »Deres voksende Ry

og Held forøger Deres Magt til at udrette noget godt; og selv om *jeg* kunde undvære min Broder,« sagde hun og saa paa mig, »saa kunde maaske Tiden det ikke.«

»Hvad jeg er, har De gjort mig til, Agnes. De maa vel vide det bedst.«

»*Jeg* gjort Dem til, Trotwood?«

»Ja, Agnes, min kære Pige!« sagde jeg og bøjede mig ned over hende. »Jeg prøvede i Dag, da vi mødtes, paa at sige Dem noget, som har været i mine Tanker, siden Dora døde. De husker vel, Agnes, da De kom ned til mig i vor lille Stue — og pegede opad?«

»Aa, Trotwood!« svarede hun, medens hendes Øjne fyldtes med Taarer. »Saa kærlig, saa tillidsfuld, og saa ung! Kan jeg nogen Sinde glemme det?«

»Som De var dengang, Søster, har jeg ofte siden tænkt, at De altid har været for mig. Altid pegende opad, Agnes; altid ledende mig til noget bedre; altid førende mig mod højere Maal!«

Hun rystede blot paa Hovedet; gennem hendes Taarer saa jeg det samme sørgmodige, rolige Smil.

»Og jeg er Dem saa taknemlig for det Agnes, i en saadan Gæld til Dem, at der ikke er noget Navn for mit Hjærtes Følelse. Jeg ønsker, at De skal vide, selv om jeg ikke ved, hvordan jeg skal sige Dem det, at hele mit Liv igennem vil jeg se op til Dem, og lade mig lede af Dem, ligesom jeg er blevet det gennem den mørke Tid, der nu ligger bag os. Hvad der end sker, hvilke nye Baand De end knytter, hvilke Forandringer der end sker med vort Forhold, saa vil jeg altid se hen til Dem og elske Dem, som jeg gør det nu, og altid har gjort det. De vil altid være min Trøst og min Hjælpekilde, som De altid har været det. Indtil jeg dør, min kæreste Søster, vil jeg altid se Dem for mig, pegende opad!«

Hun lagde sin Haand i min, og sagde, at hun var stolt af mig, og af hvad jeg sagde; skønt jeg roste hende langt mere, end hun var værd. Saa spillede hun sagte videre, men uden at tage sine Øjne fra mig.

»Ved De, at hvad jeg har hørt i Aften, Agnes,« sagde jeg, »det synes mig paa en besynderlig Maade at være en Del af den Følelse, hvormed jeg betragtede Dem, da jeg saa Dem første Gang — hvormed jeg sad ved Siden af Dem i mine første Skoledage?«

»De vidste, jeg ingen Moder havde,« svarede hun med et Smil, »og følte Dem venlig stemt imod mig.«

»Mere end det, Agnes, jeg vidste, næsten som om jeg havde kendt denne Historie, at der var noget uforklarligt mildt og afdæmpet over Dem; noget, der hos en anden kunde have været sorgfuldt (som jeg nu kan forstaa, det var), men som ikke var det hos Dem.«

Hun spillede sagte videre, medens hun stadig saa paa mig.

»Vil De le over, at jeg nærer den Slags Fantasier, Agnes?«

»Nej!«

»Eller over at jeg siger, at jeg virkelig tror, at jeg selv dengang følte, at De kunde være trofast i Deres Kærlighed, paa Trods af al Modgang, og aldrig ophøre med at være det, før de ophørte med at leve? — Vil De le ad en saadan Drøm?«

»O, nej, nej!«

Et Øjeblik jog en sorgfuld Skygge over hendes Ansigt; men jeg fik næppe Tid til at studere over den, før den var borte; og hun spillede videre og saa paa mig med sit gamle, rolige Smil.

Da jeg red tilbage i den ensomme Nat, og Vinden fulgte mig som et hvileløst Minde, tænkte jeg paa dette og frygtede for, at hun ikke var lykkelig. *Jeg* var ikke lykkelig; men indtil da havde jeg trofast sat Seglet over Fortiden, og idet jeg tænkte paa hende, pegende opad, tænkte jeg mig hende pegende paa Himlen over mig, hvor jeg, i den uudgrundelige Fremtid kunde elske hende med en paa Jorden ukendt Kærlighed, og fortælle hende om den Kamp, der havde raset i mig, medens jeg elskede hende hernede.

En og tyvende Kapitel.

Der bliver vist mig to interessante Bodfærdige.

For en Tid — i hvert Fald til min Bog var fuldendt, hvilket vilde vare flere Maaneders Arbejde — opslog jeg min Bolig i min Tantes Hus i Dover; og dér fortsatte jeg roligt mit Arbejde, siddende ved det Vindue, hvorfra jeg havde set ud paa Maanen over Havet, dengang dette Tag første Gang gav mig Ly.

Tro mod min Hensigt, kun at hentyde til mine egne Digterværker, naar deres Bane tilfældigt falder sammen med min Fortællings Gang, gaar jeg ikke nærmere ind paa de Forhaabninger, Glæder, Bekymringer og Triumfer, min Kunst førte med sig. At jeg trofast ofrede mig til den med al dens Inderlighed, jeg raadede over, og viede den al min Sjæls Energi, har jeg allerede sagt. Hvis de Bøger, jeg har skrevet, er af noget Værd, vil de lægge Resten til. Gør de ikke det, har jeg skrevet til ringe Nytte, og Resten vil ikke være af Interesse for nogen.

Af og til tog jeg til London for at tabe mig i Livets Mylder dér, eller for at raadføre mig med Traddles om et eller andet Forretningsspørgsmaal. Han havde styret mine Sager paa den forstandigste Maade, under min Fraværelse, og mine Pengesager stod godt. Da jeg blev kendt, og derigennem begyndte at faa en Masse Breve paa Halsen fra Folk, jeg ikke kendte noget til — for Størstedelen om ingen Ting, og overmaade vanskelige at besvare — kom jeg overens med Traddles om at faa mit Navn malet paa hans Dør. Der afleverede Distriktets ulykkelige Postbud Breve i Skæppevis til mig; og dér arbejdede jeg mig af og til igennem dem ligesom en Statssekretær, men uden Løn.

Ind i denne Korrespondance forvildede der sig af og til et venligt Forslag fra en af de talrige Uvedkommende, der altid lurede omkring Commons, om at praktisere i mit Navn (hvis jeg vilde gøre de manglende, fornødne Skridt for at blive Proktor) og svare mig Procenter af Indtægterne. Men jeg afslog disse Tilbud, da jeg vidste, at der allerede var fuldt op af slige Straamands-Proktorer i Virksomhed, og mente, at Commons var fuldkomment daarligt nok, uden at jeg behøvede at gøre noget for at forværre det.

Pigebørnene var rejst hjem, da mit Navn blomstrede frem paa Traddles Dør; og den kvikke Dreng saa hele Dagen ud, som om han aldrig havde hørt Tale om Sofie, der var lukket inde i et Bagværelse, hvor hun fra sit Arbejde kunde se ned i en lille tilsodet Strimmel Have med en Pumpe i. Men jeg fandt hende ogsaa dér altid som den samme straalende Husmoder, ofte nynnende sine Devonshiresange, naar der ikke hørtes fremmede Fødder paa Trapperne og dyssende den kvikke Dreng inde i hans Kontorskab hen med sin Musik.

I Begyndelsen undrede jeg mig over, hvorfor jeg saa ofte fandt Sofie skrivende i en Skrivebog, og hvorfor hun altid, naar jeg kom ind, skyndte sig at lukke den og gemme den i en Bordskuffe. Men Hemmeligheden kom snart for Dagen. En Dag, da Traddles netop var kommet hjem gennem Ruskregnen, tog han et Ark Papir frem fra sin Pult og spurgte mig, hvad jeg syntes om den Haandskrift?

»Aa, gør det *ikke*, Tom!« udbrød Sofie, der var ved at varme hans Morgensko foran Ilden.

»Hvorfor ikke, kære?« svarede Tom henrykt. »Hvad siger du til den Skrift, Copperfield?«

»Den er usædvanlig juridisk og korrekt,« sagde jeg. »Jeg tror aldrig, jeg har set saa fast en Skrift.«

»Ligner den vel en Damehaand?« sagde Traddles.

»En Damehaand!« gentog jeg. »Mur-

sten og Kalk ligner snarere en Damehaand.«

Traddles brast i en kort, henrykt Latter, og fortalte mig, at det var Sofies Skrift; at Sofie dyrt havde forsikret, at han snart vilde komme til at trænge til en Skriver, og at hun vilde være den Skriver; at hun havde tilegnet sig denne Skrift efter en Forskrift, og at hun kunde besørge — jeg husker ikke hvor mange Ark i en Time. Sofie var meget forvirret over, at alt dette blev fortalt til mig, og sagde, at naar »Tom« blev Dommer, vilde han ikke være saa villig til at proklamere det. Hvilket »Tom« benægtede, idet han hævdede, at han altid vilde være lige stolt af det under alle Omstændigheder.

»Hvad hun dog er for en udmærket og indtagende Kone, kære Traddles!« sagde jeg, da hun leende havde fjærnet sig.

»Kære Copperfield,« svarede Traddles, »hun er, uden nogen Undtagelse, den sødeste Pige i Verden! Den Maade hun styrer det hele her paa, hendes Punktlighed, huslige Dygtighed, Økonomi og Orden, og hendes Munterhed, Copperfield!«

»Ja sandelig, du har Grund til at rose hende!« sagde jeg. »Du er en lykkelig Fyr! Jeg tror, I gør Jer selv og hinanden til to af de lykkeligste Mennesker i Verden.«

»Jeg er vis paa, at vi *er* to af de lykkeligste Mennesker,« svarede Traddles. »Det finder jeg i hvert Fald. Aa Gud, naar jeg ser hende staa op ved Lys i disse mørke Morgener og give sig i Kast med Dagens Arbejde og gaa paa Torvet, før Skriverne kommer her i Inn, uden at bryde sig om Vejret, og faa de fortrinligste smaa Middage ud af det simpleste Materiale, og lave Buddinger og Postejer, og holde hver Ting paa sin rette Plads, altid saa net og pyntelig selv, sidde oppe om Aftenen med mig, om det bliver aldrig saa sent, altid kærlig og opmuntrende, og det altsammen for min Skyld, saa kan jeg somme Tider ligefrem ikke tro det, Copperfield!«

Han var øm selv over de Morgensko, hun havde varmet, da han tog dem paa og fornøjet strakte sine Fødder op paa Kamingitteret.

»Jeg kan somme Tider ligefrem ikke tro det,« sagde Traddles. »Og saa vore Fornøjelser! Du gode Gud, de koster ingen Ting, men de er aldeles vidunderlige! Naar vi er hjemme her om Aftenen og lukker Yderdøren og trækker Gardinerne her for — som hun selv har syet — kunde vi saa have det mere hyggeligt? Naar det er godt Vejr, og vi gaar en Tur ud om Aftenen, saa har Gaderne fuldt op af Fornøjelser for os. Vi ser ind ad de straalende Vinduer i Juvelerbutikerne, og jeg viser Sofie, hvilke af de diamantøjede Slanger, der ligger sammenrullede paa hvide Atlaskespuder, jeg vilde give hende, hvis jeg havde Raad til det; og Sofie viser mig, hvilke af de dobbeltkapslede og juvelbesatte Guldkronometre og alle mulige andre Ting, hun vilde købe til mig, hvis *hun* havde Raad til det; og saa kigger vi de Skeer og Gafler og Fiskeskeer og Smørknive og Sukkertænger ud, som vi begge to vilde foretrække, hvis vi begge to kunde faa Raad til det; og vi gaar virkelig saa glade bort, som om vi havde faaet dem! Naar vi saa spadserer om paa Pladserne og i de store Gader, og ser et Hus til Leje, kigger vi somme Tider paa det og snakker om, hvordan *det* vilde passe for os, hvis jeg blev Dommer? Og vi inddeler det — det Værelse til os, de Værelser til Pigebørnene og saa videre, lige indtil vi bliver enige om, at det vilde passe, eller at det ikke vilde passe, eftersom det nu føjer sig. Somme Tider gaar vi for halv Pris i Parterret i Teatret — og efter min Mening er bare Duften dér inde rigeligt Pengene værd — og dér nyder vi Stykket i højeste Grad — Sofie tror hvert Ord af det, og det gør jeg ogsaa. Naar vi gaar hjem, køber vi maaske en lille Bid af et eller andet paa et Spisekvarter eller en lille Hummer hos en Fiskehandler og tager det med herhjem og faar os et splendid Aftensmaaltid,

mens vi passiarer om, hvad vi har set. Og ser du, Copperfield, hvis jeg var Lord-Kansler, saa kunde vi ikke gøre det!«

»Hvad du saa end var, kære Traddles,« tænkte jeg, »saa vilde I sikkert finde paa noget elskværdigt og fornøjeligt. Og jeg sagde højt: »Og paa den Maade kan jeg tænke, at du aldrig tegner Skeletter mere?«

»Ja,« svarede Traddles leende og rødmende, »jeg kan virkelig ikke ganske benægte, at jeg gør det, kære Copperfield. Thi forleden Dag, da jeg sad paa en af de bageste Rækker i Kings Bench med en Pen i min Haand, fik jeg det Indfald at prøve, om jeg havde bevaret denne Evne. Og jeg er bange for, at der staar et Skelet med Paryk paa — paa Kanten af Pulten.«

Vi lo begge hjærteligt, hvorpaa Traddles med et Smil saa ind i Ilden og sagde paa sin forsonlige Maade: »Gamle Creakle!«

»Jeg har et Brev fra den gamle — Slubbert her,« sagde jeg. For jeg var aldrig mindre oplagt til at tilgive ham den Maade, han havde pryglet Traddles paa, end naar jeg saa Traddles selv saa rede til at tilgive ham.

»Fra Skolemesteren Creakle?« udbrød Traddles. »Nej da!«

»Blandt de Personer, som føler sig tiltrukne af mit voksende Ry og Held,« sagde jeg og søgte imellem mine Breve, »og som opdager, at de altid har været mig meget hengivne, er den selv samme Creakles. Han er ikke Skolemester nu. Han har trukket sig tilbage. Han er Fredsdommer i Middlesex.«

Jeg troede, at Traddles vilde blive forbavset over at høre dette, men det blev han aldeles ikke.

»Hvordan tror du, han kan være blevet Fredsdommer i Middlesex?« spurgte jeg.

»Ak Gud!« svarede Traddles. »Det vilde være meget vanskeligt at svare paa det Spørgsmaal. Maaske har han stemt for en eller laant en Penge, eller købt noget af en eller paa anden Maade gjort sig en forbunden, eller været Løbedreng for en, som kender en, der har faaet Statholderen i Grevskabet til at udnævne ham til den Stilling.«

»Stillingen beklæder han i hvert Fald,« sagde jeg. »Og han skriver her til mig, at det vilde glæde ham at vise mig det eneste ægte Fængselssystem i Virksomhed; den eneste ufejlbare Maade at frembringe oprigtige og holdbare omvendte og bodfærdige paa — du ved nok, at den bestaar i ensomt Fængsel. Hvad siger du til det?«

»Til Systemet?« spurgte Traddles og saa alvorlig ud.

»Nej. Men til at modtage Tilbudet, og du følger med mig?«

»Jeg har ikke noget imod det,« sagde Traddles.

»Saa skriver jeg det. For slet ikke at tale om, hvordan den samme Creakles behandlede os, saa husker du nok, hvordan han kastede sin Søn paa Porten, og hvilket Liv han lod sin Kone og Datter føre?«

»Fuldkomment,« sagde Traddles.

»Alligevel vil du se, hvis du læser hans Brev, at han er den ømmeste Mand overfor Fanger, der er overbevist om alle mulige Forbrydelser,« sagde jeg; »skønt jeg ikke kan se, at hans Ømhed udstrækker sig til nogen anden Del af Skabningen.«

Traddles trak paa Skulderen og var aldeles ikke forbavset. Jeg havde heller ikke ventet, at han skulde blive det, og var ikke overrasket selv; ellers maatte jeg have været en daarlig Iagttager af tilsvarende Eksempler paa Livets Ironi. Vi aftalte Tiden for vort Besøg, og jeg skrev til Mr. Creakle samme Aften.

Paa den fastsatte Dag — jeg tror det var Dagen efter, men det gør nu lige meget — indfandt Traddles og jeg os i det Fængsel, som Mr. Creakles herskede over. Det var en uhyre stor og solid Bygning, der var opført med stor Bekostning. Da vi nærmede os Porten, kunde jeg ikke lade være at tænke paa, hvilken Opstandelse der vilde være blevet paa Egnen, hvis en eller anden Mand havde været naiv nok til at foreslaa at anvende det halve Beløb, den havde

kostet, paa en teknisk Skole for Ungdommen eller et Asyl for veltjente gamle.

I et Kontor, der kunde have ligget i Stueetagen af Babelstaarnet, saa massivt var det opført, blev vi forestillede for vor gamle Skolemester, der stod sammen med et Par Øvrighedspersoner af den reformatoriske Skole og nogle Besøgende, de havde taget med. Han modtog mig som en Mand, der havde uddannet min Aand i længst svundne Aar, og altid havde elsket mig ømt. Da jeg forestillede Traddles, udtalte Mr. Creakle paa lignende Maade, men med mindre Varme, at han altid havde været Traddles' Vejleder, Lærer og Ven. Vor værdige Mentor var blevet en hel Del ældre, og var ikke kommet til at se bedre ud. Hans Ansigt var saa gloende som nogen Sinde; hans Øjne var ligesaa smaa og snarest mere indsunkne. Det sparsomme, vaadt glinsende, graa Haar, jeg huskede ham med, var næsten borte; og de tykke Aarer i hans skaldede Hoved var ikke blevet behageligere at se paa.

Efter at disse Herrer havde snakket en Del sammen, hvoraf jeg kunde have formodet, at der ikke var noget som helst andet i denne Verden, som det var berettiget at tage Hensyn til, end at skaffe Fangerne den største Bekvemmelighed, koste hvad koste vilde, og at der paa hele den vide Jord ikke var noget, der behøvede at udrettes, udenfor Fængselsdøren, begyndte vi paa en Inspektion. Da det netop var Middagstid, gik vi først ind i det store Køkken, hvor hver Fanges Middagsmad efter Tur blev sat hen for sig selv (for at blive bragt ham i hans Celle) med et Urværks Regelmæssighed og Præcision. Jeg sagde afsides til Traddles, at jeg gad vidst, om det faldt nogen ind, at der var en skrigende Modsætning mellem disse rigelige Maaltider af udsøgt Kvalitet, og de Middagsmaaltider, der indtoges — jeg vil slet ikke tale om de fattige, men af Soldater, Matroser, Arbejdere, hele den store hæderlige, slidende Almenhed, blandt hvem ikke en af fem Hundrede nogen Sinde spiste halvt saa godt. Men jeg blev underrettet om, at »Systemet« krævede god Levemaade; kort sagt — for én Gang for alle at forklare Systemet — saa fandt jeg, at »Systemet« gjorde en Ende paa alle Tvivl og forklarede alle Urimeligheder. Ingen syntes at have den mindste Forestilling om, at der gaves noget andet System end »Systemet«, som var værd at regne med.

Da vi gik gennem en af de pragtfulde Gange, spurgte jeg Mr. Creakle og hans Venner, hvad de mente var Hovedfordelene ved dette altbeherskende og almægtige System? Jeg fik at vide, at det bestod i Fangernes fuldstændige Isolering — saa at ingen Mand dér i Fængslet vidste noget om den anden; og at Fangerne hensattes i en sund Sindstilstand, der førte dem til oprigtig Anger og Bod.

Det slog mig nu, da vi begyndte at besøge de enkelte i deres Celler, og at gaa igennem de Gange, langs hvilke disse Celler laa, og det blev forklaret os, hvordan de gik til Kapellet og saa fremdeles, at der var stærk Sandsynlighed for, at Fangerne vidste en hel Del om hinanden, og at de havde indrettet sig et temmelig fuldstændig Meddelelsessystem. Nu, da jeg skriver dette, tror jeg, at dette er blevet bevist at være Tilfældet; men da det vilde have været rent ud Blasfemi mod Systemet at antyde nogen saadan Tvivl dengang, spejdede jeg efter Bodfærdigheden saa omhyggeligt, som jeg kunde.

Og atter her fik jeg stor Mistanke. Jeg fandt en ligesaa fremherskende Mode i denne Bodfærdigheds Snit, som i Frakkerne og Vestene i Skrædderbutikernes Vinduer. Jeg forefandt en uendelig Mængde Bekendelser, der afveg meget lidt i sin Karakter — ja som (hvad jeg fandt overordentlig mistænkeligt) afveg meget lidt selv i Ord. Jeg fandt en Mængde Ræve, der tilkendegav deres Foragt for hele Skove af Rønnebær, der hang dem for højt; men jeg fandt meget faa Ræve, som jeg turde have betroet blot en eneste Klase, der var indenfor Rækkevidde. Først og fremmest fandt jeg, at de Mænd, der

anklagede sig selv mest, var Genstand for størst Interesse; og at deres Indbildskhed, deres Forfængelighed, deres Trang til Spænding, deres Lyst til at bedrage (som mange af dem besad i en næsten utrolig Grad, hvad deres Historie udviste) fremskyndede disse Bekendelser og fraadsede i dem.

Imidlertid hørte jeg saa ofte, medens vi gik frem og tilbage, om en vis Nummer Syvogtyve, der var Favoriten, og som virkelig syntes at være en Mønsterfange, at jeg besluttede at opsætte min Dom, indtil jeg fik Syvogtyve at se. Otteogtyve, hørte jeg, var ogsaa en særlig lysende Stjærne; men det var hans Ulykke, at hans Hæder formørkedes en Smule af Syvogtyves usædvanlige Glans. Jeg hørte saa meget om Syvogtyve, om hans fromme Paamindelser overfor alle hans Omgivelser, og om de smukke Breve, han bestandig skrev til sin Moder (som han syntes at anse for at vandre paa Fordærvelsens Vej), at jeg blev ganske utaalmodig efter at se ham.

Jeg maatte tæmme min Utaalmodighed i nogen Tid, eftersom Syvogtyve blev opbevaret til et virkningsfuldt Slutningsnummer. Men omsider kom vi til hans Celles Dør; og Mr. Creakle, der kiggede gennem et lille Hul i den, berettede os med den største Beundring, at han sad og læste i en Salmebog.

Der var straks saa mange, der vilde se Nummer Syvogtyve læse i sin Salmebog, at det lille Hul blev optaget af seks eller syv Hoveder bag hinanden. For at afhjælpe denne Mangel og give os Lejlighed til at sætte os i Forbindelse med Syvogtyve i al hans Renhed, befalede Mr. Creakle, at Cellens Dør skulde lukkes op og Syvogtyve kaldes ud i Gangen. Dette skete; og hvem skulde Traddles og jeg da til vor Forbavselse se, som denne omvendte Nummer Syvogtyve, andre end Uriah Heep!

Han kendte os straks, og sagde med sin gamle Kropvridning, da han kom ud:

»Hvordan har De det, Mr. Copperfield? Hvordan har De det Mr. Traddles?«

Denne Genkendelse vakte almindelig Beundring i Selskabet. Jeg tror nærmest, at hver især blev forbavset over, at han ikke var for stolt til at tage Notits af os.

»Naa, Syvogtyve,« sagde Mr. Creakle med sørgmodig Beundring, »hvordan befinder De Dem selv i Dag?«

»Jeg er meget ydmyg, Sir!« svarede Uriah Heep.

»Det er De altid, Syvogtyve,« sagde Mr. Creakle.

Her spurgte en anden Gentleman med den største Bekymring: »Befinder De Dem fuldkommen vel?«

»Ja Tak, Sir,« sagde Uriah Heep og saa i den Retning. »Langt bedre her, end jeg nogen Sinde befandt mig udenfor. Jeg indser nu mine Daarskaber, Sir. Det er det, som faar mig til at befinde mig vel.«

Flere af Herrerne blev meget rørte, og en tredje Spørger trængte sig frem i første Række og spurgte med den største Inderlighed: »Hvad synes De om Oksekødet?«

»Tak, Sir,« svarede Uriah og saa i Retning af denne nye Stemme, »det var sejgere i Gaar, end jeg kunde ønske; men det er min Pligt at taale det. Jeg har begaaet Daarskaber, mine Herrer,« sagde Uriah og saa sig om med et mygt Smil, »og jeg bør bære Følgerne uden at være utilfreds.«

Da en Mumlen, der dels skyldtes Fryd over Syvogtyves himmelske Sjælstilstand, dels Harme overfor den Leverandør, som havde givet ham Grund til Klage (hvorom Mr. Creakle straks gjorde en Optegnelse) havde lagt sig, stod Syvogtyve midt iblandt os, som følte han sig selv som den mest fortjenstfulde Genstand i et højst fortjenstfuldt Museum. For at vi nyindviede paa én Gang skulde føle os ganske overstraalede af Lys, blev der givet Ordre til at føre Otteogtyve ud.

Jeg var allerede blevet saa forbavset, at jeg kun følte en Slags resigneret Undren, da Mr. Littimer kom frem, læsende i en Andagtbog!

»Otteogtyve!« sagde en Herre med

Briller, som endnu ikke havde talt, »De klagede i forrige Uge over Kakaoen, min gode Ven. Hvordan har den været siden?«

»Jeg takker Dem, Sir,« sagde Mr. Littimer, »den har været bedre lavet. Hvis jeg tør tage mig den Frihed at sige det, Sir, saa tror jeg ikke den Mælk, den bliver kogt i, er ganske uforfalsket, men jeg ved, Sir, at dér drives stor Svindel med Mælken i London, og at det er vanskeligt at faa denne Artikel i ren Tilstand.«

Det forekom mig, at denne Gentleman holdt paa sin Otteogtyve mod Mr. Creakles Syvogtyve, thi hver af dem trak sin Mand frem.

»Hvordan er Deres Sindstilstand, Otteogtyve?« sagde Spørgeren med Brillerne.

»Tak, Sir,« svarede Mr. Littimer, »jeg indser mine Daarskaber nu, Sir. Jeg er ikke saa lidt urolig, naar jeg tænker paa mine tidligere Kammeraters Synder, Sir; men jeg haaber, at de maa finde Tilgivelse.«

»De er selv helt lykkelig?« sagde Spørgeren og nikkede opmuntrende.

»Jeg er Dem meget forbunden, Sir,« svarede Mr. Littimer. »Fuldkommen lykkelig.«

»Er der i det hele taget noget, der ligger Dem paa Sinde nu?« sagde Spørgeren. »Hvis saa er, saa sig det, Otte ogtyve.«

»Sir,« sagde Mr. Littimer uden at se op, »hvis mine Øjne ikke har bedraget mig, er der en Gentleman til Stede, som har kendt mig under mit tidligere Liv. Det kan maaske være gavnligt for denne Gentleman at vide, Sir, at jeg tilskriver mine tidligere Daarskaber udelukkende den Omstændighed, at jeg har levet et tankeløst Liv i unge Mænds Tjeneste, og at jeg af dem har ladet mig ledet ud i Svagheder, som jeg ikke havde Styrke nok til at modstaa. Jeg haaber, at det vil være en Advarsel for denne Gentleman, Sir, og at han ikke vil blive fornærmet over min Frihed. Det er til hans Bedste. Jeg er mig mine egne tidligere Daarskaber bevidst. Jeg haaber, at han maa angre al den Ugudelighed og Synd, han har taget Del i.«

Jeg lagde Mærke til, at flere af Herrerne skyggede over deres Øjne med den ene Haand, som om de netop var kommet ind i en Kirke.

»Dette gør Dem Ære, Otteogtyve,« svarede hans Spørger. »Jeg havde ventet mig noget saadant af Dem. Er der ellers noget?«

»Sir,« svarede Mr. Littimer og hævede sine Øjenbryn en Smule, men ikke sine Øjne, »der var et ungt Fruentimmer, som kom paa gale Veje, og som jeg søgte at frelse, Sir, men det vilde ikke lykkes mig. Jeg beder denne Herre om, hvis det staar i hans Magt, at sige dette unge Fruentimmer fra mig, at jeg tilgiver hende hendes slette Opførsel imod mig, og at jeg opfordrer hende til at angre — hvis han vil være saa god.«

»Jeg tvivler ikke om, Otteogtyve,« svarede Spørgeren, »at den Gentleman, De hentyder til; ligesom vi alle maa det, dybt føler, hvad De saa smukt har sagt. Vi vil ikke opholde Dem.«

»Tak, Sir,« sagde Mr. Littimer. »Mine Herrer, jeg ønsker Dem Levvel, og haaber, at De og Deres Familier vil indse Deres Syndighed og gøre Bod!«

Med disse Ord trak Nummer Otteogtyve sig tilbage, efter at han og Uriah havde vekslet et Blik, som om de gennem et eller andet Meddelsesmiddel ikke var ganske ukendte med hinanden; og, da Døren lukkedes efter ham, løb der en Mumlen gennem Gruppen om, at han var en højst respektabel Mand, og et smukt Tilfælde.

»Naa, Syvogtyve,« sagde Mr. Creakle, der nu havde klar Bane for *sin* Mand, »er der noget, nogen kan gøre for Dem? Hvis saa er, saa sig det.«

»Jeg vilde ydmygt bede om Lov, Sir,« svarede Uriah med et Kast paa sit ondskabsfulde Hoved, »til atter at skrive til Moder.«

»Det er vist, De skal faa Lov til,« sagde Mr. Creakle.

»Tak, Sir! Jeg er bekymret for Moder. Jeg er bange for, hun ikke er frelst.«

En spurgte uforsigtigt »hvorfra?« Men der blev straks forarget hvisket »Tys!«

»Frelst i udødelig Betydning, Sir,« svarede Uriah og vred sig i Retning af Stemmen. »Jeg vilde ønske, at Moder kunde komme i samme Tilstand, som jeg er i. Jeg vilde aldrig være kommet i min nuværende Tilstand, hvis jeg ikke var kommet hertil. Jeg vilde ønske, at Moder var kommet hertil. Det vilde være bedre for alle, om de blev arresterede og ført hertil.«

Denne Ytring vakte ubegrænset Tilfredshed — større Tilfredshed, tror jeg, end noget af, hvad der endnu var gaaet for sig.

»Før jeg kom her,« sagde Uriah med et stjaalent Blik til os, som vilde han om han havde kunnet, have tilintetgjort den ydre Verden, hvortil vi hørte, »var jeg hengiven til Daarskaber; men nu indser jeg mine Daarskaber. Der er en hel Del Synd udenfor. Der er en hel Del Synd hos Moder. Der er intet andet end Synd overalt — undtagen her.«

»De er ganske forandret?« sagde Mr. Creakle.

»Ak Gud, ja, Sir!« udbrød denne haabefulde Bodfærdige.

»De vilde ikke falde tilbage, hvis De kom ud?« spurgte en af de andre.

»Ak, Gu-ud, nej, Sir!«

»Vel!« sagde Mr. Creakle, »dette er meget tilfredsstillende. De har henvendt Dem til Mr. Copperfield, Syvogtyve. Er der yderligere noget, De ønsker at sige til ham?«

»De kendte mig, længe før jeg kom her og blev forandret, Mr. Copperfield,« sagde Uriah og saa paa mig; og et mere skurkagtigt Blik har jeg aldrig set, ikke engang paa *hans* Ansigt. »De kendte mig, dengang jeg, til Trods for mine Daarskaber, var ydmyg midt blandt dem, der var stolte, og sagtmodig blandt dem, der var voldsomme — De var selv voldsom mod mig, Mr. Copperfield. Engang gav De mig et Slag i Ansigtet, ved De.«

Almindelig Medlidenhed. Adskillige forbitrede Øjekast til mig.

»Men jeg tilgiver Dem, Mr. Copperfield,« sagde Uriah og gjorde sin tilgivende Natur til Genstand for en saa ugudelig og frygtelig Sammenligning, at jeg ikke skal gentage den. »Jeg tilgiver enhver. Det vilde passe sig daarligt for mig at bære Nag. Jeg tilgiver Dem villigt, og jeg haaber, at De vil tøjle Deres Lidenskaber i Fremtiden. Jeg haaber, at Mr. W. vil angre, og Miss W., og alle i denne syndige Flok. De er blevet hjemsøgt af Sorg, og jeg haaber, den vil gøre Dem godt; men De gjorde bedre i at komme hertil. Mr. W. gjorde bedre i at komme hertil, og Miss W. ogsaa. Det bedste Ønske, jeg kan give Dem, Mr. Copperfield, og Dem alle, mine Herrer, er, at De maatte blive arresterede og ført hertil. Naar jeg tænker paa mine tidligere Daarskaber og min nuværende Stilling, er jeg sikker paa, at det vilde være bedst for Dem. Jeg beklager alle dem, som ikke er blevet ført hertil.«

Han sneg sig tilbage til sin Celle under et helt lille Kor af Bifald; og baade Traddles og jeg følte stor Lettelse, da han atter var laaset inde.

Det var et karakteristisk Træk ved denne Anger, at jeg var nødt til at spørge, hvad disse to Mænd havde gjort, siden de overhovedet var her. Dette syntes at være den sidste Ting, hvorom de havde noget at sige. Jeg henvendte mig til den ene af de to Vogtere, hvis lønlige Ansigtsudtryk gav mig en Mistanke om, at de udmærket godt vidste, hvad al denne Staahej var værd.

»Ved De,« sagde jeg, da vi gik ned gennem Gangen, »hvilken Forbrydelse der var Nummer Syvogtyves sidste »Daarskab?«

Svaret lød, at det var en Banksag.

»Et Bedrageri mod Englands Bank?« spurgte jeg.

»Ja, Sir. Bedrageri, Falsk og Komplot. Han og nogle andre. Det var en snedig Plan angaaende et stort Beløb. Dommen Deportation paa Livstid. Syvogtyve var den snedigste Fugl i Flokken, og var meget nær ved at snakke sig

fri, men det gik ikke. Banken var netop i Stand til at strø Salt paa hans Hale, men ogsaa kun lige netop.«

»Kender De Otteogtyves Forseelse?«

»Otteogtyve,« svarede min Hjemmelsmand, der talte ganske sagte og saa sig tilbage over Skulderen, mens vi gik ned gennem Gangen, for at sikre sig mod at blive grebet i en saa ulovlig Omtale af disse pletfri Væsener af Creakle og de andre; »Otteogtyve (ogsaa Deportation) havde Plads og plyndrede en ung Herre for saadan noget som halvtredje Hundrede Pund i Penge og Værdisager; Natten før de skulde rejse udenlands. Jeg husker særlig dette Tilfælde, fordi han blev grebet af en Dværg.«

»En hvad for noget?«

»Et lille Fruentimmer. Jeg har glemt hendes Navn.«

»Vel ikke Mowcher?«

»Dér var det! Han havde undgaaet sine Forfølgere og var ved at tage til Amerika med hørgul Paryk og Bakkenbarter og en saa fuldendt Forklædning, som De aldrig har set i Deres livskabte Dage; men saa traf dette lille Fruentimmer, der var i Southampton, ham spadserende gennem Gaden — bed øjeblikkelig Mærke i ham med sit skarpe Blik — løb ind mellem Benene paa ham for at vælte ham og holdt fast ved ham som Døden ved sit Bytte.«

»Fortræffelige Miss Mowcher!« sagde jeg.

»Ja, det vilde De have sagt, hvis De havde set hende staa paa en Stol i Vidneaflukket under Forhøret, saadan som jeg gjorde,« sagde min Ven. »Han rev Ansigtet til Blods paa hende og slog hende paa den mest brutale Maade, da hun greb ham; men hun slap ikke sit Tag, før han var under Laas og Slaa. Hun holdt saa fast i ham, at Betjentene var nødt til at tage dem med begge to. Hun aflagde sit Vidnesbyrd paa den kækkeste Maade og blev stærkt komplimenteret af Dommeren; og de raabte Hurra for hende lige hjem til hendes Bolig. Hun sagde i Retten, at hun vilde have grebet ham ganske alene (paa Grund af, hvad hun vidste om ham), om han saa havde været en Samson. Og jeg tror virkelig, hun havde gjort det.«

Det troede jeg med, og jeg respekterede i høj Grad Miss Mowcher for det.

Vi havde nu set alt, hvad der var at se. Det vilde have været forgæves at forestille en saadan Mand, som den velvise Mr. Creakle, at Syvogtyve og Otteogtyve var fuldstændig uforandrede og sig selv lig; at de var nu nøjagtig, hvad de altid havde været; at de hykleriske Gavtyve netop var parate til at aflægge den Slags Bekendelse paa et saadant Sted; at de kendte dens Torvepris i det mindste lige saa godt, som vi gjorde det, fordi den vilde være dem til stor Nytte, naar de blev landsforviste; med ét Ord, at det hele var den raadneste, huleste Humbug. Vi overlod dem til deres System og dem selv og gik undrende hjemad.

»Maaske er det en god Ting, Traddles,« sagde jeg, »at en usund Kæphest bliver redet skrapt; des før bliver den redet ihjel.«

»Det haaber jeg,« svarede Traddles.

To og tyvende Kapitel.

Et Lys skinner paa min Vej.

Det nærmede sig nu Jul, og jeg havde været hjemme over to Maaneder. Jeg havde jævnlig set Agnes. Hvor højlydt end Folkets Røst opmuntrede mig, og hvor stærkt den end ansporede mig, saa virkede dog det mindste rosende Ord fra hende ganske anderledes paa mig.

Mindst én Gang om Ugen, og somme Tider tiere, red jeg over tilbragte Aftenen dér. I Reglen red jeg tilbage om Natten; thi den gamle, ulykkelige Følelse rugede altid over mig nu — og bittrest, naar jeg forlod hende — og jeg var glad ved at kunne være oppe og ude, i Stedet for at gennemvandre Fortiden i tunge Tanker eller onde Drømme. Størstedelen af mange sørgelige Nætter fik jeg Bugt med paa disse Ridt, i det jeg under Vejs atter gennemlevede Tanker, der havde optaget mig under min lange Fraværelse.

Eller hvis jeg sagde, at jeg lyttede til Ekkoet af disse Tanker, vilde det være et bedre Udtryk for Sandheden. De talte til mig langt borte fra. Jeg havde faaet dem paa Afstand og fundet mig i min uundgaaelige Stilling. Naar jeg læste for Agnes, hvad jeg skrev; naar jeg saa hendes lyttende Ansigt, rørte hende til Smil eller Taarer og hørte hendes kærlige Stemme udtale sig saa alvorligt om de opdigtede Hændelser i den indbildte Verden, jeg levede i, da tænkte jeg paa, hvordan min Skæbne kunde have været — men tænkte det kun saadan, som jeg, dengang jeg var blevet gift med Dora, havde tænkt paa, hvordan jeg kunde have ønsket, at min Hustru skulde være.

Min Pligt mod Agnes, der elskede mig med en Kærlighed, som jeg aldrig kunde kalde til Live paa ny, hvis jeg begik den egenkærlige og skammelige Uret at forurolige den; min modnede Overbevisning om, at jeg, som selv havde smeddet min Skæbne, og vundet, hvad jeg overilet havde fæstet min Hu til, ikke havde Ret til at knurre, men maatte taale — i disse to var alt det indbefattet, som jeg følte, og som jeg havde lært. Men jeg elskede hende — og nu blev det endog til nogen Trøst for mig, at jeg i det ubestemte Fjerne kunde se hen til en Dag, da jeg frit kunde tilstaa det, da alt dette vilde være forbi, da jeg kunde sige: »Agnes, saaledes var jeg, da jeg kom hjem, og nu er jeg gammel, og jeg har aldrig elsket siden.«

Hun viste mig ikke én Gang nogen Forandring hos sig selv. Som hun altid havde været imod mig, var hun endnu, fuldstændig uforandret.

Mellem min Tante og mig havde der, siden den Aften, jeg vendte tilbage, været — jeg vil ikke sige noget tvungent, eller at vi undgik Emnet, for saa vidt som vi ved en stiltiende Forstaaelse tænkte paa det samme; men vi klædte ikke vore Tanker i Ord. Naar vi, efter vor gamle Sædvane, sad foran Kaminen om Aftenen, gled vi ofte ind i dette Spor; og det faldt os saa naturligt, og vi vidste det begge saa godt, som om vi havde talt rent ud om det. Men vi bevarede en ubrudt Tavshed. Jeg troede, at hun den Aften i det mindste delvis havde læst mine Tanker, og at hun fuldt ud forstod, hvorfor jeg ikke gav mine noget tydeligere Udtryk.

Da det nu var ved Juletid, og Agnes ikke havde betroet mig noget nyt, begyndte jeg at tynges haardt af en Tvivl, som flere Gange havde rejst sig i mit Sind — om hun maaske havde forstaaet mit Hjærtes sande Tilstand, og derfor tav af Frygt for at volde mig Smerte. Hvis det forholdt sig saaledes, da var mit Offer intet, min simpleste Pligt imod hende uopfyldt; da gjorde jeg hver Time alt det urigtige, jeg netop vilde have undladt. Jeg besluttede at bringe dette til fuldstændig Klarhed og — hvis der var en saadan Skranke imellem os — da

at nedbryde den paa én Gang med fast Haand.

Det var — hvor har jeg ikke bestandig Grund til at mindes det! — en kold, barsk Vinterdag. Det havde sneet nogle Timer i Forvejen, og Sneen laa, ikke højt, men haardtfrossen over Jorden. Ude over Havet, udenfor mit Vindue, blæste en barsk Nordenvind. Jeg havde tænkt paa, hvordan den nu fejede hen over Bjærgenes Sneørkener i Schweitz, der nu var utilgængelige for enhver menneskelig Fod; og jeg havde grublet over, hvor der var ensomst, i disse menneskefomme Egne, eller paa et øde Hav.

»Rider du i Dag?« sagde min Tante, der stak Hovedet ind ad Døren.

»Ja,« sagde jeg, »jeg tager over til Canterbury. Det er godt Vejr til en Ridetur.«

»Jeg haaber, din Hest finder det samme,« sagde min Tante; »men for Øjeblikket staar den udenfor Døren her og hænger med Hovedet og Ørene, som om den fandt, at Stalden var at foretrække.«

Jeg maa bemærke, at min Tante tillod min Hest at betræde den forbudte Jord, men at hun ikke var blevet det mindste forsonligere overfor Æslerne.

»Den vil snart blive munter nok!« sagde jeg.

»Rideturen vil i hvert Fald gøre dens Herre godt,« sagde min Tante og saa paa Papirerne paa mit Bord. »Ak, Barn, du tilbringer adskillige Timer her! Jeg tænkte aldrig paa, dengang jeg plejede at læse Bøger, hvilket Arbejde det var at skrive dem.«

»Det er somme Tider Arbejde nok at læse dem,« svarede jeg. »Hvad det angaar at skrive dem, saa har det nu sine egne Tillokkelser, Tante.«

»Ja vist!« sagde min Tante. »Ærgerrighed, Lyst til Bifald, Sympati og meget andet, formoder jeg? Naa, kom nu af Sted med dig!«

»Ved De mere,« sagde jeg og stillede mig rolig foran hende — hun havde klappet mig paa Skulderen og sat sig i min Stol — »om denne Agnes' Forelskelse?«

Hun saa lidt op i mit Ansigt, før hun svarede:

»Det tror jeg, jeg gør, Trot.«

»Og har De faaet Deres Indtryk bekræftet?« spurgte jeg.

»Det tror jeg, jeg har, Trot.«

Hun saa ufravendt paa mig — med en Slags Tvivl eller Medynk eller Spænding i hendes Kærlighed — at jeg gjorde Vold paa mig selv for at vise hende et fuldstændig muntert Ansigt.

»Og hvad mere er, Trot —« sagde min Tante.

»Ja?«

»Jeg tror, at Agnes skal giftes.«

»Gud velsigne hende!« sagde jeg muntert.

»Gud velsigne hende!« sagde min Tante. »Og hendes Mand med!«

Jeg gentog det, tog Afsked med min Tante, sprang ned ad Trappen, steg til Hest og red bort. Der var større Grund end før til at gøre, hvad jeg havde besluttet at gøre.

Hvor godt husker jeg ikke dette vinterlige Ridt! De skarpe Isnaale, som Vinden løsrev fra Græsstraaene og fejede ind over mit Ansigt; Hestens haarde Hovslag, der klang som en Melodi hen over Vejen; den stivfrosne Jord; Snedriven i Kridtbruddet, der hvirvledes let op, naar Vinden fik Tag i den; det dampende Spand for en Vogn med gammelt Hø, der standsede for at puste paa Bakketoppen og rystede Seletøjets Klokker melodisk; Slettens hvidnende Skraaninger og Rundinger, der tegnede sig mod den mørke Himmel, som var de ridsede op paa en uhyre Tavle!

Jeg traf Agnes alene. De smaa Piger var gaaet hjem nu, og hun sad alene ved Kaminen og læste. Hun lagde sin Bog fra sig, da hun saa mig komme ind; og da hun havde budt mig velkommen som sædvanlig, tog hun sin Sykurv og satte sig hen i en af de gammeldags Vinduesfordybninger.

Jeg satte mig ved Siden af hende paa Vinduesbænken og vi talte om det, jeg arbejdede paa, og hvornaar det vilde blive færdigt, og om hvor langt jeg var naaet frem siden mit sidste Besøg. Ag-

nes var meget munter, og spaaede leende, at jeg snart vilde blive altfor berømt til, at man kunde tale med mig om slige Emner.

»Derfor ser jeg at faa det mest mulige ud af Øjeblikket,« sagde Agnes, »og taler med Dem, medens jeg maa.«

Mens jeg sad og saa paa hendes smukke Ansigt, der var vendt mod hendes Arbejde, hævede hun sine milde, klare Øjne, og opdagede at jeg saa paa hende.

»De er saa tankefuld i Dag, Trotwood!«

»Agnes, skal jeg sige Dem hvorfor? Jeg kom herover for at sige Dem det.«

Hun lagde sit Arbejde til Side, som hun plejede at gøre, naar vi talte alvorligt om noget, og skænkede mig hele sin Opmærksomhed.

»Kære Agnes, tvivler De paa, at jeg er oprigtig imod Dem?«

»Nej!« svarede hun med et forbavset Blik.

»Tvivler De paa, at jeg er, hvad jeg altid har været for Dem?«

»Nej,« svarede hun som før.

»Husker De, at da jeg kom hjem, prøvede jeg paa at sige Dem, hvor megen Taknemlighed jeg skyldte Dem, kæreste Agnes, og hvor varmt jeg følte for Dem?«

»Ja,« sagde hun, »det husker jeg meget godt.«

»De har en Hemmelighed,« sagde jeg. »Lad mig dele den.«

Hun slog sine Øjne ned og skælvede.

»Selv om jeg ikke havde hørt det — men fra andres Læber end Deres, Agnes, hvilket synes mig mærkeligt — kunde jeg neppe have undgaaet at opdage, at der er en, hvem De har skænket Deres dyrebare Kærlighed. Luk ikke mig ude fra, hvad der angaar Deres Lykke saa nær! Hvis De kan stole paa mig, som De siger, De kan, og som jeg ved, De tør, saa lad mig være Deres Ven, Deres Broder, i denne Sag fremfor alle andre!«

Med et bønfaldende, næsten bebrejdende Blik, rejste hun sig fra Vinduet og løb hen igennem Stuen med Hænderne for sit Ansigt, som vidste hun ikke hvorhen, og brast i en saadan Graad, at det skar mig i Hjærtet.

Og dog vakte disse Taarer noget i mig, der bragte en Forjættelse til mit Hjærte. Uden at jeg forstod hvorfor, forenede disse Taarer sig med det stille, sørgmodige Smil, der var saa fast præget i min Erindring, og fik mig til at skælve mere af Haab end af Frygt eller Sorg.

»Agnes! Søster! Kæreste! Hvad har jeg gjort?«

»Lad mig gaa, Trotwood. Jeg er ikke rask. Jeg er ikke mig selv. Jeg vil tale med Dem senere — en anden Gang. Jeg vil skrive til Dem. Tal ikke til mig nu. Gør det ikke! Gør det ikke!«

Jeg søgte at genkalde mig, hvad hun hin tidligere Aften havde sagt om, at hendes Kærlighed ikke behøvede at blive besvaret. Det syntes mig, som maatte jeg gennemsøge en hel Verden i et Øjeblik.

»Agnes, jeg kan ikke udholde at se Dem saaledes og tænke paa, at det er min Skyld. Min kæreste Pige, kærere for mig end alt andet i Livet, hvis De er ulykkelig, saa lad mig dele Deres Ulykke. Hvis De trænger til Hjælp eller Raad, saa lad mig prøve paa at give Dem det. Hvis De virkelig bærer en Byrde paa Deres Hjærte, saa lad mig prøve paa at lette den. For hvem lever jeg nu, Agnes, hvis det ikke er for Dem?«

»O, skaan mig! Jeg er ikke mig selv! En anden Gang!« var alt, hvad jeg kunde opfatte.

Var det en egenkærlig Vildfarelse, der drev mig? Eller saa jeg et Glimt af Haab, saa at noget, jeg ikke havde vovet at tænke paa, aabnede sig for mig?

»Jeg maa sige mere. Jeg kan ikke lade Dem forlade mig saaledes! For Himlens Skyld, Agnes, lad os ikke misforstaa hinanden efter alle disse Aar, og alt det, der er kommet og gaaet med dem! Jeg maa tale rent ud. Hvis De har nogen som helst Tanke om, at jeg kunde misunde den Lykke, De vil bortgive; at jeg ikke kunde give Afkald paa Dem til Fordel for en dyrebarere Beskytter, som De selv havde valgt Dem; at jeg ikke, længere borte fra, kunde være

et tilfreds Vidne til Deres Glæde — saa forjag den, for jeg fortjener den ikke! Jeg har ikke lidt ganske forgæves. De har ikke været min Læremester ganske forgæves. Der er ingen Egenkærlighed i, hvad jeg føler for Dem.«

Hun var rolig nu. Lidt efter vendte hun sit blege Ansigt mod mig og sagde med dæmpet Stemme, der af og til svigtede hende, men var meget tydelig:

»Jeg skylder Deres rene Venskab for mig, Trotwood — og jeg tvivler sandelig ikke paa det — at sige Dem, at De tager fejl. Jeg kan ikke gøre mere. Hvis jeg somme Tider, i Aarenes Løb, har trængt til Hjælp og Raad, saa er de kommet til mig. Hvis jeg somme Tider har været ulykkelig, saa er den Følelse svundet bort igen. Hvis jeg nogen Sinde har haft en Byrde paa mit Hjærte, saa er den blevet lettet for mig. Hvis jeg har nogen Hemmelighed, saa er det — ikke nogen ny, og det er ikke — det, De antager. Jeg kan ikke aabenbare den eller dele den med nogen. Den har længe været min, og maa vedblive at være min.«

»Agnes! Vent! Et Øjeblik!«

Hun var ved at gaa ud, men jeg holdt hende tilbage. Jeg slog min Arm om hendes Liv. »I Aarenes Løb!« »Saa er det ikke nogen ny!« Nye Tanker og Haab hvirvledes gennem mit Sind, og alle mit Livs Farver skiftede.

»Kæreste Agnes! Hvem jeg agter og ærer saa højt — hvem jeg elsker saa inderligt! Da jeg kom her i Dag, troede jeg, at intet kunde have vristet denne Tilstaaelse fra mig. Jeg troede, at jeg kunde have gemt den i mit Bryst hele vort Liv, til vi var gamle. Men, Agnes, hvis jeg virkelig kan nære et nyfødt Haab om, at jeg nogen Sinde tør kalde Dem noget mere end Søster, noget vidt forskellig fra Søster! —«

Hendes Taarer randt stærkt, men de lignede ikke dem, hun nylig havde udgydt, og jeg saa mit Haab lysne i dem.

»Agnes! Altid min Vejleder og min bedste Støtte! Hvis De havde tænkt mere paa Dem selv, tror jeg aldrig, min tankeløse Kærlighed havde vendt sig fra Dem. Men De var saa meget bedre end jeg, saa nødvendig for mig i alle mine barnlige Haab og Skuffelser, at det at have Dem at betro mig til og stole paa i al Ting, blev min anden Natur, der for en Tid fortrængte den oprindelige og større: at elske Dem, saaledes som jeg gør!«

Stadig grædende, men ikke sørgmodigt — glad! og hvilende saa fast i mine Arme som hun aldrig havde hvilet før, som jeg aldrig havde troet, hun skulde hvile!

»Da jeg elskede Dora — inderligt, Agnes, som De ved — —.«

»Ja,« udbrød hun alvorligt. »Jeg er glad over at vide det!«

»Da jeg elskede hende — selv da — vilde min Kærlighed have været ufuldstændig, uden Deres Deltagelse. Den havde jeg, og den blev fuldstændig. Og da jeg mistede hende, Agnes, hvad vilde jeg da have været uden Dem?«

Fastere i mine Arme, nærmere ved mit Hjærte, med hendes skælvende Haand paa min Skulder, og hendes yndige Øjne lysende gennem Taarer imod mine!

»Jeg tog bort, Agnes, og elskede Dem. Jeg blev borte, og elskede Dem. Jeg kom hjem og elskede Dem!«

Og nu prøvede jeg paa at fortælle hende om den Kamp, jeg havde haft, og den Beslutning, jeg var kommet til. Jeg prøvede paa, fuldt og oprigtigt, at lægge min Sjæl aaben for hende. Jeg prøvede paa at vise hende, hvordan jeg havde haabet, at jeg var kommet til bedre Erkendelse af mig selv og af hende; hvordan jeg havde slaaet mig til Taals med, hvad denne bedre Erkendelse bar i sit Skød, og hvordan jeg, selv i Dag, var kommet her, tro imod dette. Hvis hun elskede mig saa højt (sagde jeg) at hun kunde tage mig til sin Ægtefælle, maatte hun ikke gøre det paa Grund af nogen Fortjeneste hos mig, undtagen min trofaste Kærlighed til hende og den Sorg, gennem hvilken den var modnet til at være, hvad den var; og det var derfor, jeg havde aabenbaret den. Og Agnes, selv ud af dine trofaste Øjne saa i dette

samme Øjeblik min Barnekones Aand paa mig, og sagde, at det var godt, og førte mig gennem dig til den ømmeste Ihukommelse af den Blomst, der var visnet i sin Blomstring!

»Jeg er saa lykkelig, Trotwood — mit Hjærte er saa overfyldt — men der er én Ting, jeg maa sige.«

»Hvad er det, Kæreste?«

Hun lagde sine blide Hænder paa mine Skuldre og saa mig roligt ind i Ansigtet.

»Ved du endnu ikke, hvad det er?«

»Jeg er bange for at gruble over, hvad det er. Sig mig det, kære.«

»Jeg har elsket dig hele mit Liv!«

Aa, vi var lykkelige, vi var lykkelige! Vore Taarer skyldtes ikke de Prøvelser (og hvor langt større havde hendes ikke været end mine!) gennem hvilke vi var naaet frem til at blive det, men vor Henrykkelse over, at vi var det, og at vi aldrig skulde skilles mere!

Vi gik, den Vintereftermiddag, sammen ud over Markerne; og den velsignede Ro indeni os syntes at deles af den frostklare Luft. De tidlige Stjærner begyndte at skinne, medens vi drev om, og medens vi saa op paa dem, takkede vi vor Gud, fordi han havde ledet os til denne Ro.

Vi stod sammen i den samme gammeldags Vinduesfordybning om Aftenen, da Maanene lyste; Agnes med sine rolige Øjne hævet op imod den; jeg følgende hendes Blik. En milelang Vej saa jeg da for mit indre Øje, og asende hen ad den saa jeg en pjaltet, udmattet Dreng, forladt og forsømt, der engang skulde kalde det Hjærte, der nu slog imod mit, for sit eget.

Det var næsten Middagstid den næste Dag, da vi viste os for min Tante. Hun var oppe i mit Arbejdsværelse, sagde Peggotty; det var hendes Stolthed at holde det i Orden for mig. Vi fandt hende her siddende med sine Briller paa foran Kaminen.

»Gud bevares!« sagde min Tante og spejdede gennem Skumringen; »hvem er det, du bringer med hjem?«

»Agnes,« sagde jeg.

Da vi havde aftalt ikke at sige noget lige straks, var min Tante ikke lidt forlegen. Hun kastede et forhaabningsfuldt Blik paa mig, da jeg sagde »Agnes«; men da hun saa, at jeg saa ud som sædvanlig, tog hun i sin Fortvivlelse sine Briller af og gned sig paa Næsen med dem.

Ikke desto mindre hilste hun hjærteligt paa Agnes; og snart sad vi ved Middagsbordet i den oplyste Dagligstue nedenunder. Min Tante satte to eller tre Gange sine Briller paa for at se endnu engang paa mig, men lige saa ofte tog hun dem skuffet af igen og gned sin Næse med dem. Hvilket i høj Grad foruroligede Mr. Dick, som vidste, at det var et slemt Symptom.

»Hør, Tante,« sagde jeg efter Bordet. »Jeg har talt med Agnes om det, De har fortalt mig.«

»Saa, Trot,« sagde min Tante og blev blussende rød, »har du gjort en stor Uret og brudt dit Løfte.«

»Jeg haaber ikke, De er vred, Tante? Jeg er vis paa, at De ikke vil være det, naar De hører, at Agnes ikke bærer paa nogen ulykkelig Kærlighed.«

»Det er noget Vrøvl!« sagde min Tante.

Da min Tante syntes at være ærgerlig, ansaa jeg det for rigtigst at gøre en brat Ende paa hendes Ærgrelse. Jeg lagde min Arm om Agnes og førte hende bag hendes Stol, og vi bøjede os begge frem over hende. Min Tante fik kun lige Tid til at slaa sine Hænder sammen og sende mig et Blik gennem sine Briller, saa fik hun for første og sidste Gang i al den Tid, jeg kendte hende, et hysterisk Anfald.

Dette Anfald kaldte Peggotty til. I det Øjeblik min Tante var kommet til sig selv igen, fløj hun hen til Peggotty og kaldte hende en tosset gammel Skabning og knugede hende til sig af al sin Magt. Derpaa omfavnede hun Mr. Dick (som følte sig højlig beæret, men en Del forbavset); og saa fortalte hun dem hvorfor. Og saa var vi alle sammen lykkelige.

Jeg kunde ikke komme paa det rene

med, om min Tante under vor sidste Samtale havde benyttet sig af et fromt Bedrageri, eller om hun virkelig havde taget fejl af min Sindstilstand. Det var fuldkommen tilstrækkeligt, sagde hun, at hun havde fortalt mig, at Agnes skulde giftes, og at jeg vidste bedre end nogen anden, hvor sandt det var.

Vi blev gift, inden der var gaaet fjorten Dage. Traddles og Sofie og Doktoren og Mrs. Strong var de eneste Gæster ved vort stille Bryllup. Vi forlod dem fulde af Glæde og kørte bort sammen. Sluttet i mine Arme holdt jeg Kilden til enhver værdig Attraa, jeg nogen Sinde havde følt; min Personligheds Centrum, mit Livs alt, min egen, min Viv; og min Kærlighed til hende var grundet paa en Klippe!

»Kæreste Mand!« sagde Agnes. »Nu, da jeg tør kalde dig ved dette Navn, har jeg endnu en Ting at fortælle dig.«

»Lad mig høre den, Elskede.«

»Den skriver sig fra den Nat, da Dora døde. Hun sendte dig ned efter mig.«

»Det gjorde hun.«

»Hun sagde mig, at hun efterlod sig noget. Kan du tænke dig, hvad det var?«

Det troede jeg, jeg kunde. Jeg drog den Hustru, der saa længe havde elsket mig, tættere ind til min Side.

»Hun sagde mig, at hun rettede en sidste Bøn til mig, og betroede mig et sidste Hverv.«

»Og det var — —?«

»At kun jeg vilde indtage den ledige Plads.«

Og Agnes lagde sit Hoved paa mit Bryst og græd; og jeg græd med hende, skønt vi var saa lykkelige.

Tre og tyvende Kapitel.

En Gæst.

Det jeg havde foresat mig at berette, er jeg nu næsten færdig med; men der er endnu en Hændelse af Betydning, som min Erindring ofte dvæler med Glæde ved, og uden hvilken en Traad i det Væv, jeg har spundet, ikke vilde blive fuldendt.

Jeg var gaaet fremad i Ry og Velstand, min huslige Lykke var fuldkommen, jeg havde været gift i ti lykkelige Aar. Agnes og jeg sad ved Kaminen i vort Hus i London, en Foraarsaften, og tre af vore Børn legede i Stuen, da det blev sagt mig, at en Fremmed ønskede at tale med mig.

Han var blevet spurgt, om han kom i Forretninger, og havde svaret nej; han var kommet for at have den Glæde at se mig, og han var kommet langt borte fra. Han var en gammel Mand, sagde min Tjener, og saa ud som en Landmand.

Da dette lød gaadefuldt for Børnene, og oven i Købet lignede Begyndelsen af en Yndlingshistorie, Agnes plejede at fortælle dem, hvor en ond gammel Fe, der hader alle Mennesker, kommer kappeklædt ind, vakte det nogen Bevægelse. En af vore Drenge lagde sit Hoved i sin Moders Skød for at være tryg mod alt ondt, og lille Agnes (vort ældste Barn) overlod til sin Dukke at repræsentere hende i Stolen og stak sit lille Bjærg af gyldne Krøller frem mellem Gardinerne for at se, hvad der nu vilde ske.

»Lad ham komme her ind!« sagde jeg.

Snart efter viste der sig en kraftig, graahaaret gammel Mand, der blev staaende i den mørke Dør, saa snart han var kommet indenfor.

Lille Agnes, der havde følt sig tiltrukket af hans Udseende, var løbet hen for at føre ham ind i Stuen, og jeg havde endnu ikke tydeligt faaet set hans Ansigt, da min Hustru fo'r op og med glad og bevæget Stemme raabte, at det var Mr. Peggotty!

Det *var* Mr. Peggotty. En gammel Mand nu, men en rødmosset, sund, kraftig gammel Mand. Da den første Bevægelse var ovre, og han sad foran Kaminen med Børnene paa sine Knæ og Skæret fra Ilden over sit Ansigt, var han i mine Øjne den stærkeste og kraftigste, og dertil den smukkeste gamle Mand, jeg nogen Sinde havde set.

»Master Davy,« sagde han. Og det gamle Navn i den gamle Tone klang saa naturligt i mine Øren! »Master Davy, det er en Glædens Stund, nu da jeg ser Dem igen, sammen med Deres egen trofaste Hustru!«

»Ja, gamle Ven, i Sandhed en Glædens Stund!« udbrød jeg.

»Og disse her kønne Smaafisk,« sagde Mr. Peggotty. »At se paa disse her Blomster! Aa Master Davy, de var ikke større end den mindste af disse her, da jeg saa Dem første Gang! Dengang Mille ikke var større, og vor stakkels Knøs kun var en Knøs.«

»Tiden har forandret mig mere end Dem siden dengang,« sagde jeg. »Men lad nu disse kære smaa Spilopmagere gaa til Sengs; og da intet andet Hus i England end dette maa give Dem Husly, saa sig mig, hvor jeg skal sende Bud efter Deres Bagage (jeg gad vidst, om den gamle sorte Pose, der har været saa langt omkring, er dér imellem!) og saa skal vi ved et Glas Yarmouth Grog høre Nyt fra de sidste ti Aar!«

»Er De alene?« spurgte Agnes.

»Ja, Frue,« sagde han og kyssede hendes Haand, »ganske alene.«

Vi fik ham til Sæde imellem os og vidste ikke, hvordan vi skulde gøre det godt nok for ham; og da jeg begyndte at lytte til hans gamle, kendte Stemme, kunde jeg have indbildt mig, at han stadig var paa sin lange Rejse for at søge efter sin elskede Niece.

»Det er en farlig Masse Vand at komme over,« sagde Mr. Peggotty, »og det bare for at kunne blive her i fire Uger. Men Vand falder mig naturligt, især naar det er salt; og mellem Venner kære er der godt at være — hvilket er et Vers,« sagde Mr. Peggotty, forbavset over denne Opdagelse, »skønt det slet ikke var min Hensigt.«

»Skal De allerede saa snart rejse alle disse mange hundrede Mil tilbage?« spurgte Agnes.

»Ja, Frue,« sagde han. »Det Løfte gav jeg Mille, før jeg tog af Sted. Ser De, jeg er ikke blevet yngre, medens Aarene er gaaet rundt, og var jeg ikke sejlet her over nu, var det rimeligvis aldrig blevet til noget. Og det har altid staaet for mig, som at jeg *maatte* herover og se Master Davy og Dem selv, saa køn og frisk, i Deres Ægteskabs Lykke, før jeg blev for gammel.«

Han saa paa os, som kunde han ikke se sig mæt. Agnes strøg smilende nogle forvildede Lokker af hans graa Haar tilbage, for at han kunde se os bedre.

»Og fortæl os nu alting om, hvad De har oplevet,« sagde jeg.

»Vore Oplevelser, Master Davy,« svarede han, »er snart fortalt. Det har aldrig gaaet skævt for os, men det er altid gaaet fremad. Vi har arbejdet, saadan som man jo skal, og kan hænde vi har haft det en Smule strængt i Førstningen, men det er altid gaaet frem for os. Baade med Faareavlen og med Kreaturerne og det ene med det andet, har vi været saa heldige som bare muligt. Der har været Velsignelse over os,« sagde Mr. Peggotty og bøjede med Ærefrygt sit Hoved, »og vi har ikke haft andet end Lykke ud af det. Det vil sige saadan i det lange Løb. Om ikke i Gaar, saa i Dag. Om ikke i Dag, saa i Morgen.«

»Og Emily?« sagde Agnes og jeg paa én Gang.

»Mille,« sagde han, »ja — efter at De havde forladt hende, Frue — og jeg har

aldrig hørt hende sige sine Bønner om Aftenen paa den anden Side af Sejldugsskærmbrædtet, dengang vi havde slaaet os ned i Skoven, uden at jeg hørte Deres Navn — og efter at hun og jeg havde tabt Master Davy af Syne i den dér skinnende Solnedgang, saa var hun i Førstningen saa nedtrykt, at hvis hun dengang havde vidst, hvad Master Davy saa kærligt og betænksomt holdt skjult for os, saa er det min Mening, at hun vilde være faldet sammen. Men der var nogen stakkels Folk om Bord, som havde Sygdom imellem sig, og *dem* tog hun sig af; og der var Børnene mellem vore Rejsefæller, *dem* tog hun sig af; og saadan havde hun travlt og gjorde godt, og det hjalp hende.«

»Naar fik hun det at vide?« spurgte jeg.

»Jeg skjulte det for hende, da jeg havde hørt om det,« sagde Mr. Peggotty, »saadan op imod et Aar. Vi boede dengang paa et ensomt Sted, men mellem de smukkeste Træer, og Taget paa vores Hus var helt dækket af Roser. Dér kom saa en Dag, mens jeg arbejdede ude paa Jorden, en Rejsende fra Norfolk eller Suffolk i England (jeg kan ikke rigtig huske hvilket), og naturligvis bød vi ham indenfor og gav ham Mad og Drikke og gjorde ham til Gode. Saadan gør vi alle over hele Kolonien. Han havde en gammel Avis med sig og noget andet paa Prent om Stormen. Saadan gik det til, at hun fik det at vide. Da jeg kom hjem om Aftenen, saa jeg, at hun vidste det.«

Han sænkede sin Stemme, medens han sagde disse Ord, og den Alvor, jeg huskede saa godt, bredte sig over hans Ansigt.

»Gjorde det stor Forandring paa hende?« spurgte vi.

»Ja, i lang Tid,« sagde han og rystede paa Hovedet, »selv om ikke lige til nu. Men jeg tror, Ensomheden gjorde hende godt. Og hun havde en hel Del at gøre i Retning af Fjerkræ og den Slags, og det kastede hun sig over, og kom igennem det. Jeg gad vidst,« sagde han tankefuldt, »om De kunde kende min Mille nu, hvis De kunde se hende igen, Master Davy!«

»Er hun saa forandret?« spurgte jeg.

»Jeg kan ikke vide. Jeg ser hende hver Dag og kan ikke vide det; men somme Tider har jeg tænkt det. En tynd Skikkelse,« sagde Mr. Peggotty og saa paa Ilden, »temmelig udslidt; blide, sørgmodige blaa Øjne; et fint Ansigt; et kønt Hoved, der hænger en Smule; rolig af Stemme og Væsen — næsten frygtsom. Saadan er Mille!«

Vi iagttog ham tavse, som han sad dér og stadig saa paa Ilden.

»Nogen tænker,« sagde han, »at hun har været ulykkelig i Kærlighed; andre, at Døden har hindret hende i at blive gift. Ikke én ved, hvordan det hænger sammen. Hun kunde have giftet sig, jeg ved ikke hvor mange Gange, »men Onkel,« siger hun til mig, »det er forbi for bestandig.« Munter sammen med mig; tilbageholdende, naar der er andre til Stede; rede til at gaa lige meget hvor langt for at lære et Barn eller hjælpe en Syg eller bistaa en ung Pige ved Forberedelserne til hendes Bryllup (og hun har staaet bi ved mange, men har aldrig selv været med til noget); inderlig kærlig mod sin Onkel, taalmodig, afholdt af unge og gamle, søgt af alle, der har en eller anden Modgang. Saadan er Mille!«

Han lod sin Haand glide over sit Ansigt og saa med et halvt undertrykt Suk op fra Ilden.

»Er Martha endnu hos Dem?« spurgte jeg.

»Martha, Master Davy,« sagde han, »hun blev gift i det andet Aar. En ung Mand, en Bondekarl, som kom forbi os paa Vejen til Marked med sin Husbonds Kærre — en Rejse paa over hundrede Mil hen og tilbage — tilbød at tage hende til Kone (for der er stor Mangel paa dem derovre) og saa at de skulde slaa sig ned for sig selv i Skoven. Hun bad mig saa fortælle ham hendes Historie, ganske som den var gaaet for sig. Det gjorde jeg. De blev gift, og de bor hundrede Mil borte fra andre Stemmer end deres egne og de syngende Fugles.«

»Og Mrs. Gummidge?« spurgte jeg.

Det var en fornøjelig Stræng jeg dér rørte ved, for Mr. Peggotty brast pludselig i et Latterbrøl og gned sig med Hænderne op og ned ad sine Ben, som han havde plejet at gøre, naar han morede sig over noget i den forlængst forliste Baad.

»Skulde De tro det,« sagde han. »Der var saamænd ogsaa en, der friede til *hende!* Brandstage mig, om ikke en Skibskok, der var ved at slaa sig paa Nybyggeriet, friede til Mrs. Gummidge, Master Davy, saa kan De tro mig, om De vil!«

Jeg har aldrig set Agnes le saadan. Denne Mr. Peggottys pludselige Henrykkelse morede hende i den Grad, at hun ikke kunde holde op med at le; og jo mere hun lo, des mere fik hun mig til at le, og des større blev Mr. Peggottys Henrykkelse, og des ivrigere gned han sig paa Benene.

»Og hvad sagde Mrs. Gummidge?« spurgte jeg, da jeg var blevet alvorlig nok.

»Ja vil De tro mig,« svarede Mr. Peggotty, »at i Stedet for at sige »mange Tak, jeg er Dem meget forbundet, men jeg agter ikke at forandre mig i min Alder,« saa tog Missis Gummidge en Vandspand, der stod ved Siden af hende, og gav denne her Skibskok den over Hovedet, til han skreg om Hjælp og jeg kom ind og bjærgede ham.«

Mr. Peggotty brast i et Latterbrøl igen, og baade Agnes og jeg holdt ham med Selskab.

»Men jeg maa sige om den skikkelige Skabning,« vedblev han, og tørrede sig over Ansigtet, da han var helt forpustet, »at hun har altid været, hvad hun sagde hun vilde være for os, og mere til. Hun er det villigste og troeste og hjælpsomste Fruentimmer, som nogen Sinde har aandet paa Guds grønne Jord, Master Davy. Jeg har aldrig set hende »være ene og forladt« saa meget som et eneste Minut, ikke engang, da vi stod dér midt i hele Kolonien, og det altsammen var nyt for os. Og tænke paa den Gamle, forsikrer jeg Dem, har hun aldrig gjort, siden hun forlod England!«

»Naa, men saa sidst og ikke mindst, Mr. Micawber,« sagde jeg. »Han har betalt hver Skilling, han skyldte her — selv Traddles' Veksel, husker du nok, Agnes — og derfor maa vi antage det for givet, at han klarer sig godt. Men hvordan lyder de sidste Efterretninger om ham?«

Med et Smil stak Mr. Peggotty sin Haand i sin Brystlomme og trak et sammenlagt Stykke Papir frem, og der ud af viklede han med stor Omhu en lille snurrigt udseende Avis.

»De maa vide, Master Davy,« sagde han, »at vi har forladt Skoven nu, da vi klarer os saa godt, og er flyttet helt om til Port Middlebay Harbour, hvor der er, hvad *vi* kalder en By.«

»Boede Mr. Micawber i Nærheden af Dem i Skoven?« sagde jeg.

»Gud velsigne Dem, ja,« sagde Mr. Peggotty, »og han tog fat paa Kraft. Jeg kunde aldrig ønske at se en Gentleman tage fat med større Kraft. Jeg har set det dér skaldede Hoved svede i Solen, Master Davy, til jeg næsten tænkte, det vilde smelte væk. Og nu er han Fredsdommer.«

»Hvad for noget, Fredsdommer?« sagde jeg.

Mr. Peggotty pegede paa en bestemt Artikel i Avisen, hvor jeg læste højt som følger af »Port Middlebay Times«:

»☞ Det offentlige Festmaaltid for vor udmærkede Medkolonist og Bysbarn, WILKENS MICAWBER, ESQUIRE, Fredsdommer i Port Middlebay Distrikt, fandt Sted i Gaar i Hotellets store Sal, der var fyldt til Trængsel. Man kan regne, at ikke mindre end syv og fyrretyve Personer maa have siddet til Bords paa én Gang, foruden Selskabet i Gangen og paa Trapperne. Alt hvad Port Middlebay ejer af skønt, moderne og fornemt, samledes for at hædre en med Rette saa agtet, en saa højt begavet og i saa vide Kredse populær Mand. Doctor Mell (Lærer ved Salem House, Koloniens Latinskole i Port Middlebay) præsiderede, og til højre for ham sad Hædersgæsten. Efter at Dugen var ta-

get af, og efter Afsyngelsen af *Non Nobis*« (der udførtes smukt, og hvori det ikke var vanskeligt at skelne den evnerige Amatør, *Wilkens Micawber, Esquires, Junior's* klokkeklare Toner) udbragtes de sædvanlige lokale og patriotiske Skaaler en for en og modtoges med Begejstring. Doklis holdt derpaa en bevæget Tale og udbragte en Skaal for »vor udmærkede Gæst, vor Stads Pryd. Gid han aldrig maa forlade os uden for at opnaa bedre Kaar!« Den Jubel, hvormed denne Skaal modtoges, trodser al Beskrivelse. Atter og atter hævede den sig og faldt som Oceanets Bølger. Omsider blev alt stille, og *Wilkens Micawber, Esquire,* rejste sig for at fremføre sin Tak. Det være langt fra os, med vort Etablissements for Tiden forholdsvis ufuldkomne Hjælpekilder, at forsøge paa at følge vor udmærkede Medborger gennem hans vellykkede og ordrige Tales let flydende Perioder! Det er nok at bemærke, at det var et Mesterstykke af Veltalenhed, og at de Afsnit, hvori han nøje eftersporede sin egen lykkelige Karriere tilbage til dens Udspring og advarede den yngre Del af sine Tilhørere blandt Mængden mod nogen Sinde at paadrage sig pekuniære Forpligtelser, som de var ude af Stand til at opfylde, bragte Taarer selv i det mandigste Øje. De resterende Skaaler var for *Doktor Mell, Mrs. Micawber* (der yndefuldt bøjede sit Hoved til Tak fra Sidedøren, hvor en glimrende Forsamling af Skønheder havde Plads paa en Forhøjning, for paa én Gang at være Vidne til og pryde dette glædelige Skuespil) for *Mrs. Ridger Begs* (tidligere Miss Micawber) for *Mrs. Mell, Wilkens Micawber, Esquire, Junior* (som fik Forsamlingen til at vride sig af Latter ved den humoristiske Bemærkning, at han ikke saa sig i Stand til at takke i en Tale, men med dens Tilladelse vilde gøre det i en Sang); for Mrs. Micawbers Familie (der, som det er overflødigt at bemærke, er velkendt i Moderlandet) etc. etc. etc. Efter Talernes Afslutning ryddedes Salen som ved et Trylleslag til Dans. Blandt de *Terpsichores* Tilbedere, som forlystede sig, indtil Solen manede til Opbrud, lagde man Mærke til *Wilkins Micawber, Esquire, Junior,* og den elskelige og talentfulde Miss Helena, Doktor Mells fjerde Datter.«

Jeg sad og saa paa Doktor Mells Navn, glad over at opdage Mr. Mell, forhen min Middlesex Fredsdommers kummerligt aflagte Hjælpelærer, under disse lykkelige Forhold, da Mr. Peggotty pegede paa et andet Sted i Avisen, hvor mit Øje faldt paa mit eget Navn og jeg læste følgende:

TIL DAVID COPPERFIELD,
EQUIERE,
DEN FREMRAGENDE FORFATTER

»MIN KÆRE SIR!«

»Aar er henrundne, siden jeg havde Lejlighed til med egne Øjne at iagttage de Træk, der nu er velkendte i Fantasien for en anselig Del af den civiliserede Verden.

»Men, kære Sir, skønt jeg (tvunget af Omstændigheder, over hvilke jeg ikke har været Herre) er blevet fjærnet fra det personlige Samkvem med min Ungdoms Ven og Staldbroder, har jeg ikke været ufølsom for hans stigende Flugt. Heller ikke har jeg

Skønt Havets barske Bølger mellem os har brust,

(*BURNS*) været afskaaret fra at deltage i de aandelige Fester, han har beredt os.

Jeg kan derfor ikke lade et Individ, som vi gensidig agter, gøre Afrejse fra dette Sted, uden, kære Sir, at gribe denne offentlige Lejlighed til at takke Dem, paa mine egne Vegne, og jeg tør tilføje, paa alle Port Middlebays Indbyggeres Vegne, for den Glæde, De er Redskabet for.

»Fortsæt, kære Sir! De er ikke ukendt her, De er ikke upaaskønnet! Skønt »fjærne,« er vi hverken »venlige« »melankolske« eller (kan jeg tilføje) »trænge.« Fortsæt paa Deres Ørneflugt, kære Sir! Port Middlebays Indbyggere tør i det mindste attraa at iagttage den til Glæde, Underholdning og Belæring for dem selv!

Blandt de Øjne, som fra denne Del af Kloden hæves op imod Dem, vil De altid, saa længe det har Lys og Liv, finde

Det
Øje
der tilhører
Wilkins Micawber.
Fredsdommer.

Jeg opdagede, da jeg kastede et Blik paa Resten af Avisens Indhold, at Mr. Micawber var en flittig og skattet Korrespondent til dette Blad. Der var endnu et Brev fra ham i samme Nummer, vedrørende en Bro; der var et Avertissement om en Samling af lignende Breve fra ham, som om kort Tid vilde blive udgivet, smukt indbundne, »med betydelige Tilføjelser,« og hvis jeg ikke tog meget fejl, var den ledende Artikel ogsaa af ham.

Vi talte meget om Mr. Micawber mangen anden god Aften, medens Mr. Peggotty boede hos os. Han blev hos os under hele sit Ophold — jeg tror det varede knap en Maaned — og hans Søster og min Tante kom til London for at hilse paa ham. Agnes og jeg tog Afsked fra ham om Bord paa Skibet, da han sejlede; og vi kommer aldrig mere til at tage Afsked fra ham her paa Jorden.

Men før han tog Afsked, tog han med mig til Yarmouth, for at se en lille Sten, jeg havde ladet opsætte paa Kirkegaarden, til Minde om Harn. Medens jeg efter hans Anmodning afskrev den simple Indskrift til ham, saa jeg ham bøje sig og tage en Tot Græs og lidt Jord fra Graven.

»Til Minde,« sagde han, medens han stak det ind paa sit Bryst. »Jeg lovede det, Master Davy.«

Fire og tyvende Kapitel.

Et sidste Tilbageblik.

Og nu ender denne min skrevne Historie. Jeg ser endnu engang tilbage — for sidste Gang — før jeg afslutter disse Blade.

Jeg ser mig selv med Agnes ved min Side, rejse hen ad Livets Vej. Jeg ser vore Børn og vore Venner rundt om os; og jeg hører Lyden af mange Stemmer, som ikke er mig ligegyldige, medens jeg drager frem.

Hvilke Ansigter ser jeg tydeligst for mig i den bølgende Mængde? Se, disse; der alle vender sig imod mig, medens jeg gør mine Tanker dette Spørgsmaal!

Her er min Tante med stærkere Briller, en gammel Kone paa over fire Snese, men endnu rank, og hun gaar regelmæssigt sine halvanden Mil i Træk i Vintervejr.

Og sammen med hende kommer altid Peggotty, min gode gamle Barnepige, ligeledes med Briller; hun har vænnet sig til at sy om Aftenen meget tæt ved Lampen, men hun sætter sig aldrig til det uden en Stump Vokslys, et Alenmaal; et lille Hus, og et Syskrin med et Billede af St. Pauls Kirken paa Laaget.

Peggottys Kinder og Arme, der i min Barndoms Dage var saa faste og røde, at det undrede mig, at Fuglene ikke pikkede i dem i Stedet for i Æblerne, er nu rynkede; og hendes Øjne, der plejede at formørke hele den omliggende Del af hendes Ansigt, er blevet mattere (skønt de skinner endnu); men hendes grove Pegefinger, som jeg én Gang sammenlignede med et Rivejærn, er ganske den samme, og naar jeg ser mit mindste Barn

gribe efter den, mens det raver fra min Tante hen til hende, tænker jeg paa vor lille Dagligstue hjemme, dengang jeg knap kunde gaa. Min Tantes gamle Skuffelser er nu afhjulpen. Hun er Gudmoder til en virkelig levende Betsey Trotwood; og Dora (den næste i Rækken) siger, at hun forkæler hende.

Der er noget i Peggottys Lomme, der faar den til at staa ud. Det er intet mindre end Krokodillebogen, som for Tiden er i temmelig medtaget Tilstand, da flere af dens Blade er revet i Stykker og syet sammen igen, men som Peggotty fremviser for Børnene som en kostbar Relikvie. Jeg finder det meget pudsigt at se mit eget Barneansigt kigge op til mig fra Krokodillehistorierne, og ved det at blive mindet om mit gamle Bekendtskab med Brooks fra Sheffield.

Blandt mine Drenge ser jeg i denne Sommerferie en gammel Mand, der laver Kæmpedrager og stirrer op efter dem i Luften med en Henrykkelse, der ikke gives Ord for. Han hilser henrykt paa mig og hvisker med mange Nik og Tegn, »Trotwood, det vil glæde Dem at høre, at jeg vil gøre Andragendet færdigt, naar jeg ikke har noget andet at gøre, og at Deres Tante er det fortræffeligste Kvindemenneske i Verden, Sir!«

Hvem er den foroverbøjede Dame, som som støtter sig til en Stok og viser mig et Ansigt, hvori der endnu er nogle Spor af gammel Stolthed og Skønhed, der mat kæmper imod en klynkende, fortrædelig, sløv Gaaen i Barndom? Hun er i Haven; og tæt ved hende staar en skarp, mørk, hentæret Kvinde med et hvidt Ar paa Læben. Lad mig høre, hvad de siger.

»Rosa, jeg har glemt denne Gentlemans Navn.«

Rosa bøjer sig over hende og raaber til hende: »Mr. Copperfield!«

»Det glæder mig at se Dem, Sir. Det gør mig ondt at se, at De er i Sorg. Jeg haaber, Tiden vil hjælpe Dem.«

Hendes utaalmodige Ledsagerske skænder paa hende, siger hende, at jeg ikke er sørgeklædt, opfordrer hende til at se om igen og søger at faa hende rusket op.

»De har set min Søn, Sir,« siger den ældre Dame. »Er De forsonede?«

Saa ser hun stift paa mig og griber sig om Panden med sin Haand og stønner. Pludselig skriger hun med en frygtelig Stemme: »Rosa, kom hen til mig. Han er død!« Rosa knæler ved hendes Fødder og skiftevis kærtegner hende og kives med hende; snart siger hun heftigt til hende: »Jeg elskede ham højere, end De nogen Sinde har gjort!« snart vugger hun hende i Søvn ved sit Bryst som et sygt Barn. Saaledes forlader jeg dem; saaledes finder jeg dem altid; saaledes slider de deres Dage hen fra Aar til Aar.

Hvad er det for et Skib, der kommer sejlende hjem fra Indien, og hvad er det for en engelsk Dame, gift med en brummende, gammel, skotsk Krøsus med store Ørelapper? Kan dette være Julia Mills?

Jo, det er virkelig Julia, forkælet og fin, med en sort Tjener til at bringe Visitkort og Breve ind til hende paa en Præsenterbakke af Guld, og en kobberfarvet Jomfru i hvidt, med et skinnende Tørklæde om Hovedet, til at servere hendes »Tiffin« i hendes Paaklædningsværelse. Men Julia fører ikke længere nogen Dagbog; hun synger aldrig Kærlighedens Svanesang; hun kævles evindelig med den gamle skotske Krøsus, der er en Slags gul Bjørn med garvet Hud. Julia vader i Penge til Halsen og taler og drømmer ikke om andet. Jeg syntes bedre om hende i Saharas Ørken.

Eller maaske dette *er* Saharas Ørken! For skønt Julia har et stateligt Hus og prægtig Omgang og overdaadige Middagsselskaber hver Dag, ser jeg dog intet grønt trives i hendes Nærhed; intet der nogen Sinde kan komme til at bære Frugt eller blomstre. Hvad Julia kalder »Selskabet,« ser jeg; deriblandt Mr. Jack Maldon, i hans priviligerede Stilling, vrængende ad den Haand, der gav ham den, og talende til mig om Doktoren, som »saa fortryllende antikveret.« Men naar »Selskabet« er Navnet for den Slags hule Damer og Herrer, Julia,

og naar dets Opdragelse bestaar i aabenlys Ligegyldighed for alt, hvad der kan fremme eller hæmme Menneskenets Slægt, saa tror jeg, vi maa have forvildet os i samme Saharas Ørken og gjorde bedst i at se at finde ud af den igen.

Og se, Doktoren, altid vor gode Ven, arbejdende paa sin Ordbog (et eller andet Sted i Bogstavet D) og lykkelig ved sit Hjem og sin Kone. Ogsaa den gamle Soldat, ikke saa lidt skikkeligere nu, og ikke nær saa indflydelsesrig som i gamle Dage!

I en senere Time kommer jeg bag paa min kære gamle Traddles, der sidder og arbejder i sit Kontor i Temple, med en meget travl Mine og Haaret (hvor han ikke er skaldet) mere oprørsk end nogen Sinde ved den stadige Gnidning mod hans Sagførerparyk. Hans Bord er bedækket med tykke Bunker af Papirer; og jeg siger, mens jeg ser mig om:

»Hvis Sofie var din Skriver nu, Traddles, vilde hun have nok at gøre.«

»Det maa du nok sige, kære Copperfield! Men det var dog herlige Dage alligevel i Holborn Court! Var det ikke?«

»Dengang hun sagde, at du vilde blive Dommer? Men hele Byen talte ikke om det *dengang*.«

»I alle Fald,« siger Traddles, »hvis jeg nogen Sinde bliver —«

»Naa, det ved du jo, du bliver.«

»Naa ja, kære Copperfield, *naar* jeg bliver det, fortæller jeg Historien, som jeg sagde, jeg vilde.«

Vi gaar bort Arm i Arm. Jeg gaar for at spise til Middag hos Traddles. Det er Sofies Fødselsdag; og paa Vejen underholder Traddles mig om sin Lykke.

»Jeg har virkelig, kære Copperfield, være i Stand til at udrette alt, hvad der laa mig mest paa Hjærte. Der er Hans Velærværdighed Horace, som er forfremmet til en Indtægt af halvfemte Hundrede Pund om Aaret; der er vore to Drenge, som nyder den bedste Undervisning og udmærker sig som flittige Disciple og brave Knægte; der er de tre af Pigebørnene, som er blevet meget godt gift; der er de andre tre, som bor hos os; der er tre til, som holder Hus for Hans Velærværdighed Horace efter Mrs. Creakles Død; og de er allesammen lykkelige.«

»Undtagen —« antydede jeg.

»Undtagen Skønheden,« siger Traddles. »Ja. Det var meget uheldigt, at hun skulde blive gift med saadan en Landstryger. Men der er noget vist rask og glimrende ved ham, som blændede hende. Imidlertid nu, da vi har faaet hende i Havn i vort Hjem og er blevet ham kvit, maa vi se at faa hende muntret op igen.«

Traddles' Hus var et af de selvsamme Huse — eller kan i hvert Fald let have været det — som han og Sofie plejede at indrette sig i paa deres Aftenture. Det er et stort Hus; men Traddles gemmer sine Papirer i sit Paaklædningsværelse og sine Støvler sammen med sine Papirer; og han og Sofie trykker sig sammen i de øverste Værelser og forbeholder de bedste Soveværelser for Skønheden og Pigebørnene. Der er ikke noget Værelse tilovers i Huset; for der er ved et eller andet Tilfælde altid flere af Pigebørnene her, end jeg kan holde Rede paa. Nu, da vi træder ind, kommer en hel Sværm af dem løbende hen til Døren og tager fat i Traddles for at faa et Kys, lige til han taber Vejret.

Her bor til Stadighed den stakkels Skønhed, en Enke med en lille Pige; her er, ved Middagen paa Sofies Fødselsdag, de tre gifte Pigebørn med deres tre Mænd, og en af Mændenes Brødre, og en anden af Mændenes Fætter, og en tredje af Mændenes Søster, som synes mig at være forlovet med Fætteren. Traddles, der er nøjagtig den samme ligefremme, naturlige Fyr, som han altid har været, sidder for Enden af det store Bord som en Patriark; og Sofie sender fra den anden Bordende straalende Blikke til ham hen over Dugen, der skinner af noget, der visselig ikke er Tin.

Og nu, da jeg slutter min Historie, og betvinger mit Ønske om at blive ved

lidt endnu, viskes alle disse Ansigter ud. Men et Ansigt, der skinner paa mig som et himmelsk Lys, ved hvilket jeg ser alle andre Genstande, straaler over dem alle og overstraaler dem. Og det bliver.

Jeg vender mit Hoved, og ser dets skønne Renhed ved min Side. Min Lampe brænder, og jeg har skrevet til langt ud paa Natten; men det dyrebare Væsen, uden hvem jeg intet var, holder mig med Selskab.

O Agnes, o min Sjæl, gid da dit Ansigt maa være hos mig, naar jeg for Alvor slutter mit Liv; gid jeg, naar Virkeligheden smelter bort fra mig ligesom de Skygger, jeg nu tager Afsked med, stadig maa se dig tæt ved mig, pegende opad!

CHARLES DICKENS: OLIVER TWIST

CHARLES DICKENS

OLIVER TWIST

PAA DANSK VED

THEODOR EWALD

FØRSTE DEL

»LITTERATURENS MESTERVÆRKER«
KUNSTFORLAGET »DANMARK«
KØBENHAVN 1913

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Første Kapitel.

Handler om det Sted, hvor Oliver Twist blev født, og om de Omstændigheder, der knytter sig til hans Fødsel.

Blandt andre offentlige Bygninger i en vis By, som det af mange Grunde vil være klogt ikke at nævne, og som jeg ikke vil betegne med noget opdigtet Navn, er der en, som fra gammel Tid af er fælles for de fleste Byer, store eller smaa, — nemlig et Fattighus. Og i dette Fattighus fødtes paa en Dag og Dato, som jeg ikke behøver at nævne, da den ikke kan være af nogen som helst Betydning for Læseren, i hvert Fald paa dette Trin af Fortællingen, det Medlem af Menneskeslægten, hvis Navn er sat over dette Kapitel.

Længe efter, at han ved Fattiglægens Hjælp var blevet indført i denne Sorgens og Modgangens Verden, vedblev det at være yderst tvivlsomt, om Barnet overhovedet vilde kunne leve længe nok til at faa et Navn — i hvilket Tilfælde det er mere end sandsynligt, at disse Memoirer aldrig vilde have set Dagens Lys; eller hvis de havde det, vilde de have kunnet rummes paa et Par Sider, og de vilde da have haft den uvurderlige Fortjeneste at være den korteste og paalideligste Biografi i en hvilken som helst Tidsalders og et hvilket som helst Lands Litteratur.

Skønt jeg ikke er tilbøjelig til at hævde, at det at blive født i et Fattighus i sig selv er den lykkeligste og misundelsesværdigste Omstændighed, som kan falde i et menneskeligt Væsens Lod, vil jeg dog sige, at det i dette særlige Tilfælde var det bedste, som paa nogen Maade kunde hænde Oliver Twist. Sagen er, at der var betydelig Vanskelighed forbundet med at bevæge Oliver til at paatage sig det Hverv at trække Vejret — et besværligt Hverv er det ogsaa, men Vanen har nu engang gjort det nødvendigt for at vi kan føre en taalelig Tilværelse; og i nogen Tid laa han gispende paa en lille Uldmadras og svævede temmelig uligevægtigt mellem denne Verden og den næste, eftersom Balancen afgjort var til Fordel for den sidste. Hvis Oliver nu i denne korte Periode havde været omgivet af omhyggelige Bedstemødre, bekymrede Tanter, erfarne Ammer og højvise Læger, vilde han aldeles uundgaaeligt og upaatvivleligt være blevet dræbt paa ganske kort Tid. Da der imidlertid ikke var andre til Stede end en gammel Kone, som var blevet temmelig omtaaget af en usædvanlig stor Ration Øl, og en Fattiglæge, som udførte den Slags Ting efter Akkord, kæmpede Oliver og Naturen Kampen ud sig imellem. Resultatet blev, at Oliver efter nogle faa krampagtige Forsøg trak Vejret, nyste, og derpaa gav sig til at underrette Fattighusets Beboere om den Kendsgerning, at der var blevet lagt en ny Byrde paa Sognet, ved saa højt et Skrig, som man paa nogen Maade kunde vente af et Drengebarn, som ikke havde besiddet det yderst nyttige Apparat, en Stemme, i stort mere end tre og et kvart Minut.

Da Oliver gav dette første Bevis paa sine Lungers frie og naturlige Virksomhed, rørte det brogede Kludetæppe sig,

som var kastet skødesløst hen over Jærnsengen; en ung Kvindes blege Ansigt hævedes mat fra Puden, og en svag Stemme fremstammede med Besvær disse Ord: »Lad mig se Barnet og dø!«

Lægen havde siddet med Ansigtet vendt mod Kaminilden, mens han skiftevis varmede og gned sine Hænder. Da den unge Kvinde talte, rejste han sig, gik hen til Hovedgærdet af Sengen og sagde, venligere end man skulde have ventet det af ham:

»Aa, De maa ikke tale om at dø endnu.«

»Gud velsigne hendes kære Hjærte, nej!« indskød Plejersken, idet hun hurtigt gemte en grøn Flaske, paa hvis Indhold hun med aabenbart Velbehag havde smagt i en Krog, i sin Lomme. »Naar hun har levet saa længe, som jeg har, Sir, og har tretten Børn selv, og de er alle døde undtagen to, som er her i Fattighuset hos mig, saa vil hun være klogere end som at tage det paa den Maade, Gud velsigne hende! Tænk paa, hvad det vil sige at være Moder, hører De, mit søde Lam!«

Tilsyneladende forfejlede dette trøstende Perspektiv over en Moders Udsigter ganske sin Virkning. Patienten rystede paa Hovedet og strakte sin Haand ud mod Barnet.

Lægen lagde det i hendes Arme. Hun trykkede lidenskabeligt sine kolde, hvide Læber mod dets Pande, strøg sig med Hænderne over Ansigtet, saa sig forvildet om, gyste, faldt tilbage — og døde. De gned hende paa Brystet, Hænderne og Tindingerne; men Blodet var standset for altid. De talte om Haab og Trøst. De havde altfor længe været fremmede for hende.

»Det er forbi, Mrs. Thingummy!« sagde Lægen tilsidst.

»Ak, det stakkels Kræ, det er det, ja!« sagde Konen og samlede Proppen til den grønne Flaske, der var faldet ud paa Puden, op, idet samme hun bøjede sig for at tage Barnet. »Stakkels Kræ!«

»De behøver ikke at sende Bud til mig, hvis Barnet skriger,« sagde Lægen og trak langsomt sine Handsker paa. »Det er meget rimeligt, at det *vil* blive uroligt. Giv det saa en Smule Havresuppe. Han satte sin Hat paa, stansede ved Siden af Sengen paa Vejen til Døren og tilføjede: »Hun saa godt ud; hvor kom hun fra?«

»Hun blev bragt hertil i Aftes efter Inspektørens Ordre. Hun blev fundet liggende paa Gaden. Hun havde gaaet ikke saa kort, for hendes Sko var slidt i Stykker; men hvor hun kom fra, eller hvor hun skulde hen, ved ingen.«

Lægen bøjede sig over Liget og løftede dets venstre Haand op. »Den gamle Historie,« sagde han og rystede paa Hovedet. »Ingen Vielsesring, ser jeg. Ak ja! God Nat!«

Lægen gik hen for at spise til Middag; og efter at Konen endnu engang havde henvendt sig til den grønne Flaske, satte hun sig paa en lav Stol foran Kaminen og gav sig til at klæde Barnet paa.

Hvilket fortræffeligt Eksempel paa Klædernes Magt var ikke unge Oliver Twist! Svøbt i det Tæppe, som hidtil havde udgjort hans eneste Beklædning, kunde han lige saa godt have været en Adelsmands Barn som en Tiggers; det vilde have været vanskeligt for den skarpsindigste Fremmede at have bestemt hans Plads i Samfundet. Men nu, da han var svøbt i det gamle Kattunstøj, der var blevet gult i samme Tjeneste, var han stemplet og mærket og indtog paa een Gang sin Plads — som et Sognebarn — den forældreløse i Fattighuset — et sølle, udsultet Skumpelskud, der skulde puffes og knubses gennem Verden — foragtet af alle og ikke ynket af nogen. Oliver skreg lystigt. Hvis han havde vidst, at han var en forældreløs, der var overladt Sogneforstanderes og Inspektørers ømme Barmhjærtighed, vilde han maaske have skreget endnu højere.

Andet Kapitel.

Handler om Oliver Twists Opvækst, Opdragelse og Kost.

I de næste otte eller ti Maaneder var Oliver Offeret for systematisk Forræderi og Bedrageri. Han blev flasket op. Den lille forældreløses forsultne og forladte Tilstand blev pligtskyldigst indberettet af Fattighusmyndighederne til Sognemyndighederne. Disse spurgte værdigt, om der ikke for Tiden paa »Huset« logerede noget Fruentimmer, som var i Stand til at bibringe Oliver den Trøst og Ernæring, han trængte til. Fattighusmyndighederne svarede ydmygst, at det var der ikke. Derpaa besluttede Sognemyndighederne højmodigt og menneskekærligt, at Oliver skulde »forpagtes ud«, eller med andre Ord sendes til en Filial af Fattighuset tre Fjerdingvej derfra, hvor en Snes andre ungdommelige Krænkere af Fattiglovene trillede rundt paa Gulvet hele Dagen, uden at generes af Overflod paa Mad eller Klæder, under moderlig Opsigt af et ældre Kvindemenneske, der modtog Synderne mod en Godtgørelse af syv en halv Pence om Ugen pr. lille Hoved. For syv en halv Pence Mad om Ugen er rigeligt for et Barn; der kan faas en hel Del for syv en halv Pence — fuldkommen nok til at overlæsse dets Mave og gøre det utilpas. Det ældre Kvindemenneske ejede baade Visdom og Erfaring; hun vidste, hvad Børn havde godt af; og hun vidste paa sine Fingre, hvad der var godt for hende selv. Derfor anvendte hun Størstedelen af den ugentlige Betaling til eget Brug og satte den opvoksende Fattiggeneration paa endnu knappere Ration, end der oprindelig var tiltænkt dem; og derved fandt hun i de laveste Dybder et endnu mere bundløst Dyb og viste sig som en meget stor praktisk Filosof.

Enhver kender Historien om en anden praktisk Filosof, som havde en stor Teori om, at en Hest var i Stand til at leve uden at æde, og som godtgjorde den saa fortræffeligt, at han fik sin egen Hest ned paa et Halmstraa om Dagen, og han vilde upaatvivlelig have gjort den til et væligt Dyr paa slet ingen Ting, hvis den ikke var død, netop fire og tyve Timer før den skulde have haft sin første velsmagende Portion Luft. Uheldigvis for den eksperimenterende Filosofi, som dreves af det Fruentimmer, til vis beskyttende Omhu Oliver var overgivet, fulgte der i Reglen lignende Resultater af *hendes* System; thi saa snart et Barn var naaet til at leve af den mindst mulige Portion af den flovest mulige Føde, gik det i halvniende Tilfælde af ti saa drilagtigt, at det enten blev sygt af Mangel og Kulde eller faldt i Ilden paa Grund af manglende Tilsyn eller blev halvkvalt ved et Ulykkestilfælde; og i alle disse Tilfælde blev det ulykkelige lille Væsen i Reglen kaldt til en anden Verden for at samles dér med de Forældre, det aldrig havde kendt i denne.

Af og til, naar der blev anstillet en mere end almindelig Undersøgelse om et Sognebarn, der var blevet overset, da man vendte Madrasserne, eller uforsætlig skoldet ihjel, naar der var tilfældig Vask — skønt det sidste Ulykkestilfælde var meget sjældent, da der meget sjældent holdtes noget som helst i Retning af Vask — saa kunde Juryen sætte sig i Hovedet at gøre besværlige Spørgsmaal eller Sognefolkene kunde være rebelske nok til at skrive under paa en Protest. Men disse Uforskammetheder standsedes hurtigt af Fattiglægens og Kommunalbudets Vidnesbyrd; den første havde altid aabnet Liget og ikke fundet noget i det (hvilket virkelig var meget sandsynligt) og den sidste gjorde altid Ed paa, hvad Sogneraadet ønskede (hvilket jo var meget selvfornægtende). Desuden foretog Direktionen af og til Pilgrimsfarter til Anstalten og sendte

altid Kommunalbudet Dagen i Forvejen for at sige, at den kom. Børnene var rene og pæne at se til, naar *de* kom; og hvad mere vilde Folk have?

Man kan ikke vente, at dette Opfostringssystem skulde frembringe nogen videre rig eller sjælden Afgrøde. Oliver var paa sin niende Fødselsdag et blegt, spinkelt Barn, temmelig lille af Vækst, og afgjort uanselig af Omfang. Men Natur eller Arv havde indplantet en modig, kraftig Aand i Olivers Bryst. Den havde haft rigelig Plads at vokse i, takket være Anstaltens knappe Kost, og maaske skyldtes det denne Omstændighed, at han overhovedet *fik* nogen niende Fødselsdag. I hvert Fald *var* det nu hans niende Fødselsdag, og han fejrede den i Kulkælderen sammen med et udsøgt Selskab af to andre unge Gentlemen, som efter at have taget Del med ham i en sund Afbankning var spærret inde der paa Grund af en fræk Paastand om at være sultne. Da studsede Mrs. Mann, Husets gode Forstanderske, ved det uventede Syn af Mr. Bumble, Kommunalbudet, der masede med Havelaagen for at faa den op.

»Du gode Gud, er det Dem, Mr. Bumble?« sagde Mrs. Mann, idet hun stak Hovedet ud af Vinduet i et velspillet Udbrud af Henrykkelse. (»Susan, tag Oliver og de to andre Unger ovenpaa og vask dem straks«). Ak Gud, Mr. Bumble, hvor det glæder mig at se Dem!«

Nu var Mr. Bumble en svær Mand, og en hidsig Mand; saa i Stedet for at svare i beslægtet Aand paa denne gæstfri Hilsen, ruskede han voldsomt i den lille Laage og gav den saa et Spark, som kun kunde hidrøre fra et Ben, der tilhørte et Kommunalbud.

»Aa Gud!« sagde Mrs. Mann og løb ud — for nu var de tre Drenge blevet fjærnede — at tænke sig! At jeg kunde glemme, at Laagen var laaset indefra for de kære Børns Skyld. Gaa indenfor, Sir, gaa indenfor, Mr. Bumble.«

Skønt denne Indbydelse ledsagedes af en Nejen, der kunde have blødgjort en Sogneforstanders Hjærte, formildede den ikke Kommunalbudet.

»Finder De dette er en ærbødig eller sømmelig Opførsel, Mrs. Mann,« spurgte Mr. Bumble og knugede Haanden om sin Stok, »at lade Sogneraadets Embedsmænd staa her og vente ved Deres Havelaage, naar de kommer her i et kommenalt Anliggende vedrørende de kommenale Forældreløse? Er De klar over, Mrs. Mann, at De om jeg saa maa sige er en lønnet kommenal Funktionær?«

»Jeg forsikrer Dem, Mr. Bumble, jeg var bare ved at fortælle et Par af de kære Børn, der holder saa meget af Dem, at det var Dem, der kom,« svarede Mrs. Mann yderst ydmygt.

Mr. Bumble havde store Tanker om sine oratoriske Evner og sin egen Vigtighed. Han havde vist det ene og hævdet det andet. Han formildedes.

»Naa, naa, Mrs. Mann,« svarede han roligere, »det er maaske, som De siger. Maaske. Lad os gaa ind, Mrs. Mann, for jeg kommer i Forretninger og har noget at sige.«

Mrs. Mann førte Kommunalbudet ind i en lille Dagligstue med Murstensgulv, satte en Stol frem til ham og lagde tjenstvilligt hans trekantede Hat og hans Stok paa Bordet foran ham. Mr. Bumble tørrede sin Pande, der var blevet svedig af Spadsereturen, saa selvbehageligt paa den trekantede Hat og smilede. Ja, han smilede. Kommunalbude er kun Mennesker, og Mr. Bumble smilede.

»Bliv nu ikke fornærmet over, hvad jeg vil sige,« sagde Mrs. Mann med indtagende Venlighed. »De har gaaet langt, ellers vilde jeg ikke tale om det. Men vil De ikke have en lille Draabe af et eller andet, Mr. Bumble?«

»Ikke en Draabe. Ikke en Draabe,« sagde Mr. Bumble og slog værdigt, men venligt ud med sin højre Haand.

»Vist saa,« sagde Mrs. Mann, som havde lagt Mærke til Tonen i Afslaget og den Bevægelse, der havde ledsaget det. »Bare en lille Draabe med en Smule koldt Vand og en Knald Sukker.«

Mr. Bumble hostede.

»Naa, bare en bitte Draabe,« sagde Mrs. Mann overtalende.

»Hvad er det?« spurgte Kommunalbudet.

»Aa det er noget, jeg er nødt til at have en Smule af i Huset, til at helde i de velsignede smaas Draaber, naar de ikke er raske, Mr. Bumble,« svarede Mrs. Mann, mens hun aabnede et Hjørneskab og tog en Flaske og Glas frem. »Det er Genever. Jeg vil ikke føre Dem bag Lyset, Mr. B. Det er Genever.«

»Giver De Børnene Draaber, Mrs. Mann?« spurgte Mr. Bumble, idet han med Øjnene fulgte den interessante Blandingsproces.

»Ak Gud ja, jeg gør saamænd, saa dyre de er. Jeg kunde sandelig ikke udholde at se dem lide, Sir.«

»Nej,« sagde Mr. Bumble bifaldende. »Nej, det kunde De ikke. De er en menneskekærlig Kvinde, Mrs. Mann.« (Her satte hun Glasset paa Bordet). »Jeg skal benytte den første Lejlighed til at omtale det for Direktionen, Mrs. Mann. (Han trak det hen til sig.) De føler som en Moder for dem, Mrs. Mann. (Han rørte rundt i Glasset.) »Jeg — det er mig en Glæde at drikke paa Deres Sundhed, Mrs. Mann.« Og dermed nedsvælgede han det halve af Indholdet.

»Og nu til Forretningerne,« sagde Kommunalbudet og tog en Læderbrevtaske frem. »Det Barn, som blev døbt Oliver Twist, er ni Aar i Dag.«

»Gud velsigne ham!« sagde Mrs. Mann og gned sit venstre Øje rødt med en Snip af sit Forklæde.

»Og trods en udlovet Belønning paa ti Pund, som senere blev forhøjet til tyve — trods de utroligste, jeg kan gerne sige overnaturlige Anstrængelser fra Sognets Side, har vi aldrig været i Stand til at opdage, hvem der er hans Fader, eller hans Moders Hjemstavn, Navn eller Stilling.«

Mrs. Mann hævede forbavset sine Hænder; men tilføjede efter et Øjebliks Betænkning: »Hvordan kommer han saa overhovedet til at have noget Navn?«

Kommunalbudet rettede sig stolt og sagde. »Jeg fandt paa det.«

»De, Mr. Bumble!«

»Jeg, Mrs. Mann. Vi giver vore Børn Navn i alfabetisk Orden. Den sidste var et S — Swubble kaldte jeg ham. Denne var et T — *ham* kaldte jeg Twist. Den næste, der kommer, vil blive Unwin, og den næste Vilkins. Jeg har Navne parat lige til Enden af Alfabetet, og een Gang til helt igennem det lige til Z.«

»Men De er jo ligefrem lærd, Sir!« sagde Mrs. Mann.

»Naa naa,« sagde Kommunalbudet, aabenbart smigret over Komplimenten »det er jeg maaske. Det er jeg maaske, Mrs. Mann.« Han tømte Glasset og tilføjede: »Da Oliver nu er for gammel til at blive her, har Direktionen bestemt, at han skal tilbage til Huset. Jeg er selv kommet for at bringe ham derhen. Saa lad mig se ham med det samme.«

»Jeg skal øjeblikkelig hente ham,« sagde Mrs. Mann og gik ud af Stuen. Oliver, der nu havde faaet fjærnet saa meget af det Snavs, der dækkede hans Ansigt og Hænder, som de kunde skrubbes af ved een Afvaskning, blev lidt efter ført ind i Stuen af sin velvillige Beskytterinde.

»Buk for den Gentleman, Oliver,« sagde Mrs. Mann. Oliver afleverede et Buk, halvt til Kommunalbudet paa Stolen, halvt til den trekantede Hat paa Bordet.

»Vil du følge med mig, Oliver?« sagde Mr. Bumble med majestætisk Røst.

Oliver var lige ved at sige, at han med største Beredvillighed vilde følge med hvem som helst, da han saa op og fik Øje paa Mrs. Mann, der var gaaet om bag Kommunalbudets Stol og med et rasende Ansigt truede ad ham med sin knyttede Næve. Han opfattede øjeblikkelig Vinket, thi Næven havde altfor ofte gjort Indtryk paa hans Krop, til at den ikke skulde være dybt indpræget i hans Erindring.

»Gaar *hun* med mig?« spurgte stakkels Oliver.

»Nej, det kan hun ikke,« svarede Mr. Bumble. »Men hun vil komme og besøge dig engang imellem.«

Dette var ikke nogen synderlig Trøst for Barnet. Hvor ung han end var, havde han imidlertid Forstand nok til at lade, som om han følte stor Sorg ved at skulle bort. Det var ikke videre vanskeligt for Drengen at kalde Taarerne frem i sine Øjne. Sult og rigelig Mishandling er gode Hjælpere, hvis man ønsker at græde; og Oliver græd virkelig meget naturligt. Mrs. Mann gav ham tusind Kys og, hvad han trængte en Del mere til, et Stykke Smørrebrød, for at han ikke skulde synes altfor sulten, naar han kom til Arbejdshuset. Med Brødskiven i sin Haand og den lille brune Klædes Fattighue paa sit Hoved, blev han saa af Mr. Bumble ført bort fra det usle Hjem, hvor et venligt Ord eller Blik aldrig havde oplyst hans Barneaars Mørke. Og dog brast han i en fortvivlet, barnlig Graad, da Laagen lukkede sig bag ham.

Hvor usle end de smaa Kammerater i Ulykken end var, som han efterlod sig, saa var de dog de eneste Venner han nogen Sinde havde kendt; og en Følelse af, hvor forladt han var i den store vide Verden, sænkede sig for første Gang i Barnets Sjæl.

Mr. Bumble gik til med lange Skridt; Oliver, der greb fast om det guldbroderede Opslag paa hans Ærme, travede ved Siden af ham og spurgte ved Enden af hver Fjerdingvej, om de snart var der. Paa disse Spørgsmaal gav Mr. Bumble meget korte og vrantne Svar; thi den flygtige Blidhed, som Genever og Vand vækker i visse Hjærter, var nu fordampet, og han var atter Kommunalbud.

Oliver havde ikke været indenfor Fattighusets Mure et Kvarter, og havde næppe gjort Kaal paa et nyt Stykke Brød, da Mr. Bumble, som havde overgivet ham i en gammel Kones Varetægt, vendte tilbage, fortalte ham, at det var Direktionsaften, og at Direktionen havde sagt, han uopholdelig skulde fremstille sig for den.

Da Oliver ikke havde noget videre klart Begreb om, hvad en Direktion var, blev han temmelig forbavset ved denne Underretning, og vidste ikke rigtig, om han skulde le eller græde. Han fik imidlertid ikke Tid til at tænke over det; thi Mr. Bumble gav ham et Dunk i Hovedet med sin Stok for at vække ham op, og et i Ryggen oven i Købet for at gøre ham livlig, saa førte han ham ind i et stort, hvidlakeret Værelse, hvor en halv Snes svære Gentlemen sad rundt om et Bord. Øverst for Bordet, i en Armstol, der var noget højere end de andre, sad en særlig svær Herre med et meget rundt, rødt Ansigt.

»Buk for Direktionen,« sagde Mr. Bumble. Oliver tørrede et Par Taarer bort af sine Øjne, og da han ikke vidste, hvad Direktionen var, bukkede han — heldigt nok — for Bordet.*)

»Hvad hedder du, Dreng?« sagde Herren i den høje Stol. Oliver var saa bange over Synet af alle disse Herrer, at han skælvede; og Kommunalbudet gav ham endnu et Dunk bag i, hvilket fik ham til at græde; af disse to Grunde svarede han meget sagte og tøvende, og en Herre med hvid Vest sagde, at han var et Fæ. Hvilket jo var en udmærket Maade at opmuntre og berolige ham paa.

»Dreng,« sagde Herren i den høje Stol. »Hør nu efter. Du ved vel, at du er forældreløs?«

»Hvad er det, Sir?« spurgte stakkels Oliver.

»Drengen *er* Idiot — jeg tænkte det nok,« sagde Herren med den hvide Vest.

»Hys!« sagde den Herre, som havde talt først. »Du ved vel, at du hverken har Fader eller Moder, og at du er opfødt af Sognet, hvad?«

»Ja, Sir,« svarede Oliver og græd bitterlig.

»Hvad græder du for?« spurgte Herren med den hvide Vest. Og det var virkelig ogsaa højst mærkværdigt. Hvad *kunde* den Dreng have at græde for?

»Jeg haaber, du siger din Aftenbøn hver Aften,« sagde en anden Herre med grov Stemme, »og beder for de Menne-

---

*) Uoversætteligt Ordspil. Det engelske »board« betyder baade Direktion og Bord. O. A.

sker, som føder dig og sørger for dig — som en Kristen.«

»Ja, Sir,« stammede Drengen.

Den Herre, som talte sidst, havde Ret uden at vide af det. Oliver vilde virkelig have handlet som en Kristen, som en vidunderlig god Kristen oven i Købet, hvis han havde bedt for de Mennesker, som fødte og sørgede for *ham*. Men han havde ikke gjort det, fordi ingen havde lært ham det.

»Naa! Du er kommet her for at blive opdraget og oplært til et nyttigt Haandværk,« sagde Herren med det røde Ansigt i den høje Stol.

»Derfor skal du begynde at pille Værk i Morgen tidlig Klokken seks,« tilføjede den gnavne med den hvide Vest.

For Foreningen af disse to Velsignelser i den ene simple Proces at pille Værk, bukkede Oliver dybt efter Kommunalbudets Anvisning, og blev saa slæbt ind i en stor Sal, hvor han hulkede sig i Søvn i en simpel, haard Seng. Hvilken smuk Illustration til Englands milde Love! De tillader de fattige at lægge sig til at sove!

Stakkels Oliver! Medens han laa der og sov i lykkelig Uvidenhed om alt rundt om, anede han kun lidt, at Direktionen den selv samme Dag havde truffet en Afgørelse, som vilde komme til at udøve den mest haandgribelige Indflydelse paa hele hans Fremtidsskæbne. Men det havde den. Og det var følgende:

Medlemmerne af denne Direktion var meget vise, dybsindige, filosofisk anlagte Mænd; og da de henvendte deres Opmærksomhed paa Fattighuset, opdagede de straks, hvad almindelige Mennesker aldrig vilde have opdaget — de fattige holdt af det! Det var ligefrem et Forlystelsessted for de fattigere Klasser; et Værtshus, hvor der ikke var noget at betale; offentlig Frokost, Middagsmad, Te og Aftensmad hele Aaret rundt; et Elysium af Sten og Kalk, hvor alt var Leg og intet Arbejde. »Oho!« sagde Direktionen med et fiffigt Blik, »vi er Mænd for at bringe *det* i Lave; vi skal faa sat en Stopper for det i en Fart.« Saa indførte de den Regel, at alle fattige skulde have Valget (for de vilde ikke tvinge nogen, det være langt fra dem) mellem gradvis at blive sultet ihjel i Fattighuset, eller at sulte hurtigt ihjel udenfor det. Ud fra dette Synspunkt akkorderede de med Vandværket om at levere en ubegrænset Forsyning af Vand, og med en Melhandler om med Mellemrum at levere smaa Portioner Havremel; og saa uddelte de tre Rationer tynd Havresuppe om Dagen, et Løg to Gange om Ugen, og et halvt Hvedebrød om Søndagen. De traf en hel Mængde andre vise og menneskekærlige Foranstaltninger, med Hensyn til Damerne, som det ikke er nødvendigt at opremse; de paatog sig velvilligst at adskille fattige gifte Folk, fordi det var saa dyrt at faa besørget gennem Doctors' Commons; og i Stedet for at tvinge en Mand til at underholde sin Familie, som de hidtil havde gjort, tog de hans Familie fra ham og gjorde ham til Ungkarl! Det er ikke godt at vide, hvor mange Andragender om Hjælp paa disse to Hovedpunkter, der vilde være fremkommet fra alle Samfundsklasser, hvis de ikke havde være knyttet til et Fattighus; men Direktionen bestod af kloge Hoveder, og de havde forudset denne Vanskelighed. Hjælpen var uadskillelig fra Fattighuset og Havresuppen; og det skræmmede Folk.

I de første seks Maaneder, efter at Oliver Twist var blevet flyttet, var Systemet i fuld Virksomhed. Det var temmelig kostbart i Begyndelsen, paa Grund af Bedemandens forøgede Regning, og fordi det var nødvendigt at sy alle Fattiglemmernes Klæder ind, idet de flagrede løst om deres indskrumpne Legemer efter et Par Ugers Havresuppe. Men Antallet af Lemmer svandt ind ligesom Lemmerne selv; og Direktionen var henrykt.

Det Rum, hvori Drengene bespistes, var en stor Sal med Flisegulv og en stor Kedel ved den ene Ende; ud af den øste Opsynsmanden, der i dette Øjemed var iført Forklæde og bistodes af et Par Koner, Havresuppen op. Af denne ypperlige Blanding fik hver Dreng en Skaal

fuld og ikke mere — undtagen ved særlig festlige Lejligheder, da han desuden fik fem Lod Brød. Skaalene behøvedes aldrig at vaskes af. Drengene skurede dem med deres Skeer til de skinnede igen; og naar de var færdige med denne Operation (der aldrig tog synderlig lang Tid, da Skeerne var næsten lige saa store som Skaalene) kunde de sidde og stirre paa Kedlen med saa ivrige Øjne, som kunde de have fortæret selv de Sten, den var muret af, og samtidig suttede de ihærdigt paa deres Fingre for at opfange de Draaber Havresuppe, der mulig kunde være blevet spildt paa dem. Drenge har i Reglen en fortræffelig Appetit. I tre Maaneder gennemgik Oliver og hans Kammerater den Tortur at blive sultede langsomt ihjel. Men tilsidst blev de saa vilde af Sult, at en Dreng, der var stor af sin Alder og ikke havde været vant til den Slags Ting (for hans Fader havde haft en lille Spisevareforretning) antydede skummelt overfor sine Kammerater, at hvis han ikke fik en Skaal Havresuppe mere pr. Dag, var han bange for at han en eller anden Nat kunde komme til at spise den Dreng, som sov ved Siden af ham, og som tilfældigvis var en svagelig Yngling af spæd Alder. Han havde et vildt, forsultent Blik, og de troede ham absolut. Der blev holdt en Raadslagning; der blev kastet Lod om, hvem der efter Aftensmaden den Dag skulde gaa hen til Opsynsmanden og bede ham om mere; og Loddet traf Oliver Twist.

Aftenen kom, og Drengene indtog deres Pladser. Opsynsmanden indtog sin Plads ved Kedlen; de to Fattiglemmer, der skulde hjælpe ham, stillede sig op bag ved ham; Suppen blev delt om, og der blev læst en lang Bordbøn over de smaa Rationer. Havresuppen forsvandt; Drengene hviskede med hinanden og gjorde Tegn til Oliver, medens hans Sidemand puffede til ham. Barn, som han var, var fortvivlet af Sult og Elendighed. Han rejste sig fra Bordet, gik hen mod Opsynsmanden med sin Skaal og Ske i Haanden og sagde, en Smule urolig over sin egen Dristighed:

»Undskyld, Sir, jeg vilde gerne have mere.«

Opsynsmanden var en svær, sund Mand; men han blev meget bleg. Han stirrede i et Par Sekunder i stum Forbavselse paa den lille Oprører; saa støttede han sig til Kedlen. Hans Assistenter var lamslaaede af Forundring, Drengene af Skræk.

»Hvad!« sagde Opsynsmanden omsider med svag Stemme.

»Undskyld, Sir,« svarede Oliver, »jeg vilde gerne have mere.« Opsynsmanden gav Oliver et Slag i Hovedet med Sleven, greb ham i sine Arme og raabte højt efter Kommunalbudet.

Direktionen sad midt i en højtidelig Raadslagning, da Mr. Bumble i stor Ophidselse kom farende ind i Stuen og sagde til Herren i den høje Stol:

»Undskyld, Mr. Limbkins! Oliver Twist har bedt om mere!«

Der blev almindelig Opstandelse. Forfærdelse stod malet i alles Ansigter.

»Om *mere!*« sagde Mr. Limbkins. »Fat Dem, Bumble, og svar mig tydeligt. Siger De, at han har bedt om mere, efter have spist den Ration, der er tilmaalt ham efter Reglementet?«

»Ja, Sir.«

»Den Dreng vil blive hængt,« sagde Herren med den hvide Vest. »Jeg ved, at den Dreng vil blive hængt.«

Ingen modsagde den profetiske Herre. En livlig Diskussion fandt Sted. Oliver blev straks beordret i Kachotten, og den næste Morgen blev der paa Porten opslaaet en Plakat, der udlovede en Belønning paa fem Pund til den, der vilde befri Sognet for Oliver Twist. Med andre Ord, fem Pund og Oliver Twist blev tilbudt enhver Mand eller Kvinde, der ønskede en Læredreng i et hvilket som helst Fag.

»Jeg har aldrig i mit Liv været mere overbevist om noget,« sagde Herren med den hvide Vest, da han bankede paa Porten næste Morgen og læste Plakaten, »end om at denne Dreng bliver hængt.«

Da jeg agter at vise i det følgende,

om Herren med den hvide Vest fik Ret eller ikke, vilde det maaske svække Interessen ved denne Fortælling (hvis den da overhovedet har nogen) hvis jeg netop nu vilde antyde, om Olivers Liv fik denne voldsomme Afslutning eller ikke.

Tredje Kapitel.

Beretter om, hvordan Oliver Twist var meget nær ved at faa en Plads, som ikke vilde have været nogen Sinecure.

En hel Uge efter, at Oliver Twist havde begaaet den ugudelige og vanhellige Forbrydelse at bede om mere, vedblev han at være Fange i det ensomme og mørke Rum, hvori han var blevet indespærret ved Direktionens Visdom og Barmhjærtighed. Det synes ved første Øjekast ikke urimeligt at antage, at hvis han havde næret sømmelig Agtelse for den hvidvestede Gentlemans Forudsigelse, vilde han have godtgjort dette Individs profetiske Evner een Gang for alle ved at binde den ene Ende af sit Lommetørklæde til en Krog i Væggen og den anden om sin Hals. Herfor var der imidlertid een Hindring, nemlig den, at Lommetørklæder, som udprægede Luksusartikler, for bestandig var fjærnede fra Fattiglemmernes Næser ved en udtrykkelig Ordre af Direktionen. Der laa en endnu større Hindring i Olivers Ungdom og Barnlighed. Han græd blot bitterlig hele Dagen; og da den lange, sørgelige Nat brød frem, holdt han sine smaa Hænder for sit Ansigt for at holde Mørket ude, krøb sammen i en Krog og prøvede paa at sove; men atter og atter vaagnede han forfærdet og skælvende, og trak sig tættere og tættere op til Væggen, som følte han selv dens kolde, haarde Overflade som en Beskyttelse i det Mørke og den Ensomhed, som omgav ham.

Nu maa Fjenderne af »Systemet« ikke tro, at man under Olivers ensomme Indespærring nægtede ham den Velgerning at bevæge sig, den Fornøjelse at have Selskab, eller de Fordele, som religiøs Trøst frembyder. Hvad Bevægelsen angaar, saa var det smukt, koldt Vejr, og han fik Lov til hver Morgen at vaske sig under Posten i en brolagt Gaard, i Nærværelse af Mr. Bumble, som hindrede ham i at blive forkølet ved stadig Anvendelse af sin Stok. Hvad Selskabet angaar, blev han hver Dag ført ind i den Sal, hvor Drengene spiste og blev dér selskabelig gennemtampet til Skræk og Advarsel for de andre. Og det var saa langt fra, at der blev nægtet ham Religionens Trøst, at han tværtimod hver Aften ved Andagtstid blev sparket ind i det samme Rum og fik Lov til at kvæge sin Sjæl med at lytte til Drengenes Fællesbøn, der indeholdt en særlig Klausul, som Direktionen havde indført, og hvori de bad om blive gode, dydige, tilfredse og lydige, og om at blive bevarede mod Synder og Laster som Oliver Twists, hvem Bønnen udtrykkelig fremstillede som staaende under de onde Magters særlige Beskyttelse og som en Artikel, der var udgaaet direkte fra selve Djævlens Værksted.

Det skete en Morgen, medens Olivers Sager befandt sig i denne behagelige og lovende Tilstand, at Mr. Gamfield, en Skorstensfejer, kom ned igennem Byens Hovedgade, dybt grundende over Udveje og Midler til at betale visse Huslejerestancer, som hans Vært rykkede

ham temmelig nærgaaende for. Hvor sangvinsk end Mr. Gamfield opstillede sit Budget, kom han dog til at mangle fulde fem Pund i det Beløb, han skulde bruge, og i sin Fortvivlelse over disse Regneøvelser pinte han skiftevis sin Hjærne og sit Æsel, da han kom forbi Fattighuset og fik Øje paa Plakaten paa Porten.

»Staa saa!« sagde han til sit Æsel.

Æselet var hensunket i dybe Tanker; rimeligvis grundede det over, hvor vidt det var Meningen, at det skulde trakteres med en Kaalstok eller to, naar det var blevet af med de to Sække Sod, hvormed den lille Vogn var læsset; saa det luntede videre uden at tage noget Hensyn til Befalingen.

Mr. Gamfield brummede en heftig Forbandelse over Æsler i Almindelighed og dets Øjne i Særdeleshed; saa løb han efter det og gav det et Slag i Hovedet, som uundgaaeligt vilde have slaaet enhver anden Hjærneskal ind end et Æsels. Saa greb han Tømmen, savede det i Munden med Bidslet for at minde det om, at det ikke var sin egen Herre, og paa den Maade fik han drejet det omkring. Saa gav han det endnu et Slag i Hovedet, for at bedøve det til han kom tilbage. Og derpaa gik han hen til Porten for at læse Plakaten.

Herren med den hvide Vest stod ved Porten med Hænderne paa Ryggen efter at have udtalt nogle dybsindige Meninger i Direktionsværelset. Da han havde set den lille Strid mellem Mr. Gamfield og Æslet, smilte han fornøjet, da denne Person kom hen for at læse Plakaten; thi han saa straks, at Mr. Gamfield var netop en saadan Herre, som Oliver Twist trængte til. Mr. Gamfield smilte ogsaa, mens han læste Dokumentet; for fem Pund var netop den Sum, han havde ønsket sig, og hvad Drengen angik, som fulgte med, saa kendte Mr. Gamfield Spisesedlen i Fattighuset og vidste, at han vilde være en hel Mønsterdreng, som skabt til at krybe gennem Kaminrørene. Derfor stavede han sig endnu engang gennem Plakaten fra Begyndelsen til Enden, lettede saa ydmygt paa sin Skindhue og tiltalte Herren med den hvide Vest.

»Det var denne Dreng, Sir, som Sognet ønsker at sætte i Lære,« sagde han.

»Ja, min gode Mand,« sagde Herren med den hvide Vest med et nedladende Smil. »Hvad er der med ham?«

»Hvis Sognet vilde lade ham lære et let og fornøjeligt Haandværk i det respektable Skorstensfejerfag,« sagde Mr. Gamfield, »saa har jeg Brug for en Lærling, og er villig til at tage ham.«

»Gaa indenfor,« sagde Herren med den hvide Vest. Og efter at Mr. Gamfield havde givet Æslet endnu et Slag i Hovedet og savet det i Munden endnu engang, for at det ikke skulde løbe bort i hans Fraværelse, fulgte han Herren med den hvide Vest ind i det Værelse, hvor Oliver første Gang havde set ham.

»Det er en snavset Bestilling,« sagde Mr. Limbkins, da Gamfield igen havde fremsat sit Ønske.

»Drenge er blevet kvalt i Skorstene før i Dag,« sagde en anden.

»Det er, fordi de gjorde Halmen vaad, før de fyrede op i Skorstenen for at faa dem til at komme ned igen,« sagde Gamfield. »Det giver bare Røg og ikke noget Blus; og Røg nytter slet ikke noget til at faa en Dreng til at komme ned, for det faar ham bare til at sove, og det er netop hvad han holder af. Drenge er meget genstridige og dovne, mine Herrer, og der er ikke noget til at faa dem til at komme ned i en Fart som et godt, varmt Blus. Det er ogsaa humant, mine Herrer, for hvis de bliver stikkende i Skorstenen, saa skal de nok stride for at komme løs, naar det steger i Fødderne paa dem.«

Herren med den hvide Vest syntes at more sig storartet over denne Forklaring; men hans Munterhed blev hurtigt standset ved et Blik fra Mr. Limbkins. Direktionen gav sig saa til at forhandle indbyrdes i et Par Minutter, men saa sagte, at Ordene: »sparer Udgifter,« »pynter i Regnskabet,« »offentliggøre en trykt Beretning,« var det eneste, han

kunde høre. Og selv dem hørte han saamænd kun, fordi de blev gentaget meget hyppigt med stærkt Eftertryk.

Omsider hørte de op med at hviske; og da Direktionens Medlemmer atter højtideligt havde sat sig, sagde Mr. Limbkins:

»Vi har overvejet Deres Forslag, og vi kan ikke modtage det.«

»Paa ingen Maade,« sagde Herren med den hvide Vest.

»Absolut ikke,« tilføjede de andre Medlemmer.

Da Mr. Gamfield vidste, at han havde Ry for allerede at have pryglet tre—fire Drenge ihjel, faldt det ham ind, at Direktionen maaske havde faaet det ubegribelige Indfald, at denne ganske uvedkommende Omstændighed burde indvirke paa dens Optræden. Det vilde aldeles ikke have lignet Direktionens sædvanlige Fremgangsmaade; men han havde alligevel ikke særlig Lyst til at faa Ryggtet stukket i Næsen, saa han vred sin Hue mellem sine Hænder og gik langsomt bort fra Bordet.

»De vil altsaa ikke lade mig faa ham, mine Herrer?« sagde Mr. Gamfield og standsede tæt ved Døren.

»Nej,« svarede Mr. Limbkins; »idet vi synes, at da det er en snavset Bestilling, bør de tage imod noget mindre end den udsatte Sum.«

Mr. Gamfields Ansigt klarede op; han vendte hurtigt tilbage til Bordet og sagde:

»Hvad giver De, mine Herrer? Vær ikke haarde mod en fattig Mand. »Hvor meget vil De give?«

»Jeg vil anse tre Pund og ti Shillings for rigeligt,« sagde Mr. Limbkins.

»Ti Shillings for meget,« sagde Herren med den hvide Vest.

»Naa,« sagde Mr. Gamfield, »lad os sige fire Pund mine Herrer. Sig fire Pund, saa er De af med ham, hvad?«

»Tre Pund og ti,« gentog Mr. Limbkins fast.

»Naa, jeg vil dele Forskellen, mine Herrer,« sagde Gamfield. »Tre Pund og femten.«

»Ikke en Penny mere,« var Mr. Limbkins' faste Svar.

»Bah! Snak om en Ting!« sagde Herren med den hvide Vest. »Han vilde være billigt Køb uden noget som helst Vederlag. Tag ham, De Dumrian! Han er netop en Dreng for Dem. Han trænger til Stokken af og til; det vil han have godt af; og hans Kost vil heller ikke blive videre kostbar, for han er ikke blevet overfodret, siden han blev født. Ha, ha, ha!«

Mr. Gamfield kastede et fiffigt Blik paa Ansigterne rundt om Bordet, og da han bemærkede et Smil paa dem alle, bredte der sig ogsaa et Smil over hans eget. Handelen var sluttet. Mr. Bumble fik med det samme Ordre til, at Oliver Twist og hans Kontrakt endnu samme Aften skulde bringes for Fredsdommeren, for at den kunde blive underskrevet og bekræftet.

Som Følge af denne Bestemmelse blev lille Oliver til sin umaadelige Forundring udfriet fra sit Fængsel og beordret til at tage en ren Skjorte paa. Han var neppe blevet færdig med denne højst usædvanlige gymnastiske Øvelse, da Mr. Bumble egenhændigt bragte ham en Skaal Havresuppe og Søndagsrationen paa fem Lod Brød. Ved dette rystende Syn begyndte Oliver at græde ynkeligt; thi han troede ikke unaturligt, at Direktionen havde besluttet at slaa ham ihjel i et eller andet nyttigt Øjemed, ellers vilde de aldrig være begyndt at fede ham paa den Maade.

»Gør nu ikke dine Øjne røde, Oliver, men spis din Mad og vær taknemlig,« sagde Mr. Bumble med Vægt. »Du skal sættes i Lære, Oliver.«

»I Lære, Sir?« sagde Barnet skælvende.

»Ja, Oliver,« sagde Mr. Bumble. »De gode, velsignede Herrer, der er ligesom Fædre for dig, Oliver, siden du selv ingen Forældre har, agter at sætte dig i Lære og gøre en Mand af dig; skønt det koster Sognet tre Pund og ti Shillings! — tre Pund og ti, Oliver! Halvfjersindstyve Shillings — et Hundrede

og fyrretyve Sixpences! — og alt det for en uartig forældreløs, som ingen kan holde af.«

Da Mr. Bumble tav for at trække Vejret efter at have holdt denne Tale med frygtelig Stemme, trillede Taarerne ned over det stakkels Barns Kinder og han hulkede bitterlig.

»Naa,« sagde Mr. Bumble noget mindre bøst, thi det tilfredsstillede hans Følelser at se den Virkning, hans Veltalenhed havde frembragt. »Naa Oliver! Tør nu dine Øjne med dit Ærme og sid ikke dér og græd ned i din Havresuppe; det er meget taabeligt af dig, Oliver.« Og det var det unægteligt, for der var fuldkommen tilstrækkeligt Vand i den allerede.

Paa Vejen til Fredsdommerne belærte Mr. Bumble Oliver om, at alt, hvad han havde at gøre, var at se meget glad ud og sige, naar Herrerne spurgte ham, om han gerne vilde sættes i Lære, at det havde han stor Lyst til, hvilke Paamindelser Oliver lovede at adlyde — saa meget mere, som Mr. Bumble lod falde et Vink om, at hvis han svigtede paa noget af disse to Punkter, var det umuligt at sige, hvad der vilde blive gjort ved ham. Da de kom til Kontoret, blev han lukket ind i et lille Værelse for sig selv, og Mr. Bumble formanede ham til at blive dér, til han kom tilbage for at hente ham.

Der blev Drengen saa med bankende Hjærte en halv Time. Da stak Mr. Bumble Hovedet ind ad Døren — uden den trekantede Hat — og sagde højt:

»Naa, kære Oliver, kom saa ind til Herrerne!«

Men samtidig viste han Oliver et barsk, truende Ansigt og tilføjede med dæmpet Stemme: »Husk paa, hvad jeg har sagt dig, din unge Slyngel.«

Oliver saa ved disse noget modstridende Ord troskyldigt op i Mr. Bumbles Ansigt; denne forhindrede ham i at svare ved straks at føre ham ind i en rummelig Stue med et stort Vindue. Bag en Pult sad to gamle Herrer med pudret Haar; den ene af dem læste i en Avis, medens den anden ved Hjælp af et Par Skildpaddes Briller arbejdede sig gennem et lille Stykke Pergament, der laa foran ham. Mr. Limbkins stod foran Pulten ved den ene Side, og ved den anden Mr. Gamfield med et usædvanlig rent Ansigt. To-tre Mænd af et simpelt Udseende med lange Støvler paa drev om i Stuen.

Den gamle Herre med Brillerne døsede lidt efter lidt hen over det lille Stykke Pergament, og der blev en kort Pavse, efter at Oliver af Mr. Bumble var blevet anbragt lige foran Pulten.

»Her er Drengen, Deres Velbaarenhed,« sagde Mr. Bumble.

Den gamle Herre, som sad og læste i Avisen, hævede et Øjeblik Hovedet og trak den anden gamle Herre i Ærmet; hvorpaa den sidst nævnte gamle Herre vaagnede op.

»Aa, er det Drengen?« sagde han.

»Det er ham,« svarede Mr. Bumble. »Buk for Fredsdommerne, min Ven.«

Oliver tog sig sammen og bukkede, saa godt han kunde. Han havde staaet og stirret stift paa Dommerens pudrede Haar og tænkt ved sig selv, om alle Direktioner blev født med det dér hvide i deres Haar, og om det var derfor, de var Direktioner?

»Naa,« sagde den gamle Herre. »Han har vel Lyst til at blive Skorstensfejer?«

»Forfærdelig, Deres Velbaarenhed,« svarede Mr. Bumble og kneb Oliver i Smug for at lade ham vide, at han gjorde bedst i ikke at sige nej.

»Og han *vil* være Skorstensfejer, hvad?« spurgte den gamle Herre.

»Hvis han blev sat i en anden Lære i Morgen, vilde han øjeblikkelig løbe bort, Deres Velbaarenhed,« svarede Mr. Bumble.

»Og denne Mand, som skal være hans Herre — vil De behandle ham godt, hvad? Og føde ham og sørge for alt den Slags, hvad?« sagde den gamle Herre.

»Naar jeg siger, jeg vil, saa vil jeg det ogsaa,« svarede Mr. Gamfield muggent.

»De taler rent ud af Posen, min Ven, men De ser ud til at være en retskaffen,

aabenhjærtig Mand,« sagde den gamle Herre og vendte sine Briller i Retning af den Mand, der aspirerede til Prisen for Oliver, og hvis slyngelagtige Ansigt var lige saa godt som en lovformelig Attest for Grusomhed. Men Fredsdommeren var halvblind og gik halvvejs i Barndom, saa det var ikke at vente, at han skulde kunne se, hvad andre saa.

»Det haaber jeg, jeg er, Sir,« sagde Mr. Gamfield med en styg Skelen.

»Jeg tvivler ikke paa, at De er det, min Ven,« svarede den gamle Herre og satte Brillerne fastere paa sin Næse og saa sig om efter Blækhuset.

Det var et kritisk Øjeblik for Oliver. Hvis Blækhuset havde staaet dér, hvor den gamle Herre troede, det stod, vilde han have dyppet sin Pen i det og underskrevet Kontrakten, og Oliver vilde øjeblikkelig været blevet slæbt bort. Men da det tilfældigvis stod lige for Næsen af ham, søgte han det selvfølgelig over hele Pulten uden at kunne finde det; og da han under sin Søgen tilfældigvis kom til at se lige ud, faldt hans Blik paa Olivers blege og forskræmte Ansigt; thi til Trods for alle Mr. Bumbles advarende Blikke og Knibninger, betragtede Drengen sin fremtidige Herres frastødende Ansigt med et Udtryk af Rædsel, der var altfor tydeligt til, at selv en halvblind Fredsdommer kunde tage fejl af det.

Den gamle Herre stansede, lagde Pennen fra sig og saa fra Oliver hen paa Mr. Limbkins, der forsøgte paa at tage sig en Pris med en munter og intet anende Mine.

»Min Dreng!« sagde den gamle Herre og lænede sig frem over Pulten. Det gav et Sæt i Oliver. Og deri var han undskyldt; thi Ordene blev sagt i en venlig Tone, og fremmede Lyde gør en bange. Han skælvede voldsomt og brast i Graad.

»Min Dreng!« sagde den gamle Herre, »du ser bleg og urolig ud. Hvad er der i Vejen?«

»Gaa lidt bort fra ham, Kommunalbud!« sagde den anden Fredsdommer, idet han lagde Avisen fra sig og bøjede sig frem med et Udtryk af Deltagelse. »Naa, Dreng, sig os saa, hvad der er i Vejen; vær ikke bange.«

Oliver faldt paa Knæ, foldede sine Hænder og bad om, at de hellere vilde føre ham tilbage til det mørke Rum — hellere sulte ham — slaa ham — dræbe ham, hvis de havde Lyst — end sende ham bort med denne frygtelige Mand.

»Naa!« sagde Mr. Bumble og opløftede højtideligt sine Hænder og sit Blik — »naa! Af alle de snedige og lumske Forældreløse jeg har set, er du en af de frækkeste!«

»Hold Deres Mund, Kommunalbud!« sagde den anden gamle Herre.

»Undskyld, Deres Velbaarenhed,« sagde Mr. Bumble, der ikke kunde tro sine Øren. »Talte Deres Velbaarenhed til mig?«

»Ja. Hold Deres Mund.«

Mr. Bumble var stum af Forbavselse. Et Kommunalbud beordret til at holde Mund! En moralsk Revolution!

Den gamle Herre med Skildpaddesbrillerne saa paa sin Kollega; han nikkede betydningsfuldt.

»Vi nægter at stadfæste denne Kontrakt,« sagde den gamle Herre og kastede Pergamentstumpen til Side.

»Jeg haaber,« stammede Mr. Limbkins, »at Fredsdommerne ikke paa et rent Barns ubekræftede Vidnesbyrd vil bygge den Opfattelse, at Myndighederne har gjort sig skyldige i nogen upassende Opførsel.«

»Fredsdommerne er ikke kaldede til at udtale nogen Mening om den Sag,« sagde den anden gamle Herre skarpt. »Tag Drengen tilbage til Fattighuset og behandl ham venligt. Han synes at trænge til det.«

Samme Aften paastod Herren med den hvide Vest paa det bestemteste, at Oliver ikke alene vilde blive hængt, men radbrækket oven i Købet. Mr. Bumble rystede paa Hovedet med skummel Hemmelighedsfuldhed og sagde, at han vilde ønske, det maatte gaa godt for ham, hvortil Mr. Gamfield svarede, at han vilde ønske, han havde fat i ham, hvilket, skønt han i de fleste Ting var enig

med Kommunalbudet, kunde synes at være et Ønske af ganske modsat Art.

Den næste Morgen underrettedes Offentligheden endnu engang om, at Oliver kunde faas i Forpagtning, og at fem Pund vilde blive udbetalt til den, der tog ham.

Fjerde Kapitel.

Da Oliver faar Tilbud om en anden Plads, gør han sin første Indtræden i det offentlige Liv.

Det er en meget almindelig Skik i fornemme Familier, naar man ikke straks kan skaffe en ung Mand en fordelagtig Stilling eller Udsigt til en saadan, da at sende ham til Søs. Efter dette vise og sunde Eksempel raadslog Direktionen da ogsaa om at faa Oliver indskibet paa en eller anden lille Fragtskude, der skulde til en dygtig usund Havn. Dette syntes at være det bedste, man kunde gøre ved ham, da det syntes rimeligt, at Skipperen, naar han en Dag var i særlig munter Stemning ovenpaa sin Middag enten vilde slaa Hjærneskallen ind paa ham med en Haandspade eller tampe Sjælen ud af Kroppen paa ham, thi det er jo almindelig kendt, at begge disse Adspredelser er særlig yndede blandt Gentlemen af den Klasse. Jo mere Direktionen saa Sagen i dette Lys, des flere Fordele frembød den, saa de kom til den Slutning, at den eneste Maade man grundigt kunde forsørge Oliver paa var uopholdeligt at sende ham til Søs.

Mr. Bumble var sendt af Sted for at anstille forskellige foreløbige Undersøgelser og finde en eller anden Kaptajn, som havde Brug for en Kahytsdreng uden Venner, og han vendte netop tilbage til Fattighuset for at aflægge Beretning om Udfaldet af sin Sendelse, da han lige ved Porten mødte ingen ringere end Sognets Bedemand, Mr. Sowerberry.

Mr. Sowerberry var en høj, mager, sværlemmet Mand i en luvslidt sort Dragt, med stoppede Bomuldsstrømper af samme Kulør og tilsvarende Sko. Hans Træk var ikke af Naturen anlagt til Smil, men han var i Reglen tilbøjelig til fagmæssig Spøgefuldhed. Hans Gang var elastisk, og hans Ansigt vidnede om indre Glæde, da han gik hen mod Mr. Bumble og hjærteligt trykkede hans Haand.

»Jeg har taget Maal af de to Fruentimmer, der døde sidste Nat, Mr. Bumble,« sagde Bedemanden.

»De vil gøre Deres Lykke, Mr. Sowerberry,« sagde Kommunalbudet medens han stak sin Tommel og Pegefinger i den Snusdaase, Bedemanden rakte ham — en snild lille Model til en Patentligkiste. »Jeg siger, De vil gøre Deres Lykke, Mr. Sowerberry,« gentog Mr. Bumble og klappede Bedemanden venligt paa Skulderen med sin Stok.

»Tror De?« sagde Bedemanden i en halvt indrømmende, halvt modsigende Tone. »De Priser, Direktionen giver, er meget smaa, Mr. Bumble.«

»Det er Kisterne med,« svarede Mr. Bumble med netop saa meget af en Latter, som en højtstaaende Embedsmand tør tillade sig.

Dette kildrede i høj Grad Mr. Sowerberry, og han lo længe af det, hvad han jo ogsaa burde. »Naa ja, Mr. Bumble,« sagde han omsider, »det kan ikke nægtes, at siden det nye Bespisningssystem er

indført, er Kisterne noget snevrere og fladere end før; men vi maa ogsaa tjene noget, Mr. Bumble. Vel lagrede Brædder er en dyr Artikel, Sir, og alle Jærnhankene kommer ad Kanalvejen fra Birmingham.

»Naa ja,« sagde Mr. Bumble, »hver Bestilling har sine Skyggesider. En anstændig Profit maa man naturligvis indrømme.«

»Naturligvis, naturligvis,« svarede Bedemanden, »og faar jeg ingen Profit paa den eller den Artikel, naa, saa indvinder jeg i det lange Løb, hvad — he, he, he.«

»Netop.«

»Skønt jeg maa sige, Mr. Bumble, at jeg har en stor Ulempe at kæmpe med, og at det er, at alle de svære dør hurtigst. De Folk, som har kendt bedre Dage og betalt Skatter i mange Aar, er de første til at falde sammen, naar de kommer paa Fattighuset. Og jeg vil sige Dem, Mr. Bumble, at tre, fire Tommer over, hvad man har beregnet, gør et slemt Skaar i Profiten, især naar man har Familie at sørge for.«

Da Mr. Sowerberry sagde dette med al en forurettet Mands Harme, og Mr. Bumble følte, at det let kunde kaste en Skygge paa Sognets Ære, fandt den sidste det raadeligst at skifte Emne. Da Oliver Twist laa ham nærmest, begyndte han at tale om ham.

»A propos,« sagde han, »De skulde vel ikke kende en, der har Brug for en Dreng, hvad? En kommenal Dreng, der for Øjeblikket er en Byrde — en Møllesten om den kommenale Hals, om jeg saa maa sige? Liberale Vilkaar, Mr. Sowerberry, liberale Vilkaar!« Mr. Bumble hævede sin Stok mod Plakaten og slog tre Slag paa Ordene »Fem Pund«, der var trykt med kæmpemæssige Bogstaver.

»Ih, men det var jo netop det, jeg vilde tale med Dem om,« sagde Bedemanden og greb fat i det guldbroderede Opslag paa Mr. Bumbles Kjole. »Men ved De hvad, det er dog nogle pragtfulde Knapper, Mr. Bumble. Dem har jeg aldrig lagt Mærke til før.«

»Ja, jeg finder dem ganske pæne,« sagde Kommunalbudet og kastede et stolt Blik ned over de store Messingknapper, der prydede hans Kjole. »Præget er det samme som paa det kommenale Segl — den barmhjærtige Samaritan, der helbreder den syge og saarede Mand. Direktionen forærede mig den til Nytaar, Mr. Sowerberry. Jeg have den paa, husker jeg, ved Ligsynet over den forarmede Haandværkssvend, som døde i en Port midt om Natten.«

»Det husker jeg,« sagde Bedemanden. Juryen erklærede, at han var død af Kulde og paa Mangel af det nødvendigste til Livets Ophold, ikke?«

Mr. Bumble nikkede.

»Og jeg tror, de tilføjede nogle Ord om, at hvis Fattigforstanderen havde —«

»Snak ikke om det Vrøvl!« afbrød Kommunalbudet. »Hvis Direktionen hørte efter alt det Vaas, som uvidende »Jurymænd kommer med, vilde den faa nok at gøre.«

»Meget sandt,« sagde Bedemanden.

»Jurymænd,« sagde Mr. Bumble og greb fat om sin Stok, som han plejede, naar han blev oprørt, »er noget simpelt Pak.«

»Det er de.«

»De har ikke mere Filosofi eller Nationaløkonomi i sig end som saa,« sagde Kommunalbudet og knipsede haanligt med Fingrene.

»Nej de har ikke.«

»Jeg foragter dem,« sagde Kommunalbudet og blev meget rød i Ansigtet.

»Det gør jeg ogsaa,« svarede Bedemanden.

»Og jeg vilde bare ønske, at vi havde en Jury af den uafhængelige Slags i Fattighuset en Uges Tid eller to,« sagde Kommunalbudet. »Saa skulde Direktionens Reglementer snart faa Humøret pillet ud af dem.«

»Det kunde de have godt af,« sagde Bedemanden og smilte bifaldende for at faa den kommunale Embedsmands voksene Harme til at lægge sig.

Mr. Bumble tog sin trekantede Hat af, tog et Lommetørklæde frem af Pulden og tørrede sin Pande, der var ble-

vet svedig af Raseri, satte Hatten paa igen, vendte sig mod Bedemanden og sagde roligere:

»Naa, hvad var det saa med Drengen?«

»Jo.« svarede Bedemanden. »Som De ved, betaler jeg ikke saa lidt i Fattigskat, Mr. Bumble.«

»Hm.«

»Naa, og saa mener jeg, jeg har Ret til at faa saa meget for Pengene som muligt, Mr. Bumble; og derfor tror jeg, jeg vil tage Drengen selv.«

Mr. Bumble greb Bedemanden ved Armen og førte ham ind i Bygningen. I fem Minutter var Mr. Sowerberry inde hos Direktionen; og det blev aftalt, at Oliver samme Aften skulde tage hen til ham »paa Prøve« — hvilket, naar det drejer sig om et Fattigbarn, vil sige, at hvis hans Herre efter en kort Prøvetid finder, at han kan klemme Arbejde nok ud af Drengen uden at putte for megen Føde i ham, skal han i et vist Antal Aar kunne gøre med ham, hvad han vil.

Da lille Oliver den Aften blev ført frem for »Herrerne« og underrettet om, at han samme Aften skulde tiltræde Pladsen som Dreng hos en Ligkistesnedker, og at hvis han beklagede sig over sin Stilling eller nogen Sinde kom tilbage paa Sognet, vilde han blive sendt til Søs for at drukne eller faa Hovedet slaaet i Stykker, ligesom det traf sig, røbede han saa lidt Bevægelse, at de enstemmigt erklærede ham for en forhærdet ung Slubbert og befalede Mr. Bumble straks at føre ham bort.

Nu var det ganske naturligt, at Direktionen mere end alle andre maatte føle dydig Forbavselse og Forfærdelse ved det mindste Tegn paa, at nogen manglede Følelse, men i dette Tilfælde tog den ganske fejl. Den nøgne Sandhed var, at Oliver ikke besad for lidt Følelse, men for meget, og at han var paa gode Veje til at blive dum og sløv for Livstid af den Mishandling, han havde lidt. Han modtog Meddelelsen om sin Skæbne i fuldkommen Tavshed; og da han havde faaet sin Bagage i Haanden — den var ikke synderlig vanskelig at bære, thi den bestod kun af en Pakke i brunt Papir, et Kvarter i Firkant og tre Tommer tyk — trak han Huen ned over sine Øjne, greb atter fat i Mr. Bumbles Ærmeopslag og blev af denne værdige Person ført bort til en ny Lidelsernes Skueplads.

I nogen Tid slæbte Mr. Bumble af med Oliver uden at bekymre sig om ham; thi Kommunalbudet bar sit Hoved meget højt, hvad et Kommunalbud altid bør, og da det var en blæsende Dag blev lille Oliver ganske indhyllet i Mr. Bumbles Kjoleskøder, naar Vinden spilede dem ud og aabenbarede hans Vest med Frakkelommerne og hans drapfarvede Plydses Knæbenklæder i deres fulde Glans. Men da de kom nærmere til deres Bestemmelsessted fandt Mr. Bumble det betimeligt at se efter, om Drengen saa anstændig nok ud til at blive fremstillet for sin nye Herre, og han saa følgelig ned med en naadigt beskyttende Mine.

»Oliver!« sagde han.

»Ja, Sir,« svarede Oliver med sagte, skælvende Stemme.

»Huen væk fra Øjnene og op med Hovedet, Sir.«

Skønt Oliver straks gjorde, hvad der blev forlangt, og hurtigt fo'r med den Haand, han havde fri, hen over sine Øjne, blev der dog en Taare siddende i dem, da han saa op paa sin Fører. Da Mr. Bumble stirrede strengt paa ham, rullede den ned over hans Kind. Flere fulgte efter. Drengen gjorde en kraftig Anstrængelse, men forgæves. Han slap Mr. Bumbles Ærme, holdt begge sine Hænder for sit Ansigt og græd, til Taarerne sprang frem mellem hans magre Fingre.

»Naa!« udbrød Mr. Bumble, idet han stansede brat og sendte sin lille Myndling et Blik, der udtrykte den afskyeligste Ondskab. »Det maa jeg sige! Af alle de utaknemligste og sletteste Drenge, jeg har kendt, er du den — —«

»Nej, nej Sir,« hulkede Oliver, idet han klyngede sig til den Haand, der holdt den velkendte Stok. »Jeg vil vir-

kelig være god, Sir, det vil jeg. Jeg er en meget lille Dreng, Sir, og det er saa — saa —«

»Saa hvad for noget?« spurgte Mr. Bumble forundret.

»Saa ensomt, Sir! Saa forfærdelig ensomt! Alle hader mig. Aa, Sir, De *maa* ikke være vred paa mig!« Drengen trykkede Haanden mod sit Hjærte og saa med fortvivlede Taarer op i sin Ledsagers Ansigt.

Et Øjeblik betragtede Mr. Bumble Olivers ynkelige og hjælpeløse Ansigt med en vis Forbavselse; saa rømmede han sig nogle Gange, mumlede noget om »den forbistrede Hoste« og bød Oliver tørre sine Øjne og være en god Dreng. Saa tog han atter hans Haand og gik videre med ham i Tavshed.

Bedemanden, som netop havde sat Skodderne for sin Butik, var ved at føre noget ind i sin Bog ved Skinnet fra et passende trist Lys, da Mr. Bumble traadte ind.

»Aha!« sagde Bedemanden og saa op fra Bogen og stansede midt i et Ord. »Er det Dem, Bumble?«

»Det er, hvad det er, Mr. Sowerberry,« svarede Kommunalbudet. »Her kommer jeg med Drengen.« Oliver bukkede.

»Ja saa det er Drengen?« sagde Bedemanden og løftede Lyset over sit Hoved for bedre at kunne tage Oliver i Øjesyn. »Mrs. Sowerberry! Vilde du komme her ud et Øjeblik, kære.«

Mrs. Sowerberry dukkede frem fra et lille Værelse bag Butiken og viste sig at være et lille, magert, sammentrykket Fruentimmer med et arrigt Ansigt.

»Min kære,« sagde Mr. Sowerberry ærbødigt, »det er den Dreng fra Fattighuset, jeg har talt om.« Oliver bukkede igen.

»Min Gud!« sagde Bedemandens Kone. »Han er meget lille!«

»Ja, han *er* temmelig lille,« svarede Mr. Bumble og saa paa Oliver, som om det var *hans* Fejl, at han ikke var tykkere. »Han *er* lille. Det kan ikke nægtes. Men han vokser nok, Mrs. Sowerberry, han vokser nok.«

»Ja, det gør han saamænd nok,« sagde Damen pirreligt, »af den Mad og Drikke han faar hos os. Jeg kan ikke se nogen Besparelse ved disse Fattighusbørn; for de koster altid mere at holde, end de er værd. Men Mandfolkene tror jo, at de forstaar al Ting bedst. Naa, gaa saa nedenunder, din lille Benrad.« Med disse Ord aabnede hun en Sidedør og puffede Oliver ned ad en stejl Trappe og ind i en stenlagt Celle, der var fugtig og mørk og dannede Forværelset til Kulkælderen og kaldtes »Køkkenet«. Dér sad en sjusket Pige med nedtraadte Sko og et Par blaa Uldstrømper, der trængte i høj Grad til at stoppes.

»Charlotte,« sagde Mrs. Sowerberry, som havde fulgt Oliver ned, »giv denne Dreng noget af de kolde Rester, der var sat af til Trip. Den har ikke været hjemme siden i Morges, saa den faar at undvære dem. Drengen er sikkert ikke for kræsen til at spise dem — vel Dreng?«

Oliver, hvis Øjne havde skinnet, da der blev talt om Mad, og som skælvede af Iver efter at komme til at fortære den, svarede benægtende, og der blev sat en Tallerken simple Levninger for ham.

Jeg vilde ønske, at en eller anden velnæret Filosof, hvis Mad og Drikke bliver til Galde indeni ham, hvis Blod er Is og hvis Hjærte er af Sten, kunde have set Oliver kaste sig over den lækre Mad, som Hunden havde vraget. Jeg kunde kun ønske en Ting højere — nemlig at se Filosofen selv holde et Maaltid af samme Slags med samme Nydelse.

»Naa,« sagde Bedemandens Kone, da han havde spist — hun havde betragtet ham med Rædsel og med bange Anelser om hans fremtidige Appetit — »er du saa færdig?«

Da der ikke var mere spiseligt indenfor Olivers Rækkevidde, svarede han ja.

»Kom saa med mig,« sagde Mrs. Sowerberry og tog en snavset og daarligt lysende Lampe og førte ham ovenpaa. »Din Seng er under Disken. Du har vel

ikke noget mod at sove under Disken? Men det er for Resten lige meget, om du har det eller ikke, for der er ikke andre Steder, du kan sove. Naa — jeg skal vel ikke staa her hele Natten!«

Oliver tøvede ikke længere men fulgte ydmygt sin nye Madmoder.

Femte Kapitel.

Oliver faar ny Omgang. Da han for første Gang overværer en Begravelse, faar han en ugunstig Opfattelse af sin Herres Næringsvej.

Da Oliver var blevet overladt til sig selv i Bedemandens Butik, satte han Lampen paa en Høvlebænk og saa sig om med en Følelse af Ærefrygt og Rædsel, som mange, der er adskillig ældre end han, ikke vil have svært ved at forstaa. En halvfærdig Ligkiste, der stod midt i Butiken paa sorte Træbukke, saa saa skummel og dødningeagtig ud, at der løb en kold Gysen over ham, hver Gang hans Øje faldt paa den; han ventede halvvejs at se en eller anden frygtelig Skikkelse langsomt hæve sit Hoved op af den og gøre ham vanvittig af Rædsel. Op ad Væggen stod en lang Række regelmæssigt opstillede Elmebrædder af samme Længde, og de lignede i den dunkle Belysning højskuldrede Spøgelser med Hænderne i Bukselommerne. Kisteplader, Elmespaaner, Søm med blanke Hoveder og Strimler af sort Klæde laa strøet ud over Gulvet; og Væggen bag Disken var prydet med en levende Fremstilling af to Bedemænd med meget stive Halsbind, der stod paa Vagt udenfor en stor Dør, mens en Ligvogn med fire sorte Heste for nærmede sig i det Fjærne. Der var varmt og beklumret i Butiken, og Atmosfæren syntes mættet med Ligkistelugt. Rummet under Disken, hvor hans Uldmadras var stukket ind, lignede en Grav.

Heller ikke var dette de eneste uhyggelige Følelser, der trykkede Oliver. Han var alene paa et fremmed Sted, og vi ved alle, hvilken frysende Følelse af Trøstesløshed, der kan komme over os alle i en saadan Situation. Drengen havde ingen Venner, som han brød sig om, eller som brød sig om ham. Han havde ingen nylig Skilsmisse at sørge over, intet Savn af noget velkendt, elsket Ansigt hvilende tungt paa hans Sind. Men hans Hjærte *var* alligevel tungt; og da han krøb ind i sin snevre Seng, ønskede han, at det var hans Kiste, og han kunde blive ført til en rolig, lang Søvn paa Kirkegaarden, mens det høje Græs viftede blidt over hans Hoved, og den gamle Klokkes dybe Lyd trøstede ham i hans Søvn.

Oliver blev vækket om Morgenen ved en højlydt Sparken paa Butiksdøren; og før han kunde komme i Klæderne, blev den gentaget paa en forbitret og hidsig Maade mindst tyve Gange. Da han begyndte at tage Kæden fra, faldt Benene til Ro, og en Stemme lod sig høre.

»Vil du lukke op?« skreg den.

»Straks, Sir,« svarede Oliver, idet han fik Kæden fra og drejede Nøglen om.

»Du er vel den nye Dreng?« sagde Stemmen gennem Nøglehullet.

»Ja, Sir.«

»Hvor gammel er du?«

»Ti Aar, Sir.«

»Saa skal du faa en Omgang, naar jeg kommer ind, det kan du trygt stole paa, dit Fattiglem.« Og da Stemmen havde

afgivet dette lovende Løfte, begyndte den at fløjte.

Oliver havde faaet altfor ofte Prygl til at tvivle paa, at Stemmens Ejermand, hvem han end var, redeligt vilde indfri sit Løfte. Han trak Slaaerne fra med skælvende Haand og aabnede Døren.

Et Øjeblik stirrede Oliver op og ned ad Gaden i den Tro, at den ukendte, som havde talt til ham gennem Nøglehullet, havde fjærnet sig et Par Skridt for at holde Varmen. For han saa ikke andre end en tyk Friskoledreng, der sad paa en Afviserstен foran Huset og gumlede paa et Stykke Smørrebrød, som han skar i passende Stykker med en Foldekniv og derpaa fortærede med stor Færdighed.

»Undskyld, Sir,« sagde Oliver tilsidst, da ingen andre viste sig, »var det Dem, der sparkede?«

»Jeg sparkede,« svarede Friskoledrengen.

»Ønsker De en Ligkiste, Sir?« spurgte Oliver troskyldigt.

Dette fik Friskoledrengen til at sætte et glubsk Ansigt op og sige, at det vilde ikke vare længe, før Oliver selv kom til at trænge til en, hvis han drev Spot med sine Overordnede paa den Maade.

»Du ved vel ikke, hvem jeg er, Fattiglem?« sagde Friskoledrengen og steg værdig ned fra Stenen.

»Nej.« Sir,« svarede Oliver.

»Jeg er Mister Noah Claypole,« sagde Friskoledrengen, »og du staar under mig. Tag Skodderne fra, din lille dovne Slubbert!«

Med disse Ord gav Mr. Claypole Oliver et Spark og traadte ind i Butiken med en værdig Mine, der gjorde ham stor Ære. Det er under alle Omstændigheder vanskeligt for en ung Fyr med stort Hoved, smaa Øjne, en klodset Figur og et dumt Ansigt, at se værdig ud; men det er særlig vanskeligt, naar der til disse personlige Ynder kommer en rød Næse og gule Skindbukser.

Da Oliver havde taget Skodderne fra og knust en Rude under sine Bestræbelser for at vakle med en af dem ud i en lille Gaard ved Siden af Huset, hvor de opbevaredes om Dagen, nedlod Noah sig til at hjælpe ham, idet han trøstede ham med den Forsikring, at »det vilde han faa betalt.« Mr. Sowerberry kom snart efter ned. Kort efter viste Mrs. Sowerberry sig; og da Oliver havde »faaet det betalt«, som Noah havde forudsagt, fulgte han med denne unge Herre ned i Kælderen for at spise Frokost.

»Kom hen til Ilden, Noah,« sagde Charlotte. »Jeg reddede et pænt lille Stykke Skinke til dig fra Mesters Frokost. Oliver, luk den Dør efter Mr. Noah og tag de Levninger, jeg har sat der paa Laaget. Dér er din Te; sæt dig hen paa den Kasse og drik den dér, og skynd dig, for de faar snart Brug for dig til at passe Butiken. Hører du?«

»Hører du, Fattiglem?« sagde Noah.

»Gud, Noah,« sagde Charlotte, »hvad du dog er for en løjerlig Snegl. Hvorfor lader du ikke Drengen passe sig selv?«

»Passe sig selv!« sagde Noah. »Naa, for den Sags Skyld lader Folk ham vel passe sig selv tilstrækkeligt. Hverken hans Fader eller hans Moder vil nogen Sinde skænke ham en Tanke. Alle hans Slægtninge lader ham pænt sejle sin egen Sø. Hvad, Charlotte? He, he, he!«

»Aa, hvor du er sjov!« sagde Charlotte og brast i en hjærtelig Latter, som Noah tog Del i. Derefter saa de begge haanligt paa stakkels Oliver, der sad rystende paa Kassen i den koldeste Krog og spiste de usle Levninger, der var blevet gemt særlig til ham.

Noah var Friskoledreng, men ikke en Forældreløs fra Fattighuset. Han var heller ikke noget Hittebarn, for han kunde følge sin Afstamning hele Vejen op til sine Forældre, der boede tæt ved. Hans Moder var Vaskekone, og hans Fader en fordrukken Soldat, der var blevet afskediget med et Træben og en daglig Pension paa to en halv Pence og en ubestemmelig Brøk. Butiksdrengene i Nabolaget havde længe været vant til at smæde Noah paa aaben Gade med vanærende Tilnavne som »Skindbuks«, »Fribarn« og lignende; og Noah havde fundet sig i det uden at svare igen; men nu, da Skæbnen havde ladet ham støde paa

en navnløs Forældreløs, ad hvem selv den ringeste haanligt kunde pege Fingre, nu betalte han ham med Renter. Dette giver udmærket Stof til Eftertanke. Det viser os, hvad den menneskelige Natur somme Tider er for en herlig Ting, og hvor upartisk de samme elskværdige Egenskaber udfolder sig hos den fineste Lord og den mest snavsede Friskoledreng.

Oliver havde opholdt sig hos Bedemanden i tre—fire Uger. Mr. og Mrs. Sowerberry sad, da Butiken var blevet lukket, i den lille Dagligstue bagude og spiste til Aften, da Mr. Sowerberry efter flere ærbødige Blik paa sin Kone sagde:

»Min kære —.« Han vilde sige mere. Men da Mrs. Sowerberry saa op med et særlig ildevarslende Ansigt, stansede han brat.

»Naa?« sagde Mrs. Sowerberry skarpt.

»Ingen Ting, min kære, ingen Ting.«

»Uh, dit Afskum!« sagde Mrs. Sowerberry.

»Det var aldeles intet, kære,« sagde Mr. Sowerberry ydmygt. »Jeg troede ikke, du brød dig om at høre det, kære. Jeg vilde blot sige —«

»Aa, kom ikke her og fortæl mig, hvad du vilde sige,« afbrød Mrs. Sowerberry. »Jeg er et rent Nul. Spørg ikke mig til Raads. Jeg ønsker ikke at trænge mig ind i dine Hemmeligheder.« Efter at have sagt dette, slog Mrs. Sowerberry en hysterisk Latter op, der truede med de voldsomste Følger.

»Men min kære,« sagde Mr. Sowerberry, »jeg vilde blot spørge dig til Raads.«

»Nej, nej, spørg ikke mig til Raads,« sagde Mrs. Sowerberry i en gribende Tone. »Spørg en anden til Raads.« Her fik hun et nyt hysterisk Anfald, der forskrækkede Mr. Sowerberry i højeste Grad. Dette er en meget almindelig og yndet ægteskabelig Fremgangsmaade, som ofte viser sig meget virksom. Den tvang straks Mr. Sowerberry til at udbede sig som en særlig Gunst at faa Lov til at sige, hvad Mrs. Sowerberry var yderst nysgerrig efter at høre. Efter et kort Skænderi paa knapt tre Kvarter, blev Tilladelsen allernaadigst givet.

»Det drejer sig blot om unge Twist, min kære,« sagde Mr. Sowerberry. »Han ser meget godt ud, den Dreng, min kære.«

»Det er han vel nødt til, for han spiser saamænd tilstrækkeligt,« bemærkede Damen.

»Der er et melankolsk Udtryk i hans Ansigt, min kære,« vedblev Mr. Sowerberry, »som er meget interessant. Han vilde være en fortrinlig Bedemandstjener, min Ven.«

Mrs. Sowerberry saa yderst forbavset paa ham. Mr. Sowerberry opdagede det, og sagde, inden den gode Dame kunde faa Tid til at indskyde nogen Bemærkning:

»Jeg mener ikke en almindelig Bedemandstjener til at følge voksne, min kære, men kun i Børnefaget. Det vilde være noget ganske nyt, at have en Bedemandstjener, der passede i Størrelse, min kære. Du kan stole paa, det vilde gøre en glimrende Virkning.«

Mrs. Sowerberry, der havde ikke ringe Smag i Bedemandsfaget, blev straks slaaet af det nye i denne Tanke; men da det vilde have været kompromitterende for hendes Værdighed at sige det under disse Omstændigheder, spurgte hun blot yderst skarpt, hvorfor han ikke før var faldet paa noget saa indlysende? Mr. Sowerberry tydede ganske rigtigt dette som en Tilslutning til hans Forslag. Det blev derfor hurtigt afgjort, at Oliver straks skulde indvies i Fagets Mysterier og derfor ledsage sin Mester ved første Lejlighed, hvor der blev Brug for hans Tjeneste.

Denne Lejlighed lod ikke vente længe paa sig. En halv Time efter Frokost den næste Formiddag traadte Mr. Bumble ind i Butiken, stillede sin Stol op mod Disken og trak sin store Læderbrevtaske frem, og af den rodede han en lille Lap Papir frem, som han rakte Sowerberry.

»Aha!« sagde Bedemanden og læste den oplivet igennem. »En Bestilling paa en Ligkiste, hvad?«

»Først en Ligkiste og siden en kommenal Begravelse,« sagde Mr. Bumble og

bandt Snoren om Brevtasken, der ligesom han selv var meget korpulent.

»Bay Son,« sagde Bedemanden og saa fra Papirslappen op paa Mr. Bumble. »Det Navn har jeg aldrig hørt før.«

Bumble rystede paa Hovedet og svarede: »Stædige Folk, Mr. Sowerberry, meget stædige. Oven i Købet stolte, er jeg bange for.«

»Stolte, hvad?« udbrød Mr. Sowerberry vrængende. »Det er lige stift nok!«

»Aa, det er afskyeligt,« svarede Kommunalbudet. »Til at brække sig over, Mr. Sowerberry.«

»Ja, det er sikkert.«

»Vi har ikke hørt om Familien før i Forgaars Aftes,« sagde Kommunalbudet, »og vi vilde heller ikke da have faaet noget at vide om den, hvis ikke en Kone, der bor i samme Hus, havde henvendt sig til det kommenale Udvalg om at sende den kommenale Læge hen for at se til en Kone, der var meget syg. Han var gaaet ud til Middag; men hans Medhjælper (en meget flink Fyr) sendte dem øjeblikkelig noget Medicin i en Blanksværteflaske.«

»Det var rask gjort,« sagde Bedemanden.

»Det var skam rask gjort, ja. Men hvad bliver Følgen? Hvilken utaknemlig Opførsel udviser ikke disse Rebeller, Sir? Jo, Manden sender den Besked tilbage, at Medicinen passede ikke til hans Kones Sygdom, saa hun skulde ikke tage den — siger, at hun ikke skal tage den, Sir! God, kraftig, sund Medicin, som bare en Uge før med Held var blevet givet to irske Arbejdere og en Kuldrager — sendt dem ganske gratis i en Blanksværteflaske — og han sender den Besked tilbage, at hun ikke skal tage den, Sir!«

Medens det mere og mere gik op for Mr. Bumble, hvor oprørende dette var, slog han haardt i Disken med sin Stok og blev blodrød af Harme.

»Naa,« sagde Bedemanden, »jeg har aldrig i mine Dage —«

»Nej.« sagde Kommunalbudet, »jeg har heller aldrig hørt Mage. Det er der ingen, der har. Men nu, da hun er død, skal vi have en Begravelse til hende; og der er Ordren, og jo før det bliver besørget, des bedre.«

Med disse Ord satte Mr. Bumble sin trekantede Hat bagvendt paa Hovedet i et Anfald af kommunal Feber og fo'r ud af Butiken.

»Han var saa vred, Oliver, at han endogsaa glemte at spørge til dig!« sagde Mr. Sowerberry og saa efter Kommunalbudet, der fo'r ned ad Gaden.

»Ja, Sir,« svarede Oliver, der forsigtigt havde holdt sig ude af Syne, mens Samtalen stod paa og som rystede fra øverst til nederst ved den blotte Erindring om Mr. Bumbles Stemme. Han havde imidlertid ikke behøvet at undgaa Mr. Bumbles Blik; thi denne Embedsmand, paa hvem den hvidvestede Herres Spaadom havde gjort et dybt Indtryk, tænkte, at nu da Bedemanden havde faaet Oliver paa Prøve, var det bedst at undgaa dette Emne, indtil han blev lovformelig skrevet i Lære paa syv Aar og al Fare for, at han kunde falde tilbage paa Sognet, var endelig og uigenkaldelig afværget.

»Naa,« sagde Bedemanden og tog sin Hat, »jo før vi faar den Historie fra Haanden, des bedre. Noah, se efter Butiken. Oliver, tag din Hue paa og kom med mig.« Oliver adlød og fulgte sin Mester i hans fagmæssige Ærinde.

De gik en Tid gennem den mest befærdede og tættest befolkede Del af Byen; saa drejede de om ad et snævert Stræde, der var mere snavset og usselt end noget af dem, de hidtil var kommet igennem, og stansede for at se efter det Hus, de søgte. Husene paa begge Sider var store og høje, men meget gamle, og beboedes af Mennesker af den fattigste Klasse, hvad deres forsømte Ydre tilstrækkelig vilde have tilkendegivet, selv om ikke det samme Vidnesbyrd var blevet aflagt af nogle lurvede Mænd og Kvinder, der sammenkrøbne og med korslagte Arme luskede omkring. I en Mængde af Husene var der Butiker, men de var tæt tillukkede og forfaldne; kun Værelserne oven paa var beboede. Nogle Huse, der var blevet usikre af Alder og Brøstfæl-

dighed, hindredes kun ved svære Bjælker i at styrte ned paa Gaden; men selv disse usle Rønner syntes at være blevet valgt til Natherberge af nogle husvilde Stakler; thi mange af de uhøvlede Bræder, der erstattede Døre og Vinduer, var blevet revet ud for at skaffe Plads nok til, at et Menneske kunde klemme sig igennem. Rendestenen havde intet Afløb og stank. Selv Rotterne, der hist og her laa og gjorde Raadenskaben endnu mere forpestende, var hæslige af Sult.

Der var hverken Dørhammer eller Klokkegreb paa den aabne Dør, Oliver og hans Mester stansede ved; derfor famlede Bedemanden sig forsigtig frem gennem den mørke Gang, idet han bød Oliver holde sig tæt op til ham og ikke være bange, og steg op ad den første Trappe. Dér tumlede han mod en Dør paa Afsatsen og hamrede løs paa den med sine Knoer.

Den blev aabnet af en ung Pige paa en tretten, fjorten Aar. Bedemanden saa straks tilstrækkeligt af Værelsets Indhold til at vide, at det var her, han skulde hen. Han traadte ind, og Oliver fulgte ham.

Der var ingen Ild i Stuen; men en Mand krøb mekanisk sammen over den tomme Ovn. En gammel Kone havde ogsaa trukket en lav Stol hen til den kolde Arne og sad ved Siden af ham. I en anden Krog var der nogle pjaltede Børn, og i en lille Alkove, lige overfor Døren, laa der paa Gulvet noget, som var tildækket med et gammelt Tæppe. Oliver gyste, da hans Blik faldt paa dette Sted, og han trykkede sig uvilkaarligt tættere op til sin Mester; thi skønt det var dækket til, følte Drengen dog, at det var et Lig.

Mandens Ansigt var magert og meget blegt; hans Haar og Skæg var graasprængt, og hans Øjne var blodskudte. Den gamle Kones Ansigt var rynket; de to Tænder hun havde tilbage, ragede frem over hendes Underlæbe, og hendes Øjne var klare og gennemtrængende. Oliver turde hverken se paa hende eller Manden. Han syntes de lignede saa meget de Rotter, han havde set udenfor.

»Ingen skal komme hende nær!« sagde Manden vildt og sprang op, da Bedemanden nærmede sig Alkoven. »Tilbage, hører De, tilbage, hvis De har Deres Liv kært!«

»Snak, min gode Mand,« sagde Bedemanden, der var temmelig vant til Elendigheden i alle dens Skikkelser. »Snak.«

»Jeg siger Dem,« sagde Manden og knyttede sine Hænder og stampede rasende i Gulvet, »jeg siger Dem, at jeg vil ikke have hende lagt i Jorden. Hun vilde ikke kunne hvile dér. Ormene vilde pine hende — ikke fortære hende — hun er saa udtæret.«

Bedemanden svarede ikke paa dette Vanvid, tog et Bændel op af Lommen og knælede et Øjeblik ned ved Siden af Liget.

»Ak!« sagde Manden, idet han brast i Graad og faldt paa Knæ ved Fødderne af den døde Kvinde, »knæl ned, knæl her rundt om hende alle sammen og mærk mine Ord! Jeg siger, hun sultede ihjel. Jeg har aldrig vidst, hvor syg hun var, før Feberen tog hende; og da stak Benene frem gennem hendes Hud. Der var hverken Ild eller Lys; hun døde i Mørket — i Mørket! Hun kunde ikke engang se sine Børns Ansigter, skønt vi hørte hende stønne deres Navne. Jeg tiggede for hende paa Gaderne, og de sendte mig i Fængsel. Da jeg kom tilbage var hun døende. Og alt Blodet i mit Hjerte er udtørret, for de sultede hende ihjel. Jeg sværger det for Guds Ansigt, som saa det. De sultede hende ihjel!« Han rev sig i Haaret og væltede sig med et højt Skrig og stive Øjne paa Gulvet, mens Fraaden stod ham om Munden.

De skræmte Børn græd bitterligt; men den gamle Kone, der hidtil havde forholdt sig saa roligt, som om hun var fuldkommen døv for alt, hvad der gik for sig, truede dem til at tie. Saa løsnede hun Mandens Halstørklæde, mens han laa udstrakt paa Gulvet, og vaklede hen imod Bedemanden.

»Hun var min Datter,« sagde hun og nikkede henimod Liget, og hun talte med et idotisk Grin, der var mere uhyggeligt end selv Dødens Nærværelse paa et saa-

dant Sted. »Min Gud, min Gud! Ja, det er forunderligt, at jeg, som fødte hende og ikke var nogen Aarsunge dengang, skal leve og være godt tilpas nu, mens hun ligger dér saa kold og stiv! Min Gud, min Gud! — at tænke sig — det er en hel Komedie!«

Mens den usle Skabning mumlede og fniste i sin afskyelige Lystighed, vendte Bedemanden sig for at gaa.

»Stans! Stans!« sagde den gamle Kone med en lydelig Hvisken. »Skal hun begraves i Morgen, eller i Overmorgen, eller i Aften? Jeg har klædt hende, og jeg maa følge hende, kan De vel forstaa. Send mig en stor Kappe, — en god, varm en, for det er bitterlig koldt. Vi skulde ogsaa gerne have lidt Kage og Vin, før vi gaar! Men lige meget — send os noget Brød — blot et Stykke Brød og en Skaal Vand. Faar vi noget Brød, kære?« sagde hun ivrigt og greb Bedemanden i Frakken, da han atter gik henimod Døren.

»Ja, ja,« sagde Bedemanden. »Naturligvis. Alt hvad De vil.« Han gjorde sig fri for den gamle Kones Tag og skyndte sig bort med Oliver ved Haanden.

Den næste Dag (Familien var imidlertid blevet hjulpet med et Ottendedel Brød og et Stykke Ost, som Mr. Bumble personligt havde overbragt dem) vendte Oliver og hans Mester tilbage til den usle Bolig, hvor Mr. Bumble allerede var ankommet, ledsaget af fire Mænd fra Fattighuset, der skulde fungere som Ligbærere. En gammel sort Kappe var blevet kastet over den gamle Kones og Mandens Pjalter, og den nøgne Kiste var blevet skruet til, løftet op paa Ligbærernes Skuldre og baaret ned paa Gaden.

»Naa, nu maa De sætte det længste Ben foran, gamle Dame,« hviskede Sowerberry til den gamle Kone. »Vi er lidt sent paa det, og det gaar ikke an at lade Præsten vente. Fremad, Folkens, saa hurtigt I kan.«

Paa denne Ordre travede Ligbærerne af Sted med deres lette Byrde, og de to Sørgende holdt sig saa tæt ved dem, de kunde. Mr. Bumble og Sowerberry gik med raske Skridt foran; og Oliver, hvis Ben ikke var saa lange som hans Herres, løb ved Siden af.

Der var imidlertid ikke saa stor Grund til at skynde sig, som Mr. Sowerberry havde troet; thi da de havde naaet den afsides Krog paa Kirkegaarden, hvor Nælderne voksede, og hvor Fattiggravene laa, var Præsten endnu ikke kommet; og Degnen, der sad foran Ilden inde i Sakristiet, syntes ikke paa nogen Maade at anse det for usandsynligt, at det kunde vare en Timestid, før han kom. Saa satte de Baaren ved Kanten af Graven; og de to Sørgende ventede taalmodig i Lerøltet, midt i den koldt sivende Regn, medens de pjaltede Drenge, hvem Skuespillet havde trukket ind paa Kirkegaarden, støjende legede Skjul mellem Gravstenene eller til en Afveksling morede sig med at springe baglæns og forlæns over Kisten. Mr. Sowerberry og Bumble, der var personlige Venner af Degnen, sad inde hos ham ved Kaminen og læste Avisen.

Da der var gaaet noget over en Time, saa man endelig Mr. Bumble, Mr. Sowerberry og Degnen løbe hen imod Graven. Straks efter kom Præsten, der trak sin Messekjole paa undervejs. Derpaa tampede Mr. Bumble et Par Drenge for at hævde sin Anseelse; og da hans Velærværdighed havde læst saa meget af Begravelsesritualet, som kunde sammentrænges paa fire Minutter, gav han Degnen sin Messekjole og gik sin Vej igen.

»Naa, Bill,« sagde Sowerberry til Graverkarlen, »fyld saa op.« Det var ikke noget vanskeligt Hverv, thi Graven var saa fuld, at den øverste Kiste kun stod faa Fod under Overfladen. Graverkarlen skovlede Jorden paa, trampede den løst til med Fødderne, skuldrede sin Spade og gik bort, fulgt af Drengene, som mumlede lydelige Beklagelser over, at Kommersen var saa hurtig forbi.

»Naa, min gode Mand,« sagde Bumble og klappede Manden paa Skulderen. »De skal til at lukke Kirkegaarden.«

Manden, som ikke havde rørt sig en eneste Gang, siden han havde stillet sig ved Siden af Graven, fo'r sammen, hæ-

vede Hovedet, stirrede paa den Person, som havde tiltalt ham, gik nogle faa Skridt fremad og faldt saa afmægtig om. Den fjollede gamle Kone var altfor optaget af at begræde Tabet af sin Kappe (som Bedemanden havde taget af) til at skænke ham nogen Opmærksomhed, saa de slog en Spand kold Vand over ham, og da han kom til sig selv igen, fik de ham i god Behold ud af Kirkegaarden, laasede Porten og gik hver sin Vej.

»Naa Oliver?« sagde Sowerberry paa Hjemvejen. »Hvad syntes du saa om det?«

»Meget godt, Tak Sir,« sagde Oliver temmelig tøvende. »Ikke videre, Sir.«

»Aa, du bliver vant til det med Tiden, Oliver,« sagde Sowerberry. »Det er ingen Ting, naar du først *er* vant til det, min Dreng.«

Oliver tænkte i sit stille Sind, om det mon havde taget Mr. Sowerberry lang Tid at blive vant til det. Men han ansaa det for bedst ikke at spørge; og han gik tilbage til Butiken, tænkende over alt det han havde set og hørt

Sjette Kapitel.

Oliver bliver tirret af Noahs Drillerier, skrider til Handling og forbavser ham saa temmelig.

Da Prøvemaaneden var til Ende, blev Oliver formelig indskrevet i Lære. Det var en prægtig, sygelig Tid netop da. Ligkisterne var — med et Forretningsudtryk — i Kurs, og i Løbet af faa Uger havde Oliver erhvervet sig en hel Erfaring. Det heldige Udfald af Mr. Sowerberrys sindrige Spekulation overgik selv hans mest sangvinske Forhaabninger. Selv de ældste Indbyggere kunde ikke huske nogen Periode, hvor Mæslinger havde graseret i den Grad eller krævet saa mange Ofre blandt Børn, og mange var de Sørgeprocessioner, som lille Oliver anførte, med et Flor om Hatten, der naaede ham helt ned til Knæene, til ubeskrivelig Beundring og Rørelse for alle Byens Mødre. Da Oliver ogsaa ledsagede sin Mester paa de fleste af hans »voksne« Ekspeditioner, for at han kunde erhverve sig den Ligevægt i sin Optræden og det fulde Herredømme over sine Nerver, som er saa betydningsfuldt for en fuldendt Bedemand, fik han mange Lejligheder til at iagttage den smukke Resignation og den Styrke, hvormed visse Folk med en stærk Sjæl bærer deres Prøvelser og Tab.

For Eksempel: Naar Sowerberry skulde ordne Begravelsen for en eller anden rig gammel Dame eller Herre, som var omgivet af en stor Flok Nevøer og Niecer, som havde været ganske utrøstelige under det forudgaaende Sygeleje, og hvis Sorg ganske havde taget Magten fra dem selv ved de mest offentlige Lejligheder, kunde de sig imellem være helt muntre og tilfredse og snakke saa frit og muntert, som om intet ubehageligt var indtruffet. Ægtemænd bar ogsaa Tabet af deres Hustruer med den heltemodigste Ro. Og Hustruer klædte sig i Sorg for deres Mænd, som om de, langt fra at sørge i det sorte Skrud, havde sat sig for at gøre det saa moderne og tiltrækkende som muligt. Man kunde ogsaa se, at Damer og Herrer, der havde været ganske fortvivlede under Begravelsesceremonierne, kom til sig selv, næsten lige saa snart de var naaet hjem, og var

fuldkommen fattede, før de var færdige med at drikke Te. Alt dette var meget fornøjeligt og udviklende at iagttage, og Oliver saa det med stor Forundring.

At Oliver Twist lærte Resignation ved disse gode Folks Eksempel, tør jeg, skønt jeg er hans Biograf, ikke sige med Sikkerhed; men jeg kan sige aldeles bestemt, at han i mange Maaneder ydmygt underkastede sig det Tyranni og den Mishandling, der blev budt ham af Noah Claypole, der behandlede ham langt værre end før, nu da hans Jalousi var vakt ved, at den nye Dreng var blevet forfremmet til den sorte Stav og Sørgefloret, medens han den gamle, maatte blive ved sin Skindhue og sine Skindbukser. Charlotte behandlede ham slet, fordi Noah gjorde det; og Mrs. Sowerberry var hans erklærede Fjende, fordi Mr. Sowerberry var tilbøjelig til at være hans Ven; saa mellem disse tre paa den ene Side og en Syndflod af Begravelser paa den anden, befandt Oliver sig ikke fuldt saa vel som den sultne Gris, da den ved en Fejltagelse var blevet lukket inde i en Bryggers Kornmagasin.

Og nu kommer jeg til et meget vigtigt Punkt i Olivers Historie; thi jeg skal berette om en Begivenhed, der maaske kunde synes ubetydelig, men som indirekte frembragte den mest afgørende Forandring i alle hans fremtidige Udsigter og Oplevelser.

Oliver og Noah var en Dag ved den sædvanlige Middagstid gaaet ned i Køkkenet for at delikatere sig med et lille Stykke Lammekød — halvandet Pund af den daarligste Ende af Halsen — og da Charlotte blev kaldt bort, blev der en kort Pavse, som Noah Claypole, der var sulten og ondskabsfuld, ikke fandt han kunde anvende paa nogen værdigere Maade end ved at ærgre og tirre den unge Oliver.

Ivrig og opsat paa denne uskyldige Morskab, lagde Noah sine Fødder op paa Dugen, rykkede Oliver i Haaret, drejede hans Øren om, og erklærede, at han var en »Lurifaks«; endvidere meddelte han, at han agtede at komme for at se ham hængt, naar denne ønskelige Begivenhed skulde finde Sted, og sagde ham andre smaa Behageligheder af samme Slags som den ondskabsfulde Friskoledreng han var. Men da ingen af disse Drillerier havde den ønskede Virkning, nemlig at faa Oliver til at græde, gjorde Noah sig Umage for at være endnu vittigere; og under disse Bestræbelser gjorde han, hvad saa mange smaa vittige Hoveder med langt større Ry end Noah gør den Dag i Dag naar de gerne vil være morsomme — han blev temmelig personlig.

»Fattiglem« sagde han, »hvordan har din Moder det?«

»Hun er død,« svarede Oliver. »Kom ikke her og tal om hende.«

Ved disse Ord blev Oliver hed i Kammen og trak Vejret hurtigt, og hans Mund og Næsebor gjorde nogle løjerlige Bevægelser, som Noah antog maatte være de umiddelbare Forløbere for et voldsomt Anfald af Graad. I denne Tro fornyede han Angrebet.

»Hvad døde hun af, Fattiglem?« sagde han.

»Af et knust Hjærte, har en af vore gamle Plejersker fortalt mig,« sagde Oliver, mere som om han talte med sig selv end svarede Noah. »Jeg tror, jeg ved, hvordan det maa være at dø af det.«

«Trala tralera trala, Fattiglem,« sagde Noah, mens en Taare rullede ned over Olivers Kind. »Hvad tuder du nu for?«

»Ikke for dig,« svarede Oliver og tørrede hurtig Taaren bort. »Det maa du ikke tro.«

»Nej, ikke for mig, vel?« vrængede Noah.

»Nej, ikke for dig,« sagde Oliver skarpt. »Men nu er det nok. Sig ikke mere om hende, det raader jeg dig til.«

»Raader mig til? Det vil jeg nok sige! Vær nu ikke uforskammet, Fattiglem. Og saa *din* Moder! Hun var en køn en, var hun. Aa Gud!« Her nikkede Noah udtryksfuldt med Hovedet og slog saa mange Krøller paa sin lille, røde Næse, som den kunde præstere.

»Ser du, Fattiglem,« vedblev Noah hvem Olivers Tavshed gjorde dristig, i en haanlig medlidende Tone, — det mest tirrende af alt — »det er der jo ikke

noget at gøre ved nu, Fattiglem, og du kunde naturligvis heller ikke gøre noget ved det dengang, og det gør mig meget ondt, det gør det saamænd os allesammen, og vi beklager dig i høj Grad, men din Moder var en rigtig daarlig en.«

»Hvad siger du?« sagde Oliver og saa hurtigt op.

»En rigtig daarlig en, Fattiglem« svarede Noah roligt. »Og det er meget bedre, at hun døde dengang, ellers vilde hun nu være sat paa Tvangsarbejde eller deporteret eller hængt; og det sidste er det sandsynligste, ikke?«

Blodrød af Raseri sprang Oliver op, væltede Stolen og Bordet, greb Noah i Struben, rystede ham i sin Forbitrelse, saa Tænderne klaprede i Munden paa ham, samlede saa hele sin Kraft til et tungt Slag, og slog ham i Gulvet.

For et Øjeblik siden havde Drengen lignet den rolige, milde, nedtrykte Skabning, som haard Behandling havde gjort ham til. Men omsider var hans Mod blevet vakt; den grusomme Forhaanelse mod hans døde Moder havde tændt hans Blod i Brand. Hans Bryst bølgede, han stod rank med lynende Øjne, hele hans Person var forandret, han stod dér og stirrede paa den fejge Plageaand, der nu laa og krøb sammen ved hans Fødder, og trodsede ham med en Kraft, han aldrig før havde kendt til.

»Han myrder mig!« flæbede Noah. »Charlotte! Den nye Dreng myrder mig! Hjælp! Hjælp! Oliver er blevet vanvittig. Char-lotte!«

Noahs Raab blev besvaret af et højt Skrig fra Charlotte og et endnu højere fra Mrs. Sowerberry; den første kom styrtende ind gennem en Sidedør, medens den sidste ventede paa Trappen, til hun var ganske sikker paa, at hun kunde komme længere ned uden at resikere Livet.

»Aa, din lille Slubbert!« skreg Charlotte og greb fat i Oliver med al sin Kraft, der var lige saa stor som en Mand af almindelig Styrke i ypperlig Træning. »Aa din lille u-tak-nem-lig-e mor-deri-ske Slyn-gel!« Og ved hver Stavelse gav hun Oliver et Slag af al sin Kraft og ledsagede det med et Skrig til de andres Forlystelse.

Charlottes Næve var paa ingen Maade let; men for at den ikke skulde forfejle sin beroligende Virkning paa Olivers Raseri, styrtede Mrs. Sowerberry ind i Køkkenet og greb fat i ham med den ene Haand, mens hun kradsede ham i Ansigtet med den anden. Under denne Sagernes gunstige Stilling rejste Noah sig og faldt over ham bag fra.

Dette var en altfor voldsom Anstrængelse, til at den kunde vare længe. Da de alle tre var udmattede, slæbte de Oliver, der strittede imod og skreg, men stadig ikke havde tabt Modet, ind i Kulkælderen og laasede ham inde dér. Da det var besørget, sank Mrs. Sowerberry ned paa en Stol og brast i Graad.

»Aa Gud, hun besvimer!« sagde Charlotte. »Et Glas Vand, kære Noah! skynd dig!«

»Aa, Charlotte,« stammede Mrs. Sowerberry forpustet, baade af Kampen og den Mængde Vand, Noah havde heldt ud over hendes Hoved og Skuldre. »Aa Charlotte! Hvilken Guds Lykke, at vi ikke allesammen er blevet myrdede i vore Senge!«

»Det maa De nok sige, Frue! Jeg vil bare haabe, at dette vil lære Mester ikke at tage flere af disse skrækkelige Skabninger, der er fødte til Røvere og Mordere lige fra Vuggen af. Stakkels Noah! Han var halvt slaaet ihjel, da jeg kom.«

»Stakkels Fyr!« sagde Mrs. Sowerberry og saa medlidende paa Friskoledrengen.

Noah, hvis øverste Vesteknap vel omtrent var i Højde med Olivers Isse, gned sine Øjne med det inderste af sine Haandled, medens de saaledes beklagede ham, og græd og snøftede hjærteskærende.

»Hvad skal vi gøre?« udbrød Mrs. Sowerberry. »Jeres Herre er ikke hjemme; der er ikke en Mand i hele Huset, og han sparker Døren ud paa ti Minutter.« Olivers kraftige Angreb paa dette Stykke Tømmer gjorde denne Antagelse højst sandsynlig.

»Aa Gud,« sagde Charlotte, »jeg ved

ikke andet, end at vi sender Bud efter Politiet.«

»Eller Vagten,« sagde Noah.

»Nej, nej,« sagde Mrs. Soverberry, der kom i Tanker om Olivers gamle Ven »løb hen til Mr. Bumble, Noah, og sig, han skal komme herhen uden at spilde et Minut. Bryd dig ikke om din Hue. Skynd dig! Du kan holde en Kniv mod det blaa Øje, mens du løber, saa svulmer det ikke op.«

Noah ventede ikke for at svare, men styrtede af i fuld Fart, og Folk paa Gaden blev meget forbavsede over at se Friskoledrengen fare af Sted uden Hue paa Hovedet og med en Toldekniv for Øjet.

Syvende Kapitel.

Oliver bliver ved at være genstridig.

Noah løb igennem Gaderne saa hurtigt, han kunde, og stansede ikke een Gang for at trække Vejret, før han naaede Fattighusets Port. Efter at have hvilet sig her et Øjeblik for at samle sig til et dygtigt Anfald af Hulken og komme til at se tilstrækkelig forbrølt og forfærdet ud, bankede han højt paa og viste det gamle Fattiglem, der lukkede op, et saa ynkeligt Ansigt, at selv han, som aldrig saa andet end ynkelige Ansigter om sig, fo'r forbavset tilbage.

»Men hvad er der i Vejen med Drengen?« sagde det gamle Fattiglem.

»Mr. Bumble! Mr. Bumble!« raabte Noah med vel spillet Fortvivlelse og i en saa høj og ophidset Tone, at det ikke blot hørtes af Mr. Bumble selv, som tilfældigvis var i Nærheden, men foruroligede ham i den Grad, at han fo'r ud i Gaarden uden sin trekantede Hat — en mærkelig Omstændighed, som viser, at selv et Kommunalbud, naar han bliver udsat for et pludseligt og stærkt Indtryk, et Øjeblik kan miste sin Selvbeherskelse og glemme sin personlige Værdighed.

»Aa, Mr. Bumble!« sagde Noah, »Oliver, Sir, Oliver han — —«

»Hvilket? Hvilket?« afbrød Mr. Bumble med et Glædesglimt i sine metalagtige Øjne. »Han er vel ikke løbet bort, hvad?«

»Nej, Sir, ikke løbet bort, Sir, men han er blevet balstyrig,« svarede Noah. »Han prøvede paa at myrde mig, Sir; og saa prøvede han paa at myrde Charlotte, og tilsidst Fruen. Aa, hvor det gør ondt, Sir!« Og Noah vred og bugtede sig som en Aal for at vise Mr. Bumble, at Olivers Overfald havde forvodt ham alvorlig indre Skade, som fik ham til at lide den største Pine.

Da Noah saa, at hans Meddelelse fuldstændig lammede Mr. Bumble, forøgede han Virkningen ved at jamre sig ti Gange saa højt som før; og da han saa en Herre i hvid Vest gaa over Gaarden, klagede han sig endnu mere tragisk, idet han ganske rigtigt ansaa det for yderst formaalstjenligt at tiltrække sig denne Herres Opmærksomhed og vække hans Harme.

Herrens Opmærksomhed vaktes hurtigt; thi han havde ikke gaaet tre Skridt, før han vredt vendte sig om og spurgte, hvad den unge Hvalp hylede for, og hvorfor Mr. Bumble ikke gav ham noget, der kunde give ham Grund til det.

»Det er en stakkels Dreng fra Friskolen, Sir,« svarede Mr. Bumble, »som har været lige ved at blive myrdet — lige paa et Haar, Sir, af den unge Twist.

»Ved Jupiter!« udbrød Herren med den hvide Vest og blev staaende. »Jeg vidste det! Jeg har fra første Færd haft en besynderlig Forudfølelse af, at denne frække unge Barbar vilde blive hængt!«

»Han har ligeledes prøvet paa at myrde Tjenestepigen, Sir,« sagde Mr. Bumble, askegraa i Ansigtet.

»Og sin Frue,« sagde Noah.

»Og sin Herre ogsaa, syntes jeg, du sagde, Noah?« tilføjede Mr. Bumble.

»Nej, han er ude, ellers vilde han have myrdet ham,« svarede Noah. »Han sagde, han havde Lyst til det.«

»Ja saa! sagde han, at han havde Lyst til det, min Dreng?« spurgte Herren med den hvide Vest.

»Ja, Sir,« svarede Noah. »Og undskyld, Sir, Fruen spørger, om Mr. Bumble ikke kan faa Tid til at se derhen med det samme og prygle ham, Sir, fordi Mester er ude?«

»Vist saa, min Dreng, vist saa,« sagde Herren med den hvide Vest med et velvilligt Smil og klappede Noah paa Hovedet, der ragede omtrent tre Tommer op over hans eget. »Du er en flink Dreng, en rigtig flink Dreng. Dér har du en Penny. Bumble, gaa hen til Sowerberrys med Deres Stok og se, hvad De kan gøre. Skaan ham ikke, Bumble.«

»Det skal jeg ikke, Sir,« svarede Kommunalbudet og glattede Vokstraaden, der var viklet om Enden af hans Stok.

»Sig, at Sowerberry heller ikke maa skaane ham. De kommer aldrig nogen Vej med ham uden Tærsk,« sagde Herren med den hvide Vest.

»Det skal jeg, Sir,« svarede Kommunalbudet. Og da den trekantede Hat og Spanskrøret nu var blevet ordnet til deres Ejers Tilfredshed, skyndte Mr. Bumble og Noah sig til Bedemandens Butik.

Her havde Sagernes Stilling paa ingen Maade bedret sig, da Mr. Sowerberry endnu ikke var vendt tilbage, og Oliver blev ved at sparke med uformindsket Voldsomhed paa Kælderdøren. Den Fremstilling Mrs. Sowerberry og Charlotte gav af hans vilde Rasen, var af en saa haarrejsende Natur, at Mr. Bumble ansaa det for forsigtigst at parlamentere, før han aabnede Døren. Han gav den derfor et Spark udefra som Indledning, satte saa Munden til Nøglehullet og sagde i en dyb og højtidelig Tone:

»Oliver!«

»Naa, vil De lukke mig ud!« svarede Oliver indefra.

»Kender du denne her Stemme, Oliver?«

»Ja.«

.»Er du ikke bange for den? Skælver du ikke, naar jeg taler?«

»Nej,« svarede Oliver dristigt.

Et Svar, der var saa forskelligt fra, hvad Mr. Bumble havde ventet og var vant til, forbløffede ham ikke lidt. Han traadte tilbage fra Nøglehullet, rettede sig i sin fulde Højde og saa i stum Forbavselse rundt paa de tre andre.

»Ved De hvad, Mr. Bumble, han maa være blevet vanvittig,« sagde Mrs. Sowerberry. »En Dreng, der blot halvvejs var ved sine fulde fem, kunde ikke tale saadan til Dem.«

»Det er ikke Vanvid, Mrs. Sowerberry, svarede Mr. Bumble efter et Øjebliks dyb Eftertanke. »Det er Kød.«

»Hvad for noget?« udbrød Mrs. Sowerberry.

»Kød, Mrs. Sowerberry, Kød,« gentog Mr. Bumble med stærk Eftertryk. »De har fodret ham for kraftigt. De har vakt en kunstig Sjæl og Aand i ham, som ikke passer sig for en Person i hans Stilling — hvad Direktionsmedlemmerne, som er praktiske Følosoffer, vil kunne sige Dem, Mrs. Sowerberry. Hvad har Fattiglemmer at gøre med Sjæl eller Aand? Det er fuldkommen tilstrækkeligt, naar vi lader dem have levende Legeme. Hvis De havde holdt Drengen paa Havresuppe, vilde dette aldrig være sket.«

»Min Gud!« udbrød Mrs. Sowerberry med et fromt Blik op mod Loftet, »det kommer der ud af være godgørende!«

Mrs. Sowerberrys Godgørenhed mod Oliver havde bestaaet i et overdaadigt Traktement med alle de snavsede og uappetitlige Levninger, som ingen anden vilde spise; saa det var meget sagt-

modigt og selvfornægtende af hende, at hun frivilligt lod Mr. Bumbles tunge Anklage sidde paa sig, thi for at yde hende Retfærdighed var hun ganske uskyldig baade i Tanker, Ord og Gerning.

»Ja,« sagde Mr. Bumble, da Damen havde faaet sine Øjne ned til Jorden igen, »det eneste der at gøre nu, det jeg ved af, er at lade ham blive i Kælderen en Dags Tid eller saa, til han er blevet en Smule sultet ud, og saa tage ham ud og holde ham paa Havresuppe i Resten af hans Læretid. Han stammer fra en daarlig Familie. Stridige Naturer, Mrs. Sowerberry! Baade Vaagekonen og Doktoren sagde, at hans Moder stod Anstrængelser og Piner igennem, som vilde have gjort det af med ethvert skikkeligt Fruentimmer flere Uger i Forvejen.«

Oliver, der netop havde hørt nok til at forstaa, at der altid blev gjort Hentydninger til hans Moder, gav sig nu atter til at sparke med en Voldsomhed, der gjorde enhver anden Lyd uhørlig. I dette Øjeblik kom Sowerberry hjem, og da Olivers Forbrydelse var blevet ham forklaret, med de Overdrivelser, som Damerne fandt bedst skikket til at vække hans Vrede, fik han i en Fart Kælderdøren op og trak sin oprørske Lærling frem ved Kraven.

Olivers Klæder var blevet revet itu under de Prygl, han havde faaet; hans Ansigt var forslaaet og forkradset, og hans Haar hang ned over hans Pande. Vredesrødmen var imidlertid forsvundet, og da han blev trukket ud af sit Fængsel, saa han med uforfærdet Fortvivlelse paa Noah.

»Naa, du er en køn Fyr, hvad?« sagde Sowerberry, idet han ruskede i Oliver og gav ham en Lussing.

»Han gjorde Nar af min Moder,« svarede Oliver.

»Naa, og hvad saa, din lille utaknemlige Slyngel?« sagde Mrs. Sowerberry. »Hun fortjente, hvad han sagde, og værre til.«

»Nej hun gjorde ikke!«

»Jo hun gjorde!«

»Det er Løgn!«

Mrs. Sowerberry brast i en Strøm af Taarer.

Og denne Taarerstrøm lod ikke Mr. Sowerberry have noget Valg. Hvis han havde tøvet et Øjeblik med at straffe Oliver paa det strængeste, vil det være ganske klart for enhver erfaren Læser, efter alle Regler for ægteskabelige Stridigheder, vilde have været et Afskum, en unaturlig Ægtefælle, en Parodi paa en Mand og forskellige andre behagelige Ting, som der ikke er Plads til at opregne i dette Kapitel. Man maa yde ham den Retfærdighed at sige, at saa langt hans Magt rakte — det var ikke synderlig langt — var han venlig stemt mod Drengen; maaske fordi det var i hans egen Interesse, maaske fordi hans Kone *ikke* kunde lide ham. Men Taarestrømmen levnede ham ingen Udvej; saa han gav ham med det samme en Omgang Klø, der tilfredsstillede selv Mrs. Sowerberry, og gjorde Anvendelsen af Mr. Bumbles kommunale Spanskrør ganske overflødig. Resten af Dagen blev han lukket inde i Kulkælderen med en Slurk Vand og et Stykke Brød; og om Aftenen gjorde Mrs. Sowerberry udenfor Døren forskellige Bemærkninger, der paa ingen Maade var smigrende for hans Moders Minde, hvorpaa hun kiggede ind i Kælderen og under Noahs og Charlottes Spydigheder og Pegen Fingre befalede ham at gaa ovenpaa i hans sørgelige Seng.

Først da Oliver blev alene i den skumle Butiks Tavshed og Stilhed, gav han de Følelser Luft, som denne Dags Behandling naturligvis maatte fremkalde hos et rent Barn. Han havde hørt paa deres Drillerier med en haanlig Mine; han havde taalt Pryglene uden at græde; thi hans Hjærte svulmede af en Stolthed, som vilde have kvalt ethvert Skrig, om de saa havde stegt ham levende. Men nu, da ingen kunde se eller høre ham, sank han paa Knæ paa Gulvet, skjulte sit Ansigt i sine Hænder og græd Taarer, som vi til vor Nations Ære maa haabe til Gud, at kun faa i den Alder maa have Grund til at udgyde for ham!

Længe blev Oliver ubevægelig liggende

i denne Stilling. Lyset var brændt langt ned i Stagen, da han stod op. Da han forsigtig havde set sig om og lyttet anspændt, aabnede han sagte Døren og saa ud.

Det var en kold, mørk Nat. Stjærnerne syntes Drengen længere fra Jorden, end han nogen Sinde før havde set dem; der rørte sig ikke en Vind, og de mørke Skygger, Træerne kastede paa Jorden, saa nu, da de ikke rørte sig, helt dødningeagtige ud. Han lukkede sagte Døren igen, og da han havde benyttet sig af Skæret fra det hendøende Lys til at binde sine faa Klædningsstykker sammen i et Lommetørklæde, satte han sig paa en Bænk for at vente paa Morgenen.

Da det første Dagslys trængte igennem Sprækkerne i Skodderne, rejste Oliver sig og laasede atter Døren op. Et frygtsom Blik rundt om — et Øjebliks Tøven — saa havde han lukket den bag sig og stod ude paa Gaden.

Han saa til højre og venstre, uvis om, hvorhen han skulde flygte. Han huskede, at han havde set Fragtvognene arbejde sig op over Bakken, naar de kørte ud. Han tog samme Vej; og da han kom til Fodstien over Markerne, som han vidste noget længere henne førte ud til Vejen igen, slog han ind paa den og gik hurtigt til.

Ad denne samme Sti huskede Oliver godt, han havde travet ved Siden af Mr. Bumble, da han blev ført fra Plejehjemmet til Fattighuset. Hans Vej førte ham lige forbi det lille Hus. Hans Hjærte slog hurtigt, da han tænkte paa dette, og han bestemte sig halvvejs til at vende om. Men han var allerede kommet langt og vilde spilde en hel Del Tid ved at gøre det. Desuden var det saa tidligt, at der var meget ringe Fare for at blive set; saa han gik videre.

Han naaede Huset. Der lod ingen til at være oppe endnu. Oliver stansede og kiggede ind i Haven. Et Barn var ved at luge et af de smaa Bede; og da Oliver stansede, hævede Drengen sit blege Ansigt, og Oliver genkendte en af sine gamle Kammerater. Han var glad ved at faa ham at se, før han gik bort, thi skønt han var yngre end han selv, havde han dog været hans lille Ven og Legekammerat. De havde faaet Prygl sammen og var blevet sultet og spærret inde sammen mangen en Gang.

»Tys, Dick!« sagde Oliver, da Drengen løb hen til Laagen og stak sin Arm ud mellem Tremmerne for at sige ham Goddag. »Er der nogen oppe?«

»Ingen andre end mig,« svarede Barnet.

»Du maa ikke sige, du har set mig, Dick. Jeg er ved at løbe bort. De har slaaet og mishandlet mig, Dick, og nu vil jeg søge Lykken et Sted langt borte. Jeg ved ikke hvor. Hvor du er bleg!«

»Jeg hørte Doktoren sige til dem, at jeg skulde dø,« svarede Barnet med et mat Smil. »Det glæder mig meget at se dig kære; men stans ikke, stans ikke!«

»Ja, jeg vil dog sige Farvel til dig,« svarede Oliver. »Jeg faar dig at se igen, Dick. Det ved jeg, jeg gør. Du vil blive rask og glad.«

»Det haaber jeg,« svarede Barnet. »Naar jeg er død, men ikke før. Jeg ved, at Doktoren maa have Ret, Oliver, for jeg drømmer saa meget om Himlen og Engle og kærlige Ansigter, som jeg aldrig ser, naar jeg er vaagen. Kys mig,« sagde Barnet, idet han klatrede op paa den lave Laage og slyngede sine smaa Arme om Olivers Hals. »Farvel, kære! Gud velsigne dig!«

Velsignelsen kom fra et lille Barns Læber, men det var den første, Oliver nogen Sinde havde hørt nedbedt over sit Hoved; og gennem alle Kampe og Lidelser, Sorg og Forandringer i sit senere Liv, glemte han den aldrig.

Ottende Kapitel.

Oliver vandrer til London. Han møder paa Vejen en løjerlig ung Gentleman.

Oliver naaede Stenten for Enden af Fodstien og kom atter ud paa Landevejen. Klokken var otte nu. Skønt han næsten var fem Fjerdingvej borte fra Vejen, løb han og skjulte sig hvert Øjeblik bag Hegnene lige til om Middagen, af Frygt for at han kunde blive forfulgt og indhentet. Saa satte han sig ved Siden af en Milepæl for at hvile og begyndte for første Gang at tænke paa, hvor han helst skulde gaa hen og prøve paa at skaffe sig noget at leve af.

Den Sten, han sad ved, meddelte med store Bogstaver, at der netop var sytten en halv Mil herfra til London. Navnet vakte en ny Tankerække i Drengens Sind. London! — denne uhyre By! — ingen, ikke engang Mr. Bumble, kunde nogen Sinde finde ham dér. Han havde tilmed ofte hørt de gamle Mænd i Fattighuset sige, at ingen Knøs med Mod i Brystet behøvede at lide Nød i London, og at der i denne store By var Maader at ernære sig paa, som ingen, der var opfødt paa Landet, havde nogen Forestilling om. Det var netop Stedet for en hjemløs Dreng, som maatte dø paa Gaden, hvis ingen hjalp ham. Mens alt dette jog igennem hans Tanker, sprang han op og vandrede videre.

Han havde formindsket Afstanden mellem sig og London med en god Mil, før han kom i Tanker om, hvor meget han vilde komme til at gaa igennem, før han kunde haabe at naa sit Bestemmelsessted. Da denne Tanke trængte sig ind paa ham, sagtnede han sin Gang lidt og tænkte paa, hvordan han skulde bære sig ad med at komme dertil. Han havde en Brødskorpe, en grov Skjorte og to Par Strømper i sin Bylt. Han havde ogsaa i sin Lomme en Penny — en Gave fra Sowerberry efter en eller anden Begravelse, hvor han havde klaret sig ualmindelig godt. »En ren Skjorte,« tænkte Oliver, »er en meget rar Ting, og det samme er to Par stoppede Strømper og en Penny; men det er ikke store Hjælpekilder, naar man skal gaa seksten Mil ved Vintertid.« Men det gik med Olivers Tanker, som med de fleste andre Menneskers; de var overmaade virksomme, naar det gjaldt at finde et Middel til at overvinde dem; saa efter en hel Del temmelig unyttig Tænken flyttede han sin lille Bylt over paa den anden Skulder og traskede videre.

Oliver gik fem Mil den Dag, og i al den Tid smagte han ikke andet end den tørre Brødskorpe og en Slurk Vand, som han hist og her tiggede sig til ved en af Hytterne langs Vejen. Da Natten kom, drejede han ind i en Eng og krøb ind under en Høstak for at blive liggende dér, til det blev Morgen. I Begyndelsen var han bange; thi Vinden tudede uhyggeligt hen over de nøgne Marker, han frøs og var sulten og følte sig mere ensom end nogen Sinde før. Men da han var meget træt af sin Vandring, faldt han snart i Søvn og glemte alle sine Bekymringer.

Han var kold og stiv, da han stod op næste Morgen, og saa sulten, at han var nødt til at anvende sin Penny til et lille Brød i den første Landsby, han kom igennem. Han havde ikke gaaet mere end tre Mil, da Natten brød frem igen; thi hans Fødder var ømme og hans Ben saa svage, at de skælvede under ham. Endnu en Nat i den raakolde Luft gjorde ham værre, og da han næste Morgen begav sig paa Vej, kunde han neppe kravle af Sted.

Han ventede ved Foden af en stejl Bakke, til der kom en Diligence, og saa tiggede han af Passagererne udenpaa. Men der var meget faa, som tog Notits

af ham; og selv de sagde, at han skulde vente, til de var kommet op paa Toppen af Bakken og saa vise dem, hvor langt han kunde løbe for en Halvpenny. Stakkels Oliver prøvede paa at holde Skridt med Diligencen et lille Stykke, men kunde ikke paa Grund af sin Udmattelse og sine ømme Fødder. Da Passagererne saa det, stak de deres Halvpence i Lommen igen og erklærede, at han var en doven Hvalp, der ikke fortjente noget; og Diligencen raslede af Sted med en Støvsky efter sig.

I nogle Landsbyer var der paa store Skilte, malet en Advarsel om, at enhver, der tiggede dér i Distriktet vilde blive arresteret. Dette gjorde Oliver meget forskrækket, og han var glad ved blot at kunne komme ud af dem saa hurtigt som muligt. I andre stod han ved Gæstgivergaardene og saa sørgmodigt paa dem, der gik forbi, hvilket i Reglen endte med, at Værtinden gav en af de Postkarle, der slentrede omkring, Ordre til at jage den fremmede Dreng væk, for han var sikkert kommet for at stjæle. Hvis han tiggede i en Bondegaard, kunde man holde ti mod en paa, at de truede med at pudse Hunden paa ham; og stak han bare Næsen ind i en Butik, begyndte de at snakke om Kommunalbudet, hvilket bragte Hjærtet op i Halsen paa ham — meget ofte det eneste, der kom i den i mange Timer.

I Virkeligheden — hvis ikke en godhjærtet Bommand og en godgørende gammel Dame havde været, vilde der være blevet gjort Ende paa Olivers Sorger paa samme Maade som paa hans Moders; med andre Ord, han vilde ganske sikkert være faldet død om paa Landevejen. Men Bommanden bespiste ham med Ost og Brød, og den gamle Dame, som havde en skibbruden Sønnesøn, der flakkede barbenet om i en eller anden fjærn Verdensdel, fik Medlidenhed med den stakkels Forældreløse og gav ham den Smule, hun kunde undvære — og mere til — med saa milde og kærlige Ord og saa deltagende og medlidende Taarer, at de naaede dybere ned i Olivers Sjæl end alle de Lidelser, han havde gaaet igennem i sit Liv.

Tidlig den syvende Morgen efter, at Oliver havde forladt sin Hjemstavn, hinkede han langsomt ind i den lille By Barnet. Alle Skodderne var lukket for Vinduerne, Gaden var tom, ikke en Sjæl var endnu vaagnet til Dagens Gerning. Solen steg i al sin straalende Skønhed; men dens Lys tjente kun til at vise Drengen hans egen forladte og trøstesløse Tilstand, som han sad dér, bedækket med Støv og med blødende Fødder, paa en kold Stentrappe.

Lidt efter lidt blev Skodderne taget fra og Gardinerne rullet op, og Folk begyndte at gaa forbi; enkelte stansede for at stirre et Øjeblik paa Oliver, eller vendte sig om for at glo paa ham, mens de skyndte sig forbi; men ingen hjalp ham eller gjorde sig den Ulejlighed at spørge ham, hvorfor han sad dér. Han havde ikke Mod til at tigge. Og dér sad han.

Han havde i nogen Tid siddet sammenkrøbet dér paa Trappen, og undret sig over de mange Værtshuse (hvert andet Hus i Barnet var en Beværtning, stor eller lille); han stirrede sløvt paa Diligencerne, og tænkte paa, hvor mærkeligt det syntes, at de saa let kunde gøre paa nogle Timer, hvad der havde kostet ham en hel Uges Udfoldelse af et Mod og en Viljekraft, der laa langt over hans Alder; da vaktes han ved at faa Øje paa en Dreng, som faa Minutter før var gaaet ham ligegyldig forbi, men som var vendt tilbage og nu undersøgte ham med et forskende Blik fra den anden Side af Gaden. I Begyndelsen gav han ikke videre Agt paa det; men Drengen blev staaende i samme, opmærksomt iagttagende Stilling saa længe, at Oliver hævede Hovedet og besvarede hans ufravendte Blik. Derpaa kom Drengen over Gaden, gik tæt hen til Oliver og sagde:

»Halløj, Kammerat, hvad er der i Vejen?«

Den Dreng, som rettede dette Spørgsmaal til den lille Vejfarende, var omtrent paa hans egen Alder, men en af

de løjerligst udseende Drenge, Oliver nogen Sinde havde set. Han var braknæset, lavpandet, havde et simpelt Ansigt og var saa snavset, som man kunde ønske sig; men hans Miner og Væsen var ganske en voksen Mands. Han var kun lille af sin Alder, temmelig hjulbenet og havde smaa, skarpe, stygge Øjne. Hans Hat var sat saa let paa hans Hoved, at den truede med at falde af hvert Øjeblik — og vilde have gjort det meget ofte, hvis han ikke havde haft Tag paa at gøre et Kast med Hovedet hvert Øjeblik, som bragte den paa Plads igen. Han bar en voksen Mands Kjole, der næsten naaede ham til Hælene. Han havde smøget Ærmerne op til midt paa Armene for at faa Hænderne fri, aabenbart især for at kunne stikke dem i Lommerne paa sine Bukser; for dér havde han dem anbragt.

»Halløj, Kammerat, hvad er der i Vejen?« sagde denne besynderlige unge Herre til Oliver.

»Jeg er meget sulten og træt,« svarede Oliver med Taarer i Øjnene. »Jeg har gaaet en lang Vej. Jeg har gaaet i de sidste syv Dage.«

»Gaaet i syv Dage!« sagde den anden. »Aa, jeg forstaar — højere Ordre, hvad? Men du forstaar mig nok ikke rigtigt?«

Ikke ganske, indrømmede Oliver sagtmodigt.

»Du store Kineser, hvor han er grøn! Jeg mener naturligvis Dommerne; og naar man gaar efter Dommernes Ordre, gaar man ikke lige ud, men altid opad og aldrig ned ad. Har du aldrig været i Møllen?«

»Hvilken Mølle?«

»Ih, *Møllen* — den Mølle, der tager saa lille Plads, at den kan male inden i en Stenkrukke,*) og som altid gaar bedst, naar Folk er i Vinden, for uden det kan den ingen Arbejdere faa. Men kom nu, du trænger til Fo'r, og du skal faa det. Jeg er ikke videre godt beslaaet selv — bare Smaaskillinger, min Ven — men saa langt det rækker, gi'r jeg. Naa, se nu at komme paa Støvlerne i en Svup!«

Han hjalp Oliver op og tog ham med hen til en Spækhøkerbutik i Nærheden, hvor han købte en god Portion Skinke og et lille Brød. Skinken holdt han ren og beskyttede den mod Støv ved at pille noget af Krummen i Brødet ud og putte Skinken derned. Saa tog han Brødet under Armen og begav sig til et lille Værtshus, hvor han førte Oliver ind i en Skænkestue over Gaarden. Her blev der skænket et Krus Øl paa den gaadefulde unge Mands Ordre, og paa hans Opfordring holdt Oliver et langt og styrkende Maaltid, medens den fremmede Dreng iagttog ham med stor Opmærksomhed.«

»Paa Vej til London?« sagde Drengen, da Oliver endelig var færdig.

»Ja.«

»Logis?«

»Nej.«

»Penge?«

»Nej.«

Den fremmede Dreng fløjtede og stak Armene saa langt ned i Lommerne, som han kunde for de tykke Ærmer.

»Bor du i London?« spurgte Oliver.

»Ja, naar jeg er hjemme,« svarede Drengen. »Du vil vel gerne have et Sted at sove i Nat, hvad?«

»Ja, det vil jeg skam gerne,« svarede Oliver. »Jeg har ikke sovet under Tag, siden jeg gik dernede fra.«

»Naa, det behøver du ikke at gnide Øjnene ud af Hovedet for. Jeg skal være i London i Aften, og jeg kender en respektabel gammel Gentleman, som bor dér, og som giver dig gratis Logis uden nogen Sinde at spørge efter Mønten — det vil sige, hvis en Gentleman, han kender, præsenterer dig. Og kender han ikke mig? Aa nej! Ikke Spor! Paa ingen Maade! Absolut ikke!«

Den unge Herre smilte ligesom for at vise, at disse sidste Udbrud var ironisk ment; og saa tømte han Kruset.

Dette uventede Tilbud om Husly var altfor fristende til at kunne modstaas, især da det efterfulgtes af den Forsikring, at den omtalte Gentleman uden

*) Trædemøllen, der i det engelske Tyvesprog kaldes Stenkrukken.

Tvivl vilde skaffe Oliver en behagelig Plads saa hurtigt som muligt.

Dette førte til en mere venskabelig og fortrolig Samtale, hvoraf Oliver fik at vide, at hans Vens Navn var Jack Dawkins, og at han var den før omtalte ældre Gentlemans særlige Yndling og Protegé.

Mr. Dawkins' Ydre vidnede ikke synderligt til Fordel for de Goder, som hans Velynders Indflydelse skaffede dem, han tog under sin Beskyttelse; men da han snakkede temmelig lesindigt og kaadmundet, og desuden tilstod, at han blandt sine Venner var bedre kendt under Navnet »Lurendrejeren,« sluttede Oliver sig til, at det var hans letsindige Karakter, som var Skyld i, at hans Velgørers moralske Forskrifter hidtil havde været spildt paa ham. I denne Tanke besluttede han saa hurtigt som muligt at søge at vinde den gamle Herre; og hvis han fandt Lurendrejeren uforbederlig, hvad han havde mere end en Mistanke om, vilde han give Afkald paa Æren af hans nærmere Bekendtskab.

Da Jack Dawkins erklærede, at de ikke maatte holde deres Indtog i London før om Natten, var Klokken næsten elleve, da de naaede Bommen ved Islington. De gik fra »Engelen« ind i St. Johns Road og drejede saa ned gennem den snevre Gade, som munder ud ved Sadler Wells Teater; videre gennem Exmouth Street og Coppice Row, ned gennem det lille Stræde ved Siden af Fattighuset og over den klassiske Grund, som engang bar Navnet »Hockley i Hullet«; derfra ad Lille og Store Safron Hill, gennem hvilken Lurendrejeren gik med raske Skridt, idet han sagde til Oliver, at han skulde følge lige i Hælene paa ham.

Skønt Oliver havde nok at gøre med ikke at tabe sin Fører af Syne, kunde han ikke lade være med at kaste nogle hurtige Blikke omkring sig. Et mere snavset og usselt Sted havde han aldrig set. Gaden var meget snever og sølet, og Luften var gennemtrængt af en modbydelig Stank. Der var en hel Del smaa Butikker; men hele deres Varelager syntes at bestaa i Bunker af Børn, som selv paa den Tid af Natten kravlede ud og ind ad Dørene eller skreg indenfor. De eneste Steder, som syntes at trives midt i al denne Elendighed, var Værtshusene, og i dem sloges de laveste Klasser af Irlændere paa Livet løs. Overdækkede Gyder og Gaarde viste hist og her smaa Klynger af Huse, hvor drukne Mænd og Kvinder bogstavelig talt væltede sig i Skarnet; og fra flere Gadedøre dukkede store, skumle Karle forsigtigt frem — rimeligvis i Ærinder, der ikke var synderligt ærlige eller uskyldige.

Oliver tænkte netop paa, om han ikke gjorde bedst i at løbe sin Vej, da de naaede Enden af Gaden. Hans Fører greb ham i Armen, skubbede Døren op til et Hus i Nærheden af Field Lane, trak ham ind i Gangen og lukkede Døren bag dem.

»Hvem er det?« raabte en Stemme nedenfra til Svar paa Lurendrejerens Fløjten.

»Skidt og Kanel!« lød Svaret.

Dette syntes at være et Feltraab eller Signal til, at alt var i Orden; thi der viste sig et svagt Lysskær paa Væggen i den fjærneste Ende af Gangen, og en Mands Ansigt kiggede ud fra et Sted, hvor den gamle Køkkentrappes Rækværk var brækket ned.

»I er to,« sagde Manden og holdt Lyset længere frem og skyggede for Øjnene med Haanden. »Hvem er den anden?«

»En ny Kammerat,« svarede Jack Dawkins og skubbede Oliver frem.

»Hvor kommer han fra?«

»Grønland. Er Fagin ovenpaa?«

»Ja, han er ved at sortere Lommekludene. Op med Jer!« Lyset blev taget, og Ansigtet forsvandt.

Oliver famlede sig frem med den ene Haand og holdt med den anden fast ved sin Kammerat og steg med stor Vanskelighed op ad den mørke, forfaldne Trappe, som hans Fører besteg med en Lethed og Færdighed, som viste, at han var godt kendt med den. Han aabnede Døren til et Gaardværelse og trak Oliver ind med sig.

Væggene og Loftet i Stuen var ganske sorte af Alder og Snavs. Der stod et

Fyrretræsbord foran Kaminen, og paa det et Lys i en Ølflaske, to, tre Tinkrus, et Brød, Smør og en Tallerken. I en Stegepande, der stod over Ilden og var bundet fast til Kamingesimsen med en Snor, brasede nogle Pølser, og over dem, med en Stegegaffel i Haanden, stod en gammel, indskrumpet Jøde, hvis slyngelagtige, frastødende Ansigt var skjult af en Mængde sammenfiltret, rødt Haar. Han var klædt i en fedtet Slobrok, med bar Hals, og han syntes at dele sin Opmærksomhed mellem Stegepanden og en Tøjbuk, hvorpaa der hang en Mængde Silketørklæder. Nogle simple Senge, der var redt af gamle Sække, laa Side om Side paa Gulvet; og om Bordet sad fire, fem Drenge, hvoraf ingen var ældre end Lurendrejeren, og røg paa lange Kridtpiber og drak Brændevin med en Mine som midaldrende Mænd. De stimlede sammen om deres Kammerat, mens han hviskede et Par Ord til Jøden, og vendte sig derpaa om og grinede ad Oliver, hvilket ogsaa Jøden gjorde med Stegegaflen i Haanden.

»Her er han, Fagin,« sagde Jack Dawkins. »Min Ven, Oliver Twist.«

Jøden grinede, bukkede dybt for Oliver, tog hans Haand og sagde, han haabede, han vilde faa den Ære at gøre hans nærmere Bekendtskab. Derpaa kom de unge Herrer med Piberne hen til ham og trykkede begge hans Hænder meget haardt, især den, hvori han holdt den lille Bylt. En af dem var meget ivrig til at hænge hans Hue op for ham, en anden var saa elskværdig at stikke sine Hænder i hans Lommer, for at han ikke, træt som han var, skulde have den Ulejlighed med at tømme dem selv, naar han gik i Seng. Disse Høfligheder vilde rimeligvis have strakt sig langt videre, hvis Jøden ikke gavmildt havde anbragt sin Stegegaffel rundt paa de unge, elskværdige Menneskers Hoveder og Skuldre.

»Det glæder mig meget at se dig, Oliver — meget,« sagde Jøden. »Lurendrejer, tag Pølserne af, og sæt en Bøtte hen til Kaminen til Oliver. Aa, du ser paa Lommetørklæderne, hvad, min Ven? Der er mange, ikke? Vi har lige talt dem efter til Vask, det er det hele, Oliver, det er det hele. Ha, ha, ha!«

Denne sidste Bemærkning fik alle Drengene til at hyle af Latter. Og inden de havde let af, gik de til Bords.

Oliver spiste sin Part, og derpaa lavede Jøden ham en Genevertoddy, og sagde, at han maatte drikke den med det samme, da en anden Herre skulde bruge Glasset. Oliver gjorde, som det blev sagt ham. Straks efter mærkede han, at han varsomt blev lagt hen paa en af Sækkene, og der faldt han i en dyb Søvn.

Niende Kapitel.

Indeholder yderligere Enkeltheder om den venlige gamle Gentleman og hans haabefulde Elever.

Det var sent næste Morgen, da Oliver vaagnede af en sund, lang Søvn. Der var ingen i Værelset uden den gamle Jøde, som kogte Kaffe i en Kasserolle til Frokost og fløjtede sagte for sig selv, mens han rørte rundt i den med en Jærnske. Han stansede hvert Øjeblik for at lytte, naar der hørtes den mindste Lyd nedenunder, og naar han saa var blevet beroliget, gav han sig til at fløjte og røre rundt igen som før.

Skønt Oliver ikke sov mere, var han

dog heller ikke rigtig vaagen. Han saa gennem sine halvt aabne Øjne Jøden, hørte hans dæmpede Fløjten, og skelnede Lyden af Skeen, der skrabede mod Kasserollens Sider; men paa samme Tid var de samme Sanser travlt beskæftigede med alle dem, han havde kendt.

Da Kaffen var færdig, satte Jøden Kasserollen paa Kaminpladen; et Øjeblik blev han staaende tvivlraadig, som vidste han ikke, hvad han skulde give sig til; saa vendte han sig og saa paa Oliver og kaldte paa ham. Han svarede ikke og sov tilsyneladende fast.

Da Jøden var blevet tryg paa dette Punkt, gik han sagte hen til Døren og laasede den. Derpaa fremtog han — under en Lem i Gulvet, syntes Oliver — en lille Kasse, som han forsigtigt stillede paa Bordet. Hans Øjne skinnede, da han løftede Laaget og saa ned i den. Saa trak han en gammel Stol hen til Bordet, satte sig og tog et pragtfuldt Guldur, der funklede af Juveler, frem af Kassen.

»Aha!« sagde Jøden, idet han skød Skuldrene op og fortrak hvert Træk i sit Ansigt til et afskyeligt Grin. »Snu Fyre! Snu Fyre! Tro til det sidste! Sagde ikke et Ord til den gamle Sortkjole om, hvor de holdt til! Sladrede ikke af Skole om gamle Fagin. Og hvorfor skulde de gøre det? Det vilde ikke have løsnet Knuden eller holdt Faldbrættet oppe et Minut længere. Nej, nej, nej! Flinke Fyre, flinke Fyre!«

Med disse Ord og andre fremmumlede Betragtninger af lignende Art, lagde Jøden atter Uret ind i dets Gemmested. I det mindste en halv Snes andre tog han et for et op af den samme Kasse og undersøgte den med samme Fornøjelse; foruden Ringe, Brystnaale, Armbaand og andre Smykker af saa kostbart Materiale og saa udmærket Forarbejdning, at Oliver ikke engang havde nogen Anelse om deres Navn.

Da Jøden havde lagt disse Smykker paa Plads, tog han endnu et frem, der var saa lille, at det kunde ligge i hans hule Haand. Der syntes at staa en meget fin Inskription paa det; thi Jøden lagde det paa Bordet, skyggede for det med Haanden, og stirrede længe grundende paa det. Tilsidst syntes han at opgive det; han lagde det ned i Kassen, lænede sig tilbage i Stolen og mumlede:

»Hvad Dødsstraffen dog er for en glimrende Indretning! Døde Mennesker angrer aldrig; døde Mennesker bringer aldrig dumme Historier for Lyset. Aa, det er en udmærket Ting for vores Fag! Fem af dem klynget op paa Rad, og ikke en eneste tilbage, som kan spille Angiver eller tabe Pippet!«

Mens Jøden sagde dette, faldt hans mørke, skinnende Øjne, som hidtil havde stirret tomt ud i Rummet, paa Olivers Ansigt: Drengens Øjne var rettede mod ham i stum Nysgerrighed; og skønt deres Øjne kun mødtes et Sekund, var det dog nok til at vise den gamle Mand, at han var blevet iagttaget. Han smeldede Laaget paa Kassen i, greb en Brødkniv, der laa paa Bordet, og sprang rasende op. Men han skælvede stærkt; thi selv i sin Skræk kunde Oliver se, at Kniven rystede.

»Hvad er det?« sagde Jøden. »Hvorfor belurer du mig? Hvorfor er du vaagen? Hvad har du set? Tal, Dreng! Hurtigt! Det gælder dit Liv!«

»Jeg kunde ikke sove længere, Sir,« svarede Oliver ydmygt. »Det gør mig meget ondt, at jeg har forstyrret Dem.«

»Var du ikke vaagen for en Time siden?« sagde Jøden med et vildt Blik.

»Nej, jeg var sandelig ikke.«

»Er du vis paa det?« skreg Jøden med et endnu vildere Blik og en truende Holdning.

»Jeg giver Dem mit Ord paa, at jeg ikke var det,« svarede Oliver alvorligt.

»Hys, hys, kære!« sagde Jøden, der pludselig antog sit gamle Væsen og legede lidt med Kniven, før han lagde den fra sig, som vilde han have Drengen til at tro, at han kun havde taget den for Spøg. »Det ved jeg naturligvis, min Ven. Jeg vilde blot prøve paa at skræmme dig. Du er en flink Dreng. Ha, ha, ha, du er en flink Dreng,

Oliver!« Jøden gned sig fnisende i Hænderne, men skævede alligevel uroligt til Kassen.

»Saa du nogen af disse smukke Ting, min Ven?« sagde Jøden lidt efter og lagde sin Haand paa den.

»Ja, Sir.«

»Ja saa?« sagde Jøden og blev temmelig bleg. »Det — det er mine, Oliver; min Smule Formue. Alt, hvad jeg har at leve af paa mine gamle Dage. Folk kalder mig en Gnier, min Ven — kun en Gnier, det er det hele.«

Oliver tænkte, at den gamle maatte være en afgjort Gnier, siden han boede paa saadan et snavset Sted, naar han havde saa mange Ure; men da han tænkte, at hans Godhed mod Lurendrejeren og de andre Drenge maaske kostede ham en hel Del Penge, kastede han blot et ærbødigt Blik paa Jøden og spurgte, om han maatte staa op.

»Vist saa, min Ven, vist saa,« sagde den gamle. »Vent lidt. Der staar en Spand Vand i Krogen ved Døren. Giv mig den, saa skal jeg give dig et Fad at vaske dig i, min Ven.«

Oliver stod op, gik over Gulvet og bøjede sig et Øjeblik for at løfte Spanden. Da han vendte sit Hoved, var Kassen borte.

Han havde neppe vasket sig og efter Jødens Anvisning heldt Vandet ud ad Vinduet, før Lurendrejeren vendte tilbage, fulgt af en lystig ung Kammerat, hvem Oliver havde set mellem de rygende Aftenen før, og som nu blev præsenteret for ham som Charley Bates. De fire satte sig til Frokosten, der bestod af Kaffe, frisk Franskbrød og Skinke, som Lurendrejeren havde bragt med hjem i Pulden af sin Hat.

»Naa,« sagde Jøden til Lurendrejeren med et snu Blik til Oliver. »Jeg haaber, I har arbejdet til Morgen, Børn?«

»Strængt,« sagde Lurendrejeren.

»Som Jærn,« sagde Charley.

»Flinke Gutter, flinke Gutter,« sagde Jøden. »Hvad har *du* faaet, Lurendrejer?«

»Et Par Tegnebøger,« svarede han.

»Forede?« spurgte Jøden ivrigt.

»Meget ordenligt,« svarede Lurendrejeren og fremlagde to Tegnebøger, en grøn og en rød.

»Ikke saa tunge, som de kunde være,« sagde Jøden efter omhyggeligt at have undersøgt deres Indre. »Men meget pænt lavede. En flink Arbejder, hvad Oliver?«

»Det er sikkert, Sir,« sagde Oliver. Hvilket fik Charley til at le støjende, til stor Forundring for Oliver, der ikke kunde se noget at le ad i det, der var sket.

»Og hvad har du faaet, min Ven?« sagde Fagin til Charley Bates.

»Lommeklude,« sagde Master Bates, idet han tog fire frem.

»Godt,« sagde Jøden og undersøgte dem omhyggeligt — »de er meget gode. Men du har ikke mærket dem rigtigt, Charley, saa Mærkerne skal pilles ud igen med en Naal, og det vil vi lære Oliver at gøre. Skal vi det, Oliver? Ha, ha, ha!«

»Ja mange Tak, Sir, sagde Oliver.

»Vil du gerne kunne lave Lommetørklæder lige saa nemt som Charley, hvad min Ven?«

»Ja, meget gerne, hvis De vil lære mig det, Sir,« svarede Oliver.

Master Bates fandt noget saa komisk i dette Svar, at han brast i Latter igen, og da han netop var ved at drikke, fik han Kaffen i den gale Hals, saa det var nær endt med, at han var blevet for tidlig kvalt.

»Han er saa sjov grøn,« sagde Charley, da han kom til sig selv igen, som en Undskyldning til Selskabet for sin uhøflige Opførsel.

Lurendrejeren sagde ingen Ting, men han glattede Olivers Haar ned over hans Øjne og sagde, at han vilde nok komme mere med paa den efterhaanden; og da den gamle Jøde saa, at Oliver blev rød, lod han dette Emne falde og spurgte, om der havde været mange Mennesker ved Henrettelsen om Morgenen. Dette gjorde Oliver endnu mere forbavset; thi det var klart af de to Drenges Svar, at de begge havde været der, og Oliver

undrede sig naturligvis over, hvordan de alligevel havde faaet Tid til at være saa flittige.

Da Frokosten var taget bort, legede den muntre gamle Herre og de to Drenge en meget pudsig og ualmindelig Leg. Jøden anbragte nemlig en Snustobaksdaase i sin ene Bukselomme, og en Pung i den anden og et Ur i Vestelommen med en lang Kæde om Halsen; derpaa stak han en uægte Diamantnaal i sin Skjorte, knappede sin Frakke tæt til og travede op og ned i Stuen med en Stok, ganske som man kan se gamle Gentlemen spadsere rundt i Gaderne hver Time paa Dagen. Somme Tider stansede han ved Kaminen, og somme Tider ved Døren, idet han lod, som om han stirrede optaget ind ad et Butiksvindue. Da saa han sig hele Tiden om af Frygt for Tyve og følte skiftevis paa sine Lommer for at se, om han ikke havde mistet noget, alt sammen paa en saa grinagtig og naturlig Maade, at Oliver lo, saa Taarerne randt ned ad hans Kinder. Hele Tiden fulgte de to Drenge efter ham, og hver Gang han vendte sig om, forsvandt de ham saa vims af Syne, at det var umuligt at følge deres Bevægelser. Til sidst traadte Lurendrejeren ham over Tæerne, medens Charley Bates tumlede imod ham bagfra; og i dette korte Øjeblik fratog de ham i en lynende Fart baade Snusdaase, Pung, Ur, Kæde, Brystnaal og Lommekniv — ja selv hans Brillefuteral. Hvis den gamle Herre følte en Haand i nogen af sine Lommer, raabte han, hvis det var; og saa begyndte Legen helt forfra.

Da denne Leg var blevet gentaget mange Gange, kom et Par unge Damer for at besøge den gamle Herre; den ene kaldte de Bet, den anden Nancy. De havde et svært Haar, der ikke var sat videre pænt op bagtil, og deres Sko og Strømper var temmelig uordentlige. De var maaske ikke netop smukke, men de havde god Kulør i Ansigtet og saa helt kraftige og sunde ud. Da de var mærkværdig frie og behagelige i deres Væsen, fandt Oliver, at det var et Par meget pæne Pigebørn. Og det er der heller ingen Tvivl om, at de var.

De blev der længe. Der blev sat Brændevin frem, da en af de unge Damer klagede over indvendig Kulde, og Samtalen blev meget livlig. Tilsidst erklærede Charley, at det var Tid til at lette sig. Dette tænkte Oliver, maatte være Fransk for at gaa ud; thi lige efter gik Lurendrejeren, Charley og de to unge Damer bort sammen, efter at den elskværdige gamle Jøde venligt havde forsynet dem med Lommepenge.

»Naa, min Ven,« sagde Fagin, »det er et behageligt Liv, hvad? Nu gaar de ud og morer sig hele Dagen.«

»Er de færdige med deres Arbejde, Sir?« spurgte Oliver.

»Ja,« sagde Jøden, »hvis de ikke uventet falder over noget paa Vejen. I saa Fald forsømmer de det ikke, det kan du stole paa, min Ven.«

»Tag dem til Mønster, min Ven, tag dem til Mønster,« sagde Jøden og slog med Ildskuffen paa Kaminen for at give sine Ord Eftertryk. »Gør alt, hvad de siger til dig, og følg deres Raad i alle Ting — især Lurendrejerens, min Ven. Han bliver en stor Mand selv, og han vil ogsaa gøre en ud af dig, hvis du tager ham til Mønster. — Hænger mit Lommetørklæde ud af Lommen, min Ven?«

»Ja, Sir.«

»Prøv om du kan tage det, uden at jeg mærker det, saadan som du saa dem gøre i Morges, da vi legede.«

Oliver holdt Bunden af Lommen op med den ene Haand, som han havde set Lurendrejeren gøre det, og trak forsigtigt Lommetørklædet ud med den anden.

»Er det væk?« sagde Jøden.

»Her er det, Sir.«

»Du er en klog Dreng, min Ven,« sagde den gamle, muntre Herre og klappede Oliver bifaldende paa Hovedet. »Jeg har aldrig set en mere lærenem Dreng. Her har du en Shilling. Bliver du ved paa den Maade, vil du blive Tidens største Mand. Kom nu, saa skal jeg vise dig, hvordan du skal pille Mærkerne ud af Lommetørklæderne.«

Oliver undrede sig over, hvad det at plyndre den gamle Herres Lomme for Spøg kunde have at gøre med hans Udsigter til at blive en stor Mand. Men da han tænkte, at Jøden, der var saa meget ældre, maatte vide det bedst, fulgte han ham rolig hen til Bordet og var snart dybt optaget af sit nye Studium.

Tiende Kapitel.

Oliver lærer sine nye Kammeraters Karakter bedre at kende og køber Erfaring til høj Pris. Et kort, men meget vigtigt Kapitel i denne Fortælling.

I mange Dage sad Oliver i Jødens Værelse og pillede Mærkerne ud af Lommetørklæderne, der blev bragt hjem i Mængde, og somme Tider tog han Del i den allerede beskrevne Leg, som Jøden og de to Drenge legede regelmæssigt hver Morgen. Til sidst begyndte han at sukke efter frisk Luft, og benyttede mange Lejligheder til at bede den gamle Herre lade ham gaa ud og arbejde med sine to Kammerater.

Oliver blev saa meget ivrigere efter at faa noget ordentlig at bestille ved at se, hvor streng den gamle Herre var i sin Moral. Naar Lurendrejeren eller Charley kom tomhændet hjem om Aftenen, kunde han udbrede sig med stor Heftighed om den Elendighed, Ledighed og Dovenskab førte til, og søge at lære dem Nødvendigheden af at føre et virksomt Liv ved at sende dem i Seng uden Aftensmad. Engang gik han saa vidt, at han sparkede dem begge to ned ad Trappen, men det var sjældent, hans dydige Forskrifter førte ham saa vidt.

En Morgen fik Oliver endelig den Tilladelse, han saa ivrig havde attraaet. Der havde ikke været nogen Lommetørklæder at arbejde med i to, tre Dage, og Middagsmaaltiderne havde været temmelig magre. Maaske var det af disse Grunde, den gamle Herre gav sit Samtykke; i hvert Fald sagde han, at Oliver kunde gaa, og betroede ham i Lurendrejerens og Charleys Værge.

De tre Drenge begav sig paa Vej, Lurendrejeren med opsmøgede Ærmer og Hatten paa tre Haar som sædvanlig, Master Bates slentrende afsted med Hænderne i Lommen, og Oliver imellem dem, grundende paa, hvor de skulde hen, og hvilket Haandværk han først skulde lære.

De drev saa dovent af Sted, at Oliver allerede begyndte at tænke, at hans Kammerater vilde narre den gamle Herre ved slet ingen Ting at bestille. Lurendrejeren havde ogsaa en lastefuld Tilbøjelighed til at rive Huerne af de smaa Drenge og skubbe dem ned i Kælderhalsene, medens Charley røbede meget letsindige Begreber om Ejendomsretten ved at snappe Æbler og Løg fra Boderne ved Fortovet og putte dem i sine Lommer, der var saa forbløffende rummelige, at de syntes at underminere hans Klæder i alle Retninger. Dette saa saa slemt ud, at Oliver var lige ved at erklære, at han vilde se at finde hjem, saa godt han kunde, da hans Tanker pludselig blev ledet i en anden Retning ved en yderst gaadefuld Forandring i Lurendrejerens Opførsel.

De kom netop frem fra en snæver Gyde ikke langt fra den aabne Plads i Clerkenwell, da Lurendrejeren pludselig

stansede lagde Fingeren paa Munden og trak sine Kammerater forsigtigt tilbage igen.

»Hvad er der i Vejen?« spurgte Oliver.

»Hys!« svarede Lurendrejeren. »Kan du ser den gamle Fyr dér ovre ved Bogladen?«

»Den gamle Herre paa den anden Side Gaden?« sagde Oliver. »Ja, jeg ser ham.

»Han kan gaa,« sagde Lurendrejeren.

»Oplagt!« sagde Charley.

Oliver saa yderst forbavset fra den ene til den anden; men han fik ikke Lov til at gøre Spørgsmaal, thi de to Drenge listede sig tværs over Gaden og tæt hen bag den gamle Herre. Oliver gik et Par Skridt bag efter dem, og da han ikke vidste, om han skulde gaa frem eller tilbage, blev han staaende i tavs Forundring.

Den gamle Herre bar pudset Haar og Guldbriller og saa meget agtværdig ud. Han var klædt i en flaskegrøn Kjole med sort Fløjelskrave og hvide Bukser og bar en tynd Bambusstok under Armen. Han havde taget en Bog op fra en af Udstillingskasserne og stod dér og læste lige saa fordybet, som om han sad i sin Lænestol i sit eget Arbejdsværelse. Det er meget muligt, at han virkelig troede, at han sad dér; thi det var klart, at han læste Side efter Side med en saadan Opmærksomhed, at han hverken saa Bogladen eller Gaden eller Drengene eller noget som helst andet.

Hvor stor var ikke Olivers Afsky og Angst, da han stod dér i et Par Skridts Afstand og saa med vidt opspilede Øjne, hvordan Lurendrejeren stak sin Haand i den gamle Herres Lomme, halede et Lommetørklæde frem og rakte det til Charley Bates, hvorpaa de begge to stak om Hjørnet i fuld Fart.

Paa een Gang stod Hemmeligheden med Lommetørklæderne, Urene, Juvelerne og Jøden klart for Drengens Tanke. Et Øjeblik stod han saa forfærdet, at Blodet brusede gennem hans Aarer, som stod han midt i en gloende Ild. Forvirret og forskrækket tog han saa Benene paa Nakken og løb, uden at vide hvad han gjorde, saa hurtigt hans Fødder vilde bære ham.

Alt dette tog kun et Minut. I samme Øjeblik Oliver gav sig til at løbe, stak den gamle Herre Haanden i Lommen, savnede sit Lommetørklæde og vendte sig hurtigt om. Da han saa Drengen fare saa hurtigt af Sted, sluttede han meget naturligt, at det var ham, der var Synderen, raabte »Stop Tyven!« saa højt han kunde, og løb efter ham med Bogen i Haanden.

Men den gamle Herre var ikke den eneste, som skreg op. Lurendrejeren og Charley, der ikke havde Lyst til at tiltrække sig den almindelige Opmærksomhed ved at løbe ned ad aaben Gade, havde blot skjult sig i den første Port om Hjørnet. Aldrig saa snart hørte de Raabet og saa Oliver løbe, før de straks gættede, hvordan Sagerne stod, raabte »Stop Tyven!« og sluttede sig til Forfølgelsen som gode Borgere.

Skønt Oliver var blevet opdraget af Filosoffer, kendte han dog ikke den skønne Leveregel, at Selvopholdelse er Naturens første Lov. I saa Fald vilde han maaske have været forberedt paa dette. Men da han ikke var forberedt, gjorde dette ham endnu mere angst, saa han fo'r af Sted som en Stormvind, med den gamle Herre og de to Drenge raabende og skrigende efter sig.

»Stop Tyven!« »Stop Tyven!« Der ligger en Trolddom i dette Raab. Forretningsmanden forlader sin Disk og Kusken sin Vogn, Slagteren kaster sit Trug, Bageren sin Kurv, Mælkemanden sit Maal, Bydrengen sine Pakker, Skoledrengen sine Marmorkugler, Brolæggeren sin Hakke og Barnet sin Fjerbold. Af Sted løber de imellem hverandre, puffende og hylende, render Folk over Ende, naar de drejer om Hjørnerne, skræmmer Hundene og Hønsene op; og Gader, Torve og Gaarde genlyder af Raabet:

»Stop Tyven! Stop Tyven!« Dette Raab gentages af hundrede Stemmer, og Mængden vokser ved hvert Gadehjørne. Af Sted flyver de gennem Pløret. Op gaar Vinduerne, ud kommer Folk lø-

bende, en Tilhørerskare forlader Punch paa det mest spændende Punkt i hans Optræden, slutter sig til Skaren og giver Raabet ny Kraft: Stop Tyven! Stop Tyven!

Stop Tyven! Stop Tyven! Dybt i det menneskelige Bryst ligger der en stærk Lidenskab for at *jage et eller andet.* Et stakkels aandeløst Barn, der gisper af Udmattelse, med Rædsel malet i sit Ansigt, med Fortvivlelse i sine Øjne, anspændende hver Nerve for at komme fra sine Forfølgere, mens store Sveddraaber løber ned over hans Ansigt; og da de holder sig i hans Spor og vinder ind paa ham med hvert Øjeblik, hilser de hans aftagende Kræfter med endnu højere Raab og hyler af Glæde. Stop Tyven! Ja, stop ham for Guds Skyld, om det saa blot var af Barmhjærtighed!

Endelig stoppet! Et velrettet Slag! Han ligger paa Stenbroen, og Mængden stimler ivrigt sammen om ham, og hver, der kommer til, puffes med de andre for at faa et Glimt. »Gaa til Side!« »Giv ham en Smule Luft!« »Snak, han fortjener det ikke!« »Hvor er Herren?« »Dér kommer han.« »Gør Plads for Herren dér.« »Er dette Drengen, Sir?« »Ja.«

Oliver laa, tilsølet og støvet, blødende ud af Munden, og stirrede forvildet paa de mange Ansigter, der omgav ham; da blev den gamle Herre tjenstivrigt halet og puffet ind i Kredsen af de forreste af Forfølgerne.

»Ja,« sagde han, »jeg er bange for, at det er Drengen.«

»Bange!« mumlede Mængden. »Sikken en Snegl!«

»Stakkels Fyr!« sagde Herren. »Han er kommet til Skade.«

»Det var *mig,* der gjorde det, Sir,« sagde en stor Prygl, idet han traadte frem. »Og jeg slog mine Knoer ordentligt paa hans Tænder. Det var mig, der stoppede ham, Sir.«

Fyren tog grinende til Hatten i Forventning om at faa noget for sin Ulejlighed; men den gamle Herre saa uvilligt paa ham og kastede saa et ængsteligt Blik omkring, som om han tænkte paa at løbe sin Vej selv; maaske vilde han virkelig have prøvet paa det, og derved givet Anledning til en ny Jagt, hvis ikke en Politibetjent (i Reglen den sidste Person, der kommer til i den Slags Tilfælde) i dette Øjeblik havde banet sig Vej gennem Opløbet og grebet Oliver ved Kraven.

»Op med dig!« sagde Manden barsk.

»Det var sandelig ikke mig Sir. Nej, det var to andre Drenge,« sagde Oliver og slog lidenskabeligt Hænderne sammen og saa sig om.

»De er her et eller andet Sted.«

»Saamænd er de ej,« sagde Betjenten. Han mente det ironisk, men det var tilmed sandt; thi Lurendrejeren og Charley var stukket af gennem den først passende Gyde, de kom til. »Op med dig!«

»Gør ham ingen Fortræd,« sagde den gamle Herre medlidende.

»Nej, jeg skal saamænd ikke gøre ham Fortræd,« sagde Betjenten og rev til Bevis herpaa det halve af hans Trøje bagtil. — »Kom nu, jeg kender dig, det nytter ikke noget. Kan du staa paa dine Ben, din lille Satan?«

Oliver, som neppe kunde staa paa sine Ben, gjorde et Forsøg paa at rejse sig og blev øjeblikkelig slæbt gennem Gaderne ved Kraven. Herren gik ved Siden af Betjenten; og saa mange af Mængden, som kunde komme til, gik lidt foran og gloede af og til tilbage paa Oliver. Drengene raabte Hurra, og af Sted gik det.

Ellevte Kapitel.

Handler om Mr. Fang, Politidommeren, og viser et lille Eksempel paa, hvordan han haandhævede Retfærdigheden.

Forbrydelsen var blevet begaaet i det Distrikt, som hørte til en af Hovedstadens mest kendte Politidomstole, og det lige i dens Nærhed. Mængden havde kun den Tilfredsstillelse at følge Oliver gennem to eller tre Gader og over en Plads, der hed Mutton Hill; saa blev han ført ind gennem en lav Port og over en snavset Gaard og ad Bagveje ind paa dette Hjemsted for den summariske Retfærdighed; dér traf de en svær Mand med et Bundt Bakkenbarter i Ansigtet og et Bundt Nøgler i Haanden.

»Hvad er der nu paa Færde?« sagde han ligegyldigt.

»En lille Tørklædejæger,« svarede Betjenten.

»Er det Dem, der er blevet bestjaalet, Sir?« spurgte Manden medNøglerne.

»Ja det er,« svarede den gamle Herre. »Men jeg er ikke vis paa, at denne Dreng virkelig tog Tørklædet. Jeg — jeg vilde helst lade være at forfølge Sagen videre.«

»De maa møde for Dommeren nu, Sir,« svarede Manden. Hans Velbaarenhed er ledig om et halvt Minut. Naa, din lille Galgenfugl!«

Dette var en Indbydelse til Oliver til at gaa ind ad en Dør, som Manden laasede op, mens han talte, og som førte ind til en Celle med Stengulv. Her blev han visiteret og laaset inde, da man ikke fandt noget paa ham.

Den gamle Herre saa næsten lige saa fortvivlet ud som Oliver, da Nøglen skrattede i Laasen. Han vendte sig med et Suk til den Bog, der havde været den uskyldige Aarsag til al denne Forvirring.

»Der er noget i denne Drengs Ansigt,« sagde den gamle Herre til sig selv, medens han gik langsomt bort og klappede sig tankefuldt paa Hagen med Bogen, »som rører og interesserer mig. *Kan* han være uskyldig? Han saa ud til det. Men du store Gud!« udbrød han pludselig, idet han stansede og stirrede op mod Himlen. »Hvor har jeg set noget, der lignede det Ansigt før?«

Efter nogle Minutters Grunden gik han med det samme eftertænksomme Ansigt ind i et Venteværelse ud mod Gaarden, dér trak han sig tilbage til en Krog og fremkaldte for sin Sjæls Øje et uhyre Amfiteater af Ansigter, der havde været skjult bag et mørkt Forhæng i mange Aar. »Nej,« sagde han og rystede paa Hovedet. »Det maa være en Indbildning.«

Han gik dem igennem én Gang til. Han havde selv kaldt dem frem, og det var ikke saa let atter at udbrede det Tæppe, der saa længe havde skjult dem. Der var Ansigter af Venner og Fjender, og af mange, som havde været næsten fremmede, men som nu kiggede paatrængende frem af Mylderet; der var Ansigter af unge, blomstrende Piger, som nu var gamle Koner; der var Ansigter, som Graven havde forandret og lukket sig over, men som Tanken, der er stærkere end den, stadig iklædte dens gamle Friskhed og Skønhed.

Men den gamle Herre kunde ikke huske et eneste Ansigt, hvoraf Olivers Træk bar Spor. Saa drog han et Suk over de Minder, han havde kaldt til Live; og da han, heldigvis for ham selv, var en aandsfraværende gammel Herre, begravede han dem atter i den skimlede Bog.

Han blev vækket ved, at Manden med Nøglerne rørte ved hans Skulder og anmodede ham om at følge med ind i Retslokalet. Han lukkede hurtigt Bogen og blev straks ført frem for den imponerende og berømte Mr. Fang.

Mr. Fang sad bag en Skranke i Salens øverste Ende; ved den ene Side af Døren var der en Slags Træbaas, hvori stakkels lille Oliver allerede var anbragt, stærkt skælvende over den skrækindjagende Scene.

Mr. Fang var en mager, stivhalset, middelhøj Mand; han havde ikke mange Haar, og de, han havde, voksede bagtil og paa Siderne af hans Hoved. Hans Ansigt var strængt og meget rødt. Hvis han virkelig ikke plejede at drikke adskilligt mere, end der strængt taget var godt for ham, saa kunde han have anlagt Sag for Æresfornærmelse mod sit Ansigt og faaet det idømt en stor Erstatning.

Den gamle Herre bukkede ærbødigt, gik hen imod Dommerens Pult, rakte ham sit Visitkort og sagde:

»Dette er mit Navn og Adresse, Sir.« Derpaa traadte han med ny, høflig Hovedbøjning et Par Skridt tilbage og ventede paa at blive forhørt.

Nu var Mr. Fang tilfældigvis i dette Øjeblik ved at læse en ledende Artikel i Morgenavisen, der handlede om en Dom, han nylig havde fældet, og for tre Hundrede og halvtredssindstyvende Gang anbefalede ham til Ministeriets særlige Opmærksomhed. Han var i daarligt Humør og saa forbistret op.

»Hvem er De?« sagde Mr. Fang.

Den gamle Herre pegede noget forbavset paa sit Kort.

»Betjent!« sagde Mr. Fang og kastede ringeagtende Kortet til Side tillige med Avisen, »hvem er den Karl?«

»Mit Navn,« sagde den gamle Gentleman i en Gentlemans Tone, »er Brounlow, Sir. Tillad mig at spørge om Navnet paa den Dommer, der uden Foranledning fornærmer en respektabel Person under sit Embedes Beskyttelse?« Med disse Ord saa Mr. Brounlow sig om i Retslokalet, som om han søgte en eller anden, der kunde give ham den ønskede Oplysning.

»Betjent!« sagde Mr. Fang. »Hvad er denne Fyr anklaget for?«

»Han er slet ikke anklaget, Deres Velbaarenhed,« sagde Betjenten. »Han møder mod Drengen.«

Det vidste Hans Velbaarenhed godt, men det var et godt Drilleri og ikke forbundet med nogen Risiko.

»Møder mod Drengen?« sagde Mr. Fang og maalte Mr. Brounlow ringeagtende fra øverst til nederst. »Tag ham i Ed.«

»Før jeg bliver taget i Ed, maa jeg bede om Lov til at sige et Ord,« sagde Mr. Brounlow. »Og det er, at jeg virkelig aldrig, hvis jeg ikke selv havde oplevet det, havde troet —«

»Hold Mund, Sir!« sagde Mr. Fang bydende.

»Nej jeg vil ikke, Sir.«

»Vil De paa Øjeblikket holde Mund, ellers bliver De jaget ud af Salen! De er en uforskammet, næsvis Karl. Hvor tør de vove at sætte Dem op mod en Dommer?«

»Hvad behager!« udbrød den gamle Herre rødmende.

»Tag denne Person i Ed!« sagde Mr. Fang til Skriveren. »Jeg vil ikke høre et Ord mere.«

Mr. Brounlow var meget vred, men da han tænkte, at han maaske kunde skade Drengen ved at give sin Vrede Luft, lagde han Baand paa sine Følelser og fandt sig i at blive taget i Ed straks.

»Naa,« sagde Mr. Fang, »hvad er Klagen mod denne Dreng? Hvad har De at sige, Sir?«

»Jeg stod ved en Boglade, Sir — —«

»Hold Mund, Sir! Betjent! Hvor er Betjenten? Tag Betjenten i Ed. Naa, Betjent, hvad er det?«

Med sømmelig Ydmyghed berettede Betjenten, hvordan han havde anholdt Oliver og undersøgt ham, uden at finde noget paa hans Person, og at mere vidste han ikke om det.

»Er der nogen Vidner?« spurgte Mr. Fang.

»Nej, Deres Velbaarenhed.«

Mr. Fang sad tavs i nogle Minutter, saa vendte han sig mod Klageren og sagde med voksende Hidsighed.

»Vil De sige, hvad De har at klage

over denne Dreng, Karl, eller vil De ikke? De er blevet taget i Ed. Hvis De nu staar dér og nægter at afgive Deres Vidnesbyrd, vil jeg straffe Dem for Foragt for Retten, det vil jeg, ved —«

Ved hvad eller hvem fik ingen at vide; thi Skriveren og Arrestforvareren hostede meget højt lige i det rigtige Øjeblik, og den første lod en tung Bog falde paa Gulvet — rent tilfældigt, selvfølgelig — saa at Ordet ikke kunde høres.

Med mange Afbrydelser og nye Fornærmelser lykkedes det Mr. Brounlow at fremstille sin Sag; han sagde, at han i Øjeblikkets Overraskelse var løbet efter Drengen, fordi han saa ham løbe sin Vej, og haabede, at hvis Dommeren maaske troede, at om han ikke selv var Tyven, stod han dog i Forbindelse med Tyve, saa vilde han dømme ham saa mildt, som Retfærdigheden tillod.

»Han er allerede kommet til Skade,« sagde den gamle Herre til sidst. Og jeg er bange for,« sagde han med stor Kraft og saa paa Dommeren, »jeg er virkelig bange for, at han er meget syg.«

»Ja, det er han sikkert,« vrængede Mr. Fang. »Kom ikke med nogen af disse Kneb her, din lille Landstryger, det gaar ikke. Hvad er dit Navn?«

Oliver prøvede paa at svare, men Stemmen svigtede ham. Han var ligbleg, og hele Stedet syntes ham at dreje rundt for hans Blik.

»Hvad hedder du, din forhærdede Slyngel?« spurgte Mr. Fang. »Betjent, hvad hedder han?«

Dette sagde han til en tyk gammel Fyr med stribet Vest, der stod tæt ved Skranken. Han bøjede sig ned over Oliver og gentog Spørgsmaalet; men da han saa, at han virkelig ikke kunde forstaa Spørgsmaalet, og vidste, at hvis han ikke svarede, vilde det gøre Dommeren endnu mere rasende og Dommen strængere, vovede han sig til at gætte.

»Han siger, han hedder Tom White, Deres Velbaarenhed,« sagde den godmodige Tyvefænger.

»Ja saa, han vil ikke tale ud?« sagde Mr. Fang. »Meget vel. Hvor bor han?«

»Hvor han kan, Deres Velbaarenhed,« sagde Betjenten, idet han atter lod, som om han modtog Svaret af Oliver.

»Har han nogen Forældre?« spurgte Mr. Fang.

»Han siger, de er døde, da han var lille, Deres Velbaarenhed,« svarede Betjenten, idet han vovede det sædvanlige Svar.

Paa dette Punkt af Forhøret hævede Oliver Hovedet, saa sig bedende om og fremmumlede en svag Bøn om en Slurk Vand.

»Sludder og Vrøvl,« sagde Mr. Fang. »Prøv ikke paa at gøre Nar ad mig.«

»Jeg tror virkelig, han er syg, Deres Velbaarenhed,« indvendte Betjenten.

»Pas paa ham, Betjent, han falder om!« sagde Mr. Brounlow og hævede uvilkaarligt sine Hænder.

»Gaa til Side, Betjent!« raabte Mr. Fang. »Lad ham falde om, hvis han har Lyst.«

Oliver benyttede sig af denne venlige Tilladelse og sank tungt ned paa Gulvet, ganske afmægtig. Betjentene saa paa hinanden, men ingen vovede at røre sig.

»Jeg vidste, han spillede Komedie,« sagde Mr. Fang, som om dette var et uomstødeligt Bevis paa det. »Lad ham bare ligge; det bliver han snart træt af.«

»Hvordan vil De behandle Sagen, Sir?« spurgte Skriveren sagte.

»Summarisk,« svarede Mr. Fang. »Tre Maaneder — Tvangsarbejde naturligvis. Ryd Salen.«

Døren blev aabnet i dette Øjemed, og et Par Mænd lavede sig til at bære den bevidstløse Dreng til hans Celle, da en ældre Mand med et anstændigt, men fattigt Udseende, styrtede ind i Salen og nærmede sig Dommeren.

»Vent! Vent! Før ham ikke bort! For Himlens Skyld, vent et Øjeblik!« raabte han aandeløs.

»Hvad er dette? Hvem er det? Jag den Mand ud. Ryd Salen!« raabte Mr. Fang.

»Jeg vil tale,« udbrød Manden. »Jeg

vil ikke jages ud. Jeg saa det hele. Jeg har en Boglade. Jeg vil tages i Ed. Jeg lader ikke Munden lukke paa mig. De maa høre mig, Mr. Fang. De kan ikke afslaa det, Sir.«

Manden havde Ret. Hans Væsen var dristigt og bestemt, og Sagen var ved at blive for alvorlig til at kunne dysses ned.

»Tag Fyren i Ed,« brummede Mr. Fang bistert. »Naa, Mand, hvad har De at sige?«

»Jeg saa tre Drenge,« sagde Manden, »to andre og saa Fangen her — slentre om paa den anden Side af Gaden, mens denne Herre stod og læste. Tyveriet blev begaaet af en anden Dreng, og jeg saa, at denne Dreng blev fuldkommen lamslaaet af Forbavselse over det.« Da den værdige Boghandler nu saa nogenlunde havde faaet Vejret igen, fortalte han mere sammenhængende, hvordan alt var gaaet til.

»Hvorfor kom De ikke herhen før?« sagde Mr. Fang efter en Pavse.

»Jeg havde ikke en Sjæl til at passe Butiken,« svarede Manden. »Alle de, der kunde have hjulpet mig, havde sluttet sig til Forfølgelsen. Jeg kunde ingen faa før for fem Minutter siden, og jeg har løbet herhen hele Vejen.«

»Stod Anklageren og læste?« spurgte Mr. Fang efter endnu en Pavse.

»Ja, i den selvsamme Bog, han staar med i Haanden.«

»Ah, i den Bog, hvad? Er den betalt?«

»Nej den er ikke,« svarede Manden med et Smil.

»Min Gud, jeg glemte alting over det!« udbrød den aandsfraværende gamle Herre troskyldigt.

»En køn Person til at rejse Anklage mod en stakkels Dreng!« sagde Mr. Fang med et komisk Forsøg paa at se menneskekærlig ud. Jeg finder, Sir, at De er kommet i Besiddelse af den Bog under yderst mistænkelige Omstændigheder, og De kan være glad ved, at dens Ejer ikke rejser Anklage imod Dem. Lad dette være Dem en Lære, min gode Mand, ellers falder De nok i Lovens Hænder engang. Drengen er frikendt. Ryd Salen.«

»Saa skulde da ogsaa —!« raabte den gamle Herre, der nu endelig gav sit indeklemte Raseri Luft. »Jeg vil —«

»Ryd Salen!« sagde Dommeren. »Hører I, Betjente, ryd Salen!«

Befalingen blev adlydt, og den forbitrede Mr. Brounlow blev ført ud med Bogen i den ene Haand og Bambusstokken i den anden, ganske ude af sig selv af Raseri og Trods. Da han kom ud i Gaarden, gik det øjeblikkelig over. Lille Oliver laa paa Ryggen paa Stenbroen med opknappet Skjorte, mens de badede hans Tindinger med Vand; hans Ansigt var ligblegt, og en kold Gysen gennemrystede hele hans Legeme.

»Stakkels Dreng, stakkels Dreng!« sagde Mr. Brounlow og bøjede sig over ham. »Vær saa god at hente en Vogn straks, en eller anden.«

Der blev hentet en Droske, og da Oliver forsigtigt var blevet lagt paa det ene Sæde, satte Mr. Brounlow sig paa det andet.

»Maa jeg køre med?« sagde Boghandleren og stak Hovedet ind ad Døren.

»Gud bevares, kære Ven, Dem havde jeg glemt. Aa Gud, jeg har den ulykkelige Bog endnu! Stig ind! Stakkels Fyr! Der er ingen Tid at spilde.«

Boghandleren steg ind i Vognen, og af Sted kørte de.

Tolvte Kapitel.

Hvori der bliver sørget bedre for Oliver end nogen Sinde før, og hvori Fortællingen vender tilbage til den lystige gamle Jøde og hans unge Venner.

Vognen rullede af Sted ned ad Mount Pleasant og op ad Exmouth Street, næsten den samme Vej, Oliver havde gennemvandret, da han første Gang kom til London i Selskab med Lurendrejeren; men da den kom til »Engelen« i Islington drejede den af og holdt tilsidst foran et pænt Hus i en rolig, skyggefuld Gade nær ved Pentonville. Her blev der ufortøvet gjort en Seng i Stand, og Mr. Brounlow saa til, medens hans unge Protegé forsigtigt blev lagt godt til Rette i den; og her blev han plejet med en Kærlighed og Omhu uden Grænser.

Men i mange Dage var Oliver ufølsom for sine nye Venners Godhed. Solen steg og sank og steg og sank igen mange Gange, og stadig laa Drengen udstrakt paa sit urolige Leje, pint af en tør, fortærende Feberhede. Ormene gør ikke deres Arbejde sikrere paa det døde Legeme, end denne snigende Ild paa det levende.

Svag og mager og bleg vaagnede han omsider fra det, der syntes ham at have været en lang, ond Drøm. Mat rejste han sig i Sengen med Hovedet støttet paa sin skælvende Arm og saa sig ængsteligt om.

»Hvad er det for en Stue? Hvor er jeg blevet ført hen?« sagde Oliver. »Det er ikke det Sted, hvor jeg sov ind.«

Han udtalte disse Ord med svag Stemme, thi han var meget mat og afkræftet, men de blev dog straks hørt; thi Omhænget over Hovedgærdet blev straks trukket til Side, og en moderlig gammel Dame, der var meget net og sirligt klædt, rejste sig i det samme fra en Lænestol tæt ved, hvor hun havde siddet og hæklet.

»Hys, min Ven,« sagde den gamle Dame sagte. »Du maa være meget rolig, ellers bliver du syg igen; og du har været meget daarlig — omtrent saa daarlig, som du kunde være. Læg dig ned igen; det var Ret!« Med disse Ord lagde den gamle Dame blidt Olivers Hoved paa Puden igen, strøg Haaret bort fra hans Pande og saa ham saa kærligt ind i Ansigtet, at han ikke kunde lade være at lægge sin lille udtærede Haand i hendes og slynge hendes Arm om sin Hals.

»Aa Gud,« sagde den gamle Dame med Taarer i Øjnene, »hvad han er for en taknemlig lille Skat! Den smukke Dreng! Hvad vilde hans Moder ikke føle, hvis hun havde siddet hos ham saadan som jeg og kunde se ham nu?«

»Maaske ser hun mig,« hviskede Oliver og foldede sine Hænder. »Maaske har hun siddet hos mig. Jeg er næsten til Mode, som hun har det.«

»Det var Feberen, min Ven,« sagde den gamle Dame mildt.

»Det var det vel,« svarede Oliver. »For Himlen er saa langt borte, og dér er de altfor lykkelige, til at de skulde komme ned og sidde ved en stakkels Drengs Seng. Men hvis hun vidste, at jeg var syg, maa hun have haft ondt af mig selv dér; for hun var meget syg selv, før hun døde. Men hun kan nu ikke vide noget om mig,« sagde Oliver efter et Øjebliks Tavshed. »Hvis hun havde set mig lide ondt, vilde det have gjort hende bedrøvet; og hendes Ansigt har har altid været saa yndig og glad, naar jeg har drømt om hende.«

Den gamle Dame svarede intet til dette, men tørrede sine Øjne og siden sine Briller, der laa paa Sengetæppet, som om de hørte uadskilligt med til Øjnene; og saa hentede hun noget kølende at

drikke til Oliver, klappede ham paa Kinden og sagde, at han maatte ligge ganske stille, ellers vilde han blive syg igen.

Oliver laa saa ganske stille; dels fordi han var ivrig efter at adlyde den kærlige gamle Dame i alle Ting, dels fordi han var ganske udmattet af det, han allerede havde sagt. Han faldt snart i en sød Slummer, hvoraf han vækkedes af et Lys, der holdtes tæt hen til Sengen og viste ham en Herre, der følte hans Puls med et meget stort og højt tikkende Guldur i Haanden og sagde, at han havde det meget bedre.

»Du *har* det virkelig meget bedre, hvad min Ven?« sagde Herren.

»Jo Tak, Sir,« svarede Oliver.

»Ja, det ved jeg, du har. Du er ogsaa sulten, ikke?«

»Nej, Sir.«

»Hm!« sagde Herren. »Nej, det ved jeg nok du ikke er. Han er ikke sulten, Mrs. Bedwin,« sagde Herren og saa meget vis ud.

Den gamle Dame bøjede Hovedet ærbødigt, som for at sige, at hun ansaa Doktoren for en meget klog Mand. Doktoren syntes afgjort at være af samme Mening selv.

»Du er søvnig, ikke sandt min Ven?« sagde han.

»Nej, Sir,« svarede Oliver.

»Nej,« sagde Doktoren med en meget kløgtig og tilfreds Mine. Du er ikke søvnig. Heller ikke tørstig vel?«

»Jo Sir, temmmelig tørstig,« svarede Oliver.

»Netop hvad jeg ventede, Mrs. Bedwin,« sagde Doktoren. »Det er meget naturligt, at han er tørstig. De kan give ham lidt Te og lidt ristet Brød uden Smør. Lad ham ikke blive for varm, men pas paa, at han ikke bliver for kold — vil De være saa god?«

Den gamle Dame nejede. Efter at Doktoren havde smagt paa den kølende Drik og udtalt sig betinget bifaldende om den, skyndte han sig bort, og hans Støvler knirkede meget vigtigt og velhavende, da han gik ned ad Trappen.

Snart efter faldt Oliver i Søvn igen, og da han vaagnede, var den næsten tolv. Lidt efter sagde den gamle Dame ham kærligt Godnat og overlod ham i en gammel Kones Varetægt; hun var lige kommet med en lille Bønnebog og en stor Natkappe i en Pakke. Hun anbragte den sidste paa sit Hoved og den første paa Bordet, sagde til Oliver, at hun var kommet for at vaage over ham, trak sin Stol tæt hen til Kaminen og tog sig af og til en lille Lur, der hvert Øjeblik blev afbrudt ved at hun tumlede forover og stønnede og var ved at kvæles, hvilket dog ikke havde værre Følger, end at det fik hende til at gnide sin Næse meget haardt, og saa faldt hun i Søvn igen.

Saaledes sneg Natten sig langsomt hen. Oliver laa en Tid vaagen og talte de smaa Kredse, som Skærmen om Lyset kastede paa Loftet, eller fulgte med sine matte Øjne det indviklede Mønster i Tapetet paa Væggen. Mørket og den dybe Stilhed i Stuen var meget højtidelige; og da de bragte Drengen til at tænke paa, at Døden havde svævet om ham her i mange Dage og Nætter og maaske endnu opfyldte Rummet med sin frygtelige Nærværelses Mørke og Rædsel, vendte han sit Ansigt paa Puden og opsendte en brændende Bøn til Himlen.

Lidt efter lidt faldt han i den dybe, rolige Søvn, som kun Befrielsen fra nylig gennemgaaende Lidelser kan fremkalde, den rolige og fredelige Hvile, som det er en Pine at vaagne op af. Hvis dette var Døden, hvem vilde saa opvække igen til alle Livets Kampe, alle dets Sorger over Nutiden, dets Bekymringer for Fremtiden, men først og fremmest dets triste Minder om det forbigangne.

Det havde været højlys Dag i flere Timer, da Oliver aabnede sine Øjne, og da følte han sig munter og lykkelig. Krisen var lykkelig overstaaet. Han tilhørte atter Verden.

Tre Dage efter var han i Stand til at sidde i en Lænestol, godt støttet af Puder; og da han endnu var for svag til at gaa, fik Mrs. Bedwin, Husholdersken, ham baaret ned i sit lille Kammer, hvor den gode Dame satte ham foran Kaminen og sig selv ved Siden af ham, hvorpaa hun straks i sin store Glæde over at

se ham saa meget bedre, gav sig til at græde heftigt.

»Bryd dig ikke om mig,« sagde hun. »Jeg faar mig kun en rigtig god Grædetur. Saa, nu er det forbi!«

»De er meget god imod mig,« sagde Oliver.

»Naa ja, bryd du dig bare ikke om det,« sagde den gamle Dame. »Det har ikke noget at gøre med din Kødsuppe, og det er paa høje Tid, at du faar den. For Doktoren siger, at Mr. Brounlow maa komme og se til dig i Formiddag, og saa maa vi se raske ud, for jo raskere vi ser ud, des gladere bliver han.« Med disse Ord tog hun en Kasserolle og gav sig til at varme en Portion Suppe, som naar den var blevet reduceret til almindelig Styrke, vilde have været kraftig nok til et rigeligt Middagsmaaltid for tre Hundrede og halvtredsindstyve Fattiglemmer, lavt regnet.

»Holder du af Billeder, min Ven?« spurgte hun, da hun saa, at Oliver havde fæstet sit Blik meget opmærksomt paa et Portræt, der hang paa Væggen lige overfor hans Stol.

»Jeg ved ikke rigtig,« sagde Oliver uden at tage sine Øjne fra Lærredet. »Jeg har set saa faa, at jeg knap ved det. Hvor den Dame har et smukt, mildt Ansigt!«

»Ja,« sagde den gamle Dame, »Malerne gør altid Damerne smukkere end de er, ellers vilde de ingen Kunder faa, mit Barn. Den Mand, som opfandt Maskinen til at tage Portrætter med, kunde have sagt sig selv, at *den* vilde aldrig slaa an; den er meget for ærlig — meget for ærlig,« sagde den gamle Dame og lo hjærteligt af sin egen Skarpsindighed.

»Er — er det et Portræt?« sagde Oliver.

»Ja,« sagde den gamle Dame og saa et Øjeblik op fra Suppen.

»Hvis?« spurgte Oliver ivrigt.

»Det ved jeg saamænd ikke, min Ven,« svarede hun godmodigt. »Det er et Portræt af en, som hverken du eller jeg kender, tænker jeg. Det synes at optage dig meget, min Ven.«

»Det er saa smukt,« svarede Oliver.

»Ih, men du er da ikke bange for det?« sagde den gamle Dame, da hun til sin Forbavselse lagde Mærke til det Udtryk af Ærefrygt, hvormed Barnet betragtede Maleriet.

»Aa, nej, nej,« svarede Oliver hurtigt: »Men Øjnene ser saa sørgmodige ud, og her, hvor jeg sidder, ser det ud, som om de var rettede paa mig. Det faar mit Hjærte til at banke,« tilføjede Oliver i en dæmpet Tone, »som om det var levende og ønskede at tale til mig, men ikke kunde.«

»Men Gud bevares!« udbrød den gamle Dame og fo'r op. »Sig dog ikke saadan noget, Barn. Du er svag og nervøs efter din Sygdom. Lad mig trille din Stol om paa den anden Side, saa kan du ikke se det. Saa!« sagde den gamle Dame, idet hun lod Handling følge paa Ordene, »nu kan du ihvert Fald ikke se det.«

Oliver *saa* det med sin Sjæls Øje lige saa tydeligt, som om han ikke havde skiftet Plads; men han tænkte, det var bedst ikke at plage den gode gamle Dame, saa han smilede blidt, da hun saa paa ham, og Mrs. Bedwin, som nu var vis paa, at han nu befandt sig bedre, kom Salt og smaa Stykker Brød i Suppen. Oliver satte den til Livs i en Fart, og neppe havde han slugt den sidste Skefuld, før der lød en sagte Banken paa Døren. »Kom ind!« sagde den gamle Dame. Og ind kom Mr. Brounlow.

Den gamle Herre traadte saa hurtigt ind, som man kunde forlange; men aldrig saa snart havde han faaet sine Briller op paa Panden og sine Hænder under sine Kjoleskøder for rigtigt at tage Oliver i Øjesyn, før han skar Ansigt paa den besynderligste Maade. Oliver saa meget medtaget ud efter sin Sygdom og gjorde et forgæves Forsøg paa at staa op, der endte med at han sank tilbage i Stolen igen. Og Sagen er, hvis Sandheden skal siges, at da Mr. Brounlows Hjærte var stort nok til seks almindelige gamle Herrer med en menneskekærlig Karakter, tvang det et Mængde Taarer op i hans Øjne ved en hydraulisk Proces, som vi ikke er kyndige nok til at forklare.

»Stakkels Dreng, stakkels Dreng!« sagde Mr. Brounlow og rømmede sig. »Jeg er temmelig hæs i Dag, Mrs. Bedwin. Jeg er bange for, jeg er blevet forkølet.«

»Det haaber jeg ikke, Sir,« sagde Mrs. Bedwin. »Alting har været godt afdampet, Sir.«

»Jeg ved ikke, Bedwin, jeg ved ikke,« sagde Mr. Brounlow. »Jeg er nær ved at tro, at jeg fik en klam Serviet til Middag i Gaar; men det er lige meget. Hvordan er du tilpas, min Ven?«

»Jeg er meget lykkelig, Sir,« svarede Oliver. »Og sandelig meget taknemlig for Deres Godhed imod mig, Sir.«

»God Dreng,« sagde Mr. Brounlow alvorligt. »Har De givet ham noget at styrke sig paa, Bedwin? Miksturpøjt, hvad?«

»Han har lige faaet en Skaal dejlig stærk Suppe,« sagde Mrs. Bedwin idet hun rettede sig en Smule og lagde meget stærk Eftertryk paa det sidste Ord for at tilkendegive, at der ikke var noget som helst Slægtskab mellem veltillavet Suppe og Pøjt.

»Uf!« sagde Mr. Brounlow med en let Gysen. »Et Par Glas Portvin vilde have gjort ham anderledes godt. Ikke, Tom White?«

»Mit Navn er Oliver, Sir,« svarede den lille Patient med et yderst forbavset Blik.

»Oliver!« sagde Mr. Brounlow. »Oliver hvad for noget? Oliver White, hvad?«

»Nej, Sir, Twist. Oliver Twist.«

»Løjerligt Navn,« sagde den gamle Herre. »Hvorfor sagde du da til Dommeren, at dit Navn var White?«

»Det har jeg aldrig sagt til ham, Sir,« svarede Oliver forbavset.

Dette klang i den Grad som en Usandhed, at den gamle Herre saa Oliver strængt ind i Ansigtet. Det var umuligt at tvivle paa ham; Sandheden lyste ud af alle dets magre og skarpe Træk.

»Saa maa det være en Fejltagelse,« sagde Mr. Brounlow. Men skønt han nu ikke længere havde den Grund til at se fast paa Oliver, overvældedes han saa stærkt af sin tidligere Følelse af, at der var en Lighed mellem hans Træk og et eller andet kendt Ansigt, at han ikke kunde tage sit Blik fra ham.

»Jeg haaber ikke De er vred paa mig, Sir?« sagde Oliver og saa bedende op.

»Nej, nej!« svarede den gamle Herre. »Men hvad er dette? Bedwin, se der!«

Han pegede hurtigt paa Billedet over Olivers Hoved, og dernæst paa Drengens Ansigt. Dér hang dets livagtige Kopi. Øjnene, Hovedet, Munden — hvert Træk var det samme. Udtrykket var i dette Øjeblik saa ligt, at den mindste Streg syntes gengivet med forbavsende Nøjagtighed.

Oliver erfarede ikke Grunden til dette pludselige Udbrud, thi da han endnu ikke var stærk nok til at taale den Forskrækkelse, det voldte ham, faldt han i Afmagt.

Og denne hans Svaghed giver os Lejlighed til at udfri Læseren af hans Uvished med Hensyn til den lystige gamle Jødes to unge Elever. —

Da Lurendrejeren og hans svorne Ven, Master Bates sluttede sig til den Forfølgelse af Oliver, som skyldtes deres ulovlige Tilegnelse af Mr. Brounlows Ejendom, lededes de af et meget rosværdigt Hensyn til sig selv. Og da den almindelige Opmærksomhed var blevet henvendt paa Oliver, ophørte de med Forfølgelsen og stak hjem ad den korteste Vej. Da de endelig vovede at stanse i en lav Port, og havde faaet Vejret igen, brast Charley i en saa vældig Latter, at han maatte kaste sig paa et Trappetrin, hvor han rullede sig rundt i et ustanselig Udbrud af Munterhed.

»Hvad er der i Vejen?« spurgte Lurendrejeren.

»Ha, ha, ha!« brølte Charley.

»Lad være at gøre saadan et Spetakel,« sagde Lurendrejeren og saa sig forsigtig om. »Har du Lyst til at blive hugget, dit Fæ?«

»Jeg kan ikke gøre for det,« sagde Charley. »At se ham styrte af Sted i den Fart og smutte om Hjørnerne, løbe mod Lygtepælene og springe videre igen, som om han var af Jærn ligesom de —

og saa mig skrige op efter ham med Lommetørklædet i min Lomme — aa, du store Kineser!«

Charleys livlige Indbildningskraft malede hele Scenen for ham i lovlig kraftige Farver. Og han rullede sig igen paa Trappen og lo endnu højere end før.

»Hvad vil Fagin sige?« spurgte Lurendrejeren, da Charley et Øjeblik maatte stanse for at trække Vejret.

»Hvad?« gentog Charley.

»Ja, hvad?« sagde Lurendrejeren.

»Naa ja, hvad skulde han sige?« spurgte Charley og stansede pludselig i sin Munterhed; thi Lurendrejerens Tone gjorde Indtryk paa ham.

Mr. Dawkins fløjtede et Par Minutter; saa tog han sin Hat af, kløede sig i Hovedet og nikkede tre Gange.

»Hvad mener du?« sagde Charley.

»Trallerallera, Skinke og Spinat, Rosinen kommer i Pølseenden og hej kakkelorum,« sagde Lurendrejeren og vrængede en Smule paa sit intelligente Ansigt.

Dette var forklarende, men ikke tilfredsstillende. Charley følte det og sagde igen: »Hvad mener du?«

Lurendrejeren svarede ikke; men han satte Hatten paa igen, samlede sine lange Kjoleskøder under Armen, stak Tungen ud i Kinden, bankede sig en halv Snes Gange fortroligt, men udtryksfuldt paa Næsen, drejede sig om paa Hælen og luntede ned gennem Gaarden. Charley fulgte efter med et tankefuldt Ansigt.

Faa Minutter efter vakte Lyden af Fodtrin paa den knirkende Trappe den gamle Jøde, netop som han sad ved Kaminen med en Spegepølse og et lille Brød i sin venstre Haand, og en Lommekniv i sin højre og et Tinkrus paa Trefoden. Der fo'r et kæltringeagtigt Smil over hans blege Ansigt, da han drejede Hovedet, kiggede skarpt ud under sine tykke, røde Øjenbryn, bøjede sit Hoved hen mod Døren og lyttede anspændt.

»Hvad er det?« mumlede han og skiftede Farve. »Kun to? Hvor er den tredje? De er da vel ikke kommet noget til? Hys!«

Trinene kom nærmere; nu naaede de Afsatsen. Døren gik langsomt op, Lurendrejeren og Charley traadte ind og lukkede den omhyggeligt efter sig.

Trettende Kapitel.

Nogle nye Bekendte forestilles for den intelligente Læser, og i Forbindelse med dem berettes forskellige morsomme Ting som høre til denne Historie.

»Hvor er Oliver?« sagde Jøden og rejste sig med et truende Blik. »Hvor er Drengen?«

De unge Tyve saa paa deres Lærermester, som om de var forskrækkede over hans Heftighed, og skottede uroligt til hinanden. Men de svarede ikke.

»Hvad er der blevet af Drengen?« sagde Jøden og greb Lurendrejeren haardt i Kraven og truede ham med de frygteligste Forbandelser. »Tal, eller jeg kvæler dig!«

Mr. Fagin saa i den Grad ud til at mene det alvorligt, at Charley, der ansaa det for klogest i alle Fald at holde sig paa den sikre Side, og som paa ingen Maade ansaa det for usandsynligt, at Turen til at blive kvalt kunde komme til

ham bagefter, faldt paa Knæ og opløftede et skingrende, langtrukkent Brøl — midt imellem en gal Tyr og en Raaber.

»Vil du tale?« tordnede Jøden og rystede Lurendrejeren saa eftertrykkeligt, at det syntes et helt Mirakel, at han blev stikkende i sin alt for store Kjole.

»Nåa, de har snuppet ham, det er det hele,« sagde Lurendrejeren hæst. »Naa vil De nu slippe mig!« Med et Sæt gjorde han sig fri af den rummelige Kjole, som Jøden blev staaende med i Hænderne; derpaa snappede han Stegegaflen og rettede et Stød mod den muntre gamle Herres Vest; havde det ramt ham, vilde det have sluppet lidt mere Munterhed ud, end han kunde have samlet sammen igen i det første Par Maaneder.

Jøden sprang behændigere tilbage end man skulde have ventet det af en saa tilsyneladende affældig Mand, greb Kruset og lavede sig til at slynge det mod sin Angribers Hoved. Men da Charley i dette Øjeblik tildrog sig hans Opmærksomhed ved et ganske frygteligt Hyl, forandrede han pludselig Bestemmelse og kastede det, fuldt som det var, efter den unge Gentleman.

»Hvad Fanden er her i Stykker?« brummede en dyb Stemme. »Hvem smed dette her paa mig? Det var godt, det var Øllet, og ikke Kruset, der traf mig, ellers skulde jeg snart have ordnet en af Jer. Jeg kunde jo nok have vidst det, for ingen anden end en fordømt, rig, gammel Tyveknægt af en Jøde kunde have Raad til at smide nogen anden Drik væk end Vand — og ikke engang det, om han ikke snød Vandvæsenet for hver Pægl! Hvad er der løs, Fagin? Jeg vil være fordømt, om ikke min Halsklud er foret med Øl! Kom ind din Lumskepeter; hvorfor holder du dig udenfor, som om du skammede dig over din Herre? Kom indenfor!«

Manden, som brummede disse Ord frem, var en svært bygget Karl paa omtrent fem og tredive, i en Frakke af sort Bomuldsfløjl, meget snavsede Knæbukser, Snørestøvler uden Baand og graa Bomuldsstrømper, der omsluttede et Par tykke Ben med store, svulmende Lægge — den Slags Ben som i et saadant Kostume altid ser ud, som om de er ufærdige, naar de ikke er pyntede med Lænker. Han havde en brun Hat paa Hovedet, og om Halsen et snavset, hvidprikket, blaat Silketørklæde, med hvis flossede Ender han tørrede Øllet af sit Ansigt, mens han talte. Da han var færdig med det, saas et bredt, groft Ansigt med tre Dage gammelt Skæg og to skulende Øjne, hvoraf det ene bar forskellige spraglede Symptomer paa nylig at være blevet beskadiget ved et Slag.

»Kom indenfor — hører du ikke?« brummede denne indtagende Bandit.

En hvid, lodden Hund, der var kradset og revet i Ansigtet paa tyve forskellige Steder, luskede ind i Stuen.

»Hvorfor kom du ikke ind før?« sagde Manden. Du er maaske ved at blive for stolt til at kendes ved mig; naar der er andre til Stede, hvad? Læg dig.«

Denne Ordre ledsagedes af et Spark, som sendte Dyret ind i den anden Ende af Stuen. Den syntes imidlertid at være vant til det; for den rullede sig ganske roligt sammen i Krogen uden at give en Lyd fra sig, blinkede tyve Gange i Minuttet med sine ondskabsfulde Øjne og gav sig saa tilsyneladende til at tage Maal af Værelset.

»Hvad er det De er ved? Mishandler de Drengene, De gerrige, umættelige Hæler? sagde Manden og kastede sig skødesløst paa en Stol. »Det undrer mig, de ikke myrder Dem. Det vilde jeg gøre, hvis jeg var dem. Hvis jeg havde været Deres Lærling, havde jeg gjort det for længe siden; og — nej, jeg kunde ikke have solgt Dem bagefter, for De duer ikke til andet end at gemmes i en Flaske som et Monstrum af Hæslighed, og jeg tænker ikke, de blæser Glasflasker af den Størrelse.«

»Hys, hys, Mr. Sikes,« sagde Jøden skælvende. »Tal ikke saa højt.«

»Maa jeg være fritaget for at blive »misteret« af Dem,« svarede Kæltringen. »De har altid ondt i Sinde, naar De

kommer med det. De kender mit Navn; frem med det! Jeg skal ikke gøre det Skam, naar den Tid kommer.«

»Naa ja — Bill Sikes, da,« sagde Jøden ydmygt. »De lader til at være i daarlig Humør, Bill.«

»Det er jeg maaske ogsaa,« svarede Sikes. »Jeg skulde ogsaa mene, at De var saa temmelig ude af Kulør, med mindre De mener lige saa lidt ondt med at smide om Dem med Tinkrus som med at sladre og —«

»Er De gal?« sagde Jøden, idet han greb Manden i Ærmet og pegede hen paa Drengene.

Mr. Sikes nøjedes med at binde en indbildt Knude under sit venstre Øre og kaste Hovedet over paa sin højre Skulder — en Pantomime, som Jøden syntes at forstaa til Fuldkommenhed. Derpaa forlangte han et Glas Brændevin i Tyvesproget, hvormed hele hans Tale var rigelig spækket, men som vilde være uforstaaeligt, hvis vi gengav det her.

»Og se til, at De ikke kommer Gift i det,« sagde Mr. Sikes og kastede sin Hat paa Bordet.

Dette blev sagt for Spøg; men hvis Sikes kunde have set den ondskabsfulde Skelen, hvormed Jøden bed sig i sine blege Læber, da han vendte sig om mod Skabet, vilde han ikke have anset Advarslen for ganske overflødig, eller ihvert Fald Ønsket om at hjælpe paa Brændevinsbrænderens Produkt for at være ret langt fra den gamle Herres muntre Hjærte.

Efter at have slugt to eller tre Glas Brændevin, nedlod Mr. Sikes sig til at tage Notits af de unge Herrer, hvilken Naade førte til en Samtale, hvori det omstændelig beskreves, hvorfor og hvorledes Oliver var blevet anholdt — dog naturligvis med de Forandringer og Forbedringer af Sandheden, der syntes Lurendrejeren raadeligst under de forhaandenværende Omstændigheder.

»Jeg er bange for,« sagde Jøden, «at han skal sige noget, som vil bringe os i Forlegenhed.«

»Det er meget rimeligt,« svarede Sikes med et ondskabsfuldt Grin. »De er leveret, Fagin.«

»Og ser De,« sagde Jøden, som om han ikke havde hørt Afbrydelsen og saa skarpt paa den anden, »jeg er bange for, at hvis Spillet er ude for os er det ogsaa ude for adskillige andre, og at det maaske kunde ende en Del værre for Dem end for mig, min Ven.«

Manden studsede og vendte sig heftigt om mod Jøden. Men den gamle Herre havde trukket Skuldrene helt op til Ørene, og han stirrede udtrykløst paa Væggen lige overfor.

Der blev en lang Pavse. Hvert enkelt Medlem af det respektable Forbund syntes at være fordybet i sine egne Betragtninger, ogsaa Hunden, som slikkede sig ondskabsfuldt om Munden og syntes at spekulere paa at fare i Benene paa den første den bedste Herre eller Dame, den mødte paa Gaden, naar den kom ud.

»En eller anden maa se at komme under Vejr med, hvad der er sket i Retten,« sagde Mr. Sikes i en langt mere nedstemt Tone.

Jøden nikkede samtykkende.

»Hvis han ikke har sladret og er sat fast, er der ingen Fare, før han kommer ud igen,« sagde Mr. Sikes. »Og saa maa vi passe paa ham. De maa se at faa fat paa ham paa en eller anden Maade.«

Atter nikkede Jøden.

Klogskaben ved denne Fremgangsmaade var indlysende; men uheldigvis var der en meget slem Hindring for at følge den — nemlig den, at Lurendrejeren, Charley, Fagin og Mr. Bill Sikes alle nærede en dyb rodfæstet Uvilje mod at nærme sig en Politistation under noget som helst Paaskud.

Hvor længe de kunde have siddet og set paa hinanden i denne ikke videre behagelige Uvished, er ikke godt at vide. Men pludselig traadte de to Damer, som Oliver ved en tidligere Lejlighed havde set, ind i Stuen, og dette gav Samtalen nyt Liv.

»Dér har vi det!« sagde Jøden. »Betty vil gaa; ikke sandt min Ven?«

»Hvorhen?« spurgte den unge Dame.

»Bare hen i Politiretten, min Ven,« sagde Jøden indsmigrende.

Vi skylder den unge Dame at sige, at

hun ikke ligefrem sagde, hun ikke vilde gøre det, men at hun blot udtalte et eftertrykkeligt Ønske om, at hun maatte blive fordømt, hvis hun gjorde det; en taktfuld og høflig Omgaaen af Spørgsmaalet, som viser, at den unge Dame maa have besiddet den medfødte Finfølelse, som ikke kan bære det over sit Hjærte at tilføje et Medmenneske Smerte ved et ligefrem Afslag.

Jøden blev lang i Ansigtet; og han vendte sig fra denne unge Dame, — der var livligt, for ikke at sige pragtfuldt klædt, i en rød Kjole, grønne Støvler og gult Krøllepapir — til det andet Fruentimmer.

»Kære Nancy,« sagde Jøden venligt, »hvad siger *du?*«

»At det gaar ikke, saa det er ingen Nytte til at prøve paa det, Fagin,« sagde Nancy.

»Hvad mener du med det?« sagde Mr. Sikes og saa gnavent op.

»Hvad jeg siger, Bill,« svarede hun roligt.

»Jo, du er netop den rette til det,« sagde Mr. Sikes. »Der er ingen her, der ved noget om dig.«

»Og da jeg heller ikke ønsker, de skal det, maa jeg jeg hellere sige nej end ja, Bill.«

»Hun gaar, Fagin,« sagde Sikes.

»Nej hun gør ikke, Fagin,« sagde Nancy.

»Jo hun gør, Fagin,« sagde Sikes.

Og Mr. Sikes havde Ret. Ved Hjælp af Trusler, Løfter og Bestikkelser fik de endelig den unge Dame til at paatage sig Hvervet. Hun holdtes heller ikke tilbage af de samme Hensyn som hendes elskværdige Veninde; thi da hun nylig var flyttet her til Kvarteret fra den afsides, men gentile Forstad Ratcliffe, behøvede hun ikke at nære samme Frygt for at blive genkendt af nogen af sine talrige Bekendte.

Følgelig fik hun bundet et rent hvidt Forklæde over sin Kjole og skjult sine Krøllepapirer under en Straahat — hvilke to Genstande blev hentet frem fra Jødens uudtømmelige Forraad — og saa lavede hun sig til at gaa.

»Vent et Øjeblik, min Ven,« sagde Jøden og tog en lille Kurv med Laag frem. »Tag den i Haanden; det ser mere respektabelt ud, min Ven.«

»Giv hende en Gadedørsnøgle i den anden, Fagin,« sagde Sikes. »Saa ser hun helt ægte ud.«

»Vist saa,« sagde Jøden og hang en stor Nøgle over Pegefingeren paa hendes højre Haand. »Saa! Nu er det skam godt, min Ven,« sagde Jøden og gned sig i Hænderne.

»Aa, min Broder! Min stakkels, kære, søde, uskyldige lille Broder!« udbrød Nancy, idet hun brast i Graad og vred fortvivlet baade Kurven og Nøglen mellem sine Hænder. »Hvad er der blevet af ham? Hvor har de ført ham hen? Aa ,hav Medlidenhed med mig og sig mig, hvad de har gjort med den kære Dreng, mine Herrer! Aa hvad, mine Herrer!«

Efter at Miss Nancy til umaadelig Fryd for sine Tilhørere havde fremstødt disse Ord i den mest klagende og hjærteskærende Tone, tav hun, vinkede og nikkede smilende til Selskabet og forsvandt.

»Aa, hun er et snildt Pigebarn,« sagde Jøden og vendte sig om til sine unge Venner og rystede alvorligt paa Hovedet, som en stum Paamindelse til dem om at følge det lysende Eksempel, de netop havde set.

»Hun er en Ære for sit Køn!« sagde Mr. Sikes, idet han fyldte sit Glas og slog i Bordet med sin vældige Næve. »Hendes Skaal, og gid de alle var som hende!«

Medens denne og mange andre Lovtaler blev holdt over Nancy, skyndte denne unge Dame sig til Politistationen, hvortil hun snart ankom i god Behold, trods en Smule naturlig Frygtsomhed ved at gaa alene og uden Beskyttelse gennem Gaderne.

Hun gik ind ad Bagdøren, bankede sagte med Nøglen paa en af Celledørene og lyttede. Der hørtes ikke en Lyd indenfor; saa hostede hun og lyttede igen. Der kom stadig intet Svar; saa mumlede hun blidt:

»Søde Nolly! Er du dér, Nolly?«

Der var ingen andre derinde end en sølle barfodet Synder, som var blevet an-

holdt, fordi han spillede paa Fløjte, og som Mr. Fang meget passende havde idømt en Maaneds Forbedringshus med den velanbragte og vittige Bemærkning, at siden han havde saa meget Vejr til overs, kunde dette sundere anvendes i Trædemøllen end paa et musikalsk Instrument. Han svarede ikke, da han var hensunket i Sorg over Tabet af sin Fløjte, der var blevet konfiskeret til Fordel for Politikassen. Nancy gik derfor til den næste Dør og bankede paa dér.

»Javel,« svarede en svag Stemme.

»Er der en lille Dreng her?« spurgte Nancy og gav sig til at hulke.

»Nej,« svarede Stemmen. »Gud forbyde det!«

Dette var en Landstryger paa fem og tres, som skulde i Fængsel, fordi han *ikke* spillede paa Fløjte — eller med andre Ord, fordi han havde tigget paa Gaderne og ikke gjort noget for at tjene til Føden. I den næste Celle sad en Mand, som skulde i det samme Fængsel, fordi han uden Borgerbrev havde solgt Kasseroller, idet han altsaa havde arbejdet for sit Brød paa Trods af Stempelloven.

Men da ingen af disse Forbrydere svarede til Navnet Oliver eller vidste noget om ham, gik Nancy lige til den tykke Betjent med den stribede Vest, og i den ynkeligste Tone spurgte hun ham om sin egen kære Broder.

»*Jeg* har ham ikke, min Ven,« sagde den gamle Mand.

»Hvor er han?« skreg Nancy ude af sig selv.

»Jo, Herren tog ham med.«

»Hvilken Herre? Aa, Gud i Himlen, hvad for en Herre?«

Den gamle fortalte den dybt rystede Søster, at Oliver var blevet syg i Retten og løsladt, da et Vidne havde godtgjort, at Tyveriet var blevet begaaet af en anden Dreng, der ikke var anholdt; og at Anklageren havde bragt ham bevidstløs til sin Bolig, men om den vidste han ikke andet, end at det var et Sted i Pentonville, thi dette Ord havde han hørt nævnet, da Kusken fik sin Ordre.

I en frygtelig Tilstand af Tvivl og Uvished vaklede det unge Fruentimmer hen til Porten, men saa løb hun i flyvende Fart ad de mest indviklede Omveje til Jødens Hus.

Aldrig saa snart havde Bill Sikes hørt om Udfaldet af Ekspeditionen, før han kaldte paa den hvide Hund; satte sin Hat paa og stak af, uden at give sig Tid til at ønske Selskabet Godmorgen.

»Vi maa have at vide, hvor han er, mine Venner; han maa findes,« sagde Jøden i stor Ophidselse. »Charley, du bestiller ikke andet end at luske om, til du bringer os Efterretninger om ham. Kære Nancy, jeg maa have ham opsnuset. Jeg stoler paa dig, min Ven, paa dig og Lurendrejeren. Vent lidt,« tilføjede Jøden og aabnede en Skuffe med rystende Haand, »her er Penge, mine Venner. Jeg lukker Butiken her i Aften. I ved, hvor I skal finde mig. Tøv ikke et Minut, mine Venner!«

Med disse Ord puffede han dem ud af Stuen; og da han omhyggeligt havde drejet Nøglen to Gange om og stænget Døren efter dem, trak han den Kasse, Oliver mod hans Vilje havde faaet at se, frem fra dens Skjulested. Saa anbragte han hurtigt Urene og Smykkerne under sine Klæder.

En Banken paa Døren forstyrrede ham i denne Beskæftigelse. »Hvem der?« raabte han med skingrende Stemme.

»Mig,« svarede Lurendrejerens Stemme gennem Nøglehullet.

»Hvad nu?« sagde Jøden utaalmodigt.

»Skal han slæbes hen i den anden Hule, spørger Nancy?«

»Ja,« svarede Jøden. »Hvor som helst hun faar Klo i ham. Find ham bare! Det er det hele. Jeg ved nok, hvad der saa skal gøres; vær bare ikke bange.«

Drengen mumlede, at han havde forstaaet det, og skyndte sig ned efter sine Kammerater.

»Endnu har han altsaa ikke sladret,« sagde Jøden, medens han fortsatte sin Beskæftigelse. »Hvis han agter at plapre ud om os til sine nye Venner, kan vi maaske endnu faa stoppet Munden paa ham.«

Fjortende Kapitel.

Indeholder yderligere Oplysninger om Olivers Ophold hos Mr. Brounlow tilligemed en mærkværdig Forudsigelse, en vis Mr. Grimwig udtalte om ham, da han gik ud i et Ærinde.

Oliver kom sig snart af den Afmagt, han var faldet i ved Mr. Brounlows pludselige Udbrud; og baade den gamle Herre og Mrs. Bedwin undgik omhyggeligt at berøre Maleriet under den paafølgende Samtale, som slet ikke kom ind paa Olivers Historie eller Udsigter, men holdt sig til Emner, der kunde fornøje ham uden at ophidse ham. Han var endnu altfor svag til at gaa ovenpaa til Frokost; men da han næste Dag kom ned i Husholderskens Værelse, var det første han gjorde at kaste et ivrigt Blik paa Væggen, i Haab om atter at faa den smukke Dames Ansigt at se. Men hans Forventninger blev skuffede, thi Billedet var fjærnet.

»Ja,« sagde Husholdersken, idet hun fulgte Retningen af Olivers Blik. »Det er borte, ser du nok.«

»Ja, jeg ser det,« sagde Oliver med et Suk. »Hvorfor har De taget det bort?«

»Det blev taget ned, mit Barn, fordi Mr. Brounlow sagde, at da det syntes at plage dig, vilde det maaske hindre dig i at blive rask.«

»Nej, det vilde det sandelig ikke. Det plagede mig ikke,« sagde Oliver. »Jeg holdt af at se paa det. Jeg elskede det ligefrem.«

»Naa ja,« sagde den gamle Dame godmodigt, »bliv du nu bare rask, saa hurtigt du kan, min Ven, saa skal det nok blive hængt op igen. Det lover jeg dig; lad os nu tale om noget andet.«

Dette var al den Oplysning, Oliver kunde faa om Billedet dengang. Da den gamle Dame havde været saa god imod ham under hans Sygdom, prøvede han paa at lade være med at tænke mere paa det; saa han hørte opmærksomt efter en hel Mængde Historier, hun fortalte ham, om en elskværdig og smuk Datter, hun havde, som var gift med en elskværdig og smuk Mand og boede paa Landet; og om en Søn, som var Kontorist hos en Købmand i Vestindien, og som ogsaa var en flink ung Mand og skrev saa smukke Breve hjem fire Gange om Aaret, saa hun fik Taarer i Øjnene af at tale om dem. Da den gamle Dame længe havde udbredt sig over sine Børns Fortræffelighed og sin kære gode Mands Fortjenester — han var død for lige seks og tyve Aar siden, den kære Sjæl — saa var det Tetid. Og efter Te begyndte hun at lære Oliver at spille Cribbage; det lærte han i en Fart, og saa spillede de dette Spil med stor Iver, til Patienten skulde have Vin og Vand og saa i sin lune Seng.

Det var lykkelige Dage for Oliver. Alt var saa stille og pænt og ordenligt, alle var saa milde og gode, at det ovenpaa den Larm og Forvirring, han havde levet midt i, syntes ham som Himlen selv. Aldrig saa snart var han rask nok til at blive rigtig klædt paa, før Mr. Brounlow fik skaffet en hel ny Dragt, en ny Hue og et Par nye Sko til ham. Da de sagde Oliver, at han kunde gøre, hvad han vilde, med sine gamle Klæder, gav han dem til en Tjenestepige, som havde været meget god ved ham, og bad hende sælge dem til en Jøde og beholde Pengene selv. Dette gjorde hun meget beredvilligt, og da Oliver saa ud ad Dagligstuevinduet og saa Jøden putte dem i sin Pose og gaa sin Vej, var han helt glad ved at tænke paa, at de var borte, og at der ikke var nogen tænkelig Fare for, at han skulde komme til at bære dem igen. Det var oprigtig talt ogsaa nogle

slemme Pjalter, og Oliver havde aldrig haft en ny Dragt før.

En Aften, en Uges Tid efter Tildragelsen med Billedet, sad han og snakkede med Mrs. Bedwin, da der kom Bud fra Mr. Brounlow, at hvis Oliver følte sig helt rask, vilde han gerne se ham i sit Arbejdsværelse og tale lidt med ham.

»Bevares vel! Vask dine Hænder og lad mig skille dit Haar ordenligt, Barn,« sagde Mrs. Bedwin. »Gud fri mig vel, havde vi vidst, at han vilde sende Bud efter dig, kunde vi dog have givet dig en ren Krave paa.«

Oliver gjorde, som hun sagde, og skønt hun imens klagede ynkeligt over, at der ikke engang var Tid til at kruse den lille Strimmel i hans Hals, saa han dog saa fin og smuk ud, at hun med stort Velbehag mønstrede ham fra Hoved til Fod og erklærede, at hun ikke troede, hun selv med nok saa langt Varsel kunde have faaet ham stort pænere, end han var.

Saaledes opmuntret bankede Oliver paa Studerekammerets Dør. Da Mr. Brounlow sagde kom ind, traadte han ind i et lille Værelse, der var helt fuld af Bøger, og hvis Vinduer vendte ud til en venlig lille Have. Der var trukket et Bord hen foran Vinduet, og ved det sad Mr. Brounlow og læste. Da han saa Oliver, lagde han Bogen bort og sagde, han skulde komme hen til Bordet og sætte sig. Oliver adlød og undrede sig over, hvad det var for Mennesker, der læste saadan en Masse Bøger, som syntes at være skrevne for at gøre Verden visere — hvilket endnu er en Gaade for mange mere erfarne Folk end Oliver hver Dag i deres Liv.

»Der er ikke saa faa Bøger, hvad min Dreng?« sagde Mr. Brounlow, da han lagde Mærke til den Nysgerrighed, hvormed Oliver undersøgte Hylderne, der naaede fra Gulv til Loft.

»En Masse, Sir,« svarede Oliver. »Jeg har aldrig set saa mange.«

»Du skal komme til at læse i dem, hvis du opfører dig godt,« sagde den gamle Herre venligt, »og du vil komme til at synes bedre om det, end om at se paa Bindene — det vil sige i visse Tilfælde; thi der *er Bøger*, hvoraf Ryggene og Bindene er langt det bedste.«

»Det er vel disse her tunge, Sir,« sagde Oliver og pegede paa nogle store Kvartbind med adskillig Forgyldning paa Bindet.

»Ikke altid,« sagde den gamle Herre og klappede smilende Oliver paa Hovedet. »Der er andre, der er lige saa tunge, skønt de ikke er saa store. Hvad vilde du synes om at blive en klog Mand selv og skrive Bøger, hvad?«

»Jeg tror hellere, jeg vilde læse dem, Sir.«

»Hvad for noget. Vilde du ikke gerne være Forfatter?«

Oliver tænkte sig lidt om; endelig sagde han, at han troede, det vilde være meget bedre at være Boghandler; heraf lo den gamle Herre hjærteligt og erklærede, at det var meget godt sagt. Det glædede Oliver meget, skønt han ikke forstod, hvad godt der var ved det.

»Vær du kun tryg,« sagde den gamle Herre. »Vi skal ikke gøre en Forfatter ud af dig, saa længe der er et retskaffent Haandværk at lære.«

»Tak, Sir,« sagde Oliver. Ad den alvorlige Tone i hans Svar, lo den gamle Herre igen og sagde noget om et mærkeligt Instinkt, hvilket Oliver ikke forstod og derfor ikke skænkede videre Opmærksomhed.

»Naa,« sagde Mr. Brounlow i en om muligt endnu venligere, men ogsaa alvorligere Tone, end Oliver nogen Sinde før havde hørt ham anslaa, »jeg vil nu bede dig høre med den største Opmærksomhed paa, hvad jeg nu vil sige. Jeg skal tale rent ud af Posen, for jeg er vis paa, at du kan forstaa mig lige saa godt som mangen en voksen Mand.«

»Aa, sig ikke, at De vil sende mig bort, Sir!« udbrød Oliver, urolig over den alvorlige Tone, den gamle Herre begyndte i. Jag mig ikke ud, saa jeg skal gaa paa Gaden igen. Lad mig blive her og være Tjener. Send mig ikke tilbage til det usle Sted, jeg kom fra. Vær barmhjærtig mod en stakkels Dreng, Sir!«

»Kære Barn,« sagde den gamle Herre,

rørt over Varmen i Olivers Bøn, »du behøver ikke at være bange for, at jeg skal slaa Haanden af dig, med mindre du giver mig Grund til det.«

»Det skal jeg aldrig, aldrig Sir!«

»Det haaber jeg ikke,« svarede den Herre. »Jeg tror ikke, du vil det. Jeg er blevet skuffet før af dem, jeg har prøvet paa at gøre vel imod; men jeg er alligevel meget tilbøjelig til at stole paa dig, og jeg interesserer mig mere for dig, end jeg kan forklare — endogsaa mig selv. De Personer, jeg har elsket højest, ligger for længst i deres Grave; men skønt mit Livs Lykke og Fryd ogsaa ligger begravet dér, saa har jeg dog ikke gjort mit Hjærte til en Kiste og gemt mine bedste Følelser dér for bestandig under Laas og Lukke. Dyb Sorg har kun gjort dem stærkere og renere.«

Medens den gamle Herre sagde dette med dæmpet Stemme, mere til sig selv end til Oliver, og siden, da han en Tid sad tavs, forholdt Drengen sig ganske stille.

»Naa,« sagde den gamle Herre omsider i en mere munter Tone, »jeg siger dig kun dette, fordi du har et ungt Hjærte, og naar du ved, at jeg har lidt tung Sorg og Smerte, vil du maaske gøre dig mere Umage for ikke at saare mig paany. Du siger, du er forældreløs, uden en Ven i hele den vide Verden; alle de Undersøgelser, jeg har kunnet anstille, bekræfter dette. Lad mig nu høre din Historie — hvor du kom fra, hvem der opdrog dig, og hvordan du kom i det Selskab, hvori jeg fandt dig. Tal Sandhed, saa skal du ikke være venneløs, saa længe jeg lever.«

Olivers Hulken hindrede ham en Tid i at tale. Netop som han begyndte at fortælle, hvordan han var blevet opfostret paa Plejehjemmet og bragt til Fattighuset af Mr. Bumble, lød der en utaalmodig Banken to Gange nede paa Gadedøren, og Tjenestepigen kom løbende op og meldte Mr. Grimwig.

»Kommer han herop?« spurgte Mr. Brounlow.

»Ja Sir,« svarede Pigen. »Han spurgte, om der var friske Boller i Huset, og da jeg svarede jo, sagde han, at han var kommet for at drikke Te.

Mr. Brounlow smilede; saa vendte han sig til Oliver og sagde, at Mr. Grimwig var en gammel Ven af ham, og han skulde ikke bryde sig om, at han var lidt barsk af Væsen; thi han var en retskaffen Mand paa Bunden, det vidste han af lang Erfaring.

»Skal jeg gaa nedenunder, Sir?« spurgte Oliver.

»Nej,« svarede Mr. Brounlow. »Jeg vil hellere have, at du bliver her.«

Støttet til en tyk Stok traadte i dette Øjeblik en svær gammel Herre ind i Stuen; han haltede lidt paa det ene Ben og var klædt i en blaa Kjole, stribet Vest, Nankins Benklæder og Gamasker, og en bredskygget, hvid Hat med grønne Opslag paa Siderne. Et meget fint kruset Kalvekrøs stak frem over hans Vest, og en meget lang Staalurkæde, uden andet end en Nøgle ved Enden, dinglede under den. Enderne af hans hvide Halstørklæde var bundet i en Knude af en Appelsins Størrelse. Den Mængde forskellige Former, han vred sit Ansigt i, trodser enhver Beskrivelse. Naar han talte, skruede han sit Hoved om paa den ene Side og kiggede samtidig ud ad sine Øjenkroge, saa at man ikke kunde lade være at tænke paa en Papegøje. Saa snart han var traadt ind, blev han staaende i denne Stilling, holdt et lille Stykke Appelsinskal frem for sig i Arms Længde og brummede misfornøjet.

»Se nu! Kan De se dette her? Er det dog ikke mærkværdigt, at jeg ikke kan komme i en Mands Hus, uden at jeg finder et Stykke af denne Fattiglægens Ven paa Trappen? Jeg er een Gang blevet halt af en Appelsinskal, og jeg ved, at en Appelsinskal engang vil blive min Død. Det vil den, Sir; en Appelsinskal vil blive min Død, eller jeg vil æde mit eget Hoved, Sir!«

Med dette smukke Tilbud bekræftede Mr. Grimwig næsten alle de Paastande, han fremsatte; og det var, i dette Tilfælde saa meget mærkeligere, som Mr. Grimwig — selv om Videnskaben nogen Sinde driver det saa vidt, at den kan

sætte en Mand i Stand til at æde sit eget Hoved, hvis han føler Trang til det — havde et saa ualmindelig stort Hoved, at selv det mest sangvinske Menneske neppe kunde gøre sig Haab om at kunne sætte det til Livs i eet Maaltid — for slet ikke at tale om, at det var dækket af et tykt Lag Pudder.

»Eller jeg vil æde mit eget Hoved, Sir,« gentog Mr. Grimwig og stødte sin Stok i Gulvet. »Hallo! Hvad er det?« Han saa paa Oliver og traadte et Par Skridt tilbage.

»Det er lille Oliver Twist, som vi har talt om,« sagde Mr. Brounlow.

Oliver bukkede.

»Det er da vel ikke Deres Mening, at det er den Dreng som havde Feber, vil jeg haabe?« sagde Mr. Grimwig og trak sig lidt længere tilbage endnu. »Vent et Minut! Tal ikke til mig! Vent!« vedblev Mr. Grimwig og glemte pludselig al sin Frygt for Feberen i sin Triumf over den Opdagelse, han mente at have gjort. »Det er den Dreng, som havde Appelsinen og kastede Skallen paa Trappen, Sir, vil jeg æde mit eget Hoved og hans med!«

»Nej, nej, han har ingen Appelsin haft,« sagde Mr. Brounlow leende. »Læg nu Deres Hat fra Dem og sig Goddag til min unge Ven.«

»Det Emne gør mig altid gal i Kalotten.« sagde den irritable gamle Herre og trak sine Handsker af. »Der er altid flere eller færre Appelsinskaller paa Fortovet i vor Gade, og jeg *ved*, de bliver lagt dér af Doktorens Dreng paa Hjørnet. Et ungt Fruentimmer faldt over et Stykke i Gaar Aftes, og styrtede over mod mit Havestakit. Saa snart hun kom op igen, saa jeg hende se efter hans forbandede røde Lygte. »Gaa ikke til ham!« raabte jeg ud ad Vinduet. »Han er en Morder!« Og det er han. Hvis han ikke er det, saa —« Her gav den forbitrede gamle Herre et ordenlig Bump i Gulvet med sin Stok, hvilket hans Venner vidste skulde betyde det sædvanlige Tilbud, naar han ikke udtrykte det i Ord. Saa satte han sig, stadig med Stokken i Haanden, aabnede en Næseklemmer, han bar i et bredt sort Baand, og gav sig til at se paa Oliver, som rødmede og bukkede igen.

»Naa saa det er Drengen?« sagde Mr. Grimwig omsider.

»Det er Drengen, ja,« svarede Mr. Brounlow.

»Hvordan har du det, Dreng?« sagde Mr. Grimwig.

»Tak, meget bedre, Sir,« svarede Oliver.

Da Mr. Brounlow syntes at frygte, at hans løjerlige Ven var i Færd med at sige noget ubehageligt, bad han Oliver gaa ned og sige til Mrs. Bedwin, at de var færdige til at drikke Te; og da han var langt fra at synes godt om den fremmede Herres Væsen, gjorde han det med stor Fornøjelse.

»Det er en pæn Dreng, hvad?« spurgte Mr. Brounlow.

»Aa, jeg ved ikke,« sagde Mr. Grimwig vrantent.

»Ved ikke?«

»Nej, jeg ved ikke. Jeg kan aldrig se Forskel paa Drenge. Jeg kender bare to Slags Drenge — dem med Melansigter, og dem med Kødansigter.«

»Og Oliver?«

»Melet. Jeg har en Ven, som har en Dreng med Kødansigt — en smuk Dreng, kalder de ham — med et rundt Hoved og røde Kinder og stirrende Øjne; en skrækkelig Dreng; baade Kroppen og Lemmerne synes at skulle sprænge Sømmene i hans blaa Tøj — han har en Stemme som en Matros og en Appetit som en Ulv. Jeg kender ham, den Slubbert!«

»Naa,« sagde Mr. Brounlow, »saadan er Oliver jo ikke, saa ham behøver De ikke at blive rasende paa.«

»Nej,« sagde Mr. Grimwig. »Men maaske har han Egenskaber, der er værre.«

Her hostede Mr. Brounlow utaalmodigt, hvilket lod til at volde Mr. Grimwig en udsøgt Fornøjelse.

»Han har maaske Egenskaber, der er værre,« gentog Mr. Grimwig. »Hvor kommer han fra? Hvem er han? Hvad er han? Feber er vel ikke et særligt

Tegn paa, at man hører til ordentlige Folk, hvad? Daarlige Mennesker faar somme Tider Feber, ikke? Jeg har kendt en Mand, som blev hængt paa Jamaica, fordi han myrdede sin Herre. Han havde haft Feber seks Gange; han blev ikke indstillet til Benaadning af den Grund. Bah! Vrøvl!«

Nu forholdt det sig saaledes, at Mr. Grimwig inderst inde var yderst tilbøjelig til at indrømme, at Olivers Udseende og Væsen var usædvanlig indtagende. Men han havde stor Lyst til at sige imod, og den var i Øjeblikket blevet skærpet ved, at han fandt Appelsinskallen; og da han i sit stille Sind havde svoret paa, at intet Menneske skulde diktere ham, om en Dreng var køn eller ikke, havde han fra først af besluttet at sige sin Ven imod. Da Mr. Brounlow indrømmede, at han ikke kunde give et tilfredsstillende Svar paa eet eneste af Spørgsmaalene, og at han havde opsat enhver Undersøgelse af Olivers tidligere Historie, indtil han fandt, Drengen var stærk nok til at taale det, lo Mr. Grimwig ondskabsfuldt. Og han spurgte spydigt, om Husholdersken plejede at tælle Sølvtøjet om Aftenen; for hvis hun ikke en skønne Morgen savnede en Ske eller to, vilde han med største Fornøjelse — o. s. v.

Skønt Mr. Brounlow selv var temmelig hidsig af Naturen, fandt han sig med stor Godmodighed i alt dette, da han kendte sin Vens Ejendommeligheder. Da Mr. Grimwig ved Teen var saa naadig at udtale sit ubetingede Bifald med Bollerne, gik Samtalen meget hyggeligt, og Oliver, som var med, begyndte at føle sig noget friere til Mode i den hidsige gamle Herres Nærværelse.

»Og naar skal De høre en fuldstændig og sandfærdig Beretning om Oliver Twists Liv og Oplevelser?« spurgte Mr. Grimwig og skævede til Oliver, da de havde spist.

»I Morgen tidlig,« svarede Mr. Brounlow. »Jeg vil helst være alene med ham til det. Kom op til mig i Morgen Klokken ti, min Ven.«

»Ja, Sir,« svarede Oliver. Han svarede en Smule tøvende, thi han blev forvirret over, at Mr. Grimwig stirrede saa stift paa ham.

»Ved De hvad,« hviskede denne Herre til Mr. Brounlow. »Han kommer ikke op til Dem i Morgen. Jeg saa ham betænke sig. Han narrer Dem, min gode Ven.«

»Jeg tør sværge paa, at han ikke gør det,« svarede Mr. Brounlow varmt.

»Hvis han ikke gør det,« sagde Mr. Grimwig, »saa vil jeg —« og ned fo'r Stokken i Gulvet.

»Jeg svarer for Drengens Sanddruhed med mit Liv,« sagde Mr. Brounlow og slog i Bordet.

»Og jeg for hans Løgnagtighed med mit Hoved!« svarede Mr. Grimwig og slog ogsaa i Bordet.

»Vi faar se,« sagde Mr. Brounlow og lagde Baand paa sin opbrusende Vrede.

»Det gør vi,« sagde Mr. Grimwig med sit udfordrende Smil.

Skæbnen vilde, at Mrs. Bedwin i dette Øjeblik kom op med en lille Pakke Bøger, som Mr. Brounlow om Morgenen havde købt hos den allerede omtalte Boghandler. Hun lagde dem paa Bordet og vilde forlade Stuen.

»Lad Drengen vente, Mrs. Bedwin,« sagde Mr. Brounlow. »Der skal noget med tilbage.«

»Han er gaaet, Sir,« svarede Mrs. Bedwin.

»Kald ham tilbage,« sagde Mr. Brounlow. »Det er vigtigt. Han er en fattig Mand, og de er ikke betalt. Der skal ogsaa nogle Bøger med tilbage.«

Gadedøren blev aabnet. Oliver løb den ene Vej, og Pigen den anden, og Mrs. Bedwin stod paa Trappen og raabte efter Drengen; men der var ingen Dreng at se. Oliver og Pigen vendte aandeløs tilbage uden at have fundet ham.

»Det gør mig meget ondt,« udbrød Mr. Brounlow. »Jeg vilde særlig gerne have, at disse Bøger blev leveret tilbage i Aften.«

»Send Oliver hen med dem,« sagde Mr. Grimwig med et ironisk Smil. »Han vil sikkert aflevere dem paalideligt.«

»Ja, lad mig bringe dem hen, Sir,«

sagde Oliver. »Jeg skal løbe hele Vejen.«

Den gamle Herre vilde netop til at sige, at Oliver ikke for nogen Pris maatte gaa ud, da en ondskabsfuld Hosten fra Mr. Grimwig bestemte ham til, at han skulde gaa, og at hans hurtige Besørgelse af dette Ærinde skulde bevise det ugrundede i Mr. Grimwigs Mistanke, i det mindste paa dette Punkt.

»Du *skal* gaa, min Ven,« sagde den gamle Herre. »Bøgerne ligger paa en Stol ved mit Bord. Hent mig dem.«

»Glad over at kunne gøre Nytte vendte Oliver tilbage med Bøgerne i en stor Pakke under Armen og ventede med Huen i Haanden paa at faa Besked.

»Du skal sige,« sagde Mr. Brounlow og saa fast paa Mr. Grimwig, »at du kommer med disse Bøger tilbage, og at du skal betale de fire Pund og ti Shillings, jeg skylder ham. Her er en Fempundsnote, saa skal du have ti Shillings med tilbage.«

»Jeg skal være tilbage inden ti Minutter,« svarede Oliver ivrigt. Da han havde gemt Banknoten i Inderlommen paa sin Trøje og forsigtigt taget Bøgerne under Armen, bukkede han ærbødigt og forlod Stuen. Mrs. Bedwin fulgte ham til Gadedøren, gav ham mange Anvisninger om den nærmeste Vej og Boghandlerens og Gadens Navn, hvad Oliver alt sammen sagde han forstod udmærket; og efter at hun havde tilføjet mange Formaninger om at være forsigtig og ikke blive forkølet, lod den gamle Dame ham omsider gaa.

»Gud velsigne hans søde Ansigt!« sagde hun og saa efter ham. »Jeg kan daarligt nok slippe ham af Syne.«

I dette Øjeblik saa Oliver sig muntert tilbage og nikkede, før han drejede om Hjørnet. Hun nikkede smilende, lukkede Døren og vendte tilbage til sit Værelse.

»Lad mig se — han vil senest være tilbage om tyve Minutter,« sagde Mr. Brounlow, idet han tog sit Ur frem og lagde det paa Bordet. »Til den Tid vil det være mørkt.«

»Venter De virkelig, at han skal komme tilbage?« spurgte Mr. Grimwig.

»Gør De ikke?« spurgte Mr. Brounlow smilende.

Modsigelsens Aand var i dette Øjeblik stærk i Mr. Grimwigs Bryst, og den blev endnu stærkere ved hans Vens tillidsfulde Smil.

»Nej,« sagde han og slog i Bordet. »Det gør jeg ikke. Drengen har et nyt Sæt Tøj paa, en Pakke værdifulde Bøger under Armen, og en Fempundsnote i sin Lomme. Han vil gaa til sine gamle Venner, Tyvene, og le ad Dem. Hvis den Dreng nogen Sinde vender tilbage til dette Hus, Sir, vil jeg æde mit eget Hoved.«

Med disse Ord trak han Stolen tættere hen til Bordet, og dér sad de to Venner i tavs Forventning med Uret imellem sig.

Det er værd at bemærke, som en Illustration til den Vigtighed, vi tillægger vore egne Domme, og den Stolthed, hvormed vi fremsætter de mest overilede Slutninger, at skønt Mr. Grimwig paa ingen Maade var nogen ond Mand, og skønt det vilde have gjort ham oprigtig ondt at se sin agtede Ven blive skuffet og bedraget, haabede han i dette Øjeblik virkelig af sit ganske Hjærte, at Oliver Twist ikke vilde komme tilbage.

Det blev saa mørkt, at Tallene paa Urskiven neppe var til at skelne; men de to gamle Herrer sad stadig dér tavse med Uret imellem sig.

Femtende Kapitel.

Der viser, hvor forfærdelig meget den lystige gamle Jøde og Miss Nancy holdt af Oliver Twist.

I et tarveligt Værelse i et simpelt Værtshus i den mest snavsede Del af Lille Saffron Hill — en mørk og skummel Hule, hvor et flimrende Gasblus brændte hele Dagen om Vinteren, og hvor ingen Solstraale trængte ind om Sommeren, sad en Mand og grundede over et lille Tinmaal og et Snapseglas, der lugtede stærkt af Brændevin; han bar en Frakke af Bomuldsfløjl, drapfarvede Knæbukser, Halvstøvler og Strømper; ingen erfaren Opdager vilde selv i dette Halvmørke et Øjeblik have været i Tvivl om, at det var Mr. Bill Sikes. Ved hans Fødder sad en hvid, rødøjet Hund, der skiftevis beskæftigede sig med at blinke til sin Herre med begge Øjne paa een Gang, og med at slikke et frisk Saar paa den ene Side af Munden — det syntes at være Resultatet af en nylig stedfunden Kamp.

»Lig roligt, dit Kryb! Vil du ligge roligt,« sagde Mr. Sikes pludselig. Om hans Overvejelser var saa anspændte, at de forstyrredes ved Hundens Blinken, eller om hans Følelser var saa ophidsede af hans Tanker, at de maatte have Luft ved at sparke et uskyldigt Dyr, faar staa hen. I hvert Fald var Følgen et Spark og en Forbandelse, der traf Hunden paa een Gang.

Hunde er i Reglen ikke tilbøjelige til at hævne Fornærmelser, der tilføjes dem af deres Herrer; men Mr. Sikes Hund, der havde Temperamentsfejl tilfælles med sin Herre, og maaske i dette Øjeblik overvældedes af en Følelse af den Uret, den led, betænkte sig ikke et Øjeblik, men satte straks sine Tænder i en af Halvstøvlerne. Efter at have rusket den dygtigt trak den sig knurrende tilbage under en Bænk, og undgik derved lige Blikkruset, som Mr. Sikes slyngede efter dens Hoved.

»Naa saa det vilde du, hvad?« sagde Sikes, idet han med den ene Haand greb Ildrageren og med den anden roligt aabnede en stor Foldekniv, som han tog frem af Lommen. »Kom her, din Satan! Frem med dig! Hører du ikke?«

Hunden hørte det uden Tvivl, thi Mr. Sikes talte med sin skærende Stemmes mest skærende Lyd; men da den syntes at nære en uforklarlig Uvilje mod at faa Halsen skaaret over paa sig, blev den, hvor den var, og knurrede endnu arrigere end før, samtidig med at den greb Enden af Ildrageren mellem sine Tænder og bed i den som et vildt Dyr.

Denne Modstand opirrede kun endnu mere Mr. Sikes, som kastede sig paa Knæ og gav sig til at angribe Dyret med sandt Raseri. Hunden sprang fra højre til venstre og fra venstre til højre, snappende, knurrende og gøende; Manden stak og slog efter den og bandte og svor, og Kampen var ved at naa til et yderst kritisk Punkt for en eller anden af Parterne, da Døren pludselig gik op, og Hunden fo'r ud, mens Bill Sikes blev staaende med Ildrageren og Foldekniven i sine Hænder.

Der skal altid to Parter til en Strid, siger det gamle Ordsprog. Da Mr. Sikes ikke længere havde Hunden at slaas med, gjorde han øjeblikkelig den indtrædende til den anden Part i Striden.

»Hvad Fanden kommer De imellem mig og min Hund for?« sagde Sikes med en heftig Bevægelse.

»Jeg vidste det jo ikke, kære, jeg vidste det skam ikke,« svarede Fagin; thi ham var det.

»Vidste det ikke, De fejge Tyv!« brummede Sikes. »Kunde De ikke høre Spetaklet?«

»Ikke en Lyd, saa sandt jeg lever, Bill.«

»Nej vist! De hører ingen Ting, vel! Sniger Dem ind og ud, saa at ingen hører Dem komme eller gaa! Jeg vilde ønske, De havde været Hunden for et halvt Minut siden, Fagin.«

»Hvorfor det?« spurgte Jøden med et tvungent Smil.

»Fordi Regeringen, der tager sig af saadanne Folks Liv som Dem, skønt De ikke har halvt saa meget Mod som en Køter, giver en Mand Lov til at slaa en Hund ihjel, som han har Lyst til,« svarede Sikes, idet han lukkede Kniven sammen med et udtryksfuldt Blik. »Derfor.«

Jøden gned sig i Hænderne, satte sig ved Bordet og lod som om han lo ad sin Vens Vittighed. Men han var aabenbart meget ilde til Mode.

»Grin væk!« sagde Sikes, idet han satte Ildrageren paa Plads og maalte ham med vild Foragt. »Grin bare væk. Men De skal ikke komme til at le ad mig, før jeg har faaet Nathuen*) paa. Jeg har faaet et godt Tag i Dem, Fagin, og Fanden skal tage mig, om jeg slipper det. Ryger jeg, saa ryger De med; saa De bør gøre, hvad De kan for mig.«

»Ja, ja, kære Ven,« sagde Jøden — »alt det ved jeg. Vi har en gensidig Interesse, Bill — en gensidig Interesse.«

»Hum!« sagde Sikes, som om han tænkte, at Interessen var adskillig mere paa Jødens Side end paa hans. »Naa, hvad er det, De vil mig?«

»Det hele er kommet lykkeligt gennem Smeltedigelen,« svarede Fagin. »Og her er Deres Part. Der er snarest mer, end der skulde være, kære Ven; men da jeg ved, at De giver mig en Haandsrækning en anden Gang, og —

»Hold op med det Vrøvl,« afbrød Tyven utaalmodigt. »Hvor er det? Kom med det.«

»Ja, ja, Bill; giv mig Tid, giv mig Tid,« svarede Jøden beroligende. »Her er det hele i god Behold.« Med disse Ord trak han et gammelt Bomuldstørklæde frem fra sit Bryst, løste en stor Knude op i det ene Hjørne og trak en lille Pakke i brunt Papir frem. Sikes snappede den fra ham og gav sig til at tælle de Sovereigns, den indeholdt.

»Er det det hele?« spurgte Sikes.

»Ja.«

»De har vel ikke aabnet Pakken og slugt et Par Stykker undervejs, hvad?« spurgte Sikes mistænksomt. »Se ikke saa fornærmet ud; det har De gjort saa mange Gange. Tag i Klokken!«

Da Jøden ringede, traadte en anden Jøde ind — yngre end Fagin, men næsten lige saa hæslig og frastødende af Udseende.

Bill Sikes pegede blot paa det tomme Krus. Jøden, der fuldkommen forstod Vinket, gik for at fylde det — efter først at have vekslet et mærkeligt Blik med Fagin, der et Øjeblik havde set op, som om han ventede det, og nu rystede saa umærkeligt paa Hovedet til Svar, at det vilde have været næsten umuligt at opfatte for Tredjemand. Det gik tabt for Sikes, som i dette Øjeblik bøjede sig ned for at binde Snørebaandet sammen, som Hunden havde revet itu. Hvis han havde set denne korte Udveksling af Signaler, vilde han maaske have tænkt, at det ikke varslede godt for ham.

»Er her nogen, Barney?« spurgte Fagin uden at se op nu, da Sikes iagttog ham.

»Ikke en Sjæl,« svarede Barney, hvis Ord, enten de kom fra Hjærtet eller ikke, banede sig Vej gennem hans Næse.

»Slet ingen?« spurgte Fagin i en forbavset Tone, der maaske skulde tilkendegive Barney, at han godt maatte sige Sandheden.

»Ingen andre end Miss Nancy,« snøvlede Barney.

»Nancy!« udbrød Sikes. »Hvor? I maa tage mine Øjne, om jeg ikke ærer den Pige for hendes medfødte Talenter.

»Hun har bestilt sig en Portion Oksekød inde ved Skænken,« svarede Barney.

»Send hende herind,« sagde Sikes og skænkede sig et Glas Brændevin.

Barney saa frygtsomt paa Fagin, ligesom for at spørge ham om Lov. Da Jøden forholdt sig tavs og ikke løftede sine Øjne fra Gulvet, forsvandt han og

*) Hætten, der trækkes over Hovedet paa de dødsdømte, naar de føres til Galgen.

kom snart efter tilbage med Nancy, der var komplet udstyret med Hat, Forklæde, Kurv og Gadedørsnøgle.

»Er du paa Sporet, Nancy?« spurgte Sikes og bød hende Glasset.

»Ja, jeg er, Bill,« svarede den unge Dame og drak det ud. »Og jeg er ogsaa ked nok af det. Drengen har været syg og ligget i Sengen, og —«

»Ja, kære Nancy —?« sagde Fagin og saa op.

Maaske var det en ejendommelig Sammentrækning af Jødens røde Øjenbryn og en halv Tillukning af hans dybtliggende Øjne, der advarede Miss Nancy om, at hun var ved at blive for meddelsom; i hvert Fald stansede hun, sendte Mr. Sikes flere indtagende Smil og gav sig til at tale om noget andet. En ti Minutters Tid efter fik Fagin et stærkt Hosteanfald, hvorpaa Nancy lagde Sjalet om sine Skuldre og erklærede, at det var paa Tide at gaa. Da Mr. Sikes kom i Tanker om, at han et lille Stykke skulde samme Vej som hun, erklærede han, at han vilde følges med hende; og de gik bort sammen, efterfulgt i nogen Afstand af Hunden, der kom luskende ud fra en Baggaard, saa snart dens Herre var ude af Syne.

Da Sikes havde forladt Stuen, stak Jøden Hovedet ud ad Døren og saa efter ham, mens han gik ud gennem den mørke Gang, rystede sin knyttede Næve, mumlede en hjærtelig Forbandelse, satte sig saa igen med et frygteligt Grin ved Bordet og fordybede sig i Politiefterlysningernes interessante Blade.

Imidlertid var Oliver Twist paa Vej til Bogladen, lidet drømmende om, at han var den muntre gamle Herre saa nær. Da han kom ind i Clerkenwell, drejede han ved et Tilfælde om ad en Sidegade, der ikke netop laa paa hans Vej; men da han ikke opdagede sin Fejltagelse, før han var kommet halvvejs ned ad den, og vidste, at den maatte føre i den rigtige Retning, ansaa han det ikke for Umagen værd at vende om, saa han gik videre, saa hurtigt han kunde, med Bøgerne under Armen.

Han gik og tænkte paa, hvor lykkelig og tilfreds han burde være, og hvor meget han vilde give for blot et Blik paa stakkels lille Dick, som blev sultet og pryglet og maaske i dette Øjeblik græd bitterligt; da forskrækkedes han ved at et ungt Fruentimmer skreg meget højt: »Aa, min kære Broder!« Og han havde neppe faaet hævet sit Blik for at se, hvad der var paa Færde, før han blev stanset ved at faa et Par Arme slynget fast om sin Hals.

»Lad være!« raabte Oliver og strittede imod. »Slip mig! Hvem er det? Hvad stanser De mig for?«

Det eneste Svar paa dette var en Mængde højlydte Beklagelser fra det unge Fruentimmer, som havde omfavnet ham, og som bar en lille Kurv og en Gadedørsnøgle i Haanden.

»Aa Gud!« sagde hun. »Jeg har fundet ham! Aa, Oliver, Oliver! Aa du slemme Dreng, at lade mig lide al den Sorg for din Skyld! Kom nu med hjem, kære. Aa, jeg har fundet ham! Gud være lovet, jeg har fundet ham!« Med disse usammenhængende Udbrud brast hun igen i Graad og blev saa hysterisk, at et Par Fruentimmer, der i dette Øjeblik kom til, spurgte en Slagterdreng, hvis Haar skinnede af Tælle, om han ikke troede, det var bedst at løbe efter Doktoren. Slagterdrengen, der syntes at være af en magelig, for ikke at sige ugidelig Natur, svarede, at det troede han ikke.

»Nej, nej, det behøves ikke,« sagde det unge Fruentimmer og greb Oliver ved Haanden. »Jeg har det bedre nu. Kom nu straks med hjem, du grusomme Dreng, hører du!«

»Hvad er der i Vejen?« spurgte en af de andre.

»Aa, han er løbet væk for næsten en Maaned siden fra sine Forældre, der er strængt arbejdende, agtværdige Folk, og gik hen og slog sig sammen med Tyveknægte og daarlige Personer og har næsten knust sin Moders Hjærte.«

»Den lille Slubbert!« sagde et af Fruentimmerne.

»Gaa hjem med dig, dit lille Afskum,« sagde den anden.

»Det er jeg ikke,« svarede Oliver meget forskrækket. »Jeg kender hende ikke. Jeg har ikke nogen Søster, og heller ingen Fader og Moder. Jeg er forældreløs og bor i Pentonville.«

»Aa, hør, hvor han staar dér og lyver!« raabte det unge Fruentimmer.

»Men det er jo Nancy!« udbrød Oliver, som nu saa hendes Ansigt for første Gang og fo'r forbavset tilbage.

»Der se De, han kender mig!« sagde Nancy til de andre. »Han kan ikke nægte det. Faa ham dog til at gaa med hjem, gode Folk, ellers tager han Livet af sin kære Fader og Moder og knuser mit Hjærte!«

»Hvad Fanden er dette her?« sagde en Mand, der kom farende ud fra en Ølstue med en hvid Hund i Hælene paa sig. »Lille Oliver! Vil du se, du kommer hjem til din stakkels Moder, din Hvalp. Hjem med dig paa Øjeblikket!«

»Jeg hører ikke til Dem. Jeg kender Dem ikke. Hjælp, hjælp!« skreg Oliver og strittede imod Mandens kraftige Tag.

»Hjælp!« gentog Manden. »Ja, jeg skal hjælpe dig, din lille Slubbert! Hvad er det for Bøger? Dem har du vel hugget, hvad? Hit med dem!« Med disse Ord rev Manden Bindene fra ham og slog ham i Hovedet.

»Det er rigtigt!« raabte en Tilskuer oppe fra et Kvistvindue. »Det er den eneste Maade at bringe ham til Fornuft paa!«

»Det er lige, hvad det er!« sagde en søvnigt udseende Tømrer med et bifaldende Blik op til Kvistvinduet.

»Det har han godt af!« sagde de to Fruentimmer.

»Og saadan skal han ogsaa have det!« sagde Manden, idet han gav Oliver et Slag til og greb ham ved Kraven. »Af Sted med dig, din lille Slyngel! Her, Snap, pas paa ham, min Dreng! Pas paa ham!«

Svag af sin nylig overstandne Sygdom, bedøvet af Slagene og Angrebets Pludselighed, skræmt af Hundens arrige Knurren og Mandens Brutalitet og overvældet af Tilskuernes Overbevisning om, at han virkelig var den lille Usling, han blev givet ud for — hvad skulde et stakkels enligt Barn gøre? Mørket var faldet paa; det var et simpelt Kvarter, der var ingen Hjælp i Nærheden, al Modstand var unyttig. I næste Øjeblik blev han slæbt af Sted gennem en Labyrint af mørke, snevre Gyder i en saadan Fart, at de faa Nødraab, han vovede at udstøde, blev fuldstændig uforstaaelige. Det var saamænd ogsaa ret ligegyldigt, om de var forstaaelige eller ikke, for der var ingen, som vilde have givet Agt paa dem, om de saa havde været aldrig saa tydelige.

* * *

Gaslygterne var tændt; Mrs. Bedwin stod og ventede bekymret i den aabne Dør; Pigen var tyve Gange løbet hen ad Gaden for at se efter Oliver; og stadig sad de to gamle Herrer udholdende i den mørke Dagligstue med Uret imellem sig.

Sekstende Kapitel.

Beretter, hvad der blev af Oliver Twist, efter at han var blevet krævet tilbage af Nancy.

De snevre Gader og Gyder mundede tilsidst ud i en stor, aaben Plads, der var fuld af Kreaturbaase og andre Kendetegn paa et Kvægtorv. Sikes sagtnede sine Skridt, da de naaede til dette Sted, da Pigen var ganske ude af Stand til længere at udholde den Fart, de hidtil havde gaaet i. Han vendte sig til Oliver og befalede ham barsk at tage Nancy i Haanden.

»Hører du?« brummede Sikes, da Oliver tøvede sig og saa sig om.

De var i en mørk Krog, der var ganske ubefærdet. Oliver saa kun altfor klart, at Modstand ingen Nytte vilde være til. Han rakte sin Haand frem, og Nancy greb den fast i sin.

»Giv mig den anden,« sagde Sikes og greb den Haand, Oliver havde fri. »Her, Snap!«

Hunden saa op og knurrede.

»Se her, min Dreng,« sagde Sikes, idet han lagde sin anden Haand paa Olivers Hals. »Hvis han siger eet eneste Muk, saa snupper du ham. Er du med?«

Hunden knurrede igen, slikkede sig om Munden og saa paa Oliver, som om den helst vilde tage ham i Struben lige paa Stedet.

»Han er saa villig som et Kristenmenneske, æd mine Øjne, om han ikke er!« sagde Sikes og saa med et Slags barskt, vildt Bifald paa Dyret. »Nu ved du, hvad der venter dig, Master, saa kan du skrige op saa højt du lyster; Hunden skal snart sætte en Stopper for den Sport. Af Sted med dig, Hvalp!«

Snap logrede med Halen til Tak for denne usædvanlige venlige Tiltale, knurrede endnu engang advarende ad Oliver og løb i Forvejen.

Det var Smithfield, de gik over, skønt det for Olivers Skyld lige saa godt kunde have været Grosvenor Square. Aftenen var mørk og taaget. Lyset fra Butikerne kunde neppe trænge igennem den tykke Dis, der blev tættere med hvert Øjeblik og indhyllede Gaderne og Husene i et skummelt Mørke, som gjorde det fremmede Sted endnu mere fremmed i Olivers Øjne og hans Uvished endnu mere uhyggelig og nedtrykkende.

De var kommet nogle faa Skridt frem, da en dyb Kirkeklokke slog Timeslag. Ved det første Slag stansede hans to Førere og vendte deres Hoveder efter Lyden.

»Otte, Bill,« sagde Nancy, da Klokken tav.

»Hvad behøver du at sige mig det for? Jeg kan vel nok høre det selv.«

»Jeg gad vidst, om *de* kan høre det,« sagde Nancy.

»Naturligvis kan de det,« svarede Sikes. »Det var ved Bartholomæus Dags Tid, at jeg blev sat i Bøtten, og der var ikke en Shillingstrompet her paa Markedet, jeg ikke kunde høre kvække. Da de havde laaset mig inde for Natten, gjorde Halløjet udenfor det forbandede gamle Fængsel saa stille, at jeg gerne kunde have slaaet min Hjærneskal itu mod Jærnpladerne paa Døren.«

»Stakkels Fyre!« sagde Nancy, der stadig vendte Hovedet mod den Kant, hvor Klokken havde lydt. »Aa, Bill, saadan nogen kønne unge Fyre som dem.«

»Ja, det er alt, hvad I Fruentimmer tænker paa,« svarede Sikes. »Kønne unge Fyre! Naa, de er saa godt som døde, saa det betyder ikke stort.«

Med denne Trøst syntes Mr. Sikes at undertrykke en vaagnende Tilbøjelighed til Skinsyge; han greb fastere om Olivers Haandled, og sagde, han skulde strække ud igen.

»Vent et Minut!« sagde Pigen. »Jeg

vilde ikke skynde mig forbi, hvis det var dig, der skulde ud og hænges, næste Gang Klokken slog otte, Bill. Jeg vilde gaa rundt om Stedet, til jeg segnede, om der saa laa Sne og jeg ikke havde et Sjal at trække over mig.«

»Og hvad Nytte skulde det være til?« spurgte den alt andet end sentimentale Mr. Sikes. »Hvis du ikke kunde faa langet mig en Fil og en Snes Alen godt, tykt Reb, kunde du lige saa gerne spadsere en halv Snes Mil herfra eller slet ikke spadsere, for den Nyttes Skyld, jeg vilde have af det. Kom nu med og staa ikke dér og præk!«

Pigen brast i Latter, trak sit Sjal tættere sammen om sig, og de gik videre. Men Oliver mærkede, at hendes Haand skjalv, og da de kom forbi en Lygte, saa han, at hendes Ansigt var blevet ligblegt.

En halv Time gik de videre ad snavsede, lidet befærdede Veje; de mødte meget faa Folk, og disse saa ud til at indtage omtrent samme Stilling i Samfundet som Mr. Sikes selv. Omsider drejede de ind i en meget skidden, snever Gade, der var næsten helt fuld af Marskandiserboder. Hunden løb fremad, som om den vidste, at den ikke længere behøvede at holde Vagt, og stansede foran Døren til en Butik, der var lukket og tilsyneladende ubeboet. Huset var forfaldent, og paa Døren var der sømmet et Bræt med Meddelelse om, at den var til Leje; og Brættet saa ud, som om det havde hængt dér i mange Aar.

»Alt i Orden!« sagde Sikes, idet han saa sig forsigtigt om.

Nancy bøjede sig ned under Skodderne, og Oliver hørte Lyden af en Klokke. De gik over paa den anden Side af Gaden og stillede sig et Øjeblik under en Lygte. Der hørtes en Lyd som af et Vindue, der sagte aabnedes, og derefter blev Døren sagte lukket op. Saa greb Mr. Sikes den skræmte Dreng ved Kraven uden videre Ceremonier, og de gik alle tre hurtigt ind i Huset.

Gangen var helt mørk. De ventede, medens den Person, som havde lukket dem ind, satte Kæde og Slaa for Døren.

»Er her nogen?« spurgte Sikes.

»Nej,« svarede en Stemme, som Oliver syntes, han havde hørt før.

»Er den gamle her?« spurgte Tyven.

»Ja,« svarede Stemmen. »Og han har hængt ordentlig med Næbbet. Om han vil blive glad ved at se Jer? Aa nej!«

Stilen i dette Svar syntes Oliver lige saa kendt som Stemmen; men det var umuligt i Mørket at skelne den talendes Skikkelse.

»Lad os faa en Praas,« sagde Sikes. »Ellers gaar vi her og brækker Halsen eller træder paa Hunden. Gør I det, saa pas paa Jeres Ben, det vil jeg vare Jer!«

Staa stille et Øjeblik, saa skal jeg hente et,« sagde Stemmen. De hørte ham gaa tilbage, og et Øjeblik efter saas Mr. John Dawkins, ogsaa kaldet Lurendrejeren. I sin højre Haand bar han et Tællelys, der var stukket i en kløftet Kæp.

Den unge Herre ventede ikke for at give andre Tegn paa, at han kendte Oliver igen, end et svedent Grin; han vendte sig om og vinkede til de andre, at de skulde følge ham ned ad en Trappe. De gik gennem et tomt Køkken, og da de aabnede Døren ind til et lavt Rum, der lugtede af Kælder og syntes at vende ud til en lille Baggaard, blev de modtaget med et Brøl af Latter.

»Aa, min Mave, min Mave!« raabte Charley, fra hvis Lunger Latteren stammede. »Dér er han! Aa Fagin, se paa ham! Det er altfor grinagtigt, jeg kan ikke holde det ud! Hold paa mig, en eller anden, til jeg faar let ud!«

Under dette ubetvingelige Udbrud af Munterhed lagde Charley sig fladt ned paa Gulvet, hvor han vred sig og sparkede i fem Minutter. Saa sprang han op, snappede den kløftede Kæp fra Lurendrejeren, gik hen til Oliver og tog ham i Øjesyn fra alle Sider, medens Jøden tog sin Nathue af og Gang paa Gang bukkede dybt for den forvirrede Dreng. Lurendrejeren, der var af temmelig alvorlig Karakter og sjældent gav sig Munterheden i Vold, naar det drej-

ede sig om Forretninger, gav sig imidlertid til ihærdigt at ransage Olivers Lommer.

»Se paa hans Tøj, Fagin!« sagde Charley og holdt Lyset saa nær til hans nye Trøje, at han nær havde stukket Ild i ham. »Se paa hans Tøj — prima Klæde og nyeste Snit! Aa, sikken et Sjov! Og hans Bøger — Gentleman helt igennem, Fagin!«

»Jeg er henrykt over at se dig saa fin, kære,« sagde Jøden og bukkede med spodsk Ydmyghed. »Lurendrejeren skal give dig et andet Sæt, min Ven, for at du ikke skal faa Søndagstøjet spoleret. Hvorfor skrev du dog ikke og sagde, at du vilde komme, min Ven? Saa kunde vi have haft noget varmt til Aften!«

Herover brølte Charley igen af Latter, saa højt, at selv Fagins Ansigt klarede op og endogsaa Lurendrejeren smilte; men da denne netop nu trak Fempundsnoten frem, er det ikke godt at vide, om det var Vittigheden eller dette Fund, der fremkaldte hans Munterhed.

»Halløj, hvad er det?« spurgte Sikes og traadte frem, mens Jøden greb Sedlen. »Det er min, Fagin.«

»Nej, nej, kære,« sagde Jøden. »Min, Bill, min. De skal faa Bøgerne.«

»Hvis det ikke er min,« sagde Bill Sikes og satte sin Hat paa med en bestemt Mine, »det vil sige min og Nancys, saa tager jeg Drengen med mig igen.«

Jøden studsede. Oliver studsede ogsaa, skønt af en ganske anden Grund, thi han haabede, at Striden virkelig kunde ende med, at han blev ført bort.

»Naa, vil De komme med den?« sagde Sikes.

»Det er ikke pænt, Bill, ikke rigtig pænt — vel Nancy?« sagde Jøden.

»Pænt eller ikke pænt,« sagde Sikes, »saa kommer De med den! Tror De, Nancy og jeg ikke har andet at bruge vor kostbare Tid til end at opsnuse og snuppe enhver Dreng, der bliver hugget fra Dem? Ud med den, De gerrige gamle Benrad, ud med den!«

Med disse venlige Ord rev Mr. Sikes Sedlen fra Jøden og saa koldblodigt den gamle Mand ind i Ansigtet, mens han lagde den ganske smaat sammen og bandt den ind i sit Halstørklæde.

»Det er vores Part af Ulejligheden,« sagde Sikes, »og det er ikke engang halvt nok. De kan beholde Bøgerne, hvis De holder af at læse; ellers kan De sælge dem.«

»De er meget smukke,« sagde Charley, der havde staaet og skaaret Ansigter, mens han lod, som han læste i et af Bindene. »Kønt skrevet, ikke Oliver?« Ved Synet af det ynkelige Blik, hvormed Oliver betragtede sine Plageaander, fik Charley, der var begavet med en levende Sans for det komiske, et nyt Anfald af Latter, endnu mere støjende end det første.

»De tilhører den gamle Herre,« sagde Oliver og vred sine Hænder, »den venlige, gode, gamle Herre, som tog mig til sig og lod mig pleje, da jeg var ved at dø af Feber. Aa, send dem dog tilbage — send ham Bøgerne og Pengene tilbage! Behold mig her hele mit Liv, men send, aa send ham dem tilbage! Han vil tro, at jeg har stjaalet dem; den gamle Dame, alle de, der var saa gode ved mig, vil tro, at jeg har stjaalet dem. Aa, vær barmhjærtig imod mig og send dem tilbage!«

Med disse Ord, som Oliver i sin lidenskabelige Sorg udtalte med stor Kraft, faldt han paa Knæ for Jødens Fødder og slog ganske fortvivlet sine Hænder sammen.

»Drengen har Ret,« bemærkede Fagin og saa sig listigt om, mens han trak sine buskede Øjenbryn tæt sammen. »Du har Ret, Oliver, du har Ret; de *vil* tro, at du har stjaalet dem. Ha, ha!« fniste Jøden og gned sig i Hænderne. »Det kunde ikke have gaaet bedre, om vi havde ordnet det hele selv!«

»Naturligvis kunde det ikke det,« svarede Sikes. »Det vidste jeg straks, da jeg saa ham komme ned ad Clerkenwell med Bøgerne under Armen. Det er altsammen godt nok. Det er nogen blødhjærtede Salmesyngere, ellers vilde de slet ikke have taget ham til sig, og de

vil ikke lade ham eftersøge, for at de ikke skal blive nødt til at melde ham og faa ham i Spjældet. Han er sikker nok.«

Oliver havde set fra den ene til den anden, mens de sagde dette, som om han var helt forvildet og ikke kunde forstaa, hvad der gik for sig; men da Sikes var færdig, sprang han pludselig op og fo'r vildt ud af Stuen og skreg om Hjælp, saa det skingrede gennem hele det gamle, tomme Hus.

»Hold Hunden tilbage, Bill!« raabte Nancy, idet hun sprang hen til Døren og lukkede den, mens Jøden og hans to Lærlinge fo'r ud efter Flygtningen. »Hold Hunden tilbage, ellers river den Drengen i Stykker.«

»Saa sker der ham hans Ret,« sagde Sikes, idet han kæmpede for at gøre sig fri for Pigens Tag. »Slip mig, eller jeg slaar dit Hoved itu mod Væggen.«

»Det bryder jeg mig ikke om, Bill,« skreg Pigen og kæmpede imod ham af al sin Kraft. »Barnet skal ikke rives i Stykker af Hunden, saa maa du slaa mig ihjel først.«

»Saa det skal han ikke!« sagde Sikes og skar forbitret Tænder. »Det skal jeg snart faa besørget, hvis du ikke slipper mig.«

Indbrudstyven slyngede Pigen hen i den anden Ende af Stuen, netop som Jøden og de to Drenge vendte tilbage med Oliver imellem sig.

»Hvad er her paa Færde?« sagde Fagin og saa sig om.

»Jeg tror, Pigebarnet er blevet vanvittigt,« sagde Sikes rasende.

»Nej hun er ikke,« sagde Nancy bleg og aandeløs efter Kampen. »Tro ikke det, Fagin.«

»Vil du saa være stille?« sagde Jøden med et truende Blik.

»Nej, det vil jeg heller ikke,« svarede Nancy meget højt. »Naa! Hvad siger De til det?«

Mr. Fagin kendte den Slags Mennesker som Nancy tilstrækkeligt til at vide, at det ikke vilde være raadeligt at forlænge Samtalen med hende for Øjeblikket. For at bortlede Selskabets Opmærksomhed vendte han sig til Oliver.

»Saa du vilde stikke af, min Ven, hvad?« sagde Jøden og tog en tyk Knortekæp, der laa i Kaminkrogen.

Oliver svarede ikke. Men han holdt Øje med Jødens Bevægelser og trak Vejret hurtigt.

»Vilde hente Hjælp, hvad? Kalde paa Politiet, hvad?« vrængede Jøden og greb Drengen i Armen. »Det skal vi nok faa dig kureret for, min unge Herre.«

Jøden gav Oliver et dygtigt Slag over Skulderen med Kæppen og hævede den til et nyt, da Pigen styrtede frem og vristede den fra ham. Hun slyngede den ind i Kaminen med en saadan Kraft, at nogle af Kulgløderne fo'r ud i Stuen.

»Jeg vil ikke staa her og se paa det, Fagin,« raabte Pigen. »De har faaet Drengen igen, hvad vil De saa mere? Lad ham være, ellers skal jeg mærke et Par af Jer saadan, at det bringer mig i Galgen før Tiden.«

Pigen stampede heftigt i Gulvet, da hun udstødte denne Trusel, og med sammenpressede Læber og knyttede Hænder saa hun skiftevis paa Jøden og den anden Tyv, ganske hvid i Ansigtet af det lidenskabelige Raseri, hun lidt efter lidt havde arbejdet sig op til.

»Ih men Nancy,« sagde Jøden i en beroligende Tone, efter en Pavse, hvorunder han og Mr. Sikes havde set forvirrede paa hinanden. «Du er jo endnu mere storartet i Aften, end du plejer! Ha, ha, min Ven, du spiller udmærket Komedie.«

»Gør jeg?« sagde Pigen. »Pas paa, jeg ikke gør det for godt. Det bliver værst for Dem, hvis jeg gør det, Fagin, saa jeg vil raade Dem til at holde Fingrene fra mig!«

Der er noget ved et rasende Fruentimmer — især naar hun til sine andre stærke Lidenskaber føjer Ryggesløshedens og Fortvivlelsens vilde Tilskyndelser, som faa Mænd holder af at udæske. Jøden saa, at det vilde være haabløst at gøre flere Forsøg paa at lade, som om

Nancys Raseri ikke var alvorlig ment; han trak sig uvilkaarligt et Par Skridt tilbage og kastede et halvt bønfaldende, halvt fejgt Blik paa Sikes, som for at antyde, at han var den, der bedst kunde fortsætte Samtalen.

Da Mr. Sikes modtog denne stumme Paakaldelse, og maaske følte, at hans personlige Stolthed og Indflydelse krævede, at Miss Nancy øjeblikkelig blev bragt til Fornuft, fremstødte han et Par Snese Eder og Trusler, som gjorde hans frugtbare Opfindsomhed stor Ære. Da de imidlertid ikke syntes at gøre noget synligt Indtryk paa den, de var rettet imod, greb han til mere haandgribelige Argumenter.

»Hvad mener du med dette her?« sagde Sikes med en meget almindelig Forbandelse over den skønneste Del af det menneskelige Ansigt, som, hvis den blev hørt deroppe blot een Gang af hver halvtredsindstyve Tusinde, den blev udtalt hernede, vilde gøre Blindhed til en lige saa almindelig Sygdom som Mæslinger, »hvad er din Mening med det? For Fanden, ved du, hvem du er, og hvad du er?«

»Aa ja, det ved jeg særdeles godt,« svarede Pigen og lo hysterisk og rystede paa Hovedet med et mislykket Forsøg paa at lade ligegyldig.

»Naa, saa vær stille!« brummede Sikes i samme Tone, han plejede at bruge overfor sin Hund. »Ellers skal jeg sørge for, at du bliver stille i en rum Tid!«

Pigen lo igen, endogsaa mere vildt end før; saa kastede hun et hurtigt Blik paa Sikes, vendte Ansigtet bort og bed sine Læber til Blods.

»Du er en køn en,« tilføjede Sikes og maalte hende haanligt med Øjnene, »til at agere menneskekærlig og nobel. En køn en for Barnet, som du kalder ham, til at være Ven med!«

»Gud den almægtige hjælpe mig, ja det er jeg!« udbrød Pigen lidenskabeligt. »Og jeg vil ønske, jeg var faldet død om paa Gaden eller havde byttet Plads med dem, vi kom saa tæt forbi i Aften, før jeg havde rakt Haand til at bringe ham her hen. Han bliver fra denne Aften af en Tyv, en Løgner, en Djævel, alt hvad ondt er. Er det ikke nok for den gamle Usling, uden at han behøver at slaa?«

»Naa, naa, Sikes,« sagde Jøden bebrejdende og gik hen mod Drengene, der fulgte alt, hvad der foregik, med ivrig Opmærksomhed. »Vi maa bruge høflige Ord, Bill — høflige Ord.«

»Høflige Ord!« raabte Pigen, hvis Lidenskab var frygtelig at se. »Høflige Ord, De Skurk! Jo, dem har De fortjent af mig! Jeg stjal for Dem, da jeg var et Barn, ikke halvt saa gammel som ham dér. Siden har jeg gjort det samme Arbejde i den samme Tjeneste i tolv Aar. Ved De ikke det?«

»Naa, naa,« svarede Jøden fredsommeligt. »Har du det, saa er det vel dit Levebrød.«

»Ja, det er det!« svarede Pigen med en rasende Ordstrøm. »Det er mit Levebrød; og de kolde, vaade, snavsede Gader er mit Hjem, og De er den Usling, som drev mig ud paa dem for længe siden, og som vil lade mig gaa dér Dag og Nat, til jeg dør.«

»Hvis du ikke snart tier, skal jeg gøre en værre Ulykke paa dig end det!« sagde Jøden, opirret af disse Bebrejdelser.

Pigen sagde ikke mere; men i et Anfald af Vanvidet rev hun sig i Haaret og flængede sit Tøj og fo'r saa voldsomt ind paa Jøden, at han rimeligvis vilde have faaet Mærker af hendes Hævn, hvis ikke Sikes i rette Øjeblik havde grebet hende om Haandleddene; hun gjorde et Par forgæves Forsøg paa at stritte imod og faldt saa i Afmagt.

»Nu er hun færdig,« sagde Sikes og lagde hende i en Krog. »Hun har ganske ualmindelige Armkræfter, naar hun er saadan oppe.«

Jøden tørrede sin Pande og smilede, som om det var ham en Lettelse, at al denne Staahej var overstaaet; men hverken han eller de andre synes at se noget særlig ualmindeligt i det skete.

»Det er det værste ved at have med Fruentimmer at gøre,« sagde Jøden og satte sin Kæp hen. »Men de er snu, og

vi kan ikke klare os i vort Fag uden dem. Charley, faa Oliver i Seng.«

»Det er vel bedst, han ikke faar sine bedste Klæder paa i Morgen, Fagin?« spurgte Charley.

»Naturligvis,« svarede Jøden og gengældte Charleys Grin.

Charley, der aabenbart var henrykt over sit Hverv, tog den kløftede Kæp og førte Oliver ind i et tilstødende Køkken, hvor der var to, tre Senge som den. Oliver havde sovet i før; med hyppige uimodstaaelige Latterudbrud fremtog han her det selvsamme gamle Tøj, som Oliver havde været saa glad over at kunne skille sig ved hos Mr. Brounlow; Fagin havde tilfældigvis opdaget det hos den Jøde, som havde købt det, og var derved først kommet paa Spor efter hans Opholdssted.

»Faa nu det fine Tøj af,« sagde Charley, »saa skal jeg give Fagin det at gemme. Sikke Løjer!«

Stakkels Oliver adlød uvilligt. Charley rullede de nye Klæder sammen under Armen og gik, idet han laasede Døren bag sig og efterlod Oliver i Mørket.

Lyden af Charleys Latter og Miss Betsys Stemme — hun var kommet i rette Øjeblik til at hælde Vand over sin Veninde og bringe hende til sig selv igen — kunde have holdt mange Mennesker vaagne under lykkeligere Forhold end dem, hvori Oliver befandt sig. Men han var syg og træt og faldt snart i en tryg Søvn.

Syttende Kapitel.

Olivers Skæbne, der stadig er ham ugunstig, fører en stor Mand til London for at skade hans Rygte.

En Morgen tidlig traadte Mr. Bumble ud ad Fattighusets Port og gik med værdig Holdning og bydende Trin op ad Byens Hovedgade. Han befandt sig i sin kommunale Budværdigheds fulde Blomst og Glans; hans trekantede Hat og hans Kjole straalede i Morgensolen, og han knugede sin Spanskrørsstok med en Fasthed, som vidnede om Sundhed og Styrke. Mr. Bumble bar altid sit Hoved højt, men denne Morgen endnu højere end sædvanlig. Der var i hans Øje en Adspredthed og i hans Mine en Højhed, som kunde have sagt en fremmed Iagttager, at der gik Tanker gennem hans Sind, som var for store til at udtales.

Mr. Bumble stansede ikke for at snakke med de Smaahandlende og andre, som ærbødigt tiltalte ham, da han gik forbi. Han besvarede blot deres Hilsener ved at slaa ud med Haanden, og sagtnede ikke sin værdige Gang, før han naaede den Anstalt, hvor Mrs. Mann plejede Fattigbørnene med kommunal Omhu.

»Gid Pokker havde Kommunalbudet!« sagde Mrs. Mann, da hun hørte den velkendte Rusken i Havelaagen. »Kommer han ikke her paa denne Tid af Morgenen! — Nej, er det Dem, Mr. Bumble! Det kalder jeg en behagelig Overraskelse! Kom dog ind i Stuen, Sir, kom dog indenfor!«

Den første Sætning var henvendt til Susan, og Henrykkelsesudbrudet til Mr. Bumble, mens den gode Dame aabnede Laagen for ham og yderst høfligt og forekommende førte ham ind i Huset.

»God Morgen, Mrs. Mann,« sagde Mr. Bumble. idet han ikke satte sig eller kastede sig i en Stol, som en almindelig

Laps vilde have gjort, men lod sig ganske langsomt synke ned i Stolen.

»God Morgen igen, Sir,« svarede Mrs. Mann med et sødt Smil. »Haaber De befinder Dem vel, Sir!«

»Saa la la, Mrs. Mann,« svarede Kommunalbudet. »Et kommenalt Liv er ikke et Rosenleje, Mrs. Mann.«

»Nej, det er saamænd ikke, Mr. Bumble,« svarede Damen. Og alle Fattigbørnene kunde med god Ret have gentaget dette Svar i Kor, hvis de havde hørt det.

»Et kommenalt Liv, Frue,« vedblev Mr. Bumble og slog i Bordet med sin Stok, »er et strængt og brydsomt Liv; men alle offentlige Personligheder, om jeg saa maa sige, maa finde sig i Forfølgelser.«

Mrs. Mann, der ikke var synderlig klar over, hvad han mente, hævede sine Hænder med en sympatetisk Mine og sukkede.

»Ja, De maa nok sukke, Mrs. Mann!« sagde han.

Da Mrs. Mann hørte, at hun havde truffet det rette, sukkede hun igen, aabenbart til Tilfredsstillelse for den offentlige Personlighed, som betvang et selvbehageligt Smil ved at se strængt paa sin trekantede Hat og sagde:

»Mrs. Mann, jeg tager til London.«

»Gud, Mr. Bumble!« udbrød Mrs. Mann og fo'r tilbage.

»Til London, Frue,« gentog Kommunalbudet ubøjeligt, »med Deligencen — jeg og to Fattiglemmer. Der er anlagt Sag mod os vedrørende et Spørgsmaal om Forsørgelseskommune, og Direktionen har udpeget mig — mig, Mrs. Mann — til at fremsætte Sagen for Retten i Clerkenwell. Og jeg gad vist,« sagde Mr. Bumble og rettede sig, »om ikke Retten i Clerkenwell kommer godt op at køre, før den bliver færdig med mig.«

»Aa, De maa ikke være altfor streng imod dem, Sir,« sagde Mrs. Mann indsmigrende.

»Clerkenwell Retten har selv rodet sig ind i det,« svarede Mr. Bumble, »og hvis den kommer værre fra det, end den har tænkt sig, har den kun sig selv at takke for det.«

Mr. Bumble sagde dette i en saa bestemt og truende Tone, at Mrs. Mann lod ganske bestyrtet. Omsider sagde hun:

»De tager med Diligencen, Sir? Jeg troede altid, De plejede at sende Fattiglemmerne ind med en Fragtmand.«

»Det er, naar de er syge, Mrs. Mann. De syge Fattiglemmer anbringer vi i aabne Vogne, naar det er Regnvejr, for at de ikke skal blive forkølede.«

»Ah!«

»Den konkurrerende Diligence tager disse to tidligt med,« sagde Mr. Bumble. »De har det begge to meget daarligt, og vi har regnet ud, at det vil blive to Pund billigere end at begrave dem — det vil sige, hvis vi kan faa dem kastet over paa et andet Sogn, hvad jeg nok tænker, vi kan, hvis de ikke dør under under Vejs for at trodse os. Ha, ha, ha!«

Da Mr. Bumble havde let lidt, faldt hans Øjne atter paa den trekantede Hat, og han blev alvorlig.

»Vi glemmer vore Forretninger,« sagde han. »Dér er Deres kommenale Maanedsløn.«

Mr. Bumble tog nogle Sølvpenge, indsvøbt i Papir, op af Lommen og bad om en Kvittering, som Mrs. Mann skrev.

»Den er meget klattet, Sir,« sagde hun, men den er saamænd rigtig nok. Mange Tak, Sir.«

Mrs. Mann nejede, og Mr. Bumble nikkede venligt og spurgte, hvordan Børnene havde det.

»Gud velsigne de kære smaa,« sagde Mrs. Mann bevæget, »de har det saa godt, som de bare kan. Naturligvis med Undtagelse af de to, som døde i sidste Uge, og saa lille Dick.«

»Har den Dreng det ikke bedre?« spurgte Mr. Bumble.

Mrs. Mann rystede paa Hovedet.

»Han er et ondskabsfuldt, uartigt kommenalt Barn,« sagde Mr. Bumble vredt. »Hvor er han?«

»Jeg skal hente ham paa Øjeblikket, Sir. Kom her Dick!«

Efter nogen Søgen fandtes Dick. Da

han havde faaet Ansigtet under Pumpen og var blevet tørret med Mrs. Manns Kjole, blev han ført frem for Kommunalbudets frygtelige Aasyn.

Barnet var blegt og magert, hans Kinder var indfaldne, hans Øjne store og klare. Den tarvelige Fattighusdragt — hans Elendigheds Liberi — hang løst om hans svage Krop, og hans unge Lemmer var hentørrede som en gammel Mands.

Saaledes var det lille Væsen, som stod dér skælvende under Mr. Bumbles Blik, uden at have sine Øjne fra Gulvet og angst for den blotte Lyd af Kommunalbudets Stemme.

»Kan du ikke se paa Herren, din genstridige Dreng?« sagde Mrs. Mann.

Barnet hævede ydmygt sine Øjne og mødte Mr. Bumbles.

»Hvad er der i Vejen med dig kommenale Dick?« spurgte Mr. Bumble med yders passende Spøgefuldhed.

»Ingen Ting, Sir,« svarede Barnet sagte.

»Nej, det skulde jeg mene,« sagde Mrs. Mann, som naturligvis havde let meget af Mr. Bumbles Vittighed. »Du savner saamænd ikke noget.«

»Jeg vilde gerne,« — stammede Barnet.

»Naada!« afbrød Mrs. Mann. »Jeg tror virkelig, du vil sige, at du savner noget, hvad? Din lille Slubbert —«

»Tys, Mrs. Mann, tys!« sagde Kommunalbudet og hævede myndigt sin Haand. »Vilde gerne hvad for noget?«

»Jeg vilde gerne,« stammede Barnet, om en eller anden, der kunde skrive, vilde sætte nogle Ord op for mig paa et Stykke Papir og lægge det samme og forsegle det og gemme det for mig, naar jeg er lagt i Jorden.«

»Men hvad mener dog Drengen?« udbrød Mr. Bumble, paa hvem Drengens alvorlige Væsen og udtærede Udseende havde gjort et vist Indtryk, hvor vant han end var til den Slags Ting. »Hvad mener du?«

»Jeg vilde gerne efterlade min kærlige Hilsen til Oliver Twist og lade ham vide, hvor ofte jeg har siddet for mig selv og grædt ved at tænke paa, hvordan han vandrer om i de mørke Nætter uden nogen til at hjælpe sig. Og jeg vilde gerne sige ham,« sagde Barnet med stor Inderlighed og trykkede sine smaa Hænder sammen, »at jeg var glad over at dø saa ung; for hvis jeg havde levet og var blevet en Mand vilde maaske min lille Søster, som er i Himlen, glemme mig eller blive anderledes end jeg, og det vilde være saa meget lykkeligere, hvis vi begge var Børn dér sammen.«

Mr. Bumble mønstrede Drengen fra øverst til nederst med ubeskrivelig Forbavselse, vendte sig til Plejemoderen og sagde: »Det er det samme om igen, Mrs. Mann. Den frække Oliver har fordærvet dem alle sammen.«

»Jeg vilde ikke have troet det muligt, Sir!« sagde Mrs. Mann, idet hun hævede sine Hænder og saa ondt paa Dick. »Jeg har aldrig set saadan en forhærdet lille Slubbert!«

»Før ham bort,« sagde Mr. Bumble bydende. »Dette maa indberettes til Direktionen.«

»Jeg haaber, den vil forstaa, at det ikke er min Skyld?« sagde Mrs. Mann ynkeligt klynkende.

»Den skal faa det at vide, Mrs. Mann. Den skal blive gjort bekendt med det virkelige Forhold. Før ham nu bort. Jeg kan ikke taale at se ham.«

Dick blev øjeblikkelig bragt bort og laaset inde i Kulkælderen. Kort efter gik Mr. Bumble for at gøre sig i Stand til Rejsen.

Efter at Mr. Bumble Klokken seks den næste Morgen havde ombyttet sin trekantede Hat med en rund og indsvøbt sin Person i en Kappe med Slag, tog han Plads uden paa Diligencen med de to Fattiglemmer, med hvem han i rette Tid ankom til London. Han oplevede ingen andre Ærgrelser under Vejs end den, de to Lemmers forstokkede Opførsel forvoldte ham; de vedblev nemlig at ryste og klage over Kulden paa en saadan Maade, at Mr. Bumble erklærede, det fik Tænderne til at klapre i Munden paa ham, skønt han havde Kappe paa.

Da Mr. Bumble var ankommet til London og havde skilt sig af med de to ilde-

sindede Personer for Natten, satte han sig til Rette i den Gæstgivergaard, Diligencen var taget ind i, og indtog en beskeden Middag af Oksesteg, stuvede Østers og Porter. Saa satte han et Glas Genevertoddy paa Kaminhylden, trak sin Stol hen til Ilden og gav sig til at læse Avisen.

Det første, hans Blik faldt paa, var følgende Avertissement:

Fem Guineaer i Belønning.

En Dreng ved Navn Oliver Twist er sidste Torsdag Aften flygtet eller blevet lokket bort fra sit Hjem i Pentonville, og man har siden intet hørt om ham. Ovenstaaende Belønning vil blive udbetalt til enhver, som kan give saadanne Oplysninger, som enten vil føre til Opdagelsen af nævnte Oliver Twist eller tjene til at kaste noget Lys over hans tidligere Historie, hvorfor den, der indrykker dette, af mange Grunde interesserer sig varmt.«

Derpaa fulgte en fuldstændig Beskrivelse af Olivers Dragt, Udseende og Forsvinden tillige med Mr. Brounlows fulde Navn og Adresse.

Mr. Bumble spærrede sine Øjne op, læste langsomt og omhyggeligt Avertissementet tre Gange igennem, og fem Minutter senere var han paa Vej til Pentonville, idet han i sin Sindsbevægelse endog havde ladet sin Toddy blive staaende urørt.

»Er Mr. Brounlow hjemme?« spurgte Mr. Bumble Pigen, som aabnede Døren.

Paa dette Spørgsmaal gav Pigen det ikke ualmindelige, men temmelig undvigende Svar: »Det ved jeg ikke. Hvor kommer De fra?«

Aldrig saa snart havde Mr. Bumble til Forklaring af sit Ærinde nævnet Olivers Navn, før Mrs. Bedwin, som havde staaet ved Dagligstuedøren og lyttet, skyndte sig aandeløs ud i Gangen.

»Kom indenfor — kom indenfor,« sagde den gamle Dame. »Jeg vidste nok vi vilde høre fra ham. Den stakkels kære, det var jeg sikker paa. Gud velsigne ham, jeg har sagt det hele Tiden.«

Derpaa skyndte den værdige gamle Dame sig tilbage til Dagligstuen, hvor hun sank ned i en Sofa og brast i Graad. Pigen, der ikke var fuldt saa følsom, var imidlertid løbet ovenpaa og vendte nu tilbage og anmodede Mr. Bumble om straks at følge hende ovenpaa, hvilken han gjorde.

Han blev vist ind i det lille Studererværelse ud til Haven, hvor Mr. Brounlow og hans Ven Mr. Grimwig sad med Karafler og Glas foran dem. Den sidste Herre busede straks ud med:

»Et Kommunalbud! Ellers vil jeg æde mit eget Hoved.«

»Afbryd os nu ikke,« sagde Mr. Brounlow. »Vær saa god at tage Plads.«

Mr. Bumble satte sig, ganske forvirret over Mr Grimwigs besynderlige Væsen. Mr. Brounlow flyttede Lampen, saa han hele Tiden kunde se Kommunalbudets Ansigt, og sagde lidt utaalmodigt:

»Naa, Sir, De kommer efter Avertissementet?«

»Ja, Sir.«

»Og De *er* Kommunalbud, ikke?« spurgte Mr. Grimwig.

»Ja, jeg er kommenalt Bud, mine Herrer,« sagde Mr. Bumble stolt.

»Naturligvis,« sagde Mr. Grimwig afsides til sin Ven. »Jeg vidste, han var det. Kommunalbud fra Top til Taa.«

Mr. Brounlow rystede sagte paa Hovedet for at paalægge sin Ven Tavshed, og vedblev:

»Ved De, hvor denne stakkels Dreng er nu?«

»Ikke mere end enhver anden.«

»Naa, men hvad ved De da om ham? Tal ud, min Ven, hvis De har noget at sige. Hvad ved De om ham?«

»De ved vel tilfældigvis ikke noget godt om ham?« sagde Mr. Grimwig spydig efter en opmærksom Granskning af Mr. Bumbles Træk.

Mr. Bumble rystede med majestætisk Højtidelighed paa Hovedet.

»Ser De?« sagde Mr. Grimwig og saa triumferende paa Mr. Brounlow.

Denne iagttog ængsteligt Mr. Bumbles vigtige Ansigt og bad ham meddele, hvad

han vidste om Oliver i saa faa Ord som muligt.

Mr. Bumble satte Hatten fra sig knappede sin Kjole op, lagde Armene over Kors, bøjede sit Hoved paa en eftertænksom Maade og begyndte saa paa sin Historie.

Den vilde blive trættende, hvis den gentoges med Kommunalbudets Ord, thi den tog over tyve Minutter; men Hovedindholdet af den var, at Oliver var et Hittebarn, født af simple og ryggesløse Forældre; at han fra sin Fødsel af havde lagt saa slette Egenskaber for Dagen som Upaalidelighed, Utaknemlighed og Ondskab; at han havde endt sin korte Løbebane paa sit Hjemsted ved at forøve et blodigt og fejgt Overfald paa en Dreng, der ikke havde gjort ham noget, og løbe bort fra sin Mester. Som Bevis paa, at han virkelig var den Person, han udgav sig for, lagde Mr. Bumble de Papirer, han havde bragt med til Byen, paa Bordet, lagde saa atter sine Arme over Kors og afventede Mr. Brounlows Bemærkninger.

»Jeg er bange for, at det kun er altfor sandt,« sagde den gamle Herre bedrøvet efter at have set Papirerne igennem. »Dette er ikke meget for Deres Meddelelser; men jeg vilde med Glæde have givet Dem tre Gange saa meget, hvis de havde været gunstige for Drengen.

Det er aldeles ikke usandsynligt, at hvis Mr. Bumble havde vist dette paa et tidligere Punkt af Samtalen, vilde han have givet sin lille Historie en ganske anden Farve. Det var imidlertid for sent at gøre det nu, saa han rystede værdigt paa Hovedet, stak de fem Guineaer i Lommen, og trak sig tilbage.

Mr. Brounlow gik i nogle Minutter op og ned i Stuen, aabenbart saa bedrøvet over Kommunalbudets Fortælling, at selv Mr. Grimwig ikke nænnede at drille ham mere.

Omsider stansede han og trak heftigt i Klokkestrængen.

»Mrs. Bedwin,« sagde han, da Husholdersken traadte ind, »denne Oliver er en Bedrager.«

»Det er umuligt, Sir,« sagde hun bestemt.

»Jeg siger Dem, han er det!« svarede den gamle Herre. »Hvad mener De med, at det er umuligt? Vi har lige hørt en fuldstændig Beretning om ham fra hans Fødsel af, og han har været en topmaalt lille Slubbert hele sit Liv.«

»Det vil jeg aldrig tro, Sir,« svarede den gamle Dame fast. »Aldrig!«

»I gamle Fruentimmere tror aldrig andet end Kvaksalvere og løgnagtige Romanbøger,« brummede Mr. Grimwig. »Jeg har vidst det hele Tiden. Hvorfor tog De ikke mod mit Raad i Begyndelsen? De vilde formodentlig have gjort det, hvis han ikke havde haft Feber, hvad? Han var interessant, ikke ogsaa? Interessant! Bah! Og Mr. Grimwig ragede hidsigt op i Ilden.

»Han var et sødt, taknemligt, venligt Barn, Sir,« svarede Mrs. Bedwin forbitret. »Jeg forstaar mig paa Børn, Sir, og har gjort det i de sidste fyrretyve Aar, og Folk, der ikke kunde sige det samme, skulde ikke sige noget om dem. Det er min Mening!«

Dette var et kraftigt Hip til Mr. Grimwig, som var Pebersvend. Da det ikke aflokkede ham andet end et Smil, gjorde den gamle Dame et Kast med Hovedet, strøg sig ned over Forklædet og forberedte sig paa en ny Tale; men hun blev stanset af Mr. Brounlow.

»Stille!« sagde han og foregav en Vrede, han var langt fra at føle. Lad mig aldrig mere høre Drengens Navn. Jeg ringede for at sige Dem det. Aldrig, under noget som helst Paaskud, husk det! De kan gaa, Mrs. Bedwin. Husk nu, det er mit Alvor.«

Der var bedrøvede Hjærter i Mr. Brounlows Hus den Aften.

Olivers Hjærte sank i hans Bryst, naar han tænkte paa sine gode, kærlige Venner; det var godt for ham, at han ikke kunde vide, hvad de havde hørt; ellers vilde det maaske være bristet.

Attende Kapitel.

Hvordan Oliver tilbragte sin Tid i sine agtværdige Venners agtværdige Selskab.

Ved Middagstid næste Dag, da Lurendrejeren og Charley var gaaet ud for at passe deres sædvanlige Forretninger, benyttede Mr. Fagin Lejligheden til at holde en lang Forelæsning for Oliver om Utaknemlighedens himmelraabende Synd, hvori han klart paaviste, han havde gjort sig skyldig i ualmindelig Grad ved at flygte fra sine bekymrede Venners Selskab og endnu mere ved at forsøge paa at rende væk fra dem, efter at de havde haft saa stor Ulejlighed og Bekostning med at finde ham igen. Fagin lagde stor Vægt paa, at han havde taget Oliver til sig og sørget for ham, da han uden hans betimelige Hjælp maaske vilde være omkommet af Sult, og han fortalte en sørgelig og rørende Historie om en ung Knægt, som han i sin Menneskekærlighed havde hjulpet under lignende Omstændigheder, men som, da han havde vist sig hans Tillid uværdig og søgt at sætte sig i Forbindelse med Politiet ulykkeligvis var blevet hængt en skønne Morgen i Old Bailey. Mr. Fagin søgde ikke at skjule sin Andel i denne Katastrofe, men klagede med Taarer i Øjnene over, at den omtalte unge Persons egensindige og lumske Opførsel havde gjort det nødvendigt, at han blev Ofret for en vis Vidneforklaring, som, om den end ikke var ganske sandfærdig, dog var uundgaaelig nødvendig for hans, Fagins, og nogle faa udvalgte Venners Sikkerhed. Mr. Fagin sluttede med at give en temlig ubehagelig Skildring af Pinlighederne ved Hængning og udtalte venligt det Haab, at han aldrig skulde blive nødt til at underkaste Oliver denne lidet tiltalende Operation.

Lille Olivers Blod stivnede i hans Aarer, mens han lyttede til Jødens Ord og dunkelt forstod de mørke Trusler, de indeholdt. At det var muligt endog for selve Retfærdigheden at forveksle den uskyldige med den skyldige,, naar de tilfældigt var i hinandens Selskab, det vidste han allerede; og at snedige Planer til at ødelægge altfor vidende eller snaksomme Personer virkelig var blevet udklækkede og gennemførte af den gamle Jøde mere end een Gang, ansaa han paa ingen Maade for usandsynligt, naar han tænkte paa Skænderierne imellem denne Herre og Mr. Sikes, thi de syntes hyppigt at hentyde til, at slige Sammensværgelser havde fundet Sted. Da han saa frygtsomt op og mødte Jødens forskende Blik, følte han, at den snedige gamle Herre baade saa og gottede sig over hans blege Ansigt og skælvende Lemmer.

Jøden smilte afskyeligt, klappede Oliver paa Hovedet og sagde, at hvis han ikke sladrede og lagde sig efter Forretningerne, saa han nok, at de kunde blive meget gode Venner endnu. Saa tog han sin Hat, indhyllede sig i en gammel, lappet Kappe og gik ud, idet han laasede Døren efter sig.

Og dér opholdt Oliver sig hele den Dag og Størstedelen af mange følgende Dage — uden at se nogen fra tidlig om Morgen til Midnat — overladt i de lange Timer til sine egne Tanker, der, da de altid vendte tilbage til hans kærlige Venner og den Mening, de forlængst maatte have dannet sig om ham, sandelig var alt andet end muntre.

Efter en Ugestid Forløb hørte Jøden op med at laase Døren til Stuen, saa han frit kunde gaa om i Huset.

Det var et meget snavset Sted. I Stuerne ovenpaa var der høje Kamingesimser af Træ og store Døre, Paneler paa Væggene og Karnisser under Lofterne, der var sorte og vanrøgtede, men udsmykkede paa forskellig Vis. Af alle

disse Tegn sluttede Oliver, at Huset for længe siden, før Jøden blev født, havde tilhørt bedre Folk, og maaske været helt muntert og smukt hvor sørgeligt og trist det end saa ud nu.

Edderkopper havde spundet deres Væv i Væggenes og Lofternes Kroge; og somme Tider, naar Oliver traadte sagte ind i en Stue fo'r Musene skræmte hen over Gulvet og ned i deres Huller. Ellers hverken saa eller hørte han noget levende; og ofte, naar det blev mørkt, og han var træt af at vandre fra Stue til Stue, krøb han sammen i Krogen af Gangen, bag Gadedøren, for at være saa nær ved levende Mennesker, som han kunde; og dér kunde han saa sidde og lytte og tælle Timerne, indtil Jøden eller Drengene vendte tilbage.

I alle Stuerne var de hensmuldrende Skodder tæt tillukkede og de Stænger, som holdt dem, var skruet fast ind til Træet; det eneste Lys, som fik Adgang, listede sig ind gennem de runde Huller øverst oppe i dem, og det gjorde Stuerne endnu mere skumle og fyldte dem med besynderlige Skygger. Ud til Gaarden var der et Kvistvindue, uden Skodder, men med rustne Jærnstænger udenfor; dér kunde Oliver ofte sidde Timer i Træk og stirre ud med et melankolsk Ansigt. Men man kunde ikke skelne andet derfra end et forvirret Mylder af Tage og Gavle og sværtede Skorstene.

En Aften, da Lurendrejeren og Charley skulde ud, fandt den første paa at se med en vis Bekymring efter sine personlige Prydelser — hvilket, for at vise ham Retfærdighed, ikke var nogen almindelig Svaghed hos ham; og han befalede derfor nedladende Oliver øjeblikkelig komme og hjælpe ham med hans Toilette.

Oliver var kun altfor glad ved at kunne gøre sig nyttig; altfor lykkelig ved at have nogle Ansigter, hvor slette de end var, at se paa, og altfor ivrig efter at forsone sine Omgivelser, naar han kunde gøre det paa retskaffen Vis, til at han skulde gøre nogen Indvending. Han erklærede sig derfor straks villig, knælede ned paa Gulvet, medens Lurendrejeren sad paa Bordet, saa han kunde tage hans Fod i sit Skød, og gav sig i Færd med en Proces, som Mr. Dawkins kaldte at »lakere hans Travfutteraler« — eller med andre Ord pudse hans Støvler.

Om det nu var den Følelse af Frihed og Uafhængighed, som et Fornuftvæsen maa antages at føle, naar han sidder paa et Bord i en magelig Stilling, rygende sin Pibe, svingende frem og tilbage med det ene Ben, mens hans Støvler hele Tiden bliver børstede, uden at han engang har haft den Ulejlighed at tage dem af eller har Udsigt til den Ubehagelighed at skulle trække dem paa igen — eller det var Tobakkens Godhed, der beroligede Lurendrejerens Følelser, ellers Øllets Velsmag, der mildnede hans Tanker, saa var han aabenbart i Øjeblikket paavirket af en Romantik og Begejstring, der ellers var fremmed for hans Natur. En kort Tid saa han med et tankefuldt Ansigt ned paa Oliver; saa hævede han Hovedet, drog et sagte Suk og sagde, halvt i Tanker, halvt til Master Bates:

»Hvor det er Skade, at han ikke er en Langfinger.«

»Ja,« sagde Charley, »han kender ikke sit eget Bedste.«

Lurendrejeren sukkede igen og tog atter fat paa sin Pibe, ligesom Charley. I nogle Sekunder røg de begge i Tavshed.

»Du ved vel ikke engang, hvad en Langfinger er?« sagde Lurendrejeren sørgmodigt.

»Jeg tror, jeg ved det,« svarede Oliver og saa op. »Det er en T——; du er en, ikke?«

»Det er jeg,« svarede Lurendrejeren. »Jeg vilde skamme mig ved at være noget som helst andet.« Med disse Ord gav Mr. Dawkins sin Hat et ordenligt Knubs og saa paa Charley, som for at tilkendegive, at han vilde være ham meget forbunden, om han havde noget at sige imod *det*.

»Det er jeg,« gentog Lurendrejeren. »Og det er Charley. Og det er Fagin. Og det er Sikes. Og det er Nancy. Og det er Bet. Det er vi allesammen lige ned til Hunden. Og han er den fiffigste af hele Kompagniet.«

»Og den, som er mindst tilbøjelig til at sladre,« tilføjede Charley.

»Den vilde ikke saa meget som gø' i en Vidnebaas af Frygt for at forraade sig — ikke om man saa bandt ham dér og lod ham staa med tør Mund i fjorten Dage,« sagde Lurendrejeren.

»Ikke et Bjæf,« sagde Charley.

»Det er en sjov Hund. Ser han ikke bistert til enhver fremmed Fyr, som ler eller synger, naar han er til Stede?« vedblev Lurendrejeren. »Knurrer han ikke, bare han hører en Fiol? Og hader han ikke alle Hunde, som ikke er af samme Race? Gud, nej.«

»Han er et helt Kristenmenneske,« sagde Charley.

Dette var blot ment som en Anerkendelse af Dyrets Evner, men det var ogsaa en meget passende Bemærkning i en anden Betydning, hvis blot Charley havde vidst det. For der er adskillige Damer og Herrer, som gør Krav paa at være hele Kristenmennesker, og som har betydelige Lighedspunkter med Mr. Sikes' Hund.

»Naa men,« sagde Lurendrejeren, »dette har nu ikke noget at gøre med Grønskoldingen her.«

»Nej,« sagde Charley. »Hvorfor gaar du ikke ind under Fagin, Oliver?«

»Og gør din Lykke i en Snup?« tilføjede Lurendrejeren med et Grin.

»Saa du kan trække dig tilbage paa dine Godser og spille fin Mand, saadan som jeg vil gøre den to og fyrretyvende Tirsdag efter Trinitatis første Gang det bliver Skudaar to Aar i Træk,« sagde Charley.

»Jeg synes ikke om det,« svarede Oliver frygtsomt. »Jeg vilde ønske, de vilde lade mig gaa. Jeg — jeg vilde helst gaa.«

»Og Fagin vil helst *ikke*,« svarede Charley.

Oliver vidste dette altfor godt; men da han tænkte, det kunde være farligt at udtrykke sine Følelser mere aabent, sukkede han blot og børstede videre paa Støvlen.

»Gaa!« udbrød Lurendrejeren. »Men hvor er dit Mod? Har du da slet ingen Stolthed? Vilde du gaa hen og være afhængig af dine Venner?«

»Fy for Allandsens Parykker!« sagde Master Bates, idet han trak et Par Silketørklæder op af sin Lomme og kastede dem ind i et Skab. »Det er dog *for* lavt!«

»*Jeg* kunde ikke gøre det!« sagde Lurendrejeren med en Mine af ophøjet Væmmelse.

»Du kan nu ogsaa forlade dine Venner,« sagde Oliver med et halvt Smil »og lade dem blive straffet for, hvad du har gjort.«

Det,« svarede Lurendrejeren og slog ud med sin Pibe, »det var udelukkende af Hensyn til Fagin, for Sporhundene ved, at vi arbejder sammen, og han kunde være kommet i Fedtefadet, hvis vi ikke havde smurt Haser — det var Grunden, ikke Charley?«

Charley nikkede bekræftende og vilde have talt; men Mindet om Olivers Flugt kom saa pludselig over ham, at den Røg, han indaandede, løb sammen med et Latterprust, saa den fo'r op i Hovedet paa ham og ned i hans Hals og medførte et Anfald af Hosten og Stampen paa fem Minutter.

»Se her,« sagde Lurendrejeren og trak en Haandfuld Shillings og Halfpence frem. »Det kalder jeg et lystigt Liv! Hvad rager det en, hvor det kommer fra? Værsgo', tag dem; der er mer end nok, hvor de kom fra. Hvad? Vil du ikke? Aa, du er dog et sjov Fjols!«

»Det er slet af ham, ikke Oliver?« spurgte Charley. »Han bli'r nok hampet, hvad?«

»Det ved jeg ikke, hvad er,« svarede Oliver.

»Noget i denne her Retning, Kammerat,« sagde Charley, mens han holdt den ene Ende af sit Lommetørklæde lige i Vejret, lod sit Hoved synke ned paa Skulderen og pressede en løjerlig Lyd frem mellem sine Tænder — hvilken Pantomime skulde tilkendegive, at det, at blive hampet, var det samme som at blive hængt.

»Det er, hvad det er,« sagde Charley. »Se, hvor han glor, Jack! Jeg har aldrig

set saadan en Odder som denne her Dreng. Han bliver min Død, det ved jeg han gør.« Charley lo hjærtelig igen og tog saa fat paa sin Pibe med Taarer i Øjnene.

»Du er blevet daarlig opdraget,« sagde Lurendrejeren og betragtede sine Støvler, med stor Tilfredshed, da Oliver havde blanket dem. »Men Fagin skal alligevel nok faa noget ud af dig, ellers vil du være den første, der slaar Klik for ham. Du gjorde bedre i at begynde med det samme; for du kommer ind i Faget, længe før du tænker paa det, saa du spilder bare Tiden, Oliver.«

»Og glem ikke,« sagde Lurendrejeren tilsidst, da de hørte Jøden aabne Døren deroppe, »at hvis *du* ikke tager Lommeklude og Ure, saa tager en anden Fyr dem, saa hverken de, der mister dem, eller du er bedre faren for det, undtagen dem, der hugger dem — og du har akkurat lige saa god Ret til dem, som de.«

»Ganske rigtigt, ganske rigtigt!« sagde Jøden, som var traadt ind, uden at Oliver havde set ham. »Det er saa klart som Blæk, min Ven, som Blæk; du kan godt tro Lurendrejeren paa hans Ord. Ha, ha! Han kan sit Fags Katekismus!«

Den gamle Mand gned sig fornøjet i Hænderne og fniste over sin Lærlings Duelighed.

Samtalen førtes ikke videre dengang, for Jøden var kommet hjem sammen med Miss Betsey og en Herre, som Oliver aldrig havde set før, men hvem Lurendrejeren tiltalte som Tom Chitling; han havde tøvet paa Trappen for at udveksle nogle smaa Galanterier med Damen og traadte nu ind.

Mr. Chitling var ældre af Aar end Lurendrejeren, han kunde vel være en atten Aar. Men han opførte sig overfor Lurendrejeren med en Ærbødighed, som viste, at han følte sig denne underlegen i Begavelse og faglig Behændighed. Han havde smaa, blinkende Øjne og et koparret Ansigt; han bar en Skindhue, en mørk Bomuldstrøje, fedtede Bukser og et Forklæde. Hans Garderobe var sandt at sige noget forsømt; men han undskyldte sig overfor Selskabet ved den Bemærkning, at hans »Tid« først var udløbet for en Time siden, og da han havde gaaet med Uniform i de sidste seks Uger, havde han ikke kunnet skænke sine private Klæder nogen Opmærksomhed. Mr. Chitling tilføjede med stærke Tegn paa Forbitrelse, at den nye Metode med at ryge Klæderne igennem paa derhenne var forbandet forfatningsstridig, for det brændte Huller i dem, og der var ikke Tale om at faa Erstatning af Staten. Den samme Bemærkning gjorde han med Hensyn til den Mode at klippe Haaret kort, den ansaa han for afgjort ulovlig. Mr. Chitling sluttede med at sige, at han ikke havde smagt saa meget som en Draabe i en Evighed af to og fyrretyve Dage med strængt Arbejde, og at de maatte flække ham, hvis han ikke var saa tør i Halsen som en Mursten.

»Hvor tror du, den Herre er kommet fra, Oliver?« spurgte Jøden med et Grin, mens de andre Drenge satte en Flaske Brændevin paa Bordet.

»Det — det ved jeg ikke, Sir,« svarede Oliver.

»Hvem er det?« spurgte Tom Chitling med et ringeagtende Blik paa Oliver.

»En lille Ven af mig,« svarede Jøden.

»Saa kan han sagtens være glad,« sagde Tom med et betydningsfuldt Blik paa Fagin. »Lige meget, hvor jeg kommer fra, lille Ven; du finder tidsnok Vej derhen, det tør jeg holde en Krone paa.«

Af denne Vittighed lo Drengene. Efter endnu flere muntre Bemærkninger om samme Emne, hviskede de lidt sammen med Fagin og gik.

Efter at Fagin og den sidst ankomne havde vekslet nogle Ord afsides, trak de deres Stole hen til Kaminen; Jøden sagde til Oliver, at han skulde komme hen og sidde hos ham, og ledte saa Samtalen hen paa de Emner, der mest kunde antages at interessere hans Tilhørere — saasom de store Fordele ved Faget, Lurendrejerens Dygtighed, Charleys Elskværdighed og Jødens egen Gavmildhed. Tilsidst røbede disse Emner Tegn til at være ganske udtømte, og det samme gjorde Mr. Chitling, thi Forbedringshuset bliver trættende efter et Par Ugers

Forløb. Følgelig gik Miss Betsey, saa at de andre kunde komme til Ro.

Fra denne Dag af var Oliver sjældent alene, han var næsten altid sammen med de to Drenge, som legede den gamle Leg med Jøden hver Dag — om det var for at uddanne dem eller Oliver, maatte Jøden vide. Til andre Tider fortalte den gamle Mand dem Historier om Tyverier, han havde begaaet i sine yngre Dage, og de var isprængt med saa mange pudsige og mærkelige Træk, at Oliver ikke kunde lade være med at le hjærteligt og vise, at han morede sig til Trods for alle sine bedre Følelser.

Kort sagt, den snu gamle Jøde havde Drengen i sine Garn, og efter at han havde forberedt hans Sind ved Ensomhed og Mørke, saa at han foretrak et hvilket som helst Selskab for at være ene med sine egne sørgelige Tanker paa et saa trist og øde Sted, bibragte han nu langsomt hans Sjæl den Gift, som han haabede vilde formørke den og forandre den for bestandig.

Nittende Kapitel.

Hvori en smuk Plan bliver drøftet og vedtaget.

Det var en kold, fugtig, blæsende Aften, da Jøden knappede sin Kavaj tæt om sit indskrumpede Legeme, trak Kraven op om sine Øren, saa at den ganske skjulte det nederste af sit Ansigt, og dukkede frem fra sin Hule. Han blev staaende paa Trappetrinet, mens Døren blev laaset og stænget bag ham; og da han havde hørt, hvordan Drengene gjorde alt sikkert, og han ikke længere kunde høre deres Fodtrin paa Trappen, listede han ned ad Gaden, saa hurtigt han kunde.

Det Hus, Oliver var blevet ført til, laa i Nærheden af Whitechapel. Jøden stansede et Øjeblik paa Hjørnet af Gaden, saa sig mistænksomt om, skraaede saa over Gaden og begav sig i Retning af Spitalfields.

Pløret laa tykt over Brostenene, og en mørk Taage hang over Gaderne; Regnen faldt fint og tæt, og alt var koldt og klamt at røre ved. Det syntes netop en passende Nat til at være ude i for en som Jøden. Mens han sneg sig hemmeligt af Sted, saa tæt ind under Mure og Porte, som han kunde, lignede den hæslige gamle Mand et eller andet modbydeligt Kryb, der var avlet i det slimede Mørke, han bevægede sig igennem, og her kravlede af Sted ved Nattetid, snusende efter et eller andet lækkert Affald at æde.

Han blev ved at gaa gennem mange krogede, snevre Gader, indtil han naaede Bethnal Green; saa drejede han pludselig af til Venstre og befandt sig snart inde i den Labyrint af usle, skidne Gader, hvoraf der er saa mange i dette tætbefolkede Kvarter.

Jøden var aabenbart alt for kendt med dette Strøg til at lade sig forvirre af Mørket eller den indviklede Vej. Han skyndte sig gennem flere Gennemgange og Gader og drejede omsider ind i en, der kun var oplyst af en enkelt Lygte længst henne. Han bankede paa Døren til et Hus i denne Gade, og efter at have vekslet nogle faa dæmpede Ord med den Person, som lukkede op, gik han ovenpaa.

En Hund knurrede, da han berørte Haandtaget paa en Dør ind til et Væ-

relse, og en Mands Stemme spurgte, hvem det var.

»Bare mig, Bill, bare mig, min Ven,« sagde Jøden og stak Hovedet ind.

»Saa tag Kroppen med ind,« sagde Sikes. »Læg dig, dit dumme Bæst! Kender du ikke Fanden, fordi han har faaet en Kappe paa?«

Aabenbart havde Hunden ladet sig narret af Fagins Ydertøj; thi da Jøden knappede Kappen op og kastede den over Ryggen af en Stol, trak den sig tilbage til den Krog, hvorfra den havde rejst sig og logrede med sin Hale under Vejs for at vise, at den var saa tilfreds, som den kunde efter sin Natur.

»Naa!« sagde Sikes.

»Ja, min Ven,« svarede Jøden. »Se, god Dag, Nancy!«

Denne sidste Hilsen udtaltes netop saa forlegent, at man kunde høre, han var i Tvivl om, hvordan den vilde blive modtaget; thi Mr. Fagin og hans unge Veninde havde ikke set hinanden, siden dengang hun greb ind til Fordel for Oliver. Men hvis han havde næret nogen Tvivl, blev den hurtigt fjærnet ved den unge Dames Opførsel. Hun tog sine Fødder ned fra Kamingitteret, skubbede sin Stol tilbage og bad med faa Ord Fagin trække sin Stol frem; thi det var en kold Aften, det kunde der ikke tvistes om.

»Det *er* koldt, kære Nancy,« sagde Jøden, mens han varmede sine magre Hænder over Ilden. »Det gaar een gennem Marv og Ben,« tilføjede den gamle Mand og tog sig til Siden.

»Det maa være en god Syl, hvis den finder Vej gennem *Deres* Hjærte,« sagde Mr. Sikes. »Giv ham noget at drikke, Nancy. Skynd dig, for Fanden! Man kan blive helt syg af at se hans magre, gamle Kadaver ryste paa den Maade som et hæsligt Spøgelse, der lige er staaet op af Graven.«

Nancy tog hurtigt en Flaske frem fra et Skab, hvori der stod mange, som efter deres uensartede Form syntes at være fyldt med forskellige Drikkevarer. Sikes skænkede et Glas Brændevin og bad Jøden tømme det.«

»Tak, Bill, det er fuldkommen tilstrækkeligt,« svarede Jøden og satte Glasset fra sig efter lige at have nippet til det.

»Hvad for noget! Er De bange for, at vi skal snyde Dem?« spurgte Sikes og fæstede sine Øjne paa Jøden. »Føj!«

Med et haanligt Grynt kastede Mr. Sikes Indholdet af Glasset i Asken og fyldte det straks til sig selv.

Jøden saa sig om i Stuen, mens Sikes skyllede endnu et Glas ned — ikke af Nysgerrighed, for han havde set den før, men paa en rastløs og mistænksom Maade, der var ejendommelig for ham. Det var et usselt møbleret Værelse, hvor kun Indholdet af Skabet kunde faa en til at tro andet, end at dets Beboer var en almindelig Arbejdsmand; og de eneste mistænkelige Genstande, der var synlige, var to, tre tunge Knipler, der stod i en Krog, og en »Livsbeskytter,« der hang over Kaminhylden.

»Saa,« sagde Sikes og smækkede med Læberne, »nu er jeg parat.«

»Til Forretninger?« spurgte Jøden.

»Til Forretninger, ja. Saa sig, hvad De har at sige.«

»Om Huset i Chertsey, Bill?« sagde Jøden, idet han trak sin Stol nærmere og talte meget dæmpet.

»Ja. Hvad er der med det?«

»Aa, De ved jo godt, hvad jeg mener,« sagde Jøden. »Gør han ikke, Nancy?«

»Nej, han gør ikke,« vrængede Mr. Sikes. »Eller han vil ikke, og det kommer ud paa eet. Tal rent ud af Posen og kald Tingene ved deres rette Navn; sid ikke dér og vink og blink og snak sort, som om De ikke selv var den første, der fandt paa Tyveriet. Hvad mener De?«

»Hys, Bill, hys!« sagde Jøden, som forgæves havde søgt at stanse dette Udbrud af Forbitrelse. »Der kunde nogen høre os, min Ven.«

»Saa lad dem høre os,« sagde Sikes. »Jeg er lige glad.« Men da Mr. Sikes ved nærmere Eftertanke *ikke* var ligeglad, sænkede han i det samme Stemmen og blev roligere.

»Saa, saa,« sagde Jøden indsmigrende. »Det var kun Forsigtighed —

ikke andet. Men nu det med Huset i Chertsey — naar skal det gøres, Bill? Sikke Sølvtøj, min Ven! Sikke Sølvtøj!« sagde Jøden og gned sig i Hænderne og trak Øjenbrynene i Vejret i henrykt Forventning.

»Slet ikke,« svarede Sikes koldt.

»Slet ikke gøres!« gentog Jøden og lænede sig tilbage i sin Stol.

»Nej, slet ikke,« svarede Sikes. »I det mindste bliver det ikke saa let et Kup, som vi ventede.«

»Saa er det ikke blevet grebet rigtig an,« sagde Jøden og blev bleg af Vrede. »Kom ikke og fortæl mig det!«

»Men jeg vil fortælle Dem det,« svarede Sikes. »Hvem er De, siden man ikke skulde kunne fortælle Dem det? Jeg fortæller Dem, at Toby Crackit har snuset om Stedet i fjorten Dage, og han kan ikke faa een af Tjenestefolkene til at gaa paa Limpinden.«

»Er det Deres Mening, Bill,« sagde Jøden, som blev venligere, eftersom den anden blev ophidset, »at ingen af de to Tjenere i Huset kan bestikkes?«

»Det er min Mening, ja,« svarede Sikes. »Den gamle Dame har haft dem hos sig i tyve Aar, og om De saa gav dem fem Hundrede Pund, gik de ikke paa den.«

»Men kan da Fruentimmerne heller ikke vindes?«

»Ikke Tale om.«

»Ikke af den flotte Toby Crackit?« sagde Jøden vantro. »Tænk paa, hvordan Fruentimmer er, Bill.«

»Nej, ikke engang af den flotte Toby Crackit,« svarede Sikes. »Han siger, han har baaret forlorne Bakkenbarter og gul Vest i al den Tid, han har drevet om dernede, og det er alt sammen ingen Nytte til.«

»Han skulde have prøvet med Overskæg og Militærbukser, min Ven.«

»Det gjorde han ogsaa, men det hjalp ikke mere end det andet.«

Jøden saa temmelig flov ud ved denne Meddelelse. Efter at have siddet og grundet i nogle Minutter med Hagen ned mod sit Bryst, hævede han Hovedet og sagde med et dybt Suk, at hvis den flotte Tobys Melding var rigtig, var han bange for, at Spillet var tabt.

»Og alligevel,« sagde han og slog sig paa Knæene, »er det noget kedeligt noget, min Ven, at gaa Glip af saa meget, naar vi nu engang havde spidset vore Næser efter det.«

»Vist er det forbandet kedeligt,« sagde Mr. Sikes.

Der paafulgte en lang Tavshed, hvorunder Jøden sad hensunket i dybe Tanker, medens hans rynkede Ansigt udtrykte en ligefrem dæmonisk Ondskab. Sikes kiggede af og til stjaalent til ham. Nancy, der aabenbart var bange for at irritere Indbrudstyven, sad og stirrede paa Ilden, som om hun var døv for alt, hvad der foregik.

»Fagin,« sagde Sikes pludselig, »er det fem gule værd ekstra, hvis det bliver besørget sikkert af os selv?«

»Ja,« sagde Jøden og rev sig pludselig ud af sine Tanker.

»Er det en Aftale?«

»Ja, min Ven, ja,« sagde Jøden med skinnende Øjne, medens hver Muskel i hans Ansigt dirrede af den Spænding, Spørgsmaalet havde vakt.

»Saa,« sagde Sikes og stødte med en vis Foragt Jødens Haand til Side, »kan det gaa af, naar De vil. Toby og jeg var over Havemuren i Forgaars Nat og undersøgte Dørfyldingerne og Skodderne. Huset er laaset om Natten som et Fængsel, men der er eet Sted, vi kan bryde ind uden Fare og Støj.«

»Hvor er det?« spurgte Jøden ivrigt.

»Jo,« hviskede Sikes, »naar man gaar over Plænen — —.«

»Ja, ja,« sagde Jøden og bøjede sig forover, mens Øjnene var nær ved at springe ud af Hovedet paa ham.

»Hum!« sagde Sikes og brød pludselig af, da Pigen ved en næsten umærkelig Bevægelse med sit Hoved gjorde ham opmærksom paa Jødens Ansigt. »Lige meget hvor det er. Jeg ved nok, De kan ikke gøre det uden mig; men det er bedst at være paa den sikre Side, naar man har med Dem at bestille.«

»Ganske som De vil, min Ven,« sva-

rede Jøden. »Kræves der ingen anden Hjælp end Deres og Tobys?«

»Nej, ikke uden et Centrumsbor og en Dreng. Det første har vi begge to, det andet maa De skaffe os.«

»En Dreng,« udbrød Jøden. »Aa, saa er det en Fylding, hvad?«

»Lige meget, hvad det er,« sagde Sikes. »Jeg skal bruge en Dreng, og han maa ikke være ret stor. For Pokker ogsaa, havde jeg nu bare ham Ned, Skorstensfejerens Dreng! Han holdt ham lille med Vilje og lejede ham ud. Men Faderen blev hugget, og saa kommer dette her Selskab til unge vildfarnes Redning og tager Drengen væk fra et Fag, hvor han tjente Penge, lærer ham at læse og skrive, og med Tiden sætter de ham i Lære. Og saadan bliver de ved,« sagde Sikes, der blev rasende ved at tænke paa den Uret, han havde lidt, »saadan bliver de ved; og hvis de havde Penge nok (hvad det er en Forsynets Styrelse, at de ikke har), vilde vi ikke have en halv Snes Drenge tilbage i hele Faget om et Aar eller et to.«

»Ganske sandt,« sagde Jøden, som havde siddet og overvejet og kun opfattet den sidste Sætning. »Hør, Bill!«

»Hvad nu?«

Jøden nikkede henimod Nancy, som stadig sad og stirrede ind i Ilden, og tilkendegav ved et Tegn, at han skulde sige til hende om at gaa ud af Stuen. Sikes trak utaalmodigt paa Skuldrene, som om han ansaa denne Forsigtighedsregel for unyttig; men ikke desto mindre bad han Nancy hente et Krus Øl.

»Du trænger slet ikke til Øl,« sagde Nancy, idet hun lagde Armene over Kors og blev siddende ganske rolig.

»Jo, jeg gør,« svarede Sikes.

»Vrøvl,« sagde Pigen koldt. »Bliv ved, Fagin. Jeg ved hvad det er, han vil sige, Bill; han behøver ikke at bryde sig om mig.«

Jøden tøvede endnu. Sikes saa temmelig forbavset fra den ene til den anden.

»Naa hvad, Fagin, du bryder dig ikke om den gamle Tøs, vel?« spurgte han omsider. »Du har kendt hende længe nok til at stole paa hende, ellers skulde Fanden staa i det. Hun er ikke af dem, der sladrer. Vel, Nancy?«

»*Jeg* skulde mene nej,« svarede den unge Dame, idet hun trak sin Stol hen til Bordet og støttede sine Albuer paa det.

»Nej, nej, min Ven, det ved jeg, du ikke er,« sagde Jøden. »Men —« og han stansede igen.

»Men hvad?« spurgte Sikes.

»Jeg tænkte, hun maaske kunde gøre sig ud til Bens, ligesom forleden Aften.«

Ved denne Bekendelse brast Nancy i en høj Latter, skyllede et Glas Brændevin i sig, rystede paa Hovedet med en trodsig Mine og kom med forskellige Udbrud som: Hold Spillet gaaende! Aldrig give tabt! — o. s. v. Dette syntes straks at berolige de to andre; thi Jøden nikkede med en tilfredsstillende Mine og satte sig igen, ligesom Sikes.

»Naa Fagin,« sagde Nancy og lo, »tal saa til Bill om Oliver med det samme.«

»Ha! Du er snu, min Ven, det snedigste Pigebarn, jeg nogen Sinde har kendt,« sagde Jøden og klappede hende paa Halsen. »Det *var* ganske rigtig Oliver, jeg vilde tale om. Ha, ha, ha!«

»Hvad er der med ham?« spurgte Sikes.

»Han er netop den rette Dreng for Dem,« svarede Jøden med en hæs Hvisken, mens han lagde Fingeren paa Siden af Næsen med et afskyeligt Grin.

»Han!« udbrød Sikes.

»Tag ham, Bill!« sagde Nancy. »Det vilde jeg gøre, hvis jeg var i dit Sted. Han er ikke saa dreven som en af de andre, men det jo kan være lige meget, hvis han blot skal lukke en Dør op for dig. Du kan godt stole paa, han er sikker nok, Bill.«

»Det ved jeg, han er,« svarede Fagin. »Han er blevet godt træneret i de sidste Uger, og det er paa Tiden, han begynder at arbejde for Føden. Desuden er alle de andre for store.«

»Ja, han har netop den Størrelse, jeg har Brug for,« sagde Mr. Sikes grundende.

»Og vil gøre alt, hvad De vil, Bill,«

sagde Jøden. »Han kan ikke lade være — det vil sige, hvis De gør ham tilstrækkelig bange.«

»Gør ham bange?« gentog Sikes. »Det skal ikke blive Spøg med den Angst, kan De være vis paa. Bliver der mindste Vrøvl med ham, naar vi først er i Gang, saa ser De ham ikke levende igen Fagin. Mærk mine Ord!« sagde Tyven og vejede i den ene Haand et svært Brækjærn, han havde trukket frem under Sengen.

»Jeg har overvejet det alt sammen,« sagde Jøden. »Jeg har iagttaget ham meget nøje, mine Venner. Lad ham blot een Gang føle, at han er en af vore — fyld kun een Gang hans Sind med den Tanke, at han har været en Tyv — og han er vor! Vor for hele sit Liv. Oho! Det kunde aldrig have truffet sig heldigere!« Den gamle Mand lagde Armene overkors paa sit Bryst, trak Skuldrene op om Ørene og omfavnede bogstavelig talt sig selv af Glæde.

»Vor?« sagde Sikes. »De mener Deres.«

»Maaske, min Ven,« sagde Jøden og fniste højt. »Min, hvis du foretrækker det, Bill.«

»Naa,« sagde Sikes og skulede barsk til sin hyggelige Ven, »og hvorfor gør De Dem saa al den Ulejlighed med det Mælkefjæs, naar De ved, at der hver Aften driver et halvt Hundrede Drenge rundt i Common Garden, som De bare behøver at vrage og vælge imellem?«

«Fordi de ikke er til nogen Nytte for mig, min Ven,« svarede Jøden noget forvirret, »ikke værd at eje. Deres Ansigter røber dem, saa snart de kommer i Knibe, og jeg mister dem alle igen. Naar denne Dreng bliver rigtig ledet, mine Venner, saa kan jeg udrette mere med ham end med tyve af de andre. Desuden,« sagde Jøden, idet han atter fik Herredømme over sig selv, »saa *har* han os nu, hvis han bare kunde stikke af fra os igen, og vi *maa* have ham med om Bord i vor Baad. Lige meget, hvordan han kom der; det er nok til at give mig Magt over ham, at han har været med til et Tyveri — det er alt, hvad jeg behøver. Og hvor meget bedre er dette ikke, end at være nødt til at skaffe den stakkels lille Dreng af Vejen? Det vilde være farligt, og vi vilde oven i Købet tabe ved det.«

»Naar skal det laves?« spurgte Nancy, idet hun afbrød Sikes, der var ved at udtrykke den Afsky, som Fagins hyklerske Menneskekærlighed vakte hos ham.

»Ja, hvornaar skal det laves, Bill?« sagde Jøden.

»I Overmorgen Nat, har jeg aftalt med Toby,« svarede Sikes mut, »hvis han ikke fik anden Besked.«

»Godt,« sagde Jøden. »Der er ingen Maane.«

»Nej.«

»Og er alting ordnet til at faa Kosterne væk?«

Sikes nikkede.

»Og er —«

»Aa, det er altsammen ordnet,« afbrød Sikes ham. »Det kan være det samme med Enkelthederne. De gør bedst i at bringe Drengen herhen i Morgen Aften; jeg skal af Sted en Time efter Daggry. Hold saa Deres Mund og hold Smeltediglen parat, det er alt, hvad De har at gøre.«

Efter nogen Drøftelse, hvori de alle tre tog virksom Del, blev det bestemt, at Nancy skulde begive sig til Jøden næste Aften efter Mørkets Frembud og hente Oliver; thi Fagin bemærkede snedigt, at hvis han røbede nogen Utilbøjelighed til at være med, vilde han være mindre uvillig til at følge denne Pige, der saa nylig havde grebet ind til Fordel for ham, end nogen som helst anden. Det blev ogsaa højtidelig aftalt, at stakkels Oliver med den paatænkte Ekspedition for Øje uforbeholdent skulde overgives i Mr. William Sikes Varetægt, og endvidere, at den omtalte Sikes skulde kunne handle med ham, som han fandt det hensigtsmæssigt, og at Jøden ikke skulde kunne gøre ham ansvarlig for nogen som helst Ulykke eller Uheld, der muligvis kunde ramme Drengen, eller for nogen som helst Straf, det maatte blive nødvendigt at tildele ham — dog skulde Kontrakten i denne Henseende kun være bindende, for saa vidt de Forklaringer, Mr. Sikes afgav efter sin Hjemkomst, i alle Hoved-

punkter godkendtes og bekræftedes af Toby Crackit.

Da dette var aftalt, gav Mr. Sikes sig til at drikke Brændevin efter en vanvittig Maalestok og svinge med Brækjærnet paa en foruroligende Maade, idet han samtidig hylede de mest umusikalske Visestumper, afbrudt af vilde Eder. I et Anfald af fagmæssig Begejstring vilde han tilsidst med Vold og Magt hente sin Kasse med Indbrudsredskaber frem; men aldrig saa snart var han kommet tumlende ind med den, og havde lukket den op for at forklare de forskellige Stykker af dens Indhold, før han faldt sammen over den paa Gulvet og sov ind, hvor han laa.

»God Nat, Nancy,« sagde Jøden og svøbte sig ind i sin Kappe.

»God Nat.«

Deres Øjne mødtes, og Jøden iagttog hende skarpt. Pigen blinkede ikke. Hun var lige saa paalidelig og ivrig for Sagen, som Toby Crackit selv kunde være.

Jøden bød hende atter Godnat, gav den sammensunkne Sikes et lumsk Spark, medens hun vendte Ryggen til, og famlede sig ned ad Trappen.

»Det sædvanlige!« mumlede Jøden for sig selv, medens han gik hjemad. »Det værste ved disse Fruentimmer er, at den mindste Smule kan vække en eller anden længst forglemt Følelse, og det bedste ved dem er, at det aldrig varer ved. Ha, ha! Manden mod Barnet — det er en Pose Guld værd!«

I disse fornøjelige Tanker arbejdede Mr. Fagin sig gennem Pløret til sin skumle Bolig, hvor Lurendrejeren sad oppe og utaalmodigt ventede hans Tilbagekomst.

»Er Oliver i Seng? Jeg vil tale med ham,« var hans første Bemærkning, mens de gik ned ad Trappen.

»For flere Timer siden,« svarede Lurendrejeren og smækkede en Dør op. »Der er han!«

Drengen laa i dyb Søvn i en simpel Seng paa Gulvet, saa bleg af Bekymring og Sorg og strængt Fangenskab, at han saa ud som Døden; ikke Døden, saaledes som den viser sig i Ligskrud og Kiste, men som den er, naar Livet lige er flygtet bort — naar en ung og god Sjæl for et Øjeblik siden er fløjet til Himmels, og Verdens grove Luft endnu ikke har faaet Tid til at aande paa det forgængelige Støv, som Sjælen helligede.

»Ikke nu,« sagde Jøden og vendte sig sagte bort. »I Morgen. I Morgen.«

Tyvende Kapitel.

Hvori Oliver bliver overgivet til Mr. William Sikes.

Da Oliver vaagnede om Morgenen, blev han temmelig forbavset ved at se, at der var blevet stillet et Par nye Sko med stærke Saaler ved Siden af hans Seng, og at hans gamle var taget bort. I Begyndelsen blev han glad over denne Opdagelse, da han haabede, at det kunde være Forløberen for hans Løsladelse; men disse Tanker forsvandt snart, da han satte sig til Frokosten sammen med Jøden, som i en Tone, der forøgede hans Uro, fortalte ham, at han om Aftenen skulde føres til Bill Sikes Bolig.

»For — for at blive dér, Sir?«

»Nej, nej, min Ven, ikke for at blive dér. Vi vil nødig af med dig. Vær ikke bange, Oliver, du skal nok komme tilbage til os igen. Ha, ha, ha! Vi vil ikke være saa grusomme at sende dig bort, min Ven. Aa, nej, nej!«

Den gamle Mand, der stod bøjet over Ilden og ristede et Stykke Brød, saa sig om, mens han saadan gjorde Nar ad Oliver, og fniste, som for at vise, at han nok vidste, han vilde være meget glad ved at komme bort, hvis han kunde.

»Du vil vel gerne vide, hvad du skal hen til Bill for?« spurgte Jøden og saa paa Oliver.

Oliver rødmede uvilkaarligt ved at opdage, at den gamle Tyv havde læst hans Tanker; men han svarede dristigt, at det vilde han gerne vide.

»Hvorfor tror du?«

»Jeg ved virkelig ikke, Sir.«

»Bah!« sagde Jøden og vendte sig bort med en skuffet Mine efter nøje at have gransket i Drengens Ansigt. »Vent saa, til Bill fortæller dig det.«

Jøden syntes at være meget gnaven over, at Oliver ikke viste større Nysgerrighed overfor Sagen; men Sandheden er, at skønt Drengen virkelig var meget ivrig efter at faa noget at vide, var han dog altfor forvirret over den ivrige Snedighed i Jødens Ansigt og sin egen Spekuleren, til at han kunde gøre flere Spørgsmaal lige i Øjeblikket. Han fik ikke Lejlighed til det senere; thi Jøden blev ved at være gnaven og tavs lige til om Aftenen, da han lavede sig til at gaa ud.

»Du kan tænde et Lys,« sagde Jøden og satte et paa Bordet. »Og her er en Bog du kan læse i, til de kommer og henter dig. Godnat.«

»Godnat!« svarede Oliver sagte.

Jøden gik hen til Døren, mens han saa tilbage paa Drengen over sin Skulder. Pludselig stansede han og kaldte paa ham.

Oliver saa op, og Jøden pegede paa Lyset, at han skulde tænde det. Det gjorde han, og da han stillede Stagen paa Bordet, saa han, at Jøden stirrede stift paa ham med sammentrukne Bryn fra den mørke Ende af Stuen.

»Tag dig i Agt, Oliver, tag dig i Agt!« sagde den gamle Mand og truede ad ham med sin højre Haand. »Han er en raa Mand og bryder sig ikke om, at der flyder Blod, naar hans eget er i Kog. Hvad der end sker, saa sig intet, og gør, hvad han befaler dig. Pas paa!«

Han lagde et stærkt Eftertryk paa de sidste Ord, nikkede med et uhyggeligt Grin og forlod Stuen.

Oliver støttede Hovedet paa sin Haand, da den gamle Mand var forsvundet, og grublede med skælvende Hjærte over de Ord, han netop havde hørt. Jo mere han tænkte over Jødens Formaning, des mindre kunde han gætte, hvad de egentlig skulde betyde eller sigtede til. Han kunde ikke tænke sig noget som helst slet Formaal, der kunde opnaas ved at sende ham til Sikes, og som ikke lige saa vel kunde naas ved at han forblev hos Fagin; og efter at have tænkt længe over det, kom han til det Resultat, at han var blevet udset til at forrette en eller anden almindelig Husgerning hos Indbrudstyven, indtil de kunde finde en anden Dreng, der passede bedre til det. Han var altfor vant til Lidelser og havde lidt altfor meget, hvor han var, til at sørge videre over Udsigten til en Forandring. Han sad hensunken i Tanker i nogle Minutter; saa pudsede han Lyset med et tungt Suk, tog den Bog, Jøden havde givet ham, og gav sig til at læse.

I Begyndelsen bladede han ligegyldigt i den; men saa vakte en Sætning hans Opmærksomhed, og snart var han fordybet i Bogen. Det var en Fortælling om store Forbryderes Liv og Retssager, og Bladene var snavsede af hyppig Læsning. Han læste her om frygtelige Forbrydelser, der fik Blodet til at stivne i hans Aarer — om hemmelige Mord, der var blevet begaaet paa ensomme Veje, og om Lig, der var blevet skjult for Menneskers Øjne i dybe Gruber og Brønde, som ikke kunde holde dem nede, hvor dybe de end vare, men efter mange Aars Forløb havde bragt dem frem for Dagens Lys, saa at Morderne ved Synet af dem var blevet saa vanvittige, at de havde tilstaaet deres Brøde i deres Rædsel og hylet efter Galgen for at faa en Ende paa deres Lidelse. Han læste ogsaa om Mænd, som laa i deres Seng i Nattens Stilhed og saa — efter hvad de selv sagde — af deres egne slette Tanker var blevet fristet

og forført til saa frygtelige Blodsudgydelser, at Haarene rejste sig paa ens Hoved og man kom til at ryste over hele Kroppen ved at tænke paa dem. Den frygtelige Skildring var saa levende, at de fedtede Blade syntes røde af Blod; og Ordene syntes at blive hviskede ind i hans Øren af de dødes Aander.

Overvældet af Angst lukkede Drengen Bogen og kastede den fra sig. Saa faldt han paa Knæ og bad Himlen skaane ham for saadanne Handlinger og hellere lade ham dø straks end leve for at begaa saa skrækkelige Forbrydelser. Lidt efter lidt blev han roligere og bad med dæmpet, skælvende Stemme, at han maatte blive udfriet af de Farer, der omringede ham, og at hvis der kunde bringes nogen Hjælp til en stakkels, forstødt Dreng, som aldrig havde kendt Venner eller Slægtninges Kærlighed, at den da maatte komme til ham nu, da han trøstesløs og alene stod midt i Ugudelighed og Brøde.

Han havde endt sin Bøn, men laa stadig med Ansigtet begravet i sine Hænder, da en raslende Lyd vakte ham.

»Hvad er det?« raabte han, idet han sprang op og fik Øje paa en Skikkelse ved Døren. »Hvem er dér?«

»Mig — blot mig,« svarede en skælvende Stemme.

Oliver hævede Lyset over sit Hoved og saa hen imod Døren. Det var Nancy.

»Sæt Lyset,« sagde Pigen og vendte sit Hoved bort. »Det skærer mig i Øjnene.«

Oliver saa, at hun var meget bleg og spurgte venligt, om hun var syg. Pigen kastede sig i en Stol med Ryggen til ham og vred sine Hænder, men svarede ikke.

»Gud tilgive mig!« udbrød hun en Tid efter. »Jeg har aldrig tænkt mig Muligheden af dette.«

»Er der sket noget?« spurgte Oliver. »Kan jeg hjælpe Dem? Jeg vil gerne, hvis jeg kan.«

Hun rokkede frem og tilbage, tog sig til Halsen og gispede og snappede efter Vejret med en gurglende Lyd.

»Hvad er der Nancy?« udbrød Oliver.

Pigen slog sig paa Knæene og stampede i Gulvet, men stansede saa pludselig, trak sit Sjal tættere sammen om sig og rystede af Kulde.

Oliver ragede op i Ilden. Saa trak hun sin Stol tættere hen til den og sad dér en Tid uden at tale; men tilsidst hævede hun Hovedet og saa sig om.

»Jeg ved ikke, hvad det er, der somme Tider kommer over mig,« sagde hun og lod som om hun ordnede noget ved sin Kjole. »Jeg tror det er dette fugtige, snavsede Værelse. Naa, kære Nolly, er du parat?«

»Skal jeg gaa med Dem?«

»Ja. Jeg kommer fra Bill; du skal gaa med mig.«

»Hvorfor?« sagde Oliver og veg tilbage.

»Hvorfor?« gentog Pigen, idet hun hævede sine Øjne og vendte dem bort igen, saa snart de havde mødt Drengens Ansigt. »Aa, ikke for noget ondt.«

»Det tror jeg ikke,« sagde Oliver, som havde holdt nøje Øje med hende.

»Som du vil,« svarede Pigen og lod, som hun lo. »Ikke for noget godt, da.«

Oliver kunde se, at han havde en vis Magt over Pigens bedre Følelser, og et Øjeblik tænkte han paa at anraabe hende om at have Medlidenhed med hans hjælpeløse Tilstand. Men saa fo'r den Tanke igennem ham, at Klokken blot var elleve, at der endnu var mange Folk paa Gaderne, og at der sikkert blandt dem vilde findes nogle, som vilde fæste Lid til hans Ord. Saa traadte han frem og sagde temmelig hurtigt, at han var rede.

Hverken hans korte Betænkning eller dens Betydning gik tabt for Nancy. Hun saa skarpt paa ham, mens han talte, med et saadant Blik, at han ikke kunde være i Tvivl om, at hun havde gættet, hvad der foregik i hans Tanker.

»Hys!« sagde Pigen, idet hun bøjede sig ned over ham og pegede mod Døren, mens hun saa sig forsigtigt om. »Du kan ikke hjælpe dig selv. Jeg har gjort alt hvad jeg kunde, for dig, men til ingen Nytte. Du er bevogtet fra alle Sider, og hvis du nogen Sinde skal slippe væk herfra, saa er det ikke Tiden nu.«

Hendes indtrængende Tone slog Oliver, og han saa yderst forbavset op paa

hendes Ansigt. Hun syntes at tale Sandhed. Hendes Ansigt var hvidt og bevæget, og hun skælvede over hele Kroppen.

»Jeg har frelst dig fra at blive mishandlet een Gang, og jeg vil gøre det igen, og jeg gør det nu,« vedblev Pigen højt; thi de som vilde have hentet dig, hvis jeg ikke havde gjort det, vilde have været langt haardere end jeg. Jeg har indestaaet for, at du skulde være rolig og tavs; hvis du ikke er det, vil du kun skade dig selv, og mig med, og maaske blive Skyld i min Død. Se her! Alt dette har jeg allerede taalt for din Skyld, saa sandt Gud ser paa, at jeg viser dig det.«

Hun pegede hurtigt paa nogle blaagule Pletter paa sin Hals og sine Arme, og vedblev med stor Hast:

»Tænk paa dette! Og lad mig ikke lide mere for din Skyld allerede nu. Hvis jeg kunde hjælpe dig, vilde jeg gøre det; men jeg kan ikke. De vil ikke gøre dig Fortræd, og hvad de end lader dig gøre, saa er det ikke din Fejl. Hys! Hvert Ord, du siger, er et Slag for mig. Giv mig din Haand. Skynd dig!«

Hun greb den Haand, som Oliver uvilkaarligt lagde i hendes, pustede Lyset ud og trak ham med sig op ad Trappen. Døren blev hurtigt aabnet af en eller anden, der var skjult i Mørket, og hurtigt lukket, da de var kommet ud. En Droske ventede. Pigen trak ham hurtigt ind med sig og trak Gardinerne tæt for. Kusken behøvede ingen Ordrer, men satte Hesten i fuld Fart uden at spilde et Øjeblik.

Pigen holdt stadig Oliver fast ved Haanden og vedblev at tilhviske ham advarende og beroligende Ord. Alt gik saa hurtigt, at han neppe fik Tid til at besinde sig paa, hvor han var, eller hvordan han var kommet der, før Vognen stansede ved det Hus Jøden var gaaet til Aftenen før.

Et Øjeblik kastede Oliver et hurtigt Blik ned gennem den tomme Gade, og et Skrig om Hjælp svævede ham paa Tungen. Men Pigens Stemme lød i hans Øren og bønfaldt ham om i en saa fortvivlet Tone huske paa hende, at han ikke havde Hjærte til at udstøde det. Medens han tøvede, gik Lejligheden tabt, thi han var allerede inde i Huset, og Døren var lukket.

»Denne Vej,« sagde Pigen og slap for første Gang sit Tag. »Bill.«

»Hallo,« svarede Sikes, der kom til Syne ovenfor Trappen med et Lys. »Det var præcis! Kom herop!«

Dette var en meget stærk Anerkendelse, en ualmindelig hjærtelig Velkomsthilsen fra en Person med Mr. Sikes' Temperament. Nancy lod til at være meget glad over det og hilste hjærteligt paa ham.

»Pasop er gaaet hjem med Tom,« bemærkede Sikes, medens han lyste dem ovenpaa. »Den vilde bare have været i Vejen.«

»Vist saa,« sagde Nancy.

»Dér har vi altsaa Knægten,« sagde Sikes, da de alle var kommet ind i Stuen, og lukkede Døren.

»Ja, her er han.«

»Gik han roligt med?«

»Som et Lam.«

»Det glæder mig at høre,« sagde Sikes og saa barsk paa Oliver, »for hans eget lille Kadavers Skyld, det vilde ellers være kommet til at bøde for det. Kom her hen og lad mig holde en lille Forelæsning for dig, det er lige saa godt at faa den overstaaet med det samme.«

Med disse Ord rev Mr. Sikes Olivers Hue af og kastede den hen i en Krog; saa tog han ham ved Skulderen, satte sig ved Bordet og stillede Drengen foran sig.

»For det første — ved du, hvad dette her er?« spurgte Sikes, idet han tog en Lommepistol frem og lagde den paa Bordet.

»Ja.«

»Se saa her. Dette her er Krudt, det der en Kugle, og her er en Stump af en gammel Hat til Forladning.«

Oliver mumlede noget om, at han forstod Betydningen af disse Genstande, og Mr. Sikes gav sig til at lade Pistolen med stor Omhu og Akkuratesse.

»Nu er den ladet,« sagde han, da han var færdig.

»Jeg ser det, Sir.«

»Godt,« sagde Tyven, idet han greb

Oliver fast om Haandleddet og satte Pistolen saa tæt for Tindingen af ham, at Mundingen rørte ved den, og Drengen kunde ikke lade være at fare sammen. »Hvis du siger et Ord, naar du kommer udenfor med mig, uden naar jeg taler til dig, saa faar du uden videre Vrøvl denne Ladning i Hovedet. Saa *hvis* du bestemmer dig til at tale uden Tilladelse, gør du bedst i at sige din Bøn først.«

Mr. Sikes skulede til Oliver for at give sin Advarsel forøget Virkning og vedblev:

»Saa vidt jeg ved, er der ingen, som vilde spørge videre efter dig, hvis du *blev* besørget af Vejen; saa jeg behøvede ikke at gøre mig den forbandede Ulejlighed at forklare dig Sagerne, hvis det ikke var for dit eget Bedste. Forstaar du?«

»Kort og godt,« sagde Nancy med stærk Eftertryk og en lille Panderynkning, ligesom for at bede Oliver lægge alvorligt Mærke til hendes Ord — »hvis du bliver generet af ham ved det Stykke Arbejde, du har for, saa vil du hindre ham i at sladre bag efter ved at give ham en Kugle gennem Hovedet og risikere at komme til at dingle for det, ligesom du gør det for saa mange andre Ting i din Forretning hver Maaned af dit Liv.«

»Akkurat!« sagde Mr. Sikes bifaldende. »Fruentimmer kan altid sætte Tingene frem med de færreste Ord. Undtagen naar de koger over, for saa tværer de den ud. Og da han nu er klar paa det, lad os saa faa lidt Aftensmad og en Lur, før vi bryder op.«

Nancy lagde nu hurtigt Dugen paa, forsvandt nogle Minutter, og vendte saa tilbage med et Krus Porter og et Fad Lammehoveder — hvilket gav Mr. Sikes Anledning til adskillige Vittigheder, som skyldtes det løjerlige Sammentræf, at Lammehoveder og Brækjærn i Tyvesproget har samme Navn. Maaske paa Grund af Udsigten til om lidt at komme i Virksomhed var den værdige Gentleman virkelig meget oplivet og i fortræffeligt Humør; til Bevis herpaa kan anføres, at han gemytligt drak alt Øllet ud i et Drag og brugte — efter et løseligt Overslag — ikke mere end fire Snese Eder under hele Maaltidet.

Da de havde spist — Oliver selvfølgelig ikke med stor Appetit — gjorde Mr. Sikes Kaal paa et Par Glas Brændevin og Vand og kastede sig paa Sengen, idet han under mange Trusler befalede Nancy at kalde paa ham Klokken fem præcis. Efter Ordre af den samme Autoritet strakte Oliver sig paa en Madras paa Gulvet; Pigen rodede op i Ilden og satte sig foran den, for at kunne vække dem til den fastsatte Tid.

Længe laa Oliver vaagen, da han ikke ansaa det for umuligt, at Nancy vilde benytte Lejligheden til at hviske yderligere Raad til ham; men Pigen sad grublende ved Ilden uden at røre paa sig, undtagen af og til for at pudse Lyset. Træt af Vaagen og Angst faldt han omsider i Søvn.

Da han vaagnede, var der dækket Tebord, og Sikes var ved at stikke forskellige Ting i Lommerne paa sin Overfrakke, der hang over Ryggen paa en Stol, medens Nancy var travlt beskæftiget med at lave Frokost. Det kunde endnu ikke være Dag, thi Lyset brændte stadig, og udenfor var der ganske mørkt. En stærk Regn pidskede mod Ruderne, og Himlen var mørk og skyfuld.

»Naa,« brummede Sikes, da Oliver sprang op, »halv seks! Rup dig, hvis du vil have Frokost, for det er sent nok allerede.«

Oliver var ikke længe om at gøre Toilette; og da han havde hugget lidt Frokost i sig, svarede han paa et gnavent Spørgsmaal af Sikes, at han var parat.

Næsten uden at se paa Drengen kastede Nancy et Tørklæde hen til ham, for at kunde binde det om Halsen, og Sikes gav ham et stort, groft Slag til at knappe over Skuldrene. I denne Paaklædning rakte han sin Haand frem til Tyven, som greb den, efter med en truende Bevægelse at have vist ham, at han havde Pistolen i Frakkelommen, sagde Farvel til Nancy og førte ham bort.

Da de naaede Døren vendte Oliver sig et Øjeblik i Haab om at møde et Blik fra Pigen. Men hun havde atter sat sig foran Ilden og sad ganske ubevægelig.

En og tyvende Kapitel.

Ekspeditionen.

Det var en trist Morgen, da de kom ud paa Gaden — det blæste og regnede stærkt, og tunge Skyer jog over Himlen. Det havde regnet stærkt om Natten, thi der laa store Vandpytter paa Gaden, og Rendestenene strømmede over. Et svagt Skær af den gryende Dag saas paa Himlen, men det gjorde snarere Skummelheden større end mindre, thi Halvlyset gjorde kun Gadelygternes Skær mattere, uden at kaste varmere eller klarere Lys over de vaade Tage og de øde Gader. Der var ingen Mennesker paa Benene i denne Del af Byen; thi alle Vinduerne var tæt tillukkede, og de Gader, de gik igennem var stille og tomme.

Da de var kommet ind paa Vejen til Bethnal Green, var Dagen først rigtig begyndt at bryde frem. Mange af Lygterne var allerede slukkede; enkelte Bøndervogne arbejdede sig langsomt frem mod London, og af og til raslede en tilsølet Diligence hurtigt forbi. Værtshusene var allerede aabne, og der var tændt Gasblus derinde. Lidt efter lidt begyndte ogsaa Forretninger at lukke op, og de mødte enkelte Mennesker. Saa kom der Grupper af Arbejdere, som gik til deres Arbejdsplads, Mænd og Kvinder med Fiskekurve paa Hovedet, Æselskærrer belæssede med Grønsager, Vogne med levende og slagtede Kreaturer, Mælkekoner med Spande og en uafbrudt Strøm af Folk, som bragte forskellige Levnedsmidler til de østlige Forstæder. Da de nærmede sig City, tog Larmen og Færdslen til, og da de kom ind i Gaderne mellem Shoredikh og Smithfield, svulmede det op til et Brøl af Larm og Travlhed. Det var nu saa lyst, som det rimeligvis vilde blive den Dag, og den travle Morgen var begyndt for det halve Londons Befolkning.

Ad krogede Veje krydsede Mr. Sikes nu ned til Smithfield, hvor en forvirret Støj fyldte Oliver med Forundring.

Det var Torvedag. Pladsen var dækket af Snavs og Søle til op over Anklerne, og en tyk Damp, der stadig steg op fra de rygende Kvægkroppe og blandede sig med Taagen, som syntes at hvile paa Skorstenene, rugede tungt over det hele. Alle Foldene midt paa den store Plads, og saa mange midlertidige Folde, som der var Plads til, var fulde af Faar; langs Rendestenene stod Hornkvæget bundet i lange Rækker, tre, fire bag hinanden. Bønder, Slagtere, Kvægdrivere, Sælgekoner, Drenge, Tyve, Lediggængere og Landstrygere myldrede over det hele.

Mr. Sikes slæbte Oliver efter sig og banede sig Vej gennem den tætteste Stimmel uden at bryde sig stort om alt det, der i høj Grad forbavsede Olivers Øje og Øre. Han nikkede et Par Gange til en Ven, der kom forbi, modstod lige saa mange Indbydelser til at faa sig en Morgendram, og pressede sig frem, til de var kommet ud af Tumulten og havde banet sig Vej gennem Hosier Lane til Holbom.

»Naa, Hvalp,« sagde Sikes og saa op paa Andreaskirkens Ur, »snart syv! »Du maa strække ud. Det er for tidlig at sakke agterud, dit Dovendyr.«

Med disse Ord rykkede han sin lille Ledsager i Haandleddet. Oliver fremskyndede sin Gang til et Slags Trav og holdt Skridt med Indbrudstyven, saa godt han kunde.

Først da de var kommet ud paa Vejen Kensington, sagtnede Sikes sin Gang, indtil de blev indhentet af en tom Fragtvogn, der kom kørende lidt bag ved dem. Da han saa, at der stod »Hounslow« paa den, spurgte han Kusken, saa høfligt han kunde, om han vilde tage dem med til Isleworth.

»Sid op,« sagde Manden. »Er det Deres Dreng?«

»Ja,« svarede Sikes, idet han saa stift paa Oliver og ligesom i Tanker stak Haanden i den Lomme, hvor Pistolen var.

»Din Fader gaar nok lovlig hurtigt for dig, lille Ven?« sagde Kusken, da han saa, hvor forpustet Oliver var.

»Ikke en Snus,« afbrød Sikes. »Han er vant til det. Her, tag fat i min Haand, Ned. Op med dig.«

Med disse Ord hjalp han Oliver op i Vognen; Kusken pegede paa en Bunke Sække og sagde, han kunde lægge sig dér og hvile sig.

Mens de kørte forbi flere Milepæle, undrede Oliver sig mere og mere over, hvor hans Ledsager mon agtede at føre ham hen. De var allerede forbi Kensington, Hammersmith, Chiswick, Kew Bridge, Brentford — og alligevel kørte de stadig videre, som om de først lige havde begyndt deres Rejse. Endelig kom de til en Kro, der hed »Diligencen«, lidt før en anden Vej syntes at dreje af. Her stansede Vognen.

Sikes sprang af i en Fart, mens han hele Tiden holdt Oliver ved Haanden; saa løftede han ham ned, saa rasende paa ham og slog paa en betegnende Maade paa sin Lomme.

»Farvel, Dreng,« sagde Manden.

»Han er tvær,« sagde Sikes og ruskede i ham. »En rigtig Hvalp. Bryd Dem ikke om ham.«

»Nej, hvad skulde jeg det for?« svarede den anden og samlede Tømmerne. »Vi faar alligevel pænt Vejr.«

Og saa kørte han af.

Sikes ventede, til han var vel af Sted; saa sagde han til Oliver, at han kunde se sig om, hvis han havde Lyst, og slæbte atter af med ham.

De drejede af til Venstre, lidt forbi Kroen, derpaa til Højre, gik saa længe forbi mange store Haver og Landssteder paa begge Sider af Vejen og stansede kun for at faa lidt Øl indtil de kom til en By. Her saa Oliver, at der paa et Hus med store Bogstaver stod »Hampton.« I nogle Timer drev de om paa Markerne. Endelig vendte de tilbage til Byen, tog ind i et Værtshus med et ulæseligt Skilt og bestilte sig noget Middagsmad ude i Køkkenet.

Køkkenet var et gammelt, lavloftet Rum, med en stor Bjælke tværs over Loftet midtvejs og Bænke med høje Rygge ved Ovnen; dér sad flere simple Mænd i Bluser og røg og drak. De tog slet ingen Notits af Oliver, og meget lidt af Sikes; og da Sikes ogsaa tog meget lidt Notits af dem, satte han og Drengen sig i en Krog for sig selv uden at bryde sig synderligt om de andre.

De fik noget koldt Kød til Middag; derefter blev de siddende længe, medens Mr. Sikes delikaterede sig med tre, fire Piber, og Oliver begyndte at blive sikker paa, at de ikke skulde gaa længere. Da han var meget træt af Turen og havde været saa tidligt oppe, døsede han først lidt hen; saa blev han ganske overvældet af Træthed og Tobaksrøg og faldt i Søvn.

Det var ganske mørkt, da han blev vækket ved et Puf af Mr. Sikes. Da han blev vaagen nok til at sætte sig op og se sig om, saa han, at denne værdige Herre sad i fortrolig Samtale med en arbejdsklædt Mand over et Krus Øl.

»Saa De skal til Lower Halliford, hvad?« spurgte Sikes.

»Ja, jeg skal,« svarede Manden, som syntes at være lidt daarligt — eller godt — tilpas af at drikke, hvad man nu vil kalde det. »Og jeg skal ikke være længe om det. Min Hest har ikke det Læs bag sig nu, som den havde i Morges, saa den vil faa det besørget i en Fart. Skaal for den! Det er en, som siger Sparto!«

»Kunde De ikke tage mig og min Dreng med?« spurgte Sikes og skubbede Ølket over til sin nye Ven.

»Jo, hvis I skal af Sted straks,« svarede Manden og skævede over Kruset. »Skal I til Halliford?«

»Shepperton,« svarede Sikes.

»Jeg er Deres Mand, saa langt jeg kører,« svarede den anden. »Er alt betalt, Becky?«

»Ja, den anden Herre har betalt,« svarede Pigen.

»Næ, ved De hvad, det gaar ikke!«

sagde Manden med en beruset Mands Værdighed.

»Hvorfor ikke det?« svarede Sikes. »De gør os en Tjeneste; hvorfor skulde jeg saa ikke kunne spendere et Krus Øl eller to til Gengæld?«

Den fremmede grundede over dette Argument med et noget dybsindigt Ansigt. Derpaa greb han Sikes' Haand og erklærede, at han var en brillant Fyr; hvortil Mr. Sikes svarede, at nu spøgede han; og hvis Manden havde været ædru, vilde der virkelig ogsaa have været al mulig Grund til at tro det.

De udvekslede endnu nogle Komplimenter, sagde saa Godnat til Selskabet og gik, medens Pigen hurtigt samlede de tømte Glas sammen og stillede sig i Døren med Hænderne fulde for at se dem køre af Sted.

Hesten, hvis Skaal var blevet drukket i dens Fraværelse, var allerede spændt for. Oliver og Sikes steg op uden videre Ceremonier, mens Manden selv tøvede lidt for at kvikke den op og udfordre Staldkarlen og hele Verden til at vise ham Magen til den; saa steg han ogsaa op. Derpaa bød han Staldkarlen slippe Hestens Hoved; og saa snart den havde faaet Hovedet fri gjorde den en meget ubehagelig Brug af det, idet den haanligt kastede det op i Luften og løb det ind gennem Dagligstuevinduerne paa den anden Side af Gaarden. Efter at have udført disse Bedrifter paa Bagbenene en Tid, fo'r den af Sted i fuld Fart ud af Byen.

Det var en meget mørk Aften. En fugtig Taage hævede sig fra Floden og den sumpede Jordbund omkring den og bredte sig over de øde Marker. Det var ogsaa bidende koldt; alt var mørkt og truende. Ikke et Ord blev talt, for Kusken var blevet søvnig, og Sikes var ikke i Humør til at faa ham til at snakke. Oliver sad sammenkrøben i et Hjørne af Vognen, forvirret af Uro og Frygt, og dannede sig sære Billeder af de ranglede Træer, hvis Grene svajede truende frem og tilbage som i fantastisk Glæde over det trøstesløse Landskab.

Da de kom forbi Sunbury Kirke slog Klokken syv. Der var Lys i Færgehusets Vindu lige overfor; det straalede tværs over Vejen og kastede endnu dybere Skygge over et Taxtræ, der stod over nogle Grave. Ikke langt borte lød en ensformig Lyd af rislende Vand, og Bladene paa det gamle Træ bevægede sig sagte i Aftenvinden. Det lød som en stille Musik over de dødes Hvilested.

De kom igennem Sunbury og ud paa den øde Vej igen. Da de havde kørt en god halv Mil endnu, stansede Vognen. Sikes stod af og tog Oliver ved Haanden, og saa begyndte de atter deres Vandring.

De tog ikke ind i noget Hus i Shepperton, som den trætte Dreng havde ventet, men blev stadig ved at gaa, gennem Pløre og Mørke, ad skumle Stier og over kolde, aabne Marker, indtil de kunde se Lysene fra en By ikke langt borte. Da Oliver saa nøje til, opdagede han, at Vandet var lige under dem, og at de nærmede sig en Bro.

Sikes gik lige frem, til de naaede Broen, saa drejede han pludselig ned ad en Skraaning til Venstre.

»Vandet!« tænkte Oliver og fik helt ondt af Angst. »Han har ført mig til dette øde Sted for at myrde mig!«

Han var lige ved at kaste sig ned paa Jorden og kæmpe en sidste Kamp for sit unge Liv; men da saa han, at de stod foran et ensomt Hus, der var ganske forfaldent. Der var et Vindue paa hver Side af den faldefærdige Indgang, og een Etage ovenover den; men der saas intet Lys. Huset var mørkt, uhyggeligt og tilsyneladende ganske ubeboet.

Sikes, der stadig holdt Olivers Haand i sin, nærmede sig sagte den lave Dør og løftede Klinken. Døren gav efter for hans Tryk, og de gik ind sammen.

To og tyvende Kapitel.

Det natlige Indbrud.

»Hallo!« raabte en høj, hæs Stemme, saa snart de havde sat deres Fod i Gangen.

»Gør ikke saadan et Spetakel!« sagde Sikes og laasede Døren. »Kom med en Praas, Toby.«

»Aha, er det dig, min Gut!« udbrød den samme Stemme. »Et Lys, Barney, et Lys! Vis den Herre ind, Barney. Og vaagn op først, hvis det konvenerer dig.«

Den talende syntes at kaste en Støvleknægt eller en lignende Genstand efter den Person, han henvendte sig til, for at vække ham af hans Dvale; thi han hørte et voldsomt Bump af et Stykke Træ, og derpaa en utydelig Mumlen, som af et Menneske, der er midt imellem Søvn og Vaagen.

»Kan du ikke høre?« raabte den samme Stemme. »Dér staar Bill Sikes ude i Gangen uden nogen til at tage imod sig, og du ligger dér og snuer, som om du havde drukket Opium og ikke Brændevin til Maden. Er der snart kommet Liv i dig, eller skal jeg bruge Jærnlysestagen for at faa dig helt vaagen?«

Da dette Spørgsmaal blev fremsat, hørte man et Par Fødder i Slæber tøfle hen over det bare Gulv; og ud ad Døren til Højre dukkede saa først et mat brændende Lys og dernæst den Person, vi tidligere har beskrevet som snøvlende stærkt og vartende op i Værtshuset paa Saffron Hill.

»Mr. Sikes!« udbrød Barney med virkelig eller paatagen Glæde. »Kom indenfor, Sir!«

»Naa! Ind med dig først!« sagde Sikes og skubbede Oliver foran sig; »Rap dig, ellers træder jeg dig i Hælene!«

Sikes mumlede en Forbandelse over hans Langsomhed, og de traadte ind i et lavloftet Værelse med en rygende Kamin, to, tre skrøbelige Stole, et Bord og en meget gammel Sofa. Paa den laa, med Benene adskilligt højere end Hovedet, en Mand fuldt udstrakt og røg paa en lang Kridtpibe. Han var klædt i en flotskaaret Frakke af samme Farve som Snustobak, med store Messingknapper, et orangefarvet Halstørklæde, en pralende, tærnet Vest og drapfarvede Benklæder. Mr. Crackit (thi ham var det) havde ikke ret meget Haar, hverken paa Hovedet eller Kinderne, men det han havde var rødligt og vredet i lange Proptrækkerkrøller, gennem hvilke han af og til trak nogle meget snavsede Fingre, der var prydet med store, simple Ringe. Han var lidt over Middelhøjde, og tilsyneladende temmelig svag til Bens; men denne Omstændighed hindrede ham paa ingen Maade i at beundre sine Kravestøvler, som han i deres ophøjede Stilling betragtede med levende Tilfredsstillelse.

»Bill, min Gut,« sagde han og drejede Hovedet om mod Døren, »det glæder mig at se dig. Jeg var næsten bange for, at du havde opgivet det, og i saa Fald havde jeg vovet det paa egen Haand. Hallo!«

Mr. Toby Crackit fremstødte dette Udbrud i en yderst forbavset Tone, da han fik Øje paa Oliver; saa satte han sig over Ende og spurgte, hvad det var for en.

»Drengen. Bare Drengen!« svarede Sikes og trak en Stol hen til Ilden.

»En af Mr. Fagins Drenge,« udbrød Barney grinende.

»Af Fagins?« sagde Toby og saa paa Oliver. »Sikken en uvurderlig Dreng til at tage sig af de gamle Damers Lommer i Kirken! Hans Fjæs er en hel Formue for ham!«

»Naa ja — nu er det nok om det,« afbrød Sikes utaalmodigt; han bøjede sig ned over Sofaen og hviskede noget til sin Ven, hvorpaa Mr. Crackit lo umaadeligt

og beærede Oliver med en lang, forbavset Stirren.

»Naa,« sagde Sikes og satte sig igen, »hvis du vil give os noget at spise og drikke, mens vi venter, kunde det maaske give os lidt bedre Mod — ihvert Fald mig. Sæt dig ved Ilden og hvil dig, Knægt; for du skal ud med os igen i Aften, selv om det ikke er ret langt.«

Oliver saa paa Sikes i stum og frygtsom Forundring. Saa trak han en Skammel hen til Ilden og satte sig med sit værkende Hoved støttet i sine Hænder, næsten uden at vide, hvor han var, eller hvad der gik for sig rundt om ham.

»Saa,« sagde Toby, da den unge Jøde havde sat nogle Levninger og en Flaske paa Bordet. »Held med Kupet da!« Han rejste sig til Ære for denne Skaal, stillede forsigtigt sin udrøgede Pibe fra sig i en Krog, gik hen til Bordet, fyldte et Glas med Brændevin og tømte det. Det samme gjorde Mr. Sikes.

»En Slurk til Drengen med,« sagde Toby og skænkede et Vinglas halv fuldt. »Ned med det, du unge Uskyldighed!«

»Jamen, jeg —« sagde Oliver og saa ynkeligt op i Mandens Ansigt.

»Ned med det!« gentog Toby. »Tror du ikke, jeg ved, hvad du har godt af? Sig, at han skal drikke det, Bill.«

»Det gør han bedst i,« sagde Sikes og slog sig paa Lommen. »Jeg vil være evig fordømt, om han ikke er til mere Ulejlighed end en hel Yngel af Lurendrejere. Drik det ud, din stridige Hvalp, drik det ud!«

Skræmt af de to Mænds truende Bevægelser nedsvælgede Oliver Glassets Indhold og fik straks et voldsomt Hosteanfald, som i høj Grad frydede Toby Crackit og Barney og endogsaa fik den gnavne Mr. Sikes til at smile.

Da dette var besørget, og Sikes var blevet mæt (Oliver kunde ikke spise andet end en lille Brødskorpe, som de tvang ham til at synke) lagde de to Mænd sig paa Stolene for at faa sig en lille Lur. Oliver blev siddende ved Kaminen, og Barney svøbte sig ind i et Tæppe og strakte sig paa Gulvet lige op ad Kamingitteret.

De sov, eller syntes at sove, i nogen Tid; ingen rørte sig uden Barney, som et Par Gange rejste sig for at kaste Kul paa Ilden. Oliver faldt hen i en tung Døs — han drømte, at han strejfede om ad skumle Stier eller vandrede om paa den mørke Kirkegaard eller genoplevede en eller anden af Dagens Scener; saa blev han vækket ved, at Toby Crackit sprang op og erklærede, at Klokken var halvto.

Paa et Øjeblik var de to andre paa Benene, og de fik alle travlt med deres Forberedelser. Sikes og hans Kammerat bandt store, mørke Tørklæder om Hals og Hage og tog deres Overfrakker paa, medens Barney aabnede et Skab og fremtog adskillige Genstande, som han hurtigt stak i deres Lommer.

»Bjæffere til mig, Barney,« sagde Toby.

»Her er de,« svarede Barney og tog et Par Pistoler frem. »De har selv ladet dem.«

»All right!« svarede Toby og stak dem til sig. »Todtenschlägerne?«

»Dem har jeg,« sagde Sikes.

»Nøgler, Centrumsbor, Blændlygter — ingenting glemt?« spurgte Toby, og hægtede et lille Brækjærn fast indenfor Frakken.

»Alt i Orden,« svarede hans Kammerat. »Kom saa med Smaatømmeret, Barney. Nu er det Tid.«

Med disse Ord tog han en tyk Stok fra Barney, som ogsaa gav Toby en og derefter gav sig til at knappe Olivers Slag om ham.

»Saa af Sted!« sagde Sikes og rakte Haanden frem.

Oliver, som var ganske lamslaaet af den uvante Bevægelse og Luften og den Drik, de havde tvunget ned i ham, lagde uvilkaarligt sin Haand i Sikes'.

»Tag hans anden Haand, Toby,« sagde Sikes. »Kig udenfor, Barney.«

Manden gik hen til Døren og vendte tilbage med den Besked, at alt var stille. De to Tyve begav sig paa Vej med Oliver imellem sig. Barney laasede Døren, rullede sig sammen som før og sov snart igen.

Det var nu bælgmørkt. Taagen var

blevet meget tættere end først paa Natten, og Luften var saa fugtig, at skønt der ingen Regn faldt, var Olivers Haar og Øjenbryn faa Minutter efter, at de havde forladt Huset, stive af den halvfrosne Væde, som fyldte Luften. De gik over Broen og styrede efter de Lys, han havde set før. De var ikke langt borte, og da de skød en god Fart, naaede de snart til Chertsey.

»Lige igennem Byen,« hviskede Sikes. »I Nat er der ingen ude, som kan se os.«

Toby samtykkede, og de skyndte sig gennem den lille Bys Hovedgade, som i denne sildige Time var ganske øde. Et svagt Lys skinnede hist og her ud gennem et eller andet Sovekammervindue, og Hundenes hæse Gøen brød af og til Nattens Stilhed. Men der var ingen paa Gaden, og de var kommet ud af Byen, da Kirkeuret slog to.

Idet de fremskyndede deres Gang, drejede de ind ad en Vej til Venstre. Efter at have gaaet en syv-otte Hundrede Alen, stansede de foran et ensomt liggende Hus, der var omgivet af en Mur, som Toby Crackit i en Haandevending klatrede op paa, næsten uden at stanse for at trække Vejret.

»Saa Drengen,« sagde han. »Hiv ham op, saa skal jeg tage ham.«

Før Oliver fik Tid til at se sig om, havde Sikes grebet ham under Armene, og et Øjeblik efter laa han og Toby i Græsset paa den anden Side. Sikes fulgte straks efter. Og saa listede de sig forsigtigt hen imod Huset.

Og Oliver, der var næsten vanvittig af Sorg og Rædsel, forstod nu for første Gang, at Indbrud og Tyveri, om ikke Mord, var Formaalet for Ekspeditionen. Han slog sine Hænder sammen og udstødte uvilkaarligt et dæmpet Udraab af Rædsel. En Taage sænkede sig for hans Øjne, den kolde Sved perlede paa hans askegraa Ansigt, hans Lemmer svigtede ham, og han sank paa Knæ.

»Op med dig!« mumlede Sikes, skælvende af Raseri og trak Pistolen op af sin Lomme. »Op med dig, ellers skal jeg splintre din Hjærne ud over Græsset.«

»Aa, for Guds Skyld, lad mig gaa!« raabte Oliver. »Lad mig løbe ud og dø paa Markerne! Jeg skal aldrig mere komme til London, aldrig, aldrig! Aa, hav dog Barmhjærtighed med mig og tving mig ikke til at stjæle! For alle kærlige, lysende Engles Skyld oppe i Himlen, hav Barmhjærtighed med mig!«

Den Mand, der blev saaledes anraabt, svor en frygtelig Ed og havde allerede spændt Hanen paa Pistolen, da Toby slog den ud af Haanden paa ham, lagde sin Haand paa Drengens Mund og slæbte ham hen imod Huset.

»Hys,« sagde han, »det kan ikke betale sig her. Hvis du siger eet eneste Ord til, saa skal jeg gøre det af med dig med et Dask i Hovedet. Det gør ingen Støj, det er akkurat lige saa sikkert og mere propert. Saa, Bill, vrist nu Skodderne op. Han er flink nok nu, tør jeg vædde paa. Jeg har set ældre Fyre end ham bære sig saadan ad i en kold Nat.«

Sikes nedkaldte frygtelige Forbandelser over Fagins Hoved, fordi han havde sendt ham Oliver til et saadant Stykke Arbejde; og imens brugte han Brækjærnet med stor Kraft, men meget ringe Støj. Det tog lidt Tid, og Toby maatte hjælpe til, før den omtalte Skodde svang aaben paa sine Hængsler.

Det var et lille Gittervindue, omtrent halvsjette Fod over Jorden, paa Bagsiden af Huset, og det førte ind til et Vaskehus eller Bryggers for Enden af Gangen. Aabningen var saa lille, at Beboerne aabenbart ikke havde anset det for Umagen værd at forvare det sikrere; men det var ikke desto mindre stort nok til, at en Dreng af Olivers Størrelse kunde faa Adgang igennem det. Mr. Sikes Kunst fik meget hurtigt Bugt med Krogene, og snart stod ogsaa Vinduet paa vid Gab.

»Hør nu efter, dit Kvaj;« hviskede Sikes, idet han trak en Blændlygte op af Lommen og lod Skæret falde lige paa Olivers Ansigt. »Jeg sætter nu dig ind igennem det. Tag Lygten her; gaa saa sagte op ad Trappen lige for dig, hen gennem den lille Forstue til Gadedøren; laas den op og luk os ind.«

»Der er en Slaa foroven, som du ikke

vil kunde naa,« sagde Toby. »Staa op paa en af Stolene i Forstuen. Der staar tre dér, Bill, med en sjov stor blaa Enhjørning og en forgyldt Høtyv paa; det er den gamle Dames Vaaben.«

»Kan du nu være stille,« sagde Sikes med et truende Blik. »Er Forstuedøren aaben?«

»Paa vid Gab,« svarede Toby efter at have kigget ind for at være vis paa det. Det grinagtige ved det er, at de altid lader den staa aaben med Vilje, for at Hunden, som sover dér, kan komme op og ned gennem Gangen, naar noget gør den mistænksom. Ha, ha! Barney lokkede den bort i Aftes li' saa nydelig!«

Skønt Mr. Crackit talte i en neppe hørlig Hvisken og lo lydløst, befalede Sikes ham dog bydende at tie stille og give sig til Arbejdet. Toby adlød, idet han først tog sin Lygte frem og stillede den paa Jorden; saa stillede han sig med Hovedet fast op mod Muren og Hænderne paa sine Knæ nedenunder Vinduet, saa at hans Ryg dannede et Trin. Aldrig saa snart havde han gjort dette, før Sikes traadte op paa ham, skød Oliver forsigtigt ind gennem Vinduet med Fødderne forrest og satte ham i god Behold paa Gulvet indenfor uden at slippe sit Tag i hans Krave.

»Tag denne Lygte,« sagde Sikes og saa ind i Rummet. »Kan du se Trappen foran dig?«

Mere død end levende gispede Oliver: »Ja.« Sikes pegede paa Gadedøren med Pistolløbet og raadede ham kort til at tænke paa, at han var indenfor Skudvidde hele Vejen, og at hvis han betænkte sig, vilde han falde død om i samme Øjeblik.

»Det er gjort paa et Minut,« sagde Sikes i den samme sagte Hvisken. »Straks naar jeg slipper dig, gør du som jeg har sagt. Hys!«

»Hvad er det?« hviskede den anden. De lyttede anspændt.

»Ingen Ting,« sagde Sikes og slap sit Tag i Oliver. »Nu!«

I den korte Tid, Drengen havde haft til at samle sig, havde han fast besluttet, at enten han døde under Forsøget eller ej, vilde han prøve paa at komme fra Forstuen op ad Trappen og alarmere Familien. Opfyldt af denne Tanke listede han sig straks fremad.

»Kom tilbage!« raabte Sikes pludselig højt. »Tilbage! Tilbage!«

Skræmmet ved denne pludselige Afbrydelse af Stedets Dødsstilhed og ved et højt Raab, som fulgte efter, lod Oliver sin Lygte falde og vidste ikke, om han skulde gaa frem eller flygte.

Raabet blev gentaget — et Lys viste sig — som i en Taage saa han to forskrækkede, halvt paaklædte Mænd staa øverst paa Trappen — et Glimt — et stærkt Spektakel — en Røg — et Brag et eller andet Sted, men hvor vidste han ikke — og han vaklede tilbage.

Sikes var forsvundet et Øjeblik; men han var oppe igen og havde ham ved Kraven, før Røgen var trukket bort. Han fyrede sin egen Pistol af efter Mændene, som allerede trak sig tilbage, og trak Drengen op.

»Hold fastere om mig,« sagde Sikes, da han trak ham ud igennem Vinduet. »Kom med et Tørklæde. De har ramt ham. Død og Helvede, Drengen bløder!«

Saa lød der en stærk Klokkeringning, blandet med Larmen af Pistolskud og høje Raab, og derpaa følte han, at han hurtigt blev slæbt hen over en ujævn Grund. Derpaa blev alle disse Lyde forvirrede og fjærne, og en isnende Kulde sneg sig ind over Drengens Hjærte. Han hverken saa eller hørte mere.

Tre og tyvende Kapitel.

Der gengiver en fornøjelig Samtale mellem Mr. Bumble og en Dame og viser, at selv et Kommunalbud kan være følsom i visse Retninger.

Det var en bitterlig kold Aften. Sneen laa paa Jorden, sammenfrosset til en haard, tyk Skorpe, saa at kun de Driver, der var føget sammen paa Hjørnerne og Sidevejene bevægedes af den skarpe, hylende Blæst, der ligesom anspændtes til nyt Raseri ved det Bytte, den fandt, piskende Sneen op i hele Skyer, hvirvlede den op og slyngede den af Sted gennem Luften. Det var bælgmørkt og bidende koldt, rigtig en Aften for dem, der sad mætte inden Døre til at samle sig om den blussende Ild og takke Gud, fordi de var under Tag — rigtig en Aften for den hjemløse, sultende Stakkel til at lægge sig ned og dø. Der er mange forsultne Udskud, der til saadanne Tider lukker deres Øjne paa aaben Gade, og som, hvilke Forbrydelser de end kan have begaaet, neppe kan slaa Øjnene op i nogen mere grusom Verden end denne.

Saadan stod Sagerne udenfor, da Mrs. Corney, Forstandersken for det Fattighus, der allerede er blevet præsenteret for vore Læsere som Oliver Twists Fødested, satte sig i sin lille Stue foran et muntert brændende Baal og saa med ikke ringe Velbehag paa et lille rundt Bord, hvorpaa der stod en Bakke af tilsvarende Størrelse forsynet med alt, hvad der hører til det Maaltid, som alle slige Koner holder mest af. Mrs. Corney var med andre Ord ved at trøste sig med en Kop Te. Da hun saa fra Bordet hen til Kaminen, hvor den mindste Kedel, der nogen Sinde har været til, sang en lille Sang med spæd Stemme, øgedes hendes indre Tilfredshed øjensynligt — i den Grad, at hun ligefrem smilede.

»Ak ja!« sagde hun og lænede sine Albuer paa Bordet, mens hun eftertænksomt saa ind i Ilden, »det er saamænd sikkert og vist, at vi alle har en hel Del at være taknemlige for, naar vi bare ved af det. Ak ja!«

Mrs. Corney rystede sørgmodigt paa Hovedet, som om hun beklagede den sjælelige Blindhed hos disse Fattiglemmer, der ikke vidste af det; saa stak hun en Sølvske (hendes private Ejendom) ned i det underste Rum af en fire Lods Bliktedaase og gav sig til at lave Te.

Hvor ringe en Ting kan ikke forstyrre Ligevægten i vore skrøbelige Sind! Den sorte Tepotte, der var meget lille og hurtig fyldt, løb over, medens Mrs. Corney moraliserede, og Vandet skoldede hende en Smule paa Haanden.

»Gid Pokker havde den Potte!« sagde den værdige Dame og satte den i en Fart fra sig paa Kaminpladsen. »Saadan en lille dum Tingest, der kun indeholder et Par Kopper! Hvad nytter den nogen? Undtagen saadan en stakkels ensom Skabning som mig. Ak Gud!«

Med disse Ord sank hun ned i sin Stol, støttede atter sin Albue paa Bordet og tænkte over sin ensomme Stilling. Den lille Tepotte og den ene Kop havde i hendes Sind vakt triste Minder om Mr. Corney (som ikke havde været død i mere end fem og tyve Aar); og de overvældede hende.

»Jeg faar aldrig Magen!« sagde Mrs. Corney klynkende. »*Aldrig saadan en!*«

Om denne Bemærkning hentydede til Manden eller Tepotten er uvist. Maaske har det været den sidste; thi Mrs. Corney saa paa den, medens hun talte, og bagefter tog hun den op. Hun havde netop smagt paa sin første Kop, da hun blev forstyrret af en sagte Banken paa Døren.

»Naa, kom saa ind!« sagde Mrs. Corney skarpt. »Det er sagtens en af de

gamle Koner, der er ved at dø. De dør altid, naar jeg sidder ved Bordet. Staa nu ikke dér og lad den kolde Luft komme ind. Hvad er der saa i Vejen?«

»Ingen Ting, Frue, ingen Ting,« svarede en Mands Stemme.

»Min Gud!« udbrød hun i en langt blidere Tone. »Er det Mr. Bumble?«

»Til Deres Tjeneste, Frue,« sagde Mr. Bumble, som var blevet staaende udenfor for at stampe Skoene rene og ryste Sneen af sin Hat, og som nu viste sig med den trekantede Hat i den ene Haand og en Pakke i den anden. »Skal jeg lukke Døren?«

Damen tøvede generт med at svare, af Frygt for, at der skulde være noget upassende i at have en Sammenkomst med Mr. Bumble bag lukkede Døre. Mr. Bumble benyttede sig af hendes Tøven, da han selv frøs ikke saa lidt, og lukkede Døren uden videre Tilladelse.

»Haardt Vejr, Mr. Bumble,« sagde hun.

»Ja, det maa De nok sige,« svarede han. »Et rigtig antikommenalt Vejr er det. Vi har uddelt saa meget som tyve Brød og halvanden Ost paa selve denne velsignede Eftermiddag, Mrs. Corney; og alligevel er disse her Fattiglemmer ikke tilfredse.«

»Naturligvis, hvornaar bliver de det, Mr. Bumble?« sagde hun og nippede til sin Te.

»Nej, det maa De nok sige! Her er nu en Mand, som i Betragtning af, at han har Kone og mange Børn, faar et kvart Brød og et helt Pund Ost, fuld Ost. Er han taknemlig, tror De? Ikke for en Styver! Hvad gaar han hen og gør andet end at bede om lidt Kul; om saa bare et Lommetørklæde fuldt, siger han. Kul! Hvad skulde han med Kul? Riste sin Ost over dem og saa komme tilbage efter mere. Saadan er det med disse Folk, Frue; giv dem et Forklæde fuld af Kul i Dag, saa kommer de igen i Overmorgen efter et til — saa frække som Alabast!«

Damen udtrykte sin fuldkomne Forstaaelse af denne klare Lignelse, og Kommunalbudet fortsatte:

»Jeg har aldrig set Mage til, saa vidt det gaar nu. I Forgaars kommer en Mand — De har været en gift Kone, saa jeg kan godt omtale det til Dem — en Mand, der knap nok havde en Las paa sin Bag (her saa Mrs. Corney ned mod Gulvet) til vores Inspektørs Dør, mens han har Fremmede til Middag, og siger, at han maa have Hjælp, Mrs. Corney. Da han ikke vilde gaa og forargede Selskabet i høj Grad, sendte vores Inspektør et Pund Kartofler og en Pægl Havremel ud til ham. »Gode Gud,« siger den utaknemlige Slubbert, »hvad kan det nytte mig? De kunde lige saa gerne give mig et Par Jærnbriller!« »Meget vel,« siger vores Inspektør og tager det igen, »De faar ikke andet her.« »Saa dør jeg paa Gaden,« siger Landstrygeren. »Nej, De gør saamænd ikke,« siger vores Inspektør.

»Ha, ha! Det er meget godt! Hvor det ligner Mr. Grannet, hvad? Og saa Mr. Bumble?

»Og saa gik han sin Vej og *døde* paa Gaden. Er det ikke et genstridigt Fattiglem!«

»Jeg har aldrig kunnet tænke mig noget lignende! Men tror De ikke ogsaa denne her Understøttelse udenfor Huset er noget galt noget, Mr. Bumble? De er en erfaren Mand og maa vide det.

»Mrs. Corney,« sagde han og smilte som en Mand, der er sig bevidst, at han er vel underrettet, »Understøttelse udenfor Huset — naar den gives rigtigt, er det kommenale Forsvar. Hovedprincipet ved Hjælp udenfor Huset er netop at give de fattige, hvad de ikke trænger til; saa bliver de kede af at komme.

»Min Gud, det er jo ogsaa sandt!« udbrød Mrs. Corney.

»Ja. Mellem os to — det er Hovedprincipet. Og derfor er det, at hvis de læser om et Tilfælde, som disse her næsvise Aviser har faaet fat i, saa vil De altid se, at syge Familier er blevet hjulpne med Ost. Det er en Regel nu over hele Landet, Mrs. Corney. Men,« sagde Kommunalbudet og bukkede sig for at lukke Pakken op, »dette her er imidlertid Embedshemmeligheder, der

ikke bør omtales uden, om jeg saa maa sige, mellem kommenale Embedsmænd som os to. Dette her er Portvin, som Direktionen har beordret til Sygeafdelingen — virkelig, ægte Portvin, frisk fra Fadet nu i Eftermiddag, klar som en Klokke og ikke noget Bundfald.«

Efter at Mr. Bumble havde holdt den ene Flaske op for Lyset og rystet den godt for at bevise dens Fortræffelighed, stillede han dem begge hen paa en Dragkiste, lagde det Lommetørklæde sammen, de havde været svøbt ind i, gemte det omhyggeligt i sin Lomme og tog sin Hat som for at gaa.

»De faar en meget kold Tur, Mr. Bumble,« sagde hun.

»Ja,« sagde Mr. Bumble og smøgede sin Frakkekrave op, »det blæser, saa det kunde svide Ørene af en.«

Hun saa fra den lille Kedel hen paa Kommunalbudet, der gik hen imod Døren; og da han hostede, som en Forberedelse til at sige hende Godnat, spurgte hun undseligt, om — om han ikke vilde drikke en Kop Te?

Mr. Bumble smøgede straks Kraven ned igen, lagde sin Hat og Stok paa en Stol og trak en anden Stol hen til Bordet. Mens han langsomt satte sig, saa han paa Damen. Hun fæstede sit Blik paa den lille Tepotte. Mr. Bumble hostede igen og smilte svagt.

Mrs. Corney rejste sig for at hente en anden Kop fra Skabet. Da hun satte sig mødte hendes Øjne atter det galante Kommunalbuds; hun rødmede og gav sig til at lave hans Te; atter hostede Mr. Bumble — denne Gang højere, end han endnu havde hostet.

»Sød, Mr. Bumble?« spurgte hun og tog Sukkerskaalen.

»Meget sød, i Sandhed,« svarede Mr. Bumble. Han fæstede sine Øjne paa Mrs. Corney, mens han sagde dette; og hvis nogen Sinde et Kommunalbud har set øm ud, saa gjorde Mr. Bumble det i dette Øjeblik.

Teen blev lavet og skænket til ham i Tavshed. Efter at Mr. Bumble havde bredt et Lommetørklæde over sine Knæ for at hindre Krummerne i at plette hans Benklæders Pragt, gav han sig til at spise og drikke; af og til stansede han for at drage et dybt Suk, som imidlertid ikke havde nogen skadelig Virkning paa hans Appetit, tværtimod.

»De har en Kat, ser jeg,« sagde Mr. Bumble og saa paa en, der laa og varmede sig foran Kaminen midt i sin Families Skød. »Og Killinger til og med minsandten!«

»Jeg holder saa meget af dem, at jeg ikke kan sige det, Mr. Bumble,« svarede hun. »De er *saa* glade, saa morsomme, og *saa* livlige, at de ligefrem er mig til Selskab.«

»Meget pæne Dyr,« svarede Mr. Bumble bifaldende. »De er saa huslige.«

»Aa ja!« svarede hun begejstret. »Og saa holder de saa meget af deres Hjem, at det er en ren Fornøjelse.«

»Mrs. Corney,« sagde Mr. Bumble langsomt og slog Takt med Teskeen, »jeg vil bare sige saa meget, at en Kat eller en Killing, der kunde bo hos Dem og *ikke* holde af sit Hjem, maatte være et Asen, Frue.«

»Aa, Mr. Bumble!« protesterede Mrs. Corney.

»Det kan ikke nytte at lægge Skjul paa Kendsgerninger, Frue,« sagde Mr. Bumble, idet han langsomt svang Teskeen med en Slags forelsket Værdighed, der gjorde ham dobbelt uimodstaaelig. »Jeg vilde med Fornøjelse drukne den selv.«

»Saa er De en grusom Mand,« sagde hun ivrigt og rakte sin Haand ud efter hans Kop, »og en meget haardhjærtet Mand til og med.«

»Haardhjærtet, Frue!« sagde Mr. Bumble. »Haard!« Han gav uden flere Ord slip paa sin Kop, trykkede Mrs. Corneys lille Finger, da hun tog den, gav sin guldbroderede Vest to Slag med sin flade Haand, drog et vældigt Suk og trak sin Stol en ganske lille Smule længere bort fra Ilden.

Det var et rundt Bord; og da Mrs. Mrs. Corney og Mr. Bumble havde siddet lige over for hinanden uden nogen synderlig stor Afstand og vendt Ansigtet til Kaminen, vil man forstaa, at Mr. Bum-

ble, ved at trække sig tilbage fra Kaminen og stadig holde sig ved Bordet, forøgede Afstanden mellem sig og Mrs. Corney, hvilken Fremgangsmaade visse ærbare Læsere utvivlsomt vil være tilbøjelige til at beundre og anse for yderst heltemodigt af Mr. Bumble, da han jo paa en Maade af Tiden, Stedet og Lejligheden blev fristet til at udtale visse blide Ubetydeligheder, som, hvor godt de end kan klæde den letsindige og tankeløse Mund, dog synes langt under Dommeres, Parlamentsmedlemmers, Ministres, Lord Mayorers og andre fornemme Embedsmænds Værdighed, men især dog under et Kommunalbuds; thi som enhver ved bør han være den strængeste og ubøjeligste af dem alle.

Hvilke Hensigter Mr. Bumble nu end havde — og de var uden Tvivl de bedste — saa var det, som allerede to Gange bemærket, saa uheldigt, at Bordet var rundt; da Mr. Bumble nu lidt efter lidt skubbede sin Stol tilbage, begyndte han følgelig snart at formindske Afstanden mellem sig og Damen, og da han blev ved at bevæge sig i Cirklens Periferi, fik han tilsidst sin Stol skubbet tæt hen til hendes. De to Stole rørte ligefrem ved hinanden; og da de gjorde det, stansede Mr. Bumble.

Hvis hun nu havde flyttet sin Stol til Højre, vilde hun have brændt sig paa Kaminen; og havde hun flyttet den til Venstre, var hun faldet i Armene paa Mr. Bumble; saa da hun var en forstandig Kone, og uden Tvivl med et Blik forudsaa disse Følger, blev hun, hvor hun var, og rakte Mr. Bumble en ny Kop Te.

»Haardhjærtet, Mrs. Corney?« sagde Mr. Bumble, idet han rørte rundt i sin Te og saa hende ind i Ansigtet. »Er *De* haardhjærtet, Mrs. Corney?«

»Aa Gud!« udbrød hun. »Det var da et besynderligt Spørgsmaal af en enlig Mand. Hvorfor vil De vide det, Mr. Bumble?«

Kommunalbudet drak sin Te til sidste Draabe, spiste sit Smørrebrød op, børstede Krummerne af sine Knæ, tørrede sig om Munden og kyssede uden videre Mrs. Corney.

»Mr. Bumble,« hviskede hun, thi hendes Forfærdelse havde ganske taget Mælet fra hende. »Mr. Bumble, jeg skriger!« Mr. Bumble svarede ikke men slog langsomt og værdigt sin Arm om Damens Liv.

Da hun havde erklæret, at hun agtede at skrige, vilde hun naturligvis ogsaa have gjort det ved denne forøgede Dristighed, hvis det ikke var blevet overflødiggjort ved en hurtig Banken paa Døren; aldrig saa snart havde den ladet sig høre, før Mr. Bumble med stor Behændighed fo'r hen til Vinflaskerne og gav sig til at støve dem af med stor Heftighed, medens Forstandersken skarpt spurgte, hvem det var. Det er værd at bemærke, som et pudsigt Eksempel paa en pludselig Overraskelses Virkning overfor en stærk Frygt, at hendes Stemme ganske havde genvundet hele sin officielle Strænghed.

»Undskyld sagde et udtæret gammelt kvindeligt Fattiglem, der var ualmindelig hæslig, idet hun stak sit Hoved ind ad Døren. »Det lakker stærkt mod Enden med gamle Sally.«

»Naa ja, hvad kommer det mig ved?« spurgte Mrs. Corney vredt. »Jeg kan vel ikke holde hende i Live?«

»Nej, nej, Mrs.,« svarede den gamle Kone, »det er der ingen, der kan; det er meget for sent at hjælpe hende. Jeg har set mange Folk dø — smaa Spædbørn og store, stærke Mænd — og jeg ved godt nok, naar Døden kommer. Men hun er urolig i Sindet; og naar Anfaldene ikke er over hende — og det er ikke ofte, for det gaar hurtigt nedad med hende — siger hun, at hun har noget at sige, som De maa høre. Hun vil ikke kunne dø roligt, før De kommer.«

Ved denne Efterretning mumlede den værdige Mrs. Corney en Mængde Skældsord mod gamle Koner, der ikke engang kunde dø uden at fortrædige deres Overordnede; saa tog hun hurtigt et tykt Sjal og svøbte sig ind i det, bad kort Mr. Bumble vente, til hun kom tilbage, for

det Tilfældes Skyld, at noget skulde hænde, og bad Budbringersken om at skynde sig og ikke humpe dér paa Trappen hele Natten; saa fulgte hun hende meget ærgerlig og skældte ud hele Vejen.

Mr. Bumbles Opførsel, da han var blevet alene, var temmelig uforklarlig. Han aabnede Skabet, talte Teskeerne, vejede Sukkertangen, undersøgte nøje en Sølvflødekande for at forvisse sig om, at den var af ægte Metal — og efter at han havde tilfredsstillet sin Nysgerrighed paa disse Punkter, satte han sin trekantede Hat paa tværs og dansede med stor Værdighed fire Gange helt rundt om Bordet. Da han var færdig med denne yderst usædvanlige Præstation, tog han sin trekantede Hat af igen, stillede sig med Ryggen til Ilden og syntes i Tankerne at optage en udførlig Inventarliste over Indboet.

Fire og tyvende Kapitel.

Behandler et meget tarveligt Emne, men er kun kort, og kan snart vise sig at have nogen Betydning for denne Fortælling.

Det var ikke noget upassende Dødens Sendebud som havde forstyrret Roen i Forstanderskens Stue. Hendes Legeme var bøjet af Alderdom, hendes Lemmer skælvede apoplektisk, og hendes Ansigt, der var fortrukket i et mimrende Grin, lignede mere en fantastisk Pensels groteske Frembringelse end et Værk af Naturens Haand.

Ak, hvor faa af Naturens Ansigter er der ikke, som kan glæde os med deres Skønhed! Verdens Bekymringer og Sorger og Attraa forandrer dem, ligesom de forandrer Hjærterne; og det er først, naar disse Lidenskaber sover og har sluppet deres Tag for evig, at de urolige Skyer drager bort, og Himlen bliver klar og ren. Det er almindeligt, at de dødes Ansigter, selv i denne stivnede Tilstand, antager den slumrende Barndoms længst forglemte Træk og faar samme Udtryk som i Livets Gry; saa rolige, saa fredelige bliver de paa ny, at de, som har kendt dem i deres lykkelige Barndom, knæler i Ærefrygt ved Kisten og ser Englen allerede her paa Jorden.

Den gamle Mutter humpede gennem Gangene og op ad Trappen, mumlende utydelige Svar paa sin Ledsagerskes Skældsord; og da hun tilsidst blev nødt til at stanse for at trække Vejret, gav hun hende Lyset og blev tilbage for at følge efter, saa godt hun kunde, medens hendes mere bevægelige Overordnede begav sig paa Vej til det Værelse, hvor den syge Kvinde laa.

Det var et fattigt Kvistkammer, hvor et Lys brændte mat længst henne. Der sad en anden gammel Kone og vaagede ved Sengen, og Apotekerens Lærling stod ved Kaminen og skar sig en Tandstikker af en Pennepose.

»En kold Aften, Mrs. Corney,« sagde denne unge Herre, da hun traadte ind.

»Det er det sandelig,« svarede hun i sin allerhøfligste Tone og nejede for ham.

»De skulde se at faa bedre Kul af Deres Leverandører,« sagde han og knuste et Stykke inde i Baalet med den rustne Ildrager. »Disse her dur ikke i saadan en Kulde.«

»Det er Direktionen selv, der har valgt dem, Sir,« svarede hun. »Det mindste den kunde gøre, var ellers at holde os

ordentlig varme, for vor Stilling er stræng nok endda.«

Her afbrødes Samtalen ved en Stønnen fra den syge Kone.

»Aa!« sagde den unge Mand og vendte sit Ansigt hen imod Sengen, som om han indtil nu ganske havde glemt Patienten, »det er snart forbi dér, Mrs. Corney.«

»Er det, Sir?«

»Det skulde undre mig, om det varede et Par Timer,« svarede Apotekerlærlingen og henvendte hele sin Opmærksomhed paa Tandstikkerens Spids. »Hele Systemet er ved at falde fra hinanden. Sover hun, gamle Dame?«

Plejersken bøjede sig ned over Sengen for at se ad og nikkede bekræftende.

»Maaske gaar hun saa bort paa den Maade, hvis De ikke gør Spetakel,« sagde den unge Mand. »Sæt Lyset paa Gulvet — dér kan hun ikke se det.

Plejersken gjorde, som han sagde, men rystede paa Hovedet igen, som om hun vilde sige, at Konen vilde ikke dø saa let. Da hun havde gjort det, satte hun sig atter ved Siden af den anden Plejerske, som nu var kommet til. Forstandersken svøbte sig med en utaalmodig Mine ind i sit Sjal og satte sig ved Fodenden af Sengen.

Da Apotekerlærlingen havde faaet Tandstikkeren færdig, stillede han sig foran Ilden og varmede sig godt igennem en halv Snes Minutter; saa begyndte han aabenbart at kede sig; han ønskede Mrs. Corney en god Vagt og listede sig bort paa Taaspidserne.

Da de havde siddet tavse i nogen Tid, rejste de to gamle sig fra Sengen, krøb sammen ved Kaminen og strakte deres udtærede Hænder frem for at opfange Varmen. Ilden kastede et uhyggeligt Lys over deres rynkede Ansigter og gjorde deres Hæslighed ligefrem frygtelig; og siddende saaledes begyndte de at tale sammen.

»Sagde hun mer, mens jeg var borte, kære Any?« spurgte Budbringersken.

»Ikke et Ord,« svarede den anden. »Hun rev og sled sig i Armene en lille Tid, men jeg holdt hende ved Hænderne, og snart faldt hun til Ro. Hun har ikke mange Kræfter i sig, saa jeg have let ved at holde hende stille. Jeg er ikke saa svag af en gammel Kone at være, skønt jeg er paa Fattighuskost, nej nej!«

»Drak hun den varme Vin, som Doktoren sagde, hun skulde have?« spurgte den første.

Jeg prøvede paa at faa den i hende,« sagde den anden; »men hendes Tænder var presset tæt sammen, og hun holdt saa fast paa Krukken, at det var alt det, jeg kunde faa den fra hende igen. Saa drak *jeg* den, og den gjorde mig godt.«

De to Hekse saa sig forsigtig om for at være sikre paa, at ingen hørte dem; saa krøb de nærmere til Ilden og fniste hjærteligt.

»Jeg kan huske den Tid,« sagde den første, »da hun selv vilde have gjort det samme og gjort ordenlig Løjer med det bagefter.«

»Ja, det vilde hun,« svarede den anden. »Hun havde et lystigt Sind. Aa, mange Lig har hun klædt saa pæne, som om de var af Voks. Mine gamle Øjne har set dem, ja, og disse gamle Hænder har til og med rørt ved dem, for jeg har hjulpet hende Snese af Gange.

Den gamle strakte sine skælvende Fingre frem, mens hun talte, og rystede dem hoverende foran sit Ansigt; saa famlede hun i sin Lomme og tog en gammel falmet Snustobaksdaase frem, rystede et Par Korn ud i sin Fælles fremstrakte Haand, og lidt flere i sin egen. Medens de var saaledes optagne, kom Forstandersken, som utaalmodig havde siddet og ventet paa, at den døende skulde vaagne af sin Døs, hen til dem og spurgte skarpt, hvor længe hun skulde vente.

»Ikke længe, Mistress,« sagde den anden Kone og saa op i hendes Ansigt. »Ingen af os behøver at vente længe paa Døden. Taalmodighed, Taalmodighed! Den kommer tidsnok.«

»Hold Mund, dit gamle Fjols!« sagde Forstandersken strængt. »Martha, sig du mig — har hun været saadan før?«

»Ofte.«

»Men bliver det aldrig mere,« tilføjede

den anden. »Det vil sige, hun vaagner kun een Gang endnu — og mærk mine Ord, Mistress, det bliver ikke længe.«

»Længe eller kort,« sagde Forstandersken bidsk, »saa finder hun ikke mig her, naar hun vaagner. Og tag Jer i Agt begge to, at I ikke plager mig igen for ingen Ting. Det hører ikke med til mine Pligter at se alle de gamle Fruentimmer i Huset dø, og hvad mere er, jeg vil ikke. Husk paa det, I to gamle uforskammede Pjokkehoveder. Hvis I gør Nar ad mig een Gang til, saa skal jeg snart kurere Jer.«

Hun var ved at gaa, da et Udraab fra de to Koner, som havde vendt sig mod Sengen, fik hende til at se sig tilbage. Patienten havde sat sig over Ende og rakte sine Arme ud imod dem.

»Hvem er det?« udbrød hun med hul Stemme.

»Hys, hys,« sagde den ene af Konerne og bøjede sig ned over hende. »Læg dig ned.«

»Jeg lægger mig aldrig mere levende ned,« sagde Kvinden og stred imod. »Jeg *vil* sige hende det! Kom herhen! Nærmere! Lad mig hviske Dem i Øret!«

Hun greb Forstandersken i Armen, tvang hende ned i en Stol ved Siden af Sengen, og vilde til at tale; da saa hun sig om og fik Øje paa de to gamle Koner, der opmærksomt lyttende bøjede sig frem.

»Jag dem ud,« sagde hun døsigt. »Skynd Dem! Skynd Dem!«

De to gamle begyndte nu i Kor at klage ynkeligt over, at det allerede var kommet saa vidt med den stakkels kære, at hun ikke længere kendte sine bedste Venner, og de erklærede flere Gange, at de aldrig vilde forlade hende; men deres Overordnede skubbede dem ud ad Døren, lukkede den, og satte sig atter ved Sengen. Da de to gamle Damer var lukket ude, skiftede de Tone og raabte gennem Nøglehullet, at gamle Sally var fuld — hvilket virkelig ikke var usandsynligt, da hun, foruden den moderate Dosis Opium, der var foreskrevet af Apotekeren, led under Virkningerne af noget Genever og Vand, de paa egen Haand i deres Hjærters Godhed havde givet hende til at skylle det ned med.

»Hør nu efter,« sagde den døende Kvinde højt, som gjorde hun en mægtig Anstrængelse for at faa en sidste, skjult Gnist af Kraft til at blusse op. »Her i dette Værelse — i selve denne Seng — plejede jeg engang en smuk ung Skabning, som blev bragt her ind i Huset med Fødderne saarede af at gaa langt og ganske tilsølet af Støv og Blod. Hun fødte en Dreng og døde. Lad mig se — hvad var det nu for et Aar?«

»Lige meget med Aaret!« sagde den utaalmodige Tilhører. »Hvad var der med hende?«

»Ja,« mumlede den syge og sank atter tilbage i sin Døs. »Hvad var der med hende? Hvad var — jo, nu ved jeg det! udbrød hun, idet hun fo'r heftigt op med blussende Ansigt og Øjne, der var nær ved at springe ud af Hovedet paa hende.. »Jeg bestjal hende, det gjorde jeg! Hun var ikke kold endnu — jeg siger Dem, hun var ikke kold endnu, da jeg stjal det!«

»Stjal hvad, for Guds Skyld?« udbrød Forstandersken med en Bevægelse, som om hun vilde tilkalde Hjælp.

»*Det!*« svarede Kvinden og lagde sin Haand over den andens Mund — »den eneste Ting, hun havde. Hun manglede Klæder til at holde sig varm og Mad at spise; men hun havde bevaret det, og hun havde det paa sit Bryst. Det var Guld, siger jeg Dem, rent Guld, som kunde have frelst hendes Liv!«

»Guld!« gentog Forstandersken og bøjede sig ivrigt over Konen, der sank tilbage. »Bliv ved, bliv ved — ja — hvad saa? Hvem var Moderen? Naar var det?«

»Hun bad mig gemme det sikkert,« sagde Kvinden med en Stønnen, »og stolede paa mig, som den eneste Kvinde, der var om hende. Jeg stjal det i mit Hjærte, straks da hun viste mig, at det hang om hendes Hals; og Barnets Død er maaske ogsaa min Skyld! De vilde have behandlet ham bedre, dersom de havde vidst det hele.«

»Vidst hvilket? Tal dog!«

Drengen kom til at ligne sin Moder saa meget, at jeg aldrig kunde glemme det, naar jeg saa hans Ansigt. Stakkels Pige, stakkels Pige! Og hun var saa ung, ret et fromt Lam! Vent, der er mere at fortælle. Jeg har ikke fortalt Dem det hele, vel?«

»Nej, nej,« svarede Forstandersken og bøjede sit Hoved for at kunne opfange Ordene, efterhaanden som de kom svagere og svagere fra den døende Kvinde. »Skynd dig, ellers bliver det maaske for sent!«

Moderen,« sagde Kvinden, idet hun gjorde en endnu voldsommere Anstrængelse end før — »da Dødens Pine første Gang overvældede Moderen, hviskede hun i mit Øre, at hvis hendes Barn blev levende født og trivedes, kunde den Dag komme, da det ikke vilde skamme sig saa meget over at høre sin stakkels unge Moder blive nævnet. Og, gode Gud, sagde hun og foldede sine magre Hænder sammen, enten det bliver en Dreng eller en Pige, saa skaf det nogle Venner i denne brydsomme Verden og hav Medlidenhed med et ensomt, forladt Barn, der er overgivet til dens Barmhjærtighed!«

»Drengens Navn?«

»De *kaldte* ham Oliver. Guldet, jeg stjal, var —«

»Ja, ja — hvilket?«

Hun bøjede sig ivrigt over Konen for at høre hendes Svar; men trak sig uvilkaarligt tilbage, da den syge atter rejste sig, langsomt og stift, over Ende, krammede Tæppet med begge sine Hænder, mumlede nogle uartikulerede Halslyde og sank livløs tilbage i Sengen.

* * *

»Stendød!« sagde en af de gamle Koner, der skyndte sig ind, saa snart Døren blev aabnet.

»Og ingen Ting at fortælle, da det kom til Stykket,« sagde Forstandersken og gik ligegyldig sin Vej.

De to Koner var tilsyneladende altfor travlt optagne af at forberede sig til deres skrækkelige Gerning til at svare, og de blev alene tilbage med Liget.

Fem og tyvende Kapitel.

Hvori Fortællingen vender tilbage til Mr. Fagin og hans Kompagni.

Medens disse Ting gik for sig i Fattighuset, sad Mr. Fagin i den gamle Hule — den samme, hvorfra Oliver var blevet ført bort af Pigen — grundende foran en sløvt brændende, rygende Ild. Han havde en Puster paa Skødet, og havde aabenbart med den forsøgt at faa Ilden til at blusse lystigere; men han var faldet i dybe Tanker; med Armene foldede over den og Hagen hvilende paa sine Tommelfingre sad han og stirrede aandsfraværende paa den rustne Rist.

Ved et Bord bag ham sad Lurendrejeren, Charles og Mr. Chitling, alle ivrigt optagne af et Spil Whist. Lurendrejeren havde Blindemanden mod Charles og Mr. Chitling. Den førstnævntes Ansigt, der altid var yderst intelligent, blev endnu mere interessant ved hans ivrige Opmærksomhed for Spillet og hans Kiggen i Mr. Chitlings Kort; af og til kastede han et alvorligt prøvende Blik paa dem og indrettede saa viseligt sit Spil efter Udfaldet af sine Iagttagelser. Da det var en kold Aften, havde Lurendrejeren sin Hat paa, hvad han

i det hele ofte havde inden Døre. Han havde ogsaa en Kridtpibe mellem Tænderne og tog den kun bort et Øjeblik, naar han ansaa det for nødvendigt at tage sig en Forfriskning af et Krus Genever og Vand, der stod paa Bordet til Selskabets fælles Afbenyttelse.

Charley var ogsaa opmærksom paa Spillet; men da han var af en mere livlig Natur end sin talentfulde Ven, tog han hyppigere til Kruset og kom med en Mængde Vittigheder og uvedkommende Bemærkninger, der alle var højst upassende i en videnskabelig Rubber. Og i Kraft af deres fortrolige Venskab greb Lurendrejeren flere Gange Lejligheden til alvorligt at foreholde sin Kammerat det upassende i hans Opførsel; Charley tog ogsaa godmodigt mod alle disse Tilrettevisninger, idet han blot bad sin Ven gaa Fanden i Vold eller tage en Sæk over Hovedet eller svarede med andre velturnerede Vittigheder af lignende Art, hvis heldige Anbringelse opfyldte Mr. Chitling med den største Beundring. Det var paafaldende nok, at denne Gentleman og hans Makker ufravigelig tabte, og at denne Omstændighed var saa langt fra at gøre Charley vred, at den snarere syntes at volde ham den største Fornøjelse; thi efter hvert Spil lo han umaadeligt og erklærede, at han aldrig havde set saadan et sjov Spil.

»Det var to Storeslem og Rubberen er ude,« sagde Mr. Chitling med et meget langt Ansigt, mens han trak en halv Krone op af sin Vestelomme. »Jeg har aldrig kendt Mage til dig, Jack; du vinder altid. Selv naar vi har gode Kort, kan Charley og jeg ikke faa noget ud af dem.«

Enten det nu var selve Sagen eller den ynkelige Tone hvori denne Bemærkning blev fremsat, morede den Charley i den Grad, at hans Latter rev Jøden ud af hans Drømmerier og fik ham til at spørge, hvad der var i Vejen.

»I Vejen, Fagin!« udbrød Charley. »Jeg vilde ønske, De havde fulgt Spillet. Tommy Chitling har ikke vundet et eneste Point, og jeg har været hans Makker mod Lurendrejeren og den Blinde.«

»Se, se,« sagde Jøden med et Grin, som tilstrækkeligt viste, at han nok forstod Grunden. »Prøv igen, Tom, prøv igen!«

»Nej Tak, jeg skal ikke have mere af det, Fagin,« svarede Tom. »Jeg har faaet nok. Lurendrejeren har saadan et Held, saa der er ikke noget at stille op med ham.«

»Ha, ha,« svarede Jøden. »Du skal staa tidligt op, min Ven, hvis du vil vinde fra Lurendrejeren!«

»Tidligt op!« sagde Charley. »Du maa ligge med Støvler paa om Natten og have en Kikkert for hvert Øje og en mellem Skuldrene, hvis du vil have Bugt med ham.«

Mr. Dawkins modtog disse smukke Komplimenter med filosofisk Ro og tilbød at vende første Billedkort med hvem der vilde om en Shilling ad Gangen. Da ingen modtog denne Udfordring, og hans Pibe var røget ud, gav han sig til at adsprede sig med at tegne et Grundrids af Newgate paa Bordet med det Stykke Kridt, han havde ført Spilleregnskabet med, medens han fløjtede, saa det skingrede.

»Du er dog utaalelig kedsommelig, Tommy!« sagde Lurendrejeren pludselig til Mr. Chitling, da der havde været en lang Tavshed. »Hvad tror De, han tænker paa, Fagin?«

»Hvor skulde jeg vide det fra, min Ven?« svarede Jøden og saa sig tilbage, mens han arbejdede med Pusteren. »Maaske paa det, han har tabt, eller paa det Landophold, han nylig er vendt tilbage fra, hvad? Er det det, min Ven?«

»Aldeles ikke,« svarede Lurendrejeren, inden Tommy kunde svare. »Hvad mener du, Charley?«

»Jeg tror,« svarede Charley Bates grinende, »at han er ualmindelig forelsket i Betsey. Se, hvor han bliver rød! Du store Kineser, sikken et Sjov! Tommy Chitling skudt! Aa, Fagin, det er ikke til at holde ud!«

Ganske overvældet ved den Tanke, at

Mr. Chitling var et Offer for den ømme Lidenskab; kastede Master Bates sig saa voldsomt tilbage i sin Stol, at han tabte Balancen og trillede ned paa Gulvet, hvor han (da denne Hændelse paa ingen Maade formindskede hans Munterhed) blev liggende saa lang han var til han havde let ud, hvorpaa han satte sig op igen og begyndte paa en frisk.

»Bryd dig ikke om ham, min Ven,« sagde Jøden, idet han blinkede til Lurendrejeren og gav Master Bates en Opstrammer med Pusteren. »Betsey er en pæn Pige. Tag hende, Tom, tag hende!«

»Jeg mener bare, Fagin,« svarede Tom, »at det ikke er noget, som rager nogen her.«

»Aldeles ikke,« svarede Jøden. »Charley skal nu een Gang snakke. Bryd dig ikke om ham, min Ven, bryd dig ikke om ham. Betsey er en køn Pige. Gør, som hun siger dig, Tom, saa er din Lykke gjort.«

»Ja, og jeg *gør*, som hun siger mig,« svarede Mr. Chitling. »Jeg vilde ikke være kommet i Trædemøllen, hvis jeg ikke havde fulgt hendes Raad. Men det blev et godt Stykke Arbejde for Dem, ikke Fagin? Og hvad har saa seks Uger at sige? Det maatte jo komme enten den ene eller den anden Gang, og hvorfor ikke om Vinteren, naar man alligevel ikke bryder sig stort om at gaa ud — — hvad Fagin?«

»Netop, min Ven,« svarede Jøden.

»Du vilde gerne tage det een Gang til, Tom, hvis Betsey bare var, som hun skulde, ikke Tom?« sagde Lurendrejeren og blinkede til de andre.

»Naturligvis,« svarede Tom. »Jeg kunde nok have Lyst til at vide, hvem der vil sige andet, hvad Fagin?«

»Ikke en Sjæl, Tom,« svarede Jøden.

»Jeg kunde have klaret mig ud af det, hvis jeg vilde have forraadt hende, ikke Fagin?« vedblev den stakkels halvtossede Fyr vredt. »Et Ord af mig kunde have klaret det, ikke Fagin?«

»Vist kunde det det,« svarede Jøden.

»Men jeg sladrede ikke, vel Fagin?«

»Nej, vist ikke nej — det var du meget for kæk til, min Ven.«

»Det var jeg maaske,« svarede Tom og saa sig om. »Og naar jeg var det, hvad er der saa at le ad, Fagin?«

Jøden, der saa, at Mr. Chitling var helt ophidset, skyndte sig at forsikre ham om, at der ingen var, der lo; og for at bevise, hvor alvorligt Selskabet var, henvendte han sig til Charley. Men i samme Øjeblik, som Charley vilde til at svare, at han aldrig i sit Liv havde været mere alvorlig, kunde han uheldigvis ikke lade være med at briste i et saadant Latterbrøl, at den mishandlede Mr. Chitling uden forberedende Ceremonier fo'r tværs igennem Stuen og rettede et Slag efter Fornærmeren, som var dreven i at undgaa Forfølgelser og derfor dukkede sig i et saa belejligt Øjeblik, at Slaget traf den lystige gamle Herre i Brystet, saa han vaklede tilbage mod Væggen, hvor han stod og snappede efter Vejret, medens Mr. Chitling sønderknust saa til.

»Hys!« sagde Lurendrejeren i dette Øjeblik. »Jeg hørte Klokken!« Han greb Lyset og listede sig sagte ned ad Trappen.

Klokken ringede endnu engang, temmelig utaalmodigt, mens Selskabet sad i Mørke. Lidt efter vendte Lurendrejeren tilbage og hviskede hemmelighedsfuldt med Fagin.

»Hvad?« udbrød Jøden. »Alene?«

Lurendrejeren nikkede; saa skyggede han for Lyset med Haanden og tilkendegav ved en Pantomime Charley, at han gjorde bedst i ikke at gøre Løjer lige i Øjeblikket. Derpaa saa han paa Jøden og afventede hans Ordrer.

Den gamle Mand bed i sine gule Fingre og grundede nogle Sekunder, mens hans Ansigt fortrak sig i Ophidselse, som om han var bange for noget og frygtede for at høre det værste. Omsider hævede han sit Hoved.

»Hvor er han?« spurgte han.

Lurendrejeren pegede paa Loftet og gjorde en Bevægelse, som om han vilde forlade Stuen.

»Ja,« sagde Jøden, som Svar paa dette Spørgsmaal. »Før ham herned.

Hys! Stille Charley! Sagte, Tom! Ud med Jer!«

Denne korte Ordre til Charley og hans tidligere Modstander blev sagte og øjeblikkelig adlydt. Der hørtes ikke en Lyd fra dem, da Lurendrejeren kom ned ad Trappen med Lyset i sin Haand og efterfulgt af en Mand, der var klædt i en grov Bluse, kastede et hurtigt Blik rundt i Stuen, viklede et langt Tørklæde af, der havde skjult det nederste af hans Ansigt og aabenbarede den flotte Toby Crackits Træk — medtagne, uvaskede og ubarberede, som de var.

»Hvordan gaar det, Fagin?« sagde denne Hædersmand og nikkede til Jøden. »Stop dette her Tørklæde hen i min Hat, Lurendrejer, saa jeg ved, hvor jeg skal finde det, naar jeg stikker af; man maa se sig for! Du bliver en fin Laasebrækker engang, min Ven.«

Med disse Ord trak han sin Bluse af, bandt den rundt om Livet, trak en Stol hen til Kaminen og strakte sine Fødder ud paa Kaminpladen.

»Se der, Fagin,« sagde han og pegede mismodig paa sine Kravestøvler. »Ikke saa meget som et Stænk Blanksværte siden De ved nok naar! Men se dog ikke saadan paa mig, Mand. Hver Ting til sin Tid. Jeg kan ikke tale om Forretninger, før jeg har spist og drukket; saa kom frem med Provianten og lad os faa en ordentlig Affodring for første Gang i de sidste tre Dage!«

Jøden gjorde Tegn til Lurendrejeren, at han skulde sætte, hvad de havde af spiseligt paa Bordet; saa satte han sig lige overfor Indbrudstyven og ventede paa, at det skulde behage ham at tale.

Det saa egentlig ikke ud til, at Toby i mindste Maade havde travlt med at aabne Samtalen. I Begyndelsen lod Jøden sig nøje med taalmodigt at iagttage hans Ansigt, som om han af dets Udtryk vilde søge at slutte sig til, hvilken Efterretning han bragte; men forgæves. Han saa træt og medtaget ud, men der var den samme selvbehagelige Ro over hans Træk, som altid prægede dem, og gennem Snavs og Skæg skinnede stadig den flotte Tobys selvtilfredse Smidsken frem. Pint af sin Utaalmodighed holdt Jøden saa Øje med hver Bid, han puttede i Munden, mens han gik op og ned ad Gulvet uden at kunne beherske sin Spænding. Det var altsammen til ingen Nytte. Toby vedblev at spise med den største Ligegyldighed i sine Miner, til han ikke kunde mere; saa befalede han Lurendrejeren at gaa ud, laasede Døren, blandede sig et Glas Genever og Vand og lavede sig til at tale.

»Først og fremmest, Fagin —« sagde Toby.

»Ja, ja,« afbrød Jøden og trak sin Stol hen til ham.

Mr. Crackit stansede for at tage sig en Slurk af sin Grog og erklære, at Genever var fortræffelig; saa satte han sine Fødder op mod den lave Kamingesims, saa at hans Støvler kom i Højde med hans Øjne og fortsatte roligt:

»Først og fremmest, Fagin — hvordan gaar det Bill?«

»Hvad!« skreg Jøden og sprang op.

»De mener da ikke —« begyndte Toby og blev bleg.

»Mener!« raabte Jøden og stampede rasende i Gulvet. »Hvor er de henne? Sikes og Drengen! Hvor er de henne? Hvor har de været? Hvor skjuler de sig? Hvorfor har de ikke været her?«

»Indbrudet slog fejl,« sagde Toby mat.

»Det ved jeg,« svarede Jøden, idet han rev en Avis op af Lommen og pegede paa den. »Hvad mere?«

»De fyrede og ramte Drengen. Vi strøg over Markerne med ham imellem os — saa lige som en Krage flyver — over Gærder og Grøfter. De forfulgte os. Død og Helvede! Hele Egnen var paa Benene, og Hundene efter os.«

»Drengen!« gispede Jøden.

»Bill havde ham paa Ryggen og fo'r af Sted som en Stormvind. Vi stansede for at tage ham imellem os; hans Hoved hang ned, og han var kold. De var lige i Hælene paa os — hver Mand

maate klare for sig selv og se at bjærge sig fra Galgen! Vi skiltes og lod Hvalpen ligge i en Grøft — levende eller død, det er alt, hvad jeg ved om ham.«

Jøden ventede ikke for at høre mere; han udstødte et hvinende Skrig, rev sig i Haaret og fo'r ud af Stuen og Huset.

Seks og tyvende Kapitel.

Hvori en hemmelighedsfuld Personlighed viser sig paa Skuepladsen, og mange Ting sker, som er uadskillige fra denne Fortælling.

Den gamle Mand havde naaet Hjørnet af Gaden, før han begyndte at forvinde Virkningen af Toby Crackits Meddelelse. Han havde ikke i mindste Maade sagtnet sin usædvanlige Fart, men løb stadig videre paa den samme forstyrrede Maade, da den pludselige Rumlen af en Vogn bag ham og et højt Skrig fra Fodgængerne, som saa den Fare, han svævede i, drev ham tilbage paa Fortovet. Han undgik saa vidt muligt alle Hovedgaderne, luskede sig kun gennem Stræder og Gyder, og kom endelig ud paa Snow Hill. Her gik han endogsaa hurtigere end før og tøvede ikke, før han atter var drejet ind i et snevert Stræde, hvor han, som om han følte, at han nu var i sit rette Element, atter antog sin sædvanlige slæbende Gang og syntes at trække Vejret friere.

Nær ved det Sted, hvor Snow Hill og Holborn Hill støder sammen, udmunder der paa højre Haand, naar man kommer fra City, en snever og uhyggelig Gyde, som fører til Saffron Hill. I dens skidne Butiker er store Bunker af brugte Silketørklæder i alle Størrelser og Mønstre lagt frem til Salg; thi her bor de Handlende, som køber dem af Lommetyvene. Hundreder af disse Tørklæder hang og dinglede fra Knager udenfor Vinduerne og paa Dørstolperne, og Rummene indenfor er stuvede fulde af dem. Hvor snevre end Field Lanes Grænser er, har det sin Barber, sit Kaffehus, sin Ølstue og sit Spisehus for varme Retter. Det er en Forretningskoloni for sig selv, — Smaatyveriernes Oplagsplads; tidlig om Morgenen, og naar Tusmørket falder paa, gæstes det af tavse Købmænd, som slaar Handler af i mørke Bagstuer og gaar lige saa lyssky bort, som de er kommet. Her udstiller Marskandiseren, Skoflikkeren og Kludehandleren deres Varer som Skilt for Tyvene; Oplag af gammelt Jærn og Ben og Bunker af skimlede Uld- og Linnedspjalter ruster og raadner her i de skumle Kældere.

Det var til dette Sted, Jøden begav sig. Han maatte være godt kendt af Gydens snavsede Beboere, thi de af dem, der stod paa Udkig efter Køb eller Salg, nikkede fortroligt til ham, da han gik forbi. Han besvarede deres Hilsener paa samme Maade, men viste ikke Tegn til nærmere Genkendelse, før han naaede den anden Ende af Strædet; dér standsede han for at hilse paa en meget lille Handelsmand, der havde presset saa meget som muligt af sin Person ned i en Barnestol og sad og røg paa en Pibe i sin Butiksdør.

»Ih, Mr. Fagin, det kunde ligefrem kurere en at se Dem,« sagde denne agtværdige Købmand, da Jøden spurgte til hans Befindende.

»Kvarteret er blevet lidt for lummert,

Lively,« sagde Fagin, idet han trak sine Øjenbryn i Vejret og tog sig korsvis om Skulderen med sine Hænder.

»Naa, den Klage har jeg hørt et Par Gange før,« svarede Købmanden. »Men det bliver hurtigt afkølet igen. Synes De ikke?«

Fagin nikkede. Saa pegede han i Retning af Saffron Hill og spurgte, om der var noget derhenne i Aften.

»I »Krøblingerne«?« spurgte Manden.

Jøden nikkede.

»Lad mig se,« sagde Købmanden og tænkte sig om. »Ja, der er gaaet en halv Snes Stykker af dem derind, saa vidt jeg ved. Jeg tror ikke, Deres Ven er der.«

»Sikes er der vel ikke?« spurgte Jøden med et skuffet Ansigt.

»*Har ikke ladet sig antræffe,* som Prikkeratorne siger,« svarede den lille Mand og rystede paa Hovedet med en forbavsende fiffig Mine. »Har De noget til mig i Aften?«

»Ikke i Aften,« sagde Jøden og vendte sig bort.

»Gaar De hen i »Krøblingerne«, Fagin?« raabte den lille Mand efter ham. »Tøv lidt! Jeg skulde ikke have noget mod at tage et lille Bæger med Dem dér.«

Men da Jøden saa sig tilbage og ved en Haandbevægelse tilkendegav, at han foretrak at være alene, og da den lille Mand desuden ikke havde saa let ved at gøre sig fri af Stolen, kom »Krøblingerne« ikke foreløbig til at nyde godt af Mr. Livelys Nærværelse. Da han var kommet paa Benene, var Jøden forsvundet; og efter at Mr. Lively forgæves havde staaet paa Tæerne i Haab om at faa ham i Sigte, pressede han sig atter ned i den lille Stol, udvekslede en Hovedrysten, der aabenbart udtrykte Tvivl og Mistro, med en Dame i Butiken lige overfor, og gav sig atter til at ryge værdigt paa sin Pibe.

»De tre Krøblinger«, eller rettere »Krøblingerne«, under hvilket Navn Etablissementet var bedst kendt blandt sine Velyndere, var det samme Værtshus, hvori Mr. Sikes og hans Hund allerede var optraadt. Fagin gjorde blot et Tegn til en Mand ved Skænken og gik saa lige ovenpaa, aabnede Døren til et Værelse, listede sig sagte indenfor og saa sig ivrigt om med Haanden over Øjnene, som om han søgte efter en bestemt Person.

Stuen oplystes af to Gasblus, hvis Skær hindredes i at trænge udenfor ved tillukkede Skodder og tæt sammentrukne røde, falmede Gardiner. Loftet var sværtet, for at dets Farve ikke skulde blive beskadiget af Lampeosen, og Tobaksrøgen var saa tæt, at det i første Øjeblik neppe var muligt at skelne andet. Men lidt efter lidt, da noget af den var trukket ud gennem den aabne Dør, saas dog en Samling Hoveder, der var lige saa forvirret, som den Støj, der mødte Øret; og da Øjet blev mere vant til Omgivelserne, opdagede Tilskueren lidt efter lidt et talrigt Selskab, baade mandligt og kvindeligt, der sad om et langt Bord, ved hvis øverste Ende en Præsident sad med en Embedshammer i sin Haand, medens en Fagmand med blaa Næse og Ansigtet indbundet for Tandpine trakterede et skurrende Klaver i en afsides Krog.

Da Fagin sagte traadte ind, præluderede Musikanten netop ved et Løb hen over Tangenterne, hvilket foranledigede et almindeligt Raab paa Stilhed, saa der kunde blive sunget en Sang; da der var blevet stille, gav en ung Dame sig til at underholde Selskabet med en Ballade paa fire Vers, mellem hvilke Akkompagnatøren hver Gang spillede hele Melodien igennem, saa højt han kunde. Da dette var til Ende, udbragte Præsidenten en Skaal, hvorpaa de musikalske Herrer paa hans højre og venstre Side satte i med en Duet, som blev sunget under stort Bifald.

Fagin saa ivrigt fra det ene Ansigt til det andet, medens alt dette foregik, men aabenbart uden at finde det, han søgte efter. Da det omsider lykkedes at fange Præsidentens Blik — det var Værten i Huset — gjorde han et umærkeligt Tegn til ham og forlod Værelset lige saa stille, som han var traadt ind.

»Hvad kan jeg gøre for Dem, Mr. Fagin?« spurgte Manden, mens han fulgte ham ud paa Trappen. »Vil De ikke sidde ind hos os? De vil blive henrykte alle sammen.«

Jøden rystede utaalmodigt paa Hovedet og spurgte hviskende: »Er *han* her?«

»Nej,« svarede Manden.

»Og ingen Efterretninger fra Barney?«

»Nej, han rører ikke paa sig, før alt er sikkert. De kan stole paa, at de er paa Sporet dernede, og hvis han rørte sig af Pletten, vilde han gaa i Fælden med det samme. Han er sikker nok, er Barney, ellers vilde jeg have hørt fra ham. Jeg tør vædde paa, at han klarer nok Ærterne. Lad ham bare om det.«

»Kommer *han* her i Aften?« spurgte Jøden.

»Mener De Monks?« spurgte Værten tøvende.

»Hys,« sagde Jøden. »Ja.«

»Det gør han sikkert,« svarede Manden, idet han trak et Guldur op af Lommen. Jeg troede allerede, han var kommet. Hvis De vil vente ti Minutter, saa —«

»Nej, nej,« sagde Jøden hurtigt, som om han, hvor gerne han end vilde se den omtalte Person, dog følte sig lettet over hans Fraværelse. »Sig ham, at jeg har været her for at tale med ham, og at han maa komme hen til mig i Aften. Nej, sig i Morgen. Siden han ikke er her, vil det være tidsnok i Morgen.«

»Godt. Og ikke mere?«

»Nej,« sagde Jøden og gik ned ad Trappen.

»Hør, ved De hvad,« hviskede den anden hæst og bøjede sig ud over Rækværket, »her er udmærket Lejlighed til et Kup! Jeg har faaet Phil Barker herhen, og han er saa fuld, at en Dreng kunde faa Krammet paa ham.«

»Ja saa! Men Phil Barkers Time er ikke kommet endnu,« sagde Jøden og saa op. »Phil har noget at udrette endnu, før vi har Raad til at skille os af med ham; gaa derfor tilbage til Selskabet, min Ven, og sig, at de skal slaa Gækken løs — *mens de kan*. Ha, ha, ha!«

Værten lo ogsaa og vendte tilbage til sine Gæster. Aldrig saa snart var Jøden alene, før hans Ansigt antog sit tidligere bekymrede og tankefulde Udtryk. Efter at have tænkt sig lidt om, kaldte han paa en Droske og lod Kusken køre ad Bethnal Green til. Her sendte ham han bort et Stykke fra Mr. Sikes' Bopæl og tilbagelagde det sidste Stykke til Fods.

»Naa,« mumlede Jøden, da han bankede paa Døren, »hvis her er noget i Gære, skal jeg nok faa det ud af dig, min Tøs, hvor snedig du saa er.«

Hun var i sit Værelse, sagde Konen. Fagin listede sig sagte ovenpaa og traadte ind uden at banke paa. Pigen var alene, hun laa med Hovedet hen over Bordet og Haaret kastet ud over det.

»Hun har drukket,« tænkte Jøden koldt. »Eller maaske er hun kun ulykkelig.«

Den gamle Mand vendte sig for at lukke Døren, og denne Lyd vakte Pigen. Hun saa skarpt ind i hans snedige Ansigt, mens hun spurgte, om der var noget nyt, og hørte ham gengive Toby Crackits Beretning. Da han var færdig med det, sank hun atter ned i sin tidligere Stilling, men sagde ikke et Ord. Hun skubbede utaalmodigt Lyset bort, og et Par Gange, naar hun febrilsk skiftede Stilling, skrabede hendes Fødder mod Gulvet; men det var alt.

Under denne Stilhed saa Jøden sig uroligt om i Stuen, som for at forvisse sig om, at der ikke var noget Tegn til, at Sikes hemmeligt var vendt tilbage. Tilsyneladende tilfreds med sin Undersøgelse, hostede han et Par Gange og gjorde sig mange Anstrængelser for at indlede en Samtale; men Pigen tog ikke mere Notits af ham, end om han havde været af Sten. Endelig gjorde han et sidste Forsøg, gned sig i Hænderne og sagde i sin sledskeste Tone:

»Og hvor tror du saa, Bill er nu, min Ven?«

Pigen stønnede næsten uforstaaeligt, at det kunde hun ikke sige, og det lød, som om hun græd.

»Naa, og Drengen,« sagde Jøden og anstrængte sine Øjne for at faa et Glimt

af hendes Ansigt. »Det stakkels lille Barn! Blevet liggende i en Grøft, Nancy tænk blot!«

»Barnet,« sagde Pigen og saa pludselig op, »har det bedre, hvor han er, end mellem os; og hvis der ikke sker Bill noget ondt for det, vil jeg haabe, at han ligger død i Grøften, og at hans unge Ben maa raadne dér.«

»Hvad behager?« udbrød Jøden forbavset.

»Ja, jeg vil,« svarede Pigen og mødte hans Blik. »Jeg vil være glad ved at faa ham bort fra mine Øjne og vide, at det værste er overstaaet. Jeg kan ikke taale at have ham omkring mig. Synet af ham oprører mig mod mig selv og mod Jer alle.«

»Bah!« sagde Jøden haanligt. »Du er fuld?»

«Er jeg?» sagde Pigen bittert. «Det er ikke Deres Skyld, hvis jeg ikke er det. De vilde dog have mig anderledes, hvis De maatte raade, undtagen nu. Dette her Humør synes De ikke om, vel?»

»Nej,« svarede Jøden rasende.

»Saa gør det bedre!« svarede Pigen og lo.

»Gøre det bedre!« udbrød Jøden, forbitret over alle Grænser ved hendes uventede Stædighed og Aftenens Fortrædeligheder. »Ja, jeg skal gøre det bedre! Hør efter, hvad jeg siger, din Tøjte! Hør paa mig, som med seks Ord kan kvæle Sikes lige saa sikkert, som om om jeg havde hans Tyrehals her mellem mine Fingre! Hvis han kommer tilbage og lader Drengen i Stikken — hvis han gaar fri selv og ikke skaffer mig Drengen tilbage, død eller levende — saa tag selv Livet af ham, hvis du vil have, at han skal slippe fra Bødlen; og gør det i samme Øjeblik, han sætter sin Fod her i Stuen, ellers bliver det for sent, glem ikke det!«

»Hvad skal alt det sige?« udbrød Pigen uvilkaarligt.

»Hvad det skal sige?« vedblev Fagin, halvt afsindig af Raseri. Naar Drengen er hundrede Pund værd for mig, skal jeg saa gaa glip af, hvad Tilfældet har sat mig i Stand til at faa uden Risiko, bare for et Lune af en fordrukken Bande, som jeg kunde blæse Livet ud af Kroppen paa! Og saa til med være bundet til en Djævel, der bare mangler Viljen, men har Magten til — til at —«

Den gamle Mand snappede efter Vejret, famlede efter et Ord, men bekæmpede saa pludselig sit Raseri og forandrede hele sin Opførsel. Et Øjeblik i Forvejen havde han fægtet i Luften med sine knyttede Hænder, hans Ansigt havde været gustent af Lidenskabelighed; men nu krøb han sammen paa en Stol og skælvede af Frygt for, at han skulde have røbet en eller anden hemmelig Skurkestreg. Efter at have siddet lidt tavs, vovede han at se hen paa Pigen. Han syntes at blive noget beroliget, da han saa, at hun sad i samme ligegyldige Stilling, som da han traadte ind.

»Kære Nancy,« kvækkede Jøden med sin sædvanlige Stemme. »Hører du efter min Ven?«

»Plag mig ikke nu, Fagin,« svarede Pigen og hævede Hovedet mat. »Hvis Bill ikke har gjort det denne Gang, saa gør han det en anden. Han har gjort mangt et godt Stykke Arbejde for Dem, og vil gøre mangen et endnu, naar han kan; og naar han ikke kan, saa gør han det ikke. Saa behøver vi ikke at snakke mere om den Ting.«

»Og saa Drengen, min Ven?« sagde Jøden og gned nervøst Haandfladerne mod hinanden.

»Drengen maa tage sin Skæbne ligesom de andre,« afbrød Nancy hurtigt. »Og jeg siger igen, jeg vil haabe, han er død og i Sikkerhed for alt ondt og for Dem med — det vil sige, hvis Bill ikke kommer til nogen Fortræd. Og naar Toby klarede den, er han ogsaa temmelig sikker paa at gøre det, for han vejer vel altid to som ham op.«

»Og nu det, jeg sagde; min Ven?« bemærkede Jøden, idet han iagttog hende skarpt.

»Alt det maa De sige om igen, hvis det er noget, De vil have mig til at

gøre,« svarede Nancy. »Og hvis det er det, gør De bedst i at vente til i Morgen. De fik rusket mig op et Øjeblik, men nu er jeg helt sløv igen.«

Fagin gjorde hende flere andre Spørgsmaal for at blive vis paa, om hun havde forstaaet de Antydninger, han var kommet til at lade falde. Men hun svarede saa ligefrem, og var saa uberørt af hans forskende Blikke, at han blev mere og mere bestyrket i sit første Indtryk, at hun havde drukket for meget. Nancy var virkelig heller ikke fri for en Last, som var meget almindelig mellem Jødens kvindelige Elever, og som de i deres yngre Aar snarest var blevet hindrede i.

Da Fagin havde beroliget sit Sind ved denne Opdagelse, og havde opnaaet sit dobbelte Formaal — at meddele Pigen, hvad han havde hørt den Aften, og forvisse sig med sine egne Øjne om, at Sikes ikke var vendt tilbage — begav han sig atter tilbage, mens han unge Veninde tilsyneladende blev liggende i dyb Søvn med Hovedet paa Bordet.

Det var knap en Time før Midnat, og da det var mørkt og bidende koldt, følte han sig ikke fristet til at smøle. Den skarpe Vind, der jog gennem Gaderne, syntes at have renset Gaderne for Fodgængere som for Støv og Pløre; thi der var kun faa Mennesker ude, og de syntes alle at have travlt med at komme hjem. Imidlertid blæste det fra det rigtige Hjørne for Jøden, og han blev drevet lige frem af den, rystende af Kulde, hvergang et nyt Vindstød drev ham frem.

Han havde allerede naaet Hjørnet af sin egen Gade og famlede i sin Lomme efter Gadedørsnøglen, da en mørk Skikkelse dukkede frem af en mørk Port lige overfor, gik over Gaden og smuttede ubemærket lige hen til ham.

»Fagin!« hviskede en Stemme tæt ved hans Øre.

»Ah!« sagde Jøden og vendte sig hurtigt. »Er det — —«

»Ja,« afbrød den fremmede ham barsk. »Jeg har gaaet og ventet her i to Timer. Hvor Fanden har De været henne?«

»Ude i Forretninger, min Ven,« sagde Jøden, idet han skottede uroligt til sin Ledsager og sagtnede sin Gang. »Ude i Forretninger hele Aftenen.«

»Ja, naturligvis,« vrængede den anden. »Naa, og hvad er der saa kommet ud af det?«

»Ikke noget godt,« sagde Jøden.

»Heller ikke noget slemt, vil jeg haabe?« sagde den anden, idet han standsede og saa forskrækket paa sin Ledsager.

Jøden rystede paa Hovedet og vilde til at svare, da den Fremmede afbrød ham ved at pege paa Huset, som de nu havde naaet, og bemærke, at han hellere maatte sige, hvad han havde at sige, under Tag, for hans Blod var helt gennemisnet af at staa ude saa længe, og Vinden blæste lige igennem ham.

Fagin saa ud, som om han kunde have haft Lyst til at undslaa sig for at tage en Gæst med sig ind i denne sildige Time, og mumlede virkelig noget om, at han ikke havde Ild i Kaminen; men da hans Ledsager gentog sin Anmodning paa en bydende Maade, laasede han Døren op og bad ham lukke den sagte efter sig, medens han hentede et Lys.

»Her er saa mørkt som i Graven,« sagde Manden og famlede sig et Par Skridt frem. »Skynd Dem.«

»Luk Døren,« hviskede Fagin fra den anden Ende af Gangen. Inden han havde talt ud gik Døren i med et Brag.

»Det var ikke mig,« sagde den anden og følte sig frem. »Blæsten slog den i, eller den gik i af sig selv — jeg ved ikke hvilket. Se nu at faa fat paa Lyset, ellers løber jeg Panden itu mod et eller andet i dette fordømte Hul.«

Fagin listede sig ned ad Køkkentrappen. Kort efter kom han tilbage med et tændt Lys og med den Efterretning, at Toby Crackit sov i Bagstuen nedenunder, og Drengene ud til Gaden. Saa vinkede han til Manden, at han skulde følge efter, og viste ham Vej ovenpaa.

»De faa Ord, vi har at sige, kan vi sige her, min Ven,« sagde Jøden og smækkede en Dør op paa første Sal.

»Og da der er Huller i Skodderne, og vi aldrig lader vore Naboer se Lys, vil vi sætte det her paa Trappen. Saa!«

Med disse Ord bøjede Jøden sig og satte Lyset paa Trappeafsatsen lige overfor Døren til Værelset. Saa gik han foran ind i et Rum, hvor der ikke stod andre Møbler end en brøstfalden Armstol og en gammel Chaiselongue eller Sofa uden Betræk bag Døren. Der kastede den fremmede sig som en der er dygtig træt; Jøden trak Stolen hen overfor ham, saa at de sad Ansigt til Ansigt. Der var ikke helt mørkt; thi Døren stod paa Klem, og Lyset ude fra Trappen kastede et svagt Skær paa Væggen lige overfor.

En Tid talte de hviskende sammen. Skønt intet kunde skelnes af Samtalen udover enkelte løsrevne Ord hist og her, vilde en lyttende let have kunnet forstaa, at Fagin syntes at forsvare sig mod nogle Bemærkninger af den Fremmede, og at denne var i en temmelig ophidset Tilstand. De havde vel snakket saaledes et Kvarters Tid eller mere, da Monks — med hvilket Navn Jøden flere Gange under Samtalen havde kaldt den fremmede Mand — sagde med noget hævet Stemme:

»Jeg siger Dem endnu engang, at det var daarligt planlagt. Hvorfor har De ikke beholdt ham her mellem de andre og gjort en ussel, lumsk Lommetyv af ham med det samme?«

»Ja, De snakker!« sagde Jøden og trak paa Skuldrene.

»Mener De maaske, at De ikke kunde have gjort det, hvis De havde villet?« spurgte Monks vredt. »Har De ikke gjort det med andre Drenge Snese af Gange? Hvis De havde haft Taalmodighed et Aarstid i det højeste, kunde de saa ikke have faaet ham dømt og sendt lykkelig og vel ud af Riget, maaske for Livstid?«

»Hvem vilde det have gavnet min Ven?« spurgte Jøden ydmygt.

»Mig,« svarede Monks.

»Men ikke mig,« sagde Jøden underdanigst. »Han kunde være kommet mig til Nytte. Naar der er to om en Handel, er det vel ikke mere end rimeligt, at der bliver taget Hensyn til begge Parters Interesser, vel, gode Ven?«

»Hvad da?« spurgte Monks hæst.

»Jeg saa, at det ikke var let at vænne ham til Faget,« svarede Jøden. »Han var ikke som andre Drenge under saadanne Forhold.«

»Nej, gid Fanden havde ham!« mumlede Manden. »Ellers vilde han være blevet en Tyv for længe siden.«

»Jeg har ikke Magt nok over ham til at fordærve ham,« vedblev Jøden, mens hans ængsteligt vogtede paa den andens Ansigt. »Han havde ikke været med i noget. Jeg havde ikke noget at skræmme ham med, og det maa vi altid gøre i Begyndelsen, ellers arbejder vi forgæves. Hvad skulde jeg gøre? Sende ham med Lurendrejeren og Charley? Det fik vi nok af første Gang, min Ven; jeg skælvede for os alle.«

»*Det* var ikke min Skyld,« bemærkede Monks.

»Nej, nej, min Ven!« svarede Jøden. »Og jeg siger heller ikke noget om det nu, for hvis det ikke var sket, havde De maaske aldrig faaet Øje paa Drengen og opdaget, at det var ham, De søgte efter. Naa, jeg skaffede ham tilbage til Dem ved Hjælp af Pigen; og saa begyndte hun at tage sig af ham.«

»Drej Halsen om paa Pigen!« sagde Monks utaalmodigt.

»Nej, det har vi ikke Raad til lige for Øjeblikket, min Ven,« svarede Jøden smilende; »og desuden hører den Slags Ting ikke til vort Fag, ellers skulde jeg gerne set det gjort en Dag. Jeg kender disse Pigebørn temmelig godt, Monks. Saa snart Drengen begynder at blive hærdet, bryder hun sig ikke mere om ham end om en Træblok. De ønsker at faa ham gjort til en Tyv. Hvis han lever, kan jeg gøre ham til det fra nu af; og hvis — hvis —« sagde Jøden og flyttede sig nærmere hen til den anden — »det er ikke rimeligt, husk paa det — men hvis det værste skulde ske, og han er død — —«

»Det er ikke min Skyld, hvis han er det!« afbrød den anden ham med et forfærdet Blik og greb Jøden om Armen med skælvende Hænder. »Husk paa det,

Fagin! Jeg har ikke noget med det at gøre. Alt andet end Døden, det sagde jeg Dem fra første Færd. Jeg vil ikke udgyde Blod; det bliver altid opdaget, og piner desuden et Menneske. Hvis de har skudt ham, er det ikke min Skyld. Hører De? Gid denne fordømte Hule maa brænde op — hvad var det?«

»Hvilket?« udbrød Jøden og greb Kujonen om Livet med begge sine Arme, da han sprang op. »Hvor?«

»Der henne!« svarede Manden og stirrede paa Væggen lige overfor. »Skyggen! Jeg saa Skyggen af et Fruentimmer med Kaabe og Hat paa fare hen over Panelet dér ligesom et Aandepust!«

Jøden slap sit Tag og de styrtede ud af Stuen. Lyset, der var brændt helt sammen i Trækken, stod hvor det var blevet sat. Det viste dem kun den tomme Trappe og deres egne hvide Ansigter. De lyttede anspændt; men der herskede dyb Stilhed over hele Huset.

»Det er noget, De har bildt Dem ind,« sagde Jøden, idet han tog Lyset og vendte sig mod sin Ledsager.

»Jeg tør sværge paa, jeg saa det!« svarede Monks skælvende. »Det bøjede sig forover, først jeg saa det; og da jeg talte, fo'r det bort.

Jøden saa ringeagtende paa sin Fælles blege Ansigt, og gik op ad Trappen, idet han sagde, at den anden kunde følge med, hvis han havde Lyst. De saa ind i alle Værelser; de var kolde, nøgne og tomme. De gik ned i Gangen, og derfra ned i Kælderen. Væggene var grønne af Fugtighed, og Spor af Snegle og andet Kryb glimtede i Skæret fra Lyset; men alt var dødsstille.

»Hvad mener De nu?« sagde Jøden, da de kom op i Gangen igen. »Udover os selv er der ikke et Menneske i Huset undtagen Toby og Drengene; og de er i god Forvaring. Se!«

Til Bevis paa Sandheden af sine Ord tog Jøden to Nøgler frem af sin Lomme og forklarede, at da han første Gang gik ned ad Trappen, havde han laaset dem inde for at forebygge enhver Forstyrrelse af Samtalen.

Dette uimodsigelige Vidnesbyrd fik virkelig Mr. Monks til at vakle. Hans Indvendinger var lidt efter lidt blevet mindre voldsomme, efterhaanden som de skred frem i deres Søgen uden at gøre nogen Opdagelse; og nu lo han stygt og tilstod, at det blot maatte være hans ophidsede Indbildningskraft, der var løbet af med ham. Imidlertid værgrede han sig ved enhver Fortsættelse af Samtalen for den Aften, da han pludselig kom i Tanker om, at Klokken var over eet. Og saa skiltes det elskværdige Par.

Syv og tyvende Kapitel.

Raader Bod paa den Uhøflighed, hvormed vi i et tidligere Kapitel forlod en Dame paa en højst uceremoniel Maade.

Da det paa ingen Maade vilde være sømmeligt for en ringe Forfatter at lade en saa mægtig Person som et Kommunalbud vente med Ryggen til Ilden og Kjoleskøderne under Armene, indtil det passer ham at udfri ham — og da det endnu mindre vilde anstaa hans Stilling eller hans Galanteri at begaa den samme Hensynsløshed overfor en Dame, som Kommunalbudet havde betragtet med et ømt og kærligt Blik, og i hvis Øre han havde hvisket søde Ord, der, naar de kom fra en saadan Kant, nok kunde faa en hvilken som helst Piges eller Kones

Hjærte til at bæve — skynder den historiske Pen, som nedskriver disse Ord, sig nu med at vise dem den Agtelse, som deres Stilling kræver.

Mr. Bumble havde endnu engang talt Teskeerne efter, atter vejet Sukkertangen, underkastet Flødekanden en endnu mere indgaaende Undersøgelse og forvisset sig om, at Møblerne var vel holdt, lige ned til Stolenes Hestehaarsbetræk — og han havde gentaget alt dette en halv Snes Gange, før han begyndte at tænke paa, at Mrs. Corney vel snart maatte komme tilbage. Tanke avler Tanke, og da ingen Lyd endnu bebudede Mrs. Corneys Tilbagekomst, faldt det Mr. Bumble ind, at det vilde være en uskyldig og dydig Tidsfordriv, at tilfredsstille sin Nysgerrighed ved at kaste et flygtigt Blik paa det indre af Mrs. Corneys Dragkiste.

Efter at have lyttet ved Nøglehullet for at forvisse sig om, at ingen nærmede sig Kammeret, begyndte Mr. Bumble fra neden af at gøre sig bekendt med Indholdet af de tre lange Skuffer; da de var fyldt med adskillige gode Klædningsstykker, der opbevaredes omhyggeligt mellem to Lag gamle Aviser, der var overstrøede med tørrede Lavendler, syntes de at volde ham overordentlig Tilstillelse. Da han kom til Hjørneskuffen til højre (hvori Nøglen sad) og deri fik Øje paa en lille Kasse med Hængelaas for, der, da han rystede det, gav en behagelig Lyd som af klirrende Penge, vandrede han værdigt tilbage til Kaminen, antog sin tidligere Stilling og sagde med en alvorlig, besluttet Mine: »Jeg gør det!« Efter denne paafaldende Erklæring rystede han i ti Minutter skalkagtig paa Hovedet, som om han sagde til sig selv, at han var dog en rigtig Gavstrik; og derpaa gav han sig til med tilsyneladende Velbehag og Interesse at betragte sine Ben i Profil.

Han var endnu behagelig optaget af denne Undersøgelse, da Mrs. Corney kom farende ind i Stuen, kastede sig forpustet i en Stol ved Kaminen, holdt den ene Haand over sine Øjne, lagde den anden paa sit Hjærte og snappede efter Vejret.

»Mrs. Corney,« sagde Mr. Bumble og bøjede sig ned over hende, »hvad er det? Er der hændet noget? Jeg staar paa — paa —« Mr. Bumble kunde ikke straks finde Ordet »Gløder« og sagde derfor »paa Glasskaar!«

»Aa, Mr. Bumble!« udbrød Damen, »jeg er blevet saa skrækkelig medtaget.«

»Medtaget, Frue!« udbrød Mr. Bumble. »Hvem har vovet at — —? Jeg ved det. Det er disse ryggesløse Fattiglemmer!«

»Det er forfærdeligt at tænke paa!« sagde Damen gysende.

»Saa lad være med et tænke paa det, Frue!«

»Jeg kan ikke,« klynkede hun.

»Saa drik noget, Frue,« sagde Mr. Bumble beroligende. »En Smule af Vinen?«

»Ikke for alt i Verden! Jeg kunde ikke — aah! Den øverste Hylde i Skabet til Højre — aah!« Med disse Ord pegede den gode Dame forstyrret paa Hjørneskabet, mens hun fik et hysterisk Anfald. Mr. Bumble fo'r hen til Skabet, snappede en grøn Halvpotsflaske fra den øverste Hylde, fyldte en Tekop med dens Indhold og holdt det til Damens Læber.

»Jeg har det bedre nu,« sagde Mrs. Corney og sank tilbage efter at have drukket det halve.

Mr. Bumble hævede sine Øjne mod Loftet i from Taknemlighed, sænkede dem saa atter mod Randen af Koppen og førte denne op til sin Næse.

»Pebermynte!« udbrød Mrs. Corney med mat Stemme og smilte blidt til Kommunalbudet. »Smag paa det. Der er lidt — lidt andet i det.«

Mr. Bumble smagte paa Medicinen med en tvivlende Mine, smaskede, smagte endnu engang, og satte Koppen tom fra sig.

»Det er meget styrkende,« sagde Mrs. Corney.

»I høj Grad,« svarede Kommunal-

budet. Han trak en Stol hen ved Siden af hendes og spurgte ømt, hvad det var, der havde taget saadan paa hende.

»Ingen Ting,« svarede Mrs. Corney. »Jeg er en tosset, nervøs, svag Skabning.«

»Ikke svag, Frue,« svarede Mr. Bumble og trak sin Stol lidt nærmere. »Er De en svag Skabning, Mrs. Corney?«

»Vi er alle svage Skabninger,« sagde Mrs. Corney.

»Det er vi,« sagde Kommunalbudet.

Ingen af dem sagde mere i de første Minutter. Da denne Tid var udløbet, havde Mr. Bumble illustreret hin almingyldige Sætning ved at flytte sin venstre Arm fra Ryggen af Mrs. Corneys Stol, hvor den hidtil havde hvilet, til Mrs. Corneys Forklædebaand, om hvilket den lidt efter lidt snoede sig.

»Vi er alle svage Skabninger,« sagde Mr. Bumble.

Mrs. Corney sukkede.

»Suk ikke, Mrs. Corney,« sagde Mr. Bumble.

»Jeg kan ikke lade være,« og saa sukkede hun igen.

»Dette er et meget hyggeligt Værelse,« sagde Mr. Bumble og saa sig om. »En Stue til, Frue, saa vilde det være komplet.«

»Det vilde være for meget for en,« mumlede hun.

»Men ikke for to,« svarede Mr. Bumble med øm Betoning. »Hvad, Mrs. Corney?«

Mrs. Corney sænkede sit Hoved, da Kommunalbudet sagde dette. Kommunalbudet sænkede sit for at kunne se Mrs. Corneys Ansigt. Mrs. Corney vendte yderst ærbart sit Hoved bort og løftede sin Haand for at tage sit Lommetørklæde, men lagde den i Tanker i Mr. Bumbles.

»Direktionen tilstaar Dem jo Kul, ikke Mrs. Corney?« spurgte Mr. Bumble og trykkede kærligt hendes Haand.

»Og Lys,« svarede Mrs. Corney, idet hun gengældte Trykket svagt.

»Kul, Lys og fri Bolig,« sagde Mr. Bumble. »Aa Mrs. Corney, hvor De er en Engel!«

Damen kunde ikke modstaa dette Udbrud af Følelse. Hun sank i Mr. Bumbles Arme, og i sin Sindsbevægelse trykkede han et Kys paa hendes kyske Næse.

»Hvilken kommenal Fuldkommenhed!« udbrød Mr. Bumble henrykt. »De ved vel, fortryllende Skabning, at Hr. Slout har det daarligere i Aften?«

»Ja,« svarede Mrs. Corney undseligt.

»Han kan ikke leve en Uge, siger Doktoren,« vedblev Mr. Bumble. »Han er Opsynsmand her ved Anstalten; ved hans Død vil der blive en Vakance; denne Vakance maa besættes. Aa, Mrs. Corney, hvilken Udsigt aabner det ikke! Hvilke Lejlighed til at forene Hjærter og Husholdninger.

Mrs. Corney hulkede.

»Det lille Ord?« sagde Mr. Bumble, idet han bøjede sig over den undselige Skønhed. »Det ene lille, lille, lille Ord, min velsignede Corney.«

»Ja—a—a!« sukkede Forstandersken.

»Eet endnu,« fortsatte Kommunalbudet. »Behersk Deres kære Følelser, saa De kan sige eet endnu. »Naar skal det gaa for sig?«

Mrs. Corney prøvede to Gange paa at tale, og to Gange slog det Klik. Endelig samlede hun alt sit Mod, slog sine Arme om Mr. Bumbles Hals og sagde, det kunde blive, saa snart han bare vilde, og at han var en uimodstaaelig Hjærteknuser.

Da Sagerne saaledes var blevet venskabeligt og tilfredsstillende ordnede, blev Kontrakten højtidelig beseglet ved endnu en Kop Pebermyntemikstur, der udkrævedes end mere paa Grund af Damens Sindsbevægelse og Forvirring. Medens de drak den, fortalte hun Mr. Bumble om den gamle Kones Død.

»Meget vel,« sagde han og nippede til sin Pebermynte, »jeg skal se ind til Sowerberry paa Hjemvejen og sige, at han skal sende Bud i Morgen tidlig. Hvad var det, som gjorde Dem bange, min egen?«

»Det var ikke noget særligt, min Ven,« svarede Damen undvigende.

»Det maa have været noget, min

egen. Vil De ikke fortælle det til Deres egen B.?«

»Ikke nu. En af Dagene. Naar vi er blevet gift, min Ven.«

»Naar vi er blevet gift!« udbrød Mr. Bumble. »Det var dog vel ikke en eller anden Uforskammethed fra disse her mandlige Fattiglemmer, som — —«

»Nej, min Skat,« afbrød hun hurtigt.

»Hvis jeg troede det var det,« vedblev Mr. Bumble — »hvis jeg troede, at en af dem havde vovet at hæve sine simple Øjne til dette yndige Ansigt — —«

»De vilde ikke have vovet det, min Ven,« sagde hun.

»De gør bedst i at lade være,« sagde Mr. Bumble og knyttede sin Næve. »Lad mig se hvilken som helst Mand, kommenal eller ikke kommenal, som vilde driste sig til at gøre det, saa skal jeg love for, han gør det ikke anden Gang!«

Disse Ord kunde i og for sig synes ikke at være nogen videre stærk Kompliment til Damens Yndigheder; men da Mr. Bumble ledsagede Truslen med mange krigerske Bevægelser, blev hun meget rørt ved dette Bevis paa hans Hengivenhed og erklærede i den højeste Beundring, at han var allerkæreste.

Den allerkæreste smøgede derpaa sin Krave op og satte sin trekantede Hat paa Hovedet; og efter en lang og kærlig Omfavnelse af sin fremtidige Livsledsagerinde, trodsede han atter den kolde Aftenvind, idet han kun tøvede nogle Øjeblikke i de mandlige Fattiglemmers Sal for at skælde dem lidt ud og derved overbevise sig selv om, at han kunde udfylde en Opsynsmands Stilling med fornøden Barskhed. Saa forlod han Bygningen med et let Hjærte og lyse Drømme om sin kommende Ophøjelse, og dette optog hans Sind, lige til han naaede Bedemandens Butik.

Da nu Mr. og Mrs. Sowerberry var gaaet i Aftenselskab, og Noah Claypole ikke til nogen Tid var tilbøjelig til at gøre sig større fysiske Anstrængelser, end der udkrævedes til en passende Udførelse af de to Funktioner: at spise og drikke — var Butikken ikke lukket, skønt det var over den sædvanlige Lukketid. Mr. Bumble bankede flere Gange med sin Spanskrørsstok i Disken; men da det ikke vakte nogen Opmærksomhed, og han saa et Lys skinne gennem Ruden ind til den lille Dagligstue bag Butiken, tog han sig den Frihed at kigge ind for at se, hvad der gik for sig; og da han saa, *hvad* der gik for sig, blev han ikke lidt forbavset.

Bordet var dækket til et Aftensmaaltid, og paa Dugen stod Smør og Brød, Tallerkener og Glas, et Porterkrus og en Vinflaske. Ved den øverste Ende af Bordet sad Mr. Noah Claypole magelig henslængt i en Lænestol, med Benene kastet over den ene af dens Arme, en aaben Foldekniv i den ene Haand og et stort Stykke Smørrebrød i den anden. Tæt ved Siden af ham stod Charlotte og aabnede nogle Østers fra en lille Tønde, og Mr. Claypole nedlod sig til at sluge dem med paafaldende Graadighed. En ualmindelig Rødmen i Omegnen af den unge Mands Næse, og en vis stiv Blinken i hans højre Øje tilkendegav, at han var mildt beruset; og disse Symptomer bestyrkedes ved den inderlige Nydelse, hvormed han spiste sine Østers, og som kun kunde forklares ved en stærk Paaskønnelse af dens kølende Egenskaber overfor indvendig Feber.

»Her er en lækker fed en, kære Noah,« sagde Charlotte. »Prøv den; bare denne ene!«

»Hvad er Østers dog for en herlig Ting!« bemærkede Noah efter at have slugt den. »Hvor det er Skade, at man bliver utilpas af at spise for mange — ikke Charlotte?«

»Det er ligefrem grusomt!« sagde Charlotte.

»Det er det,« sagde Mr. Claypole. »Holder du ikke af Østers?«

»Ikke videre,« sagde Charlotte. »Jeg holder mere af at se dig spise dem, end af at spise dem selv.«

»Gud,« sagde Noah eftertænksomt. »Hvor løjerligt!«

»Tag en til,« sagde Charlotte. »Her er en med saadan et brillant Skæg.«

»Jeg kan ikke faa flere ned,« sagde Noah. »Jeg er helt ked af det. Kom her hen, Charlotte, saa skal jeg give dig et Kys!«

»Hvad behager!« sagde Mr. Bumble og fo'r ind i Stuen. »Sig det een Gang til, Sir.«

Charlotte udstødte et Skrig og skjulte sit Ansigt i sit Forklæde. Mr. Claypole skiftede ikke Stilling paa anden Maade end ved at lade sine Fødder falde ned paa Gulvet og stirrede i drukken Rædsel paa Kommunalbudet.

»Sig det een Gang til, din lumpne, frække Fyr!« sagde Mr. Bumble. »Hvor tør du vove at tale om den Slags Ting? Og hvor tør du opmuntre ham, din uforskammede Tøjte? Kysse hende!« udbrød Mr. Bumble i højeste Grad forarget. »Føj!«

»Det var ikke min Mening at gøre det!« flæbede Noah. »Hun kysser mig altid, enten jeg vil have det eller ikke.«

»Aa, Noah!« udbrød Charlotte bebrejdende.

»Jo du gør, du ved, du gør det! Hun gør det altid, Mr. Bumble. Hun kilder mig under Hagen og gør Kur til mig paa alle mulige Maader!«

»Stille!« raabte Mr. Bumble strængt. »Gaa ned i Køkkenet, Tøs. Noah, du lukker Butikken; du vover ikke at sige et Ord, før din Herre kommer hjem. Og naar han kommer, saa sig ham, at Mr. Bumble har sagt, han skal sende en Kiste til en gammel Kone i Morgen efter Frokost. Hører du? Kysse!« udbrød Mr. Bumble og rakte sine Hænder i Vejret. »De lavere Klassers Syndighed og Ugudelighed i dette kommenale Distrikt er frygtelige. Hvis Parlamentet ikke tager deres afskyelige Adfærd under Overvejelse, bliver dette Land ruineret og det er ude med Almuens Moral!« Med disse Ord gik Kommunalbudet ud af Bedemandens Butik med stolte, mørke Miner.

Og nu, da vi har fulgt ham saa langt paa hans Vej hjem og har truffet alle nødvendige Forberedelser til den gamle Kones Begravelse, vil vi anstille nogle Efterforskninger efter den unge Oliver Twist og se, om han stadig ligger i den Grøft, hvor Toby Crackit forlod ham.

Otte og tyvende Kapitel.

Fortæller om Oliver Twists videre Oplevelser.

»Gid Ulve maa sønderrive Jeres Struber!« mumlede Sikes tænderskærende. »Gid jeg havde faaet fat paa et Par af Jer, saa skulde I komme til at hyle saa meget hæsere.«

Mens Sikes frembrummede denne Forbandelse med den heftigste Vildskab, som selv hans vilde Natur kunde frembringe, støttede han den saarede Drengs Legeme mod sit bøjede Knæ og vendte et Øjeblik Hovedet for at se tilbage efter sine Forfølgere.

Der kunde ikke skelnes stort gennem Taagen og Mørket; men høje Raab vibrerede gennem Luften, og allevegne fra lød der Gøen af Hunde, som var vækket af Alarmklokkens Lyd.

»Stans, din fejge Hund!« raabte Tyven efter Toby Crackits, der brugte sine lange Ben, det bedste han havde lært, og allerede var langt forude. »Stans!«

Gentagelsen af Ordet fik Toby til at staa stille som en Mus. For han var

ikke ganske vis paa, at han var uden for Skudvidde, og Sikes var ikke i Humør til at lade sig spøge med.

»Tag en Haand med i Drengen« brølte Sikes og vinkede rasende ad sin Kammerat.

Toby gjorde Mine til at vende om men vovede dæmpet og forpustet at prostestere, mens han langsomt nærmede sig.

»Hurtigere!« raabte Sikes, idet han lagde Drengen i en tør Grøft ved sine Fødder og trak en Pistol op af Lommen. »Lav ikke Halløj med mig.«

I dette Øjeblik blev Larmen lydeligere. Sikes saa sig atter om og saa, at de Mænd, som forfulgte ham, allerede var ved at klavre over Leddet til den Mark, hvor han stod, og et Par Hunde løb nogle Skridt foran dem.

»Det hele forbi, Bill,« raabte Toby. »Lad Ungen falde og tag Benene paa Nakken.« Med dette Afskedsraad foretrak Mr. Crackit at udsætte sig for den Risiko, at blive skudt af sin Ven, frem for den Vished, at blive taget af sine Fjender; han vendte Ryggen til og fo'r af Sted i fuld Fart. Sikes bed Tænderne sammen, saa sig endnu engang tilbage, kastede Slaget over Oliver, der laa i Grøften, løb langs Hegnet, som for at bortlede Opmærksomheden fra det Sted, hvor Drengen laa — stansede et Øjeblik foran et andet Hegn, der i en ret Vinkel løb sammen med dette, slyngede sin Pistol højt op i Luften, satte over i et Spring og var borte.

»Høj, høj, dér!« raabte en skælvende Stemme bagude. »Pincher! Neptun! kom her!«

Hundene, der ligesom deres Herrer ikke syntes at finde videre Behag i denne Leg, adlød villigt Kommandoen; og tre Mænd, som nu var naaet et Stykke ind paa Marken, stansede for at raadslaa med hinanden.

»Mit Raad, eller hvad jeg vilde sige min *Befaling*,« sagde den tykkeste af Mændene, »er, at vi øjeblikkelig gaar hjem igen.«

»Jeg er fornøjet med alt, hvad Mr. Giles er fornøjet med,« sagde en mindre Mand, som dog paa ingen Maade var slank, og som var meget bleg og meget høflig, hvad forskrækkede Mennesker hyppigt er.

»Jeg vilde nødig synes uopdragen, mine Herrer,« sagde den tredje, som havde holdt Hundene tilbage. »Mr. Giles maa vide det bedst.«

»Ganske rigtigt,« svarede den mindste af de to andre. »Og hvad Mr. Giles saa siger, er det ikke vor Sag at sige ham imod. Nej, nej, jeg kender min Stilling! Takket være Himlen, jeg kender min Stilling.« Oprigtigt talt syntes den lille Mand virkelig at kende sin Stilling og at være ganske paa det rene med, at den paa ingen Maade var misundelsværdig, for Tænderne klaprede i Munden paa ham.

»De er bange, Brittles,« sagde Giles.

»Nej jeg er ikke,« sagde Brittles.

»Jo, De er,« sagde Giles.

»Det er Løgn, Mr. Giles,« sagde Brittles.

»Det er Dem, der lyver,« sagde Mr. Giles.

Nu skyldtes disse fire Bemærkninger Mr. Giles Drilleri, og Mr. Giles Drilleri kom af hans Harme over, at Ansvaret for, at de vendte tilbage, skulde væltes over paa ham under Form af en Kompliment. Den tredje Mand gjorde filosofisk Ende paa Striden.

»Jeg skal sige Dem, hvordan det har sig, mine Herrer, sagde han. »Vi er alle sammen bange.«

»Tal for Dem selv, Sir,« sagde Mr. Giles, som var den blegeste af dem alle.

»Det gør jeg ogsaa,« svarede Manden. »Det er naturligt og passende at være bange under saadanne Omstændigheder. Jeg er det.«

»Det er jeg ogsaa,« sagde Brittles. »Man behøver jo bare ikke at sige det til en Mand saadan ligefrem.«

Disse frimodige Tilstaaelser formildede Mr. Giles, som straks indrømmede, at *han* var bange; hvorpaa de alle vendte om og løb tilbage i fuld Samdrægtighed, indtil Mr. Giles (som var mest stakaandet og desuden var belemret med en Hø-

tyv) elskværdigt holdt paa, at de skulde stanse, saa han kunde gøre en Undskyldning for sine overilede Ord.

»Men det er forunderligt,« sagde Mr. Giles, da han havde forklaret sig, »hvad en Mand kan gøre, naar hans Blod er i Kog. Jeg kunde have begaaet et Mord — jeg ved, jeg havde gjort det — hvis vi havde faaet fat paa en af de Skurke.

Da de andre to var gennemtrængt af en lignende Overbevisning, og da deres Blod, ligesom hans, var gaaet ganske af Kog igen, kom de til at drøfte, hvad Grunden kunde være til denne pludselige Forandring i deres Stemning.

»Jeg ved, hvad det var, sagde Mr. Giles. »Det var Leddet, som lagde en Dæmper paa Ophidselsen. Jeg følte, hvordan min pludselig forsvandt, da jeg klatrede over det.«

Ved et mærkeligt Sammentræf var de to andre blevet hjemsøgt af den samme ubehagelige Følelse i selv samme Øjeblik. Det var derfor ganske aabenbart, at det var Leddet; især da der ikke kunde være nogen Tvivl om det Tidspunkt, da Forandringen havde fundet Sted; thi de huskede alle tre, at netop i det Øjeblik havde de faaet Øje paa Tyvene.

Denne Samtale førtes mellem de to Mænd, som havde overrasket Indbrudstyvene, og en omvandrende Kedelflikker, som havde sovet i et Udhus, og som var blevet vækket med sine to Køtere for at tage Del i Forfølgelsen. Mr. Giles fungerede i den dobbelte Egenskab som Kældermester og Hushovmester hos den gamle Dame i Huset, og Brittles gjorde alt muligt underordnet Arbejde, og da han havde tiltraadt sin Tjeneste som et rent Barn, stadig blev behandlet som en lovende Yngling, skønt han var oppe i Trediverne.

I det de opmuntrede hinanden med den Slags Passiar, men ikke des mindre holdt sig tæt sammen og saa sig frygtsomt om, hvergang et nyt Vindstød fik Grenene til at klapre, skyndte de tre Mænd sig tilbage til et Træ, bag hvilket de havde ladet deres Lygte staa, for at dens Skær ikke skulde underrette Tyvene om, i hvad Retning de skulde fyre. Nu tog de Lygten og travede hjemad, saa hurtigt de kunde; og længe efter, at deres dunkle Skikkelser ikke mere kunde skelnes kunde man have set Lyset danse blinkende i det Fjærne, som en Uddunstning af den fugtige, mørke Luft, det hurtigt blev baaret igennem.

Luften blev koldere, mens Dagen langsomt nærmede sig, og Taagen rullede sig over Jorden som en tæt Røgsky. Græsset var vaadt, Stierne og de liggende Steder var lutter Dynd og Vand, og en usund Blæsts fugtige Aande stønnede langsomt og hult hen over Jorden. Oliver laa stadig ubevægelig og bevidstløs paa det Sted, hvor Sikes havde efterladt ham.

Morgenen brød frem. Luften blev mere skarp og bidende, da det første, triste Gry — der mere lignede Nattens Død end Dagens Fødsel — lyste mat paa Himlen. Genstandene, der havde set taagede og frygtelige ud i Mørket, blev tydeligere og tydeligere og antog lidt efter lidt deres naturlige Former. Regnen faldt tæt og stærkt, og plaskede lydeligt mellem de bladløse Buske. Men Oliver følte det ikke, som den piskede paa ham; thi han laa stadig hjælpeløs og bevidstløs paa sit lerede Leje.

Endelig brød et dæmpet Smertensskrig den herskende Stilhed; og Drengen vaagnede ved at udstøde det. Han venstre Arm, der var klodset forbundet med et Tørklæde, hang tungt og ubevægelig ned ved hans Side, og Forbindingen var gennemtrukket af Blod. Han var saa svag, at han neppe kunde rejse sig over Ende i siddende Stilling; og da han havde gjort det, saa han sig mat om efter Hjælp og stønnede af Smerte. Skælvende i hvert Ledemod af Kulde og Udmattelse, gjorde han et Forsøg paa at rejse sig; men han faldt atter om, gysende fra Hoved til Fod.

En lille Tid sank Oliver atter hen i den Beveidstløshed, der saa længe havde lammet ham; saa følte han en snigende Hjærteangst, der advarede ham om, at hvis han blev liggende dér, vilde han ganske sikkert dø; og det drev ham til at komme paa Benene og forsøge paa at

gaa. Hans Hoved var omtaaget, og han ravede frem og tilbage som en drukken Mand. Men han holdt sig ikke desto mindre oppe; og med Hovedet mat nedsunket paa sit Bryst gik han snublende fremad, han vidste ikke hvorhen.

Og nu mylrede Hærskarer af fantastiske og forvirrede Tanker frem i hans Sind. Han syntes, at han stadig gik mellem Sikes og Crackit, som skændte vredt, thi selv de Ord, de havde sagt, lød i hans Øren, og da han saa at sige fangede sin egen Opmærksomhed ved at gøre en voldsom Anstrængelse for ikke at falde, opdagede han, at han talte til dem. Saa var han alene med Sikes og traskede af Sted, som de havde gjort den foregaaende Dag; og mens skyggeagtige Mennesker gik dem forbi, følte han Tyvens Tag om sit Haandled. Pludselig fo'r han tilbage ved Knald og Skud, Luften genlød af høje Raab og Skrig, Lys glimtede for hans Øjne, og alt var Larm og Forvirring, mens en eller anden usynlig Haand hurtigt slæbte af Sted med ham. Gennem alle disse hurtigt skiftende Syner, løb der en uendelig Følelse af Smerte, som uophørligt pinte ham.

Saaledes vaklede han af Sted, krøb næsten mekanisk gennem Markled eller Huller i Hegnene, indtil han naaede Vejen. Her begyndte Regnen at falde saa tungt, at den vakte ham.

Han saa sig om og saa, at der ikke langt fra ham laa et Hus, som han maaske kunde naa. Maaske vilde de ynkes over hans Stillling og faa Medlidenhed med ham, og hvis de ikke gjorde det, vilde det dog være bedre, tænkte han, at dø i Nærheden af menneskelige Væsener end paa de øde, aabne Marker. Han opbød al sin Kraft til et sidste Forsøg og rettede sine vaklende Skridt imod det.

Da han kom nærmere til Huset, fik han en Følelse af, at han havde set det før. Han huskede intet af dets Enkeltheder, men Bygningernes Form og Udseende syntes ham bekendt.

Havemuren! Paa Græsset indenfor den var han faldet paa sine Knæ den foregaaende Aften og havde bedt de to Mænd om Barmhjærtighed. Det var det samme Hus, de havde forsøgt paa at plyndre.

Oliver følte sig saa overvældet af Angst, da han genkendte Huset, at han et Øjeblik ganske glemte Smerten i sit Saar og kun tænkte paa Flugt. Flugt! Han kunde neppe holde sig oprejst; og selv om han havde været i fuld Besiddelse af alle sit unge Legemes Kræfter, hvorhen skulde han saa flygte? Han skubbede til Havelaagen; den var ikke laaset og fløj op paa sine Hængsler. Han ravede hen over Græsplænen, klatrede op ad Trinene, bankede svagt paa Døren, og sank, da nu al hans Kraft svigtede ham, ned mod en af Pillerne i den lille Søjlegang.

Ved denne Tid sad netop Mr. Giles, Brittles og Kedelflikkeren og forfriskede sig efter Nattens Anstrængelser og Rædsler med Te og andet godt nede i Køkkenet. Ikke fordi det var Mr. Giles Sædvane at tillade alt for stor Fortrolighed fra de ringere Tjenestefolks Side. Men Død, Pistolskud og natlig Indbrud gør alle Mennesker lige; saa Mr. Giles sad med Benene strakt ud foran Ovnen og støttede sin venstre Arm paa Bordet, medens han med den højre illustrerede en omstændelig og nøjagtig Beskrivelse af Indbruddet, hvortil hans Tilhørere (men især Kokkepigen og Stuepigen, som ogsaa var til Stede) lyttede med aandeløs Spænding.

»Klokken var omtrent halvtre,« sagde Mr. Giles, »eller jeg tør ikke sværge paa, at den ikke kan have været lidt nærmere tre, da jeg vaagnede op og vendte mig om i min Seng — saadan omtrent« — her vendte Mr. Giles sig paa Stolen og trak Hjørnet af Dugen over sig for at den skulde forestille Sengetæppet og saa syntes jeg, jeg hørte en Støj.«

Paa dette Punkt af Fortællingen blev Kokkepigen bleg og bad Stuepigen lukke Døren, og hun bad Brittles, og han bad Kedelflikkeren, der lod som han ikke hørte det.

»Hørte en Støj,« vedblev Mr. Giles. »Jeg siger i Begyndelsen: det maa være

Indbildning. Og jeg var ved at lægge mig til at sove igen, men saa hørte jeg igen Støjen ganske tydeligt.«

»Hvad for en Støj?« spurgte Kokkepigen.

»Lige som af et Bulder,« svarede Mr. Giles og saa sig om.

»Snarere som af et Søm, der bliver skrabet mod et Rivejærn,« mente Brittles.

»Det var da *De* hørte det Sir,« svarede Mr. Giles. »Men dengang lød det som et Bulder. Jeg kastede Tæpperne af mig,« vedblev han og slog Dugen til Side, »satte mig over Ende i Sengen og lyttede.«

Kokkepigen og Stuepigen udbrød paa een Gang »Gud!« og trak deres Stole tættere sammen.

»Nu hørte jeg det ganske tydeligt,« vedblev Mr. Giles. »Jeg siger til mig selv: der er en eller anden som er ved at bryde en Dør eller et Vindue op; hvad skal jeg gøre? Jeg vil vække denne her stakkels Knøs, Brittles, og frelse ham fra at blive myrdet i hans Seng, ellers bliver Halsen maaske skaaret over paa ham fra det ene Øre til det andet uden at han aner det.«

Her vendte alles Øjne sig mod Brittles, der rettede sine paa den talende og stirrede paa ham med vidt aaben Mund og et Ansigt, der udtrykte den mest usminkede Rædsel.

»Jeg smed Tæpperne af mig,« sagde Giles og kastede Dugen til Side og saa fast paa Kokkepigen og Stuepigen, »stod sagte ud af Sengen, trak et Par — —«

»Der er Damer til Stede,« mumlede Kedelflikkeren.

»— *Sko* paa, Sir,« sagde Giles, idet han vendte sig om mod ham og lagde stærk Eftertryk paa dette Ord »greb den ladede Pistol, der altid følger med Sølvtøjskurven ovenpaa, og listede mig paa Taaspidserne til hans Værelse. »Brittles,« sagde jeg, da jeg havde vækket ham, »bliv ikke bange.«

»Det gjorde De,« sagde Brittles sagte.

»Jeg tror, det er ude med os, Brittles, sagde jeg,« vedblev Giles, »men bliv ikke bange.«

»*Blev* han bange?« spurgte Kokkepigen.

»Ikke en Smule,« svarede Mr. Giles. »Han var lige saa modig — ja, næsten lige saa modig som jeg.«

»Jeg er vis paa, jeg vilde være død paa Stedet, hvis det havde været mig,« sagde Stuepigen.

»De er et Fruentimmer,« sagde Brittles og brystede sig en Smule.

»Brittles har Ret,« sagde Mr. Giles og nikkede bifaldende. »Af et Fruentimmer kunde man ikke vente andet. Men vi, som var Mænd, tog en Blændlygte, der stod paa Kaminen hos Brittles, og famlede os ned i Bælgmørke — saadan omtrent.«

Mr. Giles havde rejst sig og gjort to Skridt med lukkede Øjne for at ledsage sin Beskrivelse med de dertil hørende Bevægelser, da han pludselig fo'r sammen, ligesom alle de andre, og skyndte sig tilbage til sin Stol. Kokkepigen og Stuepigen skreg op.

»Det bandede,« sagde Mr. Giles, der lod, som han var fuldstændig rolig. »Luk op, en af Jer

Ingen rørte sig.

»Jeg finder det er mærkeligt, at her bliver banket paa paa denne Tid af Morgenen,« sagde Mr. Giles, idet han betragtede alle de blege Ansigter, der omgav ham, og saa meget slukøret ud. »Men lukkes op paa der. Er der ingen, der hører?«

Mr. Giles saa ud disse Ord paa Brittles; men denne ge Mand, der af Naturen var beskede ansaa rimeligvis ikke sig selv for nogen og mente derfor ikke, at Spørgsmaalet unde gælde ham; i hvert Fald svared han ikke. Mr. Giles sendte Kedelflikk en et opfordrende Blik; men han v pludselig faldet i Søvn. Fruentimm e kunde der jo ikke være tale om.

«Hvis Brittles he vil aabne Døren i Overværelse af Vidn« sagde Mr. Giles efter en kort Pavse, a er jeg villig til at være eet.«

»Det er jeg ogsaa sagde Kedelflikkeren, der vaagnede lige saa pludselig, som han var faldi Søvn.

Paa disse Vilkaar kapitulerede Brittles; og da Selskabet havde smækket Skodderne op og var blevet noget beroliget ved den Opdagelse, at det nu var højlys Dag, gik de op med Hundene i Spidsen, medens Damerne, der ikke turde blive alene nede i Køkkenet, dannede Bagtroppen. Efter Mr. Giles Raad talte de alle meget højt, for at advare enhver ildesindet Person udenfor om, at de var mandstærke, og ved en strategisk Mesterstreg, som opstod i den samme opfindsomme Hjærne, kneb de i Forstuen Hundene dygtig i Halerne for at faa dem til at gø heftigt.

Da disse Forsigtighedsregler var tagne, holdt Mr. Giles Kedelflikkeren fast ved Armen (for at hindre ham i at løbe væk, som han spøgende bemærkede) og kommanderede: Døren op! Brittles adlød; og da Gruppen frygtsomt kiggede ud over hverandres Skuldre, opdagede de intet frygteligere end den stakkels lille Oliver Twist, der maalløs og udmattet hævede sine Øje og stumt anraabte dem om Medlidenhed.

»En Dreng,« udbrød Mr. Giles og trængte sig tappert frem foran Kedelflikkeren. »Hvad er der Vejen med — ih, men — Brittles! Se dog — kender De ham ikke?«

Brittles, der var traadt hen bag Døren for at lukke den op, fik aldrig saa snart Øje paa Oliver, før han udstødte et højt Skrig. Mr. Giles greb Drengen ved det ene Ben og den ene Arm — heldigvis ikke den, der var saaret — slæbte ham ind i Forstuen og lagde ham paa Gulvet.

»Her er han!« brølte Giles i stor Ophidselse op ad Trappen. »Her er en af Tyvene, Frue! Her er en Tyv, Miss! Saaret, Miss! Jeg bad ham, Miss, og Brittles holdt Lyset!

»I en Lygte, Mig!« raabte Brittles med Hænderne for munden.

De to Piger løb ovenpaa for at melde, at Mr. Giles havde grebet en Tyv; og Kedelflikkeren fik travlt med at forsøge paa at bringe Oliver til sig selv, for at han ikke skulde dø, før han kunde blive hængt. Midt under alt dette Røre og Spektakel hørtes en blid, kvindelig Røst, som straks bragte Ro til Veje.

»Giles!« hviskede Stemmen øverst fra Trappen.

»Her er jeg, Miss,« svarede Mr. Giles. »Vær ikke bange, Miss; jeg har ikke taget ret meget Skade. Han gjorde ikke videre fortvivlet Modstand, Miss. Jeg fik hurtigt Bugt med ham.«

»Hys!« svarede den unge Dame. »De gør min Tante lige saa forskrækket, som Tyvene gjorde. Er den stakkels Skabning haardt saaret?«

»Frygtelig,« svarede Giles med ubeskriveligt Velbehag.

»Han ser ud, som han var ved at dø, Miss,« brølte Brittles som før. »Har De ikke Lyst til at se ham, Miss, for hvis han skulde gøre det?«

»Hys, vær nu fornuftig!« sagde den unge Dame. »Vent roligt et Øjeblik, mens jeg taler med min Tante.«

Hun fjærnede sig med Skridt, der var lige saa stilfærdige som hendes Stemme; og snart efter vendte hun tilbage med den Besked, at den saarede forsigtigt skulde bæres op paa Mr. Giles Værelse, og at Brittles skulde sadle Klipperten og straks ride til Chertsey, hvorfra han hurtigst muligt skulde hente en Betjent og en Læge.

»Men vil De ikke kaste et Blik paa ham først, Miss?« spurgte Mr. Giles, som om Oliver havde været en eller anden sjælden prægtig Fugl, som han behændigt havde nedlagt.

»Ikke for alt i Verden,« svarede den unge Dame. »Stakkels Fyr! Vær god imod ham for min Skyld, Giles?«

Den gamle Tjener saa, da hun vendte sig bort, op paa hende med et Blik saa stolt og beundrende, som om hun havde været hans eget Barn. Saa bøjede han sig ned over Oliver og hjalp til at bære ham ovenpaa med en Kvindes Omhu og Bekymring.

Ni og tyvende Kapitel.

Præsenterer Beboerne af det Hus, Oliver var tyet til.

I et smukt Værelse, hvis Møbler dog mere bar Præget af gammeldags Hygge end af moderne Elegance, sad to Damer ved et veldækket Frokostbord. Mr. Giles opvartede dem, yderst sirligt klædt i sort fra Top til Taa. Han havde taget Plads midt imellem Anretterbordet og Frokostbordet; han stod rank, med Hovedet kastet tilbage og bøjet en ubetydelig Smule til den ene Side, med det venstre Ben frem og den højre Haand stukket indenfor Vesten, medens den venstre hang ned ved hans Side, og han saa ud, som var han opfyldt af en behagelig Følelse af sin egen Fortjeneste og Vigtighed.

Af de to Damer var den ene i en temmelig fremrykket Alder, men den højryggede Egetræs Stol, hvori hun sad, var ikke mere rank end hun. Sirlig klædt i en Dragt, der var en klædelig Blanding af gammeldags Mode med visse smaa Indrømmelser til den herskende Smag, hvilket snarere fremhævede det gammeldags Snit paa en smuk Maade end svækkede dets Virkning, sad hun med statelig Holdning og Hænderne foldede paa Bordet foran sig. Hendes Øjne (og Alderen havde kun lidt fordunklet deres Glans) var opmærksomt rettet paa hendes unge Bordfælle.

Den yngre Dame var i Jomfrueligheds første, yndige Blomstring — i den Alder, da Englene, hvis de over Hovedet nogen Sinde i gode Øjemed tager Bolig i menneskelige Skikkelser, uden Formastelighed kan antages at slaa sig ned i saadanne som hendes.

Hun var ikke over sytten. Hun var støbt i en saa fin og udsøgt Form, saa mild og blid, saa ren og smuk, at Jorden ikke syntes at være hendes rette Element eller dens grove Skabninger hendes rette Omgangsfæller. Den Aand, som lyste ud af hendes dybe blaa Øjne og var præget paa hendes ædle Hoved, syntes neppe at tilhøre hendes Alder eller denne Verden; og dog var det skiftende Udtryk af Godhed og Lune, de tusinde Glimt, der spillede over hendes Ansigt uden at efterlade sig nogen Skygge dér, og først og fremmest Smilet, det muntre, lykkelige Smil, som skabt for Hjemmet, for Arnens Fred og Lykke.

Hun var travlt optaget af Bordets smaa Sysler. Da hun tilfældigt kom til at se op, medens den ældre Dame betragtede hende, strøg hun spøgende sit Haar tilbage fra Panden og lagde i eet straalende Blik en saadan Kærlighed og ukunstlet Elskværdighed, at salige Aander vilde have smilet ved at se paa hende.

»Og nu har Brittles været en Time borte, ikke?« spurgte den gamle Dame efter en Pavse.

»En Time og tolv Minutter, Frue,« svarede Mr. Giles og saa paa et Sølvur, som han trak frem ved et sort Baand.

»Han er altid langsom,« sagde den gamle Dame.

»Brittles har altid været en langsom Dreng, Frue,« svarede Tjeneren. Og i Betragtning af, at Brittles havde været en langsom Dreng i over tredive Aar, syntes der ikke at være større Sandsynlighed for, at han nogen Sinde skulde blive en hurtig.

»Han bliver værre i Stedet for bedre, synes jeg,« sagde den gamle Dame.

»Det er ganske utilgiveligt af ham, hvis han sinker sig med at lege med andre Drenge,« sagde den unge Dame smilende.

Mr. Giles overvejede aabenbart, om det var passende, at han selv tillod sig et ærbødigt Smil, da en Gig kørte op for Havelaagen; ud af den sprang en svær Herre, som løb lige hen til Døren, hurtigt kom ind i Huset paa en eller

anden mystisk Maade, styrtede ind i Værelset og nær havde væltet baade Mr. Giles og Frokostbordet.

»Jeg har aldrig hørt noget lignende!« udbrød den svære Herre. »Kære Mrs. Maylie — bevare mig vel — midt om Natten oven i Købet — jeg har *aldrig* hørt noget lignende.«

Med disse deltagende Udbrud trykkede han Damernes Hænder, trak en Stol hen til dem og spurgte, hvordan de havde det.

»De kunde jo være død, ligefrem død af Skrækken,« sagde han. »Hvorfor sendte De ikke Bud? Gud bevares, min Tjener skulde have været her paa et Minut og jeg ogsaa, og min Medhjælper vilde have været henrykt ved at komme — det vilde enhver have været under disse Omstændigheder, er jeg vis paa. Min Gud! Saa uventet! Og oven i Købet midt i Nattens Stilhed!«

Doktoren syntes især at være oprørt over den Omstændighed, at Indbruddet havde været uventet og var blevet forsøgt om Natten, som om det havde været de Herrer Indbrudstyves Sædvane at gøre Forretninger ved Middagstid efter flere Dage i Forvejen at have truffet Aftale med Posten.

»Og De, Miss Rose,« sagde Doktoren og vendte sig til den unge Dame, »jeg — — —«

»Aa ja vist, i høj Grad,« afbrød Rose ham. »Men der er en stakkels Skabning ovenpaa, som min Tante ønsker, De skal se til.«

»Aa ja, rigtigt!« svarede Doktoren. »Jeg hører, det var Deres Værk, Giles.«

Mr. Giles, som febrilsk havde sat Tekopperne til Rette, blev meget rød og sagde, at han havde haft den Ære.

»Ære, he?« sagde Doktoren. »Naa, jeg ved dog ikke; maaske er det lige saa ærefuldt at ramme en Tyv i et Bryggers, som en Mand paa tolv Skridts Afstand. Tænk Dem, at han skød i Luften, saa har De udkæmpet en Duel, Giles.«

Mr. Giles, som fandt, at denne letfærdige Maade at behandle Sagen paa var et uretfærdigt Forsøg paa at formindske hans Ære, svarede ærbødigt, at det kunde han ikke dømme om, men han mente dog ikke, det var nogen Spøg for Modparten.«

»For Pokker, det er sandt nok!« sagde Doktoren. »Hvor er han? Før mig derop. Jeg ser her ind igen, naar jeg kommer ned, Mrs. Maylie. Det er det lille Vindu, han er kommet ind ad, hvad? Det vilde jeg minsandten have forsvoret!«

Snakkende hele Vejen, fulgte han Mr. Giles ovenpaa; og imens vil vi underrette Læseren om, at Mr. Losberne, en Læge dér paa Egnen, der var kendt under Navn af »Doktoren« i flere Miles Omkreds, var blevet fed mere af godt Humør end af god Levemaade og var saa hjærtensgod og ekscentrisk en Pebersvend som man ikke vilde kunde opdage indenfor et fem Gange saa stort Omraade.

Doktoren blev meget længe borte, end baade han og Damerne havde beregnet. En' stor flad Kasse blev hentet op fra Giggen, og der blev ringet meget ofte paa en Sovekammerklokke, og Tjenestefolkene løb hele Tiden op og ned ad Trappen — af hvilke Tegn man med Rette kunde slutte, at der foregik noget vigtigt ovenpaa. Omsider vendte han tilbage, og til Svar paa de bekymrede Spørgsmaal til hans Patient saa han meget hemmelighedsfuld ud og lukkede Døren omhyggeligt.

»Det er en højst mærkelig Sag, Mrs. Maylie,« sagde Doktoren og stillede sig med Ryggen til Døren som for at holde den lukket.

»Der er vel ingen Fare for ham, vil jeg haabe?« sagde den gamle Dame.

»Naa, *det* vilde nu ikke være saa mærkeligt under disse Omstændigheder,« svarede Doktoren, »skønt jeg tror ikke, der er det. Har De set denne Tyv?«

»Nej,« svarede den gamle Dame.

»Heller ikke hørt noget om ham?«

»Nej.«

»Undskyld, Frue,« indskød Mr. Giles, »men jeg vilde netop til at fortælle Dem om ham, da Dr. Losberne traadte ind.«

Sagen var, at Mr. Giles ikke straks

havde kunnet faa sig til at tilstaa, at han blot havde skudt en Dreng. Han var blevet rost saa meget for sin Tapperhed, at han ikke, om det saa havde gjaldt hans Liv, kunde have baret sig for at opsætte Forklaringen nogle faa, dyrebare Minutter, i hvilke han havde naaet selve Toppunktet af et kortvarigt Ry for uforfærdet Mod.

»Rose ønskede at se Manden,« sagde Mrs. Maylie, »men jeg vilde ikke høre Tale om det.«

»Hm!« svarede Doktoren. »Der er ikke noget videre foruroligende ved hans Udseende. Har De noget imod at se ham i min Nærværelse?«

»Paa ingen Maade, hvis det er nødvendigt.«

»Saa anser jeg det for nødvendigt. I hvert Fald er jeg ganske vis paa, at De vilde komme til at angre det bittert, hvis De opsatte det. Han er ganske rolig nu. Tillad mig — tillader De, Miss Rose? Jeg giver Dem mit Ord paa, at der ikke er mindste Grund til Frygt.«

Tredivte Kapitel.

Beretter, hvad Olivers nye Bekendte tænkte om ham.

Med mange snakkesalige Forsikringer om, at de vilde blive behageligt overraskede ved Synet af Forbryderen, lagde Doktoren den unge Dames Arm under sin, bød Mrs. Maylie den anden, og førte dem værdigt og ceremonielt ovenpaa.

»Naa,« hviskede Doktoren, mens han sagte aabnede Sovekammerdøren, »lad os nu høre, hvad De synes om ham. Han er ikke blevet barberet lige for nylig, men han ser alligevel slet ikke skrækindjagende ud. Men vent lidt! Lad mig først se, om han er i Stand til at modtage Besøg.«

Han gik i Forvejen og kiggede ind i Stuen. Saa vinkede han til dem, at de skulde komme nærmere, lukkede Døren efter dem, og trak sagte Sengeomhænget til Side. I Stedet for den forhærdede, skumle Skurk, de havde ventet at se, laa dér et rent Barn, medtaget af Smerte og Udmattelse og hensunket i dyb Søvn. Hans saarede Arm, der var forbundet og lagt i Bandage, laa hen over hans Bryst; hans Hoved, der hvilte paa den anden Arm, var halvt skjult af det lange Haar, der bølgede ud over Puden.

Den brave Doktor holdt Omhænget tilbage og stod et Par Minutter uden at tale. Medens han saaledes iagttog Patienten, smuttede den unge Pige sagte forbi, satte sig i en Stol ved Siden af Sengen, og strøg Haaret bort fra Olivers Ansigt. Mens hun bøjede sig over ham, faldt hendes Taarer paa hans Pande.

Drengen rørte sig og smilte i Søvne, som om disse Tegn paa Medynk havde vakt en velgørende Drøm om en Kærlighed og Hengivenhed, han aldrig havde kendt; saaledes som en Melodis blide Toner, eller Vandets Rislen paa et stille Sted, eller Duften af en Blomst, eller blot et kendt Ord undertiden pludselig kan vække taagede Minder om Scener, der aldrig har fundet Sted i dette Liv, der svinder hen som et Aandepust og synes at være blevet fremkaldt ved en flygtig Erindring fra en lykkeligere Tilværelse; thi vilkaarligt kan ingen Anspændelse af Tanken holde dem tilbage.

»Hvad kan dette betyde?« udbrød den

gamle Dame. »Dette stakkels Barn kan umuligt have været Tyvenes Lærling.«

»Lasten,« sukkede Lægen og lod Omhænget falde for igen »opslaar sin Bolig i mange Templer, og hvem siger, at den ikke kan huses bag et smukt Ydre?«

»Men i saa ung en Alder!« indvendte Rose.

»Min kære unge Dame,« sagde Lægen og rystede sørgmodigt paa Hovedet, »Forbrydelsen er, ligesom Døden, ikke indskrænket til de gamle og udlevede alene. Den vælger ofte med Forkærlighed sine Ofre mellem de yngste og smukkeste.«

»Men kan De — aa Sir, kan De virkelig tro, at denne skrøbelige Dreng frivillig har sluttet sig til Samfundets værste Udskud?« sagde Rose.

Lægen rystede paa Hovedet med en Mine, som skulde sige, at han frygtede for, at det var meget muligt; og idet han bemærkede, at de kunde forstyrre Patienten, førte han dem ind i et tilstødende Værelse.

»Men selv om han har syndet,« vedblev Rose, »saa tænk paa, hvor ung han er; tænk paa, at han maaske aldrig har kendt en Moders Kærlighed eller et Hjems Hygge, og at Mishandling og Prygl eller Sult maaske har drevet ham sammen med Mænd, som har tvunget ham til Brøde. Kære Tante, for Guds Skyld, tænk paa dette, før de lader dem slæbe dette syge Barn i et Fængsel, som i hvert Fald vil afskære ham fra enhver Mulighed for Forbedring. Aa, saa sandt De elsker mig og ved, at jeg aldrig har savnet Forældre, takket være Deres Godhed og Kærlighed, men at jeg maaske vilde være kommet til det og have været lige saa hjælpe- og værgeløs som dette stakkels Barn, hav Medlidenhed med ham, før det bliver for sent!«

»Min egen Pige,« sagde den gamle Dame og trykkede den grædende Rose til sit Bryst, »tror du da, at jeg vilde krumme et Haar paa hans Hoved?«

»Nej, nej!« svarede Rose ivrigt.

»Nej,« sagde den gamle Dame med skælvende Læber. »Mine Dage nærmer sig deres Ende, og gid der maa blive vist mig selv Barmhjærtighed, naar jeg viser andre den! Hvad kan jeg gøre for at frelse ham, Doktor?«

»Lad mig tænke mig om, Frue,« sagde Doktoren. »Lad mig tænke mig om.«

Mr. Losberne stak Hænderne i Lommen og gik op og ned ad Gulvet, mens han af og til stansede for at balancere paa sine Taaspidser og saa frygtelig bister ud. Efter at han flere Gange havde udbrudt: »Nu har jeg det!« og »Nej, jeg har det ikke,« og mange Gange paa ny var vandret frem og tilbage med rynkede Bryn, blev han omsider staaende stille og sagde:

»Jeg tror, at hvis De giver mig fuld og uindskrænket Fuldmagt til at skræmme Giles og denne her lille Dreng, Brittles, kan jeg faa det ordnet. Han er en tro og gammel Tjener, det ved jeg; men De kan jo gøre det godt igen overfor ham paa tusind Maader og oven i Købet belønne ham, fordi han er saadan en god Skytte. De har ikke noget imod det?«

»Nej, naar der ikke er nogen anden Maade at redde Drengen paa,« sagde Mrs. Maylie.

»Det er der ikke.«

»Saa giver min Tante Dem uindskrænket Fuldmagt,« sagde Rose og smilede gennem Taarer. »Men vær ikke strængere mod de stakkels Fyre, end det er uundgaaelig nødvendigt.«

»Det lader til,« svarede Doktoren, »at De mener alle er tilbøjelige til at være haardhjærtede i Dag undtagen De selv, Miss Rose. Jeg vil bare haabe for den opvoksende mandlige Ungdoms Skyld, at De vil være i en lige saa modtagelig og blød Stemning overfor den første ordenlige unge Fyr, som paakalder Deres Medlidenhed, og jeg vilde ønske, at jeg var en ung Fyr, for at jeg selv paa Stedet kunde benytte mig af en saa gunstig Lejlighed til at gøre det.«

»De er lige saa stor en Dreng som stakkels Brittles,« svarede Rose rødmende.

»Naa,« sagde Doktoren, »det hører der nu heller ikke meget til. Men lad

os komme tilbage til Drengen her. Hovedpunktet i vor Aftale kommer vi først til nu. Han vil sikkert vaagne om en Times Tid, og skønt jeg har sagt til denne her tykhovede Betjent dernede, at det kan koste hans Liv, hvis man flytter ham eller taler til ham, tror jeg dog uden Fare vi kan snakke med ham. Nu stiller jeg den Betingelse, at jeg i Deres Nærværelse forhører ham, og at jeg hvis af det han siger kan slutte — eller jeg tilfredsstillende kan godtgøre Dem — at han er en fordærvet Fyr (hvilket er mere end muligt) saa skal han overlades til sin Skæbne, i hvert Fald uden videre Indgriben fra min Side.«

»Aa nej, Tante!« bad Rose.

»Aa jo, Tante,« sagde Doktoren. »Er det en Aftale?«

»Han kan ikke være forhærdet i Last,« sagde Rose. »Det er umuligt.«

»Meget vel,« svarede Doktoren. »Saa meget mere Grund er der til at gaa ind paa mit Forslag.«

Tilsidst blev Aftalen sluttet, og med nogen Utaalmodighed satte Parterne sig til at vente paa, at Oliver skulde vaagne.

De to Damers Taalmodighed skulde sættes paa en længere Prøve, end Mr. Losberne havde givet dem Grund til at tro, thi Time gik efter Time, og stadig sov Oliver fast. Det blev Aften, før den godhjærtede Doktor kunde meddele dem, at Oliver nu var kommet saa meget til sig selv, at de kunde tale med ham. Drengen var meget syg, sagde han, og svag af Blodtabet; men hans Sind var saa uroligt af Længsel efter at komme til at meddele noget, at han ansaa det for bedre at give ham Lejlighed til det, end forlange, at han skulde holde sig i Ro til næste Morgen, hvilket han ellers vilde have gjort.

Samtalen blev lang, thi Oliver fortalte dem hele sin simple Historie, og ofte blev han nødt til at stanse paa Grund af Smerte og svigtende Kræfter. Det var helt højtideligt her i det mørke Værelse at høre det syge Barn afgive sin triste Beretning om de Ulykker og Sorger, haarde Mennesker havde bragt over hans Hoved.

Olivers Hovedpude blev den Aften glattet af blide Hænder, og Kærlighed og Dyd vaagede over ham, mens han sov. Han var rolig og lykkelig og kunde være død uden Knurren.

Aldrig saa snart var den betydningsfulde Samtale endt og Oliver lagt til Ro igen, før Doktoren, efter at have tørret sine Øjne og bandet over, at de paa een Gang blev saa svage, gik nedenunder for at aabne Angrebet paa Mr. Giles. Og da han ikke fandt nogen i Stuerne, faldt det ham ind, at han maaske med størst Virkning kunde skride til Værket i Køkkenet, og saa gik han derned.

Her i dette det huslige Parlaments Underhus var Tjenestepigerne, Mr. Brittles, Mr. Giles, Kedelflikkeren (som i Betragtning af sine Fortjenester havde modtaget en særlig Indbydelse til at blive der Dagen over) og Betjenten forsamlede. Denne sidste Herre havde en stor Stok, et stort Hoved, store Ansigtstræk og store Halvstøvler, og saa ud til at have nydt et tilsvarende Kvantum Ale — hvad han da ogsaa havde.

Den foregaaende Nats Tildragelser blev stadig drøftede; thi Mr. Giles udbredte sig over sin Aandsnærværelse, da Doktoren traadte ind, og Mr. Brittles sad med et Krus Ale i Haanden og bekræftede alting, endnu før hans Overordnede fik det sagt.

»Bliv kun siddende,« sagde Doktoren og slog ud med Haanden.

»Mange Tak, Sir,« sagde Mr. Giles. »Fruen ønskede, at der skulde skænkes noget Ale, Sir, og da jeg ikke havde mindste Lyst til at sidde i mit eget lille Værelse, Sir, men var oplagt til Selskab, drikker jeg mit hernede hos de andre.«

Brittles førte an i en dæmpet Mumlen, hvorved Damerne og Herrerne tilkendegav deres Taknemlighed for Mr. Giles Nedladenhed. Mr. Giles saa sig om med en beskyttende Mine, der skulde sige saa meget som, at saa længe de opførte sig anstændigt, vilde han aldrig forlade dem.

»Hvordan har Patienten det i Aften, Sir?« spurgte Giles.

»Saa la la,« svarede Doktoren. »Jeg er bange for, at De har rodet Dem ind i Ubehageligheder dér, Mr. Giles.«

»Jeg haaber da ikke, Sir,« sagde Mr. Giles skælvende, »at De mener, han vil dø? Hvis jeg troede det, vilde jeg aldrig blive glad mere. Jeg vilde ikke tage Livet af en Dreng — nej, ikke engang af Brittles her — for alt Sølvtøj i hele Landet, Sir.«

»Det er ikke det, det drejer sig om,« sagde Doktoren hemmelighedsfuldt. »Mr. Giles, er De Protestant?«

»Ja, Sir, det haaber jeg,« stammede Mr. Giles, som var blevet meget bleg.

»Og hvad er De, min Dreng?« sagde Doktoren og vendte sig hurtigt om mod Brittles.

»Gud bevare mig vel, Sir,« svarede Brittles, der blev voldsomt forskrækket. »Jeg — jeg er det samme som Mr. Giles, Sir.«

»Sig mig saa een Ting — begge to!« sagde Doktoren. »Tør I gøre Ed paa, at Drengen ovenpaa er den samme Dreng, som blev skubbet ind gennem det lille Vindue sidste Nat? Naa, ud med det! Bliver det til noget?«

Doktoren, der i Almindelighed blev antaget for et af de godmodigste Mennesker paa Jorden, fremsatte dette Spørgsmaal i en saa frygtelig forbitret Tone, at Giles og Brittles, der var temmelig omtaagede af Ale og Sindsbevægelse, stirrede som lamslaaede paa hinanden.

»Vil De være saa god at lægge Mærke til Svaret, Betjent?« sagde Doktoren, idet han rystede sin Pegefinger med stor Højtidelighed og bankede sig paa Næsen med den for at paaminde denne værdige Mand om at anspænde al sin Opmærksomhed. »Det kan snart blive af Vigtighed!«

Betjenten saa saa dybsindig ud, som han kunde, og tog sin Embedsstav, som han skødesløst havde sat fra sig i Ovnkrogen.

»De ser nok, det er et simpelt Spørgsmaal om Identitet,« sagde Doktoren.

»Det er, hvad det er, Sir,« svarede Betjenten og hostede stærkt; for han havde hurtigt drukket sit Øl ud, og noget af det var kommet i den gale Hals.

»Her er altsaa sket et Indbrud,« sagde Doktoren »og et Par Mænd faar et Øjeblik et Glimt af en Dreng, midt i Krudtrøgen og Forvirringen. Saa kommer her næste Morgen en Dreng til det selv samme Hus, og fordi han tilfældigvis har Armen forbundet, lægger disse Mænd voldelig Haand paa ham, hvorved de bringer hans Liv i stor Fare, og sværger paa, at han er Tyven. Nu er Spørgsmaalet, om disse Mænd retfærdiggøres af Kendsgerningerne, og hvis ikke, i hvilken Stilling de da bringer sig selv?«

Betjenten nikkede dybsindigt. Han sagde, at hvis det ikke var juridisk, gad han nok vide, hvad der var det.

»Jeg spørger Jer atter,« tordnede Doktoren, »kan I ved Jeres højtidelige Ed bekræfte, at det er den samme Dreng?«

Brittles saa tvivlraadig paa Mr. Giles; Mr. Giles saa tvivlraadig paa Brittles; Betjenten holdt Haanden bag Øret for at opfange Svaret; de to Piger og Kedelflikkeren bøjede sig frem for at lytte; og Doktoren saa sig skarpt om. Da hørtes en Ringen ved Porten, og i samme Øjeblik Lyden af Vognhjul.

»Det er Tyvetrækkerne!« udbrød Brittles, aabenbart i høj Grad lettet.

»Hvad for noget?« udbrød Doktoren, hvis Tur det nu var til at blive forskrækket.

»Betjentene fra Bow Street, Sir,« svarede Brittles og tog et Lys. »Jeg og Mr. Giles sendte Bud efter dem i Morges.«

»Hvad behager!« raabte Lægen.

»Ja,« svarede Brittles. »Jeg sendte Bud med Diligencekusken, Sir, og det undrer mig bare, at de ikke er kommet før.«

»Naa saa det gjorde De, hvad? Saa gid Pokker havde Deres — langsomme Diligencer hernede,« sagde Doktoren og gik sin Vej.

